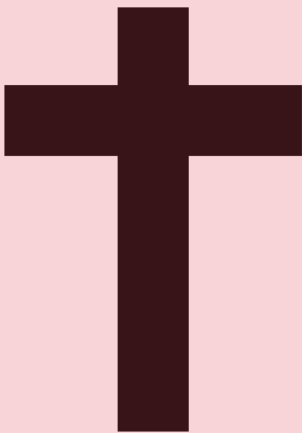

Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560

Contents

Matêu	1
Makô	91
Ruka	141
Djuão rax	232
Metîndjwÿnh Karô	292
Rôma	367
Kôritu kumrêx	412
Atâri Kôritu	453
Garaxa	481
Epexu	497
Pirpu	513
Korxi	523
Texarônika kumrêx	534
Atâri Texarônika	543
Ximoxi kumrêx	548
Atâri Ximoxi	560
Xitu	568
Piremô	573
Mekbê idjaer	576
Xijagu	607
Pedru kumrêx	618
Atâri Pedru	630
Djuão kumrêx	637
Atâri Djuão	648
Djuãoo ino rer	650
Djuda	652
Mÿjja apôx	656

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prĩne Jeju'ã ajarê, rwýk djã kraxrũm ne 'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumê. Matêubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ô. Nãm bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kapriõ atom djãkam nhý nhyam kam Jeju kum kabên nhyam tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamê. Kôt bikamênh tẽn rá'ã nhyam Jeju wabi. Nhyam kam prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omũnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ók no'ók ne.

Matêu nhidji 'ôdjwýbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kady ne ja.

Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'ókkam ar amã ikabên jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metĩndjwýnh ne 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mê. Kute 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nhitepã ar amã ingêt djari arênhõ tẽ. O tẽn arým 'ã ar amã pi'ók no'ók gar arên ama. Jeju nhingêtbê ne Dawi. Ne ingêt 'ôdjwýbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djako dji.

Djako dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba: nhyam kam arým aben kukãm Djudamê kamy ar adjuw.

Djudamê kamy ar adjuw nhyam ar arým apôx. Apôx ne kam arým abatành ne ar ba.

³ Nhyam kam Djuda arým Tamaremã Perêmê Djera ar adjuw.

Perêmê Djera ar adjuw nhyam ar arým apôx. Apôx ne arým abatành ne ar ba. Ar ba: nhyam kam Perê arým Êrõ dji.

Êrõ dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Arão dji.

Arão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arým Amĩnadabi dji.

Amĩnadabi dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Naxõ dji.

Naxõ dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Xamão dji.

Xamão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arým Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djexe dji.

Djexe dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arým Dawi dji.

Dawi dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arým kubê bẽnjadjwýr rax. Ar ba:n kam arým Urij prõmã Xaromão dji.

Xaromão dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatành ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arÿm Robowão dji.

Robowão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorão dji.

Djorão dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udji dji.

Udji dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arÿm Djotão dji.

Djotão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Djotão ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Edjekij dji.

Edjekij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arÿm Manaxe dji.

Manaxe dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Amõ dji.

Amõ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djoxij dji.

Djoxij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arÿm Djekonijmẽ kamy ar adjuw.

Djekonijmẽ kamy ar adjuw nhym ar arÿm apõx. Apõx ne kam arÿm abatànħ ne ar ba. Nhym kam me kurẽ djwÿnh arÿm mebẽ idjaer'ÿr prõt ne kam me pa 'amÿn meo mõ. Me pardja'ã meo mõ. Krÿrxbê Babirõnij'ÿr meo mõn meo bõx.

¹² Nhym me krÿrxbê Babirõnijkam ar ba: nhym kam Djekonij arÿm Xarati dji.

Xarati dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorba dji.

Djorba dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹³ Ar ba:n arÿm Abidji dji.

Abidji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriki dji.

Eriki dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adjõ dji.

Adjõ dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànħ ne ar ba.

¹⁴ Ar ba:n arÿm Xadoki dji.

Xadoki dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Akĩ dji.

Akĩ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriju dji.

Eriju dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba.

¹⁵ Ar ba:n arÿm Erijdjõ dji.

Erijdjõ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànħ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Matã dji.

Matã dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba.

¹⁶ Ar ba:n arým Jôdje dji.

Jôdje dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'ÿr o bôx. Marij kurüm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'ã ujarênĥ ne ja. Jejubê ne me ô Bênjadjwÿrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷ Be, Abraão krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nhitepã ar'ã akre: nhym ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx nhym me kam Dawi'ÿr o bôx. Nhym kam Dawi krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nhitepã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhym me kam arým me kurê djwÿnh kute mebê idjaer pytar'ÿr o bôx. Me me utàn krÿraxbê Babirônij'ÿr meo bôx. Nhym kam me krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nhitepã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhym me kam arým Kritu'ÿr o bôx. Metÿndjwÿnh kute 'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mênĥkôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurüm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸ Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarê. Nã kurüm kator'ã ajarê. Nãbê ne Marij. Metÿndjwÿnh Karô ne Marij'ÿr bôx nhym arým tujarô. Marij tujarô kêttri ne Jôdje arým amim kum kabên nhym me kunÿ kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nôr kêt. Nhym kam arým tujarô. Tujarô nhym arým omû. ¹⁹ Ne kam bit kute kangamã. Jôdje mexkam bit kute me kãxã kangamãn amim karôo nhÿn amim,

—Ne ba ren me krãptÿ nhipôkri kanga nhym ren me arým kam ngryk ne. Ba me krãptÿ kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane. ²⁰ Nãm ã amim anhÿro nhÿn kam nôn arým ngôr. Ngôr nhym aêrbê Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô arým 'ÿr bôx nhym ôtkam arým omû. Nhym kum,

—Jôdje, Dawi tamdjwÿ, arým aprô tujarôkam kwãrÿk wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga ï tu 'ÿr amôr kumrêx. Djãm axwe? Kati. Metÿndjwÿnh Karô ne 'ÿr bôx nhym arým tujarô. ²¹ Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mÿkam dja ga kum ja jarê? Bir, dja ô me wÿnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm ã Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô Jôdjemã ane. Mÿj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utã djwÿnh'ã ne amijakre.

²²⁻²³ Amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju nã tujarô'ã ajarê. Kabên jarênĥ djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhym arým kukwakam me bakukãmãremã kum, “Me kurerer'ô, me'ô kraxje kute o nôr kêtja dja arým tujarô nhym ï kra ruw. Nhym me arým idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhÿro ba.”

Nãm ã kabên jarênĥ djwÿnh Bênjadjwÿr djwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênĥo mô:n arênĥo mô:r tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým tujarôkumrêx. Kraxje me'ô kute o nôr kêt kam arým tujarôkumrêx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarênĥ kôt arým ã tujarôo ane. Kabên jarênĥ djwÿnh ne me bakukãmãremã kum,

—Nhym me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhÿro ba. Be, ne ren me me bakabênkôt idjibê Emane'ã abenmã kum,

—Kubê ne me banhō Metīndjwŷnh. Me banhō Metīndjwŷnh arŷm me baro'ã ar ba. Nãm ã kabên jarênh djwŷnh me bakukâmãremã ane.

²⁴ Metīndjwŷnh kadjy mrãnh djwŷnh prō'ã Jōdjemã karōn arŷm kum karō pa. Nhyŷm arŷm krã kato. Ne kam arŷm kabên kōt prō'ŷr mō. ²⁵ Nãm 'ŷr mōr kajgon ikō'ã ikwã kêt. Kra rwŷkkambit ne ikō'ã ikwã. Nãm 'ŷr mōr kajgo nhyŷm kam arŷm kra kutewa ruw nhyŷm kumŷ. Kumŷ nhyŷm arŷm kum Jeju jarê.

2

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apōx djã kurŷm tē. Tē: nhyŷm arŷm akati krãptī apêx nhyŷm ar arŷm Djeruxarêkam bōx. Pykabê Djudêjakam krīraxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bēnjadjwŷr raxbê Erodji memã ŷrri ne ruw. ² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bōx ne arŷm me kukjêro tē. Ar memã kum,

—Nhŷnh ne me'ō prĭreja? Dja kubê mebê idjaer nhō Bēnjadjwŷr rax. Kanhêtire kute rwŷk'ã amijakre ne bar arŷm omŷ. Myt apōx djã'ãnh ne bar omŷn kam amrê 'ŷr tēn arŷm bōx. Ije kum rax jarênhmã bōx, ane. Nãm ar ã memã anhŷro tēmo ane. ³ Memã anhŷro tē: nhyŷm arŷm bēnjadjwŷr raxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arŷm axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunīdjwŷ axwe: umar ne. ⁴ Nhyŷm kam Erodji arŷm amiwŷr me rŷnh 'uw. Me kadjy Metīndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē Mōjdjê kukrãdjã mar djwŷnhmē amiwŷr me ku'uw ne amijã meo akuprō. Ne kam arŷm abej me kukjêro nhŷn memã kum,

—Nhŷnh ne Kritu rwŷkmã? Nhŷnh ne Kritu rwŷk djãja? ane. Metīndjwŷnh kute 'ã Bēnjadjwŷrbê kumkati mēnhkōt ne me kum Kritu jarê. ⁵ Nãm Erodji memã ane nhyŷm me kum,

—Pykabê Djudêjakam krĭbê Berêkam ne rwŷk djã. ⁶ Amrêbê: ne Metīndjwŷnh kabên jarênh djwŷnhmã arê. Kritu rwŷk djã'ã kum ajarê. Nhyŷm kukwakam me bakukâmãremã 'ã ajarê. Me krĭmã arêh kum, “Pykabê Djudêjakam krĭbê Berê, amã ne ba ikabên ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bēnjadjwŷr rax pyrãk. Djudêjakam me bēnjadjwŷr kunī dja amã arax jarê. Mŷkam?

Bir, akam dja me'ō prĭre ruw ne ĩ arŷm bēnjadjwŷr rax. Ne arŷm inhō mebê idjaer pumŷn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mrykĭ'ãtomtio ba djwŷnh kute ō mryo ba pyrãk”, ane.

Nãm kabên jarênh djwŷnh ã me bakukâmãremã anen arŷm 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Berêkam Kritu rwŷkja pumŷ. Pi'ók jakōt ne bar arŷm omŷ. Nãm me rŷnh ã Erodjimã ane. ⁷ Nhyŷm kam bēnjadjwŷr Erodji amipdjun amiwŷr ar kute kanhêtire mar 'uw nhyŷm ar arŷm 'ŷr bōx. 'ŷr bōx nhyŷm me kãxã arkum,

—Nhŷnhjakam ne kanhêtire amirĭt djã? Mŷj ne kanhêtire kute amirĭt'ã amex kute? ane. Nhyŷm ar arŷm prĭne kum arê. ⁸ Nhyŷm kam arŷm Berēmã ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tēn prĭne me'ō prĭre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrê iwŷr tēn imã 'ã ajarê. Badjwŷ 'ŷr itēm ne ije kum rax jarênh prãm kumrêx. Aj mã, ane.

⁹ Nhyŷm ar bēnjadjwŷr rax kabên mar pan arŷm 'ŷr tē. 'ŷr tē: nhyŷm ar aêrbê kanhêtireja mō. Tãm ne ar myt apōx djã'ãnh omŷ. Arŷm ar kukãm mō. Nãm ar kukãm mō:n arŷm iby arek wajêt. Prĭre rwŷkja nhŷby arek wajêt nhyŷm ar

arým omũ. ¹⁰ Omũn arým kī:nhkumrêx. ¹¹ Ne kôt tē:n arým ũrkwā'ÿr bôx. Ne kam arým wadjān prīreja pumũ. Nā Marij ne kumÿn o nhÿ nhy m ar omũ. Ne kam amikajgo man arým amijo ngirren parbê tu mÿrbê rôrôk ne. Parbê kum rax jarênh o ikwā. Ne kam arým kâjmā krīn arým nêkrêx 'āpre bôn kum adjuw. Kēn karÿrmê pī djur, me kute kuwykam rēnh nhy m kudjÿjamê me kudjÿ djâbê mirajamê ne ar kum adjuw. ¹² Ne kam kâjmā djan pry 'ôdjwÿ kôt akubyn ar ô pykamā tē. Me'ô ne ar biptirkam arkum,

—Kwārīk wānh akubyn Erodji'ÿr atēm kêt, ane nhy m kam ar akubyn Erodji jaà'ā tē. Tē:n arým ar ô pykakam bôx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nām ar kute kanhêtire marja tē nhy m kam Jôdje arým ngôr. Ngôr nhy m ê, arým Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh'ô bôx ne kum,

—Kâjmā djan amibêx ne prīremê nā aro akaton amũ pykabê Edjitemā aro tē. Erodji kute prīre bīnmā kute abej 'ÿr. Dja gar Edjitemā tēn bôx ne arek kam ar aba. Ije amā arēnhkambit dja gar akubyn tē, ane. ¹⁴ Nām kum ane nhy m arým kâjmā dja. Nhy m akamāt kô rā'ā nhy m arým prīremê nā aro tē. Pykabê Edjitu'ÿr ne aro tēn aro bôx. Ne kam ar arek kam ar ba. ¹⁵ Amrêbê: ne Bēnjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr tēm'ā ajarê. Kabēn jarēnh djwÿnhmā 'ā ajarê. Nhy m arým kukwakam me bakukāmāremā kum, “Bēnjadjwÿr djwÿnh ne me amā, ‘Ba ne ba ikra 'uw nhy m arým Edjitu kurũm kato.’ Nām ā me amā ane.”

Nām ā kabēn jarēnh djwÿnh me bakukāmāremā ane. Nhy m kam me aben djô'ā arēnh o mō:n arēnh o mōr tāmtā arým 'ÿr o bôx. Tū:mrām me bakamin-grānyrekam Jôdje ar arým Edjitu'ÿr tē. Me bakukāmāremā 'ā ujarēnh kôt ar arým Edjitu'ÿr tē. Arým Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurũm tē.

¹⁶ Jôdje ar Edjitu'ÿr tē nhy m Erodji arým ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tō mÿkam ne ar imā 'êx ne iwÿr bôx kêt? ane. Nām anen arým ngry:k ne. Ne amim,

—Amũ akati ja'ā ne ar kute kanhêtire mar imā, “Bēnjadjwÿr rwÿk ny'ā kanhêtire katorja'ā ne arým amex amānhkrut apêx bar omũ”, ane. Be, kanhêtire kator'ā amex amānhkrut apêx kôt godja bēnjadjwÿr rwÿk ny'ā arým amex amānhkrut ne apêx jabej. Nām ā amim anen arým ô krākamngônhamā kum,

—Me on Berêkam me prīre nhimex. Bu'ā Berê nhô pyka kunīkôtdjwÿ dja ga me me prīre nhimex. Mybit dja ga me kunī nhimex. Me prīre rwÿk'ā amex amānhkrut apêx nhjukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji ô krākamngônhamā ane nhy m me arým me prīre'ÿr mōn me imexo mō. Me imexo mōn arým me imex pa. Nhy m me arým amak djāje mÿro kumex. ¹⁷ Amrêbê: ne Metīndjwÿnh me mÿr kumex'ā ajarê. Kabēn jarēnh djwÿnhbê Djermimā 'ā ajarê. Nhy m arým kukwakam me bakukāmāremā kum,

¹⁸ “Ota krībê Ramakam me mu:w ne kâj bê amra:.

Rakeu krao amak djāje me mu:w.

Kra arým kubê kêtka me ne te kute memā kaprī kwÿ ngrimā.”

Nām ā kabēn jarēnh djwÿnh Metīndjwÿnh kukwakam me bakukāmāremā ane. Nhy m kam me aben djô'ā arēnh o mō:n arēnh o mōr tāmtā arým 'ÿr o bôx. Tū:mrām me bakamin-grānyrekam ne me arým mÿro kumex. Krākamngônham arým me prīre nhimex ne nhy m me arým amak djāje mÿro kumex. Djermi kute me bakukāmāremā 'ā ujarēnh kôt me arým ā mÿro ane.

Nadjare'ÿr akêx'ã ujarênh.

¹⁹ Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhyam kam Erodji arÿm ty. Ty nhyam kam Jôdje arÿm biptiro nõ. Biptiro nõ nhyam Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ arÿm kum amijo amirît ne kum,

²⁰ —Kãjmã djan prîremê nã aro tê. Me abê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tê. Me kute bit prîre bîn prãmja ne me arÿm ty, ane. ²¹ Nhyam kam Jôdje arÿm kãjmã djan prîremê nã aro tê. Aro tẽn amũ mebê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tê. 'ÿr aro tẽn: arÿm 'ÿr aro bõx. ²² 'ÿr aro bõx nhyam me arÿm kum,

—Erodji kra Akireu arÿm pykabê Djudêjakam bãm pãnh memã bẽnjadjwÿr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhyam arÿm kum uman Djudêja'ÿr tẽn prãm kêt. Ne kam òtkam me'õ arÿm nêje kukrà. Nhyam kuman arÿm pykabê Djudêja nhubej tẽn kam pykabê Garrêjakam bõx. ²³ Ne ajte tẽn: arÿm krîraxbê Nadjarekam bõx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhyam kam Jeju arÿm kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metîndjwÿnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhyam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum, “Dja me abenmã 'ã, ‘Nadjarekam ne abatãnh djã’, anhÿro ba.”

Nãm ã ujarênh djwÿnh Metîndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênhõ mõ:n arênhõ mör tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũmrãm me bakamingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bõx nhyam Jeju arÿm Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arÿm Nadjarekam abatãnh ne.

3*Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh.**Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19*

¹ Jeju Nadjarekam ar ba: nhyam kam ngômã me angîênh djwÿnhbê Djuão arÿm bõx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ÿr ban bõxo kumex nhyam ar me akreo ba. ² Nãm memã kum,

—Me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Arÿm kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utar ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Djuão memã ane. ³ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh Djuão kukãm 'ã ajarê. 'ã ujarênh djwÿnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhyam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum, ‘Me apa. Ê, on Bẽnjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bẽnjadjwÿr rax kutêp pryõ mex ne kute kum katãt pry jadjwÿrja pyrãk’, ane.

Dja ã ujarênh djwÿnh Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênhõ mõ:n arênhõ mör tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũmrãm 'ÿr o bõx nhyam Djuão arÿm kato. Me bakamingrãnyrekam katon arÿm ã me akreo bao ane. Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Djuão arÿm katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kî nhipêxo kubêkàn angij ne mry kão amikrax pren krytkanhê kum menh kangõo ikõ. ⁵ Nhyam kam krîraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ÿr bõxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwÿ Djuão'ÿr bõxo dja. Ngóbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwÿ 'ÿr bõxo kumex: ne. Nãm me Djuão'ÿr ban bõ:xo dja. ⁶ Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tùm krãptĩ. Arým imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyam kam ngô raxbê Djodãokam mã Metĩndjwýnhmã me angij.

⁷Nhyam kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krãptĩ arým Djuã'o'yr bôxo dja. Nhyam me omũn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mýj me'õ got ne me amã Metĩndjwýnh ngryk nhõ akati jarê ga me umaje iwýr aprõt kajgo? ⁸On katãt amijo aba gê me nrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhirern aje Metĩndjwýnh'yr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kĩnhkumrêx kute mrãmri ne me kute pidjõ djõ mexmã apõx ne kam kĩnhja pyrãk. ⁹Kwãrĩk wãnh me anhõkre kadjwýnhbê anhingêt kukãmãre Abraãoo adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraãoo tãmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukãmãre Abraãokõt Metĩndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ga me ã anhýr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraãoo tãmdjwý nhyam Metĩndjwýnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraãoo tãmdjwý prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraãoo tãmdjwý nhípêx nhyam me ren tu katon kumex. ¹⁰Ê, mrãmri arým 'yr. Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati arým 'yr. Kute mrãmri ne pidjõ apýnh abenkam ô kêt nhyam me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênhja pyrãk. Arým ne Metĩndjwýnh me ajã pidjõ djõ kêt jakren arým me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'yr. Dja me ajo mõn kuwykam me amê. Arým 'yr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjõmã 'yr kadjy kute parbê kãxkrãkõ mýnh ne o ãm pyrãk.

¹¹Mrãmri ba ne ba ngõmãbit me ajangij. Ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'yr amijo akêx ba ngõmãbit me ajangij. Nhyam be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Me'õ tãm ne raxo kute amũ ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'yr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhĩbõn ije kum parkà 'ã pre bõnh ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyam be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arým bõx 'yr. Djãm ngõmã kute me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awýr Metĩndjwýnh Karõ jano. Katãt me aje amijo ababit'yr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arênhmã. ¹²Gêdja bõx ne kam kute mrãmri ne me kute kõtýk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mũm 'ynhĩ, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykajao têm ne kute kuwykam mẽnh nhyam xêtja pyrãk. Dja me'õja bõx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyam kuwyja dja põk rã'ã: rã'ãn apêx kêtumrêx. Nhyam be, me mex, me katãt kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mũm meo atom. Meo atom ne kãjkwakam õ pykamã meo mõ gê me kam kam kĩnhkumrêx ne ar ba. Arým kute meo anhýr 'yr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

Djuão kute ngõmã Jeju jadjãr.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³Kam Jeju arým pykabê Garrêja kurũm tẽ. Tẽ:n arým ngõbê Djodão'yr bõx. Nãm 'yr bõx ne arým Djuão'yr bõx. Kute Metĩndjwýnhmã ngõmã adjãrmã ne 'yr bõx. ¹⁴Nhyam kum,

—Djãm ba ije ngõmã ajadjãrmã? Kati. Ba ne ga ren Metĩndjwýnhmã ngõmã ijadjã, ane.

¹⁵Nhyam kum,

—Kati, kwārîk rā'ā. Metîndjwýnh kute gu bamā katāt baje amijo baba'ā karō kôt dja gu prîne katāt amijo baba. Kam dja kînhkumrêx. Kam dja ga on ngômā ijadjà, ane.

¹⁶ Nhyam arým ngômā adjà. Nhyam kam wabin dja nhyam aêrbê kàjkwa arým aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhyam me kute omũnh kadjy Metîndjwýnh Karō kute tut pyrāk arým 'ýr ruw ne 'ā tým. 'Ā tým nhyam Djuāo arým omũ. ¹⁷ Nhyam ě, arým kàjkwa kurũm Metîndjwýnh memā kabên ne memā kum,

—Ikra ne wā. Imā abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Nām ā Metîndjwýnh Kra'ā memā ane.

4

Xatanaj te kute axwe'ā Jejumā àpnênh.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹ Nhyam kam Metîndjwýnh Karō kapôt kukritmā Jejuo katon o mō. Dja Xatanaj te kute axwe'ā mênhmā kum apnê. Ja kadjy ne o mō. ² Nhyam kam Jeju Metîndjwýnhmā amijajbu. Nām amijajburo dja: nhyam 'ā akatibê 40 apêx. Nhyam kam arým kum prā:m ne. ³ Nhyam kam me axwe'ā memā àpnênh djwýnhbê Xatanaj arým 'ýr tèn 'ýr bôx. Nām bit kute amikôt o ba nhyam kôt axwemā 'ýr bôx. Ne kam kum,

—Ĕ, goja abê Metîndjwýnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamā akabên gê goja kubê djwý ga krê, ane. Nām Xatanaj ā Jejumā ane. ⁴ Nhyam kam kum,

—Kati. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne amrêbê: me ikukāmāremā kum, “Djām djwýobit dja me amityx ne tîn ne ar ba?”

Kati. Metîndjwýnh kabênodjwý dja me amityx ne tîn ne ar ba, kabên kunĩo.” Nām ā Metîndjwýnh me ikukāmāremā ane nhyam me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ije akabênkôt kêno djwý prām kêt. Nām ā Jeju kum ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj Djeruxarê'ýr o tèn o bôx. Krîrax jamā ne me kum, “Metîndjwýnh nhō krîrax”, ane. Nām o bôx ne o tèn Metîndjwýnh nhō kikreti'ýr o bôx. Ne kam o tèn o wabin kikreti nhimök'ýr o bôx ne anhá'ā kudja. ⁶ Ne kam kum,

—Ĕ, goja abê Metîndjwýnh Krakumrêx jabej goja rûm tèn ato. Amrêbê: ne me akukāmāre amā arê. Metîndjwýnh kukwakam amā arên amā,

“Dja ba ajā ikadjy mrānh djwýnhmā karō.

Dja me atêmkôt amā ikra dja gê kên'ō apar ngānh kêtumrêx.”

Nām ā Metîndjwýnh me akukāmāre amā ane nhyam me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ajrā, rûm tèn ato gê goja me atêmkôt amā ikra dja, ane. ⁷ Nhyam Jeju kum,

—Kati. Mýkam? Bir, ba ajte amā arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukāmāre memā arê. Metîndjwýnh kukwakam memā arên memā kum,

“Kwārîk wānh Bênjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnh kabi kêt, kute ajāno ām jabej kabi kêt”, ane.

Nām ā Metîndjwýnh me ikukāmāremā ane nhyam me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rûm itêm ne idjator prām kêt, ane.

⁸ Nhyam Xatanaj ajte o tèn krānh prêkti nhimök'ýr o wabi nhyam dja. Nhyam kam apýnh pyka djāri nhyam Xatanaj arým kum kunĩ jakreo dja. Ne apýnh bēnjadjwýr kute meo ba djāri kum me kunĩ jakreo dja. Nhyam apýnh me ō mýjja rûnh ne uma djāri nhyam kum me kunĩ jakreo dja nhyam arým kunĩ pumũ.

⁹ Nhyam kam kum,

—Ba amã ja kunĩ kanga. Ba amã me õ mỳjja rũnh ne uma kunĩ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kõnh akõnkrão nhÿn imã irax jarẽ ba arÿm amã kungã. Ba amã kunĩ ngã ga arÿm idjõ'ã o aminhõn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyim Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rũm imã akãx. Djãm ije akuka kõnh ikõnkrão inhÿrmã ne ije amã arax jarẽnhmã? Arkati. Mÿkam? Bir, amrẽbẽ: me ikukãmãre memã arẽ. Metĩndjwÿnh kukwakam memã arẽn memã kum,

“Bẽnjadjwÿr djwÿnh, Atĩndjwÿnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarẽn ajbitmã apẽ.

Kwãrĩk wãnh atemã 'õmã rax jarẽnh kêt.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh me ikukãmãremã ane nhyim me 'ã pi'õk no'õk ne. Ije Metĩndjwÿnh kabẽn ja markam ne ba ije akuka kõnh ikõnkrão inhÿr ne ije amã arax jarẽnh prãm kêt, ane.

¹¹ Nhyim kam Xatanaj arÿm kum kãx ne mã tẽ. Nhyim kam kadjy mrãnh djwÿnh ar arÿm 'ÿr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹² Nhyim kam Jeju arÿm tẽ. Tẽ:n pykabẽ Garrêjakam bõx. Me arÿm kute Djuãoo tÿm ne kubẽ ijẽkam ne Garrêjakam bõx. ¹³ Nãm Garrêjakam krĩrãxbẽ Nadjarekam bõx. Ne kam kurũm katon kam amũ krĩrãxbẽ Kapanakam tẽn bõx ne nhÿ. Imõti mÿrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ã pykamã Djeburõmẽ Naptar jarẽnh. Kam ne krĩrãxbẽ Kapana dja. ¹⁴ Amrẽbẽ: ne ujarẽnh djwÿnhbẽ Idjaij me bakukãmãremã arẽ. Jeju Kapanajakam bõx jarẽ. Metĩndjwÿnh kukwakam ne Idjaij memã arẽn memã kum,

¹⁵ “Pykabẽ Djeburõ, pykabẽ Naptar. Imõti'ÿr pyka. Ngõbẽ Djodão nhikjẽbẽ pyka.

Me bajtem nhõ pyka jamã ne me kum Garrêja jarẽ.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamãt kõ tykkam me mrãnh punu pyràk.

Me ja ne me arÿm me'õ me:xkumrẽx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djã rax pumũnh pyràk.

Pyka jakam ne me kaprĩre ne ar ba. Kute mrãmri ne me on tyk karõ kaprĩn ar ba pyràk.

Me ja ne me arÿm me'õ me:xkumrẽx pumũn kĩnhkumrẽx ne. Me kĩnhkumrẽx kute mrãmri ne ajte arngrokam me kĩnh pyràk”, ane.

Nãm Idjaij ã me bakukãmãremã ane. Nhyim kam me aben djõ'ã arẽnho mõ:n arẽnho mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm Kapanakam bõx. Me:xkumrẽx ne arÿm kam bõx. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt ne bõx.

¹⁷ Ne kam arÿm kãj bẽ me akremo krax. Ne amijã memã kum,

—Amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx. Arÿm kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikõt me kamẽnh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

¹⁸ Nhyim kam Garrêjakam Jeju imõti mÿrbẽ tẽ. Nhyim Ximãomẽ Ængre ar axikõt katorja ngõkam ar kryre rẽnho ba nhyim arÿm ar omũ. Ximãomã ne me Pedru jarẽ. Ar kubẽ tep pynẽn djwÿnh tũm. ¹⁹ Nãm ar ar kryre rẽnho ba nhyim Jeju arkum,

—On ar mã ikôt ajkamê. Jakam dja gar ikôt me kamênho aba kute mrãmri ne ar aje tep pynênho aba pyræk, ane. ²⁰Nhym ar on amikôt kryre mên arým mã Jeju kôt ajkamê.

²¹Nhym âm ajbir tē nhym Xijagumê Djuão ar kàkam nhỹ nhym arým ar omũ. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumê ne ar amim kryreo mexo nhỹ. Nãm ar omũn arým kàj bê amikôt ar ku'uw. ²²Nhym bãm Djebedêu kàkam nhỹ nhym ar arým wãnh kum iren mã Jeju kôt ajkamê.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³Nhym kam Jeju Garrêjakam pyka kunĩkôt memã kukràdjã jarênho ba. Apỹnh mebê idjaer bikprõnh djãri memã arênho ba. Ne kàj bê ujarênh ny jarênho ba. Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã memã ujarênh ar ba. Ne kam arým apỹnh me kanêmê me punuo mexo ba.

²⁴Nhym me arým arênh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prĩne me kunĩmã arênho ipòk ne. Arênho ipòk nhym me kunĩ arým Jeju jarênh ma. Ne kam arým 'ýr me punu kunĩo bõx. Apỹnh me kanê djãri meo bõx. Ajte apỹnh me tokry djãri meo bõx. Nhym me kwý me karõ punu kute meo baja nhym me meo bõx. Nhym me kwý me tyk kute meo baja nhym me meo bõx. Nhym me kwý akry nhym me meo bõx. Nhym kam arým me kunĩo mex. ²⁵Nhym kam me krãptĩ: arým 'ýr bõx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurũm, pyka nhidjibê Krĩraxbê 10 kurũm, krĩraxbê Djeruxarê kurũm, pykabê Djudêja kurũm, ngóbê Djodão nhjukri pyka kurũm ne me bõx ne kôt ar ba.

5

Me kĩnh'ã ujarênh.

Ruk 6.20

¹Kam ne me krãptĩ: Jeju kôt ar ba nhym me omũ. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabi. Wabin arým nhỹ. Nhỹ nhym kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bõx ne nhỹ.

²Nhym arým arkum amikabên jarênhmo krax ne kum,

³—Ë, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhỹro baja djãm me kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh amim me utãn meo ba. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁴Djãm me mýr baja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja Metĩndjwýnh Ì meo kĩnhkumrêx. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁵Djãm me kabôt katija kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja me Ì pykakam mýjja kunĩo õ. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁶Me kute memã kum, “Ba on Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt”, anhỹro ba ne kute katãt amijo ba prã:mja djãm me kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja me Ì axwe kêt'ýr bõxkumrêx ne arým prĩne Metĩndjwýnhmã mexkumrêx. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁷Djãm me ukaprĩja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja Metĩndjwýnh kum me kaprĩkumrêx. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁸Djãm me kute amikam axwe'õ mar kêtja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja me Metĩndjwýnh pumũ. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

⁹Djãm me kute aben nêje me kukrào baja kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metĩndjwýnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kĩ:nhkumrêx.

¹⁰Me katãt kute amijo baja dja me te katãt nhym me arým meo ajkê. Me katãt kute amijo bakam meo ajkê. Djãm kam me kaprĩ got? Kati. Mýkam?

Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Kam dja me kÌ:nhkumrêx.

11 Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhym me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytã, apÿnh ar ajaxwe djario ar apytã. Djãm kam ar akaprÿ got? Kati, Mÿkam? Bir, kàjkwakam akÿnh djã raxkam. 12 Dja gar tu akÿnhkumrêx ne kam akÿnh kati. Mÿkam? Bir, dja Metÿndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gêdja amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akÿnh kati. Nãm me tÿmre ã axwe anen me kamÿngrãny kajmã'ã ã Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnho bikênho bao ane. Ga, arÿm kam kàjkwakam me Kÿnhkumrêxja pumũ, ane.

Kadjwanhĩmê kurwÿ djã'ã ujarênh.
Mak 9.50; Ruk 14.34

13 Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhĩ pyrãk. Kadjwanhĩ kute òmrõo mex pyrãk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhym ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhĩkam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum kÿnh kêt ne arÿm rÿm kapÿ. Kapÿ nhym me arÿm 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhym me arÿm kum ar akÿnh kêt ne ar apunukôt kum Metÿndjwÿnhdjwÿ kÿnh kêt.

14 Ar aje mrãmri ne pyka kunikôt me kurwÿ djã pyrãk. Ga, krÿraxja pumũ. Djãm krãnhre'ã me kute krÿrax nhipêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwÿ kwãrÿk wãnh ikam apijãm kêt ne ikôt adjukaprÿ. 15 Ngõnhpòkdjwÿ. Djãm me kute kum angjênh ne kute mÿjja 'òkôt o bipdjur got? Kãnoipòko 'ã pro got? Kati. Ngõnhpòk ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhym me kunimã kikre kre kurwÿo ku'ê. 16 Ar gadjwÿ kwãrÿk wãnh ikam apijãm kêt. Ar abê me kurwÿ djã pyrãk ne ar adjukaprÿ. Dja me ar adjukaprÿ pumũn arÿm kàjkwakam ar Abãmmã rax jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjã'ã ujarênh.
Ruk 16.16

17 Ne kam ajte arkum,

—Kwãrÿk wãnh ijã amim, “Be, mÿj kadjy ne Jeju bõx? Bir, kute memã kum, ‘Kwãrÿk wãnh jakam Môjdjê kabênja mar kêt. Ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh 'òdjwÿ kabênja kwãrÿk wãnh mar kêt.’ Kute ã memã anhÿro ba kadjy ne bõx”, ane. Kwãrÿk wãnh ijã ã amim anhÿr kêt. Djãm ije ja jarênhmã? Kati. Mÿkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijã ajarê. Nhym me aben djô'ã arênho mõi. Arênho mõi tãmtã arÿm iwÿr o bõx. Ba kam arÿm me kute amrêbê: ijã ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarênh kôt ije amijo anhÿr kadjy ne ba bõx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'ã anhÿr prãm kêt. 18 Dja te Metÿndjwÿnh kabên kukràdjã kwÿ'ã pi'òk no'òk kryre ne te apÿnh mÿrbê kyx djari'ã pi'òk no'òk kryre djãm 'ò kajgomã? Kati. Dja 'ò kajgo kêt. Kabên'ã pi'òk no'òk kôt dja mÿjja apòxkumrêx. Kôt dja mÿjja kunÿ apòx tē:n prÿne apòx mexkumrêx. Kabên 'ò dja kajgo kêtumrêx. Nhym kam kàjkwamê pyka arÿm apêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

19 Godja me'õ Metĩndjwỳnh kabẽn ngrire 'õmã kajgo jarẽn kam 'ã memã kum, “Kabẽn ja dja ga me mar rerekre”, anhỹro ba jabej, dja me ad-jwỳnhdjwỳmã kum, “Akajgo”, ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kunĩ kum, “Akajgo”, anhỹro kumex. Nhyem be, dja me'õ Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ban kam memã kabẽn jarẽnho ba. Me'õ jamã dja me kum, “Araxkumrẽx”, ane. Kãjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrẽx”, ane. 20 Kam, ba ar amã arẽ gar ama. Djãm mrãmri Mõjdjẽ kukràdjà mar djwỳnhmẽ mebẽ pardjẽu mexkumrẽx? Kati. Mrãmri ar aje katat amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kãjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh amim ar apytã gar kõt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngyrk'ã ujarẽn.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

21 Ne kam ajte arkum,

—Amrẽbẽ: me bakukãmãre memã kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt”,
anen ajte,

“Dja me me'õnh bĩ nhyem me arỳm kum axwe pãnh jarẽ”, ane.

Tãm ne me ar amã arẽ gar arỳm ama. 22 Nhyem be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne me me'õnh bĩ nhyem me arỳm kambit kum axwe pãnh jarẽ? Kati. Me kute me'õkam ngyrkkamdjwỳ. Dja me axwe jabej kujjẽr kêt ne tu kam ngyrk. Nhyem kam me arỳm kum axwe pãnh jarẽ. Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurẽkam kum, “Apunure”, anhỹr jabej nhyem kam me arỳm 'ã meo akuprõ. Memã axwe pãnh jarẽn djwỳnh krãptĩbẽ 70 jao akuprõ nhyem me arỳm memã amikõt amijarẽ. Nhyem be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhỹr jabej ne kam arỳm me bikhnor tokry djãkam kuwykam mõi jabej.

23 Kam godja ga Metĩndjwỳnh nhõ ki'yr kĩnh djão abõx jabej. O abõxo tẽn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkẽ”, anhỹrja ga ama. Akam kaprĩja ga ama. Djãm kam aje on Metĩndjwỳnhmã kĩnh djãja nhõrmã? Kati. Dja akamy akam kaprĩ ga Metĩndjwỳnhmã kĩnh djãjao bõx nhyem Metĩndjwỳnh arỳm kum kĩnh djãja kĩnh kêt. 24 Kam dja ga wãnh ki kabem kĩnh djãjamã anhiren akamy kumrẽx'yr tẽn kam kum akabẽn mex jarẽ gẽ akubyn akam kĩnh. Akubyn akam kĩnhkam dja ga akubyn tẽn kam kĩnh djãja mỳn Metĩndjwỳnhmã gãnã.

25 Dja me'õ mỳjjakam kum akurẽn memã axwe pãnh jarẽn djã'yr ajo tẽn jabej. 'Yr ajo tẽnri dja ga on o anhõbikwa. O anhõbikwa nhyem arỳm memã axwe pãnh jarẽn djã'yr ajo tẽn kêt. Nok ga ren o anhõbikwa kêt nhyem ren memã axwe pãnh jarẽn djwỳnhmã akanga nhyem ren mebẽ ijẽ djwỳnhmã akanga. Nhyem kam ren mebẽ ijẽ djãkam abẽ ijẽ. 26 Ga ren kam akator kêt. Prĩne aje amijo pãnh mex inomã mẽnkhambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbẽ prõmẽ mjẽnmeõ àkĩnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

27 Ne kam ajte arkum,

—Nãm me ar amã,

“Kwãrik wãnh mebẽ prõ, nàr mjẽnõ adjãkĩnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amã arê gar ama. ²⁸ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Mrãmri ro'ã anõrkam ajaxwe. Djãm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'õ nire pumûn arým amã o anõr prãm ne. Jabit. Kam arým akadjwýnhbê amim o adjãkĩnh'ã karõ. Kamdjwý arým ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe pyma. Ga, me kute apýnh kukràdjão àpênh jaxwe prãmja pumû. Me kute àpênh jaxweo krã'yrMã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubõko ajaxwe prãm ga ren on kaban mûm amibê amê. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metĩndjwýnh kõt atĩn ne ar aba rã'ã, kam ren akĩnhkumrêx. Ne ren ano amãnhkrut rã'ã nhyim Metĩndjwýnh ren me biknor tokry djãkam amê. Ga ren kam akapřikumrêx. ³⁰ Ne ga ren anhikra djubõko ajaxwe prãm ga ren on krãtan mûm amibê amê. Ren te anhikra nhikjê kêt ne ren Metĩndjwýnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã kam, ren akĩnhkumrêx. Ne ren anhikra amãnhkrut rã'ã nhyim Metĩndjwýnh ren me biknor tokry djãkam amê. Ga ren kam akapřikumrêx, ane. Djãm mrãmri ne me kute amino kadjãrmã ne Jeju arkum karõ? Kati. Djãm mrãmri ar kute aminhikra krã'yrMã arkum karõ? Kati. Me kute àpênh jaxweo krã'yrMã ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me kute prõ kangamã gê me 'ã pi'õk no'õk ne kum kungãn kam kanga”, ane. Nãm me ã ar amã ane, gar ama. ³² Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'õ prõ djwýnh kangan kam arým axwemã ngrêk. Gêdja prõ djwýnhja pãnh me'õ mymã kabênh nhyim arým 'yr mõ. Nhyim kam nija arým o akĩn kam axwe. Nhyim kam my jadjwý arým o akĩn kam adjwýnhdjwý axwekumrêx. Nhyim be, prõja krõ'ã mjênkambit nhyim myja kute kangakam axwe kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Dja gar memã akabênh jarênh amã me kute amar pydji prãm jabej kum, ‘Metĩndjwýnh ne amybym kute imar. Ije amã ikabênh pydjĩn arênhkõt kute imar’, anhyřkam kwãřik wãnh 'ã adjukanga kêt.

Dja gar aje memã akabênh jarênh kõt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kõt ar amijo aba kêt ne ren arým Metĩndjwýnh jarênh kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã memã ane gar arým ama. ³⁴ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje memã akabênh jarênhkam aje ajte kõt Metĩndjwýnh nãr õ myjja'õ jarênhmã? Kati. Mrãmri dja gar memã akabênh pýnhbit jarê. Kwãřik wãnh aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt aje memã kãjkwa jarênh kêt. Metĩndjwýnh kam řrkam memã arênh kêt. ³⁵ Kwãřik wãnh ar aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt aje memã pyka jarênh kêt. Metĩndjwýnh pykakam par djãm djãkam memã arênh kêt. Nãr, kwãřik wãnh ar aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt aje memã Djeruxarê jarênh kêt. Kubê Bẽnjadjwýř rax djwýnh nhõ krĩraxkam memã arênh kêt. ³⁶ Nãr, kwãřik wãnh ar aje memã akabênh pydjĩn arênhkõt aje akrã jarênh kêt. Mýj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akĩ 'õo akamã nãr akĩ 'õo kakrãtykmã? Arkati. Te aje akĩo anhyřmã. ³⁷ Kam, memã akabênh pýnhbit jarê. Aje mrãmri myjjaõ anhyřmã. Kambit memã kum, “Nã. Dja ba ã o ane”, ane. Nãr, aje myjjaõ anhyř kêt. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhyř kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabênh pýnhbit jarê. Godja gar memã akabênh jarê ne me kute ar amar pydji kadji ajte kõt memã apýnh myjja jarênh arým akabênh punu. Kute mrãmri

ne me axwe nhõ bēnjadjw̄yr jajkwa kurūm akabēn kator pyrāk. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute ar amipānh nēje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

‘Amrēbē: ne me bakukāmāre memā kum,

‘Dja me me’ō no katōk gē me o aben man kam pānh no katōk. Nār, dja me me’ō djwa kw̄yr gē me pānh wa kw̄yr’, ane.

Me bakukāmāre ā memā ane.”

Nām me ā ar amā ane. ³⁹ Nhyem be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Djām ar aje amipānh meo abikēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. Dja me ar ajo ajkē gar amipānh meo abikēnh kēt. Godja me ikra poo anhine djubōkbē ar akurwanh jabej tu me’yr anhine nhikjēo apa gē kurwa. ⁴⁰ Nhyem godja me ar̄ym pykakam me bēnjadjw̄yr’yr ajo tēn’yr ajo bōx ne kum, “Me’ōja ne ijo ajkē. Kum arē gē imā o pānh”, ane. Nhyem bēnjadjw̄yr ar̄ym amā “Pānh dja ga kum anhō kubēkà’ō pydjīn angā”, ane. Djām aje kubē nēmā? Kati. Dja ga tu kam anhōdjānh ne kum anhō kubēkào amānhkrut ne angā. ⁴¹ Dja me kōt atēmmā amā krā t̄y:x ne amā, “Ga dja ga ikōt tē nhyem ajā kirometu pydji apēx”, ane. Ga kam kabēnkōt tē. Kōt atēmo kirometu pydji apēx. Ga kam ikabēn kōt amā kīnh ne ajte ijukri kōt tē nhyem ajā kirometu ‘ōdjw̄y apēx. ⁴² Godja me ar amā, “Imā angā”, anh̄yr jabej tu kum angā. Godja me ar amā, “Imā angā. Ba kam ī amā kungā”, anh̄yr jabej. Kwārīk wānh kubē nē kēt. Ba ne ba ā ar amā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Arkum kurē djw̄yñh jabēmā kute arkum arēnh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

‘Me bakukāmāre ne memā kum,

‘Ar amā amibu’ā me ja jabēn kam amā akurē djw̄yñh kurē’, ane.

Me ā memā ane.”

Nām me ā ar amā ane. ⁴⁴ Nhyem be, ba dja ba ar amā arē gar ama. Djām ar amā akurē djw̄yñh kurēmā? Kati. Dja gar amā akurē djw̄yñh jabē. Me kute ar ajo Metīndjw̄yñhmā à’w̄yr ne kum, “Dja ga o ajkē”, anh̄yro baja dja gar meo Metīndjw̄yñhmā a’uw. ⁴⁵ Ar amā akurē djw̄yñh jabēn ar̄ym Abām kōt amijo tē. Aje amijo kàjkwakam Abām krakumrēx kadjy dja gar Abām kōt amijo tē. Ga, Abām kute me axwemē me mex’ā myto apōxja pumū. Ne kute me katāt kute amijo bamē me ate kute amijo ba’ā nao bixadjw̄yrja pumū.

⁴⁶ Godja gar amā me kum ajabējabit jabē djām kam Metīndjw̄yñh kute ar amā mex jarēnhmā? Kati. M̄ykam? Bir, ar amā me kum ar ajabējabit jabēkam. Amā akurē djw̄yñh jabē kētkam. Djori kam amex? Kati. Nām ā me bēnjadjw̄yr bajtemmā pi’ōk kaprīo atom djw̄yñh djākīnhī meo ane. Me kum kurē djw̄yñh jabē kēt. Djori kam me mex? Kati. Metīndjw̄yñh ne memā axwe jarē. ⁴⁷ Godja gar anhōbikwamābit akabēn mex jarē djām kam ar amexkumrēx? Kati. M̄ykam? Bir, ar aje anhōbikwamābit akabēn mex jarēnhkam. Aje akurē djw̄yñhmā akabēn mex jarēnh kētkam. Nām ā me bēnjadjw̄yr bajtemmā pi’ōk kaprīo atom djw̄yñh meo ane. Me kute kurē djw̄yñhmā kabēn mex jarēnh kēt. Djori kam me mex. Kati. Metīndjw̄yñh ne memā axwe jarē. ⁴⁸ Kam ar

ga dja gar amextire. Kàjkwakam ar Abām prīne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwýnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukaprĩã arkum karõ.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar mekam adjukaprĩ. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên ne mekam idjukaprĩ gê ibu'ã me ja imã idjukaprĩ jarê”, anhÿrmã? Kati. Kwãrik wãnh amim anhÿr kêt. Dja gar memã amibên nhym me ar amã adjukaprĩ jarê. Djãm kam dja Metĩndjwýnh ar amã akĩnh djã ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akĩnh djã ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akĩnh djã nhõr kêt.

² Kam ar aje me õ mÿjja kêt mã ar anhõ mÿjja nhõr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwýnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhym me kute memã ukaprĩ jarênh kadjy amijo õ'i kakõ. Me bikprõnh djãkam nãr pry kõt amijo õ'i kakõro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukaprĩ jarê. Djãm Metĩndjwýnh dja ar amã akĩnh djã ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kĩnh kêt kumrêx ne ar amã akĩnh djã nhõr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx. ³ Nhym be, ar ga ar aje me õ mÿjja kêt mã mÿjja nhõrmã tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã õrkõt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrik wãnh amim, “Arÿm ne ba kum kungã. Idjukaprĩkumrêx”, kwãrik wãnh amim anhÿro aba kêt. ⁴ Dja gar mebê udju nhym ar Abãm djwýnh arÿm ar aman ta arÿm ar amã akĩnh djã ngã. Nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metĩndjwýnh mã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

—Metĩndjwýnh mã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprõnh djãkam nãr pry bikjêrkam Metĩndjwýnh mã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metĩndjwýnh kute memã mex jarênh mã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metĩndjwýnh mekam kĩnh kêt kumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêt kumrêx. ⁶ Ar aje mrãmri kum akabên mã djãm ar aje memã amibên kadjy me ipõkri adjãmmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja gar me kãxã ar anhõ kumoka'ê djwýnh mã wadjãn amijã ijê. Ar Abãm djwýnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mÿjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arÿm kum akabên jarê nhym arÿm ar apumũn ar ama. Ar aman arÿm ar amã akĩnh djã ngã nhym kam me kunĩ ar apumũ. ⁷ Dja gar Metĩndjwýnh mã amikabên jarê. Kwãrik wãnh me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apÿnh mÿjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx ne marja ne me 'êx ne arĩk mÿjjamã amikabên krãptĩ jarênh kajgoo ba. Ne arĩk amim, “Dja ba kum amijarênh krãptĩ gê ikabên krãptĩ man arÿm imarkumrêx”, ane. ⁸ Kwãrik wãnh me kwý ja kudjwa kêt. Djãm we ar aje Metĩndjwýnhkumrêxmã akabên krãptĩ jarênh nhym kõt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwýnh, kubê Metĩndjwýnhkumrêx, djã ne mÿjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metĩndjwýnhkumrêx

ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhô mÿjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mÿjjao adja'wÿr kêttri arÿm kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabên kôt kum akabên jarê ne kum, “Djûnwâ, ga ne ga kâjkwakam nhÿ ba arÿm ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarên abenmâ ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadjwÿr ne ar meo aba.

Ga, kâjkwakam me kute akabên marn kôt kute ar amijo baja pumû.

Gê me pykakamdjwÿ on me kudjwa â akabên marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mânkhutâ ar imâ inhô kwÿ krên djâ ngâ.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'ô ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga kadjwÿ ar ijaxwe maro akno.

¹³ Me kute ar imâ axwe'â âpnênkh kunikôt ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjâm tÿx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mâ ar ipytâro aba.

Mÿkam ne bar â amâ ane? Bir, abê Bênjadjwÿr djwÿnh. Ga apydji ajitÿ:x ne ara:x râ'â: râ'â ne. Tãm ne ja”, ane.

Dja gar â Metîndjwÿnhmâ akabêno ane. ¹⁴ Nâ bâm ar amâ, “Dja me'ô ar akam axwe gar tu wânkh axwe maro aknon kam angyrk kêt”, ane. Mÿkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angyrk kêt nhym kâjkwakam Abâmdjwÿ ar ajaxwe maro aknon akam ngyrk kêt. ¹⁵ Nhym be, godja gar me axwe mar râ'ân me kam angyrk râ'â jabej ar Abâmdjwÿ dja ar ajaxwe mar râ'ân ar akam ngyrk râ'â. Kam ne ba ar amâ, “Dja me'ô ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angyrk kêt.” Nâm â Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metîndjwÿnhmâ amijajbur jabej djâm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwÿnh mar mexja kudjwamâ? Me kute amijajburo amirît ne memâ amibên kadjy ne me amijo nokre kaprîn aminokre âpnu. Djâm ar aje me kudjwamâ? Kati. Kwârîk wânkh me kudjwa kêt. Krâmri me kute amibênkam dja pykakam me memâ mex jarê. Djâm kam Metîndjwÿnh kute memâ mex jarênhmâ? Kati. Me kute memâ amibênkam Metîndjwÿnh mekam kînh kêtumrêx ne memâ me kînh djâ nhôr kêt. ¹⁷ Nhym be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrâ ngrân aminokre pō. ¹⁸ Ar aje amijajbur'â memâ amijo amirît kêt kadjy â memâ amijo ane. Ar Abâm djwÿnhbê Metîndjwÿnh ne bipdjur. Nâm te apdjun kute mÿjja bipdjur kunî pumûnh. Dja gar â anen arÿm kum amijajbu nhym ar apumûn ar ama. Ar aman arÿm ar amâ akînh djâ ngâ nhym kam me kunî ar apumû. Nâm â Jeju arkum ane.

Kâjkwakam ar ô nèkrêx'â arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹ Ne kam ajte arkum,

—Kwârîk wânkh amim pykakam ar anhô nèkrêx rax jadjwÿr kêt. Kam ne kanêremê 'ôk arÿm abê o âpnu nhym me âkînhî arÿm 'â ôpôk ne o akî. ²⁰ Ate dja gar Metîndjwÿnhmâ apê nhym arÿm pânkh kâjkwakam djwÿnhkam ar amâ nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'ôk kute ar abê o âpnu kêt nhym kanêre kute o âpnu kêt nhym me âkînhî kute 'â ôpôk ne o âkînh kêt. ²¹ Mÿkam dja kâjkwakam anhô nèkrêx? Bir, ar aje anhô nèkrêxkôt ajamak bën prâmkam. Dja kâjkwakam ar anhô nèkrêx rax gar arÿm kâjkwakam mÿjjakôt ar ajamak bêno aba. Nâm â Jeju arkum ane.

²² Nhyim me nodjwÿ. Me noo ne me kute mÿjja pumÿnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arÿm mrãmri arÿt tÿxkumrëx ne mÿjja pumÿ. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. ²³ Nhyim be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arÿm arÿt kêt ne aje mÿjja pumÿnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punuja pyrãk. Gêdja gar Metÿndjwÿnh kôt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdja jarënhja kôt aje amijo aba kêt jabej arÿm ar aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, aje me'õ akamãt kô tyk tÿxkam mrãnh punuja pyrãk.

²⁴ Ë, nhÿnh ne me'õ amë õ bënjadjwÿr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurën kam kum ja jabê. Nãr kon, gêdja kum ja kÿnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurën kum apënh kêt ne. Dja gar amã Metÿndjwÿnh kÿnh ne ajte amã nèkrëxo atom raxja kÿnh ne kam kute bënjadjwÿr amãnhkrutmã adjãpënh pyrãk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karõ.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwãrÿk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrë, mÿj dja ba o ikõ, mÿj dja ba adjã?” Kwãrÿk wãnh ã adjumar punuo anhÿr kêt. Djãm Metÿndjwÿnh kute ar akudjwa djwÿmë kubëkãbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tÿx. Kute ar amar tÿxkam dja ta arÿm ar amã ar anhõ kwÿ krën djãmë ar anhõ kubëkãmë kungã. Kam, kwãrÿk wãnh amikam adjumar punu kêt. ²⁶ Ga, kÿjrÿm kwënhja pumÿ. Djãm kwënh kute pur kre nãr bãygogo djê nãr o atom ne kute õ kikrekam adjwÿr? Kati. Kwënh kute ã o anhÿr kêt nhyim kãjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metÿndjwÿnh ne kum kwënh kÿnh ngrire. Ar gajbit kum ar akÿnhkumrëx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrëx. Kam kwãrÿk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrë”? anhÿr kêt. ²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arÿm ar adjumar punuo ar aje amÿ atyk kêtãmã aminhõ akati kamënhmã? Kati. Ar aje te o anhÿrmã.

²⁸ Mÿkam ne gar anhõ kubëkã prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapõtka pidjõrãja pumÿ. Mÿj ne pidjõrã abatãnh on? Djãm pidjõrã apënh nãr djãm kute õ kubëkã kayr? Kati. ²⁹ Bënjadjwÿr raxbê Xaromão nhõ kubëkã me:xkumrëx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjõrã pyrãk? Arkati. Pidjõrã ne mexo kute Xaromão nhõ kubëkã jakrenh me:xi. ³⁰ Metÿndjwÿnh ne pidjõrã kre nhyim abatãnh ne arÿm mexkumrëx. Akatija tãmkam ne mex nhyim akati nhyim me arÿm kaban kuwykam kurë nhyim arÿm xêr. Ga, Metÿndjwÿnh kute prÿne pidjõrão djuw mex nhyim mexkumrëxja pumÿ. Mÿkam ne gar amim Metÿndjwÿnh mar rerekre? Kum pidjõrã kÿnh ngrire. Nhyim be, ar gajbit Metÿndjwÿnh kum ar akÿnhkumrëx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex kêtãmã got? Dja ar ajo djuw mexkumrëx gar arÿm anhõ kubëkã.

³¹ Kam kwãrÿk wãnh ar anhõ mÿjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrÿk wãnh amim, “Mÿj dja ba kukrë”? nãr, “Mÿj dja ba o ikõ”? nãr, “Mÿj dja ba angij”? kwãrÿk wãnh amim anhÿr kêt. ³² Apÿnh pyka djãri me kute Metÿndjwÿnh mar kêtja kute mÿjja jakõtbit amak bën ne. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrÿk wãnh. Kãjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhõ mÿjja kêtja kunÿkõt kute ar amar. ³³ Nhyim be, ar ga, djãm ar amã mÿjja ja kÿnhmã? Kati. Kwãrÿk wãnh. Bir, mÿj dja gar amã kÿnh? Bir, Metÿndjwÿnh kute ar apytãr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrëx amikam mar tÿx. Ne kôt ar ajaxwe kêt djwÿ dja gar mar 'ãno dja. Ja dja gar amã kÿnh nhyim kam arÿm ar

amã mýjja kínhja kunĩ ar amã kungã. ³⁴ Kwãrĩk wãnh ar amikukãm adjumar punu'õ mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu djã'õ iwýr bõx jabej mã gêdja ba nê”? anhýr kêt. Djãm akati 'õkam Metĩndjwýnh kute ar ajo djuw mex kêt mã? Kati. Akati kunĩkõt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metĩndjwýnh ta arým ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awýr bõx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrĩk wãnh amũ amikukãm adjumar punu'õ maro atêm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

7

Ar kute me'ã axwe rēnh nēje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rõ 2.1; Kõ k 4.5; Xij 4.11

¹ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kukjêr kêt kam mýkam ne gar tu me'ã amim, “Axwe”, anhýro aba? Kwãrĩk wãnh. Dja gar me'ã axwe rēnhõ aba nhym me arým amipãnh ar ajã axwe rē nãr Metĩndjwýnh arým ar amã ajaxwe jarē.

² Godja gar me'ã mýjja'õ man kõt tu 'ã, “Axwe”, ane. Djãm kam me nãr Metĩndjwýnh akam kính? Kati. Dja gar me'ã ane nhym me nãr Metĩndjwýnh arým ar gadjwý ar ajã mýjja tãm man kõt ar ajã axwe mē. Dja gar Metĩndjwýnh kudjwa memã õr rũnh nhym kam me akubyn ar aje memã õr 'ãnh ar amã kungã, ane.

³ Mýkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumũn kam ar anokam pĩponhtija pumũnh kêt ne? ⁴ Djãm ar aje akamymã kum, “Akmerere, amrē ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhýrmã? Ne kam ar anokam pĩponhtiwã pumũnh kêt kumrēx ne. Ar aje aminokam pĩponh pumũnh kêt kam we ã kum ane. ⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrēx gêdja gar aminokam pĩponhtiwã kaban kam arĩt mex ne arým kõt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrēx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým aje aminokam pĩponhti kadjár pyrãk. Ar ga dja gar akumrēx wãnh ajaxwemã anhire ne kam arým amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nēje kukrà kadjy arým amex. Amex kute arým ar akamy nokam pĩ jaũm kadjár kadjy kute arĩt mex pyrãk.

⁶ Me kwý ne me kum axwe kí:nh ne kam axwe'ã maje kum Metĩndjwýnh kính kêt. Djãm me jamã aje Metĩndjwýnh kabēn jarēnhmã? Kati. Ga ren me jamã arē ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metĩndjwýnh nhõ mýjja rēnh pyrãk nãr me kute angrõ jamymã kryt karýr rēnh pyrãk. Kwãrĩk wãnh o anhýr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metĩndjwýnh kabēn kurēn o ajkēn akēx ne gadjwý ajo ajkē. Kute mrãmri ne ropre kute mýjja mex nhirēnh nhym angrõ jamy ituo kryt karýr ngãnhja pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metĩndjwýnh 'wýr'ã arkum ujarēnh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mýjja'ã 'uw, mã mýjja'ã 'wýro tē nhym Metĩndjwýnh arým ar amã kungã. Ga, ar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum ajapõxja pumũ. Ne kam mã kikre jajkwa krekremã akabēno aku'ē nhym arým me kute ar amã 'ã rēnhja pumũ. Dja gar ã Metĩndjwýnh 'wýro ane. ⁸ Be, me kute mýjja'ã 'wýr 'ãno ãm gêdja Metĩndjwýnh arým memã kungã. Ga, me kute mýjja jabej ne kum apõxja pumũ. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabēno ku'ē nhym arým me kute memã kikre'ã rēnhja pumũ. Dja gar gadjwý ã mýjja'ã

Metîndjwýnh 'wýro ane nhyr arým amã o amirîť. ⁹ Nhýnh ne ar akra'õ tẽn djwý'ã ar ajuw gar kum kẽn ngã? ¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati. ¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akramã mýjja mex nhõrja pumũ. Nhyr be, kãkwakam ar Abãm mextire ta gẽdja ar amã amũ mýjja mex nhõro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhýro aba. Kute aje me'ã amim anhýro aba pyrãk ar gadjwý dja gar amikabẽn kõt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arým Metîndjwýnh kabẽn kukràdjã kõt djwý aje amijo aba mexkumrêx. Mõjdjê kute kabẽn jarênh kõt aje amijo aba mexkumrêx. Me kute Metîndjwýnh kukwakam memã kabẽn jarênhdjwý aje kõt amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apýnh pry'ã arkum ujarênh.

Ruk 13.24

¹³ Nhyr kam mrãmri me kute mýjja mar ne kõt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikõt dja gar amijo aban arým abê týt kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê týt pyrãk. Nhyr be, dja gar me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aban arým amã rerekre. Amã týt kêt kute mrãmri ne pry kre raxkõt me mrãnh memã týt kêt pyrãk. Kwãrĩk wãnh me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekõt adjãr mãnh prãbê dja ga on amim iman ikõt ar amijo aba. Me krãptĩ ne me me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo ba. Memã týt kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkõt ngjêx nhyr memã týt kêt pyrãk. Kute pry kre rax kýt me mõi memã týt kêt pyrãk. Dja gar me kum ikĩnh kêt kõt ar amijo aban arým akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹⁴ Nhyr be, me ngrêrebit ne me imã apõx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremê pry kre ngriremã apõx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arým atĩn ne, Metîndjwýnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no týt'ã arkum ujarênh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, “Ba ne ba ibê Metîndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh”, anhýro bajabê amijã ano týt. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykĩ'ãtomti kã jangjênh ne bõx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awýr bõx. Nhyr be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kã kadjwýnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metîndjwýnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarênhmã ne ar awýr bõx. Kute o ibê amiwýr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awýr bõx. ¹⁶ Mýj dja gar me omũnh ne memã akaton on? Bir, mýj dja gar pidjõjadjwý mar on? Bir, õ ne parbê rôrok ne ikwãn o bãrio amirîť nhyr me kõt kum apõx. Ga, rojtikam tyrti apõx kêtja pumũ. Ar gadjwý dja me apýnh kabẽn punu jarênh ãpênh jaxwe gar me omũn arým memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabẽn kajgo. Nãm Metîndjwýnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarênhõ ba”, ane. Djãm mrýnhĩkam me kute akrõ djõbê uba rênh? Kati. Nãr, djãm prêxkam me kute pidjõbê pigu rênh? Kati. ¹⁷ Bãri mexkam ne õ mex arij. Nhyr be, bãri punukam ne õ punu arij. ¹⁸ Bãri mexkam ne õ punu arij prãm kêt kumrêx. Nãr, bãri punukam õ mex arij prãm kêt kumrêx. ¹⁹ Bãrikam õ punu jarijja kunĩ ne me kute akãr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metîndjwýnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarênhõ bajao ane. ²⁰ Be, me ãpênh jaxwe dja gar omũn arým kõt kum akato. Me kute Metîndjwýnh

kabên kêt jarênhja dja gar ama. 'Ă ne ba ar amă, "Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumŭ", ane.

²¹ Me kute arĭk imă, "Ga abê inhō Bēnjadjwŷr djwŷnh. Ga ne ga ijo aba", anhŷrja. Djām me ja kunĭ kăjkwakam Bēnjadjwŷr djwŷnh kute amim me utār ne ar meo bamă? Kati. Me kute amim kăjkwakam Ibām kabên mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bēnjadjwŷr djwŷnh amim me utār ar meo ba. ²² Ije memă axwe pānh jarênh nhō akati wăkam dja me krăptĭ aminêje imă, "Bēnjadjwŷr djwŷnh. Djām akukwakam ije memă akabên jarênh kêt got ga ikanga? Djām akukwakam ije me karō punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djām akukwakam ije mŷjja pumŭnh kêt nhipêx kêt got ga ikanga? Mŷjja rŭnh, mŷjja krăptĭ ne ba ipêx ga ikanga", ane. Ije memă axwe pānh jarênh dja nhō akatikam dja me ā imă ane. ²³ Kam dja ba iră ipôkri me kunĭmă kum, "Kati. Djām ikukwakam ne ga mŷjja nhipêx? Kati. Wānh amikukwakam ne ga mŷjja nhipêx. Ba ije amar kêt. Rŭm imă akăx. Me adjâpênh jaxwe", ane. Dja ba ā memă ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Me kute apŷnh kikre nhipêx'ă arkum ujarênh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Me kunĭ kute ikabēnja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrāmri ne me'ō jamak mex pyrăk. Me'ō jamak mexja kēnkam amim kikre. ²⁵ Nhyam kam te 'ă na axidjuw ne te 'ă ngō tām ne te kôk djâbêr tŷx kikre karngrō nhyam tŷm kêt. Kēnkam kute ipêxkam ne tŷm kêt. ²⁶ Nhyam be, me kunĭ kute ikabēnja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrāmri ne me'ō bēn kati pyrăk. Me'ō bēn kati pykatikam amim kikre. ²⁷ Nhyam kam 'ă na axidjuw ne 'ă ngō tām ne kôk djâbêr tŷx kikre karngrō nhyam arŷm tŷm. Djă nām kăjbê ban tŷm got? Kati. Nām tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Nām ā Jeju memă anen arŷm memă amikukrădjă jarênh pa. Nhyam me kabên man kam ari ar aben pumŭn kam abenmă kum,

—Tō mŷj kabên ny gotja? Nām prĭne kute amimarkôt kată:t memă amikukrădjă jarênhkumrêx. Nām ā me bēnjadjwŷr rŭnh kwŷ kabên mex anen ar prĭne kabēno meo atomo ba, ane. Djă nām ā Mōjdjê kukrădjă mar djwŷnh memă arênhō ane? Kati, nām me ari no prôt ne ari kukrădjă jarênh'ă umju:w ne kute arênh katăt kêtikumrêx.

8

Me'ō ĭ kajêkam tē'ă ujarênh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

¹ Nhyam kam krānh'ă arŷm rwŷk tē. Nām rwŷk tē:m arŷm ruw. Nhyam me krăptĭ: kôt mō. ² Nhyam kam me'ō ĭ kajêkam tēja 'ŷr bôx ne parbê kônkrăo nhŷn kum rax jarênh kum,

—Bēnjadjwŷr djwŷnh, ga aje inhĭ kajêkam itêkôt aje ipumŭnh ne aje mar. Aje ijo mex prām jabej ba ren arŷm imex ne, ane. ³ Nhyam arŷm 'ŷr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prām. On amex, ane. Nhyam arŷm 'ă ĭ kajêkam tēja apêx nhyam arŷm mex ne. Kute o âm tām kam tēmbê kă mex ne. ⁴ Nhyam kum,

—Kwārĭk wānh ga amijarênh kêt. Dja ga tu katăt mă me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh'ŷr tēn kum amibê, kum amikă bē. Ne kam kum mry ngă gē akadjy Mōjdjê kukrădjă kôt Metĭndjwŷnhmă mry gan kum kungă. Arŷm akă

mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arÿm akà mexkôt apumũ. Nãm ã Jeju me'ômã ane.

Kute amybỹm me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arÿm tẽn krĩraxbê Kapanamã wadjà. Nhyim krākamngônh krãptĩ kubê 100 nhõ bẽnjadjwÿr arÿm 'ÿr bõx ne kum õ àpênho no katon kum arẽn kum,

⁶—Bẽnjadjwÿr djwÿnh, inhõ àpênh arÿm akryn tokry rax ne kikrekam arek nõ, ane.

⁷ Nhyim Jeju kum, “Ba 'ÿrn o mex”, ane.

⁸ Nhyim krākamngônh nhõ bẽnjadjwÿr kum,

—Djãm imex got ga inhũrkwãmã tẽ? Kwãrik wãnh. Dja ga akabênbit jarê nhyim arÿm inhõ àpênh mex ne. ⁹ Inhõ bẽnjadjwÿr kute raxo ijakrenhja ne imã kabên ba kabên man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krākamngônhre nhõ bẽnjadjwÿrkam ba memã ikabên nhyim me ikabên kôt ar amijo ba. Ba 'ômã kum, “ÿr tẽ”, ane nhyim arÿm 'ÿr tẽ. Ba kam ajte 'odjwÿmã kum, “Amrê tẽ”, ane nhyim arÿm amrê tẽ. Ba inhõ àpênhmã kum, “On mÿjja kupê”, ane nhyim arÿm kupê. Kam ne ba amã, “Abẽnjadjwÿr djwÿnhkam dja ga akabên nhyim arÿm akabênkôt mex ne”, ane. Krākamngônh nhõ bẽnjadjwÿrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhyim kuman arÿm kam no tyn djan kôt ba djwÿnh arkum,

—Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhyim be, katĩ. Me kute kudjwa ã amim imaro anhÿr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ¹¹ Ê, ba ar amã arê gar ama. Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh arÿm kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhõ kwÿ krê. Abraãomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwÿ krên mexo nhÿ. Nhyim kam dja me bajtem krãptĩ: ban bõx, myt apõx djârũm bõx ne myt ngjêx djârũm bõx. Bõx ne arÿm gwaj baro'ã õ kwÿ krêno nhÿ. ¹² Nhyim be, mebê idjaerkumrêxja dja Metĩndjwÿnh arÿm bõm me kumê. Bẽnjadjwÿr djwÿnh bit kute amim me utâr ne ar meo baja, me tãm dja arÿm bõm me kumê. Bõm mebê idjaer mê nhyim me wãnh akamãt kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngyrk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krākamngônh nhõ bẽnjadjwÿrmã kum,

—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kôt dja ba arÿm amã ã o ane, ane. Nhyim myt tãmkam arÿm õ àpênh mex ne.

Kute me punu krãptĩo mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nhyim kam Jeju arÿm Pedru nhõ kikrekam bõx nhyim Pedru djupãnhdjwÿr kanên nõ. ¹⁵ Nhyim 'ÿr bõx ne arÿm ikra kupê. Kupê nhyim kanê arÿm kum ire. Kum ire nhyim arÿm kãmã djan arÿm mex ne. Ne kam arÿm aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhyim kam ar'ã para nhyim me arÿm 'ÿr me krãptĩo bõx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'ÿr meo bõx. Nhyim mã me'ã kabênbit jarê nhyim mã me karõ punu umaje mō. Memã iren mã mō. Jeju arÿm mã me kunĩkam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwÿr kunĩo mex. ¹⁷ Amrêbê: ne ujarênh djwÿnhbê Idjaii Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metĩndjwÿnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Apÿnh me bapunu djàri, apÿnh me bakanê djàri nhyim kute amijã me bamar. Kute mrãmri ne me kute jênh pytÿo bakam kute amijã mar pyrãk. Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhyim kam me aben djô'ã arênhomõ:. Arênhomõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm, me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ne kam arÿm me punuo mexo ba. Metÿndjwÿnh kukwakam Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Jeju arÿm ã meo mexo bao ane.

Ar'õ bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arÿm amibu'ã me krãptÿi: pumũ. Ne kam arÿm arkum,

—Gwaj on akãx nhikjê mã rê, ane.

¹⁹ Nhyim kam Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh'õ 'ÿr bõx ne kum,

—Ë, ujarênh djwÿnh, ba arek akôt tẽ. Dja ga nhÿ'ãm amrãnh kunÿkôt ba akôt mrã, ane.

²⁰ Nhyim kam kum,

—Ë, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kÿjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne õt djã kute amim kre pumũnhkôt kam õt djã. Nhyim be kati. Ba ne ba inhõ kÿkre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhÿ ne me awÿr irwÿk nhÿnh ne ba inhÿrkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nãr kon, arek dja, ane.

²¹ Nhyim kam me'õ ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ba ibãm kumrêx jadjã. Ne kam arÿm akôt ar iba, ane. Nhyim kam,

²² —Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metÿndjwÿnh mar kêt wãnh me tyk jadjã. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadjã. Nãm ã Jeju kum ane.

Jeju kôkmã bën tÿx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³ Ne kam ar kã'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Nhyim Jeju arÿm kãkam nhÿ nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm kôt nhÿ. Nhyim kam ar arÿm kã kujaten amũ tẽ. ²⁴ Tẽ: nhyim ar aêrbê na 'itÿx ruw nhyim kôk 'itÿx wabê. Nhyim ngõ arÿm aben pumjuw ne kã nhiby ato. Nhyim be, Jeju wãnh arek õto nõ. ²⁵ Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr tẽn arÿm tok ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ar ipytã. Arÿm gwaj badjãr 'ÿr, ane.

²⁶ Nhyim arkum,

—Nã gãm ar amim imar rere:kre. Mÿkam ne gar atÿn prãm? ane. Ne kam kãjmã djan kôkmã bën tÿx. Nhyim arÿm tu ngõ mên nõ.

²⁷ Nhyim ar te kute marmã kam no tyn djan abenmã kum,

—Mÿj got on nhyim kôkmê ngõ raxmê tu kabên kôt ã amijo ane? ane. Nãm ar ã abenmã ane.

Me karõ punu krãptÿi: kute ar me'õo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸ Nhyim kam Jeju arÿm ngõ nhikjê mã bõx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nãm wabi nhyim me'õ amãnhkrut ar arÿm kajpa. Me karõ punu ne ari aro ba. Me tykmã kÿkre kurũm ne ar mõ. Ar àkrê: nhyim me te ar umaje ne te ar'ãnh tẽmmã. ²⁹ Nãm ar Jeju kajpan arÿm kãj bê amran aminêje kum,

—Mÿj nã Metĩndjwÿnh Kra? Djãm me inhõ akati kêtři dja ga me imã me itokry jadjà? ane.

³⁰Nhym nĩjar angrõ jamy krãptĩ: àkur mõ. ³¹Nhym kam me karõ punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaek prãm jabej ba me angrõ jamy krãptĩ:wãmã wadjã, ane.

³²Nhym kum, “Aj mã”, ane. Nhym me arÿm kato. Katon arÿm angrõ jamy krãptĩ:mã wadjã. Wadjã nhym arÿm angrõ jamy kunĩ prõt ne. Pyka krã'yr'ã aparmã prõt tÿ:x ne arÿm imõtıkam nox ne aminhimex ne. ³³Nhym angrõ jamy pumũnh djwÿnh ar omũn arÿm krĩraxmã prõt ne. Prõt ne arÿm bõx. Bõx ne arÿm prĩne memã mÿjja kunĩ'ã ajarẽ. Ne ajte me karõ punu kute ar o baja'ã ajarẽ. ³⁴Nhym krĩraxkam me krãptĩ kute Jeju pumũnhmã 'ÿr mõ. Ne kam arÿm omũn kam anon kum,

—Gop me inhõ pyka kurũm akato, ane.

9

Kute me'õ jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

¹Nhym kam Jeju ar arÿm kãkam wadjãn nox ne arÿm akãx nhikjẽmã rê. Ne kam wabin krĩraxkam ar ba tũmjãmã tẽn bõx. ²Nhym ar kwÿ kum me'õ jakryo bõx. Ikwã djãkam nõr rã'ã nhym ar kum o bõx. Nhym amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane. Ne me'õ jakryjamã kum,

—Akmere, on akĩnh. Jakam ne ba arÿm ajaxwe kunĩ maro aknon kam ingyryk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbẽ me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjẽje nẽn kum jabit jarẽ nhym êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

³Nhym wãnh Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnh kwÿ arÿm amim,

—E kum be, me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwÿnh japryõ djan amijo Metĩndjwÿnhõ dja. Metĩndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kêt, ane.

⁴Nãm me ã õkre kadjwÿnhbẽ anhÿro kumex nhym arÿm tu me kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhõkre kadjwÿnhbẽ ijo kajgon ijapryõ akumex? ⁵Ë, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarẽ. Mÿj ne amirĩt, nẽn? Ba ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãjmã djan tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhym amirĩt kêt kumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt.

Nhym be, kãjmã me ku'ẽ, ije ren me'õmã kum, “Kãjmã djan tẽ”, ane nhym ren arÿm amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx. ⁶Dja ba kum, “Kãjmã djan tẽ”, anen arÿm o mex ga me arÿm omũn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ì ne pyka jakam amikabẽnkõt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'õ jakryja'ÿr akẽx ne kum,

—On kãjmã djan anhikwã djã mÿn anhũrkwãmã o tẽ, ane. ⁷Nhym kam arÿm me aerbẽ kãjmã djan ikwã djã mÿn ùrkwãmã o tẽ. ⁸Nhym me krãptĩ omũn kam no tyn kumex ne amim,

—Ë, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metĩndjwÿnh kabẽnkõt me axweo biknorkumrẽx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrẽxja pumũ. Metĩndjwÿnh mexkumrẽx, ane. Nãm me krãptĩ: ã amim ane.

*Kute amikôt Matêu kamênh.**Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29*

⁹ Nhyam kam Jeju arým tē. Tē: nhyam me'ō bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprïo atom djâkam nhý. Idjibê ne Matêu. Nhý nhyam arým omün kum, “Amrê mã ikôt ajkamê”, ane. Nãm kum ane nhyam Matêu arým amim kabên man kãjmã dja. Kãjmã djan arým kôt ajkamê.

¹⁰ Nhyam kam arým Matêu nhürkwâkam tēn bôx ne arým ô kwý krêno nhý. Nhyam bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprïo atom djwýnh krãpti bôx ne Jejumê ro'ã nhý. Nhyam we me axwedjwý ikô'ã nhý. Me krãpti ne me nhý. Jeju kôt ba djwýnh ne ar Matêumê ro'ã nhý. ¹¹ Nhyam mebê pardjêu arým me ja pumün arým Jejukôt ba djwýnh arkum,

—Je tō, djãm me wã axwe ngri got? Mýkam ne ar anhō ujarênh djwýnh me ro'ã ô kwý krêno nhý? Bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprïo atom djwýnhmê me axwemê ro'ã ô kwý krêno nhý, ane.

¹²⁻¹³ Nhyam Jeju arým ar kabên ma. Ar kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju arým kuman arkum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tē. Djãm we me amex'ýr ne ba tē? Kati, me axwe'ýr ne ba tē. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprïren wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nhyam be, amrêbê: ne Metündjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kïnh?

Kati. Me amã me kaprï. Ja ne imã kïnh”, ane.

Mýj'ã ne Metündjwýnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tēn ama. Mýkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

*Me kukràdjã tũm'ã ujarênh.**Mak 2.18; Ruk 5.33*

¹⁴ Nhyam kam Djuão. Kubê ngômã me angjênh djwýnh. Djuãokôt ba djwýnh ar arým Jeju'ýr bôx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metündjwýnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwý ne me kute kum amijajbur kumex. Nhyam be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵ Nhyam Jeju tu amijã mjên jarênh amikôt ba djwýnh ar'ã mjênmê ro'ã ar ar ba jarênh arkum,

—Ga, me kute abenã mjênmê prômê rēnhja pumũ. Djãm ar mjênmê ro'ã ar baja kaprïn mýr got? Arkati. Ar kïnhkumrêx ne ar ô kwý krênh rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mōrjakam me Ar kubê mjêno tým ne mã o mō. Nhyam kam gédja ar kaprïren arým Metündjwýnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwýnh'ã ne mjênmê ro'ã ar ar baja jarênh arým ã arkum ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno týmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tým ne mã o mō. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjã tũm marja pumũ. Me kute amê kukràdjã maro bakam umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny kubêkã tũm'ã ir pyrãk ne ajte kute pidjō kangō ny mrykão ngōnh tũmkam runh pyrãk. 'Á ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'ō nhō kubêkã tũm ne arým 'yrja pumũ. Nhyam kam arým kubêkã nyn pōnh kêt. Djã ne me tũmja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupō nhyam arým nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tũmja kadjō. Nhyam

kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne. ¹⁷ Ga, me'õ nhõ mrykào ngõnhja pumũ. Me bakukãmãre ne me õ mrykào ngõnh. Ga, mrykào ngõnh arým tùm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangõ ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nõr 'ãtùm nhyim uba kangõ arým kadjã ajmrõ nhyim ngõnh arým igot tẽn arým ajkatõr. Nhyim arým kangõ ajkapĩ nhyim ngõnh arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy ne me kute mry kào ngõnh ny, kã rerekrekambit kangõ ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjã nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhyim be, gêdja me amim me kukràdjã tũmdjwýr mar prãm ne arým umar mex kêtikumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Kute akubyn bẽnjadjwýr krao tĩn.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸ Kute memã ja jarênhõ ãmkam ne me'õ bẽnjadjwýr 'yr bõx ne kute kum rax jarênh kadjy tu parbê tým. Ne arým kum rax jarênh kum,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikõt 'yr tẽn 'ã anhikra dji gê arým tĩn ne, ane.

¹⁹ Nhyim arým kãjmã djan kõt tẽ. Kõt ba djwýnhdjwý ne arkõt tẽ.

²⁰ Tẽ: nhyim me'õ nire kõt bõx. Kamrõ apõx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kõt bõx ne tu Jeju nhibũm kõt 'ã kubêkã jabu djãbit kupê. ²¹ Kute o anhýr djwýnhràmm ne ta arým amim,

—Ba gop 'ã kubêkãbit mãn kupên arým imex ne, ane.

²² Nhyim kam Jeju arým akêx ne omũn kum,

—Àpnhĩre, on akĩnh. Ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne, ane. Nhyim kam myt tãmkam mex ne.

²³ Nhyim kam Jeju ar tẽ. Tẽ:n kam arým bẽnjadjwýr nhũrkwã'ýr bõx ne arým wadjã. Nhyim wãnh me kwý pore kakõro dja nhyim me kangao kumex.

²⁴ Nhyim memã kum,

—Me on ajmã. Djã nãm kurerer wã ty got? Kati. Nãm õto nõ, ane. Nhyim me arým 'ã keketo kumex. ²⁵ Ne arým kato. Nhyim kam arým 'yr tẽn 'yr bõx ne kurerer nhikra 'amý. Nhyim arým tĩn ne kãjmã dja. ²⁶ Nhyim kam me arým pyka kunĩkõt arênhõ ipõk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷ Nhyim kam Jeju arým amũ tẽ. Tẽ: nhyim me'õ no rã ar amãnhkrut arým kõt tẽ. Nãm ar kãj bê kum amijo ãmra tẽn mã kum,

—Dawi tãmdjwý gop amã ar ikapri, ane. ²⁸ Nhyim arým kikremã wadjã nhyim ar no rã arým 'ýr bõx. Nhyim ar kukij ne arkum,

—Djã ne gãm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djãm mrãmri ar aje tu amim ja markumrêx? ane.

Nhyim ar kum, “Nã, Bẽnjadjwýr djwýnh”, ane.

²⁹ Nhyim kam arým ar no kupê ne arkum,

—Ar aje tu amim imarkumrêx kõt dja ba ã ar ajo ane, ane. ³⁰ Nhyim kam ar arým rĩt mex ne. Nhyim Jeju nêje arkum 'ã karõn kãj bê arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'õmã ijarênh kêt, ane. ³¹ Nhyim ate ar katon arým pyka kunĩkõt arênhõ ipõk ne.

³² Nhyim kam me Jeju'ýr me'õo bõx. Me karõ punu ne ar me'õo ba nhyim ô'ã kabên kêt nhyim me 'ýr o bõx. ³³ Nhyim arým me karõ janon kujate nhyim arým me aêrbê kabên mexkumrêx. Nhyim me krãptĩ: kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'õ ne kute me babê idjaerkam mýjja pumũnh kêt ja'õ pumũnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyim be, mebê pardjêu ne me memã kum,

—Me karõ punu nhõ bēnjadjw̄yr kabēnkôt ne kute me karõ kujaêko ba, ane. Nãm mebê pardjêu ã Jeju'ã memã ane.

Kum me krãptĩ kaprĩ.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krĩrax kunĩkôt memã ujarēnh ny jarēnho tē. Krĩraxmē krĩ kryre kunĩkôt memã arēnho tē. Me bikprõnh djãkam memã arēnho tē. Bēnjadjw̄yr djw̄ynh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã ujarēnh nyja ne kãj bē memã arēnho tē. Ne ajte me punumē me kanē kunĩo mexo tē.

³⁶ Ne kam me krãptĩ: pumũ. Nãm me omũn arỹm kum me kaprĩ: Mỹkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrãmri ne kute mrykĩ'ãtomtio djuw mex djw̄ynh kētkam katyk ne ate ar ba pyrãk. ³⁷ Ne kam kôt ba djw̄ynhmã kum,

—Me kute Metĩndjw̄ynh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arỹm abõr tyk ne kumexja pyrãk. Nhyim be, Metĩndjw̄ynh'ã ujarēnh djw̄ynh ne me ngrēre kute bãykam me ãpēnh djw̄ynh ngrēreja pyrãk. ³⁸ Kam dja gar me kadjy Metĩndjw̄ynh 'uw gē me'yr 'ã ujarēnh djw̄ynh jano gē me memã arē nhyim me kuman kam arỹm tu amim markumrēx ne. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me õ purkam bãy pumũnh ne mrãnh ne bõx ne kute kadjy me õ pur djw̄ynhmã arēnh nhyim me kute amũ kadjy memã arēnh nhyim me ban kute memã ã ja pyrãk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjw̄ynh 'wỹro ane.

10

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

¹ Nhyim kam amiw̄yr kôt ba djw̄ynh Ar kubê 12 'uw nhyim ar bõx. Nhyim ar kute kabēnkôt me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadja. Nhyim apỹnh me punu djãri. Nhyim apỹnh me kanē djãri. Nhyim ar kute kabēnkôt meo mex kadjy arkum tỹx jadja. Ne kam arỹm ar ano.

² Apỹnh kute ar anorbê 12 nhidji jarēnh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'õdjw̄y ne Pedru.

Ãngre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormê.

Tõme.

Matêu. Kubê ne bēnjadjw̄yr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djw̄ynh.

Xijagu 'õdjw̄y. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴ Ximão 'õdjw̄y. Mekôt ne me kukràdjã'ã no tỹx.

Djuda. Idji nhikjebê ne Ikadji. Tãmja ne Jeju kurê djw̄ynhmã kanga.

Apỹnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nãm ar ãpēnh djã'ã arkum karõn ar ano. Nãm arkum, —Kwãrĩk wãnh me bajtemmã ar amõr kêt ne kwãrĩk wãnh pykabê Xamar-ijkam krĩ'õmã ar adjãr kêt. ⁶ Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti no biknor pyrãk. Me ja'yr dja gar mõ. ⁷ Ne me'yr bõx ne kãj bē memã kum, “Arỹm kãjkwakam Bēnjadjw̄yr djw̄ynh kute pykabê amim õ me utãr ne ar meo ba 'yr”, ane. ⁸ Dja gar me kanêo mex ne ajte me ã kajêkam

têo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karõ punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjâpênh djà'ã karõ gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwãrik wãnh memã pãnh jarênh kêt. ⁹ Kwãrik wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o õ pi'òk kaprÿja kwãrik wãnh byr ne ar anhõ katòk'y djâkam ir kêt. ¹⁰ Kwãrik wãnh ar anhõ xakuo amõr kêt. Ar akã krãkã pÿnh ne ar aparkã amãnhkrut ne ar anhõ kô pÿnh dja gar o mõ. Jabit dja gar o mõ. Ar anhõ mÿjja ja'õ'ã kàtàm kwãrik wãnh o amõr kêt. Ar adjâpênh pãnh dja me ta ar amã ar anhõ mÿjja ngã. Nãm ã arkum karõo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krÿrax 'omã wadjàn me'õ mexja jabej. Kum ar akÿnh dja gar abej. Dja ar amã aminhÿrkwã jarê gar kambit anhiqwã. Me kurÿm ar akatorkambit ajte anhÿrkwã 'õdjwÿ jabej. ¹² Dja gar me ùrkwã 'omã wadjàn memã umar mex jarê. ¹³ Dja me mex ne kum ar akÿnh gar memã umar mex jarê nhym me arÿm ar akabên kôt mrãmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akÿnh kêt jabej dja me umar mex kêt ne. ¹⁴ Godja me'õ kum ar akÿnh kêt ne kute akabên mar prãm kêt jabej aparkã'ã me õ pyka ka'u. Me ùrkwã kurÿm nâr me õ krÿrax kurÿm ar akator kutã ar aparkã'ã me õ pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirÿt nhym Metÿndjwÿnh kute omÿnh ne amÿ 'òkam kute memã pãnh jarênh kadjy me õ pyka ka'u. ¹⁵ Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krÿraxbê Xòtòmamê Gomorakam axwekumrêx. Dja ÿ Metÿndjwÿnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bõx nhym me arÿm tokry. Dja ajbir krÿrax jakamdjwÿ me axwe pãnh tokry:. Ne tokryo Xòtòmakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arÿm aje mrãmri ne mrykÿ'ãtomti kute rop djãkrê katikôt ar ba pyrãk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrãk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrãk. ¹⁷ Aminêje rÿt. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôròk ne ar ajo mõ. Nhym kam me krãptÿ kute ar akukjêr kadjy arÿm ar ajã akuprõ. Ar ajã akuprõ nhym me arÿm ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprõnh djâkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne. ¹⁸ Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôròk ne ar apa 'amÿn arÿm me bënjadjwÿr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwÿr rÿnh kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. ¹⁹ Godja me ar ajo rôròk ne ar ajo mõn me kabem ar apumjuw kwãrik wãnh ar amikukãm amim, “Mÿj dja ba aminêje memã ikabên on”? anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, myt tãmkam dja ar amã akabên jangij. ²⁰ Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Katÿ. Ar Abãm djwÿnh Karõ dja ar amã amikabên jarê gar arÿm amÿ memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwÿnhmã kamy kanga nhym me arÿm me kupa. Nhym me bãmdjwÿ dja kurê djwÿnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãmmê nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa. ²² Imã adjâpênhkôt dja me kunÿ kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimê ba arÿm ar apytã. ²³ Godja me krÿrax 'òkam kum ar akurê:n ar ajo ajkê gar krÿrax 'õdjwÿmã aprõt. Dja gar apÿnh mebê idjaer nhõ krÿraxkam me akreo tē:n o atēm nhinomã mēnh kêt ba arÿm bõx. Ba ije amijo inhÿ ba arÿm ar awÿr bõx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ë, djâm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ò ujarênh djwýnh jakrenh? Kati. Nâr, djâm ò âpênh kute raxo ò bënjadjwýr jakrenh? Kati. ²⁵ Kute kabên mar ar o baja kute ar ò ujarênh djwýnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ò âpênh kute ò bënjadjwýr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikuré ne imã me karõ punubê Bedjêbu jarênho baja pumû. Djâm me kum ar akuré kêt mã? Kati. Ar gadjwý dja me ar amã mýjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêt kam ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwý ar amã mýjja punu jarênh kume:x.

²⁶ Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ï amirît ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ò me kute omũnh kêt mã? Ne nhýnh ne me kute mýjja pudjur'ò mar kêt mã? Adjým, dja ï kunï amirît ne. Mýjja pudjur, mýjja bipdjurja dja ï kunï amirît ne. ²⁷ Ije akamãtkam ar amã mýjja jarênh dja gar a'uri kãj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijakwa momokkam mýjja jarênh dja gar kíkire nhimòk po'ã djan kãj bê memã arê. ²⁸ Ne kwãrik wãnh gar amã me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arê. Me'ò pydji dja ga ar amã uma. Kute me bïn ne ijukri me biknor tokry djãkam me rênh jãbit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê. Metĩndjwýnhbit dja gar amã uma. ²⁹ Kwênhne amãnhkrut ne pãnh ngrire, pãnh ngõnhponh pydji. Nhyam kam kwênh pydji pykabê tým ne arým ty. Djãm Abãm djwýnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar. ³⁰ Ne ar akĩdjwý kute mar. Arým Abãm djwýnh kute ar amã abenã ar akĩ'ã akre mar. ³¹ Kam, djãm ar atĩn prãmã? Kati. Kwãrik wãnh. Te kwênh krãptĩ: nhyam kum kwênh kĩnh ngrire. Nhyam be, ar gajbit. Metĩndjwýnh kum ar akĩnhkumrêx. Tãm dja gar aman atĩn prãm kêt. Nãm Jeju ã arkum karõ ane.

³² Ne kam ajte arkum,

—Kam me'ò kute amijo ipytãr ne me ipòkri memã kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhýro baja. Badjwý dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Nã, ba inhòbikwa ne wã”, ane. ³³ Nâr, dja me'ò me ipòkri memã kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwý dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Kati. Ije tãmwã mar kêt”, ane.

³⁴ Djãm ibòx nhyam ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bòx nhyam me arým imýr jabej abeno kurê djwýnh ne aben pa. ³⁵ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me'ò my kum bãm kurê.

Nhyam me'ò nire kum nã kurê.

Nhyam prõ kum umrengêx kurê.

³⁶ Me'ò nhũrkwãkam dja ta òbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imýr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kôt dja me ã abeno ane.

³⁷ Godja gar ajõ imã, “Ba akôt apê”, anen amã abãmbit nãr amã anãbit kĩnh ne amã ikĩnh ngrire ba arým imã ikôt adjãpênh kĩnh kêt. Godja amã akra mybit nãr amã akra nibit kĩnh ne amã ikĩnh ngrire ba arým imã ikôt adjãpênh kĩnh kêt. ³⁸ Dja gar ajõ amã ikôt atokry pyma ne ikôt aje anhõ pĩte'y mýnh prãm kêt ne ikôt abikãmênh prãm kêt jabej ba kam imã ikôt adjãpênhja kĩnh kêt. ³⁹ Dja gar ajõ atĩnmã aminên arým akuno. Nãr gar ibê aminê kêt nhyam me arým abĩ. Imã adjãpênhkam arým abĩ. Kwãrik wãnh rã'ã. Metĩndjwýnh dja

arým atĩnkumrêx kadjy apytã ga arým kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'yr bõx nhym me kum ar akĩnh. Me kum ar akĩnh o arým kum badjwý ikĩnh. Ne kum ikĩnh o arým kum kute ijanor djwýnhdjwý kĩnh. ⁴¹ Dja Metĩndjwýnh kukwakam memã kabên jarênh djwýnh me'yr bõx nhym me kum kĩnh. Kubê Metĩndjwýnh kukwakam memã kabên jarênh djwýnhkam kum kĩnh. Metĩndjwýnh dja kam arým memã o pãnh ne. Metĩndjwýnh kute kukwakam ujarênh djwýnhmã àpênho pãnh kôt dja arým memã o pãnh. Dja me'õ katãt kute amijo bakumrêx me'yr bõx nhym me kum kĩnh. Me'õ katãt kute amijo bakam me kum kĩnh. Metĩndjwýnh dja arým memã o pãnh ne. Metĩndjwýnh kute me'õ katãt kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh. ⁴² Dja me'õ ikôt ba djwýnh rax kêt'õ bõx nhym me kum ngõ ngã. Me'õja kute ikôt bakam kum ngõ ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

11

Djuã'o'ã ujarênh.

Ruk 7.18

¹ Ne arým kôt ba djwýnh Ar kubê 12mã 'ã karõ pa. Arkum 'ã karõ pan kam arým amũ tẽ. Pykabê Garrêjakam apýnh krĩ rũnh djari kute memã kukradjã jarênh ne kute kajã bẽ 'ã me akre kadjy ne amũ tẽ.

² Nhym kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngõmã me angjênh djwýnh. Me kute arým Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

—Jeju ne arým apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx, ane nhym arým kuma. Kuman arým Jeju'yr amikôt ba djwýnh ar amãnhkrut jano. ³ Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arým 'yr tẽn 'yr bõx ne Jejumã kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã me'õ janor nhym bõxmã, kute me imã arênhja djãm ga? Nãr kon godja gwaj me'õkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhym Jeju arkum,

—Dja gar akubyn Djuã'o'ã tẽn kum arê. Aje ajbir mýjja mar ne omũnhja kum arên kum, ⁵ “Me no rã arým rĩt mex. Nhym me mrãnh kêt arým mrãnh mex. Nhym me ĩ kajêkam tẽ arým mex. Nhym me amakkre kêt arým amak mex. Nhym me tyk akubyn tĩn ne. Nhym me õ mýjja kêtja nhym me kajã bẽ memã ujarênh ny jarênh ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arê gẽ kuma.

⁶ Dja me memã ijarê nhym me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Nhym ar kuman arým katon tẽ.

⁷ Nhym kam Jeju arým me krãptĩ:mã kum,

—Mýj ne ga me aje kapôt kukritkam omũnhmã mõ? Djãm Djuão kute bõti kók djábêrkam ari amijadjwýr pyrãk? Djãm ari memã kabên jadjuw? Kati. Nãm katãt memã kabên jadjwýrkumrêx. ⁸ Bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mõ? Djãm Djuão ne kubêkã pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkã pãnh ngrire jangij. Bẽnjadjwýr rũnh nhõ kikretikam ne me kubêkã jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kã kute anhýr kêt. ⁹ Nhym bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mõ? Djãm Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh? Nã. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh kunĩ jakrenh. ¹⁰ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh imã 'ã ajarê. Djuã'o'ã imã ajarê. Nãm imã,

“Ota ba akukâm ajâ ujarênh djwÿnh'ô jano kute akukâm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemâ iren katât amijo bamâ.

Kute mrâmri ne me kute me bēnjadjwÿr rûnh kutêp katât 'â pry jadjwÿrja pyràk.”

Nâm â Metîndjwÿnh Djuão'â imâ ane. Amrêbê: me bakukâmâre ar bari. Nhym me arÿm kabēn man 'â pi'ók no'ók ne. Ne kam me aben djô'â arēnho mô:n arēnho môr tâmtâ arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mrâm me bakamingrânÿrekam Djuão arÿm kato. Katon arÿm abatânh ne. Abatânh ne arÿm ijâ memâ ujarênh ar ba. Me kute amrêbê Metîndjwÿnh kabēn'â pi'ók no'ók kôt ne Djuão ijâ ujarênh ar ba. Ikukâm meo mexo ba.

¹¹ Ngômâ me angjênh djwÿnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunî jakrenh. Djâm me'ô pykakam ar ba 'ô raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrâmri ne ba me amâ ja jarēnhkumrêx. Nhym be, dja î kajkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh amim me utân meo ba. Nhym kam dja me kunî raxo Djuão jakre.

¹² Nhym be, on jakam Djuão ra:x. Nâm memâ arēnho ban memâ kum, “Kajkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr”, anhÿro ba. Nhym kam me krâptî kuman amim Bēnjadjwÿr djwÿnh mar prâ:m. Me kute mrâmri ne me krâptî kute kikre ngriremâ ngjêx prâm ne kute 'â kute aben nhingânhja pyràk. Me kute ari 'â ikjêo aben rēnh ne 'â kute aben nhingânhjo kumex ja pyràk. Ne jakam me kute o anhÿr râ'â. ¹³ Amrêbê: me me bakukâmâremâ Bēnjadjwÿr djwÿnh bôxmâ arê. Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh aben kukâm Bēnjadjwÿr djwÿnh bôxmâ arê:. Mōjdjêdjwÿ arê: nhym kam me bakamingrânÿrekam Djuão arÿm katon ajte tâm jarê. Bēnjadjwÿr djwÿnh bôx jarê. ¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukâmâremâ kum, “Dja me'ô kute Erij pyràk bôx”, ane. Ba on ar amâ me'ô jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyràk ne arÿm bôx. Ar aje imar prâm jabej dja gar arÿm ima. Nâr ar aje imar prâm kêt jabej arÿm imar kêt. ¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabēn ja markumrêx. Nâm â Jeju me krâptimâ ane.

¹⁶ Ne kam ajte memâ kum,

—Je tô mÿj got ba me akamingrânÿ'â akre? Mÿj ne ga me aje urâk? Nâ gâm me aje me prîre mÿjja kam kînh kêt pyràk. Ga me, me prîre kikre kabem krîn kute abeno bixaêr baja pumû. ¹⁷ Ar ja ne ar ar jamâ kabēn ne arkum, “Gwaj bakînh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtâx à'âk”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prâm kêtê. Ar itor prâm kêtê. Ar imâ wâ kînh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamÿr kati mân o nhÿ”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imâ kînh kêtê. Ar imÿr prâm kêtê”, ane.

Be, nâ gâm me aje me prîre pyràk ne amâ ja kînh kêt ne ajte amâ jadjwÿ kînh kêt. ¹⁸ Djuãoobê ngômâ me angjênh djwÿnh ne me awÿr bôx. Nâm amijajbu:n kute uba kangôo kôm kêt ne ar ba ga me amâ kînh kêt ne kam we, “Nâm ajbâ. Me karô punu ne ar o ba nhym ajbâ”, ane. ¹⁹ Nhym be, ba ne ba mrâmri gêt amijo inhî ne me awÿr bôx ne me akam idjakur iban kôt ikôm iba ga me amâ ikînh kêt ne we ijâ, “Kê, tâmwâ ne kute âkur rûnhbit mar, kum uba kangô djânhti”, ane. Ne we ajte ijâ, “Me kute bēnjadjwÿr bajtemmâ pi'ók kapriô atom djwÿnhmê me axweo bit ne ôbikwa ne”, anhÿr ar o aba. Nhym be, djâm Metîndjwÿnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prîne kute amikukâm mÿjja kunî mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamâ ano. Ne ajte amikukâm umarkam badjwÿ ijano. Ije amijajbur kêtâmâ ijano. Nhym kôt me amak mex ne amikukâm umar, ar ipumûn kam ôkre kadjwÿnhbê amim, “Mrâmri ne

Metîndjwÿnh mexkumrêx ne amê ar ano.” Nâm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krîraxmã watîre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Njar krîraxkam ne Jeju mÿjja pumûnh kêt ngrêre nhîpêx nhyim me krâptî tu amim markumrêx. Nhyim kam arÿm me wãmã kabên'ô jarênh kêt. Nhyim be, amiwÿr krîraxkam me ja ne Jeju arÿm memã kabên ne. Krîrax jakam ne arÿm mÿjja pumûnh kêt krâptî nhîpêx ne me punu krâptîo mex. Djã ne me amikam kaprîren wãnh axwemã iren 'ÿr amijo akêx? Kati. Me kute 'ÿr amijo akêx kêt. Kam ne arÿm krîrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹ —ÿ, watî:re Koradjikam me wã. Watî:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumê Xidôkam ren mÿjja rûnhja, mÿjja pumûnh kêtja kwÿ nhîpêx nhyim ren me omûn ren arÿm amrêbê amim katon ren amikam kaprîren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirît kadjy kubêkã kukrebê exopa jangjên ren amijã mro prã kapî. Ne ren kam iwÿr ren amijo akêx. Nhyim be kati, inhõ me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mÿjja pumûnh kêt kwÿ rax ne ipêx ga me omûnh kajgo. Omûnh kajgon amikam akaprîre kêt ne wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrêx ne aje iwÿr amijo akêx kêtumrêx ne. ²² Ba me amã arê ga me ama. Dja î kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bôx nhyim Metîndjwÿnh me ajaxwemã pãnh jarê. Ga me kam arÿm pãnh atokry me rîñã jakrenh mex. Ga me atokryo krîraxbê Xirumê Xidô jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krîraxbê Kapanakam me gadjwÿ djãm mrãmri me abênjadjwÿr rûnho kãjkwa'ÿr abôxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krîraxbê Xôtômakam me axwe: nhyim Metîndjwÿnh arÿm meo akno. Ba ren mekam mÿjja pumûnh kêt nhîpêx kute me akam ije mÿjja pumûnh kêt nhîpêx ja pyrãk nhyim ren me wãnh axwemã ire nhyim ren krîrax arek ãm rã'ã. Krîraxbê Xôtôma ren arek ãm rã'ã. Nhyim be, kati. ²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja î kute me axwemã pãnh jarênh kadjy ô akati bôx. Dja Metîndjwÿnh memã pãnh jarê ga me kam arÿm atokry raxo Xôtômakam me ja jakrenh mex ne. Nâm ã Jeju krîraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

²⁵⁻²⁶ Nhyim kam Jeju Bãmã kum,

—Djûnwã, ota ga anhõ kãjkwa, anhõ pyka djwÿnh. Amã ne ba amikînh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mÿjja mar rûnhjabê mÿjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prîre prãbê amijo rûnh kêtjamã mÿjjao amirît ne. Mrãmri Djûnwã, nã gãm ã aje anhÿrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprîkam ne ga amim me'ã karôn arÿm ã meo ane. Ba kam badjwÿ ikînhkumrêx ne wãm amã amikînh jarê, ane.

²⁷ Ne kam ajte me krâptîmã kum,

—Arÿm ne Ibãm imã ô mÿjja kunî kanga. Ba ibê Metîndjwÿnh Kra. Djãm me'ô ne kute prîne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'ô ne kute prîne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prîne mar. Ije me'ômã Ibãmo amirît prãmja adjwÿnhdjwÿ kute mar.

²⁸ Pykakam me akurãdjã punu ne ga me aman kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm akaprîre kute mrãmri ne me jênh pytî turn o ban kam kaprîja pyrãk. Kam ne ga me akatyn akaprî:re. Amrê me akunî iwÿr tèn ikam atyk djã kêt ne ikam akôkam kôt. ²⁹⁻³⁰ Nâm me mry bàri kute jênh bjêro mrãnh kadjy ne umar

mex kadjy mutbê pïo kapa. Ikukràdjà mex ne kute mry mutbê pïo kapaja pyræk. Dja ga me amim ikukràdjà mex man kôt ar amijo aba kute mrâmri ne me kute mry bàri mutbê pïo kapa ja pyræk. Djâm aje ikukràdjà kôt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrâmri ne me kute mry mutbê pï kajkrito kapa ja pyræk. Djâm ije me amã ino katormã? Djâm ije amijo idjãramã? Kati. Ba ne ba memã iprï mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjà kôt ar amijo aba nhyr me abê tÿx kêtumrêx ne. Kute mrâmri ne jênh kajkrit mrybê utï kêt pyræk. Kam dja ga me ikukràdjà kôt ar amijo aban arÿm akadjwÿnhbê atyk djà kêt. Nãm ã Jeju me krãptïmã ane.

12

*Pi'ók ràràr mÿr jabej me kum kurê.
Mak 2.23; Ruk 6.1*

¹ Ne kam pi'ók ràràrkam Jeju pur katikôt tē. Nhyr kôt ba djwÿnh ar kôt mōn arÿm kum prãm ne mōrmã bàygogo 'y nhikēn mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rēnho mō. ² Nhyr kam mebê pardjêu ar omün kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nê? Pi'ók ràràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók ràràrjakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjakôt mã me babê uma. Me kute pi'ók ràràrkam mÿjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã ar o anhÿro ba? ane. ³ Nhyr kam Jeju memã kum,

—Kê, djâm me aje Metïndjwÿnh kabēn'ã pi'ók no'ókjadjwÿ pumũnh kêt? Djâm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarēnhja pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m. ⁴ Kum prã:m nhyr Dawi arÿm Metïndjwÿnh nhũrkwãmã wadjàn djwÿ byn kukrēn kam kôt ar tēm jamãdjwÿ kungã nhyr ar arÿm kukrē. Djwÿ me kute Metïndjwÿnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrēn arkum kungã. Metïndjwÿnh nhõ djwÿ ja ne me kâtãm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhyr be, Dawi ta ne tu kukrē. Nhyr kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djâm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarēnh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmēbit ar imã ar ijaxwe jarē. Je tô mÿkam?

⁵ Ba aje me amã arē ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh pi'ók ràràrkam nê? Mÿj ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam nē. Djâm me aje me'ã Môjdjê kukràdjà mar kêt got? Djâm me aje 'ã pi'ók no'ók pumũnh kêt got ga me imã akabēn ne? Nãm me pi'ók ràràrkam Metïndjwÿnh nhõ kikretikam tu ãpēnh ba. Ne kadjy kum mry bōro bao tu ãpēnh ar ba. Djã ne Metïndjwÿnh kam memã axwe jarē? Kati. Ga, me kute me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnhmã axwe jarēnh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmēbit ar imã ar ijaxwe jarē. Je tô mÿkam? ⁶ Ba aje me amã arē ga me ama. Ba ne ba Metïndjwÿnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me ãpēnh'ã memã karõ djwÿnh. ⁷ Ga me ren Metïndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabēn jarēnhja ma. Nãm memã kum, “Djâm me aje imã mry bōr djâm imã kïnh? Kati. Me amã me kaprï. Ja ne imã kïnh.”

Nãm ã Metïndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metïndjwÿnh kabēn ja man ren amã me kaprï. Ne ren amã me kaprïkumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarēnh kêt.

⁸ Ba me amã arē ga me ama. Ba ije amijo inhï ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'ók ràràr djwÿnh. Kam gēdja ba memã, “Kwãrik wãnh ga me kam mÿjja

kupênh kêt nâr kon, dja ga me jakam apên nâr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akri", ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane. ⁹ Ne kam arÿm amÿ tèn mebê pardjêu nhô me bikprônň djãmã wadjã. ¹⁰ Nhy m me'ô nhikra nhikjê jarôxja me ikô'ã nhÿ. Nhy m me ja kute 'ã axwe nhôr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjã kôt ne me me tyk djã kêt djã nhô akatikam meo mexo ba? Pi'ók rârârkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhy m memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajô anhô mryki'ãtomti nhy m pi'ók rârârkam arÿm kre'ókam tÿm. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprÿn 'amÿn kaba. ¹² Nhy m be, Metÿndjwÿnh kum mryki'ãtomti kÿnh ngrire. Nhy m be, gu me ba ne kum me bakÿnhkumrêx. Kam me kute pi'ók rârârkam meo mexkam Metÿndjwÿnh kute memã axwe jarênh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'ók rârârkam meo mexkam ne me kute kukràdjã kôt amijo ba mexkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³ Ne kam arÿm me'ô nhikra jarôxjamã kum, "Amrê anhikra katàt", ane. Nhy m 'ÿr ikra katàto dja nhy m arÿm kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrãk. ¹⁴ Nhy m mebê pardjêu ar mã apôx ne o aben man abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bÿn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prÿre'ã ujarênh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhy m Jeju arÿm ar kuman pyka wã kurÿm kato. Kato nhy m me krãpti: arÿm kôt mô nhy m arÿm me kunô mex. ¹⁶ Ne kam mã memã kum, "Dja ga me ipudju", ane. ¹⁷ Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh Jeju 'ã ajarê. Jeju dja memã prÿ mex ne memã kukràdjã jarê. Nhy m kam kabên jarênh djwÿnh Metÿndjwÿnh kukwakam amÿ me bakukãmãremã 'ã ajarênh memã kum,

"Metÿndjwÿnh ne memã kum,

¹⁸ 'Ota, ba arÿm amijo inhô àpênh pytà. Imã abê. Imã kÿnhkumrêx.

Dja ba kum Ikarô jano nhy m arÿm o ba. Nhy m arÿm apÿnh me bajtem ba djari memã 'ã ajarê. Ije meo mex nhy m me imã axwe kêtja 'ã memã ajarê.

¹⁹ Ne mekmê kabêno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã àkjêro ku'ê kêt. Djãm kàj bê kabên nhy m me kute prykôt ôkre marmã? Kati.

²⁰ Me kaprÿre kute mrãmri ne bôti kajyr kaprÿre pyrãk djãm kute meo bikênhmã? Kati. Dja memã tÿx jadja nhy m me kam arÿm kÿnh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngônhpók nhô kadjàtnhÿ kÿm tyk ne akraz rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã àkjêr nhy m me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabên mex jarê nhy m me arÿm amim mar tÿx. Ne memã axweo àpanho tē:n kam arÿm meo mexkumrêx.

²¹ Nhy m kam apÿnh me ba djãkam me bajtem arÿm tu amim markumrêx.' Nãm ã Metÿndjwÿnh memã ane."

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhy m me arÿm aben djô'ã arênhô mō:n arênhô môr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tū:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ne kam arÿm memã prÿ mex ne memã kukràdjã jarênhô ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne memã prÿ mex ne memã kukràdjã jarênhô ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarênh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhyim kam me karõ punu kute me'õo baja me arým 'yr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rân kabên kêtukumrêx. Nhyim kam arým o mex nhyim me aêrbê arým kabên ne rît mex. ²³ Nhyim me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

—Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tãmdjwýkumrêx, ane.

²⁴ Nhyim be, mebhê pardjêu arým me kabên man arým abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rênho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarênh ã abenmã ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju tu me kadjwýnhbhê me kabên man memã kum,

—Me karõ punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tãm kum aben kurê nhyim kurê djwýnh arým meo apêx. Nâr, me õ krĩrax tãmkam nâr õ kikre tãmkam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngrân abenbê ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum õ àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum õ àpênh kurênh kujate nhyim ren õ àpênh arým aben ngrân abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhyim ren arým kubê me õ bẽnjadjwýr kêt. Nhyim be, kati. Xatanaj kum õ àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujate nhyim ren Xatanajdjwý kum õ àpênh kurê. Nhyim be, kati. Xatanaj kum õ àpênh kurê prãm kêt. ²⁷ Ba ren Bedjêbu kabẽnkõt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhyim ren mýj kabẽnkõt ne anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Me jadjwý ne me bõm me karõ punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabẽnkõt ar bõm me karõ rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhyim ren me amã, “Je tõ djãm Xatanaj ta kute õ àpênhõ bikênhõ ba got”? ane. ²⁸ Nhyim be kati, Metĩndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bõm me karõ rênho iba. Ga, kõt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytâr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

—Nâr, mýj dja me me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on? Kute kubê nèkrêxo prõt kadjy me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on. Bir, dja me me'õo tỳm ne uwpre. Ne kam arým ũrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prõt ne, ane. Mýj'ã ne me'õ tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arým amim õ me ja pytã. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikõt ba kêt ne arým kam amijã, “Ba dja ba ate ikrân ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba. ³¹ Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikênh kunĩkõt Metĩndjwýnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metĩndjwýnh japry kunĩkõt kute me axweo biknor prãm. Metĩndjwýnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngyrkãm irer prãm. Nhyim be, me kute Metĩndjwýnh Karõ japrykambit ne Metĩndjwýnh mekam ngyrk rã'ã ne. ³² Godja me'õ ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhĩ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo akno ne kam ngyrk kêt. Nhyim be, godja Karõ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam

kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrê akubyn Kra bôx'ã akati mörkamdjwý dja kam ngryk rã'ã.

³³ Djãm pidjô punukam pidjô djãnh apôx got? Nâr kon, djãm pidjô mex, pidjô djãnhjakam pidjô punu apôx got? Kati, apýnh pidjô bàri djãri ne kam ô apôx. Ô ne parbê rôrôk ne ikwãn kam bàrio amirít nhym me kôt kum apôx. ³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabên mex 'ô jarênh prãm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwýnhbê ne me mýjja kumex ma nhym kam amrê bôm ajkwa krekremê oto'ýr apôx nhym me kam arêno ba. Arêno ban kam arým memã amijo amirít. Mex nâr axwe jao memã amijo amirít. Kute mýjja ô kute pidjô bàrio amirít ja pyræk. ³⁵ Nãm me ôkre kadjwýnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirít. Nhym me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirít. ³⁶ Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati mörkam dja ga me amikôt Metündjwýnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunikôt kum arê nhym arým me ama. ³⁷ Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

Me kute kum mýjja pumũnh kêt nhipêx'ã 'wýr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhym kam Môj djê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu kwý Jejumã kum,

—Ujarênh djwýnh, dja ga mýjja pumũnh kêt'ô nhipêx ba me omũn kôt ama, ane. Nhym memã kum,

³⁹ —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakôt ari Metündjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kĩnh ngriren kute ar mebê prôo àkĩnh baja pumũ. Me gadjwý ne ga me amã Metündjwýnh kĩnh ngriren mýjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mýjja pumũnh kêt nhipêxja'ã ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêt kumrêx. Dja ba amijo kute Metündjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djônaj pyræk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej. ⁴⁰ Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkrekam nõ nhym 'ã akatin akatin akati nhym arým kato. Badjwý dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhym ijã akatin akatin akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo inhĩ ne bôx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

⁴¹ Djônaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tê nhym me arým amikam kapriren wãnh axwemã iren Metündjwýnh'ýr amijo akêx. Nhym be, ba ije iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akapriñ wãnh ajaxwemã anhiren Metündjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêt kam dja Niniwekam me wã arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djâkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onij pyka 'ôdjwýkam bënjadjwýr rax nija pumũ. Bënjadjwýr ni Xaromão'ýr tê:, 'ýr tēm 'iry:n arým 'ýr bôx. Kute krã mexkôt marmã 'ýr bôx ne arým kuma. Nhym be, ba ije iraxo Xaromão jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bënjadjwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêt kumrêx. Me aje imar kêt kam

dja bēnjadjw̄yr ni ĩ ar̄ym pānh me amā ajaxwe jarē. Me akamingrānymā arē ga me me biknor tokry djākam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karō punu'ā ajarēn memā kum,

—Me karō pydjın kute ar me'ōo baja ne ar̄ym kurūm katon tē. Ne kam te ar mrā, ngō kētkam ar mrā, te ajte me'ōmā ãr ne tyk djā kētmā ar mrā. ⁴⁴ Ne kam amim,

—Ba inhūrkwā kurūm ikatorja'yr tē, ane. ⁴⁵ Ne kam amim badjā tūmjā'yr tēn 'yr bōx ne omū nhym ar̄ym mexkumrēx. Me karō'ō kute o ba kēt nhym prīne kre mex nhym ar̄ym kam m̄yja katāt. Nhym kam kadjy mā me karō punu'yr tē. Ne kam mekam me kw̄y japrōn 'yr meo mōn meo bōx. Nām me karōbē 7 ne o bōx ne me'ōjamā meo wangij nhym kam mekam ar ba. Kute me karō punubē 7 ne o bōx tām ne axweo kute ōbē pydjı kute ar o ba tūmjā jakrenh mex ne kam ar̄ym o punu rax ne. Kājbbē punuri ne kājbbē punu nhym be, kute kubē 7 ne o bōxja ne ar̄ym o punu rax ne. Dja ã me akamingrānyre ajaxwekam me karō punu me ajo ane, ane. Nām Jeju ã memā ane.

Nāmē kamyre'ā ujarēnh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶ Jeju me krāpti:mā kabēno dja nhym nāmē kamyre ar axikōt apōx ar bōx ne bōm ku'ē. Ne kute kum kabēn jarēnhmā. ⁴⁷ Nhym me'ō 'yr tēn kum,

—Ē, onj̄ anāmē akamy ar amā kabēn, ane.

⁴⁸ Nhym Jeju me'ōmā kum,

—Be, ije me'ōmā ināmē ikamy jarēnh kadjy m̄yj dja arkam kute? ane. ⁴⁹ Ne kam kōt ba djw̄ynhmā kum,

—Ota, ināmē ikamy ne ja. ⁵⁰ Dja gar Metūndjw̄ynho kīnh kadjy kabēn man kōt ar amijo aba. Ba kam ar̄ym ar amā ikamyre nār ikanikw̄ynh nār inā jarē. Nām ã Jeju arkum ane.

13

Bàygogo'ā ujarēnh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

¹ Ne kam akati tāmka Jeju kikre kurūm katon tēn ar̄ym imōti m̄yri nh̄y.

² Nhym kam me krāpti: 'ã akuprō. Nhym kam ar̄ym mebbē tēn kākam nh̄y nhym me krāpti: ar̄ym ngō m̄yri kum dja. ³ Nhym kam ar̄ym ap̄ynh kukrādja djari'ã memā m̄yja jakren memā 'ã ajarē. Ne memā kum,

—Ē, ō pur djw̄ynh ne kute ō purkam bàygogo kremā 'yr o tē. 'Yr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabēr mrā, ane. Nām me kute m̄yja kre kadjy tu m̄yja 'yo akabē, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremā o mrān kam purkam o ukabēr mrā. Kute mrāmri ne me kute katēbāri 'yo ukabēr mrānhja pyrak.

⁴ Jeju memā kum,

—Be, me'ō ne ar bàygogo 'yo ukabēr mrā. Nhym 'y kw̄y prykam rôrōk. Nhym kwēnh prīne kuku. ⁵ Nhym kw̄y kēn po'ã pyka purorrekam rôrōk. Nhym kam pyka purorrekam ingrōt kukrā kētkumrēx. ⁶ Nhym kam k̄jyrūm myt nh̄yn ar̄ym 'y nhingrōt ga nhym kajot ne ar̄ym ty. Arē jabjē kētkam ne ty. ⁷ Nhym 'y kw̄y mr̄ynhīkam rôrōk ne kam mr̄ynhīmē ro'ã ingrōt. Nhym kam prīne o akno. ⁸ Nhym 'y kw̄y pyka mexkam rôrōk ne ingrōt ne kam abatānh ne. Ne ar̄ym ap̄ynh bāri ku'ē djari nhym kw̄y iyy jabjē nhym kam 'y mexti:re. Nhym kam 'y'ã akre kubē 100. Nhym kw̄y iyy mexkumrēx nhym 'y'ã akre kubē 60. Nhym kw̄y kājbbē iyy mex nhym 'y'ã akre kubē 30. Nām

ã Jeju Metĩndjwýnh kukràdjà'ã apýnh mýjja jakren 'ã ujarēnho ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajō ar ajamak mex jabej tu amim ikabēn markumrēx, ane.

¹⁰ Nhyam kam kōt ba djwýnh ar 'ýr bōx ne kum,

—Mýkam ne ga apýnh kukràdjà djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarē? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djām me kunī kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba'ã ikabēn kukràdjà ja djām me kunī kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arēnho amirīt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbē ne ba udju ne. ¹² Be, me kwý kute ikukràdjà markumrēx ja dja ba mã memã mýjja krãptĩ jarē nhyam me arým mýjja krãptĩ ma. Nhyam me kwý mã kute ikukràdjà mar kajgojabē dja ba ikukràdjào apdju. Kute ikukràdjà mar kajgojao apdju. ¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit 'ã ajarē. Ba apýnh kukràdjà djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarē. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne me amrēbē: me bakukãmāremã arēn memã kum, “Me te memã mýjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrēx kēt.

Nhyam me te memã mýjja jarē nhyam me me kabēn maro krīn mã mar kēt. Mã mýjja'ã me kabēn kute amijakreja mar kēt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmāremã ane. Me kute ikukràdjà mar kajgo'ã ne memã arē. ¹⁴ Me bakukãmāre Idjaij ne amrēbē: me kute imar kajgowãmã kabēn jarē. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ēn mã mar kēt. Mã kukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kēt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrēx kēt. Mýkam?

¹⁵ Bir, arým ga me adjumar djākam ajamakkre kēt. Me aje ajamako mar kētmã ne ga me arým ajamakkre jaduj.

Ne aje anoo omũnh kētmã tu ano ngōr.

Nã gãm me aje mar kētmã ã ibē amijo ane. Aje ikukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kētmã ã ibē amijo ane.

Ne aje adjumar djākam mar kētmã ã ibē amijo ane. Me aje iwýr amijo akēx ba ije me ajo mex kētmã ã ibē amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmāre Idjaij me kute ikabēn mar kajgomã ane. Nhyam me bakukãmāre aben djō'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã arým me wã'ýr o bōx. Tũ:mrãm me bakamĩngrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjà mar kajgo ane.

¹⁶ Nhyam be, djām ar ga ne gar ã anomē ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrēx. Ajamakkre ne atemã ne aje markumrēx. Kam ar akĩnhkumrēx. ¹⁷ Ba ar amã arē gar ama. Djām ar aje mýjja pumũnh ja ne me bakukãmāre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhmē me katāt kute amijo bamē kute omũnh? Kati. Djām ar aje mýjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrēbē te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrēx.

¹⁸ Kam ba ar amã arē gar ama. Ije ikabēn kukràdjà'ã me'ō kute bãygogo 'yo ukabēr jakreja dja gar ama. ¹⁹ Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ne me arým me'omã arē. Metĩndjwýnh kute amim me utār ne kute ar meo ba'ã kabēnja kum arē nhyam arým mar kēt ne. Mýj'ã kute kabēn jakreja mar kēt ne. Nhyam ate Xatanaj jãm meo amijakren mebē Metĩndjwýnh kabēno akno. Me kute tu amim markumrēx nhyam Metĩndjwýnh kute kubē me utār karō ne

jâm meo amijakren mebê Metîndjwýnh kabêno akno. Bàygogo 'y kwý prykam rôrôk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metîndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nâm me myt tãmkam Metîndjwýnh kabên man bit kum kînhkumrêxo têm kajgo. ²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêtka têmbê thykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apýnh me kaprî djâri 'ÿr bôx nhyam arým kanga.

²² Mrýnhîkam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte kute jâm mýjja marja'ã amijakre. Nâm me arým Metîndjwýnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, "Mýj dja ba nênh inhô kwý krên mex ne inhô kubêkã mex? Ikanêkam mýj dja ba nê"? ane. Nâm pykakam mýjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprîo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djâm kute amim mýjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arým ô mýjja rûnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrýnhî kute bàygogoo bikênh nhyam kam ijj kêtja pumû.

²³ Ga, me'ô bàygogo 'yo ukabêr tê nhyam ajte kwý pyka mexkam rôrôkja pumû. Nhyam kam arým ingrôt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijkam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memã Bênjadjwýr djwýnh'ã kabên jarê nhyam me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amû amikamên arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprîkumrêx. Me kwý ne me ukaprî:re kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mexti:re nhyam kam 'y kubê 100 pyrâk. Nhyam me kwý kãjbê ukaprî kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mexkumrêx nhyam kam 'y kubê 60 pyrâk. Nhyam me kwý kãjbê ukaprî kryre kute mrãmri ne bàri kwýkam ijj mex nhyam kam 'y kubê 30 pyrâk. Me ukaprîkumrêx nhyam Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrêx. Mekam kaprîre kêtikumrêx. Nâm ã Jeju arkum ane.

Ê 'y'ã ujarênh.

²⁴ Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjã'ã pur 'ôdjwý jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

—Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me kwý pytãn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur amijakre. Purkam ne me'ô 'y mex rênho tê. Ne o tê:n arým kre pa. ²⁵ Ne kadjy ate krã. Nhyam me ôt mýrri kurê djwýnh arým pur'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne kam 'ê 'ymê bô nhijymê akrô 'ymê rênho tê. Bàygogo 'y mex nhíby 'ê 'y rênho tê:m arým kre pa. Kre pan arým mã tê.

²⁶ Nhyam kam bàygogo ingrôt ne abatãnh ne ijj ajkapî. Nhyam 'êdjwý arým kam kume:x ne.

²⁷ Nhyam kam ô àpênh ar arým ô pur djwýnh'ÿr bôx ne kum, "Bênjadjwýr, 'y mexbit ne ga purkam arênh kre. Mýj ne arým ajmã pur kam nê nhyam kam 'ê kume:x"? ane.

²⁸ Nhyam arkum, "Gwaj bakurê djwýnh'ô ne kam 'ê 'y rê", ane. Nhyam ô àpênh ar kum, "Dja bar 'ê kaba", ane.

²⁹ Nhyam arkum, "Kati. Gar ren 'êmê ro'ã bàygogo kaba. ³⁰ Kwãrîk wãnh ro'ã abatãnh gê prý ngrã ba 'ÿr ê djwýnh jano. Kam dja ba ê djwýnh arkum, 'Dja gar 'ê kumrêx karwãn 'ãpren kum adjã gê xêr. Nhyam be, bàygogo dja gar o atom ne inhô bàygogo nhô kikremã o wadjãn adjwý', ane. Dja ba ã kum ane." Nâm ã ô pur djwýnh arkum ane. Nâm ã Jeju memã ujarênh ane.

Metîndjwýnh kute me utàr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjã'ã motadu 'y jakren memã kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrāmri ne me'õ arÿm õ purkam motadu 'y kre nhym abatànħ pyràk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apÿnh 'y jakrenħ. Nhym be, arÿm abatànħkam abatànħo kute purkam djwÿ kunĭ jakrenħ. Arÿm abatànħ kute pĭ pyràk. Nhym arÿm àkmĕ kwĕnh apÿnh pa'ã ku'ĕ. Nãm ã Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arÿm ja pydjĭn kadjy amima nhym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhym ja kõt 'ã tÿm nhym ja 'ã tÿm nhym arÿm 'ã krãptĭ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabĕn kukràdjã'ã djwÿ nhigot djã jakren memã kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrāmri ne djwÿ nhigot djã djwÿkam bimànħ tĕm pyràk. Me'õ nire ne djwÿ nhigot djã byn arÿm djwÿ djôm raxkam kapĭ. Djwÿ'ã akreo amànħkrut ne ikjĕkĕt. Nãm djwÿkam kapĭn o akã nhym arÿm pĕrĭne djwÿkam ajmã, ane. Jejudjwÿ dja amim me utãro tĕn kam arÿm pyka kunĭkõt amim me kwÿ pytàn ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memã mÿjja'ã ujarĕnhja kunĭ ne kukràdjã'ã akre. Ne kam me krãptĭ:jamã mÿjjabit'ã ajarĕ. Djãm kute kukràdjã 'õ'ã mÿjja jakre kĕt ne tu kukràdjãbit memã arĕ? Kati. Nãm kukràdjã'ã memã mÿjjabit jakren memã 'ã ajarĕ. ³⁵ Me bakukãmãre ne Metĭndjwÿnh kukwakam memã ja'ã ajarĕ. Jeju memã ujarĕnh ja'ã ajarĕ. Amrĕbĕ: ne memã kum, “Kukràdjã'ã dja ba memã mÿjjabit jakren memã 'ã ajarĕ.

Adjãkam mÿjja bipdjur ne bipdjur rã'ã dja ba arÿm 'ã ajarĕ”, ane.

Nãm ã me bakukãmãre Metĭndjwÿnh kukwakam memã ane. Ne kam me aben djõ'ã arĕnhõ mõ:n arĕnhõ mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam ne Jeju katon arÿm ã memã ujarĕnhõ ane. Me bakukãmãre kute memã ujarĕnh kõt ne Jeju arÿm amikabĕn kukràdjã'ã mÿjjabit jakren memã mÿjjabit 'ã ajarĕ.

³⁶ Ne kam arÿm me krãptĭ jano nhym me mã mõ nhym arÿm kikremã wadjã. Nhym kõt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bõx ne kukĭjn kum,

—Ajbir me kute purkam bãygogo 'y mex nhÿby 'ĕ 'y rĕnhõ tĕm'ã adjujarĕnhja mÿj'ã ne amijakre? Ar imã arĕ bar kuma, ane. ³⁷ Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhĭ ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rĕnh ja. Ijã ne me'õja amijakre. ³⁸ Pyka kunĭkõt me kunĭ'ã ne pur amijakre. Me kute Bēnjadjwÿr djwÿnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kõt ar amijo baja'ã ne 'ĕ amijakre. ³⁹ Xatanaj'ã ne kurĕ djwÿnh kute purkam 'ĕ 'y rĕnhja amijakre. Mÿjja kunĭ kute aminhinomã amimĕnh djã nhõ akati'ã ne bãygogo atom djã nhõ akati amijakre. Metĭndjwÿnh kadjy mrãnħ djwÿnh'ã ne me kute bãygogo djĕ djwÿnhja amijakre.

⁴⁰ Kute ĕ djwÿnh kute 'ĕ jarĕnh ne o atom ne kum adjãr nhym xĕt pyràk, dja Metĭndjwÿnh kadjy mrãnħ djwÿnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimĕnh djã nhõ akatikam me axweo ane. ⁴¹ Ba ije amijo inhĭ dja ba amũ ikadjy mrãnħ djwÿnh jano nhym me arÿm me axweo kunĭo atom. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam meo bajakam me axweo kunĭo atom. Me kute me axwe'ã memã àpnĕnhmĕ me axweo kunĭo atom. ⁴² Ne kam me arÿm me biknor tokry djãkam me kumĕ. Wãnħ ne me amim ngyrk ne tokry djãje amijanĕn ar àmra ba. ⁴³ Kam dja me Bãm djwÿnh amim me katãt kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhym kam me axweja kurãm dja me arÿm me:xkumrĕx nhym me kum me kĭ:nhkumrĕx kute mrāmri ne arÿm myt katorkam me kum kĭnh pyràk.

Gop me ajô ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nâm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh mÿjja'ã ujarênh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne me kum kînh. Kute mrâmri ne kute me kum nêkrêx pân̄h rax kînh pyrâk. 'Ã ne nêkrêx pân̄h rax amijakre. Pykakam ne me'ô nêkrêx pân̄h rax jadjân o apdju nhȳm atemã me'ôja arÿm 'ÿr bôx ne kum katon kaban kam kînhkumrêx. Me'ôja nêkrêx pân̄h raxkam kînhkumrêx ne ajte pyka tâmkam nêkrêx pân̄h rax jadjân o apdju. Me'ô kute kubê o àkînh karô o apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhôn kam ije nêkrêx pân̄h rax jadjâr djào inhô pyka”, ane. Ne kam arÿm ô mÿjja kunîo atom ne memã kungân pân̄h pi'ôk kaprî by. Ne kam arÿm pi'ôk kaprîo amim pyka byn o ô. Ne urokam kute kam nêkrêx pân̄h rax jadjârjao ô.

⁴⁵ Kam, ajte kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne me kum kînh. Kute mrâmri ne kute me kum nêkrêx pân̄h rax kînh pyrâk. 'Ã ne angã pân̄h raxdjwÿ amijakre. Kam ne me'ô kute angã byrmã abej ar mrã. ⁴⁶ Ne kam arÿm angãja pân̄h rax: xmã kato. Ne amim, “Ba on angã pân̄h raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amũ tên ô mÿjja kunîo atom ne memã kungân pân̄h pi'ôk kaprî by. Ne kam angãja pân̄h rax pân̄h memã pi'ôk kaprî ngân arÿm o ô. Nâm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utân ar meo ba. Kam, dja me axwemã pân̄h jarê. 'Ã ne kryreti amijakre. Imôtikam ne me kryreti mē nhȳm arÿm apÿnh tep krãptî kum wangij nhȳm me arÿm unê. ⁴⁸ Ne arÿm ipukam bjêro mōn akãx'ã kumê. Ne kam arÿm tep kabio nhÿ. Nâm tep mex ne karwân kaxnokaikam o atom. Nhȳm be, tep punu ne me rûm kurên kanga. ⁴⁹ Mÿjja kunî kute aminhinomã amimênh djã nhô akatikam dja me ã meo ane. Dja Metîndjwÿnh kadjy mrân̄h djwÿnh apôx ne me'ÿr bôx ne meo ajkij. Me axweja me katât kute amijo bajabê meo ajkij. ⁵⁰ Ne kam arÿm kuwy djâkam me axwe mê. Kam dja me amim ngryk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arÿm mÿjja markumrêx? Mÿjja'ã ije apÿnh mÿjja jakreja djã ne gar arÿm markumrêx? ane.

Nhȳm ar kum,

—Nã. Mÿjja'ã apÿnh mÿjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhȳm kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arÿm ne ba mÿjja krãptî'ã ajarê gar ama. Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ar meo ba'ã ne ba mÿjja krãptî jakren ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Arÿm ar ajte markam ar ajte ô kikre djwÿnh pyrâk. Ô kikre djwÿnh ne ô nêkrêx jadjwÿr djâkam mÿjja nymê mÿjja tûmo pôx. Ar ajte urâk. Ar abê memã kukràdjã jarênh djwÿnh ne gar arÿm memã kukràdjã ny jarên ajte memã kukràdjã tûm jarê. Tãm ne ja. Nâm ã Jeju arkum ane.

Ô pyka djwÿnhkam bôx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apÿnh kukràdjã'ã memã mÿjja ja jakren memã 'ã ajarên kam arÿm o ino re. Ne kam arÿm mã tē. ⁵⁴ Ne kam arÿm ô pyka djwÿnhkam tên bôx. Bôx

ne arÿm me bikprõnh djâkam tẽn wadjâ. Ne kam arÿm memâ kukràdjâ jarê. Memâ arê nhym me arÿm kam no tyn kumex ne abenmâ kum,

—Tô, mÿj me'õ ne kum me kukràdjâ ja jarê nhym arÿm â amak mexo ane. Mÿj me'õ ne kum arê nhym arÿm â mÿjja nhipêxo ane. Mÿjja pumÿnh kêt-kumrêx ne arÿm ipêx nhym kumex. ⁵⁵ Be, kubê ne pî kênh djwÿnh kajgo kra. Marij kurÿm ne kato. Kôt ar apõxjabê Xijagumê Jôdjemê Ximâomê Djudamê. ⁵⁶ Kanikwÿnhdjwÿr ar me baro'ã ar ba. Tô mÿj me'õ ne kum kukràdjâ ja jarê nhym maro ba? ane. ⁵⁷ Me â abenmâ anhÿro ban kam kubê kÿnh no kati.

Nhym Jeju amijâ memâ kum,

—Metÿndjwÿnh kukwakam memâ ujarênh djwÿnh dja pyka kunîkôt ba nhym me kum mex jarêho ba prâm ne. Nhym be, õ pyka djwÿnhkam me jabit ne me ari aprÿo ba. Ôbikwa djwÿnhkam ar ajbit dja me ari aprÿo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arÿm te kute õ pyka djwÿnhkam me krâptîo mex prâmje. Me kute amim tu kamnhÿxkumrêx kêt-kam te kute meo mex prâmje.

14

Me kute Djuão mut krã'yr.

Mak 6.14

¹ Nhym kam me amÿ Jeju jarêho ipôk ne. Nhym kam mebê idjaer nhõ bënjadwÿr raxbê Erodji arÿm me kute Jeju jarêhja ma. ² Ne kam arîk Jejuo Djuão ne õ âpênhmâ kum,

—Ngômâ me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm akubyn tÿn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tÿnkam ne arÿm mÿjja pumÿnh kêt nhipêxo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bÿn kêtîr ne Djuão Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prõ. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

—Metÿndjwÿnh kukràdjâ kupa'ã ne ga akamyrebê prõ'ÿr mõ, ane. Nhym kuman arÿm ngryk ne. Ne arÿm 'ÿr me krâkamngõnh jano nhym me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ⁵ Nhym kam bit kute me anor nhym me kute bÿnmâ. Nhym be, kati. Me krâptî: ne me 'ã abenmâ kum,

—Djuãobê ne Metÿndjwÿnh kukwakam memâ ujarênh djwÿnh, ane. Me krâptî kute â anhÿrkam ne Erodji arÿm kum me krâptî pyman Djuão bÿn kêt.

⁶ Nhym kam Erodji rwÿk djâ nhõ akati arÿm bõx. Bõx nhym me arÿm ro'ã âkuro nhÿ. Nhym Erodjij kra arÿm memâ to. Memâ to nhym Erodji kum kÿnhkumrêx. ⁷ Kum kÿnhkam ne kum,

—Mÿj ne ga amâ kÿnh? On imâ mÿjja'õ jarê ba arÿm amâ kungâ. Amâ ikabên kajgo kêt-kumrêx. Metÿndjwÿnh ne arÿm ima, ane. ⁸ Kraja kum tor djwÿnhràam ne nã arÿm Djuão krã'ã kum karõn kum,

—Dja kum akÿnh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhym kam arÿm kum to nhym kum kÿnh. Kum kÿnh ne kum mÿjja jarênh mãm-dji nhym arÿm kuma. Ne nã kabên man arÿm Erodjimâ kum,

—Dja ga ngômâ me angjênh djwÿnhbê Djuãoja ngõnh purortikam krã djàn o bõx ne imâ angâ, ane. ⁹ Nhym kam bënjadwÿr rax arÿm kuman kaprÿren amim,

—Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãm-dji nhym Metÿndjwÿnh arÿm ima. Ba arÿm kam te ije kum, “Kati”, anhÿr prâmje. Ibu'ã me jadjwÿ ne me arÿm mrãmri ikabênkumrêx ma, ane. Ne kam arÿm õ âpênhmâ kum, “Me kum angâ”, ane. ¹⁰ Ne 'ÿr me ano nhym me mebê ijê djâ'ÿr mõn arÿm 'ÿr bõx. Ne kam arÿm mut krâta. ¹¹ Mut krâtan ngõnh purortikam krã djàn o tẽn

arým kurerermã kungã. Nhyim kumÿn o tẽn arým nãmã kungã. ¹² Nhyim kam Djuãokôt ba djwÿnh ar 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne kam Djuão nhĩ mÿn o tẽn arým adjã. Ne kam Jeju 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne kum arẽ nhyim arým kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhyim kam ate arwãkam ÿr kadjy kãkam nhÿn arým nox ne. Nhyim kam me arým arẽnh ma. Arẽnh man arým krĩrax kurũm kôt mō. Pykakôt ar ibej mō. Ar ibej mō:n arým akãx nhikjêkam Jeju kutêp akuprō. ¹⁴ Nhyim Jeju ar ngokôt mōn arým akãx'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne arým kã dji. Nhyim kam Jeju arým wabin me krãptĩ: pumũ. Me omũn arým kum me kaprĩ:. Kum me kaprĩn arým me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arým amykry mex ne. Nhyim Jeju kôt ba djwÿnh arým 'ÿr bõx ne kum,

—Arwãkam ne gwaj ar baba nhyim arým amykry mex ne. On me krãptĩmã arẽn kum, “Me amũ krĩ kryremã mōn djwÿ jamÿn anhō kwÿ krẽ”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyim arkum,

—Kati. Kwãrik wãnh amũ me mōr kêt. Ar ga dja gar memã mÿjja ngã nhyim me arým kukrẽ, ane.

¹⁷ Nhyim ar kum,

—Jakam ne djwÿ kubê 5bit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyim arkum, “Amrẽ imã o tẽn”, ane. Nhyim kam ar arým 'ÿr o bõx.

¹⁹ Nhyim kam me bõkam ÿrmã memã arẽ. Ne kam arým djwÿ kubê 5mẽ tep amãnhkrutja jamÿ. Amÿn kãmã kãjkwa pumũn djwÿmẽ tepo Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Kum amikĩnh jarẽn arým djwÿ kokij. Djwÿ kokjêro dja:n mã kôt ba djwÿnh arkum òro dja. Arkum òro dja: nhyim ar mã memã òro mrã.

²⁰ Memã òro mrã: nhyim kam me kunĩ kukrẽn arým ajne. Nhyim kam ar arým aũm karwãno mrã. O mrãn arým kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arým 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kãtãm ne dja. ²¹ Be, me my kute krẽn 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremẽ me prĩre'ã akre kêt. Be, me kunĩ ne me arým ò kwÿ krẽn mex ne arým ajne.

Ngô'ã tẽn.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhyim kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

—Aj mã, kãkam nhÿ. Dja gar ikukãm akãx nhikjẽmã rê. Ba 'ÿr me ano gẽ me mã mō, ane. Nhyim ar arým kãkam nox ne mō. ²³ Nhyim arým me krãptĩ'ÿr tẽn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metĩndjwÿnhmã kabẽn kadjy krãnh'ã tẽn wabi. Nhyim kam arým akamãt nhyim ate krãnhkam nhÿ. ²⁴ Nhyim ar kãkam mōrja arým imōti nhĩpōkri mō. Mō: nhyim kók ar kutã àbêr tÿx. Àbêr tÿx nhyim ngô arým ar'ã kã japĩno mō.

²⁵ Apĩno mō: nhyim arým òkrẽn'ãnh kã. Òkrẽn'ãnh kãr pydji nhyim Jeju arým tu ngô rax'ã arkôt tẽn. ²⁶ Ngô'ã arkôt tẽn nhyim kôt ba djwÿnh ar arým omũ. Ngô'ã tẽnkôt omũn arým madjã kretin abenmã kum,

—Ota amrẽ me karō'õ gwaj bakôt mō, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyim kam arkum,

—E kum, ba ne ba wãm ar akôt tẽn. On ar akĩnh ne ar atĩn prãm kêt, ane.

²⁸ Nhyim Pedru kum,

—Djãm mrãmri gakumrêx? Ga atêmkumrêx jabej amiwÿr ijwÿ ba wãm akudjwa ngô'ã awÿr tē, ane.

²⁹ Nhyim kum, “Amrê iwÿr tē”, ane.

Nhyim Pedru arÿm Jeju'ÿr tēmmã ngôkam ruw ne arÿm ngô'ã tē. ³⁰ Ngô'ã tēn arÿm ngô pumũ. Kôk djabêr tÿx kute ngô djâkã tÿxkôt omũn arÿm tÿn prãm. Tÿn prãm ne arÿm àr tē. Ngômã àr tēn arÿm amran kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ipytã”, ane.

³¹ Nhyim Jeju on pa 'amÿn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mÿkam ne ga amim, “Djãm mrãmri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Nãm ã kum ane nhyim ar arÿm kà'ÿr bôx. Ne kam arÿm wabi. Wabi nhyim kôk djabêr on amikràtan anihkrê ne. ³³ Amikràta nhyim kàkam ar ÿrja arÿm parbé kônkrão nhÿn rax ma:ro nhÿ. Ne arÿm kum,

—Mrãmri abê Metÿndjwÿnh Krakumrêx, ane.

³⁴ Ne kam ar arÿm akãx nhikjêmã rên kam arÿm kà dji. Ar pykabê Djene'ã kà dji. ³⁵ Nhyim kam me arÿm Jeju nokre pumũn amũ memã arê. Nhyim kam me arÿm bu'ã pyka kunikôt me'ÿr me ano nhyim me me'ÿr mō. Me'ÿr mōn memã arê nhyim me arÿm kuman Jeju'ÿr me punu kunio bôx. ³⁶ Nhyim me arÿm kum,

—Ba me kà japkrebit kupên arÿm imex ne, ane. Ne me kunĩ kute kupênhja arÿm prĩne mex ne.

15

Tu mÿjja krên'ã ujarênh.

Mak 7.1

¹ Nhyim kam mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh krĩraxbê Djeruxarê kurũm mōn Jeju'ÿr bôx. Me ò kwÿ krên kadjy ne me aminhikra pōnho ba. Me kukãmãkjê kukràdjã kôt me we Metÿndjwÿnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra pōnho ba. 'Ã ne me Jejumã kabên ne kum,

² —Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar me kukãmãkjê kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba? Nãm ar kute aminhikra pōnh kêt ne tu aku, ane.

³ Nhyim Jeju memã kum,

—Djãm mrãmri Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt ne ga me me akukãmãkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Ga me atemã akukãmãkjê kukràdjã ja'ã ano tÿx ne Metÿndjwÿnh kukràdjã mar kêt. Ne kam arÿm kam amikrà ar o aba.

⁴ Ba me amã arê gar ama. Metÿndjwÿnh ne me bakukãmãremã 'ã karōn memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'ò arÿm bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metÿndjwÿnh o ajkê’, anhÿr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abêmã ne Metÿndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane.

⁵ Nhyim be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kôt arĩk memã kum, “Me ajō godja anã nàr abãm mÿjja'ã ajwÿr jabej. Ne aje kubê anhō mÿjja nê prãm jabej kum, ‘Be, ba te ije amã òrmã. Aje mÿjja 'ã ijwÿr ba arÿm o Metÿndjwÿnh nhō mÿjja. Kam ba te ije amã òrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arÿm kubê nê nhyim kam arÿm pijàm ne”, ane.

⁶ Ga me aje ã memã 'ã karōo anhÿrkam arÿm me nãmê bãmbê òdjÿ'ã memã

adjâpnênho aba. Me kum ar abê kêt'ã memã adjâpnênho aba. Metîndjwÿnh te memã 'ã karôn memã kum,

“Me amã abämmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Nãm te memã ane ga me arÿm Metîndjwÿnh kabên jao me kukràdjã kajgon kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarên arÿm námê bãmbê ôdjÿ'ã memã adjâpnênho aba. ⁷ Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmãre Idjaij me ajã kabên ne. Nãm Metîndjwÿnh kukwakam me ajã me bakukãmãremã kum,

⁸ “Be, me ja ne me arÿk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênho ban ôkre kadjwÿnhbê jãm ate ibê krãn ba.

⁹ Ne arÿk imã irax jarênho kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjã'ã memã kum, ‘Metîndjwÿnh kukràdjã’, anhÿro ba.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane ga me akamigrãnyre ajêx ne akukràdjã kajgoo Metîndjwÿnh kukràdjãn memã arênho aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. Nãm Jeju ã mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwÿr me krãptÿ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunÿ iman ikabên markumrêx. ¹¹ Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omÿ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhyim be, djãm me'ô mÿjja 'ô krê nhyim Metîndjwÿnh arÿm kum, “Ja ne ga krê. Arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me ãkÿnhkam ne memã arê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhkam ne memã arê. Apÿnh axwe 'ôkam ne Metîndjwÿnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹² Kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr bôx ne Jelumã kum,

—Ë, mebê pardjêu kute akabên markam arÿm ngryk ne, ane.

Nhyim me'ã arkum,

¹³⁻¹⁴ —Ga, me no rã ne me amikukãm rÿt kêtja pumÿ. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrô kute meo ba jabej nhyim arÿm amê kre'ôkam tÿm. Mebê pardjêu ne me kute me uràk. Nãm me 'êx ne memã, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh mar”, anhÿro ba. Nhyim be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memã Metîndjwÿnh'ã ujarênho ar ba nhyim me adjwÿnhdjwÿ kute Metîndjwÿnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memã anhÿro bakam dja lbãm arÿm memã o pãnh ne me biknor tokry djãkam me kumê kute mrãmri ne me kute 'ê kadjar ne rÿm mênho pyrãk. Kwãrÿk wãnh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

¹⁵ Nhyim Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mÿjja 'ô krê nhyim Metîndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhyim ar ibê bipdjur rã'ã ne. Mÿj'ã ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm ã Pedru Jelumã ane.

¹⁶ Nhyim Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwÿ ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? ¹⁷ Mÿjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykãm arÿm apôx. ¹⁸ Nhyim be, me ajkwa kurÿm me kabên punu apôxja ne me kute amim mÿjja'ã karô djã kurÿm apôx. Kam Metîndjwÿnh arÿm memã axwe jarê. ¹⁹ Me kute amim mÿjja'ã karô djãkam amim mÿjja punu'ã karôn arÿm me kurÿm apôx.

Nãm me kute me par'ã amim karô.

Ne kute me prô puro nãr me mjên puroo ãkÿnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karô.

Ne prô djwÿnh nãr mjên djwÿnh kupa'ã kurê'ã amim karô.

Ne kute mÿjjiao ãkÿnh'ã amim karô.

Ne memã 'êx'ã amim karõ.
Ne kute Metĩndjwýnh japry'ã amim karõ.

²⁰ Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx nhym Metĩndjwýnh arým memã axwe jarẽ. Nhym be, me kute aminhikra põnh kêt ne kute õ kwý krên ja ne Metĩndjwýnh kute memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx'ã ujarênh.
Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arým mebê tê. Tê:n kam krĩraxbê Xirumê Xidõ bu'ã pyka'ýr bõx. ²² Nhym pykabê Kanaãkam me'õ nire pyka wãkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam ar ban arým Jeju'ýr bõx. Ne kam kãj bê kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, Dawi tãmdjwý, gop amã ikaprĩ. Me karõ punu ne ari ikrao bikênhõ ba, ane.

²³ Nhym tu kubê anhikrên itõ ne. Nhym kõt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne kum,
—Dja ga amũ ano gê tê. Nãm ari gwaj bakõt ãmra tê, ane.

²⁴ Nhym arkum,

—Djãm me bajtem'ýr ne Metĩndjwýnh ijano ba tê? Kati. Mebê idjaer'ýr ne ijano ba tê. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti no biknor pyrãk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'ýr ne ijano ba tê, ane.

²⁵ Nhym kam arým ni bajtemja 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne arým parbê kõnkrão nhýn ra:x man kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh gop ikõt o kangõn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhym õ mebê idjaer'ã me pĩre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me pĩre nhõ djwý rê nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwý'ã ajarê? Kati. Kute meo mex djã'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarê. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Õ mebê idjaer'ýr ne Metĩndjwýnh Jeju jano. Kute õ mebê idjaerbit kumrêxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremã me pĩre nhõ djwý rê nhym ren kam punure, ane.

²⁷ Nhym nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bẽnjadjwýr djwýnh. Kõt ne ga arẽ. Nhym be, godja wãnh õ wýnh nhõ pipõnh krakri djwý jaũm rõrõk. Aũmbit dja rop krare kukrê. Kam gop badjwý ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Me'õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhĩx me:xkumrêx. Akabên kõt ne ba arým akrao mex, ane. Nhym myt tãmka kra arým mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.
Mak 8.1

²⁹ Nhym kam Jeju arým pyka ja kurũm tẽn imõtibê Garrêja'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabin nhỹ. ³⁰ Nhym me krãptĩ: arým 'ýr bõx. Nãm me 'ýr me punuo mõn 'ýr meo bõx. Me mrãnh kêtme me no rãmẽ me kabên kêtme apýnh me kukrãdjã punumẽ apýnh me punu djã 'õdjwý krãptĩ:ja ne me 'ýr meo mõn meo bõx ne Jeju parbê me adju:w nhym arým meo mex ne. ³¹ Jeju meo mex nhym me krãptĩ: arým me omũ. Me kabên kêt arým kabên mex. Me apýnh kukrãdjã punu arým kukrãdjã mex ne. Me mrãnh kêt arým mrãnh mex ne. Me no rã arým rĩt mex ne. Nhym me arým me omũn te kute marmã

mekam no tyn kumex. Ne kam arÿm mebê idjaero ba djwÿnhmã rax jarê. Metÿndjwÿnhmã rax jarêno kume:x.

³² Nhyim kam arÿm amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhyim ar bôx nhyim arkum,

—Imã me krãptÿja kaprÿ. Me iro'ã krÿ'ã arÿm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arÿm me ô mÿjja kêt. Nok ba ren me kum prãm kam ren amÿ me ùrkwãmã me ano nhyim ren pry konenh ren me arÿm rerekre nhyim ren tyk djã me kupa, ane.

³³ Nhyim kôt ba djwÿnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptÿja kadjy djwÿ kume:x prãmje. Mÿj got gwaj me kadjy nê? ane.

³⁴ Nhyim Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhô djwÿ kute? ane. Nhyim ar kum,

—Djwÿ kubê 7. Tepprãredjwÿ ngrêre, ane.

³⁵ Nhyim kam arÿm me krãptÿmã 'ã karôn kum,

—Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhyim me kam arÿm nhÿ. ³⁶ Nhyim kam arÿm djwÿ kubê 7 jamÿn tepprãre jamÿn o Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhyim ar mã me krãptÿmã adju. ³⁷ Nhyim kam me kunÿ kwÿ krên arÿm ajne. Nhyim kam me arÿm aÿm karwãn kaxnokaikam kungij. Kungij nhyim arÿm kaxnokai ipubê 7 ne 'ã kãtãm. ³⁸ Be, me my kubê 4.000 ne ô kwÿ krê nhyim me niremê me prÿre'ã akre kêt. ³⁹ Nhyim kam arÿm amÿ me anon kam kã'òkam nhÿ. Ne kam nox ne pykabê Madara'ÿr môn 'ÿr bôx.

16

Kute kàjkwa kurÿm mÿjja'ô nhípêx'ã me kum à'wÿr.

Mat 12.39; Mak 8.11

¹ Nhyim mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne mrãmri kubê Metÿndjwÿnh Krakumrêx jabej kum,

—Goja kàjkwa kurÿm mÿjja pumÿnh kêt'ô nhípêx bar omÿn kôt ama, ane.

² Nhyim memã kum,

—Arÿm myt djãrmã nhyim myt ngjêx djàkam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ã abenmã kum, “Dja kryràam kàjkwa mex”, ane. ³ Nãr, arÿm myt katormã nhyim myt apôx djàkam kàjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metÿndjwÿnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nãr aje kàjkwa punu mar. Mÿkam ne ba me akam ar ibari mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhípêx ne me amã mÿjjao amirÿto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omÿnh kajgon amim, “Je tó mÿj'ã”? anhÿr kajgon mar kêt kumrêx. ⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mÿjjakôt ari Metÿndjwÿnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwÿ kute kum prô djwÿnh kÿnh ngriren kute mebê prôo àkÿnhô baja pumÿ. Me gadjwÿ ne ga me amã Metÿndjwÿnh kÿnh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omÿnh kadjy ije me amã mÿjja pumÿnh kêt nhípêx jabej. Djãm kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omÿnh prãm kêt kumrêx. Dja ba ï amijo Metÿndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Djônaj pyràk. Dja ga me jabit pumÿ, ane. Tyk ne akubyn tÿn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arÿm mebê akêx ne mã tê.

Djwÿ nhigot djã'ã ujarênh.

Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imôti'ã rên akàx nhikjê mã bôx. Nhy m kôt ba djwýnh ar djwýo amak kêt katin arým Jejumã arê. ⁶ Nhy m arým me kukràdjã kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwý nhigot djã djwý djôm kam kapĩnja pumũ. Nhy m arým djwý tÿx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arým ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukràdjã nãr mebê xadjudjêu kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nãm ã Jeju nêje ar kukràõ ane.

⁷ Nhy m kam ar ari 'ã aben kukij ne arĩk aben mã kum,

—Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane, ane.

⁸ Nhy m Jeju arým ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mýkam ne gar aben kukij ne aben mã kum, “Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane”, ane? ⁹ Djãm ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakreja djãm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tên ije djwý kubê 5o mebê 5.000o djuw mex'yr amijo bôx. Mýj ne ar aje djwý janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kuten 'ã kãtãm ne? ¹⁰ Ar akubyn amijo tên ije djwý kubê 7o mebê 4.000o djuw mex'yr amijo bôx. Mýj ne gar aje djwý janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwý kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djãm arým ne gar o ajamak kêt kati? ¹¹ Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx. Kwãrĩk wãnh mebê pardjêu kukràdjã, nãr mebê xadjudjêu kukràdjã, kute djwý nhigot djã pyrãk kwãrĩk wãnh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwý'ã ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju arkum ane. ¹² Nhy m kam ar arým kuma. Kute Ar kubê me kukràdjã puma. Kute Ar kubê mebê pardjêumê mebê xadjudjêu kukràdjã puma. ã ne djwý nhigot djã amijakre. Tãm ne ar arým jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bẽnjadjwýrbê kumkati jarênh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piripi nhõ krĩrãxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djãri. 'Yr ne Jejumê kôt ba djwýnh ar mõ. Ar 'yr mõrkôt nhy m Jeju arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

¹⁴ Nhy m ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuãõ. Ta ne akubyn tĩn ne ar ba”, ane. Nhy m me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh rãxbê Erij”, ane. Nhy m me kwý ajã, “Me bakukãmãre Djermi. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djermi”, ane. Nhy m me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã aben mã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

¹⁵ Nhy m ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶ Nhy m Pedru kum,

—Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷ Nhy m Jeju Pedrumã kum,

—Ximãõ, Djõnaj kra. Djãm pykakam me'õ ar ba ne amã ijarê ga ima? Kati. Kãjkwakam Ibãm ne amã ijo amirĩt ga ima. Kam ne ga akĩ:nhkumrêx ne. ¹⁸ Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metĩndjwýnh ajano ga bôx. Ga abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja kra”, ane. Ba

amã arê ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kên'ã ne anhidji amijakre. Akabên mex jakôt ne ga arým atýx ne aje kên pyrãk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arým amim me utã nhyh me arým akudjwa týx kute kên týx pyrãk. Me kute amim imar kunîja dja me tÿ:x nhyh arým Xatanaj nhô me ãpênh te kute meo ãpanhmã ne te kute me biknor tokry djãkam meo biknormã. ¹⁹ Dja ga aje mrãmri ne me'ô kute bënjadjwÿr nhô kikrekam o kajkep djão ba pyrãk. Me'ô kikre'ã kuta nhyh me arým wadjã nãr kikre'ã ijê týx ne arým mebé aptã nhyh me ãr kêtumrêx. Aje me'ôja pyrãk. Dja me amim imar kêt ga arým mebé aptã. Nhyh kam kãjkwakam Ibãmdjwÿ arým akôt amikabên djin arým mebé aptãn amim me utãr kêt ne ar meo ba kêt. Nãr, dja me amim ima ga memã kum, "Ajrã. Kôt ar aba", ane nhyh kãjkwakam Ibãmdjwÿ arým akôt amikabên djin memã kum, "Ajrã. Ikôt ar aba", anen arým amim me utãn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane. ²⁰ Ne kam amijã kôt ba djwÿnh arkum karô. Metÿndjwÿnh ne arým mebé idjaer kadjy Jeju'ã Bënjadjwÿrbê kumkati mē. 'A ne me kum Kritu jarē. Nãm amijã arkum karôn arkum,

—Kwãrîk wãnh me'ômã kum, "Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhô Bënjadjwÿrbê kumkati", anhyr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarêh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhijukri arým kôt ba djwÿnh arkum,

—Krîraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metÿndjwÿnh ijano ba arým 'ÿr itēmmã. Dja ba kam bôx nhyh mebéngêtmē me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmē Môjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmē ijo bikênh kumex nhyh me arým ibî. Nhyh ijã akatin akatin akati ba akubyn itîn ne, ane.

²² Nhyh kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tēn ar kãxã nêje kum bēn tÿxmo krax ne kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, gop gē Metÿndjwÿnh kum akapri. Djãm ga dja me abî? Arkati, ane.

²³ Nhyh Jeju akēx ne Pedrumã kum,

—Arým akabên kute Xatanaj kabên pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Aje Metÿndjwÿnh bê ijo akēx prãm pyrãk. Metÿndjwÿnhkôt adjumar kêt. Me kum ikînh kêtja kôt ne ga adjumar djã dji, ane.

²⁴ Nhyh kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

—Gêdja gar ajô mã ikôt abikamēnh prãm jabej kwãrîk wãnh amidjwÿnhbit mar kêt. Dja ga amim, "Djãm ba ije amijo ikînhmã? Kati", ane. Dja ba ityk kadjy inhô pite'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhô pite'y mÿnh mãn prãbê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamē. ²⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry puma, me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tē. Nhyh be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhyh me kute me bîn jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tîn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Ne ren me'ô pykabê mÿjja mexja kunî, nêkrêx kunîja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyh ren ô nêkrêja ren wãnh kumex. Nhyh mÿj pãnh ne ne ren Metÿndjwÿnhmã arê nhyh ren akubyn o tîn nhyh ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarē nhyh akubyn o tîn prãm kêtumrêx.

²⁷ Ba ije amijo inhî ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjênhmē umao ipuma:n me'ÿr bôx. Kadjy mrãnh djwÿnh puma:mē ro'ã me'ÿr bôx. Ne kam me ï pÿnhkôt me kunîmã o pãnh ne. Me axwe kôt nãr me kute katãt amijo ba kôt memã o pãnh ne. ²⁸ Ba ar amã arê. Ije amijo inhî ne ar awÿr ibôx. Ibãm dja

ijã bĕnjadjwÿr rax mĕ. Dja ba bôx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atŭnri iraxkôt ipumũ, ar akadjy ibĕnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabĕnja. Nãm ã Jeju arkum ane.

17

Kute amijo atemã'ã ujarĕnh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

¹ Jeju memã ane nhyam kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apĕx. Nhyam kam Jeju arÿm Pedrumĕ Xijagamĕ Djuão ar aprôn aro tĕn krãnh prĕkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. ² Ne kam arÿm ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjĕnh kute myt jadjĕnh pyrãk. Nhyam õ kubĕkã arÿm aka:n kam adjĕ:nh. ³ Nhyam kam me bakukãmãrebĕ Mõj djĕmĕ Erijmĕ arÿm arkum amijo amirĭt ne. Ar Jejumĕ abenmã ujarĕnho dja nhyam ar arÿm ar omũ.

⁴ Nhyam kam Pedru Jejumã kum,

—Bĕnjadjwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakĭnhkumrĕx. Amã kĭnh jabej dja bar ar amã kĭkre kryre nhipĕx. Dja bar amã 'õ nhipĕx ne Mõj djĕmã 'õ nhipĕx ne Erijmã 'õ nhipĕx, ane.

⁵ Nãm kum kabĕno dja nhyam kakrã jadjĕnh arÿm ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhyam ar aĕrbĕ Metĭndjwÿnh kakrã kurũm kabĕn nhyam ar kabĕn ma. Nhyam arkum,

—Ikra ne wã. Imã abĕ:kumrĕx. Ba kam kam ikĭnhkumrĕx. Tãmwã dja gar kabĕn man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabĕn ja man arÿm madjã kreti. Madjã kretin tu mÿrbĕ tÿm ne nõ.

⁷ Nhyam Jeju ar'ÿr bôx ne ar kupĕn arkum,

—Kãjmã ar dja. Kwãrĭk wãnh ar atĭn prãm kĕt, ane. ⁸ Nhyam ar kãjmã rĭt nhyam arÿm Jeju pydjĭbit dja nhyam ar omũ. Arÿm ne Mõj djĕ ar ar aĕrbĕ mã tĕn arÿm amirĭt kĕt ne.

⁹ Nhyam kam ar arÿm krãnh prĕkti'ã rwÿk tĕ. Rwÿk tĕ nhyam Jeju arÿm arkum 'ã karõn arkum,

—Ar aje ĩpumũnhja kwãrĭk wãnh on me'õmã 'ã adjujarĕnh kĕt. Ba ije amijo inhĭja ityk ne akubyn ĩtĭnkambit dja gar 'ã ajarĕ, ane.

¹⁰ Nhyam kôt ba djwÿnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

—Mÿkam ne Mõj djĕ kukrãdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrĕx dja bôx nhyam kam Metĭndjwÿnh ar meo ba”, ane? Mÿkam ne me memã ja jarĕ? ane.

¹¹ Nhyam Jeju arkum,

—Be, mrãmri, gĕdja me'õ kute Erij pyrãk kumrĕx bôx ne akubyn Metĭndjwÿnh'ÿr me kunõ akĕx ne. Meo akĕx nhyam me arÿm amim maro ba.

¹² Ba ar amã arĕ gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrãk arÿm bôx nhyam me kute mar kĕt ne arÿm amikĭnhje o bikĕnho ba. Badjwÿ ije amijo inhĭ dja me ijo bikĕnho ba ba itokry ne, ane. ¹³ Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar amim,

—Be, ngõmã me angĕnh djwÿnhbĕ Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

Me karõ punumã ãkjĕr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴ Kam Jeju ar arÿm krãnh'ã rwÿk tĕ. 'Ã rwÿk tĕ:m arÿm me krãptĭja'ÿr bôx. Nhyam kam me'õ 'ÿr bôx ne parbĕ kõnkrão nhÿn ¹⁵ kum,

—Bĕnjadjwÿr djwÿnh, amã ikra kaprĭ. Ikra ibĕ tyk ar ban amijo bikĕnh krãptĭ. Nãm mã tyn kuwykam rôrõk ne ngõkam nox. ¹⁶ Nã bãm akôt ba djwÿnh ar'ÿr o bôx nhyam ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtumrêx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakke kêtumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arik ar aba, ane. Ne kam bãmjama kabên ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane. ¹⁸ Nhyam arÿm 'ÿr o tẽn o bôx nhyam Jeju arÿm kum akij. Me karô punu kute kra bôktio bajamã akij nhyam arÿm kum iren kurũm katon mã tẽ. Nhyam arÿm myt tãmkam mex ne.

¹⁹ Nhyam kam Jeju tẽn ate dja nhyam kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne kum,

—Mÿkam ne bar te: ije me karô punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaêk kadju tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx? Kati. Ar aje kadju tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Dja gar tu amim kamnhĩxkumrêx. Be, me kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjôbê motadu 'ydwÿ ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhyam be, kati. Motadu 'y arÿm krekam ingrôt ne abatãnh ne kam arÿm abatãnh ne. Ar gadjwÿ dja gar tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne kam kute arerekre pyrãk nhyam arÿm ar amã mÿjja jabatãnh nhĩpêx. Kute mÿjja rũnh kunĩ nhĩpêx mar. Gar ren kadju tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne ren krãnhjamã kum, “Krãnh, amũ ajkamê”, ane nhyam ren arÿm amũ ajkamê. Djã ne gar ren te aje mÿjja 'õo anhÿrmã? Kati. Ne gar ren apÿnh mÿjja kadju tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx nhyam ren arÿm ar amã ipêx ne. Nhyam be, kati. Ar aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ²¹ Nhyam be, me karô punu kute bôktio baja mebê tÿ:x. Me kute Metĩndjwÿnhmã o à'wÿr ne kum amijajburkambit arÿm apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyam kam ar arÿm pykabê Garrêjakam ar ba. Nhyam kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja me'õ ibê amijo akêx ne memã ikanga. ²³ Nhyam me kam arÿm ibĩ. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn, ane. Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar arÿm kaprĩre ne.

Pi'òk kaprĩo atom djwÿnh'ã ujarênh.

²⁴ Nhyam kam ar krĩrãxbê Kapanã'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Nhyam kam pi'òk kaprĩo atom djwÿnh ar ba. Ar kute Metĩndjwÿnh nhô kikretio mex kadju pi'òk kaprĩo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ÿr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhô ujarênh djwÿnh kute Metĩndjwÿnh nhô kikreti kadju memã pi'òk kaprĩ nhôrmã? ane.

²⁵ Nhyam arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjã Jeju'ÿr bôx ne amikabên mar tôrãm nhyam Jeju kumrêx kum,

—Ximão, mÿj ne ga kam mar on? Mÿj xêbê gêdja pykakam me bẽnjadjwÿr pi'òk kaprĩo atomo ba? Pi'òk kaprĩbê ipôxuo atom nãr pi'òk kaprĩbê kributuo atom. Mÿj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nãr djãm õ àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhyam Pedru kum,

—Õ àpênh kajgobê dja pi'òk kaprĩo atom, ane.

Nhyam Jeju kum,

—Mrãmri, õ àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'òk kaprĩo atom kêt. ²⁷ Bir be, gu babê Metĩndjwÿnh kra. Kam Metĩndjwÿnh gu babê pi'òk kaprĩo atom kêt. Gê te gu babê pi'òk kaprĩ byr kêt gu ba dja gu tu o

atom djwÿnh arkum kungã. Metÿndjwÿnh nhõ kikreti kadjy o atom djwÿnhmã kungã. Gwaj ren arkum òr kêt nhyim ren me abenmã gwaj bajã kabẽ:n ne. Aje, imõti'ÿr dja ga tẽn 'ÿr bõx. Ne kam kum anhõ kadjàt mẽ. Dja tep'õ kumrẽx 'ã wajẽt ga o wabin abyn ajkwa põt. Ajkwakam dja ga ngõnhponho pi'òk kaprĩ pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhyim kam arÿm ã anen arÿm arkum kungã.

18

Ar kute amirax jabej Jeju kujjẽr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

¹ Nhyim kamã kõt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar 'ÿr bõx ne kukij ne kum,
—Kajkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utår ne ar meo bakam nhÿnh ar ijõ dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhyim amiwÿr me'õ prĩre 'uw nhyim 'ÿr bõx nhyim ar ipõkri kudja. ³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akåtãm. Amijo angrire kute me prĩre pyrãk. Godja gar amirax jabej rã'ã djãm kajkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kõt ar abamã? Kati. Kajkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utår ne ar meo bakam kõt ar aba prãm kêt kumrẽx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx. ⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prĩre ja pyrãk tãm ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Kajkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utår ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĩ jakrenh. ⁵ Nhyim kam me kute ikukwakam kum me prĩre kute ja pyrãk kĩnh, kum me'õ kåtãmja kĩnh ne kam arÿm badjwÿ kum ikĩnh.

⁶ Nhyim be, me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar ny nhyim kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnẽ nhyim ren arÿm kõt axwe nhyim kam ren pãnh me mut'ã kẽnpoti nhõ, kute kum axwe'ã àpnẽn djwÿnhja mut'ã ren kẽn jabatãnh nhõ ne ren ngõnhmã kumẽ, ngõ jabatãnh nhípõkri kumẽ nhyim ren ngõ kubĩ. Ja ne kãjbẽ tokry. Tokry ngrire. Nhyim be kati, dja prĩne Metÿndjwÿnh o ajkẽ nhyim tokry ra:x ne. ⁷ Ý, watĩ:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnẽnja dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpnẽn ba. Nhyim be, kute 'ã memã àpnẽn djwÿnhja watĩ:re. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apÿnh amikukràdjão àpẽn jaxwe prãmja pumũ. Ar kute àpẽn jaxwe krã'ÿrn kangamã ne Jeju Ar kubẽ axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhkra nhikjẽo aje mÿjja punu kupẽn prãm nãr ar apar nhikjẽo mÿjja punu'ÿr amrãnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krãtan rùm amibẽ amẽ. Ne ren kam te anhkra nhikjẽ kêt nãr apar nhikjẽ kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrẽx. Metÿndjwÿnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã anhkra rã'ã nãr aktã apar rã'ã nhyim Metÿndjwÿnh ren kuwykam ar amẽ. Kuwy pòk rã'ã: rã'ãkam ren ar amẽ gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjẽo aje mÿjja punu pumũnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rùm amibẽ amẽ. Ne ren kam te ano nhikjẽ kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrẽx. Metÿndjwÿnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djãkam kuwykam tẽn ren kam akaprĩkumrẽx, ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pòx ne aminhkra krãkãr ne amipar krãkãrmã Jeju arkum

'ã karõ? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã krãkãrmã arê.

Mrykĩ'ãtomti biknor'ã ujarênh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me'õ kute me prĩre pyrãk djãm ar amã kurên aje kum kajgo jarênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Mýkam? Bir, djãm kajgo? Kati. Mýkam? Bir, kadjy mrãnh djwýnh kute me prĩreo djuw mex djwýnhja ne kute kãjkwakam Ibãm pumũnh rã'akam. Ba ne ba ar amã ja jarê.

¹¹ Be, ije me axwe pytãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awýr ruw, ije me axwekam me biknorja pytãrmã. ¹² Ar gadjwý dja gar adjukaprĩ. Godja me'õ nhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩ kubê 100 nhym kam pydji kubê màt ne biknorja. Mýj dja me'õja on? Bir, dja mry krãptĩbê 99jamã ire gẽ wãnh kutêp kumex, nhym kam krãnh'ýr kõt tẽ, pydji biknorjakõt tẽ. ¹³ Godja kum kator jabej ne kam arým kĩ:nhkumrêx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kĩ:nhkumrêx. Ne mry'ã kãtãmbê 99 biknor kêtjakam dja kĩnh ngrire. Ba ne ba mrãmri ar amã ja jarênhkumrêx. Be, ije ar amã idjujarênhjakam mýj dja gar kam ama? ¹⁴ Bir, kãjkwakam Abãm djwýnhdjwý, djãm me'õ prĩre kute ãmja pyrãk pydji biknor nhym kam kĩnh got? Arkati. Kam kĩnh kêtikumrêx. Ukaprikam kam kĩnh kêtikumrêx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprĩ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikênh jabej ne arým axwe jabej. Ga dja ga adjukaprĩn akumrêx 'ýr tẽn me kãxã kukjan kum akabên. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arým Metĩndjwýnh'ýr o akêx nhym ajte kõt ba. ¹⁶ Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nãr amãnhkrut 'ýr aro tẽ. 'Ýr aro tẽn 'ýr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabên gẽ ar amã amijarê gar ama. Gar ajamãnhkrut nãr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar arým ama. Amrêbê: Metĩndjwýnh kabên kõt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ amijarênh jabej. Gẽ ar amãnhkrut nãr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabên kõt memã arê.

Ar kute kabên mar kõt arê nhym me arým kuma. Ar axikõt kabênkam dja me ar kabên man arým abenmã kum,

‘Mrãmri me'õja kute amijarênh nhym ar kute kabên kõt arênhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane. Metĩndjwýnh kabên jakõt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'õja'ýr tẽn 'ýr bõx ne ama. ¹⁷ Godja gar gadjwý te kukjan kum akabên nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arê. Me kute aben pydjikam memã arê. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metĩndjwýnh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'ãja pumũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen arým o kute me bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh jaxwe pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

arým kum ò àpênhja kaprî: ne kum, “Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt”, anen arým kum ire nhyr kato.

²⁸ Kute ò bënjadwýrbê pi'òk kaprî ra:xo biknor ja katon arým ro'ã àpênh'ò jabej. Amrêbê ro'ã ar baja jabej. Bënjadwýr nhò àpênh ja ne amrêbê ro'ã àpênh jamã pi'òk kaprî ngrire kubê 100bit ngã nhyr kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã àpênhja jabej ne arým kum kato. Kum katon arým mut 'amýn òkreny janên kum, “Aje imã pi'òk kaprîo abaja on akubyn imã angã”, ane.

²⁹ Nhyr ro'ã àpênhja arým umaje parbê tým ne kônkrão nhý. Nhýn arým aminêje amiyo a'uw ne kum, “Adjy amimar tó. Dja ba i amã kunio pãnh”, ane.

³⁰ Nhyr kute bënjadwýrbê pi'òk kaprî kumexo biknorja arým ro'ã àpênhkam ngyr:k ne. Ne kum kaprî kêt ne kum, “Kati. On dja ga imã kunio pãnh ne”, ane. Ne kam on krãkamngônhamã arê nhyr me arým kabênkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djãkam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpênho ane. On kute kum ò pi'òk kaprî ngrirebito pãnh kêt kam ã ro'ã àpênhja o ane.

³¹ Nhyr kam amü bënjadwýr nhò àpênh kwý 'òdjwý arým 'ã omün kam ar arým kam kaprî:re ne. Ukaprî kêt kam arým kam kaprî:re ne. Ne kam bënjadwýr'ýr tén arým prîne kum 'ã ajarê. Ò àpênhja kute kubê pi'òk kaprî kumexo biknorja'ã kum ajarê. Ukaprî kêt'ã kum ajarê.

³² Nhyr kam bënjadwýr amiwýr ò àpênhja 'uw nhyr bõx nhyr kum, “Inhò àpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhò pi'òk kaprî kumexo aban ibê o akno ba amã, 'Imã o pãnh', ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arým aminêje imã akabên. Ba imã akaprîn arým amã, 'Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt', ane. Imã akaprîkam ne ba ã akam ingyryk kêt o ane. ³³ Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpênhja kaprîo anen kam ren ã ingyryk kêt o ane. Nhyr be, kati. Aro'ã àpênh ja amã anhò pi'òk kaprî ngrirebito ba. O ba ga kam anhò pi'òk kaprî jabej kum akabên. Nhyr kam te kute akubyn amã òrmãn aminêje amã kabên. Djã ne ga ikudjwa amã kaprî? Kati. Ga tu kam ingyryk ne memã kanga nhyr me arým kubê ijê.” Nãm ã bënjadwýr ò àpênhjamã ane. ³⁴ Ne kam arým kam ngyrykkumrêx ne. Bënjadwýr nhò àpênh kute ro'ã àpênhkam ngyryk ne kum kaprî kêtja pãnh ò bënjadwýr arým kam ngyrykkumrêx ne. Ne kam arým me kamjêr djwýnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhyr on kute o pãnh mex kadjy kum kanga. Nãm ã o ane. ³⁵ Ne kam ar gadjwý, apýnh ar anhî djãri, godja ar aje me'òo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprî. Mrãmri tu amã kaprîkumrêx ne axwe maro aknon tu kam ingyryk kêt. Godja gar amã kaprî kêt ne kam ingyryk rã'ã jabej kãkwakam Ibãmdjwý dja kum ar akaprî kêt ar akam ngyr:k ne. Ije ar amã pykakam bënjadwýr'ã idjujarênhja kôt dja ar akam ngyr:k ne.

19

Me kute prõ kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kó k 7.10

¹ Jeju arkum ja jarênh pan arým pykabê Garrêja kurüm katon tẽ. Nãm tẽ:n arým ngòbê Djodão nhikjêmã rên pykabê Djudêja'ýr bõx. ² Nhyr me krãptî: ne me kôt mõi. Nhyr tén bõx ne kam arým kam meo mexo dja.

³ Nhyr kam mebê pardjêu 'ýr bõx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metîndjwýnh kukràdjã kôt me kute mýjja ngrirekôt tu prõ kangamã? ane.

4-5 Nhyṁ memã kum,

—Adjãkamã ne mÿjja kunĩ nhípêx djwÿnh mymẽ ni ar ipêx ne memã kum, “Kam dja me my prõ kadjy arÿm bãmmẽ nã arkum iren kam arÿm prõbit'ã ngrã ne.

Nhyṁ kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï typdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhõ pi'òkkam ja pumũnh kêt? ⁶ Djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï typdji pyrãk. Be ga, Metĩndjwÿnh kute abenã ar mênhja pumũ. Kwãrik wãnh me'õ abenbẽ aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebe pardjẽumã ane.

⁷ Nhyṁ me kum,

—Mÿkam ne me bakukãmãre Mõjdjẽ memã 'ã karõn memã kum, “Gẽ me prõ'ã pi'òk no'òk ne kam kanga”? ane.

Mÿkam ne Mõjdjẽ ã memã ane? ane.

⁸ Nhyṁ memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prõ kanga jarẽ. Nhyṁ djãm adjãkamã ne me ã prõo ane? Kati. ⁹ Ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Gẽdja me'õ prõ djwÿnh kangan kam atemã akãxbẽ me'õmã kabẽn ne kam 'ÿr mõn kam arÿm mrãmri krõ'ã o prõn arÿm axwekumrêx. Nhyṁ be, prõja krõ'ã mjênkambit nhyṁ myja kute kangakam axwe kêt. Nhyṁ kam godja atemã me'õ my jadjwÿ arÿm prõ kangaja'ÿr mõr jabej. 'ÿr mõrkam arÿm o akĩn ajte adjwÿnhdjwÿ axwekumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁰ Nhyṁ kõt ba djwÿnh ar kum,

—Djã nãm ã me prõkam ane? Nãm ren me kum amijã man ren kam kuprÿn ar ba, ane.

¹¹ Nhyṁ arkum,

—Be, me kwÿ kukràdjã kõt ne aje arênhja. Me kwÿ tÿxkam ne me kum amijã ma. Me jabit ne me prõ kêt. Nhyṁ be, me kwÿ ne me tÿx kêt ne kam kum amijã ma kêt ne arÿm prõ'ÿr mõ. ¹² Nhyṁ be, me nã tikkrekam ne me kwÿ amijo ajkẽ. Me nire kadjy kukràdjã amijo ajkẽn kam kurẽ kêt ne. Nhyṁ irãri me me kwÿo ajkẽ nhyṁ kam me kurẽ kêt ne. Nhyṁ me kwÿ kute kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã nopdji kadjy ta kum amijã ma. Kum amijã man arÿm kum me nire kĩnh kêt ne. Dja gar amã amijã ma kadjy atÿx jabej amã amijã man amã me nire kĩnh kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarênh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyṁ kam me arÿm 'ÿr me prĩreo bõx. Kute me'ã ikra jadjwÿr ne Metĩndjwÿnhmã meo à'wÿr kadjy ne me Jeju'ÿr meo bõx nhyṁ kõt ba djwÿnh ar arÿm nẽje memã bẽn tÿx.

¹⁴ Nhyṁ Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh arek amrẽ me prĩre iwÿr mõ, ane. Kwãrik wãnh mebe adjãptãr kêt gẽ me arek amrẽ mõ. Me kute amijo me prĩre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gẽdja kãjkwakam ibãm me utàn me kadjy bẽnjadjwÿr ne ar meo ba, ane. ¹⁵ Ne kam arÿm me prĩre'ã ikra jadjuw. Ne kam arÿm mã me kurũm tẽ.

Me'õ nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tẽ: nhyṁ me'õ 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Mÿj dja ba Metĩndjwÿnhmã amijo ne gêt kõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

¹⁷ Nhyam kam kum arê. Kute Jejubê Metîndjwÿnh Kramã kator kadjy ne Jeju arÿm kum,

—Mÿkam ne ga mÿjja mex jabej ikukij? Me'õ pykakam mex kêtikumrêx. Metîndjwÿnh pydjibit mex. Metîndjwÿnh me katât kute amijo ba'ã memã karökôt kukrãdjaja dja ga aman kôt ar amijo aban kam arÿm kôt atÿn ne ar aba rä'ã: rä'ã ne, ane.

¹⁸ Nhyam kum,

—Nhÿnh kukrãdjajakôt dja ba amijo iba? ane.

Nhyam kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt.

Kwãrik wãnh mebê prõo adjãkÿnh kêt.

Kwãrik wãnh adjãkÿnh kêt.

Kwãrik wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

¹⁹ Amã abãmmê anã jabên ar kabên ma.

Amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amibu'ã amã me ja jabêo ane”, ane.

Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã karökam kabênja dja ga aman kôt katât amijo aba ne kam atÿn ne ar aba rä'ã: rä'ã ne. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nãm me'õja ajbir abatãnh ne. Nhyam Jeju kum ane nhyam kam kum,

—Nã, arÿm ne ba ja kunÿ man kôt katât ar amijo iba. Ibõktikam ne ba kôt katât amijo iban kam kôt ije katât ar amijo iba rä'ã. Mÿj dja ba ajte nêñ kam itÿn ne ar iba rä'ã: rä'ã ne? ane.

²¹ Nhyam Jeju kum,

—Be, prÿne amex kadjy on tên memã anhõ mÿjja wã ngãn pãnh pi'ók kaprÿ byn me 'uwti, me õ mÿjja kêtjamã angãn o meo kÿnh ne kam amrê iwÿr tên mã ikôt ajkamê. Dja ga ã anen kam arÿm kãjkwakam anhõ mÿjja mex kumex, ane.

²² Nhyam arÿm kuman kam akêx ne mã tẽ. Kaprÿ:re ne tẽ. Be, õ nèkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprÿ:ren tẽ.

²³ Nhyam Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Nèkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nèkrêx kumex gêdja me te kãjkwakam Bênjadjwÿr kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bõxmã. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. ²⁴ Ba ajte ar amã arê gar ama. Be, ga mry jabatãnhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumû. Me õ nèkrêx rÿnhdjwÿ kute urãk. Nãm me te Metîndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bõxmã nhyam nèkrêx utà: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwÿnh ar kute ja markam te kute marmã kam no tyn ku'ên arÿm abenmã kum,

—Je nhyam mÿj me'õ gêdja Metîndjwÿnh amim me utà? ane.

²⁶ Nhyam Jeju arÿm ar omũho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytar prãmje. Nhyam be, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunÿ mar. Kumãbit ne amirÿt ne. Ta ne kute me utãrkôt kute mar, ane.

²⁷ Nhyam kam Pedru kum,

—Ë, arÿm ne bar inhõ mÿjja kunÿmã inhiren kam mã akôt ajkamê. Mÿj dja bar pãnh kubyn o aminhõ? ane.

²⁸ Nhyam Jeju arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Ar ga ne gar arÿm mã ikôt ajkamê. Amrê mÿjja kunÿ ny mörkam dja ba ipyma. Ije amijo inhÿ dja ba imexo ipyma:n ikrÿ djã raxkam memã nhÿ. Ar gadjwÿ, ikôt ar abaja dja gar apÿnh anhÿ djãri ar abênjadjwÿr rÿnh ne akrÿ djã rÿnhbê 12kam memã akrÿ. Apÿnh mebê idjaer

ba djâri kubê 12 dja gar memã akrî, memã axwe pãnh jarênhô akrî. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'ô imã àpênh kadjy arým ô mýjjamã irer jabej nâr ôbikwamã irer jabej. Ô kikre nâr kamy nâr kanikwýnh nâr bãm nâr nã nâr prô nâr kra nâr ô pykamã irer jabej. Godja arým ô mýjja ja'ômã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne pãnh kum ô mýjiao akrenh mex ne kum kungã ne pãnh kum ôbikwao akrenh mex ne kum kungã. Kum ô mýjjamê ôbikwamê krãptî: kubê 100 ngã. Nhyam kam arým Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁰ Nhyam be, jakam me rûnhô kutewaja djãm me kute memã wa rã'amã? Kati. Me ja krãptî gêdja me kajgo mex ne me katê tẽ. Nhyam be, jakam me kajgo mex ne me katên tẽmja krãptî gêdja me pãnh rûnhô kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

20

Pidjôkôkam me àpênh'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja memã o pãnh. 'Ã dja ba ô pidjôkô djwýnh jakren 'ã ajarê gar ama. Ô pidjôkô djwýnh ne kry:rãm aminhûrkwã kurûm kato. Ne tẽ:n me abej. Kute ô pidjôkôkam kum àpênh kadjy me abej. ² Ne kam ar ja'ýr bôx ne arkum, “Dja ba ar adjàpênh pãnh apýnh ar anhî djâri ar amã pi'ók kaprî pýnh ne kungã”, ane. Nhyam ar kum, “Mrãmri”, ane. Nhyam arým amü ô pidjôkômã ar ano nhyam ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽn 'ýr bôx ne kam arým àpênh 'amý.

³ Nhyam kam arým kãmã myt nhýrbê 9 ora nhyam ô pidjôkô djwýnh ajte kato. Katon arým amü me kute mýjja nhôr djábê mekadukam tẽn bôx. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arým ar omü. ⁴ Ne ar'ýr bôx ne arkum, “Ë, ar gadjwý inhô pidjôkôkam tẽn apê. Dja gar apê ba arým ar amã o pãnh katât”, ane. ⁵ Nhyam ar arým kabên kôt amü 'ýr tẽn 'ýr bôx. Ne kam àpênh 'amý.

Nhyam kam mêtjikkam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'ôdjwý jano. Ne kam myt nhîbôbê 3 orakam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'ôdjwý jano. ⁶ Nhyam kam arým amykry mexbê 5 ora nhyam ajte katon tẽ. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arkum, “Mýkam ne gar adjàpênh kêt nhyam arým ar ajã amykry”? ane.

⁷ Nhyam ar kum, “Bir, me'ô kute ar imã idjapênh jarênh kêtka”, ane.

Nhyam arkum, “Ar gadjwý dja gar tẽn inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katât ar amã adjàpênhô pãnh”, ane. Nhyam ar arým 'ýr tẽn.

⁸ Nhyam kam arým para nhyam ô pidjôkô djwýnh amiwýr me àpênh'ã me omûnh djwýnh 'uw nhyam arým bôx. Nhyam kum, “Inhô àpênh kunimã akabên gê ar bôx ga arkum àpênhô pãnh. Dja ga ar kute àpênh'ýr ar katê môrjamã o pãnh kumrêx. Ne ar kunimã o pãnhô tẽ: nhyam ar kumrêx àpênh'ýr bôxja dja ga arkum o pãnh ne o pãnhô ino re”, ane. Nhyam me àpênh'ã me omûnh djwýnh kum, “Gê tó. Ba akabênkôt memã o pãnh.” Nãm ã ô bẽnjadjwýrmã ane. Ô pidjôkô djwýnhmã anen arým amiwýr ô àpênh 'uw. Ar ku'uw nhyam ar arým 'ýr bôxo dja.

⁹ Kam ar ja kumrêx 'ýr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ýr môrja kumrêx 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhyam arým apýnh ar î djâri pi'ók kaprî pýnh ne arkum kungã. ¹⁰ Nhyam amü ar jadjwý aben totokmã 'ýr bôx. 'Ýr bôxo dja: nhyam arým arkum o pãnhô tẽn. Arkum o pãnhô tẽn: nhyam kam ar kumrêx àpênh djã'ýr

bôxja arým 'ÿr bôx. Ar ja ne ar amim, “Jakam dja ar imã kãjmã pãnh kamê”, ane. Ar 'ÿr bôx nhym kam arým pi'ók kaprĩ tãm ne arkum kungã. Pi'ók kaprĩ pÿnhbit ne arkum kungã. Nhym apÿnh ar ï djari pi'ók kaprĩ pÿnhbit jamÿ. ¹¹ Amÿn arým õ pidjókõ djwÿnh'ã kabên kumex ne arê. ¹² Ne kam kum, “Ë, amykrykam ar kute ar ikatê àpênh'ÿr bôxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjãpênh 'ÿry ne. Djã ne ga katãt ar imã o pãnh ne? Kati. Ga ren ar imã kãjmã pãnh kamên ren ar imã pi'ók kaprĩ rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arým aro ar ipyrãk ne arým arkum pi'ók kaprĩ pÿnh ne arkum angã”, ane.

¹³ Nhym arým ar 'õmã kum, “Akmere, djã ne ba amã ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryrãm ne ba amã, 'Pi'ók kaprĩ pÿnh dja ba adjãpênh pãnh amã kungã”, ane. Ga kam imã, 'Mrãmri, dja ga ã imã õro ane’, anen arým adjãpênh'ÿr mõ. ¹⁴ Kam dja ga on akrãmã anhõ pi'ók kaprĩ jamÿn o tẽ. Mrãmri ne pidjókõ'ÿr ar kute akatên bôxja ije arkum o pãnhõ kute apyrãk. Mrãmri ije amã õr kõt ije arkum pÿnh ne õrkumrêx. ¹⁵ Inhõ ne pi'ók kaprĩ djwÿnh. Ba dja ba amim me'ã karõ kõt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprĩkam ga ren akĩnh ne. Nhym be, kati. Angryk. Me'õ nhõ mÿjja pro prãmje angryk ne. Kwãrĩk wãnh.” Nãm ã õ pidjókõ djwÿnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãrn ar meo bakam memã o pãnhõ ane, ane. Jeju ã kõt ba djwÿnh arkum ane. ¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katê tẽmjã djãm me katê tẽm rã'ãmã? Kati. Me ja dja me ï rũnhõ kutewa. Nhym be, me rũnhõ kutewaja gêdja me pãnh kajgo mex ne me katê tẽ. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãptĩ 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utãr. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarênh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷ Ne kam ajte prykõt mõ. Kõt ba djwÿnhbê 12 ne aro mõ. Krĩraxbê Djeruxarê'ÿr ar àbir tẽ nhym arým me kãxã aro tẽn arkum,

¹⁸ —Ë, ota gwaj arým Djeruxarê'ÿr badjãbirn babõxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apÿnh me rũnhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bênjadjwÿr arkum ikangan Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. Kam dja me ikã mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. ¹⁹ Ne kam me bajtemmã ikanga nhym me arým ijã bêno ajkên mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým pĩte'y'ã inhõ ba arým ty. Nhym kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰ Nhym kam Djebedêu prõ Jeju'ÿr kra aro tẽ. Ne kam 'ÿr aro bôx ne parbê kõnkrãõ nhÿn kum rax jarê. Kute mÿjja'ã 'wÿrmã ne 'ÿr bôx.

²¹ Nhym kum, “Mÿj nã”? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abênjadjwÿr ne aje amim me utãr ne aje meo abakam gê ikra amãnhkrutja ar rax ne anhikõ'ã memã nhÿ. Gê ja adjubõk'ãnh nhÿ nhym ja adjuge'ãnh nhÿ, ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ê, nã gãm arîk amim 'ã karõn imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangô jao ikõ. Djãm ar aje ipyrãk ne kangô jao akõmmã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyrãk nhym ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangô jao kõm ne ngõmã adjãrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhym ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeyu tokry pyrãk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jeyumã kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

²³ Nhym Jeyu arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyrãk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikõ nhym me ngõmã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikõ'ã ar anhÿrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utãr, ar ta dja ar inhikõ'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

²⁴ Nhym kõt ba djwÿnh Ar kubê 10 arÿm ar kabën man arÿm arkum àkrê. Ar arÿm kamy amãnhkrutja, Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ²⁵ Nhym Jeyu amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadwÿr ne me àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh ar meo bao ane. Gar arÿm ama. ²⁶ Djãm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtukumrêx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ²⁷ Ga kam ar ajõ aben kadjy abënjadwÿr rax prãm jabej gêdja tu amijo kâtãm ne tu ar amã àpênh kajgo ba. ²⁸ Ba ije amijo inhÿ djãm me imã àpênh kadjy ne ba amrê tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhym be kati. Me krãptÿ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjãpênh ja kadjy ne ba amrê tẽ. Nãm ã Jeyu arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rÿt.

²⁹ Nhym kam ar krÿraxbê Djeriko kurÿm kator tẽ nhym me krãptÿ: arÿm arkõt mõ. ³⁰ Nhym ar no rã amãnhkrutja pry japkre'ã nhÿ. Nhym me abenmã kum, "Jeyu ne tẽ", anhÿro kumex nhym ar arÿm kuman kam kum amijo akij,

—Ê, amã ar ikaprÿ, Bënjadwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³¹ Nhym me krãptÿ mõrja arkum bën tÿx ne arkum,

—E kum ar anhikrê, ane. Nhym kam ar tu kum àkjêro bën kum,

—Ê, gop amã ar ikaprÿ, Bënjadwÿr djwÿnh. Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³² Nhym Jeyu ar kabën man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhym ar 'ÿr bõx. Nhym arÿm arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³ Nhym ar kum,

—Bënjadwÿr djwÿnh, bar on irÿt, ane.

³⁴ Nhym Jeyu arÿm kum ar kaprÿn ar no kupê. Nhym ar no kupênhmê ro'ã ar rÿt ne arÿm kõt tẽ.

21

Jeyu rax ne Djeruxarêmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹⁻² Nhym Jeyumê ar prykõt mõ:n kam krÿraxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bõx. Krãnhrebê Oriwêrê'ã rwÿkbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjê. Ar krÿ ngrire ja'ÿr bõx nhym arÿm kõt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katàt krÿwãmã tẽ. Nhym ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krÿwã pumü, djumëtuwã pumü. Kraremê dja gar omü. Nhym

me kute mrywã pĩ maktã krã djê nhym amê ãmwã dja gar 'ãpre bôn amrê amêo tẽ. ³ Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej gar kum, "Bênjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano", ane. Nhym kam dja on ar amã, "Ajrã, 'ÿr o tẽ." Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã 'ã ajarê. Jeju djumêtu'ã tẽm'ã ajarê. Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. ⁵ Ne memã kum, "Dja ga Xijãokam me jamã kum", Krĩraxbê Djeruxarê'ã ne memã Xijão jarê. Nãm memã kum, "Dja ga Xijãokam me jamã kum, 'Ota me anhõ Bênjadjwÿr rax me awÿr bõxmã. Nãm kabôt katin mry jabatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krĩ kra'ã ne nhÿn me awÿr bõx', ane. Dja ga ã Xijãokam me jamã ane."

Nãm ã ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhym me arÿm aben djô'ã abenmã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm Jeju arÿm me bakamingrãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krĩja'ÿr kôt ba djwÿnh janorja'ÿr o bõx. Ujarênh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarênh kôt ne mry'ã krĩja'ÿr arÿm ar ano.

⁶ Nhym kam ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Jeju kute arkum 'ã karõ kôt ar 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne kam mrymê krare 'ãpre bõ. ⁷ Ne kam akubyn 'ÿr o bõx. Ne kam arÿm aminhõ kubêkã krãkào pôx ne o amê mry nhĩbũm'ã kum aty. Nhym arÿm krare'ã nhÿn arÿm tẽ. ⁸ Nhym kam me krãptĩ: aminhõ kubêkã krãkào pôx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mõ. 'ã tẽm kadjy kum pry'ã kum atyo mõ. Nhym me kwÿ pi'õ nhĩkên arÿm kukãm pry'ã kum atyo mõ. Me ta kukràdjã kôt ne me ã Bênjadjwÿr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mõ. ⁹ Nhym me krãptĩ: kukãm mõ, o àkjêr mõ nhym ajte me krãptĩ: kôt o àkjêr mõ. Nãm me o àkjêr mõn kãj bê abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bênjadjwÿr rax. Bênjadjwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. ãm mexkumrêx. Kam me ikĩ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bõx. Gê me kãkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarênhõ kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo àkjêro mõro ane.

¹⁰ Nhym kam arÿm Djeruxarêmä wadjã. Nhym kam krĩraxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'õ ne bõx? Mÿj me'õ ne bõx? anhÿro kumex.

¹¹ Nhym me krãptĩ: memã kum,

—Jeju ne bõx. Metĩndjwÿnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarênh ba. Pycabê Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam ne Jeju abatãnh djã. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

Kute kikreti nêje me anor:

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhym kam Jeju Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã tẽn wadjã. Nhym me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kam kumex. Nhym me kute memã mÿjjiao pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhym arÿm bõm me rênho tẽ. Nhym me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh me'ã kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhym mebê pĩponho àpanho tẽ. Nhym me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhym mebê krĩ djã nhĩkõ rênho tẽ. ¹³ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ók ne. Kamã ne Metĩndjwÿnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,
 ‘Me kute Metĩndjwýnhmã kabēn kadjy ne õ kikreti wã’, ane.
 Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh pi'õkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me kam aje me ãkĩnhõ aben pydjĩ dja. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁴ Nhyim kam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me no rãmē me mrãnh punu 'yr bõxo kumex nhyim arým meo mex. ¹⁵ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mõjdjē kukràdjã mar djwýnhmē ne me Jeju djãpēnh me:xkumrēxja pumũn ajte me prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kãj bê o akij ne kum,

—Jejubē me inhõ bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr raxbē Dawi tãmdjwý. Ām mexkumrēx. Kam me ikĩnhkumrēx. Gē on me ipytã, ane. Nhyim me me omũn me kuman arým ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arým Jejumã kum,

—Djãm aje me prĩre kabēnja mar kēt? ane.

Nhyim memã kum,

—Nã, arým ba kuma. Ba ar amã arē gar ama. Me bakukãmãre ne amrēbē: Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ajarē. Me kum,
 “Me prĩremē me karãremē ne ga memã me kabēn mexmã 'ã karõ nhyim me arým amã mextire jarēnh mexkumrēx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã ane. Nhyim me arým kuman amũ aben djõ'ã abenmã arēnhõ mõ:. Arēnhõ mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũmrãm me bakamingrãnyrekam me prĩre arým imã amikĩnh jarēnhõ kumex. Me bakukãmãre kute Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ujarēnh kõt ne me prĩre arým imã amikĩnh jarē. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arým memã kãx ne krĩrax kurũm katon tē. Ne tē:n arým krĩ ngrirebē Betanha'yr bõx. Ne kam arým kam ngõr.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyim 'ã akati nhyim ajte akubyn krĩraxbē Djeruxarēmã tē. Nãm 'yr tē:n kam arým kum prãm. ¹⁹ Ne arým prykõt pidjõbē pigēre pumũn 'yr tēn 'yr bõx. Ne te õ jabej. 'Õbit ne kumex. Ne kam kum,

—Gē ajte adjõ'õ jēt kētkumrēx, ane. Nhyim arým tēmbē ngrã.

²⁰ Nhyim kam kõt ba djwýnh ar arým omũn kam no tyn abenmã kum,

—Je, mã ne bãrio nhyim myt tãmkam ngrã? ane. ²¹ Nhyim Jeju arkum,

—Ba ar amã arē gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrēx. Kwãrik wãnh anhõkre kadjwýnhbē amim,

—Kon, birãm dja ipēx, kon, anhýr kēt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrēx ne ren arým ã pidjõbē pigēremã ane nhyim ren arým ã ngrão ane. Djãm jabit? Katĩ, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngõ jabatãnh mũjakam mõn tým”, ane. Nhyim ren arým akabēn kõt mrãmri ã amijo ane. ²² Dja gar mýjjao Metĩndjwýnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrēx nhyim arým ar akabēn kõt ã ar amã mýjjao ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjēr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr bõx ne kum wadjã. Ne kam arým kam memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarēnhõ dja. Nhyim me rũnh arým

'ÿr bôx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebēngētme 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,
 —Mýj me'õ kabēnkõt ne ga ar ã meo anhýro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rēnho aba? ane.

²⁴ NhyM Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrēx dja ga me imã arē. Ba kam arým badjwý ije mýj me'õ kabēnkõt ar me anoro ibaja me amã arē.
²⁵ Djuão kute ngõmã me angjēnhja djãm me kabēn kõt ne arĩk ar ngõmã me angjēnho ba? Nār djãm Metĩndjwýnh kabēnkõt? Imã arē, ane.

NhyM kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mýj dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum “Metĩndjwýnh kabēnkõt”, ane nhyM kam gwaj bamã kabēn 'õ jarēn gwaj bamã, “Bir be, mýkam ne ga me amim Djuão kabēnja mar kēt ne”? ane.

²⁶ Nār dja gwaj kum, “Me kabēnkõt ne tu arĩk ar ngõmã me angjēnho ba”, ane nhyM kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurē gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kabēn man kum kĩnh ne ne o Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj kam ane nhyM me arým o ngryk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Me ije mar kēt. Mýj me'õ kabēnkõt Djuão kute ngõmã me angjēnhja me ije mar kētē, ane.

NhyM kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arēnh kēt ne. Mýj me'õ kabēnkõt ije ar meo iba ja dja ba me amã arēnh kēt ne, ane.

Me'õ kra amãnhkrut'ã ujarēnh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, mýj ne ga me me'õ krakam ama? Me'õ kra amãnhkrut. Ne kam arým kutewa'ÿr tēn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjõkõkam apē”, ane.

²⁹ NhyM kum, “Kē, kati”, ane. Ne kam tē. Arým amimaro tē:n arým amim ngryk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjõkõ'ÿr tē”, ane. Ne arým 'ÿr tē.

³⁰ NhyM kam bãm kutapu'ÿr tēn ãpēnh'ÿr ano. NhyM kum, “Djũnwã, dja ba arým akabēn kõt 'ÿr tē”, ane. Ne kam atekam arek nhýn 'ÿr tēm kēt. Be, tãm ne ja. ³¹ Ba me amã arē. Nhýnh ja ne bãm kabēn man kõt amijo tē? Nãm ã Jeju me rũnhmã ane.

Kutewa kute bãmmã, “Kati”, anhýr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arým amima. Amiman kam arým Metĩndjwýnh'ÿr amijo akēx ne tu amim markumrēx. NhyM be, kutapu kute bãmmã 'ēx ne Jeju kute me rũnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rũnh pyrãk. Me kute Metĩndjwýnh kõt kabēn djir kajgon kam kute kabēn mar kēt ne. Nãm Jeju me rũnh kukij ne memã kum,

—Nhýnhja ne bãm kabēn man kõt amijo tē?

NhyM me kum, “Kutewaja”, ane.

NhyM memã kum,

—Ba me amã arē ga me ama. Djãm me arũnhja dja ga me akumrēx kãkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kõt dja nhyM me ajo ba? Kati. Pykakam me bēnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnhmē me nire kuprýmē, me aje memã axwe jarēnhja dja me kãkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kõt dja nhyM arým ar meo ba. Ga me kam arým wãnh dja. ³² Mýkam? Bir, Djuão ne me

awÿr bôx. Kute katàt me amã pry jakre kadjy me awÿr bôx. Kôt ga me Metîndjwÿnhmã amex kadjy me awÿr bôx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhyim be, pykakam me bënjadwÿr bajtemmã pi'òk kaprîo atom djwÿnhmê me nîre kuprÿmê ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omÿ. Ne te me omÿ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhîrer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rûnhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tèn memã kum,

—Ë, jadjwÿ dja ga me ama. Me'ò ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjô kumex ne kadjy bu'ã kêno kôkayr kum o ipòk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prêkti nhîpêx. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatành ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom. Nãm ã me rûnhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rûnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ã ô pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênh djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwÿnh ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tê. Ne kam kam wãnh ar ba. ³⁴ Nhyim arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhyim kam ô pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwy jakren kam 'ÿr ô àpênh kwÿ jano. Ar kute memã arênh nhyim me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'ÿr ar ano. ³⁵ Nhyim kam ar 'ÿr tèn bôx nhyim kam me kute pidjôo djuw mexja ate ar 'ôja kaprêprê:k ne ar'ònh bÿn ar 'ò kêno titik. ³⁶ Nhyim kam ajte memã ô àpênh krãptî jano nhyim me ajte ã aro ane. ³⁷ Nhyim kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhyim me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhyim me'ÿr bôx.

³⁸ Nhyim o djuw mex djwÿnh arÿm kra pumÿn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubî. Tãmja dja bãm kum mÿjja kunî ngã, ô nèkrêx kunî kanga. Gwaj on tãmja bÿn kam amim ô nèkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunîo aminhò”, ane. ³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjôkô kurÿm bôm kumên arÿm kubî. Tãm ne ja, ane. Me rûnh'ã ne Jeju pidjô pumÿnh djwÿnh jakre. Me kute mrãmri ne me rûnh pyrãk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰ —Mÿj gêdja ô pidjôkô djwÿnhja bôx ne ajmã pidjô pumÿnh djwÿnh on? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane.

⁴¹ Nhyim me kum,

—Bir, dja prîne me axwejao ajkên me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã nhyim me arÿm pidjô tukkam arÿm kum pidjô nhôr kumrêx, ane.

⁴² Nhyim kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwÿnh kabên jarên memã kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bôm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bënjadwÿr djwÿnh ta ne ã kêno ane gu me omÿ nhyim kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rûnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Me rûnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rûnh kute kanga'ã ne Jeju me rûnhmã ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Metîndjwÿnh bit kute amim me apytàr ne ar me ajo bamã. Nhyim be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me

bajtem pytàn meo ba. Nhyim me kam arým kute pidjô djô mex pyrâk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. ⁴⁴Ne kam ajte memã kum,

—Ë, kên ja gêdja ga me ajô 'ã tÿm ne prÿne 'ã amikrakrak ne. Nhyim be, ta gêdja me ajô nhiby tÿm ne prÿne angãn prÿne pyka mē ajo amrà, ane.

⁴⁵Jeju memã ja jarê. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmē mebê pardjêumã ja jarê nhyim me arým kuman amim,

—Be, me bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmē kikreo ãm djwÿnh jakren me bamã 'ã ajarê, ane. ⁴⁶Ne kam me bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptÿ ne me Jeju'ã amim,

—Be, Metÿndjwÿnh kukwakam memã 'ã ujarênh ba, ane. Nhyim kam me me umaje te 'ã amijakre.

22

Bēnjadjwÿr rax kute abenã ar mēnh.

Ruk 14.16

¹Nhyim kam Jeju ajte apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

²—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã dja ba bēnjadjwÿr rax'ô jakren 'ã ajarê gar ama. Be, bēnjadjwÿr rax arým kute kra'ã prô mēnhmã. Amrêbê ne kadjy memã arê. ³Ne kam arým kute amrêbê memã arênhja'ÿr ô àpênh ar ano. Kute abenã ar mēnh djà'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhyim ar me'ÿr bôx ne memã arê. Nhyim me arým arkum,

—Kati, 'ÿr ar imôr prãm kêt, ane. Nhyim kam ar akubyn bēnjadjwÿr'ÿr bôx ne arým kum arê.

⁴Nhyim kam ô àpênh 'ôdjwÿ arkum,

—Dja gar amrêbê ije memã arênhjamã ikabên jarênh memã kum, “Ë, arým ne ba me akadjy inhô jadjuw nhyim kumex. Inhô mrytimê abatành nyre twÿmtjamê ne me arým kupa. Arým ne ba mÿjja kunïo mex. Dja ga me amrê abenã ar mēnh djà'ÿr mō”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bēnjadjwÿr arkum ane. Nhyim ar arým me'ÿr tēn kôt memã arê.

⁵Nhyim me ate krã. Me kwÿ ja ne me ô purmã mō nhyim me kwÿ ja ô nèkrêx'ÿr mō. ⁶Nhyim me kwÿ ja ne me arým aro rôrôk ne aro ajkên arým ar kupa. ⁷Nhyim kam bēnjadjwÿr rax arým arênh man arým ngryk ne. Ne kam arým ô krãkamngônkh krãptimã 'ã karôn me'ÿr me ano. Nhyim me arým kabênkôt me'ÿr mōn arým me'ÿr bôx. Me'ÿr bôx ne arým me kupan mebê krÿraxmã adjã nhyim arým xêr.

⁸Nhyim kam ajte bēnjadjwÿrja ô àpênh arkum,

—Ije abenã ar mēnh kadjy ne ba arým prÿne mÿjjao mex nhyim nô. Nhyim be, ije memã arênhja ne me kadjy mex kêt. ⁹Jakam dja gar apÿnh pry bikjêr djàri kôt tēn ar aje me omÿnh kunÿ memã akrà gê me amrê mō gwaj baro'ã banhô kwÿ krê gwaj bakÿnh kati, ane. ¹⁰Kam, ô àpênh ar arým apÿnh pry djàri kôt tēn arým kute me omÿnh kunïo atomo tē. Me mex nâr me punu kunïo atomo tē:n meo bôx. Nhyim me kam prÿne abenã ar mēnh djãkam kikre kre jaê.

¹¹Nhyim kam arým bēnjadjwÿr rax wadjàn me omÿnho tē. Nhyim wãnh me'ô dja. Kute abenã me rēnh'ÿr me ngjêx kadjy me ô kubêkã jadjàr kêt ne dja.

¹²Nhyim arým omÿn kum,

—Akmere, nã gãm abenã me rēnh'ÿr me ngjêx kadjy me ò kubèkà jadjàr kêt ne wadjà. Mÿj ne ga nēn wadjà? ane. Nhy m arÿm te kute aminêje kum kabēn'ò jarēnhmã.

¹³ Nhy m kam bēnjadjwÿr rax ò àpēnhmã kum,

—Dja gar inÿx 'äpren te 'äpren amũ ò tēn bõm amē. Wãnh ne me akamãt kò tykkam amim ngrÿk ne mÿro kumex ne tokry djãje amijanēho kumex. Me ikò'ã dja gar amē, ane. Nhy m me ã me'òo ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãptĩ 'uw. Nhy m be, kute mekam me ngrērebit amijo me utàr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rò 12.1

¹⁵ Nhy m kam mebē pardjêu arÿm mã tēn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

—Mÿj gēdja gwaj Jejumã arē nhy m arÿm gwaj bamã bēnjadjwÿr'ã kabēn punu'ò jarē? Dja bēnjadjwÿr'ã kabēn punu jabej nhy m me arÿm kum axwe jarē, ane. ¹⁶ Nãm me aben man kam arÿm 'ÿr ò me ja kwÿ jano. Erodji nhõ me ja kwÿ ne me adjwÿnhdjwÿ 'ÿr me ano. Nhy m me 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarēnh djwÿnh, bar arÿm ama. Ga ne ga akabēn katãtkumrēx ne Metĩndjwÿnh kabēn kôt me kute amijo ba'ã memã adjujarēnh katãtkumrēx. Amã me rũnh puma kêt. Me rũnhmē me kajgomē ne ga memã akabēno aben pyrãk. ¹⁷ Ba me akukja ga me imã arē. Me rũnh kunĩ nhõ bēnjadjwÿr raxbē Xedja. Mebē idjaer kute ò me bajtemja. Djãm Metĩndjwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nãr kon? Goja on me imã arē, ane.

¹⁸ Nhy m Jeju arÿm me axwe kôt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metĩndjwÿnh kabēn kupa'ã ne me kum òro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrēx. Ga, kute bēnjadjwÿr raxbē Xedjabē pi'òk kaprĩ nē prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arÿm memã ikurētuw. Nã gãm me ajêx ne aje Metĩndjwÿnh mar. ¹⁹ Amrē imã pi'òk kaprĩ ò tē, me aje kum òrja ò tē ba me amã omũ, ane. Nhy m me arÿm 'ÿr ngõnhponho pi'òk kaprĩ pydjio tēn kum kungã. ²⁰ Nhy m memã kum,

—Mÿj me'ò ne 'ã karõja? Ne mÿj me'ò ne 'ã idji jêtja?

²¹ Nhy m me kum,

—E kum be Xedja karõ, ane.

Nhy m memã kum,

—Bir be, ò pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhy m be, Metĩndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metĩndjwÿnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhy m me arÿm kabēn ma.

²² Ne arÿm te kute mÿjja'ò jarēnhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kãx ne mã tē.

Me tyk akubyn tĩn mÿr jabej me Jejumã kabēn.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³ Nhy m kam myt tãmkam mebē xadjudjêu kwÿ 'ÿr bõx. Mebē xadjudjêu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtumrēx, anhÿr ar ò ba. Nãm me 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

²⁴ —Ujarēnh djwÿnh, me bakukãmãre Mòjdjê ne amrēbē: me bamã, “Godja me'ò prò'ÿr mõn kra kêt rã'ã tyk jabej mÿj dja me nē?

Bir, dja kamymê ar aben djâkam ikwâja'ô 'ÿr mô. Ne kum kra djin kukrij nhym abatânh ne.

Me kute 'â abenmâ kum, 'Be, kamy tyk kra ne wâ', anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx râ'â kadjy."

Nâm â me bakukâmâre Môjdjê me bamâ ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me â Jejumâ ane. ²⁵ Ne kôt arîk kum,

—Be, ar my aben djâkam ikwâbê 7. Ne kam kutewa prô'ÿr mô. Ne kam kra kêt râ'â ty. Nhym prôja arÿm 'uwtî. Nhym kam atâri kamyreja 'ÿr mô. Ne kam â ane, kra kêt râ'â ty. ²⁶ Nhym aben totokmâ Ar kubê 7 kunî kudjwa â anen 'ÿr ban kra kêt râ'â ty. ²⁷ Nhym kam ar prôjadjwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amâ arê. ²⁸ Ar kubê 7 ne ar aben totokmâ kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunî akubyn tîn ne âbir jabej we âbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mô? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me â Jejumâ ane. Me kute o âpanh nhym binhikrênh kadjy nârâm ne mebê xadjudjêu â kum ane.

²⁹ Nhym Jeju arÿm memâ kum,

—Me aje Metîndjwÿnh kabên'â pi'ôk no'ôk mar kêt ne me aje Metîndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nâ gâm me arîk Metîndjwÿnh kupa'â memâ 'â adjujarênh aba. ³⁰ Be, me tyk ne akubyn tînkam djâm me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tînkam dja me abenwÿr ba prâm kêtukumrêx. Kam dja me kute Metîndjwÿnh kadjy mrân djwÿnh pyrâk. ³¹ Be, mrâmri me tyk akubyn tînkumrêx. Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukâmâremâ kabên jarênh. Me tyk akubyn tîn'â kute kabên jarênh nhym me kute 'â pi'ôk no'ôk djâm me aje amim arênh kêt? ³² Nâm me bakukâmâremâ kum,

"Ibê Abraômê Idjakmê Djako ar ô Metîndjwÿnh", ane.

Bir be, ar tyk tûmjâ Metîndjwÿnhmâ tîn ne ar ba nÿj pumû. Djâm Metîndjwÿnhbê me tyk nhô Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ne me tîn nhô Metîndjwÿnh. Me tyk kunî ne me kum tîn. Kam ne ba me amâ,

—Metîndjwÿnh ne kubê me tîn nhô Metîndjwÿnh. Nâm Jeju â mebê xadjudjêumâ ane. ³³ Nhym me krâptî: kuman te kute mÿjja'ô jarênhmâ kam no tin kumex.

Me kute kukràdjâ jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumâ ane nhym me amijâ maje arÿm anhikrê. Amijâ maje anhikrê nhym mebê pardjêu arÿm arênh man arÿm akuprô. ³⁵ Me'ôbê ne Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh. Tâm ne Jeju 'ÿr bôx ne kute amak mex jabej kabimâ. Kute Môjdjê kukràdjâ jabej kukjêrmâ. Jeju kute kukràdjâ kupa'â arênh kadjy nârâm ne kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwÿnh, Môjdjê kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên kukràdjâ jarênh, kute kam me kute katât amijo ba'â memâ karôja nhÿnh kabênja ne mexo kute kunî jakrenh? ane.

³⁷ Nhym Jeju kum,

—Be, nâm memâ kum,

"Me anhô Bênjadjwÿr djwÿnh, me Atîndjwÿnh dja ga me amâ kînh, amâ abêo katât me kunî, mÿjja kunî jakre.

Djâm ajakwaobit amâ Metîndjwÿnh jabêmâ? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjâ kunîo dja ga me amâ abê:", ane.

³⁸ Be, tâm ne ja. Metîndjwÿnh kabên mexo kute kabên kunî jakrenh ne ja. ³⁹ Ne kam atâri Môjdjê ajte 'ô kute urâk memâ arênh memâ kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyræk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arým amã Môjdjê kabên kukràdjã ja jarên ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arým Metíndjwýnh kabên kukràdjã kuníkôt ar amijo aba mexkumrêx. Môjdjê kute Metíndjwýnh kukwakam kabên jarênhamê kukwakam memã 'ã ujarênh djwýnh 'òdjwý kute kabên jarênhamê ne ga arým kuníkôt ar amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

Kritubê mýj me'ò tàmdjwý jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprònhri Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴² —Mýj ne ga me Kritukam ama? ane. Metíndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Běnjadjwýrbê kumkati mē. Kumã ne me Kritu jarê. Nãm Jeju amijã memã kum,

—Mýj ne ga me Kritukam ama? Mýj me'ò tàmdjwýbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukãmãre Dawi tàmdjwý. Běnjadjwýr raxbê Dawi tàmdjwý, ane.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam Jeju ta kubê Běnjadjwýr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhô Běnjadjwýr. Mýj ne arým kubê Dawi tàmdjwýn ajte ò Běnjadjwýr kadjy nê? ane. Ne kam Jeju memã me bakukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metíndjwýnh Karô kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhô Běnjadjwýrmã ne Běnjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

'Amrê idjubók'ãnh nhỹ, Aběnjadjwýr raxkam idjubók'ãnh nhỹ.

Ikam ama ba amrê awýr akuré djwýnhho mō ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nãm ã Metíndjwýnh inhô Běnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Aběnjadjwýr rax”, anhýrja pumũ. ⁴⁵ Mýkam ne me Dawi tàmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tàmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ò Běnjadjwýr rax. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane. ⁴⁶ Nhym me'ò te kute kutã kabên'ò jarênhmã te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mýjja 'ò jabej kukjêr kêtumrêx.

23

Watírebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

¹ Nhym kam Jeju me krãpti:mê kôt ba djwýnhmã kum,

² —Be, Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêumê ne me Môjdjê pãnh ar amã Metíndjwýnh kukràdjã jarênho krĩ. ³ Kam dja me Metíndjwýnh kabên kôt ar amã kabên jarê gar prĩne me kabên kunĩ man kôt ar amijo aba. Nhym be, me ta ne me arĩk ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metíndjwýnh kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arĩk ar ba. Kwãrĩk wãnh mekôt ar amijo aba kêt. ⁴ Nãm me ajte kabên kajgoobit ar memã me Metíndjwýnh kabên jarênho ba. Djãm Metíndjwýnh kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Je mýj dja ba me nê”? ane. Me kute ã meo anhýrkam ne

kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnho atom ne me mut'ã anhôr ne kam kute memã tur kêtukmrêx ja pyrãk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵ —Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk kwý ne me 'ã ikôn amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikô poti:reo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omûn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã ikô poti:reo anen amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkã jabu djã ã abjêo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omûn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã kubêkã jabu djã jabjên 'ã ar ba. ⁶ Me krãpti nhikô'ã me ò kwý krênkam ne me me rûnh krî djãkam krî prãmkumrêx. Kute memã amibên kadjy me rûnh krî djãkam krî prãmkumrêx. Ne mebe idjaer bikprônã djãkam ne me memã wan krî prãmkumrêx. ⁷ Ne ajte me krãpti bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memã amibên nhym me kute memã rûnh jarênh ne kute memã kum, “Ujarênh djwýnh, djãm ga? djãm ga?” anhýrja. Ja ne me kum kînhkumrêx.

⁸ Nhym be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwýnh”, anhýrmã djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, atemã ar anhô ujarênh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit. ⁹ Ne kam djãm ar aje pykakam me'õ raxmã, “Djúnwã”, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, ar Abãm pydjii. Kãjkwakam ar Abãm djwýnh pydjii. ¹⁰ Djãm me kute ar amã, “Bênjadjwýr”, anhýrmã? Djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar anhô Bênjadjwýr pydjii. Metîndjwýnh ne arým 'ã me ò Bênjadjwýrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu.

¹¹ Ar ajô abenkam araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ¹² Mýkam? Bir, me kute amijo rûnh prãmja gêdja ì kajgo mex ne. Nhym be, me kute amijo kajgo mex ne akrànãmã kute amijo baja gêdja Metîndjwýnh arým pãnh meo rûnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebe pardjêumã kum,

¹³ —Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watîre. Dja ga me ì me biknor tokry djãkam tu amòrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje mebe adjãptarkam. Me bit kute kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kôt ãm ne kôt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bênjadjwýr djwýnh nêje aje memã atemã kukràdjã jarênho aban arým o mebe utã. Ga me kam ga Metîndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã.

¹⁴ Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re, dja ga me ì me biknor tokry djãkam tu amòrkumrêx. Mýkam? Nã gãm me me 'uwti krão anan mebe mýjja kunio akî ne kam ajajkwaobit Metîndjwýnhmã akabên rûnh ne, ne kum akabên 'ijabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwýnh me kurãm me amã pãnh rax jarên prîne me kurãm me ajo ajkê.

¹⁵ Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me ì me biknor tokry djãkam tu amòrkumrêx. Mýkam? Bir ga, me aje arîk memã kum, “Ba me Metîndjwýnh'ýr meo akêx gê me amim maro ba”, anhýrja pumû. Djãm mrãmri ne ga me akabên? Kati, me aje amiwýr me'õ pydjio akêx kadjy ngômê pykakôt aba 'ijabjê:. Nhym arým me awýr amijo akêx ga me kam arým amikôt axwe 'ã mênh mex ne. Amikôt axwe 'ã mênh mex nhym arým

axweo me ajakrenh mex ne. Nhy m arÿm me akôt biknor prâmkumrêx. Djâm Metîndjwÿnh'ÿr ne ga me meo akêx nhy m me amim kuma got? Kati. Nâm â Jeju Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê mebê pardjêumâ ane.

16 Ne kam ajte memâ kum,

—ÿ, watî:re. Dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôr kumrêx. Me aje mrâmri ne me no râ kute arîk meo ba pyrâk. Mÿkam? Bir, me aje arîk memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâm â Jeju memâ ane. Bir, Môjdjê kukràdjâ kôt ne mebê idjaer memâ amikabên jarên ajte memâ kum,

—Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê, anen ajte kôt memâ Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê. Mÿj kadjy ne kôt memâ Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê? Bir, kute kabên maro âmja kute mar pydjî kadjy ne me Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarê. Gêdja amikabên jarênhja 'êx ne kam Metîndjwÿnh nhô mÿjja jarên kam arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw. Amikurêtuw nhy m Metîndjwÿnh arÿm kute maro âmja o ngyrkâm. Nâm me â Môjdjê kukràdjâ kôt memâ amikabên jarênh o ane. Nâm Jeju Môjdjê kukràdjâ jarênh djwÿnh arkum,

—Me aje mrâmri ne me no râ kute arîk meo ba pyrâk. Mÿkam? Bir, me aje arîk memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâ gâm me memâ kum, “Dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô kikretija ma’, ane. Gêdja ga me memâ ajêx prâm jabej ne Metîndjwÿnh nhô kikretibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwÿnh me'ô kute akabên maro âmja o ngyrk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhy m be, dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô kikretikam kên karÿrja ma’, ane. Aje kên karÿr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memâ amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhÿrkumrêx. Dja ga memâ ajêx ne kam kên karÿr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw” ane. Me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh ne ga me arîk â memâ kukràdjâ jarênh punuo ane. 17 Me no râ ne me kute amikukâm rît kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me urâk ne amijo ajêx ne memâ, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh mar mex”, anhÿr ar o aba. Nhy m be, kati. Me aje mar kêt ne te memâ Metîndjwÿnh'â adjujarênh ar aba nhy m me adjwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Be, me amâbit ne kên karÿr kute mexo kikreti jakrenh. Djâm mrâmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kên karÿr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kên karÿr mex. Metîndjwÿnhmâ mex. Nâm Jeju â Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmâ ane.

18 Ne ajte memâ kum,

—Ga me arîk memâ kum, “Dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô ngônho kija ma’, ane. Gêdja ga me amâ memâ ajêx prâm jabej ne Metîndjwÿnh nhô ngônho kibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwÿnh me'ô kute akabên maro âmja o ngyrk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhy m be, dja ga me memâ amikabên jarên memâ kum, ‘Nâ bâm amâ ikabên pydjîn arê. Ê, Metîndjwÿnh nhô ngônho kikum mry nôrja ma’, ane. Aje mry nôr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memâ amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhÿrkumrêx. Dja ga memâ ajêx ne kam mry nôr jarên arÿm o Metîndjwÿnhmâ amikurêtuw”, ane. Me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh ne ga me arîk â memâ kukràdjâ jarênh punuo ane. 19 Me aje me no râ pyrâk. Djâm mrâmri mry kute mexo Metîndjwÿnh nhô ki jakrenh? Kati. Ô ki ne

kute mexo mry jakrenh. Õ kikum me kute mry jadjwýrkambit ne kum mex, Metíndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Kam, me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute Metíndjwýnh nhõ ki jarënhkam djãm kute õ kibit jarënh? Kati. Nãm me kute õ ki jarënh ne ajte kute kam mýjja kuní ikwãdjwý jarënh. ²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute Metíndjwýnh nhõ kikreti jarënhkam djãm kute kikretibit jarënh? Kati. Nãm me kute kikreti jarënh ne ajte kute Metíndjwýnh kam ýr jarënh. ²² Ne ajtekam, me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute kãjkwa jarënh. Djãm kute kãjkwabit jarënh? Kati. Nãm kute kãjkwa jarënh ne ajte kute Metíndjwýnh nhõ krí djã rax jarënh ne ajte kute 'ã krí djwýnhbë Metíndjwýnh jarënh. Kam, dja me memã kabën pýnh ne arën kôt amijo anhýrkumrëx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³ Ne kam ajte memã kum,

—Be, me abë Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmë me abë pardjéumë ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metíndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam tu amõrkumrëx. Mýkam? Bir, me ajte Metíndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam mýjjabë kumkatija ajte kum õr kêtikumrëxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djãnh djã, pi'õmë õmrõ djãnh djã 'õdjwýmë Metíndjwýnhmã ikjé rën kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjã kôt ar amijo aba kêt ne katãt meo aba kêtikumrëx ne amã me kaprí kêtikumrëx ne amim Metíndjwýnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrëx. Mýkam ne ga me kum mýjjabë kumkatijadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metíndjwýnh jabën katãt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me ajte marmãn ate mýjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arë ga me ama. Dja me anhõ õmrõkam pure'õ tým ga me pure ngrire'ã ano tỳ:x ne kaban mùm amë. Nhym be, mry jabatãnhbë kameru ja ne anhõ õmrõkam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krë. Be, mýj'ã ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tỳ:x ne ma:ro aba. Nhym be, mýjja bë kumkati, mýjja kabënkumrëx ne ga me ajte mar kêt. Metíndjwýnh kabën kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me ajte mar kêt ne ate akrãn ajaxwe rax rã'ã. 'Ã ne ba me amã, "Ga me pure ngrire'ãbit ano tỳx ne kaban mùm amën tu kameru raxja õmrõmë ro'ã krë", ane. Kam ne ga me ajte meo ba djwýnh no rã pyràk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵ —Be, me abë Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmë me abë pardjéumë ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metíndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam tu amõrkumrëx. Mýkam? Bir, nã gãm me ajte mrãmri ne me kute ngõnhkrãmë ngõnh puror nhibũmbit põnh ne kre põnh kêt nhym krekam mýjja kakràtyk pyràk. Be, nã gãm me ã we katãt amijo abao ane. Nhym kam me me akrãkãbit pumũ nhym kam kute me amex pyràk. Nhym be kati, me akadjwýnhbë ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbë ne me amã me õ nèkrëx prãm ne 'ã angryk ne ajte mebë mýjjaõ adjãkính'ã ajte amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbë apunu rã'ãja. ²⁶ Me abë pardjéu ne ga me ajte me no rã pyràk. Dja ga me akadjwýnhbë kumrëx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrëx. Ne kam ajte mrãmri ne me kute ngõnh puror, kremë ibũm põnh nhym príne mex pyràk.

²⁷ Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam amòrkumrêx. Mỳkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krãkã jaka pyrãk. Krãkãkambit ne kute memã mexti:re pyrãk. Nhy m be, kadjwỳnhbê ne mỳjja punu:re. Kadjwỳnhbê me tyk 'imê mỳjja punu kunĩ. ²⁸ Ga me aje urãk. Abu'a memã ajaxweo kêt pyrãk. Nhy m be, kati. Metĩndjwỳnh ne me akadjwỳnhbê me aje mỳjja marja kunĩ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹ —Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam amòrkumrêx. Mỳkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh arỳm ty nhy m me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjamã kikren me katãt kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba. ³⁰ Ne kam arĩk memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhỳr kêtikumrêx ne. Ne ren Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh par kêtikumrêx ne.” Nã gã m me ã memã ane. ³¹ Me aje ã memã anhỳrkam arỳm amikõt amijarê. Me abê me par djwỳnh tãmdjwỳ, Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh kanê tãmdjwỳ. Arỳm ne ga me amikõt amijarê. ³² Metĩndjwỳnh ne me anhingêtkam ngryk. Aje, me rã'a ne me anhingêt kõt ã ajaxweo anen ar badjwỳ ar ipa. Ar badjwỳ ar ipa gê Metĩndjwỳnh on me kam ngryk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ —Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djãbê me aje amipytãr prãm kêtikumrêx. ³⁴ Kam arỳm ije me awỳr me anormã. Ije me awỳr ikabên jarênh djwỳnh janormã. Ije ajte me awỳr me no mex janormã. Ije ajte me awỳr me kukràdjà mar djwỳnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arỳm me kwỳ pa, pĩte'y'ã me kwỳmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djàkam mry kã punuo me kwỳ kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mō, apỳnh krĩrax djãri kõt me abej mō. ³⁵ Me akukãmãremê nã gã m me me katãt kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrō kapĩn o tẽ. Nhy m Metĩndjwỳnh arỳm meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarĩj, Berakij kute irja'y'r bõx ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikretimê õ ngõnho ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ë, ba me amã arê. Metĩndjwỳnh ne arỳm meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arỳm pãnh jarê. Me ga dja Metĩndjwỳnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁷ Ne kam krĩraxmã kum,

—Djeruxarê, Djeruxarê, mỳkam ne akra kute Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh par prãm ne? Mỳkam ne me keno me titik ne me kupa, Metĩndjwỳnh kute me awỳr me anorja pa? Je nã bã m te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne õkrên'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bã m te ije me ajo anhỳrmã ga me amã ikĩnh kêt. ³⁸ Ë, jakam

* 23:35 ipòokri

me amõr dja ja gêdja kukrit mex ne kaprÿn nõ. ³⁹ Ë, ba me amã arê ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêtikumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhyim inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ë, ota arÿm Metĩndjwÿnh kabẽnkõt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arÿm me awÿr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

24

Akubyn bõx kukãm mÿjja apõx'ã ujarẽnh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

¹ Ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhyim kõt ba djwÿnh 'ÿr bõx. Ar kute kikretikam apÿnh kum kikre jakre kadjy 'ÿr bõx. ² Ne kam ar arÿm kum akre nhyim Jeju arkum,

—Ar mÿjja kunĩ pumũnho dja. Ë, ba ar amã katàt arê. Be, dja ã me kurê djwÿnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kẽn aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhyim kam kẽn'õ aben nhiby nõr kêtikumrêx, ane.

³ Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhyim arÿm ate nhÿ. Nhyim kam kõt ba djwÿnh 'ÿr bõx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhÿnh amex 'õkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bõx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bõx nhyim mÿjja kunĩ arÿm pyka kõt amingrà nhyim me kunĩ arÿm pykakam ar ba'ã aminhinomã amimê. Mÿj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁴ Nhyim kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarẽn arkum,

—Ar amijã ano tÿx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwÿnhbê ar ajo akêx kêt. ⁵ Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ÿr bõx ne arÿm amijo 'êx ne amijã imê. Amijã imẽn arÿm memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwÿnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãptĩ noo aknon Metĩndjwÿnhbê meo akêx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarẽn ma. Kwãrĩk wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhÿro tẽ. Kraxje kute inomã mẽn kêt, kute 'ÿr o tẽn rã'ã, ane. ⁷ Nã, apÿnh me ba djãri gêdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhyim apÿnh bẽnjadjwÿr rũnh nhõ ãpênhja abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Nhyim prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Apÿnh pyka djãri gêdja kam pyka tertet: ne. ⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra aja pumũ. Adjÿm. Dja kra ã:n kam arÿm ã ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mõ:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nhyim kam me arÿm memã ar akanga. Me kute ar ajo bikẽnho ba kadjy ar akanga. Nhyim me arÿm ar apa. Apÿnh me bajtem ba djã kunĩkõt dja me kum ar akurê. Ikõt ar abikamẽnkkam dja me kum ar akurê. ¹⁰ Kam dja me krãptĩ ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwÿnhmã aben kangam kum aben kurê. ¹¹ Me krãptĩ dja me ta amijo 'êx ne amijã Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽn djwÿnh rê. Amijã kurẽn memã kum, “Metĩndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã arê”, anhÿro ba. Dja me ã amijo 'êxo anen arÿm me krãptĩ noo aknon Metĩndjwÿnhbê meo akêx. ¹² Me krãptĩ kum Metĩndjwÿnh kĩnhja dja

me arÿm kum kÿnh apêx. Pyka kunîkôt me krâptî axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arÿm kum kÿnh apêx.

13 Nhyem be, dja mÿjja kunî kute amingrân nhô akati bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akati bôx. Nhyem kam me 'ã ukanga kêt ne kum kÿnh tÿx rã'ãja dja Metîndjwÿnh arÿm me utã. 14 Mÿjja kute amingrânh kêtri dja me apÿnh pyka kunîkôt memã arê. Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ujarênh nya memã arê. Apÿnh me ba dja kunîkôt me kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhyem kam akati arÿm bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akati arÿm bôx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

15 —Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngrân'h'ã ajarê”, anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja kute amingrânh 'ÿr nhyem kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Gar arÿm omü. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunîo ajkê ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarêh 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumün kam mÿjja punuti pumün kam kôt ama. 16 Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krân'h'ÿr prôt ne. 17 Gêdja me kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tēm kêt. 18 Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh me kute kubêka jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amü prôt.

19 ÿ, watî:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija pymaje prôtja on? 20 Dja gar Metîndjwÿnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêt mã. Nâr, gê pi'òk rârãrbê me tyk djã kêt nhô akatikam ar aprôt kêt mã.

21 Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tēn mÿjja kunîmo krax djã'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tē. Me tokry tūm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumü. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokry katãt me tokry tūmwã kunî jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokry mÿjja punuti'ã me tokryja tēp kêt kumrêx. 22 Metîndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿngri kêt nhyem me'õ ren tÿn kêt kumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amijo me utãrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿngri.

23 Godja me'õ 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me õ Bênjadjwÿrbê kumkati mē nhyem jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej nâr me'õ ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me õ Bênjadjwÿrbê kumkati mē nhyem jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me ja mar kêt. 24 Be, apÿnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bênjadjwÿrbê kumkati dja me apôx. Nhyem amü me jadjwÿ dja me apôx ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhÿro ba. Dja me me aêrbê mÿjja pumünh kêt kwÿnhpêx, kute me noo biknor nhyem me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metîndjwÿnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhÿr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej, Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utãrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhÿ no tÿxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej. 25 Ba ne ba mÿjja apôx kêtri kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

26 —Kam godja me'õ ar amã, “Ë, onij kapôt kukritkam arým bõx ne ar ba”, anhÿr jabej. Djãm 'ÿr ar amõrmã? Kati, dja gar tu ate akrãn 'ÿr amõr kêt. Nâr, godja me'õ ar amã, “Ë, kikre jakam ne apdjun nhÿ”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me mar kêt. 27 Djãm ibõx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kãjkwakam na krak ne adjênhja pumũ. Na jadjênh prõt ne arým myt ngjêx djãmã ngjêxa pumũ. Adjênh kute kãjkwa kunĩ kurwÿja pumũ. Dja ba ã ibõxo ane. Ije amijo inhĩ dja ba ã ibõxo ane nhy me kunĩ arým ipumũ. Nãm ã Jeju arkum ane. 28 Nhy kõt ba djwÿnh bõx djã jabej kukij ne kum,

—Bênjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bõx, ane?

Nhy arkum,

—Ga me, nhõnh ne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bõx kutã mÿjja apõx ne bõx djão amirĩto ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

29 —Nhy me tokryo ku'êwã'ã akati kwÿ apêxkam dja on mÿjja rÿnh apõx. “Dja myt amijo akamãt kô tyk nhy mytyrwÿ irã kêt.

Nhy kanhêti kãjkwa kurũm rõrõk nhy kãjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amin-grêk ne.”

30 Ba kam ije amijo inhĩ dja ba kãjkwakam amirĩt nhy me arým ipumũ. Nhy kam pyka kunĩkõt me ba djãkam me kunĩ arým mu:w. Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arým itÿ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kãjkwakam kakrãkõt bõx nhy me kunĩ: arým ibõxkõt ipumũ. 31 Dja ba ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhy me arým õ'i kakõr tÿ:x ne. Kakõr tÿ:x ne arým ije amijo me utãrja kunĩo atom. Dja me kãjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Ne kãjkwa 'ênhõt'ãm mõn meo atomo mõ. Ne aktã kãjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Ne apÿnh pyka kunĩkõt inhõ me ja kunĩ: abenwÿr meo atomo mõn meo aben pydj. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

32 Be, akubyn ibõx djã nhõ akatija'ã ne ba ije pidjõbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mÿjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Be, dja pidjõ pakã nokã tukam 'õ nhingrã kadjy arým ingrã apõx gar kam arým amexmã kamnhix nhy kam arým amex. 33 Bir be, gêdja ba ije ar amã mÿjja jarênhja ã apõx mõr ane gar me kam arým ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx djã arým 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apõxja. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã. Nhy be, ibõx kutã gêdja mÿjja pumatija apõx mõ.

34 Nã, mrãmri ne ba ar amã kõt arê. Ar anhõ pykakam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêtĩ mÿjja ja kunĩ apõx. Mrãmri ne ba ar amã arê. 35 Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kãjkwa ã apêx nhy be, ba ikabên gêdja 'õ biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunĩ apõx nhy me omũ.

Me kute bõx djã nhõ myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

36 Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibõx djã nhõ akati nâr myt djãm me'õ kute mar? Kati, me'õ kute mar kêtumrêx. Metũndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar. 37 Be ga, amrêbê me bakukãmãre Nõwe pykakam ar bari me ate krãn ar baja pumũ. Dja ba ibõx 'ÿr nhy me ã ane. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibõx 'ÿr nhy me ate krãn ar ba. 38 Amrêbê: ngõ kute pykao

bikamÿr kêtri ne me bakukãmãre ate krãn ar ò kwÿ krënbit ba ne ar kômbit ba. Ne abenwÿr babit ar ba. Nãm me me mymã kra jarë ne memã kum,

—Nà, jakam dja ga arÿm tu ikra'ÿr mō, anhÿro ba nhym me arÿm me'ÿr ba. Nãm me mÿjja jabit kôt amak bëno ba: nhym kam Nōwe arÿm kà raxmã wadjã. ³⁹ Nãm me amikukãm mÿjja mar kêtukumrëx ne ar ba: nhym me aërbë ngò tãm mōn me kunō mōn pñne meo akno. Ije amijo inhÿ dja ba akubyn ibōx 'ÿr nhym me ã anen ate krã nhym mÿjja arÿm ã meo ane. ⁴⁰ Nhym me'ō my ar amë kapôtkam tē. Ba ikjê pa 'amÿ nhym ikjê arek wakrekam dja. ⁴¹ Nhym me'ō nire ar amë à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tē nhym ikjêja arek wakrekam nhÿ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibōx'ã myt mar kêtkam. Ba ibë ar anhō Bënjadwÿr djwÿnh ar aje akubyn ibōx'ã myt mar kêtkam. ⁴³ Dja gar ikabën ma. Ba ajte ar amã 'ōdjwÿ jarë gar ama. Ne ren ò kikre djwÿnhja ren me àkĩnhÿ bōx djã man ren kam ren arek kam amako nhÿ. Nhym ren bōx ne kikre'a 'ÿr ne kum àr kêtukumrëx. Badjwÿ dja ba ije me àkĩnhÿ pyrãk ne me ajaërbë bōx. ⁴⁴ Kam gëdja gar gadjwÿ mã ikam amako nhÿ. Ba ije amijo inhÿ ne me awÿr ibōx ba gëdja ba ajte akubyn bōx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ōkam aje ibōx djã mar kêt. Kam gëdja ba tu ar ajaërbë bōx. Nãm ã Jeju arkum amibōx djã jarëhno ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ò bënjadwÿr ne ò àpënhmã kabën ne kum, “Ga dja ga me àpënh'ã me omũ ne pñne 'ã meo djuw mex. Ne myt kunikôt memã ò kwÿ krën djã ngãn akrãnmã memã òro aba.” Nãm ã ò àpënhmã me'ã karōo ane. Kute akrãnmã me àpënh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karōo ane.

Nhym ò àpënh kum, “Nà, gëdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane. Nhym kam ò bënjadwÿr mã nhÿ'ãm tē. Nhym kam ò àpënhja kabënkumrëx. Nãm katãt ar memã mÿjja nhōro ba, me kanga kêtukumrëx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhym kam bënjadwÿr akubyn bōx ne kam ò àpënhjamã kato. Kute amrëbë kum kabën jarënhja kôt ne mrãmri meo djuw mexkumrëx nhym kam arÿm kum kato. Kam dja ò àpënhjadwÿ tu amikam kĩnhkumrëx.

⁴⁷ È, ba ar amã kôt arë. Bënjadwÿrja dja ò àpënh ja'ã bënjadwÿr më. Kute nëkrëxmë mÿjja kunÿ pumũnhmã dja 'ã bënjadwÿr më. Nhym kam ò àpënhja kĩnhkumrëx ne. ⁴⁸ Nãm ren ò àpënhja axwen ren òkre kadjwÿnhbë ò bënjadwÿrja'ã ren, “Be, nãm nhÿ'ãm bënjadwÿr tën arÿm amikrà. Jakam dja ba on tu arÿk ar iba”, ane. ⁴⁹ Ne kam ren ar ò àpënhja titiko ba, me ro'ã àpënhja ren ar me titiko ba. Ren ò kwÿ krënbit ban me bibãnhkôt ren kadjwati kangōo* kōmo ba. ⁵⁰ Nhym kam ò bënjadwÿrja aërbë bōx. Ò àpënhja kute amim ò bënjadwÿrja bōx djãkôt mar kêt. Nhÿnh akati 'ōkam bōx djãmã kute mar kêt ne nhÿnh myt nhÿr 'ōkam bōx djãmã kute mar kêtgam ne aërbë bōx. ⁵¹ Nãm bōx ne kam ò àpënh arÿk ar bajakam ngrÿk ne. Ngrÿk ne kam o ajkapôn bōm kumë. Me kute amijo 'ëx ne ta kute amijo Metũndjwÿnh mar mexjamë ro'ã ãm kadjy bōm kumë. Wãnh ne me amim ngrÿk ne tokry djãje amijanën ar àmra ba, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã ane.

25

Me pñtìrebë 10'ã ujarënh.

* **24:49** Mÿjja me kute o kōm ne kōot bibãnh kunÿja, kadjwati kangōomë uba kangōomë, mÿjja kangōo kunÿ ne me kum kadjwati kangōo jarë.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne amim me utàn ar meo ba. 'À dja ba me prîtirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarê. Be, mjên kumrêx ne arÿm prô nhûrkwã'ÿr tēn 'ÿr bôx ne arÿm aminhûrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Me kute abenã ar mēnhmã ne aminhûrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Nhy m nÿjar me prîtirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kÿnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arÿm kute ar kajpar kadjy arÿm katon ar'ÿr ngônhpôko mō. ² Ar prîtirebê 5 ne ar no rerekre nhy m Ar kubê 5 ne ar no mexkumrêx. ³ Ar no rerekreja ngônhpôkkambit kangôo mōn ngônhpôk kangô 'ôdjwÿo mōr kêt. ⁴ Nhy m be, ar amak mexja ne ar ngônhpôko mōn ajte ngōnh 'ôdjwÿkam ajte kangô 'ôdjwÿo mō. Ar amÿ mjēnmê prô ar'ÿr ngônhpôko mō. ⁵ Nhy m mjên ar amikrà nhy m prîtireja ar arÿm ôtdjwan dja:n arÿm nōn kam arÿm ngō.

⁶ Nhy m akamât kô ipôkri nhy m me'ô arÿm ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, "Ê, arÿm ne prôo bôx. Amrê ar aprôt ne ar kajpa", ane.

⁷ Nhy m kam ar prîtire kunî krã katon arÿm ngônhpôko mex. ⁸ Nhy m no rerekre arja arÿm amak mex ar jamã kum, "Ar imã ar anhō kuwy kangô kwÿ ru. Arÿm ar inhō ngônhpôk àtyk mō", ane.

⁹ Nhy m ar arkum, "Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amã kangô kwÿ ru nhy m ren kangô gwaj banhō ngônhpôk'ÿr ren bôx kêt. Ar ngônhpôk kangô nhōr djwÿnh'ÿr mōn amim kwÿ kōpra", ane.

¹⁰ Nhy m kam ar no rerekre arÿm kōpra djã'ÿr mō. 'ÿr mōrràm nhy m arÿm mjēnmê prô ar bôx. Nhy m kam ar prîtire, ar ô ngônhpôk kangôja arÿm mjēnmê arkôt wadjã. Me kute prô'ã mēnh djâkam kikremã wadjã. Mjēnmê prômê ro'ã ar ô kwÿ krēn kÿnh kadjy ne ar prîtire ar kôt kikremã wadjã. Nhy m kam me arÿm ar pãnh kikre'ã ijê.

¹¹ Nhy m kam ajmã nhy m ar prîtire no rerekreja bôx. Ar arÿm kuwy kangô kōpra djâkam tēn kangô kōpran arÿm akubyn bôx. Ne kam mjēnmê prô nhō kikre'ÿr bôx ne kum, "Bēnjadjwÿr, bēnjadjwÿr, gop ar imã kikre'ã ta", ane.

¹² Nhy m arkum, "Kati. Ije ar amar kêt. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx." Nãm ã bēnjadjwÿr arkum ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'ã ajte arkum,

—Dja ba ije mjēnwã bôx pyrãk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhÿja ar aje ibôx'ã akati nâr myt mar kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Pi'ôk kapribê tarêtu nhôr'ã ujarēnh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne arÿm amim me utàn ar meo ba. 'À dja ba me'ô jakren 'ã ar amã ajarê. Me'ôja ne anhÿr bê pyka 'ômã tēmã, ne amiwÿr ô àpēnh ar ku'uw. Nhy m kam ar bôx nhy m arÿm arkum ô mÿjja ngã. ¹⁵ Apÿnh ar kum àpēnh mexkôt ne arkum ô mÿjja ngã. Ar kute kutêp kum kãjmã 'ã kamēnhmã ne arkum kungã. Ô àpēnh no mexjamã ne pi'ôk kaprî rax ngã. Pi'ôk kapribê tarêtubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kãjbê no mexjamã pi'ôk kaprîo amãnhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjn kungã. Ne kam arÿm mã pyka 'ômã tē. ¹⁶ Nhy m kam kute pi'ôk kapribê 5 byrja arÿm o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprî pãnh arÿm memã ôro dja. Memã ôro dja: nhy m me pãnh kum pi'ôk kaprî rax nhōro dja. Nhy m amÿn arÿm 'ã akre. 'À akre:n arÿm 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o

5 ne kuby. ¹⁷ Nhyam kam kute pi'òk kaprĩo amãnhkrut byrja ã o anen o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'òk kaprĩ pãnh arým memã òro dja. Memã òro dja: nhyam me pãnh ajte kum pi'òk kaprĩ rax nhõro dja. Nhyam amýn arým 'ã akre. 'ã akre:n arým 'ã akreo pi'òk kaprĩo amãnhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amãnhkrut ne kuby. ¹⁸ Nhyam be, kute pi'òk kaprĩ pydji byrja ne mã o tẽn kam kum kren tu kam adjã. Nãm kãjmã kum 'ã akre bikamênh kêt.

¹⁹ Nhyam kam ajmã:kam ar ãpênh nhõ bẽnjadwýrja bõx ne amiwýr ar ku'uw nhyam ar 'ýr bõx. Kute akubyn ò pi'òk kaprĩ jamýnh ne 'ã akre kadjy amiwýr aro bõx. ²⁰ Nhyam kute pi'òk kaprĩbê 5 byrja ne kum o bõx ne kum ajte ijukri 5 ne o bõx ne kum kungãn kum, "Bẽnjadwýr, ije amã omũnh kadjy ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arým kãjmã amã 'ã akre kamê nhyam arým kubê 10. Mĩ, anhõ pi'òk kaprĩbê 10", ane.

²¹ Nhyam ò bẽnjadwýr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mýjja ngrire ngã ga prĩne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhõ mýjja rax jarê. Ga kam amũ idjõ'ã ar o aba. On dja ga ikõt akĩnhkumrêx", ane.

²² Nhyam kam kute pi'òk kaprĩ amãnhkrut byrja ne ajte 'ýr bõx ne kum, "Bẽnjadwýr, ije amã omũnh kadjy aje imã o amãnhkrut ne òrja ne ba arým kãjmã amã 'ã akre kamê nhyam arým kubê 4. Mĩ, anhõ pi'òk kaprĩbê 4", ane.

²³ Nhyam ò bẽnjadwýr kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjãpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nã bãm amã mýjja ngrire ngã ga prĩne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhõ mýjja rax jarê. Ga kam amũ idjõ'ã ar o aba. On dja ga ikõt akĩnhkumrêx", ane.

²⁴ Nhyam kam kute pi'òk kaprĩ pydji byrja ne 'ýr bõx ne kum, "Bẽnjadwýr, nã gãm ajamakkre kêt. Nã gãm adjãkre kêt kam ar me bêt djwýo atomo aba. Ne aje amim mýjja kunĩ jadjwýr kêt kam ar me bêt jãm o amijakren o atomo aba. ²⁵ Ba kam ije amã kupênh prãm kêt kam prĩne kum kren kam adjã nhyam nõ. Imã apmakam. Mĩ, anhõ pi'òk kaprĩ", ane.

²⁶ Nhyam kam ò bẽnjadwýr kum, "Ga ne ga ajaxwekumrêx. Amã djukan-gakumrêx. Djã nã bãm idjãkre kêt kam ar me bêt djwýo atomo iba ne ije amim mýjja kunĩ jadjwýr kêt kam ar me bêt jãm o amijakren o atomo iba? ²⁷ Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkõt ren inhõ pi'òk kaprĩ jao tẽn ren me kute pi'òk kaprĩ marmã angã nhyam ren abenã rôròk tẽn rax ba ren arým 'ýr bõx ne arým ren kuby." Nãm ò bẽnjadwýr ã kum ane.

²⁸ Ne kam memã kum, "Aj, amũ me ajõ kubê pi'òk kaprĩwã byn o tẽn kute imã pi'òk kaprĩo àptàr nhyam kubê 10wãmã angã", ane. ²⁹ Mýkam? Bir, arým me ò mýjja gêdja Metĩndwýnh iby memã kungã nhyam kam arým me ò mýjja kumex. Nhyam be, me ò mýjja kêt, kute memã òr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndwýnh mýjja ngrireja kunĩ by.

Ë, ba ar amã arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamã dja Ibãm ijo amirĩto tẽ gẽ me amim imar rax. Nhyam be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no nhityn me bêt ijo apdju.

³⁰ Be, nhyam kam bẽnjadwýr memã kum, "Aje, me bõm inhõ ãpênh punuwã mẽ gẽ wãnh akamãt kô tykkam ar me ikõ'ã ba. Wãnh ne me tokry djaje amijanên ar àmra ba. Nãm ã bẽnjadwýr memã ane nhyam me arým bõm kumê. Tãm ne ja." Nãm ã Jēju arkum ane.

*Mrykĩ'ãtomtimê mokaàk'ã ujarênh.
Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11*

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Ba ije amijo inhî dja ba prîne imex ne ipyma:n arÿm akubyn bôx. Ne amikôt Metîndjwÿnh kadjy mrânih djwÿnh kunîo bôx. Ne kam kâjkwakam imexo ime:xkumrêx ne ipyma:kumrêx ne arÿm ikrî djâ raxkam nhÿ. ³² Nhyam kam apÿnh me ba djâ kunîkôt dja me ikabem akuprô ba arÿm meo ajkij. Kute mryo ba djwÿnh kute ô mryo bikjêr pyrâk. Kute aben bê mrykî'âtomtimê mokaako bikjêr pyrâk. Dja ba arÿm â aben bê meo ibikjêro ane. ³³ Ne inhô me mex kute mrykî'âtomti pyrâk ja dja ba amidjubôk'ânh me umjuw. Ne me axwe kute mokaak pyrâk ja dja ba amidjuge'ânh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibênjadjwÿr rax idjubôk'ânh me mex ku'êjamâ kum, “Amrê me iwÿr môn ikôt aku'é. Ba ibê me anhô Bênjadjwÿr djwÿnh dja ba arÿm me ajo ibakumrêx. Amrêbê: mÿjja kunî kator djâ kraxkam ne Ibâm arÿm amijo me apytân me ajo djuw mex. Ije amim me apytâr ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytâ. ³⁵ Mÿj ne ga me nê ba kam arÿm amikôt me apumjuw? Bir, arÿm imâ prâm ga me imâ mÿjja'ô ngâ ba kukrê. Arÿm imâ kôr ga me imâ mÿjja 'ô ngâ ba o ikô. Nâm me ijo me bajtem ga me arÿm imâ anhûrkwâ jarê ba kam inhikwâ. ³⁶ Arÿm ikâ kêt ga me arÿm imâ kubêkâ ngâ ba adjâ. Arÿm ikanê ga me arÿm ikane. Arÿm me ibê ijê ga me arÿm iwÿr bôx ba ikînh. Kam ne ba arÿm amikôt me apumjuw”, ane. Akubyn ibôxkam dja ba â idjubôk'ânh me katât kute amijo bajamâ ane.

³⁷ Nhyam kam dja me imâ, “Bênjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amâ prâm ba me apumün amâ mÿjja ngâ ga krê? Nhÿnh ne ga amâ kôr ba me amâ mÿjja'ô ngâ ga o ikô? ³⁸ Nhÿnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumün amâ inhûrkwâ jarê ga kam anhikwâ? Nhÿnh ne ga akâ kêt ba me amâ kubêkâ ngâ ga adjâ? ³⁹ Nhÿnh ne akanê ba me apumÿ? Nhyam nhÿnh ne me abê ijê ba me awÿr bôx ga akînh”? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibênjadjwÿr rax dja ba memâ kum, “Ije meo ikamy'ô nhyam me kum kurê. Nhyam arÿm ô mÿjja kêt. Ga me kam arÿm o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrâk. Mrâmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx”, ane. Dja ba â akubyn ibôxkam me mexmâ ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge'ânh me axwe ku'êjamâ kum, “Me apunu:re. Me rÿm imâ akâx. Kuwy pôk râ'â: râ'âjamâ me mô. Ije Xatanajmê kadjy mrânih djwÿnh kadjy kuwy nhîpêxjamâ me mô. ⁴² Mÿj ne ga me nê ba me amâ, ‘Me rÿm imâ akâx’? ane. Bir, imâ prâm ga me aje imâ mÿjja nhôr kêt. Imâ kôr ga me aje imâ ngô'ô nhôr kêt. ⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imâ anhûrkwâ jarênh kêt. Ikâ kêt ga me aje imâ kubêkâ nhôr kêt. Ikanê ga me iwÿr abôx kêt nhyam me ibê ijê ga me iwÿr abôx kêt. Ga me â ane ba kam me amâ, ‘Me rÿm imâ akâx’, ane.” Dja ba â idjuge'ânh me axwe ku'êjamâ ane.

⁴⁴ Me axwewâdjwÿ dja me imâ, “Bênjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amâ prâm nâr amâ kôr nâr me ajo me bajtem nâr akâ kêt nâr akanê nâr me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memâ kum, “Bir, ikamy 'ô me kum kurê nhyam ô mÿjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrâk”, ane. Mrâmri, ba me amâ ja jarênhkumrêx. Dja ba â akubyn ibôxkam me axwemâ ane.

⁴⁶ Kam dja me arÿm mâ môn tokry râ'â: râ'â ne. Nhyam be, me katât kute amijo baja dja me Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba râ'â: râ'â ne. Nâm â Jeju memâ ane.

26

Me kute Jeju bñ kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

¹ Jeju arkum kabên jarênh pan kam arým kôt ba djwýnh arkum,

² —Arým ne Metúndjwýnh me bakukâmäre nhirôbê mrânň djä nhö akati 'yr. Mebê idjaer kräpti kute aben kajmä'ã me irôbê mrânň djä mar kadjy ne me kute aben pydji 'yr. Arým nëje akati pydji. Tãm ne gar arým ama. Kam ba ije amijo inhija dja me memã ikanga nhyem me arým pite'y'ã inhôn ibi, ane.

³ Nãm arkum ane nhyem wãnh me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhö bñjadjwýr rax nhý. Idjibê ne Kajbaj. Ô kikretikam ne nhý nhyem me rúnh arým kam akuprô. Me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhö bñjadjwýrmê Môjdjê kukràdjä mar djwýnhmê mebêngétmê akuprô. ⁴ Nãm me akuprôn abenmä kum,

—Mýj godja gwaj me kräpti kãxã Jejuo tým ne bñ kadjy on? ane. ⁵ Ne kam abenmä kum,

—Kwãrik wãnh gwaj me kute aben pydji djä nhö akatijakam o batým kêt. Ne gwaj ren o ane nhyem me kräpti ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'ö nire kute Jeju nhimök'ã kangô kapí.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶ Be, krí ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhý. Kamã ne me'ö i kajêkam tê arým mex. Idjibê ne Ximão. ⁷ Ximão nhürkwãkam ne Jeju ô kwý krêno nhý. Ô kwý krêno nhý: nhyem me'ö nire arým 'yr tén 'yr bôx. Nãm 'yr kên jakareo ngónh byn o tê. Be, ngónhkam ne me kudjý djä kangô ipu. Nãm me príne ipê mex nhyem pãnh raxkumrêx. Nãm ngónho tén kam Jeju nhimök'ã kangô kapí.

⁸ Nhyem kôt ba djwýnh ar arým omü. Ne kam nokã nhàn abenmä kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djäo ajkê? ⁹ Gwaj ren pi'ök kapri kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ök kapri rax ne ren kubyn ren me ô mýjja kêtmä kungrà. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

¹⁰ Nhyem Jeju arým tu ar kabên man arkum,

—Mýkam ne gar kum kapri jadja? Djãm kute ijã kapinkam punu got? Kati, mexkumrêx. ¹¹ Be, akati kunikôt ne ar abu'ã me ô mýjja kêt ar ba rä'ã. Nhyem djãm arek gwaj baro'ã ar baba rä'ãmã? Kati. ¹² Dja ba ty nhyem me arým ijadjä. Me kute ijadjar kadjy ne ijã me kudjý djä kapí. ¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kaj bê pyka kunikôt mã ijã memã ujarênh ny jarên mã nijadjwý 'ã ajarê. Kute ijã me kudjý djä kapin'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rä'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arênh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhyem kam Jejukôt ba djwýnhbê 12 ja 'ö, idjibê Djuda Ikadji ne me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhö bñjadjwýr'yr tê. ¹⁵ Nãm ar'yr tén ar'yr bôx ne arkum,

—Arým ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mýj dja gar pãnh imã angã? Ba kam arým ar amã kanga, ane. Nhyem kam ar arým kum kryt jakao ngónhponho pi'ök kapri jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhyem kubyn o tê.

¹⁶ Ne kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhýro ba.

Ar kute ro'ã ar ô kwý krêno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhyam kam mebê idjaer kukràdjâkôt me kute djwýponhbit kur nhô akati arým kutewa nhyam kôt ba djwýnh ar Jeju'ýr bôx ne kum,

—Metîndjwýnh me irôbê mrânh nhô akatikam gwaj banhô kwý krên kadjy jãm dja bar tèn akutêp gwaj banhô kwý krên djâ jadjwýr mex? ane.

¹⁸ Nhyam arkum,

—Dja gar krîraxkam tèn me'ô 'ýr bôx ne kum, “Ujarênh djwýnh ne amã, ‘Arým ne inhô akati iwýr bôx. Dja bar Metîndjwýnh me irôbê mrânh nhô akatikam me kukràdjâ kôt inhô kwý krê. Bamê ikôt ba djwýnhmê dja bar anhûrkwâkam inhô kwý krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwýnh arkum ane. ¹⁹ Nhyam kam ar arým Jeju kute arkum 'ã karô kôt 'ýr tẽ. Ne me'ô ja'ýr bôx ne kum Jeju kabên jarê nhyam arkum, “Ã”, ane. Nhyam kam ar arým ûrkwâkam kutêp ar ô kwý krên djâ jadjwýr mex. Metîndjwýnh me irôbê mrânh nhô akati kadjy ne ar ô kwý krên djâ jadjwýr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tẽ. ²⁰ Nhyam kam ar'ã para nhyam ar me'ô kute arkum ûrkwã jarênhja nhûrkwã'ýr tẽ. Kam ar ô kwý krênmã 'ýr tèn 'ýr bôx. Ne kam nhý. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhý ne arým ô kwý krêno nhý. ²¹ O nhý: nhyam Jeju arkum,

—Be, ar ajô dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

²² Nhyam kam ar arým kaprî:ren apýnh ar ĩ djâri aben totokmã kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, djãm ba? Bênjadjwýr djwýnh, djãm ba? ane.

²³ Nhyam arkum,

—Be, kute ikôt ngônhrâtkam djwý jadjârja tãm dja memã ikanga. ²⁴ Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhĩ ijã pi'ók no'ók, kute Metîndjwýnh kukwakam ijã pi'ók no'ókkôt ne me arým jakam ar ã ijo anhýro ba. Nhyam be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ĩ kute memã ikanga pãnh tokry ra:xi. Ý, watî:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhyam Djuda, kute kurê djwýnhmã kanga djwýnhja kum,

—Ujarênh djwýnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhyam kum,

—Arým ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arým amijarênhkumrêx, ane. ²⁶ Nhyam ar àkuro nhý: nhyam Jeju arým djwý'ô byn kam o Metîndjwýnhmã mextire jarê. Kum mextire jarên arým kôt ba djwýnh arkum kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwý jakren arkum,

—Inhĩ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷ Ne kam ngônhrâkam pidjô kangôjadwý byn kam o Metîndjwýnhmã mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,

—Ar akunĩ dja gar o ikô. ²⁸ Ikamrô ne ja. Me krãptĩ jaxwe pãnh dja ikamrô prôt nhyam kam Metîndjwýnh memã kabên ny jarênh mãmjdjin me axwe maro aknon me kam ngryk kêt.* ²⁹ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krã'yr ne ja. Ibãm kute amim ô me ja kunĩ pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã o ikô. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhyam kam ar ngre. Ngren arým o ino re. O ino ren arým amũ krãnhbê Oriwêre'ýr mō.

* **26:28** Mrãmri ne Jeju kamrôo prôt nhyam Metîndjwýnh arým 'ã memã kum, “Arým ne ikra tyn kamrôo prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arým me axwe maro aknon me kam ingryk kôt ne.” Nãm ã Metîndjwýnh memã ane.

Pedru 'êxnhî kukâm kute kum arênh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ÿr mô: nhym Jeju arkum,

—Be, akamâtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmà. Amrêbê: ne me bakukâmãre ar aprôt ne abimãnh'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me arêh memã kum, “Be, dja ba mrykî'ãtomtio ba djwÿnh titik nhym mry umaje prôt ne ajmà”, anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

Be, akamâtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmà. Me bakukâmãre kute ar ajã ujarênh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmà. ³² Ibê ajmà nhym me arÿm ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukâm pykabê Garrêjamã tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhym Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt kêtukumrêx, ane.

³⁴ Nhym Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamâtja tãmkam ôkrên'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumÿnh kêtukumrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhym Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babîh jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtukumrêx, ane. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar kunî kabên kôt kum arê.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mô:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhym kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba mÿm tèn Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumê Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tê. Ne kam tokry rax pymaje madjã kreti:n arÿm kaprî rax ne. ³⁸ Ne kam arkum,

—Arÿm ne ba ikaprî:re. Arÿm ikaprî kute ibîn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barît o nhÿ, ane.

³⁹ Ne kam amÿ tê. Têmo rãm ne jan tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprîjabê ipytâr prãm jabej ipytã. Nâr kon, kwãrîk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kãjmã djan kôt ba djwÿnh ar'ÿr akêx ne tèn ar'ÿr bôx. Nhym arek ar ôto ikwã. Nhym Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhikwã. Mÿkam ne gar iro'ã aminêje arîto anhÿr kêt ne? ⁴¹ Ar aminêje rît ne Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabênja kînh. Nhym be, ar aminêje arîtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amÿ tèn Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprîjabê ipytâr prãm kêt jabej kwãrîk wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabên man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tèn ar'ÿr bôx. Nhym ar nokã bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhym ar omÿ. ⁴⁴ Ne kam

ajte akêx ne amũ tẽn Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabẽn jarẽnh jakõt ajte kum tãm jarẽ.

⁴⁵ Ne kam ajte kõt ba djwýnh ar 'ýr akêx ne ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum, —Je, djãm arek ar anhõto anhikwã rä'ãã, akõkam koto anhikwã? Aj, arým itokry djã iwýr bõx 'ýr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩa ne kute memã ikangamã. ⁴⁶ Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ýr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bõx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jeju tým.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhýro ãm rä'ã nhyim Djuda arým 'ýr tẽn 'ýr bõx. Jeju kõt ba djwýnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ýr bõx nhyim me krãptĩ me:x ne kõt mõn 'ýr bõx. Nãm me kãxdjwa kajgomẽ kô jamým kõt 'ýr o mõn o bõx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngẽtmẽ ne me me ano nhyim me 'ýr bõx. ⁴⁸ Me 'ýr mõr kêtiri ne kute memã kanga djwýnhbê Djuda memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaõrkõt dja ga me omũn o tým ne pa 'amý. Nãm ã memã ane. ⁴⁹ Nãm Jeju 'ýr bõx ne kum,

—Ujarẽnh djwýnh, djãm amexkumrẽx? anen arým ine kaõ.

⁵⁰ Nhyim Jeju kum,

—Akmere, mýj kadjy ne ga iwýr bõx? ane.

Nhyim kam me arým 'ýr mõn o tým ne pa 'amý. ⁵¹ Nhyim kam bẽnjadjwýr nhõ ãpẽn'h'õ ne mekõt tẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ ãpẽn mekõt tẽ. Nhyim Jejumẽ ro'ã ar ku'êja 'õ ne arým õ kãxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabẽn amak ta, bẽnjadjwýr nhõ ãpẽnhja jamak ta.

⁵² Nhyim Jeju nêje kukrãn kum,

—Kwãrik wãnh. Akubyn ãkam adjã. Ga, me kute kãxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumũ. Ja dja ga amikam ama, ane. Mýj'ã ne kum kabẽn ja jarẽ? Bir, djãm me kute me par prãm umar mexmã? Kati. Dja kurẽ djwýnh i arým kubĩ. 'Ã ne Jeju kum,

—Ga, me kute kãxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumũ, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djã nã gãm ijã amim, “Dja te Bãm 'uw nhyim kum õr kêt”, ane? Kati, ba ren me'ã Ibãm 'uw nhyim ren imã kadjy mrãnh djwýnh krãptĩ: jano. Ren imã redjiãobê 12 jano nhyim me ren ipytã. Me redjiãobê 12kam me krãkamngõnh'ã akre nhyim me kubê 72.000. Me krãptĩ. ⁵⁴ Ne me ren ipytã ba ren kam me bakukãmãre kute Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk kõt amijo itẽm kêt. Nhyim be, kati. Mrãmri ne ba kabẽn kõt amijo itẽmkumrẽx, ane.

⁵⁵ Nãm ã Jeju kum anen kam me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr anhõ kômẽ anhõ kãxdjwa kajgomẽ o mõ? Myt kunikõt ne ba Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ikrĩ, memã idjujarẽnho ikrĩ ga me kam kam ijo atým kêt ne. ⁵⁶ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh me bakukãmãremã me ajã ajarẽ. Me aje ijo atým'ã ajarẽn arým 'ã pi'õk no'õk ne. Nhyim me arým aben djõ'ã arẽnho mõ:. Arẽnho mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým iwýr o bõx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarẽnh kõt ne ga me arým jakam ã ijo atýmõ ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane. Nhyim kam kõt ba djwýnh kunĩ mã amijã maje prõt ne.

Me kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhyim me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mō:n arÿm Kajbaj'ÿr o bōx. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxbē ne Kajbaj. Nhyim Mōjdjē kukrādjà mar djwÿnhmē mebēngētēmē ne me arÿm akuprō nhyim me me'ÿr o bōx. ⁵⁸ Nhyim be, Pedru ne Jeju kōt tē, nÿjar kum kre rax ne tē. Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax nhō kikre nhipōkri kēnh ngrire nhyim Pedru arÿm Jejukōt wadjà. Me kute ajmā Jeju o jabej kute omÿnhmā arÿm nhÿ, bēnjadjwÿr nhō krākamngōnhmē ro'ā nhÿ.

⁵⁹ Nām me me'ÿr Jeju bōx nhyim kam me rÿnh arÿm me 'ēxnhÿ jabej. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē mebēngētēmē me rÿnh kunÿ ne me me 'ēxnhÿ jabej. Dja me amānhkrut Jeju'ā 'ēx ne memā kum,

—Ba ne ba axwe kōt omÿ. Nām ā ane ba omÿ, ane. Dja me ane nhyim me arÿm me kabēn man arÿm we axwe 'ō pānh kubÿ. Kadjy ne me me 'ēxnhÿ jabej.

⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'ō ar amānhkrut kute axikōt 'ā kabēnja ne me te abejo dja:. Nhyim me 'ēxnhÿ krāptÿ kājimā ku'ēn arÿk aben kupa'ābit axwe jarēnho kumex. Nhyim me te ar amānhkrut axikōt 'ā kabēnja jabejo dja: nhyim kam ar 'ēxnhÿ amānhkrutja arÿm kājimā djan axikōt 'ā kabēn jarē. ⁶¹ Nām ar'ā 'ēx ne memā kum,

—Tāmwā ne memā kum, “Ba ne ba ije Metÿndjwÿnh nhō kikreti ngrānh ne ije akubyn ipēx kadjy ijityxo 'ÿr ibōx mexkumrēx. Akubyn ije ipēx'ā dja akati amānhkrut ne ikjékētbit apēx ba arÿm ipēx pa.” Nām Jeju ā memā ane bar arÿm kuma. Nām ar 'ēxnhÿja ā Jeju'ā memā ane. Ar axikōt ā memā arēnho ane.

⁶² Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxja arÿm kājimā djan kum,

—Ga ar kabēnjama. Djām aje aminēje akabēn'ō jarēnh prām kētkumrēx. On imā amikōt amijarē, ane. ⁶³ Nhyim Jeju tu anhikrē.

Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax ajte kum,

—Metÿndjwÿnh tÿn ne ar baja ne arÿm gu bapumÿnho nhÿ. Kwārÿk wānh nokrekam ajēxnhÿ kēt. On me imā amijarē. Djām abē me babē idjaer nhō Bēnjadjwÿrbē kumkata, nēn? Djām mrāmri abē Kritu? Djām abē Metÿndjwÿnh Kra? On me imā amijarē, ane.

⁶⁴ Nhyim Jeju kum,

—Kōt ne ga imā arē. Ba ar amā arē gar ama. Gēdja ba ï Metÿndjwÿnh pymati djubōk'ānh nhÿ. Ije amijo inhÿ ne ibēnjadjwÿr raxkam ubōk'ānh nhÿ gar arÿm ipumÿ. Ne kam ajte kakrākōt amrē kājkwā kurÿm itēmōt ipumÿ, ane.

⁶⁵ Nhyim kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax kute memā amingryko amirÿt kadjy arÿm amibē kā kadjō. Amibē kā kadjōn arÿm memā kum,

—Ē, arÿm ne Metÿndjwÿnh japyrÿ. E kum kwārÿk wānh gwaj ijukri axwe kōt omÿnh djwÿnh'ō jabej kēt. Gwaj bakunÿ ne gwaj arÿm kute Metÿndjwÿnh japyrÿja ma. Ta ne amijo Metÿndjwÿnh rax pytān arÿm o aprÿ gwaj kōt kuma. Kute gwaj bamā, “Metÿndjwÿnh djubōk'ānh inhÿrkōt dja gar ipumÿ”, anhÿrkōt ne gwaj arÿm kuma. ⁶⁶ Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nē? ane.

Nhyim me kupānhātā 'ā kum,

—Gē me on kubÿ. Gē me on kubÿ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhyim kam me kwÿ nokre kutōn ikra krāo tak nhyim me kwÿ ikra poo tak ne kum,

—We me inhô Bēnjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'ô kute akurwanhjakôt omû. Goja tu aman me imâ arê. Nâm me â Jeju'â bēno bikēnho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹Nhym Pedru arÿm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr rax nhô kikre nhipôkri kēnh ngrirekam nhÿ. Nhÿ: nhym bēnjadjwÿr nhô àpēnh ni arÿm 'ÿr bôx ne omûn kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰Nhym me kunî nhipôkri arîk aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabēnwâ mar kêtumrêx, ane.

⁷¹Ne kam kikreti'ÿr àrmâ katon kre tâ dja. Nhym bēnjadjwÿr nhô àpēnh ni 'ôdjwÿ omûn memâ kum,

—Tâmwâdjwÿ ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷²Nhym ajte aminêje 'êx ne memâ kum,

—Aje mÿj me'ô jarēnhwâ ije omûnh kêt. Djâm ijêxnhî? Kati. Metîndjwÿnh ne arÿm ijêxnhî kêtôt ima, ane.

⁷³Nhym kâjbê 'âtûm nhym kam me'ô 'ÿr tēn kum,

—Be, mrâmri ne gadjwÿ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabēn kôt ne ga akabēn bar kôt aman arÿm amâ ikato, ane.

⁷⁴Nhym memâ kum,

—Kati, mrâmri ije me'ôwâ pumûnh kêtumrêx, ane. Ne me'ô kute kum anhÿr kêtâmâ arÿm amikangrôn memâ kum,

—Dja ba ijêxnhî jabej gē Metîndjwÿnh pānh ijo akno. Ta ne arÿm ijêxnhî kêt kôt ima, ane. Nâm anhÿr 'iry kêt nhym arÿm ôkrēn'ānh kâ. ⁷⁵Nhym kam Pedru ôkrēn'ānh kār man akubyn amimaro tē. Amimaro tēn arÿm amûja'â Jeju kute kum kabēn jarēnhja'ÿr amimaro bôx ne amijâ kabēn ma. Kute kum,

—Ôkrēn'ānh kār kētri dja ga aminêje ajêxo amānhkrut ne ikjê kêt ne memâ kum, “Kati, ije tâmwâ pumûnh kêt”, anhÿr ja ne arÿm kuma. Nâm maro dja nhym arÿm rerek 'ÿr bôx. Rerek 'ÿr bôx nhym arÿm katon mu:w.

27

Me Piratu'ÿr o mōn o bôx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹Nhym kam kryrām me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr kunîmê mebê idjaer bēngêt arÿm Jejuo aben ma. O aben man arÿm abenmâ 'â karôn abenmâ kum,

—Mrâmri dja me on tu bînkumrêx, ane. ²Ne kam arÿm uwpren Piratu'ÿr o mōn o bôx. O bôx ne kum kanga. Piratubê bēnjadjwÿr bajtem. ³Me kute bînmâ 'ÿr o mōrkam ne Djuda arÿm omû. Djuda kute kurê djwÿnhmâ kanga djwÿnhja arÿm omû. Ne kam arÿm amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arÿm amim,

—Je tô mÿkam ne ba memâ Jeju kanga? ane. Amim ngryko tē:n akubyn me rûnh'ÿr kryt jakao ngônpho pi'ôk kapribê 30o tēn arÿm me'ÿr o bôx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê mebēngêt'ÿr ne o bôx ne arÿm memâ kum,

⁴—Axwe kêtumrêxkam ne ba me amâ kanga ga me arÿm aje bînmâ. Ba kam arÿm ijaxwe:, ane. Ne memâ kum, “Mî”, ane.

Nhym me kum,

—Djâm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhyam kam arÿm Metÿndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr tÿn 'ÿr bõx ne kikreti kadjwÿnhbê ngõnhponh mÿn arÿm mã tÿ. Mã tÿn kam ta pi'ã amimut djÿn amibÿn arÿm ty.

⁶ Nhyam kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿr ar 'ÿr tÿn ngõnhponho atom ne abenmã kum,

—Djâm Metÿndjwÿnh nhõ kikreti nhõ pi'õk kaprÿo atom djakam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhyam me kute bÿn nhyam kamrõ prõt pãnh ne ngõnhponho pi'õk kaprÿja. Gwaj ren Metÿndjwÿnh nhõ kikretikam pi'õk kaprÿ djin ren kam Mõjdjê kukràdjã kupa'ã amijo tÿ, ane. ⁷ Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngõnhponho ngybõr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjÿnh kadjy pyka by, ane. Ne kam arÿm ngõnhponho pyka by. ⁸ Kam ne me arÿm pykamã pyka kamrõre jarÿ. Akatija tãmkam ne me kute kum arÿnh rã'ã. ⁹⁻¹⁰ Amrÿbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarÿ. Me kute ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byr'ã ajarÿ. Djermi Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarÿn memã kum,

“Nãm me kam arÿm kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprÿbê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,
‘Dja ba me me'õ pãnh amã 'ã pi'õk kaprÿo ane’, anhÿr kõt ne me arÿm kubê 30 by.

Ne kam arÿm o ngybõr nhõ pyka by. Bÿnjadjwÿr djwÿnh kute imã arÿnh kõt ne me kuby.”

Nãm 'ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhyam me kam arÿm aben djõ'ã arÿ. Arÿnhõ mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam me rÿnh arÿm ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byrkumrÿx. Djermi kute amrÿbê: me bakukãmãremã 'ã ujarÿnh kõt ne me arÿm pyka byrkumrÿx.

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

¹¹ Me kute pyka byr djwÿnhmrãm ne me rÿnh arÿm bÿnjadjwÿr Piratu'ÿr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhyam arÿm kabem dja nhyam kum,

—Djâm abê mebê idjaer nhõ bÿnjadjwÿr rax? ane.

Nhyam Jeju kum,

—Kõt ne ga aje arÿnhwã, ane.

¹² Nhyam kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿrmê mebÿngÿtmê arÿk Jeju'ã axwe janhõ. Nhyam tu anhikrÿ.

¹³ Nhyam Piratu kum,

—Djâm ajaxwe krãre ne me amã arÿ? Djâm aje mar kÿt? ane.

¹⁴ Nhyam kum kabÿn'õ jarÿnh kÿtkumrÿx. Nhyam bÿnjadjwÿr Piratu te kute marmã kam no tyn omũnhõ nhÿ. ¹⁵ Be, akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptÿ: arÿm aben pydji. Me kute aben kajmã 'ã Metÿndjwÿnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji. Amex kunÿkõt ne bÿnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurÿm me pÿnh ne meo põx nhyam me mã mrã, mebê ijêjao põx nhyam me mã mrã. Me kute me'õ'ã a'wÿrja ne me kÿnh kadjy bõm kumê. ¹⁶ Mebê ijê djakam ne me arÿm me'õ axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba.

¹⁷ Me krãptÿ ne me akati jakam akuprõ nhyam Piratu memã kum,

—Mÿj me'õ dja ba me amã kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nãr, dja ba Jejumã inhiren ano, me kute kum Kritu jarÿnhjamã inhiren ano, ane.

¹⁸ Nãm anhÿr djwÿnhmrãm amim,

—Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam arým kute Jejumã irer ne kute anor prãm.

¹⁹ Piratu arek memã axwe pãnh jarẽnh djãkam nhỹ nhym prõ amũ kum kabẽn janon kum,

—Kwãrĩk wãnh ajmã me'õwão kêt. Axwe kêtumrẽxkam ajmã o kêt. Akatija tãmkan ne ba ibiptĩrkam omũn arým kam axwe idjumar, ane.

²⁰ Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prãm ne me krãptĩmã kum,
—Mỹj me'õ dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỹrmẽ mebẽngẽtmẽ me krãptĩmã kum,

—Baraba dja ga me amã kĩnh. Jeju'ã dja ga me kum, “Abĩ, abĩ.” Nãm me ã memã ane.

²¹ Nhym kam bẽnjadjwỹr Piratu ajte me krãptĩmã kum,

—Ar amãnhkrutja. Nhỹnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

²² Nhym memã kum,

—Mỹj dja ba Jejudjwỹ on? Me kute kum Kritu jarẽnhja mỹj dja ba on? ane.

Nhym me kunĩ kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²³ Nhym Piratu memã kum,

—Tõ mykam? Mã ne kute? Djãm axwe? ane.

Nhym me kãj bê kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²⁴ Nhym Piratu amin,

—Je, jakim ne ba arým te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memã amijaxwe kẽto amirĩt kadjy arým ngõ byn me kunĩ nokrekam aminhikra põn memã kum,

—Djãm ije me'õ axwe kêtja kamrõ kapĩnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ã imã apnẽ ba arým ije bĩnmã. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵ Nhym me kunĩ kum,

—Nã. Tãm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramẽ ikrakam itãmdjwỹmẽ dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imã bĩn prãm ne kam aje bĩnmã amã 'ã apnẽ, ane.

²⁶ Nhym kam arým Baraba kaban ano nhym ta arým arek ar mekõt ba. Nãm kum iren anon kam memã Jeju jarẽ. Nhym me arým mrykã punuo kaprẽprẽ:k ne. Nhym kam me kute pĩte'y'ã nhõr kadjy memã arẽ.

Krãkamngõnh kute 'ã bẽno bikẽnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷ Nhym kam bẽnjadjwỹr Piratu nhõ krãkamngõnh kikretimã Jejuo mõn o wadjã. Kumoka'e nhidjibẽ Pretorimã o mõn o wadjã. O wadjã arým kadjy me krãkamngõnh kãtãm kunĩo akprõ. O akprõ nhym me kunĩ arým bõx ne Jeju'ã aben pydji. Me kute aprỹn 'ã bẽno bikẽnh kadjy 'ã aben pydji. ²⁸ Ne kam kubẽ kubẽkã kaban inõkã ryti kamrẽk kute me bẽnjadjwỹr rũnh nhinõkã pyrãkja kum adjã. ²⁹ Ne kam mrynhõ kajkep ne ikãnh ne, ne kum kutu. Nãm me me bẽnjadjwỹr rũnh nhõ krãdjẽ'ã mrynhĩ jakren arým kum kutu. Ne kam ikra djubõkmã po'ẽ jadjã nhym kuby. Me bẽnjadjwỹr djãbẽr djã'ã ne me po'ẽ jakren ikramã adjã nhym kubyn o nhỹ. Nhym me parbẽ ari rõrõk ne kõnkrão krĩn 'ã bẽno ajkẽn apỹnh kum,

—Ga we abẽ mebẽ idjaer nhõ bẽnjadjwỹr rax. Gora kribẽm atĩn 'iry, anhỹro kumex. ³⁰ Ne kam apỹnh kutõn apỹnh po'ẽ byn arĩk o krã mõre. ³¹ Ne kam arým 'ã bẽno bikẽnhja inomã kumẽn kam arým kubẽ inõkã ryti kamrẽk kaban

akubyn kum ò kubêkà djwýnhja jadjà. Ne kam kute píte'y'ã nhôrmã o katon o mô.

Me kute píte'ykam nhô.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O môn arým me'òbê Ximão kajpa. Pykabê Xirenikam me kra 'ò. Nhyr me krâkamngôn arým Jeju nhô píte'y'ã kum àpnênh tÿx nhyr arým kum ikreio kumÿn o mô. ³³ Krânhrebê Gogota'ÿr ne me Jejuo mô. Me bakabênkam ne gu me ren krânhremã me krã'i jarê. Nãm me 'ÿr o môn arým 'ÿr o bôx. ³⁴ Ne kam pidjô kangô kadjãmê pídjjo akàn arým Jejumã kungã. Nhyr te kakin kanga. ³⁵ Nhyr kam me arým píte'y'ã kunhò nhyr wajêt.

Nhyr kam me apÿnh kute ò kubêkà jamÿnh kadjy kên kryre rê. Me kute kên rênhkôt ne me amijo kubêkà pytà. Amrêbê: ne ujarênh djwýnh 'ã ajarê. Me kute abenmã ò kubêkà ngràn'hã ajarê. Metündjwýnh kukwakam ne 'ã ajarên me bakukãmãremã kum,

“Metündjwýnh Kra ne memã kum,

‘Arým ne me abenmã ikà ngrã.

Nãm me ikà ja'ã kên kryre rên arým amijo utã.’ Nãm ã memã ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyr me arým aben djô'ã arênho mô:n arênho mô:r tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tü:mrãm me bakamingrãnyrekam 'ÿr o bôx nhyr me arým abenmã Jeju kã ngràn'hkumrêx. Metündjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne me arým abenmã Jeju kã ngràn'hkumrêx.

³⁶ Ne kam arým nhÿ, nêje rïto nhÿ. ³⁷ Ne kam 'ã pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne memã kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunÿ kute omÿnh kadjy ne me Jeju nhimòkri kunhò. Me kute we Jeju jaxwe 'ò pãnh píte'y'ã jétja pumÿnh ne kute mar kadjy ne me pi'òk no'òk ne imòkri kunhò.

³⁸ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã píte'y'ã ar kunhò. Nhyr arým ar arij. Jeju òkredjakôt wajêt nhyr aktã ar axweja ijên wajêt. ³⁹ Nhyr me 'ãnh môrja nokã nhàn kum kabên punu:re ne kum,

⁴⁰ —Be, ga: ne ga we aje Metündjwýnh nhô kikreti ngràn'h ne aje akubyn ipêxmã. Nhyr aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metündjwýnh Kra jabej píte'y kurüm rwÿ, ane.

⁴¹ Nhyr kam me rÿnh arÿk 'ã bënno ajkê. Me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebêngêtmê ne me arÿk 'ã bënno ajkên abenmã kum,

⁴² —Amübit ne me utã. Ne kam te kute amipyttãr prãmje. Goja gê mrãmri mebê idjaer nhô bënjadjwÿr raxkumrêx jabej on píte'y kurüm rwÿ. Gê goja rwÿ gwaj goja rwÿkkôt omÿn arým tu amim markumrêx. ⁴³ Tãmwã ne we Metündjwýnh kanãrrãm ar ba. Gê Metündjwýnh mrãmri kum Kĩnh jabej on utã. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, “Ibê Metündjwýnh Kra”, anhÿr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane. ⁴⁴ Nhyr kam ar àkĩnhĩ aktã píte'y'ã jétjadjwÿ kum àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhyr arým kãjkwa nhípòkri myt nhÿ. Nhyr kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunÿkôt ne me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyr 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne.

Arÿm ajte myt kato. ⁴⁶ Myt kato nhym Jeju mehô idjaer kabênkam kàj bê kabên ne Bämmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhô Metündjwÿ:nh, Inhô Metündjwÿ:nh, mÿkam ne ga arÿm ikanga? ane.

⁴⁷ Nhym parbê me ku'êja kabên man arík abenmä kum, “Ë, me'öwã ne Erijmä kabên”, ane.

⁴⁸ Nhym kam me'ö prôt ne ngôn puror pônñ djã jakrita byn pidjô kangô kadjamã adjã. Nhym kam kangô ipu nhym pï nhidjamã adjãñ kãjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. ⁴⁹ Nhym me'ö ar kum,

—Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bôx ne goja utã, ane.

⁵⁰ Nhym kam Jeju kàj bê ajte kabên ne arÿm ty.

⁵¹ Be, nhym arÿm Metündjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkãtija ta amikadjô. Nãm nhôr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmä amimê. Nhym pyka arÿm amingrêk ne. Nhym apÿnh kên amikokij. ⁵² Nhym apÿnh pyka krã amijã kurê. Nhym me tyk krãpti, Metündjwÿnh nhô me ja krãpti, arÿm i tã akubyn tïn ne kato ⁵³ ne arÿm Jeju akubyn tïn nhijukri Djeruxarêmã mö, krïrax tämmã ne me kute Metündjwÿnh nhô krïrax mextire jarêñ ja, kumã ne me mõn me krãptimã amijo amirît.

⁵⁴ Pyka amingrêk nhym mÿjja kwÿ ã amijo ane. Nhym krãkamngônñ krãpti: kubê 100 nhô bënjadjwÿrmê ro'ã Jeju nêje rïto ku'êja arÿm omü. Mÿjja pumün arÿm tïn prä:m ne abenmä kum,

—Be, mrãmri ne me'ö jabê Metündjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁵⁵ Nhym me niredjwÿ krãpti amybÿm omünho djã. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krïraxbê Djeruxarê'ÿr têmkam kôt ajte mõn bôx. ⁵⁶ Me nire ja nhikô'ã ne Marij Madarena djã. Nhym Marij 'ödjwÿ djã. Kurüm ne Xijagumê Jôdje ar apôx. Nhym Djebedêu kute kum ar adjwÿrja nãdjwÿ djã.

Arÿm adjãr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷ Nãm Jeju ty nhym kam amykry mex ne. Nhym Jôdje arÿm bôx. Krïraxbê Armatêkam ne Jôdje abatãnh djã. Ô nèkrêx rax. Adjwÿnhdjwÿ ne arÿm Jeju kôt ba. ⁵⁸ Nãm Piratu'ÿr tën bôx ne Jeju nhï'ã kuma. Nhym Piratu memã kum, “Aje, me kum angã”, ane. ⁵⁹ Nhym kam Jôdje kadjy kubêkã mexbê rinhu byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tën arÿm pïte'y kurüm o ruw. Ne kam arÿm kubêkão kupu. ⁶⁰⁻⁶¹ Nhym wãnh ta ô me tyk nhô kênkreja. Ta kabên kôt ne me ajbir kênkre kakruw. Nhym arÿm Jeju o mõn kam adjãro djã. Ne adjãr pan kam kênpoti jabatãnhja ajkwa krekre'ã kudjan kam arÿm mã tẽ. Nhym Marij Madarenamê Marij 'ödjwÿmê ar kênkre kônñ omünho nhÿ.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh'ã ujarêñh.

⁶² Pi'ök rãrãr nêje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt djã nhô akati bôx kêttri aminhõ mÿjja kupênho kumex. Nhym kam arÿm pi'ök rãrãr bôx. Me tyk djã kêt djã nhô akati bôx. Nãm te pi'ök rãrãr nhym me rünñ akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tẽ. Me kadjy Metündjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebê pardjêu Piratu'ÿr tën 'ÿr bôx ne Jeju'ã kum,

⁶³ —Bënjadjwÿr, me'ö 'êxnhÿja tïn ne ar bari ne memã kum, “Dja ba ty nhym ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itïn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba.

⁶⁴ Kam bar amã arê. Godja kôt ba djwÿnh ar akamãtkam kênkre 'ÿr bôx ne arÿm ïo akïn mã o mö. Ne kam arík memã 'êx ne memã kum, “Arÿm ne

akubyn tîn ne”, anhȳro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tîn jarê nhȳm me abenmã arêñ arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhô krâkamngônñ janon memã kum, “Me 'ÿr môn kênkre kuri dja”, ane nhȳm ar te kute ïo âkînhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rûnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhȳm memã kum,

—Gêto. 'ÿr krâkamngônñ kwÿo mô gê me kênkre nêje djan rît tÿ:xo dja, ane.

⁶⁶ Nhȳm kam me arÿm kênkre'ÿr meo môn meo bôx. Ne kam arÿm kênkre'ã kênpotio yn kam kre nêje krâkamngônñ pumjuw nhȳm me arÿm nêje djan rît tÿ:xo dja.

28

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhȳm me tyk djã kêt djã nhô akati arÿm apêx nhȳm arÿm pi'ok kamrêkkam akati tê. Nhȳm kam Marij Madarenamê Marij 'odjwÿ ar arÿm kute kênkre pumûnhmã 'ÿr tê.

² 'ÿr tê: nhȳm arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bêñjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'ô ne kâjkwa kurûm ruw nhȳm kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhȳm kadjy mrãnh djwÿnh arÿm kênkre'ÿr tên 'ÿr bôx. Bôx ne arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti dja. Jãm kudjan arÿm 'ã nhÿ. ³ Nãm nokre jadjê:nh kute mrãmri ne na jadjênhkam pôk tÿ:xja pyrãk. Nhȳm ô kubêkãja jaka: kute mrãmri ne kakûm arngrokam akaja pyrãk. ⁴ Nhȳm kre nêje ku'ê djwÿnhja arÿm omû. Omûñ arÿm umaje tertet ne arÿm rôrok ne. Ne kam arÿm wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhȳm ar nire kênkre'ÿr tên bôx nhȳm kadjy mrãnh djwÿnhja arkum,

—Kwãrîk wãnh ar atîn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arÿm ne ba ar ama. Me kute pite'y'ã nhôr ne bînja ne gar abej tê. ⁶ Jakam ne arÿm nôr kêt. Nãm akubyn tîn ne kato, kute ar amã arêñh kôt. Amrê ar tên nôr djã kaprÿja pumû. ⁷ Dja gar omûñ kam amikrà kêt ne tên kôt ba djwÿnhmã arê. Dja gar arkum, “Arÿm ne akubyn tîn ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr têmmã. Dja gar kam tên arÿm omû” ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arÿm ar amã arê gar arÿm ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸ Nhȳm ar nire kabên man arÿm amikrà kêt ne mã kênkre kurûm prôt ne. Tîn prãmê kînhmê akân prôt ne. ⁹ Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arêñhmã prôt ne. Prôt: nhȳm ar aêrbê Jeju ar kajpan arkum, “Ëpnhîre ar”, ane. Nhȳm ar arÿm 'ÿr bôx ne paro tÿm ne kum rax jarêñho nõ. ¹⁰ Nhȳm Jeju arkum,

—Kwãrîk wãnh ar atîn prãm kêt. Tên ikamy arkum ikabên jarêñ arkum, “Ar Garrêja'ÿr mô. Dja gar kam bôx ne arÿm omû”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhȳm ar nire arÿm ar'ÿr mô.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh 'ã ujarêñh.

¹¹ Ar'ÿr mô nhȳm wãnh kre nêje ku'ê djwÿnh kwÿja arÿm kâjmã djan amû krîraxmã môn bôx. Bôx ne arÿm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bêñjadjwÿrmã prîne amijarêñ arkum,

—E kum, pyka ne amingrêk nhȳm kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ruw ne kênkre'ÿr tê. 'ÿr tên arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omûñ itîn prãm, ane. ¹² Nhȳm ar arÿm kuman

mehêngêt'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne mekmẽ akuprô. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar pan kam arÿm krâkamngôn'h'ÿr bôx ne arkum,

¹³—Kwârîk wân'h memã wã jarên'h kêt. Dja gar memã ajêx ne memã kum, “Akamâtkam ar inhôt tykkam arÿm kôt ba djwÿnh ar bôx. Bôx ne arÿm Jejuo akîn mã nhî'âm o mô”, ane. Dja gar ã memã ajêxo ane bar pân'h arÿm ar amã pi'ók kaprî kumex ngã. ¹⁴ Nhyr godja me kâtâm arÿm ar anhô bënjadjwÿr Piratumã ar ajarên'h jabej ne kum, “Nãm anhô krâkamngôn'h kre nêje rîr'ã ngôr nhyr kôt ba djwÿnh ar arÿm Jejuo akî”, anhÿr jabej. Nhyr ar akam ngryk jabej. Ar ba dja bar arÿm ar anêje kum ikabên ne ar apytã. Mÿ, pi'ók kaprî. Dja gar ã memã ajêxo ane. Nãm ã me rûnh krâkamngôn'h arkum ane. ¹⁵ Nhyr kam ar arÿm amim pi'ók kaprî jamÿn ã memã 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karô kôt ã memã 'êxo bao ane. Nhyr kam mebê idjaer arÿm arênho kumex ne arênho ipök ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo âkînhja jarên'h rã'ã ne.

Ar âpên'h djã'ã arkum karô.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶ Nhyr kam kôt ba djwÿnh Ar kubê 11ja amÿ pykabê Garrêja'ÿr môn bôx. Jeju kute arkum krân'h jarên'hja'ÿr ne ar bôx. ¹⁷ Ne kam arÿm Jeju pumÿn parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

—Mrãmri ne ga arÿm akubyn atîn ne, ane. Nhyr be, ar kwÿ ne ar abenmã kum,

—Djãm mrãmri Jejukumrêx ne dja? Djãm mrãmri akubyn tîn ne? Kon ne, ane. ¹⁸ Nhyr Jeju arÿm ar'ÿr bôx ne arkum,

—Kâjkwamẽ pykamẽ kam mÿjja kunî ne ba ije o iba kadjy arÿm ibênjadjwÿr rax. ¹⁹ Kam dja gar môn me kunîmã arê. Apÿnh me ba djã kunîkôt memã arê gê me ikabên man kôt ar amijo ba. Dja me ikabên man kôt ar amijo ba gar Metîndjwÿnhmã ngômã me angij. Dja gar memã kum, “Arÿm ne ga tu amim Bãm markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metîndjwÿnh Karô markumrêx. Ba kam arÿm ar kukwakam ngômã ajadjã”, ane. Dja gar ã memã anen arÿm ngômã me angij. ²⁰ Ije ar amã katât ar amijo aba'ã karôkam ikabên kunîja memã arê gê me ikabên kunî man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunîkôt ar amê amijo ikajkep rã'ã: rã'ã ne nhyr pykakam me kute aminhinomã amimên'h djã nhô akati arÿm bôx. Nãm ã Jeju arkum ane. Tãm ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwý ne prĩne Jeju'ã ajarê. Arým abatãnh ne kute memã amijo amirit'ã pi'òk ja nhipẽxmo krax ne 'ã ujarênh tẽn tyk ne akubyn tĩn ne àbir djãmã kumê. Nãm Paurmê Pedru arkôt mrã. NhyM Pedrudjwý Makôo òbikwa nhyM ò'ã prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'òkkam me amã ikabênh jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh arým 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mē. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê. ² Idjaij ne amrêbê Metĩndjwýnh kukwakam kabênh. Kabênkam ne Metĩndjwýnh Kramã kum,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'ò jano kute akutêp me akre nhyM me kute mar ne adjwýnhràM axwemã irern katãt kute amijo bamã. Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýr rũnh kutêp katãt pry jadjwýrja pyrãk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum,

“Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabênh ne. Kãj bê dja me akren memã kum, ‘Me apa. Ê, on Bẽnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bẽnjadjwýr rũnh kutêp pry mex ne kute kum katãt pry jadjwýrja pyrãk', ane.

Dja ã me'ò Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyM me arým 'ã pi'òk no'òk ne. NhyM kam me aben djô'ã arênhomõ:n arênhomõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm 'ýr o bõx nhyM Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ã Kritu kukãm memã ujarênh ar bao ane. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt arým katon ã wýnhràM ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngômã me angjênh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũM. On me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. Dja ga me ane nhyM Metĩndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngyrk kêt. Ba kam arým Metĩndjwýnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anhýr ar o ba.

⁵ NhyM kam pykabê Djudêjakam me jamê krĩrãxbê Djeruxarêkam me jamê aben totokmã Djuão'ýr ban bõxo dja. Bõx ne tu me ipòkri amijaxwe kôt amijarênh kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã Kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane.

NhyM Djuão arým ngô rãxbê Djodãokam Metĩndjwýnhmã ngômã me kunĩ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kĩ nhipẽxo kubêkã jangij ne mry kào amikrax pren mýjja kute krytkanhê pyrãk kun menh kangõo ikõ.

⁷ Nãm kãj bê memã Jeju'ã ajarênh memã kum,

—Itotokbê ne me'ò bõxmã. Me'ò tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãM te irax ne 'ýr ibikamênh prãmje. Nã bãM te irax ne 'ã inhibõn

ije kum parkâ 'âpre bônê ne o itêm prâmje. Be, âm irax ba ren arým kum apê. Nhyt be kati. Âm ingrire. Nâm raxo ijakrenh mex ne. Tãmja ne arým bôx 'ÿr.
⁸ Ba ne ba ngômâbit me ajangij. Djâm tãmwã kute ngômã me ajangiênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metîndjwÿnh Karô jano. Nâm â Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjâr'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nhyt kam pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjare. Kurûm arým Jeju tẽ. Tẽ:n kam arým Djuão'ÿr bôx. Nhyt kam arým ngô raxbê Djodãokam ngômã Jeju jadjã, Metîndjwÿnhmã adjã. ¹⁰ Nhyt arým ngô kurûm kator tẽ nhyt aêrbê kâjkwa abenbê ajkij nhyt arým omû. Nhyt Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrâk 'ã ruw. Me kute omûnh kadjy ne amijo tut pyrâk ne 'ã ruw. ¹¹ Nhyt arým kâjkwa kurûm Metîndjwÿnh Jejumã kabên ne kum,
 —Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê:kumrêx. Ba akam ikînhkumrêx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum âpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metîndjwÿnh Karô kabêno amû Jeju kujatan kapôt kukritmã o môn o bôx ne ipôkri o ba. ¹³ Nhyt kapôt kukritkam rop môr djâkam ar ba. Nhyt kam me axwe nhô bënjadjwÿrbê Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mênhmã kum âpnênh dja nhyt 'ã akatibê 40 apêx. Nhyt kam kadjy mrânê djwÿnh arým Jeju'ÿr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wÿr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhyt kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuãoo tÿm ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kâj bê memã ujarênh ny jarênh ba. ¹⁵ Nâm memã kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kôt arým ô akati bôx 'ÿr. Kute amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Me on amikam akapriren wânê ajaxwemã anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mÿrbê tẽ. Nhyt Ximãomê Ângre ar axikôt katorja ngônêkam ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwÿnh tûm. ¹⁷ Ar kryre rênê ar o ba nhyt Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamê ba ar amã ar adjâpênh djã ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynênh abaja pyrâk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhyt ar arým amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamê.

¹⁹ Nhyt ajbir tẽ nhyt Xijagumê Djuão ar axikôt apôxja kâkam amim kryreo mexo nhÿ nhyt arým ar omû. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰ Nâm ar omû nhyt adjynkêt nhyt amikôt ar ku'uw. Nhyt Bãm Djebedêumê ô âpênhmê ar kâkam nhÿ. Nhyt Xijagu ar arým wânê ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamê.

Jeju kute me krãptiô mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumê ar mô:n arým krîraxbê Kapanakam bôx. Nhyt kam ar'ã pi'ok rârâr. Ar'ã me tyk djã kêt djã nhô akati nhyt kam ar mebê idjaer bikprônê djãmã wadjã. Nhyt kam arým memã 'ã ujarênh dja. ²² Nhyt me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tô mÿj kabĕn ny got ja? Nām prĭne kute amimarkôt katà:t memā amikukràdjà jarĕnhkumrĕx. Nām ā me bĕnjadjwÿr rŭnh kwÿ kabĕn mex anen ar prĭne kabĕno meo atomo ba, ane. Djā nām ā Mōjdjĕ kukràdjà mar djwÿnh memā arĕnho ane? Kati. Nām me ari no prôt ne ari kukràdjà jarĕnh'ā umju:w ne kute arĕnh katāt kĕtkumrĕx.

²³ Jeju memā 'ā ujarĕnho dja nhym me'ōja me bikprōnh djākam nhÿ. Me karō punu ne me'ōjao ba tŭm. Nām nhÿ nhym me karō punu kute o baja kàj bĕ Jejumā kabĕn ne kum,

²⁴ —Krĭraxbĕ Nadjarekam Jeju, mÿj ne ga aje me ijomā? Tô djām aje me ijo abiknormā? Ba me ije apumŭnh tŭm. Metĭndjwÿnh mexo ne ga amex. Ō kàjkwa kurŭm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhym kam Jeju kum bĕn tÿx ne kum,

—Anhikrĕn me'ōja kurŭm akato, ane.

²⁶ Nhym arÿm me karō punu me'ōja bĭ nhym tyko nō. Nām kubĭn amran arÿm kum iren katon mā tĕ. Nhym arÿm mex ne. ²⁷ Nhym arÿm me kunĭ te kute marmā kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmā kum,

—Mÿj ne kute? Djām me kukràdjà ny 'ō ne wā? Nām kute amimar kôt tu me karō punumā kabĕn nhym arÿm kum uman kabĕn kôt mā tĕ, ane.

²⁸ Nhym kam me pykabĕ Garrĕja kunĭkôt abenmā Jeju jarĕnho ipōk ne.

²⁹ Nhym kam Jejumĕ Xijagumĕ Djuāo ar mebĕ idjaer bikprōnh djā kurŭm kato. Ne kam ar Ximāomĕ Āngre ar ũrkwāmā mōn bōx. ³⁰ Nhym Ximāo djupānhdjwÿ kanĕn nō. Ar wadjā nhym ar Jejumā kum,

—Ximāo djupānhdjwÿ kanĕ kubĭ nhym nō, ane.

³¹ Nhym arÿm 'ÿr tĕn 'ÿr bōx ne ikra 'amÿn kàjmā ÿr. Nhym ar aĕrbĕ kanĕ kum ire nhym arÿm kàjmā dja. Kàjmā djan kam arÿm aro djuw mexo ba.

³² Nhym arÿm ar'ā myt wadjā. Nhym me kanĕmĕ me punumĕ me karō punu kute meo ba tŭmja nhym me aben totokmā Jeju'ÿr me ja kunĭo bōx.

³³ Nām krĭraxja tām kam me kunĭ 'ā akuprō, ũrkwā jàjkwa krekre'ā akuprō.

³⁴ Nhym kam apÿnh me kanĕ djāri kute me parja Jeju arÿm me ja krāptĭo mex. Ne me karō punu krāptĭ kute ar meo baja arÿm ano nhym arÿm memā ire. Nhym kute anoro āmri mā me karō punumā kum, “Anhikrĕ”, ane. Mÿkam? Bir, me karō kute Jeju pumŭnh tŭm kam ā kum anhÿro ba. Nhym kam ar'ā akamāt nhym ar arÿm ngōr.

Arwāmā katorn Metĭndjwÿnhmā kabĕn.

Ruk 4.42-44

³⁵ Ōto nō: nhym kam, Jeju ōkrĕn'ānh kār pydjĭkam krā katon amŭ arwāmā kato. Ne tĕn arÿm Metĭndjwÿnhmā kabĕno nhÿ. ³⁶ Nhym kam Ximāo ar abej mō. ³⁷ Abej mōn kam arÿm kum katon kam kum,

—E kum, me kunĭ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhym arkum,

—Gwaj on amŭ bu'ā krĭ kwÿkamdjwÿ tĕ ba me kamdjwÿ kàj bĕ memā arĕ. Me wādjwÿ kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrĕjakam pyka kunĭkôt kàj bĕ memā arĕnho ba. Apÿnh mebĕ idjaer bikprōnh djākam memā arĕnho ba. Ne me karō punu kute ar meo baja janoro ba nhym arÿm memā iren mā mrā.

Kute me'ō ĭ kajĕkam tĕjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhyam kam me'ô ĩ kajêkam tēja 'ÿr bôx ne parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt ipumÿnh ne aje mar. Aje ijo mex prâm jabej ba ren arÿm imex ne, ane. ⁴¹ Nhyam arÿm kum kaprÿn 'ÿr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prâm. On amex, ane. ⁴² Nhyam arÿm 'ã ĩ kajêkam tēja apêx ne arÿm mex ne. Kute o âm tâmkam têmbê kà mex ne. ⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kum,

—Kwârĭk wânh ga memã amijarênh kêt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tĕn kum amibê, kum amikà bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Mōjdjê kukràdjà kôt Metĭndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arÿm akà mexkôt apumũ, ane. ⁴⁵ Nãm te kum ane nhyam arÿm tu memã amijã ujarênh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarênh ipôk ne. Nhyam kam Jeju te irã ipôkri krĭrax'ômã ãrn ar ba prãmje ne arÿm arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhyam me arÿm bu'ã pyka kunĭkôt 'ÿr ban bôxo dja.

2

Jeju kute me'ô jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhyam kam 'ã akati kwÿ apêx nhyam Jeju krĭraxbê Kapanakam tĕn bôx. Nhyam kam me abenmã kum,

—Arÿm ne ajte ô kikrekam bôx. Arÿm ne ajte ô kikrekam bôx, ane.

² Nhyam kam me itepato 'ã akuprô. Me krãptĩ: 'ã akuprô nhyam arÿm kikre kre'ã me kâtàm abenbê krãptĩ. Ne prĭne kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nhyam arÿm kãj bê memã Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh o dja. ³ Nhyam ar 'ô amãnhkrut ne amãnhkrut me'ô jakryja mÿn o tĕn o bôx. ⁴ Ne kam me krãptĭkam te: Jeju'ÿr ãrmã. Ne kam kikre nhimôk'ÿr o wabi. Kikre nhimôk po'ÿr ne o wabin arÿm Jeju nhiby kikre nhimôk'ã kuprã ne kôt 'ã jãm ngybôr jadjuw ne kôt 'ÿr o ruw. Akryja ikwã djakam nôr rã'ã nhyam ar o ruw ne arÿm kabem kudji. ⁵ Nhyam kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhĭxkumrĕx, ane.

Ne kam me'ô jakrymã kum,

—Akmere, jakim ne ba arÿm ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingyryk kêt ne, ane. Djã nãm tĕmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nãm amidjĕje nĕn kum jabit jarĕ nhyam ĕje nô. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhyam wãnh Mōjdjê kukràdjà mar djwÿnh kwÿ nhÿn arÿm amim,

⁷ —E kum be me'ô ja ne ajmãn Metĭndjwÿnh japrÿo djan amijo Metĭndjwÿnh o dja. Metĭndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kêt, ane.

⁸ Nãm me ã ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhyam arÿm tu kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijaprÿo akumex? ane.

⁹ Ê, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarĕ. Mÿj ne amirĭt? Ba ren me'ô jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãjmã djan anhikwã djã mÿn o tĕ”, ane. Mÿj ne ren amirĭt, nĕn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhyam amirĭt kĕtkumrĕx ne. Tãmbit ne amirĭt kêt. Nhyam be, kãjmã me ku'ĕ, ije ren me'ômã kum, “Kãjmã djan tĕ”, ane nhyam ren amirĭt. Tãmbit ne amirĭtkumrĕx. ¹⁰ Dja ba kum, “Kãjmã djan anhikwã djã mÿn o tĕ”, anen arÿm o mex gar arÿm omÿn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me

axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabĕn kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarĕnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ĩ Mõjdjĕ kukràdjã mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja'ýr akĕx ne kum,

11—Amã ne ba ikabĕn ne. On kãjmã djan anhikwã djã mýn anhũrkwãmã o tĕ, ane. 12 Nhyam kam me aĕrbĕ me ipõkri kãjmã dja nhyam me kunĩ arým omũ. Nãm kãjmã djan ikwã djã mýn mã o katon o tĕ. Nhyam me krãptĩ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'õ got mýjja mex ja'õ pumũ. Arkati, anen amim,

—Ĕ, arým ne djãm mrãmri o mex nhyam mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabĕnkumrĕx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrĕx. Ga, kute kam me'õo mex nhyam mrãnh mexkumrĕxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrĕx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrĕx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'õ jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikõt Rewi kamĕnh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

13 Nhyam kam Jeju arým katon ajte imõti mýrbĕ tĕ. Nhyam kam me itepato 'ã akuprõ nhyam arým memã 'ã ujarĕnho dja. 14 Ne kam amũ tĕ. Tĕ: nhyam kam Rewi, Aupĕu kute irja nhý. Kubĕ ne Matĕu. Bĕnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djãkam ne nhý nhyam arým omũ. Ne kam 'ýr tĕn kum,

—Amrĕ on mã ikõt ajkamĕ, ane.

Nãm kum ane nhyam amim kuman arým kãjmã dja. Kãjmã djan arým mã kõt ajkamĕ. 15 Nhyam kam Jeju Rewi nhõ kikrekam õ kwý krĕno nhý. Nhyam bĕnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh krãptĩ Jejumĕ ro'ã nhý. Nhyam we me axwedjwý ikõ'ã nhý. Me krãptĩ ne me nhý. Be, me ja krãptĩ ne me arým amim Jeju man kõt ba. Nhyam kõt ba djwýnh tũmdjwý Jejumĕ ro'ã nhý. 16 Nhyam mebĕ pardjĕukõt Mõjdjĕ kukràdjã mar djwýnh arým me omũ. Pi'ók kaprĩo atom djwýnhmĕ me we axwe ar Jejumĕ ro'ã õ kwý krĕno nhý nhyam me arým me omũ. Ne kam arým kõt ba djwýnhmã kum,

—Be, gar bĕnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmĕ me axwe ar omũ. Je tõ, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã õ kwý krĕno nhý? ane.

17 Nhyam Jeju arým me kabĕn ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanĕ'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tĕ. Djãm we me amex'ýr ne ba tĕ? Kati, me axwe'ýr ne ba tĕ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern kute iwýr amijo akĕxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nãm ĩ Jeju mebĕ pardjĕumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarĕnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

18 Nhyam kam Djuãokõt ba djwýnhja ne ar Metĩndjwýnhmã amijajburo ba. Djuãobĕ ngõmã me angjĕnh djwýnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebĕ pardjĕu nhõ me jadjwý ne me amijajburo ba. Nhyam kam me Jeju'ýr mõn 'ýr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokõt me ba djwýnhmĕ mebĕ pardjĕu nhõ me jamĕ ne me amijajburo ba. Je tõ, mýkam ne akõt ba djwýnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhyim Jeju tu amijã me'õ mjên jarên amikôt ba djwýnh ar'ã mjênmê ro'ã ar ar ba jarên memã kum,

—Ga, me kute abenã prômê mjên rênhja pumũ. Djãm mjênmê ro'ã ar ar baja kute amijajbur got? ²⁰ Arkati. Mjênmê ro'ã ar ar baja ar kînhkumrêx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwý krên rax. Adjým, akati amrê mōrjakam dja me Ar kubê mjêno tým ne mã o mō. Kam gédja ar kaprîren arým Metúndjwýnhmã amijajburo ba, ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tým jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja me o tým ne mã o mō. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte jãm amim kukràdjã tùm marja pumũ. Me kute amim amê kukràdjã maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny tùm'ã ir pyrãk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjô kangô ny ngôn timerũ runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkã tùm ne 'yrja pumũ. Nhyim kam arým kubêkã ny, pôn timerũ kêt. Djã ne tùm'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupô. Nhyim kam arým pôn timerũ nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhyim arým tùmja kadjô. Nhyim kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykão ngôn timerũ. Me bakukãmãre ne me mrykão ngôn timerũ. Mrykão ngôn timerũ tùm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, ãm 'ãt timerũ arým uba kangô kadjã ajmrô nhyim ngôn timerũ igôt tèn arým ajkatôr. Nhyim arým kangô ajkapî nhyim ngôn timerũ punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykão ngôn timerũ ny, kã rerekrekambit me kute kangô ny runh prãm. Nhyim kam amê mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gédja me amim kukràdjã nybit maro ban arým umar mexkumrêx. Nhyim be, gédja me amim me kukràdjã tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kêt kumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Pi'ók rãrãr mýr jabej me kum kabên.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'ók rãrãrkam pur katikôt tẽ. Nhyim kôt ba djwýnh arkôt mō. Kôt mōn arým kum prãm ne mōrkôt bãygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mō. ²⁴ Nhyim kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tō mý ne akôt ba djwýnh ar arým nê? Pi'ók rãrãrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'ók rãrãr jakam mýjja jao anhýr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjãkôt mã me babê uma. Me kute pi'ók rãrãrkam mýjja kupên timerũ kêt. Kam ne me tyk djã kêt djãbit. Mýkam ne akôt ba djwýnh ar ã anhýro ba? ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metúndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók djãdjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarên timerũ pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prãm. ²⁶ Kum prãm ne arým Metúndjwýnh nhũrkwãmã wadjã. Amrêbê: me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh nhõ bën timerũ rax ne kubê Abijta. Metúndjwýnh nhũrkwãmã ne me bakukãmãremã nhý. Nhyim Dawi ar Metúndjwýnh nhũrkwãmã wadjã djwý byn kukrên kam kôt ar tēm jamãdjwý kungã nhyim ar arým kukrê. Djwý me kute Metúndjwýnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metúndjwýnh nhõ djwý ne me kãtãm kute kur kêt kumrêx. Me kadjy Metúndjwýnh mar djwýnh bit ne kute kur. Nhyim be, Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhyim kam me kute kum axwe jarên timerũ kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarên timerũ kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imã ar axwe jarê. Je tō mýkam? Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'òk ràràr ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwýnh me ipèx? Kati. Me týx djà kadjy ne Metĩndjwýnh akati ja jarè nhyw wajèt. ²⁸ Ba me amã arè ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'òk ràràr djwýnh. Kam gédja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mýjja kupènh kèt nàr kon, dja ga me jakam apèn nàr kam mýjja kupènh kèt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhyw kam ajte ar'ã pi'òk ràràr nhyw kam ar me bikprõnh djà'ýr bõx ne wadjã. Nhyw me'õ nhikra nhikjè jarõxja me ikò'ã nhý. ² Nhyw kam me kam krĩja amin,

—Adjým, dja te me tyk djà kèt djà nhõ akati nhyw arým me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjým. Dja me'õ mex nhyw me arým 'ã axwe nhõn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjã kurèkumrèx ne pi'òk ràràrkam meo mexo ba, ane. ³ Nãm me kam no tyn kumex nhyw Jeju arým me'õ nhikra jarõxjamã kabèn ne kum,

—Amrè tèn me ipòkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrèbè: ne me bakukãmãre Mõj djè pi'òk ràràr'ã memã karõ. Mýj godja me kam nè? Godja me kam àpènh mex jabej nàr godja me kam àpènh punu jabej. Nàr godja me kam me utàr jabej nàr godja me kam me par jabej. Mýj godja me pi'òk ràràrkam nè? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djãm kõt me aje imã ijaxwe jarènhmã? ane. Nãm ane nhyw me arým bèn kèt mex ne nhý.

⁵ Nhyw me kute kabèn mar prãm kètkam arým mekam kaprĩ:re ne. Ne kam arým nokà nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrè anhikra katàt”, ane.

Nhyw 'ýr ikra katàt tèm puron arým ikra mex ne. Arým prĩne kum mex ne.

⁶ Nhyw mebè pardjèu arým ngyrk ne mã apõx. Ne kam on Erodjikkõt me ba djwýnh'ýr mõn me'ýr bõx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,

—Mýj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptĩ mex.

⁷⁻⁸ Nhyw kam Jejumè kõt ba djwýnh ar me kurũm kato. Katon arým imõti'ýr mõ. 'Ýr mõn arým 'ýr bõx. Nhyw me krãptĩ: apýnh pyka djari kurũm arkõt mõn bõx. Garrèja kurũm ne me kwý bõx. Nhyw Djudèja kurũm me kwý bõx. Nhyw me kwý krĩraxbè Djeruxarè kurũm bõx. Nhyw me kwý Idumèja kurũm bõx. Nhyw me kwý ngòbè Djodão nhikjèbè apýnh kikre djari kurũm bõx. Nhyw me kwý krĩraxbè Xirumè Xidõ kurũm mõn bõx. Jeju kute apýnh mýjja pumũnh kèt nhípèx djari ne me arým omũn amũ memã 'ã ajarè nhyw me arým kuma. Ne kam arým itepato arkõt mõn bõx. Me krãptĩ: bõx. ⁹ Nhyw kam Jeju arým kõt ba djwýnh arkum,

—Gar ikuri kà'õ dji. Godja me ijo bikamýr jabej ba on mebè kàkam nhý, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptĩo mexkam ne apýnh me punu djari kute kupènh prãm. Me krãptĩ: te kupènh prãmje ari Jeju kõt bikamènho ku'èn ingãnhõ kumex. Kam ne ar kute kuri kà'õ djirmã arkum kà jarè.

¹¹ Nhyim mekôat apÿnh me karô punu kute ar meo ba. Nhyim me Jeju parbê rôrôk. Me karô kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kàj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metĩndjwÿnh Kra, ane.

¹² Nhyim kam mã me karô punumã bèn tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kĩnh djari ar ku'uw nhyim ar arÿm 'ÿr bôx. ¹⁴⁻¹⁵ Nhyim kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhyim ar arÿm ÿtari omũn kabên maro ba. Nhyim kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12 mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyim kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

¹⁶⁻¹⁷ Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Kimão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê.

Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸ Ængre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyim kam Jeju ar môn arÿm kikre 'ômã wadjã. Nhyim kam me krãpti: ajte ar'ã akuprô. Nhyim kam ar te kute ô kwÿ krên mexmã.

²¹ Nhyim Jeju kute meo ôbikwaja arÿm me krãpti: jarênh man abenmã kum, “Bârãm arÿm ajbã”, ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tê.

²² Nhyim Mójdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne me arÿm krĩraxbê Djeruxarê kurũm tèn mekôt bôx. Ne kam arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metĩndjwÿnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bẽnjadjwÿr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyim kam amiwÿr ne ku'uw ne apÿnh kukràdjã djari'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarênh memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati.

²⁴ Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arÿm meo apêx.

²⁵ Nâr, ô kikre tãmkam me krĩ godja me ta kum aben kurê jabej nhyim me

arým aben bê me kungrà. Djâm mrāmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djâm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurên kujate nhym ren ô me arým aben bê ajmà nhym ren arým bēnjadjwÿr'ã aminhinomã amimē. Nhym be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prām kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwÿ kum ô àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prām kêt.

²⁷ Ga, me'ô tÿx nhûrkwãja pumû. Mÿj dja me kute ô nêkrêxo prôt kadjy me'ô tÿx nhûrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ô tÿx kumrêxo tÿm ne uwpre. Ne kam arým ûrkwãmã wadjân kubê nêkrêxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne Jeju me'ô tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tÿm ne uwpre kam arým amim ô me ja pytã. Nãm ã Jeju memã ane. ²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikênh kunîkôt ne Metîndjwÿnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metîndjwÿnh japyrkam dja o aknon me kam ngryk kêt. ²⁹ Nhym be, dja me Metîndjwÿnh Karô japyr nhym arým mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mÿkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metîndjwÿnh Karô ne mã Jejuo ba nhym me arîk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhym kam arým Metîndjwÿnh Karô'ã me kabên punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarênh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhym kam Jeju nhôbikwa ar kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt mō. Jeju nãmē kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tēn kam arým mekôt bōx. Ne kam ar arek bōm ku'ê. Arek ku'ên arým 'ÿr me'ô jano. Kute amiwÿr 'wÿr kadjy 'ÿr ano.

³² Nhym me krãptî: bu'ã ku'ê nhym me'ôja 'ÿr bōx ne kum,

—E kum, bōm anãmē atōnhre ar amã kabên, ane.

³³ Nhym kum,

—Be, mÿj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nâr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krân memã kum,

—Ota, inãmē ikamy ne ja. ³⁵ Dja gar Metîndjwÿnho kînh kadjy kabên man kôt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã, “Akmere” nâr amã, “Àpnhîre”, ane nâr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bâygogo'ã ujarênh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãmkan tēn arým imôti mÿrri nhÿ. ² Nhym kam me krãptî: 'ã akuprô. Nhym kam arým mebê tēn kâkam nhÿ nhym me krãptî: arým ngô mÿrri kum dja. ³ Nhym kam arým apÿnh kukràdjã djari'ã memã mÿjjia jakren memã 'ã ajarê. Ne memã kum,

—Ê, ô pur djwÿnh ne kute ô purkam bâygogo kremã 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mÿjjia kre kadjy tu mÿjjia 'yo ukabê, bâygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrân kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrāmri ne me kute katêbâri 'yo ukabêr mrânha pyràk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'ô ne ar bâygogo 'yo ukabêr mrã. Nhym 'y kwÿ prykam rôrôk. Nhym kwênh prîne kuku. ⁵ Nhym kwÿ kênpo'ã pyka purorrekam rôrôk.

Nhym kam pyka purorrekam ingrôt kukrà kêtukumrêx. ⁶ Nhym kam kÿjrũm myt nhÿn arÿm 'y nhingrôt ga nhym kajot ne arÿm ty. Arê jabjê kêtgam ne ty. ⁷ Nhym 'y kwÿ mrÿnhĩkam rôrôk ne kam mrÿnhĩmê ro'ã ingrôt ne. Nhym kam prĩne o akno nhym arÿm bàygogo 'y kêt ne. ⁸ Nhym 'y kwÿ pyka mexkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatãnh ne. Ne arÿm apÿnh bàri ku'ê djari nhym kwÿ'ã kãjbê ijj mex nhym 'y'ã akre kubê 30. Nhym kwÿ ijj mexkumrêx nhym 'y'ã akre kubê 60. Nhym kwÿ ijj jabjê nhym 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã apÿnh mÿjja jakreo ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajô ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhym kam me krãptĩ mã mō. Mã mō nhym Jeju ar arÿm ate nhÿ. Nhym bu'ã ar jamê kôt ba djwÿnhbê 12 ar arÿm kukij ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjã djari'ã mÿjja jakren memã ajbit jarê? ane.

¹¹ Nhym arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utar ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjã djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arênhõ amirĩt gar aje marmã. Nhym be, me wãbê ne ba udju ne. ¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjã djari'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arên memã kum, “Me te memã mÿjja jakre nhym me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mÿjja jarê nhym me me kabên maro krĩn mã mar kêt. Mã kukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt nhym me axwekam ngryk rã'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apÿnh kukràdjã'ã apÿnh mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjã ije ajbir 'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apÿnh ikukràdjã'ã mÿjja jakre rã'ã. Mÿj godja gar amũ ikukràdjã ja mar on. ¹⁴ Be, Metĩndjwÿnh kabên'ã ujarênh djwÿnh ne arÿm memã arê nhym me kuma. ¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwÿ prykam rôrôk pyrãk. Nhym ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno.

¹⁶ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwÿnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tẽm kajgo. ¹⁷ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêtgam tẽmbê tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apÿnh me kaprĩ djari me'ÿr bõx nhym me arÿm kanga.

¹⁸ Mrÿnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metĩndjwÿnh kabên man ¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nẽn inhõ kwÿ krên mex ne inhõ kubêkã mex? Ikanêkam mÿj dja ba nê”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm õ mÿjja rũnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhĩ kute bàyogoo bikênh nhym kam ijj kêtja pumũ.

²⁰ Ga, me'õ bàygogo 'yo ukabêr tẽ nhym ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhym arÿm ingrôt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arÿm ijjkam 'y kume:x.

Me kwýdjwý ne me memã Metîndjwýnh kabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamên arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprikumrêx. Me kwý ne me kâjbê ukapri kryre kute mrâmri ne bari kwýkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyràk. Nhym me kwý ukaprikumrêx kute mrâmri ne bari kwýkam iyy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyràk. Nhym me kwý ukapri:re kute mrâmri ne bari kwýkam iyy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyràk. Me ukaprikumrêx nhym Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrêx. Mekam kapri:re kêtumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjã'ã ngônhpôk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'yr ngônhpôko bôx jabej djãm me kute mýjja 'ôkôt o bipdjur got, kute kãnoipôko 'ã pro got? Nãr djãm me ikwã djã krakri me kute umjýr got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam kênhkam umjuw. ²² Ba ar amã arê gar ama. Ikabên kukràdjã ije 'ã apýnh mýjja jakren mebê udjurja dja ì me kunĩmã amirítumrêx nhym me kunĩ kuma. ²³ Gop ar ajamakkre mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabên mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kôt dja ba ar amã ikabên jarê. Dja gar tu amim ikabên markumrêx ba arým ar amã ikabên kumex jarê. ²⁵ Mýkam? Bir, me kute tu amim ikabên markumrêx jamã dja ba mã kwý rax ne arênhô tẽ nhym me arým kwý rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabên mar kajgoja dja Metîndjwýnh arým mebê o akno, mebê ikabên mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Mýjja 'y'ã ujarênh.

²⁶ Me kute memã Metîndjwýnh kabên jarênh nhym ta kute arým memã amak bôn timer nhym me kute amũ mar kamênh ne kute arým mar rax ne. 'Ã ne Jeju memã kum,

—Be, Metîndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja'ã ne bãygogo amijakre. Be, me'õ ne bãygogo 'yo ukabêro tẽ:n arým 'y kre pa. ²⁷ Ne kam akati kunĩkôt ate kadjy krã. Nhym kam 'y ingrôt ne abatãnh tẽn arým priti. Nhym kam kre djwýnh amim, “Je, mýj ne abatãnh kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bãygogo ta ne pykakam abatãnh ne arým ô. 'Y kumrêx ne pykakam ikwã. Ne kam arým ingrôt. Ne abatãnh tẽ:n arým priti. Pritin arým tujarô. Tujarôn arým iyy ajkapĩ. ²⁹ Ajkapĩn kam arým pry ngrã. Nhym me'õja arým 'ãno djan êo mō. Be, Metîndjwýnh kute ar meo ba ja ne me bãygogo kôt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metîndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja. Mýj ne kute me urãk? Ba ar amã arê gar ama. ³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyràk. Pykakam 'y bimãnhkam 'y kryre. Apýnh pidjô 'y djãri kam 'y ne kute rúnho motadu 'y jakrenh mex ne. ³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arým ingrôt. Ingrôt ne arým rúnh mō. Rúnh mōn arým amipãnh pidjô bari kam ku'ê. Ne arým pa koror mex ne. Nhym kwênh arým amykrãkôt apýnh pakam ku'ê. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arým ja pydjijn kadjy amima nhym arým ja kadjy amiman 'ã tým nhym ja kôt 'ã tým nhym ja 'ã tým nhym arým 'ã krãpti ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mÿjja kute ajbir ja pyràk krãptĩ ne Jeju memã kukràdjã'ã akren memã 'ã ajarẽ. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarẽ. ³⁴ Ne apÿnh mÿjjabit'ã ajarẽ. Nãm kute Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã mÿjja jakrebit ne memã 'ã ujarẽnh ar ba. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh ar ate ÿrkam prĩne arkum kukràdjã jarẽnh mex. Kukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja prĩne arkum arẽnh mex.

Kôkmã bẽn tÿx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhyam akati tãm kam arÿm ar'ã myt wadjã nhyam Jeju arkum,
—Gwaj on ne ikjêmã rê, ane. ³⁶ Nhyam kam ar me krãptĩmã kum,
—Me on ajmã, ane. Nhyam Jeju kôknhõkãkam ÿr rã'ã nhyam ar tu amimẽ o mõi. Nhyam me kwÿ kã kwÿkam arkôt mõi. ³⁷ Nhyam kam na 'itÿx ar'ã ruw nhyam kôk 'itÿx wabê nhyam kam ngõ arÿm aben pumjuw ne kã nhĩby aton arÿm kã krekam bikapĩno mõi. Kã krekam bikapĩno mõi nhyam arÿm ipu 'ÿr. ³⁸ Nhyam wãnh Jeju kã katẽkam krã japar djã'ã krã djin õto nõ. Õto nõr mex katikôt nhyam kôt ba djwÿnh ar arÿm tok ne kum,
—E kum, ujarẽnh djwÿnh, ngõ kute gwaj banhimex 'ÿr ga ate akrãn anhõto nõ, ane.

³⁹ Nhyam arÿm kãmã djan kôkmã bẽn tÿx. Kum bẽn tÿx ne ngõmã kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhyam arÿm kôk djãbêr amikràta nhyam ngõ arÿm tu mê ne nõ. ⁴⁰ Nhyam kam arkum,

—Je tõi mÿkam ne gar ã atĩn prãmo ane? Mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhyam ar madjã kretin abenmã kum,

—Je tõi mÿj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabẽn nhyam tu kabẽn kôt anhikrê, ane.

5

Me karõ punu krãptĩ kute ar me'õo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imõti nhikjêmã bõx. Kam ne mebê Djeradja nhõ pyka.

² Nhyam kam Jeju ar akãxkam bõx ne arÿm wabin dja. Nhyam adjynkêt ne me'õja pyka krã kurũm katon 'ÿr tẽ. Me karõ punu ne ar o ba. ³ Pyka krãkam ne ar ba tũm. Nhyam me te kãxirãxo ari uwpreo ba. ⁴ Nãm me te kadjy kãxirãxo te djê djãmê kãxirãxo kãkrã djê djã mÿn te o uwpre nhyam mã ari kãkrã djê djã rênho ba. Ne mã ari kãxirãxo te djê djã kukênho ba. Nhyam me kute unênh mex kadjy te: me tÿxo kute urãk'õ prãmje. ⁵ Nhyam akati kunikôt ne akamãt kunikôt me'õja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mẽ amijo kajkepo ba. Nãm ari âmra ban ari keno amijayro ba. ⁶ Me'õja katon arÿm amybÿm Jeju pumũ. Omũn arÿm tu 'ÿr prõt ne. Prõt ne 'ÿr bõx ne arÿm ibõn nhÿ. Kute kum amijo à'wÿr kadjy ne parbê ibõn nhÿ. ⁷⁻⁸ Nhyam kam kum kabẽn ne kum,

—Me karõ, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyam me'õ me karõ punu kukwakam arÿm kum kabẽn ne. Kãj bê kum âmrakam kum kabẽn ne kum,

—E kum, mÿj nã Jeju? Abê kãjkwakam Metĩndjwÿnh Kra. Mÿj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metĩndjwÿnhmã akabẽn pydjın jarẽn ijã kum, “Dja ba kamjêr kêt”,

* **4:39** Adjãkam kute kabẽno mÿjja kunĩ nhĩpêxkôt arÿm kôkmã bẽn tÿx.

ane. Dja ga ã Metĩndjwỳnhmã anen arỳm ikamjêr kêt ba arỳm itokry kêt. Nãm ã me'õ kum ane.

⁹ Nhyam kum, “Mỳj ne anhidji kute”? ane.

Nhyam kum,

—Me ikrãptĩ:kam, inhidjibê ne krãptĩtire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja môr djã kurũm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhyam wãnh angrô jamy krãptĩ: krãnhrekam àkur mō. ¹² Nhyam me karō punu krãptĩ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjã, ane.

¹³ Nhyam memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhyam me karō punu krãptĩ arỳm me'õmã iren kurũm kato. Katon arỳm angrô jamymã wadjã. Nhyam angrô jamy arỳm amibêx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prõt. Prõt ne arỳm imõtĩkam nox. Nox ne arỳm ngõo aminhimex ne arỳm kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

¹⁴ Nhyam wãnh angrô jamyo djuw mex djwỳnh ar arek omũho dja. Ne kam mã krĩraxmã tẽn arỳm memã arê. Arwãkam me jamê ne memã arê. Nhyam me kute mỳjja pumũnhmã amũ 'yr mō. ¹⁵ Jeju 'yr mōn 'yr bõx. Nhyam me'õ me karō kute kum irerja arỳm arek nhỹ. Nãm arỳm kã jadjãn no mextirenh nhỹ. Nhyam me kum uma ne. ¹⁶ Nhyam ar kumrêx kute omũnhja arỳm me'õja'ã ajarê. Ne ar ajte angrô jamy'ã ajarê. ¹⁷ Nhyam kam me Jejumã à wỳrmo krax ne kum,

—Gop on me inhõ pyka kurũm akato, ane.

¹⁸ Nhyam Jeju ajte kãkam ÿrmã tẽn nhyam me'õ me karō kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akõt ajkamê, ane.

¹⁹ Nhyam kum,

—Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'yr tẽn. Aje meo anhõbikwa wã'yr tẽn. Memã Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã ajarê. Kum akaprĩn kute ajo mex'ã ajarê, ane.

²⁰ Nhyam kam arỳm mã tẽn amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10'yr bõx. Ne kam Jeju kute o mex'ã me kunĩmã ujarênh ar ba. Nhyam me kunĩ te kute mỳjja marmã kam no tyn ku'ê.

Me'õ kurerer tyk'ã ujarênh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹ Nhyam kam Jeju ajte kãkam nox ne akãx nhikjêmã mō:n kam bõx. Ne kam wabin dja. Nhyam kam ajte me krãptĩ: 'ã akuprō. ²² Nhyam me'õbê Djajru 'yr tẽn. Mebê idjaer bikprõnh djãkam kubê bẽnjadjwỳr'õ. Nãm 'yr tẽn arỳm omũ. Omũn kute kum rax jarênh kadjy tu parbê tỳm ne nō. ²³ Ne krao a'u:w ne kum,

—Wãnh ne ikra prĩtire nõn arỳm tyk 'yr. Gu 'yr ga 'ã anhikra dji gê à kêt ne imã tĩn, ane.

²⁴ Nhyam arỳm kõt tẽn. Tẽn: nhyam me krãptĩ: prĩne aêr mex ne kõt mō. ²⁵ Nhyam wãnh me'õ nire kõt tẽn. Kamrō mã: apõx'ã ne arỳm amex kubê 12 apêx.

²⁶ Nhyam kamã me ta kute amijo mỳjja marja krãptĩ aben totokmã te kaneo ba. Djãm kam arỳm mex got? Kati. Me ô'ã ãm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arỳm ô pi'ok kaprĩ kunĩ krê. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mō.

²⁷ Ne kam me kute Jeju'ã ujarênh man arỳm 'yr tẽn. Me krãptĩ: Jejukõt mō: nhyam nija mekõt amibêx mex ne arỳm kõt bõx. Kõt bõx ne tu Jeju nhibũmkõt 'ã kubêkã kupê. ²⁸ Be, kute o anhỹr kêttri ne amim,

—Ba 'ã kubêkãbit kupên arỳm imex ne, ane.

²⁹ Nãm 'ã kubêkà kupên kupênhmê ro'ã nhym arým kamrô ngrà nhym arým amikam amimex ma. ³⁰ Nhym Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arým me ipôkri akubyn akêx ne memã kum,

—Nhym ne ijã kubêkà kupê? ane.

³¹ Nhym kôt ba djwýnh kum,

—Djãm me krãre ne me akuno ga, “Nhym ne ikupê”? ane, ane.

³² Nhym kute me'ômã katormã ari mekôt krã. ³³ Nhym nija arým kute amimex markam 'yr bôx. Nãm umaje tertet ne tu parbé tým. Parbé tým ne arým prĩne kum amijarên kum,

—Mrãmri, ba ne ba akã kupê ga arým ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhym kam kum,

—Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arým amexkumrêx, ane.

³⁵ Nãm ã kum anhÿro dja nhym me kwý bẽnjadjwýr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kajpan arým Djajrumã kum,

—Arým ne akadjwýx akuno. Kwãrĩk wãnh ijukri ujarênh djwýnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhym Jeju Ar kubê ate krãn arým Djajrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh amã akra tyk pyma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'êmã kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuãomẽ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽn bôx. Nhym wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej âmrao kumex nhym Jeju arým me omũ. ³⁹ Ne kam arým me'yr wadjàn memã kum,

—Mýkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prĩtija ty? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhym me arým 'ã bẽno ajkên keketo kumex. Nhym kam arým bõm me ano nhym me kunĩ kato. Ne kam bãmmẽ nãmê kôt ba djwýnh ar ajbito mõn prĩti nhikwã djã'yr aro wadjã. ⁴¹ Ne kam prĩti nhikra 'amýn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabênkam kum,

—Prĩtire, amã ne ba ikabên. Kãjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhym arým ar aêrbê kãjmã djan ar mrã. Nhym ar arým kôt madjã kreti. Prĩti'ã ne amex kubê 12. ⁴³ Nhym kam arkum kabên ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mýjja'õ ngã gê kukrê, ane.

6

Õ pyka djwýnhkam bôx.

Mát 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memã kãx ne amũ õ pyka djwýnhmã tẽ. Nhym kôt ba djwýnh ar kôt mõ. Nhym kam arým 'yr bôx. ² Nhym ar'ã arým pi'ók rãrãr. Nhym arým mebé idjaer bikprõnh djã'yr tẽn kam 'yr bôx ne arým wadjã. Ne kam kute memã amikukràdjã jarênh kadjy arým amikrax ne. Nhym me krãptĩ kabên man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tô nhym nã kum me kukràdjà ja jarê nhym ã kabên mexo ane. Nhym ne kum àpênh'ã karô nhym ã mýjja nhípêxo ane. Mýjja pumũnh kêtukumrêx ne ipêx nhym kumex. ³ Be, Jejubê ne pĩ kênh djwýnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apôxjabê ne Xijagumê Jôdjemê Djudamê Ximãomê. Be, ar axikôt apôx ne ja. Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'ô? Kati. Tãm. Me bajô tãm. Ne kam ã àpênho ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arým kubê Jeju kĩnh no kati. ⁴ Nhym kam amijã memã kum,

—Pyka kunĩkôt me Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhmã kãmã rax kamênho ba. Nhym be, ô pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Ôbikwa djwýnhkam ar ja, ô kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ô pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx prãmje. Te me krãptĩ mex prãmje. Me kute aparmã rax kamênh prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex. ⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mýkam ne me kute inhô pyka djwýnhkambit amim imar kêtukumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arým tẽ. Apýnh krĩkôt tẽ. Memã amikukràdjà jarênho tẽ. ⁷ Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhym ar arým 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhym kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. ⁸ Ne kamã arkum 'ã karôn arkum,

—Ar amôr kadjy kwãrik wãnh mýjja krãptĩ byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrik wãnh mokã byr kêt. Kwãrik wãnh djwý byr kêt. Kwãrik wãnh anhô katôk'y djakam pi'ók kaprĩ byr kêt. ⁹ Ne ar aparkã ponh jangjên ar anhinôkã pýnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apýnh krĩ'ýr mō. Nhym me'ô arým ar amã aminhũrkwã jarê. Kumã dja gar wadjãn kambit anhikwã. Ne kam me ô krĩrax kurũm ar amôr kambit dja gar anhũrkwã 'ôdjwý jabej. ¹¹ Nhym godja me ar abê aminhũrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkã'ã me ô pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirĩt kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krĩraxbê Xôtômamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja ĩ Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bôx. Nhym be, ajbir me krĩ jakam dja me axwe pãnh amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnh me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karôo ane.

¹² Nhym kam ar amũ mōn kãj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arým me karô punu krãptĩ kute ar meo ba jano nhym arým memã iren mã nhỹ. Nhym ar me kanê krãptĩ kungrã. Mýjja kangô kute röny kangô pyrãko me kungrãn meo mexo ba.

Djuã'o'ã ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhym kam me amũ Jeju jarênho ipôk. Nhym kam mebê idjaer nhô bēnjadjwýr rax nhidjibê ne Erodji. Arým ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tîn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tînkam ne mã mýjja pumûnh kêt nhípêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhy m me ja arík Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Erij, ane.

Nhy m amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ. Nâr, kute amrêbê: Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ pyrãk, ane.

¹⁶ Nhy m bënjadjwýr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhy m me kute mut krã'yr, arým akubyn tîn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bîn kêtiri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhy m kam Erodji arým kamyrebê prõ pytàn ar o ba. Nhy m kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metîndjwýnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pytã, ane.

Nhy m Erodjij kuman arým Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhy m arým 'yr me krãkamngõnh jano. Nhy m me arým o tým ne kubê ijê. ¹⁹ Nhy m kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bînmã 'ã amijakreo ba. ²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katãt ar amijo ban Metîndjwýnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utãr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metîndjwýnh jarênhõ ýr kunîkõt Erodji ari amim,

—Je tã mýj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kõt kute amijo anhýr prãmje. Nhy m be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhy m kam arým mrãmri kute bîn kadjy õ akati bõx. Erodji rwýk djãkam õ akati arým bõx. Nhy m õ akatikam arým bu'ã bënjadjwýrreja ro'ã àkuro nhý. Apýnh õ me rûnh djãri, õ krãkamngõnh nhõ bënjadjwýr djãri, õ pykabê Garrêjakam me õ nèkrêx rûnh djãri, me kunî õ akati kadjy Erodji'ã akuprõ. ²² Ne õ kwý krêno nhý nhy m Erodjij kra kurerer arým me'yr wadjã. Ne kam memã to nhy m me arým kum kînh. Erodjimê me ro'ã ýrja kum kînh. Nhy m kam Erodji kurerermã kum,

—Mýj ne ga amã kînh? Dja ga amã mýjja'õ kînh ne imã arê ba arým amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabên jarênh mãmdjin kum,

—Be, amã ikabên kajgo kêtumrêx nhy m Metîndjwýnh arým ima. Dja ga amã mýjja'õ kînh ne imã arê ba arým amã òrkumrêx. Nâr godja amã inhõ pyka kuto katê kînh jabej ba arým amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarênhkumrêx, ane.

²⁴ Nhy m kam arým katon nã kukij ne kum, “Ô mýj dja ba kum arê”? ane.

Nhy m kum,

—Xõ, ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wý, ane.

²⁵ Nhy m amibêx ne ajte bënjadjwýr rax'yr wadjàn kum,

—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngõnh purortikam adjàn o bõx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhy m kam bënjadjwýr rax arým kaprîren òkre kadjwýnhbê amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmdji nhy m Metîndjwýnh arým ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhýr prãmje. Inhõ me rûnh mrãmri ikabênkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwýnhmã kabên ne kum,

—Amrê Djuão krão aprôt, ane.

²⁸ Nhyim arým mebê ijê djà 'yr tèn wadjàn arým Djuão mut krātan kam arým ngôn purortikam krā djà. Ne kam kurerermā o tèn o bôx ne arým kum kungā. Nhyim arým nāmā kungā.

²⁹ Nhyim kam Djuão kôt ba djwýnh ar arēnh man arým 'yr tē. 'Yr tèn 'yr bôx ne kam arým Djuão nhĩ mýn o tèn arým kēnkrekam adjà. Be, me kute Djuão bĩn'ā ujarēnh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apýnh krĩkôt tē:n kam arým akubyn Jeju 'yr tèn 'yr bôx ne 'ā akuprô. Ne kam kum amijā ajarē. Kute mýjja nhĩpéx kunĩ'ā kum ajarē. Kute memā kukrādjà jarēnh kunĩja kum 'ā ajarē. ³¹ Nhyim me krāptĩ: Jeju ar'ā aben japanho dja. Ar 'ā aben japanho dja nhyim ar te ô kwý krēn kadjy amijo ane. Nhyim kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwāmā mebê tèn kam bôx ne bakôkam kôto nhỹ, ane.

³² Nhyim kam ar ate arwākam 'yr kadjy kākam nhỹn arým nox ne. ³³ Nhyim me krāptĩ ar mōrkôt amim nokre pumün arým ar ibej prôt ne. Krĩ kunĩ kurüm ne me pykakôt ar ibej prôt ne. Ibej prôt ne arým akāx nhĩkjêbê ar kukām akuprô. ³⁴ Nhyim kam ar kà dji nhyim Jeju wabi. Wabin arým me krāptĩ me:xja pumũ. Ne kam amim,

—E kum, nām me kute mryo ba djwýnh kētkam mrykĩ'ātomi krāptĩ ta kajgo ba pyrāk, ane. Kam ne arým kum me kaprĩn arým memā kukrādjà krāptĩ jarēnhmo krax ne. ³⁵ Nām memā arēnho dja: nhyim kam arým 'ā myt ibô. Nhyim kam kôt ba djwýnh ar arým 'yr bôx ne kum,

—Arwā jakam mýjja kêt nhyim arým amykry mex ne. ³⁶ Me ano gē me amũ apýnh kikremā mōn amũ apýnh krĩmā mō. Dja me amim ô kwý krēn djà jamý, ane. ³⁷ Nhyim arkum,

—Ar ga dja gar memā mýjja ngā gē me kukrē, ane.

Nhyim ar kum,

—Djām gwaj baje pi'ók kaprĩ kumexjao djwý jamýnhmā? Denarju kubê 200jao djwý jamýnhmā? Djām gwaj baje memā ôr nhyim me kute krēnmā? ane. ³⁸ Nhyim arkum,

—Mýj ne ar anhô djwý kute? Tèn omũ, ane.

Nhyim ar arým bu'ā me ku'ê kôt tèn omũ. Ne akubyn 'yr bôx ne kum,

—Ē, djwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwý amānhkrut, ane.

³⁹ Nhyim kam arkum,

—Ar memā arê gē me apýnh bôre ngrāngrākam krĩ mō, ane.

Nhyim ar arým apýnh me krĩ kadjy memā karô. ⁴⁰ Nhyim me apýnh me krĩ kadjy me'ā akre. Nhyim me kwý kubê 100'ā kabēn ne krĩ mō. Nhyim me kwý kubê 50'ā kabēn ne krĩ mō.

⁴¹ Nhyim djwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt jamý. Ne tep amānhkrutja by. Ne kājma o kājkwā jabēn Metĩndjwýnhmā o amikĩnh jarē. Ne kam djwý kokij ne kôt ba djwýnhmā kungā nhyim ar memā ôro mō. Ne kôt tepdjwý ā o anen arým me kunĩmā kungā. ⁴² Nhyim kam me kunĩ ô kwý krēn arým ajne. ⁴³ Nhyim kam me arým tempmê djwý janhy ngij ne 'ā akre. Nhyim arým 'ā akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ā kātām. ⁴⁴ Be, me my kute djwý krēn'ā akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremē me prĩre'ā akre kêt.

Ngô'ã tēm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyam kam Jeju urokam kôt ba djwýnhmã kum,

—Aje, on ar mōn kākam nhÿn ikukãm akàx nhikjêmã rên krîbê Bexadamã tē. Ba me ano gē me on mã mō, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãpti'ÿr tēn memã kum,

—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arÿm Metîndjwýnhmã kabēn kadjy krãnh'ã tēn wabi.

⁴⁷ Nhyam kam ar'ã akamãt nhyam ar arÿm kākam ngô nhipôkri mō nhyam Jeju ate atÿxã dja. ⁴⁸ Nhyam kam ar kutã arÿm kôk djãbêr tÿx. Æbêr tÿx nhyam ar kute kutã ngô rēnh kurêje àpēnh raxo nhÿ. Àpēnh ra:x nhyam arÿm ar omũ. Ne ôkrēn'ãnh kâr pydjikam arÿm arkôt tē. Ngô'ã arkôt tē. Tēn kam bit ar'ãnh tēmã. ⁴⁹ Nhyam ar arÿm ngô'ã tēm kôt omũn abenmã kum,

—Ota, amrē me karô'ô mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arÿm madjã kreti. Nhyam adjynkêt nhyam arÿm arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tē. On ar akînh ne atîn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arÿm arkôt kākam nhÿ. Kākam nhÿ nhyam arÿm kôk djãbêr anhikrê. Nhyam ar ôkre kadjwýnhbê amikabēn kudjan te kute mÿjja marmã kam no tyn nhÿ. ⁵² Be, amũja'ã ne Jeju te me krãpti:mã djwÿ ngã nhyam ar kute kum kator kêt. Kubê Metîndjwýnh Krajamã kator kêt. Nhyam kam ar te kute marmã kam no tyn nhÿ. Ar amakkre kêt kam.

⁵³ Ne kākam ngô'ã mōn kam ar arÿm pykabê Djenekam akàx nhikjêmã bôx ne kã dji. ⁵⁴ Nhyam kam ar wabi nhyam me arÿm amim Jeju nokre pumũ. ⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunikôt prôt ne arê. Nhyam me arÿm kute memã Jeju bôx djã jarēnhja'ÿr meo bôxmo krax ne. Me punu nhikwã djãkam ikwã rã'ãja ne me Jeju'ÿr meo prôt ne meo bôx. ⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krî kryrekam nâr krîraxkam nâr arwãkam Jeju ku'ê djã kunikôt mã kikre kabem me punu jadjuw. Nhyam me mã Jeju tēm kôt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akã japkrebit kupê. Ba gop akã japkrebit kupēnh, ane. Ne me kute kupēnh kunikôt arÿm mex ne.

7

Tu mÿjja krēn'ã ujarēnh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwÿ krîraxbê Djeruxarê kurũm mōn Jeju'ã akuprô. ² Nhyam Jejukôt ba djwýnh kwÿ tu ikra pōnh kêt kam ô kwÿ krē nhyam me arÿm ar omũ. Ne ar'ã kabēn ne Jejumã kum,

—Mÿkam ne akôt ba djwýnh me bakukãmãkjê kukràdjã kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhyam Metîndjwýnh arÿm memã axwe jarē, ane.

³ Bir, mebê pardjêumê mebê idjaer kunĩ ne me mã me kukãmãkjê kukràdjã'ã no tÿx ne kam arîk abenmã kum,

—Me kute prîne aminhikra pōnhkambit dja me aku. Kambit dja Metîndjwýnh memã axwe kêt jarē, ane. ⁴ Ne me me ô djwÿ jamÿnh djã kurũm ban bôx. Ne kam kute ngôo amiku'ônhkambit aku. Be, apÿnh me kukãmãkjê kukràdjã kajgo kute ja pyràk ne krãpti. Nhyam me 'ã no tÿx ne mã apÿnh mÿjja ku'ô. Ngônhrãmê ngyo ngônhrãmê ngônhrãmê tykmê ne me mã ku'ôn arîk amim,

—Dja ba o ane nhyam Metîndjwýnh imã imex jarē, ane.

⁵ Kamã ne mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê Jejumã kum,

—Mÿkam ne akôt ba djwÿnh me bakukâmâkjê kukràdjâ kupa'â ikra punu rã'â àkur ba? ane.

⁶Nhym memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metÿndjwÿnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metÿndjwÿnh kukwakam me ajã pi'òk no'òkkumrêx. Nãm me bakukâmâremã kum,

“Metÿndjwÿnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arÿk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênhô ban jãm ate ibê krãn ban

⁷imã irax jarênh kajgoo ban kam ta kukràdjào ikukràdjàn memã arênhô ba.

Ne kam ta kukràdjã'ã memã kum, Metÿndjwÿnh kukràdjã, anhÿro ba.'

Nãm ã Metÿndjwÿnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arÿm akabên kajgoo Metÿndjwÿnh kukràdjàn memã arênhô aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx.

⁸Be, Metÿndjwÿnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karô ga me kam kubê amijo akêxo aba. Ne kam mã me akukâmâkjê kukràdjã'ã ano tÿx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngônhmê ngônhrã ku'ô. Apÿnh me akukràdjã kajgo kute ja pyrãk krãptÿ ga me 'ã ano tÿx ne ar o aba. Ne kam arÿk 'ã abenmã kum, “Dja Metÿndjwÿnh kôt imã ijaxwe kêt jarê.” ⁹Nãm ã Jēju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kute katàt amijo aba'ã me amã karô ga me arÿm kabên ma. Djãm mrãmri Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt ne ga me akukâmâkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukâmâkjê kukràdjã ja'ã ano tÿx ne Metÿndjwÿnh kukràdjã mar kêt ne arÿm o abikênhô aba. Djãm kam me ano mex got? ¹⁰Ba me amã arê ga me ama. Mòjdjê ne Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukâmâremã karôn memã kukràdjã jarênh memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'ô arÿm bãm'ã nàr nã'ã, 'Gê Metÿndjwÿnh o ajkê', anhÿr jabej gê me tu kubÿ”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abemã ne Metÿndjwÿnh ã me bakukâmâremã ane.

¹¹Nhym be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kôt arÿk memã kum, “Me ajô godja anã nàr abãm mÿjja'ã ajwÿr ga aje kubê anhô mÿjja nê prãm jabej. Ne kum, 'Be, ba te ije amã òrmã. Aje mÿjja 'ã ijwÿr ba arÿm o Metÿndjwÿnh nhô mÿjja. Kam ba te ije amã òrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arÿm kubê nê nhym kam arÿm pijãm ne akubyn 'ã ajwÿr kêt”, ane. ¹²Ga me aje ã memã 'ã karôo anhÿrkam arÿm me nãmê bãmbê òdjÿ'ã memã adjãpnênhô aba. ¹³Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnênhô aba. Metÿndjwÿnh te memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane

ga me arÿm Metÿndjwÿnh kabêno me kukràdjã kajgon akukràdjào arÿm nãmê bãmbê òdjÿ'ã memã adjãpnênhô aba. Aje Metÿndjwÿnh kukràdjào me kukràdjã kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarê. Nãm ã Jēju memã ane.

¹⁴Ne kam ajte amiwÿr me kunÿ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunÿ imaro nhÿn ikabên markumrêx. ¹⁵Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhym be, Metÿndjwÿnh, djã ne me mÿjja 'ô krê nhym arÿm kum, “Ja ne ga krên arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkÿnhÿkam ne memã arê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê.

Me 'éxnhĩkam ne memã arẽ. Axwe'ókambit ne Metĩndjwýnh memã axwe jarẽ.
 16 Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

17 Ne kam arým mebé kikremã wadjã. Nhyim kôt ba djwýnh arým kukij ne kum,

—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mýjja 'õ krẽ nhyim Metĩndjwýnh kum, 'Ja ne ga krẽn arým ajaxwe', ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arẽ nhyim ar ibẽ bipdjur rã'ã ne, ane. 18 Nhyim kam arkum,

—Je tó djãm ar gadjwý ajamakre kêt? Be, mrãmri ne me kute mýjja'õ krẽnkôt Metĩndjwýnh memã axwe jarẽn kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? 19 Be, aparmã ne mýjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mýjja'õ kurja ne me kute amim mýjja'ã karõ djãkam ngjẽx kêtikumrẽx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arým apõx. Me kute amim mýjja'ã karõ djãmã ngjẽx kêt kam Metĩndjwýnh kute kôt memã axwe jarẽn prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhỹro arým me õ mýjja krẽnja kunĩ mex jarẽ.

20 Ne kam ajte arkum,

—Me kurũm me kabẽn punu apõx ne me àpẽn punukam ne Metĩndjwýnh memã axwe jarẽ. 21 Me kadjwýnhbẽ, me amim mýjja'ã karõ djãkam ne me amim axwe'ã karõ nhyim arým me kurũm apõx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne

me kute me prõ puro nãr me mjẽn puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwýnh nãr mjẽn djwýnh kupa'ã kurẽ'ã amim karõ.

Ne kute me par'ã amim karõ.

22 Ne kute mebé mýjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mýjjao atom rũnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikẽn'ã amim karõ.

Ne memã 'èx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.

Ne kurẽ ba'ã amim karõ.

Ne te ta kute me urãk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabẽn punu'ã amim karõ.

Ne amijo àmrati.

Ne bẽn kati.

Me kute amim axwe'ã karõ ne ja. 23 Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx. Nhyim kam kôt Metĩndjwýnh memã axwe jarẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrẽx.

Mat 15.21-28

24 Ne kam arým mebé tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbẽ Xirumẽ krĩraxbẽ Xidõ kuri pykaja'yr bõx. Ne kam arým kikre'õmã wadjãnhỹ. Ne bit kute me'õmã amijo amirĩt kêt mã. Ne kam te kute mebé amijo bipdjurmã. 25 Nhyim me'õ nire arým arẽn ma. Kubẽ ne me bajtembé kregu'õ. Pykabẽ Xirij Penixijkam ne rwýk djã. Me karõ punu ne kra prĩtio ba. Nãm arẽn man arým 'yr tẽn parbẽ ibõn nhỹ. 26 Ne arým Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrẽ tẽn me karõ punu kute ikra prĩtio baja jano gê kum ire, ane.

27 Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute õ mebé idjaerbit kumrẽx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarẽn nhyim kôt kute marmã ne õ mebé idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Gẽ me prĩre kumrẽx djwýo amityxmã. Nok ba ren me prĩre nhõ djwý rop kraremã kurẽ nhyim ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwý'ã ajarẽ? Kati. Kute meo mex'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm,

—Nok ba ren me prîre nhô djwÿ rop kraremã kurê nhyr ren kam arÿm punure, ane.

²⁸ Nhyr nija arÿm amim,

—Ijã ne rop krare jarê, anen arÿm kum,

—Tukwa, mrãmri Bënjadjwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arê. Nhyr be, godja wãnh pïponh krakri djwÿ jaum rôrôk. Aũmbit dja rop krare arÿm kukrê. Kam gop badjwÿ ibê rop krare pyrak tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhyr kôt kum,

—Be, aje imã akabên wã jarênhkam adjumar mex ne tẽ. Arÿm ne me karô punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhyr kam arÿm ũrkwãmã akêx ne 'ÿr bôx. Nhyr wÿnhràr me arÿm me ikwã djãkam kra prîti dji nhyr nô. Me karô punu arÿm kum ire nhyr arek nô nhyr arÿm omũ.

Kute me'ô jamakkre kêt ne kabên tôo mex.

³¹ Nhyr kam krîraxbê Xirumê Xidôkuri pykaja kurũm tẽ. Tẽ:n kam amũ pyka nhidjibê Krîraxbê 10jakôt tẽ. Ne tẽ:n kam arÿm imôtibê Garrêja'ÿr bôx.

³² Nhyr wãnh me'ô jamakkre kêt ne kabên tôja. Nhyr me arÿm 'ÿr o bôx ne kum, “Gop 'ã anhikra dji”, ane.

³³ Nhyr ate kute o ãm kadjy amũ me krãpti bê o tẽ. Ne kam aktã amakkremã aminhikra'i jadjãr aptôn ôtodjwÿ kupê. ³⁴ Ne kãjkwã jabên kum kaprikam arÿm amityk djã mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bakabênkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane. ³⁵ Nãm kum ane nhyr arÿm amakkre kajrer ne kabên mex ne. Nhyr kam akubyn me'ÿr o bôx.

³⁶ Ne memã 'ã karôn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhÿro ba nhyr me ate mã: pyka kunikôt abenmã arênhô ba. ³⁷ Nãm me'ôo mex nhyr me te kute marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

—Nãm apÿnh me kanê djãri me kunio mexkumrêx. Nãm me umar kêtô mex nhyr arÿm akubyn amak mex ne. Nãm me kabên kêt djwÿo mex nhyr arÿm akubyn kabên mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djwÿ mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhyr kam me krãpti: ajte Jeju'ã akuprôn 'ã akuprôn me'ã ô kwÿ krên djã kêt. Nhyr kam arÿm amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhyr ar bôx nhyr arkum,

² —Imã me krãpti'ja kapri. Me iro'ã krî'ã arÿm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arÿm me ô mÿjja kêt. ³ Nok ba ren me kum prãmkam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhyr me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhyr ren me tyk djã me kupa. Djãm jãnh got. Onij me ũrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyr kôt ba djwÿnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãpti'ja kadjy djwÿ kumex prãmje. Mÿj got gwaj me kadjy nê? ane.

⁵ Nhyr Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhô djwÿ kute? ane.

Nhyr ar kum, “Djwÿbê 7”, ane.

⁶ Nhyr kam me krãptimã kum,

—Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhyam kam me arÿm nhÿ. Nhyam kam arÿm djwÿbê 7 jamÿn o Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhyam ar mã me krãptimã adjuw. Nãm ar memã adjwÿro môn kam arÿm adjwÿr pa.

⁷Ne kam ar ô tepprãre ngrêre nhyam o Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwÿ jadjwÿ, ane.

⁸Nhyam kam ar memã adjwÿro môn adjwÿr pa. Nhyam kam me arÿm kukrën arÿm ajne. Nhyam kam me arÿm aum ngij ne 'ã akre nhyam kaxnokai ipubê 7 'ã kâtãm. ⁹Be, me my kubê 4.000 ne ô kwÿ krê.

Nhyam kam memã kum, “Aje, on me ajmã”, ane. ¹⁰Ne on kôt ba djwÿnhmê ro'ã kãmã wadjãnhÿ. Nhyam ar arÿm nox ne rê:n kam arÿm pykabê Tamanu'ãnh kã djin wabi.

Kute kãjkwa kurÿm mÿjja'ô nhípêxmã ne me kum 'ã à'wÿr.

Mat 16.1-4

¹¹Nhyam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne kukij ne mrãmri kubê Metÿndjwÿnh Kra ne kute mÿjja pumÿnh kêt'ô nhípêx jabej 'ã kum apnên kum,

—Goja kãjkwa kurÿm mÿjja pumÿnh kêt'ô nhípêx bar omÿn kôt ama, ane.

¹²Nhyam amikadjwÿnhbê tyk djã mên memã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me akamÿngrãnyre mÿjja'ã ijuw? Ije me amã mÿjja pumÿnh kêt'ô nhípêx ga me aje omÿnh prãm kêtumrêx. Mrãmri ne ba me amã ikabênkumrêx, ane. ¹³Ne kam arÿm mebê akêx ne tèn ajte kãmã wadjã. Wadjãnh akãx nhikjêmã rêr kadjy arÿm nox ne.

¹⁴Nhyam kam djwÿ ar kumãnhkutã nhyam kôt ba djwÿnh kute byrmãn arÿm o amak kêt kati. Nhyam wãnh kãkam djwÿ pydjibit nõ. ¹⁵Nhyam kam Jeju me kute me kukràdjã kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwÿ nhigot djã djwÿ djômkam kapÿnja pumÿ. Nhyam arÿm djwÿ tÿx me:x ne. Ar gadjwÿ dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjã nãr Erodji kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶Nhyam kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arÿk abenmã kum,

—Gwaj baje djwÿ byr kêtumkam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷Be, Jeju kute me kukràdjã kajgo'ã djwÿ nhigot djã jakre nhyam ar kute mar kêt. Nhyam kam arÿm ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwÿ byr kêtumkam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omÿnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? Mÿj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt? ¹⁸Jãm ne gar anon omÿnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwÿ ngrireo me krãptio djuw mexja djã ne gar arÿm o ajamak kêt kati? ¹⁹Akubyn amijo tèn ije mebê 5.000mã djwÿ kubê 5 kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje djwÿ janhyo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyam ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰Nhyam ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tèn ije mebê 4.000 kadjy djwÿbê 7djwÿ kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje kam djwÿ jaumo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyam ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

21 Nhyam kam arkum,

—Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx”, ane? Kati. Djwý'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

22 Ne kam ar arým krĩraxbê Bexadamã tẽn bõx. Nhyam kam me Jeju'y'r me'õ no rão mõn o bõx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

23 Nhyam arým me'õ no rã nhikra 'amým krĩ kurúm o katon atykmã o tẽn. Ne kam no kutõn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arým ga mýjja'õ pumũ? ane.

24 Nhyam kãjmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyrãk ne mrã ba omũ, ane.

25 Nhyam ajte no'ã ikra djin kãjmã kum krã nhyam arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrêx. 26 Nhyam kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhũrkwãmã tẽn. Kwãrĩk wãnh krĩmã atẽn kêt. Ne kwãrĩk wãnh krĩkam me'õmã ijarênh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirũ.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

27 Be, bẽnjadjwýr raxbê Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djãri. Y'r ne Jejumẽ kõt ba djwýnhmẽ ar mõ. Y'r mõ nhyam Jeju arým arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarẽ ba kuma, ane.

28 Nhyam ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

29 Nhyam ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati, Metĩndjwýnh tĩn ne ar bakumrêxja Kra. Amrêbê ne me bakukãmãremã ajarẽ. Aje me ipýtãr ne aje ar me ijo abamã ajarẽ. Amrêbê me imã ajarẽ ba me akam amako iba nhyam arým Metĩndjwýnh ajano ga arým bõx, ane.

30 Nhyam arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'õmã ja jarênh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bĩn'ã amijarênh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

31 Ne kam amijã arkum ajarênh arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ar awýr irwýkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn. Dja me rũnh ikanga. Mebêngêtmẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ dja me memã ikanga nhyam me arým ibĩ. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane. 32 Nãm Jeju arkum ja jarêno amirĩtkumrêx. Nhyam Pedru arým Ar kubê o tẽn ar kãxã nêje kum bẽn tỳxmo krax.

33 Nhyam kam arým kõt ba djwýnh'y'r akêx ne ar omũn Pedrumã bẽn tỳx ne kum,

—Arÿm akabēn kute Xatanaj kabēn pyrāk. Amū imā akre rax ne dja. Ga Metīndjwÿnh kôt adjumar kêt. Me kâtām kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krāptī:mē kôt ba djwÿnhmē amiwÿr me ku'uw. NhyM me arÿm 'ÿr bôx nhyM memā kum,

—Gêdja ga me ajō mā ikôt abikamēnh prām jabej kwārīk wānh amidjwÿnhbit mar kêt ne mā amim, “Djām ba ije amijo kīnhmā? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhō pīte'y mÿn itokry:. Dja ga ijā amijakren aje anhō pīte'y mÿnh mān prābē amā atokry pyma kêt ne amā ijabē rā'ā ne mā ikôt ajkamē.

³⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tām gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djākam tē. NhyM be, me kum ijabēkumrēx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhyM me kute me bīn jabej me tām gêdja me amiptān ar tīn ne ba rā'ā: rā'ā ne. ³⁶ NhyM ren me'ō pykabē mÿjja mexja kunī, nēkrēx kunīja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mā dja kam nē? Kati, nām ren ty nhyM ren o nēkrēxja ren wānh kumex. ³⁷ NhyM mÿj pānh ne ne ren Metīndjwÿnhmā arē nhyM ren akubyn o tīn nhyM ren kum amijo pānh ne? Arkati. Dja ga te kum pānh jarē nhyM akubyn ajo tīn prām kêtumrēx ne.

³⁸ Be, me kamīngrāny ja ne me axwe:kumrēx ne ari mÿjjakôt ibē amijo akēxo ba. Ga, me kwÿ kum prō djwÿnh kīnh kêt ne mebē prōo ākīnho baja pumū. Me jadjwÿ ne me kum ikīnh kêt ne ate ibē jām krā. Kam godja me'ō ikam pijām ne ikukrādjakam pijām jabej ba badjwÿ gêdja ba amipānh kam ipijām. Ba ije amijo inhī ne me awÿr irwÿk dja ba Ibām jadjēnhmē umao ipyma:n ar awÿr bôx. Kadjy mrānh djwÿnh pyma:mē ro'ā ar awÿr bôx. Ibē kumkatio bôx nhyM tāmja ikam pijāmja ba badjwÿ arÿm amipānh kam ipijām ne. Nām ā Jeju me krāptīmā ane.

9

Jeju jadjēnh'ā ujarēnh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amā arē. Ibām dja ijā bēnjadjwÿr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao me apytān ar me ajo iba. Dja gar adjāmja akwÿ atīnri iraxkôt ipumū, me akadjy ibēnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumū. Mrāmri ne ba ikabēnja, ane.

² NhyM kam akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ar'ā apēx nhyM Jeju arÿm krānh prēkti'ā wabi. Nām Pedrumē Xijagumē Djuāo ar aprōn aro wabin ate ar ro'ā me kaxā dja. Ne kam arÿm ar kuka kōnh atemā aminhipēx.

³ Ne ō kubēkā arÿm adjēnh ne aka: kute kakūm arngrokam aka pyrāk. Ren kubēkā pōnh djwÿnh'ō kubēkā'ō pōn ren kubēkā jakao kute Jeju kā jaka tēp kêtumrēx. ⁴ NhyM kam me kukāmārebē Erijmē Mōjdjē arÿm arkum amijo amirīt ne. Nām ar Jejumē abenmā kabēno dja nhyM ar ar omū.

⁵ NhyM Pedru kum,

—Be, ujarēnh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakīnhkumrēx. Dja bar ar amā kikre'ā irōx nhipēx. Dja bar amā 'ō nhipēx, Mōjdjēmā 'ō nhipēx, Erijmā 'ō nhipēx, ane. ⁶ Ar madjā kretikam ne Pedru umaje Jejumā kabēn kajgo jarē.

⁷ NhyM kam kakrā'ō arÿm amirīt ne ar kuno. Ar kuno nhyM Metīndjwÿnh arÿm kakrā kurūm kabēn nhyM ar arÿm kuma. NhyM arkum,

—Ikra ne wā. Imā abē:. Tāmwā dja gar kabēn man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ NhyM ar te ar abej amibu'ā rīt. NhyM Jeju pydjibit dja nhyM ar omū. Arÿm ne Mōjdjē ar ar aērbē mā tēn arÿm amirīt kêt ne.

⁹ Nhyam kam ar arÿm krânĥ prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyam Jeju arÿm ar kute omũnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrĥk wãnh jakam me'õmã 'ã adjujarẽnh kêt. Ba ije amijo inhĥ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarẽ, ane.

¹⁰ Nhyam kam ar arÿm 'ã ujarẽnh kêt. Ne rwÿk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mÿkam ne Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrẽx dja bõx. Nhyam kam totokbê Metĩndjwÿnh bõx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarẽ? ane.

¹² Nhyam Jeju arkum,

—Be, gẽdja me'õ kute Erij pyrãk kumrẽx bõx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunĩo akẽx ne. Meo akẽx nhyam me arÿm amim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhĥ ne ibõxja badjwÿ amrẽbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arÿm tokry kumex ma nhyam me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngõmã me angjẽnh djwÿnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Mrãmri, me'õ kute Erij pyrãk ne arÿm bõx. Nhyam kam me arÿm mar kêt ne amikĩnhje o bikẽnhõ ba. Amrẽbê: me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnh kabẽn'ã pi'õk no'õkkam me kute o anhÿrmã kõt ne me arÿm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwÿk tẽmkõt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwÿk tẽn kam arÿm kõt ba djwÿnh kwÿ aro rãm ne ja. Ar arkõt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhyam me krãptĩ ar'ã akuprõ. Nhyam Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ ar aktã kabẽno aben japanho dja nhyam Jeju arÿm me omũ.

¹⁵ Ne me aẽrbê bõx nhyam me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ÿr prõt ne kum,

—Djãm arÿm ne ga bõx? Djãm arÿm ne ga bõx? ane.

¹⁶ Nhyam kam abej Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh kukij ne memã kum,

—Mÿkam ne ga me akabẽno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhyam kam me krãptĩkõt me'õ ãmja kum,

—Ujarẽnh djwÿnh, awÿr ne ba bit ikrao itẽmmã. Me karõ punu ne o ba nhyam ibê kabẽn kêtikumrẽx. ¹⁸ Nhyam apÿnh kute par djari pyka'ã kurẽ nhyam ajmrõ prõt ne àpjãnh ne àpnhirẽnhõ nõ. Awÿr ne ba bit o itẽmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akõt ba djwÿnh'ÿr o bõx ne arkum,

—Dja gar ano gẽ kum ire, ane. Nhyam ar te kute kujaẽkmã o dja. Nãm ã me'õ Jejumã ane.

¹⁹ Nhyam kam Jeju me'ÿr akẽx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtikumrẽx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kõ kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bõx ga me ajamakkre kêtikumrẽx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabẽn ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

²⁰ Nhyam me arÿm 'ÿr o bõx. 'ÿr o bõx nhyam me karõ arÿm Jeju pumũn ajte me'õ kraja bĩ. Kubĩ nhyam arÿm pykabê tÿm ne àpnhirẽnhõ nõn ajmrõ prõto nõ.

²¹ Nhyam Jeju arÿm bãm kukij ne kum,

—Mÿj ne kute bĭn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhym kum,

—Prĭrekam ne kum o krax. ²²Nãm te: kute bĭn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymẽ ngôkam rĕnh krãptĭ. Aje me karôbê utãr mar jabej utã. Amã ar ikaprĭn utã, ane.

²³Nhym Jeju kum,

—Be, Metĭndjwÿnh umaro kute mÿjja kunĭ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĭxkumrĕx nhym arÿm meo mex. Dja ga tu amim kamnhĭxkumrĕx nhym arÿm amã akrao mex, ane.

²⁴Nhym kam bãm no kangô prôtme ro'ã on kãj bê kum,

—Bĕnjadjwÿr djwÿnh, arÿm ba amim kamnhĭx. Gop ga imã 'itÿx jadjã ba gop tu amim kamnhĭxkumrĕx, ane.

²⁵Nhym me arÿm itepato prôt ne 'ã bikprônho dja nhym Jeju arÿm me omũ. Ne arÿm me karô punumã bĕn tÿx ne kum,

—Me karô, aje me'ô bôktimã kabĕn kĕtmẽ amakkre kĕt jadjãr. Ba ne ba amã ikabĕn ne. On kum anhiren kwãrĭk wãnh ajte o aba kĕtkumrĕx, ane.

²⁶Nhym arÿm amran bĭno bê mex ne arÿm kurũm kato. Nhym arÿm kute tyk pyrãk ne nũ. Nhym me krãptĭ 'ã abenmã kum,

—Arÿm ne akuno. Arÿm ne akuno, ane.

²⁷Nhym Jeju arÿm ikra 'amÿn kãjmã aro tĕ nhym arÿm kãjmã dja.

²⁸Nhym Jeju arÿm tĕn kikremã wadjã. Nhym me kãxã kôt ba djwÿnh ar arÿm me karô jabej kukij ne kum,

—Mÿkam ne bar te ije me karô punu kujaĕkmã o ane? ane.

²⁹Nhym arkum,

—Bir, me karô punu kute wã pyrãk ne 'itÿ:xi. Dja me Metĭndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karô wã jano nhym arÿm memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarĕnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹Ne kam ar arÿm me kurũm tĕn amũ pykabĕ Garrĕjakôt tĕ. Nãm mebĕ amijo bipdjuro tĕ. Jeju kute me kãxã kôt ba djwÿnh arkum amijã ujarĕnh prãm. Ne kam mebĕ amijo bipdjuro tĕ. Tĕ:n kam arÿm arkum,

—Ba ije amijo inhĭ ne lbôxja dja me memã ikanga nhym me arÿm ibĭ. Nhym kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjĕkĕt apĕx. Ba kam akubyn itĭn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjĕr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³²Nhym ar amim,

—Je tũ, mÿj'ã ne kabĕn ja jarĕ? ane. Ne kam ar kute kukjĕr kĕt. Jeju kute arkum kabĕn pymaje ar kute kukjĕr kĕt.

³³Ne kam mũ:n kam arÿm krĭraxbĕ Kapana'ÿr bõx ne kikremã wadjã. Nhym kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amõrkôt ne gar aktã akabĕno aben japanho mũ. Mÿj'ã ne gar abenmã akabĕn ne? ane.

³⁴Nhym ar arÿm anhikrĕ ne. Be, prykôt ne ar amirax mÿr jabej abenmã kabĕn mũ. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhym ar arÿm pijãm ne anhikrĕ ne.

³⁵Nhym kam nhÿn amiwÿr ar ku'uw. Kôt ba djwÿnhbĕ 12ja 'uw ne arkum, —Gar ajũ araxo kutewa prãm jabej gĕdja amijo kajgon me katĕ tĕn kam tu me kunĩmã ãpĕnh ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prîre'ô nhikra 'amÿn o tÿn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kÿnh kadjy kumÿn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'ô prîreja pumÿ, kâtàm mexja pumÿ. Dja me'ô ikukwakam kum me'ô kute prîre ja pyrâk kÿnh, kum me'ô kâtàmja kÿnh ne kam arým badjwÿ kum ikÿnh. Djâm bajbit kum ikÿnhmâ? Kati, dja me'ô kum ikÿnh ne kam kum ibâmdjwÿ kÿnh, ibâm kute ijanorjadjwÿ kum kÿnh. Nâm â Jeju arkum ane.

³⁸ NhyM Djuão arým kum,

—Ujarÿnh djwÿnh, ba amâ arÿ. Me'ô gwaj bakôt ba kêt'ô tu me karô punu kute meo ba'â anhidji jarÿ. 'Â anhidji jarÿn me karômâ kum, “Ba Jeju kukwakam amâ ikabÿn ne. On kum anhire.” Nâm â anhÿro dja bar arým omÿ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam kum, “Kwârîk wân h”, ane.

³⁹ NhyM Jeju arkum,

—Kwârîk wân h kubê adjâptâr kêt. Be, godja me ikukwakam mÿjja pumÿnh kêt nhipÿx, godja me'ô punuo mex, me ja ne me te kute ijâ kabÿn punu jarÿnhmâ. ⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwârîk wân h kubê adjâptâr kêt. ⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ô ar amâ ngônhrâkam ngô nhôr jabej. Ba dja ba mrâmri kum âpÿnh mexjao pânhkumrÿx. Mrâmri ne ba ar amâ arÿnhkumrÿx.

⁴² NhyM be, me'ô kute me prîre pyrâk ne ajbir kute amim imar ny nhyM kam ren ate me'ôja axwe'â kum apnê nhyM ren arým kôt axwe nhyM kam ren me ôkre'â kÿnpoti nhô. Kute memâ axwe'â âpnÿnh djwÿnhja nhôkre'â kÿn jabatân h nhô ne ren ngô jabatân h mâ kumê nhyM ren ngô kubÿ, ja ne kâjbê tokry. Tokry ngri. NhyM be kati, Metÿndjwÿnh dja prÿne o ajkê nhyM tokry ra:x ne. Nâm â Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apÿnh amikukràdjâo âpÿnh jaxwe prâmja pumÿ. Me kute âpÿnh jaxwe kangamâ ne Jeju mebê uman memâ kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anhikra nhikjêo mÿjja punu kupÿnh prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te anhikra nhikjê kêt ne ren atÿnkam ren akÿnhkumrÿx. Metÿndjwÿnhkôt atÿn ne ar abakam ren akÿnhkumrÿx. Ne ren aktâ anhikra râ'ân ren me biknor tokry djâkam tÿn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk râ'â: râ'ân âtyk kêt kumrÿx. ⁴⁴ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyM me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mÿjja punu'ÿr amrân h prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atÿnkam ren akÿnhkumrÿx. Metÿndjwÿnhkôt atÿn ne ar abakam ren akÿnhkumrÿx. Ne ren aktâ apar râ'ân ren me biknor tokry djâkam tÿn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk râ'â: râ'ân âtyk kêt kumrÿx. ⁴⁶ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyM me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mÿjja punu pumÿnh tyx prâm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akÿnhkumrÿx. Metÿndjwÿnh kute me utâr ne ar me kadjy bÿnjadjwÿr ne kute ar meo baja'ÿr abôxkam ren akÿnhkumrÿx. Ne ren aktâ ano râ'ân ren me biknor tokry djâkam kuwykam tÿn ren atokry ra:x ne.

⁴⁸ Me bakukâmâre ne amrÿbê: 'â memâ kum,

“Kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhyM me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt.” Nâm â Jeju arkum ane. Djâm mrâmri ne ar kute aminhikra, amîpar jakârmâ? Djâm mrâmri ne ar kute aminoo pôxmâ? Kati, ar kute âpÿnh jaxwe krâ'ÿr ne kangamâ ne Jeju 'â arkum ar kute amibê amikukràdjâ jakârmâ arÿ.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunĩ tokry. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwŷnhmã mry parkam kadjwanhĩo mry kunĩ kangãr pyrãk, ane. Dja me ã tókryo tuknĩo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhĩ jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhĩ mexkumrêx. Godja kadjwanhĩ ta amikam akry apêx jabej arÿm o mÿjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhĩ mex pyrãk ne abenmã akabên mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arÿm krĩraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tē:n arÿm ngôbê Djodão nhikjêmã rên arÿm pykabê Djudêja'ÿr bôx. Bôx nhym kam me krãptĩ: ajte 'ã bikprõnhõ dja. Nhym kam ajte memã ujarênhõ dja.

² Nhym mebê pardjêu arÿm 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwŷnh kukràdjã kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nãrãm ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Mòjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karõ. Mÿj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Mòjdjê ne memã kum, “Gê me prõ'ã pi'ók no'ók ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhym djãm adjãkamã ne me ã prõo ane? Kati. ⁶⁻⁷ Adjãkamã, kute mÿjja kunĩ nhipêxkam ne Metĩndjwŷnh mymê ni ar ipêx ne memã kum, “Kamã dja me my prô kadjy arÿm bãmmê nã arkum iren kam arÿm prõbit'ã ngrã ne.

⁸ Nhym kam ar ã abenã tÿm ne kam kute ã typdji pyrãk.”

Nãm ã Metĩndjwŷnh memã ane. Kam, djãm ar ã amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ã pydji pyrãk. ⁹ Be ga, Metĩndjwŷnh kute abenã ar mênha pumũ. Kwãrik wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhym kam ar akubyn kikrekam tēn nhÿ. Nhym kôt ba djwŷnh arÿm Jeju kute memã kabên jarênhja jabej kukij. ¹¹ Nhym arÿm arkum,

—Gêdja me'õ prô djwŷnh kangan kam atemã akãxbê me'õmã kabên ne 'ÿr mõn kam arÿm mrãmri krõ'ã o prõn arÿm axwekumrêx, prõkam axwekumrêx. ¹² Nhym me niredjwÿ gêdja me mjên kanga nhym kam atemã me'õ akãxbê 'ÿr mõ nhym kam arÿm mrãmri krõ'ã o mjên ne arÿm axwekumrêx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhym kam ar ja arÿm Jeju'ÿr me prĩreo mõn o bôx. Kute me kupênhmã ne ar 'ÿr meo mõ. Nhym kôt ba djwŷnh ar arÿm nêje memã bēn tÿx. ¹⁴ Nhym Jeju arÿm ar omũn arÿm no kã nhãn arkum,

—Kwãrik wãnh arek amrê me prĩre iwÿr mõ, ane. Kwãrik wãnh gar mebê adjãptãr kêt gê me arek amrê mõ. ã me kute amijo anhÿrbit gêdja Metĩndjwŷnh me utãn me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba. ¹⁵ Ê, me kute me prĩre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gêdja Metĩndjwŷnh me utãn me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhÿr gêdja

Metîndjwÿnh me utàn me kadjy bēnjadjwÿr ne ar meo ba. Mrāmri ne ba me amā katāt arē. Nām ā Jeju arkum ane. ¹⁶ Ne kam aben totokmā me prîre jamÿn me'ā ikra jadjuw ne memā kum,

—Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex. Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex, ane.

Me'ô nhô nèkrêx kumex'ā ujarēnh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arÿm memā kâx ne ajte prykôt tē. Tē: nhyim me'ô arÿm 'ÿr prôt ne arÿm parbê kônkrâo nhÿn kum,

—Ujarēnh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Itîñ rā'ā rā'āmā mÿj gēdja ba Metîndjwÿnh kadjy nē? ane.

¹⁸ Nhyim Jejubê Metîndjwÿnh Kra nhyim ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mÿkam ne ga imā imex jarē? Me'ô pykakam mex kêtikumrêx. Metîndjwÿnh pydjibit mex. ¹⁹ Metîndjwÿnh kukrâdjâ ne ga arÿm ama. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karôkôt kukrâdjâ ne ga arÿm ama. Nām memā kum, “Kwârîk wānh me par kêt.

Kwârîk wānh mebê prôo adjâkînh kêt.

Kwârîk wānh adjâkînhî kêt.

Kwârîk wānh ajêx ne me kāmex jarēnh kêt.

Kwârîk wānh aje me'ô nhô mÿjja o aminhō kadjy kwârîk wānh ajêxnhî kêt.

Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma”, ane.

Ja kunî ne ga arÿm ama. Nām ā Jeju kum ane.

²⁰ Nhyim kum,

—Nâ, ujarēnh djwÿnh, arÿm ne ba ibôktikam ja kunî ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rā'â:n arÿm ijabatàn ne, ane.

²¹ Nhyim Jeju arek omûnho djan kam kum kînhkumrêx ne kum,

—Be, mÿjja pydji ne kute akukrà rā'ā. On tēñ memā anhō mÿjja wâ ngrân pānh pi'ôk kaprî byn me 'uwti, me ô mÿjja kêtjamā angân o me kînh. Ne kam amrê iwÿr tēñ mǎ ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arÿm kâjkwakam anhō mÿjja mex kumex. Ne kam ijâ amijakren aje pîte'y mÿnh mǎn prâbê amā atokry pyma kêt ne amā ijabê rā'ā ne mǎ ikôt ajkamē.

²² Jeju ā kum ane nhyim arÿm kam kaprî:re ne. Ne kam akêx ne mǎ tē. Kaprî:re ne tē. Be, ô nèkrêx ne kume:x. 'Ā maje ne mǎ kaprîren tē.

²³ Nhyim kam Jeju kôt ba djwÿnh ar'ÿr akêx ne arkum,

—Nèkrêx ne kute me kukrà prāmâ. Me ô nèkrêx kumex gēdja me te Metîndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja'ÿr bôxmā, ane.

²⁴ Nhyim kôt ba djwÿnh te kute marmā kam no tyn ku'ê nhyim Jeju arÿm arkum,

—Akmere ar, me ô nèkrêx kanàrràm ar baja ne me te Metîndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja'ÿr bôxmā. ²⁵ Ba ar amā arē gar ama. Be ga, mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremâ ngjêxmâja pumû. Me ô nèkrêx rûnhdjwÿ kute urâk. Me te Metîndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja'ÿr bôxmā nhyim nèkrêx utâ: ne. Nām Jeju ā arkum ane. ²⁶ Nhyim kôt ba djwÿnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhyim mÿj me'ô gēdja Metîndjwÿnh amim utâ? ane.

²⁷ Nhyim Jeju arÿm ar omûnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytâr prâmje nhyim be, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunî mar. Kumābit ne amirît ne. Ta ne kute me utârkôt kute mar, ane.

²⁸ Nhyim kam Pedru kum,

—Ë, arÿm ne bar inhõ mÿjja kunĩmã inhiren mã akõt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ NhyM Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imã àpênh ne memã ijã ujarênh tẽm kadjy arÿm õ mÿjjamã irer jabej, õbikwamã irer jabej. Õ kikre nãr kamy nãr kanikwÿnh nãr nã nãr bãm nãr prõ nãr kra nãr õ pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum õ mÿjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh õbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptĩ: kubê 100 ngã nhyM pãnh õ kikre, kamy, kanikwÿnh, nã, kra, õ pyka krãptĩ mex ne. Kamdjwÿ dja me kãtãm me'õ jao bikênhõ ba. Dja ã pykakam ane. NhyM ije pykao nykam gêdja Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. ³¹ NhyM be, jakam me rũnhõ kutewaja djãm me kute memã wa rã'amã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katên tẽ. NhyM be, me kajgo mex ne me katên tẽmja gêdja me pãnh rũnhõ kutewa. Nãm ã Jeju kõt ba djwÿnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'ã prykõt mõ. Krĩraxbê Djeruxarê'ÿr àbir mõ nhyM Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. NhyM ar te kute marmã kam no tyn mõn arÿm tĩn prãm. NhyM kam arÿm me kãxã aro tẽn arkum amijã ujarênh tẽ. Kõt ba djwÿnhbê 12jamã ne amijã ujarênh tẽn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arÿm Djeruxarê'ÿr badjàbirn babõxmã. NhyM kam ba ije amijo inhĩ dja me apÿnh me rũnhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr arkum ikangan Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. NhyM kam me ikã mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. Ne kam me bajtemmã ikanga. ³⁴ NhyM me arÿm ijã bẽno ajkên ikutõn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arÿm ibĩ nhyM ijã akatin akatin akati ba akubyn ifĩn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ NhyM kam Xijagumẽ Djuãõ ar arÿm 'ÿr bõx. Djebedêu kute ar irja 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, bar amã arê ga prĩne kõt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ NhyM arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ NhyM ar kum,

—Be, dja ga ĩ anhõ me ja kunõ amiptãn prĩne amexkumrêx ne apyma. Memã anhÿrkam bar irax ne anhikõ'ã memã nhÿ, bar ijõ adjubõk'ãnh nhÿ nhyM ar ijõ adjuge'ãnh nhÿ. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ NhyM Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangõ jao ikõ. Djãm ar aje ipyrãk ne kangõ jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyrãk nhyM ngõmã me kute ar adjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangõ jao kõm ne ngõmã adjãrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryõ kute Jeju tokry pyrãk jabej ne ar kukij.

³⁹ NhyM ar kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

NhyM Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikô nhy me ngômã ar adjadã. ⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhÿrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'ô ar utâr ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhyk kôt ba djwÿnhbê 10 arÿm ar kabên ma. Ne kam arÿm Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ⁴² Nhyk Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadwÿr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh kute meo bao ane gar arÿm ama.

⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjápênh ar aba. ⁴⁴ Ne kam ar ajô aben kadjy abênjadwÿr rax prãm jabej tu amijo akâtãm ne me kunĩmã adjápênh kajgo aba. ⁴⁵ Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê tê? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhyk be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjápênh ja kadjy ne ba amrê tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rÿt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhyk kam ar ajte tẽn kam krĩraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhyk kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krãptĩmê ne me Djeriko kurÿm kator mô. Kator mô nhyk wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷ Nhyk me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tẽnja, anhÿro kumex. Nhyk arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwÿ 'ô. Gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁸ Nhyk me krãptĩ arÿm kum bën tÿx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyk kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tãmdjwÿ 'ô, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁹ Nhyk Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajô tẽn kum arê gê amrê iwÿr tê, ane.

Nhyk me 'ÿr tẽn kum arên kum,

—On akĩnh ne on kãjmã dja. Onĩ amiwÿr ajuw, ane. ⁵⁰ Nhyk arÿm wãnh inôkãti mên ekrux ne kãjmã dja. Kãjmã djan arÿm Jeju'ÿr tê. 'ÿr tẽn arÿm 'ÿr bôx.

⁵¹ Nhyk Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyk no rãja kum,

—Bênjadwÿr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

⁵² Nhyk Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyk kum kabênme ro'ã arÿm rÿt mex ne arÿm Jejukôt pry'ã tê.

11

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyk Jejumê ar prykôt mō:n kam krĩraxbê Djeruxarê kuri krĩ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjêmê Betanhamê. 'ÿr bôx nhyk kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

2 —Pry ja'ã dja gar arek katât krîwãmã tẽ. Nhy m ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krî jabatãnh nyrewã pumũ. Nhy m me kute pĩ maktã òkre djẽ nhy m ãmwã. Kraxje me'õ mry wã'ã krî kêt. Dja gar 'ãpre bõn amrẽ o tẽ. 3 Godja me'õ 'ã ar amã kabẽn jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bẽnjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4 Nhy m kam ar 'ÿr tẽ. Tẽn kam arÿm mrymã kato. Kikre'õ jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhy m dja. Pry kênhkam ne mry dja nhy m ar arÿm 'ãpre bõ. 5 Nhy m ar bu'ã me ku'ẽja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bõ? ane. 6 Nhy m Jeju kute arkum 'ã karõ kõt ne ar ã memã ane. Nhy m me arÿm arkum, “Ajrã”, ane.

7 Nhy m ar arÿm Jeju'ÿr mry o tẽn o bõx. Ne kam ar aminhõ kubêkão kum mry'ã aty. Nhy m kam 'ã nhÿ. 8 Nhy m kam me krãptïdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mõ. Aminhõ kubêkão kum atyo mõ. Nhy m me kwÿ bu'ã kapõt'ÿr mõn pi'õ nhikẽn o bõx ne kukãm kum pry'ã o atyo mõ. Nhy m arÿm 'ã tẽ. 9 Nhy m me kwÿ kukãm mõ, o àkjêr mõ nhy m me kwÿ kõt o àkjêr mõ. Nãm me o àkjêr mõn kãj bê abenmã kum, Metïndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bẽnjadjwÿr rax. ãm mexkumrẽx. Kam me ikĩ:nhkumrẽx. Gẽ on me ipytã. Gẽ Metïndjwÿnh o kĩnh rax. Metïndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bõx. 10 Arÿm me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bõx. Gẽ me kãjkwakamdjwÿ Metïndjwÿnhmã nextire jarẽnho kumex. Gẽ on me ipytã, ane.

11 Nhy m arÿm krîraxbê Djeruxarêkam bõx. Bõx ne kam Metïndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunĩ pumũho tẽ. Nhy m kam arÿm 'ã amykry mex ne. Nhy m kam kõt ba djwÿnhbê 12mẽ amũ krî ngrirebê Betanha'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kam bõx.

Ar kute tu amim Metïndjwÿnh kamnhÿxkumrẽxmã 'ã ujarẽn.

Mat 21.18

12 Nhy m ar'ã akati nhy m arÿm Betanha kurũm tẽ. Ne kam kum prãm ne. 13 Nhy m wãnh pidjõbê pigêre'õ dja nhy m amybÿm 'õ pumũ. Ne kute ò jabej kadjy 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne te ò jabej nhy m ò kêt ne 'õbit nhy m arÿm omũ. Kraxje ò'ã mytyrwÿ kator kêt rã'ãkam ne ò kêt. 14 Nãm omũn tu pidjõmã kum,

—Jakam dja ga adjõ kêtumrẽx nhy m me adjõ krẽn kêt ne, ane. Nhy m kõt ba djwÿnh arÿm kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

15 Nhy m kam ar tẽn kam krîraxbê Djeruxarêkam bõx. Kam bõx nhy m kam Jeju Metïndjwÿnh nhõ kikretimã tẽn wadjã. Nhy m me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kumex. Nhy m me kute memã mÿjja o pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhy m arÿm bõm me rẽnho dja. Nhy m me kute me ò pi'òk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'òk kaprĩ nhõr kadjy me kumex nhy m mebê pĩponho àpanho tẽ. Nhy m me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhy m mebê krî djã nhikõ rẽnho tẽ. 16 Ne mã mebê àptãro djan memã kum,

—Kwãrĩk wãnh on Metïndjwÿnh nhõ kikreti katikõt me ajẽnho aba kêt, ane.

17 Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metïndjwÿnh kabẽn'ã pi'òk no'òk ne. Kamã Metïndjwÿnh ta memã kum, “Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

'Apÿnh me ò pyka kunîkôt me kute Metîndjwÿnhmã kabên kadjy ne ò kikreti wã', ane.

Dja me ã inhô kikreti'ã abenmã ane."

Nãm ã Metîndjwÿnh pi'òkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me aje kam me àkînhîo aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁸ Nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê arÿm Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhÿn abenmã kum,

—Je tô mÿj dja gwaj baje Jeju bînmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kâtãm kunî Jejukam no tyn kum kabên kînh ne kumex. Nhyim kam me rûnhja kum uma.

¹⁹ Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arÿm krîrax kurûm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhyim ar'ã akati nhyim ar ajte pidjôbê pigêre 'ãnh tẽn omû. Nhyim arÿm arêrmê kunî ngrã ne. ²¹ Nhyim Pedru akubyn amijo tẽn Jeju kabên man kum, —Ujarênh djwÿnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrônghja arÿm ngràn dja, ane.

²² Nhyim kam arkum,

—Gora ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. ²³ Ba ar amã arê gar ama. Gorên me'ò krânhwãmã kum, "On amikaban ngô jabatàngh müjakam môn tÿm", ane. Ne ren ôkre kadjwÿnhbê amim,

"Kon, birãm dja ipêx, kon", anhÿr kêt ne tu kadjy amim kamnhîxkumrêx ne ren amim, "Be, mrãmri dja ikabên kôt ã imã o ane", ane. Kute ren ã amim anhÿrkam ren krângh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁴ Kam aje mÿjja kunîo Metîndjwÿnhmã adjã'wÿrja dja gar tu kadjy amim kamnhîxkumrêx nhyim arÿm ar akabên kôt ã ar amã o ane. ²⁵ Ga kam ar aje Metîndjwÿnhmã adjã'wÿro adjãmkam amimaro dja. Me'òkam angyrk jabej amimaro dja. Godja gar me'òkam angyrk jabej on kam angyrk wãnh kum anhiren kam angyrk kêt. Dja gar kam angyrk kêt nhyim kâjkwakam ar Abãmdjwÿ arÿm ar gadjwÿ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt. ²⁶ Be, godja gar me'ò, axwe'ò mar rã'ã jabej ne kam angyrk rã'ã jabej nhyim ar Abãmdjwÿ ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyrk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjê.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhyim ar tẽn kam Djeruxarêkam bôx. Nhyim kam Jeju ajte Metîndjwÿnh nhô kikretikam bôx ne kam ar mrã. Nhyim me rûnh arÿm 'ÿr bôx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebêngêtmê ne me 'ÿr bôx. ²⁸ 'ÿr bôx ne amÿja'ã kute kikreti kurûm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mÿj me'ò kabênkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ò ne amã me'ã karô ga kam amû ô'ã bôm ar me rênho aba? ane.

²⁹ Nhyim Jeju memã kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ò kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê.

³⁰ Djuão kute ngômã me angjênhja djãm me kabên kôt ne arîk ar ngômã me angjênhho ba? Nâr djãm Metîndjwÿnh kabênkôt? Goja imã arê, ane.

³¹ Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metîndjwÿnh kabênkôt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabên 'ô jarên gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

³² Nâr dja gwaj kum, “Me kabên kôt ne tu arîk ar ngômã me angjênho ba”, ane nhyam kam me krãptî ren o ngyrk ne kum gwaj bakuré gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kînh ne, ne o Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj kum ane nhyam me arÿm o ngyrk ne.

³³ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mÿj me'ô kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhyam kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'ô kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

12

Pidjôo djuw mex djwÿnh jaxwe'ã ujarênh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

¹ Ne kam memã apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

—Be, me'ô arÿm amim pidjô kwÿ kren kadjy bu'ã kêno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumûnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prêkti nhîpêx. Ne kam me kwÿmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mûm kwÿo atom.” Nãm ã me kwÿmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rûnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ã ô pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênh djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwÿnh ã me kwÿmã anen kam atemã pyka 'ômã tê. Ne kam kam wãnh ar ba. ² Nhyam arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ô pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ô âpênh jano. Kute memã arênh nhyam me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano. ³ Nhyam kam 'ÿr tèn bôx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ôjao tÿm ne kaprêprê:k ne. Nhyam mã akubyn 'ÿr ÿkam tèn 'ÿr bôx. ⁴ Nhyam ajte ô pidjôkô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'ôjadwÿ jano nhyam 'ÿr tèn 'ÿr bôx nhyam me bîn punun kum pijãm jadjãn ano. ⁵ Nhyam kam ô pidjôkô djwÿnh 'ÿr ajte ô âpênh 'ô jano nhyam 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Tãmwãdjwÿ ne me tu kubî. Nhyam kam aben totokmã me'ÿr ô âpênh krãptî jano nhyam me kwÿ titik ne kwÿ pa.

⁶ Nhyam kra djwÿnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arÿm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhyam me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr ano nhyam me'ÿr bôx.

⁷ Nhyam kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubî. Tãmwã dja bãm kum mÿjja kunî ngã, ô nèkrêx kunî kanga, ane. Gwaj on tãmwã bîn kam amim ô nèkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunîo aminhõ, ane. ⁸ Ne kam o tÿm ne kubînh arÿm pidjôkô kurûm bõm kumê.

⁹ Be, mÿj gêdja ô pidjôkô djwÿnhja me ja on? Bir, dja me'ÿr tèn me'ÿr bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã. Nãm ã Jeju me rûnhmã ane. Amijã ne ô pidjôkô djwÿnh kra jakren Metîndjwÿnh kukwakam kabên

jarênh djwÿnh'ã ne ò àpênh jakre. ¹⁰ Nhyam kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metîndjwÿnh kabên jarên memã kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo âm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bôm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kêno ane gu me omÿn kam bamã mexkumrêx”. Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo âm djwÿnh jakre. Mrãmri ne me rÿnh kute kikreo âm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarê.

¹² Nhyam me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo âm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãpti pymaje ne me te 'ã amijakren arÿm mã tê.

Xedjamã pi'ók kaprî nhôr'ã ujarênh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmê Erodji nhô me ja kwÿ jano. Jeju bênjadjwÿr'ã kabên punu jabej ne me me ja jano. Godja bênjadjwÿr'ã kabên punu'ò jarê nhyam me arÿm bênjadjwÿrmã arê. Kadjy ne me Jeju'ÿr bôx ne kum,

¹⁴—Ujarênh djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx. Amã me rÿnh puma kêt. Me rÿnhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pyrãk ne me imã Metîndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêx. Me bênjadjwÿr rÿnh kunî nhô bênjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metîndjwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bênjadjwÿr Xedjamã pi'ók kaprî nhôrãmã? Nâr kon. Goja on ar imã arê. ¹⁵ Dja gu me kum kungã nâr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhyam arÿm me 'êxnhkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bênjadjwÿr raxbê Xedjabê pi'ók kaprî nê prãmja pumũ”, ane. Amrê imã ngônphono pi'ók kaprî tê ba me amã omÿ, ane. ¹⁶ Nhyam me kum o tén kungã nhyam arÿm memã kum,

—Mÿj me'ò ne 'ã karôja? Ne mÿj me'ò ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhyam me kum,

—E kum be, Xedja nhô, ane.

¹⁷ Nhyam Jeju memã kum,

—Bir be, ò pi'ók kaprî. Dja ga me kum angã nhyam be, Metîndjwÿnh nhô mÿjjabit dja ga me Metîndjwÿnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhyam me te kute kutã mÿjja'ò jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kãx ne mã mô.

Me tyk akubyn tîn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyam kam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arîk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹—Ujarênh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã, “Godja me'ò prô'ÿr môn kra kêt rã'ãn tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymë ar aben djakam ikwāja'õ 'yr mō. Ne kam kum kra djin kukrij nhy m abatānh ne.

Me kute 'ā abenmā kum, 'Be, kamy tyk kra ne wā', anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rā'ā kadjy."

Nām ā me bakukāmāre Mōjdjê me bamā ane. Nām mebê xadjudjêu ā Jejumā ane. ²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhy m kutewaja prō'ÿr mō. Prō'ÿr mōn kra kêt ne ty. ²¹ Nhy m atārija pānh 'ÿr mōn kam ajte ty. Nhy m pānh atārija 'ÿr mōn kam kra kêt rā'ān ajte ty. ²² Be, nām ar ā o anhÿro tēm tāmtā: nhy m arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhy m arÿm ar prōja arkôt ty, kra kêt rā'ān ty. ²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmā kamy prō'ÿr ba. Godja we ar kunī akubyn tÿn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tÿn kêt jarēnh mÿr jabej ne me ā Jejumā ane. Me kute o àpanh nhy m binhikrēnh kadjy nārām ne mebê xadjudjêu ā kum ane.

²⁴ Nhy m Jeju arÿm memā kum,

—Me ajte Metÿndjwÿnh kabēn'ā pi'òk no'òk mar kêt ne me ajte Metÿndjwÿnh tÿ: xkumrēx mar kêt. Nā gām me arĭk Metÿndjwÿnh kupa'ā memā 'ā ajarē.

²⁵ Be, me tyk ne akubyn tÿnkam djā ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tÿnkam ne me abenwÿr ba prām kêt kumrēx. Kam dja me kute kàjkwakam kadjy mrānh djwÿnh pyrāk. ²⁶ Be, mrāmri me tyk akubyn tÿnkumrēx. Amrēbê: ne Metÿndjwÿnh me bakukāmāre Mōjdjēmā kabēn jarē. Me tyk akubyn tÿn'ā kabēn jarē nhy m 'ā pi'òk no'òk. Djām me ajte pi'òkkam omÿnh kêt, akaòk pòk ne tu mex ne àm'ā ujarēnhkam Metÿndjwÿnh kute kum,

“Ibê Abraão mē Idjakmē Djako ar õ Metÿndjwÿnh”, anhÿrja, djām me ajte pi'òkkam amim arēnh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'ātÿmkam ne Metÿndjwÿnh ā me bakukāmāremā ane.

²⁷ Bir be, ar tyk tÿmja Metÿndjwÿnhmā tÿn ne ar ba nÿj pumÿ. Djām Metÿndjwÿnhbê me tyk nhō Metÿndjwÿnh? Kati. Metÿndjwÿnh ne me tÿn nhō Metÿndjwÿnh. Me tyk kunī ne me kum tÿn. Kam ne ba me amā, “Metÿndjwÿnh ne kubê me tÿn nhō Metÿndjwÿnh”, ane. Nā gām me kupa'ā memā 'ā ajarē. Nām Jeju ā mebê xadjudjêumā ane.

Me kute kukràdjā jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumē mebê xadjudjêumē aktā kabēno aben japanho dja nhy m Mōjdjê kukràdjā mar djwÿnh'õ arÿm me'ÿr bôx. Ne Jeju katāt kute memā Metÿndjwÿnh kabēn jarēnhkôt arÿm kuman kam kukij ne kum,

—Metÿndjwÿnh kute katāt me kute amijo ba'ā memā karòkam kabēn jarēnhja kute aben nhitepā memā kabēn jarēnhja dja ga amim maro tē. Nhÿnh kabēnja'õ ne mexo kute kunī jakrenh? ane. ²⁹ Nhy m kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kabēn'õ kumrēx mexo kute kunī jakrenhja ba amā arē ga ama. Metÿndjwÿnh memā kum,

“È, mebê idjaer, gora ikabēn ma. Bēnjadjwÿr djwÿnh, kubê ne Metÿndjwÿnh. Bēnjadjwÿr djwÿnh pydji.

³⁰ Me anhō Bēnjadjwÿr djwÿnh, me Atÿndjwÿnh dja ga me amā kÿnh, amā abêo katāt me kunī, mÿjja kunī jakre.

Djām ajajkwaobit amā Metÿndjwÿnh jabēmā? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjā kunīo dja ga me amā abê:.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwýnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kabẽn kunĩ jakrenh ne ja. ³¹ Ne kam atãri Metĩndjwýnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Atemã kabẽn'õ mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² NhyM Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh kum,

—Ujarẽnh djwýnh, kõt ne ga arê. Mrãmri Metĩndjwýnh pydjibit. Atemã'õ kêtukumrẽx. ³³ Dja me kum kĩnh, kum abêo katãt me kunĩ, mýjja kunĩ jakre. Djãm ajkwaobit kum Metĩndjwýnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwýnhbê, kukràdjã kunĩo dja me kum abê:. Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabẽn ja ne mexo Mõjdjê kabẽn kunĩ jakre. Dja me Metĩndjwýnh kabẽnja man kõt ar amijo ban arým mexkumrẽx nhyM me kute Metĩndjwýnhmã mry bõrja mexo me tẽp kêtukumrẽx. Me kute kum apýnh mýjja nhõr kunĩja mexo me tẽp kêtukumrẽx. Nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhja Jejumã ane.

³⁴ NhyM kam õkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabẽn kõt kabẽn mexkumrẽx, ane. Ne kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amim apytãr ne ar ajo ba 'ýr, ane. NhyM me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabẽn mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mýj me'õ tãmdjwý jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ NhyM kam Jeju ajte Metĩndjwýnh nhõ kikretikam tẽn bõx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarẽnho djan kam memã kum,

—Be, Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tãmdjwý”, anhýr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tãmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bẽnjadjwýrdjwý, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabẽn jarẽn memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarẽnhja pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarẽnhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ne kum, 'Amrê idjubók'ãnh nhý, Abẽnjadjwýr raxkam idjubók'ãnh nhý.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnhho mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwýnh inhõ Bẽnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abẽnjadjwýr rax”, anhýrja pumũ. ³⁷ Mýkam ne me 'ã Dawi tãmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bẽnjadjwýr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhyM me krãptĩtija kum kabẽn kĩ:nhkumrẽx ne.

³⁸ NhyM arek memã ujarẽnho dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omũ. Aminêje Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amibẽn kadjy kute kubêkã jabjêtitibit jangjênh prãmukumrẽx. Ne ajte me krãptĩ nhípókri kute memã amibẽn nhyM me kute memã rũnh jarẽnh ne kute memã kum, “Bẽnjadjwýr, djãm ga, djãm ga”? anhýrja. Ja ne me kum kĩnhkumrẽx. ³⁹ Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam nãr me krãptĩ àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãmukumrẽx. Me kute amibẽn kadjy ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãmukumrẽx. Kwãrik wãnh gar me kudjwa

kêt. ⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mỳjja kunĩ akĩ ne kam ajkwaobit Metĩndjwỳnhmã kabẽn rũnh ne, ne kum kabẽn 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabẽn. Be kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwỳnh me kurãm memã pãnh rax jarẽn prĩne me kurãm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

Me'ô 'uwtĩ kute ô pi'ôk kaprĩ ngrĩre nhôr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhyam kam me kwỳ itepato mõn bõx. Me kute amikutã Metĩndjwỳnhmã pi'ôk kaprĩ kwỳ nhôr kadjy ne me mõ. Nhyam Jeju arỳm tẽn pi'ôk kaprĩ nhôr djã kõnh nhỹn me omũnho nhỹ. Me ô nèkrêx rũnh krãptĩ ne me aben totokmã kam pi'ôk kaprĩ rũnh ne kurê. ⁴² Nhyam kam me'ô nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhyam ô mỳjja kêtja ngõnhponhreo pi'ôk kaprĩo amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumê. Ngõnhponhreja ne abenã rênhkam kubê pi'ôk kaprĩ 'ô pydji, ngrĩ:re.

⁴³ Nhyam kam Jeju amiwỳr kõt ba djwỳnh ar ku'uw nhyam ar 'ỳr bõx. Nhyam arkum,

—Ba ar amã arê, me'ô 'uwtĩ ja ne ô mỳjja kêt ne tu me kurãm ô pi'ôk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'ôk kaprĩ raxo tẽn kum kungã. ⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprĩ kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nhyam be, me'ô nija ne ô pi'ôk kaprĩ kêtê, pi'ôk kaprĩ ngrĩre ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krẽn ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'ô nõr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kurãm pi'ôk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnh arkum ane.

13

Akubyn bõx kukãm mỳjja apõx'ã ujarênh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhyam kõt ba djwỳnh'ô kum, —Ê, Ujarênh djwỳnh ga, këntio me kute kikreti kwỳ nhĩpêxia pumũ. Kẽnme kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhyam Jeju arỳm arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ã me kurê djwỳnh prĩne kikreti ngrãn kẽn aben nhĩby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhyam kam kẽn'ô aben nhĩby nõr kêtumrêx, ane.

³ Nhyam kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhyam Jeju arỳm amybỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kõnh nhỹ. Nhyam Pedrumê Xijagumê Djuãomê Ångre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ê, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhỹnh amex 'õkam dja me bakurê djwỳnh me bawỳr bõx ne kikreti ngrãn ãm djã kapõ? Mỳj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt ô akatimã ikaton ô akati ma.

⁵ Nhyam kam Jeju arkum apỳnh mỳjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarênh arkum,

—Gora ar amijã ano tỳx gê me'ô ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêx kêt. ⁶ Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ỳr bõx ne arỳm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arỳm amijã imê. Amijã imẽn arỳm memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arỳm me krãptĩ noo aknon Metĩndjwỳnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwỳr prõt man amybỳm me kute abenwỳr prõt jarênh ma. Kwãrĩk wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã

'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhÿro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ÿr o tẽm rã'ã. ⁸ Nã, apÿnh me ba djari gêdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhy m apÿnh bënjadwÿr rûnh nhô me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djari gêdja kam pyka tertet ne. Nhy m prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra ãja pumû. Adjÿm. Dja kra ã:n kam arÿm ã ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mô:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja me apÿnh me rûnhmã ar akangan me bikprôn h djakam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarênh ar abakam dja me apÿnh me bënjadwÿr rûnhmê me bënjadwÿr kry'ÿr ar ajo mô. Ar ajo mô gar me kabem aku'ê. Memã ijã adjujarênh nhy m me kute mar kadjy me kabem aku'ê. ¹⁰ Nhy m be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djã kunikôt ijã ujarênh ny jarênh kumrêx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute memã ar akukjêr kadjy me rûnhmã ar akanga. Kwãrik wãnh gar kam amikukãm akabên 'ô'ã karô kêt ne kwãrik wãnh amikukãm anhôkre kadjwÿnhbê amim, “Je tô mÿj gêdja ba aminêje memã ikabên ja on”? anhÿr kêt. Be, me kute memã ar akukjêr majmã dja Metÿndjwÿnh Karô ta ar amã ar akabên mex jarê gar aman arÿm memã arê. Kute ar amã ar akabên jarênh ja dja gar memã arê. Djãm ar ga dja gar memã akabên jarê got? Kati. Karô ta dja memã kabên jarê.

¹² Nhy m mÿjja kunÿ pyka kôt amingrãnh kadjy dja me kute abeno ôbikwa djwÿnh abenmã àkrê. Me rûnh kute me par kadjy dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã nãr bãm kurên me rûnhmã ar kanga. Me rûnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³ Ikôt ar abikamênhkam dja me kunÿ kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijã adjukanga kêt ne amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytã. Dja me kunÿ kute aminhinomã amimên nhô akati bôx gar amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apytã. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê”, anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja amingrãnh 'ÿr nhy m kam arÿm mÿjja punutija dja. Metÿndjwÿnh nhô kikretikam dja. Djãm mÿjja punuti Metÿndjwÿnh nhô kikretikam ãmkam mex got? Dja kam dja gar arÿm omû. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunÿ ajkên kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metÿndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarênh 'ã pi'ók no'ók. Dja gar pi'ók no'ókwã pumûn kam mÿjja punuti pumûn kam kôt ama. Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prôt ne.

¹⁵ Gêdja me'ô kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãmã nèkrêx'ÿr ãr ne byr ne o tẽm kêt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh kute kubêkã jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amû prôt.

¹⁷ Watÿ:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Me mÿjja punuti pymaje prôt ne kam arÿm tokry:. ¹⁸ Dja gar Metÿndjwÿnhmã amijô a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêt mã.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijô tẽn mÿjja kunÿmo krax djã'ÿr amijô bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar me maro tẽ. Dja gar me tokry tûm maro tẽn amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumû. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokry katãt me tokry tûm wã kunÿ jakre. Ne amrê me'ã akati môrkam

me tokry nydjwý dja me tokryo mýjja punuti'ã me tokryja têp kêtumrêx.
²⁰ Metündjwýnh ren tokry'ã akati kwý ngri kêt nhy me'õ ren tîn kêtumrêx.
 Be, Metündjwýnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utârja kadjy dja
 arým 'ã akati wã kwý ngri.

²¹ Godja me'õ 'êx ne ar amã, "Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhý. Arým ne
 Metündjwýnh 'ã me õ Bënjadjwýrbê kumkati më nhy jakam arým memã nhý",
 anhÿr jabej. Nâr me'õ ajte 'êx ne ar amã, "Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhý.
 Arým ne Metündjwýnh 'ã me õ Bënjadjwýrbê kumkati më nhy jakam arým
 memã nhý", anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrik wãnh amim
 me ja mar kêt.

²² Be, apýnh me ta kute amijo Kritu pyrãk dja me amijo amirít ne. Nhy
 amũ me jadjwý amijo amirít ne 'êx ne memã kum, "Ba ne ba Metündjwýnh
 kukwakam me amã idjujarênh iba", anhÿro ba. Dja me me aêrbê mýjja
 pumũnh kêt kwý nhípêx, kute me noo biknor nhy me kute me a'ã abenmã
 kum, "Mrãmri ne djãm Metündjwýnh kukwakam me kabënkumrêx", anhÿr
 kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metündjwýnhbê meo akêx jabej.
 Metündjwýnh kute amrêbê amijo me utârja kubê meo akêx ne kute meo ba
 jabej. Me 'êxnhĩ no týxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwýo akêx ne
 meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijã ano týx ne. Ba ne ba mýjja apõx kêt
 kũkam ar amã arê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhy me tokryo ku'êwã'ã akati apêxkam dja mýjja rũnh apõx.

"Nhy myt amijo akamãt kô tyk nhy mytyrwý irã kêt.

²⁵ Nhy kanhêti kãjkwa kurũm rõrõk nhy kãjkwakam apýnh mýjja tý:x
 amingrêk ne."

²⁶ Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arým prĩne itý:x ne prĩne imextire ne ipyma:.
 Ne kam kakrãkõt bõx nhy me kunĩ: arým ibõxkõt ipumũ. ²⁷ Ba kam ikadjy
 mrãnh djwýnh jano nhy me arým inhõ me ja o atom. Ije amijo me utârja
 kunõ atom. Dja me kwý kãjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Nhy me kwý
 kãjkwa 'ênhõt'ãm mõn meo atomo mõ. Nhy me kwý aktã kãjkwa nhiré'ãm
 mõn meo atomo mõ. Dja me apýnh pyka kunĩkõt inhõ me ja kunĩ:o atom. Ba
 ne ba kũkam ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibõx djã nhõ akatija'ã ne ba ije pidjõbê pigêre jakremã. Gora
 ije 'ã mýjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Dja pidjõ pakã nokã tukam 'õ
 nhingrã kadjy arým ingrã apõx gar kam arým amexmã kamnhĩx nhy kam
 arým amex. ²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apõx mõr ane gar
 kam arým ijabej rít ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx djã arým 'ÿr. 'ÿr dja
 mýjja apõxja. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã. Nhy be, ibõx kutã gêdja mýjja
 pumatija apõx mõ.

³⁰ Nã, mrãmri ne ba ar amã kõt arê. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par
 kêtĩ mýjja ja kunĩ apõx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³¹ Ikabën kajgo kêtumrêx.
 Gêdja pykamê kãjkwa ï apêx. Nhy be, ba ikabën gêdja 'õ biknor kêtumrêx.
 Mrãmri gêdja ba ije mýjja jarênh ja kunĩ apõx nhy me omũ, ane.

Me kute bõx djã nhõ myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibõx djã nhõ akati nâr myt djãm me'õ kute mar? Kati,
 me'õ kute mar kêtumrêx. Kãjkwakam kadjy mrãnh djwýnhdjwý kute mar kêt.

Ibãmbit ne kute mar. ³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metũndjwýnhmã amijo a'wý. Mýkam? Bir, ar aje akubyn ibõx djã'ã myt mar kêt kam. ³⁴ Ar aje akubyn ibõx djãkam myt mar kêt kute õ kikre djwýnh nhõ àpênh pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, õ kikre djwýnh ne arým kurũm anhýr bê tẽmmã. Ne kam õ àpênhmã kikre'ã karõn arkum apýnh àpênh djã'ã karõ. Ne kre nêje ku'ê djwýnhmã kum, "Gora arek ijabej ajkam ama", ane. Ne kam arým mã tẽ.

³⁵ Kam dja gar gadjwý arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije õ kikre djwýnh pyrãk. Ar aje ibõx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibõx jabej nãr akamãt kõ ipõkri ibõx jabej nãr õkrên'ãnh kãrkam ibõx jabej nãr kryrãm ibõx jabej. ³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bõx gar ajmã nê. ³⁷ Ar amã ne ba arým ibõx djã'ã karõ. Jakam ne ba me kunimã 'ã karõ. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mýjja apõx'ã arkum ane.

14

Me'õ nire kute Jeju nhimõkkam kangõ runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metũndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati nêje arým akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunĩ amex kunĩkõt aben pydji. Amrêbê: Metũndjwýnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh nhyem me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwý ne me kute djwýponhrebít kur. Metũndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati nêje akati pydji nhyem me kadjy Metũndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ arým abenmã kum,

—Mýj godja gwaj baje me krãptĩ kãxã Jejuo batým ne bĩnmã on? ane. ² Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djã nhõ akatikam o batým kêt. Gwaj ren o ane nhyem me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metũndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me krãptĩ bõxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhý. Kamã ne me'õ ã kajêkam tẽ arým mex. Idjibê ne Ximão. Ûrkwãkam ne Jeju õ kwý krẽno nhý. Õ kwý krẽno nhý: nhyem me'õ ni arým 'ýr tẽn 'ýr bõx. Nãm 'ýr kẽn jakareo ngõnh byno tẽ. Ngõnhkam ne me kudjý djã kangõo ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me prĩne ipêx mex nhyem pãnh raxkumrêx. Nãm o tẽn o bõx ne 'ã kutan arým Jeju nhimõkkam kapĩ.

⁴ Nhyem bu'ã me ku'ê kwý kõt nokã nhãn abenmã kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djão ajkê? ⁵ Gwaj ren pi'õk kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'õk kaprĩ rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnhõ denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'õk kaprĩ rax byn ren me õ mýjja kẽtmã kungrà. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

⁶ Nãm ar anen nijamã akij. Nhyem Jeju arým tu ar kabẽn man arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mýkam ne gar kum kaprĩ jadjã? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx. ⁷ Be, akati kunĩkõt ne ar abu'ã me õ mýjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mýjja nhõr prãm tu memã angã. Nhyem djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arê gar ama. ⁸ Dja ba ty nhyem me arým ijadjã. Me kute ijadjãrmã ne nija kuma. Kuman arým kum ikaprĩn ijã me kudjý djã kapĩ. Nãm te kute mýjja mexo kute imex pyrãk ne kute imã õrmãn arým tu ijã me kudjý djã kapĩ. ⁹ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kãj bê pyka kunĩkõt mã memã ijã ujarênh ny jarên mã nijadjwý 'ã ajarê.

Kute ijã me kudjy djã kapĩn'ã ajarẽ. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhyim kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwýnhbê 12 'õ ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽ. ¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,

—Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhyim ar kuman arým kĩnhkumrẽx ne. Ne arým kum kabẽn jarẽnh mãmdjin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'òk kaprĩ ngã, ane. Nhyim kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhýro ba.

Ar kute ro'ã õ kwý krẽno ino rer:

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹² Nhyim kam mebê idjaer kukràdjãkôt me kute djwýponhbit kur nhõ akati arým kutewa. Kam ne me apýnh ùrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kuku. Amrêbê: Metĩndjwýnh me irõbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhyim kôt ba djwýnh ar Jejumã kum,

—Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwý krẽn kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhõ kwý krẽn djã jadjwýr mex? ane.

¹³ Nhyim arým kôt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karõn arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽ. Nhyim arým me'õ ngyo ngõnhkam ngõ mýn o tẽ gar omũ. ¹⁴ Nhyim arým kikremã wadjã gar kôt tẽn wadjã. Wadjã ã kikre djwýnhmã kum, “Ujarẽnh djwýnh ne amã kabẽn ne amã, ‘Bamê ikôt ba djwýnhmẽ ne bar inhõ kwý krẽnãmã. Nãr kadjy inhõ kumoka'ê? Aje me bõx nymã kumoka'ê jarẽnhja, nãr? Dja bar Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽ.’ Nãm ã Bẽnjadjwýr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwýnhmã ane. ¹⁵ Nhyim kam kôjrũm kumoka'ê jabatãnh'ýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mýjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwý krẽn djã jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Nhyim kam kôt ba djwýnh 'ýr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabẽn kôt arým mýjja kunĩmã katon arým kam mrykĩ'ãtomti gan õ kwý krẽn djã jadjwýr mex.

¹⁷ Nhyim arým ar'ã para nhyim Jejumê Ar kubê 12 ro'ã kikre'ýr tẽn 'ýr bõx.

¹⁸ Ne kam arým nhý. Åkuro nhý nhyim kam Jeju arkum,

—Ar ajõ ikôt adjãkuro anhýrja dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx, ane.

¹⁹ Nhyim kam ar arým kaprĩren apýnh ar ã djãri aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhyim arým arkum,

—Be, ar abê 12ja 'õ, aje ikôt ngõnhkrãtikam mry kangõmã djwý jadjãro anhýrja'õ dja ga memã ikanga. ²¹ Be, ba ije amijo inhĩ ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metĩndjwýnh kabẽn no'òk nhyim pi'òkkam me kute ijo anhýrmã arẽnh kôt ne me arým jakam ar ã ijo anhýro ba. Nhyim be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ã kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watĩ:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²² Nhyim ar åkuro nhý: nhyim Jeju arým djwý'õ byn kam o Metĩndjwýnhmã mextire jarẽ. Kum mextire jarẽn arým kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminh'ã djwý jakren arkum,

—Inhĩ ne ja. Ar abyn krẽ, ane.

²³ Ne kam ngônhrâkam pidjô kangôjadwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmâ mextire jarên arkum kungâ. Nhyr ar kunî o ikô. ²⁴ Nhyr kam amikamrô'â pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krâptî kadjy dja ikamrô prôt. Metîndjwÿnh ne arÿm ikamrô prôt'â memâ kabên ny jarênh mândji, ane.* ²⁵ Ba ar amâ arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krâ'yr ne ja. Metîndjwÿnh kute amim ô me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx. Nâm â Jeju arkum ane.

²⁶ Nhyr kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. Ngrero ino ren arÿm amû krânhbê Oriwêre'ÿr mô.

*Pedru 'êx kukâm kute kum arênh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

²⁷ 'ÿr mô: nhyr Jeju arkum,

—Be, akamâtja tâmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmâ. Amrêbê: ne me bakukâmâre ar aprôt ne ar abimânh'a'â ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me ar ajâ ajarên memâ kum,

“Be, dja ba mrykî'âtomtio ba djwÿnh titik nhyr mry umaje prôt ne ajmâ.” Nâm me â ar ajâ ujarênho anen arÿm 'â pi'ók no'ók ne. Be, akamâtja tâmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmâ. Me bakukâmâre kute ar ajâ ujarênh kôt dja gar aprôt ne ajmâ. ²⁸ Nhyr kam me arÿm ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukâm pykabê Garrêjamâ tê, ane.

²⁹ Nhyr Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimânh jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imât kêt ne, ane.

³⁰ Nhyr Jeju kum,

—Kati, mrâmri dja ga arkôt aprôt. Ba amâ arê ga ama. Akamâtja tâmkam ôkrên'ânh kâr kêtîr dja ga amijâ maje ajêx pydji, nhyr arÿm kâ. Ga kam ajte amijâ maje ajêxo amânhkrut ne ijâ memâ kum, “Kati, ije me'ôwâ pumûnh kêtumrêx”, ane. Nhyr ajte kâ. Dja ga â ijâ memâ ane. Mrâmri ne ba amâ arênhkumrêx. Nâm â Jeju kum ane. ³¹ Nhyr Pedru kaj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'â gu babîr jabej ba ije amijâ maje ijêx prâm kêtumrêx, ane. Nhyr kam ar kunî â kum ane.

*Pidjôkôkam Bâmmâ amijo à'wÿr.
Mat 26.36; Ruk 22.40*

³² Ne kam mô:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhyr kam kôt ba djwÿnhmâ kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba 'ÿr Metîndjwÿnhmâ amijo a'wÿ, ane. ³³ Ne kam Pedrumê Xijagumê Djuâo ar aprôn aro mô. Ne kam madjâ kreti:n arÿm kaprî rax ne. ³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprî:re. Arÿm ikaprî kute ibîr 'ÿr. Jânh mân ar idjêje nhÿ gwaj baro'â aminêje barîto nhÿ, ane.

³⁵ Ne kam amû tê. Têmo râm ne ja ne tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metîndjwÿnhmâ amijo a'uw. Kute tokry, kaprîbê utâr prâm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ÿr bôx kêt jabej kum amijo a'uw. ³⁶ Ne kum,

* **14:24** Mrâmri ne Jeju kamrô prôt nhyr Metîndjwÿnh arÿm 'â memâ kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon mekam ingryk kêt ne.” Nâm â Metîndjwÿnh memâ ane.

—Djünwā, djām abê mỳjja'ō bipdjur? Kati. Aje mỳjja kunī nhípêx mar. Itokry, ikaprijabê ipytā. Nār kon, kwārīk wānh rā'ā ba tu itokry. Djām ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabēnkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kàjmā djan ar amānhkrut ne ikjêkétja'yr akêx ne tēn ar'yr bôx. Nhyim arek ar ôto ikwā. Nhyim Pedrumā kum,

—Je, Ximāo, djā nā gām arek anhōto nō? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhōto nō, ane. ³⁸ Ne ar kunīmā kum,

—Ar aminêje rīt ne Metīndjwýnhmā amijo a'wý. Gédja me te axwe'ā ar amā apné gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhōkre kadjwýnhbê ne gar amā ikabēnja kīnh. Nhyim be, ar aminêje arītbê ne gar arerekren anhōtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amū tēn Metīndjwýnhmā amijo a'uw ne kute ôbê kum kabēn jarēnhja kôt ajte kum tām jarē. ⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'yr akêx ne tēn ar'yr bôx. Nhyim ar nōkā bā mex ne. Ajte arek ôto ikwā. Rerek mex ne arek ôto ikwā nhyim ar tok nhyim ar te kute kum kabēnmā umaro nhý.

⁴¹ Nhyim kam ajte amū tēn Metīndjwýnhmā amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'yr akêx ne ar'yr tēn ar'yr bôx. Ne arkum,

—Je, djām arek ar anhōto anhiwā rā'āā, akôkam kôto anhiwā? Aj, arým itokry djā iwýr bôx 'yr. Ota, arým kute me axwemā ikangamā, ije amijo inhīja ne kute memā ikangamā. ⁴² Kàjmā ar dja. Gwaj on me'yr. Ota, arým kute memā ikanga djwýnh bôx, ane.

Me kute Jejuo tým.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhyro ām rā'ā nhyim Djuda arým 'yr bôx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'ō ne kubê Djuda. Nām 'yr bôx nhyim me krāptī me:x ne kôt mōn 'yr bôx. Nām me kàxdjwa kajgomē kô jamýn kadjy o mōn o bôx. Me rūnh ne me me ano. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngêtmē ne me me ano nhyim me 'yr bôx. ⁴⁴ Me 'yr mōr kētri ne kute memā kanga djwýnhbê Djudaja memā kum,

—Be, ije me'ō nhine kaōrkôt dja ga me omūn arým o tým ne pa 'amý. Nām Djuda arým ā memā ane. ⁴⁵ Ne kam 'yr tēn 'yr bôx ne kum, “Ujarēnh djwýnh”, anen arým ine kaō.

⁴⁶ Nhyim kam me arým 'yr mōn 'yr bôx ne o tým ne arým pa 'amý. ⁴⁷ Nhyim me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxja nhō àpēnh mekôt tē. Nhyim bu'ā me ku'ēja 'ō ne arým ô kàxdjwa kajgo kaban o me'ōjamā akabēn amak ta, bēnjadjwýr nhō àpēnhja jamak ta.

⁴⁸ Nhyim kam Jeju me krāptījamā kum,

—Je djām idjākīnhī ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr anhō kômē anhō kàxdjwa kajgomēo mō? Myt kunīkôt ne ba ar Metīndjwýnh nhō kikretikam ikrī, ar memā idjujarēnhho ikrī ga me kam kam ijo atým kêt ne. ⁴⁹ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrêbê: ne Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh me bakukāmāremā me ajā ajarē. Me aje ijo atým'ā ajarēn arým 'ā pi'ók nō'ók ne. Nhyim me arým aben djō'ā arēnhho mō:. Arēnhho mōr tāmtā arým iwýr o bôx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam arým iwýr o bôx. Ba ar iba: ga me arým jakam ā ijo ane. Me kute me bakukāmāremā me ajā ujarēnh kôt ne ga me arým jakam ā ijo atýmō ane. Nām ā Jeju me krāptīmā ane.

⁵⁰ Nhyim kam kôt ba djwýnh kunī mā amijā maje prōt ne. ⁵¹ Me'ō abatānh ny ne kute kubêkà pydjio amikupuja Jeju kôt tē. Rinhuo ne kubêkà. Nhyim me

kwÿ adjwÿnhdjwÿo tÿm ne kubê kubêkà 'amÿnh tÿx. ⁵² NhyM arÿm amikaban amikôt kubêkâmâ iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kujêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ NhyM me arÿm Jejuo mô. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax'ÿr ne me o mô. NhyM arÿm me rÿnh kunÿ abeno akuprô. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê Môdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê ne me arÿm akuprô. NhyM me Jejuo môn o bôx ne arÿm me rÿnh kabem kudja. ⁵⁴ NhyM be, Pedru ne Jeju kôt tê, nÿjar kum kre rax ne tê. NhyM me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax nhô kikre nhipôkri kÿnh ngrire nhyM Pedru arÿm Jejukôt wadjâ. Ne arÿm bÿnjadjwÿr nhô krâkamngônhmê ro'â ànhÿnho nhÿ.

⁵⁵ Nâm me me'ÿr Jejuo bôx nhyM kam me rÿnh arÿm me 'êxnhÿ jabej. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê me rÿnh kunÿ ne me me 'êxnhÿ jabej. Dja me amânhkrut Jeju'â 'êx ne memâ kum,

—Ba ne ba axwe kôt omû. Nâm â ane ba omû, ane. Dja me ane nhyM me arÿm me kabÿn man arÿm we axwe'ô pânÿ kubÿ. Kadjy ne me me 'êxnhÿ jabej. Ne te abejo dja. Me'ô ar amânhkrut kute axikôt 'â kabÿnja ne me te abejo dja.:

⁵⁶ NhyM me 'êxnhÿ krâptÿ ne me kâjmâ ku'ên arÿk aben kupa'âbit axwe jarÿnho kumex.

⁵⁷ NhyM kam me'ô ar ja arÿm kâjmâ djan 'êx ne 'â kabÿn jarÿn memâ kum,

⁵⁸ —Tâmwâ ne memâ kum, “Be, me kute ikrao Metÿndjwÿnh nhô kikreti nhipêxa dja ba kungrâ. Ne kam Metÿndjwÿnh nhô kikreti 'ôdjwÿ nhipêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'ô dja ba ipêx. NhyM ije ipêxo idjâm'â akati amânhkrut ne ikjêkêbit apêx ba ipêx pa.” Nâm â Jeju memâ ane bar arÿm kuma, ane.

⁵⁹ Ne kam ar jadjwÿ kute memâ arÿnhkam axikôt Jeju'â kabÿn jarÿnh kêt ne arÿk aben kupa'âbit arê.

⁶⁰ NhyM kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr raxja arÿm kâjmâ djan me ipôkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabÿnja ma. Djâm aje aminêje akabÿn'ô jarÿnh prâm kêtumrêx? On imâ amikôt amijarê, ane. ⁶¹ NhyM tu anhikrê.

NhyM me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax ajte kukijn kum,

—Djâm abê me babê idjaer nhô Bÿnjadjwÿrbê kumkati, nÿn? Djâm mrâmri abê Kritu? Djâm abê Metÿndjwÿnh Kra? ane.

⁶² NhyM Jeju kum,

—Kôt ne ga imâ arê. Ba ar amâ arê gar ama. Gêdja ba ÿ Metÿndjwÿnh pymati djubôk'ânÿ nhÿ. Ba ije amijo inhÿ gêdja ba ubôk'ânÿ nhÿ. Ibÿnjadjwÿr raxkam ubôk'ânÿ nhÿ gar ipumû. Ne kam ajte kakrâkôt amrê kâjkwa kurûm itêmkôt ipumû, ane.

⁶³ NhyM kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax kute memâ amingryko amirÿt kadjy arÿm amibê kâ kadjô. Amibê kâ kadjôn arÿm memâ kum,

—Ë, arÿm ne Metÿndjwÿnh japrÿ. E kum kwârÿk wânÿ gwaj ijukri me'ô kute axwe kôt omÿnhja jabej kêt. ⁶⁴ Gwaj bakunÿ ne gwaj arÿm kute Metÿndjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amijo Metÿndjwÿnh rax pytân arÿm o aprÿ gwaj kuma. Kute gwaj bamâ, “Metÿndjwÿnh djubôk'ânÿ inhÿrkôt dja gar ipumû”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma. Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nê? ane.

NhyM me kupânhtâ 'â kum,

—Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁵ Nhyam kam me kwÿ nokre kutôn rĩtbê nokre'ã pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmê ro'ã kum,

—Nhyam ne akurwa? Goja me'õ pumün imã arê, ane. Nhyam krâkamngônhy arÿm 'ã akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyam wãnh Pedru kikreti parbê ànhũnho nhÿ. Ànhũnho nhÿ: nhyam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax nhõ àpênh nija arÿm 'ÿr bõx. ⁶⁷ Ne omün prĩne omũnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Krĩraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyam aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabênwã mar kêtumrêx, ane. Ne kam tẽn kre tã dja nhyam kôt arÿm òkrên'ãnh kã. ⁶⁹ Nhyam bẽnjadjwÿr nhõ àpênh nija ajte omün bu'ã me ku'ëmã kum,

—Tãmwãdjwÿ ne kôt ar ba, ane. ⁷⁰ Nhyam ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhyam kãjbê 'ãtũm nhyam bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt akabênja ma. Bar kôt aman arÿm amã ikato, ane. ⁷¹ Nhyam memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtumrêx. Aje me'õ jarênhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhÿr kêtã amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arÿm ijêxnhĩ kêtãkôt ima, ane. ⁷² Nãm ane nhyam totokbê ajte òkrên'ãnh kã. Nhyam kam Pedru akubyn amijo tẽn amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

—Òkrên'ãnh kãr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji nhyam arÿm kã. Ga kam amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije tãmwã pumũnh kêt”, ane nhyam ajte kã, anhÿrja ne arÿm kuma. Nãm maro dja nhyam arÿm rerekre 'ÿr bõx. Rerekre 'ÿr bõx nhyam arÿm mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam me'ã akati, kryrãm nhyam apÿnh me rũnh djari akuprôn arÿm aben kabên ma. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmê mebêngêtmê Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me rũnh kunimê ne me Jejuo aben ma. Ne kam arÿm uwpren Piratu'ÿr o mõn 'ÿr o bõx. 'ÿr o bõx ne kum kanga. ² Nhyam kam Piratu arÿm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax? ane.

Nhyam kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhyam kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr ar arĩk Jeju'ã axwe krãptĩ janhõ. ⁴ Nhyam tu anhikrê. Nhyam Piratu kum,

—Ê ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabên'õ jarênhy kêtumrêx? ane.

⁵ Nhyam kum kabên 'õ jarênhy kêtumrêx. Nhyam Piratu te kute marmã kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irôbê mrân̄h nhô akatija tām̄kam ne me bē idjaer krāptī: ar̄ym aben pydji. Me kute aben kajmā'ā Metīndjw̄ynh me kukām̄are nhirôbê mrân̄h mar kadji ne me aben pydji. Amex kunīkôt ne bēnjadjw̄yr raxbê Piratu akati jakam me bē ijē djā kurūm me bē ijē p̄ynh ne meo pōx nhyim me mā mrā. Me kute me'ō'ā à'w̄yrja ne me kīnh kadji bōm kumē. ⁷ Ajbir me'ôbê ijē ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijē kētri ne me jakôt me bēnjadjw̄yr'yr prôt ne me kw̄y pa. Nhyim kam me ar̄ym kubê ijē. ⁸ Nām Piratu Jeju kukjêro dja: nhyim kam me krāptī: ar̄ym kaj bē Piratumā me'ôbê ijē jarē ne kum,

—Aje mekbê ijēwā'ô kaba gē arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyim ar̄ym Jeju'ā memā kum,

—Me abē idjaer, we me anhō bēnjadjw̄yr rax ne ja djām ije me amā kum inhīermā? ane. ¹⁰ Be, Piratu kute memā ja jarēnh kētri ne ar̄ym me kadji Metīndjw̄ynh mar djw̄ynh nhô bēnjadjw̄yr ma. Nām ar'ā amim,

—Jeju'ā me krāptīkam ne me rūnh 'ā ngryk ne imā kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermā ā me krāptīmā ane. ¹¹ Nām 'ā memā kum,

—Djām ije me anhō bēnjadjw̄yrmā inhīermā? ane. Nhyim me kadji Metīndjw̄ynh mar djw̄ynh nhô bēnjadjw̄yr ar memā kum,

—Kwārīk wānh me amā Jeju kīnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarē gē kaba, ane. Nhyim me kātām krāptī Piratumā kum,

—Kwārīk wānh Jejumā anhīer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhyim kam Piratu memā kum,

—Be, ga me abē idjaer, aje tām̄wāmā anhō bēnjadjw̄yr rax jarēnhja m̄ȳj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhyim me kaj bē kum, “Pīte'y'ā anhô”, ane.

¹⁴ Nhyim Piratu memā kum,

—M̄ykam? M̄ȳj ne ajmā o ne ba ije pīte'y'ā nhômā? ane.

Nhyim me kaj bē kum,

—Pīte'y'ā anhô. Pīte'y'ā anhô, ane.

¹⁵ Nhyim kam me kīnhmā Piratu Baraba kaba nhyim ar̄ym arek ar mekôt ba. Nhyim kam Piratu krākamngōnhmā Jeju jarē. Me kute kaprêprêk kadji memā arē. Nhyim me ar̄ym mrykà punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyim Piratu ar̄ym memā kangan memā arē. Me kute pīte'y'ā nhôr kadji memā arē.

Krākamngōnh kute 'ā bēno bikēnh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhyim kam me krākamngōnh amū bēnjadjw̄yr nhô kikretimā Jejuo mōn o wadjā. Kumoka'ē nhidjibê Pretorimā o mōn o wadjā. Ne kam me krākamngōnh kātām kunī jadjw̄y o akprô nhyim me kunī ar̄ym 'ā aben pydji.

¹⁷ Me kute 'ā bēno bikēnh kadji ne me 'ā akuprô. Ne kam inôkà ryti kamrêkja byn ar̄ym Jejumā adjā. Ne mrynhō kajkep ne ikāx ne kum kutu. Nām me arīk bēnjadjw̄yr rax krādjê'ā mrynhī jakren ikāx ne ar̄ym kum kutu. ¹⁸ Ne kum kabēno kute me rūnhmā me kabēn pyrāk ne kum,

—Ga we abē me bē idjaer nhô bēnjadjw̄yr rax, gora kribēm atīn 'iry, anh̄yrkôt ¹⁹ po'êo krā mōn kutōn parbê kōnkrāo krī. Nām me parbê kōnkrāo krīo kute me bēnjadjw̄yr rūnh parbê kōnkrāo krīja pyrāk. ²⁰ Ne kam ar̄ym 'ā bēno ajkēn inomā kumēn ar̄ym kubê inôkà ryti kamrêkja kaban akubyn kum ô kubêkà djw̄ynhja jadjā. Ne kam kute pīte'y'ā nhômā o katon o mō.

Me kute pīte'ykam nhôr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhyim me'ôbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'ô. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurũm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhyim me krãkamngõnh arým Jeju nhõ pite'y'ã kum àpnẽn tỳx. Kum 'ã àpnẽn tỳx nhyim arým kadjy kumýn o mõ. ²² Nãm me krãnhrebê Gogota'yr Jejuo mõn 'yr o bõx. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ. ²³ Nhyim kam me pidjõ kangõkam pĩdjybê mirao akã Jejumã kungã nhyim arým kanga. ²⁴ Nhyim kam me pite'y'ã kunhõ nhyim wajêt. Nhyim kam me apýnh kute ô kubekã jamýnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute ari kẽn rẽnkhõt ne me amijo kubekã pytà.

²⁵ Arým kãjmã myt nhýrkam. 9 orakam ne me pite'y'ã kunhõ. ²⁶ Ne kam 'ã pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pite'y'ã jëtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'òk no'òk ne imõkri kunhõ. ²⁷ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pite'y'ã ar kunhõ. Nhyim arým ar wajêt. Jeju òkredjàkõt wajêt nhyim aktã ar axweja ijên wajêt. ²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarẽn 'ã pi'òk no'òk ne. Nãm memã kum, “Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kub'”, anhyro dja.”

Nãm ã pi'òkkam memã ane. Nhyim kam me aben djõ'ã arẽ. Arẽnho mõr tãmtã tũ:mrãm arým 'yr o bõx. Me bakukãmãre kute memã arẽnkhõt ne me arým ar axwejamẽ ro'ã ar anhõrkumrẽx nhyim me arým 'ã arẽnkhumrẽx. ²⁹ Nhyim me 'ãnh mõrja nokã nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metũndjwýnh nhõ kikreti ngrãnh ne akubyn ipêxmã. Nhyim aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjékêt we aje ipêx parmã. ³⁰ Goja amiptàn pite'y'ã kurũm rwý, ane.

³¹ Nhyim kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metũndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me arĩk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

—Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amiptàr prãmje. ³² Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrẽx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrẽx jabej on pite'y'ã kurũm rwý. Gwaj goja kõt omũn arým tu amĩn markumrẽx. Nãm me rũnh ã abenmã ane. Nhyim ar aktã pite'y'ã jëtjadjwý Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhyim arým kãjkwa nhĩpõkri myt nhý. Nhyim kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunĩkõt me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyim 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no põt ne. Arým ajte myt kato. ³⁴ Kato nhyim mebê idjaer kabẽnkam Jeju kãj bê kabẽn ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabẽn kam kum,

—Inhõ Metũndjwý:nh, inhõ Metũndjwý:nh, mýkam ne ga arým ikanga? ane.

³⁵ Nhyim parbê me ku'êja kabẽn man arĩk abenmã kum, “È, Erijmã ne kabẽn”, ane.

³⁶ Nhyim kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djã jakritaja byn pidjõ kangõ kadjãmã adjã. Nhyim kam kangõ ipu nhyim pĩ nhĩdjãmã adjãn kãjmã kum kungã, kute kaõr kadjy. Nhyim me'õ ar kum,

—Adjým, gẽ goja me bakukãmãrebê Erij 'yr bõx ne goja o rwýk jabej, ane.

³⁷ Nhyim kam Jeju kãj bê kabẽn ne ate ty.

³⁸ Be, nhyam kam arÿm Metÿndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nâm nhôr djà'ânih amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhyam krâkamngônih krâpti: kubê 100 nhô bÿnjadjwÿr pite'y parbê dja. Nhyam Jeju kaj bê kabÿn ne ty nhyam arÿm omÿ. Omÿn arÿm memã kum, —Be, mrãmri ne me'ô jabê Metÿndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhyam me niredjwÿ amybyÿm omÿnho dja. Nhyam Marij Madarenamê Marij, kurÿm Jôdje Jôdjemê Xijagu ar apôxjamê Xirôwemê ne ar me ikô'ã dja. ⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamÿn o djuw mexo ba. Nhyam ar ja bu'ã me nire krâptidjwÿ amybyÿm omÿnho dja. Jeju ajbir krÿraxbê Djeruxarê'ÿr tÿmkam ne me nireja kôt môn bôx.

Arÿm adjâr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhyam kam amykry mex ne. Amykry mex nhyam me arÿm no katon ô mÿjja kupênhô kumex. Pi'ôk rârâr djwÿnhràr ô mÿjja kupênhô kumex. ⁴³ Nhyam Jôdje arÿm bôx. Krÿraxbê Armatêkam ne Jôdje abatànih djà. Nâm me rÿnh bikprônih djâkam mekôt rax nhyam me kum kÿnh. Nâm amiwÿr Metÿndjwÿnh kamnhÿx ne. Metÿndjwÿnh bôx ne me kadjy bÿnjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhÿx ne. Jôdje kum Piratu pyma kêt ne 'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma. ⁴⁴ Nhyam arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djâm arÿm ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krâkamngônih nhô bÿnjadjwÿr 'uw nhyam bôx. Bôx nhyam arÿm kukij ne kum, “Djâm arÿm ne ty”? ane. ⁴⁵ Nhyam kum, “Nã”, ane. Nhyam kam arÿm Jôdjemã Jeju jarê. ⁴⁶ Nhyam kam rinhuo kubêkã 'ô byn 'ÿr o tÿ. 'ÿr o tÿn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pite'y kurÿm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkão kupun kam kÿnkre'ÿr o tÿ. Me kute kÿnkre kakrwÿnhja'ÿr o tÿn kam arÿm kam adjã. Ne kam kÿnpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nhyam Marij Madarenamê Marij kurÿm Jôdje katorja arÿm omÿ.

16

Akubyn tÿn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyam kam pi'ôk rârâr, me tyk djà kêt djà nhô akati apêx nhyam ar arÿm pi'ôk kapri pânih me tyk nhô pidjy kwÿ by. Marij Madarenamê Marij kurÿm Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pidjy kwÿ by. Kÿnkre'ÿr tÿm ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwÿ by. ² Nhyam kry:rãm, pi'ôk kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kÿnkre'ÿr tÿ. Tÿ: nhyam arÿm myt kato nhyam ar arÿm o rãm ne ja. ³ O rãm ne jan arÿm abenmã kum,

—Mÿj me'ô dja gwaj bamã jam ajkwa krekre'ã kÿnpoti dja? ane. Kÿn jabatånham ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rÿt ne omÿ nhyam arÿm amijã kuta. ⁵ Nhyam kam ar 'ÿr tÿn arÿm kÿnkremã wadjã. Nhyam kadjy mrånih djwÿnh'ô kute me'ô jabatånih ny pyrãk ne nhÿ. Nâm inôkã jaka ryti jadjàn nôr djà djubôk'ânih nhÿ. Nhyam ar wadjàn arÿm omÿ. Ne te umaje.

⁶ Nhyam arkum,

—Kwãrÿk wånih ikam ar atÿn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatànih ja me kute pite'y'ã nhôr ne bÿnja ne gar abej tÿ. Jakam arÿm nôr kêt. Nâm akubyn tÿn ne kato. Gar nôr djà kapryja pumÿ. ⁷ Be, amÿ ar tÿn kôt ba djwÿnhmã arê. Ne arkôt Pedrumã arê. Ne arkum, “Arÿm ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tÿmmã. Dja gar kam tÿn arÿm omÿ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute

ar amã arênh kôt ba arým ar amã arê. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ar niremã ane.

⁸ Nhyam ar katon mã kênkre kurũm prõt ne. Te umaje tertetkam prõt ne. Tĩn prãmkan ne me'omã kabên kêt ne tẽ.

⁹ Be, akubyn tĩnkam kryrãm, pi'ok kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrêxmã amijo amirĩt ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhyam Jeju amrêbê ano nhyam kum ire. ¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirĩt nhyam arým kôt ba djwýnh'yr tẽn ar'yr bõx. Nhyam ar kapri:ren mýro nhỹ. Nhyam arým ar'yr bõx ne arkum 'ã ajarê. ¹¹ Nãm arkum Jeju tĩn jarên kute omũnh'ã ajarê. Nhyam ar kuman arým abenmã kum, "Nãm 'êx", ane.

¹² Nhyam kam ajte ar jamã kute amijo amirĩtmã tẽ. Nãm kôt ba djwýnh amãnhkrut arwãmã tẽ. Tẽ nhyam arým atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyrãk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tẽ. ¹³ Nhyam kam ar akubyn Djeruxarê'yr tẽ. Kôt ba djwýnh'ã kãtãmja'yr tẽn ar'yr bõx ne arkum 'ã ajarê. Nhyam ar abenmã kum, "Kati, nãm ar 'êx", ane. ¹⁴ Nhyam kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirĩt. Ar õ kwý krêno nhỹ nhyam arkum amijo amirĩt ne arkum bẽn týt x ne arkum,

—Nãm ar akubyn ifĩnkôt ipumũn ar amã ijã ajarê gar ar'ã abenmã kum, "Nãm ar 'êx", ane. Tô mýkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djãm ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Apýnh me ba djã kunĩkôt dja gar mõn kãj bê me kunĩmã ijã adjujarênh ny jarêno mõ. ¹⁶ Dja me tu amim imarkumrêx nhyam me Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij. Nhyam arým me utã. Nhyam be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwýnh arým pãnh me kanga. ¹⁷ Nhyam me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me mýjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhyam me karõ memã ire. Dja me apýnh me bajtem kabênkam kabên. ¹⁸ Godja me kangã djãkrê by. Me kute mar kêt kam kangã djãkrê by nhyam arým ajmã meo kêt. Nãr, te mýjja kanêo ikõ nhyam ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhyam me arým ã kêt ne, ane.

¹⁹ Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju memã ane nhyam Metĩndjwýnh arým kãjkwamã amiwýr o wabi. Nhyam arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubók'ãnh nhỹ. ²⁰ Nhyam kam kôt ba djwýnh arým amũ mõn pyka kunĩkôt kãj bê memã 'ã ujarênh mõ. Nhyam Bẽnjadjwýr djwýnh mã arkum týt x jangij nhyam ar arým mýjja pumũnh kêt nhipêxo mõ. Me kute ar'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwýnh kôt kabênkumrêx? anhýr kadjy ne ar mýjja pumũnh kêt nhipêxo mõ.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarẽnh ne ja.

Rukadjwý ne prĩne Jeju'a ajarẽ. Rwýk krax kurũm ne 'ã ujarẽnh tẽn àbir'ãnh o ino re. Rukabẽ ne me kane djwýnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarẽnh kadjy apýnh me õ pyka djari'ýr mrã. NhyM Ruka kõt ar mrã. Ne kam me'õbẽ Teopiremã me bakunĩ kadjy pi'õk no'õk ne. Teopirebẽ idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'õk no'õk ne. Nãm prĩne me kute Jeju'ã ujarẽnh kunĩkõt kuman prĩne kabin kam 'ã kum pi'õk no'õk ne. Adjwýnhdjwýmã pi'õkbẽ *Metĩndjwýnh Karõ Kute Meo Baja*'ã kum pi'õk no'õk ne.

Ruka Teopiremã amijarẽ.

1-4 Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'õk no'õk ne. Ba ibẽ Ruka ne ba wãm amã pi'õk no'õk ne. Me kunĩ ne me kum akĩnh ne amex jarẽ ba badjwý imã akĩnh ne wãm amã pi'õk no'õk ne.

Me krãptĩ ne me arým 'ã pi'õk no'õk ne, Jeju me ikam ar ba'a ne me pi'õk no'õk ne. Me kute kraxrũm noo Jeju pumũnh ne memã kabẽn'a ujarẽnh, me tãm ne me me imã arẽ nhyM me amũ me ijuk'ã 'ã pi'õk no'õk ne.

Ba kam badjwý inhõkre kadjwýnhbẽ,

—Be, mexkumrẽx. Badjwý dja ba 'ã pi'õk no'õk nhyM kam mexkumrẽx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tẽ, me kute noo Jeju pumũnhja'ýr tẽ. Me'ýr tẽn prĩne abej ne kukij ne kam Jeju kraxrũm prĩne mýjja kunĩ maro tẽn inomã kumẽn mar týx ne. Mar týx ne kam amã 'ã pi'õk no'õk ne. Dja ba prĩne mýjja kraxrũm amã kõt 'ã idjujarẽnh tẽ, aje prĩne marmã. Me kute õbẽ amã arẽnh ga aje katãt maro atẽmmã ne ba badjwý mekõt amã 'ã pi'õk no'õko tẽ, aje omũnh ne aje amim,

—Mrãmri ne me katãt imã Jeju jarẽ, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'õk no'õk ne.

Djakarij krabẽ Djuão rwýkmã.

5 Be, ẽ, ije amã katãt Jeju'ã idjujarẽnh kadjy dja ba amã Djakarij kumrẽx jarẽn kam ijukri amã Jeju jarẽ. Mekbẽ idjaer nhõ pykabẽ Djudẽjakam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'õ nhidjibẽ ne Djakarij. NhyM Djakarij nhingêt kukãmã nhidjibẽ ne Abij. Ne kam prõdjwý idjibẽ Ixabeu, kubẽ ne Arão tãmdjwý 'õ. NhyM bep me õ bẽnjadjwýr nhidjibẽ ne Erodji ne memã nhý. 6 NhyM Djakarijmẽ prõ ar amẽ mrãnh katãt nhyM Metĩndjwýnh arkam kĩnhkumrẽx ne. Nãm ar prĩne Metĩndjwýnh kabẽnkõt amijo ba, Metĩndjwýnh kute memã me katãt amijo ba 'ã karõjakõt amijo ban kute 'õ kudjar kêtikumrẽx. ãm ar mexkumrẽx. 7 NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjẽnmẽ ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubẽngẽ:tte.

8-9 Be, me kute me kadjy Metĩndjwýnh mar ne me Metĩndjwýnh nhõ kikretikam àpẽn tẽ, apýnh me ingêt me kajmã'a àpẽn'ýr ngjẽn djari ne me me kudjwa Metĩndjwýnhmã àpẽn tẽ. Nãm me ja kumrẽx mytyrwý 'õkam 'ýr wadjãn kam apẽn kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwý 'õkam 'ýr wadjãn kam kum apẽn kam kato. Nãm 'ã meo anhýro tẽ. NhyM kam mekbẽ Abij me ja pãnh 'ýr wadjãn Metĩndjwýnhmã àpẽn ba. NhyM Djakarij, kubẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhkam mekõt Metĩndjwýnhmã àpẽnho ku'ẽ. NhyM me kute Metĩndjwýnhmã kikre kudjý djã bõr kadjy kẽn mẽre à'ãk ne kurẽn kõt 'ýr

wangij nhym Djakarij kukràdjà jakôt ate Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjý djà bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ýr wadjà ne kum kubõ.

¹⁰ Nhym kute kum bõrkõt me kunĩ kikreti kabem Metĩndjwýnhmã kabẽno ku'ẽ. ¹¹ Nhym Djakarij bõro dja nhym aerbẽ Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjý djà bõr djà jakýxkõt 'ýr kato. ¹² Nhym omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma. ¹³ Nhym kam kum,

—Djakarij, kwãrik wãnh atĩn prãm kêt. Arým ne Metĩndjwýnh aje amijo adjà'wýr ma. Dja on aprõbẽ Ixabeu tujarõ gar amim akra my mý. Akra my mýn kam kum idji Djuão jarẽ. ¹⁴ Dja gar tu akĩnhkumrẽx ne. Nhym me krãptĩ ar akõt kĩnhkumrẽx, ar akra rwýkkam kĩnhkumrẽx. ¹⁵ Nhym Metĩndjwýnh kadjy godja akra rax ne kam kabẽn mexkumrẽx ne. Godja uba kangõ djãkrẽo kõm kêt, nãr atemã kadjwati kangõ* 'õo kõm kêt. Nhym Metĩndjwýnh Karõ raxo akra kadjwýnhbẽ nhýn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwýnh Karõ mrãmri o ba.

¹⁶ Nhym mekbẽ idjaer krãptĩ dja me õ Bẽnjadjwýr Metĩndjwýnh 'ýr amijo akẽx, akra kabẽnkõt 'ýr amijo akẽx. ¹⁷ Nhym akra dja Bẽnjadjwýr kukãm tẽ, kute memã bõx djà'ã ujarẽnh nhym me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. Nhym Metĩndjwýnh Karõ dja mrãmri o ba nhym uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwýnh Karõ kute Erijo ba nhym umaja pyrãk. Dja akra memã arẽ nhym me nãmẽ me bãm akubyn kum kra jabẽ. Nhym ate ajte memã arẽ nhym me amakkre kêtja dja me akubyn katãt mrãn arým ajte kabẽn mexkumrẽx. Dja akra ã memã ane nhym me arým Metĩndjwýnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh Djakarijmã kabẽn jarẽnho ane.

¹⁸ Nhym kam kum,

—Gêt kon ne. Mýjkõt dja ba akabẽn ma? Arým iprõmẽ ar ibẽngẽtte. Djãm ar ijabatãnh ny godja bar ikra mý?

¹⁹ Nhym kam kum,

—Ba ibẽ Gabrijeu ne ba Metĩndjwýnh kabem dja. Ije amã kabẽn jarẽnhmã ne ijano ba awýr tẽ. Mýjja mextire ije amã arẽnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane. ²⁰ Aje amim ikabẽn mar kêtumrẽx pãnh gẽdja ga akabẽn kêt nhym akra ruw. Dja akra nhõ akati 'ýr bõx nhym ruw ga kam ijukri akabẽn, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

²¹ Nhym me kam kapõtã te Djakarij kam ama:, te bõx nhym me kute kukràdjà 'õ marmãn kam abenmã kum,

—Ije tõ mýj got ar o ba? ane.

²² Nhym kam arým katon te kute memã kabẽnmã. Nhym me,

—Arým ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam mýjja 'õ pumũ, ane.

Nhym tu ikrao memã ujakreo djan kabẽn kêt mex ne.

²³ Ne kam ar àpẽn ba:n arým inomã kumẽn kam katon akubyn ùrkwãmã tẽn bõx. ²⁴⁻²⁵ Bõx nhym kãjbẽ 'ãtũm nhym kam prõbẽ Ixabeu tujarõn kam pijãm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirĩt kêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijãm djãje, tujarõkam. Nãm,

—Ota Bẽnjadjwýr ipumũn kum ikaprĩn arým ijo mex. Jakam dja me ijã kabẽn kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwýkmã kum arẽ.

* **1:15** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

26-27 Nhyam kam arým tujarô'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyam Metúndjwýnh ajte kadjy mrãnh djwýnhbé Gabrijeu jano, Marij'ýr ano. Marij kurererkam ne kra kêtumrêx, me'ô 'ýr môr kêtum. Nhyam bep me'ôbê Jódje ne kum kabên kajgo, kraxje 'ýr môr kêt. Nhyam bep Jódje nhingêt ne Dawi. Apýnh ne me ô pyka nhyam bep tu pyka abená tým nhidjibê ne Garrêja. Nhyam bep kam krí 'ô nhidjibê ne Nadjare. Krí jakam ne Metúndjwýnh Marij'ýr Gabrijeu jano. 28 Nhyam arým 'ýr tén bôx ne kum,

—Marij, djãm ga? Metúndjwýnh ne arým akam ukaprín ajo ba, ane.

29 Nhyam Marij Gabrijeu kabên man axwe amikam umar ne ôkre kadjwýnhbé amim,

—Mýj kabên got ja? ane.

30 Nhyam kam kum,

—Kwãrîk wãnh, Marij, atín prãm kêt. Mrãmri ne Metúndjwýnh akam kînhkumrêx. 31 Ota, dja ga on atujarôn kam akra my mýn kam kum Jeju jarê. 32 Godja akra bënjadjwýr rax ne ar meo ba nhyam kam me 'ã abenmã kum, “Metúndjwýnh pymati kra”, ar o ba. Gêdja Bënjadjwýr Metúndjwýnh Jeju'ã bënjadjwýr rax mê nhyam kam ar meo ba. Ingêtbê Dawi bënjadjwýr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba. 33 Tãm godja túmrãm mekbê idjaer kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Dja bënjadjwýr rã'ã rã'an ar meo ban o ino rer kêtumrêx, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kum ane. 34 Nhyam kam kum,

—Godjãm me'ô iwýr môr kêtjakam ba ije ikra mýnhmã. Mýj godja imã ikra dji? ane.

35 Nhyam kam kum,

—Metúndjwýnh Karô dja awýr ruw. Metúndjwýnh pymati Karô dja awýr ruw. Djãm tãwãbê mýjja týx? Ta gêdja tu amã akra jadjã nhyam akurúm kato. Ne kam prîrerum mrãmri mexo tuknîn mexkumrêx. Kam axwe 'ô kêtumrêx. Nhyam me kam kum Metúndjwýnh Kra jarê.

36 Ota anhôbikwa Ixabeu te kubêngêtte ne arým tujarô. Me kute Ixabeumã kra kêt jarênh ar o baja ne arým tujarô. Adjwýnhdjwý ne kra my wajêt nhyam arým jêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut. 37 Djãm Metúndjwýnhbé mýjja 'ô bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kum ane. 38 Nhyam kam kum,

—Ã, mrãmri. Ibê Metúndjwýnh nhô ãpênh tùm. Gora gê akabênkôt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhyam arým mã kurúm tê.

Marij Ixabeu'ýr bôx.

39-40 Nhyam kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'ýr tê, kute omũnhmã 'ýr tê. Pykabê Djudêjakam krí 'ô'ýr tê. Kam ne krãnh kumex. Nhyam tén bôx ne Djakarijmê Ixabeu ar úrkwãmã wadjãn kam Ixabeumã kabên. 41 Kum kabên nhyam Ixabeu kute kabên marmê ro'ã kraja Marij kabên man kam kînh ne kãjmã amijã te. Nã tikkrekam kãjmã amijã te.

Nhyam kam Metúndjwýnh Karô raxo Ixabeu kadjwýnhbé nhýn ar o ba 42 nhyam kãj bê kabên ne kum,

—Metúndjwýnh ne arým ajo kînh, me nire kuní kurãm ajo kînh ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwý o kînhkumrêx ne. 43 Xô kum djãm ibênjadjwýr rax ne Metúndjwýnh kute ijo kînhmã iwýr inhô Bënjadjwýr nã jano? ane. Arým ne inhô Bënjadjwýr nã iwýr bôx ba arým ikînhkumrêx ne. 44 Ê, ga imã akabên, ba akabên ma nhyam kam ikra kînhkumrêx. Itikkrekam jêtja kînhkumrêx ne kam kãjmã amijã te, ba kam amã ikabên jarê. 45 Ô kwep akînhkumrêx. Bënjadjwýr

ne arým amã kabên ga tu amijã akra kamnhïxkumrêx ne amim, “Mrãmri, Metïndjwýnh kabênkôt dja ikra rwýkkumrêx”, ane. Kam ne ga akïnhkumrêx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metïndjwýnhmã mex jarênh.

46-47 Nhyam kam Marij kutã kum kabên ne kãjmã Metïndjwýnhmã rax jarênho dja, ne,

—Dja ba mã Bënjadjwýrbê Metïndjwýnhmã rax jarênh kôt kum amikïnh jarê. Metïndjwýnhbê ipytãr djwýnhkam ne ba ikïnh raxkumrêx, ikadjwýnhbê ikïnh ne kam kum amijarê.

48 Metïndjwýnh ta ne kum ikaprïn ijo amiptãn kam imã kïnh jadjã.

Djãm adjãkam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm ibê õ àpênh kajgokumrêx. Ingridre nhyam kam tu Bënjadjwýr ijo amiptãn kam imã ikïnh rax jadjã. Jakam dja kamingrãny amũ aben nhjuk'ã abenmã ikïnh jarênho tẽ, ikïnh rax jarênho tẽ.

49 Ga prïne kute ijo kïnhja pumũ. Djãm Metïndjwýnh rerek got? Axwe tỳx. Ga kute mýjja pumũnh kêt imã o amirïtja pumũ.

O ne imã ikïnh jadjã. Mrãmri ne tãwã mekkumrêx. Nãm mexo uma.

50 Ne mekam ukaprïkumrêx. Me kute Metïndjwýnh kabên mar ne kôt kute ar amijo baja mekam ne ukaprï.

Nhyam kamingrãny amũ me banhjuk'ã amũ maro tẽ nhyam Metïndjwýnh me kamdjwý ukaprï, me banhjuk'ã me kamdjwý ukaprï tẽ.

51 Bep me kute amijo àmraja, me kute õkre kadjwýnhbê,

“Ba ne ba ibënjadjwýr rax, ba ne ba irax”, anhýrja, memã ne arým amimao põx ne kãjbê me kumê.

52 Ne me bënjadjwýr rũnh memã ýrja me tãm ne tu arým meo kãtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kãtãmja, me kute amijo àmra kêtjao bënjadjwýr rũnh ne.

53 Ne kam ajte me õ mýjja kêt, me kum prãmja ne mýjja mextireo memã ajne ne o me kïnh ba.

Ne kam pãnh me õ pi'õk kaprï rũnh, me õ djwý krãptïja arým meo ajkên aminêje me ano nhyam me ýkam ar ba.

54 Metïndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã katãt arênhkôt ne arým me baman kum me bakaprï.

Ne me babê idjaer, me babê õ àpênhja ne kum me bakaprïn me bawýr ruw ne amikôt me bajo mõn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

55 Amrêbê ne me banhingêt Abraãomã kabên ne kum kaprï, me bakajmã'ã kum kaprï ne kam kôpdji'ã me baman kum me bakaprï. Dja kum me bakaprï rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabêno ane. 56 Ne kam Ixabeu kuri dja: nhyam kam 'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam arým mã tẽ, mã õ pykamã tẽn bõx.

Djuão rwýk'ã ujarênh.

57 Nhyam kam Ixabeu kra rwýk djã nhõ akati arým ýr bõx nhyam kam kra my ruw. 58 Nhyam kam õbikwa kuman arým kïnhkumrêx. Nhyam atãri ar ùrkwãkam me jadjwý kuman kam kôt kïnhkumrêx. Metïndjwýnh kam ukaprï raxkôt kuman kam kudjwa kïnhkumrêx ne. 59-60 Nhyam kam arým kra rwýk'ã pi'õk kamrêk pydji nhyam me kute my nhinhu kã krã'ymã bit kute kum Djakarïj jarênhmã, bit kute kum bãm nhidji jarênhmã nhyam nã memã kum,

—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

61-62 Nhyam me kam kum,

—Je tô mỳkam? Nhỹnh ne anhôbikwa 'ô ã idji ane? anen kam bãm'ỳr akẽx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadjy ne me bãmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarẽnhja kute? ane.

63 Nhyam kam bãmja kute memã idji no'ôk kadjy mỳjja'ã me ku'uw nhyam kam me kum o tê nhyam kam memã idji no'ôk ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhyam me omũn kam ari aben pumũn abenmã kum,

—Je tô mỳkam? Mỳj got ja? ane.

64 Nhyam Djakarij kute idji no'ôkmẽ ro'ã arỳm ajte kabẽn ne kam Metĩndjwỹnhmã mextire jarẽnhô dja. 65 Nhyam kam ar ô krôkam me ja tĩn prãm ne kam abenmã arẽnhô ipôk ne. Pykabê Djudêjakam apỹnh krãnhrekam me ô krĩkam ne me abenmã arẽnhô ipôk ne. 66 Nhyam me kam kuma:n ar o ba, Metĩndjwỹnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwỹnhmã mex jarẽnh.

67 Nhyam kam Metĩndjwỹnh Karô raxo bãmbe Djakarij kadjwỹnhbê nhỹn ar o ba nhyam amũ Metĩndjwỹnh djô'ã kabẽn jarẽnhô dja ne Jeju kumrẽx'ã ajarẽ. Jejubê Bẽnjadjwỹr rax ne kubê mekbê idjaer pytãr djwỹnh'ã ajarẽ. Ne kam ijukri Djuão jarẽ. Nhyam bep Jeju kumrẽx ne 'ã ajarẽ ne memã kum,

68 —E kum me babê idjaer nhô Bẽnjadjwỹr mexkumrẽx. Ba gop me amã me banhõ Bẽnjadjwỹr, me banhõ Metĩndjwỹnh mextire jarẽ.

Mỳkam? Bir, nãm ta ô me ba djwỹnh'ỳr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawỹr ruw.

69 Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba kadjy ne arỳm me bamã me bapytãr djwỹnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, ô ãpẽnũ tũmja.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatãnh djakam ne me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar me bajo ba kadjy arỳm ingêt jabatãnh djakam nõ.

70 Me kute Metĩndjwỹnh kabẽn jarẽnh djwỹnh kabẽn kôtô.

Amrêbê ne Metĩndjwỹnh kute kabẽn jarẽnh djwỹnh mexkumrẽx jamã kabẽn jarẽnh kôt ne arỳm me bamã ano.

71 Kute me bakurê djwỹnhbê me bapytãrmã, me kum me bakurê ne kute me bajo bajabê me bapytãrmã ne Metĩndjwỹnh me bawỹr ano.

72 Nãm me bakukãmãremã kabẽn pydjĩn arẽn memã kum,

“Dja ba imã me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabẽn mexja mã kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kôt me bawỹr ano.

73 Nãm ã me bakukãmãrebê Abraãmã kabẽn pydjĩn arẽnhô anen kam katãt kôt kuma.

74 Kute me bakurê djwỹnhbê me bapytãr, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjãpẽnũmã.

75 Me bamextire ne katãt bamrãnh ne kum badjãpẽnũmã. Me batĩnri Metĩndjwỹnh kabem kribêm ar me babao rãm ne mũ jamã ne kum arẽ.

Nãm ã Abraãmã kabẽn jarẽnhô anen kam katãt kôt kuman me bawỹr me bapytãr djwỹnh jano, Bẽnjadjwỹr jano, ane.

Nãm ã Djakarij memã Jeju jarẽnhô anen kam ajte kramã kabẽn jarẽ, krabê Djuãomã 'ã karô, Djuão Jeju kukãm tẽmmã 'ã kum karô ne kum,

76 —Bep ga, akmere, ga dja ga Bēnjadjw̄yr kukām tēn kutēp me akre gē me kuman Bēnjadjw̄yr kam amakbē katāt amijo ba.

Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjw̄yrmā katāt pry djirja pyrāk. Gédja me ajā,

“Metīndjw̄ynh Pymati kabēn jarēnh djw̄ynh ne ja”, ane.

77 Nà, ga dja ga kukām tēn memā arē. Ta kute ō me ja pytār ne ar meo bamā memā arē. Mā ne me bapytār o?

Ap̄ynh me bajaxwe djāri kute tu o bingrānh ne me bakam ngryk kētmā. Kute ā ukap̄rikōt me bapytāro anh̄yrmā.

78 Mrāmri ne me Batīn djw̄ynh kum me bakap̄ri rax ne. Ne kam kājkwā kurūm me bapytār djw̄ynh me baw̄yr ano.

Kute me bamā irā djā pyrāk. Kute mrāmri ne myt kute me bamā irānh kute me bakurw̄yja pyrāk ne me baw̄yr ano.

79 Me kum tyk pyma, me tīn prāmja ne me kute mrāmri ne me akamāt kō tykkam me krīja pyrāk.

Nhym bep me bapytār djw̄ynh dja me jamā tīn prāmo ajngra. Ga akati kute akamāt kō nhipōnhja pumū.

Dja ā me bamā me batīn prām, me bamā batyk pyma ā o bingrānh o ane gu me kam badjumar mezkumrēx ne ar baba. Tām ne ja.

Nām ā Djakarij kramā 'ā karōo ane, Jeju kukām tēm ne kute kutēp me akremā.

80 Nhym kam kra ar̄ym kājām krā tēn kam Metīndjw̄ynh kabēnkōt amijo ba.

Kute kōt amijo ba rā'ān abatānh. Ne kam kapōt kukritkam ar ba. Ō akati kutēp ne kapōt kukritkam ar ba. Kute mekbē idjaermā amijo amirīt nhō akati amiw̄yr kam amakbē kapōt kukritkam ar ba.

2

Jeju rw̄yk'ā ujarēnh.

Mat 1.18

¹ Nhym kam bēnjadjw̄yr raxbē Xedja Agujtu memā kabēn jarē. Xedja Agujtu ne me kunīmā nh̄y. Nām memā kabēn jarēn memā kum,

—Me akunī, pyka kunīkōt dja ga me anhingēt nhō pyka'yr aba gē me me anhidji'ā pi'ōk no'ōk, ba ije me ajā akre kadjy, ane. ² Me kute me idji'ā pi'ōk no'ōko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirēnhu, bēnjadjw̄yr bajtem, pykabē Xirijkam memā nh̄y. Kam ne me kute bēnjadjw̄yr raxbē Xedja Agujtu kabēnkōt me idji'ā no'ōkmā.

³ Nhym kam me kunī ap̄ynh krī djāri'yr ajmā. Ap̄ynh me ingēt nhō pykakam abatānh djāri'yr ajmān kam bōx. Bōx nhym me kam me idji'ā pi'ōk no'ōko tē.

⁴⁻⁵ Nhym kam Jōjemē Marij ar adjw̄ynhdjw̄y me kudjwa ingēt nhō pyka'yr tē, ingētbē Dawi rw̄yk djā'yr ne ar tē. Ar̄ym ne kum kabēn ne. Kraxje 'yr mōr kēt rā'ā. Nām kum kabēn kajgo. Tu pyka abenā mēnh nhidjibē ne Garrēja ne kam ap̄ynh ne krī djāri idji. Garrėjakam krī nhidjibē ne Nadjare. Kurūm ne ar tē. Marij ar̄ym tujarō t̄yx nhym ar tē. Atemā ajte pyka'ō tu abenā t̄ym nhidjibē ne Djudēja. 'Yr ne ar wabi ne kam tē:n kam krībē Berē'yr bōx. Ingētbē Dawi rw̄yk djāmā tēn bōx, ō pyka nhidjibē Berēmā tēn bōx, me kute ar idji'ā pi'ōk no'ōkmā. ⁶⁻⁷ Nhym kam me kumex ne prīne Ar kubē kike kre jaē. Nhym kam kra rw̄yk djā nhō akati ar̄ym 'yr bōx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubēkào kupun o tēn mryti djākur djākam kudji, me kute prīne Ar kubē kike kre jaērkam.

Mry pumũnh djwýnh Jeju'yr bõx.

⁸ Nhy m krĩ nokà 'ã ne mry nhõ kapõt. Nhy m arým akamåt. Nhy m kam mry nhõ kapõt kam ar kute mry pumũnh djwýnhja õ krite pumũnhõ dja. ⁹ Nhy m kam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ar nokrekam kato nhy m Metĩndjwýnh jadjẽnh prĩne ar kurwý ne arkum ipõk ne. Nhy m arkum uma ne kam madja tertet ne.

¹⁰ Nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh arkum,

—Kwãrĩk wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mýjja mex jarẽnhmã tẽ. Ë, me akĩnh djã ne arým me akadjy kato. Me akunĩ akĩnh kadjy, akĩnh raxmã.

¹¹ Ë, akamåt ja tãmkam ne me apytãr djwýnh arým me akadjy ruw. Dawi nhõ pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bẽnjadjwýr djwýnh. ¹² Tãm ne ajbir rwýk nhy m nã kute kubêkào kupun mryti djãkur djãkam irwã. Kute kubêkào kupun mryti djãkur djãkam irkõt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

¹³ Nhy m kam ar aêrbê kãjkwa kurũm Metĩndjwýnh me ano, amikadjy mrãnh djwýnh jano nhy m katon kumex, kumrẽx kator jakõt ne me katon kumex ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarẽnhõ kumex ne mry pumũnh djwýnhmã o amra,

¹⁴ —Kãjkwakam ne Metĩndjwýnh me: xkumrẽx, tý: xkumrẽx, uma: kumrẽx.

Gora gẽ me kunĩ kãjmã kum mex jarẽnhõ tẽ. Arým ne pykakam me wãmã umar mex jarẽ.

Gora gẽ õ me wãkam kĩnhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh anen kam mã ar kurũm kãjkwamã wabi. Nhy m kam ate mry pumũnh djwýnh abenmã kum,

—Gêtõ gwaj gop Berẽmã mõn goja karãkõt omũ. Bẽnjadjwýr djwýnh kute gwaj bamã arẽnhja pumũ, anen kam 'yr prõt ne. ¹⁶ Prõt ne Marijmẽ Jõdje ar'yr kato nhy m mryti djãkur djãkam nõ, ngrire ne nõ nhy m ar omũ. ¹⁷ Nõrkõt omũn kam memã arẽnhõ ajkate. Kadjy mrãnh djwýnh kute mry pumũnh djwýnhmã arẽnhja, kute Marij kra jarẽnhja ne me memã arẽnhõ ajkate.

¹⁸ Nhy m me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj gotja? Mýkam got Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhja katon kumex? anen ari aben pumũnhõ akẽx. ¹⁹ Nhy m bep ãm Marij ta kute kraxkõt mar ne amikam mýjja kunĩ ma: ro tẽn 'õo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhy m kam mry pumũnh djwýnh kapõt mã akẽx. Kadjy mrãnh djwýnh kute arkum arẽnhkõt ne ar karã nõrkõt omũ. Kõnh ne arkum kudji nhy m ar mýjja kunĩ pumũn kuman kam Metĩndjwýnhmã mex jarẽnhõ mõ. Ne kãjmã kum rax jarẽnhõ mõn kum,

—Metĩndjwýnh, gajbit ne ga apydjin adjukaprĩ, amex, arax, atýx, anhýro mõ.

Ar kute Metĩndjwýnhmã Jeju djar.

²¹ Nhy m kam arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhy m ar my nhĩnhu kã krãtan kam ajte kum idji Jeju jarẽ. Tikkekam jêt kêtĩ Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kute kum idji jarẽnhja ne kum arẽ. ²²⁻²⁴ Nhy m kam akati krãptĩ nhy m ar krĩraxbẽ Djeruxarẽ'yr o tẽ. Ar kute Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Metĩndjwýnhmã armã ne ar o tẽ. Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õkkam ne memã,

“Me akra my kutewa gẽdja axidjuw ga me Bẽnjadjwýr djwýnhmã me umjuw, kute o aminhõmã”, ane.

Kôt ne ar kute Djeruxarēmā Jejuo tēm ne kum armā. Ar adjw̄nyndjw̄y kute Met̄indjw̄nyhmā mry bōrmā. Ar̄ym ne Marij kamrō ngr̄an kam kute Mōjdjē kukrādjakôt Met̄indjw̄nyhmā mry djār ne kum ōrmā. Amrēbē ne Mōjdjē Met̄indjw̄nyh kabēn'ā pi'ōk no'ōk ne memā kum,

“Ē, dja ga me akamrō ngr̄an kam Bēnjadjw̄yr djw̄nyhmā tutte amē agan kum angā, nār tutti no t̄yr nyre amē abīn kum aga”, ane.

Jakôt ne ar kute kum ar ne ōr nhym nāja akubyn Met̄indjw̄nyhmā mex ne ō kikretimā àrmā Djeruxarēmā o tē.

²⁵ Nhym bep Djeruxarēkam me'ō mybē Ximiāo. Mrānh katāt ne Met̄indjw̄nyh kabēnkôt ar amijo ba. Nām arek mekbē idjaer pytar djw̄nyh, memā kaprī rēnh djw̄nyh, Kritukam ama. Nhym Met̄indjw̄nyh Karō ar o ba.

²⁶ Ar o ban kam ar̄ym kum,

—Ē, atīn rā'ā dja ga Met̄indjw̄nyh kute anorja'yr bōx ne omū. Kute me apytārmā ne ano, kubē ne Kritu, tām dja ga omū, anhytā 'yr bōx ne anoo omū, ane. Nām ā Met̄indjw̄nyh Karō Ximiāomā ane nhym kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Met̄indjw̄nyh nhō kikreti'yr tē. Met̄indjw̄nyh Karō ne ano nhym tē. Kumrēx ne ar kukām tēn bōx. Nhym Jeju nāmē bām arkôt 'yr o bōx. Ar kute me amikukrādja tūmkôt Met̄indjw̄nyhmā armā ne ar 'yr o tēn o wadjā. ²⁸ Nhym Ximiāo omūn kum̄yn kam Met̄indjw̄nyhmā mextire jarēn kum amikīnh jarēn kum,

²⁹ —Bēnjadjw̄yr djw̄nyh, jakam dja ga on imā ityk nhō akati jarē, ba ibē anhō āpēnh dja ba wām aw̄yr tē, aje imā arēnhkôt.

Ar̄ym ne ba omūn ar̄ym ikīnhkumrēx ne ar̄ym idjumar mexkumrēx ne. Jakam dja ba idjumar mexbē ty, aje imā arēnhkôt.

³⁰ Ga ga ar̄ym me utār djw̄nyh jano ba inoo omū.

³¹ Anh̄yr djw̄nyhrām aje arēnhja ne ga ar̄ym memā o akato nhym me kunī pyka kunīkôt omū.

³² Me utār djw̄nyhja ne kute a'u pyrāk. Dja ap̄ynh me bajtemja no bō nhym me katāt mrā.

Nhym kam ajte me ibē idjaermādjw̄y kīnh jadjā. Kôt dja me me imā me ikīnh jarē, me irax jarē, ane.

Nām ā Ximiāo Jeju'ā ujarēnh ane. ³³ Nhym kam bāmmē nā ar kuman kam abenkam no tyn aben pumūnho dja.

³⁴ Nhym kam Ximiāo jām aro akēx ne Met̄indjw̄nyhmā aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kīnh ne adjukaprikôt aro djuw mex ne arkum umar mex jarē gē ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jām nājao akēx ne kum,

—Ota ar̄ym akra kute meo bikjērmā bōx. Me babē idjaer kw̄y dja me kum kurēn kam kôt amijo ajkē. Dja te kute memā Met̄indjw̄nyho amirītmā nhym me mā apr̄y. Nhym bep me bakw̄y dja gu me mā bamā abēn kam amiptān kôt ar amijo baba. ³⁵ Nhym akra ta dja ar mekmā apōx ba. Godja me ōkre kadjw̄nyhbē amīm m̄yja'ā karō nhym akra ta tu ar memā apōx ba. Ga gadjw̄y akra djō'ā akaprī rax ne akra ma: ne. Kute mrāmri ne nānhre kute gadjw̄y anhōpōkkam akaprī pyrāk, ane. Nām ā Ximiāo anh̄yr djw̄nyhrām kum arēnho ane.

³⁶⁻³⁷ Nhym kam me'ō nibē Ana adjw̄nyndjw̄y ar'yr bōx. Kubē Met̄indjw̄nyh kabēn jarēnh djw̄nyh 'ō, Panuwe kra, mekbē Axer 'ō. Nām 'uwtī. Amrēbē ne mjēn 'yr mō nhym 'ā amex amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt nhym ar̄ym kubē ty. Nhym kam 'uwtīn ar̄ym kubēngē:xte. Ar̄ym 'ā amexbē 84. Nām Met̄indjw̄nyh nhō kikretikam ku'ēn kator kētkumrēx ne

tu Metĩndjwỳnhmã àpẽnho dja. Akamàtmẽ akati kunĩkõt ne kum kabẽnho ku'èn kadjy amijajbu. ³⁸ Ne kam kum ajmã ar'ỳr bõx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽn kum ukapri jarẽ ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarẽ. Me utar djwỳnh bõx ne kute me kurẽ djwỳnhbẽ akubyn me õ krĩraxbẽ Djeruxarẽ pytarmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

—Arỳm ne bõx. Arỳm ne me bapytar djwỳnh bõx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arẽnho anen kam ajte mã wadjã.

³⁹ Nhyam kam Marijmẽ Jõdje ar Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukràdjã kunĩkõt arỳm mỳjjao tẽn inomã kumẽn kam akubyn pykabẽ Garrẽja'ỳr tẽn kam ar õ krĩbẽ Nadjarekam bõx. ⁴⁰ Nhyam kam kra kãjmã krã tẽn kam i tỳx tẽ. Tẽn tẽn i arỳm abatãnh ne kam no mexkumrẽx nhyam kam Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhõ kikretikam ỳr.

⁴¹ Nhyam na mẽ gaga mrãnh kunĩkõt Jeju nãmẽ bãm ar Djeruxarẽmã mrã. Me kute aben pydjĩn kute Metĩndjwỳnh me irõbẽ mrãnh nhõ akati mar ne õ kwỳ krẽn rax kadjy ne ar 'ỳr mrã. ⁴²⁻⁴³ Nhyam ajbir Jeju nõrny. Arỳm 'ã amexbẽ 12. Nhyam ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydji'ỳr wabin me'ỳr bõx ne mekõt ar õ kwỳ krẽn ba, Jejumẽ. Nhyam me kam o ino re nhyam nãmẽ bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry koẽneh te abej aprã. Nhyam be nãm nõrnyja, arek Djeruxarẽkam ar ba nhyam nãmẽ bãm ar kute mar kêt. ⁴⁴ Nãm kute atemã me'õ arkõt mã tẽn pyrãk. Nhyam 'ã akati pydji nhyam ar te õbikwakam abej aprã. ⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarẽkam ajte abejmã akubyn tẽ. Tẽn bõx ne kam te: ajte abej nhyam 'ã akamãt. ⁴⁶ Nhyam akati kêt nhyam ar te ajte abej.

Nhyam kam akati nhyam kam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kum kato. Nhyam me ipõkri nhỹ, Mõjdjẽ kukràdjã jarẽn djwỳnh nhĩpõkri nhỹ, me kabẽn maro nhỹn kam me kukjẽro nhỹ. ⁴⁷ Nhyam me Jejukam no tyn nhỹ. Nãm tu me aẽrbẽ prĩne mỳjja ma. Nhyam me jadjwỳ mỳjja jabej kukjẽro nhỹ nhyam no mexkõt katãt memã mỳjja jarẽnho nhỹ. Kam ne me kam no tyn nhỹ. ⁴⁸ Nhyam nãmẽ bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhyam nã kum,

—Akmerẽ, mỳkam ne ga ar ibẽ ã anhỹr aba? Nã bãm abãmẽ ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

⁴⁹ Nhyam kam kum,

—Mỳkam ne gar ijabey ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arỳm ne ba Ibãm nhũrkwão inhũrkwãn kam idjãpẽnho, ane. ⁵⁰ Nhyam ar kute kabẽnja mar kêtumrẽx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwỳnhbẽ,

—Mỳj kabẽn got ja? ane.

⁵¹ Nhyam kam arkõt tẽ, arkõt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabẽnkõt ar amijo ba. Nhyam bep nãja ne mỳjja kunĩ man kum kĩnh ne. ⁵² Nhyam bep Jeju ta adjakamã no mex tũm ne amũ no mexo amikamẽnho tẽn kam i abatãnh mex ne. Nhyam Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx. Nhyam mebẽngõkredjwỳ* kam Kĩnhkumrẽx ne.

3

Ngõmã me angjẽn djwỳnhbẽ Djuã.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

* **2:52** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bẽngõkre kute mrãmri ne apỳnh me õ pyka djari kunĩkõt me kunĩ bẽngõkre pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ bẽngõkre.

1-2 Nhyam bep Djuão kapôt kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapôt kukritkam ar ba. Nhyam kam Metĩndjwýnh kum kabĕn ne.

Be, nhyam bep bĕnjadjwýr raxbĕ Xiberu Xedja. Me bĕnjadjwýr kunĩ kuràm rax ne me kunĩmã nhỹ. Ne kam amidjô'ã me kwý'ã bĕnjadjwýr rĕ. Nãm pykabĕ Djudĕjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bĕnjadjwýr mĕ, kubajtem. Ne kam ajte pykabĕ Garrĕjakam me ja kadjy Erodji'ã bĕnjadjwýr mĕ. Ne kam ajte pykabĕ Iturejmĕ Tarakõnikam me ja kadjy Piripi'ã bĕnjadjwýr mĕ. Erodji kamybĕ Piripi'ã bĕnjadjwýr mĕ. Ne kam ajte pykabĕ Abirĕnkam me ja kadjy Rixanij'ã bĕnjadjwýr mĕ. Nhyam ar kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bĕnjadjwýr raxbĕ Ananhmĕ Kajbajmĕ ar ar meo ba. Nhyam arým Xiberu Xedja memã ýr'ã amexbĕ 15 nhyam ô'ã ar bĕnjadjwýr nyreja arým memã krĩ.

Nhyam kam Metĩndjwýnh Djuãomã kabĕn ne. Djuão kapôt kukritkam ar bajamã kabĕn ne. ³ Nhyam kam kabĕnkôt ngõbĕ Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akĕx gĕ me ajaxweo aknon me akam ngryk kĕt. Ba kam on ngõnhmã me ajangĕ, me aje ajaxwemã anhirerkôt me kute me amar kadjy, ane.

⁴ Amrĕbĕ ne anhýr djwýnhřãm Metĩndjwýnh kabĕn jarĕnh djwýnhbĕ Idjaij ne 'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabĕn ne. Kàj bĕ dja me akren memã kum, 'Me apa. Ě, me on Bĕnjadjwýr djwýnh kutĕp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bĕnjadjwýr rũnh kutĕp pryto mex ne kute memã katàt pryto jadjwýrja pyràk.

⁵ Nãm me inuw kunĩ amrã ne kam krãnhre rũnhmĕ kryremĕ, kunĩ abenãnh imõk rĕ nhyam pyka aben pyràk ne ikwã.

Nhyam pryto nhirõ nhyam me katàt adjuw. Ne pyka karõt djwý prĩne katen o aben pyràk nhyam mĕkumrĕx ne ikwãja pyràk.

Dja me ã Bĕnjadjwýr djwýnhřãm axwemã irer ne katàt amijo bao ane.

⁶ Nhyam me kunĩ dja me Metĩndjwýnh kute me utàrkôt me omũ', ane.”

Nãm ã anhýr djwýnhřãm Idjaij memã arĕnhõ ane. Kôt ne Djuão Bĕnjadjwýr kukãm katon me akre ar o ba, nhyam me kwý rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

⁷ Nãm Djuão me akre ar o ba nhyam me itepato 'ýr bao ku'ĕ. Kute ngõnhmã me angĕnhmã ne me 'ýr bao ku'ĕ. Nhyam kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abĕ iry. Me ajaxwekam abĕ kangã. Mýj me'ò ne me amã Metĩndjwýnh ngryk nhõ akati jarĕ ga me umaje iwýr aprõt kajgo?

⁸ Gop on me katàt Metĩndjwýnhkôt amijo aba gĕ me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anhirer ne aje Metĩndjwýnh'ýr amijo akĕx jabej gĕ me on me amã kato. Gĕ me me amexmã katon me akam kĩnhõ kute mrãmri ne me kute pidjõ djõ mexmã apõx ne kam kĩnhja pyràk. Kwãrĩk wãnh me anhõkre kadjwýnhbĕ anhingĕt kukãmãre Abraão adjãmra kĕt ne amim, “Me ba ne ba me ibĕ Abraão tãmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngryk kĕt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingĕt kukãmãre Abraãokôt Metĩndjwýnh kum me ijabĕ ne me ijaxwekam me ijo bikĕnh kĕtkumrĕx”, anhýr kĕt. Kwãrĩk wãnh ga me ã anhýr ar aba kĕt. Kati. Ě, ba me amã arĕ. Dja ga me te abĕ Abraão tãmdjwý nhyam Metĩndjwýnh tu me ajo ajkĕ, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkĕ. Ne ren kum ajte Abraão tãmdjwý prãm jabej ren tu kĕnjao itun o amim Abraão tãmdjwý nhĩpĕx nhyam me ren tu katon kumex.

⁹ Ē, mrāmri arým 'yr. Metĩndjwýnh kute me axwe pānh memā akati jarēnh arým 'yr. Kute mrāmri ne pidjō apýnh abenkam ō kēt nhym me kute kār ne o mrānh ne kute kuwykam rēnhja pyrāk. Arým ne Metĩndjwýnh me ajā pidjō djō kēt jakren arým me ajaxwe pānh kute me ajo bikēnh 'yr. Dja me ajo mōn kuwykam me amē. Arým 'yr. Kute mrāmri ne me'ō kute pidjōmā 'yr kadjy kute parbē kākkrākō mýnh ne o ām pyrāk, ane. Nām ā Djuāo me krāptīmā arēnho ane.

¹⁰ Nhym me kam kum,

—Ije tō mā dja ba me nē? ane. Metĩndjwýnh kute me ijo bikēnh kēt kadjy, mā dja ba me nē?

¹¹ Nhym memā kum,

—Dja ga me ajō nhō kubēkā amānhkrut ne kam me'ō nhō kubēkā kētmā ikjē ngā. Nhym me'ōdjwý ō kwý krēn djā krāptīn kam me'ō nhō djwý kētmā amikutā kwý ngā, ane.

¹² Nhym me kute bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnh me kudjwa Djuāo 'yr bōx, kute ngōnhmā me angjēnhmā. 'Yr bōx ne kum,

—Bēnjadjwýr, mā gēdja ba me nē? ane.

¹³ Nhym kam memā kum,

—Ē, me anhō bēnjadjwýr kute me amā pi'ōk kaprī jarēnhja 'ānhbit dja ga me kum o atom. Kwārīk wānh ga me ga amū amim pi'ōk kaprī kamēnh ne amýnh kēt. Dja ga me tu 'ānh jamý, ane.

¹⁴ Nhym me krākamngōnhredjwý kum,

—Ne me badjwý, mā dja ba me nē? ane.

Nhym kam memā kum,

—Ē, kwārīk wānh ga me me pa 'amýnh ne mekbē mýjjao aprōt kēt. Ne kwārīk wānh ga me me kātām'ā axwe rēnh ne me axwe me utār ne mekbē ijēn me ō mýjjao aprōt kēt. Nhym bep ga adjāpēnh pānh dja ga pi'ōk kaprī byn tu akīnh ne. Kwārīk wānh ga me adjākṛē kēt, ane. Nām ā Djuāo memā kabēn jarēnho ane. ¹⁵ Nhym me kunī Bēnjadjwýrbē kumkati jabej ajkam aman kam ōkre kadjwýnhbē amim,

—Bep birām tām ne ja. Birām Djuāo got Metĩndjwýnh me bawýr ano, me bakadjy Bēnjadjwýrbē kumkatimā me bawýr ano, ane. Birām Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhym kam Djuāo me kunīmā kum,

—Mrāmri ba ne ba ngōnhmābit me ajangj. Nhym bep itotokbē me'ō bōxja. Me'ō tām ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bām te irax ne 'ā inhībōn ije kum parkā 'āpre bōnh ne o itēm prāme. Bep ām ren irax ne ba ren arým kum apē. Nhym bep kati, ām ingrīre. Nām raxo ijakrenh mex ne. Tām ne arým bōx 'yr. Djām ngōnhmā kute me ajangjēnhmā? Kati. Tām dja bōx ne kam me awýr Metĩndjwýnh Karō jano, me katāt amrānhbit'yr dja ano, kute ar me ajo bamā. Ne kam me ajaxweja kute kuwymā me arēnhmā. ¹⁷ Gēdja bōx ne kam kute mrāmri ne me kute kōtyk byr ne o kute bāygogore ka'uk ne kute kam mūm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykājao tēm ne kute kuwykam ýr nhym xētja pyrāk. Dja me'ōja bōx ne ā me axweo anen kuwykam me kurē. Nhym kuwyja dja pōk rā'ā: rā'ān apēx kētkumrēx. Nhym bep bāygogo 'y mex'ā ne me mexja jakren mūm meo atom ne. Ne kākkwakam ō pykamā meo mō gē me kam kam kīnhkumrēx ne ar ba. Arým kute ā meo anhýr 'yr.

¹⁸ Nām ā Djuāo memā ane. Ne kam arek memā kabēn jarēnho tē. Nām atemā kukrādja krāptīo me akre. Ne mā kabēn nyo, kabēn mexo ar me akreo ba.

19-20 Nhyr bep bēnjadjw̄yrbê Erodji ne axwekumrêx. Nâm axwe aben nhiby kumexo mō, aben nhiby adjw̄yro mōn kam ajte Djuão mekbê ijê djâkam iby kumê. Nâm kamybê upânh'yr mō, upânhbê Erodjij'yr mō. Nhyr kam Djuão ar̄ym kum kabēn jarēn kum,

—Kati, kwārīk wānh, ane.

Nhyr kam Erodji tu amakkre kêt ne Djuãobê ijê.

Kute ngômã Jeju jadjà:

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

21-22 Anh̄yr djw̄ynhràm me kute kubê ijê kêtiri ne Djuão ngônhmã me kunĩ jangij ne kam ajte Jeju ngônhmã adjà. Ngônhmã adjà nhyr kam Bãmmã kabēno dja. Kum kabēno ãm rã'ã nhyr kâjkwa abenbê ajkij. Abenbê ajkij nhyr Metĩndjw̄ynh Karõ 'yr ruw ne 'ã t̄ym. Amijo tut ne 'yr ruw ne 'ã t̄ym. Nhyr kâjkwa kurũm kabēn ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê. Ba akam ikĩnhkumrêx, ane.

23-38 Nhyr kam Jeju ar̄ym ta àpênhmã o krax ne. Ar̄ym 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhyr me we Jôdjeo Jeju bãm.

Nhyr Jôdje bãm ne Eri.

Nhyr Eri bãm ne Matat.

Nhyr Matat bãm ne Rewi.

Nhyr Rewi bãm ne Marki.

Nhyr Marki bãm ne Djananh.

Nhyr Djananh bãm ne Jôdje.

Nhyr Jôdje bãm ne Mataxij.

Nhyr Mataxij bãm ne Amox.

Nhyr Amox bãm ne Naũ.

Nhyr Naũ bãm ne Exi.

Nhyr Exi bãm ne Naganh.

Nhyr Naganh bãm ne Ma'at.

Nhyr Ma'at bãm ne Mataxij.

Nhyr Mataxij bãm ne Xemê.

Nhyr Xemê bãm ne Jôdje.

Nhyr Jôdje bãm ne Djoda.

Nhyr Djoda bãm ne Djôwanã.

Nhyr Djôwanã bãm ne Rexa.

Nhyr Rexa bãm ne Djorba.

Nhyr Djorba bãm ne Xarati.

Nhyr Xarati bãm ne Neri.

Nhyr Neri bãm ne Marki.

Nhyr Marki bãm ne Adjì.

Nhyr Adjì bãm ne Kodjã.

Nhyr Kodjã bãm ne Erma.

Nhyr Erma bãm ne Êr.

Nhyr Êr bãm ne Djodjuwe.

Nhyr Djodjuwe bãm ne Eridjê.

Nhyr Eridjê bãm ne Djorì.

Nhyr Djorì bãm ne Matat.

Nhyr Matat bãm ne Rewi.

Nhyim Rewi bām ne Ximião.
 Nhyim Ximião bām ne Djuda.
 Nhyim Djuda bām ne Jôdje.
 Nhyim Jôdje bām ne Djônã.
 Nhyim Djônã bām ne Erijkĩ.
 Nhyim Erijkĩ bām ne Merja.
 Nhyim Merja bām ne Mena.
 Nhyim Mena bām ne Matata.
 Nhyim Matata bām ne Natã.
 Nhyim Natã bām ne Dawi.
 Nhyim Dawi bām ne Djexe.
 Nhyim Djexe bām ne Ôbet.
 Nhyim Ôbet bām ne Bôadji.
 Nhyim Bôadji bām ne Xara.
 Nhyim Xara bām ne Naxô.
 Nhyim Naxô bām ne Amīnadabi.
 Nhyim Amīnadabi bām ne Adjimĩ.
 Nhyim Adjimĩ bām ne Ani.
 Nhyim Ani bām ne Êrô.
 Nhyim Êrô bām ne Perê.
 Nhyim Perê bām ne Djuda.
 Nhyim Djuda bām ne Djako.
 Nhyim Djako bām ne Idjak.
 Nhyim Idjak bām ne Abraão.
 Nhyim Abraão bām ne Tera.
 Nhyim Tera bām ne Nakô.
 Nhyim Nakô bām ne Xeruk.
 Nhyim Xeruk bām ne Ragau.
 Nhyim Ragau bām ne Parek.
 Nhyim Parek bām ne Ebe.
 Nhyim Ebe bām ne Xara.
 Nhyim Xara bām ne Kajnã.
 Nhyim Kajnã bām ne Arpaxa.
 Nhyim Arpaxa bām ne Xê.
 Nhyim Xê bām ne Nôwe.
 Nhyim Nôwe bām ne Ramek.
 Nhyim Ramek bām ne Mexare.
 Nhyim Mexare bām ne Enoki.
 Nhyim Enoki bām ne Djarexi.
 Nhyim Djarexi bām ne Mareju.
 Nhyim Mareju bām ne Kajnã.
 Nhyim Kajnã bām ne Inox.
 Nhyim Inox bām ne Xexi.
 Nhyim Xexi bām ne Adão.
 Nhyim Adão bām ne Metĩndjwỳnh.

4

*Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.
 Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15*

1-2 Arỳm Djuão kute ngônhmã Jeju jadjār nhyim Metĩndjwỳnh Karō kute amijo tut ne rwỳk ne 'ã tỳm nhyim Bām kute kum kabênja kurũm Jeju tẽ. Ngôbê

Djodão kurūm ne arým Jeju tē. NhyM Metīndjwýnh Karō raxo kadjwýnhbē nhýn ar o ban kam kapôt kukrit'ýr o bôx nhyM kam kam ar ba. NhyM kam Xatanaj 'ýr bôx ne te kum mýjja'ã apnê. Kute kabēnkôt amijo ba jabej kum mýjja'ã àpnēnh tē. Te kum mýjja'ã àpnēnh'ã akatibê 40. Akati krãptī. Kute ã kum anhýrkam kute mýjja krēn kêtukumrēx. NhyM kam akati apêx nhyM prãm prīne kubī. ³NhyM kam Xatanaj kum,

—Ē, goja abê Metīndjwýnh krakumrēx jabej goja kēnjamã akabēn gē goja kubē djwý ga krē.

⁴NhyM kam kum,

—Kati, Metīndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'ókkam ne,

“Djãm djwýobit ne me kute amityx ne ar tīn ne ba? Kati, Metīndjwýnh kabēno djwý dja me amityx ne tīn ne ba”, ane.

⁵NhyM kam Xatanaj krãnh nhimōk'ýr Jejuo tēn o bôx ne kum pyka kunīkôt me akreo dja. Apýnh bēnjadjwýr kute meo ba djari kum me kunī jakreo dja. Nãm tebē kum krī jakre, kukrà kêt mex ne tebē kum akre. Ne ajte kum bãmē kapôtme krī rūnhmē mýjja kunī jakre nhyM omū nhyM kum,

⁶—Ē, ba inhō. Amã dja ba ja kunī kanga. Pyka kunīkôt apýnh me ba djari dja ba amã me kunī ngã ga me ja kunī kadjy abēnjadjwýr rax. Djãm mýjja kakrit, djãm mýjja punu got. Mýjja mexjakam. Mýjja krãptī, mýjja pyma. Ba inhō. Djãm me'ō nhō? Ba inhō dja ba imã me'ō kīnhkôt amidjō'ã kum kungã nãr amã kungã. ⁷Dja ga amijo angrin ikuka kōnh akōnkrão nhýn imã irax jarē ba arým amã kunī kanga ga arým amū idjō'ã o aminhōn ar o aba, ane.

⁸NhyM kam Jeju kum,

—Kati, Metīndjwýnh kute pi'ók no'ókkam ne,

“Bēnjadjwýr djwýnh, Atīndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarēn ajbitmã apē. Kwãrīk wãnh atemã me'ōmã rax jarēnh kêt”, ane.

⁹NhyM kam Djeruxarēmã Jejuo tēn Metīndjwýnh nhō kikreti nhimōk'ýr o wabin anhã'ã kudjan kum,

—Ē, goja abê Metīndjwýnh krakumrēx jabej goja rūm tēn ato. ¹⁰Nãm we Metīndjwýnh kute pi'ók no'ókkam amã,

“Dja ba ikadjy mrãnh djwýnhmã ajarē gē anėje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹Ne ajte we Metīndjwýnh kute pi'ók no'ókkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karō. Dja me atēmōkôt amã ikra dja gē kēn 'ō apar ngãnh kêtukumrēx”, ane.

¹²NhyM kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metīndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'ókkam ne,

“Kwãrīk wãnh, Bēnjadjwýr Atīndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³NhyM kam Xatanaj arým mýjja'ã kum àpnēnh pa. Nãm te kute Metīndjwýnh kabēn kangan Xatanaj kabēnkôt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnēnh dja. Apýnh mýjja djari kunī'ã te kum àpnēho djan 'ã kum àpnēnh pan kam mã kurūm tē. Ajte akati 'ō kadjy mã kurūm tē.

Krīraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴NhyM kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ýr tē. Metīndjwýnh Karō arým kum týx jadjã, Metīndjwýnhmã àpēnh mex kadjy kum týx jadjã nhyM týxkumrēx ne kam akubyn tēn bôx.

Nhym kam me abenmã Jeju jarêngo ajkate, pyka kunîkôt ne me abenmã arêngo ajkate. ¹⁵ Nhym Jeju apÿnh mekbê idjaer bikprônň djâkam ar memã Metÿndjwÿnh kukràdjâ'ã ujarênh ba. Memã 'ã ujarênh ba nhym me kunî abenmã Jeju mex jarêngo ipôk ne.

¹⁶ Nhym bep krîraxbê Nadjarekam ne me atemã kabên. Nhym kam Jeju Nadjarekam bôx, abatànň djâ'ÿr tèn bôx nhym arÿm pi'ôk rârâr. Pi'ôk rârâr kunîkôt ne Jeju mekôt mekbê idjaer bikprônň djâ'ÿr mrân wangijn krî. Ne kam arÿm kâjmã dja. Kute Metÿndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk jarênhmã kâjmã dja. ¹⁷ Nhym me kum kungã nhym kubyn o ajkâj. Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij kute pi'ôk no'ôkjae ajkijn kam kadjy amijã no'ôkjamã kato. Kum katon kam memã arêngo djan memã kum,

¹⁸⁻¹⁹ "Metÿndjwÿnh Karô ne mã ijo ba. Arÿm ne amijo ipytã, ije me ô mÿjja kêtã kabên mex, kabên ny kâj bê arênh nhym me kînhmã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijê kadjy ijano. Ije kâj bê memã kum, 'On me akato. Me kute me abê ijêja on me akato', anhÿrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kâj bê me no rãmã kum, 'On me arît mex', anhÿrmã. Kadjy ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kâj bê me 'uwÿtmẽ me kute meo bikênh nhym me kaprîn mrânhmã kum, 'On me akînh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikênh kêt', anhÿrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kâj bê memã kum, 'Ë, amex jakam dja on Bênjadjwÿr mekam ukapri kato', anhÿrmã ne ijano ba tẽ", ane.

²⁰ Nãm ã Jeju memã pi'ôk no'ôkkôt amijarêngo ãmo anen pi'ôk abenã kudjin akubyn kute pi'ôko atom djwÿnhmã kungãn kam nhÿ. Nhym kam me kunî Jejukam no tyn kumex, me bikprônň djâkam ne me Jejukam no tyn kumex.

²¹ Nhym kam ajte ujarênhmo krax ne memã kum,

—Amrêbê Metÿndjwÿnh kute kabên'ã pi'ôk no'ôk ja ne arÿm kato. Mrãmri ne kônň kum kudji nhym ajbir jakam kato. Me aje maro anhÿrjakam ne arÿm kato, ane.

²² Nhym me kam abenmã Jeju mex jarêngo kumex kajgo ne abenmã,

—Je kum bep mexkumrêx. Ga kabên mexja pumũ, Jôdje kra ne ajmãn me bajaêrbê kabên mexkumrêx jarê. Jôdje kra, me baje Jôdje pumũnh tũmja tãm ne kra dji nhym kabên mexkumrêx jarêngo tẽ, ane. Nãm me ã kabên jarêngo ane.

²³ Nhym kam Jeju memã kum,

—Birãm me aje imã me banhingêxê kabên tũm jarênhmã ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê imã arêngo nhÿ, ba arÿm kuma. Birãm me aje imã, "Goja abê me kane djwÿnh jabej on amikanen amex", anhÿrmã. Goja aje mÿjja 'ô pumũnh jabej nâr aje mÿjja 'ô mar jabej goja on ipêx, ba me ikunî omũ, me inokam ipêx ba me ikunî omũ. Rînakambit, krîbê Kapanakambit ne ga ar mÿjja nhipêxo aba. Nhym 'ã ujarênh me iwÿr bôx ba me kuma. Goja on jakam, anhô pyka djwÿnhkam mÿjja pumũnh kêt 'ô nhipêx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhÿrmã ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê amim ijã karô.

²⁴ Ë, ba me amã mÿjja jarê. Mrãmri ikabên. Ë, got ren Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh atemã pyka 'ôkam tẽ nhym me ren arÿm kabên ma. Nhym bep kati, ô pyka djwÿnhkam me kute kukràdjâkôt omũnh ne kute kabên mar kêt. Æm me kute kukràdjâkôt mar kêt ne me tu ate krã. Me ga, me banhô krôkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kêtumrêx ne.

25-26 Ě, gora me ikabĕn ma. Mrāmri ikabĕn. Me Metīndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnhbĕ Erij ja ma. Amrĕbĕ ne me'ā na kĕtkumrĕx. Arŷm na kĕt'ā amex amānhkrut ne ikĵĕkĕt apĕx nhyŷm na rwŷk kĕtkumrĕx ne. Nhyŷm ajte na tŷmkam ajte na kĕt ne. Nhyŷm me prāmkaŷ ar ba. Pyka kunĭkĕt djwŷ kĕtkumrĕx. Nhyŷm prām me imex ne. Nhyŷm mekbĕ idjaer nhĕ pykakaŷ axwe me nire 'uwtĭ krāptĭ. Djām me'ŷr ne Metīndjwŷnh Erij jano, me kute o djuw mexmā? Arkati, me bajtem, mekbĕ idjaer kĕt'ŷr ne ano. Mekbĕ idjaer kĕt nire 'uwtĭ'ō'ŷr ne ano. Pyka typydji nhidjibĕ ne Xidō. Nhyŷm bep krĭ nhidjibĕ ne Xarepta. 'ŷr ne ano. Nhyŷm me'ō ni bajtemja o djuw mex ar o ba. ²⁷ Ajte Metīndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh 'ōbĕ Eridjĕu ja ma. Mekbĕ idjaer nhĕ pykakaŷ axwe me krāptĭ ĭ kajĕkam tĕ. Nhyŷm bep Eridjĕu kute me jao mex kĕtkumrĕx. Kubajtem, kubĕ idjaer kĕt pydji ne o mex. Pykabĕ Xirij kurŷm me'ōbĕ Namābit ne o mex ne, ane.

Nām ā Jeju memā arĕnho ane. Djām ta ō pykakaŷmbit ne mekbĕ idjaerkaŷ kute me ajbitmā mŷjja pumŷnh kĕt 'ō nhipĕxmā? Kati, ta dja ukabikĕt amŷ pyka mŷjakaŷ mŷjja kwŷ 'yro mō. Nār kon ta kute amimarkĕt ō pyka djwŷnhkaŷ mŷjja pumŷnh kĕt 'ō nhipĕx. Ne ta ukaprĭkĕt amŷ me mŷ jakamdjwŷ mŷjja kwŷ nhipĕx.

²⁸ Nhyŷm me kumaŷ kam kaŷ ngyrkaŷ ne. Me bikprĕnh djākaŷ me ja kunĭ ne me Jejukaŷ ngyr:kaŷ ne. ²⁹⁻³⁰ Ne kaŷ pa 'amŷn bĕm kumĕ. Nām meo mĕn krānhre nhimĕk'ŷr o wabi. Krānhre konenħ ne krĭbĕ Nadjare. Kaŷ ne me Jeju pa 'amŷn krānh nhimĕk'ŷr o mĕn o bĕx. Ne bit kute amŷ aparmā mĕnh nhyŷm tŷm ne tykmā o mō nhyŷm kaŷ mekbĕ amikabaŷ kaŷ me ōĕxo tĕn kaŷon mā tĕ.

Kute me'ō nĕje me karō punu janor:

Mak 1.21

³¹ Mā tĕn kaŷ krĭraxbĕ Kapanakaŷ bĕx. Pykabĕ Garrĕjakaŷ krĭraxbĕ Kapanakaŷ bĕx. Bĕx ne memā Metīndjwŷnh kukrādja'ā ujarĕnho dja. Pi'ōk rārārkaŷ ne memā 'ā ujarĕnho dja. ³² Nhyŷm me kabĕn maŷ kaŷ arĭ ar aben pumŷn kaŷ abenmā kum,

—Tō mŷj kabĕn ny got ja? Kabĕn mexkumrĕx. Nām ā me bĕnjadjwŷr rūnh kwŷ kabĕn mex anen ar prĭne kabĕno meo atomo ba, ane. Nām Jeju prĭne kute amimār kĕt kaŷat: memā amikukrādja jarĕnhkumrĕx.

³³ Ne me bikprĕnh djākaŷ memā 'ā ujarĕnho ām rā'ā nhyŷm kaŷ me'ō my kum akij. Me karō punu'ō ne ar o ba nhyŷm kum akij. ³⁴ Me karō punu'ō kute me'ō my ar o baja tām ne akij. Djām me'ō bĕngĕkre* ne kum akij? Kati, e kum me'ō kadjwŷnhbĕ, me'ō bĕngĕkre kadjwŷnhbĕ, me karō punu'ō ne Jejumā akij. Kubĕngĕkre ja ta ākĵĕr kĕt. Ām me karō'ō ne kum akij ne kaŷ kute kubĕngĕkre mān kute kum ākĵĕr pyrāk. Ne kum,

—Ā, tō mā ne ga aje me ijomā? Ě, Jeju, Nadjare kra'ō, djām aje me iparmā ne ga bĕx. Arŷm ne ba me prĭne apumŷ, ga ne Metīndjwŷnh arŷm amim adja, ga kaŷ amexo apyma, ane.

³⁵ Nhyŷm kaŷ kum bĕn tŷx ne kum,

—On anħkrĕn akato, ane.

* **4:34** Jeju nhĕ pykakaŷ me kunĭ bĕngĕkre kute mrāmri ne apŷnh me ō pyka djārĭ kunĭkĕt me kunĭ bĕngĕkre pyrāk. Kubĕ kā jakamĕ me kakrātykmĕ me babĕngĕkremĕ ne me kunĭ bĕngĕkre.

Nhym me karō punu ikōta. Me ipōkri ikōtan kurūm kato. Kute kubēngōkre ajmā o kêtumrēx. Me karō punu kute me'ōo baja kator kutā ajmā o kêtumrēx. Nām ikō'yr kajgon kam mā kurūm katon tē.

³⁶ Nhym me kunī ari aben pumūn abenmā kum,

—Mýj kabēn gotja? Mā got on? Nām tu kabēno, umao bōm me karō punu mē nhym mā tē. Djām rerek got. Me bakātām'ōo baje ā mýjja ja'ōo anhýr kêtumrēx. Pydji ne tu kabēno bōm me karō punu mē nhym mā tē, ane. ³⁷ Ne kam abenmā Jeju jarēnho kumex. Bu'ā pykakam me ja ne me abenmā arēnho kumex.

Kute me punu krāptiō mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ Nhym kam Jeju me bikprōnh djā kurūm tēn kam Ximāo nhūrkwāmā wadjā. Nhym Ximāo djupānhdjwýja kanēn nō. Kanē kubī nhym nō. Nhym me kum arē, kute o mexmā. ³⁹ Nhym 'ýr tēn irān kanēmā bēn týx nhym arým kum ire. Nhym arým à kēt ne kāmā dja. Kāmā djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhym arým para. Nhym me Jeju'ýr bao dja. Me kunī ne me 'ýr ōbikwa kanēo bao dja. Apýnh me ōbikwa kanē djāri ne me Jeju'ýr meo ban meo bōx. Nhym me pýnhkōt me'ā ikra jadjuw nhym me kunī arým mex ne. ⁴¹ Nhym me karō punudjwý me krāpti kurūm apōx ne Jejumā kum,

—Abē Metūndjwýnh kra, anhýro ba.

Nhym kam tu memā bēn týx ne memā kum,

—On me anhikrēn mā amū mō, ane.

Nhym me karō punu tu anhikrēn mā mō. Me karō punu kute Jeju pumūnh. Kute Metūndjwýnh kute amīm Jeju Bēnjadjwýrbē kumkati kadjy ar ne anorkōt omūnh. Kute Jejubē Kritu kōt omūnh. Kam ne me karō punu bit kute irāri memā Jeju jarēnhmā nhym kubē aptān ano.

⁴² Nhym akati kēt nhym krī kurūm arwāmā tēn kam ar ba. Nhym me abej mō. Abej mōn 'ýr kato. 'Ýr katon bit kute kubē aptārmā, arek mekam āmmā ne me bit kute kubē aptārmā ⁴³ nhym memā kum,

—Ē, djām me amābit ne ba Metūndjwýnh'ā idjujarēnh tē? Kati, ije krī kunīkōt kāj bē memā arēnhmā ne ba me'ýr tē. Kadjy ne Metūndjwýnh ijano ba tē. Ije memā amijā idjujarēnh ny jarēnhmā. Metūndjwýnh me kadjy Bēnjadjwýr ne kute ar meo bamā ja ne ba ije krī kunīkōt memā arēnhmā. Kadjy ne ijano ba me'ýr tē, ane. ⁴⁴ Anen kam mā memā Metūndjwýnh'ā ujarēnh mō. Apýnh krī djāri ne kāj bē memā 'ā ujarēnh mō. Ne kam ajte amū tēn krī 'ōkam bōx ne me bikprōnh djākam ajte memā Metūndjwýnh kukrādja'ā ujarēnho dja. Nām ā pykabē Djudējakam memā 'ā ujarēnho ane.

5

Ximāo ar mā Jejukōt bikamēnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'ōkam memā arēnho dja, memā Metūndjwýnh kabēn jarēnho dja. Imōti nhidjibē Gēnexare mýrri ne memā arēnho dja. Nhym kam me 'ā akuprōn maro kumex. Nhym me kwý nīnh mrān te kute marmān kam jām 'ā me kamē. Me kamēn te kute marmān kam 'ā aben nhingānho kumex ne Jejudjwý nhingānho mō. ² Nhym kam me umaje kāmā wadjā. Nām ar kute tep pynēnh djwýnhja kà dji. Kà djin kam katon kam kryre pōnho dja. Nhym amē kà nō.

³ Nhym kam ikjējamā wadjān kam ō kà djwýnhjamā kum, Ximāomā kum,

—Amũ kamẽ, amũ kamẽnh ngrire, ane.

Nhym kam amũ kamẽ. Kamẽnh ngrire nhym kam kam nhÿn memã Metĩndjwÿnh'ã ujarẽho nhÿ.

⁴ Ne memã 'ã ujarẽnh pan kam Ximãomã kum,

—Ë, gop amũ ubÿmwã'ÿr kã kamẽn kam mãn kryre mẽn kam tep kwÿ pynẽ, ane.

⁵ Nhym Ximão kum,

—Je kum bẽnjadjwÿr, nã bãm ar te ari ar kryre rẽnho iba ri nhym akati. Æm tep kêt. Ba gop tu akabẽnkôt kumẽ, ane.

⁶ Nhym kam ar kumẽn kam tu kam tep kwÿ pynẽ:nhkumrẽx. Nhym arÿm tep kute kryre rẽn 'ÿr. ⁷ Nhym kam ar te o no katon kã nhikjêjamã ikra bẽno dja, ar kute 'ÿr kão tẽmmã. Nhym ar 'ÿr kão tẽ nhym kam ar aprakamã kãkam tepo ipu. Nhym kam arÿm amẽ ar 'ÿr.

⁸⁻¹⁰ Nhym kam Ximão Pedrumẽ ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaêrbẽ tep kwÿ pynẽ:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ẽ. Nhym Ximãomẽ ar ro'ã kute tep pynẽnh ar o baja kubẽ Xijagumẽ Djuão, Djebedeu kute ar irja, ar jadjwÿ ne ar abenkam no tyn ku'ẽ.

Nhym Ximão Pedru mÿjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kônkrão nhÿn kum,

—Bẽnjadjwÿr, on mã ikurũm tẽ. Ga ne ga mrãmri amexkumrẽx. Nhym bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhym kam kum,

—Kwãrik wãnh amã ipyma kêt ne atũn prãm kêt. Jakam gêdja ga on mebêngôkrebite atom ne memã ijarẽ gẽ me amim iman amim ikamnhix. Jakam dja ga tep pynẽnh kêt ne kam mebêngôkrebite akprõ, ane. ¹¹ Nhym ar kam kã djin wabin kam mÿjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ãbit ngrã: ne. 'Ã ngrã tÿx ne mã kôt ajkamẽ.

Kute me'õ nhĩ kajêkam tẽo mex.

¹² Nhym kam akati 'õkam Jeju tẽn krĩ 'õkam bõx. Nhym me'õ ï kajêkam tẽja prĩne kão ajkẽ, prĩne o tuknĩ. Nhym Jeju'ÿr bõx ne omũn kam pijãm djaje tẽn tu mÿrbẽ tÿm. Ne kam nõrkam kum amijarẽho nõn kum,

—Bẽnjadjwÿr, aje inhĩ kajêkam itẽ markôt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhym kam 'ÿr ikra mõn kupên kam kum,

—Ije, ije ajo mex prãmã. On akã mex, ane. Nhym gêt ajmã kã nẽn kã mex ne. Kute o ãm tãmkam tebẽ kã mex ne.

¹⁴ Nhym kum,

—Kwãrik wãnh ga memã amijarẽnh kêt. Dja ga tu katat mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibẽ, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Mõjdjẽ kukràdjãkôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kungã. Arÿm akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arÿm akã mexkôt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arÿm abenmã Jeju jarẽnho ajkate:n apÿnh abenmã arẽnho ba.

Nhym kam me itepato 'ÿr mõn 'ã akuprõ. Me kute kabẽn mar nhym kute me kanẽo mexmã ne me 'ã akuprõ. ¹⁶ Nhym bep ta ne mã arwãmã tẽn kam Metĩndjwÿnhmã kabẽno dja, kum amijarẽho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhyr kam ajte akati 'ökam Jeju memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽnho dja. Nhyr me arek maro nhỹ. Mekbê pardjéumê me kute Mójdjê kukràdjã jarẽnh djwýnhmê ne me arek maro nhỹ. Mýj pyka kurũm? Pykabê Garrêjamê pykabê Djudêja kunĩkam apýnh krĩ djãri ne me kurũm kwý bõx. Nhyr Djeruxarê kurũmdjwý me kwý bõx. Nhyr Metĩndjwýnh prĩne Jejuo týx, kute týxo meo mexmã.

¹⁸⁻¹⁹ Me'õ jakryja arek nõr djãkam nõr rã'ã nhyr õbikwa 'ýr o mõn o bõx ne te kute kikremã o ãrmã. Te kute Jeju'ýr o bikamẽnh ne kute parbê ir nhyr kute o mexmã. Nhyr me kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nhyr kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimõkkõt 'ã ngy týx katen jãm ngybõr jadjuwñ kam me'õ jakry nõr djãkam nõr rã'ã o ruw nhyr me ipõkri Jeju parbê nõ.

²⁰ Nhyr Jeju amir ar omũ. Ar kute tu amir kamnhĩxkumrêxja pumũ ne kam õbikwa jakryjamã kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxweo kunĩo aknon arým akam ingyk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno. ²¹ Nhyr wãnh Mójdjê kukràdjã mar djwýnhmê mekbê pardjêu õkre kadjwýnhbê arým amir,

—E kum bep me'õja ne ajmãñ Metĩndjwýnh japryõ djan amijo Metĩndjwýnho dja. Metĩndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyk kêt, ane.

²² Nãm me ã õkre kadjwýnhbê anhýro kumex nhyr arým tu kuman memã kum,

—Mýkam ne ga me anhõkre kadjwýnhbê ijo ikajgon ijapryõ akumex? ane.

²³ Ê, ba me amã mýjja amãñhkrut jarê. Mýj ne amirĩt ne? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arým ajaxweo aknon akam ingyk kêt”, ane, nãr kon, “On kãjmã djan tẽ”. Mýj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Arým ne ba ajaxweo aknon akam ingyk kêt”, ane nhyr amirĩt kêtumrêx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nhyr bep kãjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kãjmã djan tẽ” nhyr ren amirĩt ne. Tãmbit ne amirĩtkumrêx. ²⁴ Dja ba kum, “Kãjmã djan anhikwã djã mýn o tẽ”, anen arým o mex ga me arým omũñ arým abenmã, “Be, ga Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got. Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabẽnkõt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmã ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex, ane.

Nãm ã Mójdjê kukràdjã mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja'ýr akẽx ne kum,

—Amã ne ba ikabẽn ne. On kãjmã djan anhikwã djã mýn anhũrkwãmã o tẽ, ane. ²⁵ Nhyr me ipõkri ekruñ ne kãjmã djan nõr dja mýn mã ũrkwãmã o tẽ, Metĩndjwýnhmã mexmê õdjãnhmê rax jarẽnho tẽ. ²⁶ Nhyr me kunĩ omũñ kam arĩ aben pumũño kumex ne kõt Metĩndjwýnhmã mexmê rax jarẽnho kumex ne kam arým kum Metĩndjwýnh pyman abenmã kum,

—Atemã mýjja mexkumrêx ne gu me arým jakam omũ, ane.

Rewi mã Jejukõt bikamẽnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhyr kam Jeju me kurũm tẽ. Tẽn kute pi'õk kaprĩo atom djwýnh'ýr bõx ne omũ. Idjibê Rewi. Pi'õk kaprĩ nhũrkwãkam ne bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atomo nhỹ. Nhyr Jeju 'ýr bõx ne omũñ kum,

—Gop amrê ikõt ajkamẽñ gop ikõt ar aba, ane. ²⁸ Nhyr tu ekruñ ne kãjmã djan mýjja kunĩ kangam mã kõt ajkamê. ²⁹ Ne kam me krãptĩmê ro'ã õ kwý krẽn rax kadjy memã djwýmê mry gan kadjy memã arê. Nhyr me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnh krãptĩñ bõx nhyr ajte atemã

me jadjwý kwý bôx, Rewi nhûrkwâkam bôx ne ò kwý krêno kumex, ar kutã ò kwý krêno kumex.

³⁰ Nhyam kam mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnh omûn bèn prîkam kabêno krî. Jejukôt ba djwýnh'ã kabên ne kum,

—Mýkam ne gar me kute pi'ók kaprîo atom djwýnhmê me axwemê akàn aro'ã anhô kwý krêno akumex ne kôt akômo akumex? ane. ³¹ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. ³² Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me katàt mrãnh'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ, ije amiwýr me 'wýrmã. Me kute ikabên mar ne amim kator ne wãnh axwemã irer ne kute iwýr amijo akêxmã ne ba me'ýr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjê.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhyam me ajte kum,

—Ota Djuãokôt ba djwýnh kute Metîndjwýnhmã amijarênh kadjy amijajbur ba. Nhyam mekbê pardjêu nhô me ja me kudjwa ã ane nhyam bep akôt ba djwýnhbit ne mã akun kôt kôm ar ba, ane. Ar kute Metîndjwýnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Nã, ikôt ba djwýnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rênhkam me àkur rûnhja pumû. Djãm me kute abenã me rênhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rênhkam ne me mrãmri àkur rûnhkumrêx. Abenkam kînh ne ò kwý krêno kumex. Djãm me kute mýjja jakam amijajbur got? Djãm me mjênme abentã ku'êri àkur punu got? ³⁵ Nhyam bep amû akati 'ókam, dja me me aêrbê mekbê mjêno tým ne pa 'amýn mã ò tẽ. Nhyam me arým kam kaprîre ne kam amijajbur ajbit ma, kôtbit amak bê: no nhýn ò kwý krênja kêtikumrêx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjên jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjã ny'ã memã mýjja jakren arê.

—Nhýnh got me'ò inòkã ny 'ò byn kadjô, mex katikôt kadjôn kute tûmjã'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkê nhyam nymê tûmjã ren aben pyrãk kêt ne. ³⁷ Ne ajte nhýnh got me'ò mrykã tûm, mekbê idjaer kukãmãre ne me mrykão ngôn nhinhujabjêti, nhýnh got me'ò mrykã tûm, mrykã kadjãkam pidjô kangô ny ru, pidjôbê uba kangô ru. Nãm ren ane nhyam ren ajkatôr ne ajkapî. Kangô nymê tûm kute abenkam o bikãr ne runhkam ne ren ajkatôr ne ajkapî, nhyam mrykãdjwý arým punu. ³⁸ Kati, mrykã nykam dja pidjô kangô ny ru. ³⁹ Nhyam ajte nhýnh got me'ò kute pidjô kangô tûmbito kômo ban ny kakîk kum ny djãnh? Kati, arým tûmbito amiprãk ne kam, “Ije bep kangô tûmbit ne ành”, ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjã tûm'ã pidjô kangô tûm jakren kute kukràdjã ny'ã pidjô kangô ny jakreo anen kam memã arênh pa.

6

Memã pi'ók rãrãr'ã ujarênh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ók rãrãrkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhyam kôt ba djwýnh kôt mô. Kôt môn arým kum prãm ne mormã bãygogo 'y nhikên morkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mô. ² Nhyam kam mekbê pardjêu ar omûn arkum,

—Ije tō mā ne gar arým nē? Pi'ók rārarkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók rārarkam mýjja anhÿr kêt. Me tûmre ne me ta kukràdjâkôt mā me babê uma. Me kute pi'ók rārarkam mýjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mýkam ne gar ā ar o anhÿro aba?

³ Nhyam kam Jeju memā kum,

—Kê, djām me aje Metîndjwýnh kabên'ā pi'ók no'ókjadjwý pumûnh kêt? Djām me aje me bakukāmārebê Dawi'ā ujarênhja pumûnh kêt, Metîndjwýnh kabênkam me aje Dawi'ā ujarênhja pumûnh kêt?

Ē, Dawi arkum prā:mā. ⁴ Nhyam Dawi Metîndjwýnh nhûrkwāmā wadjàn djwý byn kukrên kam kôt ar tēm jamādjwý kungā, nhyam ar kukrê. Djwý me kute Metîndjwýnhmā ôrja tām ne kubyn kukrên arkum kungā. Metîndjwýnh nhô djwý ne me kâtām kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyam bep Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhyam kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djām me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimā axwe jarênh kêtja pumû ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imā ar ijaxwe jarê.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhî ne me awÿr irwýk ne ba inhô pi'ók rārâr djwýnh. Kam gêdja ba memā, “Kwārik wānh ga me kam mýjja kupênh kêt, nār kon, dja ga me jakam apên, nār kam mýjja kupênh kêt ne arek akrî”, ane. Tām ne ja, ane.

⁶ Nhyam kam ajte pi'ók rārâr 'ókamdjwý me bikprônň djāmā wadjàn kam kam memā Metîndjwýnh'ā ujarênhô dja. Nhyam me'ô nhikra jarôxja nhÿ. Ubôk ne arôx ne. ⁷ Nhyam mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh arek Jejukam no tyn krî. Nhyam pi'ók rārarkam kute ikrao mex nhyam me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Môjdjê kukràdjâkôt amijo aba kêt, anhÿrmā ne me arek kam no tyn omûnhô krî. Mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh ne me ā Jejukam no tyn ar krî ba ane. ⁸ Nhyam bep ta, Jeju ta ne arým me kute ôkre kadjwýnhbê amim 'ā karôja arým kuma ne kam me'ô nhikra jarôxjamā,

—Amrê tēn me ipôkri dja, ane.

Nhyam kāmā djan 'ÿr tē. ⁹ Nhyam kam memā kum,

—Ē, ba me bakukràdjâ jabej me akukja. Nhÿnhja ne me bakukāmāre me bamā arê? Djām pi'ók rārarkam me baje mýjja mex nhipêxmā nār kon kam me baje mýjja punu nhipêxmā? Djām kam me baje me utār nār kon kam me baje me parmā, nēn? ane. ¹⁰ Ne kam ari ar me omûn kam ate ikra jarôxjamā, —On anhikra katāt, ane.

Nhyam kam ikra katāt ne. Arým ne ikra mexkumrêx. Arým ajte ikra katāt ne ikrakumrêx. ¹¹ Nhyam kam ajte mekbê pardjêu ngyr:k ne. Ngyr:k tÿ:x ne. Ne kam Jeju'ā abenmā karôo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhyam kam akati 'ókam krānhre'ÿr tēn 'ā wabin nhÿ, kute Bāmmā kabênmā, Metîndjwýnhmā kabênmā. Kum kabêno ÿr ri nhyam akati. ¹³⁻¹⁶ Akati nhyam kam amiwÿr kôt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytān amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memā ijā adjujarênhô ajmā. Ar abê inhô àpênh, ane. Nām kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utān kam tûmrām ar ano. Ximāo. Jeju kute kum Pedru jarênhja.

Āngre. Ximāomê Āngre ar aben djâkam ikwā.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'ôdjwÿ. Ximão tãm ne kum me bajtemja kurêkumrêx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja.

Be, Jeju kute tûmrãm ar anor ne ja. ¹⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhbê 12jamê ro'ã ruw ne pyka kênh'ÿr bôx ne kam kam meo dja. Nhyim me kôt ba kajgo ne me 'ã kumex. Nhyim me kâtãmjadwÿ Jeju'ÿr môn bôx ne 'ã kumex. Pykabê Djudêja kurûm me krãptîmê krîraxbé Djeruxarê kurûm me krãptîmê ngô rax nokã'ã pykabê Xirumê Xidômê kurûm me krãptîmê. Me tãm ne me akãn Jeju'ã kumex. Me ja ne me 'ÿr akuprô. 'ÿr bikprônne ne kute kabên mar nhyim kute apÿnh me kanê djari meo mexmã ne me 'ã akuprô.

¹⁸ Nhyim me karô punu kute meo bajadjwÿ mekôt 'ÿr môn bôx nhyim kam mekam me karô punuja jano nhyim me arÿm mex ne. ¹⁹ Nhyim me itepato kute Jeju kupênne prãm. Nãm Jeju tu tÿxkumrêx nhyim kurûm uma apôx ne me kunïo mex. Kam ne me kunï kute Jeju kupênne prãmã.

Kute arkum kînh jarênh ne ajte kute arkum kaprî jarênh.

Mat 5.1

²⁰ Nhyim kam meo mex pan kam kôt ba djwÿnh pumûn arkum,

—Ë ar anhô nêkrêx kêtawã, ar ga ne gar akînhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga ne Metîndjwÿnh ar akadji bënjadwÿr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ë, ar jakam amã prãmwã, ar ga ne gar akînhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrêx ne.

Ë, ar jakam amÿrwã, ar ga ne gar akînhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ë, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akînhkumrêx ne. Ba ne ba amijo inhî ne me awÿr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwÿ amã ikînh ne iwÿr akuprô ba kam ar ar ajo iba. Nhyim me kam kum ikurên kam ikôt kum ar akurê ne. Gar mã ikôt abikamênhkamdjwÿ me kum ar akurê. Gêdja me te wãnh kum ar akurên bôm ar arên ar ajaprÿn ar ajaxweo ar apytã,

²³ gar tu akînhkumrêx ne ate akînh katin amijara tatak ne.

Mÿkam? Bir, dja Metîndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kãjkwakam gêdja ar amã o pãnh mex ne. Kãjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman ate akînh kati. Nãm me tûmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnho bikênho bao ane. Gar arÿm kam kãjkwakam me kînhkumrêx ne ar baja pumû, ane.

Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ô nêkrêx kumexjamã kabên ne memã kum,

²⁴ —Nhyim bep me anhô nêkrêx krãptîwã me ga dja ga me akaprî rax ne. Bir, mÿkam? Jakambit akînh djã kajgokam. Gêdja ï apêx ne ajte amû kêtumrêx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewã, me ga dja ga me akaprî rax ne. Mÿkam? Bir, me ga dja ga me amã prãm ne.

Ne me jakam akeketwā, me ga dja ga me akaprī rax ne. Mỳkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amỳro akumex.

²⁶ Ne me kunī kute abenmā me amex jarēnho kumexja me ga dja ga me akaprī rax ne. Mỳkam? Ga me axwe pumū. Ga me kum me axwebit kīnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja pumū. Nām me tūmre ā axwe o anen me kamingrāny kajmā ā kum me 'ēxnhībit kīnh. Me 'ēx ne kute amijo Metīndjwýnh kabēn jarēnho bajabit ne me kum me kīnh ne abenmā ā me mex jarēnho kumexo ane. Kam ne me kamingrāny me tūmre kōpdji'ā kum me axwe, me 'ēxnhībit kīnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja.

Nām ā Jeju memā anen kam kōt ba djwýnhmā kum,

Jeju kute arkum, “Amā akurē djwýnh jabē” jarēnh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Ró 12.14

²⁷ —Ĕ, ba ajte ar amā ikabēn 'ō jarē, gora ar ikabēn ma. Gora gar tu amā akurē djwýnh jabē. Gora me kum ar akurēja dja me te ar ajo ajkē gar akrānmā amā me abēn ar meo aba. ²⁸ Gora ar me kute ar adjūnwāmā tu akabēn mex jarē. Gora ar me kute ar ajo bikēnhja tu Metīndjwýnhmā me arē gē meo djuw mex. ²⁹ Gēdja me'ō ar ajō nhinebē kurwa ga 'yr akēx gē aktā anhinebē kurwa. Gēdja me'ō ar ajōbē inōkà by ga tu kum kanga. Nhym ajte akā 'ō'ā ajwý ga ajte akā 'ōdjwý byn kōt kum angā. ³⁰ Gēdja me'ō mýjja 'ā ajwý ga tu kum kanga. Gēdja me'ō abē anhō mýjja 'ō by ga tu kum kangakumrēx. Kwārīk wānh ga akubyn 'ā 'wýr kēt. ³¹ Djà nām me ar ajōo ajkē ga akīnh ne? Kati, nā gām akaprīre. Bir be, kam dja gar ā me jao anhýr kētkumrēx gē me adjwýnhdjwý kaprī kēt. Nār kon, djā nām me ar ajōkam mex ga akaprī? Kati, nām me ar akam mex gar akīnhkumrēx ne. Bir be, kam dja gar ā me jakam amexo ane gē me adjwýnhdjwý kīnhkumrēx.

³² Ĕ, ba ar amā arē. Me kum ar ajabē gar amipānh amā me abēkumrēxja bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me kum ōbikwabit jabē, kum aktā aben jabē ne kam kum me kātāmja kīnh kētkumrēx. Be, dja gar gadjwý amā anhōbikwabit jabē, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gēdja gar tu amā me abēo tuknī. Ar amā anhōbikwa jabēn kam kōt amā akurē djwýnhdjwý jabē. ³³ Nhym ajte me ar akam ukaprī gar amipānh mekam adjukaprī, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me ōbikwakambit ukaprī, aktā abenkam ukaprī ne kam me kātāmjakam ukaprī kētkumrēx. Be, dja gar gadjwý anhōbikwakambit adjukaprī, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gēdja gar tu me kunīkam adjukaprīo tuknī, anhōbikwakam adjukaprīn kam kōt akurē djwýnhdjwý kam adjukaprī. ³⁴ Nhym ajte me ar amā mýjja ngā gar kam amipānh memā mýjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mýjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'ānh ōro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amā mýjja nhōrmābit mýjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikōt aba djwýnhja dja gar tu memā mýjja nhōrkumrēx ne kam pānhkam amak kēt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amā akurē djwýnh jabēkumrēx ne kam adjukaprī ne tu kum mýjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mýjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kēt. Metīndjwýnh pymati tām gēdja ar amā o pānh ra:x ne. Gar kam arým abē Metīndjwýnh krakumrēx. Mỳkam dja gar ā meo ane? Bir, Metīndjwýnh ne

tu me òdjy, me axwekam ukapri. ³⁶ Kam dja gar kàjkwakam Abām'ã amijakren mekam adjukapri.

Mete me'ã axwe rēnh nēje memã kabēn.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwārīk wānh gar me'ã axwe rēnh kêt. Dja gar me'ã axwe rē nhym me amipānh ar ajã axwe rē, nār Metīndjwýnh ar amã axwe jarē. Kwārīk wānh gar me axwemã akator kêt ne memã pānh jarēnh kêt. Dja gar me axwemã akato ne memã pānh jarē nhym me amipānh ar ajaxwemã katon ar amã pānh jarē, nār Metīndjwýnh ar amã pānh jarē. Nhym bep kati, gédja me kute ar akam amikrãja gar tu o abiknorkumrēx gē me amipānh ar gadjwý tu ar ajaxweo biknorkumrēx ne. ³⁸ Gora ar memã anhòdjānh ne tu memã angã. Gē me kam amipānh ar amã òdjānhkumrēx ne ar amã mýjja ngã. Dja Metīndjwýnh ar amã o pānh rax ne. Kute mrāmri ne me kute akubyn abenmã djwý ngrã nhōr kadjy kute ngōnhkam ngjēnh ne ajte kute à'āk ne kum o'uk ne iby ngjēnh nhym akã'ã bikapīnja pyrāk. Dja ã Metīndjwýnh ar amã òr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metīndjwýnh kudjwa memã òr rūnh nhym kam me akubyn ar aje memã òr 'ānh ar amã kungã, ane. Nām Jeju ã kôt ba djwýnhmã arēho ane.

³⁹ Ne kam ajte apýnh mýjja djari arkum 'ã ujarēnh jakreo tē. Ne kam arkum, —Djām me'ò no rãja kute me'ò no rãjamã kum, “Amrē, ba amã kô 'amýn katãt ajo tē”, anhýrmã? Kati, gorēn kum kô 'amýn o mōn ren ar ro'ã krekam tým, ane.

Be, me axwe rã'ākam dja me amũ me jamã axwe jarēnh kêt. Me axwekam ne me kute me no rã pyrāk. ⁴⁰ Djām me'ò kute mýjja mar kêtja kute me'ò kute mýjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhym bep djām me'ò kute marja priñe kum arēn kum akre nhym kam arým ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metīndjwýnh kukrãdja mar tūmjja amijāno dja. Dja me nyre ar ajã amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹ Mýkam ne ga akamy nokam pyka jaũmjabit pumũn kam ga anokam pīponhtija pumũnh kêt ne? ⁴² Djām aje akamymã kum, “Akmere, amrē ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhýrmã? Ne kam ga anokam pīponhtiwã pumũnh kêtumrēx ne. Aje aminokam pīponh pumũnh kêtum we ã kum ane. Ké. Mrāmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrēx gédja ga aminokam pīponhtiwã kaban kam arīt mex ne arým amikôt akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwý, ē, djām pidjô mex, pidjô djānhjakam pidjô punu apôx got? Nār kon, djām pidjô punukam pidjô djānh apôx got? Kati, apýnh pidjô bari djari ne kam ô apôx. ⁴⁴ Ô ne parbē rôrôk ne ikwān kam o bario amirīt nhym me kôt kum apôx. Pidjô punukam ô punu apôx, nhym ate pidjô mexkam ô mex apôx. Ga rojkãkrekam tyrti apôx kêtja pumũ. Ga ajte prēxkamdjwý katēbãri apôx kêtja pumũ. ⁴⁵ Bir be, nām ã mebēngôkredjwý* ane. Nām me ôkre kadjwýnhbē kabēn mex man arým kabēn mexo memã amijo amirīt. Nhym me ajte ôkre kadjwýnhbē kabēn punu man arým kabēn punuo memã amijo amirīt. Nām me ôkre kadjwýnhbē mýjja kumex ma nhym kam amrē bōm ajkwa krekremē òto'ýr apôx nhym me kam arēho ba. Arēho ban kam arým memã amijo amirīt. Mex nār axwe ja o memã amijo amirīt. Kute mýjja ô kute bario amirīt ja pyrāk.

* 6:45 Jeju nhō pykakam me kunĩ bēngôkre kute mrāmri ne apýnh me ò pyka djari kunikôt me kuni bēngôkre pyrāk.

Me'õ ar kute kikre'ã amijakremã memã arēnh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ë, ba ajte ar amã ja jarē. Mýkam ne gar imã “Bēnjadjwýr, Bēnjadjwýr” anhýro aban ajte ikabēnkôt ar amijo aba kêt ne. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ë, ba ar amã arēn kikre'ã me ajakre. Me'õ iwýr akēx ne kute ikabēn markumrēx ne ikabēnkôt kute ar amijo baja ne kute mrāmri ne me kute kiremã kre jabjē:n kam kam par pymjýr ne kam iby kēnmē pyka rēnh ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhym te ngó tám ne kute kangōnh nhym mrāmri ku'ê týxja pyrāk. Kum kre jabjēkam ne mrāmri ãm týx ne. Nãm ã me kute amim ikabēn mar týx ã ane.

⁴⁹ Nhym bep me'õ kute ikabēn mar kajgo, kute ikabēnkôt amijo ba kêtja ne kute mrāmri ne me kute tu pyka krākã'ã par pymjýr. Kre krãnne kam kute par pymjýr ne kute 'ã kikre pyrāk. Nhym 'ã ngó tám ne kute kãjbē me'ã rēnh nhym rôrøkja pyrāk. Djã nãm kãjbē kukē nhym ban rôrøk got? Kati, nãm tu ator nhym ban gru: ane. Dja me'õ kute ikabēn mar kêt'õ ã ane, ane. Nãm ã Jeju arkum ujarēnho ãmo anen memã ujarēnh pa.

7

Krãkamngōnh nhõ bēnjadjwýr kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrēx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krībē Kapana'ýr tē. Mã 'ýr tēn bõx. ²⁻³ Bõx nhym krãkamngōnh nhõ bēnjadjwýr arým kuma, kubē ne krãkamngōnhre krãptibē 100 nhõ bēnjadjwýr arým kuma, bõxkôt kuma. Kubajtem. Arým kuman kam 'ýr mebēngētte kwý jano. 'Ýr mebēngēttebē idjaer kwý jano. Õ ãpēnh ne kanē týx ne nõ. Arým tyk'ýr. Arým arkatin nõ. Kum õ ãpēnh jabēkumrēx ja ne kubē kanē nõ nhym kam kadjy Jeju'ýr ar ano. Ar kute kum arēnh nhym 'ýr tēm ne kute kum õ ãpēnho mexmã ne 'ýr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhym ar mōn Jeju'ýr bõx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tãmja ne mexkumrēx. Mrāmri dja ga 'ýr tēn kum õ ãpēnh pytä. Nãm kum me bakĩnhkumrēx ne arým me bamã me babikprōnh djã nhípēx ne. Dja ga on 'ýr tē, anhýro ku'ê.

⁶⁻⁷ Nhym kam 'ýr tē. Bit 'ýr tēn 'ýr kikre tēpo tē nhym krãkamngōnh nhõ bēnjadjwýrja ajte kutã òbikwa kwý jano. Nhym ar kutã tēn kajpan kum,

—Bēnjadjwýr, on dja ga akēx ne. Krãkamngōnh nhõ bēnjadjwýr ne ar imã, “Ar tēn kum arē gé on amũ akēx”, ane. Bar kam akutã tē. Nãm amã, “Ibēnjadjwýr kaak, ibēnjadjwýr ngrirekam ne ga inhũrkwãmã adjãr ba ipijãm karõ amã ane. Ingrire, ikãtãm kam ne ba ba akutã itēm kêt ne, amikam ipijãm kam. Dja ga tu akabēnobit inhõ ãpēnho mex nhym arým mexkumrēx ne. ⁸ Inhõ bēnjadjwýr ne imã kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imã kabēn ba kabēn man kôt amijo iba. Ne kam ajte ba ibē me krãkamngōnhre nhõ bēnjadjwýr kam ba memã ikabēn nhym me ikabēnkôt amijo ba. Ba me'õmã kum, “Ýr tē”, ane nhym arým 'ýr tē. Ba kam ajte me'õmãdjwý, ‘Amrē tē’, ane nhym arým amrē tē. Ba inhõ ãpēnhmã, ‘On mýjja kupé’, ane nhym arým mýjja kupé. Kam ne ba amã, ‘Abēnjadjwýr djwýnhkam dja ga akabēnobit o mex ne’, ane.” Nãm ã krãkamngōnh nhõ bēnjadjwýr amã ane, ane.

⁹ Nhym Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan òkre kadjwýnhbē amim,

—E kum be nãm tu amim ikamnhĩxkumrēx ne, ane. Ne kam me itepato kôt mōrja'ýr akēx ne memã kum,

—Ë, ba me amã arē. Nhýnh ne me babē idjaer 'õ ã kute tu amim imaro anhýr? Kati, kêt kumrēx. Nhym be nãm tãwã, tãwã kubajtem ne gêt tu

amim ikamnhĩxkumrēx ne, ane. ¹⁰ Nhyam kam krākamngōnh nhō bēnjadjw̄yr nhōbikwaja akubyn kikremā tē. Kikremā tēn bōx ne kanēn nōrja pumū. Nhyam mexkumrēx ne, ar̄ym à kēt ne nh̄y. Tām ne ja.

Kute me'ō tyk akubyn o t̄n.

¹¹ Nhyam kam akati ngrēre nhyam Jeju krī 'ōmā tē. Krī nhidjibē Naīmā tē. Nhyam kōt ba djw̄ynhmē me kātām krāptī kōt mō. ¹² Nhyam kam Jeju meo mō. Meo mōn ī krī tēpo mō. Nām bit krīo rām ne jao mō nhyam Ar kubē kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ā kēno kō kayr jajkwa krekremā o aben kajpa. Amrēbē me'ōbē mjēn tyk nhyam kam kraja adjw̄ynhdjw̄y kōt kubē ty. Kute amikamā kra pydjīn irja ne kubē ty. Nhyam me kam kēnkre'yr o mōn o kajpa. Me krāptī ne me kēnkre'yr bit o mō, bit kute mekbē idjaer kukrādjakōt kēnkrekam adjarmā. ¹³ Nhyam Jeju me'ō nija pumūn kam kum kaprī: ne kum, —Kwārīk wānh ga am̄yr kēt, ane.

¹⁴ Ne kam 'yr tē. 'Yr tēn kam 'ā nōr djābit kupē. Nhyam ar kute o mōrja, tyko mōrja, o mōr t̄yx katikōt kum o dja. Nhyam kum kabēn ne kum,

—Akmere, ba amā arē. Ē, on kājma nh̄y, ane. ¹⁵ Nhyam ekrux ne kājma nh̄yn kam kabēno nh̄y. Nhyam Jeju nāmā kungā. ¹⁶ Nhyam me kunī madjā kreti ne kum uman kam Metīndjw̄ynhmā raxmē mex jarēnh o kumex ne abenmā kum, —Ota Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynh rax 'ō me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metīndjw̄ynh ne ar̄ym ō me baja 'yr bōx, ane. ¹⁷ Nhyam me kam abenmā Jeju jarēnh o kumex ne amū abenmā arēnh o prōt ne. Nhyam pykabē Djudējakam me ja kuma. Nhyam amū bu'ā pyka ja kunīkōt me abenmā arēn kuma.

Djuāo'ā ujarēnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nhyam Djuāo kōt ba djw̄ynhdjw̄y ar̄ym kuman Djuāomā arē. Nhyam adjw̄ynhdjw̄y kuma. Mekbē ijē djākam nōr rā'ākam ne ar kum m̄yja ja kunī jarē nhyam kuma. Kuman kam amiw̄yr ar ku'uw, amiw̄yr kōt ba djw̄ynh 'uw, ar amānhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ē, ar Jeju 'yr tēn kum, “Djām ga ne Metīndjw̄ynh amrēbē me imā ajarē ga ar̄ym bōx. Nār kon, dja ba me atemā 'ōdjw̄y jabej ajkam ama”? ane. Djuāo ne ā arkum anen kam ar ano. Bēnjadjw̄yr djw̄ynh'yr ar ano. Ar kute omūnh ne tēm ne kute Djuāomā arēnhmā ne 'yr ar ano.

Nhyam ar 'yr tēn bōx. ²⁰ Bōx ne kum,

—Djuāo kute ngōnhmā me angjēnh djw̄ynh ne aw̄yr ar ijano ne ar imā, “Ar tēn kum, ‘Djām ga ne Metīndjw̄ynh amrēbē me imā ajarē ga ar̄ym bōx? Nār kon, dja ba me atemā 'ōdjw̄y jabej ajkam ama”? ane.” Nām ā arkum ane.

²¹ Nhyam kam Jeju arek me utāro dja. Me ap̄ynh kanē djārimē, ap̄ynh me tokry djārimē, me karō punu kute meo bamē, me no rāmē, me ja ne meo mexo dja. Me krāptī ne meo mexo dja. Djuāo kōt ba djw̄ynh kute omūnh ne akubyn 'yr tēm ne kute kōt kum arēnh nhyam kute marmā ne arek me utāro dja. ²² Ne kam arkum,

—Ar'yr tēn Djuāomā arē. Ba ne ba ar̄ym me'yr bōx ne me utāro dja nhyam me no rā ar̄ym rīt, me te jakry ar̄ym mrā, me ī kajēkam tē ar̄ym kà mex, me amakkre kēt ar̄ym amakkre mex ne ajkam ama, nhyam me tykjadjw̄y ar̄ym akubyn t̄n ne, nhyam me me ō m̄yja kēt jamādjw̄y kabēn mex, kabēn ny kāj

bê arê. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tẽn kôt Djuãomã arê, ane.

Ne ajte kum,

²³—Me'õ kute tu amim imar ne kute õkre kadjwũnhbê ijã amim, “Djãm tãm, nãr kon atemã”, anhÿr kêt, tãm dja kĩnhkumrêx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwũnhjamã ane. Nhyr ar kuman kam mã 'ÿr akubyn tẽ.

²⁴ Ar tẽm tekrekam memã Djuão jarêrho dja. Me krãptĩjamã arêrho djan memã kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mõ, kapõt kukritkam mõ. Mã ne kute? Me bõreja pumũ. Bõre ne kõk o wabên ari ar adjuw. Mũm wabên adjuw. Nhyr pãnh wabên mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhÿr? Djã nãm ã memã kabên jarêrho ane? Djã nãm me jamã kabên 'õ jarê ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabên 'õ jarê? Kati, nãm tu katat memã kabên jarêrhkumrêx ne, tu kum me uma kêt ne kabên pydji memã arêrho tẽ, kabên tãm jarêrho tẽ. ²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ÿr aba nhyr kubêkã mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkã mexbit jangjênh ne kute 'ã amibêno baja ne me bẽnjadjwÿr rax nhõ kikretikambit ar ba, ikra kêt, ãpênh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhyr mÿj ne ga me aje omũnhmã mõ? Djãm Metĩndjwũnh kabên jarênh djwũnh 'õ ne ga me aje omũnhmã mõ? Nã, tãm. Tãm. Ba me amã arê. Djuão ne Metĩndjwũnh kabên jarênh djwũnh kunĩ kurãm raxi. ²⁷ 'Ã ne amrêbê Metĩndjwũnh pi'õk no'õkkam me amã,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwũnh 'õ jano, kute akukãm me akre nhyr me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katat amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwÿr rũnh kutêp katat pry jadjwÿrja pyrãk”, ane.

²⁸ Ba me amã arê. Djuão ne me kunĩ kurãm raxi. Nhÿnh ne me'õ nã tikkre kurũm kator'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwũnh me kadjy bẽnjadjwÿr ne kute ar me utar ne meo baja, me ja'õ ne te kãtãm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nã, Djuão ne rax nhyr me kunĩ Djuão kabên ma. Nhyr me axweja, me kute bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwũnhdjwÿ me kudjwa kabên ma. Nãm ne Djuão kabên man õkre kadjwũnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwũnh katat meo ba”, ane. Nhyr Djuão arÿm ngõnhmã me angij.

³⁰ Nhyr bep mekbê pardjêumê me kute Mõdjê kukràdjã mar djwũnhmê, me ja ne me Metĩndjwũnhbê amikati. Metĩndjwũnh kute amim me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nhyr Djuão kute ngõnhmã me angjênhmã nhyr me ate ar kubê amikatio ba.

³¹ Ije tõ mÿj'ã got ba me akamĩngrãny jakre? Mÿj ne ga me aje urãk? ³² Nã gãm me aje me prĩre mÿjja kam kĩnh kêt pyrãk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'ak”, ane.

Nhyr ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê.”

Nhyr ajte arkum, “Gwaj bamÿr kati mãn o nhÿ.”

Nhyr ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imÿr prãm kêtê.” ³³ Djuão kute ngõnhmã me angjênh djwũnh ne me awÿr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhyr ajbã”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyrãk ne amã ja kĩnh kêt ne aje amã jadjwý kĩnh kêt ne. ³⁴ Nhy m bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awýr bõx ne me akam idjãkur iban kõt ikõm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãwã ne kum prãmti, kum uba kangõ djãnhĩ.” Ne we aje ijã, “Me kute bẽnjadwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmẽ me axweobit ne õbikwa”, anhýr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwýnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mýjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne aje amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêt mã ijano. Nhy m kõt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwýnhbẽ amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh mexkumrẽx ne amẽ ar ano”, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjý djào Jeju par kudjý.

³⁶ Nhy m kam mekbẽ pardjẽu'õ nhidjibẽ Ximão ne Jejumã kum, —Amrẽ tẽn ikutã anhõ kwý krẽ, ane.

Nhy m kam kutã õ kwý krẽnmã tẽn bõx ne nhý. Nhy m me abenmã arẽ. ³⁷ Nhy m me'õ nire arým kuma. Me'õ nija ne axwe ne krĩ tãm kam arĩk ar ban kam Jeju tẽn ne mekbẽ pardjẽu'õ nhũrkwãkam õ kwý krẽno ýrkõt arým kuma. Arým kuman kam 'ýr tẽ. Nãm ngõnh mexte, kẽn jakareo ngõnhkam me kudjý djào ipun kubyn 'ýr o tẽn o bõx. ³⁸ O bõx ne burũm ibõn mýro nhý. Parbẽ mýro nhý nhy m no kangõ prĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhy m kam ta amikõ par ngrã. Kum Jeju kĩnhkam 'ýr tẽn bõx ne omũn kam amikam pijãm ne kam muw ne prĩne no kangõo par kumrãn kam amikõ par ngrã. Ne kam par kaõ. Kum abẽkam par kaõn kam me kudjý djào par kudjý. ³⁹ Nhy m mekbẽ pardjẽu'õ kutã Jeju õ kwý krẽno ýrja arým omũ. Arým omũn kam õkre kadjwýnhbẽ amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn h djwýnhkumrẽx ne ren arým kuma. Mýj me'õ niwã ma, arĩk ar baja ren arým kõt kuma, me'õ axwe kute kupẽnkhõt ren arým kuma. Ren kuman ren aminẽje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn h mar kêt, kãtãm.

Nãm ã õkre kadjwýnhbẽ amim ane. ⁴⁰ Nãm ã ane nhy m Jeju arým kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabẽn jarẽ, ane.

Nhy m,

—Ã, bẽnjadwýr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhy m kum,

—Ë, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'ók kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'ók kaprĩ ngrĩreo 50 ne kungã. Ne aje jamãdjwý pi'ók kaprĩ raxo 500 ne kungã.

⁴² Nhy m ar ja amẽ te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhy m kam kute arkum pi'ók kaprĩ nhõr djwýnhja arkum, “Kwãrĩk wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhy m gẽdja kum abẽ rax ne? ane. ⁴³ Nhy m kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne õr ne kute pãnh tu o biknorwã gẽdja kum kĩnh rax ne, ane.

Nhy m kum,

—Nã, kõt ne ga aje arẽn h wã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunõ aknon kum pãnh jarẽn h kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane. ⁴⁴ Ne kam nija'ýr akẽx ne Ximãomã kum,

—Ē, djā nā gām nija pumū? Be, nā bām anhūrkwāmā wadjā ga aje imā ngō nhōr kêt, ije amipar ku'ōnh kadjy aje imā ōr kêt. Nhyṃ bep tāmja ne no kangōo ipar kumrān kam amikio ipar ngrā. ⁴⁵ Ga ne ga amā ikīnh kêt kam aje inhine kaōr kêt nhyṃ bep tāmja ne ibōx totokbê arek ipar kaōro nhỹ. ⁴⁶ Ga ne ga aje ikrā ngrānh kêt nhyṃ bep tāmja ne me kudjy djāo ipar kungrā. Tāmja ne kum ijabêkumrēx ne prīne ijo djuw mex ne. ⁴⁷ Kam ne ba amā, “Tāmja ne axwe krāpti ba arỹm tu kunio ibiknorkumrēx ne. Ga kum ijabê raxja pumū. Nhyṃ bep ije me'ō jaxwe ngrireo ibiknor ne amipānh kum ikīnh ngrire”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamā kum,

—Arỹm ne ba ajaxwe djāri arỹm kunio akno, ane.

⁴⁹ Nhyṃ kam me Jejumē ro'ā ō kwỹ krēno kumexja abenmā kum,

—Djijāk tô mỹj me'ō ne gēt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhyṃ bep Jeju ne nijamā kum,

—Ga ne ga mrāmri aje tu amim ikamnhīxkumrēx nhyṃ kam Metīndjwỹnh arỹm apytā, on adjumar mex ne tē, ane. Tām ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhyṃ kam tūmbê Jeju ajte pyka kunikôt ipôko mō. Krī rūnhmē krī kryre kunikôt memā Metīndjwỹnh kukrādja'ā ujarēho ipôko mō. Ne kàj bê memā kabēn ny, kabēn mex'ā ujarēnh mō. Mỹj kabēn mex'ā? Bir, Metīndjwỹnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwỹr ne kute ar meo bamā tām. Tām ne memā arēho ipôko mō. Nhyṃ kôt ba djwỹnhbê 12 kôt mō.

² Nhyṃ me niredjwỹ kôt mō. Mỹj me nire nā? Bir, me karō punumē apỹnh me kanē djāri kute kubē me utārjadwỹ ne me kôt mō.

Marij me kute kum Madarena anhỹrja, kurūm ne Jeju kute me karō punuo 7 ne apōx ne anorja.

³ Ōbē ne Djōwanā, Kudja prō. Kudja ne kubē bēnjadjwỹr raxbê Erodji nhō nēkrēx pumūnh djwỹnh.

Ōbē ne Xudjana. Nhyṃ ajte me kwỹ rax ne me kôt mō. Be, me nire tām ne me kôt mōn ō pi'ok kaprīreo aro djuw mexo mō, o arkum mỹjja jamỹnh mō.

Kute bāyogore 'y'ā Metīndjwỹnh kabēn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhyṃ me apỹnh pyka kunikôt Jeju'yr mōn bōx ne 'ā kumex. Me krāpti ne me 'ā akuprō nhyṃ kam Jeju Metīndjwỹnh kukrādja'ā memā mỹjja jakre.

⁵ Nām mekmā kum,

—Ē, ō pur djwỹnh ne kute ō purkam bāyogore kremā 'yr o tē. 'Yr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabêr mrā, ane. Nām mekbê idjaer kute mỹjja kre kadjy tu mỹjja 'yo akabê, bāymē bāyogore 'ymē, ja ne me kute purkam kremā o mrān kam purkam o ukabêr mrā. Kute mrāmri ne me kute katēbāri 'yo ukabêr mrānhja pyrāk.

—Be, me'ō ne ar bāyogore 'yo ukabêr mrā. Nhyṃ 'y kwỹ prykam rôrôk ne. Nhyṃ me paro pykamā angij nhyṃ te ingrōtmā nhyṃ me prīne paro pykamā angij. Nhyṃ kwēnhdjwỹ mā prīne kuku.

⁶ Nhyṃ 'y kwỹ kēnpō'ā rôrôk ne ingrôt totokbê tu ingrôt mjō. Mrāmri ne kēn'ā pyka prorrekam 'y rôrôk ne 'ēx ne ingrā mex ne te kēnmā arēo ingān arỹm ty.

⁷ Nhyam 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrôk ne kam mrỳnhĩmẽ ro'ã ingrôt ne. Nhyam kam prĩne o akno.

⁸ Nhyam bep 'y kwỳ ne pyka mexkam rôrôk ne kam ingrôt ne abatành ne iyy rũnh ne 'y krãptĩkumrẽx. Ijykam 'yja amũ o amijakren kam 'y pỳnhkôt kubẽ 100 ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jezu memã anen kam ajte jak bẽ memã kum,

—Godja ga me ajõ ajamakre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyam kam kôt ba djwỳnh abej kukij ne kum,

—Mỳj'ã ne ga bàyogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyam arkum,

—Bep ar amãbit dja ba mỳjja bipdjuro amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute ar apytãr ne ar akadyj bẽnjadjwỳr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukràdjão amirĩt ne. Nhyam bep me jamã dja ba kukràdjã'ã mỳjja jakren memã arẽ,

“gẽ me te kute mỳjja pumũnhmã ari ar abej rĩt ne te kute mỳjja marmã te ari ar amako akẽx ne mar kêtukumrẽx ne.”

¹¹ Nã, ar amã dja ba kukràdjã jarẽ. Ije kukràdjã'ã mỳjja jakreja jarẽ.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabêrjabẽ ne Metĩndjwỳnh kabẽn. ¹² Y prykam rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne 'ã ngrã tỳxmã nhyam ate Xatanaj jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwỳnh kabẽno akno. Me kute tu amim markumrẽx nhyam Metĩndjwỳnh kute kubẽ me utãr karõ ne jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwỳnh kabẽno akno.

¹³ Kẽnkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nãm me Metĩndjwỳnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽx o tẽm kajgo. Kute mrãmri tu amim markumrẽx kêtẽ. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arẽ kêtka me tebẽ tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apỳnh me kaprĩ djãri kute ikõ'ymã 'yr bõx nhyam arỳm kanga.

¹⁴ Mrỳnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kam ate ajte kute jãm mỳjja marja'ã akre. Nãm me arỳm amim Metĩndjwỳnh kabẽn man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metĩndjwỳnhbit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu djã 'õmẽ nèkrẽxmẽ mỳjja me kute o amikĩnhjamẽ mỳjja jakõtbit amak bẽn ne ne kam amũ amim Metĩndjwỳnh kabẽn maro arwỳ kêtukumrẽx ne. Kute mrỳnhĩ kute prĩne bàyogogo nhingrõto bikẽn nhyam kam iyy kêt mexja pyrãk.

¹⁵ Nhyam bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrẽx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne tu 'ã ngrã tỳx ne kam mũm ate ibej mỳjja 'õ mar kêt ne tu mrãmri 'ãno djan mã kôt ajkamẽ. Kute 'y nhingrôt ne abatành ne iyy mexkumrẽx ne kumex ja pyrãk. Tãm ne ja.

Kute ngõnhpõk'ã memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'õdjwỳ jarẽ. Djãm me kute ngõnhpõkmã angjẽn ne kute ngõnhõ 'ã pro got? Ne kute ikwã djã krakri umjyr got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kẽnkkam umjuw nhyam memã kikre kre kurwyo ku'ẽ. Nhyam me mrãn wangij nhyam prĩne memã irã. Dja gar ã abẽ ngõnhpõk mãn prãbẽ ã memã Metĩndjwỳnh jarẽho ane gẽ me kuma.

¹⁷ Ë, amũ akati 'õkam dja mỳjja bipdjur kunĩ amirĩt ne. Nhyam mỳjja pudjurdjwỳ amirĩt nhyam me kunĩ kuma. ¹⁸ Kam gẽdja gar mỳjja kunĩ kute amirĩt kêtĩ prĩne ikabẽn ma. Gora ar amim aprĩn ikabẽn ma. Me kute tu amim imarkumrẽxmã dja Ibãm ijo amirĩto tẽ gẽ me amim imar rax. Nhyam

bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja pñine inêje me no'ã pron mekbê ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijarêngo ane.

Jeju kamymê nã te 'yr àrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹Nhym kam Jeju nãmê kamy ar 'yr tẽ. Ar kute omũnhmã ne ar 'yr tẽ. Nhym me 'ã kumex. Nhym ar te 'yr bikamênhmã te 'ã meo ane. Nhym me 'ã ipti: ane. Pñine Ar kubê utã. ²⁰Nhym kam me'õ Jejumã kum,

—Ota anãmê akamy ar amrêbê awÿr bõx ne akuri ku'ê, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹Nhym kam kum,

—Me kute Meñdjwÿnh kabẽn mar ne kute kabẽnkõt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhõbikwakumrêx, ane.

Kute kôkmã bẽn tÿx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²²Ne kam amũ akati jakam kõt ba djwÿnhmẽ ro'ã kàkam wadjàn nhÿ. Nhym kam arkum,

—Gwaj gop imõti nhikjẽmã rê, ane.

Nhym kam ar kum,

—Gêtõ, ane.

Nhym kam ar mõ. ²³Kõknhõkàkam ne ar mõ. Mõ: nhym kam Jeju õto nõ. Nhym kam arÿm kók wabê. Àbêr tÿx nhym arÿm kam ngõ aben mok ne. Nhym kam ngõ kute aben morkkam arÿm kàkam ngõ ipu ne. Ne arÿm àr 'yr. ²⁴Nhym Jeju arek õto nõ. Arek õto nõ nhym kam kõt ba djwÿnh 'yr prõt ne tok ne kum,

—Meo ba djwÿnh, meo ba djwÿnh, gop ano tÿx, ota gwaj arÿm badjãr 'yr, ane.

Nhym kam ekru ne kãjmã dja. Ne kam kôkmã bẽn tÿx ne ngõ kute aben morktjamã bẽn tÿx nhym arÿm ngõ anhikrê nhym arÿm kók djãbêr anhikrê. Nhym arÿm ngõ anhikrên nõ. ²⁵Nhym kam Jeju arkum,

—Mÿkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhÿkumrêx kêt ne? ane.

Nhym kam ar madjàkam e tuk anen kam ari aben pumũngo kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tô mÿj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabẽn ne ngõmã kabẽn nhym tu kabẽnkõt anhikrê, ane. Arÿm ne Jeju kôkmê ngõmã kabẽn nhym anhikrên nõ.

Me karõ punu krãpti kute me'õo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶Nhym kam ar mõ. Mõ:n arÿm ikjẽmã rê. Mekbê Djeradja nhõ pyka'ÿr rê. Aben kõnh ne pykabê Garrêjamê mekbê Djeradja nhõ pyka. Aben kõnh ne aktã akãx nhikjê'ã krî. Nhym kam arÿm ar ikjê'ã mekbê Djeradja nhõ pyka'ÿr rê. ²⁷Nhym kam Jeju wabi. Krîbê Djeradjakam me kra 'õ ne me karõ punu ar o ba nhym kam Jeju bõx nhym omũn kam 'yr prõt ne. Amrêbê me karõ punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkã jangjênh kêt ne ba. Kẽnkrekambit ba. Kikremã bõx kêt. Kẽnkrekambit ne ar ba, me kute kẽnkrekam ne angjênh jakambit ne ar ba. ²⁸⁻²⁹Me karõ punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubê ijẽmã te o ane. Nhym me karõ punu kute ar o bakam mrãmri 'itÿxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpre te te djuwpre nhym tu amijã kãxirãx kukê. Nhym me karõ punu mã arwã'ÿr kujaêko ba, mã 'ÿr kangõ. Nãm ã me karõ punu ar o

anhÿro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'ÿr prõt ne. 'ÿr prõt ne parbê tu mÿrbê tÿm ne amra. NhyM Jeju arÿm me karõjamã kum,

—Me karõ punu on akato, ane.

NhyM kam arÿm amra ne. Ne kam kãj bê kum kabẽn ne kum,

—Jeju, Metĩndjwÿnh pymao kubê kumkati kra, mÿj ne ga aje ijomã? Kwãrĩk wãnh ijo abikẽn kêt, ane.

³⁰ NhyM kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

NhyM kum,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. Me karõ krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. ³¹ Kwãrĩk wãnh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kãj bê kum kabẽn ne, aminêje kum kabẽn ne, ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga kre ry typydjija'ÿr me ijanor kêt. Kwãrĩk wãnh kam me ijo abikẽn kêt ba me itokry kêt, anhÿro nhÿ.

³²⁻³³ NhyM kum ajmã angrõ jamyre krãnhrekam kumex. Kute pi'õ pyrãk ne àkuro kumex. NhyM kam me karõ punu Jejumã kum,

—Dja ga angrõ jamyre'ÿr me ijano. Dja ga angrõ jamyre'ÿr me ijano ba me kum wangjê, ane.

NhyM kam memã,

—Rã'ã, ane. NhyM kam me karõ punu arÿm kum iren mã kurũm katon angrõ jamy'ÿr mõn kum wangij. NhyM angrõ jamyre umaje bõm tÿm ne pyka krã'yrkam mõn ngõ to do: ane, akãx prêk'ã ne mõn nox nhyM kam ngõ kunĩ nhimex ne. ³⁴ NhyM kam me kute õ krito djuw mex djwÿnhja omũnho dja. Omũnho djan prõt ne kam bõx ne memã arê. Me õ krĩkam me jamã arẽn bu'ã krĩkam me jamãdjwÿ arê.

³⁵ NhyM kam me Jeju'ÿr prõt ne. Kute omũnhmã 'ÿr prõt ne. NhyM kam me karõ punu kute ar me'õo baja arÿm mexkumrêx ne Jeju parbê nhÿ. Kubêkã jangij ne nhÿ. Arÿm umar mexkumrêx ne nhÿ. NhyM me omũn kam tĩn prãm ne. ³⁶ NhyM kam me kute Jeju pumũnh djwÿnhja mekõt prõt ne ajte katon kam memã arẽnho dja, Jeju kute me'õkam me karõ punu janorja memã arẽnho dja. ³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabẽn ne kum,

—On me ikurũm tẽ, on mã me ikurũm tẽ, ane.

Me kum uma tÿxkam ne me ã aminêje anoro ane. NhyM kam Jeju kãmã wadjã. ³⁸ NhyM kam Jeju kute me karõ punubê me'õ pytãrja te kõt krã ne kum,

—Ba akõt tẽ. Ba akõt tẽ, ane.

Nãm te ane nhyM aminêje nẽn kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mã akubyn tẽn anhũrkwãkam memã amijarê, Metĩndjwÿnh kum akaprĩn kute apytãrkõt memã amijarê, ane.

NhyM kam ã anen kam mã akubyn tẽn kam arÿm kikre kunĩkõt kikrepdjitã memã ar amijarẽnho ba, Jeju kum kaprĩn kute utãrkõt ar memã amijarẽnho ba.

Kute me'õ kurerer akubyn o tĩn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ NhyM kam Jeju kãmã wadjãn ajte akubyn ikjêmã mõn rê. NhyM me kam amako krĩ nhyM arÿm bõx nhyM me kam kĩnhkumrêx ne. ⁴¹⁻⁴² NhyM kam me'õbê Djajru Jeju'ÿr tẽn bõx. Djajrubê bẽnjadjwÿr'õ, me bikprõnh djãkam bẽnjadjwÿr'õ. Ne kam Jeju'ÿr tẽn bõx ne kabem tu mÿrbê tÿm ne kam kum,

—Dja ga inhürkwãmã tẽ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĩti ne kanên nõ. Arým tyk 'ÿ:r ne nõ nhyr kam kum o no kato. Nhyr kam Jeju kõt tẽ. Me krãptĩ Jeju'ã aõ ne kunoro mõ.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyr kam tẽmkõt me'õ nija kõt bõx ne 'ã kubêkã nhidja kupê. Nãm ar kamrõ apõx ba. Amrêbê ne ar kamrõ apõx ba. Arým 'ã amexbê 12. Nãm prĩne amijã amibê pi'õk kaprĩ kunĩ krên kajgon mex kêt rã'ã ne. Nãm te me kane djwýnh o ane. Nhyr bep Jeju tẽmkõt ne 'ã kubêkã nhidjabit kupên, tãm kam arým kamrõ ngrã, arým mex ne. ⁴⁵ Nhyr kam Jeju memã kum,

—Mýj me'õ ne ikupê? ane.

Nhyr me kunĩ aminêje kum,

—Kati, kon, me'õ, me'õ, anhýro kumex.

Nhyr kam Pedru kum,

—Bênjadwýr, djãm me krãre: got ga “Mýj me'õ ne ijã kubêkã kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipõk mex ne kute gwaj bakunoro mõrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhyr kum,

—Nã, arým ne me'õwã ikupê. Ipymao ne ba arým me'õwãõ mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhyr nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amin,

—Kati, arým ne kuma, anen kam 'ÿr tẽ. 'ÿr tertet tẽ. Umaje tertet tẽn tu mýrbê tým ne kum amijarê. Me ipõkri tu kum amijarêho nõ. Kute 'ã kubêkã kupênh ne tãm kam mexkõt kum amijarêho nõ. ⁴⁸ Nhyr kum,

—Àpnhĩre nã gãm tu amin ikamnhĩxkumrêx ne. Aje amin ikamnhĩxkumrêx kõt ne ba arým apytã. On adjumar mex ne mã akubyn tẽ, ane. ⁴⁹ Kum kabêno ãm rã'ã nhyr bênjadwýr nhürkwã kurúm me'õja tẽn kajpan kum,

—Onij arým akra ty. Kwãrĩk wãnh ga memã ujarênh djwýnhmã akrao ano kator kêt, ane.

⁵⁰ Nhyr Jeju arým kuman kum,

—Kwãrĩk wãnh ga akaprĩ kêt ne akrakam adjumar punu kêt. Dja ga tu akra'ã ikamnhĩxkumrêx nhyr arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nãm ã anen kam mã 'ÿr tẽ. Tẽn kam ùrkwãmã bõx. Nhyr me arek abej ãmrao kumex. Nhyr kam mekmã kum,

—Kwãrĩk wãnh ga me amýr kêt. Kati, tyk kêtê, nãm õto nõ, ane.

Nhyr me arým tyk mexkõt omũn kam Jeju'ã keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

—Be nãm we, “Nãm õto nõ”, ane.

Nhyr kam aminêje me ja nê, mekõt mõrjamê me kute tyk jabej ãmrao kumexjamê aminêje me nê. Nhyr bep Pedrumê Djuãomê Xijagumê tyk ne nõrja nãmê bãmmê ar ajbit ne ar kõt wadjã. ⁵⁴ Nhyr kam Jeju ikra 'amýn kum,

—Àpnhĩre, kãjmã nhý, ane.

⁵⁵ Nhyr kam karõ akubyn kum wadjã nhyr akubyn tĩn ne ekrux ne kãjmã nhý. Nhyr kam Jeju nãmê bãm arkum,

—Ar kum mýjja 'õ ngã gê kukrê, ane.

⁵⁶ Nhyr nãmê bãm ar abenkam no tyn dja. Nhyr kam arkum,

—Kwãrĩk wãnh gar memã arênh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

*Kute Ar kubê 12 janor.
Mat 10.5; Mak 6.7*

¹ Nhyŋ kam akati 'õkam Jeju amikõt ba djwýnho akprõ. Kõt ba djwýnhbê 12ja ne aro akprõ. Apýnh me õ pyka djari kute 'ýr ar anormã ne aro akprõn arkum,

—Ë, ikabênkõt dja gar me nêje me karõ punu jano. Ne apýnh me kanê djari me utáro mõ. Ba dja ba ar amã ipyma jadjã gar kam ipymao apýnh me kanê djari meo mexo mõn me karõ punu kute meo ba djari kubê me utáro mõ.

²⁻⁵ Ar apa, ë, ba ar amã arê. Kwãrik wãnh gar anhõ mýjja'õ byr ne o amõr kêt, akajpar djã'õ byr ne o amõr kêt, ajênh tur ne o amõr kêt, anhõ kwý krêh djã, anhõ pi'ók kaprî, anhõ kubêkã'õ kwãrik wãnh gar o atêm kêt. Dja gar tu anhýkam mõ. Mõn kam apýnh me õ pyka djari me 'ýr ajmã. Dja gar me'õ nhûrkwãkam bõx ne nhý, kwãrik wãnh ajte amũ amã me'õ nhûrkwã 'õ kînh ne 'ýr amõr kêt. Dja gar tu bõx ne kikrekam abõxwã tãmkam tu arek kam anhikwão dja. Dja gar memã arênh pan kam arým ajte amũ pyka 'õ'ýr tén ajte kikre 'õkam tãm ne. Ne ajte amũ tén 'õkam tãm ne. Ne ajte 'õkam tãm ne.

Dja gar krî 'õkam bõx nhyŋ me kum ar akînh kêt ne kute ar akabên mar prãm kêt jabej, gar kam arým tu amõrkumrêx ne. Tu amõrkumrêx kadjy amiparkã'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirît nhyŋ Metîndjwýnh kute omũnh ne amũ 'õkam kute memã pãnh jarênh kadjy dja gar amiparkã'ã pykawã tatak ne. Dja gar kãj bê memã kum, "Onîj Metîndjwýnh kute ar me bapytâr ne me bakadjy bënjadjwýr ne kute ar me bajo bamã", anhýro mõ. Ne kam kõt meo mexo mõ, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã me'ã karõo anen kam mã me'ýr ar ano.

⁶ Ar ano nhyŋ kam ar arým krî kunîkõt ajmã ne kãj bê memã Jeju'ã ujarênh ny jarênh mõn kõt meo mexo mõ, apýnh krî kunîkõt ne ar ajmãn ba.

⁷⁻⁸ Nhyŋ kam bënjadjwýr raxbê Erodji arým Jeju'ã ujarênh man kõt ba djwýnh kute meo mexo mõrja arým adjwýnhdjwý me, ne kam te kute marmã. Nãm me apýnh kabêno noo biknor mex ne. Nhyŋ me kute mýjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabên kwý jarê: ne abenmã kum,

—Bep Djuão kute ngõnhmã me angjênhja ne we ajte tîn ne kato, ane.

Nhyŋ ajte me kwý we,

—Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhyŋ ajte we me kwý,

—Bep Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh amrêbê tyk ne ajte we tîn ne kato, ane.

Nhyŋ kam Erodji te kute apýnh me kabên ja marmã. ⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuão ne ba arým mut krãta. Nhyŋ mýj me'õ got ja ba arým 'ã ujarênh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumũnh prãme.

Kute tepmê djwýo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhyŋ kam arým Jeju kute ar anor nhyŋ ar mõrja ajte akubyn 'ýr mõn bõx ne kum amijarê. Nhyŋ kam krîmã me umaje ar ajbit aro tẽ. Krî nhidjibê Bexadamã ne aro tẽ. ¹¹ Ar ajbit kute o mõrmã nhyŋ ate ajte me kãtãmja kõt krãptî:n bõx. Nãm me abenmã Jeju mõrkõt arêh kam ajte kõt mõ. Djã nãm Jeju me krãptî pumũn memã àkrê? Kati, nãm me krãptî pumũn kam tu memã kabên mex jarê. Nãm Metîndjwýnh me kadjy bënjadjwýr ne kute me utâr ne ar meo bamã memã arê ne kam ajte kõt me kanê pytãro dja.

¹² Nhyŋ kam arým me'ã amykry tẽ. Nhyŋ kam kõt ba djwýnhbê 12ja 'ýr tẽ. Jeju'ýr tén kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me kräptija me ano gë me apÿnh krĩmã ajmàn bu'ã krĩ kryremãdjwÿ mōn wānh kam ō kwÿ krēn wānh kam nōn ta amikadjjy mÿjja by. Nhy m nhÿnh ne mÿjja 'ō ne me kute krēnmã ne me jakam ar ba. Arwākam ne gwaj ar baba, ane. ¹³ Nhy m kam Jeju kōt ba djwÿnhmã kum,

—Ar ga dja gar mekmã mÿjja ngã gë me kukrë, ane.

Nhy m ar kam kum,

—Ije kati, ar inhō djwÿbë 5 ne tepdjwÿ amānhkrut. Jabit. Be, djām mÿjja rax? Nār djām ar imōr ne ije gwaj banhō pi'ōk kaprīo me kräptija kadjjy ije djwÿ byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me kräptikumrëx. Me my'ã akrebë 5.000. Nhy m kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'ã kabën ne me krīo tē.

¹⁵ Nhy m kam kōt ba djwÿnh meo 50'ã kabën ne me krīo tēn me krĩ pa. ¹⁶ Nhy m kam Jeju djwÿbë 5ja byn tep amë kubyn kajmã krān kajkwa pumūn Metĩndjwÿnhmã ōdjānh jarë. Ne kam djwÿmë tep kokij ne kam kōt ba djwÿnhmã kungã. Nhy m kam amū memã kungã, me kräptijamã kungã.

¹⁷ Nhy m me kam kukrë. Nhy m kam me kunī ō kwÿ krēn kam ajnekumrëx. Nhy m kam djwÿmë tepja'ã kātām. Nhy m kam kōt ba djwÿnh anhyjao atom ne. Djwÿmë tep janhyjao atom nhy m kam 'ã kàbë 12. Djām djwÿmë tep ngri got.

Pedru kute Jejubë Krituo amirÿ.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhy m kam 'ōkam Jeju ate mekbë tēn kam Metĩndjwÿnhmã amijarēnho nhÿ. Nhy m kōt ba djwÿnhbit kuri krĩ. Nhy m kam Jeju kute amijã ujarēnh marmã abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarēnh jarë ba kuma, ane.

¹⁹ Nhy m ar kam kum,

—Ije kum be nām we me ajo Djuāo kute ngōnhmã me angjēnh djwÿnhja, nhy m me kwÿ ajo me bakukāmārebë Erij, nhy m me kwÿ ajo Metĩndjwÿnh kabën jarēnh djwÿnh tūm ajte akubyn tīn ja'ō, ane.

²⁰ Nhy m kam arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhy m kam Pedru kum,

—Kati, abë ne Kritu. Abë me inhō Bēnjadjwÿrbë kumkati. Metĩndjwÿnh amrëbë kute me bakukāmāremã ajarēnh ga aje me ipytār ne aje ar me ijo abamã amrëbë kute me imã ajarēnh ba me ije ar akam amako iba, ne arÿm Metĩndjwÿnh ajano ga arÿm bōx, ane.

²¹ Nhy m kam arkum,

—Nà, kōtō. Kwārīk wānh gar memã ja jarēnh kët. Dja gar tu mekbë ipudjurkumrëx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arēnh tÿxo ane. ²² Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prīne ijo ajkë, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhī ne me awÿr irwÿk ba dja ba itokry rax ne. Dja me bēngëttemë me kadjjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmë Mōjdjé kukrãdjã mar djwÿnhmë kum ikānh kët ne ikanga ne kam tu ibī nhy m ijã akati amānhkrut ne ikjékët ba kam akubyn itīn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunimã kum,

—Gëdja ga me ajō mã ikōt abikamēnh prām jabej kwārīk wānh amidjwÿnhbit mar ne amijo kīnh kët. Dja ba ityk kadjjy inhō pīte'y mÿn itokry: ne. Dja ga me ajō ijã amijakren aje pīte'y mÿnh mān prābë amã atokry pyma

kêt ne amâ ijabê râ'ân kam myt kunîkôt ikadjy amiman mâ ikôt ajkamê.
²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gédja me tyn kam me biknor tokry djâkam tẽ. Nnym bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nnym me kute me par jabej me tãm gédja me amiptàn ar tîn ne ba râ'â: râ'â. ²⁵ Ne ren me'õ pykabê mýjja mexja kunî, nèkrêx kunî ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mâ dja kam nè? Kati, nãm ren ty nnym ren õ nèkrêxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijàm ne ikabênkam pijàm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijàm ne. Ba ije amijo inhî ne me awýr irwýk gédja ba amipãnh tãwãkam ipijàm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bõx. Ibãmmê kadjy mrãnh djwýnh jadjênhmê umao ipyma:n me awýr bõx. Ibê kumkatio bõx nnym tãmja ikam pijãmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijàm ne.

²⁷ Ba me amã arê. Ibãm dja ijã bënjadjwýr rax mẽ ba ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atînri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibënjadjwýr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabënja, ane. Nãm ã Jeju memã kabên jarêho ane.

Jeju adjêho kute amijo amirî.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nnym 'ã pi'õk kamrêk pydji nnym aro tẽ, Pedrumê, Xijagumê, Djuão aro tẽ, krãnh'ýr aro tẽn imõkmã aro bõx. Kute Bãmmã amijarênhmã ne 'ýr aro bõx. Ne kam Bãmmã amijarê. ²⁹ Bãmmã amijarêho dja nnym ajmã nokre o nnym atemã nokre nnym 'ã kubêkadjwý aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nnym ar my amãnhkrut ne kum kabêno dja. Mõjdjême Erij ar amrêbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabêno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabêno dja. Jejumê ne ar abenmã kabêno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarêho dja. Krîraxbê Djeruxarêkam me kute bînmã ne ar abenmã arêho dja. Metîndjwýnh kute tykmã kum 'ã karõkôt ne ajte ar 'ýr bõx ne kôt abenmã arêho dja.

³² Nnym Pedru ar õtdjwakumrêx ne arek õto ikwã. Ne kam no tỳx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omũ nnym amê ar kuri ãmjadjwý tãm ne. Kam kubêkã jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê. ³³ Nnym arým ar amê tẽm 'ýr dja nnym Pedru Jejumã kum,

—Bënjadjwýr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhý nnym mexkumrêx ne. Bar apýnh ar amã kikre'ã irõx nhipêx, ga anhõmê, Mõjdjê nhõmê, Erij nhõmê. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabên'õ mar kêt. Pedru ta ne amikabên'õ mar kêt kam ãm tu arîk kabên ja jarê. ³⁴ Kum kabêno ãm râ'ã nnym kam kakrã arým prîne aro akno. Nãm kakrã kum prîne aro biknorkam arým ar tîn prãm ne.

³⁵ Nnym kam kakrã kurũm Metîndjwýnh arukum kabên ne arukum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba àpênh kadjy amijo utãn amim kudja. Tãwã dja gar kabên man kabênkôt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bën tỳx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arukum kabên anen anhikrê nnym kam Jejumê kôt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amê ar myja arým mã nhî'ãm tẽ.

Nnym akati nnym kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mõ. Aro mõ nnym me krãptî ar kutã mõn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omũnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhyim me ar kajpa nhyim me ipôkri me'ô myja kàj bê kum akij,
—Bēnjadjwÿr, gop ikraja pumû. Ikra myja ne pydjii. ³⁹ Ota me karô punu'ô ar ibê ikra paro ba. Nâm 'ÿr ban bôx nhyim ar ijaêrbê tu amra: ne. Nâm amran rôrôk ne àmnhirêngo ikwâ, ajmrô prôto ikwâ. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prîne amingâ. Kute kum irer prâm kêtukmrêx. ⁴⁰ Nâ bâm te akôt ba djwÿnhjamâ ikrao a'uw nhyim kute imâ ikra pytâr kêtukmrêx, te kute imâ utârmâ te o ane, ane. Nâm â Jejumâ kra jarêngo ane. ⁴¹ Nhyim kam Jeju me'ÿr akêx ne memâ kum,

—Ije me akamingrâny aje amim ikamnhîx kêtukmrêx. Me ajaxwe. Mâ dja ijâ akati, akamât kô kute ba me akam arek ar iba. Nâ bâm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtukmrêx ne prîne akabêno ikaty. Nâ bâm te amiwÿr me akam ama ga me arîk ar aba, ane. Ne ajte bâmjamâ kabên ne kum,

—Amrê akrao tē, ane.

⁴² Nhyim kam 'ÿr tēn pa 'amÿn Jeju'ÿr o tē. 'ÿr o tēmram nhyim ajte me karô punuja o pyka kôpênât ne. Krajao pyka kôpênât nhyim àmnhirêngo nō. Nhyim Jeju me karô punujamâ bēn tÿx nhyim umaje bôm tÿm. Nhyim kam Jeju kum krao mex ne akubyn bâmâm kungâ. ⁴³ Nhyim me kôt omû, Jeju kute Me'indjwÿnh pymao o mexja me kôt omû ne ari aben pumûngo kumex. Djâm Me'indjwÿnh pyma ngri got. Nhyim me Jejukam no tyn kumex râ'â nhyim Jeju kôt ba djwÿnhmâ kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkrekam ikabên janhô. Ê, ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk gédja me memâ ikanga, ikurê djwÿnhmâ ikanga, ane. ⁴⁵ Nhyim ar kute kabênja mar kêtukmrêx. Nâm ar ajmâ amakkre nê, te kute marmâ. Ne kam te kute kukjêrmân kam pijâm ne.

Jejukôt ba djwÿnh kute abenbê bēnjadjwÿr pytâr tē.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabêno aben japanho mô, kôt ba djwÿnhja kabêno aben japanho mô. Mÿj mÿr jabej? Bir, nhÿnh kôt ba djwÿnhja 'ô gédja bēnjadjwÿr raxo aben jakre. Ja mÿr jabej ne me kabêno aben japanho mô. ⁴⁷ Nhyim Jeju kôt ba djwÿnh kute kabêno aben japanho môrja kute ar târi amako mar kêt. Nâm tu mûm kuma ne kam me'ô prîre pa 'amÿn amijakÿxkôt kudja. ⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ê, gar me'ô prîreja pumû, kâtâm mexja pumû. Dja me'ô ikôpdji'â kum me'ô prîreja, me'ô kâtâmja kînh ne kam arÿm badjwÿ kum ikînh ne. Dja me'ô kum ikînh ne kam kum Ibâmdjwÿ kînh ne, Ibâm kute ijanorjadjwÿ kum kînh ne. Ê, me'ô kâtâm mex gédja ja pânih bēnjadjwÿr rax ne, ane. Nâm â Jeju kôt ba djwÿnh kute amijo rax prâmjamâ kabên jarêngo ane.

⁴⁹ Nhyim kam Djuâo kum,

—Bēnjadjwÿr, ba amâ arê. Me'ô gwaj bakôt ba kêt'ô ne tu me karô punu kute me'ôo bamâ anhidji jarê. Kum anhidji jarên me karômâ kum, “Ba Jeju kukwakam amâ ikabên. On kum anhire”, ane. Nâm â kum anhÿro dja, bar arÿm omû. Ne kam gwaj bakôt ba kêtukam bar kum, “Kwârîk wânih”, ane. Nâm â Djuâo kum ane.

⁵⁰ Nhyim kam kum,

—Kati, kwârîk wânih 'â kum akabên kêt. Ba ar amâ arê. Me'ô kute ar ajo kurê djwÿnh kêt ne arÿm tu mrâmri ar ajo ôbikwa, ane. Nâm â Jeju kum ane.

Pykabê Xamarijkam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyim arÿm Bâm kute kâjkwamâ o àbirmâ arÿm ô akati 'ÿr bôx 'ÿr. Nhyim kam krîraxbê Djeruxarêmâ krâ. Nâm te kam mÿjja pyma, mÿjja tokry nhyim

tu 'ÿr tēmã kràn kam 'ÿr tē. ⁵² Ne kam 'ÿr tēm kôt amikukãm kôt ba djwÿnh kwÿ jano. Ar mrãnh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bõx ne kam kute Jeju kutêp ikwã djã jabej ne kum õ kwÿ krên djã jabej nhym bõx ne kam kam õ kwÿ krên ne kam nõr kadjy nãrãm amikukãm 'ÿr ar ano. 'ÿr ar ano nhym ar mrãn bõx. ⁵³ Bõx nhym kam Xamarijkam me ja aminêje ar ano. Jejumê kôt ba djwÿnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhõ pykabê Djeruxarê 'ÿr mõrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurêkumrêx, me kute abeno kurê djwÿnh tũmkam. Kam ne me kum ar kurên kum ar kÿnh kêt ne tu aminêje ar ano. ⁵⁴ Nhym kam kôt ba djwÿnhbê Xijagumê Djuão ar me omũn kam Jejumã kum,

—Bênjadjwÿr, dja bar kuwy'ã Abãm 'wÿ gê kãjkwa kurũm kuwy tÿm ne prÿne me kuga gê me xêr, nêñ, ane.

⁵⁵ Nhym ar 'ÿr akêx ne ar omũn arkum bẽn tÿx ne,

—Kati, kwãrik wãnh, ane.

⁵⁶ Nhym ar kunĩ ajte tu atemã krÿ 'õ'ÿr mõ.

Me kute tu Metĩndjwÿnh maro mõrkumrêxmã.

Mat 8.18

⁵⁷ 'ÿr mõ nhym me'õ kum,

—Ë, ba arek akôt tē. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh katã ba akôt mrã, ane.

⁵⁸ Nhym kam kum,

—Ë, ga djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kÿjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne õt djã, kute amim pyka kre pumũnhkôt kam õt djã, nhym bep kati, ba ne ba inhõ kikre kêt, inhikwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk nhÿnh ne inhõ kikre ja? Nhÿnh ne inhikwã djã ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikôt atēm jabej nãr kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'õmã,

—Ikôt tē. Ikôt tēn mã ikôt ajkamē, ane.

Nhym kam kum,

—Adjÿm, Bênjadjwÿr, ibãm kumrêx gêdja ba akubyn tēñ adjã. Ibãm ne ajbir ibê ty, ane.

⁶⁰ Nhym Jeju kum,

—Gê me kute Metĩndjwÿnh mar kêt wãnh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadjà, ane. Nhym bep ga dja ga ikôt Metĩndjwÿnh'ã adjujarêñ tē, Metĩndjwÿnh me akadjy bênjadjwÿr ne kute ar me ajo bamã gêdja ga 'ã adjujarêñ tē, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

⁶¹ Nhym me'õjadjwÿ Jejumã kum,

—Bênjadjwÿr, ba dja ba akôt tē. Inhũrkwã kumrêxkam dja ba inhõbikwamã amijarēñ kam akôt tē, ane.

⁶² Nhym kum,

—Djãm me purkam àpêñ katêri kute kum irer got? Kati, mÿjja wãkam ne me apên àpêñ mrãn tu àpêñ inomã rênhkumrêx ne. Djãm me kute Metĩndjwÿnhdjwÿ maro ban konenh krãkãr got? Kati, dja ga tu amim maro tēñ tu maro atēm kumrêx ne. Dja ga maro mõn mar konenh krãtan kam Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr abõx kêt kumrêx ne. Metĩndjwÿnh kute me utãr ne me kadjy bênjadjwÿr ne kute ar meo baja dja ga 'ÿr abõx kêt ne, ane. Nãm ã Bênjadjwÿr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubê 70 janor:

¹ Nhyam kam Jeju kute arkum arênh nhijukri ajte amim ar kwÿ rax ne ar umjuw. Me kwÿo 70 ne amim ar umjuw. Nãm amim aro aben nhikjê'ã kabên ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhyam ar kukãm môr ne kumrêx pyka kunîkôt, krî kunîkôt môrmã. Dja i Jeju ar kudjwa ã ane, ar kudjwa krî kunîkôt bôx mô.

² Ne kam kute ar anor nhyam ar môr kutã prîne me'ã arkum karô ne arkum, —Me kute Metîndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arÿm abôr tyk ne kumexja pyrãk. Nhyam bep Metîndjwÿnh'ã ujarênh djwÿnh ne ngrêre kute bãykam me ãpênh djwÿnh ngrêre ja pyrãk. Kam dja gar me kadjy Metîndjwÿnh 'uw gê me'ÿr 'ã ujarênh djwÿnh jano gê me kuman kam tu amim kamnhîkkumrêx. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me ô purkam bãy pumÿnh ne mrãnh ne bôx ne kute kadjy me ô pur djwÿnhmã arênh nhyam me kute amũ kadjy me kwÿmã arênh nhyam me ban kute memã ê ja pyrãk. Dja gar ã me kadjy Metîndjwÿnh 'wÿro ane.

³ Ê, on dja gar mô. Arÿm ne ba ije me'ÿr ar ajanormã. Ar aje memã ijarênhmã ne ba ar ajano. Dja gar me kam bôx nhyam me ikôpdjî'ã ar ajo kurê djwÿnh ne kum ar apar prãmikumrêx ne. Kute mrãmri ne rop kute mryki'ãtomti kra par prãmikumrêx ja pyrãk. ⁴Ê, dja gar tu anhÿkam mô. Kwãrik wãnh gar anhô katôk'y djã jamãnh kêt ne ajênh tur ne o amôr kêt. Ne aparkã 'ô byr kêt. Dja gar ajamãnhkrut'ã kabên ne pyka kunîkôt aben ngrã. Kwãrik wãnh gar apÿnh krî djãri kôt ajmã gê me'ô ar ajô kajpan amã kabênã akukurão ãm kêt. Dja gar tu amrãnhkôt me'ômã akabên jarênhô tên tu mã tê.

⁵ Dja gar mrãnh bôx ne me'ô nhÿrkwãmã wadjãn kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ã ane. ⁶ Dja umar mex prãm jabej arÿm mrãmri akabênkôt umar mexkumrêx ne. Nhyam bep djãm kum umar mex prãm kêt ne kam ùrkwãkam me jamê ro'ã umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba. ⁷ Dja gar kikrekam abôxwã tãmkam tu arek kam anhikwão dja. Kwãrik wãnh gar bôx ne kikrekôt ar aba kêt. Dja gar kikrekam abôxwã tãmkam gê me ar ajo djuw mex ne ar amã mÿjja ngã gar krê, tu kam apijãm kêtikumrêx ne krên kôt ikôn adjumar mexkumrêx. Ar aje memã Metîndjwÿnh'ã adjujarênh pãnh, ar aje memã 'ã adjujarênhô aku'ên atyk djã pãnh dja gar tu anhô kwÿ krê.

⁸ Dja gar krî 'ôkam bôx gê me kum ar akînh ne ar akam ukapri jabej ar amã mÿjja ngã gar tu krê. ⁹ Krîwãkam ar abôxwã, kam me kute ar amã kabên mex jarênh tãmkam gêdja gar me kanê pytãn memã kum, “Arÿm ne Metîndjwÿnh me akadjy bënjadjwÿr ne kute me apytãr ne kute ar me ajo ba 'ÿr. Arÿm ne me ajo rãm ne ja”, ane. Dja gar ã memã ane. ¹⁰ Nhyam bep djã gãm ar krî 'ôkam bôx nhyam me kum ar akînh kêt ne aminêje ar ajano gar kam tu me ipôkri memã akabên jarênhô tẽ. Ne memã kum,

¹¹ “Ê, dja bar me abê me anhô pyka ja amiparkã'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirît ga me aje omÿnh kadjy. Gora me ar ikabênja me. Ê, arÿm ne Metîndjwÿnh me akadjy bënjadjwÿr ne kute me apytãr ne kute ar me ajo bamã ga me ate amã kînh kêt ne ar imã, 'Kati, me ije akabênwã mar prãm kêtikumrêx', ane. Me aje ã ar imã anhÿrkam ne bar me abê me anhô pykaja amiparkã'ã tatak ne.” ¹² Dja gar ã memã akabên jarênhô ane. Ê, ba ar amã arê. Krî wãkam me wã ar aje mebê amiparkã'ã me ô pyka tatakja me tãm gêdja

me tokry rax ne. Metĩndjwŷnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akatikam godja krĩwãkam me wã meo bikẽnh raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabẽ Xirumẽ Xidõkam ren mŷjja rũnhja, mŷjja pumũnh kêt ja kwŷ 'y nhym ren me omũn ren arŷm amrẽbẽ amim katon ren wãnh amijaxwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubẽkãbẽ exopa jangijn ren amijã mro prã tatak ne. Ne ren kam iwŷr amijo akẽx. Nhyh bep kati, inhõ me wŷnhkam me ga, Koradjikam me gamẽ Bexadakam me gamẽ me akam ne ba te mŷjja pumũnh kêt kwŷ rax ne ipẽx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhirer kêt ne iwŷr amijo akẽx kêtumrẽx ne. ¹⁴ Metĩndjwŷnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akatikam godja me ajo bikẽnh raxo me bajtem nhõ pykabẽ Xirumẽ Xidõkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbẽ Kapanakam me gadjwŷ djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje araxo aje kajkwa tẽpmã? Kati, dja Metĩndjwŷnh aparmã me biknor tokry djãmã me amẽ ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nã, dja gar aben nhikjẽ'ã kabẽn ne pyka kunĩkõt ajmãn memã ijarẽ. Godja me'õ ar akabẽn man badjwŷ ikabẽn ma. Nhyh ate me'õ kum ar akurẽn ar akabẽn mar kêt ne badjwŷ kum ikurẽn ikabẽn mar kêt ne. Dja me'õ badjwŷ kum ikurẽn ikabẽn mar kêt ne ne Ibãm kute ijanor djwŷnhjadjwŷ kum kurẽn kabẽn mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kabẽn jarẽnho anen kam aro aben nhikjẽ'ã kabẽn ne ar ano, pyka kunĩkõt ar bimãnhmã ar ano.

¹⁷ Nhyh ar mõn memã Metĩndjwŷnh'ã ujarẽnh mõn me kanẽbẽ me utãro mõ:n kam akubyn mõ, kĩnhkumrẽx ne akubyn mõ. Mõn bõx ne kam Jejumã kum,

—Bẽnjadjwŷr, nã bãm ar akabẽnkõt me karõ punu jano nhyh me karõ punu anhidji jarẽnh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nhyh kam arkum,

—Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhyh bep arŷm ne me karõ nhõ bẽnjadjwŷrbẽ Xatanaj kajkwa kurũm tẽn tŷm ba arŷm omũ. Nãm amikrã kêt mex ne tŷm kute na jadjẽnh tamikrã kêt mex ne rõrõk ja pyrãk. Gar aje Xatanaj nhõ ãpẽn kujaẽko amõro aje arŷm pa nhikjẽ 'yr rax mexja pumũ.

¹⁹ Be, arŷm ne ba ar amã ipyma jadjã gar te kangãmẽ makmẽ mry kakrit djãkrẽja kunĩ 'ã aku'ẽ nhyh mŷjja ipymaje ajmã ar ajo kêtumrẽx ne. Nhyh te me bakurẽ djwŷnh pyma gar ipymao tu kujate nhyh ajmã ar ajo kêtumrẽx ne. ²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akabẽn pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire. Nhyh bep kajkwakam Metĩndjwŷnh kute ar anhidji'ã pi'õk no'õk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubẽ kumkatikumrẽx. Kam dja gar tu akĩnhkumrẽx.

²¹ Nãm ã Jeju kõt ba djwŷnhmã anen kam arŷm Kĩnhkumrẽx ne. Metĩndjwŷnh Karõ ne kum kĩnh jadjã nhyh kam kĩnh rax kato. Ne kam Bãmã amikĩnh jarẽn kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kajkwan anhõ pyka djwŷnh. Amã ne ba amikĩnh jarẽ. Nã gãm me amikukãm umarmẽ me kute mŷjja mar rũnhjabẽ mŷjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩre prãbẽ amijo rũnh kêtjamã mŷjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhŷrkam mrãmri mexkumrẽx. Adjukaprikam ne ga amim me'ã karõ ne arŷm ã meo ane. Ba kam badjwŷ ikĩnhkumrẽx ne wãm amã amikĩnh jarẽ. Nãm ã Bãmã amijarẽnho ane.

²² Ne kam ajte kõt ba djwŷnhmã kum,

—Ibām ne imā kukràdjà kunī jarē ba kam ar o iba. Nhýnh ne jakam me'õ prīne idjätàri? Kati, Ibāmbit ne prīne kute imar ne kute arým prīne idjätàri. Nhyim Ibāmdjwý. Nhýnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibām pumūnh ne kute kukràdjàkõt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prīne inoo Ibām pumūn kam idjukabikõt me kwýmā kukràdjà'ā idjujarēnh tē. O me kwýmā o amirīt nhyim me arým prīne ikõt kuma, ane.

²³ Ne kam kõt ba djwýnh'ýrbit akēx ne me kàxā ar amakri arkum arēn arkum,

—Ar ga ne gar akīnhkumrēx. Ar ga ne gar anoo mýjja pumū. ²⁴ Ba gop ar amā arē. Me kute Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh tūmmē me bēnjadjwýr tūmdjwý krāptī te kute omūnh prāme, ar anoo aje mýjja pumūnhja te kute omūnh prāme, ne ar ajamako aje mýjja marja te kute marmā. Nhyim bep kati, ar gajbit ne gar anoo mýjja pumūnh kēt kwý pumūn mýjja ma. Ar ga ne gar akīnhkumrēx ne, ane.

Me'õ kum kurē djwýnh kaprīn o djuw mex.

²⁵ Nhyim kam akati 'õkam Mōjdjē kukràdjà mar djwýnh'õ Jeju kabēn maro nhý. Kabēn maro nhýn kàjmā dja. Mōjdjē kukràdjà mar djwýnhja kàjmā dja. Kute Jeju no mex jabej kabimā kàjmā dja. Kute Mōjdjē kukràdjà jabej Jeju kukjērmā, Jeju kute kukràdjà kupa'ā arēnh kadjy nàràn ne amikadjy kàjmā 'ýr djan kum kabēn ne kum,

—Bēnjadjwýr, mā gēdja ba amijo nhyim kam Metīndjwýnh pānh imā itīn rā'ā rā'āo itīnmā imā arē? ane.

Nhyim kam kum,

²⁶ —Mā ne Mōjdjē kukràdjà'ā pi'òk no'òk kute? Mýj ne ga kam omūn arým ama? ane.

²⁷ Nhyim kam Mōjdjē kukràdjà mar djwýnh Jejumā kum,

—Nām,

“Me anhō Bēnjadjwýr djwýnh, me Atūndjwýnh dja ga amā kīnh, amā abēo katāt me kunī, mýjja kunī jakre.

Djām ajajkwaobit amā Metīndjwýnh jabēmā? Kati, ajamak, akadjwýnhbē, akukràdjà kunīo dja ga me amā abē.

Ne ajte amā amibu'ā me ja jabē. Kute ga amā amijabēja pyrāk dja ga ā amā amibu'ā me ja jabēo ane”, ane.

Nām ā Mōjdjē kukràdjà'ā me bamā pi'òk no'òko ane.

²⁸ Nhyim Jeju kum,

—Nā, kõt ne ga arē. Dja ga ā ar o anhýro aban kam arým tu atīnkumrēx ne, ane.

²⁹ Nhyim kam Mōjdjē kukràdjà mar djwýnh õkre kadjwýnhbē amim,

—E kum kati, imā Metīndjwýnh jabē rax kētē, ne imā ibu'ā me ja jabē rax kētē, ane. Ne kam pijām ne amijā maje,

—Nhyim ne ibu'ā dja ba imā abē? ane. ³⁰ Nām Jeju kukij nhyim kam kum,

—Ē, me'õ ne Djeruxarē kurūm krīrāxbē Djeriko'ýr ruw. Ne kam tē. Tē nhyim kam arým me ākīnhī wýnhràn kum nōn tēmràn o arīn kubē kubēkāmē kubē mýjja kunīo prõt ne kam titik ne mā prõt ne. Nhyim kam wānh wakrekam tyko nō. ³¹ Tyko nō nhyim kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh'õ pry'ā tē. Tēn omūn kam irōbē apan mā tē. ³² Nhyim mekbē Rewi'õ, adjwýnhdjwý Metīndjwýnhmā àpēnh'õ kõt tēn adjwýnhdjwý tām ne. Nām 'ýr tēn irān omūn tēn irōbē apan mā tē.

³³ Nhyam bep me'õ, Xamarijkam me ja 'õ ne arkõt tẽ. Xamarijkam me ja kute me bajo kurẽ djwýnh ja 'õ ne arkõt tẽ. Arkõt tẽ:n 'yr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ. ³⁴ Ne kam me kute o tým ne kute titik kurẽje kute apýnh kà rênhja kum oy. Kadjwati kangõo kum oyn kam ajte mýjja kute rõny kangõo pyrãko kum oy. Ne kam kubẽkão kupu. Prĩne kupun kam ta õ mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'õ nhũrkwã'yr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhyam akati nhyam kam pi'õk kaprĩ raxja amẽ kaba. Õ kikre djwýnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã tãmjao djuw mexo dja, prĩne ikutẽp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'õk kaprĩ krẽn jabej ba kam bõx ne arým ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibõxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijkam me ja'õ kum kurẽ djwýnh kaprĩn o djuw mexo ane. ³⁶ Gop imã arẽ. Nhýnh ar 'õja ne kute o kamy? Djãm tẽn ne kute omũnh ne irõbẽ àpanhja? Nãr kon, djãm kõt tẽmja? Nãr kon djãm Xamarijkam me ja'õ?

³⁷ Nhyam kam kum,

—Nã, me'õ kum kaprĩja. Me'õ kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhyam kam kum,

—Nã, kõtõ. Nã, ga kam gadjwý tẽn ã kudjwa akurẽ djwýnhõ anhýro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarijkam me ja'õ ukaprĩkõt kute kurẽ djwýnhõ kamyja'ã ujarẽnhõ ane.

Matamẽ Marij'ã ujarẽnh.

³⁸ Nhyam kam Jeju ar mã mõn kam atemã krĩ 'õkam bõx. Kam ne me'õ nire nhidjibẽ Mata. Mata ne ukaprĩkumrẽx ne kam Jejumã kum,

—Amrẽ inhũrkwãmã tẽn kam anhõ kwý krẽn kam nõn akõkam kõt, ane.

Nhyam kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akõt tẽ, anen kam ũrkwãmã tẽ. Ũrkwãmã tẽn kam 'yr wadjàn nhý. ³⁹ Nhyam Mata kanikwýnhbẽ Marijja nhý. Arek Bẽnjadjwýr'yr tẽn parbẽ nhýn kam kãjmã kõt õkren kabẽn maro nhý. ⁴⁰ Nhyam Mata àpẽn ra:x ne. Jeju õ kwý krẽn mex kadjy ne àpẽn raxo djan kam Marijmã kabẽn ne. Marij kute kõt kum mýjja 'õ kupẽnhmã. Ne kam Jeju 'yr tẽn kum,

—Bẽnjadjwýr, djãm aje imar kêt? Ikanikwýnh ne ikõt àpẽnhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mýjja kupẽnho iba. On amrẽ ano gẽ tẽn gop ikõt apê, ane.

⁴¹ Nhyam kam Bẽnjadjwýr kum,

—Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gãm ari mýjja man kam akabẽn wã jarẽ. Nã gãm mýjja krãptĩ kupẽ ne kõt mar ar o aban kam adjumar punu. ⁴² Nhyam bep mrãmri mýjja pydji ne mexkumrẽx. Tãm ne arým Marij o nhý. Nãm ikabẽn maro nhý. Ja ne mexkumrẽx. Kwãrĩk wãnh arek ikabẽn maro nhý. Wãm ije awýr anor prãm kêtẽ. Gẽdja arek ikabẽn maro nhýn prĩne ikabẽn man kam o biknor kêtumrẽx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metĩndjwýnhmã kabẽn'ã arkum karõ.

Mat 6.9

¹ Nhyam kam Jeju akati 'õkam Metĩndjwýnhmã amijarẽnhõ dja. Kum amijarẽnhõ djan kum amijarẽnh pa nhyam kam kõt ba djwýnh'õ kum,

—Bēnjadjwȳr, gop ar imā arē. Ar ije Abāmmā amijarēnh kadjy gop ar imā arē. Mā dja bar kum ikabēn ja o? Djuāobit ne kôt ba djwȳnhmā kabēn'ā karō. Gadjwȳ dja ga ar imā 'ā karō bar akudjwa Abāmmā amijarēnho iba, ane.

² Nhyam kam arkum,

—Ē, dja ga goja ar aje Metīndjwȳnhmā amijarēnh kadjy kum, “Djūnwā, gē me ame:xo amex man amim ajarēn abenmā ajarē. On me kadjy abēnjadjwȳr ne ar meo aba.

³ Myt kunīkôt ar ijajkwa mānhkutā mā ar imā inhō kwȳ krēn djā ngā.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwȳ dja me'ō ar ikam amikrā bar akôt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imā axwe'ā àpnēnh katā ga ga ar ijo tȳx bar mebê idjām tȳx ne ijaxwe kêt. Tām ne ja.”

Dja gar ā kum anhȳr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metīndjwȳnhmā amijarēnh 'āno ām kadjy arkum kabēn jarēn arkum,

—Ga ren ar ajō anhōbikwa'ō ajbir bōx, akamāt kō ipōkri bōx ga ren aje kadjy mȳjja'ō byrmā tēn ren anhōbikwa 'ōmā kum, “Nār, imā angā, anhō djwȳ 'āmro amānhkrut ne ikjēkêt imā 'ō ngā gē inhōbikwa kukrē. Nām iwȳr y:n kam ajbir bōx. Ba kam kadjy mȳjja jabej tē. Kadjy inhō mȳjja kêtumrēx ba kam kadjy ije akutā djwȳ kwȳ byrmā tē. Gop on imā angā.”

⁷ Nhyam ren anhōbikwaja arek oto nōr prāme ren amā,

—Kati, inhōtdjwaa. Ije amā ōr prām kêt. Arȳm ne ba kikre'ā ijē ne arek ikrao inhikwā. Kāj mā idjām prām kêtē. Amū dja ga tē gē me'ō amā 'ō ngā, ane.

⁸ Bir be, ba ar amā arē. Ga kam ren arek 'ā adjā'wȳro dja, mā 'ā 'uw nhyam kam ren arȳm kāj mā djan ren, “Ba on kum kungā gē wām o tē ba gop ikujrēnh kêt ne gēt arek inhōto nō”, ane.

Djām ar aje abeno anhōbikwakam ne amā kungā? E kum kati, ē, aje mā 'ā 'wȳrkam ne amā kungā. Apijām kêt ne aje 'ā 'wȳr 'āno adjām kam ne amā kungā, ar atu mānhkutā amā kungā.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amā, “Dja gar tu mȳjja 'ā 'uw, mā mȳjja'ā 'wȳro tē nhyam Metīndjwȳnh arȳm ar amā kungā. Gar aje mā mȳjja jabej ne kam arȳm kum akatorja pumū. Ne kam ajte mā kikre kabem ō kikre djwȳnhmā akabēno aku'ē nhyam arȳm kute ar amā kikre 'ā 'yrja pumū.” Dja gar ā Metīndjwȳnh 'wȳro ane. ¹⁰ Be, me kute mȳjja'ā 'wȳr 'āno āmja dja arȳm Metīndjwȳnh memā kungā. Gar me kute mȳjja jabej ne kum apōxja pumū. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremā kabēno ku'ē nhyam arȳm me kute memā kikre'ā rēnhja pumū. Dja gar gadjwȳ ā mȳjja'ā Metīndjwȳnh 'wȳro ane nhyam arȳm ar amā kungā.

¹¹ Nhyānh ne ar akra'ō tēn tep'ā ar ajuw gar kum kangā ngā? ¹² Ne ōkrēnē'ānh ngre'ā ajuw gar kum makre ngā? Arkati. ¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramā mȳjja mex nhōrja pumū. Nhyam bep kājkwakam ar Abām mextire ta gēdja ar amā amū mȳjja mex nhōro ar ajakren ar amā Amikarō ngā. Gēdja gar Metīndjwȳnh Karō'ā 'uw nhyam tu ar amā kungā, ta mextire ne ar baja gēdja ar amā Amikarō ngā, ar amā Amikarō jano, ane. Nām ā Jeju me kute mȳjja'ā Bām 'wȳr nhyam ōdjānhkôt kute memā Amikarō nhōrmā ā memā 'ā ujarēnho ane.

*Me kute Jejuo Xatanaj nhō àpēnh.
Mat 12.22; Mak 3.20*

14 Nhyam kam me karō punu ar me'ōo ba nhyam kabēn kêtukumrêx ne. Me karō ajmā ajkwa o nhyam kabēn kêtukumrêx ne. Nhyam kam Jeju bōm kumē. Bōm kumē nhyam arým mā tē nhyam arým kabēn ne. Nhyam me kam ari aben pumūn Jejukam no tyn kumex. 15 Nhyam bep me kwỳ ne me abenmā kum,

—Kê, djām Metĩndjwỳnh kabēnkôt? Kati, Bedjēbu. Me karō punu nhō bēnjadjwỳrbē Bedjēbu kabēnkôt uma proo ne ar bōm me karō rēnho ba, ane. Xatanaj nhidji 'ōbē ne Bedjēbu.

16 Nhyam ate me kwỳ kum,

—Goja on mỳjja'ō nhipêx ba me omũ, Metĩndjwỳnh pyma proo mỳjja pumūnh kêt goja 'ō nhipêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwỳnh pyma proo kute mỳjja pumūnh kêt'ō nhipêx mar jabej ne me kute kabimā kum ane.

17 Nhyam Jeju ta prĩne me òkre kadjwỳnhbē me kabēn ma, me kute Bedjēbu pyma proo ne ar bōm me karō rēnho ba anhỳrja me kadjwỳnhbē prĩne kuman kam memā kum,

—Godja me ò pyka tām kam abeno kurē djwỳnh mā ne ren me kam nē? Nām ren ā me anen kam ren arým amijo ajkē. Nhyam ren me ta ũrkwā tām kam abeno kurē djwỳnh mā ne ren me kam nē? Nām ren ā me anen kam ren arým abeno apêx.

18 Bir be, Xatanajdjwỳ ta ò àpēnhmē ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurē djwỳnh, mā ne ren me kam nē? Mā ne ren Xatanaj nē? Nām ren anen kam ren arým abeno apêx. Nā gām me we ijā, “Bep Bedjēbu pyma proo ne ar bōm me karō punu rēnho ba”, ane. Ije gēdjām Xatanaj ta ajte jām ò àpēnho akêx ne ar bōm rēnho ba. 19 Ba ren Bedjēbu kabēnkôt ren bōm ar me karō punu rēnho iba nhyam ren mỳj me'ō kabēnkôt ne me anhō àpēnh bōm ar me karō rēnho ba? Ar jadjwỳ ne ar bōm me karō rēnh ar o ba. Djām ar adjwỳnhdjwỳ ne ar we Xatanaj kabēnkôt ar bōm me karō rēnho ba. Ga ren me arkum ja jarē nhyam ren ar me amā, “Ije tō djām Xatanaj ta kute ò àpēnho bikēnho ba got.”

20 Nhyam bep kati, Metĩndjwỳnh pyma proobit ne ba ar bōm me karō punu rēnho iba. Ga kôt arým Metĩndjwỳnh me awỳr bōxja pumũ. Metĩndjwỳnh kute me apytār ne me akadjy bēnjadjwỳr ne kute me ajo bamā me awỳr bōxja pumũ. 21 Ba ajte atemā me'ō'ā amijakre ga me ama.

Me'ō ne ò kikrekam kruwmē rop'io nhỹ ne o ò nèkrêx pytàn o nhỹ. Umao amim ò nèkrêx pytàn o nhỹ. Nhyam me'ō ajmā kute ò nèkrêx o kêtukumrêx.

22 Nhyam bep atemā me'ō kute umao akrenh mex ne tu bōx ne kruw tā o tỳm ne kubē kunĩo pōx ne kam kubē nèkrêxo prõt ne, kubē mỳjja kunĩo prõt ne. Kute umao ò nèkrêx pytār ne o ỳrja tu kubē o prõt ne memā kungrà. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptàn kubē ò krito iprõt ne.

23 Me'ō kum ikĩnh kêt ne arým mrāmri ijo kurē djwỳnh ne. Ne ikôt àpēnh prām kêt ne arým Xatanajkôt apē. Dja me'ō kum ikĩnh kêt ne kam ajte kam Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijā, “Ba dja ba ate ikrān ar mrā, amidjwỳnhbit man ar o mrā”, anen arým Xatanajkôt apē, ane. Nām ā Jeju memā ane.

24 Ne kam ajte me karō punu'ā ajarēn memā kum,

—Me karō punu pydjĩn kute ar me'ōo baja ne arým kurũm katon tē. Ne kam te ar mrā, ngō kêt kam ar mrā, te ajte kute me'ōmā àr ne tyk djā kêt mā ar mrān kam akubyn kute ar me'ōo ba tũmja'ỳr tē. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwā kurũm iktorja ajte 'ỳr tē”, ane. Kute ar me'ōo ba tũm'ā ne ũrkwā jarē. 25 Ne kam amim ba djā tũmja'ỳr tēn bōx ne omũ nhyam arým mexkumrêx. Me karō 'ō kute o ba kêt nhyam prĩne kadjwỳnhbē mex ne arým kam mỳjja katāt. 26 Nhyam kam kadjy mā me karō punu'ỳr tē. Ne kam mekam me kwỳ

jaþrôn 'ÿr meo mõn meo bõx. Nãm me karõo 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arÿm o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhym bep kute o 7 ne o bõxja ne arÿm o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarẽho ane.

²⁷ Nãm memã kabẽno ãm rã'ã nhym me ipõkri me'õ nire kãj bê kum kabẽn ne kum,

—Ô kum anãbit ne kĩnhkumrẽx. Abê bẽnjadwÿr raxkam ne ga anã tikkremã wadjãn ruw ne anã kã kaõ nhym anã kĩnhkumrẽx ne, ane.

²⁸ Nhym kum,

—Bep me kute Metĩndjwÿnh kabẽn mar ne 'ãno ãm ne kute kõt amijo baja, me tãm gẽdja me mrãmri kĩnhkumrẽx ne, ane.

Me kute Jeju kute mÿjja pumũnh kêt'õ nhipẽx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhym kam me Jeju'ÿr ban bõxo dja. 'ÿr ban bõxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn ã'ã uti: ane. Me kute õbê kum,

—Goja on mÿjja pumũnh kêt'õ nhipẽx ba me omũ, anhÿr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrẽx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mÿjja pumũnh kêt'õ nhipẽx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrẽx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipẽx kêtumrẽx ne. Ë, mÿjja pydji dja ga me omũ. Gẽdja ba ty. Nhym ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn itĩn ne ikato ne kam me amã Metĩndjwÿnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebê Djõnaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhym 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhym ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'ÿr tẽm ne kute memã Metĩndjwÿnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwÿ ije amijo inhĩ ne me awÿr ibõx gẽdja ba ty ne akubyn itĩn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metĩndjwÿnh raxkõt ama.

³¹ Godja Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kato nhym kãjkwa nhirê kurũm bẽnjadwÿr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarẽ. Mÿkam? Bir, amrêbê ne me bakukãmãrebê Xaromão no mexkumrẽx ne kute prĩne mÿjja mar. Bẽnjadwÿr rax. Nhym arÿm bẽnjadwÿr nija arÿm 'ã ujarẽnh ma. Arÿm Xaromão'ã ujarẽnh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kãjkwa nhirê kurũm 'ÿr tẽn bõx. 'ÿr bõx ne kam prĩne kabẽn ma. Ë, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bẽnjadwÿr nija me amã axwe jarẽ.

³² Nhym Niniwekam me jadjwÿ me amã axwe jarẽ. Godja Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kato nhym Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarẽ. Mÿkam? Bir, Djõnaj ne kãj bê memã Metĩndjwÿnh'ã ajarẽ nhym Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx ne. Ë, ba ne ba iraxo Djõnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apõx ne arÿm me amã axwe jarẽ”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metĩndjwÿnh kabẽn kõt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarẽ ne memã,

—Djäm me kute ngônhpôkmã angjênh ne kute mýjja 'òkòt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngônhpòk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhyh memã kikre kre kurwýo ku'ê. Nhyh me mrân wangij nhyh memã irâkumrêx.

³⁴ Nhyh me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumûnh. Dja ga me ajò ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arým mrâmri arît týxkumrêx ne aje mýjja pumûnh. Aje mrâmri ne me a'uri mrân mex pyrâk. Nhyh bep dja ga ano rã, ano punukumrêx jabej arým arît kêt ne aje mýjja pumûnh kêt. Aje mrâmri ne me akamât kô tykkam mrân punu, mrânho bikâr mrân ja pyrâk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metîndjwýnh kute me amã amikukràdjã jarênhkòt amijo aba. Gêdja ga me kòt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjã jarênhja kòt amijo aba kêt jabej arým aje me'ò akamâtkam ba pyrâk, me aje me'ò akamât kô tyk týxkam mrânho bikâr mrân ja pyrâk. ³⁶ Nhyh bep dja ga me mrâmri Metîndjwýnh kabên kunîkòt amijo abakumrêx ne kam me aje me'ò mrâmri ngônhpòkti nhirâkambit mrân ne kam akamât kô tykkam mrân kêtumrêx ja pyrâk.

*Jeju mekbê pardjêumã bën týx.
Mat 23.1; Mak 12.38*

³⁷ Nãm memã arênh pa nhyh kam mekbê pardjêu'ò kum,

—Amrê ikòt tèn ikutã anhõ kwý krê, ane.

Nhyh Jeju kum “*Ã*” anen kam kòt tèn ùrkwãmã wadjàn nhý. ³⁸ Kute aminhikra ku'ònh kêt ne nhý nhyh omûn kam òkre kadjwýnhbê amim,

—Ije tô mýj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjãkòt aminhikra ku'ònh kêt. Ò kwý krên kadjy kute aminhikra ku'ònh kêt, ane.

³⁹ Nhyh kam Bênjadjwýr kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabên ne anhõkre kadjwýnhbê amim, “Kute me bakukràdjãkòt aminhikra ku'ònh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akabên mex. Nã gãm me aje mrâmri ne me kute ngôn krãmê ngôn puror nhíbumbit pònh ne kute kre pònh kêt nhyh krekam mýjja kakràtyk pyrâk. Be, nã gãm me ã we katât amijo abao ane. Nhyh kam me me akrãkãbit pumû nhyh kam kute me amex pyrâk. Nhyh bep kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me ò nèkrêx prãm ne 'ã angyrk ne ajaxwe'ãbit aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rã'ãja. ⁴⁰ Me ano kêtumrêx. Djã nãm me anhipêx djwýnh me akrãkãbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwýnhdjwý 'y. Kam ne kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh ne kum me akadjwýnhbê me amex prãm kumrêxja.

⁴¹ Nã gãm me we amijo akabên mex ne, ne amijo katât amrân, bep kati, me akadjwýnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtîmãdjwý anhòdjàn ne me 'uwtîkam adjukaprîn memã mýjja ngân kam arým akadjwýnhbêdjwý amexkumrêx ne, akrãkãmê akadjwýnh kunî mexkumrêx ne, me 'uwtîkam me adjukaprîkam.

⁴² Me abê pardjêu dja ga me ï me biknor tokry djãkam mō. Watî:re. Mýkam? Me aje Metîndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam aje mýjjabê kumkatija aje kum òr kêt kam. Nã gãm me mýjja kakrit, òmrõ djàn djã, pi'ômê djwý kakrit kunî ne ga me Metîndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam ga abêngòkreja amã abê kêt ne katât meo aba kêtumrêx ne. Me aje kum kryre ne òrja ne mrâmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me mýjja raxjadjwý kum òr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metîndjwýnh jabên katât meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãn ate mýjja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje amijo rŭnhbit mar prâmkam. Me kute aben pydji djâkam me amã me bĕnjadjwỳr rŭnh krĭ djâbit kĭnhkam. Nhyġ me me ipōkri me kute me amã kabĕn ne me amã rŭnh jarĕnho kumex jabit ne ga me amã kĭnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje pyka krã pyràkam. Nã gãġ me aje pyka krã arỳm biknor ne pyka mĕ bimrãk ne kute pykakumrĕx pyràk. Nhyġ me kute mar kĕt ne tu iby mrãnhja pyràk. Ne kam kadjwỳnhbĕ ne punu, kadjwỳnhbĕ ne mỳjja kro. Nã gãġ me ã akadjwỳnhbĕ apunu ane nhyġ me kute me amar kĕt. Nãm mỳjja 'ĕx ne krãkãbit mex ne kam kadjwỳnhbĕ ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbĕ pardjêu jaxweo amirĭto ane.

⁴⁵ Nhyġ kam me kute Mōjdjĕ kukràdjã mar djwỳnh'ō Jejumã kum,

—Ĕ, bĕnjadjwỳr, nã gãġ me badjwỳ me ijapry. Nã gãġ akabĕn jao me badjwỳ ã me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhyġ kam Jeju kum,

—Ije nã, me aje Mōjdjĕ kukràdjã mar djwỳnhdjwỳ dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Nã gãġ me akabĕn kajgoobit ar memã Metĭndjwỳnh kabĕn jarĕnho aba. Djãm Metĭndjwỳnh kabĕn? Kati, me ga akabĕno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kōt ar aba kĕt ne. Nhyġ me te amijo anen kam, “Ije mã dja ba me nĕ”? ane. Me aje ã meo anhyrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jĕnh rŭnho atom ne kam kute kãjmã memã arĭ kĕtkumrĕx ne kute memã tur kĕtkumrĕx ne kute me ibũm nĕje kum katy kĕtkumrĕx ja pyràk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me amã Metĭndjwỳnh kabĕn jarĕnh djwỳnh par prâmkam. Me akukãmãre ne Metĭndjwỳnh kabĕn jarĕnh djwỳnh kwỳ pa:, ga me kam anhingĕt nhimry krã prĭne kum o djuw mex ne. Me anhingĕtbĕ Metĭndjwỳnh kabĕn jarĕnh djwỳnh par djwỳnhmĕ me aje aben pyràk. Me akukãmãre kute me parja ne ga me omũn kam kōt amijo mōn kam we imry krã prĭne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwãrĭk rã'ã. Metĭndjwỳnh ta ne no mexkōt, ta kute amim 'ã karōkōt arỳm me amã, “Ĕ, dja ba me amã ikabĕn jarĕnh djwỳnh janon inhō ãpĕnh jano ga me kwỳ pan kwỳo ajkĕ”, ane. Djã nãm kupa'ã arĕ? Kati, kōnh ne kum kudji. Ga me aje me paro amōrja pumũ. Kam ne Metĭndjwỳnh arỳm pãnh jarĕ. ⁵⁰ Me akukãmãremĕ ne ga me me kraxrũm Metĭndjwỳnh kabĕn jarĕnh djwỳnh paro tĕ. Paro tĕn paro tĕn arek me kamrō kapĭn o tĕ. Nhyġ Metĭndjwỳnh arỳm meo ngyrk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarĕ. ⁵¹ Nã gãġ me akukãmãre Abeu bĭno kurĕtuw ne kam ijukri me ja paro tĕm tãmtã: jakam arek o tĕ ne kam Djakarĭj'yr bōx ne kam Metĭndjwỳnh nhō kikretimĕ ò ngōnho ki kaĕxkam kubĭ.

Nã, ĕ, ba me amã arĕ. Metĭndjwỳnh ne arỳm meo ngyrk ne. Ne kam me akamingrãnymã arỳm pãnh jarĕ. Me ga dja Metĭndjwỳnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkĕ.

⁵² Me aje Mōjdjĕ kukràdjã mar djwỳnh dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Ga me aje memã Metĭndjwỳnh kabĕno amirĭto atĕmmãn ate ajte mekbĕ udju. Nhyġ me te kute amim Metĭndjwỳnh marmã. Nã gãġ me aje mrãmri ne me kute mekbĕ kikre'ã ijĕn nhĭ'am kam o kajkep djã rĕnh nhyġ me te kute kikre'ã rĕnh ne ngĕnh prãme kapōtã ku'ĕja pyràk. Ga me kam ga Metĭndjwỳnh mar kĕt ne ajte me jadjwỳbĕ aptã, ane. Nãm ã Jeju memã bĕn tỳxo anen kam katon mã tĕ.

53-54 Nhyam kam mekbê pardjêumê me kute Môj djê kukràdjà mar djwýnhmê Jeju jabej rít mō. Jeju kute Môj djê kukràdjà 'ō kupa'ã arênh jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabên'ã kum apnên ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arê, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arênh nhyam me kute o tÿm ne bñnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabên punu nhôrmã. Kute kabên punu 'ō jarênh nhyam me kute 'ã kabên punu nhôrmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, "Amã me uma kêt" jarênh.

Mat 10.26

¹ Nhyam me Jeju'ã bikprônho dja. 'Ã bikprônho djan o djan o djan i'ã uti: ane. Kute pi'ō pyrāk. Ne i'ãm ta aben par'ã ku'ên i ta ikjêo aben rê, me krãptikam. Nhyam kam Jeju amikôt ba djwýnh kumrêxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'êx ne kute mex pyrāk. Nhyam bep kati, me kadjwýnhbê ne me punukumrêx. Me ôkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karō. Me axwe kute djwý nhigot djã pyrāk. Gêdja amũ me'ō'ÿr bôx ne amũ me'ō'ÿr bôx ne amũ me'ō'ÿr bôx ne i mekmê amrã ne i me kunõ tuknĩ. Kam ne ba ar amã, "Gora ar aminêje me wã pumũ", ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja i amirít ne. Nhÿnh ne mÿjja bipdjur'ō me kute omũnh kêt mã? Ne me kute mÿjja pudjur'ō mar kêt mã? Adjÿm, dja i kunĩ amirít ne. Dja mÿjja pudjur, mÿjja o bipdjurja i kunĩ amirít ne. ³ Dja gar te akamãt kô tykkam abên prĩkam abenmã mÿjja jarê nhyam me i tu irãri arênh kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwýnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajakwa momokkam abenmã mÿjja jarê nhyam me tu kãj bê abenmã arê. Dja amirít ne. Dja me kuman kam kãj bê abenmã arê, kikrekôt arênh ipôk ne, ne ngãbê abenmã arê.

⁴ Ê, ar apa, inhôbikwa ar, ba ar amã arê. Kwãrĩk wãnh ga ar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrākãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. ⁵ Kati, ba ar amã arê. Me'ō pydji dja ga ar amã uma. Kute me bñn ne kute ijukri me biknor tokry djãkam me rênh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê, Metũndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ê, mã ne kwênhne pãnh kute? Kwênhne ne pãnh ngri:re. Kwênhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngônho pi'ók kaprĩ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhÿnh ne Metũndjwýnh kwênhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mÿjja kakrit, te kubê kwênhne nhyam prĩne o djuw mex ne. ⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhne kurãm abê kumkati. Ar ga ne gar abêngôkre ne anhi pÿnhkôt kwênhne krãptĩ kurãm arax. Be, kute kwênhneo djuw mexja pumũ. Nhyam bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mÿjja'ō kubê biknor kêt. Nhÿnh ne mÿjja'ō kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, "Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mÿjja puma kêt", ane.

⁸ Ba ar amã mÿjja 'odjwý jarê. Me kute amijo ipytãr ne kute me krãptĩ nhipôkri kute, "Nã, ba ne ba arÿm amijo Jeju pytã", anhyrja gêdja ba badjwý ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk badjwý Metũndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nhipôkri, "Nã, ba inhôbikwa ne wã", ane. Dja ba ã ane. ⁹ Nhyam bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, "Ije bep ije tãwã mar kêt", anhyr, me

tām gêdja ba badjwÿ amipânĥ Metîndjwÿnh kadjy mrânĥ djwÿnh nhîpôkri, “Ije tâwâ mar kêt”, ane.

¹⁰ Ê, gêdja me'ô ijâ kabên ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk, dja me'ô ijâ kabên nhym Metîndjwÿnh tu o aknon mar kêt ne. Nhym bep me'ô kute Metîndjwÿnh Karô japrÿ, tām gêdja Metîndjwÿnh mar râ'â râ'â ne, mǎ kam ngrÿk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amÿn mekbê idjaer bikprônĥ djâ'ÿr ar ajo bôx. Ne kam ajte me bënjadjwÿr krĭ djâ'ÿr ar ajo mō. Dja me ar apa 'amÿn ar ajo mōn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhÿ. Kwârĭk wânĥ gar ajō, “Ije, mÿj dja ba ikabên nê? Mÿj dja ba arê? Mǎ gêdja ba gêt ikabên on arê”, anhÿr kêt. Dja gar tu ate akrân amikam atĭn prām kêt.

¹² Metîndjwÿnh Karô ta dja ar amǎ kabên jarê. Me kabem adjâmkam dja amǎ kabên jarê gar kam kabêno akabên ne memǎ akabên jarê. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnhmǎ kabên jarênho ane. Me kute kôt ba djwÿnho bikênĥ nhym ar kute memǎ kabên jarênhmǎ ā arkum anhÿr djwÿnhrām kabên jarênho ane.

Me'ô nhō mÿjja raxmǎ Jeju kute kabên jarênĥ.

¹³ Nhym kam me krǎptĭ nhîpôkri ne me'ô kaj bē kum, —Bënjadjwÿr, gop ikamymǎ arê gê imǎ nêkrêx kwÿ ngǎ. Ibām tyk kutǎ ne ar imǎ nêkrêx'ǎ karō bar ije ar o ibamǎ nhym ikamy bôx ne tu jām o amijakren utân mǎ o mō. Kute imǎ kwÿ nhōr kêtĥumrêx, ane.

¹⁴ Nhym kam Jeju kum,

—Ije mÿj me'ô kabênkôt gêdja ba aben nêje ar akukrà. Ne mÿj me'ô kabênkôt gêdja ba akamy kutǎ nêkrêx kwÿ byn amǎ kungǎ? Djām kadjy ne ba me awÿr tē? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunĭmǎ kum,

—Gora me amijāno djan amǎ nêkrêx prām kêt. Kwârĭk wânĥ ga me anhō nêkrêx rŭnh ne anhō nêkrêxo adjaptār ne ar o aba kêt. Djām me kute amim nêkrêxo aptār ne o bakam umar mex got, kôt me kĭnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memǎ me'ô ā ujarênĥ jakreo tēn memǎ,

—Me'ô ne ô nêkrêx krǎptĭ ne ô purkamdjwÿ djwÿ krǎptĭ. Bâygogoremê bâymê djwÿ kunĭ ingrō:t ne kumex. ¹⁷ Nhym kam, “Ije, mǎ dja ba on? Nhÿnh gêdja ba inhō bâygogomê bây kumexjao atom ne 'ā man ar o iba”? ane. ¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nǎ, gêdja ba bâygogo nhō kikre kryreja ngrân kam ajte akâjbê rŭnh nhîpêx ne kam kam o atom ne kumex ne. ¹⁹ Ije nǎ, dja ba o ane nhym arÿm mrāmri inhō nêkrêx kumex. Mrāmri ne ba arÿm amimex ne. Gêdja 'ǎ amex krǎptĭn kumex rǎ'ǎ ne. Jakam gêdja ba idjâpênĥ krĕtan ikôkam kôt ne inhō kwÿ krên kôt ikôn kam ikĭnh katĭbit ma”, ane.

²⁰ Nhym Metîndjwÿnh kum, “Nǎ gām ajbǎ. Akamât ja tāmkam gêdja ga ty. Nǎ bām te amexmǎ akabi ga atemǎ. Nhym nār anhō nêkrêxwǎ? Mÿj kadjy ne ga anhō nêkrêx ar o aba? Nhym gêdja amÿrbê ar o ba”? ane.

²¹ Bir be, nām ā me kute amim Metîndjwÿnh mar kêt ne kam kute ô nêkrêxbit mar ne kute amim o atommǎ o atom kajgoo ane. Nām amimex ne kam Metîndjwÿnhmǎ mex kêtĥumrêx ne, ane.

Amĭkam umar punu nêje arkum karō.

Mat 6.25

²² Ne kam ajte kôt ba djwÿnhmǎ kum,

—Bir, kam ne ba ar amǎ, “Kwârĭk wânĥ gar amĭkam adjumar punu kêt ne anhō kre kadjwÿnhbê amim, ‘Mÿj dja ba kukrê’?”

Nàr kubèkà'ã, 'Mýj kubèkà dja ba angij'? anhÿr kêt." ²³ Metíndjwýnh ta ne gwaj bajo tîn ne, ga gwaj batîn ne ar babaja pumû. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhí. Nhyim bep me ô ne kajgo, djwý ne kãjbê. Nhyim bep Metíndjwýnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhí. Nhyim bep kubèkà ne kajgo. Kubèkà ne kãjbê. Kwãrîk wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

²⁴ Ê, gop ar bãrire ja pumû. Kute amim pur jadjwýr kêt. Kute amim djwý kre kêt. Kute amim mýjiao atom kêt. Nhÿnh got ô bày nhõ kikre, nàr o atom djã? Kati, kwênhne ne ta ar ba, nhyim kam Metíndjwýnh prîne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwýo atom kêtja pumû. Ar ga ne gar kwênhne kurãm amexkumrêx. Ne ar araxo kwênhne jakrenh mex ne. Dja Metíndjwýnh kwênhne kurãm prîne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhÿnh ne me'ô ta ajkwao, mýjja kam umar punuo, amû tyk kêt mã aminhõ akati kamê? Kati. ²⁶ Gar aje mýjja ngrire te o anhÿrja pumû. Gar aje mýjja ngrire ja mar kêtja pumû. Metíndjwýnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tîn nhijukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirîtkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwý mar, prîne kute mar, kumã ne mrãmri amirîtkumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mýkam ne gar amikam atîn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrîk wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷ Ê, ar kapôtkam pidjôrãja pumû. Pidjôrã ne ta ingrôt ne kumex. Àpênh kêtumrêx. Ne kute amim kubèkà kayr kêt. Ê, ba ar amã arê, bënjadjwýr raxbê Xaromão ne kute kubèkà mestire jangjênhkam kí:nhkumrêx. Nhyim bep pidjôrãja ne mex, kího Xaromão jakrenh mex ne. ²⁸ Metíndjwýnh ta ne pidjôrã nhípêx nhyim kam mexkumrêx ne. Rã abenon kumex ne kam kínhkumrêx. Nhyim akati nhyim me arým kadjy bõremã adjã nhyim xêr. Te mýjja kakrit tebê apêx ba nhyim Metíndjwýnh prîne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjôrã kurãm abêngõkre ne amexkumrêx. Dja Metíndjwýnh pidjôrã kurãm prîne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akãdjwý ngã. Be, kam gêdja gar tu amim Metíndjwýnh kamnhîxkumrêx. Nhyim mýkam ne gar amim kamnhîx kêt ne kãjbê amim kamnhîx ne.

²⁹ Kwãrîk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwý krên ne kôt akõmkõtbit ajamak bën kêt. ³⁰ Apýnh pyka djãri me kute amim Metíndjwýnh mar kêt ne me ar mýjja ja jabej ba. Nhyim bep kati, ar Abãm kute prîne ar amar ne ar anhõ mýjja kêt kôt kute ar amar. Kam gêdja prîne ar ajo djuw mex ne. ³¹ Metíndjwýnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metíndjwýnh kukràdjãmê dja gar kumrêx ma. Nhyim kam ijukri dja arým ar amã mýjja ja ngã.

³² Ê, inhõ kritte, inhõ àpênh ngrêreja, kwãrîk wãnh gar atîn prãm kêt. Ar Abãm ne arým amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bënjadjwýr mêngh gar aje ro'ã meo abamã arým ar ajã amim karõ.

³³ Ê, kwãrîk wãnh pykabê anhõ nèkrêxja'ã ano tÿx ne 'ã angràn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nèkrêx me'õmã angã gé pãnh ar amã pi'ók kaprîre ngã gar abyn kam me ô mýjja kêtjamã angã. Bep kati, kãjkwakam dja Metíndjwýnh ar amã anhõ mýjiao atom, nhyim tûmrãm ar amã mexkumrêx gar o aba. Tûmrãm rerek ne punu kêtumrêx. Ar aje amim kãjkwakam mýjja mestireo atomja gêdja kãpo, mýjja'õ ar abê o bikênh kêtumrêx nhyim me àkînhî'õ 'ÿr bõx kêtumrêx, gar ar o aba. Kwãrîk wãnh gar pykabê mýjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt. ³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mýjiao atom ne kam ren kôt

pykabê ar anhô mÿjjabit man ar o aba. Nhy m bep dja kàjkwakam Metĩndjwÿnh ar amã mÿjjao atom gar kam kôt arÿm kàjkwakam anhô mÿjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bôx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itĩn ne kàjkwa kumrêxmã wabi. Ne kam arÿm ajte akubyn bôx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Ikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me ô bēnjadjwÿr me kute abenã me rēnh'ÿr mrãnh nhy m ô àpēnh kutêp kikrekam krĩn kute kubêkã jangjēnh rã'ãn ô t kêt ne kute ngōnhpôkmã angjēnh rã'ãn kutêp no tÿx ne kam amako krĩ. Nhy m kam me ô bēnjadjwÿr akubyn mrãn bôx ne kam ô àpēnhmã kabēn ne. Ne arkum, "Kikre'ã ta", ane.

Nhy m ar tebê kum kikre'ã kuta nhy m arÿm wadjã. Ar ô bēnjadjwÿrja arÿm bôx. ³⁷ Ar no tÿx ne kute kam amak rã'ã nhy m bôx nhy m kam ar kĩnhkumrêx ja pyrãk. Nhy m kam ar ô bēnjadjwÿrdjwÿ arkam kĩnhkumrêx ne. Ô àpēnhkam kĩnhkumrêxkam gēdja kute arkum ômrômã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katat arê. Dja amidjēn kam ar'ÿr tēn kam arkum, "Ar nhÿ. Ar nhÿ ba ar amã ar anhô kwÿ krēn djã nhipêx gar krê", ane. ³⁸ Dja te akamãt kô ipôkri nãr te akati maktã bôx nhy m ô àpēnhja no tÿx ne kam amako krĩ rã'ã ne. Kam gēdja ar ô bēnjadjwÿr arkam kĩnhkumrêx ne, nhy m ar jadjwÿ kĩnhkumrêx ne. Dja gar ã bēnjadjwÿr nhô àpēnh'ã amijakren arek ikam amako akriô ane. Gēdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikĩnhkumrêx ne.

³⁹ Gop ar ikabēn ma. Ba ajte ar amã 'ôdjwÿ jarê gar ama. Ne ren ô kikre djwÿnhja ren me àkĩnhĩ bôx djã man kam ren arek kam amako nhÿ. Nhy m ren bôx ne kikre'ã 'ÿr ne kum ar kêt kumrêx ne. Badjwÿ dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bôx. ⁴⁰ Kam gēdja gar gadjwÿ mã ikam amako akri. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôx ba gēdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ôkam aje ibôx djã mar kêt. Kam gēdja ba tu ar ajaêrbê bôx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibôx djã jarēnho anen kam arkum kabēn jarēnh pa.

⁴¹ Nhy m Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arê, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arê, nãr kon, djãm me kunĩmã ne ga arê? ane.

⁴² Nhy m kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunĩ dja me arĩk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpēnh djwÿnh kute ô bēnjadjwÿr kam amakja pyrãk. Me ô bēnjadjwÿr ne ô àpēnhmã kabēn ne ne kum, "Ga dja ga me àpēnh'ã me omũ, ane, ne prĩne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunĩkôt memã ô kwÿ krēn djã ngãn akrãnmã memã ôro aba. Ne me'ã akren memã angã." Nãm ã ô àpēnhmã me'ã karôo ane. Kute akrãnmã me àpēnh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karôo ane.

Nhy m ô àpēnh kum, "Nã, gēdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja", ane.

Nhy m kam ô bēnjadjwÿr mã nhĩ'ãm tē. Nhy m kam ô àpēnhja kabēnkumrêx. Nãm no mexkumrêx ne katat ar memã mÿjja nhôro ba, me kanga kêt kumrêx ne ar meo ba.

⁴³ Nhy m kam bēnjadjwÿr akubyn bôx ne kam ô àpēnhjamã kato. Kute amrêbê kum kabēn jarēnhja kôt mrãmri meo djuw mex nhy m kam arÿm kum kato. Kam dja ô àpēnhjadjwÿ tu amikam kĩnhkumrêx ne.

⁴⁴ Ê, ba ar amã kôt arê. Bēnjadjwÿrja dja ô àpēnh ja'ã bēnjadjwÿr mē. Kute nêkrêxmē mÿjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bēnjadjwÿr mē. Nhy m kam ô àpēnhja kĩnhkumrêx ne. ⁴⁵ Nãm ren ô àpēnhja ôkre kadjwÿnhbê, ô bēnjadjwÿrja'ã ren,

“Be, nām nhī'ām bēnjadjwýr tēn arým amikrà. Jakam dja ba on tu arík ar iba, inomā arwāri”, ane. Ne kam ren ar ò àpēnhja titiko ba, ò àpēnh mymē ò àpēnh nimē ren ar titiko ba. Ren ò kwý krēnbit ban kôt kadjwati kangôo* ikōn kam ren kam ajbān ar ba. ⁴⁶ Nhyam kam ò bēnjadjwýrja aērbē bōx. Ò àpēnhja kute anim ò bēnjadjwýrja bōx djákót mar kêt. Nhýnh akati 'òkam bōx djāmā kute mar kêt ne nhýnh myt nhýr 'òkam bōx djāmā kute mar kêt kam ne aērbē bōx. Nām bōx ne kam ò àpēnh arík ar bajakam ngyrk ne. Ngyrk ne kam o ajkapōn bōm kumē. Me amakkre kêtjamē ro'ā bōm kumē.

⁴⁷ Bir be, dja ã me bēnjadjwýr ane. Me kute ò àpēnhmā prīne mýjja'ã karō nhyam me ren ãm mar kajgo ne kam ren ate krān ar ba ne ren kabēnkôt amijo ba kêt kumrēx ne. Nhyam ren me ò bēnjadjwýrja bōx ne prīne ren meo ajkē, me kaprēprē:k ne. Kute arým memā 'ã karō kajgo nhyam me kute kabēn mar kêt kam.

⁴⁸ Nhyam bep ò àpēnhja kute ò bēnjadjwýrja kabēn mar kêt, me'ò kute memā kabēn jarēnh kêt kam, ne ren arík ar ba, kam ne ren ò bēnjadjwýrja bōx ne kam ren me kaprēprēk ngrīre, meo bikēnh ngri mex ne. Nām me ren te mar mex ne tu ate krān ar ba nhyam ren prīne meo ajkē. Nhyam bep kati, me kute mar kêt, kam ne bōx ne ãm meo bikēnh ngri mex ne.

Metīndjwýnh ne apýnh ar amā mýjja ngā, ne ar amā ar adjē mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amā kungā, o ar kum adjāpēnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amā, “Nār, ije ar amā ar ano mex, ar adjē mex nhōrja, mā ne gar kam nē? Djā ne gar o adjāpēnh mex ne?”

Kute me'omā mýjja kajbē rax nhōrja gēdja o kum kajbē àpēnh rax jabej kukij. Nhyam bep kute me'omā mýjja ra:x nhōrja gēdja o kum àpēnh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjêr jarēnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ē, mýj kadjy ne ba jakam tēn bōx. Ije me axweo apēxmā ne ba pyka jakam bōx. Ga kuwy kute mýjja kakrit kunīo apēxja punū. Dja ba ĩ ibē kuwy mān prābē ã o anen me axwemā ikaton memā pānh jarēn kam me imex ne. Gora gē on ò akati 'ýr bōx. ⁵⁰ Nhyam bep dja ba itokry rax kumrēxi. Dja ba itokry rax ne kute mrāmri ne me wýrkam ngoo tuknī ja pyrāk. Dja ĩ itokry ã prīne ijo tuknīo ane. Dja ba itokry ra:x nhyam me ibī. Kadjy ne ba tē. Gora gē on inhō akati iwýr bōx ba gop itokry rax gē gop on apēx. Ba kam arým ije amimarja arým apēx.

⁵¹ Djām ije pykabē me jamā umar mexmē me typydjin ar ba jarēnhmā ne ba me'ýr tē. Arkati, ē, ba ar amā arē. Me kute imýr jabej abeno bikjērmā ne ba me'ýr tē. ⁵² Jakam dja me kikre tām kam imýr jabej abeno kurē djwýnh ne. Me ta òbikwamē dja me ĩ abeno kurē djwýnh ne abeno ajkij. Dja ar amānhkrut ne ikjékētja amē ar jao kurē djwýnh nhyam amē ar ja amipānh ar amānhkrut ne ikjékēt jao kurē djwýnh ne. Arým ne ar abeno ajkij. ⁵³ Bāmja dja imýr jabej kra myo kurē djwýnh ne. Nhyam kra my amipānh bāmo kurē djwýnh ne. Nhyam ate nāja dja kra nio kurē djwýnh nhyam kra nijadjwý amipānh nāo kurē djwýnh ne. Nhyam ate umrengēxja dja wýnh nio kurē djwýnh nhyam wýnh nija amipānh umrengēxo kurē djwýnh ne. Dja me ã imýr jabej abeno kurē djwýnh ne abeno bikjēro ane. Tām ne ja. Nām ã Jeju kôt ba djwýnhmā kabēn jarēnho anen arkum kabēn jarēn pa.

* **12:45** Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kuni ne me kum kadjwati kangō jarē.

⁵⁴ Ne kam ajte me kräptitjamã kum,

—Nã gãm me kàjkwa nhôt kurũm kakrã amrẽ bikamẽnh baja pumũn kam abenmã kum, “Gẽdja na ruw”, ane. Ga me mrãmri tu kõnh kum irkumrẽx, nhym arỹm ruw. ⁵⁵ Nã gãm me kõk djãbẽr tỹxja pumũ, kàjkwa nhirẽ kurũm kõk djãbẽr pumũn kam abenmã kum, “Gẽdja on amex nhym kam arỹm arngro tỹ:x ne”, ane. Ga me tu mrãmri kõnh kum irkumrẽx nhym ã ane.

⁵⁶ Kẽ, nã gãm me ajẽx ne mỹjja mar kajgo ar o aba. Kàjkwamẽ kõk djãbẽrbit ne ga me aje mar ne omũnh. Mỹkam ne ba me akam ar ibari mỹjja pumũnh kêt kwỹ 'yn me amã mỹjjao amirĩto iba ga me ja mar kêt ne omũnh kajgon amim, “Ije tũ mỹj'ã”? anhỹr kajgon mar kêtumrẽx ne. ⁵⁷ Nhym mỹkam ne ga me amimar ne amijaxwemã akator ne Metĩndjwỹnhmã amijarẽnh kêt ne? Ja ne katãt. Mỹkam ne ga me ã anhỹr kêt ne? ⁵⁸ Gẽdja ga me Metĩndjwỹnh nhõ akati bõx kेत्री kum amijo a'wỹ gẽ me ajo mex. Ba me amã arẽn me'õ'ã me ajakre. Birãm me'õ amã, “Ga ne ga ibẽ mỹjjao ajkẽn ar ikam amikrão aba. Aje imã o pãnh kêtka m gẽdja ba bẽnjadjwỹr kute me axwemã apõx'yr ajo tẽ gẽ amã pãnh jarẽ”, ane. Gẽdja ga amibẽx ne kute 'yr ajo bõx kेत्री kum amijarẽn kum o pãnh. Kute memã axwe pãnh jarẽnh djwỹnhmã apa 'amỹnh ne abjẽro tẽm nhym kute krãkamngõnhmã akanga nhym me kute abẽ ijẽ kेत्री. Kute ã ajo anhỹr kेत्री gẽdja ga atẽmbẽ kum o pãnh. Dja ga ã o anen kum o pãnh kêt nhym arỹm mekbẽ ijẽ djãkam amẽ ga kam kum o pãnh ra:xo dja. ⁵⁹ Gẽdja ga kum pãnhõ dja:n kum pãnhõ ino rer jabej arỹm akato. Nhym be djã gãm kum pãnhõ ino rer kêt ne mrãmri arek aku'ẽ. Gẽdja ga me ã anen Metĩndjwỹnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kator kेत्री Metĩndjwỹnh'yr amijo akẽx ne kum amijo a'wỹ gẽ me ajo mex, ane. Nãm ã Jeju memã arẽnhõ ane.

13

Kute me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arẽnh nẽje me kukrà.

¹ Ne kam memã kabẽn ja jarẽnh pa nhym me kam kum pykabẽ Garrẽjakam me ja jarẽ. Nãm me Metĩndjwỹnhmã mry pan kubõ. Kum bõro ku'ẽ rã'ã nhym Piratu õ ãpẽnh krãkamngõnhre me'yr ano nhym me prĩne me imex ne, me kute mry bõro ku'ẽ ja ne me imex ne, ne mry kamrõmẽ me kamrõo akã. Nhym me omũn kam Jejumã arẽ. ² Nhym kam memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm me õ pykakam me ja axweo me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arẽ. Me gadjwỹ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhired ne Metĩndjwỹnh'yr amijo akẽx kêtka m me kudjwa tu abiknorkumrẽx ne, me akunĩ, ane. Nãm ã Jeju ane. ⁴ Nhym krĩraxbẽ Djeruxarẽkamdjwỹ kigre prẽktibẽ Xirõwe me imex ne. Nãm me'ã tỹm ne meo 18 ne me imex ne. Nhym me adjwỹnhdjwỹ pumũn kam Jejumã arẽ. Nhym kam ajte memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm Djeruxarẽkam me ja kute Metĩndjwỹnhkam amikrão me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arẽ. Me gadjwỹ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhired ne Metĩndjwỹnh'yr amijo akẽx kêtka m me kudjwa tu abiknorkumrẽx ne, me akunĩ, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmã axwe kukrà kêt mex ne arẽ nhym kam ã memã ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memã atemã mỹjja 'ã ujarẽnh jakreo tẽ. Me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arẽnhbẽ ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne ò àpênh kute ò bēnjadjwýrjamã kremã o tē. O tēn kum kre. Pidjôkô nhipôkri kum kre. Nhy m arým ingrôt ne abatãnh ne. Nhy m ò pidjô djwýnhja kute ò jabejmã 'ýr tē. Ne te ò jabej nhy m amex nhy m te ò jabej nhy m ajte amũ amex nhy m te ò jabej, ò jabej te aprãn kam ò àpēnhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ò kêt ne. Arým 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ò jabej. On tēn kum ta. Mýj kadjy ne mōn inhō purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhy m ò àpēnhja kum, “Adjým bēnjadjwýr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhĩno ipôk ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop ò jabej. ⁹ Dja ò mex ne kam arek dja. Gêdja ò kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh on kute memã pãnh jarēnh kêt. Tũmrãm dja ĩ memã pãnh jarē. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'ýr amijo akēx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarēn meo ajkê. 'Ã ne kute memã ujarēnh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ók råràr 'ókam me kute abeno bikprõnh djãkam memã Metĩndjwýnh'ã ujarēnho dja. ¹¹ Nhy m kam me'õ nija wadjã. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhy m kam ibõn mrã. Ibõn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arým 'ã 18. Nãm te katãt kãjmã ãmmãn katãt kêt mex ne. ¹² Nhy m kam Jeju omũn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arým amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nhy m tebê kãjmã dja, arým katãt ne dja. Ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarēnho dja. ¹⁴ Nhy m bep me bikprõnh djãkam bēnjadjwýrja ne 'ã ngyrk ne. Pi'ók rårãrkam Jeju kute meo mexo ãmkam ne 'ã ngyrk ne. Ne kam memã,

—Pi'ók råràr ne ja. Pi'ók tykkambit ne me àpēnh djã. Pi'ók tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpēnh djã. Kam dja ga me amrē mō gē me ajo mex. Kwãrĩk wãnh ga me pi'ók rårãrkam amrē 'ýr abao adjãm kêt, ane.

¹⁵ Nhy m kam Bēnjadjwýr djwýnh kum,

—Kê, nã gãm me ajēx ne ajajkwakambit amimex jarē, ar amimex jarēnho aba kajgo. Nhýnh ne ga me ajō pi'ók rårãrkam anhō krit'õ kōm kêt ne, anhō mryti nãr mry'ã krĩja krãdjê djã 'ãpre bõn ũrkwã kurũm o akaton o tē nhy m kōm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'ók rårãrkam anhō krito aba nhy m kōm ba. ¹⁶ Ije nhy m mýkam gēdja ba me'õ ni, Abraão tãmdjwýja 'ãpre bõnh kêt ne? Me ga ne ga me pi'ók rårãrkam anhō krit 'ãpre bō. Nhy m mýkam gēdja ba kubēngõkreja 'ãpre bõnh kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãptĩ, arým 'ã amexbê 18ja 'ãpre bõnh kêt ne? Kati, dja ba 'ãpre bō gē kãjmã dja, ane.

¹⁷ 'Ã kum ane nhy m kam kurē djwýnhja amikam pijãm ne. Nhy m bep me ja, me kunĩ ne me tu kam kĩnhkumrēx ne. Nãm Jeju memã mýjja krãptĩo pōx nhy m mexkumrēx nhy m me kam kam kĩnhkumrēx ne.

Metĩndjwýnh kute me utãr ne meo ba.

¹⁸ Nhy m kam ajte Jeju memã kum,

—Ĕ, Metĩndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja, mýj ne kute urãk? Mýj'ã ne ba ije akremã? ¹⁹ E kum nãm kute pidjô 'y kryre ja pyrãk. Pidjô 'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tēn ò purkam kre nhy m tebê abatãnh ne. Abatãnh mexkumrēx nhy m kam kwēnhne apýnh pa'ã aē, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhym arÿm ja pydji kadjy amima, nhym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm, nhym ja kôt 'ã tÿm, nhym ja 'ã tÿm, nhym ja 'ã tÿm nhym arÿm 'ã krãpti ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metÿndjwÿnh kute me utãr ne me kadjy bÿnjadjwÿr ne kute ar meo baja mÿj ne ba ije 'ã akremã? ²¹ E kum nãm kute djwÿ nhigot djã pyrãk. Me'õ nire ne djwÿ djôm byn ngõnhkam kumÿn kam ajte iby o amãnhkrut ne kumÿ ne kam kadjy djwÿ nhigot djã ngri:re ja by. Ne kam o akãn kudji nhym nõn kam arÿm igot mõ. Igot mõ:n arÿm rax ne kam prÿne djwÿo tukni, ane. Nãm ã me kute Metÿndjwÿnh mar amũ abendjõ'ã abenmã Metÿndjwÿnh jarÿnho ane nhym arÿm me pyka kunikõt arÿnho ajmã nhym arÿm pyka kunikõt me kute Metÿndjwÿnh mar krãpti ne. 'Ã ne memã djwÿ nhigot djã jakren arÿ.

Kikre jawkwa krekre ngrÿre'ã ujarÿnh.

Mat 7.13

²² Ne kam tu Djeruxarÿ'ÿr krãkumrÿx ne. Ne kam apÿnh krÿ rÿnhmÿ krÿ kryre kôt mõ. Kam memã Metÿndjwÿnh'ã ujarÿnh mõ. ²³ Djeruxarÿ'ÿr me mörkõt ne memã 'ã ujarÿnh mõ nhym kam me'õ kum,

—Bÿnjadjwÿr, djãm Metÿndjwÿnh kute me utãrja djãm me ngrÿrebit? ane.

²⁴ Nhym kam memã,

—Ë, kwãrik wãnh ga amũ me ja mar kÿt. Nhym bep Metÿndjwÿnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kikre jawkwa krekre ngrÿre kõnh mrãnh, kõnh ngjÿnhmã mrãnh tÿx ne kute ikjÿo aben rÿnh ne mrãnh ne ngjÿxja pumũ. Gadjwÿ dja ga ã amikam atÿxo anen Metÿndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõx. Ba me amã arÿ. Nãm me krãpti te 'ÿr ãrmã. Dja me te o anen te o anen 'ÿr ãr kÿt ne. Kute mrãmri ne me te kikremã ãr prãme ja pyrãk. ²⁵ Dja õ kikre djwÿnh 'ÿr tÿn kikre'ã ijÿ, me abÿ kikre'ã ijÿ. Ga me kam wãnh kapõtã akumex. Ne kam 'ã ijÿ djã mõro akumex. Te 'ã ijÿ djã mõro akumex ne kam kum, “Bÿnjadjwÿr, amrÿ me imã kikre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhÿro akumex. Te kum ane. Nhym kam me amã, “Kÿ waj, ije me amar kÿt. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kÿt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tõ gÿt anhkõ'ã ne ba me inhõ kwÿ krÿn kôt ikõ ga me inhÿrkwã kabe'ã me akreo mõ”, anhÿro akumex.

²⁷ Nhym kam me amã, “Ba me amã arÿ ga me ikabÿn ma. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kÿt. Rũm mãn me mõ, me aje ajaxwebit markam dja ga me rũm mõ”, ane. Dja ã õ kikre djwÿnh me kapõtã akumexjamã ane.

²⁸ Æ me amã ane ga me kam amran amim angrÿk ne wãnh amijanÿn amijo pyka titik ar o aba. Abraãomÿ Idjakmÿ Djakomÿ Metÿndjwÿnh kabÿn jarÿnh djwÿnh kunimÿ dja me Metÿndjwÿnh nhõ pykakam ar ba, ga me te me omũ. Metÿndjwÿnh arÿm kute me utãr ne me kadjy bÿnjadjwÿr ne kute ar meo ba, õ pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omũ, amybÿm me omũ ne kam ajte jãm amipumũn kam amikam angrÿk ne. Metÿndjwÿnh kute bõm me arÿnhkam gÿdja ga me ã amim angrÿk o anen amran amijanÿn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apÿnh pyka kunikõt Metÿndjwÿnh'ÿr akuprõn kam kutã õ kwÿ krÿno kumex. Kãjkwa kraxrũm me jamÿ, kãjkwa nhõt kurũm me jamÿ, aktã kãjkwa nhirÿ'ãnh me jamÿ, me tãm dja me 'ÿr bõx ne kutã õ kwÿ krÿno kumex. Nhym bep Metÿndjwÿnh dja me ja kadjy bÿnjadjwÿr ne meo ba.

³⁰ Nhyam kam pykabê me 'uwti, me kâtàm ar baja gêdja me kumrêx Metîndjwýnh nhô pyka'ýr bôx. Nhyam bep jakam me kute amirûnhbit mar ne kute amirûnh mar kanàrràm baja gêdja me pânih me katên mrâ, ane. Nâm â Jeju memâ Bâm nhô pyka jarênho ane.

Jeju Djeruxarêkam me jakam kapri.

Mat 23.37

³¹ Nâm memâ kabên jarênih pa nhyam kam mebê pardjêu kwý 'ýr bôx ne kam kum,

—On ja kurûm tē, ane. On ja kurûm tē. Arym ne Erodji kute abînmâ akangrô, ane.

³² Nhyam kam memâ kum,

—Âm me môn kukônhwâmâ arê, axwere wâmâ arê, “Ota ba akati jakam arek me karô punubê me utâro djan me kanêo mexo dja. Gêdja akati ba ajte tãm ne. Nhyam ijâ akati amânhkrut ne ikjêkêt ba arým inom kumê.” Dja ga me â kum ane.

³³ Nâ, mrâmri ne ba arým Djeruxarê'ýr itêm kumrêxmâ. Dja ba akati jakam meo mexo tên nô nhyam akati kêt ba ajte amû tên 'ýr nô nhyam akati ba arým 'ýr bôx, Djeruxarêkam bôx. Nhýnh ne me kute atemâ krîrax 'ôkam Metîndjwýnh kabên jarênih djwýnh par djâ 'ô got ba 'ýr tê? Kati, Djeruxarê pydjii. Pydji ne ba arým 'ýr itêmâmâ. Kam gêdja me ibî, ane. Nâm â Jeju mekbê pardjêumâ ane. Ne kam ajte Djeruxarêkam me ja'â,

³⁴ —ÿ, Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra Metîndjwýnh kabên jarênih djwýnh par prâm ne? Mýkam ne kêno me titik ne me kupa, Metîndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Ije nâ bâm te ije me ajo ibikprônih ne ije me ajo atomâmâ. Kute mrâmri ne ôkrênê'ânh kute arao krao bikprônihja pyrâk. Ba ren â me ajo ane. Nâ bâm te ije â me ajo anhyrmâ ga me. ³⁵ Ê, jakam me amôr djâ ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nô. Ê, ba me amâ arê, jakam dja ga me ipumûnh kêt kumrêx ne. Ipumûnh kêt râ'â: nhyam inhô akati ijo râm ne jao tē ga me abenmâ kum,

“Ê, ota arým Metîndjwýnh kabênkôt tãmja bôxmâ. Gê Metîndjwýnh o Kînh.”

Ga me â abenmâ ane ba kam arým me awýr bôx, ane.

14

Jeju kute me'ôbê pardjêu nhûrkwâkam ô kwý krên.

¹ Nâm memâ kabên jarênih pan kam ajte tē. Nhyam ajte pi'ók rârâr nhyam mekbê pardjêu nhô bënjadjwýr ngri'ô kum,

—Amrê ikôt tên inhûrkwâkam ikutâ anhô kwý krê, ane.

Nhyam kum “Â” anen kôt tên kutâ ô kwý krê nhyam me arek kam no tyn omûnhô nhý. ² Nhyam Jeju kutâ me'ô my nhý. Nâm prîne igoto tuknî. ³ Nhyam mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh arek Jeju pumûnhô nhý. Kute o mex jabej ne me ikô'â nhýn omûnhô nhý. Nhyam kam memâ,

—Djâm ori me kute pi'ók rârârkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyam me pijâm djâje anhikrê:n nhý. Nhyam kam pa'â byn kajmâ kudjan o mex ne kam ano. ⁵ Ne kam memâ kum,

—Gêdja me ajô kra'ô, me ajô nhô krit'ô pi'ók rârârkam tên kreti, ngômkwatikam tým, mâ gêdja ga on? Djâm aje arek pi'ók rârârkam omûnh kajgoo adjâmmâ? Omûnh kajgoo adjâm nhyam tykmâ? Kati, gêdja ga pi'ók rârârkam o wabi, ngô kute bîn kêtri, ane.

6 Nhyim me ajte anihkrê:n nhÿ, ne te kute amipãnh kum kabên'ô jarênhmãn mrãmri nhÿ. 7 Nhyim me ô kwÿ krêno ÿrja, bënjadjwÿr kute memã arênh nhyim me ô kwÿ krênmã ÿrja ne me kwÿ amijo rûnh prãm ne mekbê amijo me rûnh krÿ djã pytà. Nhyim Jeju me omûn kam nêje memã kabên kadjy memã mÿjja'ã ajarê ne memã kum,

8-9 —Me kute abenã me rênhkam ne me àkur rûnhÿ. Nhyim kute abenã me rênh djwÿnhja amã kabên jabej ne amã, “Amrê tèn me kutã anhô kwÿ krê”, ane. Ga kam tèn ùrkwãmã wadjàn kam kwãrik wãnh ga amijo me rûnh krÿ djã pytàr ne kam anhÿr kêt. Dja me bënjadjwÿr'ô akôt bôx, kute raxo ajakrenh'ô akôt bôx nhyim kam abenã me rênhdjwÿnh amã, “On kãjmã dja. On kãjmã dja gê tãwã nhÿ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tèn me burûm nhÿ, me wã nhikô'ã nhÿ”, ane ga kam apijãm ne. Kute me ipôkri amã anhÿrkam dja ga apijãm rax ne.

10 Bep kati, dja ga anhô kwÿ krênh kadjy wadjàn tu me burûm nhÿ, me kâtãm ja nhikô'ã nhÿ nhyim kam ta, abenã me rênhdjwÿnh ta gêdja amã, “Kati, Bëpbãmre, amrê tèn me rûnh krÿ djãkam nhÿn anhô kwÿ krênh mex”, ane. Ga kam arÿm ÿr tẽ. Ta gêdja arÿm me ipôkri ajo rax. Nhyim me kunÿ arÿm araxkôt apumû. Me aro'ã anhô kwÿ krêno anhÿrja dja me araxkôt apumû.

11 E kum ã, me kute amijo rûnh prãmja gêdja me ï pijãm ne. Nhyim bep me amikam pijãm ne akrãmã ar kute amijo baja gêdja arÿm Metÿndjwÿnh pãnh meo rûnh ne, ane.

12 Nãm ã Jeju me ro'ã ô kwÿ krêno ÿrjamã anen kam ajte bënjadjwÿrjamã kabên ne. Ne kum,

—Gêdja anhô djwÿ kumex, anhô mry kumex jabej ga arÿm anhô kwÿ krênh rax ne. Kãjka nhipôkri myt nhÿrkam nãr kon amykrykam anhô kwÿ krênh rax ne. Kwãrik wãnh anhôbikwamẽ akamymẽ anhôbikwa 'ômẽ me kute amimexjamẽ me jamã arênh kêt, anhô kwÿ krênh djãja jarênh kêt. Me kute akubyn amã o pãnh karô me jamã arênh kêt. Mÿkam? Bir, ga ren anhôbikwamã mÿjja ngã nhyim ren arÿm amipãnh amã mÿjja ngã.

13 Nhyim bep kati, dja ga anhô kwÿ krênh rax kutã, kadjy me ô mÿjja kêt, me kute amijo bikênh, me akry, me no rã, me jamã akabên gê me akutã ô kwÿ krê. 14 Metÿndjwÿnh dja pãnh ajo kÿnh ne. Me 'uwtÿja dja me te kute amã o pãnhmã. Nhyim bep Metÿndjwÿnh dja amã o pãnh ne, me katãt mrãnh ne tyk ne akubyn tÿn nhô akatikam gêdja arÿm amã o pãnh ne, ane. Nãm ã Jeju kum kabên jarênho ane.

Metÿndjwÿnh kute amiwÿr me 'wÿr'ã me ô kwÿ krênh jakre.

Mat 22.1

15 Nhyim kam Jejumẽ ro'ã me ô kwÿ krêno ÿr ja'ô kuman kum,

—Be, godja me'ô Metÿndjwÿnh nhô kãjka'ÿr bôx ne kutã ô kwÿ krênh jabej, dja mrãmri Kÿnhkumrêx ne, ane.

16 Nhyim kam kum,

—Me'ô ne arÿm kute memã djwÿ nhije djãrmã djwÿmẽ mry nhijeo nhÿ. Ne arÿm kadjy me krãptãmã arê ne arÿm memã djwÿmẽ mry ga nhyim arÿm xêr.

17 Arÿm xêr nhyim kam kadjy ô àpênhmã arênh kum, “Mã tèn ar wãmã arê. Ar wãmã arê gê amrê ar mō. Dja ga arkum, ‘Arÿm ne xêr gwaj on ÿr banhō kwÿ krê’, ane.”

Amrêbê ne kadjy memã arê ne kam ajte kadjy me'ÿr ô àpênh jano. Nhyim kam ô àpênhja tèn bôx ne te kadjy memã arê. 18 Nhyim kam ar kunÿ apÿnh kukràdjãkôt kubê amikati ne. Ja kumrêx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim

pur byn kam ije omũnhmã 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kum ijarẽ. Dja ba wãm itẽm kêt ne. Kwãrik wãnh gẽ ikam ngryk kêt", ane. "Nẽn", ane.

¹⁹ Nhyam atãri ja kum, "Ota ba ajbir mryti krãptibẽ 10o bõx ne kam ije gop àpẽnh mex jabej, tÿx jabej ije kabimã 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kum ijarẽ. Dja ba wãm itẽm kêt ne. Kwãrik wãnh gẽ ikam ngryk kêt", ane. "Nẽn", ane.

²⁰ Nhyam kam kute o ino rerja kum, "Ajbir ne ba iprõ ne kam te ije kum inhìrer ne wãm itẽmmã", ane. Nãm ar ã kubẽ amikatio ane.

²¹ Nhyam kam õ àpẽnhja tẽn bõx ne kum arẽ, õ bẽnjadjwÿrjamã arẽ. Nhyam kam ngryk ne, õ bẽnjadjwÿrja ngry:k ne. Ne kam kum, "Amibêx ne amũ aprõt ne ajte me abej. Ngõo pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrẽ me õ mÿjja kêt, me kute amijo bikẽnh, me no rã, me akrywã kunõo mõ", ane.

²² Nhyam kam õ àpẽnh meo bõx ne kam, "Be, ota ga aje imã me arẽnhja ba arÿm meo bõx nhyam me kute kikre jaẽr kêt rã'ãã", ane.

²³ Nhyam kam õ bẽnjadjwÿrja kum, "Ajte akubyn me'ÿr tẽn prykõt me abej ne purkamdjwÿ ajte me abej, ane. Memã arẽn me pa 'amÿn amrẽ meo mõ. Amrẽ meo mõn meo bõx gẽ me prĩne inhũrkwã kre jaẽ", ane. ²⁴ Ba me amã arẽ, ije kumrẽx 'wÿrja gẽdja mrãmri ikutã õ kwÿ krẽn kêt kumrẽx ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju mekbẽ pardjẽumã anen kãjkwamã 'ÿr me bõx kêt mã ã arẽnho ane.

Kute mã me Jejukõt bikamẽnhmã memã arẽn.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarẽ'ÿr krã. Nhyam kam me itepato kõt mõ. Kõt mõ: nhyam kam me'ÿr akẽx ne memã kum,

²⁶ —Dja ga me ajõ mã ikõt abikamẽnh prãm jabej gora amã ijabẽ tÿxo, amã ikĩnh tÿxo amã anhõbikwa kĩnhja jakrenh mex ne. Dja ga amã abãmmẽ anãmẽ aprõmẽ akramẽ akamymẽ akanikwÿnhmẽ kĩnh kêt ne kam ga amã aminhĩdjwÿ kĩnh kêt ne kam bajbit amã ijabẽ tÿx ne kam arÿm abẽ inhõ àpẽnhkumrẽx. ²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajõ amã atokry pyma jabej kam arÿm ikõt aba djwÿnh kêt kumrẽx. Nhyam bep kati, dja ga ijã amijakren ikudjwa aje anhõ pite'y mÿnh mãn prabẽ atokry rax ne amã ijabẽ rã'ã nhyam me kute abĩn jabej ga ikanga kêt ne tu mã ikõt ajkamẽn kam arÿm mrãmri ikõt aba djwÿnhkumrẽx, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã kum,

²⁸ —Nã, dja ga me ajõ aje kikreti nhìpẽx jabej gẽdja ga kadjy amikad-jwÿnhbẽ amim 'ã karõ ne amim 'ã pi'òk kaprĩ jakre kumrẽx ne. ²⁹ Got ga ren 'ã pi'òk kaprĩ jakre kêt ne ren ipẽxo mõ nhyam ren kam abẽ 'ÿr pi'òk kaprĩ atãk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomã mẽnhmãn kam ren tu katẽri krãta. Nhyam kam ren me kãtãmja ajã keket ne ren kam ajapry,

³⁰ "Tãwã ne kute kikre nhìpẽxo tẽn ne inomã mẽnhmã ar o ban kam katẽri krãta", ane. Ga ren kam apijãm ne. Bir be, ã me kute ajã anhÿr kêt bẽ gẽdja ga pi'òk kaprĩ kumrẽx 'ã akre.

Bir be, gẽdja me'õ mã ikõt bikamẽnh prãm jabej, amim ijã karõ kumrẽx ne kam amim, "Ije ba on mã Jejukõt ajkamẽ ne kõt ar iba, o ino rer kêt, katẽri krã'ÿr kêt. Dja ba tu kõt ar ibakumrẽx ne", ane. Dja ga ã me ajõ ijã amim karõo anen kam mã ikõt ajkamẽ, ane.

³¹⁻³² Ba me amã ajte 'õdjwÿ jarẽ. Bẽnjadjwÿr ja ne arÿm kurẽ djwÿnh'ÿr õ àpẽnh jao mõ. Nhyam õ àpẽnhja krãpti ne. Õ àpẽnh ne kubẽ 20.000. Nhyam kum ÿrja nhõ àpẽnh ngrẽre. Kubẽ 10.000. Nhyam bẽnjadjwÿr ja kute nĩnh 'ÿr õ àpẽnho

mõr ja ne kum ýr nhõ àpênhja jakrenh mex ne. Nhyam kam kum ýrja bit kuré djwýnh kutã õ àpênho mõn kam ajte amikam ajkam aman te kuré djwýnh'ã õ àpênh jakren kam amim, “Ije, mýj dja ba nè? Ije ba me'ýr inhõ àpênh jano, nýjar me mõr rã'ãri gê ikàxã mekmã ijã aprã. Bar arek apýnh nhýn idjumar mex”, ane. Nãm me ja bit kute me ja'ýr prõtmãn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akêx ne.

³³ Be, dja ga ã amim ijã karõ kumrêxo ane. Aje arek o atêm ne aje inomã mênh kadjy, katëri krã'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrêx ne kam anhõ nèkrêx, anhõ mýjja kuní'ã ano týx kêt ne tu amibê kanga ne kam mrãmri ikõt aba djwýnhkumrêx. Nhyam bep kati, dja ga anhõ nèkrêx 'amýnh týx ne kam arým ikõt aba djwýnh kêt kumrêx.

³⁴ Ê, kadjwanhĩ. Kadjwanhĩ ne mexri ànhkumrêx, akrykumrêx. Nhyam bep arým tũmkam ành kêt, akry kêt nhyam me kute ajte o mex kêt kumrêx. Me te o ane. Mrãmri tu akry kêt. Mýj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi. ³⁵ O me kute djwý kane kêt ne kute mry nhĩnmẽ o bikar ne kute o pidjõjadjwý kane kêt. Nãm me tu o ban mũm kurê. Arým mrãmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakkre jabej, gop on ama, ane. Nãm ã me'õ kute amijo Jeju pytãr ne kõt tẽm ne katëri kubê akêxkam ã kajgo ane, kum õ nèkrêx kĩnhkam kute kubê akêxkam ã kajgo ane. Djã nãm mrãmri mã Jejukõt ajkamẽ got? Kati, nãm 'êx ne kõt ar ba kajgo.

15

Mrykĩ'ãtomti pydji biknor:

Mat 18.12

¹ Nhyam kam me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmẽ me axwe ajte Jeju'ã akuprõn kuri kumex, me kute kabẽn marmã ne me 'ã akuprõn kuri kumex. ² Nhyam kam mekbê pardjẽumẽ me kute Môjdjẽ kukrãdjã mar djwýnhmẽ ne me kãxã kabẽn ne, bẽn prĩkam kabẽn ne abenmã, —Djidjãk, tãwã ne kam me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã mõn õ kwý krẽno nhý, ane.

³ Nhyam kam atemã memã mýjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

⁴ —Birãm me ajõ nhõ krit, mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 99jamã anhire gê wãnh akutẽp kumex, kapõt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tẽ. Abej tẽn arým kum akaton aprõn o tẽn o bõx. ⁵ Aprõn o tẽn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne. ⁶ Akĩnh rax ne kam anhõbikwamẽ anhũrkwã nhitepã me jao akuprõn kam memã kum, “Ota ba arým inhõ krit ibê biknorja japrõn o tẽn o bõx. Dja ga me idjõ'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gẽdja ã kãjkwakam me kĩnhõ ane. Me'õ pydji gẽdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhyam kam me kĩnhkumrêx. Me'õ pydjikam dja kãjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katãt mrãn imexkumrêx”, anhýr ne ajkwaobit kute amimex jarẽnhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtê. Nhyam kam kãjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'ók kaprĩ pydji biknor:

⁸ Ba ajte me amã 'õdjwý jarẽ. Me'õ nire nhõ kryt jakao nõnhponho pi'ók kaprĩbê 10 ne pydjĩn kubê akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja nõnhpõktimã adjãn kam prĩ:ne ar abej kapõnhõ ban kam kum kato. ⁹ Kum

katon kam òbikwamē itepā kikrejakam me jao akrpōn memā kum, “Me ikòt akīnh. Ota ba arým ije pi'òk kaprīo ibiknorjamā ikato”, ane.

¹⁰ Bir be, ba me amā arē. Dja Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh ā kīnh ane. Me'ò pydjīn amim kator ne kute wānh axwemā irern kam kute Metīndjwýnh'ýr amijo akēx nhyim kam ā kadjy mrānh djwýnh kam kīnh ane. Nām ā Jeju memā ujarēnh ane.

Me'ò kra biknor ne akubyn bām'ýr akēx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memā 'òdjwý jarēn memā,

—Me'ò my kra amānhkrut nhyim kam kutapureja bāmmā kum, “Djūnwā, gop on ar imā anhō nēkrēx kwýo ajkjē. Aje ar imā atyk kutā nēkrēxo abikjērmā arēnhja on atūnri ar imā o ajkjē, ar ije kam amak kēt kadjy”, ane.

Nhyim kam kum “Ā” anen kam arkum o ajkijīn kutapure jamā kungān kutewajamā kungā.

¹³ Nhyim kam bām kute kum òrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhyim kam 'ā akati ngrēre nhyim kam arým mā o mō, ò mýjja kunō atom ne o mōn ajbubē o tým, pyka 'òkam o mōn o bōx ne kam arī:k ar o ba. Tu arīk ar ba'ā pi'òk kaprī krēno tē:n kam krēn pa. ¹⁴ Prīne 'ā pi'òk kaprī krēn mex ne, ne kam arým arīk ar ba. Nhyim kam pykawākam arým djwý kētkumrēx, nhyim me prāmkam ar ba. Nhyim kam pi'òk kaprī krēn pan kam tu arīk ar ba, prāmkam ba.

¹⁵ Ne kam bēnjadjwýr 'ò'ýr tēn kam kum, “Ba amā apē”, ane. Kum àpēnh nhyim kute kum pi'òk kaprī nhōr nhyim kute o mýjja byr ne krēnmā. Nhyim kam bēnjadjwýrja “Ā” anen kam ò mry nhō kapōtmā ano, kute angrō jamyre pumūnh ne kute kum o djuw mexmā. Nhyim kam kum omūnh o dja.

¹⁶ Nhyim kam angrō jamyre bāy kakō kuro ba nhyim kubēngōkreja * arým prām bīn mex nhyim te kute angrō jamyre kutā bāy kakō kwý krēnmā. Nhýnh ne me'ò got kute kum mýjja 'ò nhōr nhyim kute krēnmā? Arkati. ¹⁷ Nām ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djā nām ā ibām nhō àpēnhja anen ar prāmkam ba? Djūnwā ne prīne ò àpēnh o djuw mex nhyim kam djwý kumex. Djwý kumex ne kam 'ā kātām ne kumex. Mýkam ne ba bajbit ar prāmkam iba. ¹⁸ Ba gēt on akubyn ibām'ýr tēn kum, ‘Djūnwā, ota ba Metīndjwýnhkam ar amikrāo iba, ne gadjwý akam ar amikrāo iba. ¹⁹ Djām imex ne ga aje ijo akra rā'āmā. Dja ga tu ijo anhō àpēnh, ijo ajtem ne. Ba kam amā apē.’ Gédja ba ā Djūnwā'ýr tēn kum ane.”

²⁰ Ne kam ekruz ne kāmā djan kam bām'ýr tē. Bām'ýr tē: nhyim kam bāmja amybým omū, kraja pumū. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhýn kum kaprī ne. Ne kam prōt ne kajpan o tým ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhyim kam bāmmā kum, “Djūnwā, ota ba Metīndjwýnhmē ar akam ar amikrāo iba. Djām imex got ga aje ijo akra rā'āmā”, anhýr konenh nhyim bāmja ò àpēnhmā kum, “Amū ar ajō aprōt ne kubēkà mexwāmē ikrakam rāxwāmē parkāwāmē amrē amýn o aprōt ne kum angjē, ane. ²³ Ne ām ar ajō aprōt ne ije kutēp mryti jabatānh nrye nhīptī'ā ma nhyim āmwā japrōn amrē o tēn abī. Gwaj banhō kwý krēn rax ne bakīnh kadjy. ²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwýnh ja ne ibē tyn ajte akubyn tūn ne. Nām akunon arým akubyn imā kato”, ane.

Nhyim kam me kīnh rax kato. Kīnhkumrēx ne ò kwý krēno kumex.

* **15:16** Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apýnh me ò pyka djāri kunikòt me kunī bēngōkre pyrāk.

25-26 Nhyam kam kutewaja purkam àpênho dja. Àpênho dja:n àpênho ino ren kam kurùm tē. Tēn kam kikre tēpo tēn me kanga ma. Me toro dja nhyam me ngrer man kam amikutā bām nhō àpênh 'uw. Nhyam kutā tēn kajpa nhyam kum, “Mýj nā”? ane.

27 Nhyam kam kum, “Ije atōnhre ne arým bōx. Nhyam kam abām kadjy mryti jabatānh nyreja bī, twýmtyja bī. Nhyam abām kīnhkumrēx ne. Amrēbē: atōnhre tēm ne arým bōxkam ne abām kīnhkumrēx ne. Mýjja kute ajmā o kēt, umar mex ne ar ban arým bōx, kam ne abām kīnhkumrēx ne”, ane.

28 Nhyam kam tu ngry:k ne kikremā àr kêtikumrēx ne. Ne kam kapôtā arek ngryk ne dja. Dja nhyam bām 'ýr katon te kum kabēn ne, te kum me tor'ā apnēn kum, “Amrē tēn anhō kwý krēn me kudjwa akīnh”, ane. 29 Nām te kum ane nhyam kam kum, “Kē wajre. Nā bām amā idjápē:nh ar iba. Arým idjápēnh'ā amex krāptī. Djā nā bām abē amikati? Ga mýjja 'ýr ijano ba 'Kē wajre' ane? Kati, nā gām mýjja 'ýr ijano ba akrānmā amā 'ýr mrā. Djā ne ga kam mān imā anhō mokaāk'ōnh bī bar inhōbikwamē ro'ā kwý krēno nhýn ikīnhkumrēx ne? 30 Nhyam bep akamrerre ne anhō nēkrēxo mōn me kupry'ā kukrēn mōn ajbir bōx ga kum gu banhō mryti twýmtyja bī”, ane.

31 Nhyam kam bāmja kum, “Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhō mýjja kunō anhō”, ane. 32 Mrāmri ne bar ikīnhkumrēx ne. Mrāmri ne bar ikīnh ne itor inhýrja. E kum mrāmri ne atōnhre gu babē ijate akubyn tūn ne. Nām akunon arým akubyn kato, ane. Nām ā bām kutewajamā ane. Tām ne ja.

Be, nām ā Jeju mekbē pardjēumā ujarēnh ane. Metīndjwýnh kum me axwedjwý jabēn kute me abej ne kute me utār nhyam me ô'ā kīnh'ā ujarēnh ne ja.

16

Ô àpênh kute ô bēnjadjwýr noo biknor.

1 Nhyam kam Jeju ajte kute kôt ba djwýnhmā mýjja 'ô'ā kabēn jakremā arkum,

—Me'ô bēnjadjwýr ne ô pi'ók kaprī kumex. Nhyam kam ô àpênh ne kum kam àpênho dja. Pi'ók kaprīmē nēkrēxja kunīkam kum àpênh ar ba. Nhyam kam me kâtām ne me kum ô àpênhja jarēn kum, “Ē, ota anhō àpênh arým abē amijā anhō pi'ók kaprī krēno mō, ane. Arým abē o apēx mexo mō”, ane.

2 Nhyam kam arým ô bēnjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, “Mýj nā? Mýj ne ga ajmā o nhyam me imā ajarē? On amrē inhō nēkrēx'ā pi'ók no'ókwaō akato ba omū. Jakam dja ga imā adjápēnh kêtikumrēx ne”, ane.

3 Nhyam kam kabēn ja man kam ôkre kadjwýnhbē amim, “Ije tō mā dja ba nē? Arým ne inhō bēnjadjwýr bōm imē. Mā dja ba nē? Ām arngro týxkam purkam idjápēnhbē irerekre ne kikre kabe'ā idjā'wýr imrānhbē ipijāmā”, ane.

4 Nām ja jarēn nhýn kam ajkam aman kam,

—E kum ā ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamā ikabēn jarē nhyam arým inhō bēnjadjwýr kute bōm imēnhkam ar ja arým ijo ôbikwan amiwýr ijo wadjā, ane. 5 Ne kam ar kute bēnjadjwýrmā pānh kētja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uw arkum, “Mā ne ga aje mýjjaō pānh kētja kute?”

6 Nhyam kam kum, “Ngōnh krōkrōktibē 100. Rōny kangō'ā ngōnh krōkrōktibē 100 ne ba kum o pānh kēt ne”, ane.

Nhyam kam kum, “Mī. Aje pi'ók no'ók tūmja byn on o nhýn 100ja ngrān pānh 50 nhō”, ane. Ajēx ne kum ngrēre jarēn kum 50 nhō, ane.

Nhym kam ã anen kam kĭnhkumrĕx ne kunhôn mã tĕ. ⁷ Nhym kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mÿjjao pãnh kĕtja kute”? ane.

Nhym kam kum, “Bãyogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhym kam kum, “Mĭ. Anhô pi'ók no'ók tũmja by gĕ arĭk wãnh 100 nō, ga pãnh kum 80 nhō, ane. Ajĕx ne 'ã kum kãjbê krãptĭbê 80 nhō”, ane.

Nhym kam ã anen kunhôn kam kĭnhkumrĕx ne mã tĕ. Nãm ã arkum o anhÿro tĕ. Ő àpĕnhja arkum ō bĕnjadjwÿrja noo biknoro anhÿro tĕ. We arkum kĭnh ne kute amipãnh o ōbikwamã ne ã arkum o anhÿro tĕ.

⁸ Nhym ō nĕkrĕx djwÿnh ne ō àpĕnhja no mex jarĕ. Àkĭnhĭkam ne kum no mex jarĕ. Nã, mrãmri ne amikadjy no mexkumrĕx. Nã, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrĕx ne o Metĭndjwÿnh nhō me ja jakrenh mex ne. Nhym bep Metĭndjwÿnh nhō me ja ne Metĭndjwÿnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyrak.

⁹ Djãm ã ar aje ō àpĕnh kudjwa me noo abiknoro anhÿrmã ne ba ije ar amã arĕnhja? Djãm ar adjãkĭnhĭ, ar ajĕxnhĭkôt aje meo anhōbikwamã got. Djãm ar aje pi'ók kaprĭkôt meo anhōbikwa nhym atykkam kute amikôt kãjkwamã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute kãjkwamã ajo àbir gar atĭn rã'ã rã'amã got.

¹⁰ Arkati. Gĕdja me'ō mÿjja kakritte kumrĕx, mÿjja ngrire kam àpĕnhō djan prĭne o djuw mex ne o àkĭnh kĕt, me'ō tãm gĕdja arÿm ajte amũ ijukri mÿjja rũnhdjwÿo djuw mex. Nhym bep kati, gĕdja me'ō mÿjja kakrittekam àpĕnhō djan arÿm o akĭ ne kam ajte mÿjja raxkamdjwÿ àpĕnhō djan adjwÿnhdjwÿo akĭ.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mÿjja kakrit, pi'ók kaprĭjao akĭ djãm Metĭndjwÿnh kute kãjkwakam ō mÿjja rũnh, ō mÿjja mextire kute ar amã ōrmã got? Kati, arÿm ne ar akabi. ¹² Dja gar ari me ō nĕkrĕx prokam amikrãn o adjãkĭnho aban ar mekbê o abikĕnhō aba, djãm Metĭndjwÿnh kute ar amã anhō mÿjja nhōrmã, anhō nĕkrĕx djwÿnh kute ar amã ōrmã? Arkati.

¹³ Ĕ, nhÿnh ne me'ō ō bĕnjadjwÿr amãnhkrut'ō amĕ arkum àpĕnh ar ba? Kati, gĕdja o anen kam te o ane. Gĕdja kum ja kurĕn kam kum ja jabê. Nãr kon, gĕdja kum ja kĭnh ne kumãbit apĕ ne kam kum ja kurĕn kum àpĕnh kĕt ne. Dja ga amã Metĭndjwÿnh kĭnh ne ajte amã nĕkrĕx kĭnh ne kam kute bĕnjadjwÿr amãnhkrutmã adjãpĕnh pyrak. Gĕdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhym bep mekbê pardjĕu ne me Jeju kabĕn maro nhÿn aprÿo kumex. Me kum pi'ók kaprĭ kĭnhkam, kam ne arĕ nhym kam me aprÿo kumex. ¹⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Me kunĭ kute we me amex pumũnh ne kute me amã me amex jarĕnhmã ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Nhym bep kati, Metĭndjwÿnh ne kute prĭne me akadjwÿnhbĕ me apumũnh. Me aje amim mÿjja'ã karōjakôt ne me akadjwÿnhbĕ prĭne me apumũ. Be, mebĕngōkre ne me me akrãkãbit pumũ, ga me kam kute amex pyrak nhym me me amex jarĕ. Bep kati, Metĭndjwÿnh kute prĭne me akadjwÿnhbĕ me apumũnh nhym mÿjja punubit me akadjwÿnhbĕ ikwãkam kum me amex kĕt. Mrãmri me apunukumrĕx.

¹⁶ Amrĕbê ne me Mōdjĕ kukrãdjãkôt ar amijo ba. Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh kabĕnkôtme ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rã'ã nhym arÿm Djuão ajte adjwÿnhdjwÿ bōx. Djuão kute ngõnhmã me angĕnhja adjwÿnhdjwÿ bōx. Ajbir ne Djuão tũmrãm bōx ne ar memã 'ã ujarĕnh ny jarĕnhō ba. Me kute axwemã irern kute Metĭndjwÿnh'ÿr amijo akĕx nhym Metĭndjwÿnh kute me utãr ne me kadjy bĕnjadjwÿr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarĕnh tĕ. Nhym

me krãptĩ arým kute 'yr amijo akẽx prãmkumrẽx, kute mrãmri ne me krãptĩ kikre ngrire mã ngjẽnh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjẽo aben rẽnh ne 'ã kute aben nhingãnho kumexja pyrãk. Nãm me ã kute Metĩndjwýnh'yr amijo akẽx prãmkam ã ane.

17 Nhy m Metĩndjwýnh kukrãdjã tũmja, kute me mrãnh mex'ã memã karõja, djãm arým tũm ne apẽxmã? Kati, gẽdja rã'ã ne. Pykamẽ kãjkwabit dja apẽx nhy m bep Metĩndjwýnh kabẽn dja tũmrãm rã'ã rã'ã ne. Nhy nh ne mýjja ngrire, mýrbẽ itãja 'õ biknormã? ane.

18 Ne kam ajte Metĩndjwýnh kukrãdjã 'õ jarẽ. Me kute tu prõ'yr bakumrẽx ne kute kanga kêt mã memã arẽ ne memã kum,

—Gẽdja me'õ prõ'yr mõn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'õ'yr mõn kam kute krõ'ã prõ pyrãk. Mjẽnja ne axwe. Nhy m kam ajte me'õ ne prõ kanga nhy m kam me'õja ne me'õ kute prõ kangaja'yr mõn kam arým kute me'õbẽ prõo ãkĩnh pyrãk, ane.

Radjaru mõn me'õ bẽnjadjwýr 'wýro nhý.

19 Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mýjja 'õ'ã karõ ne memã,

—Me'õ ne õ nèkrẽx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nãm kubẽkã mex, kubẽkã pãnh raxbit jangij ne õ kwý krẽn djã mexbit kute mar. Myt kunĩkõt ne ã o anen õ kwý krẽn rax ne. 20-21 Nhy m kikre jãkwa kre kremã me'õ bikẽnhja ikwã. Myt kunĩkõt kikre jãkwa kre kremã ikwã. Ne te kute õ anhy krẽn prãme. Me'õ kute myt kunĩkõt kubẽkã mex, kubẽkã pãnh rax jangjẽnh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute õ anhy krẽn mã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibẽ ne Radjaru. Tãm ne prĩne karýr týx ne, tẽmẽ prĩne týx ne. Karýrmẽ tê týx nhy m ta ikwã. Nhy m bep roprebit ne 'yr mãt ne karýr kunuw, tê kunuw.

22 Nhy m õ mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh kumýn kãjkwamã Abraão'yr o tẽn o bõx. Nhy m kam ar ingêt kukãmãre Abraãomẽ ro'ã ar ba. Nhy m me'õ nhõ nèkrẽx kumexjadjwý ty nhy m me kam o mõn adjã. 23 O mõn adjã nhy m kam me tyk nhõ pykakam bõx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kãjmã rĩt ne amybým Abraão pumũ. Nhy m ar Radjarumẽ ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrẽx ne kĩnhkumrẽx ne ar ba.

24 Nhy m kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngêtwa, ngêtwa Abraão, gop amrẽ amã ikaprĩn iwýr Radjaru jano gẽ amrẽ iwýr tẽn ngõmã ikra nhõttebit jadjãn o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokry bit itokry”, ane.

25 Nhy m Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atũnri ne ga mýjja mexbito amikĩnh ne. Nhy m bep Radjaru ne kaprĩ, tũnri kaprĩn ar ba. Ne kam arým jakam kĩnhkumrẽx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryn akaprĩre. 26 Ë, mýjja 'õdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr tẽn ne kute aj mã ajomã? Nãm me banẽje inuwti: nõ, ne kam aben mã kre raxi. Ne kam jakam me ijõ'õ me awýr itẽn prãm kêtẽ. Ga me ajõ nĩnh pãnh me ikam abõx prãm kêtẽ. Aprakamã ne gwaj banẽje inuwti: nõ”, ane.

27-28 Nhy m kam kum, “E kum ã ne. Ë, ngêtwa, gora ibãm nhũrkwã'yr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjẽkêt. Ar'yr dja Radjaru tẽn arkum arẽn arkum tĩn jadjã gẽ ar jakam, me tokry rax djãjamã ikõt bõx kêt”, ane.

29 Nhy m Abraão kum, “Kati. Arkati, amrẽbẽ ne Mõjdjẽmẽ Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh ar 'ã pi'õk no'õk ne te memã arẽ. Gẽ ar Mõjdjẽ ar kabẽn ma”, ane.

³⁰ Nhyam kam kum, “Kati, ngêtwo Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'yr katon bõx ne memã arê nhyam ren me arým kõt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'yr amijo akêx ne jakam bõx kêt ne”, ane.

³¹ Nhyam Abraão kum, “Kati, dja me Mõjdjemê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabên mar prãm kêt, nhyam ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirĩt ne te memã arê nhyam ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nèkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhyam tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã,

—Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhyam bep me kute memã axwe'ã àpnênhja gêdja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metĩndjwýnh meo ajkê nhyam me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyam ren me'õ axwe'ã kum apnê nhyam ren arým kõt axwe nhyam kam ren me kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja nhõkre'ã kênpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumê, ngõ raxbê pyka kêtã kumê nhyam ren kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. Nhyam bep kati, dja prĩne Metĩndjwýnh o ajkê nhyam tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarê. Kum akabên'õ jarê gê axwekam amim ngyrk ne amim kato ga kam tu o akno. ⁴ Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrêx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awýr tēm ne kute amã, “Arým ne ba ijaxwekam amim ingyryk ne”, anhÿr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhĩxkumrêx.

Mat 17.20; Mak 11.23

⁵ Nhyam kute ar anor nhyam ar mõrja Bẽnjadjwýrmã kum,

—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwýnhbê ar ijo tỳx ne ar ikadjwýnhbê akabên wadjã bar amim amar rax.

⁶ Nhyam kam Bẽnjadjwýr arkum,

—Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arým pyjamã akabên ne ren kum, “On amikaban ngõ raxbê pyka kêt mũ jakam mãn ajte dja”, ane.

Nhyam ren tẽn ngõ rax nĩkam dja. Ar ajte tu amim ikamnhĩxkumrêxkam ren tẽn nĩjar ngõ raxkam dja. Nhyam bep kati, ãm ar ajte amim ikamnhĩxkumrêx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhõ nhijy pyrãk. Nhyam Jeju ajte arkum,

Me tu akrãnmã Metĩndjwýnhmã àpênhmã.

⁷ Ga we ar ajõ abẽnjadjwýr rax ne nhÿ. Nhyam kam anhõ àpênh purkam àpênhmã tẽ, nãr kon kute mrykĩ'ãtomtio djuw mexmã 'yr tẽ. Ne kam wãnh purkam àpênhõ dja. Àpênhõ dja:n arým àpênhõ ino ren bõx. Djãm ajte kum, “Amibêx ne nhÿn atyk djã kêt ne kam anhõ kwý krê”, anhÿrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imã õmrõn kam kadjy tẽn kubêkã mex jadjãan amrê imã õmrõo tẽ ba kukrê. Ne ngõdjwý imã kwý jadjã. Dja ba inhõ kwý krên kõt ikõ, ane. Ba ikumrêx inhõ kwý krên pa ga kam ikudjwa anhõ kwý krên kõt ikõ”, ane.

⁹ Djā nām bēnjadjwýrja ō àpēnh djàpēho amra got. Djā nām ō àpēnh djàpēnh pumūn kum mex jarēho ba got. Kute kabēn mar ne kute kôt amijo bakam, djā nām kum mex jarēn kam kum amikīnh jarēnh ar o ba? Kati, mrāmri ne ō àpēnh. Ō àpēnh kute ō bēnjadjwýr kabēn mar ne kute kôt kum mýjja kupēnh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwý dja gar Metīndjwýnh kute ar amā mýjja jarēnhja kunī kupēn amidjapēnh pumūn kam, “Ije, djā nā bām ar Bēnjadjwýrmā idjapēnh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bēnjadjwýr kute me anor nhyim ō àpēnh kute kum àpēnhmākēt. Kôt ne Bēnjadjwýr ar ijano bar kum idjapēnh iban ikīnhkumrēx ne, ane. Djām kute ar idjapēho àmra kadjy ne bar kum apē? Kati, nā bām ar tu akrānmā kum idjapēnh iban kam ikīnhkumrēx ne”, ane. Dja gar ā ane. Be, nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā arēho ane.

Me ī kajēkam tē kubē 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarē'ýr krān tēn pry pnā, aben nēje a'yr. Nām mūm pykabē Xamarij ne amrē pykabē Garrēja nhyim pyka 'yr nhōkre djākôt pry ja'ā tē, 'ā Djeruxarē'ýr tē. ¹²⁻¹³ Nām pry'ā tēn kam ī krī 'ōmā àr tē. Krī 'ōmā àr tē nhyim me ī kajēkam tē kutā mō. Me ī kajēkam tēbē 10 ne kutā mōn kajpan kam nījar ku'ē, tāri ku'ē kētē, nījar ku'ēn kam kāj bē kum kabēn ne kum,

—Jeju, Bēnjadjwýr, gop amā me ikaprī, ane.

¹⁴ Nhyim Jeju me omūn kam memā,

—On me mōn me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnhmā amibē, ane.

Nhyim me mōr pro akēx ne mā Metīndjwýnh mar djwýnh'ýr mōn mōrrām arým kà mex ne.

¹⁵ Nhyim kam pydjīn amimex pumūn kam akubyn Jeju'ýr tē. Metīndjwýnhmā ukaprī, mex jarēho tē. Kāj bē kum arēho tēn kam Jeju'ýr bōx. ¹⁶ Jeju'ýr bōx ne kam tu mýrbē tým ne kum amikīnh jarēho nōn kum mex jarēho nō. Me bajtem'ō, Xamarijkam me ja'ō. Tām ne akubyn tēn Jejumā mex jarē. ¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam Jeju memā,

—Ije, nhār me? Nā bām mebē 10o mex nhyim me 'ō akubyn iwýr tēm kēt ne. Mýkam ne kubajtemjabit akubyn iwýr tē? Mýkam ne me wā akubyn kudjwa mōr ne Metīndjwýnhmā mex jarēnh kēt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

—Aj, on kāj mā djan tē. Nā gām tu amim ikamnhīxkumrēx ne. Nhyim kam arým Metīndjwýnh apytā, ane. Nām ā Jeju kum ane nhyim kam mā tē.

Akubyn bōx djā kutā dja me ate krān ar ba jarēnh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhyim kam mebē pardjēu Jejumā,

—Mýj akatikam dja Metīndjwýnh me bawýr Bēnjadjwýrbē kumkati jano nhyim kute me bakurē djwýnhbē me bapytār ne kute ar me bajo bamā?

Nhyim kam memā,

—Kute me apytār ne ar me ajo ba kadjy, djām Bēnjadjwýrbē kumkati mýjja 'ōmē ro'ā bōx ga me aje kôt omūnh ne aje abenmā bōx jarēho akumexmā? Kati, me kute mýjja 'ōkôt omūnh kēt. ²¹ Me kute jakam mýjja pumūnh ne kute abenmā, “Ota, Bēnjadjwýr arým bōx”, anhýr kēt.

Nār kon, me kute nījar omūnh ne kute abenmā, “Orīnā, arým Bēnjadjwýr amrē tē”, anhýr kēt.

Mýkam? Bir, anhō Bēnjadjwýrbē kumkati kute ar me apytār ne me akadjy bēnjadjwýr ne kute ar me ajo bamā ne arým me awýr bōx, arým me anhipōkri

bôx, me anhipôkri ar ba, ga me omũnh kêt-kumrêx, ane. ²² Ne kam ate kôt ba djwýnhmã,

—Adjým, dja ĩ ar akaprĩ dja ar awýr bôx. Ar akaprĩ dja nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gê on ajte akubyn bôx gwaj omũ. Amrêbê kute gwaj bakadjy amijo ĩ ne gwaj bawýr rwýkja gora gê akati pydjikam ajte rwýk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme. ²³ Nnym me ar amã,

—Ota arým bôx, ota arým jakam bôx, anhýr jabej, nàr me ar amã, “Ë, onĩ arým bôx”, anhýr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ýr amõr kêt ne mekõt 'ýr aprõt kêt.

²⁴ Nnym bep kati, ibôx dja gêdja amirĩ:tkumrêx ne. Amirĩtkumrêx nnym me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bôx nnym me kunĩ ipumũ. Ga na jadjênh ne kute prĩne kãjkwa kurwýo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibôx dja nhõ akatikam ije amijo amirĩto kãjkwa kunĩ kurwýo ane.

²⁵ Nnym bep itokry rax kumrêxi. Me kamingrãny ja dja me prĩne ijo ajkê ba kam itokry rax ne. ²⁶ Nnym bep akubyn ibôx 'ýr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ýr nnym me ate ar krãn ba. Me kute amrêbê me bakukãmã Nõwekam me ja pyrãk ne ate ar krãn ba. ²⁷ Nãm me õ kwý krên kôt ikõn abenwýr babit ar o ba rã'ã nnym arým Nõwe kã raxmã wadjã nnym me aêrbê ngõ me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrêbê me bakukãmãre Rokam me ja pyrãk ne ate krãn ar ba ne õ kwý krên kôt ikõn abenmã mýjja ngãn abenmã mýjja o pãnh ne purkam mýjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba. ²⁹ Ar ã anhýr ba rã'ã nnym arým Ro krĩbê Xõtõma kurũm tẽ. Aje. Nnym arým wakrekam kuwy me aêrbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kên ngrãngrã põkmẽ me'ã akàn kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ã akubyn ibôx djào ane. Gêdja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibôx dja me aêrbê ã amirĩto ane. ³¹ Kam, ibôx djajakam, gêdja me'õ kre tã nhý ne akubyn õ nèkrêx'ýr àr kêt. Kwãrĩk wãnh akubyn ũrkwãkam nèkrêx'ýr àr ne byr ne o tẽm kêt. Nnym me'õdjwýr ar purkam ba. Ba bôx gê arĩk wãnh õ kikremã õ nèkrêx'ýr kwýr kêt. ³² Gar Ro prõja ma. Ro prõ ne õ nèkrêxo amak djãje amipãnh krã tẽn ty.

³³ Me kute amidjwýnhbit mar ne pykakam mýjja jakõtbit amak bẽnja gêdja me tyn kam ijukri tĩn kêt-kumrêx. Nnym bep me kute amidjwýnh mar kêt ne amibê õ mýjja kanga, me tãm gêdja me amiptãn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nnym bep kati. Ë, ba ar amã arê, dja ba akamãtkam ibôx jabej nnym me'õ my ar amãnhkrut aben nhikõ'ã nõ. Ba ikjêbito tẽ nnym ikjê arek wakrekam nõ. ³⁵ Nnym me'õ nire ar amê à'uko nhý. Ba ikjêbit pa 'amýn o tẽ nnym ikjêja arek wakrekam nhý. ³⁶ Nnym me'õ my ar amê kapõt-kam tẽ ba ikjê pa 'amý nnym ikjê arek wakrekam dja, ane. Nãm ã Jeju ane. ³⁷ Nnym kôt ba djwýnh bôx dja jabej kukij ne kum,

—Bẽnjadjwýr, nhýnh jakam dja ga bôx?

Nnym arkum,

—Gar nhõnhne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mýjja apõx ne bôx djào amirĩto ane.

18

Me'ô nire kute kabêno bēnjadjwÿr katyk.

¹ Nhyam kam ajte kôt ba djwÿnhmã atemã mÿjja'ã ujarēnh jakreo tē. Mete Metīndjwÿnhmã kabēn 'ãno ãm ne kute kanga kêt'ã ne arkum arēn arkum,

²—Atemã pyka 'òkam ne memã axwe pãnh jarēnh djwÿnh kum Metīndjwÿnh puma kêtumrēx ne mebēngòkredjwÿ mar kêtumrēx. ³ Nhyam pyka tãmkam me'ô ni 'uwtīre kubê mjēn tyk nhyam me'ô ar o bikēnho ba, 'uwtīkam ar o bikēnho ba. Nhyam kam akati kunīkôt mã 'ÿr mrãn kum arēn kum, “On ijo angyrk”, ane. “On ikurê djwÿnhmã arē gē on imã o pãnh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mã kum 'ã apnê. Te kum 'ã apnê nhyam ate krãn ar ba. Nhyam mã kum arē nhyam kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtīwão ingyryk ne kute kum o pãnh kadjy kurê djwÿnhmã ikabēn 'ò jarē gē gop on arek wãnh nhÿ ba ityk djã kêt. Djã nã bãm imã Metīndjwÿnh pyman imã mebēngòkre puma got ba o ingyryk? Kati, nãm mã ikurê ba gop on o ingyryk gē gop on anhīkrēn kabēno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarēnho dja ne arkum,

—Memã axwe pãnh jarēnh djwÿnh ja ne axwekam me'ô 'uwtīo ngyryk ne. Amijã maje ne o ngyryk ne. ⁷ Djãm ã Metīndjwÿnh kute anhÿr got? Kati, Metīndjwÿnh ta ne amijo me bapytàn kam ò me jabê ate krãn ar ba kêtumrēx. Nãm ò me ja mar 'ãno dja. Nhyam me kum amijarēnh ry typydji. Akamãtkammê a'urimê ne me kum amijarēnh ry typydji.

Nhyam arÿm me kuma. Djã nãm amīkrã:n gormã ò me jao ngyryk got. ⁸ Kati, ē, ba ar amã arē. Dja ò me jao ngyryk kukrã kêt ne. Ba ije amijo inhī gēdja ba akubyn pyka jamã bôx, ije meo ingyryk kadjy akubyn bôx, djã nãm me ja akubyn ibôxmã ikamnhix got? Kati, dja me ate krãn ar pyka jabê ba rã'ã ba akubyn bôx, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Me'ô ar amãnhkrut kute Metīndjwÿnhmã amijarēnhmã.

⁹ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarēnh jakreo tē. Me ãm ta axwekam we katãt mrãnē ne ajkwaobit kute ar amimex jarēnho ban kam mÿm me ja'ãbit ar axwe rēnho baja, me ja'ã ne memã mÿjja jarēn memã,

¹⁰ —Me'ô ar amãnhkrut ne ar kute Metīndjwÿnh nhõ kikretikam kum amijarēnhmã tē. Nhyam jabê pardjēu'ò nhyam jabê bēnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprīo atom djwÿnh, ãkīnhīre.

¹¹ Nhyam kam pardjēuja tēn wadjàn djan kam Metīndjwÿnhmã amijarēnhkam amijo ãmrao djan kum, “Metīndjwÿnh, ba amã amīkīnh jarē, ane. Ije me urãk kêtam ne ba ikīnhkumrēx. Me ne me ãkīnhī, axwe, abenbê prõo akī. Nhyam bep kati, ba ne ba ajmã ikute kêtē. Ije tãwã pyrãk kêtē. Ije tãwã pyrãk kêtē, kam ne ba ikīnhkumrēx. ¹² Nhyam bep ba ne ba amã ikabēn kadjy amijajburo amãnhkrut ne, pi'òk tyk nhõkre djãkòtmē pi'òk rãrãrmēkam. Ne ajte amã apÿnh inhõ mÿjja djãri kwÿ rax ne kungã. Nã bãm apÿnh inhõ mÿjja djãri kunī aben kadjy kryre ne amÿn o aptàn rax ne amã kungã. Tãm ne ja”, ane.

¹³ Nhyam bep ate ne pi'òk kaprīo atom djwÿnh. Nījar ne dja, pijãm djãje ibõn djan kãjmã kãjkwã'ÿr krã kêt ne amīttitiko dja. Amijaxwekam kaprīn pijãm ne. Ne kam Metīndjwÿnhmã kum, “Dja ga adjukapri'kôt ikam adjukapri, ane. Nã, mrãmri ne ba ijaxwe ga kam tu amã ikapri”, ane. Nãm ã pi'òk kaprīo atom djwÿnh Metīndjwÿnhmã ane.

¹⁴ Be, ba me amā arē. Mrāmri ne arým Metíndjwýnh tāmja jaxwekam ngyrk kêt ne arým kum axwe kêt jarē. Nām tu axweo aknon kum kabēn mex jarē nhym arým umar mexkumrēx ne mā ūrkwāmā tē.

Nhym bep me'ōbē pardjēuja ne kute kum axwe kêt jarēnh kêt. Mýkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarēnho baja gédja me ī kātām ne. Nhym bep me kātām, me akrānmā kute amijo ban pijām ne ar baja gédja ī Metíndjwýnh meo rax ne. Nām ā Jeju memā arēnho ane.

Kute me prīreo kīnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵ Nhym me Jeju'yr me prīredjwýo mō, me prīredjwý jamýn 'yr meo mō, kute me'ā ikra jadjwýr ne kute meo kīnhmā. Nhym kôt ba djwýnh me omün kam nēje me kajpan memā bēn týx ne. ¹⁶ Nhym bep Jeju ne amiwýr me prīre 'uw ne kam kôt ba djwýnhmā kum,

—Kwārīk wānh arek amrē me prīre iwýr mō, ane. Kwārīk wānh gar mebē adjaptār kêt gē me arek amrē mō. Ā me kute amijo anhyrbīt gédja Metíndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. ¹⁷ Ē, mrāmri ne ba ar amā katāt arē. Me kute me prīre pyrāk ne amijo kātāmjabit gédja Metíndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prīre kute ta amim imarja pumū. Ā me kute amijo anhyr gédja Metíndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju me'ō bēnjadjwýr ngrīrebē nēkrēx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ Nhym kam me'ō, bēnjadjwýr ngri'ō Jejumā,

—Bēnjadjwýr, ga ne ga amexkumrēx. Mā gédja ba amijo? Itūn rā'ā rā'āmā, mā gédja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ Nhym kam kum,

—Mýkam ne ga imā imex jarē? Djām mrāmri aje amim imex marmā got ga imā imex jarē. Me ne me mex kêt, nhym bep Metíndjwýnh pydji ne mex. ²⁰ Arým aje Metíndjwýnh kukrādja marjakam ajte ikukij. Kute me mrānh katāt'ā memā karōkôt kukrādja ne ga arým ama. Aje mebē prōo adjākīnh kêt ne aje me par kêt ne adjākīnh kêt ne ajēx ne aje me kāmex jarēnh kêt. Ne ajte aje abāmē anā ar kabēn mar ne ar kabēnkôt amijo abaja ne ga arým ama. Ja kunī ne ga arým ama, ane.

²¹ Nhym bēnjadjwýr ngrija kum,

—Nā, arým ne ba ibōktikam ja kunī ma. Ne kam kôt ar amijo iba rā'ā:n arým ijabatānh ne, ane.

²² Nhym Jeju kabēn ja man kum,

—Mýjja pydji ne kute akukrā rā'āā. On tēn memā anhō mýjja wā ngrān pānh pi'ōk kaprī byn me 'uwti, me ō mýjja kētjamā angān o me kīnh ne kam amrē iwýr tēn mā ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kākjakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²³ Nhym kam kuman kam kaprī:re. Ō nēkrēx kume:xxkôt amak bēn ne kam kaprīre ne dja. ²⁴ Nhym kam Jeju kaprī pumūn kam memā,

—Nēkrēx ne kute me kukrā prāmā. Me ō nēkrēx kumex gédja me te Metíndjwýnh nhō pyka'yr bōxmā, te Metíndjwýnh kute meo baja'yr bōxmā.

²⁵ Be, ga mry jabatānhbē kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjēnhmāja pumū. Me ō nēkrēx rūnhdjwý kute urāk. Nām te Metíndjwýnh nhō pyka'yr bōxmā, te Metíndjwýnh kute meo baja'yr bōxmā nhym nēkrēx utā: ne, ane.

26 Nhyṃ me kabēnja man kam kum,
—Ije nhyṃ mỳj me'ō gēdja Metīndjwỳnh amim utà? ane.

27 Nhyṃ memā,
—Mebēngōkre te kute mỳjjao anhỳrja ne Metīndjwỳnhmābit amirīt ne.
Metīndjwỳnh kute me ō nēkrēx kumexja kute me utàrkōt mar, ane.

28 Nhyṃ kam Pedru kum,
—Ē, arỳm ne bar inhōbikwa kunīmā inhiren kam mā akōt ajkamē, ane.

29-30 Nhyṃ kam arkum,
—Nà. Mrāmri ne ba katāt ar amā arē. Godja me'ō arỳm ō mỳjjamā irer jabej, nār ōbikwamā irer jabej, ō kikre, nār prō, nār kamy nār nāmē bām, nār kramā irer jabej. Godja arỳm ō mỳjja ja 'ōmā irer, ne kute memā Metīndjwỳnh'ā ujarēnh nhyṃ kute me utār ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pānh ra:x ne. Dja ba pānh on pyka jakam kum mỳjjao akrenh mex ne kum kungā. Nhyṃ ije pykao nykam gēdja tīn rā'ā rā'ā ne, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju ajte kōt ba djwỳnhmā amityk jarē.

Mat 20.17; Mak 10.32

31 Ne kam kōt ba djwỳnhbē 12o aben pydjīn kam aro mōn arkum,
—Ē, ota gwaj arỳm Djeruxarē'yr badjābir ne kam babōxmā. Kam gēdja me ajmā ijo. Ba ije amijo inhī ne me awỳr ibōxja dja me ajmā ijo. Metīndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh kute ijā pi'ōk no'ōk tūmja kōt dja me ā ijo anhỳro tē:n kam inomā kumē. 32-33 Dja gwaj bōx nhyṃ kam me me bajtemmā ikanga nhyṃ kam me ijā bēno ajkēn ijo axēn ijaprỳn ikutōn ikaprēprē:k ne kam ibī. Nhyṃ kam ijā akati amānhkrut ne ikjēkēt ba kam ajte akubyn itīn ne ikato, pi'ōk no'ōk tūmja kōt, ane.

34 Nām ā Jeju kōt ba djwỳnhmā amijā karōn arkum amijarēnho ane. Nhyṃ ar kute kabēn ja mar kētkumrēx. Kabēn ja ne Ar kubē bipdjur nhyṃ ar kam te kute marmā.

Me'ō no rā akubyn rīt.

Mak 10.46

35 Nhyṃ kam Jeju kōt ba djwỳnho mō ne kam krīraxbē Djeriko tēpo mō. Nhyṃ me'ō no rāja pry jakākam nhỳ ne à'wỳro nhỳ. 36 Nhyṃ me itepato 'ānh mō nhyṃ kam me kanga man memā,

—Mỳkam ne ga me akanga mō? ane.

37 Nhyṃ kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

38 Nhyṃ kam kum amijo akij ne kum,

—Ē, Jeju, Dawi tām djwỳ'ō, gop amā ikaprī, ane.

39 Nhyṃ me wamā mōrja kum bēn tỳx ne kum,

—E kum anhikrē, ane.

Nhyṃ kam tu kum ākjēro bēn kum,

—Dawi tām djwỳ'ō, gop amā ikaprī, ane.

40 Nhyṃ kam Jeju tēm tỳx katikōt djan kam amiwỳr ku'uw. Nhyṃ kam me'ō 'yr tēn kum,

—Aje, onīj arỳm amiwỳr ajuw, anen kam pa 'amỳn o tēn 'yr o bōx. 41 Nhyṃ kam kum,

—Nār, mỳj nā? Mā ne ba ije ajomā?

Nhyṃ kam kum,

—Bēnjadjwỳr, aje inoo mex ba irīt mā.

⁴² Nhyam kam kum,

—Nà, on rít. Tu aje amim ikamnhĩxkumrêx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³ Nhyam kam tebê rít. Ne kam Jejukôt tē, mekôt tē, ne Metĩndjwýnhmã ukaprimẽ amikĩnh jarēho tē. Nhyam kam me kunĩ omũn kôt Metĩndjwýnhmã mex jarē.

19

Djakij Jejuo aminhõ.

¹⁻² Nhyam kam Jeju krĩbê Djeriko'yr meo mõn meo bõx ne kam bit kajõnhkõt katormã. Nhyam me Jeju'ã kumex ne prĩne angrĩn o mõ. Nhyam kam me'õbê Djakij. Djakij ne bēnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnh nhõ bēnjadjwýr. Kam ne õ nêkrêx ra:x ne. ³ Nhyam me prĩne Jeju jangrĩn o mõ, kunoro mõ. Nhyam kam te Djakij kute omũnhmã 'ã aminhinõ ryo tē. Mýj me'õbê Jejuja kute omũnhmã te 'ã aminhinõ ryo tē. Djakij krõ krĩkam ne te kute omũnhmã nhyam me prĩne kubê utã.

⁴ Nhyam kam kukãm prõt ne. Kukãm prõt ne kutêp wabi. Pidjõ'ã wabi. Amrê tēm nhyam kute omũnhmã kutêp pidjõ'ã wabi. ⁵ Nhyam kam Jeju 'yr tēn bõx ne parbê djan kãjmã krãn kam kum,

—Djakij, amrê aparmã aprõt. Jakam dja ba akõt tēn anhũrkwãkam nõ, ane.

⁶ Nhyam kam tebê aparmã prõt ne ruw ne kam kĩ:nhkumrêx ne ũrkwãmã Jejuo tēn o wadjã. ⁷ ũrkwãmã o tēn o wadjã nhyam me omũn kam kangãngãn abenmã ajkwa momoko kumex, ne,

—Djijãk, me axwe'yr ne mõn wadjã, ane. Djãm tãwã mex, ane.

⁸ Nhyam Djakij Bēnjadjwýr kuka kõnh djan kam kum,
—Bēnjadjwýr, ba inhõ mýjja kõnho ajkjên me bikēnhmã kungã, ane. Ne ije me'õbê pi'õk kaprĩo idjãkĩnh jabej akubyn me'õmã inhõ jao amãnhkrut ne o amãnhkrut ne kungã.

⁹ Nhyam kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arým Metĩndjwýnh apytã, anhũrkwãkam ar wãmê ro'ã. Mrãmri gadjwý ne ga abê Abraão tãmdjwý'õ nhyam Metĩndjwýnh arým apytã, ane. ¹⁰ Be, ja kadjy ne ba tē. Ije me axwe jabej ne ije me utãrmã ne ba tē. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awýr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utãrmã, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Me'õ bēnjadjwýr kute õ àpēnhmã pi'õk kaprĩ nhõ.

Mat 25.14

¹¹ Nhyam me kute maro ãm rã'ã nhyam ajte memã mýjja 'õ'ã ujarēnh jakreo tē.

Nãm Jeju arým Djeruxarêkam bõx 'yr nhyam kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarêkam bõx ne on me bakadjy Bēnjadjwýrbê kumkatĩn me bakurê djwýnhbê me bapytãn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtari kêtka tỳx amim kamnhĩx. Nhyam bep Jeju ne kute katã memã arēnhmã. ¹² Kadjy ne memã mýjja 'õ'ã ujarēnh jakreo tēn memã,

—Ê, bēnjadjwýr kra'õ ne me kute nĩjar atemã pyka 'õkam 'ã bēnjadjwýr mēnhmã tē. 'Ã bēnjadjwýr mēnh nhyam ajte akubyn õ pykamã me'yr tēmãmã.

¹³ Ne kam tēm kutã amiwýr õ àpēnh 'uw. Õ àpēnhbê 10 ne amiwýr ar ku'uw ne kam arkum ngõnho pi'õk kaprĩre ngã. Pãnh raxkam. Õ àpēnh kunĩmã pi'õk kaprĩ pýnh'ã kabēn ne arkum kungãn kam arkum, “Dja gar ikutêp imã jao aptã. Dja ba amrê akubyn 'yr tē”, ane.

14 Nhy**m** bep ò pyka djwýnhkam me ja ne me kum kĭnh kêt ne, kum kurê ne kam kôt me kwý jano nhy**m** me nĭjar kôt bôx ne kam memă, “Kwărik wănh tămjă'ă bĕnjadjwýr mĕnh kêt. Me ba ne ba me imă tăwă Kĭnh kêtê. Kwărik wănh gĕ tămjă me ijo ba kêt”, ane.

15 Nhy**m** me tu ate krăn 'ă bĕnjadjwýr mĕ. 'Ă bĕnjadjwýr mĕ nhy**m** akubyn ò pykamă bôx ne kam amiwýr ò âpĕnh 'uw ne arkum, “Năr, djăm arým ne ba ije ar amă pi'ók kaprĭ nhôrăwă gar ikutĕp imă ò aptă”? ane.

16 Nhy**m** kam ja kumrĕx 'ýr ò bôx ne kam kum, “Bĕnjadjwýr, ota ba anhô pi'ók kaprĭ pydjĭja ar ò iban arým amă ò aptă. Amă ò aptăn abenă kumĕ nhy**m** arým kubê 10”, ane.

17 Nhy**m** kam kum, “Mexkumrĕx. Ga ne ga adjăpĕnh mexkumrĕx. Nă băm amă mýjja ngrire ngă ga prĭne imă ò djuw mex ne, ikutĕp imă ò djuw mex ne aje kanga kêt. Pănh gĕdja ba amă krĭ krăptĭ jarĕ, krĭbê 10 jarĕ. Ga kam abĕnjadjwýr rax ne amŭ idjô'ă ar kam meo aba”, ane.

18 Nhy**m** atări ja 'ýr ò bôx ne kum, “Bĕnjadjwýr, ota ga aje imă pi'ók kaprĭ nhôrja ba ar ò iban arým amă ò aptă nhy**m** kubê 5”, ane.

19 Nhy**m** kam kum, “Gadjwý ne ga amexkumrĕx. Jakam dja ba amădjwý krĭ krăptĭ jarĕ, krĭbê 5 jarĕ, ga kam abĕnjadjwýr rax ne amŭ idjô'ă ar kam meo aba”, ane.

20-21 Nhy**m** kam atări ja 'ýr ò bôx ne kam kum, “Bĕnjadjwýr, mĭ, anhô pi'ók kaprĭ. Nă băm ije amă kupĕnh prăm kĕtkam prĭne amă kubĕkăo kupun kudji. Imă apymakam. Nă găm apyma ne. Nă găm aje amim mýjja kunĭ jadjwýr kĕtkam ar mebĕ jăm ò amĭjakren ò atomo aba. Ne ga adjăkre kĕtkam ar mebĕ djwýo atomo aba”, ane.

22-23 Nhy**m** kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrĕx ne imă adjăpĕnh prăm kêt ne. Akabĕn jakôt gĕdja ba ă ajo ane. Djă nă băm ĩpyma? Ne ije amim mýjja kunĭ jadjwýr kĕtkam ar jăm mebĕ ò amĭjakren ò atomo iba ne idjăkre kĕtkam ar mebĕ djwýo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ĩpumŭnhkôt ren inhô pi'ók kaprĭ jao tĕn me kute pi'ók kaprĭ marmă angă nhy**m** ren abenă rôrôk tĕn rax ba ren arým 'ýr bôx ne kuby”, ane.

24 Ne kam me kute arek omŭnho ku'ĕjamă, “Aj, amŭ me ajô kubê pi'ók kaprĭwă byn ò tĕn kute imă pi'ók kaprĭo âptăr nhy**m** kubê 10wămă angă”, ane.

25 Nhy**m** me kam kum, “Kati, bĕnjadjwýr, arým tăwă nhô pi'ók kaprĭre raxi. Arým ò 10”, ane.

26 Nhy**m** kam memă, “Bir be, ba me amă arĕ. Arým me ò mýjja gĕdja ajte Metĭndjwýnh ĩby memă kungă. Nhy**m** bep me ò mýjja kêt, kute memă ôr nhy**m** me kute kum ò djuw mex kĕtjabĕ gĕdja Metĭndjwýnh mýjja ngrĭreja kunĭ by”, ane.

27 —Ĕ, ĩkurĕ djwýnh kute ĩjă “Kwărik wănh gĕ tămjă me ijo ba kêt”, anhýrja gĕdja ga me amrĕ meo mŏn ĩkuka kŏnh me imex, ane. Be, tăm ne ja. Năm ă Jeju kăjkwamă tĕm ne akubyn pykamă bôx ne kute ar meo bamă ă amĭjarĕnho ane.

Jeju Djeruxarĕmă bôx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

28 Memă arĕnh pan kam ate meo mŏ, Djeruxarĕ'ýr kăjmă meo mŏn ²⁹ kam arým amĕ krĭ ngrĭreja tĕpo mŏ. Krănh nhĭdjĭbĕ Oriwĕre parbĕ amĕ krĭja tĕpo mŏ. Krĭ nhĭdjĭbĕ Bepadjĕmĕ Betanha tĕpo mŏn kam amĭkukăm kôt ba djwýnh amănhkrut janon arkum,

30 —Pry ja'ã dja gar arek katàt krīwāmã tẽ. Nhyr ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatàn nhre pĩ maktã kum ôkre djê nhyr âmãwã. Me 'ã krĩ kêtãwã. Tãm gêdja gar amrê 'ãpre bôn o tẽ. 31 Gêdja gar 'ãpre bônho dja nhyr me'ô ar amã, "Mýkam ne gar 'ãpre bônho dja"? ane.

Gar kam kum, "Bênjadjwýr 'ã tẽm kadjy", ane.

32 Nhyr kam Jeju kute ar anorja mã ar tẽn 'ýr bõx ne kam kum kato. Kute arkum arẽn nh kõt kum kato. 33 Kum katon 'ãpre bônho dja nhyr kam ô mry djwýnhja arkum,

—Mýkam ne gar mry 'ãpre bônho dja? ane.

34 Nhyr kam ar kum,

—Bênjadjwýr 'ã tẽm kadjy, ane. 35-36 Ne kam Jeju kutã o tẽn o bõx ne kam kum 'ã kubêkã rẽ, 'ã ýr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhyr ar ikrakam par djan kãjmã 'ã arĩn arým ate 'ã tẽ. Nhyr kam me arým prykõt kum kubêkã rẽnho mõ. Nãm mebê idjaer ã me bênjadjwýr raxmã mýjja rẽn nh nhyr 'ã tẽmmã ã kum prykõt kubêkã rẽnho mõro ane. 37 Nhyr kam arým Jeju Djeruxarê tẽpo mõ. Krãnhrebê Oriwêre ja'ã rwýkbê arým Djeruxarê tẽpo mõ. Nhyr arým kõt ba djwýnhjamê, mekõt mõr, me itepato kõt mõrja arým kĩnhkumrêx, kĩnh rax ne arým àkjêr mõ. Jeju ne mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx ne, nhyr me kute ipêxkõt omũn kam kĩnhkumrêx ne Metĩndjwýnhmã mex jarẽnho mõ, àkjêr mõ. 38 Ne kam abenmã,

—Gê Metĩndjwýnh bênjadjwýr jao kĩnh rax. Bênjadjwýr djwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bõx. Gora gê me kãjkwakamdjwý umar mex ne kĩnh rax. Gora gê me kãjkwakamdjwý Metĩndjwýnhmã mex tire jarẽnho kumex, ane.

39 Nãm me ã anhýro kumex nhyr kam mebê pardjêumê me krãptĩ akàn Jejukõt mõ. Nhyr kam mebê pardjêu Jejumã,

—Bênjadjwýr gop akõt ba djwýnhmã akabên gê anhikrê, ane.

40 Nhyr kam memã,

—Ba me amã arê. Nãm ren me anhikrê nhyr ren kẽnja ijo àkjêro nhý, ikam kĩnh ne ren ijo àkjêro nhý, ane. 41 Anen kam arým Djeruxarê ýr mõ. Ýr mõn arým irã. Irãn omũn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurên kute bĩn nhyr Metĩndjwýnh kute pãnh prĩne meo bikênhmã ne kõt amak bẽn ne me abej muw, ne,

42 —Ga ren me ga aje amidjumar mex djã mar ren akati ja tãm kam ren adjumar mex ne ar aba. Nhyr bep kati, mýjwã ne adjumar djã'ã, mýjwã ne me ajãn kam me abê o akno. 43 Adjým, dja ĩ me ajo bikênh djã nhõ akati me awýr bõx. Dja ĩ me akurê djwýnh me awýr bõx ne me amã ipók ne prĩne pykao me abê ka'ên prĩne me abê ijên me amã ipók me:x ne me ajo dja. 44 Dja me aminhikra kraxkam me akrà jadjuw ne prĩne me anhimex ne kam me anhõ kikre prĩne kungrãn ikõ rẽnho mõ, ne me abêngókredjwýo pyka tako mõ, akramê. Dja me prĩne me ajo mõr djã kaprã. Nhýnh gêdja par'ô dja? Nhýnh dja mýjja'ô nõ? Mýkam? Bir, me aje amim Metĩndjwýnh mar prãm kêt kam. Nãm arým Metĩndjwýnh me awýr bõx kute me amã me adjumar mex jarênh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metĩndjwýnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhýr djwýnh rãm Djeruxarê kurê djwýnh kute o bikênhmã ã memã arênhho ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

45 Ne kam Djeruxarê kam bõx. Kam bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tẽn wadjã, Bãm nhürkãmã tẽn wadjã. Nhyr arým me kam pi'ok kaprĩ pãnh

memã mry nhõro ku'ê. Nhyr kam arým bõm nêje me rênho tẽ, Bãm nhõ kikre nêje bõm me rênho tẽ. ⁴⁶ Ne memã,

—Metĩndjwýnh ne õ pi'õk no'õkkam memã,

“Me kute imã kabẽn kadjybit ne inhõ kikretiwã.

Nhyr bep me ga ne ga me kam aje me akĩnhĩo aben pydji djã”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bõm me kurẽ.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunĩkõt memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarênho ku'ê.

Nhyr kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ ar kute meo ba djwýnhmẽ te kute bĩn prãme. ⁴⁸ Te kute ajmã on kute bĩnmã nhyr me kunĩ kum kabẽn kĩ:nhkumrẽx ne maro kumex. Kabẽn 'ãno djan kam no tyn maro nhỹ.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhyr kam akati 'õkam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarênho dja. Ne kam Metĩndjwýnh'ã ujarênho ny memã arênho dja. Nhyr kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ mebêngttemẽ ne me ro'ã Jeju'yr bõx ne kam kum,

²—Goja on me imã arẽ. Mýj me'õ kabẽnkõt ne ga ar ã meo anhyro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rênho aba? Goja on me imã arẽ, ane.

³ Nhyr kam amipãnh memã,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ ba kam arým badjwý me amã arẽ, ane. ⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjênhja, djãm mebêngõkre kabẽnkõt ne arĩk ar ngõnhmã me angjênho ba? Nãr djãm Metĩndjwýnh kabẽnkõt? Gop me imã arẽ, ane.

⁵ Nhyr kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum, “Metĩndjwýnh kabẽnkõt”, ane nhyr kam gwaj bamã kabẽn'õ jarẽ, gwaj bamã,

—Bir be, mýkam ne ga me Djuão kabẽnja mar kêt ne? ane.

⁶ Nãr dja gwaj kum,

—Me kabẽnkõt ne tu arĩk ar ngõnhmã me angjênho ba, ane nhyr me kunĩ arým kẽnõ gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kabẽn man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwýnh kabẽn jarênho djwýnh ne. Dja gwaj ane nhyr me o ngyrk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'õ kabẽnkõt Djuão kute ngõnhmã me angjênhja ar ije kõt mar kêtẽ, ane.

⁸ Nhyr kam memã,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arênho kêt ne. Mýj me'õ kabẽnkõt ije ar meo ibaja dja ba me amã arênho kêt ne, ane.

Pidjõo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mýjja'ã ujarênho jakreo tẽn memã,

—Me'õ ne pur rax djin kam kam amim pidjõ kumex ne. Ne kam me kwýmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gẽ djan abatãnh ne õ ga amim kwýõ atom ne imã mũm kwýõ atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'õmã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam kã'ã ngrã: ne. ¹⁰ Nhyr arým pidjõja

tuk ne kumex. Nhyam kam ò pidjò djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'yr ò àpènh jano. Kute memã arènh nhyam me kute kum pidjò kwýo atom ne kute kòt anor kadjy ne 'yr ano. Nhyam kam 'yr tèn bõx nhyam kam me kute pidjòo djuw mexja ate kaprèprè:k ne. Nhyam mã akubyn 'yr ýkam tèn bõx.

¹¹ Nhyam ajte ò pidjò djwýnhja pãnh 'yr me'òjadjwý jano nhyam 'yr tèn bõx nhyam me ajte tãm ne, kaprèprèk ne prìne o ajkèn kum pijàm jadjàr mex ne ano nhyam akubyn 'yr ýkam tèn bõx.

¹² Nhyam ajte ò pidjò djwýnh 'yr ajte ò àpènh 'ò jano nhyam 'yr tèn bõx. Adjwýnhdjwý ne me prìne o ajkèn bìn punun bõm kumè nhyam 'yr tèn bõx.

¹³ Nhyam kam ò pidjò djwýnhja amim, "Ije, mã gèdja ba nè? Mýj gèdja ba on? Jakam dja ba 'yr ikra jano, ikra djwýnh imã abèja dja ba 'yr ano gé gop me mar jabej." Nãm ã amim anen kam me'yr kra djwýnhja jano nhyam me'yr tèn bõx.

¹⁴ Nhyam kam me kute puro djuw mex djwýnhja kra pumün kam abenmã 'ã karò ne abenmã, "Be, kra ne wã. Ajrà, gu me on kubì. Tãwã dja bãm kum mýjja kunì ngã, ò nèkrèx kunì kanga ane. Gu me on tãwã bìn kam amim ò nèkrèx, ò mýjja, ò pidjòja kunìo aminhò", ane. ¹⁵ Ne kam pidjòkò kurüm bõm kumèn kubì. Bir be, mã gèdja ò pidjò djwýnhja kute me ja omã? ¹⁶ Bir be, dja ò pidjò djwýnhja me'yr tèn bõx ne me imex ne kam ò pidjòkòja atemã me ja'omã kungã, ane.

Nhyam me kute maro ku'èja kuman kam kum,

—Kati, gora gè ã o anhyr kèt, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mýj'ã ne Metíndjwýnh pi'òk no'òkkam memã ja jakre?

"E kum kèn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omün kam bõm kumè.

Kèn ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar týxi", ane.

Mýj'ã ne Metíndjwýnh kabèn ja, nèn? ane. ¹⁸ È, kèn ja gèdja ga me ajò 'ã tým ne prìne 'ã amikrakrak ne. Nhyam bep ta gèdja me ajò nhiby tým ne prìne angãn prìne pyka mẽ ajo amrà, ane. Nãm ã Jeju kute prìne kurè djwýnh nhimexmã ã amijã kèn jakreo ane.

¹⁹ Nhyam kam Môjdjè kukràdjã mar djwýnhmè me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhò bènjadjwýr te kute memã 'ã ujarènh o ãmri kute o tým nhyam me kute bìnãm te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwýnh'ã me akrekam. Nhyam me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tým nhyam me kute bìnãm, ne kum me uma ne, kum me krãptítija pyma ne.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprì nhòrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rò 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bìnãm o anen kam amim amã, kute kabèn 'ò kupa'ã arènh nhyam me kute on o tým ne bìnãm ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'yr ar kwý jano. Ar kute amijo kabèn mex ne kute amijo Jeju kabèn mar prãm ne kute mýjja jabej kukjèr kadjy ne me Jeju'yr ar ano. Ar kute pa 'amýnh ne kute o tèm ne me bajtem nhò bènjadjwýrjamã arènh nhyam kute bìnãm ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'èx ne kute amijo Jeju kabèn mar prãmja ne ar kum,

—Bènjadjwýr, nã gãm katàt me imã mýjja jarènh mexkumrèx ne, ne katàt adjujarènh dja. Djã nã gãm te me mýja pymaje ne me mýjamã akabèn mex jarè? Kati, nã gãm katàt me imã arènh aben pyrãk ne, me imã Metíndjwýnh kukràdjã'ã adjujarènh mexkumrèxo dja. Bar arým kuma. ²² È,

djām Metīndjwýnh kukràdjàkòt ne gu me baje bēnjadjwýr Xedjamā pi'òk kaprī nhòrmā? Nār kon. Goja on ar imā arē, ane.

²³ Bēnjadjwýrbē Xedja ne me kunimā nhý ne mebē idjaero aminhō ne pi'òk kaprī'ā ar me 'wýro ba. Me kute kum òr nhyh kute we me utārmā. Ja jabej ne we ar amijo kabēn mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwārīk wānh kubajtemmā pi'òk kaprī nhòr kêt,” anhýr nhyh Xedja nhō krākamngònhre kute o týmā, nār kon kute, “Nā, kum angā,” anhýr nhyh me ja kute o týmā, ne ar kukij ne kum,

—Djām mrāmri ne gu me baje bēnjadjwýr Xedjamā pi'òk kaprī nhòrmā, nār kon? ane.

Nhyh bep kati, Jeju ne tu ar omū, ar kadjwýnhbē tu ar omūn kam arkum,

²⁴ —Goja amrē ngònhponho pi'òk kaprīwāo tē ba omū, ane.

Nhyh kam ar kum o tēn kungā. Nhyh kam arkum kubē ne arkum,

—Mýj me'ō ne 'ā karōja? Ne mýj me'ō ne 'ā idji jētja?

Nhyh ar kum,

—E kum bep Xedja karō, ane.

²⁵ Nhyh kam arkum,

—Bir be, ò pi'òk kaprī. Dja gar kum angā nhyh bep Metīndjwýnh nhō mýjjabit dja gar Metīndjwýnhmā angā, ane.

²⁶ Nām prīne arkum arēnh mexkumrēx nhyh kam ar abenmā,

—Ije tō mā ne gwaj baje omā? Djām nopnu: got kute mýjja'ō kupa'ā arēnh gwaj baje ajmā omā, ane. Nām ar te me ipòkri Jejumā nō, kute kabēn'ō jarēnh nhyh ar kute o týmā te me ipòkri kum nō nhyh mrāmri kabēn kòt arē. Nhyh kam ar tu anhikrē, pijām djàje anhikrē.

Me tyk ne akubyn tīn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhyh pānh me ja 'ýr bōx. Mekbē xadjudjēu ne me kwý 'ýr bōx. Nām we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tīn kêt, ane. Nām tu me tykkumrēx ne, ane. Me ja kwý ne me 'ýr bōx ne kute mýjja jabej kukjērmā 'èx ne kum,

²⁸ —Bēnjadjwýr, we Mòjdjē ne me bamā me badjupānh'ā karō ne 'ā pi'òk no'òk ne. Me'ō prō'ýr mōr ne kra kêt ne tyk nhyh atāri kamy'ō pānh 'ýr mōr ne kute kum kra djirmā arē, ane. Kamy kumrēx 'ýr mōrja tyk nhyh kam kamy pānh 'ýr mōrja kute kum kra djir nhyh kam kra kutewaja we kute bām kamy kumrēx tykja nhō mýjjae aminhōmā. Nhyh bep atāri ja ne kute we bām tīn nhō mýjja jao aminhōmā. Nām ā we Mòjdjē 'ā me bamā karōo ane.

²⁹ Be, kamybē 7 ne axikòt apòx. Nhyh kutewaja prō'ýr mō. Prō'ýr mōn kra kêt ne ty. ³⁰ Nhyh atārija pānh 'ýr mōn kam ajte ty. ³¹ Nhyh pānh atārija 'ýr mōn kam kra kêt rā'ā ajte ty. Be, nām ar ā o anhyro tēm tāmtā: nhyh arým kutapureja aro ino ren 'ýr mōn adjwýnhdjwý ty, kra kêt ne ty. ³² Nhyh arým ar prōja arkòt ty, kra kêt rā'ā ty.

³³ Be, nija, mā gēdja me akubyn tīnkam ar on? Nhyh ne kute o kubajtem ne kute o prō kêt dja 'ýr mō? Ar kunī ne ar axikòt 'ýr ban ty, ane. Nām ā mebē xadjudjēu Jejumā anhýro dja.

³⁴ Nhyh kam memā,

—Ē, pyka jabē me ar bari ne me prō'ýr ba nhyh me nire mjēn. ³⁵ Nhyh bep me akubyn tīnkam gēdja me abenwýr ba kètkumrēx ne. Metīndjwýnh kute me'ā mex nhòr nhyh me tyk nhijukri akubyn tīn me tām gēdja me abenwýr ba kètkumrēx ne. Me my prō'ýr ba kêt nhyh me nire mjēn kêt. ³⁶ Nām me akubyn

tyk prām kêtumrêx ne abenwÿr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrânh djwÿnh pyrâk. Ne arÿm akubyn tînkam dja me kubê Metîndjwÿnh krakumrêx ne tu tîn ne ajte tyk kêt.

³⁷ Môjdjêdjwÿ ne me tyk ne akubyn tînja memã o amirît ne. Ga me akaôk pôk ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam kute,

“Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ô Metîndjwÿnh”, anhÿrja pumû.

Bênjadjwÿr'ã, Metîndjwÿnh'ã ne ã ane. ³⁸ Bir be, ar tyk tûmja Metîndjwÿnhmã tîn ne ar ba nÿj pumû. Djâm Metîndjwÿnhbê me tyk nhô Metîndjwÿnh? Kati, Metîndjwÿnh ne me tîn nhô Metîndjwÿnh. Me tyk kunî ne me kum tîn. Me tykkumrêx kêt. Metîndjwÿnh ne akubyn meo tîn. Kam ne ba me amã, “Metîndjwÿnh ne kubê me tîn nhô Metîndjwÿnh”, ane.

³⁹ Nhyam kam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne kum,

—Be, bênjadjwÿr, nã gãm me wãmã arênh mexkumrêx ne, ane.

Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh ne me kum mebê xadjudjêu kînh kêt nhyam Jeju kabêno me jao apa nhyam me arÿm anhikrê. Nhyam kam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh arÿm kôt omûn kînhkumrêx. ⁴⁰ Nhyam kam me kunî arÿm kum Jeju pyman mÿjja'ô jabej kukjêr kêt ne arÿm tu anhikrê.

Kritubê mÿj me'ô tãmdjwÿ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴² Nhyam kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarênh nhyam me kute mar ne kute kôt kum kator kadjy. Amrêbê ne Metîndjwÿnh memã Bênjadjwÿrbê kumkati jarê, kute memã anormã. Ne kam memã Bênjadjwÿrbê kumkati jarê arênh arênh arÿm memã ano. Metîndjwÿnh ta ne memã Jeju jano, nhyam kute memã amijarênho ãm nhyam me kute kum katormã, me kute kubê Bênjadjwÿrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

—Nãm we me Bênjadjwÿrbê kumkati dja kubê Dawi tãmdjwÿ'ô, ane. Metîndjwÿnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tãmdjwÿ. Mÿkam ne me kum Dawi tãmdjwÿ ane? Be, djâm Kritubê ne Dawi tãmdjwÿbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwÿrdjwÿ, ane. Dawi ta ne o ô Bênjadjwÿr ne me ngrer'ã pi'ôk no'ôkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhô Bênjadjwÿrmã ne Bênjadjwÿr djwÿnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubôk'ãnh nhÿ, Abênjadjwÿr raxkam idjubôk'ãnh nhÿ.

⁴³ Ikutêp nhÿ ba 'ÿr amrê awÿr akurê djwÿnhno mô ga kwÿo apardjan kwÿ nhimex', ane. Nãm ã Metîndjwÿnh inhô Bênjadjwÿrmã arênho ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Abênjadjwÿr rax” anhÿrja pumû. Mÿkam ne me Dawi tãmdjwÿ kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bênjadjwÿr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarênho anen o me unê nhyam me kute ajte kukjêr kêtumrêx.

⁴⁵ Nhyam me itepato Jeju kabên maro kumex. Nhyam kam Jeju me ipôkri kôt ba djwÿnhmã,

⁴⁶—Gora ar aminêje me omû, ane. Aminêje Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhwã pumû, ane. Me wã ne me kute amibên kadjy kute kubêkã jabjêti jangjênh ne 'ã ba prãmumrêx. Nhyam me ajte me krãptî nhipôkri kute me mexo ãmran kute memã rûnh jarênh ne kute memã, “Bênjadjwÿr, djãm ga, djãm ga”, anhÿr jabit ne me kum kînh. Ne mebê idjaer bikprônh djâkam kute abeno krî djâkam kute amijo rûnh ne kute mebê me rûnh krî djã pytâr prãmumrêx. Ne kam ajte me krãptî kute abeno bikprônh ne ãkuro krî katã kute mebê me rûnh krî djã pytâr prãmumrêx, ne kute mÿjja rûnh, mÿjja mexbit kur prãmumrêx.

⁴⁷ Nām ā me amijo rūnho bao anen kam ate ajte me 'uwtī krāo apan mebē mỳjja kunīo akī ne kam ajte ajkwaobit Metīndjwýnhmā kabēn rūnh ne, ne kum kabēn jabjēo ku'ē. Nām me 'ēx ne amijo mex ne kum kabēn ne. Bep kati, me axwekumrēx. Kam gēdja Metīndjwýnh me kurām memā pānh rax jarēn prīne me kurām meo ajkē. Kam ne ba ar amā, “Gora ar aminēje me wā pumū”, ane. Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā me kute amijo mex, amijo rūnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ā ā arkum karōo ane.

21

Me'ō 'uwtī kute ō pi'ók kaprī nhōr.

Mak 12.41

¹ Metīndjwýnh nhō kikretikam ŷr rā'ākam ne ā arkum anhýro nhý, arkum 'ā ujarēnho nhýn 'ā ujarēn pan kam ibōn nhýn kāmā krān arým ari ar me omū. Nym me ō nēkrēx krāptī, ō pi'ók kaprī krāptīja Metīndjwýnhmā me kute pi'ók kaprī nhōr djākam kum pi'ók kaprī rēnho kumex, aben nhitepā kum kam rēnho kumex. ² Nym kam me'ō nija, me'ō ni 'uwtī kubē mjēn tyk nym ō mỳjja kētja ngōnhponhreo pi'ók kaprī byn o tēn kam kum kumē. Amānhkrutkam pānh ngrire ne amē kubyn o tēn kam kumē. ³ Nym Jeju arek omūnho nhýn kam arkum,

—Ba ar amā arē, me'ō 'uwtī ja ne ō mỳjja kēt, ne tu me kurām ō pi'ók kaprī raxo tēn Metīndjwýnhmā kungā. Me kunī kurām pi'ók kaprī raxo tēn kum kungā. ⁴ Me ja ne me ō pi'ók kaprī kumex ne kam 'ā kātām ne kumex. Ne kam 'ā kātāmja Metīndjwýnhmā kungā. Nym bep me'ō nija ne ō pi'ók kaprī kētē, pi'ók kaprī ngrire ne tu kum kunī ngā. O kute amikadja mỳjja byr ne krēn ne tīn kadja Metīndjwýnhmā kunī ngā. Kum 'ō nōr kētē. Kam ne ba ar amā, “Nām me kurām pi'ók kaprī rax ne kum kungā. Mrāmri ne ba ar amā arē”, ane.

Akubyn bōx djā kukām mỳjja apōx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nym ar kwý abenmā Metīndjwýnh nhō kikretija jarēnho mō. Ne abenmā, —Kēn ja ne mexkumrēx. Nym me o kikre nym kīnhkumrēx. Ja ne kikre jao kīnh ne. Ē, nym me kwý kute Metīndjwýnh nhō kikretio kīnh kadja kute apýnh mỳjja aben kadja ōrkam kute o kikre ja kīnhkumrēxja pumū, ane.

⁶ Nym kam arkum,

—Bir be, ar omū. Ar aje omūnhwā gēdja ō akati, o bikēnh djā nhō akati 'ýr bōx nym me kurē djwýnh prīne kikretī ngrā. Dja me kēn aben nhiby ikwā kunī nhikō rē. Nym kam kēn'ō aben nhiby nōr kētkumrēx, ane.

⁷ Nym ar kum,

—Bēnjadwýr, nhýnh amex 'ókam dja me kurē djwýnh o ane? Mýj gēdja kukām apōx bar omūn kam kōt ō akatimā ikaton ō akati ma? ane.

⁸ Nym kam arkum,

—Ar amijā ano týx, gē me'ō ar amā 'ēx ne ar anoo biknor ne Metīndjwýnhbē ar ajo akēx kēt. Be, me krāptī dja ī aben totokmā me'ýr bōx ne arým amijo 'ēx. Amijo 'ēx ne arým amijā imē. Amijā imēn arým memā, “Me anhō Bēnjadwýrbē kumkati kadja ne Metīndjwýnh ijano ba tēn bōx. Ba ibē Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arým akubyn bōx djā nhō akati kato, ane. Kwārīk wānh gar me wā kabēn mar ne mā mekōt abikamēnh ne ar mekōt aba kēt. Dja gar tu ate akrā.

⁹ Gêdja me abeno kurê djwýnh ne abenwýr prôt ne aben nhimexo ba gar omün kôt ama. Nhyr aje me kwý ta ò pykakam ò bënjadjwýro kurê djwýnh ne ta aje jãm abeno kukan aben paro ba. Dja gar mýjja ja man atín prãm kêt ne amã uma kêt. Ja kumrêx gêdja me ã o anhýro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ýr o tẽm rã'ã, ane.

¹⁰ Nãm ã Jezu arkum 'ã karõo anen kam aje arkum,

—Nã, apýnh me ba djãri gêdja me abenwýr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyr apýnh pyka abenã rôrök djãri dja me abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apýnh pyka djãri gêdja kam pyka tertet: t ne, tertet rax ne. Nhyr prãmdjwý me kwý nhimex. Nhyr apýnh me kanê djãri me kwý nhimex ne. Nhyr mýjja rûnh, mýjja pymadjwý kãjkwa kurûm apõ:x ne kumex.

¹² Nhyr bep mýjja ja apõx kêtri gêdja me ar ajo rôrök ne prïne ar ajo ajkê. Ne me bikprõnh djã'ýr ar apa 'amýn ar ajo mõn me bënjadjwýrmã ar ajo 'êx ne ar ajaxweo ar apýtãn mebê ijê djãkam ar arê. Ar amã ijabê ne amã ikãnhkõt gêdja me me bënjadjwýr'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrã. Me bënjadjwýr krymê me bënjadjwýr rûnh'ýr ar ajo mrã. ¹³ Kam, kamã gêdja gar memã ikukràdjã ny'ã ajarê gê me kuma. ¹⁴ Kam gêdja gar adjumar punu kêt ne amim, “Mýj ikabên gêdja me amiwýr ijo tẽ ba arê?” anhýr kêt. Ne, “Mã dja ba gêt memã amijã idjãprãrmã ikabên ja on?” anhýr kêt. Kwãrik wãnh gar ã amim anhýr kêt, anhýr djwýnhãm ã amim anhýr kêt.

¹⁵ Bep kati, ba gêdja ba ar ajamakmã ikabên wadjã. Ba gêdja ba ar amã ikabên jarê gar kam ikabên ja tãm memã arê nhyr kam ar akurê djwýnh te ar amã ãm týx ne kute kabên'õ mar ne kute bẽno ar ajapanhmãn tu anhikrê.

¹⁶ E kum ã, ar abãmmê, ar anã, ar akamy, ar anhõbikwaja tãm gêdja me ar akurê djwýnh'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrã nhyr me ar akwý pa. ¹⁷ Ikõt ar abikamênhkam dja me kunĩ kum ar akurê ne.

¹⁸ Nhyr bep Metĩndjwýnh ta gêdja prïne ar ajo djwum mex ne ar apumũnh 'ãno dja. Djãm kum ar apumũnh kangamã got? Kati, gêdjãm prïne ar apumũnh 'ãno dja. ¹⁹ Gora ar memã adjãm týx. Dja gar adjãm týx ne 'ãno djan arým tu atĩnkumrêx.

²⁰ Gêdja krãkamngõnh Djeruxarãmã ipõk mõ ne 'ã aben krãkã proo mõ gar kam omün arým kõt ama. Mrãmri ne arým ò akati tẽpo tẽ, Djeruxarẽo bikênh djã nhõ akati tẽpo tẽ, me kute me amõr djã ngrãnh ne kute prïne kapõnhmã ne arým tẽpo mõ. ²¹ Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ýr prôt ne. Nhyr bep krĩbê me ja gêdja me amikrà kêt mex ne amijã maje kurûm kato. Nhyr purkam me jamê, bãkam me jamê gêdja me aje akubyn ùrkwãmã mõr kêt. Dja me tu ãm kamã ajmã, apýnh krãnh'ýr ba. Akubyn krĩmã mõr ne bõx ne aje akubyn prôt kêt. Tu ãm kamã amũ prôt ne.

²² Be, akati kaprĩ ne ja. Akati kĩnh kêt:kumrêx ne ja. Mrãmri gêdja Metĩndjwýnh me axwekam ngryk ne me axwe pãnh prïne meo ajkê. Anhýr djwýnhãm ne Metĩndjwýnh pi'õk no'õkkam ja kunĩ'ã ajarê. Dja ò akati 'ýr bõx, anhýr djwýnhãm Metĩndjwýnh kute pi'õk no'õkkam arênh jakõt dja 'ýr bõx ne kam kõt ã o anhýro tẽ.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprĩ ra:x ne. Watĩre me nire tujarõ, watĩre me nire kute kra karãre jamýnhja. Mã gêdja me ja krãkamngõnh pymaje prõtja on? Metĩndjwýnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prïne kam meo ajkê, me axwekam. Metĩndjwýnh ta gêdja pyka ja'ýr me kurê djwýnh jano nhyr me me'ýr bõx ne Djeruxarãmã ipõk ne kam prïne me imexo mõ. Kãxdjwa kajgoo me kwý nhimex ne kam amipardja'ã me kwý pa 'amýn kam apýnh me bajtem

nhõ pykakõt me kungrà. Krākamngõnhre bajtem ja gêdja prïne Djeruxarêo ajkê, prïne o ajkên kungràn jãm o mrãn kurên kam arým mýrbê kam ajkarê. Kam bikarêr rã'ã: nhym arým me kute meo bikênh djã nhõ akati apêx. Arým me bajtem nhõ akati ja apêx nhym arým me mã mõ.

²⁵ Nhym kãjkwakam mýjja pumũnh kêt kwý rax dja apõx. Mytmê mytyrwýmê kanhêtirekam gêdja mýjja apõx ne kumex. Nhym pykabêdjwý ngõ rax dja tãm ne aben pumjuw ne mýja bê abenã ajkapĩ ne kam rãrã:ko nõ. Dja me apýnh õ pyka djãri omũn kam abenmã,

—Mýj got ja? Mýkam? anen kam umar punure. Te kute mýjja'õ marmãn mýjja'õ mar kêtumrêx ne kam axwe umarre. ²⁶ Ne kam terteto kumex. Mýjja puma kator ne kute prïne pykao bikamýr ne kute prïne meo bikênh pymaje ne me terteto kumex. Nãm me amijã ja kamnhix ne kam tĩn prã:m ne. Te tĩn prãme ne kam terteto kumex. Djãm mýjja puma ngri: ne apõxmã got me umaje tertet kêt ne. Kãjkwakam apýnh mýjja tý:x dja amingrêk ne.

²⁷ Kam gêdja ba me'ýr bõx nhym kam me kunĩ ipumũ. Ije amijo inhĩ dja ba imextire ne itýxkumrêx ne ipyma:kumrêx ne. Kam dja ba kãjkwakam kakrã kõt bõx nhym me kunĩ: arým ibõxkõt ipumũ. ²⁸ Kukãm ne mýjja apõxja. Bir be, gêdja mýjja ja arým apõxmo krax ga kam ar amikam atýx. Amikam atýx ne akĩnh ne. Arým ije ar apytãrmã me awýr ibõx 'ýr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemã mýjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽn arkum, —Gop ar pidjõbê pigêremê ràmtãxtemê pĩ kunĩ ma. ³⁰ Amex kutã gêdja 'õ ingrã gar kam arým amexmã kamnhix nhym kam arým amex ne.

³¹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apõx mõi ane gar kam arým ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx ne me kadjy ibênjadjwýr rax ne ipymao ije me utãr ne ar meo ibamã arým 'ýr. 'Ýr dja mýjja apõx tẽ. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã, nhym bep ibõx kutã gêdja mýjja pymatija apõx mõi.

³² Nã, mrãmri ne ba ar amã kõt arê. Ar anhõ krõkam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêttri mýjja ja kunĩ apõx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³³ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kãjkwã ã apêx nhym bep ba ikabên gêdja 'õ biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mýjja jarênh ja kunĩ apõx nhym me omũ.

³⁴ Gora ar ikam amakbê amijã ano týx ne amijãno dja. Gar mrãmri akukràdjã mexbito atêm rã'ã. Kwãrĩk wãnh gar kadjwati kangõkõtbit* ar aban o akõm nhym kute bõm ar ano rênh ne prïne kute ar ano kamrêkwã wãm nõ. Ne kõt arĩk ar abawã gêdja wãm nõ. Kwãrĩk wãnh gar pyka jabêbit adjumar punukõtbit ajamak bën ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhýr aba ba kam ar ajaêrbê bõx gar kam ajmã imã amijarênh on? ³⁵ Kute mrãmri ne me mrymã krĩn kute aêrbê parja pyrãk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbê bõx, pyka kunĩkõt dja ba ã ar ajaêrbê ibõxo ane, ar akunĩ jaêrbê ibõxo ane.

³⁶ Kukãm dja ã mýjja kunĩ apõx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam am amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metũndjwýnhmã amijo adjã'wýr rã'ã gê ar ajo týx. Gar atýx ne mýjja punu apõxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibõxkam amikam apijãm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibõxja ikabem amikam apijãm kêt ne aku'ê.” Nãm ã Jeju arkum bõx djã nhõ akatimê kukãm mýjja apõx djã nhõ akatimê arkum arêhno ane.

* **21:34** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunija, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

37-38 Ne kam akati kunikôt memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarėnh tẽ. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarėnh tẽ. Nnym amykry nnym kam krãnhbẽ Oriwẽre'yr tẽn kam ikwã. Nnym akati nnym ajte akubyn Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr tẽn kam ajte memã 'ã ujarėnho dja. Nnym me kryrãm 'yr ban bõx ne ujarėnh ma nnym amykry nnym me mã ba. Nãm ã akati kunikôt ã o anhýro tẽ.

22

Me kute Jeju bĩn kadjy o aben maro yr.

Mat 26.14; Mak 14.10

¹ Arým ne Metĩndjwýnh nhõ akati, amrẽbẽ Metĩndjwýnh me irõbẽ mrãnh nnym me mã kõt kute mar nhõ akati arým o rãm ne ja o mõ. Kam ne me djwýponhrebít kũ.

² Nnym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me abenmã Jeju'ã karõo mõ. Mete bĩnmã ne me abenmã 'ã karõo mõ. Ne kam me kum me kãtãmja pyma ne. Me kãtãm ja ne me kunĩ kum Jeju Kĩnhĩ. Nnym bep me ja, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me kum kurẽ ne kam kute bĩnmã abenmã 'ã karõo mõn kam kum me kãtãmja pyma ne.

³ Nnym kam Xatanaj Djudamã wadjã. Jeju kõt ba djwýnhbẽ 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadjĩ. Kumã ne Xatanaj wadjã. ⁴ Arým Djudamã wadjã nnym kam arým mã me'yr tẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Metĩndjwýnh nhõ kikretikam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ me'yr tẽ. Me'yr tẽn bõx nnym me abenmã 'ã ãpnẽnho nhỹ. Nnym kam me kum,
—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurẽ kêt, ane.

⁵ Nnym kam arým me kĩnhkumrẽx. Kĩnhkumrẽx ne kam kum,
—Mexkumrẽx. Gẽdja bar kam pãnh amã pi'õk kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nnym kam “Ã” ane. Nnym kam me arým kum pi'õk kaprĩre ngã nnym kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arým Jeju'ã amim karõo tẽ. Me 'ã bikprõnh kेत्रĩ, me no prãri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĩn kेत्रĩ kõt ba djwýnhmẽ ro'ã õ kwý krẽn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nnym kam mebẽ idjaer kukràdjãkõt mete djwýponhbit kur nhõ akati arým kato. Kam ne me apýnh ũrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kubõn kuku. Amrẽbẽ Metĩndjwýnh me irõbẽ mrãnh nhõ akati me kute kõt mar kadjy ne me ã o ane. ⁸ Kam ne Jeju kõt ba djwýnh jano. Nãm Pedrumẽ Djuão ar anon arkum,

—Ar tẽn ar ikutẽp mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyrewã bĩn aga. Bar wãm bõx gwaj kukrẽ. Gwaj baje Metĩndjwýnh me irõbẽ mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽ, ane.

⁹ Nnym ar kum,
—Nhýnh gẽdja bar ar akutẽp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nnym kam arkum,

—Ë, ba ar amã arẽ. Gẽdja gar tẽn krĩ'yr bõx nnym me'õ my ngõo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kõt tẽ nnym ũrkwãmã wadjã. Gar kõt wadjãn kam õ kikre djwýnhjamã kum, “Bẽnjadjwýr ne amã, ‘Nhýnh kumoka'ẽ ja ne me bõx ny kadjy, dja ba ikõt ba djwýnhmẽ ro'ã bõx ne kam inhõ kwý krẽ? Ar ije Metĩndjwýnh me irõbẽ mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽ? ane.”

¹² Dja gar ã kum ane nnym kam ar amã kumoka'ẽ rax jakre, kýjrũm imõkkam

kumoka'ê raxwā jakre, kapõnh pro, arým o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adji, ane.

¹³ Nhyam kam ar tẽn kam kajpa. Kute arkum arênh kôtô. Kute arkum arênh kôt ne ar tẽn me'ôja pumün kam kôt tẽn ũrkwāmā wadjàn kam ar kutêp mryga.

¹⁴ Nhyam Jeju kute kôt ba djwýnhõ mörja'ã arým apajrüm myt tẽn. Nhyam ar bõx ne kam ro'ã õ kwý krênmä arým nhý. ¹⁵ Nhý nhyam Jeju arkum, kôt ba djwýnhbê 12mã,

—Ba ne ba imã gwaj baro'ã banhõ kwý krên prãmkuvrêx. Itokry kêttri gwaj baro'ã baje Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krên prãmã. ¹⁶ Ê, ba ar amã arê. Ja dja ba krên o ino re. Ne kam ajte krên kêt 'iry:n kam Metĩndjwýnh me kadjy bẽnjadjwýr ne kute me utår ne kute ar meo bakambit gêdja ba ajte inhõ kwý krên djã djwýnhja krê, ane.

¹⁷ Ne ngõnhkrãkam uba kangõjadjwý byn 'ã Metĩndjwýnhmã õdjãnh jarên kam arkum,

—Mĩ, ar jao ikõ, aben nhipêã o akõmo mõ. ¹⁸ Ba ar amã arê, gar ama. Ije pidjõ kangõo ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwýnh kute amim õ me ja kunĩ pytår ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjõ kangõ nyo ikõ.

¹⁹ Ne kam ajte djwý ja byn 'ã Metĩndjwýnhmã õdjãnh jarên kam kokijn apýnh arkum kungån arkum,

—Ê, inhĩ ne ja. Inhĩ'ã ne ba djwý jakren ar amã kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pĩte'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ ja'ã djwý jakren krê. Dja gar krên ã imaro anen imar rã'ã ne, ane.

²⁰ Nhyam ar õ kwý krên pa nhyam kam ajte uba kangõ byn kam arkum,

—Ikamrõ'ã ne ba pidjõbê uba kangõ jakre. Dja me ibĩ nhyam kam ityk jakõt dja ikamrõ ã me akadjy prõt ne bixabjêr ane. Ikamrõ jakõt gêdja Metĩndjwýnh me amã kukràdjã ny, kabên ny jarênh mãmdji.

²¹⁻²² Ê, ikuri ýr ne õ kwý krêno ýr ja gêdja ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrêbê ne Metĩndjwýnh me kute ibĩn kadjy amim ijã karõ. Kute amim ijã karõjakõt gêdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibõxja gêdja me ibĩ. Watĩre kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhwã. Ta gêdja tokry rax ne, ane.

²³ Nãm ã Jeju arkum ane nhyam kam kôt ba djwýnhja abenmã,

—Ije, mýj gwaj bajõ dja gwaj kurê djwýnhmã kanga? ane. ²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwýnhdjwý abenbê bẽnjadjwýr pytåro kumex. Ne abenmã,

—Ba gêdja ba gop ibẽnjadjwýr raxo ar ajakre, anhýro kumex.

²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bẽnjadjwýr rũnh kabẽno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprĩkõt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibẽnjadjwýr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bẽnjadjwýr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhýr kêtkuvrêx ne. Dja gar ajõ abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katẽn tẽn. Ne ar ajõ amikam aben kadjy abẽnjadjwýr jabej gêdja ga tu ar memã adjãpênh aba. ²⁷ Nhyam ne bẽnjadjwýr raxo kute aben jakrenh? Djãm kum ýr nhyam kute 'ýr õmrõo tẽnja? Når kon djãm kum ãpênh ne kute kum õmrõ ne o tẽnja? Kum ýrja. Bep kati, ba ne ba te ibẽnjadjwýr raxo me bẽnjadjwýr kunĩ jakren tu amijo ikåtãm ne ar ar amã idjãpênh iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

28 Ë, ar ga ne gar amexkumrëx. Nām me te kum ikurên ijo ajkê gar mā ijā angrā tÿx ne. 29-30 Kam gêdja ba akati 'ökam arÿm ar ajā bēnjadjwÿr rē. Ibām ne ijā bēnjadjwÿr mē ba kam badjwÿ amidjō'ā ar ajā bēnjadjwÿr rē. Kam dja gar inhō pyka djwÿnhkam ar akadja ibēnjadjwÿr ne ije ar ajo ibakam ikôt anhō kwÿ krên kôt ikō. Kam dja gar me bēnjadjwÿr rÿnh krī djākam memā akrīn ar meo aba, apÿnh me kute mekbê idjaermā idji jarēnh djāri kubê 12jamā akrīn ar meo aba, ane.

31 Ý, Ximāo, Ximāo, ota arÿm Xatanaj ar ajā Ibām ma, kute ar akabimā, mrāmri ar amā ikīnh ne ijā angrā tÿx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrāmri ne me kute bāy 'ykā katêk ne kute djwÿ kapīn djākam krīn kute kapīn ja pyrāk. Dja ā Xatanaj kute ar akabimā ā ar ajo ane. 32 Ë, Ximāo, ba ne ba arÿm Ibāmmā ajo a'uw. Ijā angrā tÿx ne mā ikôt abikamēnh ne ar ikôt aba kadja. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwÿr amijo akēxkam gora akamydjwÿo tÿx, ane.

33 Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwÿr, ba dja ba apymaje iprôt kêtukumrëx ne. Gêdja me kute abē ijē jabej akôt ibē ijē. Ne kute abīn o mōr jabej akôt ibī, ane.

34 Nhyam kam Jeju kum,

—Kati, ba amā arē, Pedru. Akamāt ja tām kam ôkrēñē'ānh kār kētri dja ga amijā maje memā ajēxo dja. Memā aminēje ajēxo adjāmo amānhkrut ne ikjêkēt ne memā, “Kati, ije tāwā pumūnh kēt”, ane. Be, dja ga ā memā ijā ane. Ba arÿm amā arē, ane.

35 Nām Jeju ā Pedrumā anen kam ajte arkum,

—Ije ôbē ar ajanor gar anhÿkam amōr ne aje anhō katōk'y djā, aparkā 'ō byr ne o amōr kēt ne ajēnh 'ō aje tur ne o amōr kētja, djori kam ar anhō mÿjja kēt? Ne kam ar anhō kwÿ krên djā kēt? ane.

Nhyam ar kum,

—Kati, kam ar inhō mÿjja, kam ar inhō kwÿ krên djā. Me ne me ar imā kungā, ane.

36 Nhyam kam arkum,

—Nhyam bep jakam ne atemā. Jakam dja gar anhō katōk'y djāwā jamā ne ajēnhdjwÿ'ō tun o mō. Ne anhō kàxdjwa kajgo kēt jabej on kadja amin-hinōkātiwā ngān pānh pi'ōk kaprī byn amim o 'ō byn ar o mrā. 37 Ba ar amā arē. Arÿm ne me kute ibīnmā arÿm ijo rā:m ne jao tē. Amrēbē me kute Metīndjwÿnh kabēnkam ijā pi'ōk no'ōkkam kute, “Nām me o axwen me axwemē ro'ā kubī”, anhÿr ja arÿm kator 'ÿ:r. Amrēbē me kute ijā pi'ōk no'ōk ja gêdja mrāmri on kato nhyam me omū, ane.

38 Nhyam ar kam kum,

—Bēnjadjwÿr, omū, ota ar inhō kàxdjwa kajgo amānhkrut, ane.

Nhyam kam arkum,

—Ā, aj, anū, ane.

Pidjôkôkam Bāmmā amijarēho Ýr.

Mat 26.36; Mak 14.32

39 Nām arkum “Anū” anen ate kikre kurūm katon krānhbē Oriwēre'ÿr kôt ba djwÿnhomō. Kute 'ÿr aro mōr tūmjā 'ÿr ne ajte aro mō. 40 'ÿr aro mōn aro bōx ne kam arkum,

—Ar Metīndjwÿnhmā amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ā ar amā apnē, gar mekôt ajaxwe kēt. Ja kadja dja gar kum amijo a'wÿ, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tēn ŷro rām ne nĭj. Nām kôt ba djwŷnhmā iren tēn ŷro rām ne nĭj ne kônkrāo nhŷ. Ne kam arek Bāmmā kabēno nhŷ. ⁴² Ne kum,

—Djūnwā, aje ibē ikaprĭja kadjār jabej on ibē kaba. Aje ibē ikaprĭ kadjār nhym me kute ibĭn kētmā ne ba amā amijarē. Nār kon, dja ga mrāmri ibē kadjār kēt jabej ba tu mrāmri itokryo itēm rā'ā. Djām ba ne ba amimar kôt ar amijo iba? Kati, akabēnkôt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhyam kam kàjkwa kurŷm kadjy mrānh djwŷnh 'ŷr ruw ne kam o tŷx ne.

⁴⁴ Nhyam kam akubyn Bāmmā amijarēnho nhŷ. Kaprĭ ra:xkam ajte akubyn prĭne kum amikôt amijarēnho nhŷ. Kaprĭ raxkam ne ō djākam tokry. Tokry raxkam ne arŷm 'ā ngō pepeko dja. Djām 'ā ngō? Kati, kamrō ne prōto dja, pykakam totoko dja. ⁴⁵ Ne Bāmmā amijarēnho nhŷn kam kum amijarēnh pan kāmā djan kam akubyn kôt ba djwŷnh'ŷr tē. Nhyam kôt ba djwŷnh arek ōto kumex. Kaprĭ raxkam arek ōto kumex. ⁴⁶ Nhyam kam arkum,

—Mŷkam ne gar arek anhōto akumex? On ar kāmā djan Metĭndjwŷnhmā amijo a'wŷ. Gēdja me te ar ajaxwe'ā ar amā apnē, gar mekôt ajaxwe kēt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wŷ, ane.

Me kute Jejuo tŷm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabēno ām rā'ā nhyam arŷm me kute pa 'amŷnh ne o mōrmā arŷm 'ŷr bōx. Me krāptĭ ne me arŷm 'ŷr bōx. Djuda, Jeju kôt ba djwŷnhbē 12ja'ō ne 'ŷr meo mō. Ne kam kute o tŷm ne kute ine kaōrmā 'ŷr tē. ⁴⁸ Nhyam kam kum,

—Djuda, djām aje inhine kaōro atēm pro aje memā ijo atŷmmā ne ga iwŷr tē? Nā gām ajēx ne ije amijo inhĭ ne me awŷr ibōxja ijo anhōbikwan inhine kaō, ane.

⁴⁹ Nhyam kam Jeju nhō àpēnh bu'ā ku'ēja arŷm kuma, tu amikam kuman kum,

—Bēnjadjwŷr, djām ar ije kàxdjwa kajgoo me ja parmā? ane. ⁵⁰ Nhyam ate ar'ō me'ōjamā akabē, me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax nhō àpēnh ja'ōmā akabēn toxy anen arŷm amak nhĭkĭ ta, amak djubōk ne kuta. Nām tu amak toprik ane nhyam wānh amak tŷm.

⁵¹ Nhyam kam Jeju,

—Aje, anŷ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djām djā kupē nhyam arŷm ajte amak mex ne.

⁵² Nhyam kam me kute pa 'amŷnhmā 'ŷr mōrjamā, me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē Metĭndjwŷnh nhō kikretikam krākamngōnhmē mebēngētemā,

—Ije djām idjākĭnhĭ ne ga me aje ibĭnmā iwŷr anhō kōmē anhō kàxdjwa kajgomē o mō? ane. ⁵³ Myt kunĭkôt ne ba me akam ar Metĭndjwŷnh nhō kikretikam iba ga me kam kam ijo atŷm kēt ne. Nā, mrāmri me anhō akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamāt kō tyk pyrāk. Nām prĭne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amŷnhmā iwŷr mō, ane.

Pedru aminėje 'ēx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nām ā memā ane nhyam kam me pa 'amŷn kam me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax nhō kikre'ŷr o mō. 'ŷr o mō nhyam kam Pedru mekôt tē, nĭjar memā kre rax ne tē. ⁵⁵ Nhyam me arŷm Jejuo mōn o bōx, me kute pa 'amŷnhja ne me arŷm o mōn o bōx ne kam kikre nhĭpōkri kēnh ngrire jakam amim kuton kam 'ā ànhŷnho kumex. Nhyam kam Pedru mekôt tēn 'ŷr

wadjàn kam me ikô'ã nhỹ. ⁵⁶ Nhyim bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh kurererja kuwy pômã omũ ne kam 'ÿr tĕn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwÿ ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhyim kam Pedru aminĕje 'ĕx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kĕt, ane.

⁵⁸ Nhyim adjynkĕt ne me'õ mydjwÿ 'ÿr bõx ne omũn kam kum,

—Gadjwÿ ne ga abĕ õ àpĕnh'õ, ane.

Nhyim kam kum,

—Kati, arkati. Ibĕ õ àpĕnh kĕtĕ, ane.

⁵⁹ Nhyim 'ãtũm nhyim ajte me'õ myjadjwÿ 'ÿr bõx ne 'ã no tÿx mex ne 'ãno djan memã arĕn memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwÿ arkôt ba. Kubĕ pykabĕ Garrĕja kra'õ, ane.

⁶⁰ Nhyim kam kum,

—Kati, ije akabĕnwã mar kĕt. Ije akabĕnwã mar prãm kĕtkumrĕx, ane. Ne kam kabĕno ÿr rã'ã nhyim 'ã õkrĕnĕ'ãnh kã. ⁶¹ Nhyim kam Bĕnjadjwÿr 'ÿr akĕx ne omũ. Nãm ar aktã aben pumũ. Nhyim kam arÿm Pedru Bĕnjadjwÿr kabĕn ma. Kute anhyr djwÿnhãm kum kabĕn jarĕnh ja ne arÿm kuma. Kute kum,

—Akamãt ja tãmkam õkrĕnĕ'ãnh kãr kĕtri dja ga aminĕje ajĕxo amãnhkrut ne ikjĕ kĕt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kĕt”, anhyr ja ne arÿm kuma. ⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprĩ raxkam ne mÿr rax ne.

Krãkamngõnh kute Jeju'ã bĕno bikĕnho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyim me kute Jeju pumũnho ku'ĕja kam bĕno ajkĕn tak ne. ⁶⁴ Nãm me no'ã pron kam apÿnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'õ kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arĕ, ane.

⁶⁵ Nãm me prĩ:ne o ajkĕ. Nãm me aprÿ:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kukjĕr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyim arÿm akati nhyim kam mebĕ idjaer bĕngĕtmĕ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿrmĕ me kute Mõjdjĕ kukràdjã mar djwÿnhmĕ, me ta ne me aben pydjĩn amiwÿr Jeju 'uw. Nhyim kam me me'ÿr Jeju mõn o bõx ne me kabem kudja. ⁶⁷ Me kabem kudja nhyim me kum,

—Goja on me imã amijarĕ. Djãm abĕ me babĕ idjaer nhõ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati, nĕn? Goja on me imã amijarĕ, ane.

Nhyim kam memã,

—Got ba ren me amã amijarĕ ga ren me amim imar kĕtkumrĕx ne. ⁶⁸ Ba ren badjwÿ me akukij ga ren me imã arĕnh kĕt ne. ⁶⁹ Nhyim bep jakam gĕdja ba on Metĩndjwÿnh pymati djubõk'ãnh nhỹ. Ba ije amijo inhĩ ne ibĕnjadjwÿr raxkam gĕdja ba ubõk'ãnh nhỹ, ane.

⁷⁰ Nhyim kam me kunĩ kukij ne kum,

—Djãm abĕ Metĩndjwÿnh kra? ane.

Nhyim kam memã,

—Ãã, kôt ne ga me aje arĕnhwã, ane.

⁷¹ Nhyim kam me abenmã,

—Bir be, arÿm ta kute amijo Metĩndjwÿnhja ma. Mÿj kadjy dja gu me ajte me'õdjwÿ kukij? Kati, ta ne arÿm amijarĕ gu me arÿm kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam me rûnhja eku:n kâjmã djan mûjar Piratu'ÿr o môn o bôx. ² O bôx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarêñ kum,

—Ë, tãmjã ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tÿm ne awÿr o mō. Nãm we me imã, “Kwãrîk wãnh ga me bënjadwÿr raxbê Xedja me kunimã ÿr djwÿnhmã pi'ók kaprî nhôr kêt”, ane. Ibê me anhō Bënjadwÿrbê kumkatikam gédja ba ipymao ar me apytàn me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'éxo ane.

³ Nhyam kam Piratu Jejumã,

—Djãm abê mebê idjaer nhō bënjadwÿr rax? ane.

Nhyam kam kum,

—Ãã, kôt ne ga aje arênhwã, ane.

⁴ Nhyam kam Piratu me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bënjadwÿrmê me krãptimã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêtumrêx, ane.

⁵ Nhyam kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prîne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurüm tën Djudêjakam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krî 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krî 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amũ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arÿm bôx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ Nhyam Piratu me kabên ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'ô? ane.

⁷ Nhyam me kum “Ãã” ane. Garrêjakam me ja nhō bënjadwÿr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bôx. Kam ne Piratu Erodji'ÿr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhyam me arÿm 'ÿr o bôx. ⁸ Nhyam Erodji Jeju pumün kam kînhkumrêx ne. Amrêbê ne Jeju'ã ujarêñh man kam te kute târi omünh prãme. Nhyam kam me arÿm 'ÿr Jejuo môn o bôx nhyam kam kînhkumrêx ne. Kute kum mÿjja pumünh kêt'ô nhîpêx nhyam kute omünhmã ne bit 'ã kamnhîx ne. ⁹ Ne kam te Jeju kukjêr krãptî ne. Nhyam murãmri bën kêt mex ne dja.

¹⁰ Nhyam bep me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bënjadwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me Jeju kuri ku'én kam mã kum arê. Kum kâtãm jarêñho ku'ê. Djã nãm me akrãnmã kum arê? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarêñho bê: ne. ¹¹ Nhyam kam Erodji ô krãkamngônhrêmê ro'ã Jeju japrÿ ne 'ã keket ne kam kum me bënjadwÿr kà jadjàn kam akubyn ajte Piratu'ÿr ano nhyam me ajte akubyn 'ÿr o môn o bôx.

¹² Nhyam Erodjimê Piratu ar myt tãmkam abeno ôbikwa. Jejukôt ne ar abeno ôbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arÿm Jejukôt abeno ôbikwa. Piratu kute Erodji'ÿr Jeju janorkam ne ar arÿm abeno ôbikwa.

Piratu kute Jeju bîn kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhyim me akubyn Piratu'yŕ Jejuo mōn o bōx. O bōx nhyim kam Piratu me kadjy Meŕindjwŕnh mar djwŕnh nhō bēnjadjwŕmē me kute meo ba djwŕnhmē me kâtāmmē meo akprōn kam memā,

¹⁴ —Ē, tām ne ga me iwŕr o mōn o bōx ne kam imā, “Tāmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipōkri kukij, nhyim ajmā kute kētkumrēx. Mexkumrēx. Nā gām me ajēx ne arīk kāmex jarē. ¹⁵ Nhyim Erodjadjwŕ te ikudjwa kukij nhyim mexkumrēx. Ga kute ajte akubyn me bawŕr anorja pumū. Be, mŕj kadjy dja ba kubī? Ije bīn prām kētē. ¹⁶ Kam dja ba tu kaprēprēk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhyim kam me kunī axikōt kum 'ā àpnēnho kumex. Ne kum,

—Kati, on o tēn abīn me imā Baraba bōm amē, ane.

Nām Piratu me kute Meŕindjwŕnh me irōbē mrānh nhō akati mar kunīkōt me pŕnh ne bōm me rēnho tē. Me axwe nhyim kute me bē ijēja ne bōm me rēnho tē. Baraba ne axwekumrēx. Nām me bēnjadjwŕr kadjy memā 'ēx nhyim me me bēnjadjwŕr'yŕ prōt ne, nhyim ta adjwŕnhdjwŕ me kwŕ pa. Tām ne Piratu kubē ijē. 'Ā ne me ku'uw ne kum,

—On rūm tāwā o tēn abīn pānh me imā Baraba kaba, ane.

²⁰ Nhyim Piratu te kute Jejumā irer prāme. Ne kadjy ajte memā kabēn ne memā,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ Nhyim me kāj bē: 'ā kum apnēn kum,

—On pīte'y'ā anhō. On pīte'y'ā anhō, anhŕro kumex.

²² Nhyim kam ajte memā,

—Tō mŕyak? Mā ne kute dja ba kubī? Djām axwe? Nā bām te kukij nhyim axwe kētkumrēx. Kam ne ba ije bīn prām kētē. Dja ba tu kaprēprēk kajgon kam akubyn ano, ane. Nām te memā anen te memā anen kam arŕm ajte te memā ane.

²³ Nhyim me mā 'ā kum apnē. Nām me kāj bē kum 'ā àpnēnho kumex ne kum,

—On pīte'y'ā anhō, on pīte'y'ā anhō, ane. Nām me tŕxo Piratu jakrenh mex ne prīne kabēno katy. ²⁴ Nhyim kam me umaje “Ā” anen tu memā kanga.

²⁵ Nhyim me'ō kute bēnjadjwŕr kadjy memā 'ēx ne ta kute me kwŕ parja Piratu kaba. Me kute Piratumā “Me imā Baraba bōm amē”, anhŕr ja ne kaban anon kam pānh memā Jeju kanga, krākamngōnhre kute Jeju bīnmā memā kanga. Me kum kurēkam ne me 'ā Piratumā apnē, kute bīnmā. Nām me kum 'ā àpnēnho katyk mex ne. Nhyim kam arŕm me kute bīnmā memā kanga.

Me kute pīte'y'ā Jeju nhōr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ Nhyim kam krākamngōnhre arŕm o mō. O mō nhyim kam me'ōja tēn me kajpa. Me'ō nhidjibē Ximāo, pykabē Xireni kra'ō. Arwā kurūm ne tēn me kajpa nhyim me pa 'amŕn ikreikam pīte'y djin kam kum,

—Kum amŕ, ane.

Nhyim kam kumŕn o Jeju katēn o mō. ²⁷ Nhyim me itepato kōt mō. Nhyim me niredjwŕ kōt mō. Mōrkōt abej mŕr mō, kāj bē abej àmra mō.

²⁸ Nhyim Jeju me'yŕ akēx ne memā,

—Ē, àpnhŕre ar, Djeruxarēkam me kra, kwārīk wānh ga me ijabej amŕr kēt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw. ²⁹ Dja ĩ meo bikēnh djā nhō akati me awŕr bōx. Dja me awŕr bōx nhyim me abenmā, “Ŷ, me nire kra kētja ne me mrāmri kīnhkumrēx. Ne me kute kra jamŕnh kētdjwŕ

kĩnhkumrêx. Ne me kute krao kaôr kêtđwỳ kĩnhkumrêx”, ane. Me jabit dja me mã prôt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,
‘On amrê me inhiy arôrôk ne me inhimex’, ane.

Ne kam ajte krãnh kryre jamã,
‘On amrê me inhiy arôrôk ne me ijo apđju’, ane.”

³¹ Ga me kute ã pĩ ngoo anhÿrja pumũ. Godja arÿm pĩ ngrã nhyr mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêtđwỳ ne itokry rax ne. Nhyr bep mrãmri me axweja, mã dja Metĩndjwỳnh me on, Djeruxarêkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikênh dja nhõ akati đwỳnh rãm ã memã arênhon anen ta amijaxwe kêt'ã pĩ ngo jakren me axwe'ã pĩ ngrã jakre.

³² Nhyr me amẽ ar kãtãmja Jejukôt aro tẽ, me kute pĩ'ã Jejukôt ar nhõr kadjy. Ar kute mekam ar amikrão baja ne me kute Jejumẽ ro'ã ar parmã aro mõ. ³³ Aro mõn aro bõx. Krãnhbẽ me krã'i'ÿr ne me Jeju aro bõx. Aro bõx ne kam apÿnh pite'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kãxirãxo iten ar parjamõ iten kam kãmã krekam ar umjuw. Nhyr arÿm ar arij. Jeju òkredjãkôt wajêt nhyr aktã ar axweja ijên o wajêt. ³⁴ Nhyr kam Jeju me nêje Bãmã kabên ne,

—Djũnwã, dja ga tu imar krãtan mekam angryk kêt. Me kute ibĩnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibĩnja ne me kute gu bakukrãdjã mar kêtđwỳ, ane.

Nhyr kam me abenmã kãja ngrã. Nãm me apÿnh kute kã jamÿnh kadjy kên kryre rẽ. Me kute ari kên kryre rênhkôt ne me amijo kubêkã pytãn amÿ.

³⁵ Nhyr me kunĩ no ma mõn Jeju pumũnho dja. Nhyr me bẽnjadjwỳrdjwỳ aprÿo dja. Nãm me abenmã,

—Amũbit ne me utã. Goja gẽ ta amiptã. Goja gẽ Metĩndjwỳnh kute anor nhyr kubẽ me banhõ Bẽnjadjwỳrbẽ kumkatikumrêx jabej goja on amiptã, Metĩndjwỳnh kute amijo utar jabej goja on amiptã, anhÿro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhyr me krãkamngõnhredjwỳ 'ã keket ne aprÿo kumex. Nãm me 'ÿr bõx ne kum pidjõ kangõ kadjã bẽn kum,

—Ajrã, goja on amiptã. Goja abẽ mebẽ idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax jabej goja on amiptã, anhÿro dja. ³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimõkri pi'òk no'òk nhípêx ne kunhõ. Me kute omũnh ne kam kute,

—Mebẽ idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax ne ja, anhÿr kadjy ne me imõkri kunhõ. ³⁹ Nhyr kam me kute Jeju nhikõ'ã amẽ ar axwe nhõrja ikjêja Jeju japrÿo wajêt. Ne kum,

—Goja abẽ mebẽ idjaer nhõ Bẽnjadjwỳrbẽ kumkatikumrêx ne goja on amiptãn ar badjwỳ ar ipytã, ane.

⁴⁰ Nhyr kam ikjêja kum bẽn tÿx ne kum,

—Kwãrĩk wãnh. Birãm amã Metĩndjwỳnh puma kêtđwỳ. Me kute gwaj bajanhõr ga arÿm gadjwỳ atyk 'ÿrja pumũ ne kam ajmãn amã Metĩndjwỳnh puma kêt mex ne. ⁴¹ Mrãmri ne me kute arÿm gu babĩnmã arÿm ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrão baba nhyr arÿm me kute pãnh gu babĩnmã. Nhyr bep tãmja ne kute ajmã mÿjja 'õo kêtđwỳ, ane. ⁴² Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhõ me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwỳr ne aje ar meo abakam gora badjwỳ ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhyr kam Jeju kum,

—Myt ja tãmkam dja gu baro'ã kãjkwakam Ibãm nhõ pyka'ÿr bõx. Mrãmri ne ba arÿm amã ikabên pyđjin arẽ, ane.

44-45 Nhyṁ ar̄yṁ kàjkwa nhìpòkri myt nh̄y. Nhyṁ kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunìkòt me'ã akamàt kô tyk ne, arngro kêtukumrêx ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyṁ 3 orakam, amykrykambit ar̄yṁ ajte kàjkwa no pôt ne. Ar̄yṁ ajte myt kato. Nhyṁ ar̄yṁ Metĩndjw̄yṁnh nh̄o kikreti kadjw̄yṁnhbê kubêkàtija ta amikadjô. Nãm kônh e ty:k ane. 46 Nhyṁ kam Jeju Bãmmã amijarê. Kàj bê kum amijo akij ne kum,

—Djũnwã, ba wãm aw̄yr ikarô jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarô janon ate ty. 47 Nhyṁ krãkamngônhre krãptbê 100 nh̄o bẽnjadjw̄yr Jeju tykkòt omũn kam Metĩndjw̄yṁnhmã rax jarê, ne,

—Mrãmri ne djãm tãmja axwe kêtê. Mexkumrêx, ane.

48 Nhyṁ me itepato kute Jeju tykkòt omũnhmã môrja ar̄yṁ m̄yja kunĩ pumũn kam akubyn mõn kaprikam aminhòkòt titiko mô, ùrkwã'yr binhirênh mô. 49 Nhyṁ bep òbikwa kunĩmê, Garrêja kurũm me nire kòt môrjamê, me tãm ne me arek omũnho dja, kum kre rax ne omũnho dja.

Me kute Jeju jadjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

50-52 Nhyṁ kam me'ò nhidjibê Jòdje ne Piratu'yr tẽ. Mebê idjaer nh̄o krĩ'ò nhidjibê Armatêkam kra'ò. Nãm me rũnh bikprõnh djakam mekòt mrã. Kabẽn mexkumrêx, katàt ne mrã. Nhyṁ me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nh̄y nhyṁ kam te nêje me kukrà. Atemã ne kabẽn. Me ja kabẽnkòt kabẽn kêtê. Nãm amim Metĩndjw̄yṁnh kamnh̄ix ne. Metĩndjw̄yṁnh bõx ne me kadjy bẽnjadjw̄yr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnh̄ix ne. Tãm ne Piratu'yr tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rw̄yk ne adjãrmã ne 'yr tẽn bõx ne 'ã kuma.

53 Nhyṁ kam kum “A” anen kam kum kanga. Nhyṁ kam pite'y'yr tẽn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubêkã mexja byn kam prĩne o kupun kam kẽnkekam adjã. Me kute kẽnkre kakrw̄yṁnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'ò jadjãr kêtukumrêx. Kam ne adjã. 54 Pi'òk rãrãr nêje akati jakam ne adjã. Akati jakam ne me no katon ò m̄yja kupênhõ kumex. Pi'òk rãrãr kêtiri ò m̄yja kupênhõ kumex. Akati jakam ne adjã.

55-56 Nhyṁ me nire Garrêja kurũm Jeju kòt môrja mekòt mõn omũ. Nãm me kute kẽnkekam adjãrkòt omũn kam akubyn ùrkwãmã mõn bõx. Bõx ne kam me kudjy djãmê pidjy nh̄ĩmê kubyn abenkam o akàn kam kadjy kudji. Nhyṁ pi'òk rãrãr nhyṁ ar̄yṁ me nire tyk djã kêtõ kumex, Mòjdjê kukràdjãkòt ne me pi'òk rãrãrkam tyk djã kêtõ kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

1 Nhyṁ ar̄yṁ pi'òk kamrêk. Nhyṁ ar nire kry:rãm kô rã'ã kute me kudjy djã abenkam o birênh ne irja byn 'yr o mô, kẽnkre'yr o mô. Ar kute kẽnkekam adjãrja'yr o mô. 2 Nãm ar bit Jeju'yr o mô, ar kute o kudjymã ne ar bit 'yr o mór kajgo. Nhyṁ ar̄yṁ me kute kẽnpotio 'ã ijêja ar̄yṁ amijã kutan kre jakã'ã amidjan dja. Me'ò ne o mõn kudja nhyṁ dja. 3 Nhyṁ ar nireja 'yr mõn kẽnkrẽmã wangij ne kam te Jeju nõr djã kamũ nhyṁ nõr kêt ne.

4 Nhyṁ ar te kute m̄yja'õ marmã o dja nhyṁ adjyngkêt ne ar my amãnhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Ò kubêkã jadjê:nh ne ar kuri dja. 5 Nhyṁ ar te tĩn prãme ne rôròk ne ponh ne ikwã. Nhyṁ kam arkum,

—M̀ykam ne gar me tykkam me'õ akubyn t̃nja jabej m̃õ? 6-7 Ē, ar ñõr k̃tja pumũ. Ar̃ym ne akubyn t̃n ne kato. Djã ne gar kab̃nja ma. Amr̃eb̃e ne ar amã, Garr̃ejakam ar ba rã'ãkam ar amã, “G̃edja me me axwemã ikanga. Ba ije amijo inh̃i dja me me axwemã ikanga nhym me p̃ite'y'ã inh̃õ ba ty ne ijã akati amãnhkrut ne ikj̃k̃et ne akubyn it̃n ne”, ane, ã ar amã ane. ã ar amã ane gar aje abej m̃õ, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djw̃ynh arkum ane.

8-10 Nhym kam ar nire ar̃ym Jeju kab̃en ja ma. Kab̃en ja man kam akubyn k̃enkre kurũm m̃õ. Mõn bõx ne kam Jeju k̃õt ba djw̃ynhmã m̃yja kunĩ jar̃e. K̃õt ba djw̃ynhb̃e 11m̃e õbikwaja kunĩmã m̃yja jar̃e. Marij Madarenam̃e Djõwanãm̃e Xijagu nãb̃e Marijm̃e ar ro'ã m̃õrjam̃e. Ar ja ne Jeju'yr m̃õn te ñõr djã kaprãn bõx ne memã ar̃e, Jeju kute tũmrãm ar anorjamã ar̃e. 11 Nhym bep nãm me ate krã. Nãm me o kab̃en kajgon kam tu ate krãn amim kamnh̃ix k̃et ne. 12 Nhym bep Pedrubit ne ekruz ne kãjmã djan kam k̃enkre'yr pr̃õt ne 'yr bõx ne kam te 'ã ibõn ỹmkj̃ero ñõ. Te abej r̃ito ñõ. Nhym kupu djãbit ate ñõ. Nhym omũn kam akubyn t̃e, te kute amikam m̃yja'õ marmã umar t̃e. T̃en ỹrkwãkam bõx.

Imau'yr Jejukõt ba djw̃ynh t̃e nhym ar nokam amir̃it.

Mak 16.12

13 Nhym myt tãmkam k̃õt ba djw̃ynh amãnhkrut ne kr̃i ngrire 'õ'yr t̃e. Kr̃i ngrireb̃e Imau'yr ne ar t̃e. Djãm m̃ujar got. Tãm ne ja. Djeruxar̃e kurũm pry'ã akreb̃e 11 kirometu 'yr ne ar t̃e. 14 Ne kam abenmã kab̃en t̃e, abenmã Jeju b̃ĩnm̃e m̃yja ja kunĩ jar̃enho t̃e. 15 Abenmã ar̃enho t̃em rã'ã nhym Jeju arkõt bõx. Arkõt bõx ne ar̃ym ro'ã m̃õ. 16 Nãm ar omũnh kajgo. Bãrãm m̃yja ne ar no'ã nhym ar te kute omũnhmã. Jeju ta ne amiñje ar no nhity ne kam arkum,

17 —Ije t̃õ m̃ỹ ne gar abenmã ar̃enho t̃e? ane.

Nãm arkum kab̃en nhym ar t̃em t̃yx katikõt djan kam kapr̃ire, nokre kapr̃ire ne dja. 18 Nhym kam ikj̃eja idjib̃e Kreõpa kum,

—Ije birãm apydji ne ga aje m̃yja mar k̃et, m̃yja ajbir katorja mar k̃et ne. Djeruxar̃ekam me kunĩ ne me kuma, ane.

19 Nhym kam kum,

—Ije nhym m̃ỹ nã? Nhym m̃ỹ ne gar abenmã ar̃enho t̃e?

Nhym am̃e ar ja kum,

—Ije t̃õ g̃et Nadjarekam me kra'õ nhidjib̃e Jeju. Met̃indjw̃ynh kab̃en jar̃enh djw̃ynh'õ. Kab̃en mexkumr̃ex. Nãm katat memã Met̃indjw̃ynh kukradjã'ã ujar̃enh mexkumr̃ex ne. Ne ar memã m̃yja pumũnh k̃et kw̃y 'yro ba. M̃yja kw̃y nhip̃ex mexkumr̃exo ba. Kam ne Met̃indjw̃ynh kam k̃inhkumr̃ex nhym me katãmdjw̃y kam k̃inhkumr̃ex.

20 Nhym bep me kadjy Met̃indjw̃ynh mar djw̃ynh nhõ b̃enjadjw̃yrm̃e me banhõ b̃enjadjw̃yrm̃e, me ja ne me me kute b̃ĩnmã memã kanga nhym me p̃ite'ykam kubĩ. 21 Ỹ, kute me bakur̃e djw̃ynhb̃e me bapytãrmã, me bab̃e idjaer pytãrmã ne bar bajbit amim kamnh̃ix ne, nhym ar̃ym ty. Nãm me ar̃ym kubĩ nhym kam ar̃ym 'ã akati amãnhkrut ne ikj̃k̃et. 22-23 Nhym ar nire ar ikõt Jejumã ãp̃enh ja ar ijãe. Kry:rãm ne ar k̃enkre'yr m̃õn te abej ne kam akubyn bõx ne kam we ar imã, “Ar̃ym ne bar m̃ỹ me'õja pumũ. Birãm kadjy mrãnh djw̃ynh got bar omũ. Nhym ar imã, ‘Jeju ne ar̃ym akubyn t̃n ne’, ane.”

Nã, nãm ã ar nire ar ijãero ane. 24 Nhym kam ar ijõ k̃enkre'yr t̃en te kam abej. Nhym k̃enkre kapr̃y ne. Mrãmri ne ar nire k̃õt ar̃e. Nhym bep Jeju ta

ne amirīt kêtumrêx, ane. ̂ kum ane. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnh Jejuo atemā me'ôn ā kum kabēn ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kêt. Mÿkam ne amrêbê Metîndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh me amā mÿjja ja jarê ga me tu amim mar ne amijamakrekam kunī nhôr ne ar o aba kêt ne. ²⁶ Mrāmri ne arÿm Bēnjadjwÿrbê kumkati tokryn arÿm kâjkwamā tēmmā. Amrêbê Metîndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh kute arēnh kôtô. Dja tokry kumrêx ne kam arÿm bēnjadjwÿr rax kadjy kâjkwamā tē, ane.

²⁷ Ne kam prīne arkum Metîndjwÿnh kabēn'ā ujarēnh tē, Metîndjwÿnh kabēnkam ta amijā ujarēnhja ne kunī arkum 'ā ujarēnh tē. Nām Mōjdjê kumrêx memā 'ā pi'ók no'ókmo krax nhyam kam atāri Metîndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh memā 'ā pi'ók no'ók ne. Nhyam kam ta amijā ujarēnh tēm tāmā ī amū 'ā ujarēnh tē.

²⁸⁻²⁹ Nhyam kam ar ro'ā mō. Ar krī'ÿr tēmjā'ÿr ne ar ro'ā mōn kam arÿm tēpo mō. Nhyam kam bit Jeju mā tēmmā. Nhyam ar kabēno nê ne kum,

—Jānh ar inhûrkwākam ar inhikô'ā nō. Arÿm ne apajrûm myt nhÿ. Arÿm akamāt 'ÿr, ane.

Nhyam kam tu arkôt wadjā. ³⁰ Ne kam bit ô kwÿ krēnmā nhÿ. Ô kwÿ krēnmā nhÿn kam djwÿ byn Metîndjwÿnhmā amikīnh jarēn kam ipôn arkum kungā.

³¹ Nhyam kam ar amak e tyk anen arÿm Jeju ma nhyam kam tu ar nokam akuno. ³² Tu ar nokam akuno nhyam kam ar abenmā,

—E kum tām. Ga pry'ā kute gu bamā Metîndjwÿnh kabēn'ā pi'ók no'ók jarēnh tēm gu bakīnh ne bakrākā 'ô nhÿnhja pumū, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekruju ne kâjmā djan kam ajte akubyn Djeruxarēmā tē, Jeju kôt ba djwÿnh'ÿr tē. Jeju kôt ba djwÿnhbê 11mê ôbikwamē ne ar ro'ā aben pydjīn nhÿ. Nhyam kam ar ja'ÿr bôx. Bôx nhyam ar aben pydjīn ÿr ja ar kutā arkum arē,

—Mrāmri ne arÿm Bēnjadjwÿr akubyn tīn ne katon Ximāomā amijo amirīt ne, ane. Ar kutā ne ar arkum arē.

³⁵ Nhyam kam ar nīnh tēmjadjwÿ amipānh arkum arē. Pry'ā ar tēm nhyam Bēnjadjwÿr Jeju arkôt bôx ne ro'ā mōr ne kikrekam ÿr nhyam kute djwÿ nhīpōnh ne 'ā Metîndjwÿnh 'wÿr ne arkum ôr nhyam ar kute kôt kum kator ja ar amipānh arkum arē.

Kute kôt ba djwÿnhmā aminhī kamjÿr rā bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nām ar arkum arēnhō ām rā'ā nhyam Bēnjadjwÿr ta ajte tu ar nokam katon ar ipôkri dja. Ar ipôkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhyam kam ar tīn prām ne kum uma: ne. Nām ar Jejuo me karōn kam kum uma: ne. ³⁸ Nhyam kam arkum,

—Mÿkam ne gar amikam atīn prām ne anhōkre kadjwÿnhbê amim, “Mÿj ne ja? Birām me karō ne ja”, anhÿro akumex? ³⁹ Ē, ar inhikramē iparkam kâxirāx djwakreja pumū. Ba. Atemā me'ô kêt. Gop ar ikupên ipumū. Djām ā me karō kute anhÿr? Me karō ā kute anhÿr kêt. Gop ar inhīmē ijija pumū. Djām me karō ā 'imē ī kute anhÿr got, ane.

⁴⁰ Ā arkum anen kam arkum aminhikramē amipar bēn kam ari arkum o apa. ⁴¹ Nhyam ar omūn kam kīnhkumrêx ne. Ne kam kīnhkam amim,

—Ije, djām tām? Kati, atemā me'ô. Nār kon tāmÿ, anhÿro kumex. Nām ar kīnh rax ne kam te kute marmā o dja. Nhyam kam Jeju arkum,

—Djori mÿjja ba kukrê, ane.

⁴²⁻⁴³ Nhyam kam ar kum tep djàr kwý tan kungã nhyam kubyn kukrê. Nhyam ar arek 'ã omũho nhỹ.

⁴⁴ Nhyam kam arkum,

—Ë, ar ikabên ja ma. Ar akam ar ibari ikabên ja gop ar ama. Nã bãm anhỹr djwýnhràam ar amã,

“Me kute ijã pi'ók no'ókja kunĩ dja apôx gar omũ. Mõjdjemê me Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute ijã pi'ók no'ók nhyam me ijã ngrerdjwý 'ã pi'ók no'ókja kunĩ dja apôx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhyam arým apôx gar arým omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókja kunĩ jarênh tẽn kadjy ar amak bô nhyam ar kam kuma. ⁴⁶ Nãm arkum,

—Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam ne, “Bënjadjwýrbê kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjê kêt ne akubyn tĩn ne kato”, ane. ⁴⁷ Kam dja me pyka kunĩkôt kàj bê 'ã ujarênh mõ gê me amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx gê Metĩndjwýnh me axweo aknon mekam ngyrk kêt. Djeruxarêkam dja me memã arênhmo krax ne. Ne kam apýnh pyka kunĩkôt memã arênhmo ajmã. Nãm ã me anhỹr djwýnhràam Metĩndjwýnh kabênkam 'ã pi'ók no'oko ane. ⁴⁸ Nhyam arým apôx gar ga anoo prĩne omũ.

⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karõ jano. Ibãm kute ar amã kabên pydjĩn arênhja tãm, kute ar amã Amikarõ jarênh tãm dja ba amrê ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbê Djeruxarêwãkam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gê arým ar awýr bôx. Dja kàjkwa kurũm ar awýr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrêx ne kam pyka kunĩkôt 'ã adjujarênh mõ, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbê Betanhamã aro mõn aro bôx. Djeruxarê kurũm aro mõn aro bôx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bën arkum kabên ne. ⁵¹ Arkum kabêno ãm rã'ã, tu kabên konenh mebê kàjkwamã wabin kam arým kàjkwakam õ pykamã bôx.

⁵² Nhyam kam kôt ba djwýnhja kum mex, rax jarênh kumex. Ne kam akubyn Djeruxarêmã arým mõn bôx. Kĩnhkumrêx ne mõn bôx. ⁵³ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar mã Metĩndjwýnhmã mex, rax jarênh ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarēnh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarē. Jeju kute amijo ī ne rwýk kētri Bāmmē ro'ã kǎjkwakam ar bari kumrēx memã arē. Ne kam atāri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabēn jarēnh ja'ã ujarēnh tēn ābir djāmā kumē. Nām prīne gwaj bamã Jeju kabēn jarē. Jeju kute kukràdjà'ã mýjja jakre kunī ne arē. Me kute tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam tīn rã'ã rã'āmã ne gwaj bamã arē.

Djuão mē kamybē Xijagu ne Ar kubē tep pynēnh djwýnh nhym Jeju arkum kabēn nhym ar tu mýjja kunīmã iren Jeju kôt mōn kôt bikamēnh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarē nhym me kôt kam kurēn pa 'ābyn apēxtimã kumē. Kamã ne ajte memã Mýjja Apōx Kētri Kukām 'ã Ujarēnh jadjwý'ã pi'ók no'ók ne.

Me'ō nhidjibē kabēn'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mýjja kunī kētri ne arým me'ō nhidjibē Kabēn. Me'ō nhidjibē Kabēn kǎjkwakam Metīndjwýnhmē ro'ã nhýn adjwýnhdjwý kubē Metīndjwýnh. ² Ta ne mýjja kunī kētri Metīndjwýnhmē ro'ã nhý.

³ Kubē ne mýjja kunī nhípēx djwýnh. Ne ren kēt nhym ren mýjja katorjadjwý kunī ren kētkumrēx. ⁴ Me'ō nhidjibē Kabēnjabē ne mýjja kunī tīn djwýnhkumrēx. Ne kam kôt kute mrāmri ne me kurwý djā pyrāk. Ga, ngōnhpók kute akamāt kô tyk kurwý nhym me kute akamātkam mýjja kunī pumūnh ne katāt mrānhja pumū. Me jadjwý ne me axwen kam mrānh punu. Nhym kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē nhym me kwý arým amim tu markumrēx. Kubē mýjja kunī tīn djwýnhkam ne me kwý amim tu markumrēx ne kam arým axwe kēt ne katāt amijo ba. ⁵ Ga, akamāt kô tykkam me kute mýjja pumūnh kēt ne ba punuja pumū. Me kwý jadjwý ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē. Memã 'ã ajarē nhym me axweja kute akamāt kô tykkam baja pyrāk ne me amim mar kēt.

⁶ Be, atemã me'ōbē ne Djuão. Ngōmã me angjēnh djwýnhja. Metīndjwýnh ne Djuão jano nhym arým kukwakam ujarēnh tē.

⁷ Me'ō nhidjibē Kabēnja kute mrāmri ne me kurwý djā pyrāk nhym Djuão arým 'ã ujarēnh tē. Kôt me kunī kute tu amim me'ōbē Kabēnja markumrēx kadjy ne 'ã ujarēnh tē. ⁸ Be, djām Djuão ta kute me kurwý djāja pyrāk? Kati. Kukām kute 'ã ujarēnh kadjy ne tē. ⁹ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne mrāmri kute amijo ba mexkumrēx ne katāt kute memã kabēn jarēnhkumrēx. Nām me kunīmã arēnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kurwý djā kute memã pry kurwý pyrāk.

¹⁰ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne amikadjy me kunī nhípēx ne tūmrām me'ýr bōx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunī nhípēx. Nām te me ipēx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kēt. ¹¹ Ō me wýnh'ýr ne bōx nhym ō me wýnh kute o aminhō bēnjadjwýr kēt. ¹² Nhym be, me kwý ne me apýnh ī djāri arým o aminhō bēnjadjwýrkumrēx. Me ja ne me me'ō nhidjibē Kabēnja'ã amim,

—Mrāmri ne kubē Metīndjwýnh Krakumrēx, ane. Nām me amim anen arým o aminhōkumrēx. Nhym kam arým apýnh me ī djāri memã kum,

—Mrāmri ne arým abê Metĩndjwýnh krakumrêx, ane. ¹³ Mebê Metĩndjwýnh krakam arým umar djà ny. Umar djà nyo kute mrāmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djà ny pyræk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwýrkôt me umar djà ny? Kati. Nâr, djãm me my kute me nireo ikwã prãmkkôt ne me umar djà ny? Kati. Nâr, djãm me kute kra'ã amim karökôt me umar djà ny? Kati. Metĩndjwýnh kute memã amak bõnhkôt me umar djà ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibê Kabênja ne arým amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĩne mexo umakôt omũnho iba. Bãm pyma o ne uma. Kubê Metĩndjwýnh Kra djwýnh. Pydji. Kam ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrêx* ne kabên pýnh ne arên me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngomã me angjênh djwýnhbê Djuão ne kàj bê 'ã ajarên memã kum, —Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarên 'ã ar amã, “Me'õ dja ikôt bõx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrêbê: ikêtri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. Arým ne ba 'ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane. ¹⁶ Be, mýjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mýjja kunĩmê me bakunĩo djuw mexo nhý. ¹⁷ Mójdjê ne Metĩndjwýnh kukwakam me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhy m be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabên pýnh ne arê. ¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwýnh pumũnh got? Arkati. Kra djwýnh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmê ro'ã ne nhý. Krabit kute omũnh ne arým memã 'ã ajarê.

Djuão kute memã amijarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarêkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwý jano. Ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kwý jano. Ne mebê Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwýja jano nhy m me arým 'ýr mõ. 'Ýr mõ:n kam arým 'ýr bõx ne kum,

—Mýj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu? ane.

²⁰ Nhy m Djuão memã 'êx kêt ne mrāmri tu memã arênhkumrêx ne memã kum, —Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwýnh kute ijã me õ Bênjadjwýrbê kumkati mênh kêt, ane.

²¹ Nhy m me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mýj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

Nhy m me kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhy m me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarê. Me ije memã akabên jarênh kadjy. Me kute awýr me ijanor ba me ije memã akabên jarênh nhy m me kute amar kadjy on me imã amijarê, ane.

²³ Nhy m memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij ijã kabên jarênh me bakukãmãremã kum,

“Kapõt kukritkam dja me'õ kàj bê me akren memã kum,

* **1:14** Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêt mã nhy m ta arým tu kum me kaprĩ.

‘Bēnjadjwÿr djwÿnh kutêp wānh ajaxwemā anhiren kum amex. Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwÿr rūnhmā katàt pry jadjwÿr nhym mexja pyrāk. Dja gar ā kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijā ne Idjaij memā ane, ane. Djuão ā memā ane.

²⁴ Be, mebé idjaer rūnh kute Djuão'ÿr me kwÿ janorja, kute kukjêrjabê ne mebé pardjêu. ²⁵ Djuão amijā memā ane nhym me kum,

—Be, abê Bēnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metīndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh'ō kêt ne kam Metīndjwÿnhmā ngômā me angjēho aba. Mÿkam? ane.

²⁶ Nhym memā kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metīndjwÿnhmā me arēnh kadjy ba ngômābit me angjēho iba. Ikajgo nhym be, me'ō ra:x arÿm bōx. Ne kam ar me banhipōkri ba ga me aje mar kêt. ²⁷ Tām wā 'ā ne ba me amā, “Me'ō gēdja ikôt bōx. Nām raxo katàt ijakre”, ane. Bām te irax ne 'ā inhībôn ije kum parkā 'āpre bōnh ne o itēm prāmje. Be, ām irax ba ren arÿm kum apê. Nhym be, kati. Ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne. Nām ā Djuão memā ane.

²⁸ Ngō raxbê Djodāo nhikjê'ā krībê Betanhakam ne ā memā ane. Ngômā kute me angjēnh djākam ne ā memā ane. Djeruxarê kurūm me bōxjamā ā ane.

Djuão kute arkum Metīndjwÿnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhym kam arÿm akamāt ne akati. Nhym Djuão ar jānh dja nhym nīnh Jeju Djuão kutā tē. Nhym omūn 'ā memā kum,

—Ota, Metīndjwÿnh nhō Mrykī'ātomti jabatānh ny tē. Tām ne Metīndjwÿnh me bawÿr ano nhym me kute bīn nhym kute me kunī jaxweo pānhmā.

³⁰ Tām wā 'ā ne ba ar amā, “Me'ō dja ikôt bōx. Nām raxo katàt ijakre. Be, mÿkam? Bir, amrēbê: ikētri ar ba tūm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. ³¹ Be, djām ba ne ba amrēbê nokre pumū? Kati. Ije amrēbê omūnh kêt. Metīndjwÿnh kabēnkôt ije me abê idjaermā Kritu'ā idjujarēnh ga me aje marmā. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmā ne ba ngômā me ajangjēho iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memā kum,

—Djām amrēbê ije nokre pumūnh got? Kati. Metīndjwÿnh amrēbê ngômā me angjēnh'ā imā karō. Ne kam ije Kritu nokre pumūnh kadjy ta ajte imā, “Be, me'ō'ā dja Ikarō ruw ne arek kam nhÿ ga omū. Tāmja ta gēdja memā Ikarō jano nhym arÿm meo ba”, ane. Kute imā anhÿr kôt ne ba kam arÿm nokre pumū. Metīndjwÿnh Karō kute tut pyrāk arÿm Jeju'ā ruw ne arek kam nhÿ ba arÿm omūn kam nokre pumū. ³⁴ Ije nokre pumūnhkam ba arÿm memā arēnhkumrēx ne memā kum, “Be, mrāmri tām wābê Metīndjwÿnh Krakumrēx”, ane. Jeju kutā tēmkam Djuão ā memā ane.

Ar kumrēx kute Jeju kôt amijo bikamēnh'ā ujarēnh.

³⁵⁻³⁶ Nhym kam ajte akati nhym Djuão mē kôt ba djwÿnh amānhkrut ar Jeju tēmkôt omūnh dja nhym arÿm arkum,

—Ota, Metīndjwÿnh nhō Mrykī'ātomti jabatānh ny tē, ane. ³⁷ Nhym Djuão kôt ba djwÿnh ar kuman mā Jeju kôt ajkamē. ³⁸ Nhym Jeju ar'ÿr akēx nhym ar kôt tē nhym ar omūn arkum,

—Mÿj nā? Mÿj ne gar amā kīnh ne ikôt tē? ane.

Nhym ar kum,

—Rabi, nhÿnh ne ga anhūrkwāja? ane. Ujarēnh djwÿnh'ā ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nām ar ūrkwā jabej kukij nhym arkum,

—Amrē ar ikôt tēn omū, ane.

Nhym ar arým kôt tē. Kôt tē:n arým ūrkwā 'yr bôx ne arým omū. Ne kam arek kam nhÿ. Arým ar'ā amykrykam ar arek kam nhÿ. Nhÿ: nhym ar'ā akati.

⁴⁰ Be, ar amānhkrut kute Djuão kabēn mar ne mā Jeju kôt bikamēnhja nhikjē nhidjibē ne Āngre. Āngremē Ximāo Pedru ar axikôt apôx. ⁴¹ Nām ar 'yr'ā akati nhym Āngre kamy Ximāo kumrēx jabej tēn arým kum katon kum,

—Arým ne bar Mexijmā ikato, ane. Me ō Bēnjadjwÿrbē kumkatibē Kritu'ā ne me kum Mexij jarē.

⁴² Nām Ximāomā anen arým Jeju'yr o tēn 'yr o bôx ne kum akre. Nhym kam Jeju arek omūnhō djan kum,

—Ga abē Ximāo. Djōnaj ne adji. Dja ba jakam amā Xepa jarē, ane. Be, kēn'ā ne kum Xepa jarē. Me bakabēnkam ne kum Pedru jarē.

⁴³ Nhym ajte ar'ā akati nhym Jeju pykabē Garrēja'yr tēmmā. Ne 'yr tēm kētri Piripi kumrēxmā katon kum,

—Amrē mā ikôt ajkamē, ane.

⁴⁴ Krīraxbē Bexadakam ne Piripi nhūrkwā. Kamdjwÿ ne Āngremē Pedru ar ūrkwā. ⁴⁵ Nām Jeju Piripimā kabēn nhym kam arým tēn Natanajemā kum,

—Arým ne bar kum ikato. Me bakukāmāre Mōjdjē kute me bakukrādjà'ā pi'òk no'òkkam kute tāmwā'ā pi'òk no'òk. Metīndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh 'òdjwÿ ar kute tāmwā'ā pi'òk no'òk. Bar pi'òk kôt kum ikato. Kubē ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhym Natanajeu kum,

—Tō nhÿnh, djām Nadjare kurūm mÿjja mex'ō kator prām got? ane.

Nhym kum, “Amrē ikôt tēn omū”, ane.

⁴⁷ Ne kam arým 'yr o tē. 'Yr o tē:n 'yr o bôx. Nhym Jeju arým Natanajeu tēm kôt omūn kum,

—Be, ga abē idjaerkumrēx. Ajēxnhÿ kētkumrēx, ane.

⁴⁸ Nhym Natanajeu kum,

—Je, nhÿnh ne ga arým ima? ane.

Nhym kum,

—Be, Piripi kute iwÿr ajwÿr kētri ne ba arým apumū. Pībē pigēre parbē anhÿrri ne ba arým apumū, ane.

⁴⁹ Nhym kum,

—Ujarēnh djwÿnh, mrāmri ne abē Metīndjwÿnh Krakumrēx. Abē mebē idjaer nhō bēnjadjwÿr rax, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju kum,

—Ba ije amā, “Pigēre parbē anhÿrri ba arým apumū”, anhÿrbit. Ga kam arým tu amim imarkumrēx. Adjÿm, dja ba ajte mÿjja pumūnh kēt kwÿ nhipe:x ga omū. Mÿjja raxo kute ajbir ije amā arēnhja jakrenh mex dja ga omū, ane.

⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhÿ dja ī ijā kàjkwa abenbē ajkij nhym Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh arým ikurūm wabin ijā axidjuw gar arým omū. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

2

Kute ngō pidjō kangō.

¹ Nhym akatin akatin akati nhym onÿ Garrējakam krīraxbē Kanakam me'ō myja me'ō nire'yr mōrmā. Nhym me me kukrādjà kôt arým ar'ā akuprōn kute

abenã ar mēnhmã o dja. Nhyim Jeju nã me kôt kam ar ba. ² Nhyim me Jejumê kôt ba djwýnh arkum krà nhyim ar arým me'yr bôx. ³ Me'yr bôx nhyim uba kangô arým mebê apêx. Nhyim nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arým mebê apêx, ane. ⁴ Nhyim kum,

—Adjým me'ô nire. Djãm arým idjâpênh'ã myt bôx got ga imã arê? ane.

⁵ Nhyim kam nã kikrekam me ô âpênhmã kum,

—Gêdja ar amã arê gar kabên kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhyim kam kēno ngônbbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'ônh djã kadjy ne ngônha. Mebê idjaer kute Metündjwýnhmã amiku'ônh djã kadjy. Ngônha kre rûnh kute ngônhti pyrãk. Kēno ngônha pydji kre'ã akrekam ne kute ngônhrôkrôkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyrãk.

⁷ Nã me âpênh djwýnhmã kabên nhyim kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhyim kam ar ngô runho tēn o ipu mex ne.

⁸ Nhyim arkum,

—Ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tē, ane.

⁹ Nhyim arým ar kwý run memã ýr djwýnhmã o tē nhyim arým kakin amim,

—Je tó, nhýnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwýr me'ô my kute ni'yr mörja 'uw nhyim ýr bôx nhyim kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrêx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhýr got? Katí. Me kute abenã me rēnhkam ne me kute memã kangô djãnhkumrêxja kumrêxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memã kãjbê kangô djãngo apôx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djãnhkumrêx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mýjja pumũnh kêt nhípêx krax ne ja. Garrêjakam krîraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhípêx ne o memã amirãt. Nhyim kam kôt ba djwýnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

¹² Nhyim kam Jeju krîraxbê Kapana'ýr rwýk tē. Nãmê kamymê kôt ba djwýnhmê ne ar kôt mō. Ar 'ýr rwýk mō:n arým 'ýr bôx. Ne Kapanakam ar ba: nhyim ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhyim kam ar ajte mō.

Kute Metündjwýnh nhô kikreti nêje me anor:

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'ýr. Me kute aben kajmã'ã Metündjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'ýr. Nhyim Jeju arým mekôt 'ýr tē. 'Ýr tē:n kam arým 'ýr bôx. ¹⁴ Ne kam Metündjwýnh nhô kikretimã wadjã. Nhyim me kumex. Me kute pi'ôk kaprî pãnh memã mry nhôr djwýnh kumex. Mry bàri, mrykí'ãtomti, tut nhôr djwýnh kumex. Nhyim me kute me ô pi'ôk kaprî pãnh memã kikreti nhô pi'ôk kaprîja nhôr kadjy me kumex. Nhyim arým me omũ. ¹⁵ Ne kam me kadjy arým djudjêdo me kaprêprêk djã nhípêx ne arým me aêro tēn bôm me kurê. Nãm me kunimê me ô mrykí'ãtomtimê me ô mry bàri jano. Nãm me kute me ô pi'ôk kaprî pãnh memã kikreti nhô pi'ôk kaprî nhôr djwýnhjabê pi'ôk kaprî ngràn mebê pîponh ikjêo rēnhho tē. ¹⁶ Ne tut nhôr djwýnhmã kum,

—Mũm me mýjja akato. Djãm Ibãm nhô kikreo bikênh got ga me kikre kreio àpu? Kwãrîk wãnh Ibãm nhô kikrekam mýjja pãnh abenmã pi'ôk kaprî nhôr kêt, ane.

¹⁷ Nhyim kôt ba djwýnh omũn arým pi'ôkkam Metündjwýnh kabên ma. Amrêbê: Kra kute Bãmmã kum, “Dja ba anhô kikre'ã ino tÿx nhyim me arým ib'”,

anhÿr ja ne ar arÿm kuma.

¹⁸ Nhyam kam mebê idjaer rÿnh Jejumã kum,

—Goja on mÿjja pumÿnh kêt'ô nhípêx bar omÿ. Ne kam arÿm abênjadjwÿr rax ma. Aje mÿj me'ô kabênkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhyam memã kum,

—Ä. Dja ba ï me amã mÿjja pumÿnh kêt'ô nhípêx. Dja me Metÿndjwÿnh nhö kikretija ngrã ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gédja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arÿm ipêx pa, ane.

²⁰ Nhyam me kum,

—Tö nhÿnh? Djãm kikre ja nhípêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhípêxo ku'ê'ã amex krãpti:bê 46 apêx nhyam me arÿm ipêx pa, ane. ²¹ Be, djãm Metÿndjwÿnh nhö kikreti wã'ã ne memã kabên jarê? Kati. Aminhÿ'ã ne Metÿndjwÿnh nhö kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhÿ kute mrãmri ne Metÿndjwÿnh nhö kikre pyrãk. Dja ty nhyam me adjã. ²² Nhyam kam arÿm akubyn tÿn. Nhyam kôt ba djwÿnh akubyn tÿnkôt omÿn akubyn amijo tÿn arÿm Jeju kabên ja ma. Kute aminhÿ'ã kikreti jakreja man amim,

—Be, mrãmri ne Metÿndjwÿnh amrêbê: pi'ôkkam Jeju kônh kabên dji. Mrãmri ne Jeju kabênkumrêx, ane. Dja kôt ba djwÿnh ar kikreti'ã kabên man ã amim ane.

²³ Me krãpti kute aben pydji djã nhö akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmã'ã Metÿndjwÿnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyam Jeju mekam ar ban arÿm mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhípê:x. Nãm me punu krãpti:ô mex nhyam me arÿm omÿ. Me krãpti ne me omÿn arÿm amim,

—Be, mrãmri ne Jejubê Metÿndjwÿnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhö Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane. ²⁴ Nhyam Jeju arÿm me kabên man amim,

—Be, djãm mrãmri me krãptija kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krãpti kabên kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunÿ mar. ²⁵ Djãm kute me'ômã, “Mÿj ne me kuma”? anhÿr prãm got? Kati. Kute prÿne me ôkre kadjwÿnhbê me kabên mar. Kute me kwÿ kabên kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djã ny'ã ujarênh.

¹ Be, me'ô, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'ô. Me rÿnhmê ro'ã ne mebê idjaer kunimã nhÿ. ² Akamãtkam ne Jeju'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, mrãmri ne Metÿndjwÿnh ajano. Aje memã kukràdjã'ã adjujarênh kadjy ajano ga bôx. Arÿm ba me ije amar. Ga ne ga aje mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhípê:x, me punu krãpti:ô mex. Kam ne ba me arÿm kôt ije amar. Djãm me'ô kajgo kute ã meo anhÿrmã got? Kati. Be, Metÿndjwÿnh amê amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhyam kum,

—Ë, djãm aje Metÿndjwÿnh rax ne kute meo bajamã akator ne aje marmã ne ga tê? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djã nykambit. Adjumar djã ny kute me prÿre bixadjwÿr nykam umar djã ny pyrãk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁴ Nhyam kum,

—Je, mỳj dja ba idjumar djà ny kadjy on? Djām arỳm ijabatànkkam ije inā tikkremā idjār ne aje ikator got ba idjumar djà nymā? ane.

⁵ Nhyum kum,

—Djām ja ne ba amā arē? Kati. Dja me amim Metĩndjwỳnh kabēn ma. Metĩndjwỳnh kabēn ne kute ngō pyrāk. Dja me amim kabēn ma nhyum Karō arỳm memā amak bō nhyum me arỳm umar djà ny kute me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk. Nhyum kam Metĩndjwỳnh arỳm amim me utān ar meo ba. Mrāmri ne ba amā ja jarēnhkumrēx.

⁶ Djām me my kute memā kra jadjwỳr nhyum me bixadjwỳrkam Metĩndjwỳnh kōt umar? Kati. Me kōt umar kētkumrēx. Nhyum be, Metĩndjwỳnh Karō kute meo ny kōt ne me mrāmri umar djà nykumrēx ne arỳm kōt umar. ⁷ Ba amā, “Dja ga adjumar djà ny kute mrāmri ne me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk”, ane. Ije amā anhỳrkam kwārĩk wānh te aje marmā ikam ano tyk ne anhỳr kēt. ⁸ Be, ga, kōkreja pumū. Djām ga aje àbērja kraxkōt omũnh ne nhĩ’am prōtkōt aje omũnh? Kati. Metĩndjwỳnh Karōdjwỳ djām aje omũnh? Kati. Kute memā umar djà ny jangjēnhdjwỳ djām aje kōt omũnh? Kati. Aje kōt omũnh ne mar kētkumrēx, ane.

⁹ Nhyum Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mỳj dja kute memā umar djà ny jangjēnh on? ane.

¹⁰ Nhyum kum,

—Be, ga ne ga mebē idjaerkam me kukràdjā’ā adjujarēnh djwỳnh ne ren aje ikabēn mar. Nhyum be, kati. Aje imar kēt, ane. ¹¹ Mrāmri amrēbē ar ije mỳjja mar ne omũnhkumrēx. Ne kam arỳm me amā arē ga me kam aje amim ar imar kēt rā’ā. ¹² Pykakam me kukràdjā kōt ba arỳm amā ikabēn jarē ga aje amim imar kēt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjā kōt amā ikabēn jarē. Djām kam ga ren tu amim imarkumrēx? Kati. Ga ren kamdjwỳ aje amim imar kētkumrēx.

¹³ Be, nhỳnh ne me’ō kute kàjkwakam kukràdjā marmā ’yr wabin ’yr bōx? Ne kuman akubyn ruwn arỳm memā arē. Kati. Pykakam me’ō kute kadjy àbir kētkumrēx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arỳm kàjkwa kurũm ruw. Ba ne ba kam inhỳr tũm. Ne kam arỳm me amā arē.

¹⁴ Be, me bakukāmāre Mōjdjē kapōt kukritkam kryto kangā karō nhĩpēx. Ipēx ne pĩ’ā kunhōn arỳm kāmā kudja. Kudja nhyum kangā karō kỳjrũm pĩ’ā wajēt. Badjwỳ, ije amijo inhĩdjwỳ, dja me pĩ’ā inhō ba arỳm kỳjrũm ã ijēto ane. ¹⁵ Mỳj kadjy dja ba kỳjrũm wajēt? Bir, dja me kwỳ ĩ pỳnhkōt tu amim imarkumrēx ne arỳm Metĩndjwỳnh kōt tĩn ne ar ba rā’ā: rā’ā ne. Ja kadjy dja ba kỳjrũm wajēt. Nām ã Jeju Nikodemumā ane.

¹⁶ Metĩndjwỳnh ne kum pykakam me kunĩ jabē. Mỳj ne kum me abē on? Bir, nām me kadjy Kra djwỳnh jano. Kra pydji jano nhyum arỳm pykamā bōx ne me kadjy ty. Mỳj kadjy ne ty? Bir, dja me kwỳ ĩ pỳnhkōt tu amim Kra markumrēx nhyum arỳm me utā. Dja me biknor tokry djākam me biknorbē me utā nhyum kam me Metĩndjwỳnhkōt tĩn ne ar ba rā’ā: rā’ā ne. Ja kadjy ne ty. Nām ã Metĩndjwỳnh kum me kunĩ jabēo ane.

¹⁷ Mỳj kadjy ne Metĩndjwỳnh pykamā Kra jano? Djām kute memā axwe pānh jarēnh nhyum me me biknor tokry djākam biknor kadjy? Kati. Kute kubē me kunĩ pytārmā ne ano. ¹⁸ Be, me kute arỳm tu amim Kra markumrēxja Metĩndjwỳnh kute memā axwe pānh jarēnh kētkumrēx nhyum me biknor kadjy kētkumrēx. Nhyum be, me kute amim mar prām kētjamā ne arỳm kute memā axwe pānh jarēnhkumrēx. Arỳm kute me’ā amim,

—Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djàkam akuno, anhÿrkumrëx. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh Kra djwÿnh me kute amim mar prãm kêt kam dja me arÿm akuno.

¹⁹ Mÿj ne Metĩndjwÿnh amim arëh kam arÿm memã me biknor tokry djàkam biknor jarë? Bir, nãm amim,

—Ba arÿm pykakam memã Jeju jano nhy m bôx. Jeju ne kute memã pry kurwÿ djã pyrãk. Jejukôt me katãt amijo ban tĩnkumrëx. Nã bãm memã ano nhy m me kum kĩnh kêt. Ga, akamãt kô tykkam me kute mÿjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwÿ ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mÿkam? Bir, me axwe'ã maje kum katãt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwÿ djã pyrãk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhy m ren arÿm memã apÿnh axwe jarë. Axwe pãnh kute memã bën tÿx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt. ²¹ Nhy m be, me katãt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwÿ djã pyrãk ja ne me kute kôt amijo ba prãm. Mÿj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhy m me arÿm omũ. Kôt me ukaprĩja pumũ. Metĩndjwÿnh djukaprĩ kôt me ukaprĩ dja memã amirĩtkumrëx nhy m me arÿm omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarënh.

²² Jeju Nikodemumã kabën pan kam kôt ba djwÿnhmë arÿm ar tẽ. Tẽ:n kam arÿm pykabë Djudëjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metĩndjwÿnhmã ngômã me angjënho ba. ²³ Nhy m Djuãodjwÿ amũ ngômã me angjënho ba. Amũ krĩraxbë Xarĩ kuri pykabë Inôkam ne ngômã me angjënho ba. Kam ngô kumexkam ne meo ba. Nhy m me 'ÿr bôxo ku'ë nhy m ngômã me angjënho ku'ë. ²⁴ Me kute Djuãobë ijë këtĩ ne meo ku'ë.

²⁵ Nhy m kam Djuãokôt ba djwÿnhmë me bë idjaermë ar arÿm aktã kabëno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

—Mÿj godja me ngôo me on nhy m Metĩndjwÿnh memã mex jarë? anen ²⁶ arÿm Djuão'ÿr tën 'ÿr bôx ne Jeju'ã kum,

—Ë, ujarënh djwÿnh, aje ngôbë Djodão nhijukri me'ômë ro'ã aban aje 'ã adjujarënh ar aba. Be, adjwÿnhdjwÿ arÿm ngômã me angjënho ba nhy m me kunĩ arÿm mũm abë tën 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhy m Djuão memã kum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Metĩndjwÿnh kute me'ã kum karôja ne me arÿm mũm 'ÿr bôx. ²⁸ Ba arÿm me amã amijarë ga me ikabën ma. Ba me amã, “Djãm ibë me banhô Bënjadjwÿrbë kumkati got? Djãm ibë Kritu got? Kati. Kukãm ne Metĩndjwÿnh ijano ba tẽ”, ane. Ba arÿm me amã ja jarë ga me arÿm ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhô me? Kati. Me wã ne Jeju nhô me. Ga, me mjënbit kute prôo baja pumũ. Jeju kute prôo ba mãn prãbë me wão ba. Jejubit ne me wão aminhôn meo ba. Ba ne inhô me kêt. Be, ba ne ba amybÿm kam ikĩnhkumrëx. Ga, me mjën prô'ÿr baja pumũ. Nhy m amybÿm mjën nhôbikwa kajgo arÿm mjën kabën ma. Kabën man kam arÿm kĩnhkumrëx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba arÿm ã ikĩnho ane. ³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽ. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kãjkwa kurũm rwÿkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhy m be, pykabë me bixadjwÿrja ne me pykabë ar ba. Pykabë ar ban pykabë mÿjjabit jarë. Nhy m be, kãjkwa kurũm rwÿkja raxo kute me kunĩ jakrenh. ³² Kute kãjkwakam

mýjja pumũnh ne mar ne memã 'ã amijarẽnho ba. Nhyh me krãptĩ: kute amim kabẽn mar kêt. ³³Nhyh be, me kwý kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabẽn katãtkumrẽx, anhýrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kãjkwakam Metũndjwýnhdjwý ne me amim kuma. Nãm me amim, —Mrãmri ne Metũndjwýnh kabẽn katãtkumrẽx, ane.

³⁴Metũndjwýnh kute anorkam ne Kra arým Metũndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnho ba. Kute kubê Karõ nê kêtumrẽx nhyh kute 'amýnh týx ne o ba. ³⁵Kãjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arým Kramã õ mýjja'ã kum karõn kam kum kunĩ kanga nhyh ar o ba. ³⁶Kra Bãm nhõ mýjja kunĩo ba nhyh kam me kute tu amim Kra markumrẽxja arým Metũndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyh be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tĩnkumrẽx'ýr bõx kêtumrẽx. Metũndjwýnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarijkam me'õ nire ja'ã ujarẽnh.

¹⁻³Nhyh kam Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju arým pykabê Djudêja kurũm tẽ. Mýkam ne tẽ? Bir, arým kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamẽn ngõmã me angij nhyh me arým kume:x. Nhyh mebê pardjêu arým me kumex jarẽnh ma. Nhyh kam arým amim,

—Be, me arým kute ijã me kumex jarẽnh mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebê tẽ. Djãm Jeju ta ne ngõmã me angjẽnho ba? Kati. Kõt ba djwýnh ne ar ngõmã me angjẽnho ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ýr tẽmmã.

⁴Ne kam arým tu Garrêja'ýr pykabê Xamarijkõt tẽm prãm. ⁵Nãm Xamar-ijkõt tẽn kam arým krĩrax'õ'ýr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jõdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jõdjemã pyka kwý tan kum kungã. ⁶Õ pykakam ne Djako nhõ ngõmkwati. Nãm Jeju krĩrax'ýr bõx ne arým pykakõt tẽm kurêje katy. Ne kam tẽn arým ngõmkwati jakã'ã nhý. Arým kãjkwã nhipõkri myt nhýrkam ne 'ã nhý.

⁷Nhý: nhyh nĩnh Xamarijkam me'õ nire arým 'ýr tẽ. Kute kam ngõ kwý jadjãrmã ne 'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhyh kam kum, “Ba ikõ”, ane. ⁸Be, arým kõt ba djwýnh mã krĩraxmã mõrkam. Kute ar õ kwý krẽn djã byrmã ne ar tẽ.

⁹Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

Nhyh kum,

—E 'õ. Mýkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngõ'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'õ nire ne ga ngõ'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kĩnh kêt.

¹⁰Nãm nireja ã kum ane nhyh Jeju kum,

—Ga ajte Metũndjwýnh kute meo kĩnh djã mar kêt ne ba ije ngõ'ã ajwýr djwýnh ajte imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngõ'ã ijuw ba ren amã me tĩnkumrẽx kadjy ngõ ren amã kungã, ane.

¹¹Nhyh kum,

—Õ kum bẽnjadjwýr, anhõ ngõo àbir djã kêt nhyh ngõmkwati kre ry:. Nhýnh ne me tĩnkumrẽx kadjy anhõ ngõja? ¹²Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngõmkwati. Ta ne kute kam o kõmo ku'ê nhyh kramê õ mrymê kute kam o kõmo ku'ê. Djãm araxo ajte me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³Nhyh kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikôn akubyn kum kôr. ¹⁴ Nhy m be, ba ije amâ ngô jarênhja gêdja me kwÿ ï pÿnhkôt o ikôn akubyn kum kôr kêt kumrêx. Ije amâ ngô jarênh ja gêdja me o ikô nhy m mâ mekam apôx kute mrâmri ne ngômkwatikam ngô mâ apôx pyrâk. Nhy m kam me arÿm Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhy m kam kum,

—Bênjadjwÿr goja amrê imâ aje ngô jarênhwã ngã ba o ikôn goja imâ kôr kêt ne amrê ngôo imrân kêt, ane. Djâm ngôkumrêx'ã ne kute kum me tînkumrêx kadjy ngô 'ã ajarê? Kati. Metîndjwÿnh Karô'ã ne ngô jakren kum 'ã ajarê. Nâm ã nire ngô'ã Jeju 'wÿro ane. ¹⁶ Nhy m kum,

—Tên amjên mã arê gê amrê tê, ane.

¹⁷ Nhy m kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhy m kum,

—Nâ. Mrâmri amjênkumrêx kêt. ¹⁸ Amrêbê ne aben totokmã amjên amânhrut ne amânhrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awÿr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Ã ne aje mrâmri imâ, “Imjên kêt”, anhyrja.

¹⁹ Nhy m kum,

—Bênjadjwÿr, ga abê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'ô ba arÿm ama. ²⁰ Krân h wã'ã ne me ikukâmãre kute Metîndjwÿnhmã rax jarênh djâ. Nhy m me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krîraxbê Djeruxarêkambit ne me kute Metîndjwÿnhmã amijarênh djâ, anhyro aba, ane.

²¹ Nhy m Jeju kum,

—Djâm me aje krân h wã'ã me Bãm djwÿnhmã rax jarênh rã'amã? Nâr djâm me aje Djeruxarêkam kum amijarênh rã'amã? Kati. Gêdja ga me ï kam kum amijarênh kêt. Kam kum amijarênh kêt'ã ne amrê akati môr rã'ã. Mrâmri ne ba ije amâ arênhkumrêx. Dja ga tu amim ikabênja markumrêx. ²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytâr djwÿnhja, aje kum rax jarênhja aje mar kêt. Nhy m be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metîndjwÿnhmã amijarênhja arÿm ije mar. Ije me utâr djwÿnhkumrêx mar. Me ibê idjaerkam ne me utâr djwÿnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrêx dja me ï me Bãm djwÿnhmã rax jarênhkumrêx ne 'êx kêt kumrêx. Me kadjwÿnhbê Metîndjwÿnh Karô kôt dja me mrâmri amijo ngriren raxmã katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. 'Ã akati amrê môr rã'ân arÿm bôx 'ÿr. Me Bãm djwÿnh kum me ja kînh. ²⁴ Djâm kâjkwakam Metîndjwÿnh kute me bapyrâk? Djâm imê 'imê kute me bapyrâk? Kati. Karôbit. Nhy m me kute omûnh kêt kumrêx. Me kute omûnh kêt kam dja me tu amikadjwÿnhbê karô kôt mrâmri amijo ngriren raxmã katorkumrêx. Kum katorkumrêx ne kum rax jarênhkumrêx. Nâm Jeju ã me'ô niremã ane.

²⁵ Jejubê ne Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu nhy m kute mar kêt. Kritu nhidji 'ôdjwÿbê ne Mexij. Me'ô nire kute mar kêt ne kum,

—Tukwa, gêdja Mexij bôx ne me imâ mÿjja kunî jarê ba me kuma. Ja ne ba arÿm ije mar, ane.

²⁶ Nhy m kum,

—E kum, ba ne ba arÿm amâ ikabêno nhÿ. Ibê ne Mexij, ane.

²⁷ Nâm nirejamã ja jarênhô nhÿ nhy m kôt ba djwÿnh arÿm 'ÿr bôx ne ar omû. Jeju kute kum kabêno ÿrkôt arÿm ar omû. Ne te kute ar marmã arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ã kukjêr ne kute kum,

—Mÿj ne ga kum arēnho nhÿ? Mÿkam ne ga kum akabēno nhÿ? anhÿrmã ne arkum uman arek ku'ê.

²⁸Nãm kôt ba djwÿnh Jeju 'ÿr bôx nhym nire arÿm ò ngyo ngônhmã iren mã: krÿraxe Xikamã tēn wadjã. Ne kam memã kum,

²⁹—Ô kum onÿ me'ô. Ije amijo ibaja kunÿkôt ipumÿn imã arē. Bãrãm mrãmri kubē me banhô Bēnjadjwÿrbē kumkatibē Kritukumrēx. Gwaj 'ÿr gar omÿ, ane. ³⁰Nhym me arÿm krÿrax kurÿm katon 'ÿr tēn arÿm 'ÿr bôx.

³¹Me 'ÿr bôx kētri ne kôt ba djwÿnh arÿm kum,

—Ujarēnh djwÿnh, gop anhô kwÿ krē, ane.

³²Nhym arkum,

—Be, atemã inhô kwÿ krēn djãja ar aje mar kêt, ane. Be, djãm mrãmri ò kwÿ krēn'ã ne arkum ane? Kati. Nãm Metÿndjwÿnhmã àpēnhô ò kwÿ krēn djã. Metÿndjwÿnhmã àpēnh ar ba'ã ne arkum ane. ³³Nãm arkum ane nhym ar arÿm abenmã kum,

—Djã ne me'ô arÿm kum mÿjja'ô ngã nhym kukrē? ane.

³⁴Nhym arkum,

—Be, kãjkwakam Metÿndjwÿnh kute amrē pykamã ijanor arÿm ijã amim karô. Kute idjãpēnh djã'ã amim karô kôt dja ba amijo iban arÿm inomã kumē. Be, idjãpēnh jakam ikÿnho inhô kwÿ krēnkam ikÿnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã, "Atemã inhô kwÿ krēn djã", anhÿrja. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁵Ne kam ajte arkum,

—Kwãrÿk wãnh gar amim, "Dja bãygogo'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut apēx bar kam êo mō", anhÿr kêt. Be, ba ne ba ar amã, "Ar kãmã akrãn me kute ikabēn mar prãmja pumÿ. Me krãptÿ kute bãygogo pyrãk wã pumÿ. Dja gar memã ijã ajarē nhym me arÿm tu amim imarkumrēx. Ja kadjy ne me mexkumrēx. Me mexkumrēx kute mrãmri ne bãygogo pry ngrãn akakam ê kadjy mexja pyrãk.

³⁶Dja gar on jakam memã arē nhym me amim ima ba arÿm ar amã o pãnh. Nhym kam me ikôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ar amã o pãnh gar arÿm akÿnh rã'ã: rã'ã ne. Djãm ar gajbit dja gar akÿnh? Kati. Me kute amrēbē memã arēnhdjwÿ dja me ar aro'ã kÿnh. Ga, me kumrēx kute bãygogo kre nhym ate me ja kute tÿmrãm bãygogo djēja pumÿ. Me kute ê parkam me ro'ã kÿnhkumrēx. Inhô àpēnh tÿmmē dja gar aro'ã akÿnhkumrēx.

³⁷Be, me memã kum, 'Gédja me'ô 'y kre nhym me'ô arÿm ê', anhÿro ba. Be, ikabēnja kónh ne me kabēn ja dji. ³⁸Ar aje o atom ne êmã ne ba 'ÿr ar ajano. Amrēbē ne gar bãygogokam adjãpēnh kêt. Me'ô kumrēx ne arÿm kam apēn kam 'y krebite ba. Gar inhô me àpēnh tÿm kôt ajbir adjãpēnh 'amÿ", ane. Ar kute memã 'ã ujarēnhmã nhym me kute tu amim markumrēxmã ne Jeju ã kôt ba djwÿnhmã ane.

³⁹Nãm me'ô nire krÿraxe Xikakam Xamarij kramã kum,

—Nãm prÿne ije amijo iba kunÿkôt imã arēnh mex, anhÿro tē. Nhym me krãptÿ kuman arÿm tu amim Jeju markumrēx. ⁴⁰Ne kam Jeju 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne kum,

—Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhym arÿm arek mekam ar ba. Ar ba nhym arÿm 'ã akati amãnhkrut apēx. ⁴¹Nhym kam me kute Jeju ta kabēn markam ne krãptÿ tu amim markumrēx.

⁴²Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrēx. Djã ne bar akabēnbit man amim tu markumrēx? Kati. Arÿm ne bar Jeju ta kabēn kôt amim kuman amim,

“Be, mrãmri ne Jejubê Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunÿ pytâr djwÿnhkumrêx.” Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bënjadjwÿr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhy m arÿm amũ ajte tẽ. Tẽn arÿm abatãnh djã, õ pykabê Garrêjakam bõx. ⁴⁴ Jeju ta ne amrêbê memã kum,

—Djãm Metÿndjwÿnh kukwakam kabẽn jarẽn djwÿnh'õ ne abatãnh djãkam bõx nhy m me kum rax jarẽn got? Kati. Nãm me aprÿ, ane. ⁴⁵ Jeju abatãnh djãbê Garrêja jakam bõx.

Nhy m kam me kum kabẽn mex jarẽ. Me kute amrêbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabẽn mex jarẽ. Me krãptÿ kute amikukràdjã tũm mar kadjy aben pydji djã nhõ akatikam ne me Djeruxarê'ÿr tẽn 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne arÿm kam mekõt Jeju pumũ. Nhy m mÿjja pumũnh kêt krãptÿ nhípêx nhy m me arÿm omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bõx. Nhy m Jejudjwÿ kam bõx ne me'ÿr bõx. Nhy m me kam kum kabẽn mex jarẽ.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bõx ne ajte krĩraxbê Kanakam bõx. Kam ne amrêbê kute ngõ kajgo uba kangõ nhípêx. Jeju bõx nhy m onÿj Kapanakam me'õ bënjadjwÿr kra arÿm kanê. ⁴⁷ Nhy m me arÿm bënjadjwÿrmã arẽn kum,

—Onÿj, Jeju arÿm Djudêja kurũm katon Garrêjakam bõx, ane.

Nhy m kuman arÿm Kana'ÿr tẽn kam Jeju'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne kum,

—Ë, gu 'ÿr ga imã ikrao mex gẽ kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ÿr kum krã. Arÿm kra tyk 'ÿrkam ne mã 'ÿr kum krã.

⁴⁸ Nhy m Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêtumrêx. Ije mÿjja pumũnh kêt nhípêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mÿkam? ane. ⁴⁹ Nhy m bënjadjwÿr Jejumã kum,

—Bënjadjwÿr, amibêx, tyk kêttri gu 'ÿr tẽ, ane.

⁵⁰ Nhy m kum,

—Aj mã. Arÿm ne akra tĩn ne, ane. Nhy m arÿm tu amim kabẽn markumrêx ne arÿm 'ÿr tẽ. Amim kamnhĩxo tẽ. ⁵¹ Tẽ: nhy m kam arÿm 'ã akamãt. Nhy m akati nhy m ajte tẽ: nhy m õ ãpẽn ar arÿm kutã tẽn kajpa. Ne kum, “Arÿm ne akra tĩn ne”, ane.

⁵² Nhy m arkum,

—Nhÿnh ne myt nhÿ nhy m mexmo krax ne? ane.

Nhy m kum,

—Amũja'ã myt akêxkam ne arÿm kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhy m amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arÿm ne akra tĩn”, anhÿr majmã ne arÿm kanê kum ire, ane. Ne arÿm tu amim Jeju markumrêx. Õ kikrekam ar kunÿdjwÿ tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tẽn Garrêjakam bõxkam ne ajte mÿjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arÿm bënjadjwÿr krao mex.

5

Ngõ mÿrri me'õ punu nõr.

¹ Jeju bënjadjwÿr krao mex. Nhy m kam onÿj krĩraxbê Djeruxarêkam arÿm mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ÿr. Nhy m Jeju arÿm 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kam arÿm 'ÿr bõx.

² Be, Djeruxarëkam ne ngô'ô nõ. Me kute krîraxmã mrykî'ätomtio ngjêx djã kuri ne ngô'ô nõ. Mebê idjaer kabënkam ne me ngômã Bexeda jarê. Ngô bu'ã ne kikre kre kênh amânhrut ne amânhrut ne ikjêkêt. ³ Kikrekam ne me punu krãptî ikwã. Me no rãmê me mrãnh punumê me akrymê ikwã. Ngô kute amingrêk ne me kam amako ikwã. ⁴ Mÿjkôt ne ngô amingrêk? Bir, Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ne ngô'ÿr ban me aerbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pÿnh. Nhyr arÿm kôt ngô amingrêk ne. Amingrêk nhyr me'ô punu kumrêx kute memã wan noxja ne arÿm mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ÿr bôx ne ngô ja'ÿr bôx. Nhyr me'ôja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãptî:bê 38 apêx. ⁶ Nhyr arÿm omÿn amim, —Be, amrêbê ne me'owã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”?

⁷ Nhyr punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhôbikwa'ô got ijo tën ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngô'ÿr amibêx ne nhyr arÿm me'ô imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhyr kum,

—Be, kãjmã djan anhikwã djã krãn amÿn o tê, ane. ⁹ Nhyr arÿm kabënmê ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumÿn o tê. Pi'ók rârarkam, me tyk djã kêt djã nhô akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhyr mebê idjaer rÿnh omÿn kum kabën ne kum,

—E kum pi'ók rârãr ne ja. Djãm aje kam kukrãdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mÿn o tê? ane.

¹¹ Nhyr aminêje memã kum,

—Me'ô kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tê”, anhÿr kôt ne ba arÿm inhikwã djã mÿn o tê, ane.

¹² Nhyr me kum,

—Mÿj me'ô ne amã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tê”, ane ga kam o tê? ane.

¹³ Nhyr, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãptî: ajkarê. Nhyr Jeju arÿm me katikôt mã tê nhyr arÿm omÿnh kêt ne.

¹⁴ Nhyr kam Jeju Metîndjwÿnh nhô kikretikam kum katon kum,

—Ë, arÿm amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhyr mÿjja'ô ajte ajo ajkê. Mÿjja punu kute apunu tÿm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ Nhyr arÿm mebê idjaer rÿnh'ÿr tën memã arên memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rÿnhmã amikôt amijarêh.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ók rârarkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rÿnh kum kurêo ba. Ne kam arÿm abenmã kum, “Gwaj on kubÿ”, anhÿro ba. ¹⁷ Nhyr Jeju arÿm memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ók rârarkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjãpênh ar iba, ane. ¹⁸ Nhyr me arÿm abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ók rârarkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metîndjwÿnho bãm ne raxo amiptãro ba, ane. Me abenmã anen arÿm we Metîndjwÿnho ngyrk ne kute Jeju bÿnmã kangrônh tÿx ne.

¹⁹ Nhyr kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metîndjwÿnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjãpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjãpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djãpênh ne ba omÿn arÿm àpênh o idjãpênh. Ibãm djãpênh

kunĩkôt ne ba kudjwa ã idjâpêngo ane. ²⁰ Be, mỳkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arỳm imã amidjâpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ĩ imã mỳjja pumũnh kêt ra:x kwỳ jakre ba arỳm ipêx ne. Dja mỳjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê. ²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tĩn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tĩn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tĩn kĩnh ne arỳm ã meo ane nhym me arỳm akubyn tĩn. ²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwỳ. Ibãm kute me'ômã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarê”, ane.

²³ Be, mỳj kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwỳnh mẽ? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhym me arỳm ijo bẽnjadwỳr ra:x ne. Dja me ijo bẽnjadwỳr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bẽnjadwỳr rax pyrãk. Ja kadjy ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwỳnh mẽ. Be, djãm me kute imã ikajgo jarênhkam kute Ibãmmã rax jarênh got? Kati. Dja me imã irax jarênh kêt ne arỳm Ibãmdjwỳmã rax jarênh kêt. Ta ne ijano ba tẽ.

²⁴ Dja me tu amim ikabên markumrêx ne tu amim kute ijanor djwỳnh markumrêx ne arỳm kunĩ Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarênh kêtumrêx. Amrêbê ne me ja Metĩndjwỳnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Ne kam arỳm jakam Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ²⁵ Dja me tyk ĩ ikabên ma. Ibê Metĩndjwỳnh Kraja ikabên ma. Ne kam me kute ikabên mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Ã akati arỳm me bajo rãm ne ja. Arỳm ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁶ Be, mỳj ne ikam kute ba memã ikabên nhym me akubyn tĩn? Bir Ibãmmẽ ije aben pyrãk. Kam ne ba memã ikabên nhym me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mỳjja kunĩmã tĩn jangjêngo ba. Ibãm kabên kôt ne ba kudjwa itĩn ne ije mỳjja kunĩmã tĩn jangjêngo iba. ²⁷ Ne Ibãm kabênkôt dja ba memã axwe pãnh jarênhdjwỳ. Arỳm ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabên man akubyn tĩn”, anhỹrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabên man akubyn kato. ²⁹ Me mex ne ukapri dja me akubyn tĩn. Dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwỳ dja me akubyn tĩn. Ije memã axwe pãnh jarênh kadjy dja me akubyn tĩn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjâpênh ne ikabên kêt. Ibãm kabên o ne ba ikabên. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarê. Djãm ije amidjwỳnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabênkôt ije katãt me axwemã ikatorn kam pãnh jarênhkumrêx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarê? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarê ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabên kajgo”, ane. ³² Nhym be, kati. Me'odjwỳ ne ikukãm ijã me amã ujarênhkumrêx. Katãt me amã ijã ujarênhkumrêx. Ja ne ba arỳm ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'yr me akwỳ jano. Nhym me Djuão'yr bõx ne kukij. Nhym arỳm katãt me amã ijã ujarênhkumrêx ga me arỳm ama.

³⁴ Be, djãm kute kabêno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarê? Kati. Pykakam me'õ kute kabêno Ibãm jakrenh kêt. Be, mỳj kadjy ne ba me amã Djuão jarê? Bir, me aje amijã Djuão kabên markumrêx nhym Metĩndjwỳnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arê. ³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpõk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabên mex jarêngo ba. Ga

me ren tu amim kabēn markumrēx ne ren amijo aba mex rā'ā. Nhy m be, kati. Djuão kute me amā arēnho bakam ga me aje mar 'ikrān ne akīnh 'ikrān ne.

³⁶ Be, Ibāmdjwý ne kute imā,

“Ije amā adjápēnh djā jarēnhja dja ga inomā amē”, anhýr ne kute prīne imā 'ā karō ba arým kōt idjápēnh iba. Ba mýjja pumūnh kēt nhípēxo iba ga me arým omū. Idjápēnh ja kute iraxo amirīto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjápēnh pumūnhkam ren arým mrāmri iraxmā akatorcumrēx. Ibām kute ijanorkōt ne ga me ren imā akatorcumrēx.

³⁷ Ibām ta kute ijanor ne arým ijā ajarē. Djām me aje ōkre mar ne ī pumūnh got? Arkati. ³⁸ Ga me ren aje amim Ibām kabēn mar prām ne ren tu amim imarkumrēx. Nhy m be, kati. Ibām kute ijanor djwýnh ta ne arým mā amā ijā ajarē ga me aje amim kabēn 'amýnh kēt ne mar prām kēt. ³⁹ Goja prīne Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk pumū. Me ga ne ga me 'ā amim, “Dja ba arēnho iban Metīndjwýnhkōt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne”, anhýro aba. Me aje amim anhýrkam goja prīne amim omūn ama. Pi'ōk tām kam ne Metīndjwýnh ba ijā ajarē. ⁴⁰ Nām te pi'ōkkam ijā ajarē ga me ikōt abikamēnh kēt. Ga me ren Metīndjwýnhkōt atīn kadjy ren ikōt ajkamē. Nhy m be, kati. Me aje ikōt abikamēnh prām kētkumrēx.

⁴¹ Djām me aje imā, “Araxcumrēx”, anhýrmā? Djām irax ja ne ba abej? Kati.

⁴² Be, mýkam? Bir, me amā kàjkwakam Metīndjwýnh jabē kētkam ije irax ja jabej kēt. Arým ije me amar. ⁴³ Ibām kukwakam ba tēn me awýr bōx ga me aje amim imar kēt. Me'ō kātām ta dja tēn me awýr bōx ne ta amiraxo āmra ar ba ga me arým tu amim markumrēx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mā amim, “Ba gēt ba amibēn gē me imā irax jarē”, anhýro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metīndjwýnhmābit amijarē gē ta ijo rax”, anhýr kētkumrēx. Aje amim, “Ba gēt irax. Ba gēt irax”, anhýro abakam aje amim Metīndjwýnh mar prām kētkumrēx.

⁴⁵ Djām ba dja ba Ibāmmā me ajaxwe jarē? Kati. Ga me akukāmāre Mōjdjē kanārrām ar amijo aba. Ta ne arým Metīndjwýnhmā me ajaxwe jarēnho dja.

⁴⁶ Djām mrāmri ne ga me aje tu amim akukāmāre Mōjdjē kabēn markumrēx? Kati. Ga me ren tu amim Mōjdjē kabēn markumrēx ne ren badjwý tu amim imarkumrēx. Ta ne ikukām ijā ajarēn ijā pi'ōk no'ōk. Kam ga me ren amim kabēn jarēn ren tu amim imarkumrēx.

⁴⁷ Nhy m be, kati. Me aje amim Mōjdjē kabēn mar kēt ne aje kōt amim badjwý ikabēn mar kēt. Nām ā Jeju pi'ōk rārārkam kute me'ō punuo mexkam mebē idjaer rūnhmā ane.

6

Kute djwýo mebē 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nām memā anen kam arým amū tē. Tē:n kam arým imōtibē Garrēja nhikjēmā rē. Imōti nhidji 'ōdjwýbē Xiberij. ² Nhy m kam me krāptī kōt mō. Ōbē Jeju kute mýjja pumūnh kēt kwý nhípēx nhy m me kute omūnhkam ne me kōt mō. Nām me punu krāptīo mex nhy m me omūn arým kōt mō. ³ Kōt mō nhy m Jejumē kōt ba djwýnh ar me kukām mō. Mō:n krānh'ā wabi. Ābir tē:n arým kam nhý. ⁴ Be, arým ne Djeruxarēkam mebē idjaer kute aben pydji djā nhō akatija bōx 'ýr. Me kute Metīndjwýnh me kukāmāre nhirōbē mrānhja mar kadjy ne arým ō akati 'ýr.

⁵ Ar krānh'ā nhỹ nhyam kam Jeju amipānh rīt. Nhyam nīnh me krāptī: kōt mō nhyam me omū. Ne kam Piripimā kum,

—Jām dja gwaj tēn me kadjy djwỳ kwỳ by? ane. ⁶ Be, djām kute amikukām amimar kēt ne Piripi kukij? Kati. Kute prīne amikukām amimar. Be, mỳkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrāmri amim tu markumrēx jabej ne kukij. ⁷ Nām kukij nhyam Piripi kum,

—Tō gēt kon. Gwaj banhō pi'ōk kaprī'ā akrekam kubē denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'ōk kaprī jao ren me kadjy djwỳ by nhyam ren me krāptī abenmā kokjēr kryre nhyam ren me krāptī: 'ā djwỳ kēt, ane.

⁸ Nhyam Jejukōt ba djwỳnh 'ōdjwỳja nhidjibē Āngre. Ximāo Pedrumē ar axikōt apōx. Āngreja kum,

⁹—Ota jakam me'ō bōktire nhō djwỳmē tepprāremē. Xewadao djwỳ nhipēx amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkēt. Ne tepprāre amānhkrut. Nhyam be, me krāptī: Mỳj dja gwaj djwỳ ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Ar memā arē gē me nhỹ, ane. Be, bōre ne pyka wākam kumex ne. Jeju arkum ane nhyam ar arỳm memā arē. Nhyam me arỳm bōrekam nhỹ. Me krāptī: kubē 5.000 ne me nhỹ. ¹¹ Nhyam kam Jeju arỳm djwỳ jamỳ. Ne kam arỳm o Metīndjwỳnhmā amikīnh jarē. O kum amikīnh jarēn arỳm kōt ba djwỳnhmā kungā. Nhyam ar me krāptīmā kungā. Nām ā tepprāredjwỳo ane.

¹² Nhyam me ō kwỳ krē:n arỳm ajne. Nhyam Jeju kōt ba djwỳnhmā kum,

—Dja gar djwỳ janhy karwà. O bikēnh kēt kadjy, ane. ¹³ Nhyam kam ar karwān kaxnokai pỳnh djari kam kungij. Nhyam kam kaxnokaibē 12 ipu. Be, xewadao djwỳ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkēt janhy 'ā kātām ne ja.

¹⁴ Nhyam me arỳm kute mỳjja pumūnh kētja pumūnhkam abenmā kum,

—Be, Metīndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ja ne me amrēbē arē. Me memā kum, “Dja pykamā bōx”, anhỹro ba. Be, kōt ne Jeju arỳm jakam bōxkumrēx, ane.

¹⁵ Nhyam Jeju arỳm me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhyam ren me tu ijo tỳm ne ijā bēnjadjwỳr rax mē. Djām on pykakam memā inhỹr prām got? ane. Ne kam arỳm mebē tēn amū krānh'ā wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhyam kam arỳm para. Nhyam kōt ba djwỳnh tēn arỳm imōti'ỳr ruw. ¹⁷ Ne kam arỳm kà'ōkam wadjān nox ne. Amū akāx nhikjēmā krīraxbē Kapana'ỳr mōrmā ar arỳm nox ne. 'Ỳr mō: nhyam ar'ā arỳm akamāt ne. Nhyam kraxje Jeju ar'ỳr bōx kēt rā'ā.

¹⁸ Ar mō: nhyam arỳm kōk 'itỳx wabē nhyam kam ngō amijapīn tỳx ne.

¹⁹ Nhyam ar ngō rēnhō mōn arỳm ajjubē tỳm ne. Ar mōr'ā arỳm kirometubē 5 apēx. Nhyam Jeju nīnh arkōt tu ngō'ā tē nhyam ar omū. Nhyam arỳm aro rām ne ja nhyam ar arỳm tīn prām ne. ²⁰ Nhyam arkum,

—Ar atīn prām kēt. Ba ne ba ar akōt tē, ane. ²¹ Nhyam ar kabēn man arỳm kīnh ne. Ne kum,

—Amrē ar ikōt kāmā wadjā, ane. Nhyam arỳm wadjān nhỹ. Nhyam ỳrmē ro'ā ar arỳm akāx nhikjē'ỳr bōx. Kapanakam ar bōx.

²² Jeju ar akāx nhikjēkam bōx nhyam arỳm ar'ā akati. Nhyam kam amū akāx nhikjēbē me te ar ō kà jabej. Me krāptī kute amūja'ā djwỳ krēnja ne te ar ō kà jabej ne abenmā kum,

—Be, amūja'ā kà pydjibit nō nhyam ar o mō. Kōt ba djwỳnhbit mō o mō nhyam Jeju arkōt kākam ỳr kēt. Nām me krāptī te ar ō kà jabejn kam ā abenmā ane.

23-24 Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arým ar'yr mō. Me kà kwýkam wadjàn akàx nhikjêmã Kapana'yr nox ne mō. Be, nhýnh kà ja'ókam ne me mō? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kà 'ókam ne me mō. Xiberijkam kà kwý arým me ku'ê djà'ãnh mō. Bẽnjadwýr djwýnh kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh nhym me kute djwý krên djà'ãnh ne arým kà mō. Kà kwý jamã ne me wadjàn amũ kôt mō. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'yr mō.

Kute amijã djwý jakren 'ã ujarênh.

25 'Yr mō:n kam imôti nhikjêmã bôx. Bôx ne abej ne arým kum kato. Jejumã katon arým kum,

—Ujarênh djwýnh, tô nhýnh ne myt nhý ga jakam bôx? ane.

26 Nhym memã kum,

—Be, mykam ne ga me ijabej mō? Djãm amũja'ã ije mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ga me aje omũnhkam? Djãm arým me aje kôt iraxmã akatorkam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwý krên ne me ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

27 Kwãrĩk wãnh djwýkôtbít ajamak bën kêt. Tãm dja akuno. Nhym be, atemã mýjja kute djwý pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bën. Tãm ne mex rã'ã nhym ô'ã me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã karõ. Kabênkôt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam Ibãm, Metĩndjwýnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karõ mãmdji, ane.

28 Nhym me kum,

—Be, mýj dja ba me Metĩndjwýnhmã idjãpênh o nhym arým kum me ikĩnh? ane.

29 Nhym,

—Metĩndjwýnh ne ijano ba tẽ. Kôt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjãpênh ne ja. Dja ga me ã ane nhym arým kum me akĩnh, ane.

30 Nhym me kum,

—Goja mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx. 31 Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê mýj ne ja krê. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'ók no'ók ne kamã memã kum,

“Me kute krên kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwý ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

32-33 Nhym amijã djwýkumrêx jakren memã kum,

—Be, Mõjdê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwý nhõr kêt. Nhym be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwýkumrêx nhõr. Me'õ ne arým kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjênh. Kute memã tĩn jangjênh nhym me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'Ã ne ije me amã,

—Metĩndjwýnh kute me amã atemã djwýkumrêx nhõr, anhýr. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm Jeju ã memã ane.

34 Nhym me kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, goja mã me imã djwý ja nhõro nhý, ane.

35 Nhym Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba ije memã tĩn jangjênh nhym me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikôt ajkamên arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum prãm kêt kam kĩnh pyrãk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum kôr

kêtkam kīnh pyrāk. ³⁶ Be, djām me aje tu amim imarkumrēx got? Kati. Ba ne ba arým me amā, “Nā gām me te ipumūn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibām kute ikadjy memā amak bōnhja kunī dja me tu amim imarkumrēx ne arým mā ikôt ajkamē. Ba kam me’ō kanga kêtumrēx.

³⁸ Mýkam dja ba me’ō kanga kêt. Be, djām ba ije amijā amim karō kôt ne ba kàjkwa kurūm ruw ne ar iba? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kabēn kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibām kute ijanor djwýnh ta ne ijā amim karōn amim, “Be, ije kadjy memā amak bōnhja dja ikra mā meo ban ’ōo biknor kêt nhym me akubyn tīn ne. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ikra akubyn ō me jao tīn”, ane. ⁴⁰ Ibām kute ijanor djwýnh ajte ijā amim karōn amim, “Me kute ikra pumūnh ne tu amim markumrēxia dja me kunī ikôt tīn ne ar ba rā’ā: rā’ā ne”, ane. Ibām kute ijā amim karō ne ja. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ba akubyn inhō me jao tīn, ane.

⁴¹ Nhym kam mebē idjaer rūnh arým kàxā kabēn kumex ne arē. Kute memā, “Ba ibē kàjkwa kurūm djwý”, anhýrkam ne me kabēn kumex jarē. ⁴² Ne abenmā kum,

—Be, djām kubē Metīndjwýnh Kra got? Kati. Jōdje ne kudji. Idjibē ne Jeju. Ba me ije nāmē bām pumūnh tūm. Nhym amijo ’éx ne gwaj bamā,

—Kàjkwa kurūm ne ba ruw, anhýro ba. Kati:. Nām ’éx. Nām me ā abenmā ane.

⁴³ Nhym Jeju me kabēn man memā kum,

—Kwārīk wānh ikàxā akabēn kumex ne arēnh kêt. ⁴⁴ Be, djām me ga dja ga me ikôt ajkamē? Kati. Ibām kute ijanor djwýnh kute memā amak bōnhkambit ne me mā ikôt ajkamē. Mā ikôt ajkamē ba arým akubyn meo tīn. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ba akubyn meo tīn.

⁴⁵ Amrēbē: ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēn memā kum,

“Metīndjwýnh ta dja memā amikabēn jarē nhym me arým kabēn markumrēx”, ane.

Be, me bakukāmāre kute memā anhýr ne ’ā pi’ók no’ók kôt mýj xē dja mā ikôt ajkamē? Bir, Ibām kute memā kabēn jarēnh nhym me arým kute kabēn markumrēx. Me kute mýjja’ā kute kabēn jarēnhja markumrēx. Me ja dja me mā ikôt amijo bikamēnhkumrēx. Nām ā Jeju memā ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memā kum,

—Be, djām me’ō ne arým Ibām pumū got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metīndjwýnh pumūn arým kurūm tēn bōx. Bajbit ne ba arým Ibām pumū. ⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrēx arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā’ā rā’ā ne. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx. ⁴⁸ Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba memā tīn jangij nhym me Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā’ā rā’ā ne.

⁴⁹ Be, me bakukāmāre ne me kapôt kukritkam djwýbē mýj ne ja ku nhym mebēngēt tūmrām ne kupa. ⁵⁰ Ije me amā atemā djwý jarēnhja ne kubē kàjkwa kurūm djwý. Dja me kukun tyk kêt. ⁵¹ Ba ne ba ije atemā djwý pyrāk. Ba ne ba memā tīn jangij. Dja me djwý ja krēn Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā’ā: rā’ā ne. Djwý ije memā ōrja ne kubē inhī. Me kunī tīn kadjy dja ba memā kungā, ane.

⁵² Nhym kam mebē idjaer rūnh arým kabēno aben japan abenmā kum,

—Je tó, mỳj dja memã aminhĩ nhõr on nhym me ajmã krẽnja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ikumrẽx krẽnãmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrẽxo bamã. 'Á ne Jeju me kute i krẽn jakren 'á me kute kamrõo kõm jakre. 'Á ne memã kum,

—Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krẽn kêt ne ikamrõo akõm kêt ne kam atĩnkumrẽx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. ⁵⁴ Me kute inhĩ krẽn ne ikamrõo kõm ne me mrãmri Metũndjwỹnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn. ⁵⁵ Mrãmri ne inhĩbê djwỹ ne ikamrõbê me kõm djã. ⁵⁶ Me kute inhĩ kur ne ikamrõo kõmja, me jamẽ ne ba me ije aben mar tỳx ne ije aben jamỹnh tỳx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba. ⁵⁷ Mrãmri Ibãm tĩnkumrẽx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tĩn o itĩnkumrẽx. Nhym me kute inhĩ kurdjwỹ dja me ba itĩn jao tĩnkumrẽx.

⁵⁸ Ije amã atemã djwỹ jarẽnh ja ne kãjkwa kurũm ruw. Djãm kute djwỹbê mỳj ne ja pyrãk? Kati. Nãm me te mỳj ne ja ku nhym mebẽngêt arỹm me kupa. Nhym be, ate dja me atemã djwỹ ja kun arỹm Metũndjwỹnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵⁹ Mebê idjaer bikprõnh djãkam ne Jeju memã ja jarẽ. Kapanakam me bikprõnh djãkam. ⁶⁰ Kute memã aminhĩ'ã djwỹ jarẽnh ne memã 'ã ujarẽnhkam ne me kõt baja krãptĩ arỹm amim,

—Je, djãm me ije kabẽn wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhym Jeju ta arỹm me kuman memã kum,

—Ba arỹm me amã atemã djwỹ jarẽ ga me aje amim imar kêt ne arỹm apijãm ne. ⁶² Dja ba i ikrĩ djã tũmmã wabi ga me idjãbirkõt ipumũ. Mỳj dja ga me arỹm kam nẽ? ⁶³ Be, atemã kãjkwakam ikabẽn kukràdjã ne ba me amã arẽ. Metũndjwỹnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabẽn mar. Me ga ne ga me aje amidjwỹnhõ Kĩnh prãm. Kam me aje imar kêtikumrẽx. Nã bãm me amã ikabẽn jarẽ, me amã Metũndjwỹnh Karõ jarẽ. Tãm ne kute meo ban memã tĩn jangij nhym me Metũndjwỹnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrẽx? Kati. Me akwỹ ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mỳj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrẽbê mỳjja kunĩ kêttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apỹnh me i djãri kute amim mar kêtja arỹm kute me mar. Djudadjwỹ dja i kurẽ djwỹnhmã Jeju kanga. Nhym arỹm kute adjwỹnhdjwỹ mar. Kukãm kute mar. ⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwỹ ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arỹm me amã, “Djãm me ga dja ga me ikõt ajkamẽ? Kati. Ibãm kute memã amak bõnhkambit dja me mã ikõt ajkamẽ.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhym kam me kõt baja krãptĩ arỹm kubê amijo akẽx ne ajte kõt ba kêt.

⁶⁷ Nhym kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwỹ dja gar ikanga? ane. ⁶⁸ Nhym ar 'õbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bẽnjadjwỹr djwỹnh, mỳj me'õkõt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabẽno meo tĩn ne 'ã ar imã adjujarẽnh ar aba. Metũndjwỹnhkõt me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarẽnh ar aba. ⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrẽx. Mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwỹrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metũndjwỹnh Kra. Metũndjwỹnh tĩnkumrẽx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrẽx.

⁷⁰ Nhyrn Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytàrkumrêx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytàrkumrêx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ àpênh, ane. ⁷¹ Djuda'ã ne kabên. Djuda Ikadji. Ximão 'õdjwý kute irja. Dja ì kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarêkam me krãptĩmã 'ã ujarênh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mýkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bĩnmã ar abej bakam. ² Nhyrn kam arým Djeruxarêkam mebê idjaer krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukràdjã mar kadji bó mjýrkam krĩ djã nhõ akati 'ýr.

³ Nhyrn kam Jeju kamy ar axikôt apõxja kum,

—E kum, goja amũ pykabê Djudêja'ýr tẽ. Dja wãkam akôt me ba djwýnh adjapênh kôt apumũ. ⁴ Djãm me'õ kute me kunĩmã amiraxo amirĩt prãm kam kute mebê amijo bipdjur prãm got? Aje mrãmri mýjja pumũnh kêt nhípêx jabej goja pyka kunĩkôt me kunĩmã amijo amirĩt, ane. ⁵ Be, nãm ar te Jejumê axikôt apõx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhyrn Jeju arým arkum,

—Je djãm kraxje me kute ijo tým djã nhõ akati iwýr bõx kêtjakam gar kam imã arê? Kati. Ar gajbit akati kunĩkôt ar adjumar mex rà'ã. ⁷ Nhýnh ne pykakam me axwe 'õ kum akurêmã? Arkati. Nhyrn be, ba, me kum ikurêkumrêx. Ije me axwe'ã memã idjujarênh ar ibakam me kum ikurêkumrêx. ⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarêkam me krãptĩ kute aben pydji djã'ýr mõ. Inhõ akati iwýr bõx kêt rà'ãkam 'ýr itêm prãm kêt. ⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhyrn kam kamy ar arým tẽ. Nhyrn ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djã'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx. ¹¹ Nhyrn arým 'ã me kute aben pydji djã nhõ akati bõx nhyrn mebê idjaer rũnh arým abej ne memã kum, “Nhýnh ne Jeju dja”? ane. Nhyrn me “Kon”, ane.

¹² Nhyrn me me kãxã abenmã Jeju jarênho kumex. Me kwý ne me abenmã kum, “Kati. Jeju mexkumrêx”, ane.

Nhyrn me kwý arĩk abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane. ¹³ Nhyrn be, nãm me me ipõkri memã Jeju'ã ujarênho amirĩt kêt ne. Mebê idjaer rũnh pymaje ne me me ipõkri 'ã ujarênho amirĩt kêt ne.

¹⁴ Nhyrn kam arým me kute aben pydji djã nhõ akati nhõkre djã kôt Jeju arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽn wadjãn kam arým memã kukràdjã jarênho dja. ¹⁵ Nhyrn kam mebê idjaer rũnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tô djãm tãmwã kute mekôt pi'ók jarênh tũm got ã me kukràdjã jarênh mexo ane?

¹⁶ Nhyrn Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjã ne ba me amã arênho iba? Kati. Kute ijanor djwýnh kukràdjã ne ba me amã arênho iba. ¹⁷ Gêdja ga me ajõ ga aje kukràdjã kôt amijo aba prãm jabej arým ama. Me'õ kute ikukràdjã jarênho krax djwýnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjã jarênho krax djwýnh? Kati. Kãjkwakam Metĩndjwýnh ne kute arênho krax ba kam kôt me amã arê.

Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjà kòt amijo aba prãm jabej ama. ¹⁸ Ne ga ren me ajò ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarèn memã amijo adjàmra ar aba. Nhym be, kati. Kute ijanor djwýnh ne ba ije rax jarènh. Ije ajbit rax jarènh ne kam katàt ije ikabèn jarènhkumrèx ne ijèxnhĩ kètkumrèx.

¹⁹ Me bakukãmäre Môjdjê kute me amã Metĩndjwýnh kukràdjà jarènhja djã ne ga me kòt ar amijo aba? Kati. Ga me ajò aje kukràdjà kòt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mýkam? ane.

²⁰ Nhym me kum,

—Je tô nhýnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

²¹ Nhym Jeju arým memã kum,

—Be, ba amrèbè me'õ punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmã ikam ano tyn akumex. ²²⁻²³ Nã bãm pi'ók råràrkam me'õo mex ga me arík ijã abenmã kum,

—Pi'ók råràrkam ne apê. Axwekumrèx, anhýro aban arým ikam angryk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjápènh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarè? Kati. Me gadjwý ne ga me pi'ók råràrkam adjápènh aba. Môjdjê ne me amã me my nhĩnhu kã rènh jarè. Djãm ta ne kumrèx arè? Kati. Me bakukãmäre Abraão ar kumrèx ne ar arè. Ga me kam aje katàt Môjdjê kukràdjà kòt amijo aba kadjy pi'ók råràrkam adjápènh ne me my kã rèno aba. Mýkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarè? Ije kam prĩne me'õ punuo mexkam imã ijaxwe jarè. Ga me ren imã ijaxwe jarènh kêt. ²⁴ Kwãrĩk wãnh ga me arík me axwe kêt'ã axwe janhòr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrèxkòt memã ajapòxkumrèx ne kam arým katàt memã axwe jarènhkumrèx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebè idjaer kum kurè.

²⁵ Nhym kam Djeruxarèkam me ar ba tũm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba? ²⁶ Nhym kam kum me uma kêt ne memã kabèn ne. Nhym me arým kutã kute kum mýjja'õ jarènh prãm kètkumrèx. Bãrãm me rũnh arým kute tãmwã'ã amim, “Jejubè ne me banhõ Bènjadjwýrbè kumkatibè Kritu”, anhýrkam ne me anhikrèn kabèn maro dja. ²⁷ Tô nhýnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkòt Bènjadjwýrbè kumkatibè Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkòt mar kètkumrèx. Nhym be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arým omũnh. Kòt ne gu me arým Jeju 'èxnhĩmã bakato. Nãm me kwý ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhym kam Jeju kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã kukràdjà jarènhò àmkam kãj bé memã kum,

—Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurũm ne ba itèm ne ibòx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabèn kòt amrè tẽ? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt. ²⁹ Nhym be, ba ne ba ije omũnh tũm. Tãm ne ijano ba amrè kurũm tèn bòx, ane.

³⁰ Nhym kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tým'ã myt bòx kêt rã'akam ne me te: o ane. ³¹ Nhym me kwý krãptĩ arým tu amim markumrèx ne abenmã kum,

—Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arým mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhipèx ne. Me punu krãptio mex. Djãm me'õdjwý bòx ne kute àpènh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwábè ne me banhõ Bènjadjwýrbè kumkatibè Kritukumrèx, ane.

³² Me rûnh kàxã ne me ã abenmã anhÿro ku'ê nhym mebê pardjêumê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr arÿm me kuma. Me kuman arÿm Jeju'ÿr me krâkamngônh kwÿ jano. Me kute pa 'amÿnhmã ne me me ano.

³³ Nhym kam Jeju arÿm memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arÿm 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arÿm kute ijanor djwÿnh'ÿr tÿ. ³⁴ Ga me kam arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrÿ djã'ÿr te abôx prãmje, ane.

³⁵ Nhym mebê idjaer rûnh abenmã kum,

—Je tô, jãm dja tÿ gu me kum bakator kêt. Djãm apÿnh me bajtem ba djâkam me bimãnh tûm'ÿr ne tÿemmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjã jarÿnhmã? ³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tÿ ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrÿ djã'ÿr te abôx prãmje”, anhÿr. Mÿj gédja kam nê? ane.

³⁷ Nhym kam me kute amikukràdjã kôt amijo mör ne kute 'ã aminhinomã amimÿnh nhô akati arÿm bôx. Akati raxja bôx. Me kukãmäre kukràdjã kôt me kute bô mjÿrkam krÿ'ã aminhinomã amimÿnh kadjy akati ne arÿm bôx. Nhym Jeju arÿm kâjmã djan memã kum,

—Me ajô ar amã kôr jabej amrê iwÿr tÿn ikô. ³⁸ Me kute tu amim imarkumrÿxja gédja ï me kadjwÿnhbê ngô kute meo tÿnja mã mekam apôx. Me bakukãmäre kute pi'ôkkam memã arÿnh kôt ne ba ar amã arê.

³⁹ Nãm Jeju Metîndjwÿnh Karô'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrÿx nhym Metîndjwÿnh Karô arÿm me'ÿr bôx ne meo ba. Djãm arÿm ne meo ba? Kati. Metîndjwÿnh kute memã Karô janor djwÿnhram ne Jeju memã ane. Dja Metîndjwÿnh amiwÿr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arÿm memã Karô jano nhym bôx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhym me krãptÿ kute kabÿnja markam 'ã abenmã kum,

—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metîndjwÿnh kukwakam kabÿn jarÿnh djwÿnh. Me bakukãmäre ne me amrêbê: arê, ane.

⁴¹ Nhym me kwÿ Jeju'ã abenmã kum,

—Be, tãmwã ne mrãmri kubê me banhô Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrÿx, ane.

Nhym me kwÿ arÿk 'ã abenmã kum,

—Be kati. Jejubê ne Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djã ne pykabê Garrêja. ⁴² Nhym be, me banhô Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrÿx krÿbê Berêkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmäre Dawi tãmdjwÿ. Bÿnjadjwÿr rax Dawi jabatãnh djâkam ne Kritu abatãnh djã. Amrêbê: ne me bakukãmäre pi'ôkkam arê. Nhym be, kati. Djãm Jejubê Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatãnh, ane. ⁴³ Me kute ã abenmã anhÿrkam me kute Jeju'ã axikôt kabÿn jadjwÿr kêt. ⁴⁴ Nhym me ja kwÿ bit kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã. Ne kam te: kute o anhÿrmã.

⁴⁵ Nhym kam me krâkamngônh kikreti nêje ku'êja me rûnh'ÿr akêx ne me'ÿr bôx. Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebê pardjêu'ÿr bôx. Nhym kam me rûnh me krâkamngônhmã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

⁴⁶ Nhym me krâkamngônh memã kum,

—Djãm me'ô pykakam kabÿn mexo kute tãmwã pyrâk? Kati. Nãm prÿne kabÿn mexo kute katàt me kunÿ jakrenh. Ba me kam te ije o itÿm ne pa 'amÿnhmã, ane.

⁴⁷ Nhym mebê pardjêu memã kum,

—Je tô djâm arým ne me gadjwý me anoo akno? ⁴⁸ Ë, ba me amã arê. Djâm me irax'õ, nàr me ibê pardjêu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati. ⁴⁹ Be, djâm me kãtãmwã kute Mõjdjê kukràdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjã mar kêt kam dja Metĩndjwýnh arým me kanga, ane.

⁵⁰ NhyM Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'yr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'õ. Nãm arým memã kum,

⁵¹ —Je gẽdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêt kam memã axwe jarê? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarênh kêt kam gu me arým 'ã axwe nhôro nhý, me bakukràdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhý, ane.

⁵² NhyM me arĩk kum,

—Djâm gadjwý pykabê Garrêjakam ajabatãnh dja ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'òkkam ne Metĩndjwýnh kukwakam kabênh jarênh djwýnh'õ Garrêjakam abatãnh kêt kumrêx. Dja ga amim pi'òk jarênh arým kôt ikabênkumrêxmã akato. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'òk jarênh ama, ane.

⁵³ NhyM kam me kunĩ ajmãn aminhũrkwãmã apêx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkĩnh.

¹ Jeju arým krãnhbê Oriwêre 'yr tẽ. Tê:n arým 'yr bõx nhyM 'ã akamãt nhyM nõ. Nõ: nhyM arým òkrênh'ãnh kã. ² NhyM kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr tẽnh kam bõx. NhyM kam me kunĩ ajte 'yr bõx nhyM arým nhý. Nhýn arým memã kukràdjã jarênhho nhý. ³ NhyM kam me arým Jeju'yr me 'õ nireo bõx ne me ipòkri kudja. Arým ne mjên ne kam ajte me'õbê mjêno akĩn ar ro'ã nõ. NhyM me arým omũn o tým ne pa 'amýn Jeju'yr o bõx. ⁴ Ne kum,

—Ë, ujarênh djwýnh. Be, me'õ nire ja arým mjên ne arým me'õ myo akĩn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkõt ar omũn aro tým ne arým awýr o bõx. ⁵ Be, me ja jaxwe pãnh ne Mõjdjê arým memã arê. Kute me bakukràdjã jarênhkam Mõjdjê arým 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kẽno titik ne abĩ gẽ ty, ane. Be, gadjwý ar imã axwe pãnh'õ jarê bar kuma. Mýj gẽdja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mýj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjã kupa'ã mýjja jarênh jabej nhyM me arým kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

NhyM Jeju ate idjao nhýn arek ikrao pyka no'òko nhý. ⁷ NhyM me mã kum tãmja jarê nhyM arek pyka no'òko nhý. NhyM kam kãmã djan memã kum,

—Goja me ajõ apydji ajaxwe kêt kumrêx jabej ga akumrêx kên'õ byn o titik ne abĩ, ane. ⁸ Nãm anen ajte nhý, pyka no'òko nhý.

⁹ NhyM me arým amima:ro djan amijaxwedjwý ma. Ne kam arým pijãm ne mã apõxo dja. Me abatãnhja kumrêx ne me kato. NhyM mekõt me abatãnh nydjwý apõxo dja. NhyM ajbir abatãnh nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunĩ apêx. NhyM kam Jeju arým ate nhý nhyM niredjwý arým ate dja. ¹⁰ NhyM kãmã djan nire ate ãmkõt omũn kum,

—Me'õ nire, nhýnh ne me kute amã ajaxwe jarênhja ku'ê? Djâm me'õ kute ajaxwe pãnh kẽno atitik prãm kêt kumrêx? ane. ¹¹ NhyM kum,

—Ã bẽnjadjwýr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

NhyM kum,

—Badjwý. Ajaxwe pãnh ije kẽno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrĩk wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarēnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhyam kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apŷnh me ba djã kunĭkôt me axwe kunĭ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwŷ djã pyrãk. Ga, me kurwŷ djã kute akamãtkam memã pry kurwŷ nhyam me kute akamãtkam mŷjja kunĭ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwŷ dja me tu amim imarkumrēx ne arŷm katàt amijo ba. Ga, akamãt kô tykkam me kute mŷjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwŷ ne me kute mŷjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwŷ djã pyrãk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arŷm katàt amijo ban kam arŷm ikôt tĭn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhyam mebê pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'ô akôt kabēn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarēnho aba nhyam me'ô kute akôt kabēn djir kêt. Ba me kam arŷm amã akabēn kajgo jarê. Akabēn kajgo nhyam me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhyam memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarēnhkam ije memã amijarēnh kajgo kêt. Kãjkwakam Metũndjwŷnh ne ijano ba amrê kabēn kôt tē. Be, 'ŷr dja ba akubyn tē. Ja ne ije markumrēx. Kam ikabēn kajgo kêt. Nhyam be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhŷnhja kurũm ne ba itēmja ne ga me aje mar kêt. Nhĭ'ãm itēmdjwŷ ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwŷnho kĭnh prãm ne aje memã axwe jarēnho aba. Djãm ba ne ba ije amidjwŷnho kĭnh prãm ne memã axwe jarēnh got? Kati. ¹⁶ Godja ba memã axwe jarēnh jabej arŷm katàt memã arēnhkumrēx. Djãm ipydji dja ba arê? Kati. Ibãm kute ijanor djwŷnhmê dja bar axikôt ikabēn ne memã axwe jarê. Kam ne ije katàt memã axwe jarēnhkumrēx. ¹⁷ Nhyam be, amrêbê: me bakukãmãre kute me akukràdjã'ã pi'òk no'òkdjwŷ. Me akukràdjãja kôt ba ije Ibãmmê axikôt memã amijarēnho iba. Me akukràdjã jakam me'ô ar amãnhkrut ne kute me omũnhkôt kute axikôt me arēnh nhyam me kunĭ kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katàt ar kute me arēnhkumrēx”, anhŷrmã. Ja ne ga me arŷm aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibãmmê ã me amã amijarēnho ane. Ba ije me amã amijarēnh. Nhyam Ibãm kute ijanor djwŷnh ikôt kute me amã ijarēnh. Ba Ibãmmê ar ije axikôt me amã amijarēnhkam ne ga me ren me akukràdjã kôt ijã, “Mrãmri ne katàt kute memã amijarēnhkumrēx”, ane. Ba Ibãmmê ar ije axikôt me amã amijarēnhkam dja ga me ar ikabēn katàtjamã akaton ama. Me akukràdjã'ã pi'òk no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhyam me arŷm kum,

—Tô nhŷnh ne abãmja? ane.

Nhyam memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwŷ mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwŷ ma. Nhyam be, kati. Aje mar kêt, ane. ²⁰ Be, Metũndjwŷnh nhõ kikretikam me kute Metũndjwŷnhmã pi'òk kaprĭo atom djãkam ne Jeju ã memã ane. Nhyam me'ô kute o tŷm ne pa 'amŷnh kêtumrēx. Pa 'amŷnh'ã myt bõx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhyam kam ajte memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arým te ijabej. Te ijabej ne kam arým ty. Nhyam kam Metĩndjwýnh me amã ajaxwe jarẽnh rã'ã. Mũm itẽmmã 'ýr ikràja dja ga me te ikõt 'ýr atẽm ne 'ýr abõx prãmje, ane.

²² Nhyam mebẽ idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tõ mýj dja nẽ? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arým te ijabej, anhýrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhyam memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapõx ne ar aba. Nhyam be, ba ne ba kýjrũm kãjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mýjjabit mar. Ba ne ba ije kãjkwakam mýjja mar. ²⁴ Me aje pykakam mýjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhyam Metĩndjwýnh amã ajaxwe jarẽnh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arým bõx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arým ty nhyam Metĩndjwýnh me amã ajaxwe jarẽnh rã'ã, ane.

²⁵ Nhyam me kum,

—Bir, mýj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarẽnhkumrẽx, ba me ama, ane.

Nhyam Jeju memã kum,

—Be, amrẽbẽ ne ba me amã amijarẽnho iba. Nã bãm me amã, ²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarẽn ajte me amã pãnh jarẽ. Be, ijanor djwýnh kute katãt kabẽn jarẽnhkõt ne ba me kunĩmã arẽnho iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwýnh”, anhýrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarẽnhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja dja ga me kýjrũm inhõ. Kam dja ga me arým ima. Ba ije amikabẽnkõt amijo iba kêtukumrẽx. Ibãm kute imã kabẽn jarẽnh kõt ne ba memã arẽnho iba. Ja dja ga me aje kýjrũm inhõrkam ama. ²⁹ Kute ijanor djwýnh ne imẽ amijo kajkep. Djã nãm imã kãx ba ate ar iba? Kati. Be, mýkam ne imã kãx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjãpẽnh mex rã'ã. Kam imã kãx kêt. Nãm ã Jeju me amẽ ane. ³⁰ Kute memã ja jarẽnhkam ne me kumex arým tu amim markumrẽx.

Abraão tãmdjwý'ã ujarẽnh.

³¹ Nhyam kam mebẽ idjaer kute tu amim markumrẽxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabẽn kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arým me abẽ ikõt aba djwýnhkumrẽx. ³² Ne kam arým mrãmri ikabẽnkumrẽxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabẽn katãtkumrẽx”, anhýro aba. Ne kam ikabẽn katãtkumrẽxmã akato ba kam arým me apytã. Me'õja kute me apa 'amýnh ga me kum adjãpẽnh kajgoo abaja ba kubẽ me apytã. Ga me kam ikõt adjumar mexkumrẽx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhõ bẽnjadjwýr'ã memã ane.

³³ Nhyam ajte me kwý kum,

—Tõ nhýnh ne kam me'õ kute me ipa 'amýnh ba me kum idjãpẽnh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibẽ me bakukãmãre Abraão tãmdjwý. Nhyam kam me'õ kute me ipa 'amýnh kêtukumrẽx. Mýkam ne ga,

—Ba me'õbẽ me apytã? ane.

³⁴ Nhyam Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwýnhja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjãpẽnh kajgokumrẽx. ³⁵ Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ ãpẽnh djwýnh djãm kubẽ õ ãpẽnhkam kum ãpẽnh rã'ãmã? Kati. Gẽdja ĩ atemã me'õmã apẽ. Nhyam be, kam me'õ

krakumrëxja dja kam kra rã'ã ne. ³⁶ Ba ibê Metîndjwÿnh Kra rã'ãkam ibê me apytâr djwÿnh. Me apa 'amÿnh djwÿnhbê me apytâr djwÿnh. Dja ba me apa 'amÿnh djwÿnhbê me apytã ga me kam mrãmri adjumar mexkumrëx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tãmdjwÿ, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tãmdjwÿ ne me aje ibînmã. Me amã ikabên kÿnh kêtumrëxkam ne ga me aje ibînmã. ³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mÿjja pumÿnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhy m me kum,

—Be, mrãmri me inhingêt bê Abraão kumrëx, ane.

Nhy m memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tãmdjwÿkumrëx ne ren Abraão djãpênh kôt adjãpênh ar aba. ⁴⁰ Nhy m be, kati. Ga me jakam aje ibînmã. Kãjkwakam Metîndjwÿnh kute imã kabên katãt jarênh kôt ije katãt me amã arênhkumrëxkam ne ga me aje ibînmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati. ⁴¹ Ne ren Abraão bê me anhingêt kumrëx ga ren me adjãpênh mex. Nhy m be, kati. Atemã me anhingêt djãpênh kôt ne ga me atemã adjãpênh ar aba.

Nhy m me kum,

—Djãm krô'ã me'ô kute akudjwa me ijadjwÿr? Kati. Be, me Ibãm djwÿnh pydji. Kãjkwakam Metîndjwÿnh, ane.

Kute memã Xatanaj tãmdjwÿ jarênh.

⁴² Nhy m Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrãmri kãjkwakam Metîndjwÿnh Abãm ne ren amã ijabê. Be, mÿkam? Bir, kãjkwakam Metîndjwÿnh kurÿm ne ba tãn bôx. Be, djãm ba ne ba tê? Kati. Tãm ne ijano ba amrê tê. Kam ga me ren amã ijabê. ⁴³ Be, mÿkam ne ga me aje ikabên mar kêt? Bir, me ajamakre kêt prãm kam. ⁴⁴ Be, me anhingêt bê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwÿnh. Ta kabên katãt kêt kam kute Metîndjwÿnh kabên katãt 'amÿnh tÿx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnhÿ kôt memã 'êx ba. Mrãmri 'êxnhÿkumrëxkam kubê me 'êxnhÿ nhingêt. ⁴⁵ Kubê me 'êxnhÿ nhingêt kam ba te me amã katãt ikabên jarênhkumrëx ga me aje amim imar kêt. ⁴⁶ Be, mÿj me ajô ga ne ga me aje mrãmri ijaxwe'ômã akator kumrëx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'ômã akator prãmje. Ijaxwe'ô kêt kam mÿkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katãt Metîndjwÿnh kabên jarênhkumrëx ga me aje imar kêt. Be, mÿkam? ⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metîndjwÿnh kra ne ren amim kabên markumrëx. Nhy m be, kati. Me abê Metîndjwÿnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabên mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rÿnhmã ane.

Kute mebê idjaer rÿnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhy m mebê idjaer rÿnh arÿk kum,

—Be, abê pykabê Xamarij kam me kra'ô ba me arÿm ama. Me karô punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhy m Jeju memã kum,

—Kati. Me karô punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênh iba. Ga me kam imã ikajgo jarênh iba. ⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'ô kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar. ⁵¹ Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arÿm tykkumrëx'ÿr bôx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrëx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhyim mebé idjaer rünh kum,

—Tô nhÿnh? Be, me bakukãmäre Abraão arÿm ty. Metÿndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnhdjwÿ ne me arÿm aben kukãm ty. Tô nhÿnh dja me akabën man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabën jakôt ba me arÿm amã ikaton amarkumrëx. Mrãmri ne me karô punu ajo ba. ⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmäre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabën man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhÿr? Abraão arÿm ty. Metÿndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh ar arÿm ty. Mÿj me’ô rax ne ga arÿk o amiptárn ’ã amimënho dja? ane.

⁵⁴ Nhyim Jeju memã kum,

—Ne ba ren arÿk amijã me’ô rax mën ren mrãmri ikajgo. Nhyim be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mënkhkumrëx. ’Ă ne ga me aje abenmã, “Me Batÿndjwÿnh”, anhÿr kajgoo aban ⁵⁵ aje mar kêtikumrëx. Nhyim be, bajbit ije markumrëx. Ne ren ijëxnhÿ ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijëx iba. Nhyim be, kati. Mrãmri ije markumrëx ne kabën kôt ar amijo iban ijëxnhÿ kêt. ⁵⁶ Be, me anhingët Abraão arÿm amikukãm iman arÿm ikam kÿnhkumrëx, ane.

⁵⁷ Nhyim mebé idjaer rünh kum,

—Je tô, djãm kraxje ajã amex krãptÿbê 50 apëx kêtjakam djãm ga ne ga arÿm me bakukãmäre Abraão pumÿ got? ane.

⁵⁸ Nhyim Jeju memã kum,

—Be, me akukãmäre Abraão amirÿt këtiri ne ba ar iba tÿm, ane. ⁵⁹ Nhyim me arÿm kën kwÿ jamÿ, kute o titik ne bÿn kadjy. Nhyim Jeju arÿm amijo apdjun mã tÿ. Metÿndjwÿnh nhô kikreti kurÿm katon mã tÿ.

9

Kute me’ô adjãkamã no rãjao mex.

¹ Tÿ: nhyim arÿm me’ô no rã nhÿ. Adjãkamã ne me’ô no rã. Nãm nhÿ nhyim arÿm omÿ. ² Nhyim kôt ba djwÿnhdjwÿ omÿn Jeju kukij ne kum,

—Ujarënh djwÿnh, mÿkam ne me’ôja adjãkamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjãkamã no rã? Nàr nãmë bãm ar axwe djô’ã ne no rã? Mÿj ne kam kute? ane.

³ Nhyim arkum,

—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmë bãm ar axwe djô’ã no rã kêt. Be, Metÿndjwÿnh kute no rãkam àpënh nhyim me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjãpënh prãmikumrëx kute mrãmri ne a’uri me àpënh prãm pyrãk. Kute ijanor djwÿnh kute idjãpënh’ã imã karô kôt idjãpënh prãmikumrëx. Adjÿm, dja me ÿ ijo bikënho tën ibÿ ba te idjãpënh prãmje. Kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam te àpënh prãm pyrãk. ⁵ Pykakam me axwemë ro’ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwÿ djã pyrãk. Ga, me kute akamãtkam memã pry kurwÿ nhyim me katãt baja pumÿ. Badjwÿ ne ba memã Metÿndjwÿnh kabën jarë nhyim me arÿm kôt katãt ar amijo ba. Ne tu amim kabën markumrëx ne arÿm katãt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arÿm pykakam aptôn kam o ajrën arÿm o me’ô no rãja no djy. Ne kam kum,

⁷ —ÿr tën ngô nhidjibê Xirôwekam amino ku’ô, ane. Me bakabënkam ne me ren ngômã, kute anor jarë. Nãm kum ane nhyim arÿm ’ÿr tën kam amino ku’ô. Ku’ôn arÿm no mex ne. No mex ne kam ÿrkwã’ÿr tën arÿm ’ÿr bôx.

⁸ Nhyim ÿrkwã bu’ã me krÿ kute me’ô no rã pumÿnh tÿm abenmã kum,

—Djãm tãmwã ne amijo à wÿro krĩ? ane.

⁹ Nhyim me kwÿ memã kum, “Nà, tãm”, ane. Nhyim me kwÿ memã kum,

—Kon, kute tãmwã pyrãk, ane.

Nhyim ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰ Nhyim me kum,

—Tô mÿj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹ Nhyim memã kum,

—Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arÿm o ino dÿj. Ino djyn arÿm imã, “ÿr tẽn ngôbê Xirôwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'ÿr tẽn amino ku'õn arÿm ino mex ne irĩt mexkumrêx, ane.

¹² Nhyim me kum, “Nhÿnh ne dja”? ane.

Nhyim memã kum, “Kon”, ane.

¹³ Nhyim kam me arÿm mebê pardjêu'ÿr o bôx. Me'ÿr me'õ no rãn arÿm no mexjao bôx. ¹⁴ Be, me tyk djã kêt djã nhô akatikam, pi'ók rãrãrkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex. ¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'ÿr o bôx nhyim me ajte kukij ne kum,

—Mÿj ne ga arĩt mex kadÿj nê? ane.

Nhyim memã kum,

—Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino dÿj ba ku'õn arÿm ino mex ne irĩt mexkumrêx, ane.

¹⁶ Nhyim mebê pardjêu kwÿ abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjã pãnh ne pi'ók rãrãrkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhyim me kwÿ 'ã abenmã kum,

—Nhyim bê ne me'õ jawxe kute ã mÿjja pumũnh kêt nhípêxo anhÿr. Kute ã me'õ no rão mexo anhÿr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane. ¹⁷ Ne kam me'õ no rãn arÿm no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhyim memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'õ, ane.

¹⁸ Nhyim mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjãkamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arÿm bãmmê nã ar'ÿr me ano. Nhyim me ar'ÿr tẽn arÿm aro bôx.

¹⁹ Nhyim me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjãkamã no rã”, anhÿro aba. Djãm tãm ne ja? Mÿj ne rĩt mex kadÿj nê? ane.

²⁰ Nhyim ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjãkamã no rãkumrêx. ²¹ Ne kam mÿj ne arÿm no mex on, ar ije mar kêt. Mÿj me'õ ne kum noo mex nhyim rĩt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arÿm abatãnh ne. Dja ga me kukja nhyim arÿm me amã amijarê, ane. ²² Be, mÿkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhÿr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arÿm abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhô Bẽnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gé ajte me bikprõnh djãkam me baro'ã krĩ kêt, ane. ²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

—Be, ta ne arÿm abatãnh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhyim kam me ajte amiwÿr me'õ no rãn arÿm no mexja 'uw nhyim arÿm 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyim kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar. Kwãrĩk wãnh ga mex jarënh kêt. Kàjkwakam Metĩndjwýnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarë, ane.

²⁵ Nhyim memã kum,

—Be, mýj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arým ino rãkumrëx. Ne arým jakam ba mrãmri irĩt mexkumrëx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrëx, ane.

²⁶ Nhyim kam me ajte kum,

—Mýj ne ajo, ga arým ano mex ne arĩt mex ne? ane.

²⁷ Nhyim memã kum,

—Je, arým ne ba me amã arë. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mýj kadjy dja ba ajte me amã arë ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kôt abikamënhmã got ga me ikukjéro dja? ane.

²⁸ Nhyim me arým kum kurën kum,

—Be, kati. Ga ne ga arým kôt aba djwýnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Mójdjëkôt ne ba me amijo iba. ²⁹ Be, Metĩndjwýnh mrãmri me bakukãmãre Mójdjëmã kabënkumrëx. Ja ne ba me ije markumrëx. Nhyim be, tãmwã. Djãm me kute kator djã mar got? ane.

³⁰ Nhyim amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irĩt mex jadjã ga me aje kator djã mar këtja pumũ. Djãm me ano mex got? ³¹ Ba me amã arë ga me ama. Djãm me axwe ne Metĩndjwýnh kute me mar ne kôt àpënh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar. Nhyim be, me kute mrãmri Metĩndjwýnhmã rax jarënh ne kute kabën mar ne kôt kute amijo bakumrëxja Metĩndjwýnh arým kute me mar ne me kôt àpënhkumrëx. ³² Be, djãm Metĩndjwýnh Jeju kôt àpënh ngri got ga me 'ã akabën ne? Mýj me'õ ne adjakamã no rã nhyim me arým kute kum rĩt mex jadjãr ga me amrëbë aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arënh kêt. Me kunĩ kute arënh këtumrëx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumũnh. ³³ Metĩndjwýnh ren kute anor kêt nhyim ren kabënkôt àpënh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhyim be, kati. Mrãmri Metĩndjwýnh kute anorkumrëx.

³⁴ Nhyim me kum,

—Be, djãm akudjwa adjakamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arým me nêje bõm kumë.

³⁵ Nhyim kam Jeju me kute bõm mënkhkôt arým kuman 'ýr tën kum katon kum,

—Djãm arým ga tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrëx? ane.

³⁶ Nhyim kum,

—Bënjadjwýr, dja ga imã Metĩndjwýnh Kra jakre ba tu amim markumrëx, ane.

³⁷ Nhyim kum,

—Arým ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabëno dja, ane.

³⁸ Nhyim kum,

—Nã, Bënjadjwýr djwýnh, arým ne ba tu amim amarkumrëx, ane. Ne arým kute Metĩndjwýnh Kramã katorkam amikajgo man parbë ibõn nhý.

³⁹ Nhyim Jeju memã kum,

—Be, mýj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arým memã pãnh jarë. Be, me kwý kute amijo àmran arĩk amim, “Djãm ije Metĩndjwýnh kabën mar ngri got?” anhyrja dja ba te memã kukràdjã jarë nhyim me arým mar kêt ne arým amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rĩt mex arým no rãn ba pyrãk. Nhyim be, me kwý kute kukràdjã mar kêt ne mar prãm dja ba memã arë nhyim me arým tu amim

markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým kôt kute amijo ba mexkumrêx. Me kute mrâmri ne me no rã arým rît mex ne katàt ba pyræk. Ja kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhyim mebé pardjêu bu'ã ku'êja arým kabên man kum,

—Je, djãm me badjwý ne ba me ije me no rã pyræk? Kati. Djãm me ije Metündjwýnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhyim memã kum,

—Ne ga ren me aje Metündjwýnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrâmri ne me no rã rît mex prãm pyræk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhyim be, kati. Me aje, “Me badjwý djãm me ije Metündjwýnh kukràdjà mar ngri got”? anhýrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

Mryki'ätomtio ba djwýnh'ã ujarênh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mryki'ätomtí'ã memã ajarên õ me ja'ã mryki'ätomtí jakren memã kum,

—Be, õ kôkayrkam mryki'ätomtí ar bakam nhyim me ngjêx prãmkam me kwý ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhíbũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhyim me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nãr, “Mebê mýjjaõ prôt djwýnh”, ane. Mrâmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ² Nhyim be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne õ mryo ba djwýnhkumrêx.

³ Nhyim 'ã ijê djà nêje ku'ê djwýnh arým o ba djwýnhmã 'ã ijê djà'ã kurê nhyim arým wangij. Ne kam mrymã kabên nhyim arým amim kabên ma. Kute apýnh mrymã idji jarênh djari aben totokmã mrymã arê nhyim arým kute apýnh aminhidji jarênh mar kôt bõm rôrôk. Bõm rôrôk nhyim o ba djwýnh arým kapõtã mryo apõx. ⁴ Mryo apõx ne arým mry kukãm mrã nhyim mry arým kôt ba. Kute amim o ba djwýnh kabên markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwýnh kôt ane. ⁵ Nhyim be, atemã me bajtem mry'ýr bõx ne te mrymã kabên nhyim kôt ba kêt ne tu mã kubê prôt ne. Kute amim me bajtem kabên mar kêt kam amijã no týx ne tu mã kubê prôt ne. Mrâmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁶ Be, mryki'ätomtí'ã ujarênhja ne Jeju kute amikabên kukràdjà'ã akre nhyim me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mýj'ã ujarênh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹ Nhyim ajte memã kum,

—Mrâmri ije mryki'ätomtí nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyræk. Ga, mryo ba djwýnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhyim kôkayr týx arým kute mýjja djàkrêbê mry pytãr nhyim umar mexja pumũ. Badjwý ije ajkwa krekre pydjimãn prãbê dja me tu amim imarkumrêx ba arým axwebê me utã. Nhyim kam me arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'õkôt ne me tĩn kêtumrêx. Dja me tu amim bajbit imarkumrêx ba arým me utã.

Ga, mryo ba djwýnh kute kôkayr kurũm mryo apõxja pumũ. Nhyim mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ. Badjwý dja ba me utãro iba nhyim me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhyim be, amrêbê ibõx kêttri ne me kwý Metündjwýnh'ã 'êx ne memã kum, “Metündjwýnh ne imã arê ba kukwakam amã kabên jarênhõ iba”, ane. Me Metündjwýnh'ã 'êxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwýr inhõ me jao akêxmãn te meo ane nhyim me kute me kabên mar kêt. ¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute

mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhyr be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh mex pyrãk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty. ¹² Nhyr be, me mrykam àpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'õ mry'ýr bôx nhyr arým tĩn prãmje tu mry kangan prõt ne. Kubê õ mry djwýnh kêtka me tu mry kangan mã prõt ne. Nhyr rop arým mryo rôrõk nhyr mry abenbê ajmã. ¹³ Me mrykam àpênh djwýnh kute pi'õk kaprĩbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhyr kam rop bôx nhyr kum mry jabê kêtka arým mry kangan prõt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrãk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhõ me jadjwý ije ã me maro ane. Nhyr inhõ me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty. ¹⁶ Djãm kókayr jakambit inhõ krit? Kati. Onĩ inhõ krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwý aben pydji. Kam arým inhõ me kunõ iba. ¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kõt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty. ¹⁸ Djãm me ta dja me ibĩ? Kati. Ba dja ba amikabênkõt tyn kam amikabênkõt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karõ, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhyr kam mebê idjaer rũnh ajte kabêno aben japanho dja. ²⁰ Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĩ jarênhja pumũ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhyr me kwý ja ne memã kum,

—Nhyr bê ne me karõ punu kute o ba nhyr ã kabên kute anhýr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĩraxbê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam, arým na nhõ mytyrwýkam, Jeju me'ýr tên bôx ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhípêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, "Xaromão nhõ", ane. ²⁴ Nãm kam ar mrã nhyr mebê idjaer rũnh arým omũn kam kum ipõk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarêno amirĩtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhyr Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx djãri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt. ²⁶ Be, me abê inhõ krit kêtka me ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama. ²⁷ Inhõ krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhõ krit ar mar nhyr ar mã ikõt ar amijo ba. ²⁸ Dja ba memã tĩn jadjã nhyr me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêtumrêx. Ba mã meo iba nhyr me'õ kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikõ rênh prãm kêt.

²⁹ Ibām kute ikôt me kamēnhja ne tỳxo kute me kunī jakrenh. Tām ne mā meo ba nhyṃ me'ō kute kubê me pa 'amỳnh ne kubê me ikô rênh prām kêt. ³⁰ Ibāmmê ro'ã ne bar itipdjın ar iba. Nām ā memā ane.

³¹ Nhyṃ mebê idjaer rūnh ajte kadjy kēn jamỳ. Kute o titik ne bīnmā kēn jamỳ. ³² Nhyṃ memā kum,

—Ibām kukwakam ne ba mỳjja mex krāptī nhípêx ne me amā o amirīt ga me omū. Nhỳnh idjāpēnh mexja pānh dja ga me kēno ititik ne ibī? ane.

³³ Nhyṃ me kum,

—Djām adjāpēnh mex pānh ne ba me ije kēno atitik ne abīnmā? Kati. Metīndjwỳnh ne ga arỳm aprỳ. Abê pykakam me'ókam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metīndjwỳnh Kra ne amijo Metīndjwỳnh pyrāk. Aje Metīndjwỳnh raxo amiptarkam ne ba me arỳm Metīndjwỳnh ingryk ne ije abīnmā, ane. ³⁴ Nhyṃ amipānh memā kum,

—Tō nhỳnh ne ba aprỳ? Be, kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ne me bakukāmāremā Metīndjwỳnh kabēn jarēn memā kum, “Nā bām memā kum, ‘Me abê metīndjwỳnh’, ane.”

Nām ā me bakukāmāremā anen arỳm 'ã pi'ók no'ók ne. ³⁵ Metīndjwỳnh kabēn ne ga me te akabēno aje o adjāpanhmā. Ga, Metīndjwỳnh ta kute memā kum, “Me abê metīndjwỳnh”, anhỳrja pumū. ³⁶ Metīndjwỳnh ta ne imā idjāpēnh djā jarēn pykamā ijano ba kabēn kôt amrē tēn bōx. Djori kam ibê Metīndjwỳnh Kra kêt? Kati, ibê Metīndjwỳnh Krakumrêx. Djori kam ba aprỳ. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibām djāpēnh o idjāpēnh kêt ga ren me aje katāt imā ikajgo jarēnhkumrêx. ³⁸ Nhyṃ be, kati. Mrāmri Ibām djāpēnh o idjāpēnhkumrêx. Kam ga me ren amim idjāpēnhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjāpēnhbit man ren Ibām djāpēnh o idjāpēnhja man ren arỳm kam ima. Ibāmmê ne bar itipdjın ar iba ga me ren kam arỳm ama, ane. ³⁹ Nām memā ane nhyṃ me arỳm kute pa 'amỳnhmā te o ane nhyṃ mā mebê katon tē.

⁴⁰ Ne kam arỳm mā ngô raxbê Djodāo nhijukri tē. Tē:n arỳm Djuão kute ngômā me angjēnhmo krax djākam bōx ne arek kam ar ba. ⁴¹ Ar ba nhyṃ me krāptī 'ỳr bōx ne abenmā kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmā kator kadjy kute mỳjja pumūnh kêt'ō nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrāmri katāt me'ōja kukām 'ã ujarēnhkumrêx. Nhyṃ kam arỳm kute kukām 'ã ujarēnh kôt prīne kôt amijo bakumrêx, ane. ⁴² Nhyṃ kam me krāptī pyka jakam tu amim Jeju markumrêx.

11

Kute akubyn Radjaruo tīn.

¹ Be, me'ō nhidjibê Radjaru ne arỳm kanê bīno mō. Kanikwỳnh ne ar amānhkrut. Ar idjibê ne Marijmê Mata ar. Ne ar kunī krībê Betanhakam ūrkwā. ² Marij ja kute Bēnjadjwỳr djwỳnh par'ã me kudjỳ djā kangô kapī. 'Ã me tyk kadjy kudjỳ djā kangô kapīn kam kute amikīo 'ã kangô ngrā tām. ³ Nām kamy Radjaru arỳm kanê bīno mō: nhyṃ kanikwỳnh ar arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr me'ō jano. Onīj. Nhyṃ arỳm 'ỳr tē:n 'ỳr bōx ne arỳm kum arēn kum,

—Bēnjadjwỳr djwỳnh, onīj amā anhōbikwa jabêja arỳm kanê: nhyṃ kanikwỳnh ar amā arē, ane.

⁴ Nhyṃ Jeju arỳm kuman kum,

—Djãm tu tyk rä'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kàjkwakam Metĩndjwýnh raxmã katon ba ibê Metĩndjwýnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane. ⁵ Be, Matamê kanikwýnhmê Radjarumê ne Jeju kum ar abê. ⁶ Nãm Jeju kabên man kam tu arek ýr djãkam nhý nhym 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhym kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudêjamã tê, ane.

⁸ Nhym ar kum,

—E kum, ujarênh djwýnh, wãkam ajbir mebê idjaer rũnh kute kêno atitik ne abĩnmã ga ajte 'ýr atêmmã, ane.

⁹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kãxdjãkênh pa ipôkbê 12bit. Nã tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhym mýjja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirĩt nhym me omũn aã'ã mrã. ¹⁰ Nhym be, akamãtkambit ne me ba punu, arĩk rôrôk ba, me nokrekam irã kêtgam, ane. Me kute o tým ne bĩn kêtři tẽmbê kute ãpênh inomã mẽnhmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tým ne bĩn'ã akamãt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhôbikwa Radjaru arým õto nõ. Arým ba ije tokmã ne ba 'ýr tẽ, ane.

¹² Nhym ar kum,

—Dja õto nõrkam akubyn mex, ane. ¹³ Be, djãm mrãmri ôtkumrêx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ã ne arkum ane. Nhym ar arĩk amim,

—Be, ôtkam tyk djã kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhym kam arkum arênh amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arým ty. ¹⁵ Wãkam idjãm kêt nhym arým ty. Kam idjãm kêtgam ar akadjy ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bõx gar arým mýjja pumũn arým tu amim imarkumrêx. Ar akadjy ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ýr, ane.

¹⁶ Nhym kam Jejukôt ba djwýnh 'õ nhidjibê Tôme Djidjimuja kôt ba djwýnh 'õdjwýmã kum,

—Gwaj on badjwý kôt ty, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

Nhym me arým kum arên kum,

—Be, arým ne ty ba me adjã. Nhym arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bõx, ane. ¹⁸ Be, krĩbê Betanhamê krĩraxbê Djeruxarême ne aben jatãri. Abenwýr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit. ¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamê Marij ar'ýr bõx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mýr, ar amakbê arkum kabênmã ar'ýr bõx. ²⁰ Nhym Jeju ar bõx 'ýr nhym me'õ arým Matamã arê. Nhym kãmã djan ate kutã tẽ. Nhym be, Marij arek nhý.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêtumrêx. ²² Gêdja ga mýjja'õ Metĩndjwýnhmã a'uw nhym arým akabên man prĩne akabên kôt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²³ —Dja atõ akubyn tĩn, ane.

Nhym kum,

²⁴ —Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhym mekôt dja ikamy akubyn tĩn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

25 —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tîn djwýnh ne ije memã tîn jangiênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me tîn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rà'ã: rà'ã ne. 26 Nhyim me tîn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me Metĩndjwýnhkôt tîn ne tyk kêtikumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhyim kum,

27 —Nã, Bênjadjwýr djwýnh, abê Kritikumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhô Bênjadjwýrbê kumkati mēnhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gêdja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bôx”, anhýr kôt ga arým bôx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

28 Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'ýr tē. Ýr tē:n arým 'ýr bôx ne me kãxã kum,

—Arým ne memã ujarēnh djwýnh bôx ne amã kabēn. 29 Nãm kum ane nhyim kãjmã djan amibêx ne 'ýr tē. 30 Be, kraxje Jeju krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djakam arek dja. 31 Nhyim Marij kãjmã djan amibêx ne tē nhyim kikrekam mebê idjaer kute ar kapribê arkum kabēno ãmja arým abenmã kum,

—Be, ar mýrmã ne ar kēnkre'ýr tē, ane. Nãm me anen arým kôt tē.

32 Nhyim be, Marij Jeju'ýr tē nhyim arek kam dja nhyim arým 'ýr bôx. Ne omũn arým kōnkrão nhýn kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhyim ren ikamy tyk kêtikumrêx, ane.

33 Nãm mýro nhý nhyim kôt mebê idjaer mōrja kôt mýro dja. Nhyim Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja. 34 Ne kam memã kum,

—Nhýnh ne ga me adjã? ane.

Nhyim me kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, amrê ar ikôt tēn omũ, ane.

35 Nhyim Jeju arým muw.

36 Nhyim mebê idjaer abenmã kum,

—Be, kum abêikumrêx. Ga, arým mýrja pumũ, ane.

37 Nhyim me kwý abenmã kum,

—E kum, me no rãmã ne rĩt mex jangij. Nok ren Radjarudjwýo mex nhyim ren tyk kêt ne, ane.

38 Nhyim kam Jeju 'ýr tik ngy tēn arým kēnkre'ýr bôx. Kēnpotio ne me arým kēnkre'ã ijê. 39 Nãm kēnkre'ýr bôx ne memã kum, “Me 'ã kēnpoti kaba”, ane.

Nhyim tyk kanikwýnh Mataja kum,

—Ó kum arým kro:. Tyk'ã arým akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

40 Nhyim Jeju kum,

—Ë, arým ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým Metĩndjwýnh raxmã akato”, ane.

41 Nhyim me arým kēnkre'ã jãm kēnpoti dja. Nhyim Jeju kãjmã krãn kãjkwa jabēn Bãmmã kum,

—Djũnwã. Ga ne ga arým aje ikabēn mar. Kam ikĩnhkumrêx. 42 Amã ikabēn kunĩkôt ne ga arým aje ikabēn mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabēnkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabēn. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh kute anorkumrêx”, anhýro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabēn, ane.

43 Nãm anen arým kãj bê kabēn ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane.

44 Nhyim arým me aerbê akubyn tîn ne kato. Arým tu tykkumrêx ne jakam

arým akubyn tîn ne kato. Prîne kubêkào ikramê par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhym Jeju memã kum,

—Me 'ã kubêkà bô gê tē, ane.

Me kute bîn kadjy kute o aben mar:

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tîn nhym mebê idjaer omũ nhym arým kwý krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mörja tu amim markumrêx. ⁴⁶ Nhym me kwý ja arým amũ mebê pardjêu'ÿr mōn memã Jeju jarê.

⁴⁷ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebê pardjêu arým me rũho akuprõ. Nhym kam me abenmã kum,

—Be, mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tîn. Mýj dja gu me nê?

⁴⁸ Dja gu me amitõ nhym me kunĩ arým tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhym krĩraxbê Rômakam me õ me ja arým me bawýr prõt ne pyka mē Metĩndjwýnh nhõ kikretio amrán aben bê me babê idjaer kunĩ ngrã, ane.

⁴⁹ Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhý. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mýjja mar kêt. ⁵⁰ Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrãnh kêt gu me arým badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djãm Kajbaj ta ne amikabēn jarê? Kati. Metĩndjwýnh kukwakam ne kabēn jarê. Amexja tãmkam ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr rax ne Metĩndjwýnh mar djwýnh kunĩmã nhý. Kunĩmã ÿrkam ne arým memã Metĩndjwýnh kabēn jarê. Kute memã Jeju mebê idjaer kunĩ pãnh tyk jarēnhkam ne memã Metĩndjwýnh kabēn jarê. ⁵² Be, djãm mebê idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwýnh kraja amrēbê abenbê me bimãnh. Apýnh me bajtem ba djãkam me bimãnh. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwý pãnh dja ty. 'Ã ne Kajbaj kute Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bîn kadjy kute aben kabēn marmo djã ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tîn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhym kam Jeju kute ja nhijukri mebê idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kêt. Kapôt kukrit nokã 'ã ar bamã ne arým tē. Kam ne arým krĩbê Epraĩmã tēn bõx ne kôt ba djwýnhmē ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhym kam mebê idjaer kute aben pydji djã 'ÿr. Me kute me kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy arým õ akati 'ÿr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarē'ÿr àbir mō. Me kute Mõdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã amijaxwe jarēnhmã ne me mō. ⁵⁶ Ne kam arým bõxo dja nhym me rũnh arým Jeju jabej. Ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy mekôt bõxmã? Djã ne ga me ajõ ama? ane. ⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebê pardjêumē ne me arým 'ã memã karõn memã kum,

—Dja ga me ajõ Jeju pumũn me imã arē ba me pa 'amý, ane.

12

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapĩn.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarêkam Jeju jabej nhyim arým ajte krĩbê Betanhakam bôx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrêbê ne ty nhyim Jeju 'yr bôx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bôx. Nhyim amũ Djeruxarêkam Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati bôx 'yr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhyim arým akati bôx.

² Nãm Jeju Betanhakam bôx nhyim arým amykry. Nhyim Mata ar arým kum ô kwý krên djã nhípêx. Ipêx nhyim Jeju ar krêno nhý. Mata ne arkum ô kwý krên djã nhôro dja. Radjarumê ro'ã ne ar àkuro nhý. ³ Àkuro nhý nhyim Marij arým me kudjý djã kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djã. Kangô nhidjibê ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubê kiru kute o katê 'yr ne kam pãnh raxkumrêx. Nãm ar àkuro nhý nhyim Marij arým kangôja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Ã kapĩ ne amikio arým par'ã kangô kwý ngrã. Nhyim kam arým amũ kikre krekôt kudjý prôt ne.

⁴ Nhyim Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwýnhja. Tãmja dja kurê djwýnhmã Jeju kanga. ⁵ Marij Jeju par'ã kangô kapĩ nhyim Djuda arkum,

—Je tô, mýkam ne arým kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngãn ren pãnh pi'ók kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubê 300 ne ren abyn kam ren me ô mýjja kêt mã angrã, ane. ⁶ Be, djãm Djuda kum me bikênh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubê ar ô pi'ók kaprĩo ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkĩho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhyim Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mýj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhyim me arým ijadjã. Kute ijã kangô kapĩnkam dja ba ikudjý nhyim me ijadjã. Ja kadjy ne amim kangô dji. ⁸ Ar aje memã mýjja nhôrmã wãnh ne me ô mýjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhyim kam mebê idjaer krãptĩ arým kuman 'yr bôx. Djãm me kute Jejubit pumũnhmã ne me 'yr bôx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwýnhdjwý pumũnhmã 'yr bôx. ¹⁰ Nhyim be, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhý. ¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt mebê idjaer krãptĩ arým omũn tu amim Jeju markumrêx. Nhyim kam me kute omũnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwý bĩnmã. Nhyim Jeju Betanhakam ar ba nhyim kam 'ã akati. 'Ã akati nhyim Jeju amũ Djeruxarê'yr tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarê mã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhyim kam me Djeruxarêkam kukãm abenmã kum,

—Arým Jeju bôx 'yr. Arým Jeju bôx 'yr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhô akati kadjy bôxja ne me ã abenmã ane. ¹³ Ne kam môn bó kwý nhikê. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mō. Ne kãj bê abenmã Jeju mexo àkjêr mōn mã memã kum,

—Jejubê ne me banhõ bēnjadjw̄yr rax. Ām mexkumrēx. Kam me bakī:nhkumrēx. Gê on me bapytã. Gê Bēnjadjw̄yr djw̄ynh o kīnh rax. Kukwakam ne ar̄ym me bakadij bõx. Ām mexkumrēx. Me babê idjaer nhõ bēnjadjw̄yr rax ne ar̄ym bõx, ane.

¹⁴ Me kute o anh̄yr kētri ne Jeju mry'ã nh̄y. Nãm mry'ã krī jabatãnh nyremã katon 'ã nh̄y. Amrēbê: ne me Metīndjw̄ynh kukwakam me bakukãmãremã ja jarēn memã kum,

¹⁵ “Ē krīraxbê Xijãokam me ja, kwārīk wãnh me atīn prãm kêt.

Ota, me anhõ bēnjadjw̄yr rax bõxmã. Dja mry'ã krī jabatãnh nyre'ã nh̄yn me aw̄yr bõx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen ar̄ym 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djõ'ã arēnho mõ:n arēnho mõr tãmtã tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ar̄ym 'yr o bõx. Jeju mry'ã nh̄yn ar̄ym Djeruxarē'yr bõxmã tēmikumrēx. Djeruxarē nhidji nhikjêbê ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'yr tē nhyr me o àkjêr mõ. Nhyr kôt ba djw̄ynh ar kute omũnh totokbê amim,

—Je tõ, m̄y'ã ne me kute Jejuo àkjêrja? anen mar kêt ne. Ar̄ym Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'ók kôt amijo tēn ar̄ym kuma. Be, pi'ókkam me kute Jejuo anh̄yrmã kôt ne me ar̄ym jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mõrja ne me amrēbê Jeju kute akubyn Radjaruo tīnkôt omũ. Kute kum kabēn nhyr kēnkre kurũm katorkôt ne me omũ. Ne kam amũ memã 'ã ajarê. ¹⁸ Nhyr me krãptī ar̄ym kute akubyn o tīnja man kam ar̄ym adjw̄ynhdjw̄y mekôt Jeju kutã mõn kajpa. ¹⁹ Me krãptī: Jeju kutã mõn kajpa. Nhyr kam me bē pardjēu ar̄ym abenmã kum,

—Be ga, pyka kunīkôt me kunī ar̄ym kute 'yr amijo akēxja pumũ. Me baje te: me bē Jeju pyma nhyr me mã kum kīnhja pumũ, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarēnh.

Mak 8.34

²⁰ Nhyr kam me bajtembê kreguja kw̄y ne me me krãptī kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydjã djã nhõ akatikam Metīndjw̄ynhmã rax jarēnh kadjy ne me bõx ne mekôt ar ba. ²¹ Ne kam ar̄ym Piripi'yr bõx ne kum, “Ba me Jeju pumũ”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krīraxbê Bexadakam abatãnh djã.

²² Me kum ane nhyr amũ Āngre'yr bõx ne kum arê. Nhyr kam ar ro'ã Jeju'yr tēn kum arê.

²³ Nhyr Jeju arkum,

—Be, ar̄ym ityk'ã akati bõx 'yr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itīn. Ne kam ar̄ym ira:xkumrēx ne ipyma:. ²⁴ Ga, me kute bãygogo 'y krekam ar̄ym tyk pyrãk. Djãm mrãmri ne ar̄ym ty? Kati. Ga, 'y ingrõt ne abatãnh nhyr ar̄ym 'ã ô kumexja pumũ. Ne ren me 'y kre kêt nhyr ren 'y kajgo rã'ãn àptãr kêtikumrēx. Ba ije bãygogo 'y pyrãk. Badjw̄y dja ba ty nhyr me ar̄ym ijadjã. Nhyr kam ityk djõ'ã ar̄ym me krãptī tīn. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhikumrēx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me ar̄ym tyn akuno. Nãr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metīndjw̄ynh me utã nhyr me ar̄ym kôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Be, me imã àpēnhja gē me mã ikôt amijo bakumrēx. Kam dja ba nhī'ãm ar iba nhyr inhõ àpēnh arek ikôt ar ba. Dja imã apē nhyr Ibãm ar̄ym kajmã kum rax kamē, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

—Be, arým idjumar punu iwýr bôx. Be, mýj dja ba nê? Djâm ije kum, “Djünwã, arým itokry'ã myt bôx 'ýr. Itokrybê ipytã”, anhýrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arým tèn bôx. Nãm ã arkum ane. ²⁸ Ne ajte Bãmmã kum,

—Djünwã, jakam dja ga memã amiraxo amirít gê me araxmã kato, ane.

Nhym ar arým kãjkwa kurúm Bãm kabên ma nhym kum,

—Arým ne ba memã iraxo amirít. Dja ba ajte memã iraxo amirít, ane.

²⁹ Nhym ar bu'ã me ku'é kwý arík abenmã kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhym me kwý arík abenmã kum,

—Metündjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ ne kum kabên, ane.

³⁰ Nhym Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabên mar kadjy ne kabên kato? Kati. Me ga ajte kabên mar kadjy. ³¹ Be, jakam dja Metündjwýnh me kuní axwemã kato. Me í pýnhkôt me axwe djãri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bënjadjwýro apan kujaten kumê. ³² Dja me kýjrúm inhõ ba arým amiwýr me kunío akêx, ane.

³³ Píte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhym me kum,

—Nhym bê ne me kute me inhõ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx bïnmã. Kritu ne tyk kêtukumrêxmã nhym me me imã arê, Mõjdjê kukràdjã'ã pí'ók no'ók kôt ne me imã arê ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhïja dja me kýjrúm inhõ”, anhýr kôt ba me arým akajgo ma. Be, we ajte amijo anhïjakam mýj me ajõ ga nã? ane.

³⁵ Nhym Jeju memã kum,

—Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mýjja pumũnh kêtgam ne me ba punure. Ba ije memã pry kurwý djã pyrãk ne memã Metündjwýnh kabên jarênh nhym me arým tu amim markumrêx ne ba mexkumrêx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx ne ikabên kôt ar amijo aba. Nok ga ren kôt amijo aba kêt ne ren me axwe kôt ajaxwen arým ajte me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk. ³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx. Ne kam arým ajte mrãmri ne pry kurwý djãkôt me ba mex pyrãk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tèn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêtiri ne me nokrekam mýjja krãptí nhípêx. Nãm te me punu krãptío mex nhym me kute amim mar kêtukumrêx. ³⁸ Be, amrêbê: Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum, “Bënjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute amim ar ikabên mar got?

Mýj me'õ ne kute Bënjadjwýr djwýnh djãpênh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhym me arým aben djõ'ã arênho mõm arênho mõr tãmtã arým tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bôx. Jeju te me punu krãptío mex nhym me me omün amim Jeju mar kêtukumrêx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me me omün amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metündjwýnh ta kute me nomê me amako bimrãkkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metündjwýnh ne mebê nomê amako amrã.

Nhym kam me te memã mýjja jakre nhym me kukràdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarê nhym me mar kumrêx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo akêx kêt ba kam memã axwe jarênh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãm kam ne ã meo ane", ane.

⁴¹ Idjai ne Jeju mexo umakôt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarênh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrêx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arým ne ba tu amim Jeju markumrêx, anhýro amijo amirĩt? Kati. Mebé pardjêu kabên pymaje ne me kute memã amijarênh kêt. Be, mýkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarênh kêt nhym me imã imex jarênh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarê nhym ren me arým imã ijaxwe jarênh me nêje bõm imê. Ne ren kam ajte me bikprõnh djãkam me ro'ã ikrĩ kêt, anhýro ba. Me kute amim anhýrkam ne me kute memã amijarênh kêt ne. Djã ne Metĩndjwýnhbit kute memã mex jarênhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarênhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhym kam Jeju kãj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrêxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar. ⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwýnhdjwý pumũnh. ⁴⁶ Ga, me kute akamãt kô tykkam pry kurwý nhym pry arým amirĩtkumrêxja pumũ. Nhym me arým ba mexkumrêx. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabên jarê. Nhym me kwý ĩ pýnhkôt kute tu amim kabên markumrêx ne kôt kute amijo baja ne me arým axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrêx. Ne ajte kute akamãt kô tykkam me ba punuja pyrãk prãm kêtumrêx.

⁴⁷ Me ajõ aje ikabên mar kajgon amim imar kêt kam djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarênhmã? Me anhĩ pýnhkôt ajaxwe djãri pãnh jarênhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarênh nhym me pãnh tokrymã ne ba bõx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utãrmã ne ba bõx. ⁴⁸ Be, me ajõ aje ikangan amim ikabên mar kêt kam me'õ dja amã ajaxwe pãnh jarê. Me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja kãjkwakam Metĩndjwýnh amã, "Aje amim Ikra mar kêt kam ajaxwekumrêx", ane. Dja amã ane ga arým ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mýkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabên ne ba me amã arê? Kati. Ibãm ne ikabên'ã imã karõ ba arým me amã arê. Kam dja Ibãm ta amikabêno ngryk ne me ajõmã ajaxwe pãnh jarê. ⁵⁰ Ibãm ne imã, "Dja me tu amim amarkumrêx ne arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne", ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'õnh.

¹ Be, arým Metĩndjwýnh me bakukãmãre nhirõbê mrãnh nhõ akati 'ýr. Mebé idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irõbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Jeju arým kute pykakam mebé àbir 'ýr. Bãm'ýr àbir 'ýr. Ja ne

arým kute mar. Arým ne kum pykakam ò me ja jabê:. Nhyim te me amakkre kêt arým kute bîn 'ÿr nhyim kum ò me abê rà'ã.

² Arým ar kute ò kwý krên parkam nhyim Djuda kute Jeju kanga 'ÿr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwýnhmã kanga 'ÿr. Xatanaj ne 'ã kum apné nhyim kute memã kanga 'ÿr. ³ Bãm arým kute Jejumã ò mýjja kuní kanga nhyim arým Bãmbê Metíndjwýnh kurúm rwýk ne kam akubyn 'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne Jeju arým kute mar. ⁴ Nãm kuman kam kãjmã dja. Ar ò kwý krên parkam kãjmã djan ò kubêkà krãkào pôx ne adjuw. Ne me'ã ngò ngrà djà byn arým o amikrax kupu. ⁵ Ne kam arým ngónh purortikam ngò run kam arým kôt ba djwýnh par ku'ònhmo krax. Ar par ku'ònhmo tẽ:n mã me'ã ngò ngrà djào ar par'ã ngò ngrà. O amikrax kupu rà'ãn o ar par'ã ngò ngrà.

⁶ Nãm ar par ku'ònhmo tẽ:n kam arým Ximão Pedru'ÿr bôx. Nhyim kum,
—Je, djãm ba dja ga ipar ku'ò? ane.

⁷ Nhyim Jeju kum,
—Jakam aje idjãpênh mar kêt. Dja ba ì amã arê ga ama, ane.

⁸ Nhyim kum,
—Be kati. Aje ipar ku'ònh prãm kêtukumrêx, ane.

Nhyim kum,
—Dja ba apar ku'ònh kêt ga arým ikôt aba kêt, ane.

⁹ Nhyim kum,
—Bênjadjwýr djwýnh. Djãm iparbit? Inhikramê ikrãdjwý dja ga ku'ò, ane.

¹⁰ Nhyim kum,
—Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhí mex ba kam ije ar aparbit ku'ònhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, arým ar amex. Djãm ar akuní ne gar amex? Kati. Ar ajò apydji ne ga amex kêt, ane. ¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnhmã kanga djwýnh markam ne arkum,

—Djãm ar akuní ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'ònh pan kam kã jangijn kam nhýn arkum,
—Be, mýkam ne ba ar apar ku'ò? Djã ne gar ama? ¹³ Bir, gar imã, “Ujarênh djwýnh, Bênjadjwýr djwýnh”, anhýro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm. ¹⁴ Ibê ar anhò Bênjadjwýr djwýnh ne ibê ar anhò ujarênh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikátãm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akátãmmã ne ba apên arým ar apar ku'ò. Djãm ar ajò aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjãpênh prãm kêt”, anhýrmã? Kati. Ar gadjwý aben par ku'ò.

¹⁵ Be, mýj kadjy ne ba ar apar ku'ò? Bir, dja gar ipumün ikudjwa arým amijo angriren akátãm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'ò. ¹⁶ Imã adjãpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got? ¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêtgam dja gar amijã ije ar apar ku'ònhja man ikudjwa amijo angriren amijo akátãm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arým akínhkumrêx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunimã ikabên jarê? Kati. Djãm ar akuní amex? Kati. Ije ar anhí pýnhkôt amijo ar apytãr ba arým ije ar amar. Nhyim be, ar ajò dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum,
“Gwaj baro'ã badjãkur'ò dja kum ikurê”, ane.

Nā bām ā memā ane nhym me arým 'ā pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ā arēnho mō:. Arēnho mōr tāmtā tū:mrām arým iwýr o bōx. Gwaj baro'ā badjākur'ō dja kum ikurê. ¹⁹ Ar ajō amā ikurê kētri ba arým pi'òkkam ar amā ikabēn jarē.

Be, mýj kadjy? Bir, dja gar ajō amā ikurê kōt arým omūn kam arým akubyn amijo tēn pi'òkkam ikabēnja ma. Anhýr djwýnhrà m ikabēn ja ma. Ne kam arým amim, “Mrāmri kōt ne amikukām arēnhkumrēx. Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx”, ane. Dja gar ā anen tu amim imarkumrēx.

²⁰ Be, godja ba amū me ano nhym me me'ýr bōx nhym me arým amim me kabēn man kam arým kōt badjwý amim ima. Ne kam arým kōt amim kute ijanor djwýnhdjwý ma. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arēnho amirítikumrēx ne arkum,

—Be, mrāmri dja gar ajō ikurê djwýnhmā ikanga. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

²² Nhym kōt ba djwýnh te kute marmā abenka no tyn nhýn amim,

—Je tō, mýj me'ō'ā ne ane? ane. ²³ Be, kōt ba djwýnh'ō ne Jeju tāri nhý. Jeju kum abēja. ²⁴ Nhym Ximāo Pedru jānh nhýn amū Jeju tāri ýrja'ýr akēx ne ar aktā aben pumū. Ne kam kute ar 'ō jabej Jeju kukjērmā Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhym arým Jeju'ýr ajkamēn kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, nhym nā? Ar imā arē bar kuma, ane.

²⁶ Nhym kum,

—Dja ba òmrōmā djwý jadjàn amū kum kungā ga arým ar 'ō pumū, ane. Ne kam arým kum adjàn amū Djudamā kungā. Djuda nhidji 'òdjwýbē ne Ikadj. Ximāo 'òdjwý ne Djuda dji. ²⁷ Nām kum kungā nhym Xatanaj arým Djudamā wadjàn 'amýnh týx ne. Nhym kam Jeju arým kum, “Ajrā, amibēx”, ane.

²⁸ Nhym kōt ba djwýnh kute kabēn mar kajgon mýjja'ā Jeju kute kum kabēn jarēnhja ar kute mar kēt. ²⁹ Djudabē ne ar ō pi'òk kapriō ba djwýnh. Ne kam ar kwý arík amim,

—Bārām kute gwaj banhō kwý krēn djā'ò byrmā ne ano. Me krāptí kute aben pydji djā nhō akati kadjy kute mýjja byrmā ne ano. Nār, kute me ō mýjja kētmā mýjja kwý nhōrmā ne ano, ane. ³⁰ Nām Jeju kum djwý ngā nhym arým kubyn mā kadjy katon tē. Arým akamātkam ne tē.

Pedru 'éxnhī kukām kute kum arēnh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhym Jeju arým kōt ba djwýnhmā kum,

—Ije amijo inhī ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmā kato ba memā irax. Nhym kam me arým ikōt kàjkwakam Metūndjwýnh raxmā kato. ³² Nhym kam arým memā ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ā ar babaja arým kēt 'ýr. Dja gar ijabej ar aban te idjām djā'ýr abōx prāmje. Nā bām ā me bē idjaer rūnhmādjwý ane. Ar gadjwý ba arým ā ar amā ane.

³⁴ Be, ba ar amā 'ā karō. Ikabēn ny ne ba ije ar amā arēnhmā. Dja gar aman mā kōt amijo aba mex ne amā aben jabē. Kute imā ar ajabē pyrāk ā ar amā aben jabēo ane. ³⁵ Nhym kam me kātām kunī arým ar ajā abenmā kum, “Be, Jejukōt ba djwýnhkumrēx ne wā. Ga, arkum aben jabēwā pumū.” Dja me ā ar ajā abenmā ane. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁶ Nhyim Ximão Pedru kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, jãm ne ga atëmmã? ane.

Nhyim kum,

—Bir, dja ba tẽ ga arÿm te on idjãm djã'ÿr ikôt atëm prãmje. Kam dja ga tũmrãm arÿm ikôt tẽ, ane.

³⁷ Nhyim Pedru arĩk kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, mÿkam dja ba te on adjãm djã'ÿr akôt itëm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrëx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhyim kum,

—Djãm me kute akumrëx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mō, ga òkrën'ãnh kâr kêttri amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjékêt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'õwã pumũnh kêtikumrëx”, ane. Nhyim arÿm ajã òkrën'ãnh kã. Mrãmri ne ba amã ja jarënhkumrëx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kôt ba djwÿnhmã tÿx jadjãr.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh ba ar akadjj tẽ gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwÿnh markumrëx. Badjwÿ dja gar tu amim imarkumrëx. ² Onjã Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arÿm ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhyim be, kati. Mrãmri ne Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩkumrëx. Ba arÿm 'ÿr itëmmã. Dja ba 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne arÿm ar akutêp ar amã anhũrkwão mex. ³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjj tẽn kam akubyn ajte ar awÿr bõx. Ne kam arÿm mã amikôt ar adjan ar ajo tẽ. Be, mÿj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy. ⁴ Be, idjãm djã gar arÿm ama. 'ÿr ipry gar arÿm ama. Kwãrĩk wãnh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarënh.

Kar 4.12

⁵ Nhyim Tõme arÿm kum,

—Jãm atëmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwÿ omũnh kêt. Mÿj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶ Nhyim Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'ÿr me pry pyrãk. Dja me tu amim imarkumrëx ba arÿm Ibãm'ÿr meo bõx. Bajbit ije memã katãt ikabën jarënhkumrëx ne ije memã tĩn jangjènh nhyim me Ibãm kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ÿr me o bõx kadjy me'õdjwÿ? Kati. Bajbit ne ba 'ÿr meo bõx. ⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrëx ne ren arÿm Ibãmdjwÿ ma. Be, arÿm ba ar amã arẽ gar arÿm aman omũ, ane.

⁸ Nhyim Piripi kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arÿm ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhyim Jeju kum,

—E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arÿm Ibãmdjwÿ pumũ. Mÿkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane. ¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabën jarënhja ba ba ije arënh kêt. Djãm ba ne ba idjãpènh ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban àpènh ar ba. ¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrëx. Nãr idjãpènhkôt imã akaton tu amim imarkumrëx.

12 Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx gêdja me idjâpênh o apê. Gêdja me âpêno ijakre. Be, mỳkam? Bir, arỳm Ibãm'ỳr itêmkam dja me âpêno ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. 13 Dja gar amijo Metĩndjwỳnhmã a'wỳ. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wỳ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Be, mỳj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. 14 Ikukwakam dja gar kum mỳjja kunĩo a'wỳ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwỳnh Karõ'ã ujarênh.

Kar 2.2

15 Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabênh man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba. 16 Dja ba kam arỳm ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arỳm ar amã ajo kĩnh djwỳnh 'õdjwỳ jano. Nhym kam arỳm arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne. 17 Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katàt memã ikabênh jarênhkumrêx. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mỳkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arỳm aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

18 Djãm ije ar amã inhireg gar aje me 'uwtĩ pyrãk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar awỳr ibõxkumrêx.

19 Dja ijã akati ngrêre ba arỳm me kum ikĩnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itĩnkôt dja gar gadjwỳ atĩnkumrêx. 20 Kam dja gar amim, “Be, mrãmri ne Jeju Bãmmê tipdjĩn ar ba. Badjwỳ ne ba Jejumê itipdjĩn ar iba. Jejudjwỳ ne imê tipdjĩn ar ba.” Djã gãm ar ã amim ane. 21 Mỳj me'õ ne mrãmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabênh man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrêx nhym Ibãmdjwỳ arỳm kum me abê. Badjwỳ dja ba imã me abênh arỳm ikabêno memã amijo amirĩt nhym me arỳm mrãmri imarkumrêx, ane.

22 Nhym Djuda 'õdjwỳ. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'õdjwỳ Jejumã kum, —Be, mỳkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirĩt? Mỳkam dja ga me kunĩmã amijo amirĩt kêt? ane.

23 Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabênh man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibãm arỳm kum me abê bar kam arỳm me'ỳr bõx ne ar meo iba. 24 Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabênh mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwỳnhbit ma. Be, ije ar amã ikabênh jarênh gar aje marja djãm ba ikabênh? Kati. Ibãm kute ijanor djwỳnh kabênh ne ja.

25 Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabênh ja jarê. 26 Dja ba mã tẽ nhym ar ajo kĩnh djwỳnh arỳm ar amã ikabênh jarê. Metĩndjwỳnh Karõja tãm dja arỳm ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabênh jarênh ja kunĩkôt dja ar amã arê. Kãjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhym arỳm bõx ne ar amã ikabênh jarê.

27 Itêmh tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikĩnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabênh kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrêx. Kwãrik wãnh amikukãm axwe adjumar ne atĩn prãm kêt.

28 Õbê ne ba arỳm ar amã, “Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awỳr tẽn bõx”, ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'ỳr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mỳkam?

Bir, kàjkwakam Ibām kute raxo ijakrenhkam. ²⁹ Be, jakam ba arým ar amã arê. Idjâbir kêttri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arým tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arým ar amã ikabên jarênh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bôx 'ýr. Me kum ikînh kêtja nhô bēnjadjwýr iwýr bôx 'ýr. Djām iwýr bôxkam kute ijo bamã? Arkati. ³¹ Dja ba Ibām kabên kôt ar amijo iba. Ibām kute imã 'ã karô kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikînh kêtja arým ima. Dja me amim, “Mrãmri kum Bãm jabékumrêx”, ane. Tãm dja me kuma. Kâjmã ar dja. Gwaj on 'ýr. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjà'ã akrô jakren 'ã ujarênh.

¹ Ne kam apýnh akrô kukràdjà'ã ajarênh arkom,
—Be ga, atemã akrô djôja pumû. Ba ne ba ije akrô bàri pyrâk. Ibām ne kute akrôo djuw mex djwýnh pyrâk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apýnh pa pyrâk.

² Ga, akrôo djuw mex djwýnh kute akrô pa kajgo rênhja pumû. Pakam ô kêtka ne kurê. Ibâmdjwý kum me kute imar kajgo kînh kêt ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukapri kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ô kêt pyrâk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrô pa kwýkam ôja pumû. Nhym o djuw mex djwýnh kute 'ã ingrà kajgodjwý rênh. Akrô pakam ôbit krãpti kadja ne kurê. Ibâmdjwý kum me kute tu amim imarkumrêxja kînh. Ne kam arým mebê mýjja kajgo kunî kurê. Mýj kadja? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukapri:n katât ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyrâk. Ja kadja ne mebê mýjja kajgo kunî kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apýnh pa pyrâk. Arým ar amex. Ije ar amã ikabên jarênhkôt arým ar amex. ⁴ Dja gar arek ijamýnh týxkumrêx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Badjwý dja ba arek ar ajamýnh týxkumrêx. Djãm akrô pa arek akrô bàri 'amýnh kêtka ô got? Arkati. Ar gadjwý dja gar ijamýnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêtka mex kêt pyrâk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyrâk. Ar ga ne gar aje bàrikam apýnh pa pyrâk. Dja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Ba badjwý dja ba arek ar ajamýnh týx. Kam dja gar katât ar amijo aban adjukapri:n amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Djãm aje amim imar kêtka amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arým te amex prãmje. ⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhym Metîndjwýnh arým wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã arij nhym o djuw mex djwýnh kute rênh ne wãnh rênh nhym arým ngrãja pumû. Nhym kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhym xétja pumû.

⁷ Gêdja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar týxkumrêx nhym kam Ibām arým akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mýjja kînh ne kum o a'uw nhym arým akabênkôt ã amã o ane. ⁸ Dja gar amexkumrêx ne katât ar amijo aban adjukapri kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrâk. Nhym me amex ja pumû arým Ibām raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arým abê ikôt aba djwýnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibām kum ijabê pyrâk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. ¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katât aje amijo aba'ã karôkam ikabênja man

kôt ar amijo aba. Ne kam arým ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumũ. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arým ikĩnh akĩnh. Akĩnh ne akĩnh rã'ãn akĩnhtire. ¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrãk. ¹³ Djãm ije inhôbikwa kadjy itykkam imã inhôbikwa jabê ngri got? Imã abêo katãt me kunĩ jakre. ¹⁴ Dja ba ar amã katãt aje amijo aba'ã karô gar ikabên man kunĩkôt ar amijo aba ba arým ar ajo inhôbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, "Inhõ àpênh", anhÿrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhõ àpênhbit ba ren ar amã adjápênh djãbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabên kunĩ mar kêt. Nhyim be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arým ar amã kunĩ jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kunĩ jarênhkam arým ije jakam ar amã, "Inhôbikwa", anhÿrmã.

¹⁶ Djãm ar ga ne gar amijo ipytã? Kati. Ba ne ba amijo ar apytãn arým ar adjápênh djã'ã ar amã karô. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katãt ar amijo aban adjukaprĩkumrêx ne memã ijã adjujarênh mō. Ne kam arým Metĩndjwÿnhmã amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arým aje mrãmri ne akró pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Ja kadjy ne ba adjápênh djã'ã ar amã karô. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhyim arým ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane. ¹⁷ Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô.

Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja'ã ujarênh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

¹⁸ Be, dja me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama. ¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikĩnh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhyim ren me kum ar ajabê ne. Nhyim be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytãn mebê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikĩnh kêtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arým ar amã, "Ar abê inhõ àpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got"? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, "Kati. Dja me ijo bikênh kêt", anhÿro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhyim be, me kwÿ kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwÿ ma. ²¹ Be, mÿkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwÿnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê. ²² Ne ba ren me'ÿr ibôx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhyim Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhyim be, kati. Arým ne ba me'ÿr bôx ne memã ikabên jarê nhyim me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metĩndjwÿnhmã kum, "Kati. Ijaxwe kêt", anhÿrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwÿ kurê. ²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhípêx kêt nhyim ren me omũnh kêt nhyim Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhyim be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurênh kum Ibãmdjwÿ kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ók no'ók ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum, "Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê."

Nã bãm ã memã ane nhyim me arým kukràdjãkam 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým iwÿr o bôx. Tũ:mrãm

iwÿr o bôx. Nhyr me kamingrãnyre arÿm kum ikurê. Ajmã ije meo kêtka
me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bôx ne arÿm ar amã ar ajo kÿnh djwÿnh jano,
ar amã Metÿndjwÿnh Karô jano. Ta dja katãt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm
kurÿm dja tã. Dja ba ar amã ano nhyr bôx. Ne kam kute ipumÿnh kôt arÿm
ar amã ijã ajarê. ²⁷ Ar gadjwÿ gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjãpênh
kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumÿnh kôt memã ijã adjujarênh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarê. ² Me bikprônh
djãkam dja me ar akangan me nêje bôm ar amê. Ne arÿk ar ajã amim, “Dja
ba ar kupa nhyr kôt Metÿndjwÿnh arÿm kum ikÿnhkumrêx”, anen arÿm ar abÿ.
³ Me kute Ibãmê ar imar kêtka dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênh tã? Kati. Gwaj baro'ã ar
babari ne ije ar amã arênh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arê.
Dja ba wabi nhyr me arÿm ar ajo bikênh ba. Kam dja gar akubyn ije ar
amã ikabên jarênh ja'ÿr amijo bôx ne arÿm aman amim, “Be, mrãmri kute imã
arênh kôt ne me arÿm jakam ã ijo bikênh bao ane”, ane.

Metÿndjwÿnh Karô kute ô me jao bamã.

⁵ Jakam ba arÿm kute ijanor djwÿnh 'ÿr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm
dja ga tã”? anhyr kêt. ⁶ Be, mÿkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarênh gar akaprÿ
raxkam ne gar aje ikukjêr kêt. ⁷ Kwãrÿk wãnh ar akaprÿ kêt. Dja ba wabin
arÿm ar amã ajo kÿnh djwÿnh 'ôdjwÿ jano. Metÿndjwÿnh Karô jano nhyr ar
awÿr bôx gar adjumar mexkumrêx. Ba ren idjãbir kêt nhyr ren Karô ar awÿr
bôx kêt. Nhyr be, kati. Dja ba idjãbirkumrêx ne ar awÿr anorkumrêx. Mrãmri
ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metÿndjwÿnh Karô pykakam bôxkumrêx. Ne kam ta arÿm mã
pykakam me axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrêx”, anhyro ba. Nhyr kam
me arÿm kôt amijaxwe maro ba. Be, mÿkam? Bir, me kute amim imar kêtka
ne me axwe. Dja Metÿndjwÿnh Karô ta arÿm mã memã kum, “Jeju katãt kute
amijo bakumrêx”, anhyro ba. Nhyr kam me arÿm kôt ikatãtkumrêx maro ba.

Be, mÿkam? Bir, Ibãm 'ÿr idjãbir gar aje ipumÿnh kêtka dja me mrãmri
ikatãtkumrêx maro ba. Dja Metÿndjwÿnh Karô ta arÿm mã memã kum, “Dja ga
ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhyr kam me arÿm kôt amimaro ba. Be, mÿkam?
Bir, dja me kum ikÿnh kêtja nhô bÿnjadjwÿrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry.
Dja me ja man arÿm amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokrymã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarênh prãmje. Ar aje ikukràdjã
kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã. ¹³ Kwãrÿk wãnh rã'ã. Dja ÿ
Metÿndjwÿnh Karô bôx. Kute memã katãt kabên jarênhkumrêxja bôx. Ne kam
arÿm ar ajo ba gar ikabên katãt kunÿ ma. Djãm ta ne kute amikabên jarênhmã?
Kati. Ba dja ba kum arê nhyr arÿm ar amã kute ikabên marja jarê gar arÿm
ama. Dja ar akukãm apÿnh mÿjja apôx djwÿnh rãm ar amã arê gar arÿm ama.
¹⁴ Ba dja ba kum ikabên jarê nhyr kuman arÿm ar amã arê. Kute ar amã
ikabên jarênhkam dja ijo rax gar arÿm ira:xmã akaton ama. ¹⁵ Be, ba Ibãm
kabên o ikabênkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karômã ikabên jarê nhyr kuman
arÿm ar amã arê”, ane.

¹⁶ Arÿm itêm 'ÿr. Dja ba tã gar arÿm ipumÿnh kêt. Nhyr kam ijã akati ngrêre
gar ajte ipumÿ. Ibãm 'ÿr idjãbir 'ÿr. Kam dja gar ajte ipumÿ. Nãm ã Jeju kôt ba
djwÿnhmã ane.

Ar'yr ar kīnh djā bōx kadjy kute arkum arēnh.

¹⁷ Nhyṁ kōt ba djwýnh kwý ar abenmā kum,

—Nām gwaj bamā, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumūnh kēt. Nhyṁ kam ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumū”, ane. Ne, “Ibām'yr idjābir 'yr. Kam dja gar ajte ipumū”, ane. Be, mýj'ā ne gwaj bamā ja jarē? ane. ¹⁸ Ne kam,

—Kute gwaj bamā, “Akati ngrēre”, anhýrkam mýj'ā ne kute gwaj bamā ja jarē? Gwaj te baje mar prāmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjēr prāmkōt ne Jeju arým ar kuma. Ne kam arkum,

—Djā ne gar bit aje ikukjēmā? Ije ar amā, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumūnh kēt. Kam dja ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumū”, anhýr. Ije ar amā anhýrkam djā ne gar aje bit abej ikukjēmā?

²⁰ Ba ar amā arē gar ama. Dja gar muw ne akaprī rax. Nhyṁ be, me kum ikīnh kēta dja me kīnh. Dja gar akaprī tēn kam ī arým akīnhkumrēx. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

²¹ Be, me nire kra ākam kaprīre. Me kra bixadjwýr 'yr nhyṁ me kaprīre. Ne kam me kra bixadjwýrkam arým kaprīo aknon mar kēt ne. Me kīnhkam ne me arým kaprīo akno. ²² Dja gar ā akaprīn ajte akīnho ane. Jakam gar akaprī. Kwārik wānh rā'ā. Dja gwaj ajte aben pumū gar akīnhkumrēx. Nhyṁ kam me arým te kute ar amā akaprī jadjar prāmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumūnhkam dja gar imā adjā'wýr prām kēt. Ne kam ikukwakam Ibām tamā mýjjaō a'uw nhyṁ arým ā ar amā o ane. Mýjja kunīo ikukwakam kum adjā'wýrja dja ā ar amā o ane. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx. ²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibāmmā adjā'wýr kēt rā'ā. Ikukwakam kum a'wý nhyṁ arým ā ar amā o ane. Ar akīnhtire kadjy dja ā ar amā o ane.

²⁵ Be, Ibām kukrādja'ā ne ba pykakam apýnh mýjja jakren ar amā arē nhyṁ kukrādja kwý ar abē bipdjur. Adjým, dja ba ī ar amā ā arēnho anhýr kēt. Dja ba ar amā Ibām kukrādja jarē nhyṁ ar amā amirītkumrēx ne ar abē bipdjur kēt. ²⁶ Amrē akati mōrjakam ije ar ajo Ibāmmā idjā'wýr prām kēt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhyṁ arým ar ama.

²⁷ Be, mýkam? Bir, ta kum ar ajabēkam. Ar amā ijabēkam ne ta kum ar ajabē. Ije ar amā, “Ta ne ijano ba tē”, anhýr gar aje tu amim ikabēn markumrēxkam ne ta kum ar ajabē. Dja gar kum a'uw nhyṁ ta arým ar ama. ²⁸ Ibām kurūm ne ba amrē tēn pykamā bōx. Dja ba jakam pyka kurūm Ibām'yr tēn arým 'yr bōx, ane.

²⁹ Nhyṁ kōt ba djwýnh kum,

—Be, jakam ne ga arým imā akabēn jarēnho amirītkumrēx. Aje akukrādja'ā pykakam mýjja'ā adjujarēnhja jakre kēt. Ga tu akukrādja jarēnho amirītkumrēx. ³⁰ Jakam bar arým amim ama. Mrāmri ne aje mýjja kunī markumrēx. Jakam ar ije ajte akabēn jabej akukjēr prām kētkumrēx. Be, mrāmri ne ga kākjakam Metūndjwýnh kurūm tēn abōxkumrēx, ane.

³¹ Nhyṁ Jeju arkum,

—Djām jakam ne gar mrāmri tu amim imar týxkumrēx? Kati. ³² Adjým, dja gar amidjwýnhbit man ī ibē ajmā. Me umaje ibē ajmā ba arým ate dja. Be, djām mrāmri ba ate idjāmmā? Kati. Ibām kute imē amijo kajkepkam dja ba ate idjām kēt.

³³ Be, mýj kadjy ne ba ā ar amā ane? Bir, dja gar ī ije ar amā ikabēn jarēnhja man arým tu amim markumrēx. Ne kam arým ikanārrām adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikīnh kēta kōt dja gar arek ar aba nhyṁ me ar ajo bikēnho

ba. Kwārīk wānh kam ar akaprī kêt. Ba ne ba ityxo ije me kum ikīnh kêtja jakrenh mex ne. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmā ane.

17

Jeju Metīndjwýnhmā amijo à'wýr.

¹ Nām arkum anen kam kájma ôkren kâjkwa jabên Bämmā kum, —Djünwā, arým itokry'ā myt bôx. Dja ga memā iraxo amirīt gê me iraxmā kato. Dja me iraxmā kato ba arým memā araxo amirīt nhyem me gadjwý araxmā kato. ² Be, mýjkôt dja me gu baraxmā kato. Bir, aje me kadjy ijā Bēnjadjwýr djwýnh mēnhkôt. Apýnh pyka djāri kunīkôt dja ba me kunīmā nhý. Ne kam arým me kwýmā tīn jadjā. Aje mā ikôt me kamēnhja kunīmā tīn jadjā nhyem me arým gu bakôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy ne ga ijā Bēnjadjwýr djwýnh mē. Kôt dja me kum gu bakīnhkumrêx.

³ Be, mýj ne me kute marmān arým gu bakôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne? Bir, dja me amim, “Kâjkwakam Metīndjwýnh pydji. Mrāmri ne kubē Metīndjwýnhkumrêx. Mrāmri ne kute pykamā Jeju janorkumrêx”, anhýro ba. Ja ne me kute marmā. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrêxmā. Dja me tu amim gu bamarkumrêx ne arým gu bakôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arým memā araxo amirīt nhyem me kwý arým kum akīnhkumrêx. Aje adjāpēnh djā'ā imā karō kôt ba apēn arým 'ā aminhinomā amimē. ⁵ Jakam badjwý dja ga memā iraxo amirīt gê me ira:xmā kato. Adjākam mýjja kunī kator kētri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bämmā kôt ba djwýnho à'wýr.

⁶ Ga ne ga arým mebé anhō me kwýo akêx. Me kum akīnh kêtja bê anhō me kwýo akêx ne mā ikôt me kamē. Ba kam arým memā ajo amirītkumrêx ne. Nhyem kam me arým akabēn man kôt ar amijo ba. ⁷ Arým me kute imarn arým ijā amim, “Jeju ne Metīndjwýnh kukwakambit āpēnh ne kabēn jarēnho ba”, anhýro ba. Ja ne me kute mar. ⁸ Aje akabēn'ā imā karō kôt ba memā arē nhyem me arým tu amim markumrêx ne mā kôt ar amijo ba. Ne mā ijā amim, “Mrāmri kâjkwakam Metīndjwýnh kurūm ne tēn bôx. Mrāmri ta ne kute anorkumrêx nhyem arým tēn bôx”, ane.

⁹ Djām pykakam me kum akīnh kêtjao ne ba amā a'uw? Kati. Aje ikôt me kamēnhjao ne ba amā a'uw. ¹⁰ Ga ne ga arým inhō me kunīo anhō. Badjwý ne ba arým anhō me kunīo inhō. Gu baro'ā arým meo banhō. Nhyem me arým memā iraxo amirīt. ¹¹ Djünwā, amexti:ren akatâtkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tēn arým pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ā ar iba kêt. Nhyem be, gu banhō me ne me pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ā ar ba rā'ā.

Djünwā, prīne amexkam dja ga amim gu banhō me utān meo aba. Ga ne ga ikôt me kamē. Me kum aben jabēn axikôt kabēn kadjy dja ga me utān meo aba. Gu bamā aben jabēn baje axikôt bakabēn pyrāk gē me ā kum aben jabēn ā axikôt kabēno ane. ¹² Pykakam me kum akīnh kêtjamē ro'ā ar ibari ne ba akukwakam me utān ar meo iba. Aje ikôt me kamēnhja ne ba me utān ar meo iba nhyem 'ō biknor kêtikumrêx. Ikôt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukāmāre kute 'ā pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjābir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amā ikabēn ja jarē. Me kute amā ikabēnja mar kadjy ba amā arē. Dja me kuman arým

mrãmri ikĩnho kĩnhkumrêx. ¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhýrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt. ¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katàtkumrêx. Aje memã akabên katàt jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba. ¹⁸ Ga ne ga arým idjãpênh djã'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'ýr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me ãpênh djã'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'ýr me ano. ¹⁹ Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabênkôt me kadjy ty nhym me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katàt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunõ à'wýr.

²⁰ Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ì amũ memã ikabên jarê nhym me kwý ikabên man tu amim imarkumrêx. Amũ me jaodjwý ba amã a'uw.

²¹ Be, mýj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabên man arým memã amak bõ nhym me arým akabênkôt kum aben jabên axikôt kabên. Dja me axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyrãk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabên axikôt kabên? Bir, gêdja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjã jarê nhym me arým tu amim markumrêx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyrãk. Ja kadjy ne ba meo rax. ²³ Bamê gu banhõ me jamê ne me itipdjín ar iba. Gu badjwý batipdjín ar baba. Gora gê me prĩne kum aben jabên axikôt kabên. Nhym kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju jabê pyrãk”, ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djũnwã, mýjja kunĩ kator kêtiri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikôt me kamênhdjwý dja ga o wabi gê me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

²⁵ Djũnwã, ga ne ga akatãt ne ajaxwe kêtikumrêx nhym me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhym me jadjwý arým kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, anhýro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrêx. ²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarê. Dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyrãk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarênh rã'ã nhym me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabê. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabêno ane.

18

*Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mōr.
Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47*

¹ Jeju Bāmmā kabēn pan kam arým kōt ba djwýnhmē ro'ā katon mō. Mō:n kam arým pakretibē Kedō'ýr bōx ne 'ā rē. Ne kam mōn pidjōkō'ýr bōx ne arým 'ýr wadjān kam nhý.

² Nhym onīj Djuda dja. Kute Jeju kurē djwýnhmā kangaja dja. Djuda ne arým kute ar ýr djā pumūnh. Amrēbē ne Jejumē kōt ba djwýnh ar pidjōkō'ýr mrānho ku'ē nhym kam Djuda arým kute ar ýr djā pumūnh. ³ Kam ne arým me rūnh'ýr bōx ne memā arē. Nhym me arým aminhō krākamngōnhmē aminhō àpēnhmā kum,

—Me Djudakōt mōn Jeju pa 'amýn amrē o mōn o bōx. Nām ā me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebē pardjēumē memā ane. Nhym Djuda arým kute omūnhkōt katāt Jeju'ýr meo mō. Nām me Jeju kadjy ngōnhpōkmē kuwýmē àbēr djāmēo mō. Me 'ýr o mō:n arým pidjōkō'ýr o bōx.

⁴ Nhym Jeju ta kāmā djan me'ýr kato. Ta ne kute amikukām mýjja kunī markam amikukām me krākamngōnh ma. Ta me'ýr katon memā kum,

—Mýj me'ō jabej ne ga me mō? ane.

⁵ Nhym kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

Nhym Jeju memā kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngōnhmē ro'ā dja. ⁶ Nām Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhym me tu umaje ajkran akubyn ajkamēn arým tým ne nō.

⁷ Nhym kam ajte me kukij ne memā kum,

—Mýj me'ō jabej ne ga me mō? ane.

Nhym me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

⁸ Nhym memā kum,

—E kum, arým ne ba me amā, “Ba”, ane. Kwārīk wānh ga me bajbit ijabej gē ar ja mā tē, ane. Be, mýkam ne Jeju ā krākamngōnhmā ane? ⁹ Bir, kute ajbir Bāmmā kabēnkam ar'ā ujarēnh kōt. Kute kum,

—Aje ikōt me kamēnhja ne ba ije 'ōo ibiknor kēt, anhýr kōtō. Kōt ne Jeju jakam ar nēje me krākamngōnhmā kabēn ne arým o mebē ar utā.

¹⁰ Nhym kam Ximāo Pedru, Jejukōt ba djwýnhja arým ō kàxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabēn arým o bēnjadjwýr nhō àpēnh jamak ta. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax nhō àpēnhja jamak ta. Bēnjadjwýr rax nhō àpēnh nhidjibē ne Maku.

¹¹ Nām bēnjadjwýr rax nhō àpēnh jamak ta nhym Jeju arým Pedrumā kum, —Kwārīk wānh. Akubyn àkam anhō kàx jadjā. Djām itokry kēt mā ne ga inēje me tak ne? Ibām kute itokry'ā imā karō kōt dja ba itokry, ane.

¹² Nhym kam me arým Jeju pa 'amýn uwpre. Me krākamngōnhmē me ō bēnjadjwýr ar pa 'amý. Mebē idjaer rūnh nhō àpēnhdjwý pa 'amý.

Me kute bēnjadjwýr Ananh'ýr o bōx.

¹³ Nām me uwpren kam arým bēnjadjwýr rax Ananh kumrēx'ýr o mō. Bēnjadjwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengēt. Kajbaj ne amex tām kam kubē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax. ¹⁴ Amrēbē ne Jeju'ā memā kabēn jarēn memā kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krãkamngõnh bẽnjadjwýr rax Ananh kumrẽx'ýr Jejuo mõ. O mõn arým õ kikreti'ýr o wadjã.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ NhyM Ximão Pedru kõt tẽ. Jejukõt ba djwýnh 'õdjwýmẽ ro'ã ne ar Jeju kõt tẽ. Kõt tẽ:n arým kre tã dja. NhyM Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjã. Bẽnjadjwýr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kõt wadjã. Bẽnjadjwýr nhõ kikreti nhipõkri ne kênh ngrire. Kam ne wadjã dja.

¹⁶ NhyM Pedru bõm kre tã arek dja. NhyM Pedru nhikjêja akubyn 'ýr akẽx ne. Ne kam bẽnjadjwýr nhõ àpênh nire kre tã ku'ẽ djwýnhjamã Pedru jarẽ. Ne kam amikõt Pedruo wadjã.

¹⁷ NhyM kam bẽnjadjwýr nhõ àpênh nija tẽn Pedrumã kabên ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukõt aba djwýnh 'õ? ane.

NhyM kum, “Kati”, ane.

¹⁸ NhyM wãnh me ànhũho kumex. Bẽnjadjwýr nhõ àpênhmẽ õ me krãkamngõnh ànhũho kumex. Me arek kryje pĩ prão amim kuton ànhũho kumex. NhyM Pedru me'ýr tẽn mekõt ànhũho dja.

Bẽnjadjwýr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ NhyM kam me arým bẽnjadjwýr rax'ýr Jejuo bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax'ýr ne o bõx nhyM arým kabem dja. NhyM kam arým kukij ne kum,

—Imã akõt me ba djwýnh'ã ajarẽ. Mýj akukràdjã ne ga memã arênho aba? ane.

²⁰ NhyM kum,

—Djãm me kãxã ne ba memã ikukràdjã jarẽ? Kati. Arým ne ba me kunĩmã ikukràdjã jarênho amirĩt ne. Ne apýnh me bikprõnh djãmẽ Metĩndjwýnh nhõ kikretikam arê. Kikretikam ne mebê idjaer kunĩ bikprõnh djã. Ba arým kunĩkõt memã ikukràdjã jarênho amirĩt ne. ²¹ Mýj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhyM me arým kute ikabên mar kõt arým amã arê, ane.

²² Jeju bẽnjadjwýrmã ane nhyM krãkamngõnh'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bẽnjadjwýr raxmã kabên kute anhýr? Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxmã ne ga akabên ne, ane.

²³ NhyM Jeju kum,

—Ikabên punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabên punu ga ren aje mýj ikabên punu'õ markõt ren memã ijarênho amirĩt ne kõt ren arým ikurwa. NhyM be, kati. Ikabên katãt ne ba arê ga ikurwa, ane. ²⁴ Nãm ane nhyM Ananh amũ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxbê Kajbajja'ýr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. NhyM me arým Kajbaj'ýr o mõn o bõx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ NhyM Ximão Pedru wãnh me krãkamngõnh kõt ànhũho dja. Ànhũho dja: nhyM me arým kukij ne kum,

—Djãm gadjwý abê Jeju kõt ba djwýnh'õ? ane.

NhyM memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ NhyM kam bẽnjadjwýr nhõ àpênh'õ ajte kum kabên ne kum,

—E kum, amũ pidjôkôkam Jejukôt me'ôja anokre o nokre ba arým omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'ôbê ôbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane. ²⁷ Nhyim Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhÿr totokbê nhym ôkrên'ãnh arým kà.

Me kute Piratu'ÿr o bôx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm ôkrên'ãnh kà nhym me arým Kajbaj kurũm Jejuo mō. O mō:n kam kikreti 'ôdjwÿ'ÿr o bôx. Piratu nhô kikreti'ÿr o bôx. Me bajtemkam bēnjadjwÿr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarēnh djã. Nãm me Piratu nhô kikreti'ÿr Jejuo bôx ne amijã maje bôm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gu me Piratu nhô kikretimã badjar kêt. Dja gu me me bajtem nhô kikremã wadjã arým bapunuren te baje mry krēmã. Me kute Metĩndjwÿnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krēmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhô kikre pymakam ne me ã abenmã anen bôm arek kumex. ²⁹ Me bôm kumex nhym kam bēnjadjwÿr Piratu arým me'ÿr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mÿj ne me'ôja axwe kute? Mÿj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhyim me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arēnh kêtumrēx. Nhyim be, kati. Mrãmri axwekumrēx, ane.

³¹ Nhyim Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mōn me akukràdjã kôt mÿj axwe'ômã akaton kam arým pãnh ajmã on, ane.

Nhyim mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjã kôt me ije me axwe pãnh me'ô par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwÿnh, ane. ³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pite'y'ã inhô ba kÿjrũm wajêt”, anhÿr kôt ne me arým jakam ã Jeju'ã Piratumã ãpênho ane. Kute pite'y'ã nhô ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhyim kam Piratu arým ô kikretimã wadjã. Ne kam amiwÿr Jeju 'uw nhym 'ÿr bôx. Nhyim arým kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bēnjadjwÿr rax? ane.

³⁴ Nhyim kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nãr kon. Djãm me'ô ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhyim ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'ô got? Anhô me wÿnhmê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhyim kum,

—Be, djãm ibēnjadjwÿr rax kute pykakam me bēnjadjwÿr rax pyrãk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhym ren inhô ãpēnh arým inêje me'ÿr prôt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptã. Nhyim be, kati. Ibēnjadjwÿr rax kute pykakam me bēnjadjwÿr rax pyrãk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhÿrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bēnjadjwÿr rax'ô? ane.

Nhyim kum,

—Ga ne ga arým imã ibēnjadjwÿr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ÿr bôx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katãt memã ikabēn jarēnh kadjy ne ba bôx. Nhyim me kum ikabēn kĩnhja ne me ikabēn man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhyṃ kum,

—Tô nhÿnh ne me kabēn katàt'õ? ane. Nām kum anen arÿm ajte mebê idjaer'ÿr katon Jeju'ã memā kum,

—Be, axwe kêtukumrêx ba arÿm kuma. ³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bēnjadjwÿr raxjamā inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irôbê mrānh nhõ akati jakam me akukràdjà kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pÿnhkôt ne ba me pÿnh ne me'ã kurēn bōm me kurē. Metĩndjwÿnh me irôbê mrānh nhõ akatikam me akukràdjà kôt ne ba bōm me kurē, ane.

⁴⁰ Nhyṃ me ajte kàj bê kum kabēn ne kum,

—Kati. Kwārĭk wānh. Be, atemā Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne ākĭnhĭ, axwe, nêkrêxmê pi'òk kaprĭ prāmje kute me paro ba.

19

Me kute pĭte'y'ã nhô'ã Piratumã àpnêh.

Mat 27.27; Mak 15.16

¹ Nām me Piratumã ane nhyṃ kam arÿm krākamngônhmā Jeju jarē. Me kute kaprêprêk kadjy memā arê. Nhyṃ me o tēn arÿm mrykã punuo kaprêprêk kumex ne. ² Ne kam mrÿnhĭo kajkep ne ikānh ne o kute bēnjadjwÿr rax krādjê pyrāk ne kum kutu. Ne kam inôkã ryti kamrêk kute me bēnjadjwÿr rax kã pyrāk kum adjã. ³ Ne kam arĭk kum kabēno kute me me rŭnhmā kabēn pyrāk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bēnjadjwÿr rax. Goja kribêṃ atĭn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nām me ā 'ã bēno bikēho ane.

⁴ Nhyṃ kam Piratu ajte me'ÿr katon memā kum,

—Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amā o ikatormā. Dja ba o ikato ga me kam arÿm ama. Axwe kêtja ma, ane. ⁵ Nhyṃ Jeju arÿm kato. Mrÿnhĭo krādjêṃē inôkã ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhyṃ Piratu memā kum,

—Ota, tām ne ja, ane.

⁶ Nhyṃ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿrmê mebê idjaerkam me krākamngônhmê omŭn arÿm kàj bê Piratumã kum,

—Pĭte'y'ã anhô, ane.

Nhyṃ memā kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba pĭte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tēn pĭte'y'ã anhô, ane.

⁷ Nhyṃ mebê idjaer rŭnh kum,

—Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memā kum, "Ibê Metĩndjwÿnh Kra", anhÿro bakam axwekumrêx. Nām Metĩndjwÿnhbê raxo amiptáro ba. Me ikukràdjà kôt me axwe ja pānh ne me kute me par, ane.

⁸ Nām Piratu me kabēn ja man arÿm tĭn prã:m. ⁹ Ne kam akubyn õ kikretimā wadjān Jeju kukij ne kum,

—Nhÿnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhyṃ Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhyṃ kum,

—Je tó, djām ikajgo ne ga imã amijarēnh kêt? Djām aje imar kêt? Be, ba ikabēnkôt nhyṃ me kute pĭte'y'ã anhôr jabej nār ba ikabēnkôt nhyṃ me amā irer jabej. Djām aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhyṃ Jeju kum,

—Be, Metĩndjwýnh amybým ren kute ajã bẽnjadjwýr mēnh kêt ga ren aka-jgon ren akabēn kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'y'r katon te memã kabēn nhym mebê idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arĩk Xedjabê bẽnjadjwýr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngryk kêt mã ne ga aje Jejumã anhirermã? ane. Xedjabê ne me bẽnjadjwýr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwýr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhym arým amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pãnh jarēnh djãkam nhý. Me krĩ djã jamã ne me Kēnpoti jarē. Mebê idjaer kabēnkam ne me me krĩ djã jamã Gabata jarē.

¹⁴ Arým me irõbê mrãnh nhõ akati nêje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mýjja kupēnh kumex djã nhõ akatikam. Kýrũm myt nhýrkam. Nãm me axwe pãnh jarēnh djãkam nhýn kam mebê idjaermã kum,

—Be, ota me anhõ bẽnjadjwýr rax, ane.

¹⁵ Nhym me kãj bê kum,

—Rũm o tẽ. Rũm o tēn pĩte'y'ã anhõ, ane.

Nhym memã kum,

—Djãm me anhõ bẽnjadjwýr rax ije pĩte'y'ã nhõrmã? ane.

Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar kum,

—Djãm me inhõ bẽnjadjwýr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhõ bẽnjadjwýr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'õdjwý kêt kumrēx, ane.

¹⁶ Nhym kam me kute pĩte'y'ã nhõrmã arým kadjy õ me jamã arẽ.

Me kute pĩte'y'ã nhõr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhym kam me Jeju pa 'amýn mã o mõ. ¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ã pĩte'y dji nhym arým ta amikadjy kumýn o mõ, krãnhre'y'r o mõ. Krãnhrebê me krã'i'y'r ne o mõ. Mebê idjaer kabēnkam ne me me krã'imã Gogota jarē. ¹⁸ Nãm me o mõn arým kam o bõx ne arým pĩte'y'ã Jejumã o iten kãjmã kudja nhym wajēt. Nhym kam me pĩte'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhym ar aktã Jeju nhijēn wajēt.

¹⁹ Nhym Piratu mýj Jeju axweja'ã pi'õk no'õk ne. Nãm pi'õkkam memã kum, —Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax ne ja. Krĩraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'õkkam no'õko ane. Nhym me kunĩ kute omũnh kadjy me Jeju nhimõkri kunhõ. ²⁰ Nhym kam mebê idjaer krãptĩ pi'õk pumũn arẽ. Krĩrax kuri ne me kute pĩte'y'ã Jeju nhõr djã. Nhym kam me krãptĩ 'yr ban bõx ne pi'õk jarē. Apýnh me kabēnkam ne no'õk. Mebê idjaer kabēnkam no'õk ne mebê kregu kabēnkam no'õk ne me kabēnbê Raxinakam no'õk. ²¹ Nhym kam mebê idjaer kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr Piratumã kum,

—Kwãrĩk wãnh pi'õkkam memã kum, “Mebê idjaer nhõ Bẽnjadjwýr rax”, anhýr kêt. Ate gédja ga pi'õkkam memã kum, “Nãm amijo 'éx ne memã kum, 'Ibê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax’, anhýro ba.” Dja ga ã pi'õk no'õkkam memã anen 'ã anhõ gê me omũ, ane.

²² Nhym Piratu arkum,

—Kati. Arým ne ba mrãmri 'ã pi'õk no'õk ne. Kwãrĩk wãnh rã'ã, ane.

²³ Nãm me krãkamngõnh ar pĩte'ykam Jeju nhõ. Ne kam ar kute abenmã õ kubêkã ngrãnhmã. Nhym ar 'õ amijo õ kubêkã ja pytã. Nhym ar 'õ amijo ja pytã. Nhym ar 'õ amijo ja pytã. Ne kam ar inõkãti ja'y'r bõx. Ne ar kunĩ kum kĩnh. Nhym inõkãti pydji. ²⁴ Nhym ar abenmã kum,

—Kwārīk wānh gwaj abenmā kokjêr kêt. Gwaj pykakam kên kryre rên kôt kuman bajō amim inókati by, ane.

Amrêbê: ne me bakukāmāre ja jarê. Me Metīndjwýnh Kra kabên jarên memā kum,

“Dja me abenmā ikā ngràn ikā ja'ā kên kryre rên kôt 'ō amim kuby.”

Nām me bakukāmāre ā memā anen arým 'ā pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djô'ā arênhō mō. Arênhō mōr tāmtā arým 'ýr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam ne arým 'ýr o bōx nhyr me arým ā Jeju nhō kubêkào anhýrkumrêx.

²⁵ Nhyr nā kanikwýnh, nāmē ar axikôt apôxjadjwý dja. Nhyr Marij 'ōdjwý, mjên nhidjibê Krôpa adjwýnhdjwý dja. Nhyr Marij Madarenadjwý dja.

²⁶ Nhyr Jeju arým nā, kurūm katorja pumū. Nhyr kôt ba djwýnh, kum abêja nā kuri dja nhyr omū. Nhyr arým kôt ba djwýnh ja'ā nāmā kum,

—Ē, me'ō nire. Be, tāmwbê ne arým akra, ane. ²⁷ Ne kam kôt ba djwýnhmā kum,

—Ē, tāmwbê ne arým anā, ane. Nhyr kam arým ō kikremā o mōn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ā ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhyr kam arým kute inomā àpênh djā mēnhkam memā kum, “Arým imā kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukāmāre Jeju kabên ja jarên memā kum, “Arým imā kôr.”

Nām me ā anen arým 'ā pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djô'ā arênhō mō. Arênhō mōr tāmtā arým 'ýr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam ne Jeju arým kum kôrkumrêx ne arým memā kum, “Arým imā kôr”, ane. ²⁹ Nhyr wānh pidjō kangō kadjā ngōnh'ōkam ipun dja. Nhyr me ngōnh puror pōnh djā jakritaja kangōmā adjā nhyr kam ipu. Nhyr me pībê ixōpu idjamā adjān kam kāmā kum kungān ajkwamā adjā. ³⁰ Nhyr arým kaōn pidjō kangō kadjāo ikō. Ne kam memā kum,

—Arým ne ba idjāpênhō tēn inomā kumē, ane. Ne kam ta aparmā krān tu amitīnmā iren ta arým ty.

³¹ Be, pi'ók rārār nêje arým akamāt 'ýr nhyr me bē idjaer arým êje ō mýjja kupênhō kumex. Nhyr kam mekam me kwý Piratu'ýr mōn kum,

—Ē, dja me pite'y'ā ar arija 'i kukē gē ar on ty. Dja ar on ty nhyr me on ar adjā. Ne kam pi'ók rārāro bikēnh kêt, ane. ³² Nhyr arým 'ýr me krākamngōnh jano nhyr me 'ýr mōn 'ýr bōx. 'Ýr bōx ne kumrêx ja te'i kukē ne ajte ja te'i kukē.

³³ Nhyr ar ipōkri Jeju wajêt nhyr me 'ýr bōx. Nhyr amrêbê tyn wajêt nhyr me arým omū. Ne kam kute te'i kukēnh kêt. ³⁴ Nhyr arým krākamngōnh'ō ō kaxo nānh jarīn arým o pēnāt'ānh kanhuw. Kanhuw nhyr kamrômē ngômē akān arým prôt ne.

³⁵ Ba ne ba omūn me amā kôt 'ā ajarê. Mrāmri katāt me amā 'ā idju-jarēnhkumrêx. Mrāmri ije omūnhkumrêx ne kôt me amā 'ā ajarê. Me aje tu amim markumrêxmā ne ba me amā arê. ³⁶ Amrêbê: ne me bakukāmāre tāmja jarên memā kum,

“Be, 'i'ō dja me kwýnh kêtumrêx”, ane.

³⁷ Ne kam ajte arên memā kum,

“Dja me kanhuw ne arým omūnhō dja”, ane.

Metĩndjwýnh kukwakam ne me memã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyem me aben djô'ã arênho mō. Arênho mōr tãmtã arým 'yr o bōx. Tū:mrãm me bakamingrãnyrekam ne 'yr o bōx. Nãm me te'i kukênh kêt ne arým kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôtô.

Me kute adjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhyem kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ô. Mebê idjaer rűnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwýnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arým Piratu 'yr tẽn kum,

—Ba Jeju kaban o rwýn o tẽn adjã, ane. Nhyem Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhyem kam arým amũ tẽ. Amũ Nikodemu 'yr tẽn 'yr bōx. Nikodemu ne amrêbê akamãtkam Jeju 'yr bōx nhyem ar abenmã kabêno nhỹ. Nikodemu ja 'yr ne Jôdje bōx nhyem ar ro'ã Jeju 'yr tẽ. 'Yr tẽn kêtři ne Nikodemu arým Jeju kadjy kudjy djão atomkumrêx. Utĩ'ã akrekam utĩ: kute 50 kiru pyrãk. Miramẽ arômẽ ne abenkam o akã. Nãm kudjy djã tun arým Jôdjemẽ ro'ã Jeju 'yr o tẽn 'yr o bōx.

⁴⁰ Ne kam arým pĩte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djãkôt me kudjy djã jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane. ⁴¹ Nhyem wãnh me kute pĩte'y'ã nhôr djã kuri pidjòkô'ô. Ne kam kênkre'ô. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'ô jadjãr kêt rã'ã. ⁴² Nãm ar Jeju kupun kumýn o tẽ. O tẽn arým kênkrekam adjã. Arým pi'òk rãrãr bōx 'yr nhyem kam ar amibêx ne me kute nhôr djã kuri kênkrekam adjã. Kênkrekam adjã nhyem ar'ã akamãt ne. Nhyem kam ajte akati. Nhyem kam ajte akamãt ne.

20

Akubyn tĩn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyem ajte akati 'yr, pi'òk kamrêk 'yr nhyem Marij Madarena arým kênkre'yr tẽn 'yr bōx. 'Yr bōx nhyem me kute kênpoo kênkre'ã ijêja arým amijã kutan kre jakãja'ã dja nhyem Marij arým omũ. ² Ne kam akubyn prôt ne arým Ximão Pedru 'yr bōx ne kôt ba djwýnh'ô jadjwý 'yr bōx. Jeju kum abêja 'yr bōx ne arkum,

—Arým ne me kênkre kurũm Bẽnjadjwýr djwýnho kato. Nãm me nhỹnh o mōn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyem kam Pedrumẽ kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar arým tu kênkre'yr prôt ne. Nhyem kam kôt ba djwýnh 'ôja arým Pedru ren kumrêx kênkre'yr bōx. ⁵ 'Yr bōx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyem rinhuo kubêkãbit nõ nhyem omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶ Nhyem kam Pedru arým kôt bōx ne tu kênkremã 'yr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumũn krã kupu djãja pumũ. ⁷ Nhyem krã kupu djãja rinhuo kubêkãmẽ ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djã krã mex ne kudji nhyem ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyem kam kôt ba djwýnh kumrêx bōxja kênkremã wadjàn arým omũ. Omũn arým amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêtři ne ar amim,

—Mrãmri ne arým tyn akubyn tĩn kêt, anhỹro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òk markumrêx ne ren amim,

—Be, mrāmri dja akubyn tīn, anhÿro ba. Nhyṃ be, kati. Ar kute pi'òk mar kêt. Kam ne ar kute kupu djà nõrkòt omũnh kêttri amim, “Akubyn tīn kêt”, anhÿro ba. Ne kam kênkremã 'ÿr wadjàn arÿm omũn amim,

—E kum, mrāmri ne akubyn tīn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirît.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰Nãm ar kênkre kamũn kam akubyn ar ò kikremã tẽ. ¹¹⁻¹²Nhyṃ Marij ar pãnh kênkre'ÿr bõx ne bõm arek mÿro dja. Nãm mÿro djan arÿm kênkre'ã ibõ. Nhyṃ kênkre kadjwÿnhbê Metũndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh amãnhkrut nhÿ. Ar ò kubêkã jaka. Jeju nõr djà'ã ar nhÿ. Nhyṃ ja krã nõr djà'ã nhÿ nhyṃ ja te nõr djà'ã nhÿ. Nhyṃ Marij kênkre'ã ibõn arÿm ar omũ.

¹³Nhyṃ ar kum,

—Me'õ nire, mÿkam ne ga amÿro dja? ane.

Nhyṃ arkum,

—Inhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne me'õ kênkre kurũm o katon o mõn nhÿnh kudji. Ije ir djãkòt omũnh kêtgam ne ba imÿro dja, ane. ¹⁴Nãm arkum anen arÿm mũm akêx. Mũm akêx ne arÿm Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵Nhyṃ kum,

—Mÿkam ne ga amÿro dja? Mÿj me'õ ne ga abej? ane.

Nhyṃ Jejuo kute pidjòkò pumũnh djwÿnh pyrãk ne kum,

—Ò kum, ga aje nhÿnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'ÿr tẽn arÿm amrê o tẽ, ane.

¹⁶Nhyṃ kum, “Marij”, ane.

Nhyṃ kam 'ÿr akêx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabênkam ne gu me ren kum, “Ujarênh djwÿnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arÿm o tÿm.

¹⁷Nhyṃ kum,

—Kwãrĩk wãnh ijo atÿm kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'ÿr idjãbir kêt ne ga ijo tÿm. Tẽn ikamyre arkum ikabên jarên arkum, “Jeju ne ar amã, 'Arÿm Ibãm'ÿr idjãbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arÿm Itũndjwÿnh'ÿr idjãbir ne itẽmmã. Itũndjwÿnhbê ne ar Atũndjwÿnh', ane. Dja ga tẽn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸Nhyṃ arÿm kòt ba djwÿnh'ÿr tẽn ar'ÿr bõx. Ne arkum,

—Arÿm ne ba Bẽnjadjwÿr djwÿnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabên jarênhja kòt arÿm arkum arê.

Kòt ba djwÿnhmã kute amijo amirît.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹Nhyṃ kam arÿm pi'òk kamrêkkam akamàt. Nhyṃ kam kòt ba djwÿnh ar arÿm pñne amijã ijèn nhÿ. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djãkam amijã ijèn nhÿ. Nhyṃ kam Jeju bõx ne tu ar aerbê ar'ÿr wadjàn ar ipòkri dja. Djan arÿm arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁰Nãm arkum anen arÿm arkum ikrakam kàxirãx djwa kre jakren ajte pẽnàt'ãnh kàxdjwa kre jakre. Nhyṃ ar kute mrāmri ar ò Bẽnjadjwÿr djwÿnh pumũnhkumrêxkam kĩnhkumrêx ne.

²¹Nhyṃ kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrêbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kêtja'ÿr itẽm'ã ne imã karõ ba amrê tẽ. Dja badjwÿ Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'ÿr atẽmmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane.

²²Nãm arkum anen arÿm ar akõn arkum,

—Gê on Metĩndjwýnh Karõ ar ajo ba. ²³ Dja ar ajo ba gar kôt me kwý axwe maro akno. Nhyam kam Metĩndjwýnh ar akôt me axwe maro akno. Nâr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyam kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nâm Jeju ã arkum anen arým mã tê.

Tõmemã kute amijo amirĩt.

²⁴ Nhyam Tõme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbê 12'õ. Tõme ne kute ar bikprõnh djâkam arkôt ýr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tê nhyam kam ar Tõmemã kum,

²⁵ —Arým ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhyam arkum,

—Tõ nhýnh? Ne ba ren ikrakam kâxirâx djwa kre pumũn ren kôt inhikra'ĩ jadjân ren pênât'ânkh krekôt inhikra jadjâ. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrêx”, ane. Nhyam be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nâm ã Tõme arkum ane. ²⁶ Nhyam kam arým ar'ã akatibê 8 apêx nhyam kôt ba djwýnh ar ajte bikprõnh djâkam nhý. Nhyam Tõmedjwý arým ar ikô'ã nhý. Nhyam ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhý nhyam kam Jeju ajte tu wadjân arým ar ipõkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁷ Ne arým Tõmemã kum,

—Ajrã. Amrê anhikra 'io goja inhikra kupên omũ. Ne amrê ipênâtkam krekôt goja anhikra jadjâ. Kwârĩk wânkh ijã amim, “Kati. Nâm 'êx”, anhýr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhyam Tõme kum,

—Inhõ Bẽnjadjwýr djwýnh, Itĩndjwýnh, ane.

²⁹ Nhyam kum,

—Tõme, ga ajte ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrêx. Nhyam be, me kute ipumũnh kêt djwý. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx. Ne kĩnho katât ajakre. Nâm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwýnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh ne ije 'ã pi'ók no'ók ne ja. Djãm kunĩ'ã ne ba pi'ók no'ók? Kati. Pi'ók jakam ne ba kwýbit'ã pi'ók no'ók ne. ³¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók ne? Bir, dja gar pi'ók jarên aman arým tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Krukumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwýnh Krukumrêx, ane. Ja dja gar pi'ókkam arên aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ók no'ók ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwýnh kute kabênkôt tep kumex pynênh.

¹ Nâm Jeju ã kôt ba djwýnhmã amijo amirĩto ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirĩto ane. Ne kam ajte kute imõtibê Xiberij'ânkh kute arkum amijo amirĩt kadjy. ² Nhyam kôt ba djwýnh kwý imõ nokã'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tõme Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwýrmê kôt ba djwýnh amãnhkrut 'õdjwý ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krĩbê Kanakam abatânkh djã. ³ Ar ngõ nokã'ã ar ba: nhyam Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwỳ pynê, ane.

Nhym ar kum,

—Bar akôt tê, ane. Ne kam tẽn kàkam nhÿn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rênho ba. Ne ar rênho ba: nhym ar'ã akamât. Nhym ar ar o ba: nhym arÿm ar'ã akati tê nhym tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tê nhym Jeju arÿm bôx ne akàx'ã dja. Nhym ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kabên ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'õ pynê? ane.

Nhym ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhym arkum,

—Ar kà djubòk'ãnh ajte kryreti mẽn arÿm kwỳ pynê, ane. Nhym kam ar arÿm kà djubòk'ãnh kryreti mẽ. Nhym arÿm tep kume:x ne. Nãm ar arÿm tep kumex pynê ne arÿm te: kute o àbirmã nhym uti: ne.

⁷ Nhym kôt ba djwÿnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Bẽnjadwÿr djwÿnh ne dja, ane. Nhym Pedru kuman amikajgo pumũn arÿm õ inòkati jadjàn kam tu Jeju'ÿr nox ne 'ÿr bôx. ⁸ Nhym kôt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar kà ngrire 'õkam arÿm akàx'ÿr mō. Akàx'ÿr tep kamênho mō. Amybÿm ne akàx nhym ar ar tepo ba. Akàx'ÿr 'ã akrebê 90 metu. ⁹ Nãm ar tep kamênho mō:n arÿm akàx'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne arÿm o wabi. Nhym arÿm kute tep prà'ã bôr ikwã nhym ar omũ. Nhym djwÿdjwÿ kuri ikwã nhym ar omũ.

¹⁰ Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynênh kwÿo tê, ane.

¹¹ Nhym Pedru arÿm 'ÿr tê. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'ÿr ne tê nhym kryretikam tep rã'ã nhym bjêro mō:n akàx'ã arÿm kumê. Nhym tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rênho kêt ne. ¹² Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar mōn anhõ kwÿ krê, ane. Nhym ar 'ÿr mōn arek dja. Ar arÿm kute amim õ Bẽnjadwÿr djwÿnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Bẽnjadwÿr djwÿnh, djãm ga”? anhÿr prãm kêt kumrêx. Nãm ar arek umaje dja. ¹³ Nhym kam Jeju arÿm ar'ÿr tẽn arkum djwÿmê tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane. ¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhijukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne ajte arkum amijo amirĩt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirĩt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kadjy kabên jarênh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhym ar arÿm o nhÿ, õ kwÿ krêno nhÿ. Ne kam õ kwÿ krên pa nhym Jeju arÿm Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhym kum,

—Nã Bẽnjadwÿr djwÿnh, imã ajabê. Ga arÿm ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyræk. Dja ga memã ikabên jarênho aba. Dja ga memã ikabên jarênho kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwÿnh kute õ krito djuw mexo ba pyræk. ã memã ikabên jarênho ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhym kum,

—Nà Bēnjadjwýr djwýnh, imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djõnaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhym arým kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhyro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nhym kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, ga ne ga aje mýjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhym Jeju kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãkja dja ga memã ikabēn jarēnhõ aba.

¹⁸ Be, ajabatānh nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ã karõ kõt mrã. Nhym be, abēngêttekam dja ga me'õmã apa bē nhym apren apa 'amýn 'yr ajo tē. Te atēm prãm kêt nhym 'yr ajo tē, ane. ¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhym arým ty. Dja ã tyko ane nhym me arým kõt Metĩndjwýnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikõt ajkamē, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhym arým akēx ne kõt ba djwýnh 'õdjwý pumũ. Jeju kum abēja pumũ. Tãm ne amrêbê ar akuro ýrkam Jeju'yr ajkamēn kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute akurê djwýnhmã akangamã? ane.

²¹ Nãm Pedru kõt ba djwýnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, mýj dja tãmwãdjwý kam nē? ane.

²² Nhym Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhym tĩn rã'ã jabej. Kwãrik wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpēnh djã'ã amã karõja dja ga kõtbit ajamak bēn ne o aba. Ba dja ga mã ikõt ajkamē, ane. ²³ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabēn mar kêt ne arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kõt ba djwýnh wã tyk kêt kumrēx, ane. Nhym be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhym tĩn rã'ã jabej. Kwãrik wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpēnh djã'ã amã karõ dja ga kõtbit ajamak bēn ne mã ikõt ajkamē, ane. Jabit Jeju Pedrumã arē. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kõt iba djwýnh ne ba me amã Jeju djãpēnh'ã ajarē. Ije ãpēnh pumũnhkõt ne ba katāt me amã 'ã idjujarēnhkumrēx ne arým 'ã pi'ók no'ók ne. Tãm ne bar ije markumrēx.

²⁵ Djãm ije apýnh ãpēnh djã'ã pi'ók no'ókja djãm jabit ne Jeju ipēx? Kati. Ije pi'ók no'ók kētri ne ba amim,

—Ne ba ren ãpēnh kunĩ'ã pi'ók no'ók nhym ren arým pi'ók kume:x. Ne ren apýnh pyka djãri kunĩkõt ren pi'ók me akrenh mex ne. Nhym be, kati. Jeju djãpēnh jabit ne ba 'ã pi'ók no'ók ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba'ã ujarẽnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'òk no'òk ne. Òbê ja ne kum Jeju'ã ujarẽnh tẽn àbir djãmã kumẽ. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arẽ ne kam Metĩndjwýnh kute Amikarõ janor nhym kute me 'amýnh tỳx'ã ajarẽ. Jeju pykabẽ ar bari kute ò me jao atom ne kam arým kàjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhípêx ar o baja'ã ujarẽnh tẽ. Jejukõt ba djwýnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarẽnh ba nhym me tu amim markumrêx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ã ajarẽ ne kam ajte Pedru'ã ajarẽ ne kam atãri Paur'ã ajarẽ. Djãm Jeju kute amim mebẽ idjaerbit pytãr ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytãrmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrãmri apýnh me ò pyka djãri kunĩkõt me'ýr mrãn prĩne memã 'ã ujarẽnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrêx ne prĩne meo bikẽnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirĩt nhym arým tu amim Jeju markumrêx ne kum abẽn kam kabẽnkõt pyka kunĩkõt me'ýr mrãn memã Jeju'ã ajarẽ nhym kam me tu amim markumrêx ne kam 'ã akuprõ.

Jeju djàbir'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'òk no'òk ne. Pi'òk wãkam ne ba Jeju djãpênh kraxkurũm, kabẽn kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarẽnh tẽn 'ã amã pi'òk no'òk ne. ² Pi'òk no'òko tẽn kam arým àbir'ãnh amã 'ã ajarẽnh arým 'ãnh pi'òk no'òk krãta. Be, Jeju kumrêx ne amijo me kwỳ pytã. Amijo me kwỳ pytã arým àpênh djã'ã arkum karõ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam 'ã arkum karõn ar anon arým kàjkwa djwýnhmã wabi. ³ Be, àbir kêttri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arým arkum amijo amirĩt ar o ba. Mỳj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arým mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhỹro ba. Ar kute ã memã anhỹro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarẽnh ba. Metĩndjwýnh kute amim me utãrn ar meo ba'ã arkum ujarẽnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarẽnh ar o ba: nhym arým 'ã arngrobê 40 apêx. ⁴ 'ã arngro apêx kêttri ne ar ajte Jejumẽ ro'ã abeno akuprõ nhym arkum 'ã karõn arkum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarẽ kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm kabẽn jarẽnh kõt Metĩndjwýnh Karõ jabej ajkam ama. ⁵ Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym raxo ar akadjwýnhbê nhỹn ar ajo ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kõt ba djwýnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebẽ idjaer àpênh tũm. Ar 'ã akuprõn kukij ne kum,

—Ë, Bẽnjadjwýr djwýnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptãn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babãm djwýnh ta ne kute mar. Kabẽnkõt dja aje arẽnhwã'ã akati nãr 'ã mytyrwý bõx. Kute ar amã 'ã akati jarẽnh ar aje mar prãm kêtumrêx. ⁸ Nhym be, dja Metĩndjwýnh Karõ ar akam ruw ne ar amã tỳx jadjã

gar arým kukwakam atýx ne. Ne kam ijã memã adjujarênh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarêkam ijã memã adjujarênh ar aba. Ne amibu'ã pykabê Djudêjakam apýnh me krĩ djãri kunĩkôt ijã memã adjujarênh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarijakam apýnh me krĩ djãri kunĩkôt ijã memã adjujarênh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kôt aba:n apýnh me ba djã kunĩkôt me'yr aban bôx ne memã ijã adjujarênh ar aba.

⁹ Nãm ã Jeju arkum anen arým kãjmã tẽ. Kãjmã tẽ nhym ar omũnho ku'ê. Nhym kakrã arým o akno nhym ar arým omũnh kêt ne.

¹⁰ Abej rĩto ku'ê rã'ã nhym arým Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar ô kubêkã jaka. ¹¹ Ar kuri djan arým arkum,

—Ë, pykabê Garrêjakam ar ajabatãnh, mýkam ne gar kãjkwa jabêno aku'ê? Arým ne Jeju ar abê kãjkwa djwýnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwýkkôt djwý ã omũnho ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh ãpênh djã 'amýnh ne ja.

¹² Nhym kam ar ar ku'ê djã kurũm, krãnhbê Oriwêre kurũm akubyn Djeruxarê'yr tẽ. Mebê idjaer ne me amikukràdjã kôt me tyk djã kêt djãkam pi'ók rãrãrkam nĩjar mrãnh kêt. Me mrãnh'a akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjã kôt ar akubyn Djeruxarê'yr tẽmo kute kirometu pydji pyrãk. ¹³ Ne kam bôx. Bôx ne kýjrũm kumoka'ê'yr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhỹ. Pedrumê Djuãomê Xijagumê Ængremê Piripimê Tõmemê Batormême Matêumê Xijagumê Ximãomê Djuda ar nhỹ. Aupêu ne Xijagu ja dji. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumê ar axikôt apõx. ¹⁴ Ar ja kunĩ axikôt amim Jeju maro nhỹn mã Metĩndjwýnhmã kabêno nhỹ. Mã kam meo à'wýro nhỹ. Nhym me niredjwý kwý nhỹ. Jeju nãbê Marijdjwý nhỹ. Jeju kamy ar axikôt ar apõxja ar adjwýnhdjwý nhỹ.

¹⁵ Nhỹ: nhym ar'ã akati kwý apêx nhym Pedru arým kãjmã Jejukôt ba djwýnh nhipókri dja. Arým ne me krãptĩbê 120. Kãjmã djan memã kum,

¹⁶ —Akmeremê ãpnhĩre ar, dja gar ikabênja ma. Be, Djuda ne Jeju'yr meo mõ nhym kam me pa 'amý. Amrêbê: ne me bakukãmãre Djuda'ã ajarê. Metĩndjwýnh Karô kukwakam Djuda'ã ajarê. 'Ã ajarê nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arým 'yr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Djuda arým Jeju'yr meo mõrkumrêx nhym me arým pa 'amý. Me bakukãmãre Dawi kute 'ã ujarênh kôtõ arým 'yr meo mõrkumrêx. ¹⁷ Be, Djuda kute 'yr meo mõr kêttri ne Jeju arým amijo utã. Ar iro'ã amijo ar ipytãn arým ano bar kumê ro'ã apê.

¹⁸ Jeju te amijo utã nhym kam kurê djwýnhmã kanga nhym me arým pãnh kum ngõnhponho pi'ók kaprĩ ngã. Nhym kam pi'ók kaprĩja pãnh amim pyka'õ by. Nãm pyka byn arým kam tým ne ajkatõr nhym krêx kunĩ ajkapĩ.

¹⁹ Nhym kam Djeruxarêkam me ja kunĩ abenmã arênhõ ipók ne. Ne kam amikabênh djwýnhkam õ pykamã Axêdjama jarê. Nãm ã Pedru memã ane. Me bakabênkam ne gwaj ren Djuda nhõ pykamã pyka kamrõre jarê.

²⁰ Nãm memã anen kam itepã ajte memã kum,

—Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũm'ã pi'ók no'ók ne memã kum,

“Kwãrĩk wãnh krĩ djã ja kaprý. Gê me'õ kam krĩ kêtikumrêx”, ane. Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Ãpênh djãkam dja me'õ pãnh apê”, ane.

Nām me bakukāmāre ā Metĩndjwŷnh kukwakam pi'ōkkam ane. ²¹ Ije ar amā Metĩndjwŷnh kabēn jarēnhja kōt gē me'ō Djuda djāpēnh djā 'amŷ. Ē, bar Jejumē ro'ā ar iba. Ar gadjwŷ ar akwŷ ne gar Jeju kōt ar aba. Be, Jejumē ro'ā ar baba 'ō, dja āpēnh djākam apē. ²² Gwaj baro'ā babamo kraxkam ne Djuāo Metĩndjwŷnhmā ngōmā me angjēho ba. Gwaj arŷm kam Jeju pumū. Gwaj baro'ā ar baba: nhyam kam Jeju arŷm wabi gwaj kam omūho ino re. Gē Metĩndjwŷnh kabēn kōt ar ajō gwaj baro'ā apē. Gwaj baro'ā baje Jeju pumūnhkam dja ar ajō gwaj baro'ā apē gwaj kam Jeju akubyn tĩnkōt memā badjujarēnh ar baba. Nām ā Pedru arkum ane.

²³ Nhyam me arkum,

—Be, ar wā, Jōdje Baxabamē Maxijmē ne ar aro'ā Jeju pumū, ane. Jōdje Baxaba nhidji 'ōdjwŷbē ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhyam ar arŷm Metĩndjwŷnhmā ar arēn kum,

—Ga abē Bēnjadjwŷr djwŷnh. Me kunī nhōkre kadjwŷnhbē ne ga aje me kabēn mar. Ne arŷm ar amānhkrutja pumū. Jeju ne amrēbē ar ijano bar 'ā memā idjujarēnh ar iba. Gē ar ja'ō Djuda pānh ar iro'ā 'ā ujarēnh ar ba. Ga aje amijo ar ja'ō pytārkōt ar imā o amirīt. Djuda ne axwekōt Jeju kute ar ijanorjabē amijo kuka. Kwārīk wānh me biknor tokry djākam wānh akuno. Nām ar ā Metĩndjwŷnhmā ane. ²⁶ Ne kam ar idji'ā kēn kryre no'ōk. Ne kam kumē. Ne kam 'ā idji kute amirīt kōt ar arŷm amijo Maxij pytā. Nhyam kam me Maxijmā Jeju kute anor'ō jarē. Jeju kute Ar kubē 11 janor kōt ne me arkum arē.

2

Karō raxo me kadjwŷnhbē ŷm meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arŷm ne mebe idjaer bikprōnh djā nhō akati nhidjibē Pēxiko. Kam arŷm Jejukōt ba djwŷnh kunī axikōt amim Jeju man ro'ā nhŷ. ² Ro'ā nhŷ: nhyam ar aērbē arŷm kākwa kurūm mŷjja rārāk ne arŷm kikremā wadjā. Mŷjja rārāk kute kōk 'itŷx rārāk pyrāk nhyam arŷm me kunī kuma. ³ Nhyam arŷm mŷjja kute kuwy pyrāk amirīt. Amirīto kute me ōto bikjēr pyrāk. Ne kam mŷj kuwyja arŷm ar'ā arij. Ar ī pŷnhkōt ar'ā arij nhyam ar arŷm abenā omū.

⁴ Kam ne Metĩndjwŷnh Karō arŷm ar ī pŷnhkōt raxo ar kadjwŷnhbē nhŷn ar ar o ba. Nhyam ar arŷm apŷnh me bajtem ba djākam me kabēno kabēn ne arŷm arēnh dja. Metĩndjwŷnh Karō ta arkum me kabēn jangij nhyam kam ar arēnh dja.

⁵ Metĩndjwŷnh Karō kute ar ar o ba kētri ne me ja apŷnh me bajtem ba djā kunīkōt aben kurūm ban bōx. Ne arŷm myt tām kam krīraxbē Djeruxarēkam ar ba. Me bōx ny ja ne me mebe idjaer kukrādjaō kukrādjan kute ar o ba tūm. ⁶ Nām me Djeruxarēkam ar ba: nhyam arŷm mŷjja rārāk kato. Nhyam me amybŷm mŷjja man itepato ar'ā aben pydji. Me krāptī: bōx. Bōx nhyam Jeju kōt ba djwŷnh ar arŷm apŷnh me bajtem kabēnkam kabēn jarēnh mexkumrēxo ku'ē. Ar kute me bōx ny kabēn bajtem jarēnh mexkumrēx. Apŷnh me bōx ny jabatānh djākam me kabēnjakam ar kabēn jarēnh mexkumrēx nhyam me kunī arŷm amikabēn djwŷnh ma. ⁷ Amikabēn djwŷnh man kam te kute kraxkōt ar marmā arkam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Je, me kabēnja ma. Me ja kunī ne me pykabē Garrējakam abatānh. Me kute me bakabēn mar kētkumrēx ne arŷm kam kabēn jarēnh mexkumrēx.

⁸ Amrēbē me bapŷrīri apŷnh me bakabēn djwŷnh gu me arŷm jakam maro

dja. Mýj ne me ja me bakabēnkam kabēn kadjy amijon? ⁹⁻¹⁰ Be, apýnh me bajabatānh djābē ne pykabē

Paxijmē

Medjijmē

Erāomē

Mexomimē

Djudējamē

Kapadōmē

Pōtumē

Adjijmē

Bridjamē

Papirijmē

Edjítumē.

Apýnh me bajabatānh djā ne ja.

Ribijkam pykabē Xireni kuridjwý me bajabatānh djā'ō.

Krīraxbē Rōma kurūm me babōxdjwý bakwý babē idjaerkumrēx.

Nhym me bakwý amrēbē baje me bē idjaer kukràdjāo kukràdjā.

¹¹ Kretamē Arabijmē ne me bajabatānh djā 'ōdjwý.

Be, apýnh me bajabatānh djā ne ja. Nhym me tu me bajaerbē apýnh me bakabēn djwýnh kunīkōt kabēn jarēnh mex. Me bakabēn jarēnh mex ne arým kam Metĩndjwýnh rax'ā ujarēnho kumex gu me arým ar kuma. Nām me bōx ny ā Jejukōt ba djwýnh ar'ā abenmā ane. ¹² Ne arým te kute kraxkōt ar marmā arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmā kum,

—E kum, mýj'ā ne gu me baje me kabēn marja amijakre? ane.

¹³ Nhym me kwý arkam bēno ajkēn abenmā kum,

—Kadjwati kangō* kumexkam ne me ajbā, ane.

Pedru kute kàj bē me krāptī:mā Metĩndjwýnh kabēn jarēnh.

¹⁴ Nhym kam Pedru arým kàjmā dja. Jeju kute ar anorbē 11mē ar ro'ā kàjmā djan arým kàj bē memā kabēn ne memā kum,

—Me abē idjaer, krīraxbē Djeruxarēkam me ar aba kunī, dja ga me ikabēn 'āno djan ama. ¹⁵ Be, me amābit ne bar ije kadjwati kangōkam ibibānh pyrāk. Nhym be, kati. Ota, kýjrūm myt nhý. Nhýnh got kýjrūm myt nhýrkam kadjwati kangōkam me bibānh'ō amirīt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibānh prām kêtukumrēx. ¹⁶ Bar me amā arē ga me ama. Bar apýnh me aba djāri me akabēnkam ikabēn jarēnh mex ga me ama. Be, amrēbē: Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Djōwe kute ar ijā ujarēnh kōt ne bar ā ikabēno ane. ¹⁷ Nām me bakukāmāremā kum,

“Metĩndjwýnh me bamā, ‘Dja mýjja kunī pykakōt amingrānh 'ýr nhym me kunī aminhinomā amimēnh 'ýr ba arým me kunīmā Ikarō jano nhym arým meo tuknīn meo ba.

Me ĩ pýnhkōt me kunīo tuknīn meo ba. Meo tuknī kute mrāmri ne me kute me ĩby ngō kapī nhym kute meo tuknī pyrāk.

Dja ba Ikarō jano nhym akamrer ar, akadjwýx ar ikukwakam kabēn jarē.

Nhym me abatānh ny nokam mýjja pumūnh kēt kwý amirīt nhym me omū.

Nhym me bēngēt mýjja kwý pyti.

¹⁸ Apýnh akati djāri wākam dja ba inhō àpēnh mymē inhō àpēnh nimā Ikarō jano nhym arým meo tuknī. Nhym me arým ikukwakam ikabēn jarē.

* **2:13** Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

19 NhyM me te kute mýjja marmã kam no tyn kumex kadjy dja ba kãjkwakam mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx. Ne me kute iraxmã kator kadjy pykakamdjwý mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx. Dja ba kam me kamrõmê kuwymê kũm tyk nhipêx.

20 Ne myt nokam akamat kô tyk ne mytyrwýo me kamrõ. Bẽnjadjwýr djwýnh kute me axwemã pãnh jarẽnh nhõ akati bõx 'yr. Kam dja memã ra:xi ne memã umati:re. Dja bõx 'yr ba kam arým ã mýjjaõ ane.

21 Kam dja me kwý ĩ pýnhkõt Bẽnjadjwýr djwýnhmã amijo a'uw nhyM arým me utã. Me ĩ pýnhkõt me kunĩ pytã.' Nãm Metĩndjwýnh ã me bamã ane."

Nãm ã Djõwe Metĩndjwýnh kukwakam ar ijã ane. Be, djãm ar ibibãnh got? Kati. Ga, me bakukãmãre Djõwe kute ar ijã ujarẽnhja pumũ. Djõwe kute ar ijã ujarẽnh kõt bar arým apýnh me akabẽnkam ikabẽn jarẽnh mex. Nãm ã Pedru memã ane.

22 Ne ajte itepã memã kum,

—Me abê idjaer, dja ga me ikabẽnja ma. Metĩndjwýnh ne krĩraxbê Nad-jarekam Jejujao ba nhyM kukwakam arým mýjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Me punuo mexo ba. Te me ajte marmã kam ano tyk ne aku'ê kadjy ne kõt ajte raxmã akator kadjy ipêxo ba. Metĩndjwýnh ta ne o ba nhyM arým kabẽnkõt me akam mýjjaõ ba. Me ga ne ga me amrêbê kõt omũn ama. 23 Tãm ne Metĩndjwýnh kum ire. Me abê idjaermã kum ire. Mýjja kunĩ kêttri kute amikukãm mýjja kunĩ mar kõt ne kum ire. Me kêttri ne arým amim 'ã karõ mãmdji. Kute amim 'ã karõkõt ne arým me amã Jejumã ire. NhyM me axwe me akabẽn kõt pĩte'ykam kunhõn kubĩ ga me mekõt ajaxwe.

24 Ga, me arým tu tykkumrêxja pumũ. Mýj me'õ ta dja akubyn meo tĩn nhyM me ajte mekõt ar ba? Arkati. Me arým tu tykkumrêx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam me te: kator prãmje kute amikjẽnhõ bakam tokryja pyrãk. Jejudjwý ne mrãmri tu tykkumrêx. NhyM be, djãm tyk rã'ã? Kati. Tyk rã'ã prãm kêtumrêx. Metĩndjwýnh ne arým akubyn o tĩn ne. Metĩndjwýnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam arým 'ãpre bõnh pyrãk nhyM akubyn me ta ajte mekõt ar ba pyrãk. 25 Amrêbê: Kritu ta Metĩndjwýnhmã amijarê. Tyk rã'ã kêt'ã kum amijarê. NhyM me bakukãmãre Dawi arým kõt arê gu me pi'õkkam omũ. Nãm Metĩndjwýnhmã kum, "Bẽnjadjwýr djwýnh, inokrekam ga amirĩt rã'ã. Ga imê amijo akajkepkam dja me te: idjumar punumã ingrêkmã.

26 Ba kam arým inhõkre kadjwýnhbê ikĩnhkumrêx ne ikĩnh'ã memã amijarê. Dja ba inhĩkumrêx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrêx ne ate ikrã.

27 Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekãmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtumrêx. Kam ne ba ikĩnhkumrêx.

28 Mýj dja ba itykkam nê? Bir, ga ne ga arým imã arê. Dja ba akubyn itĩn ne akõt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrêx ne." Nãm ã Dawi ane nhyM Pedru arým kõt memã arê. Kritu tyk rã'ã kêt'ã memã arê.

29 Ne kam itepã Kritu tĩn'ã memã kum,

—Akmere, ba prĩne me amã me bakukãmãre Dawi kabẽn'ã ajarê ga me prĩne ama. Djãm amijã ne kabẽnja jarê got? Kati. Dawi ne amrêbê: ty nhyM me arým me tyk nhõ kikrekam adjã gu me baje kikre pumũnh rã'ã. 30-31 Be, Kritu akubyn tĩn'ã ne kabẽn jarê. Dawibê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh'õ. NhyM kam Metĩndjwýnh kum kabẽn jarẽnh mãmdjin kum,

“Dja atãmdjwý ar aben djô'ã apôx. Aben djô'ã apôx tãmtã nhym tũmrãm dja atãmdjwýja kato. Tãmjã dja kubê Kritu. Apãnh dja memã nhýn arým kubê Bẽnjadjwýrbê kumkati. Ikabên pydji ne ba arê.” Nãm Metĩndjwýnh ã Dawimã ane nhym arým kuma. Kute amidjô'ã Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwýnhmã Kritu kabên jarên kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Dja ga ikanga kêtukumrêx”, ane. Djãm amijã ne Dawi kabên ja jarê? Kati. Kritu'ã ne arê. Bẽnjadjwýrbê kumkati'ã ne arê. Kritu dja ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn.

³² Be, Jeju ne Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu. ³³ Nãm akubyn o tĩn nhym kam wabin arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubôk'ãnh me kunĩmã nhỹ. Nhỹ nhym Bãm arým kum Karô ngã. Amrêbê kute kum arênhkôt ne kum kungã nhym kam ajbir ar imã ano. Nhym kam ar ikam ruw ne arým ar ijo ba bar arým kukwakam me bajtem kabên jarênh me xkumrêx ga me arým ar ima.

³⁴ Be, mrãmri ne Jeju arým wabi. Nhym be, Dawi ne kãkwa djwýnhmã àbir kêt. Nãm amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Inhô Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubôk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhỹ.

³⁵ Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnhomô ga me kwýo apardjan me kwýo nhimex.’ Nãm Metĩndjwýnh ã Kritumã ane.”

Nãm ã Dawi me bakukãmãremã ane. ³⁶ Me abê idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabênja man 'ã ikabên mar pydji. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx. Kubê ne Kritukumrêx, me aje píte'y'ã nhôrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nãm ã Pedru memã ane.

³⁷ Nhym me kute ja markam arým amim ngryk ne kaprĩre ne. Ne kam arým Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩmã kum,

—Akmere ar, mýj dja ba me kam amijon? ane.

³⁸ Nhym Pedru memã kum,

—Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'y'r amijo akêx. Bar kam arým kukwakam kum ngômã me ajangij. Nhym Metĩndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon me akam ngryk kêt ne arým me amã Karô jano nhym ar me ajo ba. ³⁹ Be, Metĩndjwýnh ne amrêbê me amã Karô jarê. Ne ajte me akramê atãmdjwýmã arê. Ne ajte anhýr bê me mör wãmã arê. Kute amiwýr me 'wýr kunĩ ne Metĩndjwýnh arým memã Karô jarê. Nãm ã Pedru memã ane.

⁴⁰ Ne kam ajte memã Metĩndjwýnh kabên kumex jarên axwe nêje me akre:n ajte memã karô:. Nãm memã kum,

—Me kamingrãny ja ne me axwekumrêx. Dja me ĩ me biknor tokry djãkam akuno. Me gop mekôt abiknor kêt kadji amipyta, ane. ⁴¹ Nhym kam me kum kabên kĩnh ne tu amim markumrêx. Nhym kam me arým Metĩndjwýnhmã ngômã me krãptĩ jangij. Mebê 3.000 ne me angij nhym me arým mekôt tu amim Jeju markumrêxo ba.

Me kute Jeju mar kute abeno ôbikwa.

Kar 4.32

⁴² Nhym me mã Jeju kute ar anorja kukràdjã man kôt ar amijo ba. Ne aben tã akuprô. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ, aben tã, me kute tyk mar rã'ã kadji. Ne aben tã Metĩndjwýnhmã kabêno krĩ. ⁴³ Nhym me te kute mýjja marmã kam no tyk

ne kute Metīndjwýnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhĩpêxo ba nhym me kunĩ arým madjã kreti.

⁴⁴ Nhym me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbê mýjja'õ nê kêt ne abenmã abennhõ mýjjaõ ba. ⁴⁵ Ne amũ memã apýnh aminhõ pykamê aminhõ mýjja ngãn pãnh pi'ók kaprĩ jamý. Ne kam apýnh me õ mýjja kêt mã pi'ók kaprĩ ngã. ⁴⁶ Ne kam akati kunĩkõt Metīndjwýnh nhõ kikretikam axikõt Jeju maro krĩ. Ne kam apýnh me ũrkwã kõt Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ. Ne kĩnh tiren tu aben markumrêx ne ro'ã õ kwý krêno kumex. ⁴⁷ Ne mã Metīndjwýnh mã kum,

—Imã akĩnhkumrêx. Amexi:re, anhýro kumex. Nhym bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh akati kunĩkõt amiwýr me kwýo akêx. Aben totokmã amiwýr meo akêx ne me axwebê me utã. Ne arým me kute amim Jeju mar kõt me umjuw nhym me arým mekõt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'õ mrãnh kêtõ mex.

¹ Ne kam akati 'ókam arým myt ibõ, arým 3 ora nhym Pedrumê Djuãõ ar Metīndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽ. Akati kunĩkõt, myt ibõkam ne mebê idjaer kikretikam Metīndjwýnh mã kabêno krĩ. Nãm ar 'ýr tẽn 'ýr bõx nhym me me'õ mýn o tẽ. ² Adjãkam ne mrãnh kêt nhym me mýn o ba. Akati kunĩkõt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne Kĩnh tire. Nãm me o ban krĩ nhym kam me ngjêx kunĩkõt pi'ók kaprĩ'ã me 'wýro krĩ.

³ Be, nãm me kumýn o tẽn kam ýr. Nhym Pedrumê Djuãõmê mekõt ãrmã tẽ nhym ar omũn arým pi'ók kaprĩ'ã ar ku'uw. ⁴ Nhym Pedrumê Djuãõmê 'ýr akêx ne omũ, omũnh týx ne kum, “Amrê ar ipumũ”, ane. ⁵ Nhym arým ar kuman mýjja jabej ar'ýr akêx ne ar omũno nhý.

⁶ Nhym Pedru kum,

—Inhõ kryt jakao pi'ók kaprĩ kêt ne inhõ kẽn karýro pi'ók kaprĩ kêt. Nhym be, atemã inhõ mýjja ba amã arê. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kãjmã djan on mrã, ane. ⁷ Nãm anen tu ubõk'ãnh ikra 'amýn kãjmã aro tẽ. Nhym on parmê parkõn mex ⁸ ne ekrux ne kãjmã dja. Ne arým tẽ. Ne kam arkõt Metīndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Nãm arkõt arĩ tẽ, Kĩnhkumrêxkam arkõt ãtor tẽn Metīndjwýnh mã mex tire jarêno tẽ. ⁹ Nãm kum mex tire jarêno tẽ nhym me kunĩ arým omũ. ¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arým abenmã kum,

—E kum, tãm wã ne kikreti jajkwa krekrebê Kĩnh tire kuri amijo à'wýro krĩ. Je tõ mýj ne arým kam nê? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krãptĩmã Jeju'ã ujarênh.

¹¹ Nhym mrãnh kêt ne arým mexja arým Pedrumê Djuãõ aro tým ne aro dja. Metīndjwýnh nhõ kikreti janhãkam kikre kre kênhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromãõ nhõ kikre kre kênh jarênhja. Nãm aro dja nhym me kunĩ arým kam ar'ã akuprõn te kute marmã arkam no tyn kumex. ¹² Nhym Pedru arým memã kum,

—Ga me abê idjaer, mykam ne ga me te aje marmã me'õjakam ano tyn akumex ne ar ijã ano mao akumex? Djãm ar ba ne bar me'õjamã mrãnh mex jadjã? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djãm ar amimexo ne bar kum mrãnh mex jadjã? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrãnh mex jadjã.

¹³ Ba me amã arê ga me ama. Metīndjwýnh kute Abraãõmê Idjakmê Djakomê me bakukãmãre kunĩõ ba djwýnh arým jakam amirax kõt Kra Jejuo

ra:xi. Tãmwã ne ga me amrêbê Piratumã kanga. Nhyr kam bit kute kum irermã. Ta kute arek me aro'ã ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermã ga me kum, "Kati, Kati", ane. ¹⁴ Be, Jeju ne Metĩndjwýnh mexo mex ne katãt ar amijo ban axwe kêtukumrêx ga me kanga. Ne kam me'õ jaxwe kute me parja'ã Piratumã kum, "Tãmwã dja ga kum anhiren ano gê ta me ikôt arek ar ban umar mex", ane. ¹⁵ Ne kam kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênh djwýnhja bĩ. Nã gãm me bĩn'ã memã apnê nhyr me kubĩ.

Nhyr be, Metĩndjwýnh ne arým akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amã kôt 'ã idjujarênh ar iba. ¹⁶ Be, Metĩndjwýnh ne amikôt Jejuo rax bar kam arým tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx. Tu amim kamnhĩxkumrêx nhyr arým me'õjamã tỳx jadjãn o mex ne. Jeju ta ne ar imã ijamak bô bar arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhyr arým prĩne me'õjao mex ne. O mex nhyr arým me anhipôkri dja ga me akunĩ arým omũ.

¹⁷ Be, akmere ar, ba me amã arê ga me ama. Anhõ bẽnjadjwýrmẽ ne ga me ajamakkre kêtka Jeju bĩ ba arým kuma. ¹⁸ Nhyr be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kunĩ me bakukãmãremã kum, "Dja Kritu tokry. Metĩndjwýnh kute Kra'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnhja dja tokry." Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhyr me aben djõ'ã arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã: arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm me akamingrãnyre amã kurê nhyr arým Kritu tokry. Me bakukãmãre kute arênh kôt Kritu tokry. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁹ Ne kam itepã memã kum,

—Kam me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Bẽnjadjwýr djwýnh'yr amijo akêx ne katãt kabẽn man kôt ar amijo aba. Dja ga me ã amijo ane nhyr arým me ajo kĩnh ne. Ga, me kum kôrkam kaprĩja pumũ. Ne ajte kute ngõo kômka kĩnhja pumũ. Dja ã me ajaxwekam akaprĩkam me ajo kĩnhõ ane.

²⁰ Dja ga me ã amijo ane nhyr arým akubyn me amã Kritu jano. Amrêbê: me kute kãj bê me amã 'ã ujarênhja dja me amã ano. Bẽnjadjwýrbê kumkatibê ne Jeju. Kritubê ne Jeju. ²¹ Dja arek kãjwa djwýnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mýjja kunĩo ny kadjy akubyn ruw. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnhja kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã ja jarênhkumrêx. ²² Mrãmri ne Mõjdjê me bakukãmãremã kum,

"Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã ikabẽn jarênhõ iba.

Dja Metĩndjwýnh ĩ me akadjy amijo me anhõbikwa'õ pytã nhyr arým ĩ ikudjwa ã me amã kabẽn jarênhõ ane.

Dja me amã kabẽn jarê ga me prĩne aman kôt ar amijo aba.

²³ Nhyr me'õ kute kabẽn mar kêtja dja me o ajkê nhyr ajte õ me wýnhkôt amirĩt kêtukumrêx ne."

Nãm ã Mõjdjê ane nhyr Pedru kôt memã arê.

²⁴ Ne kam itepã memã kum,

—Mrãmri ne amrêbê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kunĩ apýnh mýjja apõxmã 'ã ajarê. Me ajte Kritu katormã 'ã ajarê. Nhyr jakam mýjja arým amirĩt nhyr Kritu arým kato. Dja ga pi'ók kôt akubyn arênhõ tẽn Xamuwe'yr o bõx. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh ne aben nhitepã apõx tẽ. Kunĩ'ã dja ga pi'ókkam ujarênh jarênhõ tẽ:n arým kôt ama. Kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kunĩ ne me Kritu'ã memã ajarê. Ja dja ga me kôt ama. ²⁵ Ga me Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnh kabẽnjao

aba rä'ã ne. Metindjwýnhmẽ me bakukãmãremẽ arým abenmã kabën jarënh mãmđji ga me kabëno aba rä'ã. Nãm Metindjwýnh Abraãomã kum, “Dja akrakam kra aben djô'a apôx. Aben djô'a apôx krãptĩ.

Atãmdjwý ja'õ dja meo Kĩnh. Dja apýnh pyka kunĩkôt meo kĩnh nhym me arým kĩ:nhkumrẽx.”

Nãm ã Abraãomã kabën pyđjin arënh o ane. ²⁶ Be, ba me amã arẽ ga me ama. Kute meo kĩnh kadjy ne Metindjwýnh amijo Kra pytãn me akumrẽxmã ano. Dja me anhĩ pýnhkôt me ajaxwebẽ me ajo akẽx ne arým me ajo kĩnh. Ja kadjy ne me amã ano. Nãm ã Pedru memã ane.

4

Pedru me rũnh krãptĩmã Jeju'ã ujarënh.

¹ Nãm ar memã kabëno dja nhym me rũnh arým ar'ýr bôx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh ar'ýr bôx. Metindjwýnh nhõ kikreti nẽje ku'ẽ djwýnh o ba djwýnhjadjwý mekôt ar'ýr bôx. Mebẽ xadjudjẽumẽ mekôt ar'ýr bôx. ² Pedru ar kãj bẽ memã Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarënh o dja. Ne kam ajte kãj bẽ me kute amim Jeju mar tykja kunĩ akubyn tĩn'ã ujarënh o dja. Jeju akubyn tĩn kôt me tĩn'ã ujarënh o dja. Kam ne me rũnhja ngry:k ne arým ar'ýr bôx. ³ Nãm me ar'ýr bôx ne arým aro tým ne ar pa 'amýn aro tẽn Ar kubẽ ijẽ. Arým me'ã akamãt 'ýr. Nhym kam me akati kadjy Ar kubẽ ijẽ. ⁴ Nhym be, me kute Ar kubẽ ijẽ kêtĩr ne me kute ar kabën marja krãptĩ: arým tu amim Jeju markumrẽx. Ôbẽ me kute tu amim markumrẽxjamẽ ajbir me krãptĩjamẽ ne me abenã mẽnkhkam krãptĩ:kumrẽx. Me my ne mebẽ 5.000.

⁵⁻⁶ Nãm me akati kadjy Ar kubẽ ijẽ nhym kam me'ã akati nhym me rũnh ar'ã akuprõ. Mebẽngêtmẽ Mõjdjẽ kukrãdjã mar djwýnhmẽ ar'ã akuprõ. Nhym me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxbẽ Ananh mekôt nhỹ. Nhym Kajbajmẽ Djuãomẽ Arexãrimẽ Ananh nhõbikwa kunĩ ar'ã akuprõ. Me rũnh ja ne me krĩraxbẽ Djeruxarẽkam ar'ã akuprõ. ⁷ Nhym me arým aro katon me ipõkri ar kudja. Nhym kam me ar kukij ne arkum,

—Mýj me'õ kukwakam ne gar mrãnh kêtjao mex? Mýj ne idji kute? ane.

⁸ Nhym kam Metindjwýnh Karö arým raxo Pedru kadjwýnhbẽ nhýn ar o ba. Nhym kam memã kum,

—Mebẽ idjaerkam me abẽnjadjwýrmẽ ar abẽngêr ar, ⁹ mýjkôt ne bar imã me'õ punuja kaprĩn o mex ga me abej ar ikukij. ¹⁰ Dja bar me amã arẽ ga me ama. Me gamẽ mebẽ idjaer kunĩ dja ga me ikabën ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pĩte'y'ã nhõr ne bĩn nhym Metindjwýnh akubyn o tĩnja. Jeju ja kukwakam ne me'õ mrãnh kêtja arým mex. Mex ne me anhipõkri dja ga me arým omũ. ¹¹ Amrẽbẽ: ne me bakukãmãre Jeju'ã ajarën memã kum, “E kum kën ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn bõm kumẽ.

Kën ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Me aje kikreo ãm djwýnhwã pyrãk. Amã Jeju kurẽ nhym arým kute kën wã pyrãk ne arým kãjkwa djwýnhkam me bakunĩmã nhỹ. ¹² Djãm ikrebẽ me'õ kute me bajaxwebẽ me bapýtãr? Arkati. Me'õ kute me bapýtãr kêtikumrẽx. Mrãmri ne kute me bapýtãr kadjy Metindjwýnh memã Jeju pyđji jarẽ. Nhym pyka kunĩkôt me bakadjy me'õdjwý kêtikumrẽx. Nãm ã Pedru memã ane.

¹³ Be, Pedrumẽ Djuão ar memã kabënkam me rũnh abenmã kum,

—E kum, arkum gwaj bapyma kêtukmrêx. Be, ar kute me bakukràdjâ mar kêt, ar kajgo mexi. Mÿj got ar nêñ ã kabêñ mexo ane, ane. Ne kam arÿm ar kuman abenmã kum,

—Be, ar Jejukôt ba tũmkam ne ar ã kabêñ mexo ane, ane. ¹⁴ Nhyñ ar kute me'õo mexjadwÿ ar ro'ã dja nhyñ me omũ. Ne te kute abenmã, “Nãm ar 'êx”, anhÿr prãmje.

¹⁵ Ne kam me rũnh me bikprõnh djâ nêje ar ano nhyñ ar tẽ. Nhyñ me ar kãxã aro aben maro nhÿ. ¹⁶ Ne abenmã kum,

—Mÿj dja gwaj ar on? Me kute Metindjwŷnh raxmã kator kadjy ar mrãmri mÿjja pumũnh kêt raxja nhípêx. Me'õo punu mex nhyñ ar arÿm o mex. Nhyñ Djeruxarêkam me ja kunĩ arÿm omũ. Kam gwaj baje te memã, “Nãm ar 'êx”, anhÿr prãmje. ¹⁷ Be, gwaj ar kangrõnh tÿx gẽ ar ajte Jeju'ã ujarêñh kêt. Gêdja amũ me bu'ã me wã mar kêt. Nãm me ã abenmã ane.

¹⁸ Ne kam amiwÿr ar ku'uw nhyñ ar bõx nhyñ me arkum,

—Kwãrĩk wãnh ajte Jeju kukwakam memã kabêñ jarêñh kêt. Ne kwãrĩk wãnh 'ã memã adjujarêñh kêt, ane. ¹⁹ Nhyñ Pedrumẽ Djuão ar memã kum,

—Be, mÿj dja bar nê? Metindjwŷnh kute ar imã ar imex jarêñh kadjy mÿj dja bar nê? Djãm me akabênkôt ar ije Jeju'ã idjujarêñh kêtã? Nãr kon, djãm Metindjwŷnh kabênkôt ar ije Jeju 'ã idjujarêñhmã? Me gadjwÿ amikadjy ama. ²⁰ Be, ar ije Jeju akubyn tĩnkôt omũnh ne ar ije kabêñ mar. 'Ã dja bar bir idjujarêñhkumrêx ar iba. Te 'ã idjujarêñh kêtã, ane.

²¹ Nhyñ kam me ajte ar kangrõn arkum ire nhyñ ar arÿm mã tẽ. Me rũnh ne me te: kute aro aben mar nhyñ me kute mÿj ar axwe'õ pãnh kute aro bikêñhmã. Ar kute me'õo mexkam ne me kãtãm kunĩ Metindjwŷnhmã rax jarêñ kum ar kĩnh. Me rũnh ren aro ajkê nhyñ ren bu'ã me kãtãm ren kum me kurê. Kam ne me rũnh te: kute aro bikêñhmã. ²² Be, te me'õo jakryja abatãnh mex nhyñ ar arÿm o mex. 'Ã amexbê 40 nhijukri ne ajte amex rã'ã arÿm 'ã apêx nhyñ ar o mex. Djã ne me mÿjja ja'õ pumũ? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metindjwŷnhmã rax jarêñh.

²³ Nãm me rũnh Pedrumẽ Djuão arkum ire nhyñ ar mã tẽn kam arÿm aminhõ me ja'ÿr bõx. Ne kam me rũnh kute arkum kabêñ kôt memã arê. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebêngêtmẽ kabêñ kôt arê nhyñ me arÿm kuma. ²⁴ Ne kam axikôt Metindjwŷnhmã kabêñ ne kum,

—Bẽnjadjwÿr djwŷnh, abê Metindjwŷnh. Ga ne ga kãjkwa nhípêx ne pyka nhípêx ne ngõ raxbê pyka kêt nhípêx ne kam mÿjja ar baja kunĩ nhípêx. ²⁵ Be, anhõ àpêñ Dawi ne akukwakam memã kum,

“E kum, mÿkam ne apÿnh me ba djãkam me bajtem àkrêo kumex? Mÿkam ne me amim mÿjja'ã karõ kajgoo kumex?”

²⁶ Pykakam me bẽnjadjwÿr rũnh ar arÿm kãjmã dja. Kute Bẽnjadjwÿr djwŷnhbê àptãrmã arÿm kãjmã djan itepato abeno akuprõ.

Õ Kritudjwÿ me arÿm kute kubê àptãrmã kãjmã dja. Me õ Bẽnjadjwÿrbê kumkatibê àptãrmã kãjmã dja.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi ane. ²⁷ Be, Bẽnjadjwÿr djwŷnh, mrãmri ne Dawi kabênkumrêx. Arÿm ne me kute Jejubê àptãrmã akuprõ. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arÿm 'ã Bẽnjadjwÿrbê kumkati mẽ. Nhyñ Erodjimẽ Põxu Piratumẽ apÿnh me ba djãkam me bajtemmẽ mebê idjaermẽ me kunĩ kute kubê àptãrmã arÿm abeno akuprõ. ²⁸ Ga ne ga amrêbê me kêtiri arÿm amim me'ã karõn amybÿm meo aba. Meo aba: nhyñ kam me arÿm ã Jejuo ane.

⁷ Nhyŷm 'ã myt kwŷr kàjbê 'iry. 'Ã 3 ora apêx. Nhyŷm prõja kute mjên tyk mar kêt rã'ã. Ne kam arŷm me'ÿr wadjã. ⁸ Nhyŷm kam Pedru kum,
—Aje, on imã arê. Mÿj ne gar pyka pãnh pi'õk kaprĩ on aby? Djãŷm jabit?
ane.

Nhyŷm mjên kõt kum 'êx ne kum,

—Ô nã. Bar amim ã pi'õk kaprĩ byro ane, ane.

⁹ Nhyŷm Pedru kum,

—Mÿkam ne ga aje Bẽnjadjwŷr djwŷnh Karõmã amikurê'uk kadjy amjênme aben kõt akabên dji? Ota, amjên jadjãr djwŷnh ar arŷm akubyn kıkre jajkwa krekre'ÿr mõ. Dja ar rŷm gadjwŷ ajo mõ, ane.

¹⁰ Nhyŷm on parbê tÿm ne arŷm ty. Nhyŷm ar abatãnh nyre arŷm wadjã. Nhyŷm arŷm ty nhyŷm ar omũ. Ne kam o mõn mjên kuri adjã. ¹¹ Nhyŷm me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunĩ arŷm umaje madjã kreti. Me kute ar tyk jarênh mar kunĩ arŷm umaje madjã kreti.

Pedru ar kute me krãptĩ mex.

¹² Nhyŷm Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩ mÿjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêxo ba. Me te kute mÿjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwŷnh raxmã kator kadjy ne ar mÿjja nhípêxo ba. Xaromão nhõ kıkre kre kênhkam ne me kunĩ axikõt Jeju maro krĩ. ¹³ Nhyŷm me kãtãm te me umaje ne te me ikõ'ã krĩ prãmje ne amybÿm abenmã me mexkumrêx jarênh kumex.

¹⁴ Nhyŷm kam me krãptĩ kum Bẽnjadjwŷr djwŷnh kĩnh ne arŷm tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arŷm mekõt akuprõ. Nhyŷm kam me kute amim marja arŷm krãptĩ: tẽ. Me mÿmê me niremê arŷm krãptĩ: ne.

¹⁵ Nhyŷm Jeju kute ar anorja mÿjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Nhyŷm me me punuo apõx ne Pedru kukãm pry jakã'ã me adjwŷro mõ. Me ikwã djãkam nãr aty djãkam me adjwŷro mõ. Dja Pedru tẽmkõt karõbit me kwŷ'ã rõrõk nhyŷm me arŷm mex. Ja kadjy ne me kukãm me adjwŷro mõ. ¹⁶ Nhyŷm Djeruxarê bu'ã me krĩ djãri me jadjwŷ me krãptĩ: 'ã akuprõ. Me aben totokmã 'ÿr me punu jamÿn o ban o bõx. Me karõ punu kute meo badjwŷ nhyŷm me aben totokmã 'ÿr meo ban meo bõx. Nhyŷm Metĩndjwŷnh arŷm me kunĩo mex ne.

Me kum ar kurê.

¹⁷ Nhyŷm kam me rũnh kwŷ arŷm Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷr raxmê ro'ã mebê xadjudjêu krĩ kunĩ arkam ngry:k ne. ¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'ÿr mõn ar'ÿr bõx ne arŷm aro tÿm. Ne kam Ar kubê ijê nhyŷm kam me kunĩ ar omũ. ¹⁹ Nhyŷm Bẽnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrãnh djwŷnh 'õ akamãtkam ar'ÿr bõx ne arŷm arkum kıkre'ã ijê djã'ã kuta. 'Ã kutan arŷm aro katon arkum,

²⁰ —Dja gar Metĩndjwŷnh nhõ kıkretikam tẽn adjujarênh dja. Dja me tu amim Jeju markumrêx ne arŷm kõt tũn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Tãm dja gar memã 'ã adjujarênh dja, ane.

²¹ Nhyŷm ar kadjy mrãnh djwŷnh kabên man kam myt katorkam arŷm Metĩndjwŷnh nhõ kıkretimã wadjã. Wadjãn arŷm 'ã memã ujarênh dja. Memã ujarênh dja nhyŷm wãnh me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷr rax arŷm me rũnh bikprõnh djãkam bõx. Bõx ne arŷm amiwŷr õ me rũnh akuprõ. Mebê idjaerkam me rũnh kunĩo akuprõ. Me rũnh akuprõ nhyŷm arŷm mebê ijê djãmã ar'ÿr me krãkamngõnh jano nhyŷm me 'ÿr mõ. ²² 'ÿr mõn arŷm mebê ijê djã'ÿr bõx ne te ar abej. Te: ar abej ne arŷm ar abej aprã. Ne kam akêx ne me rũnh'ÿr mõn 'ÿr bõx ne memã kum,

23 —Mebê ijê djâ'ã ijê tỳx mex nhyr kre'ã ku'ê djwýnh ar bõm 'ã ijê djâ kabem dja ba me ar omũ. Ne kam 'ã ijê djâ'ã kurèn te kadjwýnhbê ar abej aprã, ane. 24 Nhyr me rũnh arỳm me kabên ma. Metindjwýnh nhõ kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnh me kabên ma. Me kady Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr me kabên ma. Ne te aben kukij ne abenmã kum,

—Je, mỳj dja ar ijukri nê? ane.

25 Nhyr kam me'õ me'ỳr bõx ne memã kum,

—E kum, onj me aje Ar kubê ijêja Metindjwýnh nhõ kikretikam memã ujarênho dja, ane. 26 Nhyr kam kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnhja ar'ỳr õ me jao mõn ar'ỳr bõx. Ne arỳm arkum prĩre ne akubyn me rũnh'ỳr aro bõx. Kum me kãtãm krãptĩ pymakam. Ar'ỳr tẽm kêtri ne me abenmã kum,

—Gu me ren aro ajkê nhyr me ren pãnh kẽno me batitik ne me bapa, ane.

27 Kam ne me arkum prĩre ne arỳm me rũnh'ỳr aro bõx. Aro bõx nhyr ar arỳm me kabem dja. Nhyr kam me kady Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kukij ne arkum,

28 —Bar arỳm ar amã ikabên ne. Jeju kukwakam memã 'ã adjujarênh kêt kady ar amã ikabên gar ajte 'ã adjujarênh ar aba nhyr arỳm krĩraxjabê Djeruxarê kunĩkõt me abenmã ar akukràdjã jarênho ipõk ne. Gar kam aje bit ar ijã ar ijaxwe nhõrmã memã ar ije Jeju bĩn djwýnh jarênho aba, ane.

29 Nhyr Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩ memã kum,

—Bar me amã arê ga me ama. Be, dja Metindjwýnh ar imã 'ã karõ bar nrãmri ajbit kabên markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Nhyr be, dja me te ar imã atemã kabên jarê bar mar kêt ne. 30 Be, Metindjwýnh kute me bakukãmãreo ba ja ne arỳm akubyn Jejuo tĩn ne. Me ga ne ga me pĩ'ã anhõn arỳm abĩ. Nhyr Metindjwýnh arỳm akubyn o tĩn ne.

31 Be, tãm ne Metindjwýnh arỳm o wabi nhyr arỳm ubõk'ãnh bẽnjadjwýr rax ne memã nhỹ. Kute me utãr kady memã nhỹ. Dja mebê idjaermã amak bõ nhyr me arỳm amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metindjwýnh'ỳr amijo akêx. Nhyr kam Metindjwýnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngyrk kêt. Ja kady ne Metindjwýnh arỳm Jejuo wabi nhyr memã nhỹ. 32 Ar ba ne bar omũn memã 'ã idjujarênh ar iba. Metindjwýnh Karõdjwý ne omũ. Me kute kabên mar ne kõt ar amijo baja ne Metindjwýnh arỳm memã Karõ jano nhyr arỳm meo ba. Nãm ã Pedru ar memã ane.

33 Nhyr me arỳm ar kabên man arkam ngyrk ne àkrẽo kumex. Ne bit kute ar parmã. 34 Nhyr Gamarij raxja arỳm me rũnh nhipõkri kãjmã dja. Kubê ne mebê pardjêu'õ ne kubê mebê idjaer kukràdjã mar djwýnh'õ. Nhyr me kunĩ kum Kĩnh. Gamarij kãjmã djan Pedru ar'ã memã kum,

—Ar o akator ngrire, ane. Nhyr me arỳm aro kato. 35 Nhyr Gamarij arỳm ar kãxã memã kum,

—Ba ar amã arê. Kwãrĩk wãnh ajmã aro kêt. Dja gar ar par jabej mỳj dja gar ijukri nê?

36 Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê me'õbê Teuda ari memã amiraxo àmra ar ba. Nhyr me krãptĩ kute 400 pyrãk mã kõt ajkamê. Nhyr kam me arỳm kubĩ nhyr me kunĩ kõt baja arỳm ajmã nhyr arỳm kêt ne.

37 Nhyr kam me'õbê Djuda memã amijo amirĩt ne. Bẽnjadjwýr bajtem amrêbê kute me idji'ã pi'õk no'õko ãmri ne Djuda memã amijo amirĩt ne. Pykabê Garrêjakam ne abatãnh djã. Djuda amijo amirĩt ne amikõt me krãptĩ kamê. Ne kam adjwýnhdjwý arỳm ty nhyr me kunĩ kõt bajadjwý arỳm ajmã.

³⁸ Be, Teudamê Djudakôt me krãptĩ ba. Ne kam me ta arým bimãnhja dja gar ama. Pedru arkum anhkra karo gê ar ta mekôt ar ba. Godja ar ta amikabênkôt meo ba jabej nhym me ta ĩ ajmã. Amrêbê me ja kôt dja me ta ã bimãnho ane. ³⁹ Nãr, godja ar mrãmri Metĩndjwýnh kabênkôt meo bakumrêx jabej gwaj te aro àpanh ne aben bê me ngrãnh prãmje. Gwaj ren aro ajkên arým ren Metĩndjwýnhmã amikurêtuw.

⁴⁰ Nãm ã memã ane nhym me arým kôt amikabên dji. Ne kam amiwýr Jeju kute ar anorja 'uw nhym ar arým bôx. Nhym kam me ar titik ne arkum, —Kwãrĩk wãnh Jeju kukwakam memã adjujarênh kêt, ane. Ne kam arým arkum ire nhym ar te.

⁴¹ Djãm ar kaprĩre ne ar têt? Kati. Ar kĩnhkumrêx ne me rũnhbê têt. Mýkam ne ar kĩnh? Bir, ar amim,

—Be, Metĩndjwýnh ta ne amim ar ijã karôn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kôt me kum ar adjwýnhdjwý kurê.” Nãm ã amim ar ijã karôo ane. Nãm ar ã amim anen arým Kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh ta kute amim ar'ã karökôt ar tokrykam ar Kĩnhkumrêx ne me rũnhbê têt. ⁴² Ne kam akati kunĩkôt kãj bê memã Jeju kukradjã'ã ujarênh ar ba. Metĩndjwýnh nhô kikretikam o ba. Me ô kikre kunĩ kôt o ban memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Kritukumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhô Bênjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx, anhýro ba.

6

Me kute amijo Ar kubê 7 pytãr.

¹ Nhym kam Jejukôt me ba djwýnh arým krãptĩ. Ne kam me kwý me bajtembê kregu kabênkam kabên nhym me kwý mebê idjaer kabênkam kabên. Nhym kregukam me kwý kabênja idjaerkam me kwý kabênjakam kaprĩre ne. Nãm me Jeju kute ar anorjabê 12'ã abenmã kum,

—Be, Pedru ar akati kunĩkôt me 'uwtĩo djuw mex nhym kam me bakam me 'uwtĩ kwý 'ã kãtãm, ane. ² Nhym Pedru ar arým kuman arým amiwýr Jeju kôt me ba djwýnh krãptĩja 'uw. Nhym me ar'ã akuprô nhym ar arým memã kum,

—Godja bar memã mýjja nhôrbito iban arým te ije Metĩndjwýnh kabên'ã memã idjujarênh prãmje. Nhym kam arým ar akaprĩre ne.

³ Be, mýj dja gwaj nê? Bir, akmere, àpnhĩre ar, dja gar me kwýo aben man me'ã aben kukij ne abenmã kum, “Djãm me kunĩ kute ar mex jarê? Djãm Metĩndjwýnh Karô raxo ar kadjwýnhbê nhýn aro ba? Djãm ar krã mex?” ane. Dja gar ã me kabio ane. Nhym kam me kwý ã mexo ane, gar mekam amijo Ar kubê 7 pytãn ar imã ar arê. Ar imã ar arê bar arým ar'ã meo djuw mex djwýnh rê. ⁴ Ne kam meo djuw mex kêt ne ate ikrã. Ate ikrãn arým Metĩndjwýnhmã ikabên 'ãno djan memã kabên jarênh 'ãno djan ar o iba, ane.

⁵ Nãm ar ane nhym me kunĩ arým kum ar kabên kĩnh ne. Ne kam arým amijo Exewão pytã. Nãm mrãmri tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nhym Metĩndjwýnh Karô raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba. Nhym kam me amijo me kwý pytã. Piripimê Prokorumê Nikanômê Ximômê Pamenajmê Nikoraumê ne me amijo ar utã. Nikorau ja ne amrêbê kubê me bajtem. Krĩraxbê Æxikikam ne abatãnh djã. Ne kam arým mebê idjaer kukradjã man kôt ar amijo ba. Ne kam arým tu amim Jeju markumrêx. Mebê kregu kabênkam ne kabên. ⁶ Nãm me amijo ar utãn arým Jeju kute ar anorja kabem aro akuprô. Nhym ar arým aro Metĩndjwýnhmã a'uw ne ar'ã ikra jadjuw.

⁷ Nhyam kam me kute Jeju mar arým amũ memã Metindjwýnh kabẽn jarẽnho kumex. Nhyam me kãtãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrẽx. Nhyam kam Jejukõt me ba djwýnh arým Djeruxarẽkam ãptãr mex ne. Nhyam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnhdjwý krãptĩ: tu amim Jeju markumrẽx ne kabẽn man kõt ar amijo ba.

Me kute Exewão pa 'amýnh.

⁸ Exewão ne tu amim Metindjwýnh mar tỳ:xkumrẽx nhyam Metindjwýnh arým kum tỳ:x jadjã. Kum tỳ:x jadjã nhyam arým me ipõkri mýjja pumũnh kêt rũnh nhípẽxo ba. Me punu mex nhyam meo mexo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ẽn kute Metindjwýnh raxmã kator kadjy ne ipẽxo ba. ⁹ Nhyam ate me kwý kam kabẽn punun arým Exewãomẽ aktã kabẽno aben japanho dja. Mebẽ idjaer bikprõnh djã 'õ kurũm ne me mõ. Me bikprõnh djã jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim ãpẽn ar ba ne ja, ane. Krĩraxbẽ Xirenimẽ Arexã kurũm ne me ja mõ. Nhyam pykabẽ Xirxijmẽ Adjij kurũm me jadjwý mõ. Ne kam Exewãomẽ aktã kabẽno aben japanho dja: ¹⁰ nhyam Metindjwýnh Karõ kukwakam memã kabẽn ne kabẽn katãto me akrenh mex ne. Nhyam kam me te: kute kabẽno itymã o ku'ẽ.

¹¹ Te: kute kabẽno itymã o ku'ẽn kam tẽn arým me kãxã me kwýmã pi'õk kaprĩ jarẽ. Nhyam me arým me'ýr bõx ne memã 'ẽx. Pi'õk kaprĩ pãnh arým memã Exewão'ã 'ẽx ne me kunĩmã kum,

—Be, Exewão ne arým me bakukãmãkjẽ Mõj djẽmẽ Metindjwýnh japrý bar arým kuma. Nãm me ã anen mebẽ Exewão kurẽo dja.

¹² Mebẽ kurẽo djan arým memã kurẽtuw. Mebẽngẽtmẽ Mõj djẽ kukrãdjã mar djwýnhmã kurẽtuw. Nhyam me arým kam ãkrẽo kumex ne 'ýr prõt ne o tým ne pa 'amý. Nhyam me rũnh krãptĩ arým kutẽp akuprõ nhyam me arým me'ýr o bõx.

¹³ Ne kam me rũnh kabem me 'ẽxnhĩ kwý dja. Nhyam me arým me rũnhmã Exewão'ã 'ẽx ne memã kum,

—Me'õ ja ne mã Metindjwýnh nhõ kikreti japrýo ban mã Mõj djẽ kukrãdjã japrýo ba. ¹⁴ Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ĩ Metindjwýnh nhõ kikretio ajkẽn pyka mẽ o amrà. Mõj djẽ kute me bakukãmãremã kukrãdjã jarẽnhja dja pãnh me bamã kukrãdjã 'õdjwý jarẽ gwaj baje we mar ne kõt amijo babamã.” Nãm ã memã anhýro ba bar arým kuma. Nãm me 'ẽx ne ã me rũnhmã arẽnho ane.

¹⁵ Nhyam kam me rũnh kunĩ Exewãokam no ty. Kam no ty nhyam nokre arým amijo Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nokre pyrãk nhyam me arým nokre pumũ.

7

Exewão me rũnh krãptĩmã me kukãmãkjẽ'ã ujarẽn.

¹ Nhyam kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kum kabẽn ne kum,

—Djãm kõt ne me arẽ? ane.

² Nhyam tu me kukãmãre'ã ajarẽn memã kum,

—Akmere, mebẽngõt ar, dja ga me ikabẽnja ma. Metindjwýnh ne me bakukãmãre Abraõomã amijo amirĩt. Prĩne me:xkumrẽx ne uma: ne arým kum amijo amirĩt ne. Pykabẽ Arãkam ar ba kेत्री Mexomikam ar bari ne Metindjwýnh arým Abraõomã amijo amirĩt ne. ³ Ne kam kum,

“Anhô pyka kurŷm akato. Kam anhôbikwa ar baja Ar kubê akato.

Dja ga tē: ba kam ĩ amā pyka 'ôdjwŷ jakre ga kam 'yr tēn 'yr bôx”, ane.

⁴ Nhyŷm kam kabēn kôt pykabê Kaudjêkam me ja nhô pyka kurŷm katon tē. Tē:n kam arŷm pykabê Arā'yr bôx ne kam ar ba. Nhyŷm kam bām kute irja arŷm kam kubê ty. Nhyŷm kam Metindjwŷnh arŷm pykaja tām mā ano nhyŷm 'yr tēn arŷm 'yr bôx. Kam ne ga me ar aba. ⁵ Djā ne Metindjwŷnh pyka jakam kum pyka 'ô ta nhyŷm arŷm o aminhō? Kati. Kute kam kum pyka'ô 'yr kêtikumrêx. Kum 'yr kêt ne arŷm kukām kum arēnhbit ne kum, “Dja ba ĩ anhô kadjy amā pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djô'ā apôx ne arŷm atāmdjwŷ krāptī. Me jamē me amā dja ba kanga ga me arŷm o aminhō.” Nām ā kraxje kra'ô kêt rā'ākam ā kum ane. ⁶ Ne kam Metindjwŷnh ajte Abraōmā kum,

“Atāmdjwŷ krāptī dja me me bajtem nhô pykakam ar ba. Ne kam arŷm memā âpēnh kajgo ar ba. Ar ba nhyŷm me arŷm âpēnh pytīo me kamjêro ba. Meo ba: nhyŷm pyka wākam arŷm me'ā amex krāptī: kubê 400 apêx.

⁷ Dja ba kam me tokry pānh meo ajkê. Me bajtem kute me âpēnh'ā memā âpnēnh djwŷnho ajkê. Kam dja atāmdjwŷ ar katon arŷm pyka jakam bôx ne imā âpēnh ar ba.”

Nām ā Metindjwŷnh Abraōmā ane. Nhyŷm Exewāo kôt memā arê. ⁸ Ne kam itepā memā kum,

—Ne kam Metindjwŷnhmē Abraão ar abenmā kabēn jarēnh mām dji nhyŷm kamā Metindjwŷnh kum, “Dja ga me aben djô'ā me my nhinhu kà ré”, ane. Nhyŷm kam arŷm Idjak dji nhyŷm ruw. Nhyŷm 'ā akatibê 8 nhyŷm arŷm kra my nhinhu kà krāta. Nhyŷm kam abatānh ne arŷm Djako dji nhyŷm ruw. Ne kam abatānh ne kam me bakukāmāre kubê 12 jadjuw. Nām ar aben jatāri apôx tē ne arŷm abatānh ne.

⁹ Ne kam te kute Jôdje pyrāk prāmje arŷm kam ngryk ne. Kam ngryk ne pi'ôk kaprī kadjy arŷm me bajtemmā kanga. Nhyŷm kam me pykabê Edjitukam kum ire nhyŷm kam memā âpēnh kajgo ar ba. Nhyŷm be, Metindjwŷnh ne mā Jôdje mē amijo kajkep ¹⁰ ne kaprī djā kunībê utā. Nām kum krā mex jadjā nhyŷm bēnjadjwŷr arŷm kum kīnh. Edjitukam me ô bēnjadjwŷr rax nhidjibê Parao kum kīnh ne arŷm 'ā bēnjadjwŷr mē. Nhyŷm kam pykabê Edjitukam Parao nhô me kunīmā nhŷn kum ô mŷjja kunī pumŷnho ba.

¹¹ Nhyŷm kam Edjitukam me jamē pykabê Kanaākam me ja kunībê djwŷ kêt. Nhyŷm prām arŷm me pa:ro dja nhyŷm me arŷm kaprī:ren kumex. Nhyŷm me bakukāmāre ar te amitŷx djā jabej aprā. ¹² Ne kam abenmā kum, “Edjitukam ne me djwŷo atom nhyŷm kumex”, ane. Nhyŷm Djako me kabēn man arŷm djwŷ'yr me bakukāmāre ar ano. ¹³ Nhyŷm ar Edjitu'yr tēn arŷm 'yr bôx. Ne kam akêx ne arŷm akubyn aminhō pyka'yr bôx. Ne kam ajte 'yr tēn 'yr bôx. Nhyŷm kam kamy arkum amijarēnho amirītkumrêx ne arkum, “Ba. Axikôt gwaj bajapôx”, ane. Nhyŷm kam me Paraomā Jôdje nhôbikwa jarê nhyŷm kuma.

¹⁴ Nhyŷm kam Jôdje arŷm bām Djakomē ar'yr kamy ar ano. Ôbikwa kunī'yr ano. Me abenā ar mēnhkam ne ar krāptikumrêxbê 75. ¹⁵ Nhyŷm kam Djako ar Edjitu'yr tē:n kam 'yr bôx ne kam arek kam ar ba. Nhyŷm kam Djako kubēngêtte kubī. Nhyŷm kam me bakukāmāre arkubēngêtte ar kupa. Aben nhitepā ar paro tē. ¹⁶ Nhyŷm me amū krīraxbê Xikīkam aro ban arŷm kēnkrekam ar angij. Amrêbê: ne ar kukāmāre Abraão kute me tyk jangjēnh kadjy mebê kēnkre by. Xikīkam Imô tām djwŷmā ne ngôn hponho pi'ôk kaprī ngān pānh kēnkre ja by. Kēnkre jakam ne me ar angij.

17 Nhyŷ tũmràm Metindjwŷnh arŷm kute memā pyka kanga kadjy amik-abēn tũm ma. Kute amrēbē: Abraāomā pyka jarēnhja arŷm kute memā kanga kadjy amikabēn tũm ma. Nhyŷ Edjitukam arŷm me àptār mex mō. 18 Me àptār mō nhyŷ atemā bēnjadjwŷr rax me kadjy kato. Bēnjadjwŷr ja ne kute me kukāmāre Jōdje'ā ujarēnh mar kēt. 19 Nām me kadjy katon arŷm me banhō me wŷnhmā 'ēx ban ar meo bikēnh ba. Nām me bakukāmāremā me prīre'ā karōn memā kum, "Dja me prīre axidjuw ga me bōm arē gē ty", ane.

20 Nhyŷ kam Mōjdjē ruw. Nhyŷ Metindjwŷnh kum kīnh. Nhyŷ kam nā ta ūrkwākam o kaōro krī nhyŷ arŷm 'ā mytyrwŷ amānhkrut ne ikjēkēt apēx. 21 Nhyŷ kam me bōm kudji. Nhyŷ Parao kra ni arŷm amim kumŷn kra'ā amim o djuw mex. 22 Nhyŷ kam me kum pykabē Edjitu nhō me ja kukrādjà kunī jarē nhyŷ arŷm kuma. Ne kute me kabēn jarēnh kadjy kabēn mekkumrēx ne àpēnh mex kadjy tŷxkumrēx.

23 Ne arŷm abatānh mex ne. Rwŷk'ā amexbē 40 apēx nhyŷ amim, "Ba 'yr inhō me wŷnhbē idjaer pumũ", ane. 24 Ne me'yr tē:n kam me'yr bōx. Nhyŷ Edjitukam me kra'ō mebē idjaer'ōo bikēnh ba nhyŷ omũn arŷm o ngyrk ne kubī. 25 Be, kute bīn kētri ne amim, "Be, Metindjwŷnh kukwakam dja ba me utā. Godja me kōt ima", ane. Nhyŷ kam me kute mar kēt. 26 Nām Edjitukam me kra'ōnh bī nhyŷ 'ā akati nhyŷ ō me wŷnh ar aben tako dja. Nhyŷ bit kute aro mexmā aben nēje arkum kabēn ne arkum, "Ē, ar ikabēn ma. Ar aje abeno anhōbikwajakam aben tako dja", ane.

27 Nhyŷ kute ikjēo bikēnh ba nhyŷ arŷm amũ Mōjdjē kujaten kum, "Nhŷnh ne me'ō me ikadjy ajā bēnjadjwŷr mē, ga aben nēje ar imā akabēn ne? 28 Ga ne ga amũja'ā Edjitukam me kra'ōnh bī. Djām aje ā ijo anhyŷrmā"? ane. 29 Nhyŷ arŷm kuman amijā maje atemā pykabē Midjijāmā prōt ne. Prōt ne kam 'yr bōx ne arŷm me bajtemwākam ar ba. Ar ba:n kam arŷm kra ja dji nhyŷ ruw. Nhyŷ ajte ja dji nhyŷ ruw.

30 Nhyŷ kam ar ba: nhyŷ 'ā amex krāptībē 40 apēx. Nhyŷ akati 'ōkam arŷm kapōt kukritkam ar ba. Krānhbē Xinaj bu'ā kapōtkam ar ba: nhyŷ akaōk tu pōko dja. Nhyŷ kuwykam Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh kum amijo amirīt ne. 31 Nhyŷ te kute marmā kam no tyn djan amim, "Je tō, mŷj ne wā"? ane. Ne kute omũnh mexmā 'yr bikamēnh tē nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

32 "Ba ne ba ibē me akukāmāre nhō Metindjwŷnh.

Ibē Abraāomē Idjakmē Djako ar ō Metindjwŷnh."

Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh kum ane. Nhyŷ Mōjdjē umaje tertet ne ibōn djan te kāmā 'yr krān kute omũnhmā.

33 Nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

"Ē, aparkā kaba. Inhō pykakam ne ga adjām wā. Kwārīk wānh o abikēnh kēt.

34 Ē, pykabē Edjitukam me kra ne inhō me jao bikēnh ba ba arŷm mrāmri me tokrykōt omũn me kangāngā ma.

Ije me utār kadjy ne ba ruw. Amrē tē ba Edjitungā ajano."

Nām ā Mōjdjēmā ane.

35 Be, Mōjdjē ja ne me amrēbē kangan kum,

—Nhŷnh ne me'ō ajā bēnjadjwŷr mē ne ga aben nēje ar imā akabēn ne? ane. Be, me te kanga nhyŷ Metindjwŷnh ta arŷm me kadjy ano. Memā bēnjadjwŷr kadjy ne ano. Kute me utār kadjy ne ano. Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh ne akaōk tu pōkkam kum amijo amirīt nhyŷ arŷm me

kadjy ano. ³⁶ NhyM kam Mõjdjê Edjitu kurũm meo mõ. Kamã ne me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ên Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy mýjja kwý nhípêx. Edjitukam ipêx ne ajte ngõ ra:x nhidjibê Kamrêkrekam ipêx. Ne kam kapõt kukritkam meo ba: nhyM amex krãptibê 40 me'ã apêx. Nãm ã Exewão memã ane.

³⁷ Ne itepã ajte memã kum,

—Mõjdjê ja ne me bêtê idjaermã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã kabên jarênho iba. Dja Metĩndjwýnh ĩ me akadjy amijo me anhõbikwa 'õ pytã. Amijo utã nhyM arým ikudjwa ã me amã kabên jarênho ane.”

Nãm ã Mõjdjê memã ane.

³⁸ Be, Mõjdjê ja ne kapõt kukritkam ar meo aben pydjın meo ba. NhyM kam krãnhbê Xinajkam Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh kum kukrãdjã jarê. Me kute katãt amijo ba'ã Metĩndjwýnh kute memã karõkam kukrãdjã ja ne kum arê. Me kute mar ne tĩn ne ar bamã ne kum arê. NhyM arým me bakukãmãremã arê. NhyM me aben djõ'ã abenmã arê gu me bakamingrãnyre arým baje mar ne o baba.

³⁹ NhyM be, me bakukãmãre ne me kum kabên mar prãm kêt. Me aminhirõ bêt kabên rên arým te akubyn Edjıtumã mõrmã bikraro nhý. ⁴⁰ Mõjdjê krãnh nhimõk'ã kute amikrãkam ne me arým Arãomã kum,

“Mõjdjêwã, kute Edjitu kurũm me bajo kator ne kute me bajo mõr djwýnhwã birãm mýjwã ne arým ajmã on. NhyM got omũ. 'Ýr aprõt ne me batĩndjwýnh karõ kwý nhípêx gêt me bakukãm ba.”

Nãm me ã Arãomã ane. ⁴¹ Ne kam arým mrybãri krare karõ nhípêx ne o we Metĩndjwýnh. Ne kam arým we mry karõ kĩnh djã'ã mryo bõx. O bõx ne parbê kudjın arým kum kubĩ. Ne arým kute ikrao mýjja nhípêxjakam kĩnh katio dja.

⁴² NhyM Metĩndjwýnh arým me bêt amijo akêx ne wãnh memã ire. Me ta wãnh kute kanhêti krãptĩmã rax jarênho ba kadjy memã ire. Ije amã arênh kõt ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kabên'a pi'õk no'õk. Kamã ne Metĩndjwýnh memã kum,

“Ga me abê idjaer, djãm imã ne ga me mry paro aba? Me ajte mýjjamã mry paro aba nhyM 'ã amex krãptibê 40 apêxja djãm imã ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mýjjaõ metĩndjwýnh karõ nhípêx ne kum rax jarênho aba. Ne mã me karõbê Morkimã kikreo aba. Ne me anhõ metĩndjwýnhbê Rẽnpanh nhõ kanhêti karõõ aba. Aje ikupa'ã amijo aba prãm kam dja ba arým me anhõ pyka djwýnh bêt me akujate. Dja ba me bajtem nhõ krĩraxbê Babirõnij nhijukri me akujate.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. NhyM Exewão arým kõt me rũnhmã arê.

⁴⁴ Ne itepã ajte memã kum,

—Mrykão kikre ne me bakukãmãre kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwýnh kute memã amijo amirĩt nhyM me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Mõjdjê mã 'ã karõn kum, “Ije kikre'ã amã karõ kõt dja ga ipêx.” Nãm ã Mõjdjê mã 'ã karõõ ane. NhyM arým kõt ipêx nhyM me ar o ba. ⁴⁵ NhyM kam õ'ã me bakukãmãremê Djodjuwemê ar kikreo ba:n arým apýnh me bajtem nhõ pyka djãri'ýr o bõx. NhyM Metĩndjwýnh arým apýnh me bajtem ba djãrio apan me kujate. Me kujate nhyM me arým me pãnh pykakam ar ba. NhyM me bêtngêt aben kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhyM me tãmdjwý arým aben djõ'ã mrykão kikreo krĩ. O krĩ: nhyM kam tũ:mrãm Dawi arým me kadjy

katon kam me kadjy bēnjadjwýr. ⁴⁶ Nhyam kam Metindjwýnh kam kīnh. Nhyam kum, “Metindjwýnh, abē Djakoo aba djwýnh. Ba amā anhūrkwā nhípēx”, ane. ⁴⁷ Nhyam be, Dawi ne kute kum kikre nhípēx kēt. Nhyam be, krabē Xaromāo ne arým kum kikre nhípēx.

⁴⁸ Nhyam be, djām me kute ikrao kum kikretikam Metindjwýnhbē kumkati krī prām got? Arkati. Me bakukāmāre kabēn kōt ne ba ikabēn jarē. Amrēbē: ne me Metindjwýnh kukwakam memā kum,

“Bēnjadjwýr djwýnh ne me amā,

⁴⁹ ‘Be, kute me bēnjadjwýr rūnh krī djā pyrāk ne ā kýjrūm kàjkwakam ikrī djā ā imā nōr ane. Kàjkwabē ne ikrī djā.

Kute me par ku’ē djā pyrāk ne pyka ā iparbē imā nōr ane.

Be, djām me kute imā kikreti’ō nhípēx nhyam imānhkutāmā? Arkati.

Djām me kute imā ikrī djā’ō nhípēx ba kam inhýr ne ityk djā kētmā? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kàjkwamē pyka nhípēx. Djā ne ga me ja ma?”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me amā ane.”

Nām kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ā memā ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhípēxjakam Metindjwýnhbē kumkati kam krī kēta pumū. Nām ā Exewāo memā ane.

⁵¹ Ne kam itepā ajte memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Be, me akukāmāre kwý kute arīk amijo ba’ā ne ga me amijakren arīk ar amijo aban mā aminhirōbē Metindjwýnh kabēn rēn anhōkre kadjwýnhbē ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakke kētkumrēx ne mā aminēje Metindjwýnh Karōbē adjāptār aba. ⁵² Nhýnh got Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh’ō nhyam me akukāmāre kute o bikēnh kēt? Nām me mā aben kukām me kupa. Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh mā me bakukāmāremā kum, “Kritu ne katāt ne axwe kētkumrēx. Mrāmri dja bōxkumrēx.” Nām me mā ā memā ane nhyam kam me mā me kupa. Tām ne ajbir jakam bōx ga me arým kangan abī. ⁵³ Be, kadjy mrānh djwýnh ne me kadjy Mōjdēmā Metindjwýnh kabēn jarē. Me kute katāt amijo ba’ā kabēn jarē ga me aben djō’ā o aba kajgon mar kēt ne kōt amijo aba kētkumrēx. Nām ā Exewāo memā ane.

Me kute Exewāo bīn.

⁵⁴ Nhyam me kute amijā kabēn markam arým ngryk tỳx mex ne. ⁵⁵ Nhyam be, Metindjwýnh Karō arým raxo Exewāo kadjwýnhbē nhýn ar o ba. Ar o ba nhyam arým kàjmā krān kàjkwa pumūn kam Metindjwýnh pumū. Prīne me: xkumrēx ne uma: nhyam omū. Nhyam Jeju Metindjwýnh djubók’ānh dja nhyam omū.

⁵⁶ Nām Exewāo ar omūn arým memā kum,

—Ē ota, arým ne kàjkwa abenbē ajkij. Kute amijo ī ne bōxja ne arým ra: x ne Metindjwýnh djubók’ānh dja, ba arým omū, ane.

⁵⁷ Nhyam kam me tu kàj bē amran amijamak’ā pron itepato ‘ýr prōt ne. ‘Ýr prōt ne o tým ne ⁵⁸ arým krīrax kurūm o kato, atykmā o katon kumē. Kumēn kam kēno titik ar o ba. Anhýr djwýnhhrām ne me’ō abatānh nybē Xaur dja. Nhyam me aminhō kubēkào pōx ne parbē adjuw.

⁵⁹ Nām me Exewāo titik ar o ba nhyam arým amijo Metindjwýnhmā a’uw ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh Jeju, amim ikarōo wabi, ane. ⁶⁰ Ne kam kōnkrāo nhýn kàj bē āmrao kum kabēn ne kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, dja ga me kute ibīn pānh jarēnh kēt. Nām ā ane nhyam me arým kubī nhyam arým ty.

8

Me kute Jeju nhõ me jao bikẽho mõr nhym me bimành.

¹ Be, me kute Exewão bĩn kêtiri ne Xaur memã kum, “Rã’ã me abĩ”, ane. Nhym me kubĩn kam arým me krãptĩo bikẽnhmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao bikẽnhmo krax ne. Nãm me Djeruxarẽkam meo bikẽho mõ:n me krãptĩ:o ajkẽ. Nhym me me umaje arým ajmã. Pykabẽ Djudẽjakam pyka kunĩkõt ajmã. Ne pykabẽ Xamarĩkam pyka kunĩkõt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarẽkam ar ba. ² Nhym me kwý kum Metĩndjwýnh jabêja ne Exewão mýn o mõn arým adjã. Ne kam abej mu:w. ³ Nhym be, Xaur arým àkrẽn ari me kute amim Jeju maro bikẽho ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio bajao bikẽho ba:n kikre kunĩkõt mrãn wangij ne me bjẽro mrãn meo apõx. Nãm me mymẽ me nireo mõn arým mebẽ ijẽ.

Piripi Xamarĩkam bõx ne Jeju’ã memã ujarẽnh.

⁴ Nhym me amũ bimànhja ne me arým memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho mõ. Apýnh me ba djãri memã arẽnho mõ. ⁵ Kamã ne Piripi krĩraxbẽ Xamarĩjmã tẽn bõx. Ne kam arým kãj bẽ Kritu’ã memã ujarẽnh tẽ. ⁶ Nhym me itepato arým kabẽn ma, me krãptĩ: kabẽn ma. Nãm mýjja pumũnh kêt kwý nhipẽx nhym me arým omũn kam kunĩ kabẽn mar ’ãno dja. ⁷ Be, me karõ punu me krãptĩo ba nhym arým ano nhym me karõ amran memã iren arým mã mõ. Nhym ajte me akrymẽ me mrãnh kêt krãptĩo mex. ⁸ Nhym kam me arým krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobẽ wajangare’ã ujarẽnh.

⁹ Nhym krĩrax tãmkam ne me’õ. Me kum Ximão jarẽ. Ta ne kute amijo mýjja mar pytãr, amijo apýnh mýjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me noo biknor ar o ba nhym me kam no tyn kumex. Nhym mã amijo rax ne memã kum,

—Ë, ba ne ba iraxkumrẽx, anhýro ba. ¹⁰ Nhym me kãtãmmẽ me rũnh kunĩ ma:r ar o ban abenmã kum,

—Tãmwã ne Metĩndjwýnh pymao uman tý:x ne, ane. ¹¹ Be, amrẽbẽ ne amijo apýnh mýjja mar ne me kupẽnh ne me noo biknor ar o ba nhym me arým maro ba. ¹² Mar ar o ba: nhym kam Piripi arým memã kabẽn jarẽ. Memã Metĩndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo bakam kabẽn jarẽ. Ne Jeju Kritu’ã memã ajarẽ nhym me arým kuman tu amim Jeju markumrẽx. Nhym arým Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij. Me mymẽ me nireo jangij.

¹³ Nhym kam Ximãodjwý arým mekõt amim kuma. Amim kuma nhym me arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjã. Nhym kam arým mã Piripi kõt ajkamẽ. Nhym Piripi me aẽbẽ mýjja pumũnh kêt rũnh nhipẽxo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipẽxo ba. Nhym Ximão amim omũnhõ ban te kute marmã kam no tyn ku’ẽ.

¹⁴ Nhym kam me amũ Djeruxarẽkam memã kum,

—Be, pykabẽ Xamarĩkam ne me arým amim Metĩndjwýnh kabẽn markumrẽx, ane. Nhym Jeju kute ar anorja arým kuma. Kuman arým me’ýr Pedrumẽ Djuão ar ano. ¹⁵ Nhym ar me’ýr tẽn me’ýr bõx. Ne kam Metĩndjwýnhmã meo a’uw ne kum,

—Dja ga memã Akarõ jano gẽ me ’amýn meo ba, ane. ¹⁶ Be, kraxje Metĩndjwýnh Karõ mekam rwýk kêt rã’ã. Nãm me Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju kukwakam Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij.

¹⁷ Nhyim Pedru ar Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhyim Metĩndjwýnh Karõ arým me 'amýn meo ba. ¹⁸⁻¹⁹ Pedru ar kute me'ã ikra jadjwýrkõt Metĩndjwýnh Karõ me 'amý nhyim Ximão arým amim omün arkum,

—Ota pi'ók kaprĩ. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwý ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwýro iba gẽ Metĩndjwýnh Karõ me 'amýn meo ba, ane.

²⁰ Nhyim Pedru kum,

—Metĩndjwýnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arĩk amim, “Dja ba pi'ók kaprĩ pãnh Metĩndjwýnh Karõ man ar o iba”, ane. Kam gẽ Metĩndjwýnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'ók kaprĩmẽ ro'ã akuno.

²¹ Be, Metĩndjwýnhmã akadjwýnhbẽ ajaxwe rã'ãn kum amex kêt rã'ã. Kam ne ga aje Karõ mar prãm kêtumrẽx.

²² Ne amikam akaprĩn wãnh ajaxwejamã anhiren Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gẽ kute ajaxweam biknor ne akam ngryk kêt jabej. Aje Metĩndjwýnh Karõ'ã amim karõ punujao biknor ne akam ngryk kêt jabej kum amijo a'wý.

²³ Be, arým ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamýnh týx ne kute ajo ba rã'ã. Nãm ã Pedru Ximãomã ane.

²⁴ Nhyim Ximão kum,

—Inẽje Bẽnjadjwýr djwýnhmã akabẽn gẽ aje imã akabẽn jarẽnhja kõt ijo anhýr kêt, ane.

²⁵ Nhyim kam Pedrumẽ Djuão ar Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã amijarẽnho djan kabẽn'ã kãj bẽ memã ujarẽnho djan kam arým o ino re. Ne kam arým Djeruxarẽmã akẽx ne. Ýr mõ:n mõr kõt memã Kritu'ã ujarẽn ny jarẽnho mõ. Pykabẽ Xamarijkam me ja apýnh me ba djari krãptĩ memã arẽnho mõ.

Exopijkam me'õjamã Piripi Jeju'ã ujarẽnh.

²⁶ Nhyim kam Piripi arek Xamarijkam ar ba. Kam ar ba nhyim Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'o arým ýr bõx ne kum,

—Kãjmã djan amũ aparmã tẽ. Ga, Djeruxarẽmẽ, krĩrãxbẽ Gadjamẽ abenmã pry mẽnhja pumũ. Pry 'ãnh ne kapõt kukrit. Dja ga ýr tẽn ýr bõx, ane.

²⁷ Nhyim arým kãjmã djan ýr tẽn arým ýr bõx. Nhyim me'õ pry'ã tẽ nhyim omũ. Õ pyka djwýnhbẽ ne Exopij. Kubẽ eunuku'õ. Exopijkam bẽnjadjwýr rax nibẽ Kãdjidji. Nhyim kukwakam ra:xi. Kubẽ õ nèkrẽx kunĩ pumũnh djwýnh. Djeruxarẽ kurũm ne tẽ. Arým ne Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kam tẽ. ²⁸ Ne kam kurũm akubyn õ pyka ýr tẽ. Õ kãmranhtýx, mry kute bjẽrjakam tẽ. Ne kam pi'ók jarẽnho nhý. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnhbẽ Idjaij nhõ pi'ók ne arẽnho nhý.

²⁹ Piripi me'õ ja pumũ nhyim Metĩndjwýnh Karõ kum,

—Ýr aprõt ne kãmranhtýxmẽ ro'ã tẽ, ane. ³⁰ Nhyim arým ýr prõt ne ro'ã tẽ. Nhyim Idjaij nhõ pi'ók jarẽnho nhý nhyim arým kuma. Ne kam kum,

—Ë, djã ne ga arým me kabẽnwã ma? Mýj'ã ne kabẽn amijakre? ane.

³¹ Nhyim kum,

—Djãm ije mýjja mar godja ba mýjja'ã kute amijakreja ma. Kon, me'õ dja imã kraxkõt arẽ ba arým kõt kuma. Iwýr wabin inhikó'ã nhý, ane.

³² Me bakukãmãre Idjaij kabẽn ne eunuku arẽnho nhý. Nãm amim, “Me kute bĩnmã o tẽ nhyim uwbõre kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti djuwbõre pyrãk. Ne kute mrãmri ne me arým kĩ jakãro ãmkam mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre bẽn kêt pyrãk. Nãm ã aminẽje kabẽn kẽto ane.

³³ Nãm me 'èx ne o kàtàm ne 'ã, 'Tãmwã ne axwekumrèx. Tãmwã ne axwekumrèx', ane. Axwe kètukumrèx nhym me arým tu kum mýj axwe pãnh jarè. Nhym arým tyn wabi nhym kute ô'ã me'õ kèt pyrãk", ane. Tãm ne eunuku pi'òkkam arènhõ nhỹ.

³⁴ Nhym Piripi 'ýr wabin ikõ'ã nhỹ nhym kum,

—Imã arè. Mýj me'õ'ã ne Metĩndjwýnh kukwakam kabèn jarènh djwýnh ja jarè? Djãm amijã nãr me'õ'ã? ane. ³⁵ Nhym kam Piripi eunuku kute pi'òk jarènh kõt arým kum Jeju'ã ujarènhmo krax ne arek 'ã ujarènhõ tẽ.

³⁶ O tẽ:n kam arým ngõ'ýr bõx nhym eunukuja kum,

—Ota ngõ. Mýj dja ba nẽ ga Metĩndjwýnhmã ngõmã ijadjà? ane.

³⁷ Nhym Piripi kum,

—Mrãmri aje tu amim Jeju markumrèx jabej ba kam arým ngõmã ajadjã, ane. Nhym kum,

—Nã. Ba mrãmri tu amim Jeju Kritu markumrèx. Mrãmri kubé Metĩndjwýnh Krakumrèx, ane.

³⁸ Nhym eunuku mry kute kà bjèrmã kabèn nhym arým dja. Nhym kam ar ngõ'ýr ruw ne arým nox ne. Nhym kam Piripi arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjã. ³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhym kam Bènjadjwýr djwýnh Karõ tu Piripi byn mã o tẽ. Nhym eunuku arým ijukri omũnh kètukumrèx. Ne kam õ pykamã tẽ. Arým kĩnhitren tẽ. ⁴⁰ Nhym kam krĩraxbè Oxotokam ajte Piripi amirĩt ne. Ne kam bu'ã krĩ kunĩkõt memã 'ã ujarènh tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbè Xedjare'ýr bõx.

9

Xaur Jeju'ýr amijo akèx.

Kar 22.3, 26.9

¹ Nhym kam Xaurja kute ari meo bikènhõ baja kute me kangrõnh rã'ã. Kute Bènjadjwýr djwýnhkõt me ba djwýnh kangrõnh rã'ã. Nãm mã me'ã memã kum,

—Gê me tu me kupa. Gê me tu me kupa, ane. Nãm memã anhýr rã'ãn arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bènjadjwýr rax'ýr tèn arým 'ýr bõx ne kum,

²—Ba krĩraxbè Tamagukam me rũnh'ýr tẽ. Dja ga me kute amim Jeju mar'ã pi'òk no'òk ne imã angã ba memã o tẽ. Ba apýnh mebè idjaer bikprõnh djãkam me rũnh kunĩkõt memã akreo tẽ. Dja me akabènkõt me kute amim Jeju mar jabej ne memã katon arým imã me kanga. Ba me uwpren amrè Djeruxarè'ýr meo tèn awýr meo bõx, ane. Nhym kam arým me'ã memã pi'òk no'òk nhym arým kubyn me'ýr o tẽ. ³ Me 'ýr o tẽ:n kam arým krĩraxbè Tamagu tẽpo tẽ. Tẽpo tẽ nhym tu aèrbè kãjkwa kurũm mýjja adjènhja prĩne kurwý. ⁴ Nhym arým tu pykabè tým ne arým me'õ kabèn ma. Nhym kum,

—Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikènhõ aba? Aje ba mãn ijo abikènh pyrãk ane.

⁵ Nhym Xaur kum,

—Bènjadjwýr, mýj me ajõ ga ne ga imã akabèn? ane.

Nhym kum,

—Ba, ibè Jeju. Nã gãm me kute amim imaro abikènhõ aba ne aje ba mãn ijo abikènhõ aba pyrãk. Ne kam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jènh bjèrja pumũ. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhym arým umaje prõt týxja

pumû. Nhyam kwý amakkre kêt kam tu amikamjýr djâ kanã ne arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikênho aban arým atokry:. Nãm Jeju ã kum ane.

⁶ Nhyam kam kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, mýj ne ga amã kînh? Dja ba ã amã o ane, ane.

Nhyam kum,

—On kãjmã djan amû krîraxmã wadjã. Kam dja me amã 'ã karô. Dja ga mrãmri katât me kabên man kôt amijo abakumrêx, ane.

⁷ Nhyam Xaurkôt ar môrja me'ô kabên man kam ar kute î pumûnh kêt kumrêx. Ne kam te: umaje te kabên mã. ⁸ Nhyam kam Xaur kãjmã djan no pôt kajgon arým rît kêt ne. Nhyam kam ar pa 'amýn o tén arým krîraxbê Tamagumã wadjã.

⁹ Nhyam rît kêt kumrêx ne. Ne kam kute mýjja krên kêt ne kôm kêt'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

¹⁰ Nhyam kam krîraxbê Tamagukam ne me'ôbê Ananij. Bênjadjwýr djwýnh ne Ananij nokrekam amirît nhyam arým omû. Nhyam kum, “Ananij”, ane.

Nhyam kum, “Bênjadjwýr djwýnh, mýj nã”? ane.

¹¹ Nhyam kum,

—Kãjmã djan tén pry nhidjibê Katât'ãnh tén Djuda nhürkwã'ýr bôx. Kam Xaur jabej me kukja. Krîraxbê Taxukam ne abatãnh djã. Dja ga abej me kukja. Wãkam ne Xaur Metindjwýnh mã amijo à'wýro nhý. ¹² Be, ga ne ga arým amikukãm nokrekam amirît nhyam akarô pumû. Ga ne ga arým 'ýr wadjãnh 'ã anhikra dji nhyam arým akubyn rît mex ne. Nãm ã apumûnh ane. Nãm ã Bênjadjwýr djwýnh Ananij mã ane.

¹³ Nhyam kum,

—Je, Bênjadjwýr djwýnh, mýkam? Xaur wã ne umakumrêx. Nãm arým Djeruxarêkam anhô me ja krãptio ajkê nhyam me krãpti arým imã arê. ¹⁴ Ne jakam arým me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwýr ar me ijã pi'ôk no'ôk nhyam amrê o tã. Me ije amã amijarênhja kunî kadjy arým amrê pi'ôko tã. Kute me idjuwpre kadjy ne o tã, ane.

¹⁵ Nhyam Bênjadjwýr djwýnh kum,

—Ýr tã. Ba ne ba inhô àpênh kadjy amijo utã. Dja me bajtemmã ijã ajarên me bênjadjwýr rûnhmã ijã ajarên mebê idjaermã ijã ajarê. Ja kadjy ne ba amijo utã. ¹⁶ Dja ba î kum, “Dja ga î ijã adjujarênh djô'ã atokry kumex.” Nãm ã Xaur'ã Ananij mã ane.

¹⁷ Nhyam kam arým 'ýr tã. 'Ýr tã:n kam arým Djuda nhürkwãmã wadjãnh Xaur'ýr bôx. Ne kam arým 'ã kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhô Bênjadjwýr djwýnh Jeju ne ijano ba arým awýr bôx. Pry'ã atêm nhyam kute amã amijo amirîtja tãm ne ijano ba awýr tã. Dja ga akubyn arît mex nhyam Metindjwýnh Karô arým raxo akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tã. Nãm Ananij ã kum ane. ¹⁸ Nhyam aêrbê no kurûm mýjja kute tepkã pyrãk rôrôk ne. Nhyam akubyn rît mex ne. Ne kam kãjmã dja nhyam kam arým Metindjwýnh mã ngômã adjã. ¹⁹ Nhyam kam ajte ô kwý krên arým akubyn týx ne.

Xaur memã Jeju'ã ujarênh nhyam me kum kurê.

A Kô 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukôt me ba djwýnhmê ro'ã ar ba nhyam 'ã akati kwý apêx. ²⁰ Tamagukam ar bari ne apýnh mebê idjaer bikprônã djakam kãj bê memã ujarênh tã. Nãm memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrêx. Kubê Kritukumrêx. Kubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhýr tẽ. ²¹ Nhyim me kunĩ kute kabẽn markam te kute kraxkôt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmã kum,

—Bãrãm tãmja ne Djeruxarêkam ari meo bikẽnho ba. Me kute Jeju Kritumã amijarẽnho bikẽnho ba. Bãrãm tãmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrê tẽ. Kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr meo bõx kadjy amrê tẽ, ane. ²² Nhyim kam Xaur kabẽn mexo amũ amikamẽnho tẽn arým kute memã Jeju jarẽn mar me:xxkumrêx. Nãm Tamagukam mebê idjaermẽ aktã kabẽnho aben japa nhyim me arým kabẽn kôt Jejubê Kritu ma. Mrãmri Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrêx man arým te kute kum kabẽn'õ jarẽn prãmje. Te o anen òkre kadjwýnhbê arĩk amikabẽn kwý jarẽnho kumex.

²³ Nãm ã memã anhýr tẽ nhyim 'ã akati krãptĩ apêx. Nhyim kam mebê idjaer kwý arým o aben maro nhýn abenmã kum,

—Mýj dja gwaj Xaur on arým kubĩ? ane. Nhyim kam me arým amũ Xaurmã arê nhyim arým kuma. ²⁴ Me õ krĩrax nêje ne bu'ã pyka týx nhípêx jabatãnhja nhyim kam apýnh ajkwa krekre djãri. Nhyim me kute Xaur katorkôt bĩnmã ajkwa krekre kunĩ'ã ku'ên omũnh'ã rĩtkumrêx ne. Nhyim Xaur arým me kuma. ²⁵ Nhyim kam akamãt nhyim Jejukôt me ba djwýnh krĩrax nêje pyka týx'ã Xauro wabin djan kadjy djudjêdjêo kaxnokai akã 'ãpren kam Xaur nhýr. Ne kam djudjêdjê 'amýn pyka týx burũm aparmã kumẽn o rwýko tẽn arým pykabê kudja. Nhyim kam kãjmã djan mã mebê katon tẽ.

²⁶ Tẽ:n kam arým akubyn Djeruxarêkam bõx. Ne kam bit Jejukôt me ba djwýnhmẽ ro'ã ýrmã. Nhyim me kum uman 'ã abenmã kum,

—E kum nhýnh ne tãmwã Jeju ma ne kôt ba? Godja ajte me bakwýo ajkẽ, ane. ²⁷ Nhyim kam Banabe o tẽn Jeju kute ar anorja'ýr o bõx. Ne 'ã arkum,

—Be, nãm prykôt tẽn arým Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ nhyim kum kabẽn jarẽ. Nhyim kam arým krĩraxbê Tamagukam Jeju'ã memã ujarẽnho ba. Nãm kum me uma kêt ne kãj bẽ 'ã memã ujarẽnho ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhyim kam me arým kum uma kêt ne. Nhyim kam Djeruxarêkam Jejukôt me ba djwýnhmẽ ro'ã ar ba. ²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam memã ujarẽnho ar ba. Nhyim mebê idjaer kwý ne me me bajtembê kregu kabẽnkam kabẽn. Nhyim Xaur arým me jamẽ aktã kabẽnho aben japanho dja. Aben japanho dja nhyim kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhyim Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým me kuma. Ne kam Xauro tẽn krĩraxbê Xedjaremã o tẽn o bõx. Ne kam krĩraxbê Taxumã ano nhyim arým 'ýr tẽ.

³¹ Nhyim kam me arým me kute amim Jeju marjao bikẽnho ino re. Apýnh me ja kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãri meo bikẽnho ino re. Pykabê Djudêjakam o ino re. Ne pykabê Garrêjakam o ino re. Ne pykabê Xamarijakam o ino re. Kunĩkôt ne me meo bikẽnho ino re. Nhyim me arým akubyn amex mex ne. Ne kam Metĩndjwýnh maro amũ amikamẽnho tẽn arým mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwýnh pymakam katãt kabẽn kôt ar amijo ba. Nhyim Metĩndjwýnh Karô memã kĩnh jadjã nhyim me arým kĩnhkumrêx. Nhyim me katãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne arým mekôt ajkamẽ. Nhyim kam me arým krãptĩ: tẽ.

Pedru kute Anêjao mex nhyim Dokre tyk nhyim akubyn o tĩn.

³² Nhyam kam Pedru pyka kunîkôt kute me omũnh kadjy tẽ. Me omũnho tẽ:n kam krîbê Ridjakam me jadjwý'ýr bôx. Jeju nhô me ja'ýr bôx. ³³ Nhyam kamã me'ôbê Anêja amrêbê akryn arek ikwã. Akry'ã arým amexbê 8 apêx. Nhyam Pedru arým omũ. ³⁴ Ne kam kum,

—Ë, Anêja, Jeju Kritu arým ajo mex ne. On kãjmã djan anhikwã djãwão mex, ane. Nhyam me aêrbê arým kãjmã dja. ³⁵ Nhyam krîbê Ridjamê krîbê Xaronakam me ja kunî arým omũ. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêxo kumex.

³⁶ Pedru krîbê Ridjakam arek ar ba. Nhyam kam krîbê Djopekam Jejukôt ba djwýnh ni'ô ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabênkam ne me kum Dokre jarê. Ukaprîkumrêx ne mã me ô mýjja kêtô djuw mexo ba. ³⁷ Ne kam kanên arým ty. Nhyam me amikukradjakôt ku'ôn kikre tãmkam kýjrũm kumoka'êkam kudji nhyam nô. ³⁸ Krîbê Ridja ne krîbê Djopeo rãm ne ja. Dokre ty nhyam kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhyam Jejukôt me ba djwýnh arým kuman Pedru'ýr ar amãnhkrut jano. Nhyam ar 'ýr tẽn kam 'ýr bôx ne kum,

—Ë, amikrà kêt ne Ridja'ýr tẽ, ane.

³⁹ Nhyam amibêx ne 'ýr arkôt tẽ. Tẽn kam arým 'ýr bôx. Nhyam ar Pedruo tẽn kýjrũm kumoka'ê'ýr o wabi. Nhyam kam me 'uwfî kunî 'ýr bôx ne muw. Ne Dokre tĩnri kute apýnh me inôkãti, apýnh kubêkã nhípêx djãri mã: kum akreo ku'ê.

⁴⁰ Nhyam Pedru arým bõm me kunî jano. Ne kam kônkrão nhýn arým Metindjwýnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ýr akêx ne kum,

—Ë Tabita, kãjmã nhý, ane. Nhyam arým no pôt ne Pedru pumũn arým kãjmã nhý. ⁴¹ Nhyam 'ýr ikran arým ikra 'amýn kãjmã kudja. Ne kam memã kabên nhyam me arým 'ýr bôx. Jeju nhô me jamê me 'uwfîmê ne me bôx nhyam arým memã kum,

—Ota, arým akubyn tĩn ne, ane. ⁴² Nhyam me arým krîbê Djopekam kikrepdjítã abenmã arênhô ipôk ne. Nhyam me krãptî arým tu amim Jeju markumrêx ne. ⁴³ Nhyam kam Pedru arek krîbê Djopekam ar ba. Me'ôbê Ximão nhũrkwãkam ne nhý. Ximãobê ne mry kão mex djwýnh'ô. Pedru krî wãkam ar ba nhyam arým 'ã akati krãptî apêx.

10

Me'ô bajtembê Koneru'ã ujarênh.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhyam krîraxbê Xedjarekam me'ôbê Koneru ar ba. Kubê ne krãkamngõnhre krãptî: kubê 100 nhô bẽnjadjwýr. Me kute krãkamngõnh ja'ã memã kum,

—Pykabê Itarij kurũm me ja, anhýro ba. ² Koneru katãt Metindjwýnh kabên man kôt ar amijo ba. Konerumê ũrkwãkam ar krîja kunî ne arkum Metindjwýnh rax puma. Nãm me ô mýjja kêtãkam ôdjãnhkumrêx ne mã Metindjwýnhmã kabên ar ba.

³ Nhyam kam arým myt akêxkam, 3 orakam, Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ô nokrekam amirît nhyam arým omũnho nhý. Nhyam kum, “Ë, Koneru”, ane. ⁴ Nhyam kute omũnhkam madjã kretin kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh mýj nã”? ane. Nhyam kum,

—Ga Metindjwýnhmã akabên nhyam arým ama. Ga me ô mýjja kêtãkam anhõdjãnh nhyam arým apumũ. ⁵ Jakam dja ga krîbê Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'ôbê Ximão Pedru. Gê ar tẽn kum arên awýr o bôx. ⁶ Imôti

mýrri ne nhý. Mrykào mex djwýnhbê Ximãomê ro'ã ne ar nhý. Dja ar tèn kum arèn amrê awýr o tèn o bôx nhy m arým amã arê ga kabên kôt ã amijo ane.

Nãm ã Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh Konerumã ane. ⁷ Ne kam mã tê. Nhy m arým amiwýr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amýnhja ne kum ãpênh kajgo ar ba. Nhy m pydji ja ne kubê õ krãkamngôn. Adjwýnhdjwý ne katát Metindjwýnh kabên man kôt ar amijo ba. Ne kam Koneru târi kum ãpênh ar ba. Nãm amiwýr ar ja 'uw nhy m arým bôx. ⁸ Nhy m kam prïne arkum kadjy mrãnh djwýnh'ã ajarèn arým krîbê Djopemã ar ano.

Mýjja kute Pedru nokrekam amirít nhy m kute omũh.

Kar 11.5

⁹ Nhy m ar'ã akati nhy m arým 'ýr tê. 'Ýr tê:n arým krî têpo tê. Nhy m arkum ajmã Pedru krîraxkam kikre'ã wabin imök'ã nhý, imök ngrengrer'ã nhý. Mebê idjaer ne me tu õ kikre nhimök po. 'Ýr ne wabin nhý. Ne kam Metindjwýnhmã kabêno nhý. Kãjkwa nhipökri myt nhýrkam. ¹⁰ Ne kam kum prãm ne bit kute õ kwý krênMã. Nhy m ar arým kum õmrõo dja. O dja nhy m Pedru jaêrbê mýjja amirít nhy m omũ. ¹¹ Kãjkwa ne abenbê ajkij nhy m omũ. Nhy m mýjja kute kubêkãti pyrãk rwýk mō. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhy m mýjja idja kunĩ 'amýn o rwýko mō. ¹² Kadjwýnhbê ne apýnh pykakam mry kunĩ. Apýnh rop, apýnh mry ngãngão mrãnh, apýnh ãk, mry kunĩ kubêkãti kadjwýnhbê ikwã nhy m omũ. ¹³ Nhy m kam arým me'õ kum kabên nhy m kuma. Nhy m kum,

—Ë, Pedru kãjmã djan 'õnh bîn krê, ane.

¹⁴ Nhy m Pedru kum,

—Kati, Bênjadjwýr djwýnh. Mõjdjê kute me ibê mýjja kakrit puma ja ne ije kur kêtumrêx, ane.

¹⁵ Nhy m ajte kum,

—Be, Metindjwýnh kute mýjjao mex kwãrik wãnh kum kakrit jarênh kêt, ane.

¹⁶ Be, me'õ kum kabên ne ajte kum kabên ne ajte kum kabên nhy m aêrbê mýjja akubyn kãjkwamã wabi.

¹⁷ Nhy m Pedru amim,

—Je, mýj'ã ne ije mýjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhýro dja nhy m Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhy m me arým arkum arê. Nhy m ar 'ýr tèn arým ajkwa krekre târi bôx ne dja. Ne arým abej me kukij

¹⁸ ne kãj bê memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wãkam nhý? ane.

¹⁹ Nhy m wãnh Pedru kute mýjja pumũnh'ã arek amikabên maro nhý nhy m Metindjwýnh Karô arým kum,

—Ë, ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij. ²⁰ Kãjmã djan ar'ýr rwýn arkôt tê. Kwãrik wãnh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba ar ano nhy m ar tê, ane.

²¹ Nhy m Pedru arým ar'ýr ruw ne ar'ýr bôx ne arkum,

—Ë, ba, ba ne gar ijabej. Mýj ne gar amã kînh ne iwýr tê? ane.

²² Nhy m ar kum,

—Krãkamngôn krãptĩ: kubê 100 nhõ bênjadjwýr'õ ne ar ijano bar awýr tê. Idjibê ne Koneru. Nãm katát amijo ban kum Metindjwýnh rax puma. Nhy m mebê idjaer kunĩ kum mex jarê. Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnhja ne kum karõn kum, "Pedru'ýr ar 'õ jano gê amrê awýr tèn amã kabên jarê. Dja ga

prīne kabēn ma”, ane. ²³ Nām ar Pedrumā ane nhyṃ arým arkum, “Amrē ar ikôt wadjā”, ane. Ne kam arkum aminhürkwā jarē nhyṃ ar arým kam nhÿ.

Pedru Koneru nhürkwākam bōx.

Nhyṃ ar'ā akati nhyṃ Pedru arkôt arým 'ÿr tē. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwÿ ne arkôt tē. ²⁴ Amū Xedjare'ÿr tēn 'ÿr bōx. Nhyṃ Koneru arým arkam amako nhÿ. Nām arým amijā ōbikwamē kute meo ōbikwao akuprō. ²⁵ Nhyṃ ar me'ÿr bōx nhyṃ Pedru kikremā àr tē nhyṃ Koneru arým kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbē tÿm ne ibō. ²⁶ Nhyṃ Pedru pa 'amÿn kajmā kudjan kum,

—E kum, kajmā dja badjwÿ ibē pykabē me'ō, ane.

²⁷ Ne kam kum kabēn tēn wadjā. Nhyṃ me krāptī akuprō nhyṃ arým me omū. ²⁸ Ne kam memā kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmē ibikprōnh kêtumrēx. Me ibē idjaerkam ikukràdjā kôt ba me me bajtem nhürkwāmā idjār kêtumrēx. Arým ga me ama. Nhyṃ kam Metindjwýnh imā ikukràdjā ny jarē. Imā me kunī kīnhmā ne imā arē. Ne ije me'ōmā kakrit jarēnh kētā ne imā arē. Ije me'ō me bajtem kētā ne imā arē. ²⁹ Kam aje imā ar anorja iwÿr bōx ne ar kute imā akabēn jarēnhkam ba aminēje ikabēn kêt ne tu arkôt awÿr tēn bōx. Bōx ne arým me anhürkwāmā wadjān me anhikō'ā nhÿ. Kam ba me amā arē. Mÿj kadjÿ ne ga me ijo bōx? Mÿj ne ga me amā kīnh? Nām ā Pedru memā ane.

³⁰ Nhyṃ Koneru kum,

—Amūja'ā, arým 'ā arngrobē 4 apēx ba amijajburo nhÿ. Nhyṃ ā myt ibō ane, 3 orakam ba inhürkwākam Metindjwýnhmā ikabēno nhÿ. Nhyṃ ijaêrbē me'ō ikuka kōnh dja nhyṃ ō kubēkà jadjēnh ne. ³¹ Nhyṃ imā, “Ē Koneru, ga Metindjwýnhmā akabēn nhyṃ arým ama. Ga me ō mÿjja kêtam anhōdjānh nhyṃ arým apumū. ³² Jakam dja ga krīraxbē Djopemā anhō me ja kwÿ jano. Kam ne me'ōbē Ximāo Pedru. Gé ar tēn kum arēn awÿr o bōx. Imōti mÿrri ne me'ō murykào mex djwýnhbē Ximāo nhürkwā. Kam ne ro'ā nhÿ. Pedru dja awÿr bōx ne amā arē.” Nām ā me'ō imā ane. ³³ Ba kam amikrà kêt ne awÿr ar ano. Be, arým ga bōx ba me ikīnhkumrēx ne. Ne jakam ba me ikunī Metindjwýnh parbē nhÿ. Metindjwýnh kute kabēn'ā amā karō kunī me ije mar kadjÿ ne ba me nhÿ. Nām ā Koneru Pedrumā ane.

³⁴ Nhyṃ kam Pedru kum,

—Mrāmri ne Metindjwýnh kum me kunī kīnh aben pyrāk. Ja arým imā amirītkumrēx ne. ³⁵ Be, me bē idjaer nār me bajtem. Apÿnh me ba djā kunikôt me kunī. Me apÿnh kum Metindjwýnh rax pyman katāt kute amijo baja, Metindjwýnh kum me ja kunī kīnh. ³⁶ Ba me amā kabēn jarē ga me ama. Be, Metindjwýnh ne me bē idjaermā me umar mex jarē. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrēx ne arým umar mex. Kubē ne me kunī nhō Bēnjadjwÿr djwýnh. Metindjwýnh ne me bē idjaermā ujarēnh ny ja jano. ³⁷ Me ga ne ga me arým 'ā ujarēnh ma. Djuāo kute 'ā memā ujarēnhkam ngōmā me angjēnhkam ne me Garrējakam Jeju'ā ujarēnhmo krax. Ne kam Djudēja kunikôt me 'ā ujarēnh ar ba ga me arým ama.

³⁸ Be, Metindjwýnh ne Nadjarekam Jejumā ta Karō jano nhyṃ arým raxo kadjwýnhbē nhÿn ar o ba nhyṃ arým kukwakam tÿx ne. Ne kam apēnh mex ar ba. Nhyṃ Xatanaj meo ba nhyṃ me umar punu:re nhyṃ Jeju arým me kunīo mex. Metindjwýnh kute kumē amijo kajkepkam ne mā meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mýjja kunĩ nhípèxkõt ne bar omũ. Mebê idjaer nhõ pykakam bar omũn krĩraxbê Djeruxarêkam omũn arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Nãm me pĩte'y'ã kunhõn kubĩ. ⁴⁰ Nhyam kam 'ã akatin akatin akati nhyam Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ. ⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kêt. Metĩndjwýnh ta kute amrêbê amijo me utãr jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkõt memã 'ã ujarênh kadjy ne memã o amirĩt. Ar imã ne arým o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ã inhõ kwý krên kõt ikõ.

⁴² Nhyam ta ar imã karõn ar imã, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarê. Me tĩn ne ar bajamã axwe pãnh jarê. Me tykjamã axwe pãnh jarê. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kãj bê memã arênhõ aba. Arým ar aje ipumũnhkõt memã 'ã adjujarênh ar aba." Nãm ã ar imã ane. ⁴³ Be, Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum, "Jeju arým tyk ar akubyn tĩnkam dja me kwý ĩ pýnhkõt tu amim markumrêx nhyam Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt." Nãm me ã me bakukãmãremã ane, ane.

⁴⁴ Pedru memã ja jarênhõ dja nhyam Metĩndjwýnh Karõ arým me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabên maro ýrja kunĩkam ruw ne ar meo ba ⁴⁵⁻⁴⁶ nhyam me arým apýnh me ba djãkam me kabênkam kabêno kumex. Me kute me kabên mar kêtjakam ne me kabêno kumex. Ne apýnh me kabênkam Metĩndjwýnh rax jarênhõ kumex. Nhyam Pedrukõt ar bõxa arým kuma. Kõt ar bõx jamã ne me kum me my kã rênhne jarê. Ar ja ne ar amrêbê tu amim Jeju markumrêx. Nãm ar me kabên man arým mekam no tyn djan abenmã kum, —Je, amrêbê me babê idjaermãbit ne Metĩndjwýnh kute Karõ janor. Ne kam arým jakam tu me bajtemmã Karõ jano, ane.

Nhyam Pedru arkum,

⁴⁷ —Be, amrêbê Metĩndjwýnh kute me bamã Karõ janorkõt ne arým jakam ã me bajtemmã anoro ane. Me babê idjaer ren amrêbê abenmã, "Kwãrik wãnh ngõmã me bajtemja jangjênh kêt", ane. Nhyam be, jakam Metĩndjwýnh kute memã Karõ janorkam me baje ngõmã me angjênh kadjy amimar, ane. ⁴⁸ Ne kam arkum,

—Arým ne me tu amim Bẽnadjwýr djwýnh markumrêx. Ar Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij, ane. Nhyam ar arým ã meo ane. Nhyam kam me amijã Pedru nèn kum,

—Dja ga arek me ikam ar aba gê ajã akati kwý apêx ga kam ajte tẽ, ane.

11

Pedru kute Djeruxarêkam me jamã amikõt amijarênh.

Kar 10.9

¹ Nhyam kam me bajtemdjwý arým tu amim Metĩndjwýnh kabên markumrêx nhyam me kwý arým amũ memã arênhõ ipõk ne. Nhyam pykabê Djudêjakam Jeju kute ar anorja arým me arênh ma. Nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwý me arênh ma. ² Nhyam kam Pedru arým akubyn krĩraxbê Djeruxarêmã tẽn bõx. Nhyam me kute amim Jeju mar kwý mebê idjaer kukràdjã tũm'ã no týxi. 'Ã ne me memã me my kã rênhne jarê. Pedru bõx nhyam me my kã rênhne arým Pedrumê aktã kabêno aben japanho dja. ³ Ne kum,

—Ga ne ga me bajtem nhũrkwãmã wangij ne me ro'ã adjãkuro akrĩ, ane.

⁴ Nhyam Pedru akubyn amijo tẽn krax kurũm prĩne 'ã memã ajarênh memã kum,

5 —Be, krĩraxbê Djopekam ne ba Metĩndjwýnhmã ikabêno nhỹ. Nhy mýjja ijaêrbê inokrekam amirĩt ba omũno nhỹ. Mýjja kute kubêkati pyrãk. Nhy mýjja idja kunĩ 'ãnh 'amýn iwýr o rwýko mõ. Ne arým iwýr o bõx. 6 Ba kam arým omũno dja nhy apýnh pykakam mry kunĩ, ropmẽ mry ngãngão mrãnhmẽ ãkmẽ kadjwýnhbê nõ ba omũ. 7 Nhy kam kãjkwa kurũm me'õ kabên ba kuma. Nhy imã, “È Pedru kãjmã djan 'õnh bĩn krê”, ane.

8 Ba kuman arým kum, “Bẽnjadwýr djwýnh, kati. Mõdjê kute mýjja kakrit, mýjja punu wã nêje me imã kabên kõt ije kur kêtukumrêx”, ane.

9 Nhy kãjkwa kurũm me'õ ajte imã, “Be, Metĩndjwýnh kute mýjjao mex kwãrik wãnh ga kum kakrit jarênh kêt”, ane. 10 Be, me'õ imã kabên ne ajte imã kabên ne ajte imã kabên nhy arým mýjja kunĩ akubyn kãjkwamã wabi.

11 Nhy ijaêrbê ar amãnhkrut ne ikjêkêt kikrekam inh'ýra'ýr bõx. Krĩraxbê Xedjare kurũm me'õ imã ar ano nhy ar tẽn bõx. 12 Nhy Metĩndjwýnh Karõ imã, “Dja ga arkõt tẽ. Kwãrik wãnh ga Ar kubê me bajtemkam axwe adjumar kêt”, ane. Ba kam arkõt tẽ. Nhy Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubê 6ja arým ikõt tẽ. Bar 'ýr tẽn kam Koneru nhũrkwãkam bõx ne arým 'ýr wadjã.

13-14 Nhy kam ar imã 'ã ajarẽ. Nãm ar imã, “Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ inhũrkwãkam dja ba omũ. Nhy imã, ‘Dja ga anhõ me ja kwý krĩraxbê Djopemã ano. Me'õbê Ximão Pedru ne kam ar ba. Gê ar kum arẽn amrẽ awýr o bõx. Ta dja amã kabên jarẽ. Gamẽ anhõbikwa kunĩmẽ dja gar kabên ma nhy Metĩndjwýnh arým ar ajaxwebê ar apytã.’ Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.” Nãm Koneru ã ar imã ane. Nãm ã Pedru me kukrãdjã tũm'ã me no týtjamã ane.

Ne kam ajte memã kum,

15 —Ba kam memã ikabên kraxbit jarêno dja. Nhy Metĩndjwýnh Karõ arým mekam ruw ne meo ba. Amrêbê kute me bajo ba kõt ne ã wãkamdjwý arým meo bao ane. 16 Ba kam akubyn amijo tẽn arým amijã Bẽnjadwýr djwýnh kabên ma. Nãm me bamã, “Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhy be, dja ba ar amã Metĩndjwýnh Karõ jano nhy arým ar ajo ba”, ane. Nã bãm Bẽnjadwýr djwýnh kabên ja man kõt ar amã arẽ. 17 Be, gu me baje tu amim Bẽnjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrêxkam ne amrêbê me bamã Karõ jano. Jakam ne me bajtemdjwý me bakõt tu amim markumrêx nhy arým ã memãdjwý Karõ janoro ane. Kam ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne ba iraxo Metĩndjwýnh jakre got ba kubê aptã? Kati. Nãm ã Pedru memã ane.

18 Nhy me arým amijã kabên man Pedrumã kabên krãta. Ne arým abenmã Metĩndjwýnh rax jarên abenmã kum,

—Be, me bajtemdjwý ne Metĩndjwýnh arým kum me kĩnh ne arým memã amak bõ. Memã amak bõ nhy me arým amikam kaprĩre wãnh axwemã iren Jeju'ýr amijo akêx. Jakam dja me kõt tũn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ãxikikam me kute Jeju mar'ã ujarênh.

19 Be, amrêbê me kute Exewão bĩnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikêno mõ. Nhy kam me arým ajmã. Ajmã:n kam me kwý amũ pykabê Penixijmã bõx. Nhy me kwý amũ apêxtibê Xipremã bõx. Nhy me kwý krĩraxbê Ãxikimã bõx. Me ja ne me kãj bê mebê idjaermãbit 'ã ujarênh tẽ. 20 Nhy be, me kwý ja ne me apêxtibê Xiprekam abatãnh djã nhy me kwý pykabê Xirenikam abatãnh djã. Me kwý ja ne me Ãxiki'ýr bõx ne arým me bajtembê kregumã arẽ. Memã Bẽnjadwýr djwýnh Jeju'ã ujarênh

ny jarẽ. ²¹ Nãm me me bajtemmã arẽ nhym Bẽnjadjwýr djwýnh mekmẽ amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarẽnh jamẽ amijo kajkep nhym me arým kabẽn mexkumrẽx ne. Nhym me bajtem krãptĩ: tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx ne arým 'yr amijo akẽx.

²² Nhym me arým amũ me arẽ. Nhym onĩ krĩraxbê Djeruxarẽkam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arým me arẽnh ma. Ne kam Āxikimã Banabe jano. Nhym 'yr tẽ:m kam ²³ 'yr bõx ne arým me omũn amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ane. Ne kam arým mekam kĩnhkumrẽx ne memã 'ã karõn memã kum,

—Dja gar amã Bẽnjadjwýr djwýnh jabẽ:m kabẽn man arek kõt amijo abakumrẽx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Nãm ã memã anhýro bao ane. ²⁴ Be, Banabe ne mexkumrẽx nhym Metĩndjwýnh Karõ arým raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba nhym mrãmri tu amim Metĩndjwýnh mar tý:xkumrẽx. Nhym ô'ã arým me krãptĩ Bẽnjadjwýr djwýnh 'yr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx.

²⁵ Nhym kam Banabe amũ krĩraxbê Taxumã tẽ. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tẽ. Nãm 'yr tẽ:n arým 'yr bõx. ²⁶ 'Yr bõx ne kam abej ne arým kum kato. Ne kam akubyn Āxiki'yr o bõx. Nhym kam ar arým me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajamẽ ro'ã akuprõ. Aben tã me ro'ã akuprõ. Me krãptĩ:mã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnhõ ku'ẽ: nhym ar'ã amexmẽ na apẽx. Be, krĩraxbê Āxikikam ne me Jejukõt me ba djwýnhja kumrẽxmã me kute amim Kritu mar jarẽ.

²⁷ Nhym kam Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kwý bõx. Krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm Āxiki'yr bõx. ²⁸ Nhym kam ar 'õ kãjmã me ipõkri dja. Idjibê ne Agabu. Agabu kãjmã djan Metĩndjwýnh Karõ kukwakam memã kum,

—Dja apýnh me ba djãri pyka kunĩkõt mebê djwý kêt. Nhym me kunĩ kum prã:m, ane. Nhym tũmrãm arým kato. Bẽnjadjwýr raxbê Kraõdjõ memã ýrri ne arým kato nhym me arým kum prã:m. ²⁹ Nhym memã prãm kãtri Āxikikam Jejukõt me ba djwýnh kunĩ arým abenmã kabẽn djin abenmã kum,

—Gwaj amikutã memã banhõ mýjja kwý jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabê Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhym me abenmã kum,

—Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane. ³⁰ Nhym kam Banabemẽ Xaur ar kute memã o tẽmmã nhym me arým arkum aminhõ mýjja ngã. Ne arkum,

—Dja gar me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã angã nhym me arým memã kungrà, ane.

12

Pedru mebê ijê djã kurũm kator.

¹ Āxikikam me kute memã mýjja nhõrmã o dja: nhym onĩ pykabê Djudêjakam bẽnjadjwýr raxbê Erodji arým àkrẽ:. Àkrẽn arým õ me ja jano nhym me me kute amim Jeju mar kwýo rõrõk ne. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kwýo rõrõk ne. Kute me bikẽnh kadjy meo rõrõk ne. ² Ne kam arým kãxdjwa kajgoo Xijagu bĩ. Xijagumẽ Djuão ar axikõt apõx. ³ Nãm me Xijagu bĩ nhym mebê idjaer arým kam kĩnhkumrẽx. Nhym Erodji arým mekam kĩnhkõt

* **11:23** Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtã nhym ta arým tu kum me kaprĩ.

omŷn kam kute Pedruo tŷm kadjy memā arē. Me kute djwŷponhbit kur djā nhō akatikam ne memā arē.

⁴ Nhyam kam me arŷm o tŷm ne kubē ijē. Nhyam kam Erodji 'yr ō krākamngōnhbē 16 jano. Nhyam me kute Pedru pumŷnh kadjy me arŷm meo aben nhikjē'ā kabēn. Me kunībē 4'ā kabēn. Nhyam kam me 'ā aben japanho dja. Metindjwŷnh me irōbē mrānh djā nhō akati apēx totokbē Erodji bit kute memā o katormā. Kute memā kujjēr nhyam me kute bīnmā bit kute memā o katormā. ⁵ Kam ne me arek mebē ijē djākam Pedruo dja. Nhyam me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metindjwŷnhmā à'wŷr'ā rītkumrēx.

⁶ Nhyam nēje akamātkam Erodji amim,

—Gē kryrām, ba memā Pedruo ikato, ane. Nhyam Pedru arek ōto nō. Nhyam krākamngōnh amānhkrut ne aktā ijēn o nhŷ. Kāxirāxo ne krākamngōnh Pedrumē aktā amijāpre. Nhyam kre'ā ku'ē djwŷnh ar 'ā ijē djā kuri dja. Arek kre nēje dja. ⁷ Nhyam Pedru ōto nō: nhyam Bēnjadjwŷr djwŷnh kadjy mrānh djwŷnh'ō arŷm 'yr wadjā. Nhyam arŷm mebē ijē djā kadjwŷnhbē irā. Nhyam arŷm Pedru nhikre'i nhikjēbē kurwan kāj mā kangōn kum,

—Amikrā kēt ne kāj mā dja, ane. Nhyam kāj mā dja nhyam kāxirāxo inŷx 'āpre djā arŷm tu rōrōk ne.

⁸ Nhyam kadjy mrānh djwŷnh kum,

—On amipren aparkā ponh jadjā, ane nhyam arŷm ā amijo ane. Nhyam ajte kum,

—Anhō kubēkā krākāo amikupun ikōt tē, ane nhyam arŷm amikupu.

⁹ Nhyam mā kator tē nhyam arŷm kōt tē. Ne kute amimar kētkam amim we,

—Be, nām mŷjja kute ijo anhŷr kajgo. Nā bām amiptir kajgo nō, ane.

¹⁰ Nhyam ar arŷm amipānh 'ā ijē djā ja mē. Kam ne kre'ā ku'ē djwŷnh ar ja dja. Nhyam ar ajte amipānh 'ā ijē djā ja mē. Kam ne kre'ā ku'ē djwŷnh ar jadjwŷ dja. Nhyam kam ar arŷm krīrax 'yr kāxirāxtio 'ā ijē djā ja tēpo tē nhyam ta arkum amijā kuta. Nhyam arŷm ar kato. Ne pry ja kumrēx'ā tēn amipānh kumē nhyam kadjy mrānh djwŷnh arŷm mā kubē tē.

¹¹ Nhyam Pedru arŷm kute amiptir kētja man amim,

—Je, mrāmri ne Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju imā kadjy mrānh djwŷnh jano nhyam Erodjibē arŷm ipytā. Mebē idjaer kute ibīnmā kam amak kajgo nhyam arŷm mebē ipytā, ane.

¹² Ne arek amimaro tē:n kam arŷm Marij nhŷrkwā'yr bōx. Djuāo Makō ne Marij kurŷm kato. Kikre jakam ne me krāptī Metindjwŷnhmā kabēno nhŷ.

¹³ Nhyam Pedru bōx ne arŷm kikre'ā ijē djā mō. Nhyam me ō apēnh nija āmōr man arŷm kute me'ō pumŷnhmā 'yr tē. Idjibē ne Rodji. ¹⁴ 'Yr tēn arŷm 'ā ijē djā'yr bōx. Nhyam Pedru kabēn nhyam arŷm mrāmri Pedrukumrēx kabēn ma. Ne arŷm kīnhkam tu kikre'ā ijē djā'ā 'yr kēt ne akubyn me'yr wadjān memā kum,

—Ō kum, Pedru kikre'ā ijē djā tāri dja, ane.

¹⁵ Nhyam me tu kum, “Ajbā”, ane. Nhyam, “Kati, mrāmri”, ane. Nhyam me arīk kum,

—Be, kadjy mrānh djwŷnh kute mā Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶ Nhyam wānh Pedru arek 'ā ijē djā mōro dja nhyam kam me kum 'ā kutan arŷm omŷ. Omŷn kam arŷm te kute mŷjja marmā kam no tyn kumex.

¹⁷ Nhyam memā aminhikra bēno dja nhyam me arŷm anhikrē. Nhyam kam arŷm

Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju kute mebê ijê djà kurũm o kator'ã memã ajarê. Ne kam memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumê Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijã ajarê. Ba on, ane. Ne kam arým amũ kikre 'õ'yr tẽn.

¹⁸ Nhyam kam akati. Nhyam arým krãkamngõnh abenkam kangao kumex. Bẽnjadjwýr mekam ngryk karõ abenkam kangao kumex. Ne abenmã kum, “Nãr Pedru? Nãr Pedru?” ane. ¹⁹ Nhyam kam Erodji Pedru'yr me ano. Nhyam me abe:j ne te abej aprã. Nhyam arým prĩne kre'ã ku'ê djwýnh ar kukij. Nhyam me te: aminêje kum kabẽn ne. Nhyam arým memã arẽn memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhyam me arým me kupa.

Nhyam kam Erodji arým pykabê Djudêja kurũm amũ tẽn arým krĩraxbê Djudjare'yr bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arým krĩraxbê Xirukam me jamê krĩraxbê Xidõkam me jakam ngryk mex ne. Nhyam me arým axikõt 'yr bõx. Me bõx djwýnhnrãm ne me Erodji nhõ àpẽn rax'õmã amijarê. Idjibê ne Bradju. Kubê ne Erodji nhõ kumoka'ê, kam õt djà, nêje omũnh djwýnh. Kute me nêje Erodjimã kabẽn kadjy ne me Bradjumã amijarê. Amrêbê ne me kute Erodji nhõ pykakam õ djwý jamýnho ku'ê. Ne kam mebê djwý kêt karõ Bradjumã amijarê nhyam arým me nêje bẽnjadjwýr Erodjimã kabẽn jarê.

²¹ Nhyam kam Erodji kute memã kabẽn kadjy akati'õ jarê. Nhyam arým 'ã akati bõx. Nhyam Erodji arým õ kubêkã rũnho prĩne amijo mex ne õ krĩ djà rax'yr bõx ne kam nhỹ. Nhỹn arým memã kabẽno nhỹ. ²² Nhyam kam me arým abenmã o akij ne abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabẽn got? Be, kubê ne kãjkwakam metĩndjwýnh'õ, ane. ²³ Nhyam totokbê arým Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh mýj kanêjao kubĩ. Nhyam kõp arým kakuw nhyam arým ty. Be, mýkam? Bir, me kute kum metĩndjwýnh jarẽn nhyam kute aminêje memã kum, “Kati”, anhỹr kêtgam. Kute memã kum, “Kati, atemã kãjkwakam Metĩndjwýnh pydji”, anhỹr kêtgam ne kadjy mrãnh djwýnh mýj kanê punure jao kubĩ nhyam arým ty.

²⁴ Nhyam kam me amũ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho kumex nhyam me krãptĩ arým kum kĩnh. Nhyam me kute tu amim Jeju markumrêjxa arým krãptĩ: mõ.

²⁵ Be, amrêbê ne Æxikikam me kute memã me õ mýjja kwý janormã. Djeruxarêkam me õ mýjja kêtjamã me kute anormã. Nhyam Banabemê Xaur ar arým amũ me kadjy o mõn memã o bõx ne arým memã kungã. Memã kungãn arým akubyn kurũm akêx ne tẽn. Ar Djuão Makõ japrõn o tẽn. Tẽn arým akubyn Æxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemê Xaur ar anor.

¹ Be, Æxikikam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajakam ne me kwýbê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh. Nhyam me kwýbê memã kukràdjã'ã ujarẽn djwýnh. Ar idjibê ne Banabemê Ximião Nidjêmê Ruxumê Manaũmmê. Krĩraxbê Xirenikam ne Ruxu abatãnh. Manaũm ne bẽnjadjwýr raxbê Erodjimê ro'ã abatãnh ne kute o kamy. ² Ar Metĩndjwýnhmã rax jarê ne kum amijajburo nhỹ. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemê Xaur aro aben nhikjê. Ba arým ar àpẽn djà ny kadjy aro amiptã, ane. ³ Nhyam kam ar amijajburo nhỹn Metĩndjwýnhmã aro à'wýro nhỹ. Ne kam ar krã'ã aminhikra djin amũ ar ano.

⁴ Metindjwŷnh Karō ā kute ar anoro anhŷrkam ne ar arŷm krīraxbē Xerxiŷ'yr tē:n kam 'yr bōx. Ne kam kāraxkam ngō raxbē pyka kētkōt tē. Apēxtibē Xipre'yr tē:n kam arŷm 'yr bōx. ⁵ Krīraxbē Xarami'yr ne ar bōx. Ne kam wabin tē. Apŷnh mebē idjaer bikprōnh djākam kāj bē memā Metindjwŷnh kabēn jarēnho tē. Djuāo Makōdjwŷ ne ar aprōn o tē. Arkum āpēnhmā ne ar o tē.

⁶ Ne kam pykakōt krīraxbē Papu'yr tēn 'yr bōx. Ne kam arŷm me'ōbē Bajēju kajpa. Kubē ne mebē idjaer'ō. Ta ne amijo apŷnh mŷjja mar mexo ban me kupēnho ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metindjwŷnh mar mex ne amijo 'ēx ne we kukwakam memā kabēn jarēnho ba.

⁷ Nām pyka tām kam bēnjadjwŷrmā āpēnh ar ba. Bēnjadjwŷr nhidjibē ne Xedju Paur. Bēnjadjwŷr krā mexkumrēx. Banabemē Xaur ar Papu'yr bōx nhym bēnjadjwŷr amiwŷr ar ku'uw ne arkum,

—Imā Metindjwŷnh kabēn jarē. Ije mar prām, ane.

⁸ Nhym kam Erimanh, kubē ne Bajējuja. Me bakabēnkam ne gu me ren kum wajanga jarē. Nhym be, me bajtem kabēnkam ne me kum Erimanh jarē. Nām bit kute Paur Ar kubē āptārmā. Erimanh bit kute ō bēnjadjwŷr nēje Metindjwŷnh kabēn pytārmā ne arŷm kabēno Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhym Xaur, idji nhikjēbē ne Paur. Metindjwŷnh Karō raxo Paur kad-jwŷnhbē nhŷn ar o ba nhym arŷm wajanga'yr akēx ne kam no tyn omūnho djan ¹⁰ kum,

—Ēxnhīti, axweti, Xatanaj tām djwŷ. Nām me axwe kēt prām, ga mā amā me kurē. Bēnjadjwŷr djwŷnh memā 'ā karō katātkumrēx ga kam ga kupa'ā ar memā arēnho aba nhym me arŷm aman Metindjwŷnh kupa'ā amijo ba. Je tō mŷkam ne ga akabēn punu jao krā'yr kētkumrēx? ¹¹ Jakam arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh kute ajaxwe pānh ajo bikēnhmā. Dja ga arŷm ano rān arngro pumūnh kēt nhym ajā akati krāptī apēx, ane.

Nhym totokbē arŷm no rān kam nokrekam akamāt kō tyk pytī. Nhym arŷm me'ō jabej āpēnh mō. Me'ō kute pa 'amŷnh ne o tēmmā ne mekōt me'ō jabej āpēnh mō. ¹² Nhym bēnjadjwŷr Xedju Paur kute wajanga no rā pumūnhkam arŷm tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx. Nām anhŷr djwŷnh rām amim,

—E kum, Bēnjadjwŷr djwŷnh'ā ar kabēn kukrādja mexkumrēx, anen kam tu amim markumrēx.

Paur Āxiki 'ōdjwŷkam memā Jeju'ā ujarēn ne ja.

¹³ Nhym kam Paurmē ro'ā ar tēmja ar kāraxmā wadjān nox ne arŷm amipānh krīraxbē Papu mē. Ne tē:n kam arŷm pykabē Papirijkam krīraxbē Pedji'yr bōx. Nhym kam Djuāo Makō arŷm ar kangan Djeruxarē'yr akēx ne.

¹⁴ Nhym kam ar amipānh krīraxbē Pedji mē. Ne tē:n kam pykabē Pidjijkam krīraxbē Āxiki 'ōdjwŷ'yr bōx. Nhym kam arŷm ar'ā pi'ōk rārār nhym ar arŷm mebē idjaer bikprōnh djāmā wadjān nhŷ. ¹⁵ Nhym me'ō pi'ōk jarēnho dja. Mōjdjē kukrādjamē Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnho djwŷnh 'ōdjwŷmē kabēn jarēnho dja. Ne kam arŷm arēnh pa. Nhym me bikprōnh djākam bēnjadjwŷr ar Paurmā kabēn kadjy memā arē. Nhym me amū abenmā arēn arŷm kum arēn kum,

—Bēnjadjwŷr ar ar amā kabēn ne ar amā, “Be, akmere ar, ar ajō aje memā akabēn jarēnho prām jabej arē”, ane.

¹⁶ Nhym kam Paur arŷm kāmā dja. Ne memā aminhikra bē nhym me arŷm anihkrē. Nhym memā kum,

—Gar abê idjaer ar, ar akunî amã Metindjwýnh pyma ar, dja gar ikabên ma. ¹⁷ Me babê idjaero ba djwýnhbê ne Metindjwýnh. Nãm arým amijo me bakukãmãre pytà. Nhyam kam me pykabê Edjitukam ar ba nhyam Edjitukam me ja ar meo kubajtemo ba. Nhyam kam Metindjwýnh me bakukãmãreo krãpti:n o ra:x. Ne kam týx me:xkôt arým meo kato. ¹⁸ Meo kato nhyam me kapôt kukritkam ar ba. Nhyam me mã kam amikrão ba nhyam mã kum me kaprîn meo ba. Nhyam kam me'ã amexbê 40 apêx. ¹⁹ Nhyam kam Metindjwýnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apýnh me bajtem ba djãribê 7 nhyam arým memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

²⁰ Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarênh djwýnh jarê nhyam me aben kukãm ar meo ba. Nhyam kam me'ã amex krãpti:o kute 450 pyràk apêx nhyam Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Xamuwe me kadjy kato. ²¹ Nhyam kam me amikadgy Metindjwýnhmã bënjadjwýr raxo a'uw. Nhyam arým memã Xau, Ki kute irja jarê. Nhyam memã bënjadjwýr'ã amexbê 40 apêx. Xaubê ne Bënjamîn djô'ã me'õ.

²² Nhyam kam Metindjwýnh bõm Xau mên pãnh arým me kadjy Dawi jarê nhyam arým ar meo ba. Nhyam Metindjwýnh arým 'ã memã kum,

“Dawi ne ba arým kum ikato. Dja ba 'ã kum karô nhyam arým katãt ikabên kunî man kôt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nãm ã Metindjwýnh memã ane.

²³ Ne kam amrêbê kute me bakukãmãremã arênh kôt arým tũmrãm me babê idjaer kamingrãny kadjy Jeju jano. Dawija tãm djô'ã ne kato. Jejubê ne õ kãjkwã kadjy me utãr djwýnh. ²⁴ Jeju kute ãpênhmo krax kêtiri ne Djuão me babê idjaer kunî jakren me bamã, “Me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metindjwýnh'ýr amijo akêx. Ba kam kum ngômã me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute ãpênh'ã aminhinomã amimênh 'ýr ne me bamã, “Ga me Kritu bõxmã kam amako aba. Djãm ibê tãmwã got? Kati, ibê atemã. Nhyam be, itotokbê me'õ bõxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ã inhibõn ije kum parkã 'ãpre bõnh prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyam be, kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne.” Nãm ã Djuão memã ane. Nãm ã Paur memã ane.

²⁶ Ne itepã ajte memã kum,

—Be, akmere ar, gar abê Abraão tãmdjwý ar, ar akunî ar amã Metindjwýnh rax pyma ar. Be, Metindjwýnh arým me bamã kabên jano. Jeju kute me utãr'ã kabên jano. Ba arým ar amã kabên jarênh dja.

²⁷ Djeruxarêkam me jamê kam me bënjadjwýrmê ne me kute Jeju raxkôt mar kêt. Amrêbê: ne Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã arê. Me kute Kritu'ã axwe nhôr ne bĩnmã arê. Nhyam me aben djô'ã kabên jarênh djwýnh kabên jarê. Pi'ók rãrãr kuníkôt kabên jarênh mör tãmtã. Nãm me te arên mýjja'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Ne kabên jarênh mör tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũmrãm me kamingrãnyre kute mar kêt rã'an arým Jeju'ã axwe nhôn bĩnmã arê. Amrêbê: Jeju rwýk kêtiri kukwakam kabên jarênh djwýnh kute arênh kôt arým tu bĩnmã arê. ²⁸ Ne te: kute axwe'õ jabej ne kum kator ne pãnh kute bĩnmã te me kukij nhyam axwe kêtumrêx. Te Jeju axwe kêt nhyam me tu mrãmri kute bĩnkumrêxmã Piratumã o a'uw. ²⁹ Ne kam amrêbê: me bakukãmãre kute pi'ókãm Kritu'ã kabên jarênh kôt ã Jejuo ane. Kabên kuníkôt me kute o anhýrmã kôt ne me kamingrãnyre arým ã Jejuo ane. ã Jejuo ane nhyam arým ty. Ty nhyam kam me arým píte'y kurúm kaban o ruw ne me tyk nhõ kênkrekam adjã nhyam nõ. ³⁰ Nhyam be, Metindjwýnh akubyn o

tîn. ³¹ Nhyam kam kôt ba djwýnhmã amijo amirît ar o ba nhyam arým 'ã akati krãptí apêx. Jeju tyk kêtri ne ar pykabé Garrêja kurúm ro'ã tẽ, Djeruxarê'ýr tẽ. Nãm arkum amijo amirîto ba nhyam kam jakam ar Jeju'ã ujarênh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tîn pumũnhkôt memã 'ã ujarênh ar ba. Nãm ã Paur memã ane.

³²⁻³³ Ne kam itepã memã kum,

—Metindjwýnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Dja ba akubyn Krituo tîn”, ane nhyam me aben djô'ã arênhô mô:. Arênhô môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Jeju ty nhyam Metindjwýnh arým akubyn o tîn. Tãm ne bar ar amã arênhô dja. 'Ã ne me bakukãmãre amrêbê: me bẽ idjaer nhõ me ngrer tũmbê 2'ã pi'ók no'ók. Kamã Metindjwýnh arým kramã kum, “Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ga arým ijo Abãmkumrêx”, ane.

Kute Kramã anhÿrkôt ne arým akubyn o tîn ne. ³⁴ Nhyam amrêbê: me pi'ók 'odjwý no'ók. Kamã Metindjwýnh kute akubyn o tîn nhyam ï rerek prãm kêt'ã ajte kum,

“Ije angêt Dawimã ajarênh kôt dja ba ã ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhyam me me bẽ idjaer nhõ me ngrer tũm 'odjwý'ã pi'ók no'ók. Kamã ne Dawi Metindjwýnhmã kum,

“Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtkumrêx”, ane.

Amrêbê: me kute pi'ók no'ók kôt ne Jeju tyn ï rerek kêt ne akubyn tîn ne. Nãm ã Paur memã ane.

³⁶ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Nhyam be, djãm Dawi nhĩ rerek kêt? Kati. Dawi tyn arým ï rerek ne. Metindjwýnh kabênkôt ne Dawi kum apê: nhyam kam kubêngêt arým kubĩ nhyam ty nhyam me arým adjã. Dawi akubyn tîn kêt nhyam arým ï rerek ne.

³⁷ Nhyam be, djãm Jeju nhĩ rerek? Kati. ï rerek kêt. Metindjwýnh kute akubyn o tĩnkam ne ï rerek kêt. Nãm ã Paur memã ane.

³⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arê gar ama. Jeju tyk ne akubyn tĩnkam Metindjwýnh arým me axwe aknon mekam ngryk kêt. Ja'ã ne bar kãj bẽ ar amã idjujarênhô dja. ³⁹ Mõjdjê kute me kute katãt amijo ba'ã memã karökam kukràdjã gu me te baje mar ne katãt kôt amijo baba prãmje ne kam bajaxwe rã'ã. Nhyam be, dja me tu amim Jeju markumrêx nhyam Metindjwýnh arým me axwe kunĩ maro akno. O aknon tu memã axwe kêt jarê nhyam me arým kum mexkumrêx ne. ⁴⁰⁻⁴¹ Amrêbê: ne Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ë, me atĩn ne ar abari dja ba mÿjja pumũnh kêt nhípêx.

Nhyam me te me amã 'ã ajarê ga me mar prãm kêtkumrêx.

Ë, me aje ijapry prãm wã dja ga me te aje mÿjja marmã kam ano tyn aku'ên arým me biknor tokry djãkam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prãm kêtkam me biknor tokry djãkam biknorja pumũ. Kwãrĩk wãnh mekôt ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nãm ã Paur memã ane.

⁴² Nhyam kam me bikprõnh djã kurúm me kator mõrkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrê pi'ók rãrã mõrkam ajte ar imã me kabên ja jarê, ane.

⁴³ Nhyam arým me bimãnhkam me krãptí Paurmê Banabe arkôt tẽ. Me bẽ idjaermẽ me bajtem kute me bẽ idjaer kukràdjã mar ne kôt kute amijo bajamẽ ne me arkôt tẽ. Nhyam ar memã kabên ne memã kum,

—Metĩndjwýnh ta kum ar akaprĩkumrẽx* Dja gar tu amim markumrẽx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhyam kam ajte pi'òk ràràr nhyam me ajte ar'ã akuprõ. Me kute Metĩndjwýnh kabẽn marmã ne krĩrax wãkam me kunĩ ar'ã akuprõ. ⁴⁵ Nhyam mebê idjaer kwý arým ar'ã me krãptĩja pumũn arým me'ã ngrý:k ne. Ta te kute urãk prãmje arým Paur japryõ kumex.

⁴⁶ Nhyam kam Paurmẽ Banabe arkum me uma kêt ne memã kabẽn ne memã kum,

—Me abẽ idjaerkam bar ije me akumrẽxmã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh prãmikumrẽx. Be, jakam ne ga me aminhirõbê kabẽn mẽn kam amim, “Djãm Metĩndjwýnhkõt itĩn rã'ãmã? Kati. Ja ne imã kĩnh kêt”, ane. Kam dja bar arým me'ã idjujarẽnh kadjy me bajtem'yr amijo akẽx ne. ⁴⁷ Metĩndjwýnh kute pi'òk kõt ar imã me bajtem'ã karõ kõt dja bar ã amijo ane. Kamã ne Kritumã kum,

“Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhyam me kute memã pry kurwý nhyam me arým irãkam katãt mrã. Me bajtemdjwý ne me mrãnh punun axwe. Ga dja ga memã ikabẽn jarẽ. Ja kadjy ne ba arým ajano. Dja me amim ikabẽn man arým gadjwý ama. Aje me axwebẽ me utãr djwýnh dja me ama. Aje pyka kunĩkõt me axwebẽ me utãr kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwý ne bar arým kabẽnkõt me bajtemmã akẽx ne. Nãm ã Paur memã ane. ⁴⁸ Nhyam me bajtem kute ar markam arým kĩnhikumrẽx ne abenmã kum,

—Metĩndjwýnh kabẽn mexikumrẽx. Metĩndjwýnh kabẽn mexikumrẽx, ane. Ne kam Metĩndjwýnh kute me kêtĩ amijo me utãrja, kute kõt tĩn ne ar ba rã'ã kadjy amijo me utãrja arým tu amim Jeju markumrẽx ne.

⁴⁹ Nhyam kam me pykaja kunĩkõt arým memã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn jarẽnho ba. ⁵⁰ Nhyam mebê idjaer arým Paurmẽ Banabe ar'ã memã apnẽ. Me nire kwý rũnh kute mebê idjaer kukràdjã mar ne kõt amijo bajamã ne me ar'ã apnẽ. Ne me my bẽnjadjwýrdjwýmã ar'ã apnẽ. Krĩraxbê Áxikikam me jamã apnẽ. Nhyam kam me arĩ memã ar kurẽtuw. Ne arým amibê ar kujate. ⁵¹ Nhyam ar kute me kangao amirĩt kadjy mebê amiparkã'ã me õ pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbê Ikõni'yr tẽ. 'Yr tẽm arým 'yr bõx. ⁵² Nhyam Jejukõt me ba djwýnh arým kĩnhikumrẽx ne. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ arým raxo me kadjwýnhbê nhýn ar meo ba.

14

Ikõnikam Paur ar memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹ Nhyam kam Ikõnikam Paurmẽ Banabe ar arým mebê idjaer bikprõnh djã'yr tẽn wadjãn kam memã ujarẽnho dja. Ne memã kabẽn mexikumrẽxo dja. Nhyam kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arým tu amim Jeju markumrẽx. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregu krãptĩ: tu amim markumrẽx. ² Nhyam kam mebê idjaer kwý amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arým me bajtemmã me kurẽtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurẽtuw nhyam me kum me kurẽo ba.

³ Nhyam kam Paurmẽ Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã 'ã ujarẽnh ar ba nhyam ar'ã arým arngro

* **13:43** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyam pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtãm nhyam ta arým tu kum me kaprĩ.

krāptī: apêx. Metindjwŷnh ta kute tu kum me kapri'ã memã ujarênh ar ban* Bênjadjwŷr djwŷnh kukwakam me aêrbê mÿjja pumũnh kêt kwŷ nhipêx. Me te kute mÿjja marmã kam no tyk ne kute Metindjwŷnh raxmã kator kadjy mÿjja pumũnh kêt kwŷ nhipêx. Nãm ar me punu kwÿo mex. Me kute abenmã kum, —Mrãmri ne Metindjwŷnh kôt ar kabênkumrêx, anhÿr kadjy ar ipêx.

⁴ Nhyam kam krîraxkam me apÿnh kabên. Me kwŷ mebé idjaer kôt kabên. Nhyam me kwŷ Jeju kute ar anorja kôt kabên. ⁵ Nhyam kam me bajtemmê mebé idjaermê mekam me bênjadjwŷrmê arÿm abenmã ar'ã karôn abenmã kum,

—Gwaj arkum akjan kêno ar titik gê ar ty, ane. ⁶⁻⁷ Nhyam kam ar arÿm me kuman arÿm mã mebé tē. Mebé tē:n kam arÿm pykabê Rikaôkam bôx. Ne kam krîraxbê Rixakam bôx ne memã arê. Ne kam krîraxbê Tebikam bôx ne memã arê. Ne bu'ã pyka kunîkôt memã arênhô ba. Kritu'ã ujarênh nyja ne memã arênhô ba.

Rixakam Paur ar memã 'ã ujarênh.

⁸ Nhyam krîraxbê Rixakam me'ô mrãnh kêt. Adjâkam ne par punuren mrãnh kêt rã'ã ne arÿm abatãnh ne. ⁹ Nhyam kam Paur memã ujarênhô dja nhyam par punuja kabên maro nhÿ. Ne mex kadjy arÿm tu amim Metindjwŷnh kamnhîxkumrêx. Nhyam Paur kam no djar tÿx ne arÿm kute amim kamnhîxkôt omũ. ¹⁰ Nãm omũn kâj bê kum, “Kâjmã dja”, ane. Nhyam arÿm ekruX ne kâjmã djan arÿm mrãnh mex.

¹¹ Nhyam me krāptī arÿm Paur kute o mexkôt omũn kâj bê abenmã o akij. Nhyam be, Paur ar kute me kabên mar kêt. Me ô pykabê Rikaôkam me kabên kôt ne me kabên. Nãm me abenmã o akij ne abenmã kum,

—Apÿnh me batindjwŷnh ar amijo me bapyrâk ne arÿm pykamã ruw ne ar ba, ane nhyam ar kute me kabên mar kêt.

¹² Nhyam me Banabemã Djupite jarê. Ne Paur kute kabêno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarê. Me ô metindjwŷnh kajgo kôt ne me arkum idji jarê. ¹³ Krîrax jajkwa krekre 'ÿr ne me kute me ô metindjwŷnh kajgomã amijarênh djã. Me ô metindjwŷnh jamã ne we kum Djupite jarê. 'ÿr ne kute mar djwŷnh arÿm mrybãri kwÿo bôx. Nãm me pidjôrã nhipêxo ipôk nhyam mry arÿm upij. Be, me krāptîmê Djupite mar djwŷnhmê ne me Paur aro ô metindjwŷnh kajgon bit kute arkum mry bînmã. Bit kute arkum amijarênh kadjy arkum mry bînmã.

¹⁴ Nhyam Jeju kute ar anorjabê Banabemê Paur ar arÿm me omũn arÿm kuma. Ne kute amikapriô amirîr kadjy amikã kadjôn me'ÿr prôt ne. Ne me krāptī katikôt aminêje kâj bê: memã kabên tē. Me kute arkum mry bîn nêje kâj bê: memã kabên tēn memã kum,

¹⁵ —Ë, mÿkam ne ga me aje ar imã amijarênhmã? Djãm ar ibê Metindjwŷnh? Kati. Ar ije me apyrâk. Me aje wãnh mÿjja kajgo jamã anhirermã ne bar kâj bê me ajakreo iba. Metindjwŷnh ne tîn ne ar ba. Ta ne arÿm kâjkwa nhipêx ne ajte pyka nhipêx ne ajte ngô raxbê pyka kêt nhipêx ne ajte kam mÿjja kunî nhipêx. Tãm dja ga me amim maro aba. ¹⁶ Amrêbê: apÿnh me ba djâkam ne me ta kute amidjwŷnhbit marn amikôt amijo ba kajgo nhyam Metindjwŷnh ate krã.

* **14:3** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyam pãnh kum me kapri Kati. Me ne me te: axwe kêtã nhyam Metindjwŷnh ta arÿm tu kum me kapri.

17 Djãm ate krākam kute me bamã amijo amirĩt kêt? Kati. Kute me bamã amijo amirĩt rã'ã. Ga, kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm mã djwý nhõ mytyrwý kõt apýnh djwý djari pykakam o apõx rã'ã. Ne kam djwýo mã me bajo djuw mexkumrẽx ne o me bajo kĩnhkumrẽx. Ne kute me bajo anhÿr rã'ã ne. Ga, Metĩndjwýnhkumrẽx ne kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm Paur ar ã aminẽje memã ane. 18 Nãm ar te memã ane nhym me krãptĩja ar'ã ajkẽ. Ne me kute arkum amijarẽnh kadjy kute mry bĩn prãm rã'ãn kam arým kanga.

19 Nhym kam mebê idjaer kwý bõx. Āxiki kurũm me kwý bõx. Ajte Ikõni kurũm me kwý bõx. Ne kam memã ar kurẽtuw nhym me arým kẽno Paur titiko djan arým 'ã abenmã, "Arým ne ty", ane. Ne kam arým krĩrax nẽje bjẽro mõn o katon atykmã kumẽ. 20 Nhym kam Jejukõt me ba djwýnh bõx ne kum ipõk ne. Nhym kam kãjmã djan arým akubyn krĩraxmã wadjã. Nhym kam me'ã akati nhym Banabemẽ Paur ar arým krĩraxbê Tebi'ÿr tẽ.

Ar arým amipry krax'ÿr akẽx.

21 'ÿr tẽ:n kam 'ÿr bõx. Ne kam krĩrax tãmkam kãj bẽ memã ujarẽnh ny jarẽnhõ ba nhym me krãptĩ arým tu amim Jeju markumrẽx. Nhym kam ar akubyn krĩraxbê Rixa'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne kam Ikõni'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne kam Āxiki'ÿr tẽn 'ÿr bõx. 22 Ne krĩ kunĩkõt Jeju kõt me ba djwýnhmã 'ã karõo tẽn memã kum, —Dja gar tu amim Jeju markumrẽx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. Dja me kãtãm gwaj bajo bikẽnh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhym kam Metĩndjwýnh ýtã amikõt gwaj bapymjÿrkumrẽx. Arým õ me ja kunĩmã bẽnjadjwýrkam dja ã gwaj bajo ane. Nãm Paur ar ã memã anhÿro tẽmo ane.

23 Ne kam apýnh me kute amim Jeju mar djari kunĩkõt tẽ. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari kunĩkõt tẽn me kwý'ã meo ba djwýnh rẽ. Ne kam Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne kum amijajbun arým memã kum,

—Gar arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx. Bar kum ar ajo a'uw gẽ mã ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane. 24 Ne kam arým tẽ. Pykabẽ Pidjijkõt tẽ:n kam arým pykabẽ Papirij'ÿr bõx. 25 Ne tẽ:n kam krĩraxbẽ Pedji'ÿr bõx. Ne kam kãj bẽ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ. Memã arẽn kam ajte tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbẽ Atarij'ÿr bõx.

26 Ne kam ajte ngõ raxbẽ pyka kêtõt akubyn krĩraxbẽ Āxiki 'õdjwý'ÿr tẽmmã. Krĩrax jakam ne me amrẽbẽ Metĩndjwýnhmã aro a'uw ne kum,

—Amã ar ãpẽnh kadjy dja ga tu amã ar kaprĩkumrẽx ne aro djuw mexõ aba, ane. Nãm me kum aro a'uw ne kam amũ ar ano. Nhym ar arým amũ krĩrax krãptĩkõt ujarẽnh ba. Ne kam arým inomã amidjãpẽnh djã mẽn ajte akubyn Āxiki ja'ÿr tẽmmã. 27 'ÿr tẽ:n kam arým 'ÿr bõx. Bõx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjĩn arým memã amijã ajarẽ. Metĩndjwýnh kukwakam ar ãpẽnh kunĩkõt memã 'ã ajarẽn memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh ne arým apýnh me bajtem ba djãkam memã amak bõ nhym me krãptĩ: arým tu amim Jeju markumrẽx, ane. 28 Ne kam arek Jejukõt me ba djwýnhja kõt ar ba 'ã tũm.

15

Djeruxarẽkam me kute kukràdjão aben mar.

1 Nãm ar arek Āxikikam ar ba: nhym kam me kwý arým pykabẽ Djudeja kurũm bõx. Ne kam 'ẽx ne Jeju kukwakam me kamymã kabẽn. Me bajtemmã kabẽn ne memã kum,

—Gê me Mōjdjê kukràdjà kôt me amy nhinhu kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rênh kêt nhyM Metĩndjwŷnh kute ò kàjkwa kadjy me apytàr prām kêt. Nām me 'êx ne ā memā ane.

² NhyM kam Paurmē Banabe ar arŷm Djudēja kurŷm me bōxjamē aktā kabēno aben japa:nho dja. NhyM kam me abenmā kum,

—Gê Paurmē Banabemē me bakwŷdjwŷ Djeruxarēmā tē. Gê ar Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh'ŷr bōx ne me my kà rênh jabej me kukja, ane. ³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja arŷm amŷ ar ano nhyM ar tē. Tē:n pykabē Penixijkôt tē. Ne tē:n pykabē Xamarijkôt tē. Ne tēm kôt Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ujarēnh tēn memā kum,

—Apŷnh me bajtem ba djakam ne me arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne tu amim markumrēx. Nām ar ā memā anhŷr tē. NhyM kam me kunī arŷm kīnh tirekumrēx.

⁴ NhyM ar tē:n kam arŷm Djeruxarē'ŷr bōx. NhyM kam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabēn mex tire jarē. Mekam Jeju kute ar anor jadjwŷ, meo ba djwŷnhdjwŷ ne ar ā aro ane. NhyM kam ar memā amijā ajarē. Metĩndjwŷnh kukwakam ar àpēnh kunīkôt ar memā 'ā ajarē.

⁵ NhyM kam mebē pardjēu kwŷ kàjmā dja. Adjwŷnhdjwŷ ne ar tu amim Jeju markumrēx. Ar kàjmā djan memā kum,

—Gê me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjà 'ā memā karōn memā kum, “Djā gām me katàt Mōjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aba”, ane. Dja me ā me bajtemmā ane. Nām ā mebē pardjēu memā ane.

⁶ NhyM kam me kute 'ā aben marmā Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnhmē akuprō. ⁷ Ne kam aktā kabēno aben japanho kumex. NhyM kam Pedru kàjmā djan memā kum,

—Be, akmere ar, ba ar amā arē. Metĩndjwŷnh ne amrēbē ar akurām amijo ipytà. Ije me bajtemmā idjujarēnh kadjy amijo ipytà. Ije memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh nhyM me kute tu amim markumrēx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytà. Ja ne gar arŷm aje mar.

⁸ Metĩndjwŷnh ne kute me òkre kadjwŷnhbē me kabēn kunī mar. Nām kum me bajtem kīnh ne arŷm memā ta Karō jano. O ne arŷm gwaj bamā kum me kīnho amirīt ne. Amrēbē ne gwaj bamā anon kam arŷm jakam ā memā anoro ane. ⁹ Djām kum me babē idjaerbit kīnh ne kum me bajtem kīnh kêt? Kati. Me tu amim markumrēx nhyM arŷm me òkre kadjwŷnhbē memā axweo ajngrā. Kam arŷm kum me bajtemdjwŷ kīnh. Nām kum me kunī kīnho aben pyrāk.

¹⁰ Ar akwŷ ne gar aje, “Dja me bajtem Mōjdjê kukràdjà kôt amijo ba mex”, anhŷro aba. Je tō, mykam ne gar akabēn jao Metĩndjwŷnhmā amikurē'uko aba? Djām Mōjdjê kukràdjà kôt ne me bakukāmāre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwŷ djām kôt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mōjdjê kukràdjākôt amijo baba mexmā. Kam kwārīk wānh me bajtemmā ja jarēnh kêt. Me kute Mōjdjê kukràdjà kôt amijo ba mexmā kwārīk wānh memā arēnh kêt.

¹¹ Be, mrāmri Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrēx.* Kam ta ne ò kàjkwa kadjy gwaj bapytà. Gwaj amrēbē tu

* **15:11** Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyM pānh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kētmā. NhyM be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrēx.

amim ja markumrëx. Ta ne tu kum me bajtemdjwý kaprĩn ã me utãro ane. Nãm ã Pedru memã ane.

¹² Nhy m me krãptĩja arým kabën krãta. Nhy m kam Banabemë Paur ar arým memã kum,

—Be, me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy bar kukwakam mýjja pumũnh kêt kwý nhípëx. Nã bãm ar me punu kwýo mex nhy m me te kute marmã kam no tyn kumex, ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarënho dja.

¹³ Nhy m me arek ar maro nhý; nhy m kam ar arým anhkirë. Nhy m kam Xijagudjwý memã kabën. Memã kabënkam ne Pedrumã Ximão jarë. Nãm memã kum,

—Akmerë ar, dja gar ikabën ja ma. ¹⁴ Be, Ximão arým ar amã arë. Metĩndjwýnh arým kum me bajtem kaprĩn kute amim me kwý pytãr kraxkõt ne ar amã arë.

¹⁵ Me bakukãmãredjwý tãm jarë. Metĩndjwýnh kute amim me bajtem kwý pytãr jarë. Amrëbë: Metĩndjwýnh kukwakam kabën jarënh djwýnh tãm jarën arým 'ã pi'ók no'ók ne. Dawimë kramë tãmdjwý ar kute aben djõ'ã mebë idjaermã krĩn meo ba. Metĩndjwýnh me'ã Dawi nhõ kikre jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bõx ne akubyn Dawi tãmdjwý'ã bënjadjwýr më. Mrãmri ne me kute akubyn kum õ kikre nhípëx pyrãk. Kikre kukràdjã tũmja ne amrëbë amingrà. Dja ba kãjmã kudjan ipëx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwýo ane gë me anhy ijabej. Gë mebë idjaer bu'ã me bajtemdjwý ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrëxja kunĩ ijabej. Ba Ibënjadjwýr djwýnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwýmë me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwý pytãr jarënhja pumũ. ¹⁸ Adjãkam kute amikukãm mýjja kunĩ markõt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bënjadjwýr djwýnhõ aminhõ Bënjadjwýrja pumũ nhy m kute me bajtemõ aminhõ meja pumũ. Ba ar amã arë. Me bajtem kwý ne ajbir arým Metĩndjwýnh'ýr amijo akëx ne tu amim markumrëx. Kwãrik wãnh Mõjdjê kukràdjã kunõ me kunor kêt. ²⁰ Gwaj memã Mõjdjê kabën ngrërebit'ã pi'ók no'ók ne memã arë. Gwaj memã kum, “Me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípëxjamã mry parja kwãrik wãnh krën kêt. Kwãrik wãnh aprõ djwýnh kupa'ã nãr amjên djwýnh kupa'ã akurë aba kêt. Mry me kute mut djëo parja kwãrik wãnh àr ne krën kêt. Kwãrik wãnh kamrõ krën kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã jabit jarë. Gwaj ren memã arënh kêt nhy m ren me kute mar kêt nhy m ren kam mebë idjaer kum me kurë. Me Mõjdjê kabën'ã no tÿxkam kum me kurë. Be, me õ krĩ kunĩkõt ne me Mõjdjê kabën'ã no tÿx ne kãj bê memã arënhõ ku'ë. Pi'ók rãrãr kunĩkõt ne me kute me bikprõnh djãkam mýjja ja'ã pi'ók no'ók jarënhõ ku'ë. Amrëbë: ne me me bakukãmãremã arën ajbir me kute arënhõ kũ'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã ngrëre jabit jarë gë me ruman kõt ar amijo ba nhy m kam mebë idjaer arým kum me kurë kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'ók no'ók.

²² Nhy m kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmë Banabe arkõt krĩraxbë ãxikimã gwaj banhõ me ja kwý jano, ane. Nhy m Jeju kute ar anorjamë me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmë me kute kõt ar aben pydjio baja kunĩmë ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkôt ar'ô jano, ane. Ne kute arkôt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamē Xira ar utā. Ar amē ne ar Jeju kukwakam me kamy kurām rax. Ar ja arkôt mōrmā. ²³ Nhyam kam me arŷm pi'ók no'ók ne. Ar kute o mōr kadjy ne me pi'ók no'ók ne. Ne kamā me bajtemmā kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tūm ja ne ba me me amā ikabēn jarē. Me ije Jeju nhō me jao iba djwŷnhdjwŷ ne ba me me amā ikabēn jarē. Me ibē Jeju kukwakam me kamydjwŷ ne ba me me amā ikabēn jarē. Ga me apŷnh me bajtem ba djākam ar aba, krīraxbē Āxikimē pykabē Xirijmē pykabē Xirxijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wām ne ba me ikabēn mex'ā me amā pi'ók no'ók ne. Dja ga me me ikabēn jarēn ama.

²⁴ Be, wām me kwŷ kumrēx mōrwā ne me arŷm me amā 'éx. Me ikurūm mōn me awŷr bōx ne me amā 'éx. Ne me ikukràdjā tūmo me akunoro ban arīk me amā, ‘Gē me Mōjdjē kukràdjā kôt me amy nhinhu kà ré. Dja me me amy nhinhu kà rēnh kēt nhyam Metindjwŷnh arŷm kute ô kàjkwa kadjy me apytār prām kēt', ane. Be, me kute me amā anhŷr djô'ā ne ga me te: aje katāt Metindjwŷnh kabēn marmā. Arŷm ne Paur ar amrē tēn me imā ja jarē ba me kuman arŷm wām me amā ikabēn jarē. Djām me ba ne ba me wām me 'éxnhīwā jano got? Kati. ²⁵ Be, ba me ije me ajarēnh markam arŷm axikôt ikabēn ne me akadjy amijo me ijō ar utā. Amijo ar utān Banabemē Paur arkôt me awŷr ar ano. Gu me bamā bakamy Banabemē Paur ar kīnhja kôt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metindjwŷnh kīnh kēt ja ne me te ar kangrōnho ba nhyam ar mā memā Jeju'ā ujarēnh ar ba. Kum me uma kēt ne tu memā banhō Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu'ā memā ujarēnh ar ba.

²⁷ Me ije arkôt me amā ar anorjabē ne Djudamē Xira ar. Dja ga me pi'ók jakam me ikabēn jarēn ama. Nhyam ar wā dja ar ajkwakumrēxkôt ajte me amā tām jarē ga me mrāmri ajte kôt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹ Mōjdjē kukràdjā ngrērebit dja ba me me amā arē ga me aman katāt kôt ar amijo aba. Ba me me amā, ‘Me kute mŷjjaō metindjwŷnh karō nhīpēxjamā mry parja kwārīk wānh krēn kēt. Kwārīk wānh mry kamrō krēn kēt. Mry me kute mut djēō parja kwārīk wānh àr ne krēn kēt. Kwārīk wānh aprō djwŷnh kupa'ā nār amjēn djwŷnh kupa'ā akurē aba kēt', ane. Jabit ne ba me me amā arē. Dja ga me katāt Mōjdjē kukràdjā ngrēre jabit man kôt ar amijo aban arŷm amrānh mex. Ba me ren me amā itepā kukràdjā 'ōdjwŷ jarē ga me ren te: aje mar ne katāt kôt amijo aba prāmje. Be, Metindjwŷnh Karō ne me ikôt amikabēn dji ba me me amā ikabēn jarē. Tām ne ja.”

Nām me ā me bajtemmā pi'ók no'ók kam kabēn jarēnho ane.

³⁰ Nām me memā pi'ók no'ók ne kam arŷm Paur arkum kungān arkum, “Aj mā”, ane. Nhyam ar arŷm Āxiki'ŷr o tē:n kam 'ŷr o bōx. Ne kam me krāptī:ō akuprōn arŷm memā pi'ók no'ók ngā. ³¹ Nhyam me memā pi'ók jarē nhyam me arŷm kuma. Kabēn mextire man arŷm kīnhkumrēx ne.

³² Nhyam Djudamē Xira Ar kubē Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh ne arŷm memā 'ā karō kumex ne memā kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tŷxkumrēx rā'ān 'ā adjukanga kētkumrēx. Nām ar ā memā 'ā karō ane. ³³ Ne arek kam ar ba nhyam ar'ā arŷm akati kwŷ apēx. Nhyam kam ar memā kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ŷr tē, ane. Nhyam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mã. Ar adjumar mex ne tẽ, ane. ³⁴ Nhyam kam Xira memã kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane. ³⁵ Paurmẽ Banabe ar adjwýnhdjwý arek Æxikikam ar ba. Arek me krãptĩ ro'ã kãj bê memã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn jarẽn 'ã memã ajarẽ.

Paurmẽ Banabe kute abeno bikjêr.

³⁶ Nhyam kam ar'ã akati kwý apêx nhyam Paur Banabemã kum,

—Gu baje õbẽ apýnh krĩraxkõt Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã badjujarẽnhja gu akubyn kunĩkõt tẽ. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũnho tẽ. Me katãt kute amijo ba jabej me omũnho tẽ, ane. ³⁷ Nhyam arkõt tẽm kadjy Banabe kum Djuão Makõ Kĩnh.

³⁸ Nhyam be, Paur ne kum o tẽm kĩnh kêt. Õbẽ kute pykabẽ Papirijkam kute ar kangan arkõt àpênh'yr tẽm kêt kam ne kum o tẽm kĩnh kêt. ³⁹ Nhyam kam ar kabẽno aben japan arým abenkam kaprĩre ne. Ne kam arým abenbẽ ajkij. Nhyam kam Banabe arým Makõo tẽn ngõkõt apêxtibẽ Xipre'yr o tẽ.

⁴⁰ Nhyam Paur amijo Xira pytã. Nhyam kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ã Metĩndjwýnhmã kum,

—Ga ne ga adjukaprĩ:kumrêx. Kam tu amã ar kaprĩkumrêx ne ar o aba, ane. Nhyam kam ar mã tẽ. ⁴¹ Ne pykabẽ Xirijmẽ pykabẽ Xirxijkam tẽ. Apýnh me kute amim Jeju mar djãri kõt ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri kõt ba. Ne memã tỳx jangjênhõ tẽ. Nãm ar memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrêx rã'an 'ã adjukanga kêt kumrêx, anh'ro tẽ.

16

Paur kute mã amikõt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tẽn kam arým krĩraxbẽ Tebi'yr bõx ne ajte tẽn kam krĩraxbẽ Rixa'yr bõx. Nhyam Jejukõt me ba djwýnh'õ nhidjibẽ Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubẽ mebẽ idjaer'õ. Nãm nãja kumrêx tu amim Jeju markumrêx. Nhyam bãm kute irjabẽ me bajtembẽ kregu'õ. ² Krĩraxbẽ Rixakammẽ krĩraxbẽ Ikõnikamdjwý Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrêx jarẽnho ba.

³ Nhyam Paur Ximoxi'yr bõx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhyam be ar kukãm pyka kunĩkõt mebẽ idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbẽ me bajtembẽ kreguja me kute mar tũm. Ximoxi my kã krã'yr kêt me kute ajte mar. Nhyam kam mebẽ idjaer kum Ximoxi kurẽ kêt mã Paur arým kum my nhinhu kã krãta.

⁴ Nhyam kam ar tẽ. Apýnh krĩraxkõt tẽn kunĩkõt me kute amim Jeju marmã kabẽn jarẽnho tẽ. Djeruxarêkam Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ ar kabẽn ne memã arẽnho tẽ. Me kute mar ne katãt kõt kute amijo bamã ar memã arẽnho tẽ. ⁵ Nhyam kam ar õ'ã apýnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukõt aben pydjio ba djãri tu amim Jeju mar tỳ:xkumrêx. Nhyam akati kunĩkõt me kwý kute Jeju mar kêtja me kõt arým tu amim markumrêx. Nhyam kam arým me krãptĩ.

⁶ Nhyam ar pykabẽ Bridjakõt tẽn pykabẽ Garaxakõt tẽ. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Kwãrĩk wãnh pykabẽ Adjijkam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh kêt, ane.

⁷ Nhyam kam ar tẽn arým pykabẽ Midjij tẽpo tẽ. Ne bit kute pykabẽ Bixinij katikõt tẽmmã. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ akubyn ar nẽ.

⁸ Nhyŋ kam ar arek tē:n kam amipānh pykabê Midjij mē. Ne tē:n kam krīraxbê Krōwadji'ŷr bōx. ⁹ Nhyŋ ar'ā akamāt ne. Nhyŋ Metindjwŷnh Paurmā me'ō karō bē nhyŋ omū. Pykabê Matenikam me'ō amiwŷr Paur 'uw nhyŋ omū. Nhyŋ kum,

—Amrē pykabê Matenikam tēn me ikōt apē, ane. ¹⁰ Be, Paur kute me'ō pumŋnhkam bar* on pykabê Mateni'ŷr itēm kadjy amiman abenmā,

—Be, mrāmri ne Bēnjadjwŷr djwŷnh gwaj bajuw. Gwaj baje kaj bē memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrēx.

¹¹ Ne kam Krōwadji kurūm ikaton arŷm inox ne. Ne ngōkōt Xamokra'ŷr tē. 'ŷr tē:n arŷm 'ŷr bōx. Ne ajte tē: nhyŋ kam ar ijā akati. Bar kam ajte tē:n kam arŷm krīraxbê Nējapōr'ŷr bōx ne 'ā kà nhō. ¹² Ne wabin kam ajte Nējapōr kurūm pykakōt tē. Tē:n kam arŷm krīraxbê Pirpu'ŷr bōx, pykabê Matenikam ne krīraxbê Piripuja. Krīrax ja ne kute raxo krīrax kwŷ jakrenh. Myt apōx djā kutā pykabê Mateni nhikjē'ā kute krīrax kunī jakrenh. Krīraxbê Rōma nhō me ja ne me krīrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyŋ kam ar ijā akati kwŷ apēx.

¹³ Nhyŋ kam ar ijā pi'ōk rārār. Bar kam krīraxbê tēn ngō rax'ŷr bōx. Kam ne mebē idjaer kute Metindjwŷnhmā kabēn djā. Me nire kwŷ arŷm kam akuprō. Bar me'ŷr tēn arŷm me ikō'ā nhŷn kam memā idjujarēnho dja. ¹⁴ Nhyŋ mekōt me'ō nire, idjibē ne Ridjij. Krīraxbê Xijxira kra 'ō. Kubē ne kubēkà nhōr djwŷnh. Ta ne kubēkà 'ōk nhyŋ kamrēk. Nhyŋ kam pi'ōk kaprī kadjy memā ōro ku'ē. Nām Mōjdjē kukrādja kōt mā Metindjwŷnhmā rax jarēnho ba. Bar memā idjujarēnho dja nhyŋ Ridjij ar ikabēn maro nhŷ. Nhyŋ kam Metindjwŷnh arŷm kum amak bō nhyŋ arŷm tu amim Jeju markumrēx. ¹⁵ Bar kam Ridjijmē ō kikrekam ōbikwa kunīdjwŷ Metindjwŷnhmā ngōmā ar angij. Nhyŋ kam ar imā krā ne ar imā,

—Ar aje ijā amim, “Mrāmri kute tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx”, anhŷr jabej dja gar on ikōt tēn inhūrkwākam anhikwā, ane. Ne kam ar imā krāo dja. Bar kam kōt tēn ūrkwākam inhikwā.

Me kute Paurmē Xira Ar kubē ijē.

¹⁶ Arek ūrkwākam inhikwā:n kam Metindjwŷnhmā kabēn djā'ŷr tē. Nhyŋ me prīti'ō ar ikajpa. Me karō punu ne ar o ba. Nhyŋ me mā amikukām mŷjja kute apōx'ā prītija kukij nhyŋ me karō punu mā kum arē. Kum arē nhyŋ ō'ā prītija mā memā mŷjja'ā ajarē. Nhyŋ kam me arŷm pānh kum pi'ōk kaprī ngā. Nhyŋ kam prītija nhō bēnjadjwŷr ar arŷm kubē pi'ōk kaprī kumex jamŷ. Ta ne arkum kungā nhyŋ ar arŷm kubē amŷ.

¹⁷ Nām Paurmē ar ikajpan ar ikōt arŷm ar ijo memā àkjēr tē. Nām àkjērkam memā kum,

—Ota, ar ja ne ar Metindjwŷnhbē kumkatimā àpēnh ar ba. Ne me amā Jeju kute me apytār'ā ujarēnh ba, ane. ¹⁸ Nām akati kunikōt memā anhŷro tē nhyŋ kam arŷm ar ijā akati krāptī apēx. Nhyŋ kam Paur me karō punumā àkrēn arŷm 'ŷr akēx ne kum,

—Ē, Jeju Kritu kukwakam ba amā ikabēn ne. On prītijamā anhiren kurūm akato, ane. Nhyŋ kum kabēn majmā nhyŋ arŷm kum iren mā tē.

¹⁹ Nhyŋ o ba djwŷnh ar arŷm omūn abenmā kum,

* **16:10** Pi'ōk ja no'ōk djwŷnh nhidjibē ne Ruka. Jakam ne Ruka arkōt tēmmo krax. 'Ā ne kute, “Bar” jarēnhja. Paurmē amijā arē.

—Je, jakam prĩtija arým kute gwaj bamã pi'ók kaprĩ jamýnh prãm kêt, anen kam ar arým Paurmẽ Xira aro tým ne ar pa 'amý. Ne kam me rũnh'ýr ar bjẽro mõn aro bõx. Me krãptĩ kute djwý jamýnh djãkam ne me bikprõnh djã. ²⁰ Ýr ne ar aro bõx ne arým me rũnh kabem ar kudjan memã 'ẽx ne memã kum,

—Ar kubẽ idjaer ja ne ar me banhõ krĩraxkam me kunĩmã umar punu jangiẽho ba nhyem me arým kangao kumex. ²¹ Nãm ar me bamã atemã kukràdjã jarẽho ba. Krĩraxbẽ Rõmakam me ja kute me bajo aminhõ. Ne gu me ren ar kukràdjã wã man kõt ar amijo baba nhyem ren me bakam me bẽnjadjwýr rũnh ren me bakam ngryk ne. Nãm ar ã memã ane.

²² Ne kam me bu'ã me krãptĩ: amim ar kurẽtuw. Nhyem me rũnh arým ar'ã memã apnẽ. Me kute Ar kubẽ kubekã o põx ne koo ar titik kadjy ne ar'ã memã apnẽ. ²³ Nhyem me arĩk ar titik ne. Ne kam arým mebe ijẽ djãmã aro tẽn kam aro bõx. Ne kam mebe ijẽ djwýnhmã kum,

—Dja ga omũnh 'ãno dja gẽ ar kator kêt, ane. ²⁴ Nãm me kum ane nhyem arým mebe ijẽ djã nhĩpõkri kumoka'ẽkam ar ýr. Ne kam pĩponh amãnhkrut aktã me temã nãtjao ar te janẽ nhyem ar wãnh nhỹ.

²⁵ Wãnh nhỹ: nhyem arým ar'ã akamãt kô ipõkri. Nhyem ar Metĩndjwýnhmã kabẽn ne kum ngrero nhỹ. Nhyem bu'ã mebe ijẽ krãptĩ ar maro ikwã. ²⁶ Nhyem me aẽrbẽ arým pyka amingrẽk tỳ:x nhyem ó'ã arým mebe ijẽ djã par krax amingrẽk ne. Amingrẽk nhyem on 'ã ijẽ djã kunĩ jãm amijã kurẽ. Nhyem me kunĩ'ã apýnh me unẽn djãja arým amijã kurẽ. ²⁷ Nhyem mebe ijẽ djwýnh arým no tỳx ne. Ne kam mebe ijẽ djã'ã ijẽ djã jãm kute amijã rẽnkhõt omũ. Ne kam amim,

—Je, arým ne mebe ijẽ kunĩ kato, ane. Ne kam õ kãxdjwa kajgo kaban bit kute o amibĩnmã amijo dja. ²⁸ Nhyem Paur kãj bẽ kum,

—Kwãrĩk wãnh amibĩn kêt. Ota, ba me ikunĩ inhýr rã'ã, ane.

²⁹ Nhyem kam ngõnhpõk'ã me ku'uw ne mebe ijẽ djãmã prõt ne wadjã. Wadjãn umaje tertet ne arým Paurmẽ Xira ar parbẽ tým. ³⁰ Ne kam aro katon arkum,

—Ë, bẽnjadjwýr ar, mýj dja ba amijon arým ijaxwebẽ amipyta? ane.

³¹ Nhyem ar kum,

—Dja ga tu amim Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu markumrẽx nhyem arým ajaxwebẽ apytã. Anhõ kikrekam anhõbikwadjwý gẽ ar tu amim markumrẽx, ane. ³² Ne kam arým arkum Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ, õ kikrekam ar ýr kunĩdjwýmã arẽ. ³³ Nhyem kam akamãt tãm kam Paurmẽ Xira arkum igot ku'õ. Nhyem kam urokam ar arým Metĩndjwýnhmã ngõmã ar angij. Mebe ijẽ djwýnhmẽ õbikwa ar angij. ³⁴ Nhyem kam aminhũrkwãmã aro tẽ. Ne kam arkum õmrõ jarẽ nhyem ar õ kwý krẽno nhỹ. Nhyem ar kunĩ arým kĩnhkumrẽx ne. Ar kute amim Metĩndjwýnh markam ne ar kĩnhkumrẽx ne.

³⁵ Nhyem kam ar'ã akati. Nhyem me rũnh arým Paur ar'ýr krãkamngõnh ar ano. Nhyem ar ar'ýr mõn mebe ijẽ djwýnh kumrẽx'ýr bõx ne kum,

—Me rũnh ne me arým amã, “Arkum anhire gẽ ar tẽ.” Nãm me ã amã ane, ane. ³⁶ Nhyem kam mebe ijẽ djwýnh Paur'ýr tẽn kum arẽn kum,

—Me rũnh ne me arým ar ajã imã, “Arkum anhire gẽ ar tẽ”, ane. Kam dja gar akaton tẽn adjumar mex, ane.

³⁷ Nhyem kam Paur krãkamngõnh arkum,

—Krĩraxbẽ Rõmakam me ja ne me ar ijo aminhõ. Nhyem me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjẽr kêt kam tu me ipõkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibẽ ijẽ. Ne kam bit kute me kãxã bõm ar imẽnhmã. Djãm me kute ã krĩraxbẽ Rõma nhõ me jao

anhÿr got? Be, kati. Me kute ã Rôma nhõ me jao anhÿr kêt. Gê me ta amrê tën ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhyam kam krâkamngõnh ar akubyn tën me rûnhmä ar kabën jarê. Nhyam me kute Rômakam me ja kute aro aminhõ markam arÿm ar umaje tïn prãm.

³⁹ Ne kam arÿm ar'ÿr tën aminêje arkum kabën ne arkum,

—Gop ar ijarênh kêt, ane. Ne kam arÿm aro katon ajte arkum,

—Gop krîrax jabê mã tē, ane. ⁴⁰ Nhyam kam ar mebê ijê djâ kurûm katon Ridjij nhûrkwãmã tën bõx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumûn arÿm memã 'ã karõn meo kînh. Ne kam mã ajte tē.

17

Texarõnikakam memã Jeju'ã ujarênh.

¹ Tē:n kam krîraxbê Äporij'ÿr bõx ne amipãnh kumê. Ne tē:n kam krîraxbê Apõnij'ÿr bõx ne amipãnh kumê. Ne tē:n kam krîraxbê Texarõnika'ÿr bõx. Kam ne mebê idjaer bikprõnh djã'õ. ² Nhyam kam Paur ajte tãm ne pi'õk rârarkam me bikprõnh djâkam tën arÿm pi'õkkõt memã 'ã ajarênh me kukij ne 'ã memã karõ. Nhyam ajte pi'õk rârâr nhyam ajte kam tën pi'õkkõt memã 'ã ajarê. Nhyam ajte pi'õk rârâr nhyam ajte kam tën pi'õkkõt memã 'ã ajarê.

³ Nãm memã kum,

—Be, amrêbê me bakukãmãre kute pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne mrãmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tînmã. Be, pi'õkkam Kritu kute amijo anhÿrmã kõt arÿm Jeju ã amijo ane. Mrãmri ne Metindjwýnh Jeju'ã me banhõ Bënjadjwÿrbê kumkati mēnhkumrêx. Ja dja ga me pi'õk kõt ama. Ga, mrãmri kubê Kritukumrêxja pumû. Jejuja tãm ne ba kãj bê memã arênhõ iba. Nãm ã memã anhÿro ku'ê.

⁴ Nhyam kam me kwÿ 'ã amim,

—Be mrãmri. Kõt ne arê, anen arÿm mã Paurmê Xira arkõt ajkamê. Me bajtembê kregu kute Metindjwýnhmä amijarênhõ baja krãpti: arkõt ajkamê. Me nire rûnhdjwÿ krãpti arkõt ajkamê.

⁵ Nhyam mebê idjaer kwÿ kute amim Jeju mar kêtja arÿm 'ã ngyrk ne. Me te kute ar urãk prãmje arkam ngyrk ne. Ar'ã me krãptikam arkam ngyrk ne. Nhyam me kwÿ axwekam ate ar ba. Nhyam mebê idjaer me jamã kum,

—Paur ar axwekumrêx. Gwaj me kunîbê ar kurê, ane. Nhyam kam me kwÿja krîraxkam me krãptimã ar kurêtuw nhyam me arÿm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxõ nhûrkwã'ÿr prõt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krãptimã aro katormã ne me ûrkwã'ÿr prõt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pãnh Djaxõmê Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwÿ pa 'amÿn aro katon krîraxkam me rûnh'ÿr aro mõn me'ÿr aro bõx. Ne ar'ã 'êx ne kãj bê memã kum,

—Paurmê Xira ar pyka kunîkõt abenmä me kurê'uko ba nhyam me kangao kumex. Nhyam kam ar arÿm jakamdjwÿ bõx. ⁷ Nhyam kam Djaxõ arkum aminhûrkwã jarênh aro djuw mex. Ar ja kunî ne arkum bënjadjwÿr raxbê Xedja kabën kurê. Xedjabê ne me bënjadjwÿr rûnh kunî nhõ bënjadjwÿr. Arkum kabën kurê. Ne mã memã kum, “Bënjadjwÿr rax 'õdjwÿ kute kabëno Xedja jakrenh ne kubê Jeju.” Nãm ar ã memã anhÿr ba, ane. Be, nãm me ã ar'ã me rûnhmä ane.

⁸ Nhyam kam me krãptimê krîraxkam me rûnh kute ja markam arÿm arkam ngyrk ne àkrêo kumex. ⁹ Ne kam Djaxõ Ar kubê pi'õk kapri kumex byn arkum,

—Paur ar ano gê ar mã tẽ. Ar mã tẽm nhjukribit dja bar akubyn ar amã anhõ pi'ók kaprĩ ngã, ane. Ne kam arkum ire nhyr ar akubyn ùrkwãmã tẽ.

Berêjakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹⁰ Nhyr kam Jeju kukwakam me kamy akamãt tãmkam amũ Paurmẽ Xira ar ano. Krĩraxbẽ Berêjamã ar ano. Nhyr ar'ýr tẽ:n kam 'ýr bõx. Ne kam mebẽ idjaer bikprõnh djã'ýr tẽ. ¹¹ Berêjakam me ja ne me kute amak mexo krĩraxbẽ Texarõnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memã Metindjwýnh kabẽn jarẽ nhyr me arým kum kabẽn kĩnh. Kum kabẽn kĩnh ne kam akati kunĩkõt amim pi'ók jarẽ. Metindjwýnh kabẽn'ã pi'ók no'ók jarẽn amim,

—Djãm Paur ar katãt amikabẽn jarẽnhkumrẽx? Djãm ar Metindjwýnh kabẽn'ã pi'ók no'ók kõt amikabẽn jarẽnhkumrẽx? ane. Me kute Paur ar mrãmri Metindjwýnh kabẽn kõt kabẽn jabej ã amim pi'ók jarẽnh ne maro ane. ¹² Me kum kabẽn kĩnhkam ne me krãptĩ tu amim Jeju markumrẽx. Me ni bajtem rũnhbẽ kregujamẽ me my bajtemdjwý krãptĩ tu amim markumrẽx.

¹³ Krĩraxbẽ Berêjakam Paur kãj bẽ memã Metindjwýnh kabẽn jarẽnhõ ba: nhyr amybým krĩraxbẽ Texarõnikakam mebẽ idjaer arým arẽnh ma. Ne kam 'ýr tẽ:n arým kõt bõx. Ne wãkamdjwý me krãptĩmã ar kurẽtuw nhyr me arým kangao kumex.

¹⁴ Nhyr kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngõ raxbẽ pyka kêt'ýr Paur jano. Nhyr Xiramẽ Ximoxi ar arek Berêjakam ar ba. ¹⁵ Nhyr me kamy kwý Pauro tẽ. O tẽ:n kam arým krĩraxbẽ Atẽna'ýr o bõx. Nhyr kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramẽ Ximoxi ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum ikabẽn jarẽ gê ar amrẽ tẽ, ane. Nhyr ar arým akubyn Berêja'ýr akẽx ne.

Atẽnakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹⁶ Nhyr kam Paur arek krĩraxbẽ Atẽnakam arkam amako nhỹ. Arkam amako nhỹn kam arým mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarẽnh kadjy ne me apýnh metindjwýnh karõ krãptĩ nhipẽx ne krĩrax tãmkam kikre kunĩkõt umjuw. Nhyr arým omũn mekam kaprĩre ne. ¹⁷ Ne kam mebẽ idjaer bikprõnh djãkam memã kabẽno ku'ẽ. Me kukjẽro ku'ẽ. Memã 'ã karõo ku'ẽ. Me bajtem kute Mõjdjẽ kabẽnkõt amim Metindjwýnh mar jadjwýmã 'ã ujarẽnhõ ku'ẽ. Ne akati kunĩkõt me krãptĩ kute djwý jamýnh djãkam memã 'ã ujarẽnhõ ku'ẽ.

¹⁸ Nhyr kam apýnh me kukràdjã tũm'ã ujarẽnh djwýnh arým Paur'ýr bõx ne kabẽn ma. Me ja ne me mebẽ epikurẽju kukràdjã'ã ujarẽnh ar ba. Nhyr ate me jadjwý ne mebẽ exoko kukràdjã'ã ujarẽnh ar ba. Amẽ me ja ne me Paur'ýr bõx ne kabẽn man kam arým abenmã kum,

—Je tõ, mýj ne kabẽn krãptĩja bit kute me bamã arẽnhmã? ane. Nhyr me kwý 'ã abenmã kum,

—Bãrãm metindjwýnh bajtem'ã memã ujarẽnh ar ba, ane. Mýkam ne me ã abenmã ane? Bir, Paur kute kãj bẽ memã Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽnhõ bakam. Ne kute kãj bẽ me tyk akubyn tũn'ã ujarẽnh ar bakam. Kam ne me ã abenmã ane.

¹⁹ Me ja ne me Paur kabẽn man kam kum krãn arým o tẽn krãnhbẽ Apaku nhimõk'ýr o bõx. Kam ne me kute aben pydji djã. ²⁰⁻²¹ Nãm me me aben pydji djãkam Pauro bõx ne arým kum,

—Dja ga prĩne me imã arẽ. Aje memã me kukràdjã ny jarẽnhja mýj ne kraxkam kute? Be, ga bõx ne atemã me kukràdjã jarẽ. Mýj'ã ne ga arẽ? ane.

Be, krīraxbê Atēnakam me krī tūm kunīmē me bōx ny kunīmē ne me mā akati kunīkōt abenmā ujarēnhbit. Me abenmā apýnh me ujarēnh ny jarēnh babit nār me me maro krībit. Ne atemā mýjja kupēnh kêt.

²² Nām me Paur kukij nhym arým me aben pydji djábê Apaku nhipōkri kájma djan memā kum,

—Krīraxbê Atēnakam me akrī ga me aje apýnh me anhō we metindjwýnh krāptī mar prāmkmurēx. Arým ne ba omū.

²³ Be, nā bām me anhō kikre kabe'ā tēn apýnh me ō mýjjamā kute amijarēnh djā kumexja pumūnho tēn kam kēn ja'yr ikato. Me anhō we metindjwýnh mar djā'ā kēn jamā ikato. Ga me akabēn'ā kēn no'ók ne. Kamā ne ga me, “Gu me baje metindjwýnh mar kêtjamā rax jarēnh djā kadjy ne gu me kēn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kēn djir kajgo. Aje Metindjwýnhkmurēx mar kêtgam ne ga me aje kēnja djir kajgon kum amijarēnh kajgo. Be, ba ne ba arým ije tāmja mar. Ije Metindjwýnhkmurēx mar. Dja ba Metindjwýnhkmurēx'ā me amā ajarē ga me ama.

²⁴ Be, ta ne pykamē kam mýjja kunī nhipēx. Pykakam mýjjamē kájkwakam mýjjamē kunīmā Bēnjadjwýr djwýnh ne kute o ýr. Kunīmā Bēnjadjwýr djwýnhkam djām me kute kum kikre nhym Metindjwýnh kam ýrmā got? ²⁵ Nār djām mýjja 'ō Metindjwýnh nhō kêt ga me kam aje kum ōrmā? Kati. Be, ta ne kute memā tīn jangjēnh ne memā ākōr jangjēnh nhym me ar ba. Ta ne memā mýjja kunī nhōro nhý.

²⁶ Apýnh me ba djā kunīkōt me bakunī me banhingēt djwýnh pydji nhym Metindjwýnh adjakamā ipēx. Nhym kam ō'ā pyka kunīkōt me ajmān kam ar ba. Metindjwýnh amim me kukām apýnh me bixadjwýr djā'ā karō. Amim apýnh akati'ā karō nhym kōt me aben kukām apōx. Nhym me kukām amim apýnh me ba djā'ā karō nhym me kam aben kukām apōx ne arým kam ar ba.

²⁷ Mýj kadjy ne me ipēx? Bir, me kute Bēnjadjwýr djwýnh jabejmā ne me ipēx. Me gop kute amim mar ne kum katormā ne me ipēx. Djām kute me bajōmā kre rax got? Kati. ²⁸ Metindjwýnh me bamē amijo kajkep. Kute me bamē amijo kajkepkam ne gu me batīn ne amingrēk ne amirīto baba. Ikabēnja kōt me akukrādja jarēnh djwýnh kwý amrēbē: ā memā ane. Ne memā kum, “Gu me babē Metindjwýnh kra”, ane.

²⁹ Be, ta ne kute me banhipēx gu me babē ta krakam kwārik wānh ga me amim, “Be, me ē mex ne umarkōt ne me kute Metindjwýnh karō nhipēx. Kēn karýro nār kryt jakao nār kēno me kute ipēx mex”, kwārik wānh ga me ā amim anhýr kêt. Metindjwýnh ta kute me banhipēxkam kwārik wānh ga me amim anhýr kêt. ³⁰ Be, amrēbē me kute mar kêtgam ne me ā amim anhýro ba nhym Metindjwýnh ate krā. Ne kam ajbir jakam pyka kunīkōt me kunīmā kum, “Me on amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akēx”, ane.

³¹ Be, dja ī pyka kunīkōt me kunīmā axwe pānh jarēn katāt memā o pānhkmurēx. Kute kukwakam memā axwe pānh jarēnh kadjy ne arým amijo Jeju pytā. Arým kadjy kukām 'ā akati jarēnh māmđji. Me kunī kute kum kator ne mar kadjy ne Metindjwýnh arým akubyn o tīn. Me kute tāmwā kute memā axwe pānh jarēnh djwýnhkōt mar kadjy ne arým akubyn o tīn.

³² Nām ā Paur memā ane nhym me arým aprý. Me kute me tyk akubyn tīn jarēnh markam ne me kwý arým aprýo dja. Nhym me kwý kum, —Dja ba me ī ajte 'ā ama, ane. ³³ Nhym kam Paur mā mebé tē.

³⁴ Be, tēm kētri nhym me kwý mā kōt ajkamēn tu amim Jeju markmurēx. Me'ōja nhidjibē ne Dijoni. Nām Apakukam me rūnh bikprōnh djākam me ro'ā

rax. Me'ô nire jadjwý idjibê Tamari. Nhyr me kwýdjwý ar jakôt tu amim Jeju markumrêx.

18

Kôritukam memã Jeju'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Nhyr kam Paur amipãnh krĩraxbê Atêna mên arým krĩraxbê Kôritu'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n 'ýr bôx. ² Ne kam me'ôbê idjaer, idjibê Akwire'ýr bôx. Pykabê Pôtukam ne rwýk djã. Amrêbê ne krĩraxbê Rômakam prômê ro'ã ar ba. Pykabê Itarijkam ne krĩraxbê Rôma. Prôbê Prixira. Ar kam ar ba: nhyr kam bẽnjadjwýr raxbê Kraôdjô mebê idjaer kunĩ jano. Krĩraxbê Rôma kurũm me ano nhyr Akwiremê prô ar arým mekôt katon tẽ. Tẽ:n arým Kôritukam bôx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhyr kam Paur arým Akwire ar'ýr bôx. Ne kam ar ũrkwãkam tẽ.

³ Paurmê Akwire ar àpênh djã kute aben pyrãk. Ar kubê kubêkatio kikre nhĩpêx djwýnh. Kam Paur arým ar ũrkwãkam tẽn arek kam krĩn ar ro'ã kikre nhĩpêxo ba. ⁴ Ipêxo ban kam pi'ók rãrãr kunĩkôt mebê idjaer bikprõnh djã'ýr ban memã 'ã ujarênhõ ku'ê. Nãm mebê idjaermê me bajtembê kregudjwýmã 'ã ujarênhõ ku'ê. Me kukjêro ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Me kute tu amim Jeju markumrêxmã memã 'ã karõo ku'ê.

⁵ Nhyr kam Xiramê Ximoxi ar pykabê Mateni kurũm kôt bôx. Nhyr Paur no kato:n memã arênh prã:m kumrêx ne mã mebê idjaermã kum,

—Mrãmri Jejubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx anhýro ba. ⁶ Nãm memã arênh prã:m nhyr mebê idjaer arým kabẽno apanh ne aprýo ku'ê. Nhyr kam Paur kute me kangao amirĩt kadjy amijã kubêkã karngrõn memã kum,

—Ba te me abê idjaermã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ ga me mã akabẽno ijapanho aku'ê. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwýnhmã kum, “Be, Paur kute me imã arênh kêt kam ne ba me biknor tokry djãkam itokry”, anhýrmã. Jakam dja ba me bajtemmã tẽn memã arẽ.

⁷ Nãm ã memã anen kam arým mebê tẽn me'ôbê Juxu nhũrkwãmã wadjãn kam nhỹ. Juxu ne amrêbê Metĩndjwýnhmã rax jarênhõ ba. Mebê idjaer bikprõnh djã kuri ne ũrkwã. ⁸ Me bikprõnh djã jakam me ô bẽnjadjwýrbê Kripu. Paur Juxu nhũrkwãkam ikwã: nhyr kam Kripu arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Ô kikrekam ôbikwa kunĩdjwý tu amim markumrêx. Nhyr bu'ã krĩraxbê Kôritukam me krãptĩ Paur kabẽn man kam tu amim Jeju markumrêx. Nhyr me arým Metĩndjwýnhmã ngômã me angij.

⁹ Nhyr kam akamãtkam Bẽnjadjwýr djwýnh Paur nokam amirĩt nhyr omũ. Nhyr kum,

—Kwãrĩk wãnh me umaje abinhkrênh kêt. Dja ga memã akabẽn jarênh rã'ã. ¹⁰ Ba ne ba amê amijo ikajkep. Me'ô kute awýr prôt ne ajo bikênh prãm kêtumrêx. Be, krĩrax jakam inhõ me ja krãptĩkam ne me'ô kute ajo bikênh prãm kêtumrêx. Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh kum ane. ¹¹ Nhyr kam arek Kôritukam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarênhõ ba nhyr arým 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apêx.

¹² Nhyr akati 'ôkam mebê idjaer arým akuprõ. Gariju pykabê Akajakam memã bẽnjadjwýrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurêtuw. Abenmã kurêtuw ne arým 'ýr prôt. 'Ýr prôt ne o tým ne pa 'amýn arým me kute memã axwe pãnh jarênh djãkam o bôx. ¹³ Ne kam me rũnhmã kum,

—Me'õ ja ne me ibê ikukràdjã kurêo ban me imã, “Be, ikukràdjã jakõt dja ga Metĩndjwýnhmã rax jarênhõ aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶ NhyM Paur kum amijarênh 'ýr nhyM Gariju kumrêx ne memã kum,

—Je, me'õja ren axwekumrêx. Ren me'õnh bí, nàr ren mýjjaõ akí ba ren arým 'ã me akabêñ ma. NhyM be, ate ga me abê idjaer me akabêñbito angyrk ne me anhidjibito angyrk ne me akukràdjã tũmbito angyrk ne arým o ikunoro aba. Djãm ba ije mýjjaõ kajgo jakõt memã axwe pãnh jarênhõ got? Rũm me mõn wãnh me akukràdjãõ aba. Nãm ã Gariju me bê idjaermã anen arým me anon bõm me kurê. ¹⁷ NhyM kam me bajtembê kregu kunĩ Xoxinio tým. Xoxinibê ne me bê idjaer bikprõnh djãkam memã bẽnjadjwýr rax. Nãm me o tým ne arým me kute memã axwe pãnh jarênh djãja kabem titik ne. NhyM Gariju ate krã nhý.

Prixiramê Akwiremê Apõr ar'ã ujarênh.

¹⁸ NhyM kam Paur krĩraxbê Kõritu tãmkam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arým Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arým Prixiramê Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabê Xirij'ýr tẽmmã. Ne krĩraxbê Xekrere kumrêx'ýr tẽn 'ýr bõx. Bõx kẽtri ne Paur Metĩndjwýnhmã amikabêñ pydjĩn arê. Ne kam amikabêñ kõt amijo tẽn arým aminhinomã amimê nhyM me arým kum krãnh kê, me bê idjaer kukràdjã kõt. NhyM kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tẽ:n kam arým krĩraxbê Epexu'ýr bõx. NhyM kam Prixiramê Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arým me bê idjaer bikprõnh djãkam tẽn memã Jeju'ã ujarênhõ dja. Me kukjêro dja, memã 'ã karõo dja. ²⁰⁻²¹ NhyM me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gê kãjbê ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

NhyM memã kum,

—Kati. Djeruxarêkam me bê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukràdjã tũm mar kadjy arým aben pydjĩ 'ýr. Ije me aben pydjĩ djã nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'ýr. NhyM kam Metĩndjwýnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awýr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arým krĩraxbê Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

²² Tẽ nhyM kam me arým krĩraxbê Xedjarekam kã nhõ nhyM kam wabi, krĩraxbê Djeruxarê'ýr wabin kam 'ýr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã kabêñ mex jarê. Ne kam krĩraxbê Áxiki'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

²³ Ne kam kam ar ba kãjbê 'ãtũm ne ajte tẽ. Tẽ:n kam pykabê Garaxakõt tẽ. Ne kam pykabê Bridjakõt tẽn apýnh Jejukõt me ba djwýnh djãri kunĩkõt memã týx jangjênhõ tẽn mã memã kum,

—Gora tu amim Jeju mar týxkumrêx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt, anhýro tẽ.

²⁴ NhyM kam me bê idjaer'õ nhidjibê Apõr arým krĩraxbê Epexukam bõx. Krĩraxbê Arexãkam ne rwýk djã. Nãm kabêñ mexkumrêx ne kute Metĩndjwýnh kabêñ'ã pi'õk no'õk mar mexkumrêx. Kute memã arênh mexkumrêx nhyM me kãtãm te kute kabêno itymãn kam kutã amikabêno biknoro nhý. ²⁵ Apõr Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã prĩne me bakukãmãre kabêñ kukràdjã mar mexkumrêx. Ne kam no kator mex ne prĩne katãt memã kabêñ jarênh mexkumrêx. Ne kam Djuãõ kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjênhkam me kabêñbit ne kute mar. Kute ja nhjukri Jeju'ã ujarênh kunĩ mar kêt.

²⁶ Apōr ja ne Epexukam bōx ne kam mebê idjaer bikprōnh djà'yr tēn 'yr wadjān arŷm memā 'ā ujarēnho dja. Nām kum me uma kēt ne memā 'ā ujarēnho dja. Nhyŷm kam Akwiremē Prixira ar arŷm 'ā ujarēnh man arŷm o tēn kum arēnh mex. Apōr kute Jeju'ā ujarēnh mar kētja kum arēnh mex.

²⁷ Nhyŷm kam kute pykabê Akajamā tēmmā nhyŷm Jeju kukwakam me kute abeno kamy arŷm memā pi'ōk no'ōk ne. Kute Akajakam Jejukōt me ba djwŷnhmā ōr kadjy ne memā pi'ōk no'ōk ne arŷm Apōrmā kungā. Pi'ōkkam ne me memā 'ā karōn memā kum,

—Dja ga me tu Apōro anhōbikwakumrēx, ane. Nhyŷm kam Apōr me'yr tēn me'yr bōx. Ne kam arŷm me kute amim Jeju marjamā Metindjwŷnh kabēn jarē. Nhyŷm kam me arŷm tu Apōro ōbikwakumrēx. Amrēbē ne Metindjwŷnh tu kum me kaprīkumrēx ne memā amak bō nhyŷm kam me arŷm tu amim Jeju markumrēx. Nām me Apōro ōbikwakumrēx nhyŷm kam memā Metindjwŷnh kabēn jarē: nhyŷm kam me arŷm amū amim mar kamēn kabēn mar rax ne.

²⁸ Nām mā mebê idjaermā me kukāmāre kute Kritu'ā pi'ōk no'ōk jarēn mā memā kum,

—Be, pi'ōkkam Bēnjadjwŷrbē kumkatibē Kritu kute amijo anhyŷrmā kōt ne Jeju arŷm ā amijo ane. Be ga, mrāmri pi'ōk kōt Jejubē me banhō Bēnjadjwŷrbē kumkatikumrēxja pumū. Mrāmri kubē Kritukumrēxja pumū, ane. Nām me krāptī nhipōkri ā memā kabēn mex jarēnho ane nhyŷm mebê idjaer te: kute kabēno itymā te o anen amikabēno biknoro nhŷ.

19

Paur Epexukam Jeju'ā ujarēnh.

¹ Nhyŷm Apōr arek krīraxbē Kōritukam ar ba nhyŷm Paur arŷm atŷx kōt tē. Tēn kam krīraxbē Epexu'yr bōx. Ne kam Kritu nhō me ja kwŷ'yr bōx. Ar ja ne ar kute Metindjwŷnhmā ngōmā me angjēnh djwŷnhbē Djuāo kabēnbit mar.

² Nām ar'yr bōx ne arkum,

—Ar aje tu amim Kritu markumrēxkam djā ne Metindjwŷnh Karō ar ajamŷn ar ajo ba? ane.

Nhyŷm ar kum,

—Kraxje me'ō kute ar imā Metindjwŷnh Karō'ā ujarēnh kētkam ne bar ije mar kētkumrēx, ane.

Nhyŷm Paur arkum,

³—Be, me kute Metindjwŷnhmā ngōmā ar ajangjēnhkam mŷj ne me kute o amirīt kadjy ngōmā ar ajangij? ane.

Nhyŷm ar kum,

—Be, nā bām ar arŷm amikam ikaprīren wānh ijaxwemā inhiren Metindjwŷnh'yr amijo akēx. Kute jao amirīt kadjy me ngōmā ar ijangij. Nām ā Djuāo ngōmā me angjēnho ane, ane.

⁴ Nhyŷm kam Paur arkum,

—Mrāmri ne me amikam kaprīren wānh axwemā iren Metindjwŷnh'yr amijo akēx. Jao amirīt kadjy Djuāo ngōmā me angij. Kamā ne memā kum, “Be, itotokbē ne me'ō bōxmā. Tāmwā dja ga me tu amim markumrēx”, ane. Kritubē Jeju'ā ne ā memā ane. Nām ā Paur arkum ane ⁵ nhyŷm ar arŷm kuma. Ne kam ar tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju markumrēx nhyŷm arŷm kum ngōmā ar angij.

⁶ Ne kam ar krā'ā aminhikra jadjuw nhyŷm Metindjwŷnh Karō arŷm ar 'amŷ. Nhyŷm ar arŷm apŷnh ar kute me kabēn mar kētkam kabēn jarēnho dja,

Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnho dja. ⁷ Kute ngõmã ar angjēnh ja ne Ar kubé 12 pyràk.

⁸ Nhyam kam Paur aben tã mebê idjaer bikprõnh djakam tēn kum me uma kêt ne memã 'ã ujarēnho ku'ê. Nãm aben tã Metĩndjwýnh kute amim me utār ne ar meo ba'ã memã ujarēnho ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Nhyam me kwý amim, "Mrãmri kabēnkumrēx", anhyro krī. Nhyam arým 'ã mytywýbê 3 apēx. ⁹ Nhyam ate, me kwý ta arým amakke kêt ne arým kabēn mar kêt ne me krãptĩ nhipõkri kabēn punuo dja. Ne memã kum,

—Djãm Jejukõt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhyro ku'ê. Nhyam kam Paur mebê Jeju nhõ me jao tēn arým me kãxã meo krī. Me'õbê Xiranu kute memã me kukràdjã jarēnh djakam meo krī. Akati kunikõt memã ujarēnho krī. ¹⁰ Nãm aben tã meo krī nhyam me'ã amex ne ajte 'ã na ne ajte 'ã amex ne ajte 'ã na apēx. Apēx nhyam kam pykabê Adjikkam me õ krī kunikõt ne me arým Paur kabēn ma. Mebê idjaermē me bajtembê kregudjwý ne me Bēnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarēnh ma.

¹¹ Nhyam Paur Metĩndjwýnh kukwakam arým apýnh mýjja pumũnh kêt djari ipēxo ba. Nãm me punuo mexo ba. ¹² Nãm ipēxo ba nhyam me me ļjarop kukõnh djã, nār me õ kubêkã Paurmã o mõn o kupê. Ne kam apýnh me punu djari memã o mõ nhyam me punu kunĩ arým mex ne. Nhyam me karõ punu kunĩ arým memã ire.

¹³⁻¹⁴ Nhyam mebê idjaer kwýja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krī kêt. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr'õ nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jadjuw. Ar kubé 7. Xewabê ne mebê idjaer'õ. Kra ar ta ne amijo me karõ mar mexo ba. Ar me karõ punu kute meo ba'ã Bēnjadjwýr djwýnh Jeju nhidji jarēn kum,

—Bar Jeju kukwakam amã ikabēn. Paur kute kãj bē Jeju'ã memã ujarēnhja ba kukwakam amã ikabēn. On kum anhire. Nãm ar ã memã anhyro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'õ jakam me karõ punu janormã kum Jeju nhidji jarēnh kajgo. Nhyam me karõ punu arým ar aerbê arkum,

—Jeju ije kabēn mar ne Paur ije kabēn mar. Nhyam be, ar ga djãm ije ar akabēn mar got? ane. ¹⁶ Nhyam me'õja me karõ punu kute o baja arým tu aro arĩ ne ar titiko tē. Nãm aro tēn prĩne ar õm ne. Ne arým Ar kubê ar õ kubêkã kadjõn o põx. Ne ar par punu nhyam ar kajgo mã kikre kurũm prõt ne.

¹⁷ Nhyam kam me ar arēnho ipõk ne. Nhyam me kunĩ arým kuma. Mebê idjaermē me bajtembê kregumē krĩrãxbê Epexukam me ja kunĩ arým kuma. Me kunĩ arým umaje madjã kretin Bēnjadjwýr djwýnh Jeju ra:xkumrēxmã kato. ¹⁸ Nhyam kam me krãptĩ kute tu amim Jeju markumrēxja bõx ne tu amijaxwe djari arēnho amirĩtkumrēx.

¹⁹ Nhyam kam mebê wajanga krãptĩ aben totokmã amidjudjy'ã pi'õk no'õk jao bõx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipõkri kum kuton kam kurē nhyam kumex ne. Mýj ne pi'õk pãnh kute nhyam me kum kuto? Bir, pãnh ra:x. Kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprĩ krãptĩ, aben 'ã akre kubé 50.000. Nhyam me tu kum pi'õk kurēn arým kuwykam kunĩ rē nhyam xēr. ²⁰ Nhyam kam me arým týx ne amũ memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnho kumex nhyam me krãptĩ kum kĩnh nhyam me kute tu amim Jeju markumrēxja arým krãptĩ: ne.

²¹ Nãm me ã o ane nhyam Paur õkre kadjwýnhbê arým amim pry karõ djã djirkumrēx ne amim,

—Ba pykabê Matenimê Akajamê 'yr tẽn kam me omũ. Dja ba anen kam arým Djeruxarêmã tẽ. Ne kam krĩraxbê Rõmamãdjwý itẽm prãm kumrẽx, ane. ²² Ne kam amikukãm Matenimã õ àpẽn amãnhkrut jano. Nãm Ximoximê Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabê Adjikkam ar ba rã'ã.

Temexu kute me krãptĩ:mã Paur kurê'uk.

²³ Paur ar ba: nhy m kam krĩraxbê Epexukam me krãptĩ arým ngyrk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krãptĩbê me kute amĩm Jeju mar kurêkam me arým ngyrk ne. ²⁴ Temexubê kryt jakao kikre kryre nhĩpêx djwýnh tũm. Kute kikreti pyrãk ne kikre kryre nhĩpêxo ba. Kikretikam ne me amrêbê Djijanamã amijarẽn djã. Djijanabê ne me õ metĩndjwýnh kajgo'õ. Nãm kryt jakao kikre kryre nhĩpêxo ba. Ne kam kute memã õr pãnh pi'ók kaprĩ jamýn õ àpẽn hmã kungã. Pi'ók kaprĩ rũ:nh ne amýn memã kungã.

²⁵ Nhy m me krãptĩ jadjwý kute ar mýjjao metĩndjwýnh karõ nhĩpêxo ba. Nhy m Temexu õ àpẽn jao akuprõn metĩndjwýnh karõ nhĩpêx djwýnh krãptĩ jadjwýo akuprõn memã kum,

—Ê, ar ikabẽn ma. Gwaj badjãpẽn djã ja djõ'ã ne gwaj mã banhõ pi'ók kaprĩ kumex jamý. Tãm ne gar arým ama. ²⁶ Ê, arým ne gar Paur kute ar amijo ba kõt omũn arým kabẽn kõt ama. Djãm krĩrax jabê Epexukambit ne ar kabẽn ba? Kati, pykabê Adjijja kunĩkõt ne me krãptĩ:bê metĩndjwýnh karõ nhĩpêxja kurêo ban kubê ar meo akêxo ba. Nãm arĩk memã kum, “Djãm metĩndjwýnh karõ nhĩpêxjabê Metĩndjwýnhkumrẽx? Arkati. Kubê Metĩndjwýnh kêt kumrẽx”, anhýr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memã ja jarẽnho ba rã'ã nhy m me krãptĩ arým me baje metĩndjwýnh karõ nhĩpêxja kanga. Djijana nhõ kikretidjwý dja me kum kĩnh kêt. Be, Djijanabê me banhõ metĩndjwýnh raxkumrẽx. Pykabê Adjij kunĩ, kam me kunĩ kum rax jarẽnho ba. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djãkam me kunĩ: kum amijarẽnho ba. Dja me Paur kabẽn man kõt ar amijo ban arým Djijanamã amijarẽn krãta. Nãm ã Temexu memã ane.

²⁸ Nhy m me kute amijã kabẽn ja markam arým ngyr:k ne kãj bê abenmã kum,

—Epexukam me batĩndjwýnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrẽx. Epexukam me banhõ metĩndjwýnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrẽx anhýro kumex.

²⁹ Nhy m me kam me ja djõ'ã kikrepdjĩtã abenkam kanga:o kumex. Ne kam arým Gajumê Arxaku ar pa 'amý. Pykabê Matenikam ne ar abatãnh djã. Paurmê ro'ã ar Epexukam bõx. Nhy m me ar pa 'amýn aro tẽn me bikprõnh djãtimã aro wadjã.

³⁰ Nhy m Paur kute aben nêje me akre kadjj bit me kanga katikõt àrmã. Nhy m Jejukõt me ba djwýnh arým akubyn Paur nê. ³¹ Be, pykabê Adjikkam me bẽnjadjwýr kwý Pauro õbikwa tũm. Ar jadjwý Paur nẽn kum,

—Kwãrĩk wãnh me bikprõnh djãtimã adjãr kêt, ane. Me kute o bikẽn karõ ne ar nê.

³² Nhy m me bikprõnhja ar kanga prõt ne ba. Djãm me krãptĩ kute me kanga kraxkõt mar got? Kati. Nãm me apýnh kabẽn ne. Me kwý 'ã me kabẽn ja jarẽnho amra. Nhy m me kwý 'ã atemã me kabẽn ja jarẽnho amra. ³³ Nhy m me bẽ idjaer arým Arexãrimã 'ã karõ. Kute me nêje me kunĩ kukrãmã ne me kum 'ã karõ. Nhy m me binhikrẽn kadjj te: memã ikra bẽno dja. Nãm bit kute mebê idjaer nêje me bajtemmã kabẽn mã. ³⁴ Nhy m me arým Arexãribê mebê idjaer'õ kõt omũ. Omũn arým kãj bê kabẽno tuknĩn mã abenmã kum,

—Epexukam me banhō metindjwýnhbê Djijana raxkumrêx. Nām me ā anhýro kumex nhym arým me'ā myt ky:n me'ā ora amānhkrut apêx.

³⁵ Nhyam kam krīraxkam me'ā pi'ōk no'ōk djwýnh raxja arým bōx ne memā kabên nhym me arým anhikrê. Nhyam kam memā kum,

—Krīraxbê Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babê metindjwýnh raxbê Djijana nhō kikretio djuw mex djwýnh. Djijana karō ne mrāmri kākwa kurūm ruw. ³⁶ Gu me babê o djuw mex djwýnh nhym pyka kunikōt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrên adjàkrê kêtikumrêx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abōxja djā ne ar me banhō metindjwýnh nhō kikretikam mýjja'ōo akīnh got? Nār djām ar kute me banhō metindjwýnh'ā kabên punu'ō jarēnh got ga me ar'ā ajatom ne? Kati. Nā gām me jakam ar jao abōx kajgo. ³⁸ Be, dja Temexumē metindjwýnh karō nhipêx djwýnh ar kute ar arēnh prām, wānh ne memā axwe pānh jarēnh djā dja. Myt ja tām kam ne memā pānh jarēnh djwýnh kam memā nhý. Gê Temexu ar 'ýr aro bōx ne kum ar arê. Kam ne me kunī kute abenmā axwe jarēnh djā.

³⁹ Nār me aje mýjja 'ōdjwýo aben mar prām jabej dja ga me tu me bakukràdjā kōtbit akuprōn o aben ma. ⁴⁰ Be, jakam me banhō bēnjadjwýr rax arým me bamā uma. Me bakangatikam kute me bamā pānh jarēnh arým me bamā umakumrêx. Godja bēnjadjwýr rax abej me bakukjêr jabej gu me bakangati ja'ā te: baje kum amijarēnhmā, te: aminêje kum bakabēnmā. ⁴¹ Nām ā me'ā pi'ōk no'ōk djwýnh rax memā ane. Ne kam memā kum,

—Aje, me on ajmā, ane. Nhyam me arým ajmā.

20

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bōx 'ā ujarēnh.

¹ Me kangati apêxkam Paur arým amiwýr Jejukōt ba djwýnh 'uw nhym me arým bōx. Nhyam kam meo rōrōk ne memā kum,

—Ba on pykabê Mateni 'ýr. Gora ar amim Jeju mar týx ne 'ā adjukanga kêt, ane. Ne kam me kurūm pykabê Mateni 'ýr tē. ² Nām 'ýr tē:n kam apýnh Jejukōt me ba djāri me omūnho tēn me týxmā memā 'ā karōn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar týxkumrêx, anhýro tē. Nām ā memā anhýr kumexo tē. Ne tē:n kam arým pykabê Krexa'ýr bōx. ³ Ne kam arek kam ar ba nhym 'ā mytyrwý amānhkrut ne ikjêkêt apêx. Nhyam kam bit kute ngōkōt pykabê Xirij'ýr tēmmā. Nhyam mebê idjaer bit kute kam o arīmā. Nhyam kam ate pykabê Matenikōt amipry karō djā dji.

⁴ Nhyam kam me kwý Paur kōt tēmmā. Pykabê Mateni katikōt tēmmā. Pykabê Xirij'ýr ne kōt tēmmā. Xopatu Paur kōt tēmmā. Piju ne Xopatu dji. Krīraxbê Berêjakam ne abatānh djā. Nhyam Arxakumê Xekunu arkōt tēmmā. Krīraxbê Texarōnikakam ne ar abatānh djā. Nhyam ajte Gajudjwý kōt tēmmā. Krīraxbê Tebikam ne abatānh djā. Nhyam ajte Ximoxidjwý kōt tēmmā. Nhyam ajte Xikikumê Krōpimu ar adjwýnhdjwý kōt tēmmā. Pykabê Adjijkam ne ar abatānh djā. Paurkōt ar mōr ne ja. ⁵ Xopatu ar ar ikukām tēn krīraxbê Krōwadjikam ar ikam ama. Badjwý Paur kōt tē. Ba ibê Ruka.

⁶ Apýnh akati wākam ne mebê idjaer amikukràdjā kōt djwýponhbit kuro ba. Nhyam ar ijā akati wā apêx bar krīraxbê Pirpu kurūm, pykabê Matenikam krīraxbê Pirpu kurūm inox ne tē. Tē: nhyam kam ar ijā akatibê 5 apêx. Bar kam krīraxbê Krōwadjikam Xopatu ar 'ýr bōx. Ne kam ar iba: nhyam kam ar ijā akatibê 7 apêx.

Juxiku tŷm ne tyk nhyŷm kute akubyn o tŷn.

⁷ Nhyŷm arŷm ar ijā pi'ōk kamrēk ne. Nhyŷm Jejukōt me ba djwŷnh arŷm akuprō, djwŷy kokjēr kadjy. Jeju kute aminhī'ā djwŷy jakren kokjērja tām ne ajte kute 'ā akren kokjēr ne krēn kadjy akuprō. Nhyŷm Paur arŷm kaj bē memā 'ā ujarēnho dja. Akati nhyŷm tēm kadjy ne 'ā ujarēnho 'iryō dja. 'Ā ujarēnho dja: nhyŷm kam me'ā akamāt kō ipōkri.

⁸ Atemā kikrekam ne me bikprōnh dja. Kikre amānhkrut ne ikjēkēt ne me aben nhiby ipēx. Kŷjrŷm kumoka'ēkam ne me nhŷy nhyŷm me ō ngōnhpōk krāptī. ⁹ Nhyŷm me'ā akamāt kō 'iry: nhyŷm me'ō nōrny nhidjibē Juxiku kre krā'yr'ā nhŷy. Paur memā ujarēnho 'iry: nhyŷm Juxiku arŷm ōtdjwa bŷn mex ne. Nhyŷm arŷm ōt mex ne e u:n mōn tu:k ane. Pykabē mōn tŷm nhyŷm me 'yr ruw ne kumŷ nhyŷm arŷm ty.

¹⁰ Nhyŷm Paur arŷm 'yr ruw. Ne tu tykja nhiby tŷm ne 'amŷnh tŷx ne. Ne memā,

—Kwārīk wānh ga me kam atŷn prām kēt. Arŷm ajte tŷn ne, ane. ¹¹ Ne kam akubyn wabin arŷm djwŷy kokijŷn ō kwŷy krēno nhŷy. Ō kwŷy krēn pan ajte memā ujarēnho krax. Ne o nhŷy: nhyŷm arŷm me'ā ōkrēn'ānh kār mex ne. Nhyŷm kam arŷm tē. ¹² Nhyŷm me ūrkwāmā nōrny akubyn tŷnjao tē nhyŷm arŷm mexkumrēx ne. Nhyŷm kam me arŷm kī:nhkumrēx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwŷnhmā amijarēnh.

¹³ Nhyŷm kam Paur kute bamē Xopatumē ar ijo mōrmā ar imā 'ā karō. Ba ibē Ruka. Nām ar imā,

—Ba dja ba pykakōt krīraxbē Axō'yr tē. Dja ba 'yr bōx ne arŷm ar akōt kāraxkam amŷ tē, ane. Ne kam pykakōt tē. Ar ba ne bar kāraxkam tē. ¹⁴ Tē:n kam arŷm krīraxbē Axō'yr bōx nhyŷm arŷm ar ikōt bōx. Ne kam ar ikōt kāraxmā wadjā. Bar kam krīraxbē Mixini'yr tē:n kam 'yr bōx.

¹⁵ Ne kam ajte ngōkōt tē. Tē: nhyŷm ar ijā akati. Bar ajte tē:n arŷm apēxtibē Kujū'ānh tē. Ne ajte tē: nhyŷm ajte ar ijā akati. Bar tē:n arŷm apēxtibē Xamu'ānh tē. Tē:n kam arŷm krīraxbē Krodjirkam bōx. Ne kam amikrā:n kam ajte ngōkōt inox ne mō. Nhyŷm ajte ar ijā akati. Bar kam tē:n arŷm krīraxbē Miretukam bōx. ¹⁶ Ar ibōx kētri Paur ar imā,

—Gwaj krīraxbē Epexu jaā'ā tē. Ba ren kam tēn pykabē Adjijkam amikrā:, ane. Adjijkam ne krīraxbē Epexu. Nām mebē idjaer bikprōnh dja nhō akatibē Pēxiko majmā Djeruxarē'yr bōxmā. Kam ne amikrā kēt ne tē.

¹⁷ Bar krīraxbē Miretukam bōx nhyŷm Paur arŷm amŷ krīraxbē Epexukam memā amikabēn jano. Nām memā kum,

—Gē amrē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio bajao ba djwŷnh amrē mōn ipumŷ, ane. ¹⁸ Nhyŷm me arŷm wām kabēno tēn o bōx ne memā arē nhyŷm me arŷm kuma. Ne kam arŷm Paur'yr tēn 'yr bōx. Nhyŷm memā kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tē. Ne kam arŷm ar amā ikabēn jarē. Be, nā bām katāt ar amijo iba rā'ā gar arŷm ipumŷn ima. Me anhō pykabē Adjijkam ibōx totokbē gar katāt ije amijo ibakōt ipumŷnhmo krax ne jakam aje ikatāt kōt ipumŷnh rā'ā.

¹⁹ Djā nā bām Bēnjadjwŷr djwŷnhmā idjāpēnh kēt? Nā bām amijo ingrin akrānmā kum idjāpēnh rā'ā ne. Ba kum idjāpēnh ar iba nhyŷm me axwekam irerek iwŷr bōx ba mekam imŷr iba. Nhyŷm mebē idjaer mā: amim ijā karōn ar ijo bikēnho ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djā ne ba ar abē Metindjwŷnh kabēn'ō nēn ar amā arēnh kēt got? Kati. Ar aje mar mexo amū amikamēnhmā ne ba ar amā Metindjwŷnh kabēn kunī jarē. Nā bām ar akrāptī nhīpōkri ar amā arē. Ne ajte ar anhūrkwākōt ar amā arēnho iba.

²¹ Nā bām me abē idjaermā arēn ajte me abajtembē kregumā arē. Ne mā: ar amā, “Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhiren Metindjwŷnh'yr amijo akēx ne tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu markumrēx.” Nā bām ā ar amā ane.

²² Nhyr arŷm jakam Metindjwŷnh Karō mā: Djeruxarē'yr itēm'ā imā karōo dja ba te imātmā. Mŷj dja wākam ikam nē? Kon. Ije mar kēt. ²³ Be, krīrax kunikōt ne me Metindjwŷnh Karō kukwakam imā kabēn jarēn imā, “Dja me mrāmri abē ijē ga mrāmri amitokry kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴ Be, me kute imā ja jarēnhkam ne ba ate ikrā. Djām ba ne ba imā pykakam itīn kīnh got? Amrēbē ne Bēnjadjwŷr djwŷnh Jeju imā idjāpēnh djā'ā karō. Nām imā, “Metindjwŷnh tu kum me kaprī. Djām me ta ne me axwe kēt nhyr pānh kum me kaprī? Kati. Me te axwe kētmā nhyr ta arŷm tu kum me kaprīn memā ijano ba me axwebē me utāro iba. Tām dja ga memā arēnho aba gé me kuma.” Nām Jeju ā imā idjāpēnh'ā karōo ane ba kam ije idjāpēnh djā inomā mēnh prā:m. Jabit imā kīnh. Dja ba inomā kumēn arŷm ikīnhkumrēx. Djām imā pykakam itīn kīnh got? Kati. Jabit imā kīnh.

²⁵ Amrēbē ne ba ar amā, “Arŷm ne Metindjwŷnh kute amim me utār ne ar meo ba 'yr”, anhŷr ne 'ā kāj bē ar amā idjujarēnh ar iba. Be, jakam dja gar akunī ajte ipumūnh kēt. Ja ne ba kuman 'ā ar amā amijarē.

²⁶⁻²⁷ Be, djā ne ba ar amā Metindjwŷnh kabēn kwŷbit jarē? Kati. Ba ne ba ar amā kabēn kunī jarē. Be, mŷj me ajō ga dja gar ī ijā Metindjwŷnhmā kum, “Be, Paur kute imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djakam akuno”? ane. Be, kati. Ar aje te Metindjwŷnhmā ja jarēnhmā. Ba ne ba ar akunīmā kabēn kunī jarē. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kēt.

²⁸ Ije ar amā ja jarēnhkam dja gar ajaxwe kēt kadjy amijāno djan me axwe kēt kadjy me omūnh 'āno dja. Metindjwŷnh Karō ne arŷm ar ajā meo ba djwŷnh rē. Ar ajā me kute Jeju maro ba djwŷnh rē. Ga, mryki'ātomtī pumūnh djwŷnh mā mryo djuw mexo baja pumū. Ar abē me kute Jeju maro aba djwŷnhkam dja gar omūnh djwŷnh kudjwa mā memā kabēn jarēnho aba. Kamrō prōtkam ne Metindjwŷnh arŷm me axweo pānh. Ta kute o pānhkam dja gar ikabēn kōt me omūnh 'āno dja.

²⁹ Be, dja ba tē nhyr itekrekam dja me axwe ar awŷr bōx gar abenkam akā. Ga, rop djākrē mryki'ātomtī katikōt ngjēxja pumū. Nām kwŷ pa nhyr umaje kunī ajmā. Me axwedjwŷ dja me wangij ne Jeju bē ar akwŷo akēx gar akwŷ mekōt ajaxwe. ³⁰ Djām me kātāmbit kute ā ar ajo anhŷrmā? Kati. Ar akwŷ dja gar Jeju bē amijo akēx ne arŷm ajaxwen Metindjwŷnh kupa'ā memā 'ā ajarē. Nhyr kam me kwŷ arŷm ar amaro ban arŷm ar akōt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwŷr ar ajō akēx kēt kadjy dja gar me 'āno dja. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt. Nā bām akatikam ar abē me uma. Ne ajte akamātkam ar abē me uma. Ne ajte imŷrkam ar abē me uma. Ne ar akunībē me umao iku'ē: nhyr arŷm amexbē 3 apēx. Kwārīk wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt.

³² Be, akmere ar arŷm itēm 'yr. Jakam ba arŷm Metindjwŷnhmā ar ajo a'uw. Gēdja ar ajo bakumrēx. Dja gar kabēn ma nhyr arŷm ar amā ajamak mex jangij gar mar mexo amū amikamēn arŷm mar rax ne. Metindjwŷnh tu

kum gwaj bakapri.* Ukapri'ã dja gar kabên man arým ajamak mexo amũ amikamên mar rax ne. Be, dja ĩ Metĩndjwýnh õ me jamã mýjja ngã. Dja gar kabên ma nhyh kute memã mýjja nhõrmã kõt arým ar amã kungã. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djãm ba ne ba imã me'õ nhõ mýjja puro prãm? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nãr kên karýr nãr me'õ nhõ kubêkã ne imã prãm kêtumrêx. ³⁴ Be, ba ne ba inhikrao idjãpênho iku'ê. Bamê iro'ã ar ar bamê ne bar imã mýjja prãm jabej ba ba inhõ pi'ók kapriõ ar amim kuby. ³⁵ Mýj kadjy ne ba ã idjãpênho ane? Bir, dja gar iman arým ikudjwa ã adjãpênho anen kam amikutã me õ mýjja kêtã mýjja nhõro aba. Dja gar kam Bẽnjadjwýr djwýnh kabên ma. Nãm memã kum, "Ga amikutã memã mýjja ngãn kam arým akĩnh ne. Kam akĩnh me kute mebê mýjja jamýnhkam kĩnhja jakrenh mex", ane. Be, ije me amã ikabên jarênh ne ja. Tãm ne ja.

³⁶ Nãm ã Paur memã anen kam arým kõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã kabên. Nhyh me kunĩdjwý Metĩndjwýnhmã kabêno nhý. ³⁷ Nhyh kam me Paurkam mýro kumex ne aben nhitepã o rõrõk ne ine kaõ. ³⁸ Paur kute memã kum,

—Jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt, anhýrkam ne me kapri:re. Ne kam kã nhikwã djã'ýr kõt mõ.

21

Paur akubyn Djeruxarê'ýr tēm.

¹ Bar kam mebê tēn kàraxmã wadjàn amũ mebê inox ne. Ne kam apêxtibê Kux kõnh tē. Ne tē:n arým 'ýr bõx. Nhyh kam ar ijã akati. Bar ajte tē:n kam apêxtibê Rodji'ýr bõx. Ne ajte tē:n kam krĩraxbê Patara'ýr bõx. ² Ne kam wabin kàrax 'õdjwý jabej ne arým kum ikato. Pykabê Penixij'ýr ne kàrax mõrmã. Bar kum wadjàn ajte inox ne. ³ Ne tē:n kam amybỹm apêxtibê Xipre pumũ. Ne kam tē:n ar idjuge'ãnh amipãnh Xipre mēn tē:n arým pykabê Xirij tēpo tē. Ne tē:n arým krĩraxbê Xiru'ýr bõx. Kam ne kàraxkam me kute kàkam jēnh kadjãmã.

⁴ Bar kam wabin Jejukõt me ba djwýnh jabej mõn arým me kwýmã ikato. Ne kam mekam ar iba: nhyh kam ar ijã akatibê 7 apêx. Ar ijã akati apêx kētri ne me Metĩndjwýnh Karõ kukwakam Paurmã kum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarēmã àbir kêt, ane.

⁵ Nhyh arým ar ijã akati apêx bar tē. Nhyh me kunĩ ar ikõt kàrax'ýr tē. Me mýmē me niremē me prĩremē ne me ar ikõt mõ. Ba me mõn arým krĩrax kurũm ikato. Ne kam ngõ mýrri ikõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã ikabên. ⁶ Bar kam memã kum, "Bar on", anen kam arým kàraxmã wadjàn nhý. Nhyh me akubyn ũrkwãmã akēx ne.

⁷ Bar kam amipãnh krĩraxbê Xiru mẽ. Ne tē:n kam arým krĩraxbê Tomedja'ýr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arým wabi. Nhyh ar ijã akati pydji apêx. ⁸ Nhyh akati bar arým mebê tē. Ne tē:n arým krĩraxbê Xedjare'ýr bõx. Ne kam wabin arým Piripi nhũrkwãmã wadjã. Amrêbê ne Piripibê me kute amim Jeju mar o djuw mex djwýnh'õ. Ar kubê 7 kõt kubê meo djuw mex djwýnh'õ. Piripi ajte me kute mar kêtjamã Jeju'ã ujarênh ar ba. ⁹ Kra ni ne amãnhkrut ne amãnhkrut. Kraxje ar mjēn kêt rã'ã. Ar kubê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh.

* **20:32** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyh pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtã. Nhyh be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

10 Bar Piripi nhŭrkwākam nhŷ: nhym ar ijā akati krāptī apēx. Nhym arým pykabē Djudēja kurūm me'ōbē Agabu bōx. Kubē ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō. 11 Agabu ar iwýr bōx ne arým Paur pre djā bōn kuby. Ne kam o aminhinýxmē amite djuwpre. Ne kam ar imā,

—Be, Metindjwýnh Karō ar amā, “Djeruxarēkam mebē idjaer dja me ā pre djā djwýnhja djuwpreo ane. Ne kam arým me bajtemmā kanga.” Nām ā ar amā ane. Nām ā Agabu ar imā ane.

12 Bar kuman arým tu Paurmā kum,

—Kwārīk wānh Djeruxarēmā atēm kēt, ane. Nhym Jejukōt me ba djwýnh, Xedjarekam ar ba tūmjadjwý ar ikōt ā kum ane.

13 Nhym Paur ar imā,

—Mýkam ne gar amýro imā ikaprī jadjāro dja? Kwārīk wānh me idjuwpre. Godja me wākam ibīn jabej. Bēnjadjwýr djwýnh Jejumā idjāpēnhkam ibīn jabej. Kwārīk wānh rā'ā, ane.

14 Nā bām ar te: nēn kam kum,

—Aj, Bēnjadjwýr djwýnh kute amim ajā karō kōt gē ā ajo tēmo ane, anen arým anhikrē.

15 Nhym ar ijā akati ja kwý apēx bar arým amijo atom ne arým Djeruxarē'ýr tē. 16 Nhym Xedjarekam Jejukōt me ba djwýnh kwý ne ar ikōt tē. Ar me'ōbē Maxō japrōn ar ikōt o tē. Apēxtibē Xiprekam ne abatānh djā. Jejukōt ba tūm. Djeruxarēkam ne ō kikre. Ō kikrekam ar inhýr kadjy ne ar aprōn aro mō.

Djeruxarēkam bōx ne kute Metindjwýnhmā amijo mex.

17 Bar Djeruxarē'ýr tē:n kam arým 'ýr bōx. Nhym Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumūn kam kīnhkumrēx ne ar imā kabēn mex jarē. 18 Nhym ar ijā akati. Bar kam ije Xijagu pumūnh kadjy Paurkōt 'ýr tēn 'ýr bōx. Nhym me kute Jeju nhō me jao ba djwýnh kunī kam nhŷ. 19 Nhym Paur arým arkum kabēn mextire jarē. Ne kam arkum apýnh me bajtemkam āpēnh'ā ajarē. Kute apýnh mýjja nhípēx'ā prīne ajarē.

20 Nhym ar kute ja markam arým Metindjwýnhmā rax jarē. Ne kam arým Paurmā kum,

—Be, akmere, ga, mebē idjaer kute tu amim Jeju markumrēxja arým krāptīja pumū. Me me'ā akrekam ne mebē 1.000'ā akre krāptīkumrēx. Ne kam me kunī Mōjdjē kukrādjā'ā notý:x. 21 'Ā no týx nhym me kwý arým ajā 'ēx ne memā ajarē. Ne memā kum, “Paur arīk apýnh me bajtemkōt ban mebē idjaerbē Mōjdjē kukrādjā kurēo ba. Ne mā memā kum, ‘Kwārīk wānh me akra my nhinhu kā rēnh kēt ne kwārīk wānh me bakukāmāre kukrādjā mar ne kōt amijo aba kēt', anhýro ba.” Nām me kwý ā memā ajā 'ēxo ane.

22 Be, me kwý kute ajā 'ēxo anhýrkam dja me mrāmri abōx jarēnh man arým akadjy akuprō. 23 Be, djām aje mebē idjaerbē Mōjdjē kukrādjā kurēo aba? Kati. Gadjwý ne aje katāt mar ne kōt ar amijo aba. Me kute katāt aje amijo abakōt amā kator kadjy dja ga ar ikabēn man kōt amijo tē. Be, me babē idjaer ar amānhkrut ne amānhkrut arým Metindjwýnhmā amijārēn kum, “Bar Mōjdjē kabēn kōt amā amijo mex.” Nām ar ā kum anen kam arým amijo mex.

24 Dja ga ar kudjwa Metindjwýnhmā amijo mex ne Mōjdjē kukrādjā kōt ar aro'ā akrānh kēnh ne. Dja ga anen kam memā ar akrānh kēnh kunō pānh. Dja mebē idjaer kute amim Jeju mar arým kōt apumūn ajā abenmā kum, “Be kati. Nām me Paur'ā 'ēx. Ga, me bakōt kute katāt Mōjdjē kabēn mar ne kōt amijo tēmja pumū”, ane. Dja me ā ajā anen arým akubyn akam kīnh ne.

²⁵ Be, mrãmri dja gu me babê idjaerbit katàt Mõjdjê kabẽn man kõt ar amijo baba. Nhyr me, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babê idjaer kõt ar amijo ba kêt. Gwaj amrêbê arým me kady Mõjdjê kabẽn ngrêrebit 'ã pi'õk no'õk ne memã kum, "Me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxjamã mry bĩn kwãrik wãnh krẽn kêt. Kwãrik wãnh mry kamrõ krẽn kêt. Mry me kute mut djêo bĩn kwãrik wãnh ãr ne krẽn kêt. Kwãrik wãnh aprõ djwýnh kupa'ã akurê aba kêt. Nãr, kwãrik wãnh amjên djwýnh kupa'ã akurê aba kêt", ane. Gwaj ã memã ane. Kam dja me Mõjdjê kabẽn ngrêre jakõtbit amijo ba. Nãm Xijagu ar ã Paurmã ane.

²⁶ Nhyr me'ã akati nhyr Paur arým me kabẽn man kõt amijo tẽ. Nãm ar amãnhkrut ne amãnhkruto tẽn ar ro'ã Metĩndjwýnhmã amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjãn me kady Metĩndjwýnh mar djwýnhmã kum,

—Ar ijã akatibê 7 apêxkam dja bar arým amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metĩndjwýnhmã mry bĩn kady mryo bõx, ane.

Me kute Paur pa 'amýnh ne uwpre.

²⁷ Nhyr kam ar'ã akatibê 7 apêx 'ýr nhyr me bẽ idjaer pykabê Adjij kurũm bõxja arým Paur pumũ. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar ba nhyr me omũ. Ne kam me me kunimã kurêtuw ne arým pa 'amý. ²⁸ Pa 'amýn o djan 'ã 'êx ne kãj bẽ memã kum,

—Ë me abê idjaer, amibêx ne ar ikõt o kangõ. Ota, me'õ ja ne bar arým ar amã arẽ. Nãm me bẽ ar inhõ me wýnh kurêo ba. Nãm ajte me bẽ Mõjdjê kukràdjã kurêo ba. Nãm ajte me bẽ kikreti ja kurêo ba. Nãm apýnh me ba djãri kunikõt me kunibê kurêo ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kreo àpnu. Nãm arým amikõt me bajtembê kreguo wadjã nhyr Metĩndjwýnhbê arým kikreti kre punure ne. Nãm me ã Paur'ã 'êxo ane.

²⁹ Be, amũ jakam ne Paur krĩraxbê Djeruxarêja tãmkam me'õ bajtemmẽ ro'ã tẽ. Idjibê ne Krõpimu. Me bajtem nhõ krĩraxbê Epexukam ne Krõpimu abatãnh djã. Amũ jakam ne kubajtemjamẽ ar ro'ã tẽ nhyr me arým ar omũ. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhyr me arým omũn arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, arým ne Paur Metĩndjwýnh nhõ kikretimã me bajtemo wadjã. Nhyr Metĩndjwýnhbê arým kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nãm me anen kam arým krĩraxkam me kunimã Paur kurêtuw. Nhyr me arým prõt ne 'ã akuprõ. Ne arým Paur pa 'amýn Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm bjêro mõn o katon kam pãnh 'ã ijê. ³¹ Ne kam bit kute Paur bĩnmã o dja. Nhyr me'õ arým krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr'ýr tẽ. Bẽnjadjwýr ja ne me krãptĩ: kubê 1.000mã nhý. Nhyr me'õ arým bẽnjadjwýrja'ýr tẽn kum,

—Ë, bẽnjadjwýr, krĩraxbê Djeruxarê jakam me kunĩ arým kangao kumex, ane.

³² Nhyr bẽnjadjwýr amikrà kêt ne õ krãkamngõnh mõn meo ba djwýnhmẽ ro'ã meo mõ. Meo ba djwýnh ne krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100o ba. Nhyr bẽnjadjwýr meo mõn me'ýr prõt ne. Nhyr me krãptĩ arým krãkamngõnh pumũn umaje Paur titik krãta.

³³ Nhyr krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr Paur'ýr bõx ne pa 'amýn õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum, "Kãxirãx amãnhkruto uwpre", ane. Nhyr me arým uwpre. Nhyr arým bu'ã me ku'ê kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ ne ja? Mýj ne o ajkê? ane. ³⁴ Nhyr me kãj bẽ 'ã kum apýnh kabẽn kwý jarẽ. Nhyr me kangao kumexkam te: kute me mar mexmã. Ne kam õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum,

—Me banhô kikretimã o wadjà, ane. ³⁵ Nhyr me o mõn arým kikreti'ã me àbir djà'ýr bôx. Ne arým 'amýn kãjmã mebê arïn o mõ. Me àkré kumexkam ne me kãjmã mebê Paur jarïn o mõn o wabi. ³⁶ Me krãpti: ne me kôt mõn kãj bê memã kum, “Me tu abĩ. Me tu abĩ”, anhýro mõ.

Kute me krãpti:mã amijarênh.

³⁷ Nhyr kam me bit kute aminhõ kikretimã Pauro àr 'ýr nhyr mebê kregu kabênkam arým krãkamngõnh nhõ bënjadjwýrmã kum, “Ba amã ikabên jarê”, ane.

Nhyr kum,

—Je, djãm mebê kregu kabênkam ne ga akabên mex? ³⁸ Djãm abê Edjitukam me'õwã kêt? Òbê ne me krãptimã bënjadjwýr kurêtuw nhyr me arým kangao kume:x ne. Nhyr kam kapôt kukritmã me àprãr krãpti: kubê 4.000o kato. Djãm abê tãmwã kêt? ane.

³⁹ Nhyr Paur kum,

—Kati. Ibê mebê idjaer'õ. Krĩraxbê Taxukam ne irwýk djà. Taxu kute pykabê Xirxijkam apýnh krĩrax djari krãpti jakrenh mex. Me ja ne ijo õ me wýnh. Ba me krãpti ren kute ibĩjamã ikabên jarê, ane.

⁴⁰ Nhyr kum, “Ajrã”, ane. Nhyr àbir djà'ã djan me binhikrênh kadjy arým memã aminhikra bê. Nhyr kam me arým binhikrênhkumrêx. Nhyr arým mebê idjaer kabênkam memã kabên jarê.

22

Paur me krãptimã kabên.

Kar 9.3, 26.13

¹ Memã kabên ne memã kum,

—Akmere ar, ba aminêje me amã ikabên jarê. Dja ga me ikabên ma, ane.

² Paur ne mebê idjaer kabên djwýnhkam memã kabên jarê nhyr me arým tu binhikrênhkumrêx ne.

³ Nhyr kam ajte memã kum,

—Ibê ne mebê idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krĩraxbê Taxukam ruw. Ne kam krĩraxbê Djeruxarêja tãmkam ijabatàn djã. Gamarij ne prĩne imã me bakukãmãkjê kukràdjã jarê ba prĩne mar mexkumrêx ne. Nã bãm Metindjwýnh kabên'ã ino týx ne. Mytja tãmkam ne gar akunĩdjwý ã kabên'ã ano týxo ane. ⁴ Ba 'ã ino týx ne kam me kute amim Jeju maro ibikênhõ iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikênhõ iba. Ne mã me mymê me nire djuwpren mã mebê ijê djãmã meo mrã.

⁵ Be, me rũnh dja ar amã, “Be, kôt ne Paur arê”, ane. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxmê apýnh me rũnhmê dja me ã me amã ane. Me ta ne me me'ã pi'õk no'õk ne imã kungã. Ba kam krĩraxbê Tamagumã o tẽ. Nã bãm bit ije kam mebê idjaer rũnhmã o itẽmmã. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarêmã meo imõrmã nhyr me kute kam me axwe pãnh jarênhmã. Ja kadjy ne ba bit ije memã pi'õko itẽmmã.

⁶ Nã bãm me'ýr o tẽn arým krĩraxbê Tamagu tẽpo tẽ. Nhyr arým kãjkwa nhipõkri myt nhý nhyr ijaêrbê arým kãjkwa kurũm mýjja adjênhõ prĩne ikurwý. ⁷ Ba kam arým tu pykabê tým ne me'õ kabên ma. Nhyr imã, “Xaur, Xaur mýkam ne ga me kute amim imaro abikênhõ aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikênhõ aba pyràk”, ane.

⁸ Ba kam kum, “Bënjadjwýr, mýj me ajõ ga ne ga imã akabên”? ane.

Nhym imã, “Ba ibê Jeju. Krĩraxbê Nadjarekam ijabatànň dja. Nã gãm me kute amim imaro abikẽnho aba ne aje ba mãn ijo abikẽnho aba pyrãk”, ane. ⁹ Nhym ar ikõt mõrja ne ar mrãmri adjẽnň pumũn arým kam tĩn prãm ne. Nhym be, kabẽnja ne ar kute mar kêt. ¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj dja ba nẽ”? ane.

Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh imã, “On kãjmã djan amũ krĩraxbê Tamagumã wadjã. Kam dja me’õ awýr bõx. Ba ne ba arým amim ajã karõn arým kum arẽ. Tãm dja ikukwakam amã ikabẽn jarẽn amã ’ã karõ. Dja ga ikabẽn man kõt ar amijo aba.” Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh imã ane.

¹¹ Be, mýjja inokam adjẽnň týt x ba kam arým ino rã. Nhym ar ikõt mõrja arým inhikra ’amýn ijo mõ ba arým Tamagu’ýr bõx.

¹² Nhym kam me’õbê Ananij arým iwýr bõx. Ananij ne katãt Mõjdjê kukràdjã man kõt ar amijo ba nhym Tamagukam mebê idjaerja kunĩ mex jarẽ. ¹³ Ananij iwýr bõx ne djan imã, “Akmere Xaur, on akubyn arĩt mex”, ane. Ba kam arým myt tãmkam akubyn irĩt mex ne kãjmã ikrãn omũ.

¹⁴ Nhym imã, “Metĩndjwýnh kute me bakukãmãkjẽo ba djwýnh ne arým amijo apytã. Arým ne amim ajã karõ. Tãm dja ga ama. Arým ne ga me’õ katãt kute amijo ban axwe kêtukumrẽxja pumũ. Arým ne ga Jeju pumũn kabẽn ma. Ja kadjy ne arým amijo apytã. ¹⁵ Ga dja ga aje mýjja pumũnh ne mar kõt me kunĩmã ’ã ajarẽ. ¹⁶ Be, mýj kadjy ne ga nhý? Aje, kãjmã dja. Ba Metĩndjwýnhmã ngõmã ajadjã. Ga, me ngrã tykkam me kute amipõnh ne arým mexja pumũ. Gadjwý dja ga Bẽnjadjwýr djwýnhmã amijo a’uw gẽ amã axwe kêt jarẽ ga kum amex.” Nãm ã Ananij imã ane. Nãm ã Paur me krãptĩmã ’ã ujarẽnho ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarẽkam bõx. Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjãn arým Metĩndjwýnhmã ikabẽno nhý. Kum ikabẽno nhý nhym arým Bẽnjadjwýr djwýnh inokrekam amirĩt ba omũ. Nhym imã, “Aje, amikrà kêt ne on Djeruxarẽ kurũm akato. Dja ga te memã ijã adjujarẽnň ar aba nhym me amim amar kêtukumrẽx”, ane.

¹⁹ Ba kam kum, “Kati Bẽnjadjwýr djwýnh, dja me ima. Ba ne ba apýnh mebê idjaer bikprõnh djãkam nrãn me kute amim amar jabej mõ. Ne me titik ne mebê ijẽo iba. ²⁰ Nhym me kute ajã ujarẽnň djwýnh Exewão bĩno mõ ba arek me kuri dja. Ne memã kum, ‘Ajrã me on abĩ, anhýro djan kam memã kubẽkã jamýn o dja. Nã bãm ã imã me kurẽo ane nhym me kunĩ kute imar”, ane.

²¹ Nhym imã, “Kati, on akato. Dja ba amũ: apýnh me bajtem ba djari me’ýr ajano ga me’ýr mrã.” Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh imã ane. Nãm ã Paur memã ane.

Me krãptĩja ajte Paurkam ngyrk.

²² Nãm me arek maro dja nhym kam me bajtemmã amitẽmja jarẽ. Nhym kam me arým tu ngyrk ne. Ngyrk ne on kãj bẽ kabẽno kumex ne krãkamngõnhmã kum,

—On me abĩ. Axwekumrẽx. Tĩn ne ar bakam ne punukumrẽx, ane.

²³ Nãm me kãj bẽ kabẽno djan arým aminhõ kubẽkã krãkão põx ne kurẽn kãjmã pyka rẽnho dja. Me ngyrk týt:xkam ne me ã amijo ane. ²⁴ Nhym kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr me omũn arým õ me jamã ’ã karõn kum,

—Me kikretimã Paurõ wadjã. Mrykã punõo kaprẽprẽk gẽ tokry pymaje axwe’õ kõt amijarẽ. Ba gop me ’ã kabẽno kumex krãkõt kuma, ane. ²⁵ Nhym me arým kadjy djudjẽdjẽo uwpreo dja. O dja nhym Paur arým mebê 100o ba djwýnhjamã kum,

—Ë, dja ga me ikukjan ima. Krîraxbê Rômakam me ja ne me ijo aminhõ. Me bakukràdjà kôt ne me kute me axwekumrêx jabej me kukjêr kumrêx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprêprêk. Kraxje me aje imar kêt kam ne ga me tu ikaprêprêko mõi, ane.

²⁶ Nhy m meo ba djwýnh kuman arým uwpre kangan krâkamngõnh nhõ bënjadjwýr rax'ýr tèn kum,

—Ë, aminêje Paur kukja. Gwaj ren bakukràdjà kupa'ã o ajkê. Be, krîraxbê Rômakam me ja ne me Pauro aminhõ, ane.

²⁷ Nhy m krâkamngõnh nhõ bënjadjwýr rax arým 'ýr tèn 'ýr bõx ne kum,

—Djãm mrãmri nè krîraxbê Rômakam me ja ajo aminhõkumrêx? ane.

Nhy m kum, “Nà”, ane.

²⁸ Nhy m bënjadjwýr kum,

—Be, Rômakam me ja kute ijo aminhõ kadjy ne ba arým pãnh pi'ók kaprî kumex ne memã kungã. Mýj ne ga gadjwý memã nè? ane.

Nhy m Paur kum,

—Rômakam me ja ne me ibãm kute idjiro aminhõ. Ibãm kôt ne me ijo aminhõ, ane.

²⁹ Nhy m me bit kute kaprêprêk 'ýrja arým umaje kum kre rax ne dja. Nhy m krâkamngõnh nhõ bënjadjwýr raxdjwý kute Rômakam me ja kute Pauro aminhõja markam arým umaje tîn prãm. Kabênkôt me kute uwprekam ne umaje tîn prãm.

Paur kute me rûnh krãptîmã amijarênh.

³⁰ Nhy m kam me'ã akati nhy m bënjadjwýr bit kute kraxkôt marmã. Bit kute me bê idjaer kute Paurmã axwe jarênh kraxkôt marmã. Nãm arým 'ã kãxirãx bõn kum ire. Ne kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýrmê me rûnh kunîmã amikabên jano. Me Paur'ã bikprõnhmã ano. Nhy m me arým 'ã akuprõ. Nhy m kam me Pauro tèn me ipõkri kudja.

23

¹ Nhy m kam Paur me rûnhkam no djar tÿxkumrêx ne memã kum,

—Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tèn kam amiwýr amijo bõx ne arým amim, “Djã ne ba amikam mýjja'õ ma nhy m me ibê ijê? Katî. Ije amikam mýjja'õ mar kêt ne katàt Metindjwýnhmã idjãpênh ar iba. Akati jakam ne ba katàt kum idjãpênh rà'ã ne. Metindjwýnh ne prîne ipumûn ima.” Nã bãm ã amimaro ane.

² Nhy m kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax Ananij Paur bu'ã me ku'êmã 'ã karõn kum,

—Me on ajkwabê kurwa, ane. Nhy m me arým kurwa.

³ Nhy m Paur kum,

—Ga ne ga ajêx ne amijo Metindjwýnh maro aba. Metindjwýnh dja ï gadjwý akurwa. Dja ï amã ajaxwe pãnh jarê. Nã gãm me bakukràdjà kôt aje ikukjêr ne imã mýj ijaxwe pãnh jarênhmãn ate me bakukràdjà kupa'ã ijã memã apnê nhy m me ikurwa, ane.

⁴ Nhy m kam bu'ã me ku'ê kum,

—Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxmã ne ga adjãkjêro dja. Djãm ã me kute kum anhýr got? ane.

⁵ Nhy m Paur memã kum,

—Akmere ar, kubê me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxkôt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ã kum anhýr kêt. Be, Metindjwýnh ne

memã kum, “Kwãrîk wãnh me bënjadjwýrmã adjàkjêr kêt”, ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Kam ba ren kum idjàkjêr kêt. Nãm ã Paur memã ane.

⁶⁻⁸ Ne kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, ibu'ã me ku'e jabê ne mebê xadjudjêu nhym jabê mebê pardjêu, ane. Be, mebê xadjudjêu ne me amikukràdjã kôt mã memã kum,

—Me tyk akubyn tîn kêt ne Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kêt ne me karô kêt, anhÿro ba. Nhym be, mebê pardjêu ne me mã memã kum,

—Kati. Mrãmri me tyk akubyn tînkumrêx. Mrãmri Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnhkumrêx. Mrãmri me karôkumrêx, anhÿro ba. Paur apÿnh me ja kukràdjã ja man arým mebê pardjêu kôt amikabên djin kàj bê me rûnhmã kum,

—Be, akmere ar, ibê mebê pardjêu'ô. Ibãm kute idjirbê mebê pardjêu'ô. Be, mrãmri dja Metindjwýnh akubyn me tyko tînkumrêx. Ja ne ba tu amim markumrêx. Ije mrãmri me tyk akubyn tînja jarêhno ibakôt ne gar imã ijaxwe jarên we ijaxwe jabej ikukjêro nhÿ. Nãm ã memã ane nhym mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê aben kukràdjã mÿr jabej arým abenkam ngyrk ne aktã kabêno aben japanho kumex. Nhym kôt me krãptî: apÿnh kabêno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhym mebê idjaer kukràdjã mar djwýnh kwÿ kãjmã dja. Ar kute mebê pardjêu kukràdjãkôt amijo baja kãjmã djan arým Paur nêje memã bën tÿx ne memã kum,

—Djãm me karô mex kukwakam nâr Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kukwakam me akubyn tîn jarênhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ã axwe nhôn ren kam Metindjwýnh bakurê djwýnh. Nãm ar ã memã ane ¹⁰ nhym me arým kabên mÿr jabej kangao kumex. Nhym kam krãkamngôn nhô bënjadjwÿr rax amim,

—Je, me kute arým abenmã Paur nhirênh 'ÿr pyrãk, anen arým krãkamngônmmã kum,

—On me 'ÿr rwÿn pa 'amÿn o katon me banhô kikretimã o wadjã, ane. Nhym me arým o wadjã.

¹¹ Nhym arým me'ã akamãt nhym Bënjadjwÿr djwýnh arým tên kuri djan kum,

—On atÿx ne akînh. Ga arým mrãmri Djeruxarê jakam ijã memã adju-jarênhkumrêx. Dja ga î krîraxbê Rômamakmdjwÿ ã adjujarêhno ane, ane.

Me kute Paur bîn kadjy kute o aben mar.

¹² Nhym arým 'ã akati nhym mebê idjaer kwÿ me kãxã aben kôt kabên djin abenmã kum,

—Dja gwaj baje mrãmri Paur bînkumrêx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajô Paur bîn kêtri mÿjja'ô krê nâr ikô gora gê Metindjwýnh gwaj bajôn h bî. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajôn h bî, ane. ¹³ Me krãptîbê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ã abenmã Paur'ã karôo ane. ¹⁴ Ne kam me rûnh'ÿr bôx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwÿrmê mebêngêt'ÿr bôx. Ne kam memã kum,

—Ba me ije Paur bînkumrêx kadjy arým aben kôt ikabên djirkumrêx ne abenmã kum, “Kwãrîk wãnh gwaj mÿjja'ô krên ne kôt bakôm kêt. Gwaj baje Paur bînkambit dja gwaj banhô kwÿ krên kôt ikô. Dja gwaj bajô bajêx ne mÿjja'ô krên kôt ikô nhym arým Metindjwýnh gwaj bajôn h bî. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajôn h bî.” Nã bãm me ã abenmã ane. ¹⁵ Kam ne ba me me amã arê. Me ije bînkumrêx kadjy dja ga me krãkamngôn nhô bënjadjwÿr'ÿr tē. Gamê me rûnh 'ôdjwÿmê 'ÿr tēn kum Paur'ã a'uw ne kum, “Ajte akatikam me

imã Pauro rwý ba me prïne kukjêr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. Nhyr arým o kato ba me arým kubí. Me awýr bôx kêtři ba me tu bñnkumrêx. Nãm me ã me rñnhmã ane.

¹⁶ Nhyr kam Paur tamdjwý arým me kute ingêt kangrônň jarênh ma. Ne kam me krâkamngônň nhô kikretimã wadjân arým Paurmã me arê.

¹⁷ Nhyr kam Paur amiwýr me krâkamngônň krãpti: kubê 100o ba djwýnh'ôja 'uw nhyr bôx. Nhyr kum,

—Ê, anhô bñnjadjwýr'ýr bôktijao tẽ. Nãm kute kum mýjja'ô jarênhmã, ane.

¹⁸ Nhyr arým 'ýr o tẽn ô bñnjadjwýr'ýr o bôx. Bñnjadjwýr nhidjibê ne Kraôdjô Rixijanň. Nãm 'ýr o bôx ne kum,

—Aje me'ôbê ijê nhidjibê Paur ne amiwýr ijuw ne imã, “Ê, anhô bñnjadjwýrmã bôktijao tẽ. Nãm kute kum mýjja'ô jarênhmã.” Nãm ã Paur imã ane, ane.

¹⁹ Nãm meo ba djwýnh kum ane nhyr arým bôkti pa 'ãbyn amũ o tẽn me kãxã kum,

—Mýj ne ga aje imã arênhmã? ane.

²⁰ Nhyr kum,

—Mebê idjaer arým aben kôt kabên dji. Me kute amã arênh ga aje me rñnhmã ajte ngêtwa Pauro akator nhyr me we kute prïne kukjêr mexmã.

²¹ Kwãrik wãnh ga memã o akator kêt. Me kubê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ngêtwakam amako nhý. Me kute tu bñnkumrêx kadjy arým abenmã kum, “Kwãrik wãnh gwaj mýjja'ô krên ne kôt bakôm kêt. Gwaj baje Paur bñnkambit dja gwaj banhô kwý krên kôt ikô. Dja gwaj bajô 'êx ne mýjja'ô krên kôt ikô nhyr arým Metindjwýnh gwaj bajônň bñ. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajônň bñ” Nãm me ã abenmã ane. Ne kam jakam me kute bñ kadjy akabênkam amako nhý. Nãm ã bôkti bñnjadjwýrmã ane.

²² Nhyr krâkamngônň nhô bñnjadjwýr rax arým kum,

—Aj, aje imã arênhja kwãrik wãnh me'ômã arênh kêtukumrêx. Aj mã, ane.

Me kute Xedjare'ýr Pauro môr.

²³ Ne kam amiwýr krâkamngônň kubê 100o ba djwýnh amãnhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krâkamngônň kubê 200mã arê gê me amijo atom. Me ajã kãjbê kô 'irykam, 21 orakam dja ga me krĩraxbê Xedjare'ýr môr. Mebê 70djwý dja me kawaru'ã 'ýr môr. Mebê 200djwý dja me kãxo nãnh jamýn 'ýr o môr.

²⁴ Paurdjwý kadjy dja gar kawaru kwýo môr. Gar me krãptio môn mebê idjaerbê Paur pytãr mex ne bñnjadjwýrbê Perimã o bôx. Nãm bñnjadjwýr ã meo ba djwýnh arkum ane.

²⁵ Ne kam amũ bñnjadjwýr raxbê Perimã amikabên'ã pi'ók no'ók ne kum,

²⁶ “Ba ibê Kraôdjô Rixijanň. Bñnjadjwýr Peri, araxkumrêx. Ba ne ba amã pi'ók no'ókkôt wãm amã ikabên mex jarê.

²⁷ Pi'ók jakôt ba amã me'ôbê Paur jano. Ajbir ne mebê idjaer o tým ne pa 'amýn bit kute bñ 'ýr. Ba kam arým krĩraxbê Rômakam me ja kute Pauro aminhôja man 'ýr inhô krâkamngônňho môn mebê utã. ²⁸ Ne kam me kute axwe jarênh kraxkôt bit ije marmã. Ne kam kadjy mebê idjaer nhô me rñnh'ýr o bôx. ²⁹ Ne kam arým kuman amim, ‘Be, mebê idjaer ta kukràdjã kôt ne me kum axwe jarê’, ane. Nhyr kute me babê Rôma kukràdjã'ôo bikênh kêt. Kam pãnh me baje bñ nãr pãnh baje kubê ijê kadjy kêt.

³⁰ Nhyr mebê idjaer bit kute bñ kadjy aben kôt kabên djin arým prykôt kum nõn kam amako nõ. Nhyr me imã arê ba on wãm ano. Ne me

kute kum axwe jarēnh djwŷnhmādjwŷ arŷm memā 'ā karōn memā kum, 'Bēnjadjwŷr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'ō jarē', ane. Be, tām ne ja." Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr pi'ōkkam Perimā ane. Ne me kute 'ŷr o mōr kadjy arŷm memā pi'ōk ngā.

³¹ Nhyam kam me'ā akamāt. Nhyam me krākamngōnh arŷm bēnjadjwŷr kabēnkōt Djeruxarē kurŷm Pauro katon o mō. Akamāt kōkam mō:n kam arŷm krīraxbē Pakrir'ŷr o bōx. ³² O bōx nhyam kam arŷm me'ā akati. Nhyam me krākamngōnh pykabē mrānhja akubyn aminhō kikretimā akēx ne.

Nhyam me kawaru'ā mōrja amŷ Pauro mō. ³³ Ne o mō:n kam arŷm krīraxbē Xedjare'ŷr o bōx. Ne kam bēnjadjwŷr Perimā pi'ōk ngān kam kum, "Ota, Paur ne ja", ane. ³⁴ Nhyam arŷm amim pi'ōk jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum, —Nhyŷnh pykajakam ne arwŷk djā? Mŷj ne idji kute? ane. Nhyam kum, "Xirxijkam ne ba irwŷk djā", ane. ³⁵ Nhyam kum,

—Gē me kute amā axwe jarēnh djwŷnh bōxmā ba kam arŷm akabēn ma, ane. Ne kam ō krākamngōnhmā kum,

—Bēnjadjwŷr rax Erodji nhō kikrekam dja gar Pauro nhŷ, ane.

24

Kute bēnjadjwŷr Perimā amijarēnh.

¹ Nhyam me'ā akatibē 5 apēx nhyam mebē idjaer rūnh arŷm Xedjare'ŷr bōx. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwŷnhbē Teturmē ne me arŷm Xedjare'ŷr bōx. Ne kam arŷm bēnjadjwŷr Peri'ŷr tēn 'ŷr bōx. 'ŷr bōx ne arŷm Paur kaxā 'ā axwe janhō nhyam bēnjadjwŷr Peri kuma. ² Kuman arŷm Paur'ŷr ō àpēnh jano nhyam me o bōx.

Nhyam Tetur arŷm 'ā axwe nhōrmo krax ne bēnjadjwŷr rax Perimā kum,

—Be, ga me imā abēnjadjwŷr raxkam ne ba me idjumar mexkumrēx. Ga me imā mŷjja kumexo mex. ³ Be, me imā akīnh ne pyka kunikōt amā amikīnh jarēnh rā'ā. ⁴ Dja ba akunor ngri ne amā ikabēn 'ikrānnebit jarē ga ikabēn ma.

⁵ Ba me me'ōja axwekumrēxmā ikato. Nām apŷnh me ba djā kunikōt mebē idjaer kunīmā me banhō bēnjadjwŷr kurē'uko ba nhyam me arŷm kangao kumex. Kubē meo ba djwŷnh'ō. Krīraxbē Nadjarekam Jejuwā kukrādja kōt ne ō me jao ba. ⁶ Ne kam kute Metindjwŷnh nhō kikretio àpnumā ba meo tŷm ne pa 'amŷ. Ne bit ije kum pānh jarēnhmā o mō. Me ikukrādja kōt ne ije kum axwe pānh jarēnhmā o mō.

⁷ Nhyam kam krākamngōnh nhō bēnjadjwŷrbē Rixijanh bōx ne me imā àkrē:. Ne arŷm me ibē Paur pytān mā o mō. ⁸ Ne kam me kute kum axwe jarēnh djwŷnhmā 'ā karōn memā kum, "Bēnjadjwŷr rax'ŷr dja gar tēn kum arē", ane. Be, ga dja ga abej kukjan arŷm ama. Me ije me'ōjamā axwe jarēnh kōt dja ga ama. Nām ā Tetur Perimā ane.

⁹ Nhyam mebē idjaer kunī 'ēx ne kum,

—Be, mrāmri ne kōt arē. Mrāmri ne kōt arē, ane.

¹⁰ Nhyam bēnjadjwŷr Peri arŷm Paur'ŷr akēx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarēnhmā akre nhyam kam kum,

—Ga ne ga pyka jakam aje memā axwe pānh jarēnhō aba nhyam arŷm jakam ajā amex krāptī apēx. Ba arŷm kōt aman akam ikīnh ne arŷm aminēje amā ikabēn jarē.

11 Be, ba ne ba ajbir Djeruxarēmã wabin 'yr bõx. Ije Metĩndjwýnhmã rax jarēnh kadjy ne ba wabi nhym arým jakam akatibē 12bit apēx. Ga dja ga me kukja gē me arým kute ipumũnh kõt amã, “Be, mrãmri ne akati kõt arē”, ane. 12 Ajbir ne ba bõx ne ije Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me'õmē aktã ikabēno aben japanh kētkumrēx ne ije amijã me krãptĩo ibikprõnh kētkumrēx. Apýnh me bikprõnh djãkam ije meo anhýr kēt ne krĩraxkam ije meo anhýr kētkumrēx. Nhym mebē idjaer rũnh akabem ýrja kõt kute imã kator ne ipumũnh kētkumrēx. Ije mebē bēnjadjwýr kurékõt me kute imã kator ne ipumũnh kētkumrēx.

13 Kam me kute ijarēnhja kõt ga te aje mýj ijaxwe'õmã akator ne marmã. 14 Dja ba amã amijarē ga imarkumrēx. Be, Jeju kõt ne ba amijo iba. Kõt ne ba me ikukãmãreo ba djwýnhmã rax jarēnho iba, Metĩndjwýnhmã rax jarēnho iba. Nhym mebē idjaer kwý 'êx ne ijã abenmã kum, “Metĩndjwýnh kupa'ã ne amijo ba”, ane. Nhym be, kati. Ba ne ba mrãmri tu amim Mõj djē kukràdjã markumrēx ne tu amim Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunĩ kabēn markumrēx ne kõt ar amijo iba. Me kabēn'ã pi'õk no'õk kõt ne ba amijo iba.

15 Be, mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn. Me axwe kētjao tĩn. Me axwejao tĩn. Ja ne ba tu amim markumrēx. Be, me rũnh nhýr jadjwý ne me amim ã maro ane. 16 Mrãmri ne me tyk kunĩ akubyn tĩnmã. Ba kam ijaxwe kēt kadjy amijãno dja. Metĩndjwýnh kute imã ijaxwe jarēnh karõn ibu'ã me kunĩdjwý kute imã ijaxwe jarēnh karõ amijãno idjãm rá'ã: ne.

17 Be, amrēbē ne ba apýnh me ba djãkam ar iba nhym ijã amex krãptĩ apēx. Ba kam akubyn inhõ me wýnh'yr bõx. Mebē idjaer'yr bõx. Ibõx kētri ne me bajtem me õ mýjja kēt kadjy imã pi'õk kaprĩ ngã ba arým o bõx ne memã kungã. Ne me kute ikadjy Metĩndjwýnhmã mry bĩn kadjy me 'yr bõx. 18 Ne kam arým me ikukràdjã kõt Metĩndjwýnhmã amijo mex ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Nhym mebē idjaer kwý arým pykabē Adijj kurũm bõx. Kikretikam bõx ne arým ipumũ. Ipumũ ba amijã me krãptĩo ibikprõnh kēt ne ije memã me bēnjadjwýr'õ kuré'uk kēt nhym me kam kangati kētkumrēx.

19 Adijj kurũm me bõxwã kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ipumũnhkõt ren awýr bõx. Ne ren me kute mýj ijaxwe'õ markõt ren amã ijarē. 20 Nãr gē akuka kõnh me ýrwã'õ kute Djeruxarēkam ipumũnhkõt amã ijarē. Mebē idjaer rũnh kute Djeruxarēkam ijaxwe jabej ikukjērkõt gē me'õ kute ipumũnh jabej amã ijarē. Me kute mýj ijaxwe'õmã katorkõt amã ijarē.

21 Ba amã amijarē ga ama. Ba Djeruxarēkam me ipõkri idjãm kam kãj bē memã kum, “Ije mrãmri me tyk akubyn tĩn jarēnho ibakõt ne gar akati jakam mýj ijaxwe'õ jabej ikukjēro nhý”, ane. Djãm ori ije ja jarēnhkam ijaxwe'õ? Kati. Tãm ne ja. Nãm ã Paur Perimã ane.

22 Nhym Peri kute Paur kabēn markam arým kadjy akati 'õdjwý jarē. Amrēbē ne Peri Jeju'ã ujarēnh ma. Nãm kadjy akati 'õ jarēn memã kum,

—Dja krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýr Rixijan nhõ amrē tē. Ba kam arým prĩne ajã ujarēnh ma, ane. 23 Ne kam krãkamngõnh krãptĩ: kubē 100 nhõ bēnjadjwýrjamã Paur'ã karõn kum,

—Dja ga omũ gē ta ar mrã. Gē õbikwa ta 'yr wangij ne o djuw mex. Nãm ã Peri anen kam mã tē.

24-25 Nhym arým 'ã akati kwý apēx nhym Peri akubyn bõx. Prõ nhidjibē Kruxire ne o bõx. Kubē mebē idjaer'õ. Nhym kam Paur'yr õ me ja jano nhym me kum o bõx. Nhym kam arkum ujarēnho djan arkum,

—Metindjwŷnh ne arÿm mrāmri Jeju'ã me banhô Bēnjadjwŷrbê kumkati mē. Kubê ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrêx nhym Metindjwŷnh arÿm ar amã ajaxwe kêt jarê gar arÿm kum amexkumrêx. Djã gãm ar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja Metindjwŷnh ï me kunĩmã axwe pãnh jarê. Kadjy amrê akati môr rã'ã, ane.

Nãm prĩne ã kum 'ã ujarênhô ane nhym kabēn pymaje Peri arÿm madja kretin kum,

—Aj mã. Gê idjãpēnh'ô kêtka m ba ajte amã arê. Ga ajte imã arê ba kuma, ane. ²⁶Nãm anen ôkre kadjwŷnhbê amim,

—Dja Paur imã pi'ók kaprĩ nhôr jabej ba arÿm kum inhire gê tē, ane. Ne kam pi'ók kaprĩ jabej aben tã amiwŷr Paur 'uw ne kum kabēno krĩ.

²⁷Paur me bē ijē djãkam nhŷ nhym arÿm 'ã amex amãnhkrut apēx. Nhym arÿm Peri kato nhym Poxu Pexu arÿm pãnh memã bēnjadjwŷr rax. Peri kator kētri ne kute me bē idjaero kĩnh kadjy tu wãnh me bē ijē djãkam Paurmã irerkumrêx nhym wãnh krĩ rã'ã.

25

Kute bēnjadjwŷr Pexumã amijarēnh.

¹Pexu pykabê Djudēja'ÿr bôx ne kam krĩraxbê Xedjarekam bôx. Nhym kam 'ã akatin akatin akati nhym krĩraxbê Xedjare kurũm katon Djeruxarê'ÿr tē. Tē:n kam 'ÿr bôx. ²Nhym kam me rũnh Pexumã Paur jarê. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr raxmē me bē idjaer nhô me rũnh 'ôdjwŷmē ne me kum arê ³ne kum,

—Ē, amã me ikĩnh jabej gop amrê Djeruxarēmã Pauro bôx, ane. Me kute kum arēnh kētri ne me abenmã kum,

—Gêdja me amrê pry'ã Pauro mō gwaj kubĩ, ane. ⁴⁻⁵Nãm me rũnh ã Pexumã Paur jarēnhô ane nhym kam memã kum,

—Kati, gê wãnh Xedjarekam me arek o nhŷ. Badjwŷ arÿm 'ÿr itēm 'ÿr. Gê ar anhô me rũnh'ô ar ikôt 'ÿr tēn axwe'ô jabej kukja gê kum amijarē gê kam kum axwe jarēnhkumrêx, ane.

⁶Nhym me'ã akatibê 10 ne ajmã kute apēx nhym kam arÿm Xedjare'ÿr tē:n 'ÿr bôx. Nhym akati nhym arÿm tēn memã axwe pãnh jarēnh djãkam memã nhŷ. Ne arÿm Paur'ÿr ô me ja jano nhym me o mōn 'ÿr o bôx. ⁷O bôx nhym arÿm Djeruxarê kurũm me bē idjaer kwŷ 'ÿr bôx ne Paurmã ipôk ne. Ne kam Pexumã Paur jarēnhô dja. Nãm me kum axwe krãptĩ: jarēnhô dja. Djãm axwe kryre ne arê? Kati, Axwe rũ:nh ne arê. Me kute axwekôt omũnh kêt ne tu arĩk kum axwe jarēnhô dja. Nhym Pexu me kabēn ma:n kam mrāmri Paur jaxwe'ômã kator ne mar kêtka m rêx.

⁸Nhym Paur aminēje Pexumã kum,

—Be, ba ne ba ije me bē idjaer kukràdjã 'ôo ibikēnh kêt ne Metindjwŷnh nhô kikretio ibikēnh kêt ne me bē bēnjadjwŷr raxbê Xedja kurê kêt, ane. Xedja ne me bēnjadjwŷr rũnh kunĩ kurãm rax.

⁹Nhym be, Pexu bit kute me bē idjaerjao kĩnhmã ne arÿm Paurmã kum,

—Djãm Djeruxarêkam atēm prãm? Dja ba kam mrāmri ajã me ja kabēnkumrêx jabej, ane.

¹⁰Nhym Paur kum,

—Kati. Bēnjadjwŷr raxbê Xedja kabēnkôt aje me axwe jabej me kukjêr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mŷj kadjy dja ga Djeruxarēmã ijo tē nhym me ikukij? Ba ne ba me bē idjaer 'ôo ibikēnh kêtka m rêx ga arÿm ama. ¹¹Be, me

ren ijaxwe'ômã kato ne ren pãnh tu ibĩ, ba ren aminêje ikabên 'õ jarênh kêt ne. Nhyr be, me 'êx ne kute imã ijaxwe jarênh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bñnjadjwýr raxbê Xedja'ýr tèn aminêje kum ikabên jarê. Nãm ã Paur kum ane.

¹² Nhyr kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabên nhyr me Pauro aben ma. Nhyr kam kum,

—Nã gãm imã, “Ba bñnjadjwýr raxbê Xedja'ýr tèn aminêje kum ikabên jarê”, ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ýr atêmkumrêx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabên mar.

¹³ Nhyr 'ã akati kwý apêx nhyr bñnjadjwýr raxbê Angripamê prôbê Berni ar krĩraxbê Xedjare'ýr bõx. Ar kute Pexumã kabên mex jarênh kadjy ne ar bõx. ¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyr ar'ã akati kwý apêxmã. Nhyr Pexu arým bñnjadjwýr raxmã Paur'ã ajarên kum,

—Peri mebê ijê djãkam me'ômã iren arým mã tẽ. ¹⁵ Ba krĩraxbê Djeruxarêkam ar ibari nhyr mebê idjaer nhõ me rũnh arým imã Paur jarê. Me õ mebêngêtmẽ me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýrmẽ imã arê ba arým kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarên abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rõmakam me ja kukràdjã kõt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrêx. Nhyr me me kuka kõnh axwe jarênh kumrêx ba me me kuma. Nhyr kam me me imã amijã aprã ba me arým kuma. Me ije me axwemã ijapõxkambit ne ba me arým pãnh me kupa.” Nã bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebê idjaer arým amrê Xedjare jakam bõx. Nhyr me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarênh djãkam bõx ne memã nhý. Ba kam Paur'ýr inhõ me ja jano nhyr me o bõx. ¹⁸ O bõx ba arĩk 'ã amim, “Be, mrãmri axwekumrêx”, ane. Nhyr me kwý kãjmã ku'ên kam 'ã imã kabên kajgobit jarênho ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurê”, ane. Ne me'õ nhidjibê Jeju jarê. Nãm me Jeju tyk jarênh nhyr be, Paur ne Jeju tĩn jarê. Nãm me ã Paur'ã kabên kajgo jarênho ane. ²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràdjã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarêkam atêm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabênkumrêx jabej”, ane.

²¹ Nhyr kam Paur imã, “Ba gop tèn aminêje bñnjadjwýr raxbê Xedjamã ikabên jarê”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhý ba kam ĩ arým Xedjamã ano.” Nã bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² Nhyr kum,

—Badjwý me'õja kabên ma, ane.

Nhyr kum,

—Gê akatimã ga kam arým kabên ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarênh.

²³ Nhyr arým ar'ã akati nhyr Angripamê Berni ar õ nêkrêxo prĩne amikunhêr ne me axwemã pãnh jarênh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bñnjadjwýrmẽ krĩraxkam me rũnh ja arkõt wadjã. Nhyr Pexu arým Paur'ýr õ me ja jano nhyr me o bõx. ²⁴ Nhyr Pexu Angripamã kum,

—Bñnjadjwýr raxbê Angripamê me akãtãmjamê, djã ne ga me me'õja pumũ? Krĩraxbê Djeruxarêkam mebê idjaer kunĩmê krĩrax jakamdjwý mebê idjaer kunĩmê ne me imã me'õja jarênho ku'ên kam kãj bê imã, “On abĩ. On abĩ”, anhýro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'ômã ikator nhym me kute pãnh bĩnmã te kukij nhym axwe kêtê. Nhym ta imã, “Ba gop tẽn aminêje bẽnjadjwýr raxbê Xedjamã ikabên jarê. Ta ne kute raxo me kunĩ jakrenh”, ane. Kam dja ba 'yr anorkumrêx. ²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhô bẽnjadjwýr raxmã Paur jaxwe'ã pi'ók no'ók mã. Ba kam amã o ikato. Ga, bẽnjadjwýr rax Angripa, akumrêx ne ba aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'ô jabej kukjan ama ba arým 'ã pi'ók no'ók ne. ²⁷ Ba ren me'ô bê ijêja jano ne ren ije kôt axwe'ã pi'ók no'ók janor kêt ne ren Xedjamã kute ibêno ibikên pyràk. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26

¹ Nhym kam Angripa arým Paurmã kum,

—Ajrã. Aminêje akabên jarê, ane.

Nhym memã aminhikra bẽn arým aminêje kum,

² —Bẽnjadjwýr rax Angripa, arým mebé idjaer ijã axwe krãptĩ janhô ba kam aminêje amã ikabên jarê. Myt ja tãmkam aje ikabên mar prãmkam ne ba ikĩnhkumrêx. ³ Ga ne ga aje prĩne mebé idjaer kukràdjã mar. Me kute kukràdjã jabej aben kukjêrdjwý aje prĩne mar. Aje markam ne ba ikĩnhkumrêx. Dja ba amã amijã ajarê. Gop amijamãr 'iryen ikabênja kunĩ ma.

⁴ Be, inhô pyka djwýnhkam, krĩraxbê Djeruxarêkam ne me kute ipumũnh. Iprĩrũm ne mebé idjaer kunĩ ipumũ. ⁵ Me kute ipumũnhkôt ren ijã amã ajarê. Ba mebé pardjêu kukràdjã man kôt ar amijo iba. Mebé pardjêu ne me prĩne kute me ikukãmãkjê kukràdjã marn kôt amijo ba mex. Prĩne kute kôt amijo ba mexo kute mebé idjaer kunĩ jakrenh. Me ja kôt ne ba amijo iba. ⁶ Ne kam jakam arým akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjêro nhỹ. Be, Metindjwýnh me ikukãmãkjê mã kum, “Dja ba mrãmri akubyn me tyko tĩn”, ane. Kute akubyn me tyko tĩnja ne me tu amiwýr kamnhĩxkumrêx.

⁷ Me ikukãmãkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djô'ã apýnh tãmdjwý ba djãri kubê 12, apýnh me krãptĩ: ba djãri kubê 12. Apýnh me ikukãmãkjê ba ja ne me akatikammê akamatkammê mã Metindjwýnh mã amijarêno kumex. Ne mã kum ãpêno kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metindjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Ne mã me akubyn tĩn nhô akati bôx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekôt tu amim kamnhĩxkumrêx ne mã me kunĩ mã kum, “Mrãmri dja Metindjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Nhym kôt mebé idjaer kamin-grãnyre imã ijaxwe jarê ga kam ijaxwe'ô jabej ikukjêro nhỹ. ⁸ Be, djãm aje mekôt amim, “Metindjwýnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhýr got? Katĩ. Ga ne ga aje ã amim anhýr prãm kêt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

—Be, badjwý amrêbê ne ba mekôt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kabênbê idjãptãrkumrêx gê me ĩ maro ba”, ane. ¹⁰ Ne kam kôt mrãmri Djeruxarêkam ã mebé idjãptãro ane. Ne me kadyj Metindjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýr ar kabênkôt me krãptĩbê ijê. Jeju nhô me jabê ijê. Nhym me kute me parmã ba mekôt memã kum, “Ajrã. Me abĩ”, ane. ¹¹ Ne mã me bikprõnh djã kunĩkôt meo ibikêno iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrýn kanga jabej ne ba mã meo ibikêno iba. Meo ibikêno iba:n kam amũ apýnh krĩrax bajtem djãridjwý me'yr mrãn bôx.

¹² Kamā ne ba krīraxbê Tamagu'yr tē. 'Yr itēm kētri ne me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ar me kadjy imā pi'ók no'ók ne. ¹³ Bēnjadjwýr rax Angripa, nā bām me'yr pi'ók no'oko tē: nhym arým iā kàjkwa nhípōkri myt nhý. Nhym kàjkwa kurūm mýjja jadjēnh prīne ikurwý ba arým omū. Adjēnh týxo kute arngro jakrenh. Nhym ikót me mōrdjwý mýjja jadjēnh me kurwý.

¹⁴ Bar ikunī pykabē irōrōk ne. Ba kam me'ō kabēn ma. Nhym mebē idjaerkam ikabēn djwýnhkót imā kabēn ne imā, "Xaur, Xaur; mýkam ne ga me kute amim imaro abikēnh ar o aba? Nā gām aje ba mān ijo abikēnho aba pyrāk. Ga ari aje ijo abikēnho abakam te adjumar mex prāmje. Ga, mry kute jēnh bjēra pumū. Me kute mýjja djwa mexo mry kamýr nhym arým umaje prōt týxia pumū. Nhym kwý amakkre kētkam tu amikamýr djā kanān arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikēnho aban arým atokry: ne", ane.

¹⁵ Ba kum, "Bēnjadjwýr mýj me ajō ga ne ga imā akabēn ne?" ane.

Nhym imā, "Ba ibē Jeju. Nā gām me kute amim imarjao abikēnho aban aje ba mān ijo abikēnh pyrāk. ¹⁶ Be, amibēx ne kāmā dja. Ije ajā inhō àpēnh djwýnh mēnh kadjy ne ba amā amijo amirīt. Aje ajbir ipumūnh'ā dja ga memā ajarē. Dja ba ī mýjja kwý nhípēx ne kót amā amijo amirīt ga ipumū. Jadjwý dja ga 'ā memā ajarē. ¹⁷ Jakam dja ba me bajtemmā ajanon mā me bajtembē apytā nhym me kute abīn kēt. Ne mebē idjaerdjwýbē apytā nhym me kute abīn kēt.

¹⁸ Ga, me no mjōtkam kute mýjja pumūnh kēt ne arīk ba punuja pumū. Nhym be, me no pōt ne me mýjja kunī pumūn kam katāt ba. Ga ajte, akamāt kō tykkam me kute mýjja pumūnh kēt ne ba punuja pumū. Nhym me memā mýjja kurwý nhym me arým mýjja kunī pumūn katāt ba.

Me bajtemdjwý ne me arīk ar ban axwe. Dja ba memā ajano ga memā ikabēn jarē. Memā arē nhym me arým tu amim imarkumrēx ne arým katāt amijo ban axwe kēt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tūm. Kubē dja ga Metindjwýnh'yr meo akēx nhym me arým tu amim imarkumrēx. Nhym Metindjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kēt. Mekam ngryk kēt ne arým mekōt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kōt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrēx nhym Metindjwýnh arým me axwebē me utā. Ja kadjy dja ba me bajtemmā ajano." Nām ā Jeju imā ane. Nām ā Paur Angripamā ane.

Ne kam ajte kum,

¹⁹ —Kam, Bēnjadjwýr raxbē Angripa, Jeju kute kàjkwa kurūm imā amijo amirītkam ne ije omūnhkam djām ijamakkre kēt ne ije mar kēt? Kati. Arým ne ba tu amim markumrēx ne katāt kabēn man kōt ar amijo iba. ²⁰ Kam ne ba krīraxbê Tamagu kumrēxkam memā 'ā ajarē. Ne kam Djeruxarēmē pykabē Djudēja kunīkōt memā 'ā ajarē. Ne kam apýnh me bajtem ba djākam memā 'ā ajarē. Ne memā kum, "Dja gar amikam akapriren wānh ajaxwemā anhiren Metindjwýnh'yr amijo akēx. Ne kabēn man kōt ar amijo aba gé me ar apumūn arým amim, 'Be, mrāmri ne ar kute Metindjwýnh'yr amijo akēxkumrēx', ane. Gé me ar apumūn ā amim ane", ane.

²¹ Amrēbē ije memā ja jarēnho ibakam ne me arým ijo tým, mebē idjaer ne me Metindjwýnh nhō kikretikam ijo tým ne ipa 'amýn bit kute ibīnmā. ²²⁻²³ Nhym Metindjwýnh mā: mebē ipytā ba memā idjujarēnho itēm rā'ān arým myt ja'yr bōx. Nā bām me kātāmmē me rūnhmā 'ā idjujarēnh itēm rā'ā ne. Mōjdjēmē Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ar amrēbē me bakukāmāremā kum, "Dja me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu tokryn

tyn akubyn tŷn ne. Akubyn tŷno me bamā wa. Ne kam kàj bê mebê idjaermā amijarē. Ne ajte me bajtemmā amijarē. Ne memā kum, ‘Ga, ityk ne akubyn itŷnja pumū. Dja ga me tu amim imarkumrēx ne arŷm ikôt atyk nhjukri akubyn atŷn’, ane. Nām ā memā anhŷro ba. Kabēn ja ne kute memā pry kurwŷ djā pyrāk. Kôt ne me katāt amijo ban tŷnkumrēx.” Nām ā Mōdjē ar me bakukāmāremā ane. Me kabēn jabit ne ba memā arēnho iba.

Nām ā Paur Angripamā ane. ²⁴ Nām kum ja jarēnho dja nhym Pexu tu o kapēr tan kàj bê kum,

—Paur, nā gām ajbā. Aje pi’ók nhidji jarēnh krāptŷkam ne ga ajbā, ane.

²⁵ Nhym kum,

—Bēnjadjwŷr Pexu, kati. Ibibānh kēt. Mrāmri ne ba katāt ikabēn jarēnhkumrēx ne ibēno ibikēnh kēt. ²⁶ Bēnjadjwŷr raxbē Angripa kute imarkumrēx. Kam ne ije amipudjur kēt ne tu aminēje kum ikabēn jarēnhkumrēx. Djām me kute mŷjjao bipdjur ne o ba? Kati. ²⁷ Nām me tu irāri o ba nhym me kunī kute omŷnh ne mar. Kam Angripadjwŷ arŷm prŷne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nām anen arŷm Angripa’ŷr akēx ne kum,

—Bēnjadjwŷr rax Angripa, djām ga ne ga arŷm Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh’ā amim, “Mrāmri Metindjwŷnh kôt me kabēnkumrēx?” ane. Arŷm ba ama. Mrāmri ne ga ā amim ane. Nām ā Paur kum ane.

²⁸ Nhym Angripa kum,

—Aje Kritu’ŷr ijo akēx’ŷr, ane.

²⁹ Nhym Paur kum,

—Ga ren ’ŷr amijo akēx ’ŷr nār ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrēx ba ren kam ikŷnhkumrēx. Me kunī kute jakam imaro ŷrdjwŷ ren ikudjwa tu amim markumrēx ba ren mekam ikŷnhkumrēx. Jao ne ba Metindjwŷnhmā a’uw. Nhym ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikŷnh kēt.

³⁰ Nām Paur ā Angripamā ane. Nhym kam bēnjadjwŷr rax Angripamē bēnjadjwŷr Pexumē Bernimē ar ja nhikō’ā me ŷrjamē arŷm kàjmā dja. ³¹ Kàjmā djan kubē akēx ne mōn kàxā o aben maro djan abenmā kum,

—Ne ren axwe gwaj ren kubī nār kubē ijē. Nhym be, kati. Axwe kētumrēx, ane.

³² Nhym kam Angripa Pexumā kum,

—Ren kute amā arēnh kēt ne ren kute amā, “Ba gop bēnjadjwŷr raxbē Xedjamā aminēje ikabēn jarē”, anhŷr kēt, gwaj ren arŷm kum banhire nhym ren ta mekôt ar ba, ane.

27

Me kute krŷrAXBê Rōmamā Pauro mōr.

¹ Nhym kam bēnjadjwŷr ar memā kum,

—Me on ngōkôt pykabē Itarij’ŷr mebê ijējao mō, ane. Ne kam arŷm krākamngōnho ba djwŷnh nhidjibē Jurmā Paur ar arē. Paurmē mebê ijē kwŷmē ne meo ba djwŷnhmā arē. Kum arē nhym arŷm kute pykabē Itarij’ŷr meo mōrmā. Jurbē ne bēnjadjwŷr raxbē Xedja nhō krākamngōnh krāptŷ: kubē 100 nhō bēnjadjwŷr ’ō. Ba ibē Ruka ne ba ajte mekôt tē.

² Ba me kam pykabē Itarij’ŷr imōrmān kam krŷrAXBê Amitukam me ja nhō kàraxmā wadjān arŷm inox ne. Pykabē Adji’ānh ne me kute kàraxo mōrmā. Me’ō nhidjibē Arxaku ne me ikôt tē. Pykabē Matenikam krŷrAXBê Texarōnikakam ne abatānh djā.

³ Ba me kàraxkam mō: nhyṃ me ijã akati. Ba me kam krĩraxbê Xidō'ã kàrax nhō. Nhyṃ Jur kum Paur kaprĩn kum,

—Ajrã. Anhōbikwa'yr wabi gê ar ajo djuw mex, ane. Nhyṃ ar'yr wabin ar ikō'ã nhÿ:n kam ajte akubyn kàraxmã wadjã. ⁴ Ba me kam inox ne. Ne apêxtibê Xipre tekre'ãnh mō, kōk me ikutã àbêrkam. ⁵ Ne kam pykabê Xirxij'ãnh mō:n kam amipãnh kumê. Ne pykabê Papirij'ãnh mō:n kam amipãnh kumê. Ne kam arÿm pykabê Rixijkam krĩraxbê Mire'yr bōx ne kam kàrax nhō.

⁶ Nhyṃ kam krãkamngōnh kubê 100 nhō bēnjadjwÿr arÿm kàrax 'ōdjwÿmã kato. Nãm krĩraxbê Arexãkam me ja nhō kàraxmã kato. Kã wãkam ne me kute pykabê Itarij'yr mōrmã. Nhyṃ kam me ijo tē ba me kã wãmã wadjã. ⁷ Ne kam inox ne mō. Ne iprĩ'ã mō: nhyṃ arÿm me ijã akati kwÿ apêx. Ba me kam krĩraxbê Nidju tēpo mō. Nhyṃ kōk djãbêr tÿ:x me ibê aptã ba me kam aparmã apêxtibê Kreta'yr mō. Mō:n kam Kretakam krãnh krã'yrbê Xamona'ãnh mō. ⁸ Ne kam iprĩ'ã mō:n kam arÿm amipãnh Xamona mē. Ne kam kàrax nhikwã djã nhidjibê Kã jarij djã mexte'yr bōx ne 'ã kàrax nhō. Krĩraxbê Raxêr kuri ne nō.

⁹ Nhyṃ kam me ijã akati krãptĩ apêx. Nhyṃ Paur amim,
—E kum, arÿm ne ba me amikrà nhyṃ arÿm na 'itÿx 'yr. Na 'itÿx'ã mytyrwÿ bōx 'yr. Be, arÿm me kute amijajbur'ã akati apêx. Me ibê idjaer kute Metindjwÿnhmã amijajbur djã nhō akatija apêxkam na 'itÿx kumex. Arÿm na 'itÿx kumexkam ne ba me imã imōr pyma:, ngō raxbê pyka kêt kam me imōrja pyma:, ane. Ne kam memã kum,

¹⁰ —Ikabēn dja gar ama. Dja gwaj ngō raxbê pyka kêt kam mō nhyṃ na arÿm gwaj bajo ajkê. Ne arÿm kãkam me jēnhmê kàraxo bikēnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukãm kuma. Nãm ã Paur memã ane. ¹¹ Nhyṃ krãkamngōnh nhō bēnjadjwÿrja Paur kôt kabēn djir kêt. Nãm kão akêx djwÿnhmê ò kàrax djwÿnh kôt kabēn dji. ¹² Ne kam me kute na 'itÿx apêx jamãrbê kàrax nhikwã djã punure. Nhyṃ me bēn 'ãtom ne abenmã kum,

—Gwaj on banox ne amũ krĩraxbê Penixij'yr babōxmã. Ne kam kam na 'itÿx apêx kam ama, ane. Be, apêxtibê Kreta tãm kam ne krĩraxbê Penixij. Penixijkam kã nhikwã djãkam dja aparmã kōk 'itÿx wabê nar kãjmã wabê nhyṃ bu'ã akãx kōkbê aptã nhyṃ kàrax nōr mex ne.

Kōk tÿ:x kute tu kàrax rēnho mōr.

¹³ Nãm me bēn 'ãtom nhyṃ kōkdjwÿ arÿm aparmã kãjbê wabê. Nhyṃ me arÿm abenmã kum,

—Aje. Jakam arÿm 'yr me banox kadjy mexkumrêx, ane. Ne kam arÿm djudjêdjêti'ã kēn 'ãprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mō. Apêxtibê Kreta 'ãnh mō. ¹⁴ Nhyṃ kãjbê 'ãtũm nhyṃ kōk arÿm àbêr tÿx ne. Kōk djãbêr tÿx jamã ne me kum Juraku jarê. ¹⁵ Nhyṃ arÿm kōk djãbêr tÿ:x ne tu kàrax rēnho mō. Rēnho mō: ba me kam arÿm tu kum inhire nhyṃ kōk arek o mō.

¹⁶⁻¹⁷ Nhyṃ kam kã arÿm kōk djãbêr kôt apêxti nhidjibê Kraōdja tekre'ãnh mō. Amrêbê ne ba me kàrax katê'ã kã ngrire nhōn o mō. Ne kam arÿm jakam idjãpēnh rax ne kã ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhyṃ kam me djudjêdjêti ibũmkôt kàrax'ã kajngãro tē. Ngō tÿ:x kute kàrax ka'êk kêt kadjy ne me 'ã kajngãr. Kōknhōkã raxkam ne ba me mō. Kōknhōkã raxkam ne me par kwÿ pumjuw nhyṃ ku'ê tũm. Nhyṃ me apÿnh pĩo krãbê o kapan ajte kraxbê o kapa. Ne pĩ'ã apÿnh kubêkãti janhō. Kōk kute o mōr tÿx kadjy ne me 'ã anhō. Ba me mō: nhyṃ kōk me ijo mōr tÿ:x ne. Nhyṃ kute arerek'ō'ã kàrax mēnh

karō ne me arŷm par'ā wabin kubēkātīmē kukràdjā kunī bôn arŷm o ruwn kudjin kam nhŷ. Nhyŷm kōk arek kāraxo mō. Nhyŷm arŷm kà kajgon prī'ā mō. Arerek wā nhidjibē ne Xixi.

¹⁸ Nhyŷm kōk djābēr tŷ:x ne me ijo àbēr tŷ:x. Nhyŷm kārax amijadjwŷr tŷxo mōrri: nhyŷm 'ā akati. Nhyŷm me kārax kajkritmā arŷm ngōnhmā kākam me jēnh kwŷ rē. ¹⁹ Nhyŷm kam arŷm me inox'ā akatibē 3 apēx ba me arŷm ngōnhmā kāraxkam apŷnh kukràdjā kwŷ rē. ²⁰ Ne kam mō: nhyŷm arngromē kanhēti amirīt kēt'ā arŷm akati krāptī apēx. Nhyŷm kōk 'itŷ:x me ijo mōr tŷx rā'ā ne. Ba me te: amipytār djā'ō jabej ar irīt ne arŷm idjumar punure ne.

²¹ Ne mōn arŷm inhō kwŷ krēn kēt 'ātūm ne. Nhyŷm kam Paur kākam me àpēnh'ŷr tēn arŷm me ipōkri djan memā kum,

—Ē, ba ar amā arē gar ama. Nā gām ren ar amŷja'ā ikōt akabēn dji gwaj ren apēxtibē Kreta'ānh arek wajēt. Ne ren kam badjumar mex nhyŷm ren mŷjja'ō biknor kēt. ²² Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne atŷx. Dja te kārax wadjā nhyŷm ngō kute gwaj bajōnh bīn prām kētkumrēx.

²³ Be, akamātkam Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh'ō iwŷr bōx ne ikuri dja. Metindjwŷnh ta ne mā ijo ba, ba kum idjāpēnh ar iba. ²⁴ Kadjy mrānh djwŷnhja ne imā, “Paur, on atŷn prām kēt. Dja ga bēnjadjwŷr raxbē Xedja kabem adjām kumrēx. Nhyŷm aro'ā me mōrwā ne Metindjwŷnh arŷm akōt me kunī dja. Akōt dja me tyk kētkumrēx”, ane.

²⁵ Be, ā kute imā anhŷrkam dja gar adjumar mex. Mrāmri dja amikabēn kōt ngōbē gwaj bapytār kumrēx. Metindjwŷnh kute gwaj bapytārja ne ba tu amim kamnhīx kumrēx. ²⁶ Nhyŷm kam mrāmri kōk 'itŷx dja apēxti'ō'ā gwaj bamēnhkumrēx. Kāraxmē ro'ā gwaj bamēnhkumrēx, ane.

Kārax bika'ēk'ā ujarēnh.

²⁷ Nhyŷm kam arŷm me inox'ā akatibē 14 apēx nhyŷm akamātkam ngō raxbē pyka kēt nhidjibē Angrikukam kōk 'itŷx ari: kāraxo ba. Nhyŷm akamāt kō ipōkri kākam me àpēnh abenmā kum,

—Ē, kute akāx'ŷr kà arŷm mōr pyrāk, ane. ²⁸ Ne kam koror jabej ngō'ā kadjāt'ā tu jakre nhyŷm 'ā djudjēdjēbē 30 metu apēx. Nhyŷm me kam amak ngriren ajte 'ā kadjāt jakre. Nhyŷm arŷm kāj bē krān 'ā 27 metu apēx.

²⁹ Nhyŷm kārax kēn'ā bika'ēk karō me arŷm ngōnhmā djudjēdjēti mē. Djudjēdjēti'ā kēn 'āpreja mēn ajte ja mēn ajte ja mēn ajte ja mē. Nhyŷm kēn arŷm akubyn kārax pynē. Nhyŷm me'ā akatio wajēt ne arŷm axwe umar. ³⁰ Nhyŷm kam kāraxkam me àpēnh bit kute mebē amipdjur ne amijā maje kārax kurūm katormā. Nām me 'ēx ne memā kum,

—Ba me kà ngrirekam djudjēdjēti'ā kēn 'āpreja'ō nhŷr ne o ikaton kà krwŷt'ānh kumē gē akubyn kà krwŷt pynē, ane. Ne kam djudjēdjēti'ā kà ngrireo ruwn bit ngōnhmā mēnhmā. ³¹ Nhyŷm Paur arŷm me krākamngōnhmē mebē 100 nhō bēnjadjwŷr'ŷr tēn memā kum,

—Dja me wā mōn arŷm utār djā kēt ne me gadjwŷ apytār djā kēt, ane.

³² Nhyŷm me krākamngōnh arŷm 'ŷr mōn 'ā djudjēdjēti kunī jakā. Nhyŷm arŷm kà ngrire mebē ngōnhmā nox ne akuno.

³³ Nhyŷm arŷm akati tē nhyŷm Paur arŷm memā arēn memā kum,

—Nā gām ar kōk apēxkam amakbē amijajbu nhyŷm arŷm ar ajā pi'ōk kamrēk amānhkrut apēx. ³⁴ Ar atŷx kadjy gop on ar anhō kwŷ krē. Ngō kute ar apar prām kētkumrēx.

³⁵ Nãm ã memã anen arým djwý'ô by. Ne me kunĩ nhípôkri Metindjwýnhmã amikĩnh jarěn kokij ne arým krēnmo krax ne. ³⁶ Nhyam kam me kunĩ akubyn kĩnh ne adjwýnhdjwý ô kwý krēno kumex. ³⁷ Kàraxkam me ikunĩ ne me ikràptĩ. Me kute me ijã akrebê 276. ³⁸ Nhyam me ô kwý krēn arým ajne. Ne kam kàrax kajkritmã ngónhmã jēnh rē. Atemã bãygogo 'yo jēnh rē.

³⁹ Nhyam arým akati. Nhyam me arým pyka pumũ. Nhyam me'ô kute amrēbê pyka pumũnh kētkumrēx. Nhyam wānh pyka kute aktã ngô nhijēkam ngô binhikrēnhja. Nhyam me arým amybým kàrax kadjy omũ. Ne kam abenmã kum,

—E kum, gwaj 'ýr kam mãn kàraxo wadjã gé umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arým kēn kunĩ'ã djudjēdjēti 'ãpre bôn tu kum ire. Ne kã katē pynēnh djã'ã djudjēdjē 'ãpre bô. Ne kam kã krwýt'ānh par'ã kubēkatio wabin 'ã kunhō, kōk kute kàraxo mōr týt kadjy. Ne arým akāx'ýr kàrax krāo akēx ne. ⁴¹ Nhyam kam kàrax arým ngô kute aben mok djã'ýr bōx. Kam ne kororre. Ne mōn 'ã nōn arým 'ã nōr týt mex ne. Nhyam ngô djãkã 'ity:x arým kàrax katē titik ne ka'ēko mō.

⁴² Nhyam krākamngōnh ar abenmã kum,

—Mebê ijē tũm nox ne akāxmã rēr ne atýtã ãbir ne mã prōt kētri gwaj me kupa, ane. ⁴³ Nhyam krākamngōnh nhō bēnjadjwýr Paur'ã maje akubyn me unēn memã kum,

—Kwārĩk wānh. Gē me rērja kumrēx tu nox ne rēn akāx'ã wabi. ⁴⁴ Gē me rēr kēt pĩponh jamý nār ngô kute kã ka'ēk jamýn 'ã mekōt rē, ane. Ba me kam ikunĩ arým inox ne. Ne kam ikunĩ arým akāx'ã wabi.

28

Apēxtibē Matākam ar ba.

¹ Ba me arým wabi nhyam me bajtem apēxtikam ar baja me imã,

—Apēxti ja nhidjibē ne Matã, ane. Ba me kam kuma. ² Nhyam kam namē krykam apēxtikam me bajtemja kum me ikapřikumrēx. Ne kam arým me imã kuton me imã kabēn mestire.

³ Nhyam Paur arým pĩ ngrã kwý karwàn kuwykam adjuw. Nhyam kangã djãkrē kuwy pymaje pĩ ngrã kurũm katon arým Paur nhikra nhān 'ã wajēt.

⁴ Nhyam me arým ikra'ã kangã jētkōt omũn abenmã kum,

—Be, tãmwãbē ne me par djwýnh'ô. Jakam dja ty. Ngô ne kute bĩn kēt nhyam be, kangã dja kubĩ. Axwe pānh dja ty, ane. ⁵ Nhyam kangã ikra'ã wajēt nhyam tu kum ikra wabē nhyam arým kuwykam tým. Nhyam kam tokry kēt ne. ⁶ Nhyam me te Paur nhigot jabej. Nār, me aērbē tyk ne tým karō te 'ã ajkam ama. Te kam ama:n omũnhō kumex. Omũnh 'ātũm nhyam ajmã kute kētkumrēx. Nhyam kam me atemã kabēn djin abenmã kum,

—Be, kubē ne metindjwýnh'ô, ane.

⁷ Apēxti tãmkam bēnjadjwýr nhidjibē Pubriju. Ô pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imã,

—Inhō kikrekam dja gar nhỹ, ane. Bar kam 'ýr mōn kam nhỹ nhyam arým me ijo djuw mex mexkumrēx. Ba me kam kam inhýr'ã akati amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

⁸ Nhyam kam Pubriju bãm kute ir djwýnhja kã kangron iku:w. Nhyam Paur arým 'ýr wadjān Metindjwýnhmã o a'uw ne krã'ã ikra djin arým o mex ne.

⁹ Nãm Paur ã o ane nhyam kam apēxtikam me punu kunĩ 'ýr bōx nhyam arým

me o mex ne. ¹⁰ Nhyam kam me me imã mýjja kumex ngã. Ba me kam arým inoxmã. Nhyam me arým apýnh me imã mýjja kĩnh djari kàraxkam kumex ne.

Krĩraxbê Rõma'ýr mõrn bõx.

¹¹ Me inox kètri ne apèxtikam me ijã mytyrwýbê amãnhkrut ne ikjèkèt apèx. Ba me arým inox ne. Krĩraxbê Arexãkam me õ kàraxkam inox ne. Nãm me amrèbê amex jamãrbê apèxti'ãnh kàraxja nhõ. Kàrax krwýt'ã ne me karõ amãnhkrut wajèt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhyam ja nhidjibê Põr.

¹² Ba me inox ne mõ:n kam krĩraxbê Xiraku'ãnh kàrax nhõ. Nhyam me ijã akati amãnhkrut ne ikjèkèt apèx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ãnh mõ:n kam krĩraxbê Reguju'ýr bõx. Ne kam me aà'ã mõ: nhyam me ijã akati. Nhyam kam kãjmã kók wabê ba me ajte akatikam krĩraxbê Poteroj'ýr bõx ne 'ãnh kà nhõ.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwý jabej ne memã ikato. Nhyam me ar imã,

—Dja gar inhũrkwãkam nhỹ, ane. Bar kam nhỹ. Nhyam ar ijã akatibê 7 apèx. Bar kam itekõt krĩraxbê Rõma'ýr mõ.

¹⁵ Nhyam kam me amũ krĩraxbê Rõmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ar ijarê. Nhyam me arým ar ikutã mõ, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ãnh djwý jamýnh djãmê me õt djabê 3mê kam bõx. Bar kam me'ýr bõx. Nhyam kam Paur me omũn arým Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarèn akubyn tỳx ne.

¹⁶ Ba me kam mõ:n arým krĩraxbê Rõma'ýr bõx. Nhyam kam krãkamngõnh krãpĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwýrja mebê ijê tũmo bõx. Me nêje ku'è djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmã mebê ijê tũm kunõo bõx. Nhyam arým mebê ijê djakam mebê ijê. Nhyam be, me Paurmã kum,

—Ga dja ga anhõ kikrekam nhỹ. Krãkamngõnh pydjibit dja anêje nhỹ, ane. Nhyam kam me'õ nhũrkwã purokam nhỹ.

Kute Rõmakam mebê idjaermã amijarènh.

¹⁷ Nhyam kam arým Paur'ã akatin akatin akati nhyam arým amiwýr mebê idjaer rũnh 'uw nhyam me 'ýr bõx ne arým 'ã akuprõ. Nhyam kam memã kum,

—Akmere ar, djãm me babê idjaerkam ne ijaxwe'õ? Nàr djã ne ba me bakukãmãkjê kukràdjã'õo ajkê? Arkati. Ijaxwe kèt nhyam Djeruxarèkam me arým ibê ijèn krĩraxbê Rõmakam me jamã ikanga. ¹⁸ Nhyam me prĩne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhyam bẽnjadjwýr ar ijã abenmã kum, “Ren bĩn kadjy axwekumrèx gwaj ren arým kubĩ. Nhyam be, kati. Axwe kètkumrèx”, ane. Ne bit kute imã ikra karo ba itèmmã.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam mebê idjaer mã kabẽno bẽnjadjwýr ar apa. Ba kam aminêje arkum, “Ba gop bẽnjadjwýr raxbê Xedjamã aminêje ikabèn jarê”, ane. Nhyam ar arým amrè 'ýr ijano ba tẽn bõx. Dja ba aminêje Xedjamã ikabèn jarê. Djãm ije kum inhõ me wýnhbê idjaer jaxwe'õ jarènhmã? Arkati. Imã inhõ me wýnh jabèkam ne ba amiwýr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amã ikabènmã ne ba amiwýr ar ajuw. Ê, ba ar amã arê gar ama. Dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn. Mebê idjaer ne me tu amiwýr me akubyn tĩn kamnhĩxkumrèx. Badjwý ne ba tu amiwýr kamnhĩxkumrèx. Ije amiwýr kamnhĩxkam ne me arým kãxirãx jao idjuwpre. Nãm ã Paur memã ane.

²¹ Nhyam kam me kum,

—Pykabê Djudèjakam ne me nĩnh ar imã ajã pi'òk no'òk kèt. Nhyam mebê idjaer'õ nĩnh bõx ne kute ajã mýjja'õ jarènh kèt. ²² Be, pyka kunikõt me kute

me kukràdjàja japryō ba. Jabit ne bar kuma. Nhy m be, ar ba ne bar ije 'ã adjujarēnh mar prām, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'ō jarē. Nhy m kam me kute kum akati jarēnh bōx nhy m me krāptī Paur nhūrkwāmā wadjā. Nhy m kam kryrām memā ujarēnhmo krax ne akamātkam o ino re. Metindjwýnh kute amim me utār ne ar meo ba'ã memā ajarē. Nām memā Mōjđē kukràdjā jarēn Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunī kabēn jarē. Ne me kabēn kōt memā kum,

—Ga, pi'ōk kōt Jejubē me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatija pumū. Kubē Kri tuja pumū. Dja gar tu amim Jeju markumrēx. Nām ã memā anhýro nhý.

²⁴ Nhy m me kwý tu amim kabēn markumrēx. Nhy m me kwý amim kabēn mar kēt. ²⁵ Ne arým kabēno aben japanho kumex ne arým ajmā. Nhy m me bimānh kētri Paur memā kum,

—Idjaij ne amrēbē: Metindjwýnh Karō kukwakam me akwý'ã kabēn jarē. Mrāmri ne arēnhkumrēx. Nām me bakukāmāremā kum,

²⁶ “Me'ýr tēn memā ikabēn jarēn memā kum,

'Dja ga me maro aku'ē kajgon mar kēt ne, kukràdjā'ã mýjja kute amijakreja mar kēt ne. Ne omūnh kajgon amim omūnhkumrēx kēt.' Mýkam?

²⁷ Bir, arým ne ga me adjumar djākam ajamakke kēt ne ajamakke jaduj ne tu ano ngōr. Nā gām me arīk ã ibē amijo abao ane. Mýkam?

Bir, aje anoo omūnh kētmā ne aje ajamako mar kētmā ne aje ikukràdjā'ã mýjja kute amijakreja adjumar djākam mar kētmā ne aje iwýr amijo akēx ba ije me ajo mex kētmā. Nā gām me ibē ã ajamakke kētmē ano kēto ane.”

Nām ã me bakukāmāre Idjaij ane. Nhy m me bakukāmāre aben djō'ã arēnho mō:. Arēnho mōr tāmtā arým me awýr o bōx. Tū:mrām ga me akamingrānyre ã ikabēn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabēn mar kajgokam dja Metindjwýnh arým me bajtemmā ijano. Dja ba memā Metindjwýnh kute me utār'ã ajarē nhy m me arým tu amim markumrēx nhy m kam arým me axwebē me utā. Nām ã memā ane.

²⁹ Paur mebē idjaermā arēnh pa nhy m me arým mā kubē mō. Ne aktā kabēno aben japanho mō.

³⁰ Nhy m kam Paur ta aminhūrkwākam arek krī nhy m 'ã amex ne ajte 'ã amex. Paur ta o pi'ōk kaprīo o kikre djwýnhmā ūrkwāo pānh. Nām ūrkwākam nhý nhy m me mā 'ýr ban bōx nhy m mā kam me kunīo djuw mex. ³¹ Ne kàj bē Metindjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ã memā ujarēnho krī. Ne mā memā Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kri tu'ã kukràdjā jarēnho krī. Nām kum me uma kēt ne ã memā arēnho ane. Nhy m me'ō kubē àptār kētkumrēx. Tām ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krîraxbê Rôma'yr tēm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'yr tēm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'yr tēmmã krã ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwũnhbê kute amim,

—Nã mrãmri ne Metĩndjwũnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwũnh kukràdjã marja pumũ, anhÿr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwũnh kukràdjã'ã ajarēn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nãr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwũnh tēp kêtumrēx. Nhy m be Metĩndjwũnh ukaprĩkôt arÿm me bamã me bapytãr djwũnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utãr djwũnh jano. Nhy m kam me kunĩ, mebê idjaer, nãr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrēx nhy m Metĩndjwũnh arÿm meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhy m me arÿm katãt ar amijo ba. Nhy m Metĩndjwũnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'ô kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhy m me arÿm 'yr amijo akēx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhô àpēnh. Ta ne amiwÿr ijuw ne arÿm mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban arÿm ijano ba arÿm Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhõ iba. ² Amrēbê: ne kukwakam memã kabēn jarēnh djwũnh ar me bakukãmãremã ujarēnh ny jarēn mã memã kum, “Dja Metĩndjwũnh ï memã ujarēnh ny jarē.”

Nãm me ã Metĩndjwũnh nhô pi'ôkkam memã ane. ³ Kra'ã ne ujarēnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarēnh nyja. Me banhô Bēnjadjwÿrbê kumkati'ã ne ujarēnh nyja. Nãm Kra amijo ï ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arÿm kôt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ. ⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhy m kam Metĩndjwũnh Karô arÿm memã tÿx jadjã nhy m me arÿm tÿx. Tÿx ne arÿm memã Jeju'ã ujarēnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwũnh Krakumrēx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhÿro ba. ⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arÿm memã 'ã idjujarēnh ar iba. Gêdja apÿnh me ba djã kunĩkôt me idjujarēnh man arÿm tu amim Jeju markumrēx ne arÿm katãt kabēn man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarēnh ar iba. ⁶ Ga, ar gadjwÿ Jeju Kritu kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krîraxbê Rômakam Metĩndjwũnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ôk no'ôkjakam ikabēn jarē.

Gê Metĩndjwũnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bēnjadjwÿr djwũnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarēnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwũnh, Metĩndjwũnh kumrēxmã ar ajarēn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarē. Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me ar ajã abenmã kum,

* **1:7** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhy m pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtãm. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

—Onîj, Krîraxbê Rômakam me arÿm tu amim Jeju markumrêx, anhÿro ba. Ba kam ar akam ikînhkumrêx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metîndjwÿnhmâ ar ajarênh râ'â ne. Kum idjâ'wÿr kunîkôt ne ba mâ kum ar ajarê. Ba ar awÿr itêm kadjy mâ kum amijo a'uw ne kum,

—Djûnwâ, ba jakam krîraxbê Rômakam ar'ÿr tén ar'ÿr bôx, idjumar mex ne ar'ÿr bôx. Ga mrâmri aje ar'ÿr ibôx'â amim karô jabej ba jakam ar'ÿr ibôxkumrêx. Nâ bâm â kum amijo idjâ'wÿro ane. Mrâmri ne ba ar awÿr ikrâ ne. Djâ nâ bâm ar amâ ijêx? Metîndjwÿnh ta ne kute ar amâ ijêx kêt-kôt kute imar. Djâm kum idjâpênh kêt got? Mrâmri Kra'â ujarênh ny ne ba kaj bê memâ arêhno ibakumrêx. Kam ne ba mrâmri ar amâ arênhkumrêx.

¹¹ Mÿkam ne ba â kum idjâ'wÿro ane? Bir, ije ar apumÿnh prê:mkam. Dja ba ar akam bôx ne Metîndjwÿnh kadjy arÿm ar amâ adjâpênh djâ'ô'â karô. Metîndjwÿnh Karô kukwakam ar amâ 'â karô gar arÿm maro aban arÿm Jejukôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aban arÿm 'â angrâ tÿx ne 'â adjukanga kêt-kumrêx. ¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrêx'â aben pumÿn arÿm aben man kam tu amim Jeju mar tÿ:xkumrêx ne bakînhkumrêx.

¹³ Bir, ar awÿr itêmmâ ne ba mâ amim 'â karô krâptî nhym apÿnh mÿjja mâ ibê aptâ. Ar aje imar kêt karô ne ba ar amâ ja jarê. Imâ ar awÿr ibôx prâm. Ga, me kute bâyogogo djêo baja pumû. Arÿm me kute ê parkam kînhkumrêx. Badjwÿ dja ba ar akam bôx ne Jeju'ÿr me kwÿo akêx nhym me arÿm tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ba kam arÿm ikînhkumrêx. Ije me akam Jeju'ÿr meo akêx prâm kute mrâmri ne ba ije pyka 'ôkamdjwÿ arÿm 'ÿr meo akêxja pyrâk. Kute arÿm ije amû me bajtem 'ôdjwÿkam 'ÿr meo akêx pyrâk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêt me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metîndjwÿnh'ÿr me bajtemo akêx prâmkumrêx.

¹⁴ Jeju imâ me kunî'â karôkôt ne ba ije me kunîmâ 'â ujarênh ny jarênh prâm. Me krôr tûmbê kregujamê me krôr nyjamâ ije arênh prâm. Ne me krâ mexmê me krâ mex kêt-mâ ije arênh prâm. Ije Jeju'ÿr meo akêx kadjy ne ba ije memâ arênh prâm. ¹⁵ Kam krîraxbê Rômakam me gadjwÿmâ ije Kritu'â ujarênh ny jarênh prê:mkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djâm ije Kritu'â ujarênh ny jarênhbê ipijâm? Kati. Ba arênhkumrêx nhym me arÿm kwÿ î pÿnhkôt tu amim markumrêx nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me utâ. Tÿxkôt me utâ. Mebê idjaer kumrêx ne me utâ. Ne kam me bajtembê kregujadjwÿ me utâ. Kam ne ba ije arênhbê ipijâm kêt-kumrêx.

¹⁷ Ujarênh nykam ne Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênhjao amirît gwaj arÿm kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhym arÿm memâ axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê ar ba râ'â: ne. Me bakukâmâre kabên kôt ne ba ar amâ arê. Amrêbê: me bakukâmâre memâ kum,

“Metîndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mexja dja me tu amikajmâ'â markumrêx ne arÿm tÿn ne ar ba”, ane.

Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ ja jarê nhym me arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. Kam mrâmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm memâ axwe kêt jarênhkumrêx nhym me arÿm kum mexkumrêx ne. Nâm â meo ane ba kam krîraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamâ arê.

Paur kute memâ Metîndjwÿnh mekam ngyrk jarênh ne ja.

¹⁸ Nhym be, atemâ mÿjja ne Metîndjwÿnh kute me axwemâ o amirît. Amingryk ne memâ o amirît. Me kute Metîndjwÿnh mar prâm kêt ne axweja kunîkam ne ngyrk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabên katâtŵa mar prâm kêt, anhÿro bajamã ne mekam ngryko amirît ne. ¹⁹⁻²⁰ Godja me kwÿ amim,

—Mÿkam ne Metîndjwÿnh ikam ngryk ne? Djãm arÿm imã amijo amirît ba kuma? Kati. Ta kute imã amijo amirît kêt kam ne tu ikam ngryk ne, ane. Djãm mrãmri ne me kwÿ kabênja? Kati. Nãm me 'êx. Arÿm ne me Metîndjwÿnh man mar kajgo. Me te kute noo omÿnh kêt nhyM Metîndjwÿnh arÿm prÿne memã amijã mÿjja kwÿo amirît ne nhyM me arÿm kuma. Tÿ:xi ne tÿx rã'ã: rã'ã ne. Kubê me kunîmê mÿjja kunî tÿn djwÿnhkumrêx. Ja ne o amirît nhyM me arÿm kuma. Adjãkamã ne mÿjja kunî: nhipêx nhyM me arÿm omÿ. Jakamdjwÿ mÿjja rã'ã nhyM me arÿm omÿ. Mÿjja rÿnh, mÿjja pyMa, mÿjja tÿn nhyM me arÿm prÿne omÿn arÿm apôkmã amim,

—Be, Metîndjwÿnh tÿ:xi ne tÿx rã'ã: rã'ã ne. Kubê ne mÿjja kunî, me kunî tÿn djwÿnhkumrêx. Nãm me ã amim anen arÿm Metîndjwÿnh man kam mar kajgo.

²¹ Djãm me kute markam kum,

—Metîndjwÿnh ara:x ne apyMa:kumrêx. Me imã akî:nhkumrêx? ane. Arkati. Nãm me te Metîndjwÿnh man kum rax jarênh kêt ne ate kubê krã. Ate kubê krãkam ne me arÿm arîk amim mÿjja'ã karô punuo ba. Bêh katikumrêxkam ne me arÿm no kêt ne kam arÿm umar djãkam kute akamãt kô tyk pyrãk. ²² Me ta ne me amijo krã mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrãmri arÿm no kêt kumrêx. ²³ Ne kam arÿm Metîndjwÿnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarênh kanga, Metîndjwÿnh tÿno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pãnh apÿnh mebêngôkre,† àk, mry, mry ngãngão mrãnh, apÿnh mÿjja tÿn 'ikrãn maro ba. Maro ban arÿm karô nhipêx ne o Metîndjwÿnh ne kum amijarêhno ba.

²⁴ NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm wãnh memã ire. Me kum mÿjja punu prãmja ta kute wãnh ar o ba kadjy wãnh memã ire. Me ta kute wãnh arî prô, mjên kupa'ã kurê ba kadjy. Me ta kute aben nhïo àpnu kadjy. Ja kadjy ne wãnh memã ire. ²⁵ Mrãmri Metîndjwÿnh katât amikabên jarênhkumrêx nhyM me arÿm aminhirôbê kabên rê. Aminhirôbê kabên rên arÿm pãnh me 'êxnhî kabên'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Me ren mÿjja kunî nhipêx djwÿnh maro ban ren kum rax jarêhno ban ren kum àpênh ar ba rã'ã ne. NhyM be, kati. Nãm me kangan arÿm mÿjja nhipêxmãbit rax jarêhno ban kum àpênh ar ba. NhyM be, mrãmri ne mÿjja kunî nhipêx djwÿnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁶ NhyM be, me axwe ne me Metîndjwÿnh kanga. NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm wãnh memã ire. Me kum mÿjja punu prãm ta kute wãnh ar o ba kadjy ne wãnh memã ire. NhyM me arÿm pijãm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupêhno ba prãm. Me nire axwe amijo ban me my kangan arÿm amikupa'ã me nire kupêhno ba. ²⁷ NhyM me mydjwÿ axwe amijo ban me ni kangan aktã kurê prãm:kam pijãm kêt kam amikupa'ã me my kupêhno ba. Kam Metîndjwÿnh arÿm memã axwe pãnh jarênh katât. Me ta ne me amijo bikênh mex ne.

²⁸ Metîndjwÿnh ne kute ò mÿjjakôt arÿm memã amijo amirît nhyM me arÿm kuma. Ne kute mar rã'ãmã ne ate kam ajte amim,

† 1:23 Apÿnh me ò pyka djãri kunîkôt ne me kunî bêngôkre.

—Kati. Ije mar prām kêt-kumrêx, anhÿro ba. Mā me kute ā amim anhÿro bakam ne Metîndjwÿnh arÿm wānh memā ire. Nhyim kam me arÿm mÿjja punubit man arÿm axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apÿnh axwe kunÿo ba tÿ:x ne.

Ne ajte ari prō, mjên kupa'ā kurê ba prā:m-kumrêx ne.

Ne ajte meo bikênh kume:x.

Ne ajte kute amim mÿjja rÿnho atom prā:m.

Ne ajte amim meo bikênh'ā karō prā:m.

Ne ajte me ō mÿjja'ā ngryk prā:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prā:m.

Ne ajte kute kabêno aben japanh prā:m.

Ne ajte memā 'êx ne me noo biknor prā:m.

Ne ajte kum me kurê:.

Ne ajte kute me kàxā me arênh prā:m ne.

³⁰ Me axwe amijo bakam ne me ajte memā me kurê'uk prā:m ne.

Ne ajte kum Metîndjwÿnh kurê:o ba.

Ne ajte tu memā àkjêr prā:m ne.

Ne amijo àmra prā:m ne.

Ne ajte amibên prā:m ne.

Ne ajte apÿnh axwe kumex'ā amim karōo ba prā:m ne.

Nhyim me bāmme me nā ar te ar me akre: nhyim me ajte amakre kêt prā:m ne.

³¹ Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt: ne.

Ne ajte 'êx ne we memā kabên pydjin arênh nhyim me me mar pydji. Mar pydji nhyim me atekam ajte,

—Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabên 'ôdjwÿo ikjên kabên pydji mar kêt-kumrêx ne.

Ne ajte kum me abê kêt-kumrêx ne.

Ne ajte ukapri kêt-kumrêx.

³² Me kute ā amijo anhÿro bajamā ne Metîndjwÿnh arÿm memā axwe pānh jarê. Me axwejakam me biknormā. Tām ne arÿm memā arê nhyim me arÿm pri-ne kuma. Nām me te kuman axwe amijo ba rā'ā ne. Djām me axwe amijo babit? Kati. Nām me ajte apÿnh axwe ja'ā amÿ memā kum,

—Ā amijo ane. Kam ne me kum me akînhkumrêx, anhÿro ba. Nām me ā axweo ane ba kam arÿm wām Rômakam me amā arê. Tām ne ja.

2

Metîndjwÿnh kute memā axwe pānh jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

¹ Me akwÿ ne ga me amÿ memābit axwe jarênh o aba. Djām me gadjwÿ ajaxwe kêt got ga me amÿ me wā'ā amim,

—Me axwekumrêx. Dja Metîndjwÿnh me axwe pānh me kanga, ane? Me aje me'ā amim, “Dja me axwe pānh me kanga”, anhÿr kôt dja Metîndjwÿnh me gadjwÿ arÿm me akanga. Mÿkam? Bir, me gadjwÿ me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrāmri ne amÿ me wā axwe pyrāk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwÿ pānh me akanga. Djām me aje Metîndjwÿnhmā kum,

—Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhÿrmā? Kati. Me gadjwÿ me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhÿrmā.

² Nhyim be, me kute ā axweo bao anhÿrja'ā ne Metîndjwÿnh katà:t memā kum,

—Pānh dja me biknor tokry djakam akuno, ane. Tām ne gwaj baje markumrëx. ³ Me abê pykakam me ĩ kajgo. Akajgokam aje amũ me wābit'ā amim, “Dja Metĩndjwýnh pānh kanga”, anhýro aba. Ne kam ajte mekõt ā ajaxweo ane. Mekõt ā ajaxweo anhýrkam djām apydji Metĩndjwýnh kute akanga kêt mā? Kati. Gadjwý. Dja katāt amā ajaxweo jarē ne kam arým pānh akangakumrëx.

⁴ Nār, ga me te ā ajaxweo ane nhym Metĩndjwýnh ukapřĩ ra:x ne ngyrk tō:n kute amijā ngyrk nē 'ātũ:m. Djā ne ga me ukapřĩ'ā amim, “Kē, djām mýjja mex”? ane? Kati. Kwārĩk wānh ā amim anhýr kêt. Metĩndjwýnh kute me ajaxwebē amiwýr ajo akēxmā ne kum me akapřĩ. Me aje 'ýr amijo akēxmā kum me akapřĩ. Djām me aje amijā ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubē ajamakkre kêt ne 'ýr amijo akēx prām kêt. Be ga, me mā kute amim mýjjao atomja pumũ. Me mā amim adjuw nhym arým mā kām mā ajkamēn arým kum ra:xja pumũ. Ga me aje me urāk ne mā ajaxweo nhym mā me akam ngyrk ne mā kām mā me akam ngyrk ajkamē. Nhym kam dja ō akati arým me awýr bōx. Kute katāt memā axwe pānh jarēnh djā nhō akati me awýr bōx nhym arým me akam ngyr:k ne. Me ajamakkre kêt kam me akam ngyr:k ne.

⁶ Dja Metĩndjwýnh katāt memā o pānh. Dja katāt apýnh me kute mýjjao ba kõt memā o pānh. Me ĩ pýnhkõt katāt memā o pānh. ⁷ Me kute arek katāt amijo bajamā dja katāt memā o pānh. Metĩndjwýnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memā, “Amexkumrëx”, anhýr kadjy, ne kute memā ĩ ny, ĩ punu prām kêtja nhōr kadjy ne me arek katāt amijo ba. Nhym kam Metĩndjwýnh katāt memā o pānh nhym me arým Metĩndjwýnh kõt tĩn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁸ Nhym be, me kute amidjwýnhbit mar ne kute kabēn katāt kangan me axwe kõt axwe. Dja katāt me jadjwýmā o pānh ne arým mekam ngyr:k ne. Nhym kam arým mýjja pyma: mekam apōx. ⁹ Me me axwe kõt axweja dja me arým ĩ pýnhkõt umar punure ne tĩn prā:m. Mebē idjaer kumrëx dja ā ane. Nhym kam me bajtemdjwý ā ane.

¹⁰ Nhym be, me mex kõt me mexja dja me arým me:xkumrëx nhym Metĩndjwýnh arým kum me kĩ:nhkumrëx. Nhym kam me arým umar me:xkumrëx. Mebē idjaer kumrëx dja ā umar mexo ane. Nhym kam me bajtemdjwý ā ane. ¹¹ Mýkam dja me ā ane? Bir, djām Metĩndjwýnhmā me'ō pyman kute kum 'ā mamā? Arkati. Nām me kunĩo kute aben pyrāk ne katāt kute memā o pānhkumrëxmā.

¹² Metĩndjwýnh ne me bakukāmāre Mōjdjēmā kukrādja jarē. Me kute katāt amijo ba kadjy kukrādja jarē nhym amũ mebē idjaermā arē. Nhym kam me aben djō'ā kukrādja'ā, “Mōjdjē kukrādja, Mōjdjē kukrādja”, anhýro ba. Dja Metĩndjwýnh katāt memā axwe pānh jarēnh nhý.

Nhym me bajtem, memā me kute Mōjdjē kukrādja jarēnh kêtja. Godja me bajtemja kwý kam axwe jabej arým axwe pānh akuno. Djām kam Metĩndjwýnh kute memā kum,

—Aje Mōjdjē kukrādja kõt amijo aba kêt kam dja ga akuno, anhýrmā? Kati. Mýkam? Bir, me kute memā Mōjdjē kukrādja jarēnh kêt nhym me kam kute mar kêt. Kam dja ā memā anhýr kêt. Nhym kam me arým axwe pānh akuno. Me biknor tokry djakam akuno.

Nhym mebē idjaerdjwý, memā me kute Mōjdjē kukrādja jarēnh tũmja. Godja me kwý kam axwe jabej Metĩndjwýnh dja arým memā kum,

—Aje Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt kam dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjà mar ne kôt amijo ba kêt kam dja ã memã ane. Nhy m kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djàkam akuno. ¹³ Djãm me kute memã kukràdjà jarênh nhy m me kute mar kajgoja djãm Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati. Me kute amim kukràdjà markumrêx ne kôt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarê nhy m me arým kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Môjdjê kukràdjà jarênh kêtja. Me kwý ta ne me tu kute amikadjwýnhbê kukràdjà mar ne tu kôt ar amijo ba. Kam me kwý ta tu kute mar mexkumrêx ne tu kôt amijo ba mexkumrêx. Te me kute memã Môjdjê kukràdjà jarênh kêt nhy m me ta tu kute mar ne kôt ar amijo ba mexkumrêx. ¹⁵ Me tu kadjwýnhbê kabên mexkumrêx ne kute mrãmri ne umar djàkam arým Metĩndjwýnh kukràdjà no'ók pyrãk. Me ta kute amikadjwýnhbê markam ta tu kute axwe nêje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, “Mrãmri ijaxwe”, nãr axwe kêt kam kute amim, “Kati, imexkumrêx”, anhÿr.

¹⁶ Me kwý tu kute kukràdjà kôt amijo ba ja dja Metĩndjwýnh Ì memã axwe kêt jarê nhy m me arým kum mex ne. Amrê õ akati mörn bôxkam dja ã me kwýmã ane. Nhy m be me kwý kute mex pyrãk ne te amikadjwýnhbê axwe pudju nhy m tu me kuman arým memã pãnh jarênhkumrêx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Ja ne ba ujarênh nykam memã arênh o iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarênh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, “Ba ibê idjaer”, anhÿro aba. Ga me ajte memã kum,

—Ba ne ba Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba nhy m kam Metĩndjwýnh kum ikĩnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajêx ne amijo amran memã kum,

—Me jabit ne ba me ije Metĩndjwýnh mar mexkumrêx, anhÿro aba.

¹⁸ Nhy m me me amã Môjdjê kukràdjà jarê ga me we aje prĩne markam we aje Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõ kôt mar ne mýjja kabin we amijo mýjja mexbit pytãn memã arê. ¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkõt amim,

—Me no rã katãt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa 'amýnh ne kute meo mrãnh katãt. Ba ije me urãk ne mrãmri ibê katãt me no kêt o iba djwýnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamãt kô tykkõt me ar ba pyrãk. Ije mrãmri ne memã pry kurwý djwýnh pyrãk. Ba ne ba ibê me axwe kêt kadjy me akre djwýnh, anhÿro aba. ²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibê me no rerekremã kukràdjà jarênh djwýnh. Me kute me kra karãre pyrãk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tÿx kadjy memã kukràdjà'ã idjujarênh djwýnhkumrêx, anhÿro aba. We aje Metĩndjwýnh kukràdjà katãtkumrêxja kunĩ maro abakam ne ga ã 'ã amijo adjãmrao ane.

²¹ Ba me amã arê. Me aje amũ me akren ã amim anhÿrkam mýkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me àkĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mýkam ga: ne ga adjãkĩnhĩ? ²² Aje memã kum,

—Kwãrĩk wãnh me bê prõo adjãkĩnh kêt, anhÿro abakam mýkam ga: ne ga me bê prõo adjãkĩnh o aba? Ga we amã mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx kurê: o aba. Mýkam ga: ne ga mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx nhõ kikrekam ar aba? Mýkam ga: ne ga me bê adjãkĩnh kadjy kam ar aba? ²³ Aje Môjdjê kukràdjà'ã memã kum, “Kukràdjaja ne mexkumrêx”, anhÿro abakam mýkam ga ne ga ajte ari kukràdjàkam amikrà o aba? Ga kukràdjàkam amikrà o aba nhy m me arým adjõ'a abenmã kum, “Metĩndjwýnh kajgo”, anhÿro ba.

²⁴ Amrêbê: ne me bakukâmâre Metîndjwýnh kukwakam me ajâ kabên jarên kum,

“Apýnh me bajtem ba djari ne me me ajaxwekôt Metîndjwýnh japry:.”

Nâm me ã me ajâ me bakukâmâremã anen arým ‘ã pi’ók no’ók ne. Ga me kukràdjâo abikênho aba nhym me arým ã me ajaxwe djô’ã Metîndjwýnh japryo ane.

²⁵ Me abê idjaer, mýj kadjy ne me me amy kâ nhinhu rê. Bir, me aje amy kâ rênh mar ne aje ‘ã amim, “Arým ne Metîndjwýnh ijo aminhõ”, anhýr kadjy. Djâm me bamy kâ rênhkambit nhym arým me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metîndjwýnh kukràdjâ marn kôt ar amijo babakam ne arým me bajo aminhõ. Nhym be, godja ga me kukràdjâkam ajaxwe jabej arým me amy kâ rênh kajgo. ²⁶ Kam me my kâ tâja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katât kukràdjâ marn kôt amijo ba jabej nhym Metîndjwýnh arým meo aminhõ. Te me my kâ tâ nhym arým meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kâ tâja, kubê me bajtemja arým me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Mójdjê kukràdjâ’ã pi’ók no’ók mar kêtka dja arým me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katât kôt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metîndjwýnh kukràdjâ’ã pi’ók no’ók mar kajgon amy kâ rênh kajgon kukràdjâkam amikrà ar o aba. Nhym kam me ta arým me apumün me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mýj xêjabê ne Metîndjwýnh nhõ me jakumrêx? Djâm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, “Ibê idjaer, ibê idjaer”, anhýrbit? Djã ne me kute amijo anhýrbit ne kam mrãmri me bê Metîndjwýnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kâ nhinhubit rê nhym kam arým me mrãmri kubê Metîndjwýnh nhõ me jakumrêx? Kati. ²⁹ Me kute mrãmri kadjwýnhbê Metîndjwýnh kabên mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne me bê ò me jakumrêx. Me kute amikadjwýnhbê amim mýjja’ã karõ djâkam kute Metîndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne ò me jakumrêx.

Nhym be, me kute kukràdjâ ‘ã no’ók mar kajgon me my kâbit rênhja me jabê ne ò me ja kêt. Me kute Metîndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja djâm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metîndjwýnh dja memã mex jarê nhym arým me bê ò me jakumrêx.

3

Kute memã Metîndjwýnh ‘êxnhî kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

¹ Nhym kam mýj kadjy dja me bê idjaer? Kam ajte mýj kadjy dja me me my kâ nhinhu rê? Djâm me bê idjaer kute mýjja maro kute me bajtem jakrenh? ² Nã. Me kute mýjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metîndjwýnh kabên mar. Metîndjwýnh kute me kute katât amijo ba’ã memã karõkôt amikabên’ã pi’ók no’ókja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwý kute amim Metîndjwýnh kabên mar kêtka mýj gêdja kam kute? Djâm me kute kabên mar kêtka ne Metîndjwýnh arým kabên kajgo? ⁴ Arkati. Dja te me kunî ‘êxnhîn kabên kajgo. Nhym be, Metîndjwýnh ne kabên kajgo kêtka me Amrêbê: ne me bakukâmâre Metîndjwýnhmã kabên kajgo kêtka me jarên kum,

“Dja me te ajâ amim, ‘Kabên kajgo’, anen kam mrãmri akabênkumrêxmã katorkumrêx.”

Nām me bakukāmāre ā Metīndjwýnhmā ane nhyṁ me arým 'ā pi'òk no'òk ne. Nhyṁ me arým aben djô'ā arēnho mō:n arēnho mōr tāmtā gu me bakamin-grānyredjwý baje arēnh rā'ā. Mrāmri ne me arēnhkumrēx. Metīndjwýnh kabēn kajgo kêtikumrēx.

Metīndjwýnh me axwekam ngrykkam ne katāt.

⁵ Nhyṁ be, pykakam me kajgo ta ren kabēn kajgokam ren abenmā kum, —Metīndjwýnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekôt me kum Metīndjwýnh kīnhja pumū. Me kute gwaj bajā, “Tāmwā ne axwe:. Ba ne ba imā me axwe kīnh kêtikumrēx. Ba dja ba atemā ne imā Metīndjwýnhbit kīnh”, ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhyṁ me kum gwaj bakīnh kêtja pumū. Ne kam kôt kum Metīndjwýnh kīnh. Gwaj bajaxwekôt me kum kīnhkam Metīndjwýnh ren gwaj bakam kīnh, ane. Me ta ren ā kabēn kajgo jarēnho ane.

⁶ Djām mrāmri me kabēn? Kati. Ne ren Metīndjwýnh gwaj bajaxwekam kīnh ne ren kam gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnh kêt. Ne ren apýnh me ba djā kunīkôtdjwý ren memā axwe pānh jarēnh kêt. ⁷ Nhyṁ ren ajte me ta ajte kabēn kajgokam memā kum,

—Metīndjwýnh ren ijēxnhīkam ngryk kêt ne. Ga, ijēxnhīkôt me kum Metīndjwýnh kīnhja pumū. Me kute ijā, “Tāmwā ne 'èxnhī. Djām ba dja ba kôt ijēxnhī? Kati. Ba dja ba imā kôt ijēxnhī kīnh kêtikumrēx. Metīndjwýnhbit dja ba imā kīnhkumrēx”, ane. Be ga, ijēxnhī nhyṁ me kum ikīnh kêt ne kam kôt me kum Metīndjwýnh kīnhja pumū. Ijēxnhīkôt me kum kīnhkam ne ren ikam kīnh ne ren imā ijaxwe jarēnh kêt ne ijēxnhī pānh ikanga kêt ne. Ne ren me kabēn kajgokam ā ren memā ane.

⁸ Me'ò ar ta ne arīk ijā,

—Paur memā kum, “Gwaj bajaxwe baba nhyṁ gwaj bajaxwekôt arým mýjja mex apòx”. Nām ā memā anhýro bao ane, ane. Kati. Nām me arīk ikabēn kêt jarē. Ne ren mrāmri Metīndjwýnh me axwekam kīnh bar ren ā memā ane. Nhyṁ be, kati. Mrāmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrēx. Me kute ar ikabēn kêt jarēnh ja dja Metīndjwýnh pānh me kanga. Kute me kangaja katāt, punu kêt, nhyṁ Metīndjwýnhdjwý katāt.

Kute memā me kunī kupānhntā axwe jarēnh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mýj dja gu me babê idjaer abenmā nē? Djām gu me baje,

—Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhýrmā? Kati. Ba ibê Paur ne ba arým me kunī'ā,

—Mebê idjaermē me bajtemmē ne me kute aben pyrāk. Me kupānhntā axwe:n ta te: axwe kêt prāmje, ane. ¹⁰ Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba me amā arē. Amrēbê: me bakukāmāre memā kum,

“Djām me'ò axwe kêt? Arkati. Me'ò axwe kêtja kêtikumrēx. ¹¹ Me'ò kute mar kêtikumrēx. Me'ò kute Metīndjwýnh jabej kêtikumrēx.

¹² Me ta amiprykôt binhirēn ban kunī kupānhntā Metīndjwýnhbê punu:re. Djām me'ò pydji ne àpēnh mex? Arkati. Me'ò mex kêtikumrēx.”

Nām me bakukāmāre ā amrēbê: memā ane. ¹³ Ne kam ajte memā kum, “Me ajkwakam me kabēn apòx ne kute mrāmri ne me kute arým pyka krā'ā kuprār nhyṁ kurūm mýjja punu prôt pyrāk. Nām me ā kabēn punuo ane.

Me kute memā 'èxkôt ne me me noo biknoro ba. Me kabēn ne kute kangā djwakam tokry djāja pyrāk.

¹⁴ Me kute me ūn kume:x ne me kabēn djā kume:x.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane. ¹⁵ Ne kam ajte memã kum, “Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikêhno ba: nhyim me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêtumrêx.

¹⁷ Mÿj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtumrêx.

¹⁸ Me kum Metĩndjwÿnh pyma kêtumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhyim me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me aben djô'ã arêhno mô:n arêhno mô:r tãmtã gu me bakamin-grãnyredjwÿ baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Me kupãnhã axwen ta te axwe kêt prãmje.

¹⁹ Be, mebê idjaermã ne Metĩndjwÿnh kukràdjã kunĩ jarê. Me kute kukràdjã maro baja, me jamã ne arê. Mÿj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjã maro ban ta te kute kôt amijo anhyrmã.* Ne kam kôt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwÿnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metĩndjwÿnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arÿm kam kuma. Apÿnh me ba djã kunĩ dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Tãm ne gu me baje arÿm mar.

²⁰ Kam djãm me kute kukràdjã mar ne kute kôt amijo anhyro ba nhyim Metĩndjwÿnh arÿm kute memã kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhyrmã? Kati. Nhyim be, mÿj kadjy ne memã kukràdjã jarê? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjã jarê.

Metĩndjwÿnh ta kute memã axwe kêt jarênhja'ã ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhyim be, jakam atemã me'ô kôt Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh nhyim me arÿm kum mex ne. Djãm me kute Metĩndjwÿnh kukràdjã mar ne ta kute kôt amijo anhyro ba nhyim kôt kute memã axwe kêt jarênhmã? Kati. Atemã me'ô kôt ne kute memã axwe kêt jarênh. Amrêbê: kute Mójdjêmã kukràdjã jarênhkam Metĩndjwÿnh arÿm memã Kritu'ã ajarê. Kukwakam kabên jarênh djwÿnhdjwÿ ne me arÿm memã 'ã ajarê. ²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kôt ne Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh nhyim me arÿm kum mex ne. Me ĩ pÿnhkôt kwÿ kute tu amim Kritu markumrêxja nhyim kute tu memã axwe kêt jarênh. Mÿkam?

Bir, me kunĩ ne me axweo kute aben pyrãk. ²³ Djãm me'ô ta mexo Metĩndjwÿnh mãnhkutã? Arkati. Me kunĩ kupãnhã axwe. ²⁴ Nhyim kam tu memã axwe kêt jarê nhyim me arÿm kum mex ne. Djã ne me kukràdjã maro ban kôt amijo anhyro ba nhyim pãnh arÿm memã axwe kêt jarê? Kati. Ta ne tu kum me kaprĩn ta memã arê. Kritu Jeju ta ne arÿm me axweo pãnh mex nhyim kam kôt ta memã axwe kêt jarê nhyim me arÿm kum mex ne.

²⁵ Metĩndjwÿnh ne amim Jeju dja nhyim kam arÿm me axwe pãnh pĩte'y'ã wajêt nhyim kamrô prôt nhyim arÿm ty. Nhyim kam me kute tu amim markumrêxja Metĩndjwÿnh arÿm me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pĩte'y'ã wajêt. Ne mÿjja 'ôdjwÿ kadjy ne Jeju pĩte'y'ã wajêt. Me kute Metĩndjwÿnh kute katãt meo baja mar kadjy. Kute katãt memã axweo pãnhkumrêx ja mar kadjy. Amrêbê: pĩte'y'ã jêt kêttri ne me axwe: nhyim

* **3:19** Djãm pi'ók jarênh'ã ne me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhyr ja jarênh Kati. Kute memã kum, “Kwãrk wãnh ajaxwe kêt”, anhyr nhyim me kôt kute ã amijo anhyr ne axwe kêtãmã. Ja'ã ne kute me kute mar ne kôt amijo anhyr ja jarênh.

Metîndjwÿnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djâkam me kumên kam ren arÿm katât memâ axweo pân̄h kumrêx. Nhy m be, kati. Nâm amijâ ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djâm â kute memâ anhÿrkam katât kute meo bakumrêx? Nâ, mrâmri katât.

²⁶ Mÿj ne me kam kuman kam Metîndjwÿnh katâtja ma? Bir, jakam ne Metîndjwÿnh Jejumâ me axwe pân̄h jarê nhy m kam Jeju me pân̄h tyn arÿm Metîndjwÿnhmâ me axweo pân̄h. Nhy m kam me arÿm Metîndjwÿnh kute katât memâ o pân̄hja man arÿm kum kato. Jeju kute me axweo pân̄hjamâ kato. Nhy m kam me tu kute amim Jeju markumrêxja ne Metîndjwÿnh arÿm katât kute memâ axwe kêt jarênhkumrêx.

²⁷ Djâm kam gwaj ba ne gwaj baje,

—Metîndjwÿnh kukrâdjâ kôt ne ba amijo anhÿro iba. Imexkumrêxja pumû, anhÿrmâ? Kati. Djâm gwaj bajô bamex? Arkati. Nhy m be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrêx nhy m Metîndjwÿnh tu gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamexkumrêx ne.

²⁸ Kam, djâm me kute Metîndjwÿnh kukrâdjâ mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhy m kam kute kôt memâ axwe kêt jarênh? Kati. Atemâ ne wâ. Nhy m be, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Kôtbit ne kute memâ axwe kêt jarênh nhy m me arÿm kum mexkumrêx.

²⁹ Djâm Metîndjwÿnh kute me bê idjaerbato ba? Djâm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿo ba. ³⁰ Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh pydji. Kam dja me bê idjaerbê me my nhinhu kâ rênhja tu amim Jeju markumrêx nhy m kôt arÿm memâ axwe kêt jarê. Nhy m me bajtembê me my kâ tâjadjwÿ dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhy m kôt arÿm me adjwÿnhdjwÿmâ axwe kêt jarê. ³¹ Djâm gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje Metîndjwÿnh kukrâdjâ kôt amijo anhÿrja kangamâ? Kati. Nhy m bê ne gwaj baje kukrâdjâ kanga prâm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje kukrâdjâ kôt amijo anhÿr prâmkumrêx.

4

Kute Abraão mâ axwe kêt jarênh'â ujarênh.

Gar 3.6; Xij 2.23

¹ Kam gwaj akubyn amijo tèn me bakukâmâre Abraão'â ujarênh ma. Mÿj ne ta amikam kuma? Djâm ta ne mex? Kati. ² Djâm Abraão kute amijo ba mex pân̄h Metîndjwÿnh kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amijo ba mex pân̄h kute kum axwe kêt jarênh kêt. Ren kute amijo ba mex pân̄h ren kum axwe kêt jarê nhy m ren amimexo àmra ar ba. Nhy m be, kati. Metîndjwÿnhmâ ne amimexo àmra kêt. ³ Mÿkam? Bir, djâm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metîndjwÿnh ne tu kum axwe kêt jarê nhy m me arÿm 'â ajarê. Me bakukâmâre amrêbê: memâ kum,

“Abraão ne tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx nhy m 'â amim, ‘Be, nâm tu amim ikamnhÿxkumrêx ba kam ba tu kum axwe kêt jarê nhy m arÿm imâ mex.’ Nâm Metîndjwÿnh â Abraão'â amim ane.”

Nâm ne bakukâmâre â Abraão'â memâ ane. Nâm tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrêx nhy m ta tu kum axwe kêt jarê.

⁴ Be ga, me'ô me bēnjadjwÿr'ômâ àpēnhja pumû. Kute amim pi'ôk kaprî kwÿ byr kadjy bēnjadjwÿrmâ apê. Nâm kadjy kum apê:n arÿm o ino re. Nhy m kam

bĕnjadjwÿr arÿm kum pi'ók kaprĭ ngă. Àpĕnh pănh ne kum pi'ók kaprĭ ngă. Djăm kajgo got? Kati. Àpĕnh pănh ne kum kungă.

⁵ Nhyĵ me, djăm me kute amijo ba mex pănh Metĭndjwÿnh kute memă axwe kĕt jarĕnh? Kati. Me kute amijo ba mex pănh kute memă axwe kĕt jarĕnh kĕt. Me tu kute amim Metĭndjwÿnhbit markumrĕx nhyĵ kôtbĭt arÿm kute memă axwe kĕt jarĕnh. Metĭndjwÿnh kute me axwemă axwe kĕt jarĕnh djwÿnh ta kute â memă anhyr nhyĵ me arÿm kum mexkumrĕx. ⁶ Me bakukămare Dawidjwÿ ne amrĕbĕ: ja tăm jarĕ. Metĭndjwÿnh kute tu memă axwe kĕt jarĕnh nhyĵ me arÿm kum mexkumrĕx. Me ja ne me kĭnhkumrĕx. Me kute kukradjă kôt amijo ba mex pănh ne Metĭndjwÿnh kute memă axwe kĕt jarĕnh kĕt. Tăm ne me bakukămare Dawi 'ă ajarĕ. ⁷ Năm memă kum, "Metĭndjwÿnh kute wănh me axweo biknor ne me kam ngryk kĕt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kĭ:nhkumrĕx.

⁸ Bĕnjadjwÿr djwÿnh kute tu memă axwe kĕt jarĕnh ja ne me kĭnh:re ne." Năm me bakukămare Dawi â memă ane nhyĵ me aben djô'ă arĕnho mō:n arĕnho mōr tămtă gu me bakamingrănyre baje arĕnh ră'ă. Mrămri ne arĕnhkumrĕx. Mrămri Metĭndjwÿnh kute tu memă axwe kĕt jarĕnhkam ne me kĭnhkumrĕx.

⁹ Djăm kute mebĕ idjaermăbit arĕnh? Djăm kute mebĕ idjaerbĕ me my kă rĕnh jamăbit arĕnh? Kati. Me bajtembĕ me my kă tăjadjwÿ.

Ga, Abraăodjwÿ ja ma. Abraăo ne tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕx nhyĵ 'ă amin,

—Abraăo ne tu amim ikamnhĭxkumrĕx ba kam arÿm tu kum axwe kĕt jarĕ, ane. Tăm ne gwaj arÿm kuma. ¹⁰ Mÿj ne kute kum axwe kĕt jarĕnhkam kute? Djă ne kumrĕx kum amimy nhĭnhu kă krăta nhyĵ kam arÿm kum axwe kĕt jarĕ? Kati. Kute amimy kă kră'yr kĕtri ne kum axwe kĕt jarĕ nhyĵ arÿm kum mexkumrĕx.

¹¹ Nhyĵ kam Metĭndjwÿnh arÿm kum my kă kră'yr'ă kum karô. Nhyĵ kabĕnkôt arÿm amijo tĕn arÿm amimy kă krătan kam arÿm amijă maro ba. Năm mar kunĭkôt amin,

—Be, amrĕbĕ ne ba tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕx nhyĵ arÿm tu imă ijaxwe kĕt jarĕnhkumrĕx. Ga, imy kă kră'yrja pumŭ, anhyro ba. Amrĕbĕ kute my kă kră'yr kĕtri ne Abraăo tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕx nhyĵ arÿm tu kum axwe kĕt jarĕnhkumrĕx.

Nhyĵ kam tŭmrăm amimy kă krătan arÿm â amim anhyro ba. Ă amimy kă kră'yr'ă amim anhyro ba. Mÿj kadjy ne kute my kă kră'yr kĕtri kum axwe kĕt jarĕ? Bir, me bajtem my kă tăja kunĭ kajmă'ă ne kum axwe kĕt jarĕ. Abraăobĕ me kute amikajmă'ă Metĭndjwÿnh marja kunĭ nhĭngĕt kadjy. Dja me tu amim markumrĕx nhyĵ arÿm tu memă axwe kĕt jarĕnhkumrĕx.

¹² Abraăobĕ ne me my kă rĕnhja nhĭngĕt. Djăm Abraăobĕ ne me my kă rĕnhbit nhĭngĕt? Kati. Abraăo kute amimy kă kră'yr kĕtri kute tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕx. Nhyĵ me kute Abraăo kudjwa tu amim Metĭndjwÿnh kamnhĭxkumrĕxja me ajbit Abraăobĕ me ingĕt.

¹³ Nhyĵ ajtekam Metĭndjwÿnh arÿm tu Abraăomĕ ô'ă tămdjwÿ arkum ar kute meo aminhôn meo bamă arĕnhkumrĕx ne arkum,

—Gamĕ adjô'ă atămdjwÿmĕ dja gar apÿnh me ba djă kunĭkôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrămri ne me tămdjwÿ ingĕt nhô nĕkrĕxo aminhôn o ba pyrăk. Năm â tu Abraăomĕ ô'ă tămdjwÿmă kabĕn pydjĭn arĕnho ane. Djăm ar kute Môjdjĕ kukradjă mar ne kôt kute amijo anhyro

ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arënh got? Kati. Nãm ar tu amim Metïndjwýnh kamnhïxkumrëx nhym arým tu arkum axwe kët jarëh kam arým kôt arkum kute meo bamã arë. Kabën pydjïn arë.

¹⁴ Ne ren memã me kute Mójdjê kukràdjã maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arë nhym kam me ren kute Mójdjê kukràdjã maro ba nhïbej ren amim Metïndjwýnh kamnhïx kët. Nhym kam ren kabënja jarënh kajgo. Nhym be, kati. Djãm me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh memã me kute meo bamã arë? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhõ jarënh kët. ¹⁵ Me kute Mójdjê kukràdjãbit maro baja ne Metïndjwýnh mekam ngrykbit. Mýkam ne mekam ngrykbit? Bir, me kute kukràdjãkam amikràõ ba prãm kam ne mekam ngrykbit. Nhym be, memã me kute Mójdjê kukràdjã jarënh kët nhym me kute mar kët jabit ne me kute kukràdjãkam amikrà kët. Ren me arým memã arë nhym ren me arým kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhym be, me kute mar kët kam ne me kute kukràdjãkam amikrà kët.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrëxja ne Metïndjwýnh memã me kute meo bamã arë. Mýkam? Bir, dja Abraão djõ'ã tãmdjwý kunĩ tu amim markumrëx nhym Metïndjwýnh ta arým tu kum me kaprĩ. Tu kum me kaprĩkam gédja arým mrãmri tãmdjwý kunĩmã apýnh me ba djãkam me ja nhõrkumrëx nhym me arým ar meo ba. Djãm mebê idjaer kute Mójdjê kukràdjã mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metïndjwýnh markumrëxja kunĩ dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunĩmã kute meo bamã arënhkumrëx. Abraãobê ne me bakunĩ nhingët.

¹⁷ Metïndjwýnh ne amrëbê: me bakukãmãre Abraãomã ja jarë. Kum me bakunĩ nhingët jarë. Metïndjwýnh kum,

“Apýnh me ba djã krãptĩ:kam me jamã ne ba arým ajo me ingët.”

Nãm ã Abraãomã ane. Nhym me arým 'ã pi'õk no'õk ne. Nhym me aben djõ'ã arënhõ mõ:n arënhõ mõr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý baje arënh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingëtkumrëxja pumũ. Abraão kute tu amim kamnhïxkumrëxja ne arým Metïndjwýnh nokrekam kubê me banhingëtkumrëx. Metïndjwýnh ta ne kute akubyn me tyko tĩn ne mýjja kukãm 'ã ajarë. Mýjja kator kët rã'ã nhym memãbit kute kator prãm kët pyrãk. Nhym be, Metïndjwýnhmãbit arým mýjja amirĩt nhym arým kukãm 'ã ajarë. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingëtkumrëxja pumũ.

¹⁸ Ne ren atemã me'õ ne ren te amiwýr kute meo aminhõja kator kam ama ne ren 'ã ukanga. Nhym be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhõmã tu amiwýr kam amako tẽmkumrëx ne me kadjy tu amim Metïndjwýnh kamnhïxkumrëx. Ne kam arým meo aminhõkumrëx, arým kubê me ingët. Kubê apýnh me ba djã krãptĩkam me ja nhingët. Metïndjwýnh kute kum anhÿr kôt. Kute kum, “Dja ã atãmdjwý krãptĩõ ane”, anhÿr kôt ne Abraão arým tu amiwýr me kamnhïxkumrëx. ¹⁹ Nãm te amim,

—Arým Xaramë ar ibëngë:tte. Nã bãm te ar ikra'õ prã:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm këtja pyrãk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhïxo tẽmkumrëx. Arým ne Abraão'ã amex krãptĩ: kubê 100 pyrãk. ²⁰ Djã ne Metïndjwýnh kum kabën jarë nhym we amim,

—Dja ijo anhÿr jabej. Nãr kon. Dja ijo anhÿr kët jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhïx týxkumrëxo tẽ. Ne kam o Metïndjwýnhmã ra:x jarë. ²¹ Nãm amim,

—Djãm Metĩndjwýnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarėnh kôt dja imã ikra nhõrkumrėx, ane. ²² Kute ã amim anhỹrkam ne Metĩndjwýnh arým 'ã amim,

—Ba tu kum axwe kėt jarė nhy m arým imã mex ne, ane. ²³ Djã ne Abraãobit man amim, “Ba tu kum axwe kėt jarė”, ane nhy m me'ã pi'ók no'ók ne? Kati. ²⁴ Gwaj badjwý ne arým gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrėx nhy m arým gwaj bamãdjwý axwe kėt jarė. Metĩndjwýnh kute akubyn gwaj banhõ Bėnjadjwýr djwýnh Jejuo tĩn djwýnh dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrėx, tu amim markumrėx nhy m arým gwaj bamãdjwý axwe kėt jarė gwaj kam arým kum bamex ne. ²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhy m me arým kubĩ. Mýj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhy m me arým kubĩ. Kubĩ nhy m arým akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kėt jarėnh kadjy ne akubyn o tĩn.

5

Kritu tykkôt me umar mex ne kĩnh.

Mat 5.12; A Kô 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrėxkam ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kėt jarė. Kute gwaj bamã axwe kėt jarėnhkam arým gwaj bakam ngyrk kėt ne. Bėnjadjwýr djwýnhbė Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngyrk kėt. Gwaj bakam ngyrk kėtkam ne gwaj arým badjumar me:xkumrėx ne ar baba. ² Jejukôt ne Metĩndjwýnh arým kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrėx nhy m arým kute gwaj bamarkumrėx. Gwaj kum amijarė nhy m arým tu kum gwaj bakaprĩkumrėx.* Tu kum gwaj bakaprĩkumrėx gwaj arým kôt badjãm tỳx. Dja gwaj ĩ Metĩndjwýnh mexkumrėx pumũ. Baje Metĩndjwýnh me:xkumrėx pumũnhkam amakbė gwaj bakĩnhkumrėx.

³ Ne kam te apýnh gwaj badjumar punu, batokry djari gwaj bawýr bõx gwaj bakĩnhkumrėx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmã bakĩnhkumrėx. Mýkam? Bir, gwaj kam amim,

—Dja ba te itokryn mã Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kėt. ⁴ Mã kôt ar amijo iba:n kam arým kum imexkumrėx. Kum imexkumrėx ne kam arým tu amiwýr kamnhĩxkumrėx. Nã gwãm ã amim anen kuman arým bakĩnhkumrėx.

⁵ Baje omũnhkumrėxkam amakbė mýj dja gwaj amikam kuman kôt batỳx. Bir, kum gwaj bajabė. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhy m arým gwaj bamã arėnho ba. Gwaj bamã,

—Ga, Metĩndjwýnh kum ajabė:ja pumũ, anhỹro ba. Ne kum gwaj bajabėja prĩne gwaj bamã o amirĩt mex gwaj arým amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arým baje kam amakjakam batỳx. Baje Metĩndjwýnh pumũnhkumrėxkam amakjakam batỳx.

⁶ Amrėbė ne gwaj te: kum bamex prãmje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhy m arým õ akati bõx nhy m arým Kritu gwaj bapãnh ty. Metĩndjwýnh kute amrėbė tyk nhõ akati'ã kum karõ kôt ne akati wajėt nhy m Kritu arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ba ne gwaj bamã Metĩndjwýnh kĩnh kėt ne ar baba nhy m arým gwaj bapãnh ty.

* ^{5:2} Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kėt nhy m pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kėtmã. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

⁷ Djām gwaj bajō ne gwaj ren baje me'ō jaxwe pytār kadjy ty? Kati. Djā ne gwaj ren bajō baje me'ō kute katāt amijo baja pytār kadjy ren batyk prām? Kon. Gwaj baje me'ō djukapri pytār kadjy mrāmri ren batyk prām jabej.

⁸ Nhy m be, djām gwaj ba ne gwaj katāt amijo baba nār badjukapri? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhy m Kritu arým kute gwaj bapytār kadjy ty. Nām Metīndjwýnh ā kum gwaj bajabēo amirīto ane.

⁹ Kamrō prōt ne tykja kam ne Metīndjwýnh arým gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arým kum bame x ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,
—Mrāmri ne Kritu kute Metīndjwýnh ngrykbē ipytār mexkumrēx, ane.

¹⁰ Amrēbē ne gwaj Metīndjwýnho bakurē djwýnh nhy m Kra arým ty. Ty nhy m Metīndjwýnh arým gwaj bajo ōbikwa. Kute gwaj bajo ōbikwakam ne gwaj arým amim,

—Mrāmri dja amim ipytār me:xkumrēx. Arým tyn akubyn tīn ne. Kam dja ipytār mexkumrēx, ane. ¹¹ Djām jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metīndjwýnhkam bakī:nhkumrēx. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu djāpēnhkōt kam bakīnhkumrēx. Kute gwaj bajaxweo pānhkōt bakī:nhkumrēx.

Me kute tu amim Kritu markumrēxia tīn.

Kō k 15.21

¹² Nhy m be, Adāo pydji me kukām axwe nhy m kam me kunī kudjwa arým axwen arým ty. Me kunī Adāo kudjwa axwekam arým kunī ty. ¹³ Mýj ne me axwekam kute? Bir, Metīndjwýnh kute Mōjdjēmā kukrādja jarēnh nhy m amū amidjō'ā kute memā arēnh kētri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhy m be, djām kute memā kukrādja jarēnh kētri Metīndjwýnh kute memā kum, “Ajaxwe”, anhýr? Kati. Kute memā kukrādja jarēnh kētri nhy m me kute mar kētri ne kute memā axwe jarēnh kēt. ¹⁴ Nhy m be, kute pidjō krēn kēt kadjy kabēn ja ne Adāo arým kam axwe. Djā ne me kunī Adāo kōt ā axweo ane? Djā ne me ā Metīndjwýnh kabēnkam amikrāo ane? Kati. Me te Metīndjwýnh kabēnkam amikrā kēt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djō'ā ty: nhy m kam arým Metīndjwýnh Mōjdjēmā kukrādja jarē. Adāo kumrēx axwe nhy m me kunī kudjwa axwe. Nhy m be, me'ōdjwý amrē mōrmā ne atemā ne ukapri. Jeju ne ukapri.

¹⁵ Gwaj Adāomē Jeju Kritumē abenā ar maro nhý. Adāo axwe nhy m Jeju Kritu ukapri. Adāo pydji axwekam ne me krāptī: ty. Aben djō'ā ty. Nhy m be, Jeju Kritu pydji tu kum me kapri:kumrēxkam† ne arým amim me krāptī: pytā. Metīndjwýnh tu kum me kapri nhy m Jeju Kritudjwý ukapri ne arým me axwe krāptī: pytā. ¹⁶ Adāo pydji axwekōt mýjja kator nhy m be, Jeju djukaprikōt mýjja kator. Apýnh mýjja kator. Adāo pydji axwe kōt Metīndjwýnh arým kam ngryk ne pānh memā biknor jarē nhy m me arým me biknor tokry djākam akuno. Nhy m be, te apýnh me axwe djari krāptī nhy m Metīndjwýnh kute memā Jeju nhōr kōt memā axwe kēt jarē nhy m me arým kum mex ne. ¹⁷ Adāo pydji axwekōt me kunī aben djō'ā ty. Nhy m be, Metīndjwýnh tu kum me kapri nhy m tu memā axwe kēt jarē nhy m me arým kum mex ne. Kute memā axwe kēt jarēnhkōt dja me tīn. Nām me Jejuo aminhō nhy m Metīndjwýnh arým kum me kapri:kumrēx nhy m me tīn. Adāokōt ne me ty. Nhy m be, Jeju Kritu pydjikōt ne me tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

† 5:15 Djām me ta ne me axwe kēt nhy m arým pānh kum me kapri Kati. Me ta ne me te: axwe kētmā nhy m ta arým tu kum me kapri.

¹⁸ Adão kute pidjô krēnkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metīndjwýnh arým me kunīmā biknor jarē nhyṃ me arým me biknor tokry djākam akuno. Nhyṃ be, Jeju Kritu me axwe pānh ty. Ja pydjikôt ne Metīndjwýnh arým memā axwe kêt jarē nhyṃ me arým kum mex ne. Me kum axwe kêtkaṃ me kunī arým Metīndjwýnh kôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. ¹⁹ Bir, me'ō pydji kute Metīndjwýnh kabēn kangakam Metīndjwýnh arým me krāptīmā axwe jarē. Nhyṃ be, me'ō pydji kute Metīndjwýnh kabēn markumrēxkaṃ dja Metīndjwýnh arým me krāptīmā axwe kêt jarē nhyṃ me arým kum mex ne.

²⁰ Nhyṃ ajtekam Metīndjwýnh arým memā Mōjdjê kukrādja jarē. Apýnh me axwe djārio krāptī: kadjy ne memā kukrādja jarē. Nhyṃ be, te apýnh me axwe djāri krāptī: nhyṃ ukapri: . Me te mā axwe nhyṃ mā ukapri: . Ukapriō amū amikamēn arým ukapri ra:x ne. ²¹ Mýj kadjy? Bir, me mā axwe:n te axwe kêt prāmje. Ne kam arým me biknor tokry djākam akuno. Nhyṃ be, Metīndjwýnh tu kum me kapri:kumrēx ne memā axwe kêt jarē ne kam arým meo ba. Meo ban memā tīn jangij nhyṃ me kôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Nām me tu amim me banhō Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrēx ne kam arým Metīndjwýnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

6

Me Kritumē ro'ā tyk ne akubyn tīn.

A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

¹ Te gwaj bajaxwe nhyṃ Metīndjwýnh tu kum gwaj bakapri. Djām tu kum gwaj bakaprikam dja gwaj we abenmā kum,

—Gwaj mā bajaxwe ar baba rā'ā. Gêdja kam Metīndjwýnh tu kum gwaj bakapri:kumrēx, ane? Djām gwaj baje ā abenmā anhýrmā? ² Arkati. Arým gwaj tu bajaxwe kangakumrēx. Baje mrāmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrēx pyrāk. Djām kam gwaj bajaxwe rā'āmā? Arkati. ³ Me kute ngómā gwaj bajangjēnhja kunī gwaj amim,

—Ba Kritu Jejumē itypdji. Ne kam arým kute mrāmri ne Kritumē ro'ā ityk ne ijadjar pyrāk. Nā gwām ā amim ane. Djām ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngómā gwaj bajangjēnhkam ne kute gwaj Kritumē ro'ā batyk ne bajadjar pyrāk. Ga, Bām mexo uma:n arým akubyn Krituo tīnja pumū. Gwaj badjwý baje mrāmri ne Kritumē ro'ā akubyn batīn pyrāk. Gwaj ā amimaro ane. Kam dja gwaj atemā amijo baba nyo amijo baban katāt amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumē batipdjikam baje ro'ā batyk pyrāk jabej dja gwaj kam kumē baje mrāmri ne ro'ā akubyn batīn pyrāk. ⁶ Bir, amrêbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumē batipdjin arým kute ro'ā pite'y'ā arým bajarij pyrāk. Ne kute bajaxwe wānh arij pyrāk. Gwaj ā amimaro ane. Gwaj kam arým bamā bajaxwe prām kêt. Arým gwaj Jejumē batypdji. Ne kam baje bajaxweo krā'yr mar mexkumrēx. ⁷ Ga, arým me tykkam me ajte axwe kêtja pumū. Gwaj badjwý arým baje Jejumē ro'ā batyk pyrāk ne bamā bajaxwe prām kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ā batyk pyrāk mar jabej ne kam arým baje ro'ā akubyn batīn pyrāk jadjwý mar ar o baba. Tām ne gwaj baje tu amim markumrēx. ⁹ Mýkam? Bir, Kritu arým mrāmri akubyn tīnkam ajte tyk'yr bôx prām kêtumrēx. Dja ajte tyk prām kêtumrēx. Tām ne gwaj baje ajte markumrēx. ¹⁰ Mýkam? Bir, tykkam ne arým gwaj bajaxwe pānh tyk mām dji.

Nhym be, jakam ne akubyn tîn ne ar ba. Metîndjwÿnh kabên kôt ar amijo ba kadjy tîn ne ar ba.

*Me kute wânĥ axwemâ irerkumrêxmâ.
Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1*

¹¹ Tām dja gar amijā aman amim,

—Badjwÿ ne ba ije me'ô tyk pyrāk ne tu wânĥ ijaxwemâ inhirerkumrêx. Nhym be, jakam ije Metîndjwÿnhkôt katāt ar amijo iba kadjy ne ba ije me'ô tyk ne akubyn tîn pyrāk ne ar iba, ane. Dja gar ā amim ane. Gwaj banhō Bēnjadjwÿr djwÿnhbē Jeju Kritumē batipdji kôt dja gar ā amim ane.

¹² Ba ar amā me'ô'ā ajarē gar ama. Me'ôja ne ô bēnjadjwÿrmā àpēnh ar ba ne kubê utî:n amim,

—Ba te ije bēnjadjwÿr kangan ikator ne ate ikrān ityk djā kêt prāmje. Nhym ijā no tÿx ne mǎ ijāno djan idjāpēnh'ā inē ne, ane. Ar gadjwÿ ar aje me'ôja pyrāk ne te ajaxwe kêt prāmje ne ajaxwe rā'ā. Kwārĭk wânĥ ajte amā ajaxwe prām kêt. Jakam akubyn kubê aminê gē ar anhō ba kêt, ar anhĭ tyk prāmjaō ba kêt. ¹³ Kwārĭk wânĥ kum adjāpēnhmā me axwe nhō bēnjadjwÿrmā amijarēnh kêt. Kwārĭk wânĥ kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djā jarēnh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubê aminê. Nhym be, aje me'ô tyk ne akubyn tîn pyrāk dja gar Metîndjwÿnhmā amijarē, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djā jarē. Ne kam arÿm kôt katāt amijo aba.

¹⁴ Amrêbê ne gar amim,

—Ba dja ba Mōjdjê kukràdjā man kôt amijo anhÿro iban arÿm kôt Metîndjwÿnhmā ijaxwe kêt, anhÿro aban te kôt amijo anhÿr prāmje ne ajaxwe rā'ā. Nhym be, jakam ne gar amim,

—Metîndjwÿnh djukapritire ta ne tu ijo mex, anhÿro aban arÿm tu amim markumrêxo aba. Kam ar aje wânĥ ajaxwemā anhirer kadjy atÿx.

Me kute Metîndjwÿnho bēnjadjwÿrn kum àpēnhmâ.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Mōjdjê kukràdjā marn kôt amijo anhÿro babakôt Metîndjwÿnh kute gwaj bajo mex kêt. Nhym be, tu kum gwaj bakaprikôt ta kute gwaj bajo mex. Djām kam gwaj baje we amim,

—Ba gêt ijaxwe rā'ā. Tu kum ikaprikam ba gêt ijaxwe rā'ā. Dja imā ijaxwe pānh jarēnh kêt, anhÿr ne kam kôt bajaxwe rā'āmā? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhō bēnjadjwÿrmā kum,

—Ā. Ba amā apē ga arÿm ijo aba, anhÿr jabej gar arÿm kum adjāpēnhkumrêx. Ne kam arÿm ajaxwen kam ô'ā arÿm akuno, me biknor tokry djākam akuno. Nhym be godja gar Metîndjwÿnhmā kum,

—Ba akabēn kôt amā idjāpēnhkumrêx, anhÿr jabej ne arÿm Metîndjwÿnho ar anhō bēnjadjwÿrkumrêx jabej arÿm aje kabēn marn kôt amijo anhÿro aba. Ne kam arÿm ô'ā ajaxwe kêt ne akatāt. Djām ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhym be, ba Metîndjwÿnhmā ar akam amikĭnh jarē. Gar amrêbê me axwe nhō bēnjadjwÿrmā apē. Kum adjāpēnhri te katāt aje amijo abamān arerekre. Ne arÿm jakam mrāmri aje Metîndjwÿnh kabēn markumrêx. Me kute ar amā Metîndjwÿnh kabēn jarēnhja amā kĭnh. Ne kam mrāmri aje mar ne kôt amijo anhÿro abakumrêx. ¹⁸ Ne kam arÿm ajaxwe kêt mǎ atÿx ne arÿm akatāt. Abē Metîndjwÿnh nhō àpēnh ne arÿm kôt katāt ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kêt kam ne ba tu pykakam me kukràdjā kôt ar amā ikabēn jarē. Amrêbê ne gar aje me axwe nhō bēnjadjwÿrmā

adjâpênh kadjy kum amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djâ jarê. Aje amû ajaxweo amikamênh kadjy kum amijarê nhym ar ajo ba. Gar kum apên te katât amijo abamân arÿm arerekre. Nhym be, jakam dja gar Metîndjwÿnho ar anhõ bÿnjadjwÿr ne kum adjâpênhkumrêx. Ne kam aje katât amijo abamâ arÿm atÿx ne. Dja gar kum atÿx ne arÿm katât amijo aban amû kum amexo amikamênho mō.

²⁰ Me axwe nhõ bÿnjadjwÿrmâ adjâpênhri Metîndjwÿn kute ar ajo ba kêtumrêx gar te katât kôt amrân mex prâmje. ²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tÿn amima. Kam amikam apijâm ne. Amrêbê ate ar abakam mÿj got gar me axwe nhõ bÿnjadjwÿrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djô'â ne me me biknor tokry djâkam akuno. ²² Nhym be, jakam ne Metîndjwÿn arÿm me axwe nhõ bÿnjadjwÿrbê ar apytâ gar kum adjâpênh ar aban arÿm ô'â amexkumrêx. Ne amû amexo amikamênho mōn kam ô'â arÿm Metîndjwÿnhkôt atÿn ne ar aba rā'â: rā'â ne.

²³ Tām ne ja. Me axwe pānh ne me arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, Metîndjwÿn ne kute memâ tÿn jangjênh nhym me arÿm kôt tÿn ar ba rā'â: rā'â ne. Djām ne kute kum o pānhkam kute memâ angjênh? Kati. Me kute kum o pānh kêt kam tu kute memâ angjênh. Me kute tu amim gwaj banhõ Bÿnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx nhym arÿm ta kum me kaprÿn kute memâ kôt tÿn jangjênh.

7

Me kute Kritubit marn kôt amijo bamâ kute arênh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, âpnhÿre ar, Metîndjwÿn kute Môjdjêmä kukràdjâ jarênh gar aje mar mexja, ar amâ ne ba ikabêh. Me tÿnri ne me kute kukràdjâ mar ne kôt kute amijo anhÿro bamâ. Nhym be, djām me arÿm tykkam kute kôt amijo bamâ? Kati. Arÿm me tykkam me kute kôt amijo ba kêt. Djām ar aje ja mar kêt got?

² Ba ar amâ arê. Me'ō nire arÿm mjênkam dja arek mjên'â ngrâ. Metîndjwÿn kukràdjâkôt arek mjên'â ngrâ. Mjên tÿnri 'â ngrâ. Godja mjên'â ngrâ kêt jabej arÿm Metîndjwÿn kukràdjâkam amikrân arÿm axwe. Nà, dja mjên tÿnri 'â ngrâ. Nhym be, arÿm kubê mjên tykkambit dja arÿm 'â ngrâ kêt.

³ Godja mjên tÿnri me'ōdjwÿ'ÿr mōr jabej nhym me arÿm kum mjênkam axwe jarê. Arÿm ne me'ōjao akî. Nhym be, godja mjên arÿm kubê ty nhym my 'ōmê arkum aben kÿnh kwârîk wānh ar abenwÿr mō. Djâ ne kam ar Metîndjwÿn kukràdjâkam amikrà? Kati. Arÿm mjên kubê tykkam nhym ar kute abenwÿr mōrkam kute kukràdjâkam amikrà kêt. Me kute kum mjênkam axwe jarênh prām kêtumrêx. Tām dja gar ama.

⁴ Mjên tykkam kukràdjâja mÿj'â ne ba ar amâ arê? Mÿj ne gar aje kam marmâ? Bir, amrêbê ne gwaj Metîndjwÿnhmâ bamex kadjy Môjdjê kukràdjâ man kôt amijo anhÿro baba. Tām ne kute mrāmri ne gwaj bamjên arÿm tyk pyrâk. Jakam ne gwaj baje kukràdjâ kôt amijo baba prām kêt. Jakam arÿm Kritu tyn akubyn tÿn ne. Kritumê batipdjikam ne gwaj baje Môjdjê kukràdjâ marn kôt amijo anhÿro baba prām kêt. Kam Metîndjwÿnhmâ bamex kadjy gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'â ne ba ar amâ mjên tykkam kukràdjâ jarê. Kritu tyk ne akubyn tÿnjamê batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metîndjwÿnhmâ bamexkumrêx kadjy gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

⁵ Amrêbê gwaj ba baje amidjwÿnhbit o kÿnh prãm kam ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Mòjdjê kukràdjào gwaj bajaxwe nêje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kêt ne kam bajaxwe: ne. Metÿndjwÿnhkam bajaxwe: ne. Nhyim bit kute me biknor tokry djàkam gwaj bamênhmã. ⁶ Amrêbê ne gwaj baje te Mòjdjê kukràdjã marn te kôt amijo anhÿro baba. Ne amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjã man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metÿndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kêt prãmje.

Nhyim be, jakam arÿm gwaj Kritumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyrãk ne arÿm baje ajte Mòjdjê kukràdjã tũm'ã pi'òk no'òkja mar prãm kêt. Djãm gwaj baje ajte amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjã man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metÿndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿrmã? Kati. Gwaj baje amim anhÿr kêt kumrêx. Jakam ne gwaj mÿjja ny man amim,

—Arÿm ne Metÿndjwÿnh Karõ iwÿr bõx ne ijo ba. Ta ne kute Metÿndjwÿnhmã ijo mexo ba, anhÿro baba.

Dja me Mòjdjê kukràdjã man kôt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

⁷ Metÿndjwÿnhmã gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Mòjdjê kukràdjã kôt amijo anhÿro baba kêt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

—Mòjdjê kukràdjã punu, anhÿr jabej? Arkati. Ne ba ren Mòjdjê kukràdjã mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ê, ren me Mòjdjê kukràdjào nêje ikukrà kêt, imã me'õ nhõ mÿjja pro kÿnh ne amim 'ã karõ kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imã me õ mÿjja pro kÿnh ne 'ã amim karõ iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhyim be, kati. Arÿm ne me Mòjdjê kukràdjào nêje ikukrà. Ba kam arÿm amijaxwe ma. Ba kãjbê imã me'õ nhõ mÿjja puro kÿnh nhyim me Mòjdjê kukràdjào mã imã,

—Kwãrik wãnh amã me õ mÿjja puro prãmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arÿm imã me õ mÿjja pro kÿnh. Ne kam arÿm me õ mÿjja puro prãmje ar iba. Ne arÿm imã apÿnh me õ mÿjja puro kÿnh ne arÿm ijaxweo imõr me:x ne. Ne ren Mòjdjê kukràdjã kêt nhyim ren me mar kêt nhyim ren me axwe ren kute kajgo pyrãk. Kam ne ba ren badjwÿ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhyim be, kati. Arÿm ne ba kukràdjã man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹ Amrêbê ije Mòjdjê kukràdjã mar kêt ri ne ba ate ikrãn amim,

—Dja ba Metÿndjwÿnhkôt itÿn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhÿro iba. Ne kam kute itÿn pyrãk ne ar iba. Ne kam arÿm Mòjdjê kukràdjã man amim,

—Je, arÿm ijaxwe:. Ijaxwe pãnh dja Metÿndjwÿnh arÿm ikangan me biknor tokry djàkam imê, ane. Ba kam arÿm ityk pyrãk. ¹⁰ Ba arÿk amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjã mextire man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metÿndjwÿnh kôt itÿn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhÿrmãn kam arÿm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metÿndjwÿnh ikangan me biknor tokry djàkam imê. Nã bãm ã amim ane. Ne kam ije Mòjdjê kukràdjã mextire markam amityk ma.

¹¹ Mÿkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjã man kôt amijo anhÿro iban Metÿndjwÿnh kôt itÿn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhyim be, kati. Me kunÿ te kute kukràdjã marn

kôt amijo anhÿr prāmje, ne kam kam amikrào ba. Badjwÿ ne ba kam amikrào iba. Ne kam aminoo aknon arĭk amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metĭndjwÿnh kôt itĭn ne ar iba rà'ã: rà'ã ne, ane. Nhy m be, kati. Ije kukràdjàkam amikràkam dja Metĭndjwÿnh me biknor tokry djàkam imê. ¹² Djām kam Mòjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrêx. Metĭndjwÿnh kukwakam ne Mòjdjê kute memā kukràdjà jarēnh. Mòjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katàtkumrêx. Kukràdjà mexkumrêx.

¹³ Djām Mòjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhÿr djô'ã ne ijaxwen me biknor tokry djàkam itēm mā? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arÿm amijaxwemā ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mā ijaxwen kam arÿm mā amim,

—Dja Metĭndjwÿnh ijaxwe pānh me biknor tokry djàkam imê. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prāmje mā axwe'ã kute amijarēnh.

Gar 5.17

¹⁴ Metĭndjwÿnh Karō ne Mòjdjê kukràdjà jarē. Nhy m be, jakam djê ne ba mā Metĭndjwÿnh Karō ma? Kati. Imā ijaxwe prā:m ne te ijaxwe kêt prāmje.

¹⁵ Djām imā mÿjja kĭnhja ne ba o iba? Kati. Imā mÿjja kĭnh kêtja ne ba o iba. Mÿkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt. ¹⁶ Imā mÿjja kĭnh kêtō ibakam ba arÿm amim,

—Mrāmri, Mòjdjê kukràdjà mexkumrêx, ane. ¹⁷ Djām kam ba ne ba o iba, imā mÿjja kĭnh kêtjao iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne 'ã imā apnēn ijo ba.

¹⁸ Djām imex got? Ije amidjwÿnhbito kĭnh prām kam djām imex got? Ije mÿjja mexo iba kadjy te imā mÿjja mexbit kĭnh. Kam, ije mÿjja mexbito iba kadjy mÿj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêt kumrêx. ¹⁹ Imā mÿjja mex kĭnhja djām tām ne ba o iba? Kati. Imā ijaxwe kĭnh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imā ijaxwe kĭnh kêt mā o iba. ²⁰ Kam, imā ijaxwe kĭnh kêtjao ibakam djām ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imā apnēn ijo ba.

²¹ Kam, djā ne ba mrāmri mÿjja mexo ibakumrêx? Kati. Bit ije mÿjja mexo iba kunĭkôt ne ba mā mÿjja punu o iba. ²² Ba ne ba imā Metĭndjwÿnh kukràdjà kĭnh. ²³ Nhy m be, ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imā apnē. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mā ijaxwen te ijaxwe kêt prāmje. Ije mÿjja mexo iba prām kunĭkôt mā ijaxwe. ²⁴ Ba amim,

—ÿ, watĭre. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemā ingrêk prām ba arÿm me biknor tokry djàkam itēm mā. Mÿj me'ō dja ikadjwÿnhbê ijaxwe jabê ipytā? Nā bām ā amim ane. ²⁵ Bir, gwaj banhō Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu dja ikadjwÿnhbê ijaxwebê ipytā. Ba kam mā Metĭndjwÿnhmā amikĭnh jarē. Tām ne ja.

Ba kam mā amim,

—Ba on Metĭndjwÿnh kabēn kôtbit amijo iba, ane. Nhy m be, ikadjwÿnhbê ijaxwe mā kute ijo ba prām kumrêx. Tām ne ja.

8

Me kute Metĭndjwÿnh Karō marja tĭn.

¹ Kritu Jejumē gwaj batipdji nhy m arÿm kute gwaj bakadjwÿnhbê bajaxweo apēxmā. Kam, Metĭndjwÿnh kute gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnh kêt gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêt kumrêx. Baje amidjwÿnhbito kĭnh

kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metîndjwÿnh Karô kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djâkam babiknor kêt-kumrêx.

² Mÿkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arÿm me biknor tokry djâkam batêmmâ. Nhyim be, gwaj arÿm tu amim Kritu Jeju markumrêx nhyim Metîndjwÿnh Karô gwaj babê bajaxwe kurên kubê gwaj bamã tÿx jadjâ gwaj kam arÿm katât amijo baba kadjy batÿx. Ne kam babiknor kêt-kumrêx ne Metîndjwÿnhkôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. ³ Bir, gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katât baje amijo baba prãmje ne te baje Môjdjê kukràdjâ mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. Nhyim kam Metîndjwÿnh pykamã ta Kra pydji jano nhyim ta amijo kute me axwe nhÿ pyrâk ne ar ba. Nãm aminhÿ tã pÿte'y'ã wajêt nhyim Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã tÿx jadjâ. Katât baje amijo baba kadjy arÿm gwaj bamã tÿx jadjâ nhyim gwaj bajaxweja arÿm gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwÿnhbito kÿnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metîndjwÿnh Karô man kôt ar amijo baba. Nhyim kam arÿm gwaj bamã tÿx jadjâ. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tÿx jadjâ. Gwaj kam arÿm kum bajaxwe kêt ne katât ar amijo baba. Ne kam arÿm tu Môjdjê kukràdjâ kôt katât ar amijo baba.

Me ta kute amidjwÿnhbito kÿnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwÿnhbito kÿnhja ne me kum axwe mar prãm. Nhyim be, me kute Metîndjwÿnh Karô kôt amijo baja ne me kum Karô mar prãm. ⁶ Nhyim me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djâkam akuno. Nhyim be, me kum Karô mar prãm dja me Metîndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne umar mexkumrêx.

⁷ Mÿkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metîndjwÿnh kurêkam. Me ja ne me kute Metîndjwÿnh kukràdjâ kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane. ⁸ Me ja, me kute amidjwÿnhbito kÿnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metîndjwÿnhho kÿnhmã.

Me kum Metîndjwÿnh Karô mar prãm'ã ujarênh.

Dju r 7.38

⁹ Nhyim be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karô mar prãm. Mrãmri ar akam Metîndjwÿnh Karô ÿrkumrêx jabej ar amã Karô mar prãm. Nhyim be, me'ökam Kritu Karô ÿr kêtja Metîndjwÿnh kute o aminhõ kêt-kumrêx.

¹⁰ Nhyim be, mrãmri Kritu ar akam ÿrkumrêx jabej ar anhÿbit dja ty. Me axwe djô'ã me batyjkjakam dja ar anhÿbit ty. Nhyim be, Metîndjwÿnh kute ar amã axwe kêt jarênh nhyim Karô kute ar ajo bakam dja gar kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. ¹¹ Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm Karôo akubyn Jejuo tÿn. Karô ja ar akam ÿr jabej dja ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Krituo tÿn djwÿnh ar ajo tÿn. Dja gar te arÿm ty nhyim akubyn ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Ar akam Karô ÿr jao akubyn ar ajo tÿn.

¹² Kam, djãm gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati. ¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djâkam akuno. Nhyim be, dja gar apÿnh ajaxwe krãta. Aparo ajaxwe'ÿr amrãnh, anhikrao aje ajaxwe nhÿpêx, anoo aje ajaxwe pumÿnh, adjumar djâkam aje ajaxwe mar, ajajkwao aje mÿjja punu jarênh ajaxweja kunÿ krãta kute mrãmri ne me kute mÿjja bÿnkam arÿm àpênho krã'ÿr pyrâk. Dja gar Metîndjwÿnh Karô maro ajaxwe krãtan arÿm Metîndjwÿnhkôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁴ Mÿkam? Bir, me kute Metîndjwÿnh Karõ maro ba nhym kute meo baja ne me mrãmri kubê Metîndjwÿnh krakumrêx. ¹⁵ Karõ kute ar ajo bakam djâm Metîndjwÿnh ar ajo õ àpénh kajgon kum ar akurên ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karõ kute ar ajo bakam Metîndjwÿnh arÿm ar ajo krakumrêx gar amã kî:nhkumrêx. Ne kam kum, “Djünwã”, ane. Mebê idjaer kabênkõt ne me kum, “Aba”, ane. Nhym be, me bakabênkõt ne gwaj kum, “Djünwã”, ane.

¹⁶ Metîndjwÿnh Karõ ta ne gwaj bakadjwÿnhbê gwaj bamã,

—Be, omũ. Mrãmri abê Metîndjwÿnh krakumrêxa pumũ, anhÿro ba. Kam, gwaj babê Metîndjwÿnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ¹⁷ Arÿm gwaj babê krakam dja gwaj arÿm Metîndjwÿnh nhõ mÿjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj õ mÿjjao aminhõn ar o baba. Kõt batokry jabej o aminhõ. Kritukõt mrãmri batokry jabej dja gwaj õ mÿjjao aminhõn arÿm ro'ã bame:xkumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kõ 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mÿj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyrãk. Nhym be, dja ba i Kritumê ro'ã ime:xkumrêx nhym me kunĩ arÿm ipumũ. Dja ba kam ikĩnh. Ne ikĩnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane. ¹⁹ Dja gwaj babê Metîndjwÿnh krakõt bakato. Dja amrê õ akati bõx gwaj kam arÿm bakato. Djâm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrêx. Mÿjja kunĩ Metîndjwÿnh kute ipêx ja ne amiwÿr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bãmê pykamê mÿjja kunĩ amiwÿr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mÿkam ne amiwÿr gwaj bakam ama:?. Bir, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunĩ nhipêx ja ne amrêbê amijo ajkên arÿm punu. Pykakam 'ê kumex ne mÿjja djãkrê kumex kato. Djâm mÿjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metîndjwÿnh kabênkõt ne ã mÿjja amijo bikênho ane. Nhym be, ajmãkam dja mÿjja kunĩ mexkumrêx. Mÿjja kunĩ amiwÿr amimexkam ama:.

²¹ Mÿkam? Bir, jakam ne mÿjja punu prãm, kã rerek prãm, kro prãm, apõk prãm. Nhym be, mÿjja kute amijo mexkam dja punu prãm kêt, kã rerek prãm kêt, kro prãm kêt, apõk prãm kêtumrêx. Gwaj babê Metîndjwÿnh kramê ro'ã dja mÿjja me:xkumrêx ne kî:nhkumrêx. Dja i gwaj babê Metîndjwÿnh kra amirît. Ne kam bamexkumrêx ne bakĩnhkumrêx. Nhym kam me baro'ã mÿjja kunĩdjwÿ mexkumrêx. Kam ne mÿjja kunĩ amiwÿr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mÿjja kunĩ: tokry pymaje kangãngã. Kute mrãmri ne me nire kra ãn tokry pymaje kangãngã pyrãk ne kute kra bixadjwÿrkam ama:k pyrãk. Amrêbê: ne mÿjja kangãngãn jakam kangãngã rã'ã ne.

²³ Gwaj badjwÿ ne gwaj banhĩ nykam ama:. Gwaj badjwÿ baje arÿm amijã Metîndjwÿnh Karõ kakinha ne gwaj banhĩ nykam ama:. Dja gwaj babê Metîndjwÿnh krakumrêx amirît. Nhym akubyn bõxkam dja gwaj bamã banhĩ ny ngã. Dja gwaj banhĩ nyja rerek prãm kêt ne apêx prãm kêt ne ny rã'ã. Banhĩ nykam amakbê bakangãngã. Banhija punu prãmkam batokry pymaje bakangãngã.

²⁴ Gwaj amiwÿr banhĩ ny kam ama: nhym arÿm Metîndjwÿnh amim gwaj bapytã. Nhym be, djâm arÿm ne gwaj banhĩ nyja pumũ? Kati. Gwaj ren arÿm banhĩ ny pumũn ren amiwÿr kam amak kêtumrêx ne ren ate bakrãn ar baba.

²⁵ Nhym be, kati. Kute gwaj bamã banhĩ ny jadjãr kêttri ne gwaj amiwÿr kam ama:n kam akrãnmã amiwÿr amãr 'iry.

²⁶ Gwaj banhî nykam amakbê Metîndjwýnh Karô kum gwaj bakaprî: Gwaj bakaprîn barerekrekam ne Karô kum gwaj bakaprî: Ne Metîndjwýnhmâ gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprîn barerekrekam dja gwaj amim,

—Mýj dja ba ikaprîkam Metîndjwýnhmâ ikabên jarênh on? anen te baje Metîndjwýnhmâ amijarênhmâ. Nhyam kam Karô kute pykakam gwaj bajo ba arým gwaj bama. Gwaj baman arým kum gwaj bakaprî: Kum gwaj bakaprîn arým amû kâjkwakam Metîndjwýnhmâ gwaj bajo a'u:w. Djâm gwaj bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêt kam. Kum gwaj bakaprî:kam ne kabêno kangângân gwaj bajo a'u:w. Nâm â Karô amybým amû kâjkwakam Metîndjwýnhmâ gwaj bajo à'wýro ane.

²⁷ Metîndjwýnh ne kute me kunî djumar djâkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arým kute prîne Karô kabên mar mex. Karô ta ne arým kute gwaj bajâ Metîndjwýnh kabên mar. Kute gwaj bajâ amim karôkam kabên ja kute mar ne kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo ô me ja, Karô kute Metîndjwýnhmâ gwaj bajo à'wýr. Metîndjwýnh kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Nhyam kam Metîndjwýnh arým kute prîne kabên mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pîr 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhyam apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunîkôt. Apýnh gwaj bakaprî djâri nâr apýnh gwaj bakînh djâri kute gwaj bajo baja. O ne Metîndjwýnh amim gwaj bajo mexo tē. Gwaj bamâ abêja ne gwaj bajo mexo tē. Metîndjwýnh ne amrêbê: gwaj bakukâm amim gwaj bajâ karôn arým kôt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjja gwaj bajo mexo tē. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹ Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tē? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunî kêtri ne kute me kukâm ô me ja kunî mar ne arým amijo me utâ. Kra mex kôt kute meo mex kadjy ne amijo me utâ. Krakôt kute ô me ja kunîo mexo tēm kam ne kute mrâmri ne me kra kutewa apôx nhyam kôt aben nwhitepâ kamy kunî apôx pyrâk. Kra kute kamy krâptî:mâ wa kadjy ne Kra mex kôt gwaj bajo mexo tē. ³⁰ Kute amijo me utâr ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memâ axwe kêt jarê nhyam me arým kum mex ne. Kute memâ axwe kêt jarênh ja dja meo me:xkumrêx. Nhyam me arým kâjkwakam Kra mex kôt mrâmri me:xkumrêx. Dja gwaj kâjkwakam kôt arým bame:xkumrêx.

Metîndjwýnh kum me abê ne me'â ukanga kêt.

³¹ Metîndjwýnh arým gwaj bamâ axwe kêt jarê. Ne kam dja î Kra kôt prîne gwaj bajo mex. Kam, djâm me'ô kute Metîndjwýnh bê gwaj bajo akêx gwaj kôt bajaxwemâ? Kati. Metîndjwýnh â kum gwaj bababêo anhýrkam dja me'ô kubê gwaj bajo akêx kêt kumrêx. ³² Nâm amijâ Kra djwýnh pydji nê kêt ne gwaj bakunî kadjy kanga nhyam arým gwaj bapânh ty. Djâm kute gwaj bakadji Kra kangakam kute gwaj babê mýjja mex'ô nê mâ? Arkati. Kute gwaj bamâ mýjja mex kunî nhôrmâ.

³³ Mýj me'ô dja gwaj bamâ axwe jarê? Kati. Metîndjwýnh kute amijo gwaj bapytârja dja gwaj bamâ axwe jarênh kêt. Ta ne arým gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'ô kute gwaj bamâ axwe jarênhmâ.

³⁴ Mýj me'ô dja gwaj bamâ me biknor tokry djâkam babiknormâ arê? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tîn ne ajte Metîndjwýnh djubôk'ân nhý.

Metîndjwýnh djubôk'ân nhÿn ajte gwaj banêje kum kabêno nhÿ. Kam dja te me'ô kute gwaj bamã babiknormã arênhmã. ³⁵ Kritu kum gwaj bajabê:.

Dja te me'ô gwaj bajo ajkê nhym Kritu kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã: ne.

Dja te apÿnh gwaj bakaprî djâri ajte gwaj bajo ba nhym Kritu kum gwaj bajabê rã'ã.

Dja te apÿnh mÿjja tÿx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumã badjâpênhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamã prã:m.

Dja te ajte gwaj bakà kêt kam bamã kry:.

Dja te apÿnh mÿjja puma ajte gwaj bajã apôx.

Dja me ajte te kãxo gwaj bapa. Nhym Kritu mã: kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã: ne.

³⁶ Apÿnh gwaj bakaprî djâri kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukãmãre amrêbê: Metîndjwýnhmã amijarên kum,

“Be, amã ar idjâpênhkam ne me kute ar ibîn pyrãk. Myt kunîkôt ne me kute ar ibîn pyrãk. Nãm me ar ijo mryki'ãtomti pyrãk ne kum ar ibîn prãm.”

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwýnhmã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Kam gwaj badjwÿ bakamingrãnyre dja gwaj mrãmri mekôt ã apÿnh bakaprî djâri maro ane. Jejumã badjâpênhkam ã apÿnh bakaprî djâri maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajã ukanga kêt ne kum gwaj bajabê rã'ã:. Kam te apÿnh mÿjja pumaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar tÿx ne arÿm kubê amijo akêx kêt kumrêx.

³⁸ Djãm gwaj batÿkkam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm gwaj batÿn ne ar babakam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm kadjy mrãnh djwÿnh 'ô kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm me karô punu,

nâr djãm jakam apÿnh mÿjja apôx,

nâr djãm amrê apÿnh mÿjja apôx mör,

nâr djãm apÿnh mÿjja 'itÿx gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

³⁹ Nâr, djãm kãjkwa kurüm mÿjja apôx,

nâr djãm pyka krakri mÿjja apôx,

nâr djãm Metîndjwÿnh kute amü apÿnh mÿjja kunî nhîpêx'ô kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Arkati.

Apÿnh mÿjja puma te gwaj bajo ajkê nhym Metîndjwÿnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba rã'ã:.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhö Bênjadjwÿr djwÿnhkôt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metîndjwÿnh ta kute amijo me utàr.

1-2 Djãm gwaj baje Môjdê kukràdjã mar ne kôt baje amijo babakam ne Metîndjwÿnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arÿm kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Nhym be, inhö me wÿnh, inhöbikwabê mebê

idjaer djâm me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nâm me amim,

—Ba Môj djê kukràdjâ man kôt ar amijo iba nhyM Metîndjwýnh arým imâ ijaxwe kêt jarê ba arým kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metîndjwýnh arým pân̄h me kanga. Kam ne ba ikadjwýnhbê ikaprî̄n iban imýr rã'ã: ne. Kritu kôt ne ba katât ikaprî'ã ar amâ amijarênhkumrêx. Metîndjwýnh Karô ta ne ajte idjumar djâ kadjwýnhbê imâ,

—Mrâmri 'ã ajêx kêt kumrêx, ane. Mrâmri ikaprîkumrêx. ³ Inhô me wýnh, inhôbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metîndjwýnhmâ kum,

—Kwârîk wân̄h mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pân̄h ikanga, ane. NhyM ren me kam arým tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arým ã Metîndjwýnhmâ ane. NhyM be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprî:re. ⁴ Mebê idjaerkumrêx. Metîndjwýnh ne amrêbê meo kra nhyM Metîndjwýnh rax djô'ã me ra:x. Ne kam ajmã kuten amim Jeju mar kêt ba arým mekam ikaprîre ne. Metîndjwýnhmê ne me kute aktã abenmã amijarênh mãm̄dji nhyM arým memã kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne arým memã Môj djê kukràdjâ jarê nhyM me o ba. Ne kukràdjâ kôt kum apê ne kum amijarênh o ba. NhyM kute memã mýjja jarênh mãm̄dji. Me kukãm apýnh mýjja mex apôxmã kute memã arênh mãm̄dji. NhyM me ajmã ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprîre ne.

⁵ Me bakukãmãre ne me me babê idjaer kukãmãrekumrêx nhyM Jeju Kritu arým mekam amijo í ne kato. Kubê ne apýnh me ba djâ kunîkôt me kunî, mýjja kunî Tîndjwýnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rã'ã: rã'ã ne. Mrâmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurûm kato nhyM kam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprî:re ne imâ me kaprî:kumrêx.

⁶ Metîndjwýnh kute mebê idjaero kran kute memã, “Me abê ikra”, anhýrkam ne me kwý arým kanga. Me kwý kute kangakam djâm arým kam Metîndjwýnh kabên kajgo? Kati. Metîndjwýnh kabênkôt me kwýbê Metîndjwýnh krakumrêx. Djâm mebê idjaer kunî ne Metîndjwýnh kute meo kra? Kati. Me kwýbit. ⁷ Nâr, djâm Abraão djô'ã me ar ba kunî ne Metîndjwýnh kute memã,

—Me abê Abraão tãmdjwýkumrêx, anhýro ba? Kati. Me kwýmãbit. Nâm Abraãomã kum,

—Idjak kurûm dja atãmdjwý apôx, ane.

⁸ Mýj'ã ne gwaj kabên ja ma? Bir, amrêbê: me bakukãmãre Abraão ta ne amikabênkôt ô apên̄h kajgomã Imaêr dji nhyM kato. Djâm kra Imaêrmê ô'ã tãmdjwý apôxmê djâ ne Metîndjwýnh me jao krakumrêx? Kati. Metîndjwýnh kute kabên pydjin arênh kôt ne prôkumrêxmã Idjak dji nhyM arým kato. NhyM kam Metîndjwýnh arým o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tãmdjwý apôxmê ne Metîndjwýnh meo krakumrêx. ⁹ Arým ne Abraãomã kum,

—Dja ba í bôx nhyM Xara arým kra, ane. Metîndjwýnh kute kabên pydjin arênh ne ja. NhyM kam arým kra kato nhyM Metîndjwýnh amikabênkôt arým o kra.

¹⁰ NhyM ajte kam me banhingêt Idjak Rebekamã kra ar kudji nhyM tujarô rã'ãkam Metîndjwýnh arým kra ar'ã amim karô. ¹¹⁻¹³ Ar rwýk kêttri. Ar mex nâr ar axwe kêttri ne arým ar'ã amim karôn Rebekamã kum,

“Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'ôkkam kute me bakukãmãremã ar arênh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum,

“Imã Djako kînh. Nhyim be, imã Ixau kînh kêt”, ane.

Djãm mexkam ne kum Djako kînh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kînh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karõ kôt kum Djako kînh ne kum Ixau kînh kêt. Idjujarênhja ne me kunî'ã amijakre. Mÿj dja gwaj me kunî'ã amim arênh kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metîndjwÿnh ne amikabênh kôt arÿm amijo me utã. Kute me kêtri me'ã amim karõ kôt ne arÿm amijo me utã. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utã? Kati. Amikabênh kôt. Kute amiwÿr me 'wÿr djwÿnh ta amikabênh kôt ne kute amijo me utãr, ane. Tãm dja gwaj idjujarênh ja markam amim arênh maro baba.

¹⁴ Metîndjwÿnh ta kute amijo me utãr. Me kator kêtri kute amijo me utãr. Kute amim me'ã karõ kôt kute amijo me utãr. Djãm kam gwaj ba baje amim,

—Be ga, Metîndjwÿnh kute katãt amijo ba kêtja pumũ, anhÿrmã? Arkati. Metîndjwÿnh katãt ry tipdji. ¹⁵ Ga, Metîndjwÿnh amrêbê: me bakukãmãre Mõjdjêmä kum,

“Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kaprî. Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kînh.”

Nãm ã Metîndjwÿnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶ Mÿj ne gwaj kabên ja burũm kuma? Bir, djãm me'õ ta kum kînh nhyim kum kaprî? Kati. Nãr, djãm me'õ ta kum apê nhyim kum kaprî? Kati. Metîndjwÿnh ta ne tu kum me kaprî. Tãm ne gwaj Metîndjwÿnh kabênja burũm kuma. ¹⁷ Amrêbê: me bakukãmãre ar bari ne Metîndjwÿnh Parao'ã amakkre kêt mên ajte o bikênho dja. 'Ã amakkre kêt mênho ãmri ne kum,

“Mÿj kadjy ne ga anã kurũm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mênho ne ajo ibikênho kadjy. Ije me kunîmä akam itÿxo amirît kadjy ne ba ajo ikato.”

Apÿnh pyka kunîkôt dja me iraxmä katon abenmä irax ne ipyma jarê. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhyim me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. ¹⁸ Arÿm ne ba Rebeka'ã ajarênh ajte Mõjdjê'ã ajarênh ajte Parao'ã ajarê.

Mÿj dja gwaj Metîndjwÿnh kute kam arkum kabên jarênh burũm kuma? Mÿj'ã ne amijakre? Bir, Metîndjwÿnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam amikabênkôt arÿm tu kum me kwÿ kaprî. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabên jarênh ne ajte Mõjdjêmä kute kabên jarênh burũm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarê. Mÿj dja gwaj Metîndjwÿnh kute kum kabên jarênhja burũm kuma? Bir, Metîndjwÿnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabênkôt ajte tu me kwÿ'ã amakkre kêt rê. Tãm dja gwaj Paraomã kabên burũm kuma.

¹⁹ Djãm ar ajõ imã,

—Metîndjwÿnh kute ã amim me'ã karõo anhÿrkam mÿj me'õ ne kubê ãptãrmã? Arkati. Metîndjwÿnh ta kute me'ã amakkre kêt mênhkam ne ren memã axwe jarênh kêt. Mÿkam ne memã axwe jarê? ane. Djãm aje ã imã anhÿrmã? ²⁰ Kati. Kwãrik wãnh mÿjwã wã jarênh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabêno aje Metîndjwÿnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabên kôt amã ane. Amrêbê ne me memã kum,

“Djãm arÿm mÿjja nhípêx kute ipêx djwÿnhmä kum,

‘Mÿkam ne ga ga inhípêx prãm ne kam ã ijo ane?’ anhÿrmã? Kati.”

Năm ã me bakukãmäre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmäre memã arênhkumrêx. ²¹ Ga, ngyo ngônñ nhípêx djwýnh ta kute amim 'ã karõ kôt kute ngy kajgo jamýnh ne o ngônñ nhípêxja pumũ. Ta mýjja mex kadjy ngônñ nhípêx. Nâr, ajte ta mýjja punu kadjy ngônñ nhípêx. Metĩndjwýnhdjwý, kute me ipêx djwýnh ta amikabênkôt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabêno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabênkôt tu ã meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo bi-knorkumrêx kadjy ne me ipêx. Me kwý ja'ã ne ta amim karõn amim,

—Dja ba ì me kwýkam ingyko amirít ne. Nhym me kunì ipumũn arým 'itýx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nêñ amiwýr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukapri kadjy me kwý nhípêx. Amrêbê: ne ta me'ã amim karõn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me: xkumrêx. Ne me kunimã mekam idjukapri amirít. Me kunì dja me 'ã ipumũn ime: xkumrêx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me: xkumrêx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipêxo anhýrkam djãm katát kute amijo ba kêt? Kati. Katát ne amijo ba. ²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwý gwaj bajo mexo ane. Ta ne amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibê idjaerbito ba? Kati. Me abajtemdjwýo ba.

²⁵ Metĩndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabênkôt arým amijo me utàn ar meo ba. Me bakukãmäre Ôdjêja amrêbê: ja jarê. Metĩndjwýnh ta amikabênkôt kute amijo me kwý pytärja jarê. Metĩndjwýnh ne Ôdjêjamã kabên jarê nhym me bakukãmäremã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

‘Amrêbê ije me kwýo inhõ kêt. Nhym be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarê. Me kwý amrêbê imã me kĩnh kêt. Nhym be, jakam dja ba imã me kĩnh.’

Nãm ã Metĩndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmäre Ôdjêja memã ane nhym me arým kabên'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytärja pumũ. ²⁶ Nhym kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

‘Pyka 'ókam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me ì memã kum,

Me abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ì ã memã ane’, ane.

Metĩndjwýnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmäre Ôdjêja memã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytärja pumũ.

²⁷ Nhym kam me bakukãmäre Idjaij ajte amrêbê: tãm jarê. Metĩndjwýnh ta amikabênkôt kute amijo me kwý pytärja jarê. Idjaij mebê idjaer'ã kaj bê memã kum,

“Dja mebê idjaer krãpti: kute mrãmri ne ngõ raxbê pyka kêtka pykati 'ykã krãpti pyrãk.

Dja te me krãpti nhym arým amim me ngrêrebit pytã. Me anhybit me utã. Me kute amim mar me utã.

²⁸ Nhym me kute Metĩndjwýnh mar kêt djwý. Mýj dja me on?

Bir, Bênjadjwýr djwýnhbê Metĩndjwýnh kute pykabê me axwemã pãnh jarênhmã. Dja meo kukrà kêtumrêx ne katát memã pãnh jarênhkumrêx ne on inomã kumê.”

Nãm ã me bakukãmäre Idjaij memã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me kwý pytärja pumũ.

²⁹ Nhyam kam Idjaij ajte tã'm'ã ajarën memã kum,

“Bënjadjwÿr djwÿnh 'it'yo kubê kumkati amrëbê: me axwe raxkam arÿm krÿrãxbê Xôtômamê krÿrãxbê Gomora gan pyka mē o amrà.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwÿ arÿm mekôt bakêt. Nhyam be, kati. Nãm kum me bajã ma nhyam kam me badjô'ã me anhy rã'ã, me kwÿ rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kabënja kunÿ kôt Metÿndjwÿnh ta amikabënkôt kute amijo me kwÿ pytär ne meo baja pumũ.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mÿj dja gwaj jakam abenmã arê? Bir, me bajtem ne me amrëbê kute Metÿndjwÿnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhyam Metÿndjwÿnh ta arÿm kum me kaprÿn memã axwe kêt jarê. Me tu amim Jeju Kritu markumrëx nhyam Metÿndjwÿnh arÿm tu memã axwe kêt jarê nhyam me arÿm kum mex ne.

³¹ Nhyam be, me bê idjaer kute Metÿndjwÿnh kukràdjã marn kôt amijo bakam djãm me arÿm kum axwe kêt? Kati. ³² Mÿkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arÿm Metÿndjwÿnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhÿro bakam ne me axwe rã'ã ne. Kam ne me kute kën me par tok nhyam me rôrôk pyrãk. Me kute amim Jeju mar kêt. ³³ Metÿndjwÿnh ne amrëbê me bakukãmãremã kum, “Ota, ba Xijãokam kën'õ nhÿr. Kën wã kute me par tokkam me rôrôk prãm kumrëx. Kam dja me kum kën wã kurê.

Nhyam be, dja me kwÿ ï pÿnhkôt tu amim markumrëx ne arÿm pijãm kadjj kêt kumrëx.”

Nãm Metÿndjwÿnh ã memã ane nhyam me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Kritu'ã ne kën jakren arê nhyam me kum kurëmã. Nhyam kôt me bê idjaer ã kum kurën mar kêt o ane.

10

¹ Akmere, àpnhÿre ar, imã me bê idjaer kÿ:nh. Me bê inhöbikwakam imã me kÿnh. Metÿndjwÿnh ren amim me bê idjaer kunÿ pytã ba ren mekam ikÿnh kumrëx. Nã bãm mã Metÿndjwÿnhmã kum,

—Gop amim me utã. Gop amim me utã, anhÿro iba.

² Ba ne ba amrëbê mekam ar iban prÿne me omũ. Kam djãm me Metÿndjwÿnhmã àpënh prãm ngri got? Me kum àpënh prã:m. Me te kum àpënh prãm ne kute Metÿndjwÿnh mar kêt. Me arÿk ar kupa'ã ba. ³ Metÿndjwÿnh ta ne memã kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarê nhyam me arÿm imã mex ne, ane. Nhyam me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt ne Metÿndjwÿnhmã imex ne, anhÿro ba.

⁴ Djãm gwaj ba baje amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arÿm Metÿndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿrmã? Djãm gwaj baje ã amim anhÿrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjj prÿne kukràdjã man kôt amijo ba me:xkumrëx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrëx

nhym Metîndjwÿnh arÿm tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne.

Mÿj dja me nÿn arÿm axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Môj djê ne amrêbê: memã kum, “Dja me katât kukrãdjã man kôt amijo ban kam arÿm tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane.

Kute memã ja jarênhkam mÿj dja me nÿn arÿm axwe kêt? Bir, dja me katât kukrãdjã man kôt ar amijo ban arÿm axwe kêt. Ja ne Môj djê amrêbê memã arê. ⁶ Nhym be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhym Metîndjwÿnh arÿm tu memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Gar akwÿ ne gar arÿk amim,

—Mÿj me'õ godja kãjkwa djwÿnhmã wabi? Ne ren me'õ kãjkwamã wabin ren iwÿr Krituo ruw ba ren kôt omÿn tu amim markumrêx, ane. Kwãrÿk wãnh ja jarênh kêt. ⁷ Gar akwÿ ajte arÿk amim,

—Mÿj me'õ godja me tyk ba djãkam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djãkam Kritu'ÿr ruw ne ren iwÿr o wabin iwÿr o bôx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwãrÿk wãnh ja jarênh kêt. Mÿkam dja gar ja jarênh kêt? Bir, arÿm ne me ar amã Kritu'ã ajarê gar arÿm ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt.

⁸ Metîndjwÿnh ne me bakukãmãremã kum,

“Djãm onÿ ikabên nõ? Kati, arÿm ne akadjwÿnhbê nõ. Ajajkwa kôt ne ga memã arê nhym ajajkwakam nõn adjumar djã kadjwÿnhbê nõ”, ane.

Kabên ja ne bar kàj bê memã arê. Dja me kwÿ tu amim kabênja mar ne amim Kritu markumrêx. Ja kadjy ne bar memã kabên ja jarê. ⁹ Nã bãm ar memã kum,

—Dja gar amibu'ã memã amijarên memã kum, “Mrãmri Jejubê inhô Bênjadjwÿr djwÿnhkumrêx”, anen ajte ar adjumar djã kadjwÿnhbê amim, “Mrãmri ne Metîndjwÿnh akubyn Jejuo tÿnkumrêx”, ane nhym arÿm amim ar apytã, ane. Ar ikabên ja ne bar memã arê. ¹⁰ Mÿkam? Bir, me umar djã kadjwÿnhbê ne me tu amim markumrêx nhym arÿm tu memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Ne kam amibu'ã memã amijarên memã kum,

—Arÿm ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhym arÿm amim me utã. ¹¹ Me bakukãmãre kabên kôt ne ba ar amã ikabên ja jarê. Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me kute tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh kute amim me utãr kêt nhym me arÿm pijãm? Kati.

Djãm me kute amim, ‘Ba arÿm tu amim Metîndjwÿnh markumrêx nhym arÿm ibê kajgo’, anhÿrmã? Kati. Me kwÿ ÿ pÿnhkôt kute tu amim markumrêxja dja Metîndjwÿnh arÿm me utãrkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhym me arÿm ‘ã pi'õk nõ'õk ne. Ga, me kute tu amim markumrêx nhym kute amim me utãrja pumÿ. Mrãmri me kabênkumrêx. Ba kôt ar amã ikabên jarê.

¹² Djãm kam kute mebê idjaerbÿt pytãr ne kute amÿ me bajtembê kreguja pytãr kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿ pytãr. Mÿkam? Bir, Bênjadjwÿr djwÿnh ne pydji:n me kunÿmã bênjadjwÿr rax. Mebê idjaermã Bênjadjwÿr ra:xi. Me bajtemmã Bênjadjwÿr ra:xi. Me ÿ pÿnh kôt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bênjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Õ mÿjja kume:xo meo djuw mex. ¹³ Me bakukãmãre ne me amrêbê: ã memã ane. Nãm me memã kum, “Me kwÿ ÿ pÿnhkôt dja me Bênjadjwÿr djwÿnhmã amijo a'uw ne kum, ‘Ipytã’, ane nhym arÿm me utã.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me bajtemdjwý kute tu amim Jeju markumrëxja pumũ. Metïndjwýnh kute amim me adjwýnhdjwý pytãrja pumũ. Mrãmri ne me kabënkumrëx ba me amã arënhkumrëx.

¹⁴ Nhy m be, me kute amim Jeju kamnhix kêt kam djãm me kute kum, “Jeju ipytã”, anhÿrmã? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ã ujarënhja mar kêt kam djãm me kute amim kamnhixmã? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memã Jeju'ã ujarënh kêt kam djãm me kute marmã? Kati. ¹⁵ Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêt kam djãm me kute memã Jeju'ã ujarënhmã? Kati. Nhy m be, Metïndjwýnh arÿm me'ÿr me kwý jano nhy m me arÿm kãj bê memã 'ã ajarë nhy m me kum kï:nhkumrëx. Me bakukãmãre kabën kôt ne ba ar amã ja jarë. Amrëbê: me bakukãmãre memã kum,

“Kritu'ã ujarënh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ã me ujarënh nyja. Ujarënhkam me kï:nhkumrëxja. Djãm kute memã 'ã ujarënh ny jao mrãnh djwýnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kï:nhkumrëx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kwý kum kïnhkumrëxja pumũ. Mrãmri me kabënkumrëx.

¹⁶ Nhy m be, djãm mebê idjaer kunĩ ne me arÿm Kritu'ã ujarënh ny ma? Djãm me kunĩ arÿm Krituo aminhõ? Kati. Mebê idjaer kunĩ kute Krituo aminhõ kêt. Me bakukãmãre Idjaij ne amrëbê: me arë. Me kute amim mar kêtja jarë. Nãm memã kum,

“Nhÿnh got me'õ kute tu amim ar ikabën markumrëx?”

Nãm me bakukãmãre ã mebê idjaer jarënhõ ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumũ. ¹⁷ Bir be, kam me kute memã Metïndjwýnh kabën jarënhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrëx. ¹⁸ Djãm arÿm ne me mebê idjaermã 'ã ujarënh ny jarë nhy m me arÿm kuma? Nã, arÿm. Amrëbê: ne me bakukãmãre memã arë nhy m me arÿm kuma. Nãm me memã kum,

“Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me me kabën ma. Djãm jakambit ne me kuma? Kati. Orĩ:nãdjwý ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me arÿm me'ÿr kabëno bôx ne arÿm memã arë nhy m me arÿm kuma.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane. Ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarënh ny marja pumũ. ¹⁹ Ba ajte me amã arë. Mÿj'ã ujarënh ny kute amijakreja djãm me kute mar? Nã. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metïndjwýnh ne amrëbê mebê idjaermã amikabën jarë. Me bajtem'ã memã amikabën jarë. Nhy m Mõj djê arÿm kabën man amũ Metïndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã arën memã kum,

“Metïndjwýnh ne me amã,

‘Me aje me'ã, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utã. Dja ga me kam te ga aje me urãk prãmje angryk ne. Ne aje me'ã, Me no kêt, anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utã. Dja ga me kam te ga aje me urãk prãmje amim angry:k ne.’

Nãm ã Metïndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Mõj djê mebê idjaermã ane. ²⁰ Ne kam me bakukãmãre Idjaijdjwý kum mebê idjaer pyma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarë. Metïndjwýnh ne kum amikabën jarë nhy m kukwakam arÿm me bakukãmãremã kum,

“Metïndjwýnh ne me amã,

‘Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imã kato. Ba ne ba memã amijo amirÿt nhyh me arÿm imã kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamã ne ba amijo amirÿt.’

Nãm ã Metÿndjwÿnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me bajtem'ã mebê idjaermã ane. ²¹ Nhyh Metÿndjwÿnh ajte mebê idjaer'ã memã kum,

“Me kute aminhirôbê ikabên rênh ne amakkre kêt. Me jamã ne ba kryràem te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhyh ijã akamãt nhyh me kute imar kêt kumrêx.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh mebê idjaermã ane. Be ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarênh ny mar ne mar kajgoja pumû.

11

Metÿndjwÿnh kute amijo me anhybit pytàr.

¹ Kam djãm arÿm ne Metÿndjwÿnh ò mebê idjaer kunĩ kanga? Arkati. Ga, badjwÿ ibê mebê idjaer 'õja pumû. Nhyh bê ne badjwÿ kute ikanga. Ibê Abraão tàmdjwÿ'õ. Tãmdjwÿ Bënjamĩn djó'ã ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhyh kute ikanga kêt. ² Metÿndjwÿnh ne me kunĩ kêttri amijo me kwÿ pytà. Kute amijo mebê idjaer kwÿ pytàr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukãmãre Erij ne amrêbê Metÿndjwÿnhmã mebê idjaer'ã kabên ne 'ã ajarê. Nhyh me arÿm kabên'ã pi'òk no'òk. Erij kabên dja gar ama. Nãm arĩk amim,

—Arÿm ne me kunĩ Metÿndjwÿnh kanga, ane. ³ Ne kam Metÿndjwÿnhmã kum,

“Bênjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne me akukwakam kabên jarênh djwÿnh kunĩ pa. Ne arÿm apÿnh anhô ki djari kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhyh me kute badjwÿ ibĩnmã ijabej ar ba.”

Nãm ã Erij kum ane nhyh me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. ⁴ Nhyh mÿj ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã arê? Bir, nãm kum,

“Ba ne ba amim me krãptĩ: pytà. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kônkrão krĩ kêt ne kute kum amijarênh kêt kumrêx ba arÿm amim me utã.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã ane nhyh me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebê idjaer kwÿ kute amim Metÿndjwÿnh mar tÿxja pumû. Me anhy kute amim mar tÿx. ⁵ Ajbir jakamdjwÿ mebê idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar tÿx. Ta ne me kêttri tu kum me anhy kaprĩn amijo me utã nhyh kam me kute amim mar tÿx. ⁶ Djãm me ta kute katãt kabên mar ne kôt kute amijo ba pãnh ne Metÿndjwÿnh amijo me utã? Kati. Ta ne me kêttri tu kum me kaprĩn arÿm amijo me utã. Nãm ren me kute arÿm kum o pãnhkam ren amijo me utã djã ne ren kam tu kum me kaprĩ? Kati. Kam ren tu kum me kaprĩ kêt. Nhyh be, kati. Tu kum me kaprĩkumrêxkam ne me kute kum o pãnh kêt.

Mebê idjaer krãptĩ jamakkre kêt.

⁷ Kam, djãm gwaj baje amim,

—Metÿndjwÿnh ne arÿm ò mebê idjaer kanga, anhÿrmã? Kati. Mebê idjaer ta te kute Metÿndjwÿnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rà'ã ne. Ne kam Metÿndjwÿnhmã mex kêt ne. Nhyh be, Metÿndjwÿnh kute me kêttri amijo mebê idjaer kwÿ pytàr ja ne me arÿm Metÿndjwÿnhmã mex ne. Nhyh kam mebê idjaer 'ã kãtãnja Metÿndjwÿnh arÿm me'ã amakkre kêt mē. ⁸ Me bakukãmãre

kute amrêbê: me'ã pi'ôk no'ôk kôt Metîndjwýnh ã meo ane. Kamã ne me bakukãmãre memã kum, "Metîndjwýnh ne me'ã kãptĩ mẽ. Nãm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt."

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhyh me jakam amakkre kêt rã'ã. ⁹ Nhyh me bakukãmãre Dawi ajte memã tãm jarê. Me amakkre kêt nhyh 'ã memã kum,

"Me kute ate krãn àkur raxbit markam gê Metîndjwýnh me aêrbê memã axweo pãnh.

Gê me te: aminêje amijo ane. Kute mrãmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyrãk, nhyh kute kên me aêrbê kute me tok nhyh me rôrôk pyrãk.

¹⁰ Gê me amakkre kêt ne no kêt gê me kaprĩ pymaje ibôn mrãnh rã'ã: rã'ã ne." Nãm ã me bakukãmãre Dawi me amakkre kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarênh.

¹¹ Ba kam ar amã arê. Mebê idjaer ne me kum Jeju kînh kêt ne arým axwe. Kute mrãmri ne kute kên me par tok nhyh me rôrôk pyrãk. Me kum kînh kêt kam djãm Metîndjwýnh tu kute me kangakumrêxmã? Arkati.

Nhyh be, arým me kum Jeju kînh kêt kam ne Metîndjwýnh arým me bajtem'yr akêx ne arým amim me utãro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêt jamã me bajtem jarênho ba nhyh Metîndjwýnh arým me'yr akêx ne me utãro dja. Dja amim me bajtem pytãro dja nhyh mebê idjaer kum omũ. Kute me bajtem pytãrkôt omũ:n arým amim ngyrk ne. Me te ta kute me urãk prãmje amim ngyrk ne. Ne amim,

—Je tô mýkam ne ba me imã Jeju kînh kêt? Ga, Metîndjwýnh kute me bajtembit pytãrja pumũ, ane. ¹² Nãm me kum Jeju kînh kêt nhyh me kute Jeju mar arým amũ me bajtemjamã Jeju'ã ajarê. Apýnh me ba djã kunikôt ne me memã arê nhyh me arým tu amim markumrêx. Nhyh kam Metîndjwýnh arým amim me utã. Nhyh kam me arým kî:nhkumrêx. Nhyh be, mebê idjaer kum Jeju kînh kêt kam ne me kînh kêt kumrêx.

Nhyh be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metîndjwýnh amim me utã. Kute amim me utãrkam ne me kî:nhkumrêx. Kam godja mebê idjaer amim ngyrk ne ï akubyn Metîndjwýnh'yr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam dja me kî:nhkumrêx. Dja me kînh me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kadjy ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênhkam ikînh ne mebê idjaermã me akam ikînh jarênh kume:x. ¹⁴ Nã bãm inhõ me wýnhmã me ajarên memã kum,

—Ba me bajtemmã Kritu jarênho iba nhyh me krãptĩ: arým tu amim markumrêx nhyh Metîndjwýnh arým me krãptĩ: pytã, anhýro iba. Ba ã memã anhýro ibao ane. Nhyh godja me te: ta kute me urãk prãmje amim,

—Ga, Metîndjwýnh kute arým ikangaja pumũ. Nãm me bajtembit me utãro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrêx gê Metîndjwýnh arým amim ipytã, anhýr jabej. Godja me amim ngyrk ne arým tu amim Jeju markumrêx jabej nhyh Metîndjwýnh arým me utã.

¹⁵ Nhyh be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me bajtem'yr amijo akêx ne arým amim me utãro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam ne amim me utãro ba. Nhyh be, godja mebê idjaer amim ngyrk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhyh

Metîndjwýnh arým amim me utà. Kam, arým kute me utàrkam mýj dja me kam nè? Bir, dja me kute mrāmri ne arým me tyk ne akubyn tîn pyrāk. Kam dja me kunī kīnhkumrēx.

¹⁶ Amrēbē: ne me abenmā kum,

—Be, me kukāmākjē kukrādjà kôt ne me kute Metîndjwýnh kumrēxmā djwý kwý rēnh ne kum ôr. Godja djwý kumrēx me kute kum rēnhja kum mex jabej nhym kôt djwý kunīdjwý kum mex. Nār, godja pidjô jarē kum mex jabej nhym apýnh padjwý kum mex, ane. Mrāmri ne me kute abenmā arēnhkumrēx. Me bakukāmāre Abraão ne kute urāk. Abraão arým Metîndjwýnhmā mex. Kam, dja ô'ā me bē idjaerdjwý Metîndjwýnhmā mex.

¹⁷ Ba me amā arē ga me ama. Me bē idjaer ne kute pidjô djujabē pa pyrāk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabē kêt pa pyrāk. Me bē idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytàn me ajo aminhō. Kute mrāmri ne me'ō kute pidjô bārikam pa djujabē mok ne kute pānh pa djujabē kêt jadjar pyrāk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrēx nhym Metîndjwýnh arým me apytàn me ajo aminhōn me ajo djuw mex. Me aje mrāmri ne pidjô djujabē kêt pa kute pidjô djujabē jarēkam kangō mex kaōro ariija pyrāk. Me bē idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmē ro'ā ne Metîndjwýnh arým me ajo djuw mex. ¹⁸ Djām me amā me bē idjaer kurēmā? Djām me aje amijo adjāmran amim,

—Be, ga, Metîndjwýnh arým me bē idjaer kangan kum me bajbit ikīnhja pumū, anhýmā? Kwārīk wānh amijo adjāmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrāmri amijā ikabēn ma. Djām ga ne ga Metîndjwýnhmā tỳx jangij got? Arkati. Ta ne amā tỳx jangij kute mrāmri ne pidjô jarē bārimē pamā tỳx jangjēnh pyrāk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metîndjwýnh ne me bē idjaer kangan arým me ibajtembit ipytā. Nām me kanga kute mrāmri ne me'ō kute pidjô djujabē pa mok ne kanga pyrāk. Ne kam arým pānh pidjô djujabē kêt pao tēn pidjô djujabē bārikam adjā. Nām Metîndjwýnh ā me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrāmri ne Metîndjwýnh arým amim me apytāro ba. Nhym be, kwārīk wānh amijo adjāmra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhym Metîndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrēx, anhýr kêt. Kwārīk wānh ā amijo adjāmrao anhýr kêt. Dja ga amā Metîndjwýnh puma. Me bē idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kanga. Nām me kanga kute mrāmri ne me kute pidjô pa djwýnh mok ne kanga pyrāk. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren arým amim me utà. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrēx nhym arým amim me apytā. Kam, dja ga me akubyn amijo tēn amiman amidjwýnhō adjāmra kêt. Metîndjwýnh ta kum me akaprīkam ne arým me apytā. Dja ga me amidjwýnhō amra nhym arým me gadjwý akanga.

²² Dja ga me Metîndjwýnh kum me kaprīja ma:ro aba. Ne uma:djwý ma:ro aba. Me bē idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arým Metîndjwýnhbē amijo akēx. Kam ne arým mekam ngyrk. Nhym be, me ga ne arým tu kum me akaprī. Dja ga me ukaprī ma:ro aba. Godja ga me ukaprīja mar kêt jabej nhym arým me akanga. Dja me akanga kute mrāmri ne me kute pidjô pa mok ne wānh kanga pyrāk.

²³ Me bē idjaer arým kute Jeju mar kêt djwý godja me kwý arým Jeju'ýr amijo akēx jabej ne tu amim markumrēx jabej. Metîndjwýnh dja ajte meo kran me

utà mrāmri ne kute amim me abajtem pytarja pyrāk. Kute akubyn me utār mar mexkumrēx.

²⁴ Ga, me abajtem Metīndjwŷnh kute me apytār ne ajo kraja pumū. Nām amim me apytā kute mrāmri ne me kute pidjō djujabē kēt paja pidjō djujabēkam adjār pyrāk. Kute ā kum me akaprīo anhŷrkam djām kum mebē idjaer kaprī prām kēt? Kati. Mebē idjaer ne me kute mrāmri ne pidjō djujabē pa pyrāk. Kum me kaprī prām kumrēx. Kum ajte meo kra prām kumrēx ne kum amim me utār prām kumrēx. Kam dja me ajte kubē Metīndjwŷnh krakumrēx kute mrāmri ne amrēbē me kukāmārebē Metīndjwŷnh krakumrēxja pyrāk.

Metīndjwŷnh kute tūmrām mebē idjaer kunī pytār.

²⁵ Akmere ar, mebē idjaer kwŷ rax ne me amakkre kēt ba arŷm me amā me arē. Me aje mar kadjy ne ba me amā arē. Dja ga me aman arŷm amijo adjāmra kēt. Dja mebē idjaer djwŷnh amakkre kēt ar ba:. Nhyam kam me bajtem Metīndjwŷnh 'ŷr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Metīndjwŷnh ne me kētri arŷm amijo me bajtem kwŷ pytā. Kute amijo me utārja kunī dja 'ŷr amijo akēx ne tu amim Jeju markumrēx nhyam arŷm me utā.

²⁶ Dja me utā nhyam kam mebē idjaerdjwŷ arŷm tu amim Jeju markumrēx, kunī: tu amim markumrēx nhyam Metīndjwŷnh arŷm amim me kunī pytā. Ije me amā ja jarēnh ne me kute mar kētkumrēx. Mar kētkumrēx ba arŷm me amā arē. Dja ga me aman arŷm amijo adjāmra kēt. Me bakukāmāre kute amrēbē: 'ā pi'ók no'ók kōt dja ā me adjwŷnhdjwŷ pytāro ane. Kamā ne Metīndjwŷnh memā kum,

“Dja me utār djwŷnh krīraxbē Xijāo kurūm katon amim mebē idjaer pytā. Djako djō'ā ne mebē idjaer apōx. Dja amim me utā nhyam me arŷm Metīndjwŷnhmā axwe kēt.

²⁷ Bamē mebē idjaer kukāmāremē ne bar aktā abenmā ikabēnh jarēnh mām dji.

Nā bām memā kum,

‘Ije memā ikabēnh jarēnh kōt dja ba arŷm me axwe maro aknon arŷm me kam ingryk kēt ne.’

Nā bām ā memā ane.”

Nām ā Metīndjwŷnh me bakukāmāremā ane. Ga, kute mebē idjaerdjwŷ pytārmāja pumū.

²⁸ Nām me mebē idjaermā Kritu'ā ujarēnh ny jarē nhyam me kum kīnh kēt. Me kum kīnh kētkam ne me arŷm Metīndjwŷnhho kurē djwŷnh. O kurē djwŷnh nhyam arŷm mebē amijo akēx ne arŷm amim me utār kēt. Nām mebē amijo akēx ne arŷm amim me bajtem pytā. Nhyam be, kum me ikukāmāre kīnh. Kum me kīnh kōt ne kum me ibē idjaer kwŷ kīnh rā'ā ne. Kute me kētri amijo me ipytārja kum me ikīnh rā'ā.

²⁹ Amrēbē ne me bakukāmāremā apŷnh mŷjja jarē. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwŷr me ku'uw. Djām kute kabēnh jarēnh ne ajte atemā kabēnh 'ō jarēnhmā? Kati. Djām kute kabēnh tūm japanh ne o biknormā? Kati. Mrāmri ne tu kabēnh jarēnhkumrēx. Kam ne kum mebē idjaer kwŷ kīnh rā'ā.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metīndjwŷnh mar kēt. Amim mar kēt nhyam kam arŷm tu kum me akaprīn amim me apytā. Mebē idjaer ne me amim mar kēt nhyam kam arŷm mebē amijo akēx ne arŷm tu kum me akaprīn amim me apytā. ³¹ Nā, mebē idjaerdjwŷ ne me kute jakam amim mar kēt. Dja me amim mar kēt nhyam Metīndjwŷnh kum me akaprī kōt ajte kum me kaprī.

³² Nām mebē idjaermē me bajtemmē arŷm axikōt amakkre kēt. Amrēbē: ne me Metīndjwŷnh kabēnkōt amakkre kēt ne ta te amak mexmā. Mŷj kadjy ne

me amakkre kêt? Bir, Metîndjwÿnh kum me kunî kaprî kadjy ne me amakkre kêt.

Metîndjwÿnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metîndjwÿnh ne kute mÿjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karõ mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mÿj me'õ ne kute kum kator ne kute mar? Djâm me'õ amak mexo 'ÿr bõx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'õ umaro 'ÿr bõx kêtumrêx. Kute me kunî ba me:xkumrêx. Mÿj me'õ ne kute uràk? Ari:kati. ³⁴ Me bakukãmãre ne me amrêbê: Metîndjwÿnh djumar'ã ajarên memã kum,

“Bênjadwÿr djwÿnh kute apÿnh mÿjja marja djâm arÿm ne me'õ kute mar? Djâm arÿm ne me'õ kumrêx kum mÿjja'ã karõ nhym arÿm kôt kute mar? Ari:kati.”

³⁵ “Nâr djâm Metîndjwÿnh we me'õmã kum,

‘Ga ne ga akumrêx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwÿnh djumar'ã ujarênh o ane. ³⁶ Ta ne kumrêx amim mÿjja kunî'ã karõ nhym kôt mÿjja kunî apõx. Ta ne mÿjja kunî nhîpêx nhym apõx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunî 'ã kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

12

Me kute Metîndjwÿnhmã aminhõr'ã memã karõ.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwÿnh kum gwaj bakaprî:kumrêx. Kum ar akaprî:kam dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metîndjwÿnhmã aminhõrja pumû. Nãm kum amingân pîte'y'a wajêt ne arÿm ty. Ar gadjwÿ dja gar kudjwa kum amingã. Djâm me kute abîn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atîn ne prîne kum amijã ma gê ar akam kînh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. Æ kum aminhõro anen kam arÿm katât Metîndjwÿnh kabên markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djâm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute ar ajo amipyràk ne amikukràdjã punu kôt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrik wãnh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma. Mÿj kadjy? Bir, Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajã kabên mex jarê. Nãm amim ar ajã karõn kabên mex jarê. Dja gar atemã akabên nybit man arÿm amijã Metîndjwÿnh kabên mexja ma. Ne kam kabên mex kôt ar amijo aban prîne kum amex. Kum amex nhym arÿm akam kînhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebê atemã adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma.

³ Ba ar akunîmã ikabên jarê. Djâm amikukwakam ne ba ar amã arê? Kati. Metîndjwÿnh ta ne tu kum ikaprîn arÿm imã ikabên'ã karõ. Kôt ne ba ar amã ikabên jarê. Ar anhî pÿnhkôt ar amã arê. Ar gadjwÿ ne Metîndjwÿnh arÿm ar amã adjapênh djã'ã karõ. Ar aje adjapênh djã markam dja gar mã amim Metîndjwÿnh rax ma. Kwãrik wãnh arîk amim, “Be, iraxkumrêx”, anhÿr kêt. Dja gar katât amim,

—Be, nã bãm tu amim Metîndjwÿnh markumrêx nhym arÿm imã idjapênh djã ja'ã karõ ba kabênkôt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhî pÿnhja pumû. Gwaj banhî pÿnhkôt badjapênh djã krãptî. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Gwaj banhikrao baje mÿjja kupênh djã. Ne gwaj bakrãkam banhõ mÿjja mar djã. Ne gwaj banokam baje mÿjja pumûnh

djà. Ne gwaj bajamakkrekam baje mỳjja mar ne kupênh djà. Gwaj banhĩkam badjâpênh djà krãptĩ. ⁵ Ga, Kritudjwỳ. Te gwaj bakrãptĩ gwaj baje amim Kritu markam baje kumê banhĩ pydji pyrãk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêt mã? Djãm gwaj apỳnh ar babamã? Kati. Gwaj banhĩ pỳnhkôt abeno banhõbikwa.

⁶ Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩkam gwaj abeno banhõbikwan banhĩ pỳnhkôt apỳnh badjâpênh djà. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bamã badjâpênh djà'ã karõ gwaj maro baba. Gwaj banhĩ pỳnhkôt apỳnh Metĩndjwỳnhmã badjâpênh djãn kum badjâpênh ar baba.

Godja me'õ Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Metĩndjwỳnh mar kô:t memã arê. ⁷ Nàr, godja me'õ me kadjy mỳjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nàr, godja me'õ memã Metĩndjwỳnh kukràdjã jarênh mar jabej gê arê. ⁸ Nàr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim mar tỳx'ã memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõ ba gê me amim mar tỳx. Nàr, godja me'õ memã mỳjja nhõr jabej gê õdjãnh ne memã kungã. Nàr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nàr, godja me'õ kum me kaprĩ mar jabej. Djãm nokre kaprĩn kum me kaprĩmã? Kati. Dja nokre kĩnh ne kum me kaprĩ.

*Me kum me abê'ã memã karõ.
Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1*

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrĩk wãnh amiyo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nàr amiyo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kĩnh kêt:kumrêx. Nàr, godja me abenkam mex nàr amiyo ba mex ar ga dja gar amã mex kĩnh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰ Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne abenmã aprĩ:ren amã aben jabê. Kwãrĩk wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarênhõ ane, anhỳr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarênhõ aba. Memã mex jarênhõ aban kãjmã memã rax kamênhõ aba.

¹¹ Metĩndjwỳnh kadjy mỳjja'õõ aba'ã ar adjukanga kêt ne atỳx. Dja gar Karõ man kôt amã Metĩndjwỳnh jabê:n arek kadjy mỳjjao aba.

¹² Dja gar amiwỳr Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja mexja kamnhĩxkumrêx. Aje amiwỳr kamnhĩkôt akĩnhkumrêx.

Dja te apỳnh ar akaprĩ djãri ar ajo ba arek amim Jeju mar tỳx rã'an 'ã adjukanga kêt. 'Ã adjukanga kêt ne Metĩndjwỳnhmã amiyo adjã'wỳr rã'ã ne.

¹³ Godja Jeju nhõ me ja õ mỳjja kêt jabej ar amã me kaprĩn amikutã memã mỳjja kwỳ ngã.

Gê me ar awỳr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kĩnh.

¹⁴ Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metĩndjwỳnhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. ã kadjy kum ane. Kwãrĩk wãnh kum,

—Dja ga ijo angyrk ne o ajkê, anhỳr kêt.

¹⁵ Godja me'õ kĩnh jabej ar gadjwỳ kôt akĩnh.

Godja me'õ muw ar gadjwỳ kôt akaprĩn muw.

¹⁶ Dja gar axikôt akabên man axikôt arê.

Kwãrĩk wãnh amiyo araxmã amiyo adjãmra kêt. Ar amã me kajgo kĩnh ne ro'ã ar aba.

Kwãrĩk wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhÿr kêt.

¹⁷ Godja me'õ ar ajo ajkê kwârîk wânh amipânh o abikênh kêt.

Dja gar akabêh katàt ne katàt amijo aba gê me amim ajã,

—Be, mrâmri, tâmwã ne katàt kute amijo bakumrêx, ane.

¹⁸ Ar ga dja gar me kunimê abenmã akabêh mexkumrêx jarê ne 'ã adjukanga kêt. Nâr gar te me'õmã akabêh mex jarê nhym tu ar ajapa. Kwârîk wânh râ'ã.

¹⁹ Akmere, àpnhîre ar, imã ar akînhkam ne ba ar amã ikabêh jarê. Kwârîk wânh amipânh kêt. Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhkam ama gê ta ar ajo ngyrk.

Metîndjwÿnh ne amrêbê: me bakukâmâremã kum,

“Ba ne ba ibê memã o pãnh djwÿnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pãnh. Kwârîk wânh amipânh kêt.”

Nãm ã Bênjadjwÿr djwÿnh memã ane. Kam dja gar kam ama. ²⁰ Nhym kam ajte memã kum,

“Kam godja akurê djwÿnh kum prãm jabej ga kum mÿjja ngã gê kukrê. Godja kum kôr jabej ga kum ngô ru gê o ikô.

Dja ga ane nhym ta arÿm amiman amim ngyrk jabej ne ajo õbikwa jabej.”

Nãm Bênjadjwÿr djwÿnh ã me bakukâmâremã ane. Kam kwârîk wânh amipânh kêt.

²¹ Me kute ar ajo bikênhkam djãm mekôt ajaxwemã? Kwârîk wânh mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprîo meo djuw mex.

13

Me kute me bēnjadjwÿr kabēh kôt amijo ba'ã memã karõ.

Xit 3.1; Ped k 2.13

¹ Pykakam me bēnjadjwÿr rûnh me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkam dja gar me kabēh mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Nhÿnh ne bēnjadjwÿr'õ Metîndjwÿnh kute ar kêt. Nãm me bēnjadjwÿr kunî pumjuw. ² Gêdja me'õ kum õ bēnjadjwÿr kurê jabej. Djãm õ bēnjadjwÿr kajgo ne kum kurê? Kati. Kajgo kêt. Metîndjwÿnh ne 'ã bēnjadjwÿr mē. Me kum kurê dja Metîndjwÿnh arÿm memã axwe pãnh jarê.

³ Djãm me mexkam kum krâkamngõnh nhõ bēnjadjwÿr pyma? Kati. Me axwekambit kum ama. Ar amã umã kêt kadjy mÿj dja gar nê? Bir, dja gar amextiren ar aba nhym arÿm ar amã mextire jarê. ⁴ Mÿj kadjy dja gar kabēh ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amã krî. Metîndjwÿnh ne ar akadjy me'ã õ àpênh rē nhym me ar amã krî. Nhym be, godja gar ajaxwe jabej on atîh prãm. Djãm kute amijã kãxdjwa kajgo nhõrn kute o ba kajgo? Kati. Metîndjwÿnh ne me àpênh'ã me kurê kute kukwakam àpênhmã, me badjumar mex kadjy àpênhmã. Kam dja me'õ axwe nhym arÿm kam ngyrk nhym arÿm tokry. Kadjy ne me bēnjadjwÿr nhõ kãxdjwa kajgo.

⁵ Kam dja gar tu me kabēh ma. Djãm ar amã umakambit? Djãm kambit dja gar kabēh ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhõkre kadjwÿnhbê 'ã amim,

—Pykakam anhõ bēnjadjwÿr kabēh ma, anhÿro aba. Ar akabēnja kôt dja gar me bēnjadjwÿr kabēh ma.

⁶ Kam dja gar ajte amikutã me bēnjadjwÿrmã ar anhõ pi'õk kaprî kwÿ ngã. Me kute ar amã Ipõxu'ã karõ kôt memã kwÿ ngã. Mÿkam? Bir, me mã ar akadjy bēnjadjwÿrkam àpênhkam. Metîndjwÿnh ne me'ã õ àpênh djwÿnh rē. Gora ar memã angã. ⁷ Me kute 'ã ar amã karõ kôt ar anhõ bēnjadjwÿrmã angã. Ar aje adjàpênh pãnh pi'õk kaprî jamÿnhja ar aje kum kwÿ nhõrmã. Aje me

kabēnkôt amikutā kwỳ ngriren 'yr ne aje kum òrmā. Kwārīk wānh kubē nē kêt. Ar kum angā. Nār, gar pi'òk kaprī pānh me'òbē nèkrēx jamỳ. Nhyr me ar amā,

—Ar aje nèkrēx jamỳnh pānh'ā akreja kôt dja gar pi'òk kaprī kwỳ ngā. Amikutā me bēnjadjwỳrmā kwỳ ngā, ane. Kwārīk wānh kubē nē kêt. Ar kum angā. Nār, dja me ar amā,

—Dja gar amā me bēnjadjwỳr pyma, ane. Tu ar amā uma. Nār, dja me ar amā,

—Dja gar kàjmā me bēnjadjwỳrmā rax kamē, ane. Tu kàjmā kum rax kamē.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'ā memā karô.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutā memā anhô mỳjja'ô nhôrmā kwārīk wānh mebê nē kêt. Ar amā me abēmādjwỳ kwārīk wānh mebê aminê kêt. Dja gar mrāmri amā me abêkumrēx ne arỳm aje Metīndjwỳnh kukràdjā marn kôt amijo aba mexkumrēx. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karôkôt kukràdjā kôt gar arỳm amijo aba mexkumrēx.

⁹ Me bakukāmāre ne Metīndjwỳnh kukwakam memā kabēn kukràdjā jarēn memā kum,

“Kwārīk wānh mebê prô nār mjēno adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh me'ònh bīn kêt. Kwārīk wānh adjākīnhī kêt.

Kwārīk wānh me'ā ajēx kêt.

Kwārīk wānh me amā me'ô nhô mỳjja puro kīnh ne 'ā amim karô kêt.”

Nām ā memā anen kam ajte memā kum,

“Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabêo ane.”

Nām ā memā ane. Ja dja gar aman ar amā me abê. Ar amā me abêkam ne gar tu Metīndjwỳnh kukràdjā kôt amijo aba mex. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karôkôt kukràdjā kunīkôt gar tu amijo aba mex. Kukràdjā 'ô ne 'ā kātām kêt. Ar amā me abêkam gar aje kukràdjā kunī marn kôt amijo aba mexkumrēx.

¹⁰ Nhyr bē ne me kum me abêkam kute meo bikēnh. Kati. Dja gar mā amā me abējabit man arỳm urokam Metīndjwỳnh kabēn kukràdjā kunīkôt amijo aba mexkumrēx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amā arē. Arỳm 'yr. Mỳkam ne gar ate akrā? Ar aje mrāmri ne me ôto nōr pyrāk. On ar ano tỳx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhīxkumrēxmo kraxkam akubyn bôxja kute onīj pyrāk. Nhyr be, kati. Gwaj bawỳr bôx ne kute amim gwaj bapytār nhô akatija arỳm 'yr.

¹² Arỳm akamāt kêt 'yr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamāt pyrāk. A'u ne gwaj bajo rām ne ja. Dja Kritu bôx nhyr arỳm me mexkumrēx. Me mexkumrēxkam dja kute pykakam a'u pyrāk. Kam gwaj on wānh badjapēnh punu kute akamāt kô tyk pyrāk ja kanga. Kute mrāmri ne me krākamngōnh kute amipytār kadjy ô káxo kubêkà jangjēnh pyrāk. Gwaj Kritu kukwakam batỳx ne katāt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamā tỳx jadjār. Dja gwaj bamā tỳx jadjā gwaj arỳm katāt ar amijo baba. Kukwakam katāt ar amijo baba ne arỳm baje mrāmri ne me kute a'ukam mrānh pyrāk.

¹³ Gwaj memā katāt ar amijo baba kute a'uri me katāt ba pyrāk. Djām mekôt ar abixaêr pununā? Djām kadjwati kangôkam* ar abibānhmā? Djām

* **13:13** Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarê.

mekôt aprô kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djãm mekôt ar abixaêr tỳ:x ne tu apunu raxmã? Djãm ar aje abenmã akabên punu abamã? Djãm ar aje aben nhô mỳjja puro'ã angyrkmã? Kati. Kwãrik wãnh. ¹⁴Bênjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwãrik wãnh ar aje amidjwýnhbito kĩnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

¹ Me kwý kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhôbikwa. Kwãrik wãnh mỳjja'ô mýr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, "Axwe", anhýr kêt. ² Me kute ar amã,

—Dja gar ãm mry pumũ, anhýro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tỳxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mỳjja kunĩ kuro iban kam Metĩndjwýnhmã imex rá'ã, anhýro aba. Nhyim me kwý kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwýbit kuro ba.

³ Kwãrik wãnh ar amã kurê kêt. Ar aje mỳjja kunĩ kuro abakam kwãrik wãnh ar amã me'ô kute djwýbit kurja kurê kêt. Nãr ar akwý aje djwýbit kurja kwãrik wãnh me kute mỳjja kunĩ kur'ã akabên kêt ne amim, "Me axwe", anhýr kêt. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta kute arým o krakam. Kwãrik wãnh mỳjja kur mýr jabej ar amã aben kurê kêt. ⁴ Me axwekam djãm ar ga dja gar memã axwe pãnh jarê? Kati. Metĩndjwýnh dja memã axwe pãnh jarê. Nãr, me mexkam djãm ar ga dja gar memã kĩnh djã ngã? Kati. Metĩndjwýnh dja memã kĩnh djã ngã. Djãm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metĩndjwýnh ne meo ban me axwebê memã tỳx jangjênh ba. Kam kwãrik wãnh ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apýnh akati maro ba. Nhyim ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwý amim, "Akati punu ne ja", anhýro ba. Nhyim ajtekam me kwý kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

—Kati. Akati kunĩ ne mex ne 'ô kute aben japanh kêt, anhýro ba. Gê kam me kunĩ ta i pýnhkôt prĩne akatio amiman ta akati ma nãr ta mar kêt. Kwãrik wãnh akati'ô mýr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'ô kute akati marja ta kute Bênjadwýr djwýnh markam kute akati mar. Nãr, me'ô kute akati mar kêtja ta kute Bênjadwýr djwýnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'ô kute mỳjja kunĩ kurja ta kute Bênjadwýr djwýnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênhkam kute kurja pumũ. Nãr, me'ô kute djwýbit kurja ta kute Bênjadwýr djwýnh markam kute djwýbit kurja pumũ. Ga, kute djwýbit kurkam kute 'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunĩ djãm gwaj baje amidjwýnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metĩndjwýnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batĩni dja gwaj Metĩndjwýnh maro baba nãr gwaj tyn Metĩndjwýnh ma. ⁸ Bênjadwýr djwýnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batĩn ne ar babari Bênjadwýr djwýnh maro baba. Ne tyn Bênjadwýr djwýnh ma. Kam dja gwaj batĩn ne ar baba jabej nãr batyk jabej. Kwãrik wãnh rá'ã. Bênjadwýr djwýnh ne gwaj baje mar nhyim arým gwaj bajo kra.

⁹ Mýj kadjy ne Kritu tyn akubyn tĩn ne? Bir, kute me tykmê me tĩn kunĩmã Bênjadwýr djwýnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tĩn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'ôo ar akamyja mÿkam dja gar mÿjja'ô mÿr jabej ar akamymã axwe jarêñ ar amã kuréo aba? Djãm ar abê memã axwe pãnh jarêñh djwÿnh got? Kati. Dja gwaj bakunÿ Kritu kabem dja nhym ta arÿm gwaj bamã bajaxwe pãnh jarêñho nhÿ. Kwãrÿk wãnh ga akamymã axwe jarêñh kêt. ¹¹ Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôk kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarê. Nãm memã kum, "Bênjadjwÿr djwÿnh ne memã arêñ memã kum, 'Itÿn ne ar iba. Djãm itÿn ne ar iba kêt ne ba ikabêñ kajgo? Itÿn ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabêñ ne. Me kunÿ dja me ikabem kônkrão nhÿn kunÿ amikôt imã amijarê.'

Nãm ã Bênjadjwÿr djwÿnh ane."

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹² Ga, pi'ôk no'ôkja kôt gwaj banhÿ pÿnh kôt gwaj baje Metÿndjwÿnhmã amikôt amijarêñhmãja pumÿ.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwÿja ma. Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwãrÿk wãnh mÿjja'ô mÿr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tèn ar akamy'ã amim,

—Ba on Metÿndjwÿnhmã amijangri tÿx. Ikamy ne ipumÿnho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mÿjjao iban ren Metÿndjwÿnhbê ikamy akêx. Ba on amijangri tÿx. Ba ren kubê o akêx ne ren kam ije mrãmri ne mÿjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrãk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhym me kute mÿjja kurdjwÿ. Djãm me kute mÿjja'ô krêñ arÿm Metÿndjwÿnhmã axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju kabêñkôt markumrêx. Nhym be, dja ar akamy kwÿ mÿjja 'ô'ã amim,

—Dja ba kukrêñ Metÿndjwÿnhmã ijaxwe, anhÿro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mÿjja punu. ¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mÿjja ja krê nhym kôt arÿm akam kaprÿre ne. Godja ajã amim,

—Nãm mÿjja punure krêñ arÿm Metÿndjwÿnhbê amijo ajkê, ane. Godja ã akamy anen arÿm kaprÿre ne. Djãm amã akamy kÿnhkam ne ga tu nokrekam mÿjja krê? Kati. Aje amidjwÿnhbit mar. Kritu kum akamy kÿnh ne kam kadjy ty. Gadjwÿ ga ren amã kÿnh ne ren nokrekam mÿjja krêñ kêt. Nhym be, kati. Ga amidjwÿnhbit man amã akamy kÿnh kêt ne tu nokrekam mÿjja krêñ arÿm akamy ajkê. Kwãrÿk wãnh o anhÿr kêt. ¹⁶ Dja ga te mÿjja 'ô'ã amim,

—Kati. Imã ne mexkumrêx, ane. Nhym me kute ajã, "Axwe", anhÿr prãm kwãrÿk wãnh nõ. Dja ga ãm mÿjja pumÿ gê me ajã anhÿr kêt.

¹⁷ Metÿndjwÿnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mÿjja kuro babaja mar tÿx? Nãr, djãm gwaj baje mÿjjao bakôm mar tÿx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakÿnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metÿndjwÿnh Karô maro babakam ne gwaj bakÿnh kadjy baje amimar. Metÿndjwÿnh kute gwaj bajo bakam mÿjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tÿxkumrêx. ¹⁸ Mÿkam? Bir, me mÿjja mex jao ba ne me Kritumã àpêñho ba ne arÿm kãjkwakam Metÿndjwÿnho kÿnh nhym pykakam me ar badjwÿ kum me kÿnh.

¹⁹ Gwaj abenmã bakabêñ mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarêñ arÿm mar mexo amÿ aben kamê. Ja kadjy dja gwaj amima. ²⁰ Djãm ar aje me'ôo akamyja mar kêt ne ar aje adjakurbit mar ne o ar aje Metÿndjwÿnh bê o akêxmã? Akamybê Metÿndjwÿnh nhô àpêñh. Kwãrÿk

wānh kubê o akêx kêt. Mrāmri ne me kute mỳjja kunī kurkam Metīndjwỳnhmā mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwỳnhbit man arỳm tu nokrekam mỳjja'ô krê ne kam arỳm o Metīndjwỳnh bê o akêx. Aje kubê o akêxkam arỳm ajaxwe. ²¹ Djām aje tu mỳjja aban ne aje tu mry'ô kuro abamā? Nār djām ar aje tu uba kang'ô akômo abamā? Nār djām ar aje apỳnh mỳjja 'ôdjwỳo abamā? Nār djām ar aje mỳjja abakôt ar amā Metīndjwỳnh bê akamy akêx pyma kêt? Aje o abakôt aje o kubê o akêx pymakam kwārīk wānh o aban kêt. Dja gar akamy man kwārīk wānh o aban kêt. Nār djām ar aje mỳjja 'ô abakôt ar aje akamymā kaprī jadjār jabej nār ar aje akamymā Metīndjwỳnh mar rerekre jadjār jabej? Kwārīk wānh o aban kêt. Dja gar akamy ma. Kwārīk wānh o aban kêt.

²² Apỳnh mỳjja'ā ne gar amim,

—Ije amim Metīndjwỳnh markam ne mỳjja ja ajmā kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhỳr jabej. Amimābit dja gar arê gê Metīndjwỳnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mỳjja abao anen ren amim angryk ne ren amim,

—Mỳkam ne ba o iban Metīndjwỳnh bê ikamy akêx? ane. Nhym be ar aje amikam ajaxwe'ô mar kêt kam dja gar adjumar mextire. ²³ Godja me'ô kute mỳjja'ô krēnmā amim,

—Kon. Dja ba kukrēn arỳm ijaxwe jabej, anen atekam tu krēn jabej. Djori kam mex? Kati. Arỳm axwe. Mỳkam? Bir, kute Metīndjwỳnh mar kêt ne tu krēnkam. Me kute mỳjja aban kunīkôt dja me kumrêx o Metīndjwỳnh ma. Ne kam arỳm o ba. Godja me Metīndjwỳnh mar kêt ne tu mỳjja aban jabej arỳm axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ā memā ujarēnh rā'ā.

Mak 10.45; Kô k 10.24; Pīr 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar tỳx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamā baprire. Djām gwaj baje amidjwỳnhbito bakīnho babamā? Kati. Gwaj meo kīnh. ² Gwaj bakunī banhī pỳnhkôt amibu'ā meo kīnh. Mỳj kadjy? Bir, me mexmā. Me kute Jeju mar mexo kute amū amikamēnh ne mar raxmā.

³ Ga, Kritudjwỳ kute amidjwỳnho kīnh kêtja pumū. Kute amidjwỳnho kīnh kêt kôt ne me bakukāmāre Kritu kabēn jarē. Nām Kritu Bāmmā kum, “Me kum akurê kôt ne me kum ikurê.”

Nām ā Kritu Bāmmā ane nhym me bakukāmāre memā arē nhym me arỳm 'ā pi'ôk no'ôk ne. Nhym kam tū:mrām me bakamingrānyrekam Kritu katon ar ba nhym me arỳm kum kurê. Kum kurê nhym arỳm amidjwỳnho kīnh kêt. Gwaj badjwỳ kwārīk wānh amidjwỳnhbito kīnh kêt.

⁴ Metīndjwỳnh ne mā me bakukāmāreo djuw mexo ba nhym me mā me'ā ajarēn mā me'ā pi'ôk no'ôko ba. Mỳj kadjy? Bir, dja gwaj pi'ôk jarēn mā amijā kabēn kunī maro baba. Ja kadjy ne me 'ā pi'ôk no'ôk ne. Dja gwaj amijā kabēn kunī man arỳm tu amim Jeju mar tỳx ne. Nhym kam te apỳnh gwaj bakapri djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tỳx rā'an 'ā badjukanga kêt. Ne kam mā amijā kabēn kunī man te bakaprin akubyn bakīnh ne. Bakīnh ne arỳm amiwỳr kamnhīx tỳx. Ja kadjy ne me me bakukāmāre'ā ajarēn me'ā pi'ôk no'ôk ne.

⁵ Metīndjwỳnh ne kute amijamār 'iry ne kute memā tỳx jangjēnh nhym me kute amim mar tỳx ne kīnh. Nā bām mā kum ar ajo a'uw gê ar amā akabēn

mextire jadjà. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gê ar amã akabên mextire jadjà gar axikôt abenmã akabên mextire jarê. ⁶ Ne kam axikôt anhökre kadjwýnhbê Metîndjwýnh ra:x ne uma:ja man arým me kunĩmã arênhõ amirît ne. Ja kadjy ne ba ã Metîndjwýnhmã ar ajo idjã'wýro ane. Metîndjwýnhbê ne Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metîndjwýnh kum me bajtemdjwý kînh.

Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhöbikwa kute Kritu gwaj bajo öbikwa pyrãk. Ar aje memã Metîndjwýnh raxo amirît kadjy ar abeno anhöbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arê gar ama. Kãjkwakam Metîndjwýnh ne amrêbê mebê idjaer kukãmãremã mýjja jarê. Me my kã rênhamã arê. Nãm memã apýnh mýjja jarênh mãmdji. Nhyam kam kôt Jeju Kritu nã kurũm katon ar ba. Me bakamingrãnyrekam ar ba. Ar ba:n arým mebê idjaermã àpênh ar ba. Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã apýnh mýjja jarênh kôt ne memã àpênh ar ban mýjja nhípêxo ba. Nhyam me arým omũn amin,

—Mrãmri ne Metîndjwýnh kabênkumrêx. Ga, Jeju arým kôt memã àpênh ar baja pumũ. Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã arênh kôt àpênh ar baja pumũ. Nãm me Jeju pumũn arým ã amim ane.

⁹ Jeju memã mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba; me punuo mexo ba: nhyam me bajtemdjwý arým omũ. Me kute Metîndjwýnh raxmã kator ne abenmã kum,

—Djãm Metîndjwýnh ukaprĩ ngri got? Mrãmri ne ukaprĩ:kumrêx, anhýr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwý arým mýjja pumũnh kêt kwý pumũ. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metîndjwýnh raxmã katorn kum rax jarênhmã? Kati. Me bajtemdjwý ne me kute raxmã katorn kum rax jarênhmã. Me bakukãmãre ne amrêbê: ja jarê. Me bajtem kute Metîndjwýnhmã rax jarênhja jarê. Kritu kãjkwakam Bãmã amijarênh kum,

“Me bajtem nhípökri dja ba memã ajã idjujarênhõ amirît ne apyma'ã ngre.” Nãm ã Kritu Bãmã me bajtem jarênhõ ane nhyam me arým 'ã pi'ök no'ök ne.

¹⁰ Nhyam kam me bakukãmãre 'ödjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on õ me wýnh kôt akĩnhkumrêx.”

Nãm ã memã ane nhyam me arým 'ã pi'ök no'ök ne. ¹¹ Nhyam kam me bakukãmãre 'ödjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bênjadjwýr djwýnhmã mextire jarê.

Apýnh me aba djã kunĩkôt ar abaja kum mextire jarê.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhyam me ajte 'ã pi'ök no'ök ne. ¹² Nhyam kam Idjaijdjwý me bakukãmãremã me ajarê. Nãm Kritu'ã arê nhingrõt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tãmdjwý'õ kato. Tũ:mrãm me kamingrãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pĩ 'yr nhyam tũmrãm ajte arêkam ingrãn abatãnh pyrãk.

Dja ã tãmdjwý'õ katorn ar bao anen arým kubê Bênjadjwýrbê kumkati. Ne kam arým apýnh me ba djãri meo ba. Nhyam kam me bajtem arým tu amim kamnhĩxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãreja kunĩ ne me me bajtem jarê. Metîndjwýnh kum me kaprĩ nhyam me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³ Metîndjwýnh ne kute memã amak bõnh nhyam me kute amiwýr õ mýjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arým kôt ar akĩnhti:ren ar adjumar mexti:re. Nhyam kam Metîndjwýnh

Karô ar amã atỳx jadjà gar amiwỳr kamnhìx tỳx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjà'wỳro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpênh'ã amijarênh.

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabên? Kati. Ar ga ne gar arỳm amextire ne ar aje Metĩndjwỳnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karô mar mexkumrêx. Tãm ne ba arỳm ije markumrêx. ¹⁵ Ije ar amã pi'òk no'òkkan ne ba itỳx ne ar amã 'ã karô. Te ar aje arỳm ikabên mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metĩndjwỳnh ne tu kum ikaprĩn tu imã idjàpênh djà'ã karô ba arỳm kabên kôt ar amã ikabên jarê.

¹⁶ Ije me bajtemmã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh ny jarênh iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjàpênh'ã karô. Mỳj kadjy? Bir, ije Metĩndjwỳnh kĩnh kadjy. Ije 'ỳr me bajtemo akêx nhym me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwỳnh Karô arỳm meo mex. Tãm dja Metĩndjwỳnh kĩnhkumrêx.

¹⁷ Kritu Jeju kute imã tỳx jadjàrkam ne ba me bajtemmã Metĩndjwỳnh kabên jarênh iba. Idjàpênh djà jakam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar amã 'ã amijarênh amirĩtkumrêx. ¹⁸ Kum idjàpênhkam ne ba Kritu kukwakam mỳjja pumũnh kêt kumex nhipêx. Kritu kukwakam ije mỳjja nhipêxbit dja ba 'ã amijarê. Me bajtem kute kabên mar ne kôt amijo ba kadjy ne ba memã kabên jarê. Nã bãm memã kabên jarênh kôt mỳjja kwỳ nhipêx nhym me arỳm omũ. Omũn arỳm kabên man kôt ar amijo ba.

¹⁹ Metĩndjwỳnh Karô 'itỳxkôt ne ba mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Ne me punuo mex. Nhym me karô punu meo ba ba me nêje me ano nhym me arỳm memã ire. Nã bãm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx nhym me te kute marmã kam no tyn kumex ne arỳm Metĩndjwỳnh raxmã kato. Ba kam kàj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh iba:. Djeruxarêkam arênh iba:n amũ apỳnh pykakam me ba djari kunĩ kôt o iba:n o inhipòk ne. Ne arênh iba:n arỳm pykabê Irrij'ỳr arênh bõx.

²⁰ Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arê. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kàj bê memã arênh prãm:kumrêx. Me'ò kumrêx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhym me arỳm kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhiby ije ajte memã arênh prãm ngrire. Amũ me kute mar kêt jamãbit ije kàj bê memã arênh prãm:kumrêx. Ga, me'ò arỳm kute kikre nhipêxmo kraxja pumũ. Nhym kam me'òdjwỳ arỳm 'ỳr bõx ne omũ. Omũn ajte iby ipêx prãm kêt. Badjwỳ ije me arỳm kute mar jamã ajte arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãm:kumrêx. ²¹ Ije me amã ja jarênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum, "Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarê nhym me arỳm kuma.

Me kute mar kêt ja dja me arỳm kraxkôt prĩne amijã kuma."

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ba 'ã pi'òk no'òk pumũn arỳm ije me kute mar kêt jamã arênh prãm:kumrêx. ²² Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãmkam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awỳr ikrà krãptĩ ne.

Me ò krĩraxbê Rôma'ỳr tēm kadjy kute memã amijarênh.

²³ Nhym be, jakam arỳm ne ba pyka ja kunĩkôt memã Kritu'ã ajarênh arỳm inomã kumê nhym me arỳm kuma. Amrêbê ne ba ar awỳr ikrà nhym ijã amex krãptĩ apêx. Jakam dja ba wãm ar awỳr tēn bõx ne ²⁴ ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakĩnho bakrĩ:n bakrĩ kàjbê 'iry.

Ba kam arÿm amũ pykabê Êpanha'ÿr tẽ. Êpanha'ÿr itẽm kadjy dja gar ikõt o kangõn 'ÿr ijano. Ba kam arÿm 'ÿr tẽ. Ja kadjy ne ba amima. ²⁵ Nhy m be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'ÿr itẽm ne ibõx kumrẽx ne Jeju nhõ me jamã pi'ók kaprĩ ngã.

²⁶ Matenimẽ Akajakam Jeju nhõ me ja ne me kute amũ memã õ pi'ók kaprĩ kwÿ janomã. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwÿ ne me õ mÿjja kêt ne ar ba nhy m me kute memã anormã. ²⁷ Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã õr prãm kam mexkumrẽx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrẽx Kritu'ã ujarẽnh nyo ban amũ me bajtemmã arẽ. Mebê idjaer ne me amũ me bajtemmã Kritu jarẽ nhy m me arÿm tu amim markumrẽx ne kĩnhkumrẽx. Ne kam me kute amikutã memã õ pi'ók kaprĩ janor prãm kumrẽx.

²⁸ Dja ba me'ÿr pi'ók kaprĩõ bõx ne memã kungã. Me kĩnh djã ja memã kungãn arÿm akubyn tẽ. Akubyn pykabê Êpanha'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n krĩraxbê Rõma kumrẽxkam ar akam bõx. Ne kam amũ pykabê Êpanha'ÿr tẽ. ²⁹ Ije Kritu mar raxkõt ikĩ:nhkumrẽx. Ar akam ibõx ne ije prĩne ar amã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhkam dja gar ikudjwa akĩnhkumrẽx. Tãm ne ba arÿm kuma.

³⁰ Akmere, àpnhĩre ar, Bẽnjadwÿr djwÿnyhbê Jeju Kritu kabẽnkõt, Metĩndjwÿnh Karõ kum gwaj bajabêja kabẽnkõt ne ba ar amã arẽ. Dja gar Metĩndjwÿnhmã ijo adjã'wÿr 'ãno dja. Ba ne ba idjãpẽnh tÿx ar iba. Kum ijo adjã'wÿr 'ãno djan o iro'ã apẽn ikõt o kangõ.

³¹⁻³² Dja gar kum,

—Djũnwã, arÿm Paur pykabê Djudêjakam tẽmmã. Kam me kwÿ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebê utã. Gêdja krĩraxbê Djeruxarêkam tẽn Jeju nhõ me jamã me õ pi'ók kaprĩ ngã. Dja ga memã kĩnh jadjã gê me kum me kĩnh ne amim me õ pi'ók kaprĩ by. Djũnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bõx'ã amim karõ jabej amrẽ ar iwÿr ano gê kĩnh ne ar ikam bõxkumrẽx. Dja bar kam Paur kõt abenmã tÿx jangijn Jeju kõt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjã'wÿro ane. ³³ Metĩndjwÿnh ne kute memã umar mex jangjẽnh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gê ar akunĩ mẽ amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apÿnh õbikwamã kute amikabẽn mex janor:

¹ Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amã arẽnhmã. Bebi ne mexkumrẽx ne krĩraxbê Xekreerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpẽn ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kadjy àpẽn ba. ² Dja gar amã kĩnh ne kum akabẽn mex jarẽ. Bẽnjadwÿr djwÿnh Jeju nhõ me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amã Bebi jabê. Godja gar àpẽn'õ'ã omũ nhy m Bebi kum ar aje kõt o kangõnh prãm jabej tu kõt o kangõ. Ta ne me krãptĩ:kõt o kangõ. Badjwÿ ikõt o kangõ. Dja gar pãnh kõt o kangõ.

³ Ne ajte amũ Pixmapẽ Akwire arkum ikabẽn mex jarẽ. Nãm ar iro'ã Kritu Jejumã àpẽn ba. ⁴ Ar ta ne ar inêje memã kabẽn. Nãm me te umati tã nhy m arkum amijã ma kêt ne tu me'ÿr tẽn inêje memã kabẽn. 'A ne ba arkum ukaprĩ: jarẽ. Me bajtem kute amim Jeju mar kunĩ, apÿnh me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari ne me ajte arkum ukaprĩ jarẽ.

⁵ Ar õ kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawãdjwÿ. Me wãmãdjwÿ dja gar ikabẽn mex jarẽ. Wãkam imã inhõbikwa kĩnh. Kubê

Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjikkam ne Epenexu kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx.

⁶ Dja gar ajte Marijmâ ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy àpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wâkam inhôbikwa Tônikumê Djuniymê arkum ikabên mex jarê. Ar wâ ne me ar iro'â ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmâ Tônikumê Djuniy ar arê:n kute ar mar tÿx. Ar kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx. Ba kam badjwÿ 'ÿr amijo akêx.

⁸ Àpritumê ne bar imâ Bênjadjwÿr djwÿnh jabê. Kam imâ Àpritu jabê. Ar kum ikabên mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumâ ikabên mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt àpênh ar ba. Etakidjwÿ imâ kînh. Dja gar ajte kum ikabên mex jarê.

¹⁰ Ne ajte Aperimâdjwÿ ikabên mex jarê. Aperi ne Kretimâ àpênh mexkumrêx nhyem me arÿm kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhô kikrekam ar wâdjwÿmâ ikabên mex jarê.

¹¹ Ne ajte inhôbikwa Erodjiâomâ ikabên mex jarê. Ne Naxixu nhô kikrekam ar kute Bênjadjwÿr djwÿnh marjamâ ajte ikabên mex jarê.

¹² Gwaj bakanikwÿnh Kripenamê bakanikwÿnh Kripodjamâ dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Nâm ar Bênjadjwÿr djwÿnhmâ àpênh ar ba. Dja gar ajte Pexirmâ kum ikabên mex jarê. Me kum me bakanikwÿnh kînh. Pexir ne Bênjadjwÿr djwÿnhmâ àpênh ra:x.

¹³ Nhyem Rupumê nâ ar. Badjwÿ ne ba o inâ. Dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh ne amijo Rupu pytân ar o ba.

¹⁴ Dja gar ajte Axikritumê Prekôtimê Erimanhmê Patubamê Erimijmê ar ro'â gwaj baje aro bakamyja arkum ikabên mex jarê.

¹⁵ Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwÿnhmê Orîpamê ar ro'â Jeju nhô me ja kunimê dja gar arkum ikabên mex jarê.

¹⁶ Ne abenwÿr bôx ne abeno arôrôk ne aben pa krij. Apÿnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri ne me ar amâ kabên mex jarê.

Me kute aminêje me 'âno âm'â memâ karô.

¹⁷ Akmere, àpnhîre ar, gora ikabên ma. Arÿm ne gar aje Metîndjwÿnh kabên kukradjâ mar katât. Dja me'ô ar bôx ne kupa'â ajte ar amâ atemâ mÿjja'ô jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prâm ne Metîndjwÿnhbê ar ajo akêx prâm. Gora ar aminêje me 'âno djan memâ akâx. ¹⁸ Mÿkam? Bir, djâm me wâ ne me gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Kretimâ apê? Kati. Nâm me amidjwÿnhbit man mâ axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prîne memâ me kabêno irô mex. Ne memâ 'êx ne kabên mexkumrêx. Nhyem me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

¹⁹ Nhyem be ar ga ne gar aje Metîndjwÿnh mar mex nhyem me kunî kute abenmâ ar ajarêno ipôk ba ar ama. Ne kam ar akam ikînhkumrêx. Kam, dja gar mÿjja mexbit ma. Kwârîk wânh mÿjja punu mar kêt.

²⁰ Metîndjwÿnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amâ tÿx jadjâ nhyem Xatanaj te ar amâ apnê. Kôt ar ajaxwemâ te ar amâ apnê gar amijâno dja. Arÿm aje Xatanajmâ rerek jadjârmâ. Aje mrâmri ne aparo Xatanaj krâ kajyr pyrâk. Arÿm aje Xatanajmâ rerek jadjâ 'ÿr.

Gê Bênjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akaprîn ar ajo ba. Tâm ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt àpênha ne ar amâ kabên mex jarê. Inhôbikwa Juxumê Djaxômê Xopatudjwÿr ar amâ kabên mex jarê.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ôk ja no'ôk. Nâ bâm tu amim Bênjadjwÿr djwÿnh markumrêx. Ne amü ar amâ ikabên mex jarê.

²³ Gajudjwÿ ne ar amã kabën mex jarë. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kunĩ ne bar mã Gaju nhõ kikrekam bõx nhym mã ar ikunio djuw mex.

Eraxumë gwaj bakamy Kwatu ar amã kabën mex jarë. Eraxu ne kute krĩrax jakam bënjadjwÿrmã pi'ók kaprĩ pumũnh djwÿnh. ²⁴ Gê Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunĩ kaprĩ:kumrëx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amã tÿx jadjà. Amrëbê ne ba kàj bê memã Jeju Kritu'ã ajarë nhym 'ã ujarënh arÿm ar awÿr bõx gar tu amim markumrëx. Ar aje tu amim markumrëxkam dja ar amã tÿx jadjà gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrëbê ne Kritu'ã ujarënh nyja me bakukãmãrebê bipdjur tũm. Nhym kam me kute arënh kêtumrëx. ²⁶ Nhym kam ajbir jakam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã Kritu'ã ujarënho amirĩtkumrëx. Amrëbê: ne Metĩndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh Kritu'ã pi'ók no'ók gwaj jakam, 'ãtũ:mkam amim arënh arÿm kuma. Metĩndjwÿnh tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabën kôt ne gwaj apÿnh pyka djari kunikôt memã Kritu'ã ajarë nhym kunikôt me arÿm 'ã ujarënh ma. Dja me kwÿ tu amim Kritu markumrëx ne kabën markumrëx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarë.

²⁷ Metĩndjwÿnh pydji ne amak me:xkumrëx ne no me:xkumrëx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bõ. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrëxkôt gê memã amak bõ. Dja memã amak bõ nhym me kunĩ arÿm kum rax jarënh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunî'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhyr me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhyr kam Paur arým mã me jadjwý'yr tē nhyr tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nãr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwý pytãro ba. Ne kam ajte me kãtãm nhipôkri aben japry ar o ba. Nhyr kam ajte me'ô bãmbê prôo akî nhyr me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tîn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metîndjwýnh karô nhipêxmã bôrja kurmã nãr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kupry ne ar babit ne mex, nãr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhyr Paur mÿjja ja kunî man kam prîne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metîndjwýnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwý ne ikôt dja.

² Krîraxbê Kôritukam ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimexo ar ajo mex. Arým amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunî 'uw. Apÿnh gwaj baba djãri bakunî 'uw. Gwaj baje banhô Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Krumã amijo badjã'wÿrja kunî 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunî 'uw. Amû me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwÿr gwaj bakunî 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metîndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metîndjwýnhmã mekam amikînh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwýnh, Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê. Metîndjwýnh tu kum ar akaprî. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyr arým kum ar akaprî. Kam ne ba mã kum ar akam amikînh jarê. ⁵ Nãm kum ar akaprîn prîne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akînh djã, adjãpênh djã'ã karô gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx. ⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katãtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje ãpênh djã kunî mar ne o aba. Metîndjwýnh Karô ne ar amã ãpênh djã kunî'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê.

* **1:3** Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyr pãnh kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm. Nhyr be, ta ne tu kum ar akaprî.

⁸ Ta dja mã ar amã tỳx jadjà gar mã amim mar tỳx rã'ã: nhyM Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu arỳm bōx. Ne kam ar amã ajaxwe jarēnh kêtukumrêx gar arỳm kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja. ⁹ Metĩndjwỳnh ne mrãmri kabēnkumrêx. Kabēn kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arỳm kra'ỳr ar ajuw. Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu'ỳr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arỳm o anhōbikwakumrêx. Mrãmri kabēnkumrêx.

Me kabēno aben japanho ku'ê nhyM nêje memã kabēn.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arē gar ama. On abenmã akabēn pydjinn arē. Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karō. Kwãrĩk wãnh apỳnh mỳj xējakôt adjãm ne abenã akabēn kêt. Ate dja gar axikôt akabēnjabit man axikôt akabēn jarēn kôt prĩne amex. ¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, Krōre nhō kikre wākam ar kwỳ arỳm nĩnh iwỳr bōx ne ar arỳm ar ajã imã,

—Onj, me kabēno aben japanho kumex, ane. Ba arỳm ar kabēn man arỳm wãm ar amã arē. ¹² Gar we akwỳ amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhỹro aba. NhyM ar akwỳ ajte amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apōr kôt ar iba, anhỹro aba. NhyM ar akwỳ ajte amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhỹro aba. NhyM ar akwỳ ajte amã me kĩnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhỹro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjērn amã aben kĩnh kêt o ane nhyM me arỳm imã arē ba arỳm kuma.

¹³ Nã gãm ar arỳm apỳnh mỳj xēja kôt aku'ēn arỳm abenã akabēn ne. Nã gãm ar arỳm aje abenmã Kritu nhirēnh pyrāk. Djãm ba ne me arỳm pĩte'y'ã inhō gar we ikôt ar aba? Djãm imã ne me arỳm ngômã ajadjà gar we ikôt ar aba? Kati.

¹⁴⁻¹⁶ Djãm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjēnh kêt. Kam ne ba ikĩnh ne Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarē. Mỳkam ne ba kam ikĩnh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhyM ren ar ajō arĩk ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arỳm amim ngômã ijadjà, ane ba ren kam ikaprĩre ne. NhyM be, kati. Kripumē Gajubit ne ba ngômã ar adjã. Exepa nhō kikrekam ar jadjwỳ ba ngômã ar angij. NhyM me'ōdjwỳ ije mar kêt. Ar ngrēre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djãm ije ngômã ne angjēnh kadjy ne Kritu ijano ba tē? Kati. Kàj bê ije memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh kadjy ne ijano ba tē. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kětja me ta krã mexja djãm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabēn mex ne ba ar amã arē? Kati. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kětja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabēn mex jarēn ren arỳm o amibē Kritu'ã ikabēnja kuno. Kritu pĩte'ykam tyk'ã ikabēn ja ne ba ren o kuno. NhyM kam ren me arỳm Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarēnh.

Kô k 3.19

¹⁸ NhyM be, kati. Kritu pĩte'ykam tykbit ne ba kàj bê ar amã 'ã ajarē nhyM arỳm ar amã amirĩtkumrêx. NhyM kam me biknor tokry djakam me biknor prãmja ikabēn man amim,

—Kê. Djãm katàt kute amikabēn jadjwỳr got? Nãm krã punu, ane. NhyM be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrâmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhyim me tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metîndjwýnh arým 'itýxo me utàn ar meo bakumrêx, ane. ¹⁹ Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã arênh ne ja. Nãm memã kum,

“Me ta krã mex ne kute memã kabên mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhyim kam me arým kabên kajgo me:xi.

Nhyim me ta amak mex ne kute prîne memã mýjja'ã karõ mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhyim me arým kabên kajgokumrêx.”

Nãm Metîndjwýnh ã me bakukãmãremã ane nhyim me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim kam me arým aben djô'ã arênh mo:n arênh môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju Kritu arým pîte'y'ã wajêt ne kam ty. Ty nhyim Metîndjwýnh arým o gwaj bapytàn kam arým mebê amak mexo akno. Nhyim kam me arým kabên kajgo me:x ne.

²⁰ Nhýnh ne me'õ ta krã mex? Nhýnh ne me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ta krã mex? Kati. Nhýnh ne me'õ ta kute prîne me kukràdjã mar? Kati. Nhýnh ne me'õ ta krã mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me krã mex kêt. Me kabên kajgo me:xi.

²¹ Mýkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metîndjwýnh ta kute katàt me'ã amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djãm me kum ikînh kêtja ta kute imarmã? Djãm me ta krã mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kãj bê memã Kritu pîte'ykam tykja'ã ujarênh nhyim me kute me'ã, “Me krã punu”, anhýrja. Me kute anhýrkam gê inhõ ãpênh ar kãj bê memã Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhyim kam me kwý kute tu amim Kritu markumrêx ba arým me utàn ar meo iba. Ja ne imã kînhkumrêx. Nãm ã Metîndjwýnh me'ã amim ane. Kute amim anhýrkam ne me kabên kajgo me:xi. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt ta krã mexja ne me kabên kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mýjja pumûnh kêt'õ nhípêx ba me omûn kam arým amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhýro ba. Nhyim be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabên mex ne arým imã Kritu'ã ajarê. Dja ba me aman kam arým amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhýro ba.

²³ Bar kãj bê memã kum,

—Metîndjwýnh ne Jeju'ã Bênjadjwýrbê kumkatibê Krituja mẽ nhyim arým pîte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhyim mebê idjaer arým kût kum Jeju kurê kute mrãmri ne kên me par tok nhyim me rôrôk ne arým kum kurêja pyrãk. Nhyim be, me bajtem kwý ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabên kwý jadju:w. Nãm ar krã punu, anhýro ba.

²⁴ Nhyim be, bar katàt me kwýmã 'ã ajarê. Metîndjwýnh kute arým amiwýr me kwý 'wýr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nãr me bajtemja bar katàt me jamã 'ã ajarê. Katàt Kritu pîte'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhyim me abenmã kum,

—Djãm Metîndjwýnh 'irere:k got? 'Itýxo kute me kunĩ rer me:xi. Djãm Metîndjwýnh kute ari kabên jadjwýr got? Metîndjwýnh kute no mexo, kabên mexo me kunĩ rer me:xi, anhýro ba.

²⁵ Mýkam me ã abenmã anhýro ba? Bir, Metîndjwýnh kute krã mexo, 'itýxo kute me kunĩ rer mexkam. Nãm me kute Metîndjwýnh'ã amim, “Krã punure”, anhýr, me ta ne me krã punure. Nhyim be, Metîndjwýnhbit ne krã

me:xkumrêx. Nâr, nâm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhy m be, Metîndjwÿnh 'ityxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhy m Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djâm me akrâptî akrâ mexkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrâptî ajityx nhy m kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrâptî arÿnh nhy m kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhy m be, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kute me'ã, “Me krã punure”, anhÿr Metîndjwÿnh arÿm amijo me we krã punure ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we krã mexjao apa. Me ta kute amijo krã mexjao apa nhy m me arÿm pijâm ne. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'ã, “Me rerekre”, anhÿrja Metîndjwÿnh arÿm amijo me we rerekre ja pytân meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we 'ityx jao apa. Me ta kute amijo 'ityxjao apa nhy m me arÿm pijâm ne. ²⁸ Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'ã,

—Me kajgo. Me kum me kÿnh kêt kumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metîndjwÿnh arÿm amijo me utân meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rÿnho apa nhy m me arÿm pijâm ne kajgo ne. ²⁹ Dja meo ba nhy m me kunÿ arÿm Metîndjwÿnhmã amijo ãmra kêt. ³⁰ Nhy m be, ar ga ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytân Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamã Kritu jano nhy m bôx ne arÿm gwaj bamã katât kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakrã mexkumrêx. Nhy m Metîndjwÿnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhy m ajte Krituo gwaj bajaxweo pân h mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt ne ba ar amã arê. Nâm memã kum,

“Djâm amijo adjâmra prãm? Kwârîk wân h amijo adjâmra kêt.

Dja ga Bênjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nâm ã memã ane nhy m me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Tãm ne ja.

2

¹ Akmere, àpnhÿre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê. Djã nã bãm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja krã mexo ikrã mex ne arÿm mekôt prÿne ikabên jarênh mex, prÿne mekôt ar amã ikabên jarênh mex gar arÿm amã ikabên kÿnhkumrêx? Kati. Mÿkam? ² Bir, ba ar awÿr ibôx kêt ri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'ã ajarê. Kritu pÿte'y'ã jêt ne tyk'ã dja ba ajarê. Kwârîk wân h ba arkum atemã mÿjja'ô jarênh kêt. Nã bãm ã amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex. ⁴ Djã nã bãm amim,

—Ba me krã mex o ikrã mex ne prÿne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djã nã bãm amim anen arÿm ã ar amã arênhho ane? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumû. Ba kam arÿm ar amã ikabên jarê gar arÿm ama. ⁵ Mÿj kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênhho ane? Bir, ar aje me ta krã mex mar kêt kadjy. Nhy m be, Metîndjwÿnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênhho ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karô marbit ne me krâ mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

⁶ Be, djâ nâ bâm ar ikrâ punun kôt ikabëndjwÿ punu? Kati, nâ bâm ar ikrâ mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamâ ne bar prîne memâ arê. Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rûnh kwÿ kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me î kêt kumrêx.

⁷ Nhym be, Metîndjwÿnh kute katât kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memâ arênh. Mÿjja kunî kêttri ne Metîndjwÿnh kute tu amim kabên'â karôkumrêx. Kute prîne amimexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'â karô. Ne kam kute me bakukâmâremâ arênh kêt. Ne kam ajbir ar imâ kabên jarê bar arÿm jakam memâ arênhô iba.

⁸ Djâm pykakam me rûnh'ô kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rûnh kuman ren pîte'y'â Jeju nhôr kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju ne prîne mex ne umakumrêx. Ren me kute pîte'y'â nhôr kêt kumrêx. ⁹ Mrâmri me'ô ta kute kabênja mar kêt kumrêx. Ije ar amâ arênh kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ arê. Me memâ kum,

“Metîndjwÿnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'â karô.

Djâm me'ô ta kute omÿnh? Kati. Me'ô ta kute omÿnh kêt.

Djâm me'ô ta kute mar? Kati. Me'ô ta kute mar kêt.

Djâm pykakam me'ô ta kute amim 'â karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'â karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwÿnh amim mÿjja mex'â karôn memâ kudji.

Nhym kam me'ô ta kute mar kêt kumrêx.”

Nâm me â me bakukâmâremâ ane nhym arÿm 'â pi'ôk no'ok ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmâja pumû. Nhym be, Metîndjwÿnh ta ne arÿm gwaj bamâ o amirîtkumrêx. Karôo kute gwaj bamâ kabêno amirîtkumrêx. Karô kute prîne mÿjja mar. Metîndjwÿnh kute ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'â karôja kunî ne Karô kute prîne mar mex. ¹¹ Djâm gwaj babu'â me'ô kute gwaj bakadjwÿnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhôkre kadjwÿnhbê bakabên mar. Metîndjwÿnhdjwÿ ôkre kadjwÿnhbê kabênja me'ô kute mar kêt kumrêx. Metîndjwÿnh Karôbit arÿm kute mar.

¹² Djâm me kum kÿnh kêtja karô ne Metîndjwÿnh gwaj bamâ ano nhym gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamâ ano. Gwaj baje bakÿnh djâ mar kadjy ne gwaj bamâ ano. Metîndjwÿnh ta gwaj bamâ apÿnh bakÿnh djâ ngâ, kajgo gwaj bamâ kungâ. Gwaj ba ne baje bakÿnh djâjao pân h kêt. ¹³ Bar memâ gwaj bakÿnh djâ'â idjujarênh ar iba. Djâm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt ja ne ar imâ 'â ajarê, ta krâ mexkôt ar imâ 'â ajarê? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ar imâ 'â ajarê. 'Â ajarê bar ije mar ne arÿm memâ 'â idjujarênh ar iba. Karô kute katât kabên jadjwÿrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memâ 'â ajarê.

¹⁴ Nhym be, me ja, Metîndjwÿnh Karô kute meo ba kêtja djâm me kute amim Metîndjwÿnh Karô kabên mar prâm? Kati. Mÿkam? Bir, nâm me aprÿn amim,

—Djâm kute amikabên jadjwÿr mex got? Nâm krâ punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ÿr tén gwaj bakôt maro krÿn mar kajgo. Mar kajgon arÿm amim,

—Je, mÿj'â ne kabên jarê? ane. Ne te 'â amijakren te kute marmâ.

¹⁵ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwÿnh kabên kunî mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karô markôt kadjy bamex. Nhym be, me

kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwýnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwý gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Bênjadjwýr djwýnh kute mýjja'ã amim karô djãm me'ô kute mar? Kati. Kam, djãm me'ô kute Metîndjwýnhmã mýjja'ã karômã ne kum, ‘Gêdja ga ã ane’? ane. Arkati. Metîndjwýnh ajbit ne kute mýjja kunî mar.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nym be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu djumaro badjumar ne arým baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arým baje mar. Tãm ne ja.

3

*Me kute me prîre pyrãk nym kute memã arênh.
Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11*

¹ Akmere, àpnhîre ar, djãm ije ar amã ikabên kunî jarênhmã? Djãm arým ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunî jarênhmã? Kati. Ar aje Metîndjwýnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjãja ne ar aje mar týx rã'ã. Ar aje me prîre bixadjwýr nyre pyrãk.

² Ga, me prîre bixadjwýr nyrekam kute mýjja týx kur kêtja pumû. Ar gadjwý Metîndjwýnh kabên kwýbit ne ba ar amã arê. Amirîtbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunî jarênh kêt. Metîndjwýnh kabên kwý ne mebê bipdjur ne mebê týx. Me kute Metîndjwýnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djãm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metîndjwýnh kabên kunî jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwýnhbito kînh kadjj amimar týx rã'ã ne. Ne kam te aje me urãk prãmje angryk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arým apýnh mýj xê jakôt aku'ê ne arým abenã akabê:n ne. Djãm kam ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kukràdjã mar kêt got? Djãm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metîndjwýnh kînh kêt kôtbit ar aje amijo abakumrêx.

⁴ Ar akwý ar amã me kwý kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhýro aba. Nym ar akwý ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhýro aba. Gar kam aktã ar amã aben kînh kêt aban mýj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵ Djãm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metîndjwýnh nhô àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apýnh ar idjãpênh djã'ã karô kôt ne bar kum idjãpênh iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwýnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwýnh pyrãk. Nym Apôr kute ngo djwýnh pyrãk. Nym be, Metîndjwýnhbê djwý kunimã rûnh jangjênh djwýnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arým `yr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nym kam Apôr bôx ne ar amã Metîndjwýnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nym be, Metîndjwýnhbit ne ar amã ajamak bô gar arým amû maro amikamê. ⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nym Apôrdjwý kajgokumrêx. Nym be, Metîndjwýnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bônham ne raxkumrêx.

⁸ Djwý abatànhmã ne kre djwýnh pur kre nhym ajte ngo djwýnh pur ngo. Ar badjwý ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwýnh ar inhĩ pýnhkôt ar imã o pãnh ne. ⁹ Ar iro'ã ne bar Metîndjwýnhmã idjãpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwýnh nhõ pur pyrãk. Ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam ãpênh pyrãk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Kute kên krãptio kikre pyrãk. Ar akrãpti nhym Metîndjwýnh arým amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwýnh tu kum ikaprĩkam ne ba prĩne ar amã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prĩne kikre nhipêx mexja pyrãk ne ba ar amã kukràdjã jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjã jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipõnho tẽm, katãt pyka nhipõnho tẽm ne kam kam kên kapĩn ne kam iby pyka týx kapĩnja pyrãk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arým ar awýr bõx ne ajte ar amã kukràdjã 'õdjwý jarê. Kute mrãmri ne me'õdjwý kute pyka kadjwýnhbê kên ja nhiby kikre pyrãk ne me'õ ar amã kukràdjã 'õdjwý jarê. Ije ar amã kukràdjã jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gê ikôt bõxja ikudjwa ajte Metîndjwýnh kukràdjã jarênh 'ãno djan prĩne katãt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prĩne katãt ipêx mexja pyrãk gora gê me katãt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwýnhbê kên ngrãnh ne kupa'ã kute ajte 'õdjwý nhipêxkam mex got? Kati. Kritudjwý. Djãm me'õ kute katãt memã Kritu'ã ujarênh nhym ajte me'õdjwý bõx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mýjja týxo, mýjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karýro ipêx nãr kute kryt jakao ipêx nãr kute kên pãnh rax 'õdjwýo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne túmrãm mex rã'ã ne. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwý godja ar amã katãt Metîndjwýnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhym kam kute mýjja pãnh raxo kikre pyrãk. Gar kam arým Metîndjwýnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mýjja rerekre, mýjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pĩo ipêx nãr kute bõo ipêx nãr kute bõo ipêx. Tãm dja tẽmbê punu. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwý godja bõx ne Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwýnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhym kam kute mýjja rerekreo kikre nhipêx pyrãk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arým Metîndjwýnhmã amex kêt ne tẽmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arým bõx 'ýr nhym arým apýnh me umar punu djãri ban bõx. Kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx pyrãk. Nhym kam me arým me omũ. Me'õ kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arým omũ. Nãr me'õ kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arým omũ. Godja me'õ arým katãt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djã me'ýr bõx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrãk. Nãr, godja me'õ kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djã me'ýr bõx. Nhym kam me arým mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ýr bõx nhym pòk ne xêt pyrãk.

14 Godja me'ô katat memã Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arým Jeju mar týx rá'ã. Nhym kam Metîndjwýnh arým me'ôjamã pãnh mextire ngã.

15 Nàr godja me'ô memã arênh punu jabej nhym me arým Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'ôja arým umar punure. Kute pãnh'o byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwýnh arým me'ôja pytà. Kute mrãmri ne me kute kikre pòk katikòt kute me pa 'amýnh ne meo kator pyrãk.

16 Metîndjwýnh Karô ar akam ýrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwýnh nhô kikreti pyrãk. Djãm ar aje ja mar kêt? 17 Metîndjwýnh nhô kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'ô ô kikretio bikênh jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwý ar aje Jeju markam aje mrãmri ne ô kikreti pyrãk ne ta mexo amex. Gêdja me'ô ar abê Metîndjwýnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne.

18 Gar ajô we aje prïne me kukràdja mar. We aje me kum Metîndjwýnh kïnh kêt kukràdja mar ne mekòt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekòt ikrã mexkumrêx, anhýr kêt. Djãm mrãmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mýj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kòt amim Metîndjwýnh man arým kòt akrã mexkumrêx.

19 Me kum Metîndjwýnh kïnh kêtja kute amikukràdja punu kòt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhýrja, me jamã ne Metîndjwýnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdja mar kute kum ka'ên kam kute kum ô mry janhòrja pumũ. Nhym mry ta amikukràdja kòt amijo ba tãmtã ô mry ýr bôx ne ta arým amipynê.

Nhym me kum Metîndjwýnh kïnh kêt djwý we ta krã mexkam dja me amikukràdja punu kòt amijo môr tãmtã arým ta amijo bikênh mex ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. 20 Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krã mex. Me kum Metîndjwýnh kïnh kêtja we me krã mexja. Me ta umar kòt ne me amim 'ã karô.

Nhym Bênjadjwýr djwýnh arým me kabên man kam arým amim,

‘Me kabên mrãmri kajgokumrêx.’

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

21 Kam, djãm ar aje mekòt we me krã mexjao adjãmramã? Kati. Kwãrik wãnh mekòt we me krã mexjao adjãmra kêt. Mýkam? Bir, mýjja kunĩ ne ar anhô mýjjakam. 22-23 Metîndjwýnh ne Krituo Kra nhym arým ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arým ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwýnh djwý arým ar ajo kran kam arým ar amã mýjja kunĩ ngã. Ne kam ba arým ibê ar anhô àpênh. Nàr, kam Apôr arým kubê ar anhô àpênh. Nàr, kam Pedru arým kubê ar anhô àpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mýjja kunĩ ne ar anhô mýjja. Gar arek mekòt atĩn ne ar aba nàr ty. Te tyn arým Metîndjwýnh kòt atĩn ne ar aba rá'ã: rá'ã. Kam mýjja kunĩ ne ar anhô mýjja. Ajbir jakam mýjja ne ar anhô mýjja. Nàr amrê gwaj bawýr mýjja apòxdjwý ne ar anhô mýjja. Kritu kute ar amã mýjja kunĩ bakam mýjja kunĩ ne ar anhô mýjja.

4

Paur kute Kritumã àpênh'ã memã amijarênh.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijã abenmã kum,

—Ar wãbê ne Kritu nhô àpênh ne ar gwaj bamã Metîndjwýnh kabên jarênho ba. Amrêbê memã kabên jarênh kêtja ne ar arým jakam gwaj bamã arênho ba, ane. ² Bir, mýj dja memã kabên jarênh djwýnh memã arênh on? Bir, dja memã arênh katát. Metîndjwýnh kute kum arênh kôt dja memã arênh katát.

³ Nhy m be, ba. Ar ga ar aje te idjãpênh jaxwemã akator prãmkam djãm kam itîn prãmmã? Kati. Djãm ije idjãpênh jaxwe'omã ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt. ⁴ Ne kam djãm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhÿrmã? Kati. Bênjadjwýr djwýnh ne kute imar. Ta ne kute idjãpênh jaxwe'ô pumũnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwãrîk wãnh me'omã axwe jarênh kêt. Nãr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bênjadjwýr djwýnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nãr me axweo amirît ne mýjja kunio amirît. Ga, me kute akamát kô tykkam mýjjao bipdjurja pumũ. Nhy m a'ukam amirît nhy m me kunî arým omũ. Bênjadjwýr djwýnhdjwý dja mýjja kunio amirît, me kute mýjja pudjurja kunio amirît gê me kunî kuma. Me kute umar djã kadjwýnhbê amim mýjja'ã karôjao amirît gê me kunî kuma. Kam gêdja me ï pÿnhkôt me mex jabej memã mex jarê. Nãr, me axwe jabej memã axwe jarê.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã,

—Kwãrîk wãnh me'ô'ã, “Axwe” nãr “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijã arê. Ar akady ne bar amijã arê. Dja gar kam ar iman arým ar ijôo adjãmra kêt. Ne kam arým Metîndjwýnh kabênbit mar rax. Kute me'ã kabên jarênh jabit mar rax. Ne kam arým me'ôo adjãmran ate amũ amã me'ôo kurê kadjy kêt.

⁷ Mýj me'ô ne ar amã arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ôja? Nhÿnh ne ar anhô mýjja'ôja? Kati. Metîndjwýnh ta ne ar amã kungã gar kam amijo amran amim,

—Djãm me'ô ne imã kungã? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhô mýjja, anhÿro aba.

⁸ Nã gãm ar aje mrãmri ne kute me ajne pyrãk. Nã gãm ar amim,

—Arým jakam imexkumrêx. Ije imexo amũ amikamênh prãm kêt. Arým jakam iraxkumrêx ne ije mrãmri ne ibênjadjwýr rax pyrãk. Arým ne ba amipãnh Paur ar kumê. Nã gãm ar ã amim anhÿro aba. Djãm mrãmri ne akabênwã? Kati. Ga ren ar mrãmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipãnh ar ijô mênh kêt kumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ã ren irax.

⁹ Nhy m be, kati. Kritu kute ar ijanorja djãm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjy kute me ipôkri me umjÿr nhy m me kunî kute me omũnhja pumũ. Ar badjwý. Bar memã Metîndjwýnh kabên jarênho iban kam memãbit ar ije mýjja pyrãk. Nhy m kam me kunî 'ã ar ipumũ. Nhy m me kute ar ibîn prãm. Pykakam me ja 'ã ar ipumũ. Nhy m Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhdjwý 'ã ar ipumũ.

¹⁰ Bar Kritumã apê nhy m me arým ar ijã, “Nãm ar krã punu”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrã mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijã ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhy m be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itỳ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhy m be, ar ijã ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djãri ne bar prãmkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkã punuren iba. Nhy m me ajte ar ikam àkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djã kêt ne ar ibaobit iba. ¹² Bar ajte inhikrao idjãpênh tÿx. Me te ar imã,

—Gora gê Metÿndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mã memã kum,

—Gê Metÿndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memã dja.

¹³ Me te mã memã ar ijã kabên punu bar mã memã iprÿren nêje me kukrà. Me kubê ar ikÿnh no kati. Kute mrãmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê Kÿnh no kati pyrãk. Ga, me kute mÿjja kro janhÿnh ne mÿm rênhja pumÿ. Nãm me ã ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikÿnh no kati rã'ã. Be, djãm kam ar irax?

¹⁴ Djãm ije ar amã apijãm jadjãr kadjy ne ba ã ar amã amijarêho ane? Kati. Nã bãm ar abê akabên kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrãk ne ba imã ar ajabê. Imã ar ajabêkam ne ba ar abê akabên kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bãm kute kra jadjwÿr nhy m apôxja pumÿ. Badjwÿ ne ba ar amã Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abãm pyrãk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhy m kam me krãptÿ aben totokmã ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm me krãptÿ kabên ma. Nhy m be, djãm me kute ipyrãk? Kati. Djãm me kumrêx ar amã arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amã arê. Kam me kute ar abãm pyrãk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx. ¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amã 'ã karô. Dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijã amijakren mã ikôt amijo abamã ne ba arÿm ar amã Ximoxi jano nhy m ar awÿr tê. Imã ikra Ximoxi jabê:. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ajarê nhy m arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katàt kabên man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nã bãm katàt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo iba. Me kute katàt Kritu mar ne kabên kôt amijo bamã ne ba memã arêho iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunÿmã ne ba memã arêho iba. Tãm dja Ximoxi ar amã arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katàt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrãk gar akwÿ amijo adjãmra ar aba.

¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh mrãmri ar awÿr itêm'ã kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tê. Ar awÿr tèn ar awÿr bôx ne me kute amibên prãmja kabên kôt me kuma. Djãm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrãmri me ãpênh tÿxkumrêx jabej memã ikato. Djãm mrãmri ne we Metÿndjwÿnh me wãmã tÿx jadjã? Kon. Dja ba bôx ne goja me omÿ.

²⁰ Metÿndjwÿnh kute meo bakam djãm me kabênbit? Kati. Mrãmri kute meo bakumrêxkam kute memã tÿx jadjãrdjwÿ. ²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amã kÿnh? Ga, me kute me ãbêr djão me kaprêprêk nhy m me tokryja pumÿ. Me kute memã bèn tÿxkamdjwÿ me tokry. Djãm ba ar awÿr ibôx ne ar amã ibên tÿxmã gar atokrymã? Nãr ar awÿr ibôx ne imã ar ajabêkam ije ibên prÿo ar amã ikabên. Djãm tãm ne gar amã kÿnh?

5

Me kute bôm me'ô jaxwe mênh'ã memã karô.

¹ Me ar akurÿm iwÿr tèn bôx ne imã ar akam me'ô jarê. Ne imã,

—Me'ô ne bãmbê prô pytàn o ikwã. Nãm me ã imã ar akam me'ô jarêho ane ba kuman arÿm ar amã arên ajte ar amã me'ôja axwe jarê. Me kute Jeju mar

kêt'ô kute bãmbê prô pytâr kêt. Wākambit we me'ô kute Jeju mar arým bãmbê prô pytâ. ² Gar kam apijâm kêt. Me'ôja bãmbê prô pytâ gar mýjja 'ô jarênh kêt ne ate ar akrân arým amijo adjâmrbait. Ne ga ren ar amikam akaprî:ren ren aminêje bôm me'ôja mê gê ar akôt krî kêt.

³ Mrâmri ne ba jakam idjâmkam ar amar 'âno djan arým mrâmri me'ô jaxwe wâ'â ikabên djirkumrêx. ⁴ Dja gar Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamâ arênh kôt me'ô'â akuprô. Kute bãmbê prô pytârja'â akuprôn amim kukjan kam kum axwe pânj jarê. Dja ba ar akàxâ ar amaro nhýn arým ar akôt ikabên dji. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arým âpênh týx. Kam dja gar katât me'ôja'â ar akabên djirkumrêx ba arým ar akôt ikabên dji. ⁵ Axwekam 'â ar akabên djirkumrêx ne on Xatanajmâ kanga gê ar o ban arým o ajkê. Dja o ajkê nhym arým ty. Nhym kam Jeju arým amikôt karô dja. Ô akatikam dja Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôx ne arým amikôt karô dja nhym arým biknor kêt.

⁶ Gar ate akrân amijo adjâmtrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwý nhigot djâ ngrire djwýkam rênhkam arým djwý kunî'ýr bôx nhym igotja pumû. Me'ô jaxwejadjwý. Dja gar ate akrâ nhym me'ô amijo tēm tãmtã gar akrãptî arým amâ axwe kînh ne kôt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjâ kôt ne me kute djwý nhigot djâ tûm kunî kapînja pumû. Nhym kam arým djwý nykam igot djâ kêt. Dja gar aminêje me'ô jaxwe jano gê mã tē gar kam arým ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrânj nhô akatikam me axwe pânj mrykî'âtomti parja pumû. Kritu ne â anen arým ta gwaj bajaxwe pânj ty. Nhym kam Metîndjwýnh arým gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex.

⁸ Ga, Metîndjwýnh me irôbê mrânj nhô akatikam me kute katât Metîndjwýnh mar kadjy kute djwýponhbit kurja pumû. Kritu gwaj bajaxwe pânj tykkam gwaj badjwý dja gwaj katât Metîndjwýnh maro baba. Ga, me kute djwý nhigot djâ tûm kur kêtja pumû. Gwaj badjwý dja gwaj bajaxwe tûm kunî kangan bamâ aben kurêja kangan arým katât Metîndjwýnh maro baba. Me kute djwýkam djwý nhigot djâ kêtjabit kur, kute djwýponhbit kur. Gwaj badjwý dja gwaj bajêx kêtumrêx ne bakabênkumrêx ne katât Metîndjwýnh maro baba.

Djâm me axwemê ro'â me ar bamâ?

A Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amâ pi'ôk no'ôk ne ar amâ,

—Me mjên djwýnh kupa'â nâr prô djwýnh kupa'â kurê ba kwârîk wânj ro'â ar aba kêt, ane. ¹⁰ Djâm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja'â ne ba ar amâ ane? Djâm ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtme ro'â aba kêtma? Kati. Pyka kunikôt me kum Metîndjwýnh kînh kêtja krãptî gwaj te memâ bakâxmâ. Me mjên djwýnh kupa'â nâr prô djwýnh kupa'â kurê baja, me kute amim mýjjao atom rûnh prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mýjjao àkînh prãmja, me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmâ amijarênh prãmja. Pyka kunikôt me axweja krãptî gwaj te memâ bakâxmâ.

¹¹ Nhym be, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kînh rã'â djâm ro'â ar abamâ? Kati. Me ja'â ne ba ar amâ,

—Kwârîk wânj me ro'â ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwýnh kupa'â nâr prô djwýnh kupa'â kurê ba prãm nâr amim mýjja rûnho atom prãm nâr mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmâ amijarênh prãm nâr kute mebê me kurê

prãm nâr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nâr kute me noo biknorn mebê mÿjjao àkĩnh prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwãrik wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrik wãnh ro'ã anhô kwÿ krëndjwÿ kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metĩndjwÿnh Kĩnh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênho babamã? Kati. Metĩndjwÿnh ta dja me kum kĩnh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhy m be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênho babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arÿm aminêje bôm amê gê ar aro'ã bikprõnh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mÿjja 'ôdjwÿ jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arÿm pa 'amÿn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ÿr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ÿr o mrã. Mÿkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ÿr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ï pykakam me kunĩ kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metĩndjwÿnh nhô me ja dja gu me me kunimã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprô ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajô akrã mex kêt kam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêt mã meo mrã?

³ Be, Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kwÿ axwe. Dja gwaj ï memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ ren me kute amim Jeju mar'ÿr meo mrã. Nhy m be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêt mã meo mrã nhy m me kute Jeju mar kêt kam arÿm memã axwe pãnh jarê. ⁴ Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'ôo amiptã gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijãm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãm kam ga ren ar amikam apijãm ne. Nhy m be, kati. Amikam ar apijãm kêt kam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Kwãrik wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'ô jaxwe'ã akuprô ne ren arÿm amim kukij ne ren arÿm kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhy m be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ÿr meo mrã nhy m me arÿm memã axwe pãnh jarênho krĩ. Nhy m kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumũnhokumex. Kam ne ba ipijã:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnhkam ne gar arÿm axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arÿm ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mÿjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnh kêt.

⁸ Nhy m be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mÿjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwãrik wãnh gar amim,

* **5:11** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Dja ba te ijaxwe rã'ã nhym Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt. Kwãrĩk wãnh ã amim ajêx ne aminoo abiknoro anhýr kêt. Mýj xê dja Metĩndjwýnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwýnh kupa'ã nàr prõ djwýnh kupa'ã kurê ba prãmja.

Nàr me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxmã amijarênh prãmja.

Nàr me kute mebê prõo àkĩnh nàr mjêno àkĩnhja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute me kupêno ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyrãkja.

Nàr me my kute me my kupêno ikwãja nàr me nire kute me nire kupêno ikwãja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

¹⁰ Nàr me àkĩnhja.

Nàr me kute amim mýjjao atom rũnh prãmja.

Nàr me kute kadjwati kangôkam* bibãnh prãmja. Metĩndjwýnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute mebê me kurê kadjy me'ã kabên punu prãmja.

Nàr me kute me noo biknor ne mebê mýjjao prõt prãmja.

Metĩndjwýnh kute õ kãkkwakam me ja'õo ba prãm kêt kumrêx. Kwãrĩk wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imã ijaxwe prãm rã'ã nhym Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwý mekôt ã amijo ane. Nhym kam Metĩndjwýnh arým ar ajo kute mrãmri ne me kute me põnh nhym me arým mextire pyrãk. Nãm arým amimexo ar ajo mex ne arým ar amã axwe kêt jarê gar arým kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markam ne arým ã ar ajo ane. Metĩndjwýnh Karõo arým ã ar ajo ane.

Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kór 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iba nhym Metĩndjwýnh ajmã ijo kêt kumrêx, anhýr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhýr ar o iba? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iban arým amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apýnh imã mýjja kĩnh djãri dja ba kunõ iba nhym Metĩndjwýnh ajmã ijo kêt kumrêx, anhýr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhýr ar o iba? Kati. Dja ba imã mýjja kĩnh ne arým ije o ibamã ne kam arým amiman amim,

—Kati. Dja ba mýjja wão iban kam arým te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arým o iba kêt ne. Te imã kĩnh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwý. Djwýo me ajne kadjy ne me tik, anhýr ar o aba. Nhym be, djwýmê me tik kajgo. Metĩndjwýnh dja pyka mẽ o amrà nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mýj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bẽnjadjwýr djwýnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mýj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjên djwýnh kupa'ã ar akurê aba, nàr gwaj baje baprõ djwýnh kupa'ã ar bakurê babamã? Djãm ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

* **6:10** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunõja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kuni ne me kum kadjwati kangô jarê.

¹⁴ Metîndjwýnh tÿxo arÿm akubyn Bënjadjwÿr djwýnho tîn ne. Ne kam gêdja gwaj badjwÿ kôt akubyn gwaj bajo tîn.

¹⁵ Be, Kritu ne arÿm gwaj bajo kute apÿnh amikukràdjà pyràk. Kute arÿm ijo amikukràdjà pyràkkam djâm ije me kuprÿ mjên prâmjao inôrmâ? Kati. Djâm me ni kuprÿja mex? Kati. Kam ije me kuprÿo inôr prâm kêtikumrêx. Kritu kute arÿm ijo amikukràdjà pyràkkam ije me kuprÿo inôr prâm kêtikumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me bakukâmâre memâ kum, “Ar î abenâ tÿm ne kam kute î pydji pyràk.”

Nâm â me bakukâmâre memâ ane. Ga, me kute me kuprÿ mjên prâmjao ikwâkam abenâ tÿm ne kam kute mrâmri ne î typdji pyràk ja pumû. Ja ne Kretimâ mex kêt. ¹⁷ Nhy m be, me Bënjadjwÿr djwýnhmê typdjija ne me arÿm ta Karôkôt typdji.

¹⁸ Ar aje me'ô kuprÿo anôrmâ on kum akâx ne kubê aprôt ne. Dja ga me kuprÿo anhikwân arÿm aminhîo abikênh rax ne. Nhy m be, aje mÿjja adjâkînhkam ne ga amibu'â meo ajkê. Nâr aje me'ônh bînkam nâr aje memâ ajékkam ne ga amibu'â meo ajkê. Nâr, apÿnh me âpênh jaxwe 'ôdjwÿkam me kute amibu'â meo bikênh. Nhy m be, me kute me kuprÿo ikwâkambit ne me kute aminhîo bikênh rax ne.

¹⁹ Djâm ar aje amimar kêt? Ga, Metîndjwýnh ô kikretikam ÿrja pumû. Metîndjwýnh Karô ne ar akamdjwÿ nhÿ. Mexti:re ne axwe kêtikumrêx ne ar akam nhÿ. Kâkwakam Metîndjwýnh ne ar amâ ano nhy m nhÿ. Djâm ar aje ja mar kêt? Djâm ar ga dja gar amijo aba? Kati. ²⁰ Metîndjwýnh arÿm pân h raxo ar ajo pân h ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhy m pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pân hja pumû. Kute pân h ra:xo ar ajo pân h ne ar ajo ba. Kam, dja gar katât ar amijo aban adjukapri nhy m kam me arÿm ar apumûn amin,

—Be ga, me kute katât Metîndjwýnh mar ne kôt kute amijo baja pumû. Me ukaprikumrêx. Kam, ne me mrâmri Metîndjwýnh'â ujarênhkumrêx ne. Arÿm imâ kînhkumrêx, ane. Dja me â ar akatât pumûnhkam ane.

7

Me abenwÿr môr'â ujarênh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

¹ Ar aje amrêbê nînh imâ pi'ôk no'ôkkam ne gar mÿjja kwÿ jabej ikukij. Me kute abenwÿr môr jabej ikukij. Jakam dja ba arÿm kôt ar amâ arê gar ama. Be, me abenwÿr môr kêt kam ne me kwÿ mexkumrêx.

² Nhy m be, ar amy kunîkôt ren aprô nhy m ar anire kunîkôt ren amjên. Mÿkam? Bir, me krâpti kute mjên djwýnh kupa'â nâr prô djwýnh kupa'â kurê ba prâmkam. ³ Ne kam ar amy, kwârîk wân h ate anhikwân aprôbê aminê kêt. Ar aniredjwÿ, kwârîk wân h amjênbê ate anhikwân kubê aminê kêt. ⁴ Mÿkam? Bir, djâm me abenwÿr bakam akubyn kuprÿkam kute amijo baja kôt kute amijo ba râ'ân kute amidjwýnhbit mar ne kute o bamâ? Arÿm prô'ÿr bakam gêdja prôdjwÿ maro ba. Nhy m prôdjwÿ amipân h mjên maro ba.

⁵ Kam kwârîk wân h aben bê ate ar anhikwân aben bê aminê kêt. Ar aje abenmâ akabên mex jarênhkambit dja gar apÿnh anhikwâ. Nâm me kwÿ kute Metîndjwýnhmâ amijajbur ne kum kabên'â rît kadji apÿnh ikwâ kryre. Ne kam ajte ro'â ikwâ. Me kute aben bê aminê'â akati krâptikam tÿx kêt. Tÿx kêt kam Xatanaj ren axwe'â memâ apnê nhy m me ren arÿm rerekren ren arÿm prô djwýnh kupa'â amijo tê. Nâr mjên djwýnh kupa'â amijo tê. Nhy m

be, kati. Dja gar apÿnh anhikwã: nhyim ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhikwã.

⁶ Djãm ar akunÿ abenwÿr amôrmã ne ba ar amã 'ã karô? Kati. Ar akwÿ amã amijo anhÿr prãm kêt jabej amã amijã ma. ⁷ Ba iprô kêtja pumû. Ba amim,

—Me kunÿ ren kute ipyrãk ne ren me mexkumrêx, ane. Metÿndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhyim me kum amijã ma rã'ã. Nhyim me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kôt abenwÿr ba nãr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprô kêt. Nãr, ar amjên kêt. Nãr ar anhikjê arÿm ty. Ba ar amã arê. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrãk ne ren kam amexkumrêx. ⁹ Nhyim be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amôr prãm. Abenwÿr ar amôr prãm kam dja gar tu abenwÿr mô. Abenwÿr ar amôr kam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhyim be, ar ajô arÿm abenwÿr amôr kam ba arÿm 'ã ar amã karôkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arê ba kôt ar amã arê. Ar anire, kwãrik wãnh amjên kanga kêt. ¹¹ Nãr kon, godja ar ajô aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tûm Kÿnh gê akubyn awÿr mô. Nãr dja ga te o ane nhyim kum akÿnh kêt kwãrik wãnh atemã amjên 'ôdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwãrik wãnh aprô kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajô anhikjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arê. Djãm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ô arÿm aprô nhyim kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akÿnh. Kwãrik wãnh kanga kêt. ¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhyim kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akÿnh. Kwãrik wãnh kanga kêt. ¹⁴ Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr o tê. Akôt ne amiwÿr o tê. Nhyim ar ajô aprô kute Jeju mar kêtja ne Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr o tê. Akôt amiwÿr o tê. Ne ren amiwÿr o têm kêt nhyim ren akradjwÿ Metÿndjwÿnh nokrekam mex kêt. Nhyim be, kati. Akôt akradjwÿ Metÿndjwÿnhmã mex.

¹⁵ Nãr, gêdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwãrik wãnh wãm tê. Akmere, àpnhÿre ar, djãm aje arek 'ã angrãn akaprÿ rã'amã? Kati. Arÿm kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmã ne Metÿndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. ¹⁶ Me nire ar, djãm mrãmri ar aje Jeju'ÿr ar amjêno akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nãr, me my ar, djãm mrãmri ar aje Jeju kôt ar aprô akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metÿndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo bakam djãm aje aba djã kangamã? Kati. Djãm aje aprô, amjên kangamã? Kati. Akuprÿkam djãm aje me'ô'ÿr amôrmã? Kati. Djãm aje adjãpênh djã kangamã? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar arek apÿnh aba djã, adjãpênh djãjakam amrãnh katãt rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunÿmã karôn memã arê. Apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãrija kunÿkôt memã arê.

¹⁸ Djãm arÿm ar amy nhinhu kã rênh nhyim Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwãrik wãnh ar amy kã rênho bimrãk kêt. Kwãrik wãnh memã,

—Imy nhinhu kào akuprôn 'ã kay gê kam arÿm kute adjãkamã imy kã djwÿnh pyrãk, anhÿr kêt. Tu ar amy kã rênh rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djãm ar amy nhinhu kã tã nhyim Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwãrik wãnh ar amy kã rênh kêt. ¹⁹ Djãm me kute amimy kã nhinhu rênh

nhym Metîndjwýnh arým me kam kînh? Kati. Djâm me amimy kâ tâ nhym arým me kam kînh? Kati. Nhym be, dja gar kabên man kôt ar amijo aba. Kute me kute katât amijo ba'â memâ karökôt, kabênja kôt dja gar amijo aba nhym kambit arým ar akam kînhkumrêx.

²⁰ Apýnh ar adjâpênh djâ tûm, ar aba djâ tûm nhym Metîndjwýnh kute kam amiwýr ar ajwýr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wânh ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar mâ Metîndjwýnh man arek ar aba djâ tûm, ar adjâpênh djâ tûmkam ar aba râ'â ne.

²¹ Djâm me kute apa 'amýnh ga tu memâ adjâpênh kajgo ar aba nhym Metîndjwýnh arým amiwýr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wânh adjâpênh pânh kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpênh râ'â. Nhym kam me amâ,

—Arým me kute amâ ikra karomâ, ane.

Dja ga kum,

—Â. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhym me arým amâ ikra karo ga arým ga arek mekôt ar aban amim apê. ²² Kam, ar akwý ne me arým ar apa 'amý gar tu memâ adjâpênh kajgo ar abaja. Kwârîk wânh kam ar akaprî kêt. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nâr, ar akwý me'ô kute ar apa 'amýnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrâmri ne me'ô bënjadjwýr kute me pa 'amýnh nhym me kute katât kabên kôt ar amijo ba pyrâk. Kritu ne arým ar ajo ba gar katât kabên kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arým me'ô pa 'amýnhja pumû. Nhym me'ôja arým 'ýr bôx ne arým o pânh ne o katon o aminhô. Nhym kam arým kum âpênh ar ba. Metîndjwýnhdjwý ne kute pânh raxo ar ajo pânh ne ar ajo katon arým amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym kute pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânhja pumû. Pânh ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjâja kwârîk wânh ar amâ kînh kêt gê me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amâ kînh nhym ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arým aje mrâmri ne me'ô pa 'amýnh ne mekôt ba pyrâk.

²⁴ Akmere ar, apýnh ar adjâpênh djâ tûm, aba djâ tûm nhym Metîndjwýnh kute kam amiwýr ar ajo akêx. Kam kute amiwýr ar ajo akêxkam kwârîk wânh ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar týxkumrêx ne arek ar aba djâ tûmkam ar aba râ'â ne.

²⁵ Me nire kraxje me'ô kute 'ýr mör kêt râ'â. Me'â ne ije ar amâ karômâ. Ba ije markam dja ba me'â ar amâ karô. Djâm Bënjadjwýr djwýnh ne imâ arê ba arým ije ar amâ arênhmâ? Kati. Ba ije markam dja ba ar amâ 'â ikabên jarê. Bënjadjwýr djwýnh kum ikaprîkam ne arým ije ikabên jarênh katât kadyj ijo mex. Ba kam ba katât ar amâ arênhkumrêx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikênh kumex gwaj batokry kumex. Kam, djâm arým amjên nâr arým aprô? Dja ga arâ'â. Kwârîk wânh kanga kêt. Nâr, djâm amjên kêt râ'â nâr djâm aprô kêt râ'â? Dja ga arâ'â. Kwârîk wânh amjên nâr aprô jabej kêt.

²⁸ Nâr, ga kam arým me'ô nire'ýr mō. Djâm kam ga arým amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'ô 'ýr mörkam djâm nire axwe? Kati. Djâm arým amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amâ arê gar ama. Dja gar abenwýr mōn arým amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamânhkrukam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwýr amör kêt ne arým ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar

punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karô ne ba kukâm ijamak bën bit abenwÿr ar amôr nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹ Akmere àphñire ar, ba ar amã arê gar ama. Pykakam mÿjja kunĩ dja ĩ kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrãn ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhô mÿjja kunĩkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprô. Djãm aje o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrãn ne. Kam kwãrik wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm amÿr jabej. Djãm amÿr rã'ãmã? Kati. Dja ga amÿr 'ikrãn ne. Kam, kwãrik wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm akĩnh jabej. Djãm akĩnh rã'ãmã? Kati. Dja ga akĩnh 'ikrãn ne. Kam kwãrik wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arÿm pi'ók kaprĩ pãnh mÿjja mex'ô byr jabej. Djãm o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrãn ne. Kam, kwãrik wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhô mÿjja kunĩkôt bajamak bën tÿx kêt. Djãm gwaj baje o baba rã'ãmã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrãn ne.

³² Mÿkam ne ba ar amã ikabën ja jarê? Bir, dja gar ikabën ja man arÿm pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prô kêt ne me kute kãjkwakam Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy amimar. O kĩnh kadjy kute amimar. ³³ Me arÿm prô ne me kute pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy amimar. Kute prôo kĩnh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arÿm mjênja ne atemã umar nhyr me nire me'ô kute 'ÿr môr kêtja ne atemã umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy kute amimar. Nãm prĩne kum amijã man Bënjadwÿr djwÿnh mar 'ãno dja. Nhyr be, arÿm mjênja pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nãm kute mjêno kĩnh kadjy kute amimar.

³⁵ Djãm ar akunĩ akuprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Nâr, gar arÿm aprôkam nâr gar arÿm amjênkam, djãm kam ar akaprĩmã ne ba ar amã ja jarê? Kati. Bënjadwÿr djwÿnhmã prĩne ar amexmã ne ba ar amã arê. Dja gar ikabënja man arÿm kum adjãpênh 'ãno dja. 'ãno dja nhyr mÿjja'ô arÿm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arê.

³⁶ Nâr, akra nhyr mjên kêt rã'ã jabej ga arÿm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arÿm abatãnh mex tẽn kum mjên prãm. Arÿm aje mjênãm arênh ne ôr prãm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwãrik wãnh ar abenwÿr mō. ³⁷ Nâr kon, akra kum me my prãm kêt ne aje me'ômã ôr prãm kêt. Aje amim akra'ã karôn amin,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwÿ ne mex. ³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã ôr jakrenh.

³⁹ Metĩndjwÿnh kukràdjã kôt dja prô mjên'ã ngrã. Mjên tĩnri 'ã ngrã. Nhyr kam godja arÿm mÿjja'ô kubê kubĩ nhyr tyk jabej. Dja kum me my 'ôdjwÿ 'ÿr môr prãm jabej arÿm 'ÿr mō. Dja me'ô kute amim Jeju marbit'ÿr mō. ⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amin,

—Nãm ren mjên kêt rã'ã nhyr ren umar mex. Arÿm ajte mjênkam umar mex ngrire, ane. Nê bãm ã amim ane. Metĩndjwÿnh Karô kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katàt ikabën jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

8

*Me kute mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêxmã mry bôrja'ã ujarênh.
Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18*

¹ Me kute mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêxmã mry bôrja krëndjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Djâm ar ije amim Jeju mar mỳjja karômã mry bôrja kurmã? Nâr djâm ar ije kur kêtã? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmã. Ar ga ne gar we,

—Djâm ar ino kêt? Djâm ar ijamakkre kêt? Arým ar ije mỳjja mar, ane. Nã, gwaj bakunĩ baje mỳjja kwỳ mar. Badjwỳ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mỳjja kumex markam ne gwaj baje amibên prãm. Nhy m be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmã tỳx jangjêho tên kam baje amim Jeju mar mexo amũ aben kamên arým mar rax ne.

² Be, me kute mỳjja maro amibên prãm kam djâm mrãmri kute mỳjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mỳjja mar mex kêt rã'ã. ³ Nhy m be, me'õ kum Metĩndjwỳnh jabê jabej, tãmja dja Metĩndjwỳnh amipãnh kuma.

⁴ Kam, me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã mry bôr kurja mỳj dja gwaj mar on? Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx kunĩ ne kajgokumrêx. Nhy m be, Metĩndjwỳnh pydji. 'Õdjwỳ kêt kumrêx. Ja ne gwaj kam kuma. ⁵ Mrãmri me kute arĩk apỳnh mỳjjamã metĩndjwỳnh jarênh. Kãjkwakam nãr pykakam mỳjja krãptĩkumrêx nhy m me kute arĩk kum metĩndjwỳnh, bẽnjadjwỳr djwỳnh jarênho ba.

⁶ Nãm me te mỳjja kumexmã metĩndjwỳnh jarê gwaj bamã ne Metĩndjwỳnh pydjibit. Me Babãm djwỳnh. Tãm ne kute mỳjja kunĩ nhipêx. Kute amikadjj gwaj banhipêx. Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu pydji. Kõt ne mỳjja kunĩ kato. Gwaj badjwỳ kõt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwỳ ije mar.

⁷ Metĩndjwỳnh pydjibit. Nhy m kam mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx ja ne kajgo. Ne kam djâm me kunĩ kute amim, “Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne kajgo”, anhÿro ba? Kati. Me kwỳ ja ne me arĩk amim,

—Be, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxbê metĩndjwỳnh'õ. Nãm me kwỳ ã amim ane, kute Metĩndjwỳnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam. Ne kam arým mry bôrja krê. Ne kam arým amim,

—Be, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã ne me kute mry bôrja. Kubê ne metĩndjwỳnh'õ. Ba arým mekõt mryja krê. Arým ne ba Metĩndjwỳnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metĩndjwỳnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam me ã amim ane.

⁸ Nhy m be, djâm gwaj baje Metĩndjwỳnh mar tỳxkam ã amim ane? Kati. Gwaj ã amim anhÿr kêt. Gwaj baje mỳjja kunĩ krên kajgokumrêx nhy m ajmã kute kêt. Djâm gwaj baje mỳjja'õ krêno Metĩndjwỳnh kõt ajkamê? Kati. Nãr, djâm gwaj baje krênkam ne Metĩndjwỳnh gwaj bamã punu jarê? Kati. Nãr, djâm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamã mex jarê? Kati. Mỳjja kunĩ ne me kute krên kajgo. Kam ajmã kute kêt.

⁹ Nhy m be, gora amijãno dja. Dja gar amidjwỳnhbit maro aban arým tu mỳjja karõ nhõ mry krêno aba. Nok ga ren tu õ mry krêno abao ren me'õ akêx jabej. Nok ga ren me'õ kute amim Jeju mar rerekreja Metĩndjwỳnhbê o akêx jabej nhy m ren ate ar ba jabej. Kam gora amijãno dja. Nok ga ren o me'õ akêx ne ren kam aje mỳjja kute me par tok nhy m me rôrõk pyrãk.

¹⁰ Ga amim,

—Djâm ije mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx nhõ mry krênkam Metĩndjwỳnhbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmã ikute kêt. Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne kajgo. Õ mrydjwỳ ne kajgo, anhÿro aba. Aje amim anhÿro abakam ne ga tu mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx nhõ kikretikam tên me ikõ'ã nhÿ. Nhÿ:n arým õ mry krê. Nhy m arým me'õ kute amim Jeju mar rerekre awÿr bõx ne arým amim omũ. Djâm kute 'ã amim karõ kêtã got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwÿ krêno iba, ane. Kute Metîndjwÿnh mar rerekreja dja amim anen arÿm krêno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djâm ije mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx nhõ mry krênkam Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx ne kajgo. Ô mry ne kajgo, anhÿro aba. Ne kam tu mÿjja karõ nhõ mry krê. Nhyam kam aje me'õo akamyja kute Metîndjwÿnh mar rerekreja arÿm apumû. Ta kute anhÿr djwÿnhram arÿk amim,

—Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxbê metîndjwÿnh'õ. Dja ba õ mry krên arÿm Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmã ikuten arÿm ijaxwe, anhÿro ba. Ta kute arÿk amim anhÿro ba ja ga arÿm tu nokrekam mÿjja karõ nhõ mry krê. Nhyam arÿm apumûn amim,

—Ga, me'õ kute Metîndjwÿnh mar tÿx kute mÿjja karõ nhõ mry krênja pumû. Je, ba badjwÿ kuro iba, ane. Ne kam arÿm tu mÿjja karõ nhõ mry krê. Kritu kute utâr kadjy arÿm axwe pân̄h ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pân̄h ty. Ga krê nhyam arÿm akudjwa kukrê. Kukrên arÿm arÿk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arÿk amim,

—Dja ba mÿjja karõ nhõ mry'õ krên kam ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karõ nhõ mry krê nhyam arÿm akudjwa kwÿ krên arÿm arÿk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Nhyam kam Kritu arÿm ga amã, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krên kêt nhyam Kritu ren amã ajaxwe jarênh kêt. Nhyam be, kati. Ga krê nhyam Kritu arÿm amã, “Ajaxwe”, ane. ¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mÿjja karõ nhõ mry krê nhyam me'õ kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrên ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krên kêtumrêx. Me kute ipumûnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhÿr karõ dja ba ajte krên kêtumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarênh.

¹ Djâm mrãmri ne ba we imã mÿjja kÿnh ne ije o ibamã nhyam me we ipa 'amÿ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djâm mrãmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrãmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djâm mrãmri ne ba we ije gwaj banhõ Bênjadjwÿr djwÿnh pumûnh kêt? Kati. Mrãmri ije omûnhkumrêx. Kum idjâpênhkam djâm 'ÿr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju'ÿr ar ajo akêxkumrêx.

² Wân̄h ar abu'ã me wã ijã,

—Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu'ÿr me wão akêx kêt kam ne me ã ijã ane. Djâm ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tên ba ije Kritu'ÿr ar ajo akêxja ma. Ne arÿm amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'ÿr ijo akêxja pumû, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'ã kute memã amijarênh.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmã,

—Djâm gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukràdjã jarênh pân̄h aro djuw mexmã? Kati. Kwârÿk wân̄h gwaj o pân̄h kêt. Djâm Jeju

ne Paur jano got? Kwârîk wānh gwaj Paurmā o pānh kêt, ane. Ar akwÿ ā ijā ane. Me kwÿ jamā ije jakam amijarēnhmā.

⁴ Jeju kute ar 'odjwÿ janorja ar awÿr bôx ne ar amā kukràdjā jarē. Gar kam pānh arkum mÿjja ngā nhym ar kukrēn o ikō. Nhym be, ar ba, djām ar bajbit ne gar ren ar imā o pānh kêt got? Ar ije amā kukràdjā jarēnhja gar ren ar imā o pānhkumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'ÿr mōr ne mā amikôt o ba. Djām kam bajbit ren iprō'ÿr imōr kêt got? Ba ren iprō'ÿr imōrkumrêx. Wānh ne Jeju kute ar anor 'odjwÿ ar memā arēnho ban mā prō japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apōxdjwÿ. Pedrudjwÿ. Idji 'odjwÿbê ne Xepa. Wānh ne ar mā prō japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'odjwÿ janorja ar ar awÿr bôx ne ar amā arē gar arÿm memā kabēno pānh. Nhym be, bamē Banabemē ne bar ije ar amā pānh'ā idjā'wÿr kêt. Ar idjā'ÿr pānh ne bar amim inhō pi'ók kaprÿ jamÿ. Djā ne ba ren ar amā ikabēn pānh'ā idjā'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amā ikabēn pānh'ā idjā'wÿrkumrêx.

⁷ Ga, me krākamngōnhja pumū. Nhÿnh got krākamngōnh'ō me 'ÿr prôt ba ne ta ō pi'ók kaprÿo kute amim djwÿ, mÿjja jamÿnh? Kati, kute anor djwÿnh nhō pi'ók kaprÿo ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aêro ba nhym kute pānh memā pi'ók kaprÿ nhōro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjō kre nhym nep nhym me kute kurja pumū. Djām pidjō nep nhym me kute kur kêt got? Ga, nep nhym me kute kre pānh kute krēnja pumū. Ga, ajte me kute mrykÿ'ātomtio djuw mexo baja pumū. Djām kute kâ kangô kwÿo kōm kêt got? Kute kwÿo kōmkumrêx. Kute o djuw mex pānh kute kwÿo kōmkumrêx.

⁸ Ba ibē pykabē me'ō kajgo ne ba ar amā ja jarē. Nhym kôt Metîndjwÿnhdjwÿ ar amā arē. ⁹ Kamā ne amrēbē: me bakukāmāre Mōjdjē memā 'ā karō. Nām Metîndjwÿnh kukwakam memā 'ā karōn memā kum, "Mryti kute ituo me amā bāyogo ngānho tēmkam kwârîk wānh ajkwabē ijē djā inhumā adjār kêt.

Kwârîk wānh ta àpēnh pānh ō kwÿ krē."

Nām ā memā ane. Djām Metîndjwÿnh kute mrybit mar? ¹⁰ Djām kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwÿ gwaj bamar. Gwaj bajā ne kabēn jarē. Kam, gē pur kre djwÿnh àpēnh ar bakam tu amim djwÿ kwÿ kamnhÿxkumrêx ne djwÿ tÿxkam amim kwÿ byrkumrêx. Kute kre pānh kwÿ byrkumrêx. Gē djwÿ ngānh djwÿnhdjwÿ àpēnh ar bakam tu amim djwÿ kamnhÿxkumrêx. Ne àpēnh pānh amim kwÿ byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwÿ ne bar arÿm ar amā Metîndjwÿnh kabēn jarē. Bar ren ar abē pānh byrkumrêx. Ar ije mrāmri ne me kute purkam 'y kre pyrāk. 'Y ingrôt ne abatānh ne arÿm ngrā. Nhym kam me êo mōn arÿm amim kwÿ by. Ar badjwÿ ne bar ar amā Metîndjwÿnh kabēn jarē. Djām ba ren ar ije pānh ar akutā mÿjja'ō byr kêt got? Ba ren ar ije ar abē pānh byrkumrêx. ¹² Me'odjwÿ ne me ar awÿr bôx ne ar amā Metîndjwÿnh kabēn jarē. Ne kam ajte ar amā pānh'ā a'uw gar tu memā mÿjja ngā. Me kute ar amā arēnh pānh tu memā mÿjja ngā. Ar badjwÿ ar ibē ar anhōbikwakumrêx ne bar ar amā Metîndjwÿnh kabēn jarē. Mÿkam ne gar ren ar ibē pānh nê? Djā ne bar ren ar amā 'ā a'uw gar ren ar ibē pānh nê? Kati. Gar ren ar ibē nê kêt. Gar ren ar ikabēn pānh ar imā mÿjja ngā bar ren ar abē byrkumrêx.

Nhym be, kati. Ar ba ne bar ije ar abē pānh byr kêt. Te mÿjja prām ar ikangō. Te ar idjā'wÿr ar ikangō. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēn iby ren memā pānh jarē nhym ren me abenmā, "Je, mÿkam ne Paur gwaj bamā Kritu'ā ujarēnh ny

jarëñ ajte gwaj bamã pãnh jarë”, ane. Ne ren abenmã ja jarëñ ren arým Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabën pãnh jarëñh kët ne.

¹³ Be ga, Metïndjwýnh nhõ kikretikam me àpênho ku'êja pumũ. Me kute kikretikam mýjjaõ memã àpênho pãnh. Me kute kikretikam Metïndjwýnhmã mry par ne kute bõro ku'êja kute àpênh pãnh amim mry kwý 'yr. Ja ne gar arým aje mar. ¹⁴ Kõt ne Bënjadjwýr djwýnh arým memã 'ã karõn memã kum,

—Gé me kute memã ujarëñh ny jarëñhja pãnh amim me kutã mýjja kwý byn õ kwý krën mex, ane.

¹⁵ Nhy m be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjã'wýr kët. Nãr djãm arým jakam ije ar amã idjã'wýr kadjy ne ba ã ar amã ikabëno anen ã ar amã pi'ók no'õko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarëñh ny jarëñ pãnh jarëñh kët. Ne kam ikĩnhkumrëx. Gar ren imã õ pãnh ba ren arým ikĩnh kët ne ren kam ikaprïre.

Metïndjwýnhmã àpênh'ã kute memã amijarëñh.

¹⁶ Nhy m be, kãj bê ije ar amã ujarëñh ny jarëñho ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karõn amim,

—Ba dja ba memã arë, ane? Kati. Mýkam? Bir, Metïndjwýnh ta ne imã idjãpênh djã'ã karõ ba te akubyn ije aminëmã. Ba ren aminën amim,

—Kati, ba memã ujarëñh ny jarëñh kët, ane nhy m ren pãnh arým imã kaprï jadjã ba ren kam ikaprïkumrëx. ¹⁷ Godja ba imã memã arëñh kĩnhkõt memã arë nhy m pãnh arým imã ikĩnh djã ngã. Nhy m be, dja ba imã memã arëñh kĩnh kêt kam tu memã arëñho iba. Mýkam? Bir, Metïndjwýnh ta kute tu imã 'ã karõkumrëxkam. Kam ne ba tu memã arëñhkumrëx.

¹⁸ Ije ikabën pãnh jabej kêt kam mýj dja ijo kĩnh? Bir, ije memã Kritu'ã ujarëñh ny jarëñh ne memã pãnh jarëñh kêt kam ne ba ikĩnhkumrëx. Me kute amã amijo à'wýrja ne me amijo a'uw nhy m be, bajbit ne ba ije amijo idjã'wýr kët. Kam ne ba ikĩnh.

¹⁹ Djãm pykakam me'õ ne ipa 'amý ba kum apên arým memã Jeju jarëñho iba? Kati. Me'õ ne kute ipa 'amýnh kët. Ba ne ba memã arëñho iba. Te me'õ kute ipa 'amýnh kët ba imã me kĩnh. Imã me kunĩ kĩnh ne ije memã arëñho iba. Ije mrãmri ne me'õ kute amijo me kunĩ nhõ àpênh djwýnh pyrãk. Imã me kunĩ kĩnh ne me kunĩmã arëñho iba. Dja ba me kunĩmã arën arým Jeju'ýr me krãptiõ akëx.

²⁰ Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrãk. Ije Jeju'ýr mebê idjaer kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Mõjdjê kukrãdjã mar týx jabej ba ba amijo ije Mõjdjê kukrãdjã mar týx. Ije me kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nãr me kute mebê idjaer kukrãdjã mar kët jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukrãdjã mar kët. Ije me kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metïndjwýnh kukrãdjã 'amýnh rerekre? Kati. Ije Metïndjwýnh kukrãdjã 'amýnh týx ne Kritu kukrãdjã 'amýnh týxkumrëx.

²² Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyrãk. Ije me rerekre kwýõ akëx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunĩmã ije amijo me urãk. Ije amijo me urãk kunikõt dja ba Jeju'ýr me kwýõ akëx jabej. ²³ Dja ba amijo me urãk ne memã ujarëñh ny jarë nhy m me arým amim kuma. Ba kam arým amim ikĩnh djã by, Metïndjwýnh kute memã me kĩnh djã nhõrja amim kuby, me ro'ã kuby.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me kute aben rer kadjy me kunĩ prõt. Nhy m be, me'õ pydjibit me kunĩ ren arým amim kĩnh djã by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kët? Ar gadjwý dja gar Jeju man kõt ar amijo aba. Atýx ne kõt amijo aba ne amã djukanga kët. Dja ga anen arým akĩnh djã

byrkumrêx. Metîndjwýnh kute memã kînh djã nhôrja byrkumrêx. ²⁵ Nhyrn kam me kute me rer prãmja kunî ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kînh djã punu byrmã. Kute pi'ôo krãdjê byrmã amijangri tÿx. Nhyrn be, gwaj ba ne gwaj baje bakînh djã punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metîndjwýnhmã amijangri tÿx ne katãr ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwýnhmã bamex kêt nhyrn ren gwaj bamã kînh djã nhôr kêt.

²⁶ Djãm ije mrãmri ne me arîk prôt pyrãk ne amikukãm ikînh djã mar kêt got? Ba amikukãm ikînh djã mar 'ãno djan Metîndjwýnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajgo pyrãk ne ren ikajgo mexi. ²⁷ Nhyrn be, kati. Nã bãrn mã amijakren mã amikukrãn amim,

—Je, djãm ije amidjwýnhbito kînh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyrãk. Ne mã amijakren arÿm amiman katãt amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amÿnh nhyrn me kute katãt me kabên mar ne mekôt amijo ba pyrãk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arÿm ate amijo iba. Nhyrn kam Metîndjwýnh ren arÿm imã,

—Djãm amã dja ba kînh djã ngã? Kati. Ije amã ôr prãm kêtumrêx, ane.

10

Memã mebê idjaer tÿm'ã ujarênh.

Idja 3.8; Djuda 5

¹ Be, akmere, ãpnhîre ar, ar aje mar kêt karô ne ba ije ar amã me bakukãmãre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre kapôt kukritkam mô. Metîndjwýnh ne me kadjy kakrã nhîpêx nhyrn me kunî kakrã parbê mô. Nhyrn kam ngô raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhyrn me kam ngô bikjêrkôt môn rê. ² Me kunî Môjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumû. Nhyrn me gwaj bajã amim,

—Ga, me arÿm kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumû, ane. Me bakukãmãredjwý kunî Môjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê môn ajte ngô parbê môn rê. ³ Metîndjwýnh memã djwý jano nhyrn axidjuw nhyrn me kunî djwý jabit kuro ba. Nhyrn ta ajte memã ngôo kato nhyrn me kunî ngô jabito kôm ar o ba. ⁴ Metîndjwýnh nhô kên ne mekôt ar ba nhyrn me kôt ngôo kôm ar o ba. Kên ja ne Kritu'ã amijakre.

⁵ Nãm Metîndjwýnh te meo djuw mexo ban me kunîkam kînh kêt. Nãm me kwý ngrêrebitkam kînh. Ne me krãptîkam kînh kêt nhyrn kam me arÿm ty. Nhyrn wãnh me kapôt kukrit kunîkôt me tyk jangij nhyrn me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metîndjwýnh mekam kînh kêtja ma.

⁶ Mÿj kadjy ne gwaj baje me bakukãmãre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arÿm me kudjwa ã anhÿr kêt ne bamã mÿjja punu prãm kêt.

⁷ Kam kwãrîk wãnh me kwý kudjwa kêt ne mÿjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênhô aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukãmãre'ã ajarênh memã kum,

“Me mry karômã mry bôn kukrênh kam kôt kômo nhÿ. O nhÿ:n kam kãjmã dja. Kãjmã djan ajte mry karômã tor ne kam kînh katio nhÿ”, ane.

Ga, me kute amrêbê: memã 'ã ujarênh nhyrn me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôkja pumû.

⁸Nām me mjēn djwýnh kupa'ã nār prō djwýnh kupa'ã kurē ba. Kwārīk wānh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukāmāre kwý ã anen kam akati pydjikam arým ty. Krāptī: kubê 23.000 arým ty.

⁹Nām me kwý ajte amim,

—Ba ijaxwe mex gē goja ijo ajkē. Goja Metīndjwýnh mrāmri kute ipumūnh jabej goja ijo ajkē, anhýro ba. Nām me amim anhýro ba: nhym kangā krāptī arým bōx ne me imex ne. Kwārīk wānh gwaj me kudjwa ã bakabēno anhýr kêt.

¹⁰Me kwý Bēnjadjwýr djwýnhmē ò àpēnh ar'ã kabēn ar ba. Bēn prīkam 'ã kabēn ar ba. Kwārīk wānh me kudjwa kêt. Nām me'ã kabēn ar ba: nhym Metīndjwýnh arým me'ýr kadjy mrānh djwýnh jano nhym me arým me'ýr bōx ne arým me imex ne.

¹¹Mýkam ne mýjja ã me bakukāmāre anhýro ba? Bir, gwaj baje amijā mýjja mar kadjy. Nām me me'ã pi'òk no'òk gwaj arēnh maro baba. Arým pykakam me kute aminhinomā amīmēnh djā nhō akati bōx 'ýr gwaj mýjja'ã pi'òk no'òk jarēnhja maro baba. Dja gwaj amikajmātā mýjja man arým bamā bajaxwe pyma. Me kute gwaj babē bajaxwe pyma kadjy ne me arým me'ã pi'òk no'òk ne. ¹²Dja gar amijā ano týx. Nok ga ren ar ajō amim,

—Ba ne ba itýxkumrêx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhýr prām kêt, anhýro aba. Nok ga ren ar te amitýx jarēn ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³Nhym be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amā àpnēnh ba. Djām ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amā àpnēnh ba? Kati. Nām ar ajaxwe'ã ar amā àpnēnh ban tām'ã me kunīmā àpnēnh ba. Nhym be, Metīndjwýnh ne kute gwaj bamar ne kabēnkumrêx. Amikabēn kôt dja mrāmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajā ukanga kêt. Dja me te axwe'ã ar amā àpnēnh ba nhym arým ar amā týx jadjā nhym kam me týxo kute ajakrenh prām kêt. Gar kam arým memā akàx ne ajmā akute kêt.

Me kute mýjja karōmā amijarēnh nēje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴Kam akmere ar, imā ar ajabēkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Godja me mýjiao metīndjwýnh karō nhípēxmā amijarēnh prām kwārīk wānh mekôt amijo anhýr kêt ne on memā akàx. ¹⁵Ar akrā mexkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Goja ije kôt arēnh jabej dja ga ikabēn mexmā akato.

¹⁶Gwaj baje ngōnhkrākam pidjō kangô'ã Metīndjwýnhmā amikīnh jarēnho bakrī nhym kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakīnhkumrêx. Gwaj baje o bakōmkam arým Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arým Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjēr ne krēnkam arým Kritu nhī'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pīte'y'ã nhōr nhym tykja baje mar pydji. Mrāmri ikabēnkumrêx. ¹⁷Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjīn kubyn bakunī kukrē. Te bakrāptīn kute gwaj banhī pydji pyrāk. Ne kam baje djwý pydjīja kwý krēnkôt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸Ga, me bakukāmārebē idjaerjadjwý pumū. Me kunī Metīndjwýnhmā mry bōrja krē. Me kute krēnkam arým ro'ã mar pydji. ¹⁹Mýj ne ba ije me kute mýjiao metīndjwýnh karō nhípēx'ã ar amā arēnhmā? Bir, mýjiao metīndjwýnh karō nhípēx tīn ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bōrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰Nhym be, me kute Metīndjwýnh mar kēta ne me mýjiao metīndjwýnh karō nhípēxmā mry bōr ne kum amijarēnho ba. Djām Metīndjwýnhmā ne me amijarēnho ba? Kati. Me karō punu ar bajamā ne me amijarēnho

ba, Xatanaj nhõ àpênhjamã amijarênho ba. Me mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêxmã amijarênho ban kam me karõ punu ar bajamã amijarênho ban kam arỳm mar pydji. Ne kam 'a typdji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karõ punu mar pydjĩn 'ã atypdji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma. ²¹ Djãm ar aje Bẽnjadjwỳr djwỳnh nhõ ngõnhkrãkam pidjõ kangõo akõm prãm ne ajte me karõ punu nhõ ngõnhkrãkam pidjõ kangõo akõm prãm? Kati. Djãm aje Bẽnjadjwỳr djwỳnh nhõ djwỳmã akri prãm ne ajte me karõ punu nhõ mrymã akri prãm? Kati. Kwãrik wãnh. ²² Dja gwaj ari amijo akẽxo ane nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh arỳm gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arỳm ngryk ne. Djãm gwaj batýxo baje akrenh got?

Me katat ar amijo ban ukaprĩ'ã kute memã karõ.

Mat 20.28; Rõ 15.1; Pĩr 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

—Ba apỳnh imã mỳjja kĩnh djãri kunõ iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêtumrëx, anhỹro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhỹr? Kati. Djãm apỳnh imã mỳjja kĩnh djãri dja ba kunõ iban arỳm amijo mex? Kati. Gwaj bamã mỳjja kĩnh kunõ babakam djãm kunĩkõt baje amim Jeju mar mex? Djãm kõt gwaj baje mar mexo amũ amikamẽn? Kati. Kunĩkõt gwaj baje amũ amikamẽnh kêt. ²⁴ Kwãrik wãnh amidjwỳnhbit mar kêt. Ne aje mỳjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mỳjja man amim,

—Ba ren o iba nhym ren me arỳm 'ã ipumũ ne ren arỳm Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrëx, ane. Dja ga ã me maro anen arỳm o aba kêtumrëx. Nãr, ga amim,

—Dja ba o iba nhym me arỳm 'ã ipumũn arỳm kum Jeju mar prãmumrëx. Kam, tãm dja ba o ibakumrëx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arỳm o abakumrëx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhõr djãja pumũ. Kam ne me mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêx nhõ mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhõr djãkam bõx. Aje mry'õ byrmã bõx. Tu mry byn krẽ. Kwãrik wãnh amim me kukjêr ne memã kum,

—Djãm mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêx nhõ mry? anhỹr kêt. ²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, “Pykamẽ pykakam mỳjja kunĩdjwỳ, mỳjja kunĩ ne Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja”, ane.

Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krẽ. Kwãrik wãnh amã uma kêt.

²⁷ Nãr, ajtekam godja me'õ kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

—Dja ga ikutã anhõ kwỳ krẽ, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mỳjja jarênh kunĩ krẽ. Kwãrik wãnh kum,

—Djãm me karõ nhõ? anhỹr kêt. Dja ga amim,

—Mỳjja kunĩ ne Metĩndjwỳnh nhõ, ane. Dja ga amim anen tu krẽ.

²⁸ Nhym be, godja amũ me'õdjwỳ nĩnh bõx ne amã,

—Be, ja ne me mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêxmã kubõ ga krẽ, ane. Kwãrik wãnh kam krên kêt. Me'õja ne arĩk amim,

—Dja ba me karõ nhõ mry krên arỳm ajmã ikuten ijaxwe, anhỹro ba. Ga ren omũnh nhirãm arek mỳjja karõ nhõ mry krẽ nhym ren arỳm akudjwa kwỳ krẽ. Ren kwỳ krên ren arỳm amim, “Ijaxwe”, anhỹro ba. Mrãmri ne pykamẽ kam mỳjja kunĩdjwỳ, mỳjja kunĩ ne Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. ²⁹⁻³⁰ Nhym be, djãm aje amidjwỳnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwỳ dja ga aman omũnh nhirãm krên kêt. Nok ren akudjwa kwỳ krên ren arỳm amim,

“Ijaxwe”, anhÿro ba. Ga ren amidjwÿnhbit ma nhym ren me'õ bôx ne amã kabên ga ren amim,

—Je tô mÿkam ne me'õ imã kabên ne ikunoro dja? Arÿm ba mry ja'ã Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Ba tu omÿnh nhirãm kukrê, ane. Kwãrik wãnh amidjwÿnhbit mar ne omÿnh nhirãm krên kêt.

³¹ Ga dja ga katãt ar amijo aban adjukaprÿ. Aje anhõ kwÿ krên ne akõmkõt nãr aje anhõ mÿjja kunio abakõt katãt ar amijo aban adjukaprÿ. Nhym kam me arÿm apumÿn amim,

—Be ga, me kute katãt Metÿndjwÿnh mar ne kõt amijo baja pumÿ. Me ukaprÿkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metÿndjwÿnh'a ujarênhkumrêx. Arÿm imã kÿnhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metÿndjwÿnh kÿnhkumrêx.

³² Kwãrik wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwÿnhbit maro aban arÿm Metÿndjwÿnh bê me'õo akêx. Mebê idjaer nãr me bajtem nãr me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja. Kwãrik wãnh aje amidjwÿnhbit maro Metÿndjwÿnh bê me'õjao akêx kêt. Nok ga ren me'õo akêx ne ren kam aje mrãmri ne mÿjja kute me par tok nhym me rôrok pyrãk. ³³ Ba ije me kunio kÿnh kadjy ije amimar ne katãt ar amijo iba. Ije mÿjjao iba kunikõt katãt ar amijo iba. Djãm ije amidjwÿnhbit mar? Kati. Ije me krãptÿ mex kadjy amimar. Ije Metÿndjwÿnh'ÿr meo akêx nhym kute me utãr nhym me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prõo ba nhym kãjmã kum rax kamê.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kõt ar amijo iba. Ar gadjwÿ dja gar ijã amijakren ikõt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabên jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabên kunikõt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarê.

³ Me kute me bikprõnh djãkam amikrã'ã prodjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Dja bar me bikprõnh djãkam ikrã'ã pro jabej. Nãr, dja bar 'ã pro kêt. Mÿj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabên jarênhmã. Ga, me krãja pumÿ. Me krãkam ne me umar ne kam kukwakam amÿ ikrao apê nãr parkam mrã. Me krã ne amÿ me kukràdjã kunÿ ngrêk ne meo ba. Kritudjwÿ ne gwaj bakunio ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Gwaj bamydjwÿ ne gwaj baprõo baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Metÿndjwÿnhdjwÿ ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk.

⁴ Godja me my mekõt akuprõn Metÿndjwÿnhmã kabên nãr kukwakam memã kabên jarê djãm kute amikrãdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt. ⁵ Nhym be, godja me nire Metÿndjwÿnhmã kabên nãr kukwakam memã kabên jarê djãm amikrã'ã pro? Nã. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arÿm kam pijãm ne. Ren me kam pijãm kute mrãmri ne me nire prÿne krã kênhkam ren me arÿm kam pijãm pyrãk. ⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mÿj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijãm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nãr kÿ jakãrkam mex kêt. Mex kêtka me gê me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjâkamã ne Metîndjwýnh amimexkôt, amipymakôt me my nhípêx nhym arým mexkumrêx ne uma. Kute amikôt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djãm Metîndjwýnh amimexo me nire nhípêx? Kati. Kute amimexo me nire nhípêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhípêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro. ⁸ Djãm me'õ nireo ne Metîndjwýnh my nhípêx? Kati. My nhökwaone ne ni nhípêx. ⁹ Djãm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhípêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhípêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwý dja me nire arým amikrã'ã pro. Amikrã'ã pron arým memã amijo amirît. Mrãmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memã o amirît nhym me arým omũ. Dja amikrã'ã pron Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmãdjwý amijo amirît nhym me arým omũ.

¹¹ Nhym arým me kute Bênjadjwýr djwýnh markam djãm me nire ta ar ban kum me my mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Nàr, djãm me my ta ar ban kum me nire mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prã:m. ¹² My nhökwaone ne ni nhípêx nhym me nire kurũmdjwý arým me my apôx. Nhym be, Metîndjwýnh rax ne mýjja kunĩ nhípêx. ¹³ Be, godja me nire amikrã'ã pro kêt ne Metîndjwýnhmã kabên jabej djãm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kĩ jabjêkam mex kêt. Nhym be, me nire kĩ jabjêkam me kum me kĩnhkumrêx. Me krã'ã pro kadjy ne mexkumrêx. ¹⁶ Nhym dja ar ajõ aje me nire krã kajgo mýr jabej akabêno ijapanh prãm. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Djãm ar ikam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Nàr djãm amũ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apýnh ba djâkam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Arkati. Me nire amikrã'ã pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprõnh ne aje amim Jeju mar kadjy djwý krê. Be, djã ne gar akuprõn arým Jeju man aje mar mexo amũ aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ã djwý krên ne aje Jeju marmã akuprõn ate aben kam amex kêt ne. Djãm kam we ije ar amã mex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xêjakôt akrĩ ne arým abenã akabê:n ne. Ja ne me nĩnh imã arê ba arým kuma. Birãm mrãmri ne me kabênkumrêx. ¹⁹ Mrãmri gêdja ar akam me kwý abenã kabê:n ne. Nhym be, mýj xêja dja mrãmri Metîndjwýnhmã mex? Djãm me ajkwa kajgokambit memã kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katàt kôt amijo ba kêt? Djãm kam me arým Metîndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katãt Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metîndjwýnhmã mexkumrêx.

²⁰ Ar abikprõnhkam djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhõ kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhõ kwý krê. ²¹ Nã gãm ar apýnh aben bê anhõ djwý jamýn o aprõt ne o akrĩ. Nhym me kwý kum prãm ne te 'ã ar apumũ. Gar akwý atekam anhõ kwý krên raxkam ajbã. ²² Djãm ar aje anhõ kwý krên ne akõm kadjy ar anhũrkwã kêtumrêx ne gar aben bê djwýo aprõt? Djãm ar amã me kute amim Metîndjwýnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me õ mýjja kêtja kanga nhym me arým pijãm ne? Mýj dja ba kam ar amã arê? Djãm kam ije ar amã amex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³ Nhyem be, gwaj babikprônh ne baje djwý krên ne baje Jeju tyk marmã. Bênjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karô ba kuman arým amrêbé ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tãm jarênhmã. Bênjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tēm ne kute kurê djwýnhmã kangao ãmri nhyem akamãt tãmkam arým djwý byn ²⁴'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arým kôt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhĩ ne ja. Dja me pĩte'y'ã inhôn ibĩ. Dja gar akuprôn inhĩ'ã djwý jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhyem ar arým kukrê. ²⁵ Kukrên arým krên pa.

Nhyem kam arým ngõnhkrãdjwý by. Ngõnhkrãkam pidjô kangô byn arým arkum,

—Pidjô kangô ja ne ikamrô prôt ne ityk'ã amijakre. Arým ikamrô prôt ne itykkôt gêdja Metĩndjwýnh arým memã kabên ny jarênh mãmджи. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprôn ikamrô'ã pidjô kangô jakren o ikôn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁶ Kam dja gar akuprôn 'ã djwý krên 'ã pidjô kangô ikôn ã maro ane. Ar aje ã maro anhýr kunĩkôt gar arým memã Bênjadjwýr djwýnh tyko amirĩt. Dja gar memã o amirĩto akirĩ tãmtã nhyem i akubyn bõx.

²⁷ Kam me kute Bênjadjwýr djwýnh nhõ djwýo mýjja kajgon kute krênja ne me arým axwe. Me kute Bênjadjwýr djwýnh nhõ pidjô kangôo mýjja kajgon kute o kõmja ne me arým axwe. Kute Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrômã õpõkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhýn arým amima. Amiman amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Ne kam arým Jeju'ã djwý krên 'ã pidjô kangôo ikõ. ²⁹ Dja gar ajõ Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krê ne tu pidjô kangôo ikõ nhyem kam Metĩndjwýnh arým ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptĩ aje Bênjadjwýr djwýnh mar kêt kam tu ar aje krên ne o akõmja pumũ. Kam arým ar akrãptĩ arerekren akanê nhyem me kwý arým ty. ³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhýn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê. Nhyem kam ren Metĩndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt. ³² Bênjadjwýr djwýnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arým akuno. Nhyem be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djãkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kadjy akuprôn abenkam amako nhý. Kwãrik wãnh aben bé anhõ djwý 'amýnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenkam amako nhý. ³⁴ Nhyem me'õ kum prãm gê ùrkwãkam õ kwý krên mex. Õ kwý krên mexkam gê ar awýr bõx ne ar aro'ã nhý. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh tyk mar katãt ne arým djwý krên kangôo ikõ. Mýkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bênjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kõmkam ne Metĩndjwýnh kute pãnh meo bikênh pyma.

Be, ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh prãm rã'ã. Ba wãm itēm ne ar akam ibõxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apÿnh Metÿndjwÿnhmã àpênh djã.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metÿndjwÿnh Karôkôt adjàpênh jabej ikukij, ba arÿm kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama. ² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amã, —Dja gar mÿjjao metÿndjwÿnh karô nhipêxmã amijarêngo aba. Nãm me ã ar amã ane gar arÿm ari mekôt apÿnh mÿjjao metÿndjwÿnh karô nhipêx jamakre kêtjamã amijarêngo aba nhym kute ar amar kêtukumrêx. Kam ne gar Metÿndjwÿnh Karô djàpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar. ³ Kam, ar aje Metÿndjwÿnh Karô djàpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metÿndjwÿnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djãm kute memã kum,

—Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metÿndjwÿnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarêngo ba. Ne kam ajte me'ô kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Bënjadjwÿr djwÿnhkumrêx, anhÿro ba, Metÿndjwÿnh Karôbit kukwakam kute arêngo ba.

⁴ Kam, mÿj ne Metÿndjwÿnh Karô djàpênh kute? Bir, nãm apÿnh mÿjja'ã memã karô nhym me arÿm kôt kute mar ne arÿm kam kum àpênh ar ba. Djãm kam apÿnh karô kute apÿnh mÿjja'ã memã karô? Kati. Metÿndjwÿnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memã karô. ⁵ Bënjadjwÿr djwÿnh kadjy gwaj apÿnh badjàpênh djari maro baba. Djãm kam apÿnh Bënjadjwÿr djwÿnh? Kati. Bënjadjwÿr djwÿnh ta pydji. ⁶ Metÿndjwÿnh apÿnh gwaj bajo ô àpênh ne kam kum badjàpênh kadjy apÿnh gwaj bamã banô mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djãm kam apÿnh Metÿndjwÿnh? Kati. Metÿndjwÿnh ta pydji.

⁷ Metÿndjwÿnh Karô kute gwaj bakôt amijo amirÿt kadjy arÿm gwaj bakunimã 'ã karô. Gwaj badjàpênh djã'ã gwaj bamã karô. Dja gwaj bakunÿ apÿnh badjàpênh djã kôt kum apên arÿm abenmã Metÿndjwÿnh raxo amirÿt ne kam bakunÿ arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katã:t kôt ar amijo baba nhym arÿm gwaj bakam kÿnhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunimã àpênh djã'ã karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwÿmã amak mex jadjà. Nhym kam arÿm kute memã kabên katãt jarênh mar mekkumrêx.

Metÿndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã apÿnh mÿjja mar kêt jarê nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arênh mar mex.

⁹ Metÿndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã Metÿndjwÿnh raxo amirÿt nhym me arÿm kôt tu amim Metÿndjwÿnh markumrêx.

Metÿndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã me punuo mex'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã mÿjja pumÿnh kêt nhipêx'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumÿnh kêt nhipêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã kabên jarêngo ba nhym kam me arÿm kôt kute Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjàpênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metÿndjwÿnhmã àpênh gédja gwaj bawÿr bôx. Nãr kon, me'ô me karô punumã àpênh gédja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrãk gédja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ômã bakator on? Bir, Metÿndjwÿnh Karô ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ô jarênh nhym me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metÿndjwÿnhmã àpênhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwýnhmã àpênhkumrêx ne wã, ane. Nâr, me'ô me karô punumã àpênhja gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Me karô punumã àpênh ne wã, ane. Gwaj bakwÿ Metîndjwýnh Karôkôt badjâpênh djã 'ôdjwÿ ne ja.

Nhym kam ajte Metîndjwýnh Karô gwaj bakam me kwÿmã me kabên'ã karô nhym me arÿm kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhym kam ajte Metîndjwýnh Karô gwaj bakwÿmã me kabên'ã karô nhym kôt me kute gwaj bakabên djwýnhkôt amû gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwýnh Karôkôt gwaj bakwÿ badjâpênh djã 'ôdjwÿ ne ja.

¹¹ Metîndjwýnh Karô ta ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djãri arênh ne ja. Gwaj banhî pÿnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karôn arÿm kôt gwaj bamã badjâpênh djã jarênh ne ja.

Gwaj baje Kritumê banhîo typdji pyrâk.

Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhîja pumû. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djã krãptî. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Ne banhîkrao baje mÿjja kupênh djã. Ne bakrâkam banhî mÿjja mar djã. Ne banokam baje mÿjja pumûnh djã. Ne bajamakkrekam baje mÿjja mar ne kupênh djã. Be, gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djã krãptîja pumû. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam gwaj baje kumê banhî pydji pyrâk. Ne kam gwaj banhî pÿnhkôt apÿnh badjâpênh djã krãptî, badjumar djã krãptî.

¹³ Metîndjwýnh Karô ne pydji. Ne kam gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'Ã ne me ngômã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nâr te gwaj babajtem nhym arÿm Metîndjwýnh Karô Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nâr, me arÿm gwaj bakam ar kwÿ pa 'amÿ nhym ar memã àpênh kajgo ar ba. Metîndjwýnh Karô arÿm ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nâr, gwaj bakam ar kwÿ me kute ar pa 'amÿnh kêtja nhym ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwârîk wãnh rã'ã. Metîndjwýnh Karô pydji arÿm gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metîndjwýnh Karô kute ngô pyrâk gwaj bakunîo baje pydjio bakôm pyrâk.

¹⁴ Ga, gwaj banhîja pumû. Djãm gwaj badjâpênh djã pydjibit? Kati. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djã krãptî, badjumar djã krãptî. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhî pydji pyrâk. Ba ar amã arê gar ama. Kritu mê gwaj baje banhî pydji pyrâk.

¹⁵ Birãm Kritukam gwaj bajô djâpênh djã kute gwaj bapar djâpênh djã pyrâk ne kajgo. Ne kam kum àpênh djã kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djã kînh, àpênh djã mexkumrêx kute me ikra djâpênh djãja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djã mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djã kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwýnh Karô imã idjâpênh djã ja'ã karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djãm kute amim anhÿrkam djãm mrãmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrãmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birãm atekam Kritukam gwaj bajôdjwÿ djâpênh djã kute me amak djâpênh djã pyrâk. Ne kam kum àpênh djã kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djã kînh, àpênh djã mexkumrêx kute me no djâpênh djãja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tāmwa ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhy m be, me kum ba idjâpênh djà kînh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karô imâ idjâpênh djà ja'ã karô? Kute Krite ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhýrkam djâm mrâmri Krite kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri, kute o ôbikwakumrêx. ¹⁷Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakke kêt mýjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mýjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸Nhy m be, kati. Metîndjwýnh ta gwaj bakadgy apýnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djà nhîpêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djà'ã karô kôt arým apýnh gwaj badjâpênh djà nhîpêx. Kriteudjwý. Gwaj baje amim mar nhy m kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apýnh kôt badjâpênh djârio baba.

¹⁹Nhy m be, Metîndjwýnh ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrânh kêt. Ren gwaj bakukràdjâ'ô pydjibit nhîpêx mýjo ne gwaj ren nè? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx ne ren gwaj bajajkwa nhîpêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhîpêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhîpêx kêt gwaj ren bamrânh kêt. Mýjo ne gwaj ren kam nè? Gwaj ren kam ajmâ nè.

²⁰Nhy m be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djà krâptî. Nhy m be, gwaj banhî pýnhbit. Kriteudjwý gwaj baje amim mar nhy m kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhy m be, apýnh gwaj badjâpênh djà krâptî. Kam kwârîk wânh ar amâ adjâpênh djà kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'ã memã karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹Ba ar amâ mýjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamã bano kînh ne ate bamã banhikra kurê? Kati. Gwaj bamã bano kînh ne bamã banhikra kînh ne bamã bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwýnh Karô ne kute gwaj bamã apýnh badjâpênh djà'ã karô gwaj o baba ne kam bamã badjâpênh djâdjwý kunî kînhmã. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamã kînhmã? Djâm me punuo mex ne gwaj bamã kînh kêtma? Kati. Dja gwaj bamã badjâpênh djà kunî kînh aben pyrâk.

²²Gwaj bakukràdjâdjwý kwý rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwý rerekre. Te kwý rerekre gwaj bamã kî:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmâ nè? ²³Nhy m gwaj bakukràdjâ kwý me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kâjmã kamê nhy m me arým kum kînh. ²⁴Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kâjmã kamênh kêt.

Metîndjwýnhdjwý ne Krite nhô àpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nãm mã me kum ô àpênh kînh kêtjao mex ne kâjmã gwaj mex kamê. Nhy m kam me arým kum ô àpênh kunî kînh aben pyrâk. ²⁵Mýkam ne ô àpênho aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhy m ren me amirax mýr jabej abenmã kabên ne. Nhy m be, kati. Me kute abenmã anhýr kêt kadjy ne arým ô àpênho aben pyrâk nhy m kam me arým abeno djuw mex'ã kabên.

²⁶Nhy m kam godja gwaj bajô tokry jabej gwaj bakunî arým ô'ã batokry. Nâr godja me kâjmã kum rax kamê nhy m arým kînh. Kînhkam gwaj arým ô'ã bakînh ne. ²⁷Ar aje tu amim Krite markam nhy m kute ar ajo ôbikwakam ar aje mrâmri ne kumê anhi kute pydji pyrâk. Nhy m arume ar ajo ô àpênh.

²⁸Me baje amim Jeju mar kunî ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metîndjwýnh kute aben nwhitepã me bajâ àpênh rênh. Nãm me bakwý'ã memã wa djwýnh mē. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhy m

me bakwý'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwýnh mẽ nhyh me ar ijatãri. Nhyh me bakwý'ã memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh mẽ nhyh me me atãri. Nhyh kam ajte me bakwý'ã mýjja pumũnh kêt nhípêx djwýnh mẽ. Ne kam ajte me bakwýmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhyh kam ajte me bakwýmã me ãpênhkõt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhyh kam me kwýmã meo ba djwýnh'ã kum karõ nhyh me kute mar. Nhyh kam me bakwýmã me kabên'ã karõ gu me kõt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunîbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwýbit. Djãm kam me bakunîbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunîbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunî baje mýjja pumũnh kêt nhípêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwýbit. ³⁰ Djãm me bakunî baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunî baje me kabên djwýnhkõt amũ memã me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit. ³¹ Kam ar adjãpênh djãja'õ mexo kute kunî jakrenh dja gar amã kĩnh. Mex ja dja gar abej týx.

Ne kam mýj dja gar nêh kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêt kam badjãpênh kajgo. Gwaj bamã me abêkambit mrãmri badjãpênh mexkumrêx.

13

Me kum me abê'ã ujarênh.

¹ Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj badjãpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apýnh me bajtem kabên mar kêtja jarê nãr ren kãjkwakam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kabên mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêt kam kabên kajgokumrêx. Kum me abê kêt kam kabên jarênh kajgo kute mrãmri ne me ngõnh krõkrõkti titikkam kanga kajgo pyrãk.

² Nhyh ren gwaj bakam me'õ kute Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mýjja bipdjur tũm kunõ amirĩt mar. Ne ren me kute mýjja marja kunĩ ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhyh ren gwaj bakam me'õ ren mrãmri kute Metĩndjwýnh rax markumrêx. Ne ren mýjja nhípêx kadjy amim kamnhĩx mexkumrêx. Ne ren kum, —Djũnwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhyh ren arým kum kadjãrkumrêx. Nhyh kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrêx.

³ Nhyh ren gwaj bakam me'õ ren õ mýjja kunî me bikênhmã kungrã. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mýjja nhõrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhyh ren kam me'õ kute me'õ pytãr kadjy memã kum, —Kwãrĩk wãnh kuwyo tãmwã bĩn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibĩ, ane. Nhyh ren me arým kabênkõt pãnh kubĩ. Kubĩ nhyh tykjao ren arým me'õ pytã. Nhyh be, ren tykja anhýr djwýnhram kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry. Ne bamã me kaprĩ. Ne me õ mýjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjãmra kêt.

⁵ Ne memã baprîre ne memã bakabên jarê.

Ne bamã me abêkam amidjwýnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nè.

Nhym me'õ gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh kadjy mar kêtukumrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakĩnh kêtukumrêx.

Ne me kute katãt amijo bakam bakĩnhkumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me markumrêx ne amim, "Mrãmri kabênkumrêx", anen amiwýr mýjja kamnhĩxkumrêx.

Ne mekõt badjãm týxkumrêx ne 'ã badjukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arým Metĩndjwýnh kadjy badjãpênhkumrêx ne baka-jgo kêtukumrêx. Nhym be, Metĩndjwýnh Karõ kute apýnh memã ãpênh djã jarênhja dja ĩ kêt. Dja kukwakam kabên jarênh djwýnh ĩ memã arênh kêt. Nhym me ĩ me bajtem kabên mar kêtja jarênh kêt. Nhym me kute apýnh mýjja mar djwýnh ĩ mar kêt. Nhym be, djãm me kum me abên kam kum me abê kêtã? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne. ⁹ Jakam gwaj mýjja kwýbit man Metĩndjwýnh kukwakam kabên kwýbit jarê. Gwaj baje kabên kunĩ mar kêt. ¹⁰ Nhym be, dja ĩ mýjja kunĩ kute amirĩt djã nhõ akati bõx gwaj arým prĩne mýjja kunĩ ma nhym me:xkumrêx. Nhym mýjja kãjbê mexja arým kêt ne.

¹¹ Amrêbê iprĩri ikabên kute me prĩre kabên pyrãk. Iprĩri ije mýjja mar kute me prĩre kute mýjja mar pyrãk. Ne ije amim mýjja'ã karõ kute me prĩre amim mýjja'ã karõ pyrãk. Ba kam arým ĩjabatãnh ne arým ĩprĩre prãm kêt. Ba arým ĩprĩre kam amijo ĩbaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metĩndjwýnh nhõ mýjja pumũnh mex kêt kute mrãmri ne ĩxe punukam me kute mýjja pumũnh mex kêt pyrãk. Dja gwaj ã omũho ane:n kam ĩ arým kuka kõnh omũnh mexkumrêx. Jakam gwaj baje mýjja kwýbit mar. Dja gwaj ã maro ane:n kam ĩ arým prĩne mar mexkumrêx. Dja gwaj maro kute mrãmri ne ta kute prĩne gwaj bamar pyrãk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metĩndjwýnh markumrêx rã'ã. Ne amiwýr kamnhĩxkumrêx rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrêxja ne kãjbê mex. Gwaj amiwýr kamnhĩxadjwý ne kãjbê mex. Nhym be, gwaj bamã me abêja ne mexo kute kunĩ jakrenh.

14

Aben kabên djwýnhkõt me kute abenmã arênh'ã memã karõ.

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam aje ar amã apýnh adjãpênh djãdjwý kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh Karõ kute 'ã ar amã karõja dja gar amã kĩnh. Ne kam ar adjãpênh djã'ã abê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhja dja gar amã kĩnhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwýnhkam aje me aben djwýnh kabênkõt memã arênh. Tãm dja ga amã kĩnhkumrêx.

² Nhym be, me'õ kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djãm gwaj bajõmã ne arê? Kati. Gwaj bajõ baje mar kêt. Metĩndjwýnhmã ne arê. Me'õ ta ne mýjja mar kêt jarê. ³ Nhym be, me'õ kute gwaj bakabênkõt Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amũ amikamênhõ tẽn arým Metĩndjwýnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karõn gwaj bajo kĩnh. ⁴ Nhym be, me'õ kute

me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amidjwÿnhmâbit arên kam ajbit arÿm amak mexo amû amikamê. Me'ôdjwÿ kute mar kêt. Nhy m be, me'ô kute me aben djwÿnh kabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunîmâ arê nhy m me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunî ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrire. Nhy m be, ren ar akunî me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhy m me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhja kâjbê mex. Nâr, godja me'ô ar amâ me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhy m me'ôdjwÿ me bakabênkam amû ar amâ me'ô kabên jarê gar arÿm kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arÿm ajamak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amâ me bajtem kabên mar kêtja jarê djâ ne ga ren ar amim aman akînh? Kati. Dja ba ar awÿr bôx ne me bakabênkôt ar amâ arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Metîndjwÿnh kute imâ mÿjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amâ arê gar arÿm amim aman arÿm akînh. Nâr ije mÿjja'ô bipdjur tûm mar dja ba me bakabênkôt ar amâ arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam ar amâ kabên jarê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt ar amâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarê gar kam arÿm amim aman arÿm akînh ne.

⁷ Nhy m be, aje memâ me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrâk. Nhy m kam me abenmâ kum,

—Je tô mÿj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute pÿjâbàrekam ngrer punu pyrâk. Nhy m kam me abenmâ kum,

—Je tô mÿj ngrer punu ja? ane. ⁸ Me krâkamngôn apÿnh prôt djâri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'â ô'i kakô djâ ne ren krâkamngôn me ngrer man kurê djwÿnhmê aben kutâ prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwÿ ga ren ar memâ akabên djwÿnh jarênh kêt djâ ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmâ akabên nhy m kute akabên mar kêt pyrâk. ¹⁰ Apÿnh me ba djâkam apÿnh me kabên krâptî. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunî mar. ¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmâ bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwÿ ne gar â aje aben kabên mar kêtka m â abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memâ akabên jarê. Metîndjwÿnh Karô kute ar amâ apÿnh ar adjâpênh djâ jarênh dja gar me bakabênkôt memâ akabên jarênh kôt apê nhy m me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne. Ar adjâpênh djâ ja'ô dja gar amâ kînhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwÿnhmâ amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imâ arê, ane. Dja ga â kum ane gê me bakabênkam ajte amâ arê. Ga kam arÿm amû me bakabênkam memâ arê nhy m me arÿm ama. Tâ m ne ja. ¹⁴ Metîndjwÿnhmâ gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarênh arÿm baje mÿj kabên

jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarên mã bakabên djwýnhkôt kum bakabên jarên arým amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwýnhkôt kum ngren arým amikabên ma. ¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtôtbít kum mex jarê mÿj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, "Mrãmri", anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêt kumrêx. ¹⁷ Mrãmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhy m be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amü amikamênh kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh ar akunî jakrenh mex ne. Kam ne ba Metündjwýnhmã amikîn jarê. ¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djãm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prãm? Kati. Nhy m be, me kabên djwýnh ije arênh prãm kumrêx. Ije memã Metündjwýnh kukràdjã jarênh nhy m me kute mar kadjy ije me kabên djwýnh jarênh prãm kumrêx. Ne ba ren me bakabên djwýnhkôt ikabên ngrêrebé 5bit jarên ren imã ikabênja kîn kumrêx. Nhy m be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krãptî: kubé 10.000 jarên ren kam imã ikabên ja kîn ngri:re ne.

²⁰ Akmere, àpnhîre ar, kwãrik wãnh ar aprîre kêt ne arîk amim akabên kajjo jarênh kêt. Dja gar ajabatàn h ne amim akabên kumrêx jarê. Dja gar me prîre ma. Prî:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katãt ar amijo aba. ²¹ Be, amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwýnh me bakukãmãre Mõjdjêmã 'ã karõ nhy m kukwakam memã 'ã karõ. Nãm te memã 'ã karõ nhy m me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'ã ne. Nhy m kam arým memã kabên ne memã kum,

"Me kabên mar kêt kôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memã ikabên jarê. Dja ba te memã arê nhy m me amim ikabên mar kêt rã'ã ne."

Nãm me amakkre kêt kam Bênjadjwÿr djwýnh ã me bakukãmãre'ã ane nhy m me arým 'ã pi'ók no'ók ne.

²² Kam, ba ar amã arê. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djãm me kute tu amim Metündjwýnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arênh. Nhy m be, mÿj xê kadjy ne me kute Metündjwýnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwýnhkôt kabên jarênh? Djãm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh. ²³ Kam, godja gar akunî aben pydjín akunî arým me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhy m me kute Metündjwýnh kabên mar prãmja ar akôt wadjã. Nãr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjã ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênh akumexkam mÿj dja me ar ajã abenmã arê? Bir, dja me abenmã abibãnh jarê.

²⁴ Nhy m be, dja gar akunî abikprõnh djãkam akabên djwýnhkôt Metündjwýnh kabên jarê. Aben totokmã arê. Nhy m kam me'õ kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjã. Nãr me'õ kute Metündjwýnh kabên mar prãmja ar akôt wadjã. Ne kam arým amijã akabên ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arým amiman arým amim,

—Mrãmri ne ba mekôt ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arým amim kator mex ne. ²⁵ Dja gar akunî akabên djwýnhkôt ã arênh ane nhy m arým prîne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhípêx ne kute amikam o

bipdjur djâri amikam kuma. Ne kam Metîndjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbê tÿm ne kum rax jarê. Ne kam arÿm ar ajâ me kunîmâ kum,

—Be, mrâmri Metîndjwÿnh mekmê amijo kajkepkumrêx, ane.

Me kabên'â atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apÿnh ar adjâpênh djâ'â ar amâ karô gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ akabên jarê. Me kute amim mar mexo amû amikamênhmâ dja gar memâ arê. Kwârîk wânh ar akabên kajgo jarênh kêt. Arÿm ar abikprônhkam ar aje memâ apÿnh anhô me ngrer jarênhmâ nâr memâ kukrâdjâ'ô jarênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Nâr ar aje me bajtem kabên mar kêt kam akabên jarênhmâ nâr Metîndjwÿnh kute ar amâ mÿjja 'ôo amirîtja ar aje memâ arênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Nâr, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwÿnhkôt memâ arênhmâ me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memâ arê. Kwârîk wânh ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷ Nhyam kam ar akam me'ô ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djâm ar krâptî kute arênhmâ? Kati. Gê ar amânhkrut nâr ar amânhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djâm me kute kabên jarênh'â atom* ne aben mar kêt mâ? Kati. Kwârîk wânh. Gê ar aben nHITEPâ pÿnh ne memâ arênhô tê. Nhyam kam gêdja me'ô me bakabên kôt amû memâ arênhkumrêx. ²⁸ Nâr kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhyam me'ô kute me bakabênkôt amû ar amâ arênh mar kêt. Kute mar kêt kam kwârîk wânh me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'ô kute me ijuk'â ar amâ arênh mar kêt kam gê me ja anhikrê. Ar aje aben pydjikam anhikrê. Gê me bixamarkam amimâbit me kabên mar kêt jarênh Metîndjwÿnhmâ bit arê.

²⁹ Nhyam kam me'ô ar kute Metîndjwÿnh kabên jarênhmâ. Djâm tu ar krâptî kute arênhmâ? Kati. Gê ar amânhkrut nâr kon ar amânhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nHITEPâ pÿnh ne arênhô tê gê kam ar bu'â me ja ar maro krî. Mrâmri Metîndjwÿnh kabên kôt ar kabên katâtkumrêx jabej ar maro krî.

³⁰ Gê ar aben nHITEPâ memâ kabên jarênhô tê. Nhyam kam wânh me'ô djwÿ nhÿ nhyam Metîndjwÿnh arÿm kum mÿjja 'ôo amirît nhyam kuma. Gê kumrêx kabên jarênhô ânja kum anhikrê. Nhyam kam me'ô ÿrja kajmâ djan pânih memâ kabên jarê. ³¹ Gêdja gar akunî aben nHITEPâ apÿnh ne Metîndjwÿnh kabên jarênhô tê gê me kunî arÿm amim ar akabên ma. Ar akabên man arÿm amim Jeju mar mexo amû amikamên arÿm kôt kînh.

³² Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apÿnh ne aben nHITEPâ memâ akabên jarê. ³³ Djâm ar aje akabên'â atom ne aje aben kabên mar kêt mâ? Djâm Metîndjwÿnh kute ar amâ ar akangaja jadjârmâ? Kati. Nâm kute memâ me umar mexbit jadjârmâ. Nâm â apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri umar mexo ane.

³⁴ Nhyam kam me niredjwÿ. Mÿj dja ga me abikprônh djâkam nê? Djâm me nire kute memâ arênhmâ? Kati. Dja me anhikrên me my kabên ma. Djâm apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djâri me nire kute kam memâ kabên 'ô jarênh? Kati. Kunîkôt me anhikrê. Ar akam me niredjwÿ, gê me me kudjwa anhikrên me my kabên ma. Me bakukâmâre kute Metîndjwÿnh kukrâdjâ'â pi'ôk no'ôkkôt ne me nire kute me abikprônh djâkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamâ. ³⁵ Ne me kute mÿjja'ô marmâ, djâm me aben

* 14:27 'â krâptî

pydji djâkam kute me kukjêrmâ? Kati. Gê me akrànmã aminhûrkwâkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'ô jarênhkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djâm ar ajô aje akabêno ijapanhmã? Djâm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwýnh kabên jarênhmo krax djwýnh? Djâm ar gajbit ne Metîndjwýnh kabên ar awýr bôx? Kati. ³⁷ Godja me'ô we,

—Ibê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh, ane. Nâr,

—Ije Metîndjwýnh Karô mar, ane. Gê tâmwã ikumrêx iman ijã ar amã,

—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamã kabên'ã pi'ók no'ók ja ne mrãmri Bênjadjwýr djwýnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja ã ar amã ane gwaj kam arým me'ôja markumrêx. ³⁸ Nâr, dja me'ô amakkre kêt prãm kwãrik wãnh me'ô kabênja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabên djwýnhkôt aje Metîndjwýnh kabên jarênhja amã kînh. Nhyim be, dja ar akam me'ô kute me bajtem kabên mar kêtjakam kabên'ô jarênh prãm jabej. Kwãrik wãnh kubê adjaptâr kêt. ⁴⁰ Ne kam ar akabên jarênh'ã atom kêt gê mex. Nhyim be, apýnh dja gar aben nHITEPã akabêno aku'ê. Ije Metîndjwýnh Karôkôt ar adjapênh'ã idjujarênh ino rer ne ja. Tãm ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tîn'ã ujarênh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ije amrêbê ar amã 'ã ujarênh ny jarênh gar arým tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tâm jarê. ² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytã. Tãm dja ba ajte kajê bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar týx rá'ã jabej arým ar apytã. Nâr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwýnh ne kute imã kabên mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhyim me kute 'ã pi'ók no'ók kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty. ⁴ Ty nhyim me arým adjã. Nhyim me kute ajte 'ã pi'ók no'ók kôt 'ã akatin akatin akati nhyim arým akubyn tîn ne. ⁵ Nãm akubyn tîn nhyim kam Pedru arým omû. Pedru nhidji 'ôdjwýbê ne Xepa. Nhyim kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omû.

⁶ Nhyim kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãpti kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwýnhdjwý arým omû. Me kute omûnhja krãpti ne akati jakam tîn ne ar ba rá'ã ne. Nhyim me kwýbit arým ty. ⁷ Nãm me omû nhyim kam ajte Xijagu omû. Nhyim kam Jeju kute ar anorja kunî omû. ⁸ Kam ne ba ba me tekren arým omû. Ije mrãmri ne me prîre nhô akati nhôkre djã kôt me aêrbê bixadjwýr pyrãk. Imã Jeju kurê:õ iba. Nhyim kam memã amijo amirîto ba nhyim me omûnhõ ba. Omûnhõ ba ba kam badjwý arým omû. Nãm ijaêrbê imã amijo amirît ba me totokbê arým omû.

⁹ Jeju kute ar anorja djwý ar rûnhõ kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhýr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênhõ ibakam ne me ren ijã anhýr ar ba kêt.

¹⁰ Nhyim be, kati. Metîndjwýnh tu kum ikapri kôt* Jeju arým ijano ba arým 'ã idjujarênh ar iba. Djâm kum ikapri kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjapênhõ

* **15:10** Djâm ba ne ba ijaxwe kêt nhyim pãnh kum ikapri Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêtãmã. Nhyim be, ta ne tu kum ikapri.

ar kunî jakrenh mex. Djâm ba ne ba apê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprîn ikadjwýnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arým kum apê. ¹¹ Nhyr ar wâdjwý kâj bê memâ 'â ujarênh ar ba. Badjwý ba kâj bê memâ 'â idjujarênh ar iba. Bar aktâ Kritu'â memâ ajarê gar kam arým tu amim markumrêx.

Medjwý tyk ne akubyn tîn.

Ruk 20.37

¹² Me arým kâj bê Kritu akubyn tîn'â ar amâ ajarê gar arým aje mar. Mýkam ne ga ate ar akwý ajte memâ kum,

—Kati. Me tyk akubyn tîn prâm kêtumrêx, anhýro aba? ¹³ Ne ren mrâmri me tyk akubyn tîn kêt nhyr Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. ¹⁴ Ne ren mrâmri akubyn tîn kêt ba ren ar kâj bê 'â ar amâ idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwý ren amim maro aba nhyr ren arým kajgo:kumrêx. ¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrâmri me tyk akubyn tîn kêt nhyr Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunîmâ Metîndjwýnh jarênh'â ijêxnho iban memâ,

—Metîndjwýnh arým akubyn Krituo tîn, anhýro iba. ¹⁷ Ne ren mrâmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhyr ren arým kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tûm râ'â ne.

¹⁸ Nhyr me kute Kritu mar arým tykdjwý ren akubyn tîn kêt ne ren mrâmri tu biknorkumrêx. ¹⁹ Gwaj ren batînri amim Kritu kamnhîx ne ren kam arým ty. Ne ren kam akubyn gwaj batîn kêt djâ ne gwaj ren kam bakînh? Kati. Gwaj ren kam bakaprîkumrêx. Ne ren bakaprîo katât me kunî jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyr be, kati. Mrâmri ne Metîndjwýnh akubyn Krituo tînkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunîdjwý dja me Kritu kôt akubyn tîn ne. ²¹ Pykakam me'ô djô'â ne me arým ty. Ne kam akubyn tîndjwý pykakam me'ôdjwý djô'â akubyn tîn. ²² Adâo kôt me ja kunî Adâo djô'â ty. Nhyr Kritu kôt me ja kunî ajte Kritu djô'â akubyn tîn.

²³ Djâm me kumrêx akubyn tîn? Kati. Kritu arým tyn kam kumrêx akubyn tîn ne wabi. Dja î akubyn bôx. Akubyn bôx kambit dja akubyn ô me jao tîn.

²⁴ Nhyr kam arým pykakam mýjja kunî aminhinomâ amimê. Kam dja Kritu arým Bâmmâ me kanga. Kute meo baja kunî arým Bâmmâ me kanga. Kute kum me kanga djwýnhram dja pykakam me bēnjadjwýr kunîo kajgo. Me 'itýx kunîo kajgo. Nhyr kam me arým meo ba kêt ne arým rerekre. Kam dja Kritu arým Bâmmâ ô me ja kunî kanga nhyr arým me kunîo ba. ²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metîndjwýnh kabēnkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arým kurê djwýnh kunîmâ rerek jadjâ. Ga, me kum bēnjadjwýr rûnh pymakam rerekren parbê rôrôkja pumû. Kurê djwýnh kunîdjwý dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwý. Mýj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arým akubyn gwaj bajo tîn. Gwaj kam batyk kêtumrêx. Gwaj bakurê djwýnhbê batykjadjwý dja kêtumrêx. Gwaj bakurê djwýnhho ino rer ne ja. ²⁷ Nâ, dja Kritu kurê djwýnh kunîmâ rerek jadjâ. Amrêbê ne me me bakukâmâremâ 'â ajarênh memâ kum,

“Arým ne me kunîmâ rerek jadjâ nhyr me kunî arým umaje parbê kum rôrôk ne”

ane. Amrêbê me ã Kritu'â ane. Me bakukâmâremâ ane. Kam dja Kritu arým me kunîmâ rerek jadjâ. Djâm kam Metîndjwýnh ta Kritumâ rerekre? Kati. Mýjja kunî, me kunî Metîndjwýnhmâ rerekren kam arým Kretimâ rerekre.

²⁸ Kute me kunîmâ rerek jadjâ nhyr me kute o bēnjadjwýr raxkam dja Kra ta arým Bâmmâ bēnjadjwýr rax jarê. Nhyr kam Bâm arým me kunîmâ rax'â pydji. Ta ne Kra kadjy mýjja kunîmâ rerek jadjâ.

²⁹ Ê, jadjwÿ. Me kute me tînri ngômã me angjênh kêt nhyim me arÿm tyk. Nhyim me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djâkam ngômã me tînja jangjênho ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tîn kêt nhyim ren me ngômã me angjênh kajjo. Nhyim be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tînkumrêx.

³⁰ Badjwÿ myt kunîkôt imã me kute ibîn pyma. ³¹ Akati kunîkôt imã me kute ibîn pymam mã kum idjâpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ã idjâpênho anhÿr kêt nhyim ren me kute ibîn prãm kêt. Ba ren kam imã ibîn pyma kêt. Ba ne ba Bênjadjwÿr djwÿnhbê Kritu Jeju'ã ajarê gar 'ÿr amijo akêx. Kam ikînhkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikînho anhÿr kêt. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³² Krîraxbê Epexu jakam me kute ibîn prãm. Ga, me kute rop djâkrêo kê nhyim kute me par prãmja pumû. Nã bãm memã Kritu'ã ajarê nhyim me arÿm imã àkrê:n ibîn prãm. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ba akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibi ba ren akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Nhyim be, kati. Dja me ibîn ba akubyn itînkumrêx. Nhyim be, amrêbê ne me arîk abenmã kum,

“Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batînri amijo kînhbit.

Gwaj banhô kwÿ krê:n bakôm rax ne bakînh kati”, anhÿro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batîn kêt ba ren mekôt ã ikabêno ane. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx. ³³ Kwârîk wãnh gê me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo ôbikwan kôt ar ban ï arÿm me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwârîk wãnh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arÿm me kôt ajaxwe. ³⁴ Wãkam me kwÿ kute Metîndjwÿnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarê.

Akubyn me tînkam mÿj dja me ïkam kute?

A Kô 5.1; Pîr 3.21

³⁵ Godja ar ajô ikukij ne imã,

—Arÿm gwaj batykkam mÿj dja gwaj akubyn batîn on? Mÿj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mÿjja 'y kreo amôrkam ne gar aje mÿjja 'y jangjênho kute me tyk jangjênh pyrâk. Gar ren aje 'y jadjâr kêt nhyim ren ingrôt ne abatânh kêt. Gwaj badjwÿ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt. ³⁷ Gar bãygogo 'y nâr atemã 'y 'ôdjwÿ kre nhyim kam ingrôt ne kam bàri abatânh ne. Djãm bàri jabatânh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djãm bàri jabatânh kute 'y pyrâk? Kati. Atemã. ³⁸ Apÿnh mÿjja djari ne Metîndjwÿnh kute 'y kadjy bàri nhîpêx. Kute amim 'ã karô kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bàri nhîpêx. Katêbàri 'y kadjy ne kute katêbàri bàri nhîpêx. Apÿnh mÿjja djari ne kute 'y kadjy bàri nhîpêx.

³⁹ Djãm axikôt ne mÿjja nhî? Kati. Apÿnh me banhîmê mry nhîmê àk nhîmê tep nhîmê. Apÿnh mÿjja nhî. ⁴⁰ Me apÿnh kâjkwakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwÿ pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djari ne me omûn kum kînh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep pumûn, bà pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djari ne me omûn kum kînh. Kâjkwakam mÿjjamê pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kînh djari. ⁴¹ Me kute myt pumûnhkam

kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwý pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apýnh kanhêtire djari ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwý. Me tyk jangjênhja myt tãmka punu. Nhy m be, akubyn me tînkam arým punu prãm kêtumrêx. ⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhy m be, akubyn me tînkam me arým kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhy m be, akubyn tînkam me arým 'itÿxkumrêx. ⁴⁴ Pykakam me î. Kàjkwakam atemã me î. Pykakam me ne me î jangij. Nhy m be, akubyn me tînkam ne me atemã î. Me kàjkwakam me îjao î.

Pykakam me î nhy m kàjkwakamdjwý atemã me î. ⁴⁵ Ika bënja kôt ne me amrêbê: memã kum,
 “Me banhingêt Adão kumrêx ne Metîndjwýnh ipêx ne akôn o tîn nhy m arým tîn ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhy m be, Adão kôt Adão 'ôdjwý ne kubê Jeju. Ne kute mÿjja kunîo tîno ba. ⁴⁶ Metîndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djãm kàjkwakam me ïo ne me î? Kati. Pykakam me î jao ne me î. ⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwýnh pykao kum î. Nhy m be, Jeju, Adão 'ôdjwýja ne kàjkwakam me ïo î. ⁴⁸ Adão nhîja kumrêxo pykabê me bakunî nhî. Kàjkwakam Adão 'ôdjwý nhîo ne kàjkwakam me ja kunî nhî. ⁴⁹ Nhy m be, arým gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjâbirkam mÿj dja gwaj banhîkam kute? Djãm Adão nhîo gwaj banhîmã? Kati. Dja gwaj atemã banhî kute kàjkwakam Jeju nhî pyràk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djãm me banhî, me bakamrô jao dja Metîndjwýnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhî ja rà'ã, Metîndjwýnh kute me bajo ba prãm kêt. Me banhî punu prãmka m. Nhy m be, kàjkwakam mÿjja punu prãm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mÿjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djãm gwaj bakunî dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhy m be, gwaj bakunîmã dja Metîndjwýnh atemã gwaj banhî nhipêx. ⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêt kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyràk. Dja me kunî, mÿjja kunî aminhinomã amimê nhy m kadjy mrân h djwýnh arým ô'i kakô. Nhy m kam Metîndjwýnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me î punu prãm kêt akubyn meo tîn ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemã gwaj banhî nhipêx.

⁵³ Gwaj banhî tûmja ne punu prãm nhy m be me î punu prãm kêt dja gwaj banhî ny. Jakam gwaj batyk prãm nhy m be dja gwaj î batyk prãm kêt ne batîn rà'ã: rà'ã ne. ⁵⁴ Dja gwaj banhî punu prãm kêt ne batyk prãm kêt ne Metîndjwýnh kôt batîn ne ar baba rà'ã: rà'ã ne. Nhy m kam me kute amrêbê: mÿjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,
 “Arým me tyk kêt. Arým akubyn meo tîn nhy m me arým tyk kêtumrêx. Ne tu tîn rà'ã: rà'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhy m me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. ⁵⁵ Nhy m kam me ajte memã kum,

“Ga, mÿjja kakrit kute me kamjÿr nhy m me arým tykja pumû.
 Dja Bênjadjwýr djwýnh me batykjao apêx kute mrâmri ne me kute mÿjja kakrit perey jakâr nhy m kute arým me kamjÿr kêt pyràk.
 Bênjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhy m kam nhÿnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arým me tyk kadjy kêtumrêx.”

Ga, me tÿx kute me pa 'amÿnh ne kute meo baja pumû. Nhyim me te kator ne te ta ar ba prâmje.

Me kunîdjwÿ ne me aben djô'ã tyn te tÿn ne ar ba rã'ã prâmje.

Nhyim be, Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn me tyko tÿn. Nhyim kam nhÿnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arÿm me tyk kêtikumrêx."

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyim me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim kam me aben djô'ã arê:n arê:ho môr tãmtã:. Me bakamingrãnyre dja gu me ajte arê:ho bamôr tãmtã: arÿm 'ÿr o bôx. Mrãmri me batyk kêtikumrêx'ÿr o babôxikumrêx.

⁵⁶ Mÿjja kakrit kute me kamjÿrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwÿ ne me tyn arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Ne kam mÿj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjã jarê nhyim me arÿm amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arÿm te axwe kêt prâmje. Te: axwe kêt prâmje ar ba:n arÿm axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djâkam akuno.

⁵⁷ Nhyim be, Metîndjwÿnh ne ukaprikumrêx ne arÿm Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu jano. Nhyim kam arÿm gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tÿn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batÿn. Akubyn batÿn ne ajte batyk kadjy kêtikumrêx, bajaxwe kadjy kêtikumrêx. ⁵⁸ Kam, akmere, ãpnhîre, dja gar arek Bênjadjwÿr djwÿnhkôt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxikumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Mÿjja 'òkôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjãpênh kumex rã'ã. Bênjadjwÿr djwÿnhkôt adjãpênhja kajgo kêtikumrêx.

16

Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'òk kaprîã kute memã karô ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metîndjwÿnh nhô me ja kadjy pi'òk kaprî'ã ije ar amã karômã. Dja gar Jeju nhô me jamã pi'òk kaprî jano. Ije krîraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arênh kôt dja gar memã pi'òk kaprî jano.

² Pi'òk kamrêk kunîkôt dja gar akunî me kadjy anhô pi'òk kaprî kwÿ jadjuw. Apÿnh ar anhô pi'òk kaprîja nhidji kôt dja gar me kadjy kwÿ jadjuw. Ar anhô pi'òk kaprî rax jabej ar anhô rax kwÿ tan me kadjy adjuw. Nãr ar anhô ngrire jabej ngrire kwÿ tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bôx nhyim arÿm o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjã'wÿr ar iba kêt.

³ Dja ba bôx gar amim amikam me'ô aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'òk no'òk ne arkum kungãn arÿm krîraxbê Djeruxarê'ÿr ar ano. Gê ar pi'òko tèn anhô pi'òk kaprîo tê. Ne Djeruxarê'ÿr o tèn o bôx ne memã kungã gê me omû. Ne kam arÿm ar mar katãt. ⁴ Nãr kon, gar me'ÿr ijanor prãm jabej ba dja ba me'ÿr aro tèn aro bôx. Dja gar ã pi'òk kaprîo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awÿr itêm'ã ajarê. Wãm ar awÿr gédja ba ã itên ar apumû. Gédja ba pykabê Mateni kumrêxkam tèn kam ajte amû ar awÿr tèn bôx. ⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amû itêm kadjy ikôt o kangôn ijano. Ba kam o ajte amû itêm kadjy 'itÿx ne. ⁷ Djãm jakam dja ba ar awÿr tèn bôx? Kati. Ne ba ren jakam ar awÿr tèn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amû tê. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metîndjwÿnh kute amim ijã karô kôt ikabênikumrêx jabej dja ba arÿm ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhyim be, krîraxbê Epexujakam ne ba idjãpênh mexikumrêx. Me kum idjujarênh kÿnh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djã'ã 'yr ne memã, "Ajrã amrê wadjã", anhÿr pyrãk ne me kum idjujarênh kÿnh. Ba

memã Kritu'ã ajarë nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwÿ krãptïdjwÿ kute ikapêrkâr ne ibê àptâr prãm kumrëx. Gêdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprõnh djã nhõ akatibê Pëxiko ijã apêx ba kam arÿm wãm itëmmã.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bõx jabej dja gar kam kum akabën mexbit jarë. Abenmã ikabën ja jarë gê ar akam bõx gar amã abê. Ne kam kum akabën mexo akabën gê umar mex. Mÿkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bënjadwÿr djwÿnhmã àpênh ba. Kam dja gar ã kum ane.

¹¹ Kwãrïk wãnh ar ajõ amã kurê kêt. Ne amrê ajte tëm kadjy dja gar kõt o kangõ gê tÿx ne umar mex ne amrê tẽ. Nã bãm amiwÿr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikõt mörjadwÿr ne ba amiwÿr arkam amak ar o iba.

¹² Apõrdwÿr ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awÿr tëmmã kum ikabën mex jarë nhym mã imã,

—Kati. Jakam me'ÿr itëm prãm kêt, ane. Ta dja 'õkam arÿm ar awÿr tẽ.

¹³ Ar ajaxwebê amijã ano tÿx. Kritukõt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxo aba. Me kum Metïndwÿnh kïnh kêtja dja gar amã me uma kêt ne atÿx. ¹⁴ Amã me abêbit. Amrãnh kunïkõt amã me kunï jabê.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrêbê Metïndwÿnh'ÿr amijo akêx. Pykabê Akajakam ar kumrëx 'ÿr amijo akêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kõt o kangõnh ar o ba. Arkum me kõt o kangõnh kïnhkumrëx. ¹⁶ Dja gar ar kabën ma. Ne me kute ar kudjwa Metïndwÿnhmã àpênh tÿx ar o bajadjwÿ kabën ma. ¹⁷ Exepamê Potunamê Akaku ar arÿm amrê iwÿr bõx ba arÿm ikïnhkumrëx. Gar amrê iwÿr abõx kêt ne ikõt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arÿm iwÿr bõx ne ikõt o kangõ. ¹⁸ Ba kam arÿm ikïnhkumrëx ne. Wãkam ar gadjwÿ amybÿm dja gar arÿm aman idjõ'ã akïnhkumrëx. Dja ar wãm tën bõx gar ar aman abenmã ar mex jarë.

Kute apÿnh õbikwa djãri kum amikabën mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri ne me ar amã kabën mex jarë. Ba me kuman arÿm pi'õk jakam wãm ar amã arê. Akwiremê Prixira ar amã kabën mex jarë. Arkum ar ajabê ne ar amã amijarê. Ar ùrkwãkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwÿr ne me ar amã kabën mex jarë. Ba me kuman arÿm pi'õk jakam wãm ar amã arê. ²⁰ Jakam gwaj bakamy kunï ar amã kabën mex jarë ba kuman arÿm wãm ar amã arê. Dja gar abenwÿr abõxkam abeno arõrõk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar amã ikabën mex ja'ã pi'õk no'õk ne.

²² Godja ar akam me'õ kum Bënjadwÿr djwÿnh jabê kêt jabej Metïndwÿnh dja o ajkê nhym arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Gêdja Bënjadwÿr djwÿnh bõxkumrëx. ²³ Gê Bënjadwÿrbê Jeju tu kum ar akapri.*

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrëx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kõt imã ar akunï jabêkumrëx. Tãm ne ja.

* **16:23** Djãm ar ga ne gar adjukapri nhym pãnh arÿm kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akapri kumrëx.

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japrÿn 'ã abenmã kum,

—Kati, Metîndjwÿnh kute Paur janor kêt. Ta ne arîk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprî rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metîndjwÿnh tu amim idjarkumrêx ne apÿnh pyka kunîkôt me ja'ÿr ijano, ane. Ne kam prîne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunîkôt memã arê. Be, Metîndjwÿnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tÿx ne nêje mÿjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mÿjja punu ngã nhym be Metîndjwÿnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mÿjja punuo bingrãnho ba. Nãm ã Metîndjwÿnh umao kute nêje mÿjja punuo bingrãnho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apÿnh mÿjja'ã karô.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Metîndjwÿnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ximoxidjwÿ ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krîraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunîkôtdjwÿ Metîndjwÿnh kute ar ajo ô me ja ba ar amã ikabên. ² Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

*Apÿnh me kaprî djari nhym Metîndjwÿnh akubyn meo kînh.
Kôr 1.11; A Tex 2.16*

³ Metîndjwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mÿkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwÿnh ne ukaprîkumrêx. Ga, me kaprî nhym Metîndjwÿnh kute me kunîmã kînh jangjênhja pumû. ⁴ Ar ba ne bar apÿnh ar ikaprî djari kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apÿnh ikaprî ja ma nhym Metîndjwÿnh arÿm kunîkôt akubyn ar ijo kînh. Mÿj kadjy ne ã ar ijo kînh ane? Bir, dja me'ôdjwÿ kaprî jabej bar amikudjwa akubyn o kînh nhym arÿm ar ikudjwa kînh. Metîndjwÿnh ta kute ar ijo kînh o dja bar ajte me'ôo kînh. Ja kadjy ne ã ar ijo kînh ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arÿm itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênhkôt itokry ma nhym Kritu arÿm mã ar ijo kînh bar ikînhkumrêx. ⁶ Mÿj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arÿm amim Metîndjwÿnh ma nhym arÿm ar apytã. Gar kam akubyn akînh. Te atokryn akubyn akînh ne. Nâr, godja bar akubyn ikînh jabej. Mÿj kadjy dja bar akubyn ikînh? Bir, ar gadjwÿ dja gar kam akubyn akînh ne arÿm atokrykam atÿx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arÿm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atÿx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikînh. ⁷ Itokryn mã: ikînh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kînh ane. Bar amim anen kam tu amim ar akînh kamnhîxkumrêx.

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhîre ar, bar ar amã pykabê Adjijkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arÿm amikukãm itykbitkam ama. ⁹ Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibî. Dja me ibî, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrônho ba, bar arÿm amikanàrrãm ar iba kêt ne arÿm tu amim Metîndjwÿnhbit kamnhîxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tîn djwÿnh dja bar tu amim kamnhîx tÿxkumrêx. ¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytâr. Ar ityk pumatijabê ar ipytâr ne kute kubê ar ipytâr rã'ã. Ba tu amim kamnhîxkumrêx ne amim,

—Mrãmri dja kubê ar ipytâr rã'ã ne, ane. ¹¹ Ar gadjwÿ dja gar ar ikôt o kangôn Metîndjwÿnhmã ar ijo a'wÿ. O dja gar ar ikôt o kangô. Ar ikadjy Metîndjwÿnh 'wÿr ar o aban o ar ikôt o kangô. Nhy m kam arÿm ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprîn ar ipytâr. Gar kam akînho akumex ne ar ikôt Metîndjwÿnhmã amikîn jarê.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarênh.

¹² Wãkam me kwÿ ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxnhîkumrêx”, ane. Djãm mrãmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tèn amrêbê ar akam ar ibaja'ÿr amijo bôx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhy m bê ne ba mekam ijêxnhî ar iba. Kati. Ba ne ba Metîndjwÿnh mexo imex ne mekam ar iba. Metîndjwÿnh kôt ijêxnhî kêtumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metîndjwÿnh kîn kêtja ba memã ijêx kêt. Nâr, me kute amim Jeju marmã ijêx kêtumrêx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arÿm amikôt ar amã amijarê. Djãm me kute amidjwÿnhbito kînha we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhy m be, Metîndjwÿnh ta ne tu kum ikaprî ba arÿm ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarênh amikam ikîn kumrêx. Amikam ikaprîre kêt.

¹³ Ije ar amã pi'ók no'ók kam ikabên jarênhdjwÿ. Djãm ikabên krãptî? Kati. Ba ikabên pÿnh ne arênh 'ã pi'ók no'ók gar arÿm omûn ama. Ba kam ar ajã amim,

—Dja me ï imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne. ¹⁴ Be, kraxje me kute prîne imar mex kêt rã'ã. Godja me ï imar pydji. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Dja gar ï iman ikam akîn kumrêx kute mrãmri ne ije ar akam ikîn pyrãk. Dja Bênjadjwÿr djwÿnh akubyn bôx ba ar akam ikîn kumrêx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ã ar amaro anhÿrkam ne ba bit tẽmbê ar awÿr itẽm ne ibôx ne ije ar amã arênh gar aje amim Jeju mar mexo amû amikamênhmã. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibôx ne ije ajte ar amã arênh gar ajte o amû amikamênhmã. ¹⁶ Ba ar ajã amim,

—Dja ba me kumrêx 'ÿr bôx. Krîraxbê Kôritukam me'ÿr bôx ne mekam ar iban amû pykabê Mateni'ÿr tẽ. Ne kam Mateni kurûm akubyn tèn ajte mekam bôx. Nhy m kam ajte amû pykabê Djudêja'ÿr itẽm kadjy godja me ikôt o kangô ba arÿm 'itÿx ne tẽ. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Nhy m be, kati. Ar akam ibôx kêt. ¹⁷ Djã nã bãm bit ar akam ibôxmã ne arîk ikabên dji? Kati. Djã nã bãm me kum Metîndjwÿnh kîn kêtja kudjwa ikabên amãnhkrut ne ar amã,

—Nã. Dja ba ar awÿr bôx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ÿr ibôx kêt, ane? Kati. Ikabên amãnhkrut kêt.

¹⁸ Metîndjwÿnh kute kabên pÿnh ne arênh ba ije kudjwa ikabên pÿnh ne arênh. ¹⁹ Bamê Xibanumê Ximoximê ne bar kãj bê ar amã,

—Metīndjwýnh Krabê Jeju Kritu dja gar tu amim markumrêx nhyr arým ar apytã, ane. Djã ne bar atekam ajte ar amã, “Kati. Dja ar apytãr kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrêx nhyr mrãmri arým ar apytãrkumrêx.

²⁰ Metīndjwýnh ne gwaj bamã,

—Dja ba ĩ ar amã apýnh mýjja mex ngã. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ĩ ar amã kungã. Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Mýjja kumex dja ba ar amã kungã. Nãm ĩ gwaj bamã anen kam kabēn pýnh ne arē. Kabēn pýnh ne arē gwaj arým mar pýnh ne abenmã kum,

—Mrãmri ne arēnhkumrêx, ane. Gwaj ã abenmã ane nhyr Metīndjwýnh arým gwaj bakam kĩnhkumrêx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamã týx jangjēnh. Ar bamē ar gamē kute gwaj bamã týx jangjēnh gwaj tu amim mar týxkumrêx ne 'ã badjukanga kêtumrêx. Nãm gwaj bamã Karō jano nhyr arým ar gwaj bajo ba. ²² Ga, me kute mýjja 'ã aminhidji nhōr nhyr arým amirĩtkumrêxja pumũ. Gwaj badjwý arým ne gwaj bamã Karō jano nhyr arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amikam Karō man amim,

—Mrãmri ne Metīndjwýnh arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imã Karō janor nhyr kute ijo bakumrêxja pumũ, ane.

Gwaj amim anen arým kuma. Arým Metīndjwýnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karō kute gwaj bajo bakôt ne gwaj kuma. Ga, me kute memã mýjja rũnh nhōrmãn kute kukãm memã kryre nhōrja pumũ. Nhyr me amim kryre jamýn arým amiwýr rũnh kamnhĩxkumrêx. Gwaj badjwý Metīndjwýnh arým gwaj bamã Karō jano nhyr arým gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amim,

—Ga, Metīndjwýnh arým kute imã Karō janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kãjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arým baje mrãmri ja markumrêx. Mrãmri kãjkwakam Metīndjwýnhkôt batĩn rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amiwýr kamnhĩxkumrêx.

²³ Amrēbē ne ba pi'òkkam ar amã me'õ jaxwe jarē. Me'õ jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrã nhyr arek ar akam axweo ba rã'ã. Ba ren on ar awýr bõx ne ren arým 'ã ar amã ikabēn ne ren ar amã kaprĩ jadjã. Ije ar amã akaprĩ jadjã karō ne ba on ajte Kōritukam ar awýr ibõx kêt. Mrãmri ne ba ar amã amijarēnhkumrêx. Metīndjwýnh ne kute imar. Nok ba ren ar amã ijēx nhyr ren ajmã ijōn. Mrãmri ne ba ar amã amikôt amijarēnhkumrêx.

²⁴ Ar aje amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju marmã ne bar ar awýr ibõxmã. Djãm ar ije ar akam amijo ibēnjadjwýr ne ibamã? Kati. Ar ba ne bar ije ar amã kãjmã akĩnh kamēnhmã. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrêxmã. Tãm dja ar ajaxwebē ar amã týx jadjã gar mã kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt.

2

¹ Ar akaprĩ karō ne ba amim,

—On me'ýr itēm prãm kêt. Nok ba ren me'ýr bõx ne ren memã kaprĩ jadjãr mex ne, ane. ² Nã bãm ren ar amã kaprĩ jadjãr mex nhyr mýj me'õja ren ijo kĩnh? Gar ren akaprĩkam te aje ijo kĩnhmã.

³ Kam ne ba amrēbē amikukãm ar amã pi'òk no'òkkam ikabēn jarē. Ar aje ikutēp abeno mexmã ne ba ar amã arē. Ba ar awýr itēm ne ibõx ne ije ar apumũnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amã arē. Ar aje ijo kĩnhmã ne ba bit tēmbē ar awýr itēm ne ar awýr ibõxmã nhyr ren ate ar akwý imã idjumar punu jadjã. Ar akwýkam idjumar punu karō ne ba amrēbē amikukãm ar amã

pi'òk no'òk ne. Nā bām ar amexkam amakbê amim ar akunī kamnhīx ne. Ba ar awýr bôx gar iro'ā akīnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhīxkumrêx ne. ⁴Nā bām ar akam idjumar punu rax ne ikadjwýnhbê itokry kumex man mu:w. Djām ije ar amā ar akaprī jadjār kadjy ne ba ar amā pi'òk no'òk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imā ar ajabê:é. Ar aje imar kadjy ne ba ā amrêbê amikukām ar amā pi'òkkam ane.

*Me kute me'õ axwe maro biknor'ā kute memā karõ.
Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32*

⁵Ije amrêbê pi'òkkam ar amā me'õ jaxwe: jarēnhja djām bajbit ne imā ikaprī jadjā? Kati. Ar gadjwý ne ar akunīmā kaprī jadjā. Ba ar amā iprēren ar amā me'õ jaxwe jarē. ⁶Aje, kwārīk wānh ajte ijukri me'õjamā kaprī jadjār kêt. Mrāmri amrêbê me'õja axwen kam arým kaprīre. Ar akrāptī arým axwe pānh kum kaprī jadjā. Jao dja gar krāta. Kwārīk wānh ajte kum kaprī jadjār kêt.

⁷Jakam dja gar on me'õja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kīnh gê akubyn týx ne. Gar ren kum kaprī jadjār rā'ā nhyim ren kaprībê te amijo anen arým rerek mex ne. ⁸Dja gar ajte kum,

—Mrāmri ar imā ajabêkumrêx, ane. Dja gar kum ane gê on kaprī kêt.

⁹Be, ije amrêbê ar amā ikabēn'ā pi'òk no'òkja ije ar amar kadjy ne ba 'ā pi'òk no'òk. Ije 'ā pi'òk no'òk kadjy ba amikabēn man amim,

—Ba arkum ikabēn mex jarē gê ar iman goja ikabēn kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabēn kunī mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amā pi'òk no'òk.

¹⁰Godja gar me'õ axwe'õo abiknor jabej ba badjwý arým axweo aknon mar kêt ne. Mrāmri me'õja axwekumrêx jabej ba arým axweo akno, ar adjumar mex kadjy arým o akno. Kritu kukwakam ba arým axweo aknon arým mar kêt ne. ¹¹Djām ije axwe mar rā'ā? Kati. Arým ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rā'ā nhyim ren Xatanaj arým gwaj banoo akno. Nām me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prīne mar.

¹²Be, ba amrêbê krīraxbê Krôwadjj'ýr tēn 'ýr bôx. Ije kàj bê memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy ba Krôwadjj'ýr tēn 'ýr bôx. Ne kam memā Kritu jarē nhyim kam me kum kīnh ne ma:ro kumex. Nām me kute mrāmri ne me kute memā kikre'ā ijê djā'ā rēnh ne memā, “Ajrá amrê wadjā”, anhýr pyrāk.

¹³Nām me ā kum Kritu'ā ujarēnh ny kīnho ane. Me te kum kīnh ba idjumar punu rā'ā ne. Nā bām kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memā, “Ba on”, anen arým amū pykabê Mateni'ýr Xitu jabej tē.

*Me kudjý djào me kurwýk mōrja Paur kute amijā akre.
Ep 5.2; Pír 4.18*

¹⁴Bar te idjumar punun mā Metīndjwýnhmā ar amikīnh jarē. Mýkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mā Kritu kôt ar amijo iban mā ikīnh. Ikīnh kute mrāmri ne me kute me kurê djwýnh'ýr meo ban kute 'ā aprām akubyn òbikwa tēpo ban kurwýko pôx ne kīnhja pyrāk. Nām ā Kritu kôt amijo ibakam ikīnho ane.

Ga, me krākamngōnh krāptī: akubyn kurê djwýnh kurūm ban kurwýko pôx nhyim me kute kukām prykôt pidjōrā rēnh ne kute kudjý djā kudjý týx bōr nhyim kudjýja pumū. Nhyim kam ardjānh me kunīkôt prōt ne kute me kunīo bikamýr ja pumū. Ar badjwý ne bar pyka kunīkôt Kritu'ā memā idjujarēnh iba nhyim me arým pyka kunīkôt 'ā idjujarēnh ma. Kritu ta kute kudjý djā mextire pyrāk bar me kunīmā 'ā ajarē.

15 Nā bām ar ā anen kam arým Metīndjwýnho kīnh. Kute mrāmri ne me kute kum kudjý djā mextire bōr nhym ardjành 'ýr àbir nhym kute bārn kīnhja pyrāk. Nā bām ar ā kum anen kam arým me jamādjwý ā ane. Metīndjwýnh kute amim me utārjamē kute me kangajamē amē me jamā ne bar ije mýjja kudjý mextire pyrāk ne memā Kritu'ā idjujarēnh iba.

16 Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ā ar idjujarēnhja kīnh kēt. Ar ije mýjja kudjý mextire ja pyrāk me kum kīnh kēt. Metīndjwýnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djākam biknor ja kadjy ne me kum kīnh kēt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ā ar idjujarēnhja kīnh. Ar ije mýjja kudjý mextire ja pyrāk me kum kīnh. Metīndjwýnh kōt me tīn ne ar ba kadjy ne me kum kīnh. Be, mýj me'ō ta ne àpēnh djā ja kadjy týx? Kritu'ā ujarēnh kadjy týx. Djām ar ba? Arkati. Nhym be, Metīndjwýnh ne ar ijo ban ar imā týx jangij bar me kunīmā 'ā idjujarēnh ar iba. 17 Nhym kam me krāptī kute arīk Metīndjwýnh kupa'ā kabēnh jarēnh punu. Djā ne bar me kudjwa ā arēnh ane? Kati. Ar ba ne bar amijāno djan Metīndjwýnh kukwakam katāt arēnhkumrēx. Metīndjwýnh ta ne ar ipumūnho nhý. Ar ije kupa'ā arēnh nhym kute ar imā o pānh karō ne bar ā katāt arēnh ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katāt arēnhkumrēx ne.

3

Paur ta kute amimex'ā amijarēnh kēt.

1 Djām mrāmri ne ba ije aje ar amā amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kēt. Djā ne bar me kwý kudjwa memā, nār kon ar amā,

—Memā ar imex'ā pi'ōk no'ōk ne ar imā angā bar memā o tēn o bōx. O bōx gē me arēn arým ar imex man kum ar ikīnh, ane? Ne kam ar amā pi'ōko tēn o bōx gar arēn kōt arým ar imex man ar amā ar ikīnh? Kati. Ar ba ne bar imā imex'ā pi'ōk no'ōk prām kēt. Me kwý ne me mrāmri kum amimex'ā pi'ōk no'ōk prām kumrēx. Nhym be, ar ba ne bar imā prām kēt.

2 Mýkam ne ar bajbit ar imā amimex'ā pi'ōk no'ōk prām kēt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarē gar ar idjō'ā 'ýr amijo akēx. 'Ýr amijo akēx nhym arým ar ajo mex ne. Ar idjō'ā ne gar amex. Nhym kam me kunī kute ar idjō'ā ar amex pumūnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwý ar imex mar. Me kute ar apumūnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ā pi'ōk no'ōk pumūnh pyrāk. Tām ne bar kuman ar amā,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk, ane. Ar badjwý ar ije ar amex pumūnh ne ije ar amar ne arým imā ar ajabē:ē. Me kunī ne me kute ar amar.

3 Kritu ta ne ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Nām ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx. Nhym kam arým ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Ga, Metīndjwýnh Karō tīn ne ar baja ne kute ar amā ajamak bōnh gar adjumar djā nyja pumū. Kritu ne Karōo ar amā ajamak bō. Ga, me bakukāmāre kute mýjja týxo kēnpō'ā no'ōkja pumū. Djām ā Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx ne arým adjumar djā ny.

4 Ar ba ne bar ar amā arē nhym Kritu arým ar ajo mex. Tām ne bar ije markumrēx nhym mrāmri Metīndjwýnhdjwý kute ar imar. 5 Djām kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhýro iba? Kati. Metīndjwýnh ta ne ar imā 'ā karō bar arým ar amā Kritu'ā ajarē nhym kam ta arým ar amā ajamak bō.

Metīndjwŷnh kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji.

⁶ Ta ne me kadjy ar imā ijamak mex jadjā bar memā arēnho iba. Metīndjwŷnh ne kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji bar arŷm kuman memā arēnho iba. Djā nā bām Mōjdjē kudjwa memā kabēn'ā kēnpoti no'ók tūmja jarēnho iba? Kati. Metīndjwŷnh Karō ne bar memā arēnho iba. Mŷkam ne bar memā kabēn tūm jarēnh kēt? Bir, ba ren ar memā tūm jarē nhyr ren me te: kute katāt kōt amijo ba prāmje ne ren ta amikōt axwe rā'ā ne. Ne kam ren arŷm pānh me biknor tokry djākam akuno. Nhyr be, kati. Bar memā Metīndjwŷnh Karō jarē nhyr me arŷm maro ba nhyr ta arŷm katāt meo ba. Nhyr kam me arŷm Karōkōt tūn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁷ Me memā kēnpotikam kabēn jarēnho ba nhyr me arŷm mar kajgon ta amikōt axwe rā'ā. Ne kam pānh arŷm akuno. Metīndjwŷnh mŷjja tŷxo kēnpoti tŷx no'ók ne. Nhyr kam Metīndjwŷnh mexo umakōt Mōjdjē nokre jadjēnh ne arŷm kēnpoti mŷn memā o bōx. Ne kam memā Metīndjwŷnh kabēn jarēnho dja nhyr kabēn me: xkumrēx nhyr me maro dja. Maro djan te kute nokre 'āno ām ne omūnhmā. Metīndjwŷnh mexo uma djō'ā ne Mōjdjē nokre jadjēnh nhyr me te kute omūnhmā. Nhyr kam adjēnh apēx tē:n arŷm tu apēxkumrēx. Nhyr Metīndjwŷnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūmjadjwŷ. Djām me kute kabēn tūm kōt katāt amijo bamā? Kati. Me ta te: katāt mān axwe rā'ā ne.

⁸ Nhyr be, Metīndjwŷnh Karō ne gwaj bamā kabēn ny jarē. Kute gwaj bamā arēnh ja ne mexo kute Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne. ⁹ Djām Metīndjwŷnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūm punu? Kati. Mexkumrēx. Nhyr be, nām me te memā Mōjdjē kabēn tūm jarē nhyr me axwe rā'ā ne. Me ta amikōt axwe rā'ā ne. Axwe rā'ān kam pānh arŷm me biknor tokry djākam akuno. Nhyr be, gwaj Karō kabēn ma nhyr arŷm gwaj bamā tŷx jadjā gwaj arŷm katāt kōt ar amijo baba. Kam ne Metīndjwŷnh Karō kabēn nyja arŷm mexo Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabēn nyja kute tūmja jakrenh mex nhyr tūmja me arŷm kute kum kīnh kēt pyrāk. ¹¹ Tūmja me kute 'ā ukangan mar kētmā. Nhyr be, pānh kabēn nyja dja me mar rā'ā ne kōt amijo ba rā'ā ne. Kam nyja ne mexo kute tūmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karō kabēn ny mar rā'ān tu amiwŷr kute mŷjja jarēnhja kamnhīxkumrēx ne irāri memā kabēn ny jarēnho amirītkumrēx. Nhyr be, Mōjdjē ta ne kubēkào aminokre'ā pro. Metīndjwŷnh mexo uma djō'ā nokre jadjēnh ne kam mebē idjaer kute omūnh kēt kadjy aminokre'ā pro. Nhyr kam adjēnh arŷm apēx. ¹⁴⁻¹⁶ Me abendjō'ā Metīndjwŷnh kabēn tūm jarē:. Ne akati jakam kute arēnh rā'ā ne.

Nhyr be, me kam amakkre kēt tē:n amakkre kēt rā'ā. Akati jakam me amakkre kēt rā'ā. Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā prokam baje mŷjja ngrirebit pumūnhja pumū. Mebē idjaerdjwŷ ne me kute Metīndjwŷnh mar ngrire. Nhyr be, me kwŷ arŷm Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Kōt ar amijo ban arŷm mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā pro kētkam baje mŷjja pumūnh rūnhja pumū. Mebē idjaer kwŷdjwŷ ne me Metīndjwŷnh mar rūnh. Nām me Bēnjadjwŷr djwŷnh'ŷr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Ne kam arŷm Metīndjwŷnh mar rūnh ne. Nhyr be, me kute Bēnjadjwŷr djwŷnhkōt amijo ba kētja ne me kute Metīndjwŷnh mar kryre. Me amakkre kētkam.

¹⁷ Be, Bēnjadjwŷr djwŷnhjabē ne Metīndjwŷnh Karō. Bēnjadjwŷr djwŷnh Karō arŷm gwaj bamē amijo kajkep. Djā ne gwaj kam arek amim,

—Ba katāt Mōjdjê kabēn man kôt ar amijo iban arým Metīndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýro baba? Kati. Gwaj baje amim anhýr kêt. Metīndjwýnh ta ne gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pro kêt kam kute mýjja pumũnh rũnhja pumũ. Gwaj badjwý baje Bēnjadjwýr djwýnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mýjja kumex pumũnh mexja pumũ. Gwaj badjwý ã Metīndjwýnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arým kôt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrãk kôt ar amijo baba. Kôt ar amijo baba: nhym arým amikôt gwaj bajo mexo tē. Gwaj kam arým bamexo amũ amikamēn arým ta mexo bamex ne. Mýj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bēnjadjwýr djwýnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

4

Paar kute memã Kritu'ã ujarēnh'ã amijarēnh.

A Kô 1.12; Tex k 2.1

¹ Metīndjwýnh kum ar ikaprĩkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

—Dja ga memã Bēnjadjwýr djwýnhbê Kritu'ã ujarēnh nyja jarēnhõ aba, ane. Kam ne bar arým memã arēnhõ iba. Djã ne bar memã arēnh'ã idjukanga? Kati. Bar memã arēnh'ã idjukanga kêt kumrēx ne memã arēnh ar o iba.

² Djã ne bar memã arēn ate mebê amipdjun mebê mýjja kupēnhõ iba? Kati. Amrêbê: ne ba mebê amipdjun mebê mýjja kupēnhja kanga. Djã ne bar ari memã ijêx ne me noo ibiknoro iba? Nãr ijêxnhĩn ari me noo ibiknor ne Metīndjwýnh kabēn kupa'ã memã mýjja kwý jarēnhõ iba? Arkati. Ar ba ne bar katāt memã arēnhõ iba. Ar ije memã Kritu kabēn jarēnhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kôt ne bar katāt ar amijo iba. Metīndjwýnh ta ne kute ar ipumũnh. Bar katāt ar amijo iban kam katāt memã arē nhym me arým amim,

—Nã. Nãm ar katāt me bamã arēnhkumrēx. Ga, katāt ar kute amijo baja pumũ. Ar mexkumrēx. Dja ba amim ar kabēn ma, ane. Dja me kunĩ ar ipumũn kwý arým ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhõ iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarēnhja bipdjurkumrēx? Kon. Mrãmri, me kwý biknor prãmjabê bipdjurkumrēx. Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pron mýjja pumũnh kêtja pumũ. Mýjja mebê bipdjur. Me biknor prãmdjwý mebê ikabēn bipdjurkumrēx.

⁴ Kretimē Metīndjwýnh ar. Djãm ja ne uma rax nhym ikjê uma ngrire? Kati. Ar umaõ kute aben pyrãk. Me kum amē ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarēnh ny jarē. Ujarēnh ny kute mrãmri ne memã irã djã pyrãk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrãmri ne me kute irãkam mýjja kunĩ pumũnh mex pyrãk. Nhym be, nã bãm ar me biknor prãmmã ujarēnh ny jarē nhym mebê bipdjur nhym me kute amim mar kêtê. Me kute mrãmri ne me no rã kute mýjja pumũnh kêt pyrãk, ne te: kute marmã. Me kum Metīndjwýnhkumrēx kĩnh kêtja nhõ metīndjwýnh, Xatanaj ne arým memã amakke kêt jadjã nhym me arým ajbit maro ba. Nhym kam arým mebê Kritu'ã ujarēnh nyja pytãro ba. Kam ne Kritu'ã ujarēnh nyja mebê bipdjurkumrēx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrēx bar kam arým ar apytã, anhýro iba? Kati. Bar kãj bê memã kum,

—Jeju Kritubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh. Tãm dja gar tu amim markumrêx nhym arÿm ar apytã, anhÿro iba. ã Jejumã ar idjãpênh kute anhÿrkam ne bar ar amã idjãpênh ar iba.

⁶ Be, adjãkamã Metĩndjwÿnh ta kabên ne, “Akamãt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamãt kurwÿ”, ane. Ga, a'u kute mÿjja kunĩ kurwÿkam mÿjja kunĩ arÿm memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwÿnhdjwÿ ne arÿm gwaj bamã bajamak bõ gwaj arÿm Kritu mar mex ne. Metĩndjwÿnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arÿm kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrêx gwaj arÿm ã ujarênh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arÿm Metĩndjwÿnh mar. Metĩndjwÿnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngõnh pyrãk nhym Metĩndjwÿnh mekam ÿr.

A Kõ 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwÿnh nhÿ. Metĩndjwÿnhbê kumkati nhÿ. Mÿj kadjy ne gwaj bakam nhÿ? Bir, Metĩndjwÿnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arÿm ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arÿm Metĩndjwÿnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhÿ.

⁸ Ar ije ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Me arĩk ar ibu'ã ar ijã kabên punu krãptĩ. Me ã kabên pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpênh'ã idjukanga? Kati. Bar ã idjukanga kêt ne kum idjãpênh rã'ã. Ne mã amim,

—Mÿj godja bar amijon? Mÿj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwÿnh kamnhÿx kêt got? Bar tu amim kamnhÿxkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênhõ ba. Djãm kam Metĩndjwÿnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhym me arÿm pyka'ã ar imê bar nõ. Djãm kam bar arÿm ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn pyma. Kute mrãmri ne amrêbê Jeju akati kunĩkõt me kute bĩn pyma pyrãk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn pyma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn pyma nhym Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhym me arÿm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utãr ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjãpênh ar iba nhym akati kunĩkõt me ar ibĩn pyma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhym kam me arÿm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utãro ba, ane.

¹² Me kute ar ibĩn pyma bar itĩn rã'ã. Gar kam arÿm ar ipumũn arÿm tu amim Jeju markumrêx ne arÿm kõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrêbê: memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx. Ne kam arÿm memã arênhõ iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ar badjwÿ ne bar tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne kam memã arênhõ iba. Dja te me kute ar ibĩn pyma bar tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne mã memã arênhõ ar o iba.

¹⁴ Nhym be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mÿj dja bar kam ikute? Metĩndjwÿnh ne arÿm akubyn Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukõt akubyn ar badjwÿ ar ijo tĩn ne ar ijo mõn arÿm amikabem ar ipumjuw. Ar gamê dja gwaj baro'ã kabem baku'ê. Tãm ne bar tu amim markumrêx.

¹⁵ Akati kunīkôt me kute ar ibīn pyma. Bar itokry ne ikaprīre maro iba. Mýj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metūndjwýnh mā kum ar ikaprī bar mā memā Kritu jarēnho iba. Gar kam arým ar ipumūn arým Metūndjwýnh djukaprī: man kam arým akī:nhkumrēx. Akī:nhkumrēx ne kum,

—Djūnwā, adjukaprī:kumrēx. Imā akī:nhkumrēx, anhýro aba. Nhy m gwaj babu'ā me krāptī: gwaj bapumūn arým kum Metūndjwýnh kīnh. Ne kam tu amim markumrēx ne adjwýnhdjwý kī:nhkumrēx. Kī:nhkumrēx ne arým kum,

—Djūnwā, adjukaprī:kumrēx. Imā akī:nhkumrēx, anhýro ba. Dja me krāptī: kum amikīnh jarē nhym Metūndjwýnhdjwý arým kīnhkumrēx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krāptī: kum amikīnh jarē. Bar amikukām ja man mā kam ikīnh nhym kam arým irerek iwýr bōx kêt. Memā ar idjujarēnhkôt bar itokry mē ikaprī maro iba. Maro iba: nhym arým ar ibē ar inhī kator mex ne. Nhy m be, djām kam ar irerekre? Kati. Te ar ibē ar inhī kator mex bar mā ikīnh ne mā 'ityx ne. Akati kunīkôt mā 'ityx ne.

¹⁷ Mýj ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'ityx ne? Bir, djām me kute ar ijo bikēnh rā'ā rā'āmā? Kati. Me kute ar ijo bikēnh 'ikrān ne. Kam dja bar Metūndjwýnh'ýr tēn bōx ne ikīnhkumrēx. Djām kam ar ikīnh 'ikrān ne? Kati. Dja bar kam ikīnh rā'ā: rā'ā ne. Jakam ar ikaprīre. Metūndjwýnhkôt dja bar ikīnhti:re. Tām ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'ityx ne.

¹⁸ Djām gwaj baje mýjja pumūnhja ne bar kôt ijamak bēn? Me kute ar ijo bikēnh ja nār ar itokry ja nār ar ikaprī ja djām kôt ne bar ijamak bēn? Kati. Mýjja pumūnh kêt kôt ne bar ijamak bēn 'āno dja. Gwaj baje mýjja pumūnh ja dja ī kêt ne. Nhy m be, gwaj baje mýjja pumūnh kêt ne rā'ā: rā'ā ne. Metūndjwýnhkôt ar baban bakīnhtire ja ne baje omūnh kêt rā'ā. Kājkwakam ō mýjja baje omūnh kêt rā'ā. Mýjja ja ne rā'ā: rā'ā ne. Ar ije mýjja pumūnh kêt jakôt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikīnh ne mā 'ityx.

5

Atemā me ī ny'ā ujarēnh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhī ja kute mrāmri ne kubēkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nhý, banhī kute kubēkatio kikre pyrāk ja kam nhý. Ga, me kute tēmbē kubēkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjwý gwaj on ty. Nhy m be, arým gwaj batykkam gwaj arým Metūndjwýnh'ýr tēn arým atemā banhī ny. Metūndjwýnh dja gwaj banhī ny nhipēx gwaj kôt ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne bar ije markumrēx. Gwaj banhī ny ne kute gwaj banhūrkwā ny pyrāk.

² Dja gwaj kājkwamā tēn arým banhī ny. Kute mrāmri ne me kute kubēkà tūmo pōx ne ny jangjēnh pyrāk dja gwaj banhī ny. On jakam gwaj bamā banhī ny prām. Gwaj banhī ny prāmje kam ama:n kam amakbē bakangāngā. On gwaj banhī ja katyk ne tokry djāje bakangāngā. ³ Gēdja gwaj arým kājkwakam banhī nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kêt. Gwaj banhī.ī.

⁴ Jakam gwaj banhī ja, kute kubēkatio kikre pyrāk ja, gwaj kam ar babari bakangāngā. Batokry djāje bakangāngā. Djām on gwaj bamā banhī kangan bakajgo prām, kājkwakam bakajgo ar baba prām? Kati. Gwaj bamā on kājkwakam banhī ny prām. Ne kam arým batyk kêt ne banhī nyn batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁵ Ja kadjy ne Metūndjwýnh gwaj banhipēx. Gwaj batīn ne ar baba rā'ā rā'ā kadjy ne gwaj banhipēx. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kukām

kute mỳjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamỳn arỳm amiwỳr mỳjja rũnh kamnhĩxkumrēx. Gwaj badjwỳ. Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamā Karō jano nhym arỳm gwaj bajo ba gwaj arỳm amim,

—Ga, Metĩndjwỳnh arỳm kute imā karō janorja pumū. Ga, arỳm kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kōt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō kute gwaj bajo bakam dja gwaj ā amim ane. Ne kam arỳm baje mrāmri ja markumrēx. Dja gwaj mrāmri kàjkwakam Metĩndjwỳnhkōt batĩn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne gwaj baje mrāmri markumrēx ne amiwỳr kamnhĩxkumrēx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'itỳx rā'ā ne. Kum idjāpēnhkam 'itỳx rā'ā. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djām Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr ar ibōx? Kati. 'Ỳr ar ibōx kēt rā'ā. Ja ne bar ije mar. ⁷ Djām jakam ne bar Bēnjadjwỳr djwỳnh pumũnhbē ar iba? Kati. Te ar ije omũnh kēt bar tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh markumrēx ne ar iba. ⁸ Ar ije markam 'itỳx rā'ā. Nhym be, ba ren ar on Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr tēn bōx ne kōt ar iban ren ikĩ:nhkumrēx. Ba ren ar on tyn inhĩja kangan ren arek Bēnjadjwỳr djwỳnhkōt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrēx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjāpēnh iba. Arek pykakam inhĩ ja'ā ar iba jabej bar Bēnjadjwỳr djwỳnhmā idjāpēnh ne ije o kĩnh kadjy amima. Nār bar ityk ne kàjkwamā itēm jabej bar Bēnjadjwỳr djwỳnhmā idjāpēnh ne ije o kĩnh kadjy amima. Ar ije o kĩnhmā ne bar kum idjāpēnh ar iba.

¹⁰ Mỳkam ne bar ije o kĩnhmā? Bir, dja Kritu kàjkwakam krĩ djākam gwaj bamā nhỹ. Gwaj kam arỳm 'ỳr bōx ne kabem dja nhym arỳm gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nār, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arỳm prĩne amikōt kum amijarē nhym kam arỳm gwaj bakunĩmā o pānh. Apỳnh gwaj banhĩ djari gwaj bamā o pānh. Gwaj baje amijo baba kōt gwaj bamā o pānh. Katāt gwaj baba mex jabej arỳm gwaj bamā o pānh mex. Nār ate gwaj amijo baba punu jabej arỳm gwaj bamā o pānh punu.

Metĩndjwỳnh kute me kunō ōbikwao ām.

A Kō 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kōt gwaj bakunĩmā o pānh. Kam ne bar Kritu'ỳr me 'wỳro iba. Me kute Kritu'ỳr amijo akēxmā me 'wỳro iba ne me axwe nēje ar me kukrāo iba. Bēnjadjwỳr djwỳnh pyma: bar arỳm kuman arỳm nēje ar me kukrāo iba. Ne katāt ar amijo iba nhym Metĩndjwỳnh prĩne kute ar imar. Ar gadjwỳ ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrāmri ne Paur ar katāt kute amijo bakumrēx, anhỹr jabej.

¹² Wākam ne me we ar ijā,

—Ar wā ne ar ajte ar amā amimex jarēnho ba, ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati. Wākam me kwỳ ta amimexo amran ar amā,

—Ba ne ba Kritu'ā idjujarēnh mexkumrēx. Me kum ikĩnhkumrēx, anhỹro ba. Djām mrāmri ne me kabēn mex? Kati. Nām me amijo 'ēx. Djām Kritu kabēn kōt me kum me abē? Kati. Me jamā dja gar ar ijā ajarēn memā kum,

—Paur ar kute katāt ar imā arēnhkumrēx. Paur ar kute katāt Metĩndjwỳnh kabēn marn kōt amijo bakumrēx, ane. Dja gar ā memā ane nhym me arỳm pijām ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar we ajbān ar amā amijarē? Nā. Kwārĩk wānh rā'ā. Bar we ajbā. Metĩndjwỳnh kadjy ne bar we ajbā. Nār, djām mrāmri ar ikrā

mex ne katāt ar amā mijarēnhkumrēx? Metīndjwŷnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metīndjwŷnh mar kadjy ne bar katāt ar amā mijarēnhkumrēx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabê:é. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunī pānh ty. Gwaj badjwŷ bamā Kritu jabê:m arŷm 'ā memā badjujarēnh prā:m. Dja me te Kritu'ā gwaj bakangrōnho ba. Kwārīk wānh rā'ā. Gwaj ty. Gwaj bamā batyk pyma kêt. Kritu gwaj bakunī pānh tykkam gwaj badjwŷ gwaj bamā batyk pyma kêt. ¹⁵ Gwaj bakunī pānh tykkam mŷj dja gwaj nē? Bir, dja gwaj amidjwŷnhbit maro babaja krāta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nām gwaj bapānh tyn akubyn tīn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

¹⁶ Arŷm gwaj bapānh tykkam djām kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metīndjwŷnh kīnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djā ne bar ā me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arŷm ar ije me mar punu kêt. Mrāmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djām jakam ar ije mar punu rā'ā? Kati. Bar arŷm aminhijukri amidjan kam arŷm ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mŷj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arŷm umar djā ny. Amrêbê ne me mŷjja tūm kôt ar amijo ba. Ne jakam arŷm kute mŷjja tūmkôt amijo baja arŷm krātan arŷm mŷjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arŷm mrāmri prīne umar djā nykumrēxja pumū. Bar aminhijukri amidjan arŷm kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metīndjwŷnh ta ne arŷm prīne meo ny. Gwaj badjwŷ ne gwaj amrêbê Metīndjwŷnho bakurê djwŷnh nhym ta arŷm gwaj bajo nyn gwaj bajo ōbikwa. Jeju Kritu arŷm tyn akubyn tīn gwaj kam tu amim markumrēx. Nhym kam Metīndjwŷnh arŷm gwaj bajo ōbikwa. Gwaj bajo ōbikwan arŷm me'ā gwaj bamā karō. Gwaj baje memā 'ā badjujarēnhmā gwaj bamā karō. Gwaj kam arŷm memā kum,

—Ga me aje Metīndjwŷnho akurê djwŷnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrēx nhym arŷm me ajo nyn me ajo ōbikwa. Nā gwām ā memā anhŷro baba. ¹⁹ Metīndjwŷnh ta ne me kunī ōbikwao dja. Kritu arŷm tyn akubyn tīn ne nhym me arŷm tu amim markumrēx nhym kam arŷm meo ōbikwa. Meo ōbikwan arŷm memā axwe kêt jarē nhym me arŷm kum mex ne. Nhym arŷm ar imā Kritu'ā ujarēnhja jarē. Bar memā 'ā ajarēn memā kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm me ajo nyn me ajo ōbikwakumrēx, ane. Tām ne bar memā arēnho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabēnkôt memā idjujarēnh ar iba ne Kritu kukwakam 'ŷr ar ajwŷro iba. Ar aje Metīndjwŷnh'ŷr amijo akēxmā ar ajwŷro iban ar amā,

—Dja gar tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm ar ajo ōbikwa, anhŷro iba. Bar 'ŷr ar ajwŷro iba kute mrāmri ne Kritu ta mām kute amiwŷr me 'wŷro ba pyrāk.

²¹ Kritu amikam axwe 'ō mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metīndjwŷnh arŷm kum axwe jarē. Nhym mŷj axwe'ōja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nām kum gwaj bajaxwe pro jarē nhym arŷm kute ta mām axwe djwŷnh pyrāk. Nhym kam Metīndjwŷnh arŷm pānh gwaj bamā axwe kêt jarē. Gwaj tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arŷm Metīndjwŷnh jaxwe kêtō bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwŷnh arŷm ar ajo ōbikwakumrēx.

6

1 Metīndjwýnh kôt ne bar idjâpênh ar iba. Kam ne bar arým ar amā arē. Metīndjwýnh ne tu kum ar akaprī:kumrēx* ne ar amā ar ajamak bô gar arým amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrēx ne kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt. 2 Mýkam dja gar 'ā adjukanga kêt? Bir, Metīndjwýnh ne arým gwaj bakukāmāremā kabēn ne memā kum, "On jakam ije me amar. Ga me imā amijarē ba arým me ama. Imā me akaprīkam ne ba me ama.

Ē, on akati jakam ije me apytār. Ba me apytān arým me ajo djuw mex." Nām ā Metīndjwýnh gwaj bakukāmāremā ane. Badjwý kôt ar amā arē. Mytja tām kam Metīndjwýnh kum ar akaprī. Akati jakam kute ar apytār. On 'yr amijo akēx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt.

Paur kute apýnh kaprī djāri'ā amijarēnh.

Kor 1.10

3 Ar ba ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. Mýkam ne bar amijāno dja? Bir, ba ren amijāno idjām kêt ne ren arým ajmā ikute. Nym kam ren me'ō arým ijā,

—Djām Metīndjwýnhmā ar âpênh wākam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ō ren ar ijā anen ren arým Metīndjwýnh bê amijo akēx. Me'ō kute Metīndjwýnh bê amijo akēx karō ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. 4 Ne ar imrānh kunīkôt katāt Metīndjwýnhmā idjâpênhkumrēx nym me kunī kute kôt ar imar.

Katāt kum ar idjâpênhkam te apýnh ar ikaprī djāri ar ijo ba bar kum idjâpênh'ā idjukanga kêt.

Ne ajte apýnh itokry ma.

Ne ajte imā mýjja prām ne inhō mýjja kêt.

Ne ajte apýnh mýjjakam itīn prām.

5 Katāt kum ar idjâpênhkam me ajte mry kà punuo ar ikaprēprēk.

Nym me ar ibē ijē

nym me krāptī: ar ikam àkrēn ar ikam kangao kumex.

Bar apýnh idjâpênh týxo prīne amidjôm ne.

Ne ajte apýnh idjâpênh'ā ino týx ne inhōt kryre nym arým akati.

Bar ajte Metīndjwýnhmā amijajburo iba. Katāt kum ar idjâpênhkam bar ā ane.

6 Ne ajte kam prīne amijaxwe nēje amijāno dja.

Ne ajte prīne mýjja mar mexkumrēx.

Nym me ajte ar ijo ajkē bar bit ingyrykmān ajte akubyn amijā ingyryk nē.

Ne kum ar idjâpênhkam ajte imā me kaprī.

Nym Metīndjwýnh Karō ajte ar ijo ba bar mrāmri imā me abēkumrēx.

7 Ne ajte katāt memā ikabēn jarēnhkumrēx

nym Metīndjwýnh ajte ar ikôt âpênh týx.

Kum ar idjâpênhkam bar amijāno djan katāt ar amijo iba. Ga, krākamngôn kute kâxo kubēkà jangjēnh ne kute kurē djwýnhbē amipytārja pumū. Ar badjwý ne bar inhō kâxo kubēkà jadjār mān prābē amijāno djan katāt ar amijo iba. Me kute ar imā ar ijaxwe jarēnh karō ne bar amijāno dja.

8 Nym me ajte kum ar ikī:nhkumrēx. Djām kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metīndjwýnhmā idjâpênhmā kanga? Kati. Bar mā kum apē.

* 6:1 Djām ar ga ne gar ajaxwe kêt nym pānh kum ar akaprī Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kētmā nym arým ta kum ar akaprī.

Nhym me ajte te mebê ar ikurê bar mā kum apê.

Nhym me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Djām ar wā mex got? ane bar mā Metīndjwýnhmā apê.

Nhym kam me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Me kum ar kī:nhkumrêx, ane bar mā kum apê.

Nhym me ajte te ar ijā,

—Nām ar ta amijo Metīndjwýnh maro ba. Nām ar memā 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nām me te ar ijā ane bar katāt kum idjāpênhkumrêx rā'ā.

⁹ Nhym me ajte te ar ibê ate krān ba nhym Metīndjwýnh kute ar imarkumrêx.

Nhym ô me jadjwý kute ar imarkumrêx.

Nhym me ajte kute ar ibīn pyma. Te ar ibīn pyma. Ota, ar itīn rā'ā.

Nhym me ajte mā ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprī:ren ikaprī japôkmā mā ikīnh.

Ne ajte ar inhō mýjja kêt. Te ar inhō mýjja kêt bar memā Kritu'ā idjujarênh ar iba nhym me arým tu amim markumrêx. Me krāptī ne me tu amim markumrêx ne arým kôt Kritu nhō mýjja kume:xo ô mýjja.

Te ar inhō mýjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arým Kritukôt ar inhō mýjja kunī.

¹¹ Krīraxbê Kōritukam ar ga ne bar imā ar ajabê. Kam ne bar prīne amikôt ar amā amijarêngo amirītkumrêx. ¹² Djā nā bām ar ar abê amiptān imā ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amā ar ijabê kêt. ¹³ Ar ije ar ajo ikramān prābê bar ar amā ikabēn. Ar gadjwý dja gar amipānh ar imā akabēn mex jarēn ar amā ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ā kute memā karō.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumū. Mry kute aben pyrāk kambit ro'ā àpênh mex. Ar gadjwý ar aje me'ōo anhikjêmā me kute amim Jeju marbito anhikjê. Kwārīk wānh me'ō kute Jeju mar kêtō anhikjê kêt ne ro'ā adjāpênh kêt.

Djām me axwemê me axwe kêt kute aben pyrāk ne ro'ā àpênh mex? Kati. Ga, a'umê akamātmê ro'ā ba kêtja pumū. Apýnh ne ba. Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amā ajaxwe kīnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kīnh. Djām ro'ā ar adjāpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djām Kritisem Berij axikôt kabēn? Kati. Ar apýnh kabēn. Berij nhidji 'ôdjwýbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djām me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyrāk? Kati. Me kute amim Jeju mar katāt ar amijo ba. Nhym be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýnh ba.

¹⁶ Djām Metīndjwýnh nhō kikretikam me kute kum amijarênh kadjy apýnh mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxja krī? Djām Metīndjwýnhmā ja mex? Arkati. Me kute kam Metīndjwýnhmābit amijarênhmā. Gwaj badjwý. Djām gwaj baje Metīndjwýnhmā amijarênh ne jām mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarênhmā? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarênhmā? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mýjjaō metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarênh kêt. Ga, Metīndjwýnh ô kikretikam ýrja pumū. Gwaj badjwý. Metīndjwýnh ne gwaj bakam nhý. Metīndjwýnh tūn ne ar bakumrêx. Tyk kêtumrêx. Tām ne gwaj bakam nhý. Metīndjwýnh ta ne amrêbê: memā kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmē ar mrā. Dja me imā, ‘Me inhō Metīndjwŷnh’,
ane ba meo iba rā’ā ne.”

Nām ā amrēbē: me bakukāmāremā ane. ¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kētjamā akāx. Djām me aje meo anhiĵjēn me ro’ā
adjāpēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. On me memā akāx ne ate ar aba.”

Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh me bakukāmāremā ane. Ne kam ajte memā kum,
“Kwārīk wānh me axwe kôt ajaxwe kēt. Me axwe kôt ajaxwe kēt kam ba dja ba
ibē abāmkumrēx. Ne kam arŷm ajo ikrakumrēx. Ajo ikra mykumrēx.
Ajo ikra nikumrēx.”

Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh me bakukāmāremā ane. Bēnjadjwŷr djwŷnh ‘itŷxo
kubē kumkati ta ne memā ja jarē.

7

¹ Ga, kute gwaj bamā mŷjja mex jarēnhja pumū. Mrāmri ne gwaj bamā
kabēn pydjīn arē. Kam dja gwaj on wānh bajaxwe kunī kanga. Baje
amidjwŷnhbito kīnh kadjy bajaxwe kunī gwaj on wānh kanga. Bakabēn punu
kunīkôt, badjāpēnhjaxwe kunīkôt ne gwaj tu Metīndjwŷnhbē amijo ajkē. Gwaj
wānh kunī kangan katāt Metīndjwŷnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo
amū amikamēn prīne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakôt ā kum bamexo
batēmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarēnh.

² Dja gar amā ar ijabē. Djā nā bām ar ar ajōo ajkē? Djā nā bām ar ar ajōo
āpnu? Djā nā bām ar ar ajōbē mŷjja ‘ōo iprôt? Arkati. ³ Djām ar ije ar amā
ajaxwe jarēnhmā ne bar ar amā ja jarē? Kati. Arŷm bar ar amā,

—Gwaj baro’ā dja gwaj batīn ne ar baba. Nār kon ar atyk jabej gwaj
baro’ā ty, ane. Nām bām ar ā imā ar ajabēo ane. ⁴ Nā bām tu amim ar amex
markumrēx ne prīne ar amā amikôt amijarē. Nā bām ar akam ikīnh ne memā
ar akam ikīnh jarēnh kumex ne. Nām te apŷnh ikaprī djāri iwŷr ban bōx ba ar
amex djō’ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrēbē pykabē Mateni’ŷr tēn ‘ŷr bōx. Nhym kam apŷnh ar
ikaprī djāri mā ar iwŷr ban bōx bar te ityk djā kēt prāmje. Me kum ar ikurē:n
arī ar ijo ba bar arŷm itīn prām.

⁶ Nhym be, me Batīndjwŷnh kute me kaprīo kīnh ba tām ne arŷm akubyn
ar ijo kīnh ne. Arŷm Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne. ⁷ Djām
bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarēnh djō’ā ne bar ajte ikīnh. Nām
ar imā ar akam amikīnh jarē. Nām ar imā,

—Nām me ar ajo ama: ne kaprīre ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba
ar imā kīnhkumrēx”, anhyro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarēnh ane. Ba kam
arŷm Xitu kīnh djō’ā badjwŷr ar akam ikīnhkumrēx.

⁸ Amrēbē ar ije ar amā pi’ōk no’ōkkam ne ba amim ingyryk ne amiman ar ajā
amim,

—ŷ, watīre. Mŷkam ne ba arkum pi’ōk no’ōk ne arŷm arkum kaprī jadjā?
ane. Djām jakam ije amim anhyr rā’ā? Kati. Ije inhō pi’ōko ije ar amā
kaprī jadjār ngrirebit. ⁹ Jakam ne ba ikīnh ne. Mŷkam? Djām ar akaprīkam?
Kati. Gar akaprīkam arŷm akubyn amima. Ba kam arŷm ikīnh ne. Ar aje
Metīndjwŷnh kabēn markôt gar arŷm akaprī. Akaprīn arŷm akubyn amima.
Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kētja pumū. Ije pi’ōkkam ar
amā ikabēn’ā no’ōko ije ar ajo ibikēnh kētē.

¹⁰ Me kute arým amikam Metíndjwýnh kabēn mar ne kôt kaprīkam ne me arým amiman wānh axwemā iren Metíndjwýnh'ýr amijo akēx. 'Ýr amijo akēx nhym arým me utā. Djām kute me utārkam me amim ngryk ne kaprī? Arkati. Nhym be, me kum Metíndjwýnh kính kêtjamā ne me kabēn jarē nhym me arým amim ngryk ne amikam kaprī. Amikam kaprī kajgon wānh axwemā iren kute Metíndjwýnh'ýr amijo akēx kêt ne arým akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nhym be, amrēbē inhō pi'ók ar awýr bōx ja ne gar amim arēn aman arým amima. Amiman arým amijo mex prām ne amijo mex ngry'ā ar ano kator me:x ne arým abenbē ar ajaxwe kurē. Abenbē ar ajaxwe kurēn arým ar amā ajaxwe pyma:. Ne kam ijo ama:n arým inēje mā memā akabēn. Ne kam me'ō jaxwe jabe:j ne axwemā akatorkumrēx. Ar Metíndjwýnh kabēn kôt akaprīkumrēxja pumū. Ne kam arým ar amexo amirītkumrēx. Ōbē ne ba ar amā apýnh mýjja kwý jarē. Gar arým jakam mýjja kunīkôt imā amimexo amirītkumrēx ba arým ar ama.

¹² Ba amrēbē ar amā pi'ók no'ók ne. Me'ō jaxwe ne ba kuman pi'ókkam arým ar amā arē. Nām ar ajo ajkē ba kuman pi'ókkam arým ar amā arē gar arým ama. Djām ar aje jabit marmā ne ba ar amā arē? Kati. Ar aje badjwý imarmā. Ba ar ajā ino tý:x. Tām ne ar aje marmā ne ba ar amā arē. Mrāmri ne ba ar ajā ino týxkumrēx. Metíndjwýnh ta ne kute imar. ¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akínhkam bar badjwý ar adjô'ā akubyn ikính.

Nhym Xitudjwý ar awýr bōx ne bit umar punure. Gar kam akunī arým aērbē o kính nhym arým ar akam kínhkumrēx. Ne kam arým amrē tēn iwýr bōx ne imā ar ajā ajarē bar badjwý arým ô'ā ikínhtire. ¹⁴ Nā bām Xitumā ar amextire jarē. Djām kam ikabēn kajgon arým kam ipijām ne? Kati. Ije amrēbē ar amā ikabēn kunī jarēnhja ba ar akōnh kudji. Ije Xitumā ar amex jarēnhdjwý ba ar amex kōnh kum arē. Nhym kam ta ar awýr bōx ne arým ta ar amex pumūnhkumrēx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bōx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhý. Nām ar awýr bōx gar akunī aje kabēn maro akumex. Nā gām ar atertet ne kum akabēn mexbit jarē. Nām akubyn amijo tēn ar amaro nhýn arým amybým kum ar ajabē:ē. ¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrān amim ar amexbit man arým ar akam ikínhkumrēx.

8

Kute me ōdjānh'ā memā karō.

Kar 11.29; Rō 15.25; Kō k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, āpnhīre ar, ba ar amā pykabē Matenikam me arē. Ga, Matenikam apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjjo ba djāri ne me ukaprīkumrēxja pumū. Djām me ta ne me ukaprī? Kati. Metíndjwýnh ta ne kum me kaprī ra:xi nhym me arým kuman arým ô'ā kum me kaprīkumrēx.

² Nām me te amikam tokry ne kaprī kumex man arým apōkmā amikam kính kati ma. Nām me te ō mýjja ngrire ne memā mýjja nhōr prā:m. Nām me tu ōdjānhhti:re ne memā mýjja kumex ngā.

³ Be, apýnh me āpēnh djā kôt ne me kute apýnh pi'ók kaprī jamýnh. Me kwý ō pi'ók kaprī rax nhym me kwý ō ngrire. Djām Matenikam me ō pi'ók kaprī rax? Kati, me ō ngrire. Nām te me ō pi'ók kaprī ngriren memā kumex ngā. Ba ne ba omū. Me ta ne me memā kungā.

⁴ Nā bām bit akubyn memā nēn memā kum,

—Kati. Ar anhō pi'ók kaprī ngrire. Kôt dja gar memā ngrirebit ngā, ane. Nhyam ar imā,

—Kati. Djeruxarēkam Jeju nhō me ja ne me ō mýjja kêt ne kum prām. Bar kam imā me kaprī. Ar ba dja bar memā kumex ngā, ane.

⁵ Bar kam me kute memā pi'ók kaprī nhōrkam ama. Nhyam kam me ta kumrēx ar ijaerbē Metīndjwýnhmā amingān amim,

—Ba katāt Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabēn man kôt amijo iba mex, ane. Metīndjwýnh kabēnkôt ne me ā ane. Ne kam me kady ar imā pi'ók kaprī ngā. ⁶ Matenikam me ā ane bar kam Kōrituwākam ar abaja'ā Xitumā karō. Ta ne amrēbē ar awýr bōx ne ar amā arē. Gar kam arým memā pi'ók kaprīo atommo krax. Nhyam kam jakam ar iwýr bōx. Kam ne bar ar ajā Xitumā karōn kum,

—Dja ga Kōritukam memā arē gē me mrāmri ukaprikumrēx ne pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane.

⁷ Akmere àpnhīre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metīndjwýnh markumrēxo aba. Ne aje kabēn jarēnh me:xkumrēx. Ne aje kôt mýjja kume:x mar. Ne mrāmri akabēnkumrēx ne amā ar ijabē:kumrēx. Ā amexo ane. Nhyam be, dja gar mekam adjukapridjwý ne me kady pi'ók kaprīo atomkumrēx.

⁸ Djām ar ba ne bar amirax pumūnh nhirām ar amā,

—Ar iraxja man ar ikabēn kôt memā o atomkumrēx, anhýro iba. Kati. Nā bām ā ar amā anhýr kêt. Matenikam me ja kumrēx ne me memā o atomo tēn inomā kumē. Ar gadjwýr ar aje ar ikabēn mar ne aje memā o atomo atēm ne inomā mēnhmā. Djām mrāmri ne gar amā ar ijabēkumrēx? Ar amā ar ijabēkam dja gar o atomkumrēx.

⁹ Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ta ne tu ukaprikumrēx. Tām ne gar arým aje mar. Nām ō mýjja kumex. Mýjja kunī ne ō mýjja. Nām te ō mýjja kunīn arým ar akadja ō mýjja kêt. Gar kam arým mýjja kumexo anhō.

¹⁰ Ba kam arým ja man ar amā arē. Be, amū amex ja'ā ne gar akumrēx aje memā pi'ók kaprī nhōr prām ne arým o atommo krax ne. ¹¹ Jakam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Djām ar aje memā ōr prām ne o atommo krax ne katēri krā'yrkam mex got. Kati. Gar amā memā ōr prām ne ajte o atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjápēnh pānh pi'ók kaprī jamýnh kôt dja gar memā ikjē rēn memā o atom.

¹² Be, me kute memā ōr prāmkumrēxja ne Metīndjwýnh kute me mar ne arým mekam kīnh. Djām me'ō nhō mýjja kētkam dja Metīndjwýnh memā kum, “Memā angā”, ane? Kati. Me ō mýjja rax gēdja 'ā akren pi'ók kaprī rax ngā. Nhyam be, me ō mýjja ngrire dja 'ā akren pi'ók kaprī ngriren kum kungā.

¹³ Djām ar aje memā ōr nhyam me kum prām kêt gar ajte me pānh anhō mýjja kētmā ne ar amā prāmmā? Djām ja kady ne ba ar amā arē? Kati. Gēdja ar anhō mýjja nhyam amū me ō mýjja nhyam kam ar ajō'ā kātām kêt. Gamē amū me wāmē gēdja ar anhō mýjja aben pyrāk. Ja kady ne ba ar amā ikabēn.

¹⁴ Jakam arým ar anhō mýjja kumexkam ar aje memā kwý nhōr nhyam memā prām kētmā. Nhyam kam ajmākam gar me pānh amā prām jabej nhyam me ō mýjja kumex jabej. Ne kam arým amipānh ar amā mýjja ngā. Gar kam anhō mýjja aben pyrāk. ¹⁵ Me bakukāmāre kute djwýbē mýj ne jao atomo bakam ne me ā ane. Amrēbē: ne me'ā memā kum,

“Nām me djwýo atom kumex nhyam me mānhkutā ne. Ne djwý'ā kātām kētne.

Nhym me jadjwý djwý ngireo atom nhym me mǎnhkutā ne. Ne me'ā 'ā kàtām kêt ne.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhym me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ga, me kunī ō djwý nhym me'ō'ā djwý'ā kàtām kêtja pumū.

Kute me'yr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metīndjwýnh ne Xitumā amak bō nhym kute ar amarkumrēx. Kute ba ije ar amar pyrāk ne ā ar amaro ane. Ba kam Metīndjwýnhmā amikīnh jarē.

¹⁷ Bar Xitumā ar ajā karōn kum,

—Dja ga memā arē gē me pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane. Nhym ar imā,

—Be, mrāmri. Dja ba ā memā ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awýr tēm prām kumrēx. Ne kam arým kute ar awýr pi'oko tēm ne kute o bōxmā gar aje omūnhmā.

¹⁸ Bar ar ajā Xitumā karōn kam kôt ije gwaj bakamyja 'ōdjwý janormā. Gwaj bakamy jamē Xitu ar ar awýr tēmmā. Ar ikamy ja ne āpēnh mexkumrēx. Kute Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkam āpēnh mexkumrēx. Me kute amim Jeju mar kunī apýnh kôt ar aben pydjio ba djāri kunī ne me abenmā mex jarē.

¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utān ar imā,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabēn kôt ar akôt pi'ók kaprīo tēn memā kungā, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrēx Xitu kôt ar awýr ano. Dja ar bōx gar me kadjy pi'ók kaprīo atom inomā mēnhkumrēx. Ar badjwý dja bar ī ar awýr tēn bōx gar ar imā pi'ók kaprī ngā bar Xitumē ro'ā arým Djeruxarē'yr o tē. 'Yr o tēn o bōx ne iro'ā memā kungā. Me ar ikôt Metīndjwýnh raxmā kator kadjy dja bar ā o ane. Ar aje memā ōr prām nhym me kute jadjwý mar kadjy dja bar ā o ane.

²⁰ Godja bar memā pi'ók kaprī kumexo tēn memā kungā. Nhym kam me ar ikôt gwaj bakamy tēmja pumūn ar ijā ar idjākīnhī nhōr kêt. ²¹ Dja bar iro'ā katāt memā o tēn o bōx. Metīndjwýnh dja katāt ar ije amijo ibakôt ar ipumū. Nhym pykakam me ar badjwý dja me katāt ar ije amijo ibakôt ar ipumū.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kôt ar awýr tēmmā. Dja bar kam gwaj bakamy 'ōdjwý jano nhym arkôt tē. Gwaj bakamy jadjwý ne mexkumrēx. Metīndjwýnhmā āpēnh kunīkôt gwaj bakamy ja mrāmri kum ukanga kêt kumrēx ne kum āpēnhkumrēx bar arým amim omū. Nhym tu amim ar amarkumrēx. Kam ne ar akadjy āpēnh prām kumrēx. Gwaj bakamy jadjwý dja arkôt ar awýr tē.

²³ Nhym Xitudjwý. Be, tāmjamē ne bar iro'ā apē. Ne kam arým ar iro'ā ar akam idjāpēnhmā. Nhym gwaj bakamy ar jadjwý, apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri ne me ar ano. Nhym kam ar arým me kabēn kôt ar awýr tēmmā. Kute memā Kritu raxo amirīt kadjy ar awýr tēmmā.

²⁴ Kam dja gar pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nhym ar arým o ar amarkumrēx. Ar amā ar abēja markumrēx. Nā bām ar mā memā ar ajarēho iba. Ar akam ar ikīnh jarēho iba. Dja gar pi'ók kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx gē ar pi'ók kaprī pumūnhkumrēx. Kam dja ar abenmā kum,

—Mrāmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ō pykakam bōx. Bōx ne apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri memā ar ajarēho ba. Ne memā kum,

—Mrāmri ne me òdjànkhkumrēx. Nām me arým pi'òk kaprīo atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me arým pi'òk kaprīo atom-kumrēx, ane. Dja ar ā ar ajarēho ane.

9

¹⁻² Djām ar aje amijā pi'òk kaprī nēmā ne ba ajte ar amā arē? Kati. Ar aje pi'òk kaprīo atommā ne ba ar amā arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhō me jamā o atom prām-kumrēx. Arým ba ar apumūn Matenikam me jamā ar ajarēho iba. Nā bām memā kum,

—Onīj, pykabē Akajakam krīraxbē Kōritukam me ja ne me arým kute memā òr prām-kumrēx. Amū amex ja'ā me kute memā òr prām-kumrēx. Nā bām ā ar ajā memā anhyō iba nhyam kam me ar akudjwa kute memā ò pi'òk kaprī nhōr prām-kumrēx.

³ Kam, ar aje pi'òk kaprīo atomo atēm ne inomā mēnh kadjy ije ar awȳr gwaj bakamy ar anormā. Ar ga ne gar imā,

—Dja bar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx nhyam kam ikabēn dja kajgo kēt, Matenikam me jamā ikabēn ja dja kajgo kēt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memā kum,

—Kōritukam me ja kute òr prām, anhyrkam gar ren katēri pi'òk kaprīo atom krāta ba ren arým ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awȳr tē nhyam Matenikam ar ja'ò ikôt ar awȳr tēm ne ar awȳr bōx jabej. Kam bar ren ar awȳr bōx ga ren ar arým pi'òk kaprī katēri o atom krāta nhyam ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumūn ren arým ar akam ren ar ipijām ne. Ga ren ar gadjwý kam apijām ne. Ba ren ar amim,

—Nā bām ar bit tỳx'ā me kamnhīxkumrēx nhyam meo mōn tu krāta. Bar kam arým ipijām, ane.

⁵ Gwaj bapijām karō ne bar abenmā kum,

—Gwaj amikukām bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ȳr atēm-kumrēx ne me'ȳr bōx nhyam kam me arým ar ikukām pi'òk kaprīo atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nā bām ar ā arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awȳr bōx ne ar amā arē. Arým ne ba amrēbē ar amā arē. Ar aje o atomo atēm ne inomā mēnhmā ba ar amā arē. Djām me kute pi'òk kaprī'ā ngyrk ne amim,

—Je tō, mýkam ne me ibē pi'òk kaprī jamynho ba, anhyrkam mex? Kati. Kam mex kētkumrēx. Dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx bar arým ar awȳr bōx gar arým anhōdjānh ne akīnhkumrēx. Ne kam arým me kadjy ar imā angā. Kam dja bar arým Djeruxarēmā o tēn o bōx ne arým memā kungā.

Me kīnh ne kute memā mýjja nhōr raxmā.

Kō k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amā arē gar ama. Godja me 'y ngrēre ne kren kam djwý ngrēre ne o atom. Nār, godja me 'y kumex ne kren kam djwý kumex ne o atom. Tām dja gar anhō pi'òk kaprī'ā ama. ⁷ Djā gām ar abenā ar anhō pi'òk kaprī jakre kumrēx ne amim,

—Be, kôt dja ba memā amikutā kwý ngā, anen kam memā angā. Kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Dja ba memā kwý ngā nhyam ibē kēt ba ajmā nē, anhyr kēt. Nār, kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Gē me imā 'ā àpnēnh tỳxmā ba kam memā kwý ngā, anhyr kēt. Mýkam? Bir, dja me òdjānh ne kīnh ne memā mýjja ngā nhyam Metīndjwýnh arým kum me kīnhkumrēx. Tām dja gar ama.

⁸ Djām Metīndjwýnh òdjý got ar abé mýjja 'ò nēmā? Kati. Dja ar amā mýjja kunī ngā. Djām kute ar amā mýjja ngrère nhōrmā? Kati. Mýjja kumex dja tu ar amā kungā gar arým akīnhkumrēx. Ar gadjwý dja gar akati kunīkót mekam adjukaprikumrēx. ⁹ Ikabēnja kót ne me amrēbē: memā arēn memā kum, “Arým ne amikutā me ò mýjja kētmā ò mýjja ngrā. Nām katāt amijo bakumrēx rā'ā: rā'ā ne.”

Nām me amrēbē ā me bakukāmāremā ane nhy m me arým 'ā pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mōrja pumū. Metīndjwýnh ne me kute kre kadjy kute memā 'y nhōr. Ne kam kute memā djwý nhōr. Me ò kwý krēn djā'ā kute memā òr. Mýj'ā ne ba ar amā ja jarē. Bir, ar aje memā mýjja nhōr'ā ne ba ar amā ja jarē. Metīndjwýnh ta dja ar apumū. Dja gar me ò mýjja kētmā amikutā anhō mýjja kwý ngā nhy m arým ar apumūn ar amā mýjja kumex ngā. Ar aje memā mýjja nhōr jakrenh mex ne ar amā kungā. Ga, me kute mýjja 'y kumex ne kren arým ò djwý kumex ne kute o atomja pumū. Ar gadjwý dja gar memā mýjja kumex ngā. Nhy m Metīndjwýnh arým pānh ar amā mýjja kumex ngā gar arým katāt ar amijo aban kum amexkumrēx ne.

¹¹ Ar anhōdjānhkam mýj dja Metīndjwýnh ar amā nē? Bir, dja mā ar amā mýjja kumex ngā gar mā amikutā memā anhō mýjja kwý ngā. Anhōdjānh ne mā memā angā. Dja gar ar imā amikutā ar anhō pi'òk kaprī kwý ngā bar kubyn arým memā ar anhō pi'òk kaprīo tēn memā kungā. Dja me ar anhō pi'òk kaprī byn arým Metīndjwýnhmā amikīnh jarē. Gwaj badjō'ā kum amikīnh jarē.

¹² Dja gar Jeju nhō me jamā angā nhy m me arým o amikīnh. Djām me o amikīnhbit? Kati. Dja me kīnh ne ar adjō'ā Metīndjwýnhmā amikīnh jarēno kumex. ¹³ Ne kam ar amarkumrēx ne arým Metīndjwýnhmā kum,

—Mrāmri ne me kute Kritu'ā ujarēnh ny markumrēx ne arým akabēn kót òdjānhtire. Òdjānhtire ne arým amikutā ar imā ò mýjja kwý ngān arým amū me kum prām kunīmā kwý ngā. Bar kam arým amā amextire jarē, ane. Ar aje memā pi'òk kaprī nhōrkam dja me ā Metīndjwýnhmā ane.

¹⁴ Ar aje memā pi'òk kaprī nhōrkam dja me kum ar ajabēn arým ar akadjy Metīndjwýnhmā kabēn ne kum,

—E kum, Djūnwā, me kīnh djā rax ne ga memā angā nhy m me arým adjō'ā ar imā pi'òk kaprī jano. Bar kam amā amextire jarē, ane. Dja me ā Metīndjwýnhmā ajā ane. ¹⁵ Mýj kīnh djāja ne Metīndjwýnh memā kungā? Bir, Kraja ne arým memā kungā. Nām gwaj bakunīmā kungā. Kra ra:xi. Mýj me'ò ne kute prīne 'ā ujarēnh mex kadjy 'ýr bōx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamā kungā gwaj kam kum amikīnh jarē.

10

Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx.

¹ Ga, Kritu kabôt kati ne kute memā prī mex ne ar meo baja pumū. Ja ne ba kuman arým ar amā ikabēn mex jarē. Ar gadjwý dja gar Kritu man badjwý ikabēn ma. Ba ibē Paur ikabēn ma. Wākam me'ò ar memā kum,

—Paur ne amyby m kute týx pyrāk ne me ýtāri 'ýr bōxkam kum me uma; ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati. ² Dja gar on ikabēn ma. Got ba ren ar awýr bōx ne tu ar amā ibēn tý:x ne. Nā bām anhýr djwýnhmā amim,

—Dja ba wākam bōx ne ar kwýmā ibēn týx jabej, ane. Ar akwý aje amim,

—Paur ne amidjwýnhbito kīnh ne axwe ar ba, anhýro abakam ba ibōx ne ije ar akwýmā ibēn týx karō ne ba ar amā,

—Dja gar on ikabēn ma, ane. ³⁻⁵ Ga, me kurê djwýnh me'ýr bôxja pumũ. Me'ýr bôx nhym me arým àbêr djà jamýn o me'ýr prôt ne arým aminêje me aê. Pykakam ne me â aminêje meo ane. Djâ ne bãm ar â me kudjwa ane. Kati. Nã bãm ar ije pykakam me àbêr djà jamýnh kêt. Metîndjwýnh ne tỳ:x. Bar tỳxo itỳx ne me nêje ikabēno me ity nhym me arým anhikrê.

Ga, me kurê djwýnh kwý kute aminêje kikre tỳ:x nhipêxja pumũ. Nhym be, me tỳxo me ja jakre ne me arým me'â kikre kate. Ne kam arým pardja'â me pa 'amýn meo ban meo bôx nhym kam me arým memã àpênh ar ba.

Me kwý jadjwý ne me kute me bakurê djwýnh pyrãk. Me 'êxnhĩ. Metîndjwýnh ne kute gwaj bamã amijã ujarênh pydji baje mar pydjimã nhym me arým 'êx ne ta amijo Metîndjwýnh mar mex ne arĩk kupa'ã memã 'ã ujarênh punu. Nhym kam me arým me ma:ro ba. Nhym me Metîndjwýnh kupa'ã apýnh mýjja rũnh jarêh mebê Metîndjwýnh kabênkumrêx kurêh arým me noo akno. Nãm me memã 'êx ba. Me kabêh 'êxnhĩ ne kute mrãmri ne me ô kikre tỳx pyrãk. Bar kam ikabēno me ity nhym me arým ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhym me arým katãt Kritu'ã ujarênh man katãt kabêh kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amýnh ne me meo ban meo bôx pyrãk nhym me arým Kritu kôt amijo ba.

⁶ Ar gadjwý dja gar prĩne Kritu kabêh kôt amijo aba mex ba arým bôx. Bôx nhym ar ajô ate aje ar amijo aba prãm rã'ã ba arým ar amã ibêh tỳx gar arým pãnh atokry.

⁷ Ar akwý ne gar abenmã,

—Djâ ne Kritu Paur jano? Kati, anhýro aba. Ba ar amã arê gar ama. Djãm gwaj baje me krãkãbit pumũnh ne kam arým amim, “Tãmwã ne mex”, ane nãr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krãkãbit pumũho ne arým prĩne me mar mex? Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrêx gar arým ama. Aje mrãmri markumrêx jabej ar badjwý ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwý mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrêx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrêx. Gwaj baje aben pyrãk. Tãm dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amã ar irax jarênh kume:x. Djâ ne ba ren kam amikam ipijãm? Kati. Mrãmri ne Bênjadjwýr djwýnh ar ba ar ijã irax mênhkumrêx. Ar akadji ar ijã ar irax mênhkumrêx. Djãm ar ije ar amã ibêh tỳx kadji ne ar ijã rax mê? Kati. Bar Kritu'ã ar amã ajarê gar mar mexo amũ amikamêh mar rax. Ja kadji ne Bênjadjwýr djwýnh ar ijã rax mê.

⁹ Ba ren ajte ar amã amirax jarênh kumex. Nhym be, kati. Me kute ar amã,

—Paur ne ar amã pi'ôk no'ôko kute ar ajaêr prãm, anhýr. Djãm mrãmri? Kati. Ije ar ajaêr prãm kêt. ¹⁰ Me kwý ta ne me arĩk ijã kabêh ne ar amã,

—Paur ne pi'ôkkambit we kabênkumrêx ne tỳ:x. Djãm mrãmri ne tỳxkumrêx? Kati. Dja ta anhýtãri ar awýr bôx ne arým rerekren kabêh punure gar amã kabêh Kĩnh kêt, ane. Nãm me kwý â ijã ar amã ane.

¹¹ Gora gê wãkam me'ô ar ajte ikabêh ma. Amybým ar ikabêh kajgo kêt. Pi'ôkkam ar amã ar ikabênkumrêx. Dja ba wãkam ar awýr bôx ne wãkamdjwý itỳxkumrêx. Ar ije pi'ôk no'ôkkam 'itỳx kôt itỳxkumrêx.

¹² Me kwý ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kĩnhmã ne me ta amijo àmra ba. Djãm ar ije amijo me urãk? Kati. Djãm ar ije me'ã amijakreo iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenã amijakreo ban amim,

—Irax kute tãmwã rax pyrãk, anhýro ba. Nãr,

—Ba ne ba iraxo tãmwã jakre, anhýro ba. Djãm kam me krã mex? Kati. Me krã punu.

¹³ Nhyem be, kati. Metīndjwýnh ne ar imā idjāpēnh djà'ā karō bar Kritu'ā memā idjujarēnh ar iba. Djā ne bar kam amijo me'ō nhō àpēnh djā pytān 'ā ar amijo amra? Kati. Metīndjwýnh ta ne ar imā ar idjāpēnh djà'ā karō. Kabēn kōt ne bar memā Kritu jarēn 'yr meo akēxo iba. Kute ar imā ar idjāpēnh djā jakre kōt ne bar idjāpēnhō tē:n kam arým ar gadjwý ar awýr bōx ne arým ar amā arē. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarēn arým ar gadjwý 'yr ar ajo akēx ne. Ar ije Kritu'yr ar ajo akēxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awýr ibōx kēt ne ren arīk ar amā amijarēnh kajgo. Nhyem be, kati. Arým ne bar ar gadjwý ar awýr bōx ne ije kāj bē ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkumrēx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵ Pyka 'ōdjwýkam dja me'ō Metīndjwýnhmā apēn arým Kritu'yr meo akēx. Djā ne bar kam me kwý kudjwa ō pykakam ō me ja'yr bōx ne ō àpēnh djā'ā amimēn arīk memā kum,

—Ba ne ba Kritu'yr ar ajo akēx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhýro iba? Kati. Ar ije ā memā anhýr prām kēt. Adjým. Dja ba ajte akubyn ar awýr bōx ne ajte ar amā Kritu kabēn jarē. Gar kam arým amim Kritu mar mexo amū amikamēnhō tē:n arým mar mexkumrēx. Nhyem kam ar abu'ā me krāptī arým ar adjō'ā ajte 'yr amijo akēx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikōt o kangō bar ajte amū ar anhijukri me jamā arēnhō tē. Amū memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhō tē. Ja ne bar kam ama. Djām ar ije me kwý kudjwa me'ō djāpēnh djà'ā amimēnh ne arīk me àpēnh proo idjāmra prām? Kati.

¹⁷ Amrēbē: me kute me bakukāmāremā arēnh kōt bar amijo iba. Nām me memā kum,

“Djām amijo adjāmra prām? Kwārīk wānh amijo adjāmra kēt.

Dja ga Bēnjadjwýr djwýnhō amra.”

Nām me ā memā ane bar kabēn man kōt ar amijo iban amijo idjāmra kēt ne Bēnjadjwýr djwýnhō amra. ¹⁸ Djām me'ō ta kute amijo rax ne kute memā amijarēnhkam Metīndjwýnh kute 'ā memā kum, “Ā. Mrāmri ne raxkumrēx”, anhýr? Kati. Metīndjwýnh ta kute me'ō'ā rax mēnhkambit kute 'ā memā kum, “Mrāmri ne raxkumrēx”, anhýr.

11

Me 'ēx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrāk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Ar arek nhýn ikabēn ma. Nā, dja gar arek ikabēn maro nhý. ² Nā bām ar ajā ino tý:x kute Metīndjwýnh ō me ja'ā no týxja pyrāk. Dja gar katāt Kritu kōtbit amijo aban ajaxwe kēt. Kwārīk wānh me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādjàjakōt amijo aba kēt. Mekōt ar aje amijo aba kēt kadjy ne ba ar ajā ino týx ne.

Ga, me bām, me nā kra ni'ā no týxja pumū. Me my kute Ar kubē kupēnh kēt kadjy kra'ā no týxja pumū. Nhyem kam arým abatānh nhyem mjēn pydji 'yr mōrkumrēx nhyem krō'ā mjēn kētkumrēx.

Badjwý. Ba arým Kritumā ar ajarēn kum,

—Kōritukam ar ja dja ar katāt akōtbit amijo ban me kum akīnh kēt kukrādjàja kōt amijo ba kēt. Nā bām ā kum ar ajarēnhō anen arým ar ajā ino týx ne. Dja gar katāt Kritu kōtbit amijo aban ajaxwe kēt. Kwārīk wānh me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kōt amijo aba kēt. Mekōt amijo aba kēt kadjy ba ar ajā ino týx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katāt Kritu pydji kōt amijo aban ajaxwe kētmā. Godja me arīk kupa'ā ar amā mýjja kwý jarē gar aman arým Kritu kupa'ā amijo aban ajaxwe. Nām ā kangā no tỳ:xkam kute me bakwatynh Ewamā 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwý ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awýr bōx ne ije ar amā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kupa'ā ar amā atemā Jeju 'ōdjwý'ā ujarēnh jabej. Djā nā gām ar me kanga? Kati. Nā gām ar tu amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī. Djā nā gām ar me kōt Metūndjwýnh Karō maro aba? Kati. Atemā me karō punu ne gar me kōt maro aba. Djām Kritu'ā ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemā mýjja punu'ā ujarēnh ny ne gar maro aba. Nām me ar amā kupa'ā arē gar amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī.

⁵ Me kwý ta amijo 'êx ne ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā arēnho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djām mrāmri ne we ar ja ikurām rax? Kati. ⁶ Nām me ijā,

—Paur ne kabēn tō, anhýro ba. Kwārīk wānh rā'ā. Ikabēn tō. Djā ne ba Kritu'ā ajarēn ikabēn tō? Kati. Ar ga ne gar prīne katāt 'ā idjujarēnhja ma, ikabēn amirītkumrēxja ma.

⁷ Nā bām ar amā ujarēnh ny jarēn pānh ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt. Djām kam ne gar arým ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kētkam ne ije amijo me kajgo pyrāk. Mýkam ne ba ā amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmā ne ba ije amijo me kajgo pyrāk. Djām kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwārīk wānh gar amim anhýr kēt.

⁸ Djām ba ne ba ar amā amijo a'uw? Kati. Amū me ja ne ba me ku'uw, ne apýnh me ō pykakam mrān bōx ne me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri me ku'uwn mēm kum,

—Ar ikōt o kangō ba Kōritukam memā arē. Nā bām ā memā ane nhym me arým imā pi'ōk kaprī ngā ba amý. Ne kam ar akam bōx ne ar amā Kritu kabēn jarē. Ne kam ba inhō mýjjao pānh ne. Amū me'ō nhō pi'ōk kaprīo inhō mýjjao pānh. Ije ar amā idjā'wýr kēt kadjy ne ba inhō mýjjao pānh ne ar akam idjāpēnh ar iba. Ar amā arēnho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prām iwýr bōx. Djā nā bām ar ajō 'uw? Kati. Mateni kurūm gwaj bakamy ar bōx. Ne kam ar ta arým ijo djuw mex. Inhō mýjja ibē kēt nhym ar arým imā kunī ngā. Ar akam idjāpēnh kunīkōt ije pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt. Dja ba rā'ān ar abē amýnh kētkumrēx ne.

¹⁰ Mrāmri ne Kritu kabēn katāt kumrēx. Badjwý kōt katāt ar amā ikabēn jarēnh kumrēx. Pykabē Akajakam ar abē Kōritu ar, ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt. Ije amýnh kēt'ā dja ba ar amā amijarēnho iba rā'ā. Dja gar ajō ije amijarēnh jabē adjāptār kētkumrēx. ¹¹ Ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh prām kēt. Ja'ā ne ba ije ar amā amijarēnh prām ne arým ar amā amijarē. Mýkam? Djām imā ar ajabē kētkam? Kati. Imā ar ajabēkam ne ba arým ar amā amijā ajarē. Metūndjwýnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abē pi'ōk kaprī jamý nhym ren me'ō ikāxā ar amā,

—Be, djām ar bajbit ne bar ar abē pi'ōk kaprī jamý? Ga, Paurdjwý kute ar abē pi'ōk kaprī jamýnh ar o bawā pumū. Ar ije aben pyrākja pumū, ane. Ar kute ijā, “Ar ije aben pyrāk”, anhýr karō dja ba irā'ān idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt rā'ā ne.

13 Djām mrāmri ne bar ije aben pyrāk? Djām mrāmri ne Kritu ar ano kute mrāmri kute ijanorja pyrāk nhym ar 'ā ujarēnh ar ba? Arkati. Nām ar ar anoo biknoro ba. Nām ar ta memā 'ēx ne memā,

—Kritu ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba, ane. 14 Djā ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhō bēnjadjwýrbē Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumū. Nām amijo Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk ne me noo biknoro ba.

15 Kam ō àpēnhdjwý ar ō bēnjadjwýrbē Xatanaj kudjwa memā 'ēx ne amijo Metīndjwýnh nhō àpēnh pyrāk. Ar ta arīk ar amā,

—Dja gar ikabēn man kam mrāmri katāt ar amijo abakumrēx, anhýro ba. Kam ar kute aminhinomā amimēnhkam dja Metīndjwýnh ar 'ēxnhī kōt arkum o pānh katāt nhym ar arým me biknor tokry djākam akuno.

Apýnh amikaprī djāri Paur kute 'ā amijarēnh.

16 Ba ajte ar amā arē gar ama. Kwārīk wānh amim,

—Paur ne amimex jarēnh ba. Ga, bēn katikumrēxja pumū, anhýr kēt. Nār gar aje ijā amim anhýr jabej arek nhýn ikabēn ma. Ba ajte ar amā amimex jarē gar ama.

17 Ije ar amā amimex jarēnh ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh kabēn pyrāk kēt. Ne kute ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amijarē. 18 Me krāptī ne ar amā amijo àmra prā:m. Me kute amidjwýnhbito kính kadjy amijo àmra prā:m. Ba ne ba bir amimex kōt ar amā amijarēnho amirītkumrēx gar badjwý ima.

19 Me kwý ne me mrāmri bēn katikumrēx. Nām me ar awýr bōx ne ar amā amijarē gar arek me kabēn maro akrī. We ar akrā mex ne kam arek me bēn kati maro akrī. 20 Dja me'ō bēn kati ar akwý apa 'amýn amiwýr ar ajo akēx gar arým kōt ar amijo aba. Ne kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Dja me'ō bēn katikōt ar akwý anoo aknon ar abē mýjjao prōt, gar kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Me'ō ta dja ar akam amijo ra:x nār ar akwý nobē tak ne. Gar kam ate akrān arek kabēn maro akrī.

21 Ba ren badjwý ar amā ibēn týx gar ren ikabēn ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amā ibēn týx kēt. Ba akrānmā ar akam ar iba gar kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhýro aba. Nhym be, kati. Irerekre ne ikajgo kēt.

Me ta ne me amijā, “Jeju ne ijano ba bōx”, anhýro ba. Me amijo amra:n arīk ar amā, “Ba ne ba iraxkumrēx.” Nām me ā ar amā anhýr ar o ba. Ba badjwý jakam ar amā amimex jarē gar ama. Nā bām ije ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē gar ama.

22 Djām ar wābēbit ne ebraga. Badjwý. Djām ar wābēbit ne idjaer. Badjwý ibē idjaer. Djām ar wābēbit ne Abraão tām djwý. Badjwý ibē Abraão tām djwý.

23 Djām ar wābēbit ne Kritu nhō àpēnh. Badjwý ibē Kritu nhō àpēnhkumrēx ne o ar akrenh mex. Nā bām ije ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē. Nā bām kum idjāpēnh týxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itak'ā akremā.

Ne kute ajte ibē ijē krāptīo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibīnmā ijo baja krāptī: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibē Kritu nhō àpēnhkumrēxja pumū.

24 Kamā ne apýnh mebē idjaer djāri ajte mry kà punuo ikaprêprêk kumex. Nām me ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunīkōt ne me kute mrykà punuo itak'ā akre krāptī: kute 39 pyrāk.

25 Nhyṃ kam me ajte kōo ititik ne. Nhyṃ kam me ajte kōo ititik ne. Nhyṃ kam me ajte kōo ititik ne.

Nhyṃ kam me ajte kute ibīnmā kēno ititi:k ne. Ga, ibē Kritu nhō àpēnhkumrēxja pumū.

Ba kākamdjwỳ, kà rūnhkam ngō raxbē pyka kētkam iba nhyṃ ijā kà ja wadjà. Ne ajte ijā ja wadjà. Ne ajte ijā ja wadjà.

Ba ajte ngō raxkam wadjà ne pī'ā wajēt ne ar iba:. Nhyṃ ijā akamàt ne akati ba wabi.

26 Nā bām ar imrānh kume:x ne.

Nhyṃ kam ajte apỹnh ngō rūnh djārikam idjār pyma: ne.

Nhyṃ apỹnh me àkīnhī kute ijaêrbē ijo tỹm ne ijo bikēnh pyma:.

Nhyṃ apỹnh mebē idjaerdjwỳ kute ijo bikēnh pyma:.

Nhyṃ me bajtemdjwỳ kute ijo bikēnh pyma:.

Apỹnh krīrax djārikam ar iba ne apỹnh kapôt kukrit djārikam ar iba ne ngō raxbē pyka kētkam ar iba. Ja kunīkôt ne mỳjja kute ijo bikēnh pyma: ne.

Nhyṃ me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwỳ kute ijo bikēnh pyma:. Ga, ibē Kritu nhō àpēnhkumrēxja pumū.

27 Nā bām idjapēnh pytīdjwỳo iku'ên o amidjôm me:x ne.

Ne ajte inhôt kêt krāptī.

Prāmmē kōrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imā kryn ikà kêt ne ar iba.

28 Ikà krākà'ā mỳjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrī. Apỹnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri ne ba kunīkôt me ma:ro ikrī. Ne me kwỳ'ā àpnhīx ne, ne akati kunīkôt mekam idjumar punu:re.

29 Dja mekam me'ō rerekre. Djām kôt irerek kêt got? Kôt badjwỳ irerekre.

Dja me Metīndjwỳnhbē me'ō akēx. Djām o ingryk kêt got? O ingrykkumrēx. Nā bām me ma:ro ikrī. Ga, Kritumā idjapēnhkumrēxja pumū.

30 Me kwỳ ta kute amijā,

—Kritu ne ijano ba bōx, anhỹro baja djām mrāmri ar kum àpēnhkumrēx. Kon. Ga, Kritumā idjapēnhō ije me akrenh mexja pumū. Dja ba ar amā amimex'ā idjujarēnh prām jabej arỹm ar amā apỹnh itokry djāri, apỹnh ikapri djāri'ā ar amā ajarē. Kunī kôt irerekre. Ba ar amā irerekredjwỳ 'ā ajarē gar ama.

31 Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Tīndjwỳnh kute imar. Jeju Bām, mexti:re rā'ā: rā'ā ne. Tāmja ne kute imar. Ije amimex jarēnh ne ijēxnhī kētkôt kute imar.

32 Ba ajte ar amā irerekre jarē gar ama. Krīraxbē Tamagu nhō bēnjadjwỳrja bit kute ipa 'amỹnhmā. Bēnjadjwỳr rax Areta ne Tamagu nhō bēnjadjwỳr jamā nhỹ. Tamagu nhō bēnjadjwỳr ô krākamngōnhmā ijarē. Nhyṃ krīrax bu'ā pyka tỳx nhipēx apỹnh ajkwa krekre djāri. 'Ā ikator nhyṃ me kute ipa 'amỹnh kadjy nārām ne me ibē kre kunī pytà. 33 Nhyṃ me kute amim Jeju mar arỹm djudjédjēo kaxnokai jakà 'āpren kam inhỹr. Ne kam kỳjrũm krīrax nēje pyka tỳxja burũm imē. Kre krā'yrokôt burũm imēn arỹm ijo ruw. Ba arỹm pykabē djan mā mebē ikaton iprôt ne. Be, djām kam 'itỳx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhyṃ be, Metīndjwỳnhbit tỳ:x ne arỹm ipytà.

12

Kute kàjkwa pumūnh'ā amijarēnh.

¹ Djām ije amikôt ar amā amijarēnho iban kôt iraxmā? Kati. Kwārīk wānh rā'ā. Ba ar amā mýjja'ā ajarē. Me kute mýjja pumūnh kětja ba arým omū. Dja ba ar amā 'ā ajarē. Bēnjadjwýr djwýnh kute amrēbē memā mýjja jarēnh kēt. Arým ne imā arē. Nām imā arē ba arým kuma. Dja ba ar amā 'ā ajarē gar ama.

² Ba amipumū. Ije amim Kritu markam amipumū. Nhyam kam Metīndjwýnh arým amiwýr ijo àbiro tē ba amipumūnho tē. Nām kàjkwa jan iby jan amū ja. Ýr ne ijo wabi, amiwýr ijo wabi ba arým amipumū. Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon, ije mar kēt. Metīndjwýnh ta ne kute mar. Ba ije amipumūnhja'ā arým amex krāptī apēx. Amexbē 14 ne ijukri ajmā 'ā akre kute ne ijā apēx. ³ Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kēt.

⁴ Nā bām amipumūnho tē nhyam Metīndjwýnh amiwýr ō kàjkwa djwýnhmā ijo wabi. Kàjkwa djwýnh ne me:xkumrēx. Kam mýjja punu kētkumrēx. Metīndjwýnh ō kàjkwa djwýnhmā ijo wabi ba amipumū. Ne kam arým kam me kabēn ma. Me kabēn mexkumrēx. Punu kētkumrēx. Ba kam te ije me kabēn jarēnhmā. Mexti:rekam te ije arēnhmā. Pykakam me babēngōkre kabēn'ýr bōx kēt. Nhyam ta ibē uma, ije arēnh kētmā.

⁵ Be, tām ne ja. Ije amipumūnhja'ā dja ba ar amā amikôt amijarē. Djām ba ije ar amā amimex jarēnhmā? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amā amikôt amijarē. ⁶ Nār, ba ren ar amā amimex jarē djā ne ba ren ibēn kati? Kati. Ba ren ibēn kati kētkumrēx ne kam mrāmri ar amā amimex jarē. Ne ren katāt amimex kôt ar amā amijarēnhkumrēx nhyam ren me'ō arým ren ijo amra: ne. Nhyam be, kati. Irerekre'ā dja ba ar amā amijarē gar kam arým aje ipumūnh kôt ne aje ikabēn mar kôt imar katāt.

⁷ Ga, kute imā apýnh mýjja pumūnh kětjao amirītja pumū. Nām imā mýjja rūnho amirīt. Ba ren kam 'ā amijo amra. Nhyam be, kati. Kam amijo idjāmra kēt kadjy itokry djā ja iwýr bōx. Mrāmri itokry djā ja ne kute mrýnhī arek me ikam ku'é nhyam me tokry pyrāk. Xatanaj imā itokry djā ja jano nhyam iwýr bōx ba arým itokry. ⁸ Kam, kute kubē ipytār kadjy ba te Metīndjwýnhmā amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhyam arým imā,

—Kati. Dja ga atokryja mar rā'ā ne. Be ga, me tokry ne kaprīrekam rerekreja pumū. Me te rerekre ba idjukaprīn itýx puroo memā týx jangij. Gadjwý dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arým atýx.

Nām ā Metīndjwýnh imā ane. Kam ba itokry ne irerekre rā'ā. Tām ne ba ije ar amā arēnh prām. Irerekre dja ba ar amā arē, me kunīmā irerekre jarē. Kritu týxo itýx kadjy ije memā irerekre kôt amijarēnh prām.

¹⁰ Kam Kritumā idjāpēnhkam mā ne ikute? Bir, apýnh irerek djāri ne iwýr ban bōx. Nhyam apýnh me kwý imā akij. Nhyam apýnh itokry djāri iwýr ban bōx. Nhyam apýnh me kwý ijo ajkē. Nhyam apýnh mýjja puma djāri ikam apōx. Te apýnh mýjja ikam apōx ne te irerekre ba kunīkôt ikīnh. Mýkam? Bir, dja ba ba irerekre nhyam Kritu arým imā týx jadja ba arým itýx ne.

Me kute kupa'ā Paur mar.

¹¹ Ije amimex kōt ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Mýkam ne ba amimex jarē? Bir, ar aje ikupa'ā ijarēnhkam. Ar ga ne gar ikupa'ā abenmā kum,

—Djām Kritu ne Paur jano nhyim 'ā ujarēnh tē? Kati. Kute anor kēt, ane. Ba kam amā amimex kōt amijarē. Ba amimex kōt amijarēn kute ibēn kati pyrāk. Ar ga ne ga ren ar abenmā kum,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx nhyim gwaj bamā 'ā ujarēnh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kōt ar amā amijarēnh kēt. Ar akam me'ō ar ta arīk amijo 'ēx ne kute ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā idjujarēnh ar iba, anhýr ne ta amijo raxo ba. Djām mrāmri ne ba we ar wā katēri irax? Kati. Ba ne ba ar wāmē ije aben pyrāk ne ar katēri itēm kētkumrēx. Ne kam djām ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhyim be, mrāmri ne Kritu ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba.

¹² Amrēbē ne ba arek akrānmā ar akam mýjja pumūnh kēt nhipēxo iba. Ne apýnh me punu djāri meo mex gar omūn arým Kritu raxmā akato. Ba ar akam mýjja rūnh nhipēxo iba gar amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx. Ga, Kritu kute anor kōt kute mýjja nhipēxja pumū. Nā gām ar amrēbē ā amim ane. Mýkam ne gar jakam arým amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kēt, ane?

¹³ Mýkam ne gar jakam arým amā ikīnh kēt ne? Nā gām ar amim,

—Be, Paur kum me ikīnh kēt. Nām kum me wābit kīnh. Kum apýnh me kute amim Jeju mar wābit kīnh. Kum apýnh kōt me ar aben pydjio ba djāri wābit kīnh ne arým āpēnh pānh mebē pi'ōk kaprī jamý. Nhyim be, gwaj bajbit ne kute gwaj babē pi'ōk kaprī jamýnh kēt. Nā gām ar ā amim ane. Djām mrāmri imā me wābit kīnh? Kati. Imā ar gadjwý kīnh. Imā ar akīnho aben pyrāk. Kwārīk wānh gar ikam angyrk kēt.

¹⁴ Ota, jakam ba arým ar awýr itēmmā. Arým ne ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Dja ba ar akam tēn bōx ne ajte idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī byr kēt. Djām ar anhō mýjja ne ba abej ne ar akam itēmmā? Kati. Imā ar anhō mýjja prām kēt. Ar aje amim Jeju mar raxmā ne ba ar akam itēmmā. Ja ne ba imā kīnh. Djām me kra ne kute bām kadjy mýjjaao atom ne adjwýr? Kati. Bām ne kute kra kadjy mýjjaao atom.

¹⁵ Ba ije ar abām pyrāk dja ba ar akadjy apēm prīne ibē inhī kato. Ne kam ikaprī kēt. Ikīnhbit. Ar ga dja gar te amā ikīnh ngrire. Ba dja ba kajmā imā ar akīnh kamēnho tēn mā ar akadjy apē. ¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjāpēnh pānh ije ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kētja ma. Nhyim be, ar akam me'ō arīk ar amā,

—Djām me kum prāmja kadjy ne Paur kute ar abē pi'ōk kaprī jamýnh? Kati. Paur no týxtikam ne arīk ar amā 'ēx ne ar anoo akno. Nām arým ar anhō pi'ōk kaprīo aminhō, anhýro ba.

¹⁷ Be, amrēbē ba ar awýr ar ja jano nhyim ar awýr bōx. Ne kam arým ar abē pi'ōk kaprī byn arým imā o bōx. Djām kam ne ba arým o aminhō? Kati. ¹⁸ Nā bām ar ajā Xitumā karō. Gwaj bakamy jadjwý ba arkōt ano nhyim ikabēn kōt ar arým ar awýr tēn bōx. Djām Xitu kute ar anhō pi'ōk kaprīo aminhō? Djā ne atemā ibē kabēn djin atemā ibē amijo tē? Kati. Ar ije imrānh katāto aben pyrāk gar arým ama.

¹⁹ Ar akwý ne gar aje abenmā kum,

—Be, Paur ar mrāmri gwaj bajo ajkē. Ga, ar kute aminēje gwaj bamā amijā āprārja ma, ane. Djā ne bar ar ajōo ajkē got bar ar amā amijā aprā? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrēx ne ar amā amijarē nhyim Metūndjwýnh ta kute

ar imar. Akmere àpnhīre ar, djām ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije ar amā arēnh gar aje Kritu mar raxmā. Ja kadjy bar ar akam apê.

²⁰ Imā ar ajaxwe kêt prām. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awÿr bōx. Ar amā ne ba ikabēn mexobit ikabēn prām. Ikabēn ja ne gar amā kīnh. Ne ba ren ar awÿr bōx ne ren ar amā ibēn tÿx ne. Ar amā ibēn tÿx karō ba amikukām pi'ōkkam ar amā ikabēn. Ga ren ar aje akabēno aben japanh prām ba ren ar awÿr bōx ne ren ar amā ibēn tÿx ne. Ga ren ar aje aben nhō mÿjja'a angryk prām nār ren ar aje abenkam adjākrē prām ba ren ar amā ibēn tÿx ne. Nār ga ren ar abenmā adjākjēr prām nār ren abenā akabēn punu ba ren ar amā ibēn tÿx ne. Nār ren ar aje aben kaxā abenbē aben kurē prām nār ren abēn kati prām nār ren abenmā adjākjēro abikarēr prām ba ren ar amā ibēn tÿx ne. Ar awÿr ibōx gar akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'ōkkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹ Ga ren ar akwÿ ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwÿ ar aprō djwÿnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār akwÿ amjēn djwÿnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwÿ aje apijām kēttikam adjāpēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwÿ ā ajaxweo ane ba ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhirer ne aje akubyn Metūndjwÿnh'ÿr amijo akēx kêt karō ne ba amikukām pi'ōkkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bōx nhym ren Metūndjwÿnh ar akam imā irerek jadjā ba ren ar akrāptīkam imÿr rax. Ar akam imÿr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

13

Kute me kwÿbē axwe pyma.

¹ Jakam ba arÿm ar awÿr itēmmā. Arÿm ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metūndjwÿnh me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjēkēt kabēn kôt memā arē. Ar kute kabēn mar kôt arē nhym me arÿm kuma. Ar axikôt kabēnkam dja me ar kabēn man arÿm abenmā kum, ‘Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kôt arēnhkumrēx’, ane. Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metūndjwÿnh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama. ² Be, ōbē ne ba ar awÿr bōx. Ne kam ajte ar awÿr bōx ne ar abē ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akaxā pi'ōkkam ar abē uma. Ja dja gar amijā aman ikabēn mar pydji. Amrēbē ar akwÿ ajaxwe jabej nār ajbir ar akwÿdjwÿ axwe jabej djām ije ar amā iprīmā? Kati. Dja ba bōx ne ar amā iprī kêt ne tu itÿx.

³ Gar akwÿ ijā,

—Goja mrāmri Paur Kritu kabēno kabēnkumrēx jabej bar goja kabēnkumrēxmā ikato, anhÿro aba. Ar aje ijā anhÿrkam dja ba bōx ne itÿx. Djām Kritu ar akam àpēnhkam rerekre? Kati. Ar akam tÿ:xi. ⁴ Mrāmri me kute pite'y'ā nhōrkam memā amijo rerekre. Nām te memā amijo rerekren jakam Metūndjwÿnh 'itÿxkôt tīn ne ar ba. Ar badjwÿ ne bar kôt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bōx ne Kritu kôt itīn ne ar iban Metūndjwÿnh 'itÿxo ar akam itīn ne ar iba.

⁵ Djām bajbit ne gar aje imexkôt imā akatormā? Ar gadjwÿ dja gar amima:ro tēn amim akatorcumrēx ne amim,

—Djām mrāmri ije tu amim Kritu markumrēx? ane. Dja ga ā amikukjēro anen kam mrāmri ar aje tu amim markumrēx jabej amim,

—Nà ije mrāmri tu amim Kritu markumrēx, anen kam arým ja markumrēx. Aje tu amim markumrēxja markumrēx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrāmri ar akam ýrkumrēx. Djām ar aje amikam ja mar kêt? Nār kon, ar ajō ga mrāmri amijo ajēx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrāmri ar akam ýr kêt.

⁶ Dja gar amiman arým ar badjwý ar iman amim,

—Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjwýnhmā ar ajo a'uw ne kum,

—Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kêt, ane. Mýj kadjy dja gar ajaxwe kêt? Djām me kute ar akôt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'êx ne amijo Jeju maro ba”, anhýr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijēx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kêt. Ar ajaxwe kētmā ne bar ar ajo Metīndjwýnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwýnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arým kabēn katāt kêt? Kati. Metīndjwýnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kôtbit amijo iba prāmkumrēx. Nhym kam me arým ar ikôt Metīndjwýnh kabēn katāt kumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābit irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwýnh kabēn kôt katāt ar amijo aban arým atýx. Kôt atýxkam ar ikīnhkumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnhkumrēx.

¹⁰ Mýj kadjy ne ba ar akāxā pi'ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn týx. Bēnjadjwýr djwýnh kute ijā rax mēnh kôt ba ren ar amā ibēn týx. Ar amā ibēn týx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arým mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēnho ino rer.

¹¹ Akmere āpnhīre ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prīne Metīndjwýnhmā amex. Ne prīne amijā ikabēnja ma. Ne axikôt ar akabēn ne abenmā akabēn mexo akabēn. Dja gar amijo ana nhym Metīndjwýnh arým ar amē amijo kajkep. Kubē ne me kum aben jabē djā krō krax. Kubē ne me umar mex djā krō krax. Tām gēdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amā aben jabēo amirīt kadjy aben pa krij ne aben tatak. ¹³ Amrē jakam Jeju nhō me ja kunī ne me amū ar amā kabēn mex jarē.

¹⁴ Gē Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprīn* ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh kum ar akunī jabēn ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh Karō ar akunī mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tām ne ja.

* **13:14** Djām ar ga ne gar adjukaprī nhym pānh arým kum ar akaprī Kati. Ta ne tu kum ar akaprīkumrēx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'ók no'ók ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ók no'ók ne. Nãm arým pyka kunĩ'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhyr me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhyr kam Paur arým mã me jadjwý'yr tẽ nhyr tekrekam mebê idjaer kwý me'yr bôx ne memã kum,

—Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwýnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõjdjê kukràdjãdjwý kôt ar amijo aban kam arým Metĩndjwýnhmã amex, ane.

Nhyr kam Paur memã kum,

—Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhyr Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê nhyr me arým kum mex. Me ta ne me mýjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwýnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhyr Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djã nãm ã Abraão Mõjdjê kukràdjãkôt amijo bao ane nhyr Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwýnh markumrêx ne arým Metĩndjwýnhmã mex. Nhyr amũ tũmrãm Mõjdjê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwý tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwýnh kurê. Nhyr Metĩndjwýnh arým bajaxwebê bapytã. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mýkam dja gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rã'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'õ kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metĩndjwýnh ne me'õ kajgomã ijã karõ nhyr ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbê Metĩndjwýnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhyr Bãm akubyn o tũn ne. ² Jeju kukwakam bakamydjwý ikôt dja bar wãm ar amã ikabênh mex jarê. Pi'ók no'ókam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apýnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabênh mex jarê.

³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne. ⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekôt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubê gwaj bapytã kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmê Metĩndjwýnh kute kum 'ã karõ kôt ne gwaj bapãnh ty. ⁵ Metĩndjwýnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã memã Metĩndjwýnh rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhyr mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyr Metĩndjwýnh pãnh kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhyr ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhyr kam Metĩndjwýnh ta kum ar

* **1:3** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyr ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

akaprĭn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhyġ kam wānh me kwÿ ar awÿr bōx ne arÿm 'ĕx ne ar amā we Kritu'ā ujarĕnh ny 'ōdjwÿ jarĕ. Me wānh ar amā arĕ gar arÿm ijaĕrbĕ me'ÿr amijo akĕx ne mekōt amijo abao dja. ⁷Ije. Djām mrāmri ne me ar amā Kritu'ā ujarĕnh ny jarĕ? Kati. Nām me arĭk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ā ne me ar amā arĕnho ba.

⁸Arÿm ne bar kāj bĕ ar amā arĕ, katāt Kritu'ā ujarĕnh nykumrĕx jarĕ gar arÿm amim ama. Nhyġ be, godja ar ijō akubyn ar awÿr bōx ne ar amā Kritu kupa'ā ajte ujarĕnh ny 'ōdjwÿ jarĕnh jabej gĕ Metĭndjwÿnh on pānh o akno gĕ biknor rā'ā rā'ā ne. Nār, godja kājkwakam kadjy mrānh djwÿnh 'ō ar awÿr bōx ne ar amā kupa'ā ujarĕnh ny 'ōdjwÿ jarĕnh jabej gĕ Metĭndjwÿnh on pānh o akno gĕ biknor rā'ā: rā'ā ne. ⁹Bar ajte jakam ar amā arĕ gar ama. Arÿm ne bar katāt ar amā Kritu'ā ujarĕnh nykumrĕx jarĕ gar amim ama. Nhyġ be, godja me'ō ar awÿr bōx ne ar amā Kritu kupa'ā ajte ujarĕnh ny 'ōdjwÿ jarĕnh jabej gĕ Metĭndjwÿnh on pānh o akno gĕ biknor rā'ā: rā'ā ne.

¹⁰Djām me kum ikĭnhmā ne ba abej ar iba? Kati. Metĭndjwÿnh kum ikĭnh ne ba abej. Djām ije meo kĭnh prām got? Kati. Ne ba ren meo kĭnh prām ba ren ibĕ Metĭndjwÿnh nhō āpĕnhkumrĕx kĕt.

Jeju ta ne Paurmā amijarĕ.

A Kō 1.12; Tex k 2.4

¹¹Akmere, āpnhĭre ar, ba ar amā arĕ. Ije kāj bĕ ar amā Kritu'ā ujarĕnh ny jarĕnhja djām me'ō ta ne amim ujarĕnh'ā karōn imā arĕ? Kati. ¹²Djām me kute aben djō'ā ujarĕnh ar baja ne me'ō imā arĕ ba o iba? Kati. Nār, djām me'ō kute prĭne ujarĕnh marja ne imā arĕ ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imā ujarĕnh ny jarĕ ba maro iba. Tām ne ba jakam pi'ōkkam wām pykabĕ Garaxakam ar amā arĕ.

¹³Arÿm ne me ar amā ijā ajarĕ gar ama. Amrĕbĕ ne ba me bĕ idjaer kukrādja kōt ar amijo iban Metĭndjwÿnh nhō me ja kute amim Jeju maro ibikĕnh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kĕt kadjy me bĕ Jeju kurĕn abenbĕ me ngrānho iba. ¹⁴Ne me bĕ idjaermĕ ro'ā ijabatānhja ije me kukrādja maro me akrenh mexo tĕ. Ne me ikukāmāre kukrādja tūm'ā ino tÿ:x ne o iba.

¹⁵Nhyġ kam Metĭndjwÿnh ta arÿm kum ikĭnh ne kum ikaprĭ. Djām ba ne ba imā kĭnh nhyġ kum ikaprĭ? Kati. Ta ne tu kum ikaprĭn arÿm amiwÿr ijuw ne ijo ba. Adjākamā inā tikkrekam ijĕtri ne Metĭndjwÿnh amijo ipytā.

¹⁶Ije kāj bĕ me bajtemmā 'ā idjujarĕnh kadjy arÿm imā Krao amirĭt. Kute imā Krao amirĭtkam djā nā bām o me'ō kumrĕx ma nhyġ arÿm imā arĕ ba ō'ā memā arĕnho iba? Kati. Kritu ta ne imā arĕ. ¹⁷Nār, djā ne ba krĭraxbĕ Djeruxarĕ kumrĕxmā tĕn bōx? Nām Jeju ar ja kumrĕx janon kam badjwÿ ijano ba kum idjāpĕnh ar iba. Djā nā bām Jeju kute ar anor ja kumrĕx'ÿr Djeruxarĕmā tĕn bōx nhyġ ar imā kabĕn'ō jarĕ ba memā arĕnho iba? Kati. Ar'ÿr Djeruxarĕkam itĕm kĕt. Ate ne ba pykabĕ Arabijkam tĕ. Ba kam ajte akubyn krĭraxbĕ Tamagumā akĕx. Kritu ta ne imā kabĕn jarĕ ba memā arĕnho iba. Tām ne ba jakam pi'ōkkam wām pykabĕ Garaxakam ar amā arĕ.

¹⁸Nhyġ kam ijā amex amānhkrut ne ikjĕkĕt apĕx. Kambit ne ba arÿm Djeruxarĕ'ÿr tĕ. Ije Pedru pumūnhmā 'ÿr tĕ. Ne kam Pedru'ÿr bōx ne ar iro'ā nhÿ. Ar iro'ā nhÿ: nhyġ ar ijā akatibĕ 15bit apĕx ne. Djā ne ba kam idjām 'ÿr got Pedru imā me kabĕn 'ō jarĕ ba memā arĕnho iba? Kati. ¹⁹Djā ne ba kam Jeju kute ar anorja 'ōdjwÿ pumū? Kati. Ije ar 'ō pumūnh kĕt. Bĕnjadjwÿr djwÿnh kamy axikōt katorja ne kubĕ Xijagu. Xijagubit ne ba omū.

²⁰ Djā nā bām ar amā ijêx? Kati. Metîndjwýnh kute imarkam ne ba mrāmri ar amā ikabēnkumrēx.

²¹ Ne kam Djeruxarē kurūm ikaton tē. Tē:n kajónhkôt pykabē Xirijmē Xirxij'yr tē. Tē:n kam arým kam bôx.

²² NhyM Djeruxarē bu'ā pykabē Djudējakam apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri me kute ipumūnh kêt rā'ā. ²³ NhyM be, me kwý ne me amū memā ijarēn memā kum,

—Paur kute me bajo bikēnho ba ja ne arým jakam kàj bē Kritu'ā memā ujarēnh ar ba. Me kute Krite kôt amijo bamā memā 'ā ujarēnh ar ba. Me kute Krite mar kêt kadjy ne Paur amrēbē mebē Krite kurēo ba. Ne jakam arým 'ā memā ujarēnh ar ba. Nām me ā ijarēnho ane. ²⁴ NhyM me arým jabit man ikam Metîndjwýnhmā mextire jarēnho kumex. Be, djām kam ne me'ō ikabēn'ā imā karō ba memā arēnho iba? Kati. Kritubit ne imā arē ba arým pi'ōkka wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

2

Pedru ar kute Paur kabēn'ā aben mar.

Kar 15.4

¹ Nā bām ar iba: nhyM kam ijā amexbē 14 apēx. Ba kam Banabekôt Djeruxarēmā tē. Xitudjwý ne ba o tē. ² Metîndjwýnh ta ne imā 'ā karō ba kabēn kôt 'yr tē. 'Yr tē:n kam arým 'yr bôx. Ne kam me krāptī kàxā me rūnh kumrēxmē ro'ā akuprō. Me kute amim Jeju mar rūnhmē ro'ā akuprō. Memābit ar rūnh pyrākjamē ro'ā akuprō. Ne kam memā arē. Ije me bajtemmā Krite'ā idjujarēnh ny jarēnho ibaja ne ba memā arē. Ne ba ren Djeruxarēkam me krāptī kumrēxmā arēn ren kam te memā arē nhyM ren me kute imar kêt ne. NhyM be, kati. Me krāptī kàxā ne ba me rūnh kumrēxmā arē.

³⁻⁴ NhyM Xitubē me bajtembē kreguja ikôt dja. Me ja ne me kute Mōjdjē kukrādjà kôt amijo ba kêt ne my nhinhu kà tā. Nām Xitu ikôt dja. NhyM me ta kute amijo 'êx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arým apdjun mekôt wadjā. Bar Krite Jeju kabēn kôt idjumar mex ne ar ibamā nhyM me amim,

—Paur ar kute Mōjdjē kukrādjà kôt amijo ba katāt jabej ba ar omū. Gédja ar kôt amijo ba kêt ba me kukrādjà'ā arkum apné, ane. Ga, me ta te: kute Mōjdjē kukrādjà kôt amijo ba mexja pumū. Ne te: Metîndjwýnhmā amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ā amim ar ijā ane. Ne kam te: kute Xitu my kà krā'ymā memā 'ā apné. Djā ne me kute amim Jeju markam me rūnh ja ne mekôt kabēn dji? Kati. Me mekôt kabēn djir kêt ne kute,

—Gē ar Mōjdjē kukrādjà kôt amijo tēn on Xitumā my kà ta, anhýr kêt kumrēx.

⁵ Djām ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabēn kôt Xitu my kà krāta? Kati. Bar me kabēn kôt Mōjdjē kukrādjà kôt amijo itēm kêt kumrēx. Mýkam? Bir, ne ba ren ar mekôt amijo tēn my kà krāta arým ren ikôt Mōjdjē kukrādjà maro aban kôt ar amijo aba. Ne kam ren arým Krite kabēn katāt mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Amrēbē ne bar ar amā katāt Krite'ā ujarēnh ny jarē gar kôt ar amijo aba. Kôt amijo aba rā'ā kadjy ne bar me ja kôt amijo iba kêt kumrēx.

⁶ NhyM be, memābit ar kute rūnh pyrāk ja, me kute ar'ā abenmā kum,

—Amrēbē ne ar gwaj bamā wan gwaj bajo ba. Gwaj bamā ne ar raxkumrēx, anhýrja. Djām me kute ar rūnh'ā abenmā anhýrkam djām imā ar uma? Kati. Memābit ne ar kute rūnh pyrāk. NhyM be, Metîndjwýnhmā ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Krite ne imā kabēn jarē. Djām ijukri ne ar rūnh imā

mÿjja 'odjwÿ jarē ba kam memā arēnho iba? Kati. Ar kute ijukri imā mÿjja'ō jarēnh kêtukumrēx. ⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arÿm ne ar kute imar ne ar abenmā kum,

—Be, mrāmri ne Metūndjwÿnh Paurmā kum, “Ga dja ga me bajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny jarē”, anhÿrkumrēx. Nām ar ā abenmā ane.

⁸ Metūndjwÿnh ne mebe idjaermā Pedru jano nhym arÿm memā Kritu'ā ajarē. Ga, me krāpti: arÿm kute tu amim markumrēxja pumū. Metūndjwÿnh ajte badjwÿ ijano ba me bajtemmā 'ā ajarē. Ga, me jadjwÿ krāpti tu kute amim markumrēxja pumū. ⁹ Xijagumē Pedrubē Xepamē Djuāomē ne ar kumrēx tūm. Ar memābit rūnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrāmri ne Metūndjwÿnh ta kum Paur kapri:kumrēx nhym mrāmri arÿm kôt kum āpēnhkumrēx, ane. Nām ar anen arÿm Banabemē bamē ar ipa krij ne ar itatak ne ar imā,

—Mrāmri ar ga dja gar me bajtem'ÿr mrān memā 'ā ajarē. Nhym be, ar ba dja bar mebe idjaer'ÿr mrān memā 'ā ajarē, ane. ¹⁰ Ne kam ar imā,

—Dja gar ar ikam me ō mÿjja kêt mar rā'ā, ane. Jabit ne ar ar imā arē. Ba kam arÿm ar kuman amū memā me arēnho iba nhym me arÿm memā mÿjjao atomo ba. Nā bām ā Djeruxarēkam me maro anen arÿm pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

Paur Pedrumā kabēn ne.

¹¹ Bar kam krīraxbē Āxikimā tēn bōx ne kam dja. Nhym kam Pedru nīnh tēn kam Āxikikam ar iwÿr bōx. Ba kam arÿm kuka kōnh kum ikabēn ne. Arÿm Metūndjwÿnh kabēn kupa'ā kute amijo tēmkam ne ba kum ikabēn ne.

¹² Mÿkam? Bir, amrēbē ne Pedru tu me bajtemmē ro'ā ākuro krī. Ar ba ne bar me bajtemmē ro'ā idjākuro nhÿ nhym Pedru mekmē ro'ā ākuro nhÿ. Nhym kam me kwÿ Mōjdjē kukrādjà'ā no tÿxja arÿm bōx. Xijagu kurūm ne me bōx. Me ja ne me memā kum,

—Dja me me bajtemmē ro'ā ākuro krīn arÿm Mōjdjē kukrādjà kupa'ā amijo tē. Nām me ā memā anhÿro ba. Me ja bōx nhym Pedru arÿm me omū. Ne kam arÿm me bajtemmē ro'ā ō kwÿ krēn krātan arÿm ate nhÿ. Me Mōjdjē kukrādjà'ā no tÿxja, me my kà rēnhneja, kute 'ā kum kabēn karō ne Pedru ate nhÿ. Me ja kute kum,

—Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākuro kêt. Abē mebe idjaer. Mōjdjē ne me bamā, “Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākuro kêt”, ane ga kam me ro'ā adjākuro akrī, anhÿr karō ne Pedru ate nhÿ.

¹³ Nhym kam ar ikam mebe idjaer kunī Pedru kôt amijo mōn ate ar ibē nhÿ. Nhym kam Banabedjwÿ arÿm rerekre ne me umaje kôt amijo tēn ate me bajtembē amijo tēn ate ar ibē nhÿ.

¹⁴ Ba kam me omū. Kritu'ā ujarēnh ny ne katātukumrēx nhym me arÿm kupa'ā amijo mō ba arÿm me omūn arÿm Pedrumā ikabēn ne. Me kunī nhipōkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arÿm me bajtem kôt ar amijo aban ajte. Ga arÿm mebe idjaer kukrādjàbē amijo akēx ne arÿm me bajtem kôt ar amijo aba. Mÿkam ne ga arÿm jakam ajte mebe idjaer kukrādjà kôt me kute amijo ba'ā me bajtemmā karō dja? Nā bām ā Pedrumā ikabēno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrāmri ne bakukāmākjē kôt ne gu me babē idjaerkumrēx. Me baje me bajtem'ā abenmā kum, “Me axwe”, anhÿro baba. Djām me baje me wā kôt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babē idjaerkumrēx. ¹⁶ Djām kam

me kute Môjdjê kukràdjà kôt amijo bakam ne me mrãmri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjà kôt amijo baja ne me te axwe kêt prãmje. Nhy m be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrêx. Nhy m kambit arÿm memã axwe kêt jarê nhy m me kum axwe kêt. Tãm ne gwaj amrêbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrêx. Gwaj badjwÿ ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrêx. Djãm gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Môjdjê kukràdjà marn kôt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrêx. Djãm pykakam me'õ ta axwe kêt prãm? Arkati. Me'õ ta kute Môjdjê kukràdjà marn kute kôt amijo bakam te: axwe kêt prãmje. Nã bã m ã Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'õ ta ne te axwe kêt prãmje. Nhy m be, dja gwaj tu amim Kritu markumrêx ne arÿm bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tẽ nhy m arÿm gwaj bamã bajaxweo amirito tẽ gwaj arÿm amima. Gwaj baje amimarkam djãm gwaj baje me kwÿ kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabên markôt ne ba ijaxwe”, anhÿr mã? Arkati. Kritu kute me axwe'ã memã ãpnênh kêt. Kabênkôt me'õ axwe prãm kêtumrêx. ¹⁸ Be, amrêbê ne gwaj te: Môjdjê kukràdjà kôt bajaxwe kêt prãmje bajaxwe rã'ã ne. Nhy m be, jakam ba arÿm kubê amijo akêx. Kubê ije amijo akêxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Môjdjê kukràdjà'ÿr amijo akêx ne ren amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djãm kam ba ren mrãmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'ÿr amijo akêxkam ba ren arÿm Metĩndjwÿnh kabên mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹ Amrêbê ne ba amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿro iba. Djãm kam mrãmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rã'ã. Ne kam arÿm Môjdjê kukràdjà ma. Amrêbê ne Môjdjê memã kum, “Dja me axwe arÿm pãnh ty”, ane. Tãm ne ba kuman kam ijaxwe man kam arÿm amim,

—Kati. Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prãmje, ane. Kam ne ba arÿm Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arÿm tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumũ. Badjwÿ ije me tyk pyrãk. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh kadjy itĩn ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumê ro'ã pĩte'ykam ty. Ne kam ba itĩn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tĩn ne ar ba. Nã bã m ã amimaro ane. Ne kam inhĩ jakam itĩn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metĩndjwÿnh kra markumrêx ar o iba. Ta ne kum ijabên ijaxwe pãnh ty. ²¹ Nãm Kritu ã kum ikaprĩ o ane. Djã nã bã m kubê ate ikrãn Môjdjê kukràdjãbit mar 'ãno dja? Djã nã bã m ijaxwe kêt mã kukràdjãbit man o Kritubê aptã? Kati. Ne ren me Môjdjê kukràdjà kôt ren axwe kêt nhy m ren kam Kritu me axwe pãnh tykja ren kajgokumrêx. Nhy m be, kati. Kritu kôtbit ne me axwe kêt. Nã bã m ã Pedru arkum anen ajte pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

3

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

¹ Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mÿj me'õ ne ar amã 'êx ne ar anoo akno? Ê, Metĩndjwÿnh kabên katãtkumrêx. Kabên kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arÿm ne ba prĩne ar amã Kritu pĩte'y'ã jêt'ã ajarê gar prĩne ama. Nhy m kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imã arê ba kuma. Djã nã gãm ar Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djã nã gãm we ar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwýnh Karõ arým ar awýr bõx ne ar ajo ba? Dja gar imã arê ba kuma. Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim Kritu markumrêx nhym Karõ arým ar awýr bõx. ³ Nã gãm ar Metĩndjwýnh Karõkôt amijo abamo krax. Djã nã gãm jakam Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmã.

⁴ Amrêbê ar aje Kritu mar'ã ne me ar ajo bikênhõ ba gar arým kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'ã adjukanga jabej nhym arým kadjy ar atokry ja arým kajgo. Nhym be, kati. Ar aje mrãmri tu amim Kritu markumrêx rã'ã jabej arým atokryja kajgo kêt. ⁵ Djã nã gãm ar Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhym kam Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym kam ar akam mýjja pumũnh kêt nhípêx, ar akam apýnh me punuo mex? Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim markumrêx nhym arým kôt ar amã Karõ jano nhym kam arým ar akam apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx.

⁶ Me bakukãmãre Abraãodjwý ne

“tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým tu kum axwe kêt jarê.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrêx, me ja kunĩ kute mrãmri ne Abraãõ tãmdjwý pyrãk. Tãm dja gar ama. ⁸ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh amim,

“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrêx ba kam tu memã axwe kêt jarê nhym me arým axwe kêt.”

Nãm ã amim anen kam kãj bê Abraãomã tãm jarê. Nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne me kute tu amim Kritu markumrêx nhym kute tu memã axwe kêt jarênh. Ja 'ã ne Abraãomã kum,

“Ga tu amim ikamnhĩxkumrêx. Ba kam arým imã akaprĩ. Dja atãmdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me kaprĩ. Dja apýnh me ba djãkam me bajtemdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me adjwýnhdjwý kaprĩ”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrêxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩja pumũ. Abraãõ tu amim kamnhĩxkumrêx nhym me kute kôt tu amim markumrêxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩ.

¹⁰ Be, me kute amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýro baja. Me ja kunĩ'ã ne Metĩndjwýnh arým amim,

—Me wã dja ba me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane. Mýkam dja me kanga? Bir, amrêbê Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Mòjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òkja pumũ. Godja me mar kêt ne katãt kunĩ:kôt amijo ba kêt jabej ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno.”

Nãm Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjã kunĩkôt amijo baja, djãm kôt me axwe kêtã? Kati. Nãm me te kute kukràdjã kunĩkôt amijo ba ne kam axwe rã'ã. Kam Metĩndjwýnh ta kabênkôt dja me ja kunĩ akuno. ¹¹ Nhym kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrêx ne arým tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Me kute tu amim markumrêx kambit ne kute memã axwe kêt jarênh. Kam me kute Mòjdjê

kukràdjà marn kôt amijo baja te: axwe kêt prāmje. ¹² Nhyam kam ajte pi'òkkam memã kum,
 “Me kute Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo baja gê me prïne kunikôt amijo ba
 mex”, ane.

Djãm pi'òkkam kabên jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwýnh markumrêx jarê? Kati. Kute arênh kêtumrêx. Nãm memã, kôt me kute amijo babit jarê.

¹³ Nhyam be, Metĩndjwýnh ne memã Kritu jarê. Kritu arým píte'y'ã gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê ne Metĩndjwýnh memã kum,

—Godja me Mòjdjê kukràdjà mar kêt ne katã kukràdjà kunĩ: kôt amijo ba kêt, ba dja ba pãnh me kanga nhyam me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwýnh amrêbê arê. Kam gwaj ba ne gwaj kôt amijo baba kêt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwýnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhyam be, kati. Jakam Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mãn axwe djwýnh pyrãk ne píte'ykam wajêt. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým kute kanga pyrãk nhyam me biknor tokry djãkam biknor pyrãk. Nãm ã anen píte'ykam wajêt ne arým gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê: ne Mòjdjê me bakukãmãremã kum,

“Me pi'ã me anhô nhyam me arij. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým me kanga nhyam me arým me biknor tokry djãkam akuno”, ane.

Ga, Kritu píte'ykam jêtkam Metĩndjwýnh kute kanga pyrãkja pumũ.

¹⁴ Kam, Jeju Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým me bajtemo djuw mex ne arým memã axwe kêt jarê. Tãm ne Abraãomã arê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx, nhyam Metĩndjwýnh Karô arým gwaj bawýr bôx. Amrêbê kute gwaj bamã Karô jarênhja arým gwaj bawýr bôx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pãnh.

Metĩndjwýnh ne Abraãomã kabên pýnh ne arê.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykakam me kukràdjà'ô jarê gar ama. Godja me'ô ar tu abenmã mýjja'ô jarênhkumrêx. Nhyam me rũnh arým 'ã pi'òk no'òkkumrêx. Djãm kam ajte me'ô kute ijukri kabên 'ô jarênhmã? Nãr, djãm kam kute kabên 'ôo bingrãnhmã? Arkati. Arým ne me tu 'ã pi'òk no'òk mãmджи.

¹⁶ Abraãomã ne Metĩndjwýnh apýnh mýjja jarênh kam kum kabên pýnh ne arênh kum,

—Dja ba ajo djuw mex ne atãmdjwýo djuw mex, ane. Djãm kute kabên jao bingrãnhmã? Kati. Djãm tãmdjwý krãpti'ã ne kum, “Dja ba atãmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tãmdjwý pydji'ã ne kum arê. Tãmdjwý ja ne kubê Kritu.

¹⁷ Metĩndjwýnh ne amrêbê: tu Abraãomã tãmdjwýbê Krituja jarênhkumrêx. Nhyam kam tũ:mrãm, arým kute kum arênh'ã amexbê 430 apêxkam Mòjdjêmã kukràdjà jarê. Djã ne kute Mòjdjêmã me kukràdjà jarêno kabên tũm japa? Djã ne kute amrêbê: Abraãomã tãmdjwýbê Kritu jarênhja arým arênh kajgo? Arkati. Kute amrêbê: Abraãomã arênh kute mar týx rá'ã ne.

¹⁸ Djã ne me kute Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo bakam axwe kêt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kêt? Kati. Nhyam be, arým ne Metĩndjwýnh mrãmri tu Abraãomã tãmdjwý Kritu jarênhkumrêx nhyam amim tu markumrêx nhyam arým kum axwe kêt jarê.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam be, mýj kadjy ne Metĩndjwýnh Mòjdjêmã kukràdjà jarê? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kôt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Mòjdjêmã

kukràdjà jarë. Me aben djô'ã abenmã arënhô mô:. Abenmã arënhô môr tãmtã arým túmrãm Abraão tàmdjwý Kritu'ýr o bôx. Me bakamingrãnyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhyam kam me tu amim markumrëx nhyam Metíndjwýnh arým memã axwe kët jarë. Metíndjwýnh ne Môjdjëmã kukràdjà jarë. Kadjy mrãnh djwýnh kumrëxmã ne arë nhyam arým amũ Môjdjëmã arë nhyam amũ axwë arë. Nhyam kam me krãptí amipãnh Môjdjëmã amijarë nhyam amũ Metíndjwýnhmã me arë. Nhyam be, djã nãm Metíndjwýnh me'õmã Kritu jarë nhyam arým amũ Abraõomã arë? Kati. Metíndjwýnh pydji ne tu Abraão kuka kônh djan kum tàmdjwýbë Kritu jarë.

²¹ Metíndjwýnh ne Abraõomã apýnh mýjja mex jarën kum tàmdjwýbë Kritukôt axwe kët jarë. Djã ne kam amikabën jao aknon kam memã kum,

—Dja ga me Môjdjë kukràdjà man kôt ar amijo aba. Ba kam arým me amã axwe kët jarë, ane? Kati. Dja me Môjdjë kukràdjà man kôt ar amijo ban arým te axwe kët prãmje ne Metíndjwýnhkôt tïn ne ar ba kët. Ne ren me Môjdjë kukràdjà õ man kôt ar amijo ban ren kam axwe kët ne ren kam Metíndjwýnh kôt tïn ne ar ba nhyam Metíndjwýnh ren kam memã kum,

—Dja ga me Môjdjë kukràdjà man kôt ar amijo aban kam ajaxwe kët, ane.

²² Nhyam be, kati. Me'õ ta te axwe kët prãmje. Metíndjwýnh ne pi'òkkam me kuní kupãhtã memã axwe jarë. Mýj kadjy ne me kunímã axwe jarë? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrëx kadjy. Dja me tu amim markumrëx nhyam Metíndjwýnh arým memã axwe kët jarë. Tãm ne amrëbë: me bakukãmãremã arënh pydji.

²³ Nhyam be, amrëbë me bakukãmãre kute tu amim Kritu markumrëx këtiri ne me Môjdjë kukràdjákôt ar amijo ba. Me ta te: katormã ar amijo ba. Me kute mrãmri ne mebé ijëkam me ta te: katormã amijo ba pyrãk. Gwaj badjwý te bakatormã ari amijo baba. Nhyam kam túmrãm me arým gwaj bamã Kritu'ã ajarë, gwaj arým tu amim markumrëx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakínhkumrëx.

²⁴ Kam, Môjdjë kukràdjà ne kute me kra prïre pumũnh djwýnh pyrãk. Me bakukãmãre ne me kute me kra prïre pyrãk. Ne kam me omũnh djwýnh kôt ar amijo ba, Môjdjë kukràdjà kôt ar amijo ba nhyam mebé tý:xi. Me kute aben djô'ã kôt amijo ba tãmtã nhyam kam túmrãm arým Kritu me'ýr bôx. Gwaj bawýr bôx gwaj arým tu amim markumrëx nhyam arým tu gwaj bamã axwe kët jarë. ²⁵ Gwaj arým tu amim Kritu markumrëx. Djãm kam gwaj baje akubyn Môjdjë kukràdjà'ýr amijo akëx prãm? Kati. Arým me abatãnhkam djãm akubyn kute amipumũnh djwýnh prãm? Kati. Gwaj badjwý ne gwaj akubyn baje Môjdjë kukràdjà mar prãm kët. Kritu ne gwaj tu amim markumrëx.

Mebë Metíndjwýnh kra'ã ujarënh.

Dju r 1.12; Rô 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akuní ne gar arým abë Metíndjwýnh kra. Gar arým tu amim Kritu markumrëx ne arým abë Metíndjwýnh kra. ²⁷ Me kute ngômã ar ajadjãr kuníja, mýj'ã ne ngômã ar ajadjãrja amijakre? Bir, Kritumë ne gar atpydji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arým aje Kritu pyrãk. Kritubë Metíndjwýnh Kra. Ar gadjwý ne gar Kritu kôt abë Metíndjwýnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajõ aben mýr jabej memã kum, "Ibë idjaer", ane? Nãr, "Ibë me bajtembë kregu", ane? Nãr, gar ajõ aben mýr jabej memã kum,

—Nãm me ipa 'amý ba me kabënkôt kajgo ari idjãpënh týxo iban idjumar punu, ane? Nãr,

—Me kute ipa 'amÿnh kêt ba arek mekôt ar iban idjumar mex, ane? Nàr gar ajō aben mÿr jabej memā kum, “Imÿ”, ane, nàr, “Ini”, ane? Djām aje amim Kritu markam aje aben mÿr jabej ā abenmā anhÿro abamā? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunÿ abeno anhōbikwan apydji.i. ²⁹ Ne, ar abē Kritu nhōbikwakam Metÿndjwÿnh arÿm ar ajo Abraão tãmdjwÿ. Kute ar anhingēt Abraōmā kabēn pÿnh ne arēnhja kunÿ ne ajte ar amãdjwÿ arē. Dja gar arÿm Abām nhō mÿjjao aminhō. Metÿndjwÿnh nhō mÿjjao aminhō.

4

Metÿndjwÿnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amā arē, me abē Garaxakam me jamā arē, gar ama. Me kra prÿre ne me kute bām nhō nēkrēx kunÿo bamā te o ane. Prÿre kam kute o ba kêt rā'ā. Nām me kute bām nhō āpēnh kajgo pyrāk ne kajgo: ne. ² Nhyam kam me omũnh djwÿnh me prÿre jamā mrānh mex'ā karōn me omũnho ba nhyam me kam kôt amijo ba. Nām me prÿre pumũnh djwÿnh meo ba: nhyam me arÿm abatānh ne. Nhyam me bām kute ō akati jarēnhja arÿm bōx nhyam kam me arÿm bām nhō nēkrēxo aminhōn o ba.

³ Gwaj badjwÿ Kritu bōx kētri ne gwaj baje me prÿre pyrāk. Gwaj baje me āpēnh kajgo pyrāk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhyam me kute gwaj bamā pykakam me kukràdjā jarēnh gwaj ajbit maro baba. Kute mrāmri ne me prÿre pumũnh djwÿnh me prÿremā mrānh mex'ā karōo ba nhyam me kute kôt amijo baja pyrāk. Gwaj badjwÿ gwaj pykakam me kukràdjākōtbit amijo baba.

⁴ Nhyam be, kam arÿm ō akati bōx nhyam Metÿndjwÿnh arÿm pykamā Kra jano nhyam me'ō nire kurūm kato. Katon arÿm Mōjdjē kukràdjā man kôt ar amijo ba. ⁵ Mÿj kadjy ne Mōjdjē kukràdjā man kôt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo pānh kadjy. Gwaj te Mōjdjē kukràdjākōtbit amijo baban mā bajaxwe:. Nhyam Kra arÿm gwaj bajaxweo pānh nhyam kam Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arÿm ruw ne Mōjdjē kukràdjā man kôt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arÿm gwaj bamā Kra Karō jano nhyam arÿm gwaj bakam nhÿn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karō ma nhyam arÿm gwaj bakadjwÿnhbē Metÿndjwÿnhmā kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me kabēn djwÿnhkam kum, “Aba, Aba”, anhÿro nhÿ. Me bakabēnkam ne Karō ren arēn ren kum, “Djūnwā, Djūnwā”, anhÿro nhÿ. ⁷ Ga, me kute me pa 'amÿnh nhyam me memā āpēnh kajgo ar baja pumū. Amrēbē ar gadjwÿ ne gar Mōjdjē kukràdjā man kôt amijo aba kajgo. Ne jakam arÿm Mōjdjē kukràdjā kôt amijo aba kêt. Kritu ar akadjy ty nhyam Metÿndjwÿnh kute ar ajo krakam. Dja ar amā ō mÿjja ngā gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjāo ba prām.

A Kō 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abē me bajtem ne gar amrēbē ar aje Metÿndjwÿnhkumrēx mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Apÿnh mÿjjao metÿndjwÿnh karō nhipēxjamā ne gar adjāpēnh tÿx kajgoo aba. Djām mrāmri ne kubē Metÿndjwÿnhkumrēx? Arkati. Gar o aban aje mrāmri ne me pa 'amÿnh nhyam me memā āpēnh tÿx kajgoo ba ne te apōx prāmje ja pyrāk.

⁹ Nhyam be, jakam ne gar arÿm aje Metÿndjwÿnhkumrēx mar. Djām ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrēx ne kute ar amarn arÿm ar amā amijo amirÿt gar kam kôt arÿm amim maro aba. Arÿm ar aje Metÿndjwÿnhkumrēx mar jakam mÿkam ne aje akubyn me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kētja kukràdjā

marn kôt amijo aba prãm? Gar me kukràdjà kôt ar amijo aban te ajaxwe kêt prãmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjà kajgo. Dja gar kôt ar amijo aban arým aje mrãmri ne me pa 'amýnh nhym me memã àpênh kajgo ba pyrãk.

¹⁰ Ar aje mýjja kajgo kadjy adjàpênh týt prãmkam ne gar apýnh akati krãptíkam me kukràdjà man arým abenmã kum,

—Akati ja dja gwaj 'ã bano týt ne Môjdjê kukràdjà kôt bamex, anen ajte apýnh mytyrwý'ã abenmã kum,

—Mytyrwý ja dja gwaj 'ã bano týt ne me kukràdjà kôt bamex, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj bàygogo djê pan ajte Môjdjê kôt akati ja ma, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj amex ja'ã bano týt ne Môjdjê kukràdjà kôt bamex, ane. Dji:jãk. Djãm me kukràdjà kajgoja krãre got? Djãm ar aje ã amijo anhýrkam Metíndjwýnh kute ar amã ajaxwe kêt jarênh gar kum amex got? ¹¹ Amrêbê ba me abê Garaxakam Kritu jarênh iban idjãpênh kume:x. Ar akam idjãpênh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karõ ne ba ar ajã idjãpnhix ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhíre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyrãk. Djãm ba ne gar ijo ajkê, ba ar amã ikabên? Kati. ¹³ Nhym be, amrêbê ije ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kutewa. Kamã ne ba ikanên ar amã Kritu'ã ajarê gar ama.

¹⁴ Nãm itokry te ijo ba djãm kam ne gar amã ikurênh ikanga? Kati. Nã gãm ar príne imar mex. Nã gãm ar ijo Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh pyrãk nãr ijo Kritu Jeju pyrãk ne ar amã ikí:nh ne. ¹⁵ Ba ino kanê: gar te aje ikadji ano kadjãr ne pãnh imã ano jadjãr ba ikanê kêtãm. Ba ne ba 'ã ar apumún arým ar amã arê. Ar amã ikí:nh. Mýj ne gar arým jakam amijon? ¹⁶ Djãm ije katàt ar amã Metíndjwýnh kabên jarênhkam gar arým ijo akurê djwýnh?

¹⁷ Be, wãkam me'õ ar kute amiwýr ar ajo akêxmã àpênh kume:xo ba. Djãm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurêãm. Dja me ar abê ikurê gar kam arým mekôt ar amijo aban arým me kukràdjà'ã ano týt ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurêo ba.

¹⁸ Ne ren me kute ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrêx. Ar akam idjãmkam ne me ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren ajbubê itýmkamdjwý ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrêx. Nhym be, kati. Me kute ar abê ikurê kadjy ne me àpênh kumex.

¹⁹ Ba ne ba imã ar ajabê:ê kute mrãmri ne me kum kra príre jabêja pyrãk. Ije me'õ nire kra àkam umar punure pyrãk ne ar akam idjumar punu:re. Me'õja amijo 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã arê ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabên man Kritu kupa'ã amijo tẽ. Ga, me príre kute nã tikkrekam aminhipêxo baja pumũ. Nãm aminhipêxo ba:n arým príne aminhipêx nhinomã kumê. Ar gadjwý. Dja gar príne Kritu kôt amexo amũ amikamênhõ tẽ. Amikamênhõ tẽ:n kam arým príne Kritu mexo amex. Tãm ne ba imã kí:nh. Nã bãm ar ama:ro iba. ²⁰ Ar awýr ibõx prãmkam ne ba dja. Ne ba ren inhýtã ar awýr bõx. Djã ne ba ren kam ar amã ibên týt? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibên rerekbito ikabên. Nhym be, kati. Amybým ne ba axwe ar kam idjumar ne.

Agaremê Xara'ã ujarênh.

²¹ Dja gar jakam imã arê. Ar aje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo aba prãmja mýkam ne gar amikadji kukràdjà kunĩ mar kêt? ²² Ba ar amã kukràdjà jarê gar ama. Môjdjê ne kute 'ã pi'ók no'ókkam memã Abraão kra amãnhkrut'ã ajarê. Kra ja ne Abraão õ àpênh kajgobê Agaremã kudji. Agare ne kubê me

pardja. Nām Abraãomã àpênh kajgobit ar ban umar punure. Õ àpênh kajgo jamã ne kra ja dji. Nhyim be, prõ djwýnhbê Xaramã ne kra djwýnhja dji. Prõ ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekõt ar ban umar mex.

²³ Nhyim kam Abraão ta ne Xara kute kum arênhkõt me pardjajamã kra ja dji nhyim kumrêx ruw. Nhyim be prõ djwýnhmã kute kra djwýnh djirja ne Metîndjwýnh kabênkõt. Metîndjwýnh ta kute kum kra jarênh kõt ne Abraão arým prõbê Xaramã kudji. Kute kum, “Dja akra’õ amirît”, anhÿr kõt arým kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekõt ar ban umar mexkumrêxjamã ne kudji nhyim kam ruw.

²⁴ Mÿkam ne ba ar amã ar nire abenkõt kra rwÿkja’ã ajarê? Mÿj’ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amãnhkrut Metîndjwýnh kabên amãnhkrut’ã amijakre.

Ba ar amã kabên jarê gar ama. Metîndjwýnh kute Abraãomã kabên jarênhkam ne kum Kritu jarê. Kritu’ã ne Xara amijakre. Nhyim be, Mõjdjê kukràdjã’ã ne Agare amijakre. Be, kabên amãnhkrut ne ja. ‘Ã ne ar nire amãnhkrut amijakre. Metîndjwýnh ne krãnhbê Xinajkam Mõjdjê mã me kukràdjã jarê. Me kukràdjã kõt ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje. Krãnhbê Xinaj’ã ne Agare amijakre. Agare ne kubê me pardja ne Abraãomã àpênh tÿx kajgobit ar ba. ²⁵ Agare’ã ne krãnhbê Xinaj amijakre. Pykabê Arabijkam ne krãnhbê Xinaj. Nhyim kam Xinaj’ã ne pykakam krÿrãxbê Djeruxarêja amijakre. Djeruxarê jakam me ar ba ne me kute Mõjdjê kukràdjãbit mar. Me kute Mõjdjê kukràdjãbit mar ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje.

²⁶ Nhyim be, me kute amim Kritu mar ne me kãjkwakam Djeruxarêkam ar ba. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã marn kute kõt amijo baja kangan Kritubit kõt ar amijo ba. Kõt ar amijo ban kubê me pardja kêt ne ta arým arek mekõt ar ban umar mex ne. Kãjkwakam Djeruxarê ne kute me banã pyrãk.

²⁷ Ga, Metîndjwýnh amrêbê: kute me bakukãmãremã kabên jarênh nhyim me arým kute ‘ã pi’òk no’òkja pumũ. Nãm Metîndjwýnh tu krÿrãxbê Djeruxarê mã kabên jarê. Nãm tu kum, “Ga te akra prãmje ne akra kêt kumrêxja on akÿnh. Aje akra à mar kêtja on tu adjãmra tÿx kaba.

Djãm mrãmri kuta kêt ne ar abamã, amjên kute akangkam akra kêt ne ar abamã? Kati. Dja me arým mjênja te akurãm kra krãptÿ ga dja ga akra krãptÿ me akrenh mex ne.”

Nãm ã kãjkwakam krÿrãxbê Djeruxarêjamã ane. Ga, kãjkwakam krÿrãxbê Djeruxarê kute mrãmri ne gwaj bakunÿ nã pyrãkja pumũ. Arým gwaj bakrãptÿn tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê.

²⁸ Ga, Metîndjwýnh kute Abraãomã kum, “Dja akra amirît”, anhÿrja pumũ. Nhyim kam kute kum arênh kõt arým Idjak kato. Ar gadjwÿ ne gar aje Idjak pyrãk. Mÿkam? Bir, Metîndjwýnh ne ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arým ar amã axwe kêt jarênh arým ar ajo ikra, ane. Gar kam arým tu amim markumrêx nhyim kute ar amã arênh kõt arým ar ajo kra. Kute Abraãomã arênh kõt ne arým kra Idjak kato. Ar gadjwÿ kute ar amã arênh kõt ne arým ar amã axwe kêt jarênh arým ar ajo kra.

²⁹ Nhyim be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metîndjwýnh Karõ kabên kõt ne Abraão arým kra Idjak dji nhyim katon ar ba nhyim Imaêr kum kurêo

ba. Abraão ta ne Imaêr dji nhyim arým kum kamybê Idjak kurêo ba. Nãm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

—Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwÿnh arým imã ijaxwe kêt jarê, anhÿro baba. Gwaj anhÿro baba nhyim me arým kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhyim kam mÿj ne amrêbê: me bakukãmãre arê nhyim me'ã pi'òk no'òk ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'ã Abraômã kabên ne kum, “Djãm gu banhõ àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhõ mÿjjiao aminhõmã? Amÿrbê kute o aminhõmã?

Kati. Ikrabit dja anhõ mÿjjiao aminhõ. On ikra nêje bõm Agaremê kra ar amê.” Nãm ã Xara Abraômã ane. ³¹ Ar tãm 'ã dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhÿrja ne me te axwe kêt prãmje. Nãm me me pardja kra'ã amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metîndjwÿnh nhõ mÿjjiao aminhõ kêt ne axwe rà'ã. Nhyim be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwÿnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'ã amijakre ne kam Metîndjwÿnh nhõ mÿjjiao aminhõ.

5

Pykakam me kute kukràdjà kajgo kôt amijo ba nêje me akre.

Rô 3.21; Kor 2.20

¹ Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arým gwaj bapytà. Ga, mryti kute jênh pytî tur ne kute o baja pumû. Gwaj badjwÿ amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjà kôt badjapênh tÿx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhyim Kritu arým gwaj bapytà gwaj arým me kukràdjà kôt badjapênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arým Kritu kôt badjumar mexkam kwãrîk wãnh Môjdjê kukràdjà'ÿr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arým akapri:re kute mrãmri ne mry jênh pytîkam kapri pyrâk. Gé me te: kukràdjà'ã ar amã karõ gar arek mebé dja. Kritu kôt dja gar adjãm tÿx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamã arê. Godja gar aje memã kum,

—Ajrã. Môjdjê kukràdjà kôt imy nhinhu kã krãta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anhÿr jabej nhyim me amy kã nhinhu krãta gar kam arým aje Kritu mar kajgo.

³ Ba ajte mrãmri me kunimã arênhkumrêx. Metîndjwÿnh ne arým me my kã rênhjamã kute priñe Môjdjê kukràdjà kunî kôt amijo bamã memã arê.

⁴ Ar ajõ ar aje amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿr. Ar aje amim anhÿrkam aje Kritu mar kajgo. Nhyim kam Metîndjwÿnh kum ar akapri kêt ne arým ar amã axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metîndjwÿnh arým Karõ kôt gwaj bajo mex. Dja Karõ gwaj bajo ban arým gwaj bajo mex gwaj kam bakunî bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwÿr kamnhîxkumrêx. ⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djãm Metîndjwÿnh kute gwaj bamy kã rênh mar? Nàr djãm kute gwaj bamy kã tã mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyim be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam.

Kambit ne gwaj mrāmri kum bakajgo kêtukumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arým bamã me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrāmri ne me rer djwýnh prôt mex pyræk. Ne katàt Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtukumrêx. Mýj me'õ ne ar abê aptã? Gar kabên katàt man kôt ar amijo aba nhym ar abê aptã? ⁸ Djãm Metíndjwýnh kute amiwýr ar ajwýr djwýnh ta ne ar abê aptã? Djãm ta ne Mòjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn o ar abê aptã? Kati. Atemã me'õ.

⁹ Ga, me kute djwýkam igot djã kryre rênhja pumũ. Nhym kam arým djwý djôm mē amrà. Ar gadjwý ne me ngrêre ar amã 'ã karõo dja. Dja me arek ar amã 'ã karõo dja: nhym me kabên ar anhi kunĩ mē amràn arým me'ýr ar ajo akêx gar arým mekôt ar amijo aba. ¹⁰ Nhym be, arým ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhixkumrêx ne amim,

—Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhym be, me'õ ja kute Mòjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn ar amã kaprĩ jadjãrja gédja Metíndjwýnh arým kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhym me we ar amã,

—Paurdjwý ne me my kã rênh'ã memã àpnêho ba, anhýro ba. Djãm mrāmri me kabên? Kati. Ba ne ba kãj bē memã kum,

—Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhym Metíndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhýro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

—Gê me me amy kã rênh gê kam arým Metíndjwýnh me amã axwe kêt jarê, anhýro iba nhym ren me kum ikurê kêt. Nhym be, kati. Nã bãm memã kum,

—Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhym Metíndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê, anhýro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kã rênh'ã memã karõ kêt. Kam ne me arým ijo bikêho ba. ¹² Be, me kute ar amy kã rênh'ã ar amã karõn ar amã kaprĩ jadjãrja ren ta ã amijo bikêho ane.

Me kute Metíndjwýnh Karõ mar'ã memã karõ.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhíre ar, djãm ar aje Mòjdjê kukràdjã marn kôt amijo aban ar akaprĩmã ne Metíndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metíndjwýnh amiwýr ar ajo akêx. Ar aje Mòjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arým tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwýnhbito kính kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrik wãnh ajaxwe kêt. Arým aje Mòjdjê kukràdjã mar kêt ne arek mekôt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mýkam? Bir, Metíndjwýnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amã amijabêja pyræk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metíndjwýnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arým Mòjdjê kukràdjã kunĩ man kôt amijo aba. Mrāmri ar amã me abêkam ne gar tu Metíndjwýnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nãr kon dja gar amã aben kurêo aba mýj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar amã aben kurê tãmtã í arým aben bē akunĩ ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwýnhbito kính prãm ne kôt arým bajaxwe prãm. Nhym be, dja gar amim Metíndjwýnh Karõ man mã kôt ar amijo aban kam arým kôt ajmã akute kêt ne katàt amijo aba.

¹⁷ Djām ar ga ne gar Metīndjwýnhmā ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prām ne amim, “Ba amidjwýnhbito kīnh”, anhȳro baba. Nhȳm kam Metīndjwýnh Karō mā gwaj bamā,

—Kati. Kwārīk wānh, anen ā akubyn gwaj banêo ane. Karō mā akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemā mā amim, “Ba amidjwýnhbito kīnh”, anhȳro baba. Gwaj mā bakabêno Metīndjwýnh Karō japanho baba. Nhȳm ta mā akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prāmje.

¹⁸ Nhȳm be, ar ga dja gar amim Metīndjwýnh Karō man mā kôt ar amijo aba nhȳm kam ta arým katāt ar ajo ba. Dja gar amim Karō maro aba:n arým amā Mójdjê kukràdjā maro aba prām kêtumrêx.

Me kute amidjwýnhbito kīnh prāmkam apýnh axwe djāri 'ā ujarēnh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwýnhbito kīnh prāmkam ne me apýnh mýjjao ban kôt axwe.

Me kute apýnh mýjjao baja ne me kunī kute mar.

Nām me mebê prōo akī, mjēno akī.

Ne ajte ari prō, mjēn kupa'ā kurē ba.

Ne ajte kute abenbê me kupēnho amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwýnhho kīnh prāmkam kute mýjjao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mýjjao metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarēnho ba.

Ne ajte ta apýnh mýjja maro amiptàn arým amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba.

Ne ajte axikôt kabēn kêt ne abenā kabēn ba.

Ne ajte me ō mýjja pro'ā ngryk ba.

Ne ajte kute amijā ngryk nê kêt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwýnhbit markam amijo rax pytāro ba.

Ne ajte kute amiwýr meo akēx prāmje aben bē me kurêo ba.

Ne ajte apýnh mýj kukràdjāja'ā no týx ne kam mýr jabej apýnh me kwý djāri kôt bikprōnh ba.

Me kute amidjwýnhbito kīnh prāmkam kute mýjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me urāk prāmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangōkam* bibānh ba.

Ne ajte apýnh mýjja punukam aben týx jabejo ba.

Be, apýnh mýjja kute ja pyrāk rā'ā. Me kute amidjwýnhbito kīnh prāmkam kute mýjjao ba ne ja. Dja Metīndjwýnh ī ō me ja kunīo ba. Djām kam kute me jao bamā? Me kute mýjja jao ba, djām kute meo bamā? Kati. Dja me ja wānh me biknor tokry djākam akuno. Tām ne ba amrêbê ar amā arēn ajte jakam ar amā arē.

Metīndjwýnh Karō kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhȳm be, dja Metīndjwýnh Karō ta ar ajo ba.

Gar arým ō'ā amā me abé.

Ne ajte akīnhtire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memā ano kator kêt ne amijamār 'iry.

Dja Karō ta ar ajo ba gar ajte ō'ā memā aprī.

Ne ajte anhōdjānh.

* 5:21 Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

Ne ajte katàt Metĩndjwỳnh kabēn man kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt.

²³ Ne ajte akabōt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kēt kadjy amijāno dja.

Dja Karō ta ar ajo ba gar arỳm ā amijo anen kam Metĩndjwỳnh kōt amijo aba mexkumrēx nhym arỳm ar akam kĩnhkumrēx ne ar amā ar akatàtkumrēx jarē.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhōkam gwaj arỳm bamā bajaxwe prām kēt. Baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy bajaxwe prām kēt. Baje mebhē me kupēnh prām kēt ne bamā mỳjja punu prām kēt. Baje mrāmri ne Kritumē ro'ā aktā banhikra, baparmo i'ēk pyrāk. Gwaj ā amimaro ane.

²⁵ Mrāmri Karō kute gwaj bajo ba jabej gwaj mā Karō man prĩne kōt amijo baba mex. ²⁶ Kwārĩk wānh gwaj bakajgokam arĩk amijo badjāmra ar baba kēt. Dja gwaj amijo badjāmra ar baba:n arỳm abenmā aben kurē'uko baba. Ne aben rax mỳr jabej aben kam bangryko baba.

6

Me kum me kunĩ kaprĩ'ā kute memā karō.

¹ Akmere àpnhĩre ar, godja me'ō arỳm axwe nhym me arỳm kute kōt omũnh jabej. Ar ga aje amim Metĩndjwỳnh Karō maro abaja dja gar me'ōmā aprĩren akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr o akēx. Ne amiman amim,

—Ÿ, watĩre. Nok ba ren akati 'ōkam Metĩndjwỳnh maro aknon ren ā kudjwa ijaxweo anhỳr jabej, ane. Dja gar ā amimaro anen ajaxwe nēje amijāno djan arỳm me'ōjamā aprĩren akubyn 'ỳr o akēx jabej.

² Ga, me kute jēnh pytĩo baja pumũ. Nhym me arỳm 'ỳr bōx ne arỳm kum kaprĩn kōt o kangō. Ar gadjwỳ dja gar aben maro aba nhym me'ō amikam kaprĩre. Ar amā kaprĩn kum kaprĩ kwỳ ngri. Dja gar ā anen arỳm aje Kritu kukràdjā marn kōt amijo aba mexkumrēx.

³ Nhym be, godja ajō katàt aje amijo aba kētkam mā amim,

—Djām ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'ō kētkumrēx, 'itỳx, anhỹro aba jabej. Djām mrāmri ne akabēn? Kati. Ga ne ga amim ajēx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunĩ apỳnh anhĩ djāri gar mrāmri katàt aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrāmri katàt aje amijo abakam ga amikam akĩnh. Nhym be, djā ne aje amim,

—Ba ne ba ije katàt amijo ibao tāmwā jakrenh, anhỹro abakam djām mrāmri akatāt? Kati. Ar aje ā amim anhỹro abakam akatāt kētkumrēx. ⁵ Nhym be, ar akunĩ apỳnh anhĩ djāri dja gar goja mrāmri akatàtkumrēx jabej katàt amijo aba.

⁶ Be, dja Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh ar amā kabēn jarēnho ku'è, ar amikutā kum ar anhō mỳjja mex kwỳ ngā. Kum angā gē ar akōt o amikĩnh.

⁷ Djām me kute Metĩndjwỳnh'ā abenmā kum,

—Djām mrāmri dja Metĩndjwỳnh memā axwe pānh jarē? Kati. Kabēn kajgo. Me àkĩnhĩkam pānh kēt. Me 'ēxnĩĩkam pānh kēt. Me axwe kunĩkam pānh kēt, anhỳr? Djām me kute anhỳrkam mrāmri me kabēnkumrēx? Kati. Kwārĩk wānh amim ajēx ne aminoo abiknor kēt. Ga, mrỳnhĩ 'y, akrō 'y, akaōk 'y, 'è 'ōdjwỳ 'yja pumũ. Djā ne ren me 'y ja kren ren kōt djwỳ mex jamỳ? Kati. Me kute 'y mexbit krekam kute kōt djwỳ mex jamỳnh.

⁸ Gwaj badjwỳ. Godja gwaj amidjwỳnhbito kĩnh kadjy bajaxwe jabej, badjākĩnhĩo baba jabej, bakabēn punuo baba jabej. Metĩndjwỳnh dja pānh gwaj bamā mỳjja punu ngā gwaj arỳm bakaprĩ:re. Dja gwaj baje me kute mrỳnhĩ 'y kren arỳm kaprĩ pyrāk. Nār, godja gwaj amim Metĩndjwỳnh Karō

man katàt kòt ar amijo baba, Metĩndjwỳnh Karõ dja arỳm gwaj bamã o pãnh. Pãnh dja gwaj arỳm kòt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprĩn katàt aje amijo aba'ã adjukanga kêt. Dja gar ã anen ĩ arỳm amim akĩnh djã byn akĩnhkumrẽx. Kute mrãmri ne me kute bãygogo djẽ parkam me kĩnh pyrãk. ¹⁰ Pykakam mekòt ar abari dja gar amã me kunĩ kaprĩ. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrẽx aman amã me kaprĩn kam amã me kunĩ kaprĩ.

Metĩndjwỳnh kute meo nykambit kĩnh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amã pi'òk no'òkkam ije no'òk rũnhja pumũ.

¹² Me ar amy kã rênh'ã ar amã àpnênho ba. Dja gar me kabên kòt ar amy kã rê nhyam amũ me ja arỳm me'ã abenmã kum,

—Be, me Mòjdjẽ kukràdjã'ã no tỳxkumrẽx. Me mexkumrẽx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kã rênh'ã ar amã apnê. Ne ren 'ã ar amã àpnênh kêt nhyam ren me 'ã kum me kurêo ba. Nhyam ren me Kritu pĩte'ykam jêtbit'ã ar amã ajarê nhyam ren me 'ã kum me kurêo ba. Nhyam be, kati. Nãm me ar amy kã rênh'ã ar amã àpnênho ba nhyam me arỳm kum me kĩnh. ¹³ Djãm me arỳm my kã rênhkam kute mrãmri Mòjdjẽ kukràdjã marn kòt amijo bakumrẽx? Kati. Ne kam mỳj kadjy ne me ar amy kã rênh'ã ar amã apnê? Bir, dja me amiwỳr ar ajo akẽx ne 'ã amidjwỳnhbito amran memã kum,

—Be, arỳm ar me bakukràdjã kòt ba mexkumrẽx. Ba ne ba 'ỳr aro akẽx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kã rênh'ã ar amã àpnênho ba.

¹⁴ Nhyam be, djã ne ba ba: amijo idjãmra prãm? Kati. Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu ne ba o idjãmra prãm. Kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne arỳm pĩte'ykam ty. Tãm ne ba o amra. Pĩte'ykam tykkam Metĩndjwỳnh arỳm imã ijaxwe kêt jarê. Kam, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjã ba arỳm kanga. Ga, me arỳm tykkam kum mỳjja kĩnh kêtja pumũ. Badjwỳ imã me kukràdjã kĩnh kêt. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjã imã kĩnh kêt. Ba Kritumê ro'ã pĩte'ykam arỳm ityk pyrãk ne imã me kukràdjã kĩnh kêt.

¹⁵ Be, arỳm gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djãm Metĩndjwỳnh kute gwaj bamy kã rênh mar nãr djãm kute gwaj bamy kã tã mar? Kati. Mỳjja ja ne arỳm kum kajgokumrẽx. Nhyam be, gwaj arỳm tu amim markumrẽx nhyam arỳm gwaj bajo ny ne. Tãm ne Metĩndjwỳnh kute markumrẽx. ¹⁶ Me kute ikukràdjã jakòt amijo baja gẽ Metĩndjwỳnh kum me kaprĩ gẽ me umar mexkumrẽx. Metĩndjwỳnh nhõ mebê idjaerkumrẽxja gẽ kum me kaprĩ gẽ me umar mexkumrẽx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajõ ajte imã ikaprĩ jadjãr kêt. Kute mrãmri ne me kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejuo bikênhkam apỳnh kã rã kumex pyrãk ne ikã rã kumex. Jejukòt ne ba ikã rã kumex. Kam kwãrik wãnh ajte imã ikaprĩ jadjãr kêt.

¹⁸ Gẽ Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju tu kum ar akaprĩ. * Tãm ne ja.

* **6:18** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyam pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrẽx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djâkam âmkam ne memã pi'ôk no'ôk ne. Kute meo tÿx ne meo kînhmã ne memã pi'ôk no'ôk ne. Ne memã Metîndjwÿnh kute mÿjja kunĩ'ã karõo amirĩt ne. Metîndjwÿnh kute pyka nhipêx kêtri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arÿm Jejukõt gwaj bapytãro tẽn kam amũ 'õkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê õ me karõ punumê gwaj bawÿr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê tÿx ne amijo aptãn o apa. Kam ne Paur apÿnh memã 'ã karõ, me kute katãt amijo ba'ã memã karõ.

Metîndjwÿnh ne Kritukõt mÿjja kunĩ o ba. Ne Kritukõt mÿjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kõt gwaj bapytã. Ne kõt gwaj bajo kînh. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bẽnjadjwÿr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirĩto ane.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metîndjwÿnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arÿm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Krîraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'ôk kõt ar amã ikabêh. Gar aje arek Kritu Jeju kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabêh.

² Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mÿjja kunĩ kêtri Metîndjwÿnh kute amijo me utãr.

Rõ 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metîndjwÿnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metîndjwÿnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym prĩne kãjkwakam õ mÿjja kunĩo gwaj bajo djuw mex.

⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytãrja pumũ. Mÿjja kunĩmê me kunĩ kator kêtri ne amijo gwaj bapytãn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arÿm meo inhõkumrêx nhym me arÿm imã axwe kêtumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane. ⁵ Amrêbê me kunĩ kêtri, mÿjja kunĩ kêtri ne ta kum gwaj bakînhkumrêx ne amijo gwaj bapytã. Ne kam tu amim gwaj bajã karõkumrêx ne amim,

—Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arÿm meo ikrakumrêx, ane. ⁶ Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakõt kum gwaj badjwÿ kaprĩ:kumrêx. Dja gwaj kam bakunĩ: kum,

—E kum, djãm adjukaprĩ ngri: got? Adjukaprĩ ra:xi. Amexti:re. Me imã akînhkumrêx, anhÿro baba. Gwaj baje ã kum anhÿro baba kadjy ne arÿm amijo gwaj bapytã.

⁷ Nãm Krakõt kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arÿm gwaj bajaxweo maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprĩ:kumrêxkõt ã gwaj bajaxweo ane. ⁸ Kute prĩne mÿjja kunĩ mar. Kute

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

amikukām mỳjja kunĩmē me kunĩ'ā amim karō. Ne kam gwaj badjwý, kute amim gwaj bajā karō kōt arým kum gwaj bakaprĩ:kumrēx.

⁹ Ta ne amrēbē: kute mỳjja kunĩ markōt arým amim kabēn'ā karō. Ta ne kum kabēn kĩnh ne arým amim kabēn'ā karō ne kam memā arēnh kēt 'ātũm. Ne kam ajte ta arým jakam gwaj bamā kabēnja jarē. ¹⁰ Nām jakam gwaj bamā,

—Dja ĩ me kunĩ kute aminhinomā amimēnh djā nhō akati bōx ba kam Kritu'ā me kunĩmē mỳjja kunĩo akuprō. Kājkwakam mỳjja nār pykakam mỳjja dja ba Kritu'ā kunĩo akuprō nhym arým arým kunĩo ba, ane. Amrēbē kute kabēn jarēnh kēt ja ne jakam arým gwaj bamā arē.

¹¹ Amrēbē mỳjja kunĩ kētri, me kētri ne amijo me ibē idjaer pytā. Nām tu me ijā amim karōkumrēx ne amim,

—Be, me wā dja ba memā amak bō nhym me arým tu amim Kritu markumrēx ba kam arým meo aminhō. Nām ā me ijā amim ane. Ta ne kute amim mỳjja kunĩmē me kunĩ'ā karō. Kute amim 'ā karō kōt ne mrāmri kute o apōxkumrēx ne kute o bakumrēx. Djām me ibē idjaerbit ne amijo me ipytā? Kati. Mỳjja kunĩ. Kute amim mỳjja kunĩ'ā karō kōt arým mrāmri kute o apōx ne o bakumrēx.

¹² Mỳj kadjy ne amijo me ibē idjaer pytā? Bir, ba me ikumrēx ne ba me tu amim Kritu markumrēx ne kōt ar amijo iba. Me kunĩ dja me me ijā abenmā kum,

—Ga, me kute Kritukōt katāt ar amijo baja pumū. Kritu mexti:rekumrēx. Me bamā kĩnhkumrēx, anhýro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytā. ¹³ Me ibē idjaer kumrēx ne ba me tu amim markumrēx. Nhym kam me arým me abajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny katātkumrēxja jarē ga me aman tu amim markumrēx. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me ajaxwebē me apytān kam me amā Karō jano.

Amrēbē Kritu kute me bamā Karō jarēnhja ne me amā ano nhym arým me ajo ba. Ga, me kute mỳjja'ā aminhidji janhōr nhym arým amirĩtkumrēxja pumū. Me badjwý Metĩndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba. Me bajo ba gu me arým amim,

—Mrāmri ne Metĩndjwýnh arým ijo krakumrēx. Ga, arým kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrēxja pumū, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim ane. Kam, gu me baje mrāmri ja markumrēx. Arým Metĩndjwýnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrāmri markumrēx.

¹⁴ Ga, me kute memā mỳjja rūnh nhōrmān kam kukām kute memā mỳjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamýn arým amiwýr rūnhja kamnhĩxkumrēx.

Me badjwý Metĩndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba gu me arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kájkwakam kōt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kájkwakam Metĩndjwýnhkōt batĩn ne ar baba rā'ā: rā'āja baje mrāmri markumrēx ne amiwýr kamnhĩxkumrēx. Dja gu me Metĩndjwýnh kōt batĩnmāja maro baba: nhym Kritu arým bōx ne amikōt me bajo mō. Metĩndjwýnh kute amijo me bapytārjao mō. Dja amikōt me bajo mō nhym me kunĩ arým abenmā kum,

—Metĩndjwýnh me:xkumrēx. Me bamā kĩnhkumrēx, ane.

Kute Metĩndjw̃nhmã meo à 'w̃yr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mã Metĩndjw̃nhmã ar akam amikĩnh jarẽho iba. Ar ga ne gar ar̃ym tu amim Bẽnjadjw̃yr djw̃nh Jeju markumrẽx ne kam amã Jeju nhõ me ja kunĩ jabẽ. Nhyim kam me ar̃ym imã ar ajarẽ ba ar aman mã Metĩndjw̃nhmã ar akam amikĩnh jarẽho iban kam mã kum ar ajo a'uwñ kum,

¹⁷ —Metĩndjw̃nh, ga ne ga Bẽnjadjw̃yr djw̃nhbẽ Jeju Krituo aba. Djũnwã, amexti:re. Dja ga Akarõo aro aba gẽ ar ar̃ym ô'ã katãt akabẽn markumrẽx nhym ar̃ym arkum Akrao amirĩtkumrẽx gẽ ar mar mexkumrẽx. ¹⁸ Anhõ me ja dja me ar̃ym kãjkwakam anhõ m̃yja mexti:rekumrẽxo aminhõ. M̃yja ja kadjy ne ga amiw̃yr ar 'w̃yr ne aro aba. Dja ga arkum anhõ m̃yjjao amirĩt gẽ ar prĩne mexti:rekõt kuman amiw̃yr kamnhĩxkumrẽx. ¹⁹ Me kute tu amim amarkumrẽxja dja ga memã t̃yx jadjã. Aje memã t̃yx jadjãr kadjy ajit̃y:xi. Me kadjy ajit̃yxo abẽ kumkati. M̃ỹj ne ga aje meo t̃yx kadjy ajit̃y:kkam kute? Tãm dja ga arkum o amirĩt, gẽ ar prĩne kuma. Anhõ m̃yja ja dja ga arkum o amirĩt gẽ ar kuma. Nã bãm ã ar akadjy Metĩndjw̃nh 'w̃yro ane.

Metĩndjw̃nh ne 'it̃y:xi. ²⁰ Ga, Kritu ar̃ym tykkam Metĩndjw̃nh 'it̃yxo kam àpẽnha pumũ. 'It̃yxo kam àpẽnho kute akubyn o tĩnja pumũ. Nãm ajte kãjkwa djw̃nhkam o wabin aminhikõ'ã ỹr. Raxo kute me rũnh jakrenh mex kadjy amidjubõk'ãnh ỹr.

²¹ K̃yjrũm, me rũnh kunĩ nhiby ỹr. Nhyim ar̃ym rax ne t̃yxo me akrenh me:x ne. Nhyim pa:rbẽ memã ỹr djw̃nh kunĩmẽ me rũnh kunĩmẽ me 'it̃yx kunĩmẽ me bẽnjadjw̃yr kunĩmẽ ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re, nãr amrẽ pyka ny mõrkam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbẽ me kunĩ kum kajgo me:xi. Metĩndjw̃nh ar̃ym me rũnh kunĩ kadjy Jeju'ã ra:x mẽ. Ne õ me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ã rax mẽ nhym ar̃ym meo ba. Kute meo bakam ar̃ym kute me krã pyrãk.

²³ Ga, me bakrãja pumũ. Me bakrãkam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amũ me banhĩ amingrẽk ne ar me bajo ba. Me bakrãkam gu me badjumar ne ar̃ym me banhikrao badjãpẽn nãr me baparkam bamrãnh. Me bakrã amũ me bakukràdjã kunĩ ngrẽk ne me bajo ba. Kritudjw̃y kute me bakrã pyrãk ne me bakunõ ba, me babẽ õ me ja kute ta ã pyrãkja ba, me bangrẽk ne me bajo ba, me bajẽ amim mar kunĩjao tuknĩn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamẽ kãjkwamẽ m̃yja kunõ tuknĩn ar o ba kute me badjw̃y me bajo ba.

2

Metĩndjw̃nh kute akubyn Krituo tĩnkõt õ me jadjw̃yo tĩn.

Kõ k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhyim be, ar ga ne gar amrẽbẽ ajamakkre kêt kute me tyk amakkre kêt pyrãk ne ar aba. Gar Metĩndjw̃nh kabẽnkam amikrão aban mekõt ajaxwe.

² Me kum Metĩndjw̃nh kĩnh kêtja kukràdjã kõt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karõ punu nhõ bẽnjadjw̃yr kukràdjã kõt djw̃y ne gar amijo aba. Me karõ nhõ bẽnjadjw̃yrja tãm ne jakam me amakkre kêt prãmja ba. ³ Amrẽbẽ gwaj bakunĩdjw̃y ne gwaj mekõt amidjw̃nhbto kĩnho baban ar̃ym bajaxwe:.. Djãm me'õ ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm ne amim 'ã karõn ar̃ym kõt bajaxwe. Amrẽbẽ gwaj

bajaxwekam ne Metĩndjwŷnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunĩmẽ gwaj bakam ngry:k ne.

⁴ Djãm gwaj bakam ngryk rã'ãmã? Kati. Metĩndjwŷnh kum gwaj bakaprĩ:kumrẽx ne kum gwaj bajabẽ:. ⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrẽx ne kam mrãmri ne baje me tyk ne akubyn tĩn pyrãk. Metĩndjwŷnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwŷ gwaj bajo tĩn ne. Ta ne tu kum ar akaprĩn arŷm ar apytã.

⁶ Metĩndjwŷnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwŷ gwaj bajo tĩn. Gwaj kam arŷm bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumẽ ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrãmri ne jakam on kãjkwakam Kritumẽ ro'ã ar baba pyrãk. ⁷ Mŷj kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba? Bir, Metĩndjwŷnh gwaj bakam ukaprĩ:kumrẽx. Kute me kunĩmã gwaj bakam ukaprĩo amirĩt kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrẽx nhym kam gwaj bakam òdjãnhkumrẽx. Ukaprĩ:kumrẽx kôt ne gwaj bakam òdjãnhkumrẽx. Amrẽ amex mõi jakam ne amũ nĩ:jkamdjwŷ dja memã gwaj bakam ukaprĩ:ao amirĩt rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸ Be, Metĩndjwŷnh ta ne kum ar akaprĩ. Ar ga ne gar amex kêt:kumrẽx, nhym ta kum ar akaprĩn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrẽx, nhym arŷm kôt amim apytã. Djãm ar amex ne ar adjukaprĩ gar ga: amipytã? Kati. Metĩndjwŷnh ta ne kum ar akaprĩn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã. ⁹ Djãm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukaprĩ:kumrẽx, anhŷr, ne kam we kôt kute amim ar apytã? Arkati. Nãm ren ã ar ajõmã ane, gar ren arĩk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhym be, kati. Metĩndjwŷnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arŷm badjukaprĩ. Kritu Jeju tyn arŷm akubyn tĩn nhym kôt arŷm gwaj bajo ny. Metĩndjwŷnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhijukri amidjan kam arŷm bamã me kaprĩo baba. Ar adjukaprĩ ja ne Metĩndjwŷnh amim 'ã karõ. Gwaj bakẽtri amim 'ã karõ. Ne kam tũmrãm arŷm gwaj bajo ny gwaj arŷm kôt bamã me kaprĩo baba.

Mebẽ idjaermẽ me bajtem arŷm Kritu kôt abeno õbikwa.

¹¹ Be, amrẽbẽ ne ba me imã me akurẽo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibẽ idjaerkam imã me akurẽo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wã ne me my nhinhu kã rẽnh kêt. Metĩndjwŷnh kum me kĩnh kêt. Me ba ne ba me imy kã rẽnh. Nhym Metĩndjwŷnh kum me ikĩnhkumrẽx, ane. Djãm mrãmri me kute me imy kã rẽnhkam arŷm me imex? Kati. Me imy kãbit rẽnh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrẽbẽ aje Kritu mar kêt:kumrẽx ne ate amijo aba. Ba me ibẽ idjaer ne ba me arĩ me ajo kubajtemo iba. Metĩndjwŷnh ne amrẽbẽ: kute me ipytãr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrẽx dja ba amim me utã, ane. Ne kam 'ã me imã apŷnh mŷjja jarẽnh mãmdji ba me maro iba. Djãm me abajtemmã ne Metĩndjwŷnh mŷjja ja jarẽ? Kati. Kute me amã arẽnh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metĩndjwŷnhkôt atĩn kadjy kêt ne aje amiwŷr atĩn kamnhĩx kêt ne aje mekôt Metĩndjwŷnh mar kêt. Ne kam ate kubẽ amijo aba. Tãm dja ga me nhŷn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metĩndjwŷnh bẽ ne ga me amrẽbẽ ate ar amijo aba. Nhym be, jakam ne arŷm Kritu Jeju kamrõ me bakadjy prõt ne nhym me bapãnh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhym arŷm ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

—Me abeno anhõbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arým abeno banhõbikwa. Me abajtemmê me ibê idjaermê ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrãmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrãk. Gu me kam Jeju kabênkõt arým abeno banhõbikwa nhym kute mrãmri ne aben nêje ka'ê ngrãnh pyrãk.

¹⁵ Mõjdjê kute Metĩndjwýnh kukwakam mebê idjaermã 'ã karõkam kukràdjãja ne Kritu arým o kajgo. Pĩte'y'ã tyko arým o kajgon arým ajte mar kêt. Mýj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arým amiwýr me bajo akêx. Amiwýr me bajo akêx gu me arým abeno banhõbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumũ. Gu me arým baje mrãmri banhĩ tipdji pyrãk. Ja kadjy ne Mõjdjê kukràdjão kajgo. ¹⁶ Kritu pĩte'y'ã tyko ne me bajo aben pydjın kam Metĩndjwýnh'ýr me bajo akêx ne. Gu me kam arým o banhõbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arým me abajtem'ýr bõx. Metĩndjwýnh bê amijo akre raxkam arým me awýr bõx. Me awýr bõx ne arým kãj bê me amã kabên jarê. Me aje Metĩndjwýnho anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metĩndjwýnh kõt amijo ibakam Kritu arým me iwýr bõx ne kãj bê me imã kabên jarê. Me ije Metĩndjwýnho inhõbikwa kadjy ne me imã kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhõbikwa kadjy me imã kabên jarê.

¹⁸ Djãm apýnh me Babãm'ýr me bapry? Kati. Arým ne me Babãm'ýr me bapry pydji. Metĩndjwýnh Karõ pydji. Me ibê idjaermê me abajtemmê ne gu me Karõ pydji kõt me Babãm'ýr bõx.

¹⁹ Kam ne ga me arým abajtem kêt ne me akatãm kêt. Metĩndjwýnh ne arým me ajo õ me ja ne me ajo õbikwa. Me ibê õ me tũmmê ro'ã me ajo õbikwa.

²⁰ Gu me kam arým baro'ã babê Metĩndjwýnh nhõ kěno kikreti pyrãk. Kritu ne ar ijano bar me awýr bõx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metĩndjwýnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije nrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ê pyrãk. Jeju Kritu kute mrãmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djã djwýnh pyrãk.

²¹ Kum kajpar djã djwýnh kõnh ne me prĩne kěn jadjwýr mexo mõ. Kõnh ne me aben nहितpã adjwýr mexo mõ. Ne kam aben nhiby kěn jadjwýr mexo mõ: nhym Metĩndjwýnh nhõ kikreti arým abatãnh mõ. Metĩndjwýnh Karõdjwý ã me bajo anen Běnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kõt me bapymjýr mexo mõ. Metĩndjwýnh me ibê idjaero õbikwan kam me abajtemo õbikwa gu me arým Jeju kõt djan arým batypdjın dja. Batypdjın djan arým Metĩndjwýnhmã bamexkumrêx ne.

²² Djãm me ibê idjaerbit ne me ijo õbikwa? Kati. Me abajtemdjwý. Gu me kam arým baro'ã babê Metĩndjwýnh nhõ kěno kikreti pyrãk. Metĩndjwýnh ne me bamã Karõ jano. Kute me bamê amijo kajkep kadjy ne me bamã ano.

3

Metĩndjwýnh kute me bajtem'ýr Paur janor.

¹ Metĩndjwýnh kute me amã Karõ janorkam ne ba arým kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarěnh ar iba nhym me arým 'ã kum ikurên idjuwpre. Ba ibê Paur ne me arým idjuwpre.

² Me ga ne ga me arým ama. Metĩndjwýnh ta ne kute imã me ajã karõ ga me arým ama. Nãm imã,

—Arým imã me bajtemdjwý kaprĩ. Ga dja ga memã 'ã adjujarẽnh djwýnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arẽ. ³ Kum me abajtem kaprimã ne kute amrẽbẽ arẽnh kêt. Ne kam jakam ba imã arým arẽ ba arým me amã 'ã pi'òk no'òk ngrire ga me arým omün aman ⁴ badjwý ima. Metĩndjwýnh kute Kritu'ã mýjja jarẽnh kêt ba ije prĩne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrẽbẽ kute memã arẽnh kêt nhyim pykakam me kra'õ kute mar kêt. Me kute aben djõ'ã mar kêt. Nhyim kam Metĩndjwýnh Karõ arým jakam ar imã arẽ bar arým jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibẽ õ àpènhkumrẽx ne kukwakam idjujarẽnh ar iba. Nãm ar imã arẽ bar jakam arým kuma.

⁶ Kute mýjja jarẽnh kêtja arým ar imã arẽn ar imã,

—Djãm me bajtemmẽ me abẽ idjaermẽ arek apýnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunĩ tu amim Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arým aro'ã kõt ar aba. Ne kam arým aro'ã Metĩndjwýnh nhõ mýjjao aminhõn aro'ã kõt ar aban kam aje anhĩ tipdji pyrak. Ne kam Metĩndjwýnh kute amrẽbẽ: memã mýjja jarẽnh mãmdjja me aro'ã amim aby. Me abẽ idjaermẽ me abajtemmẽ dja ga me tu amim Kritu markumrẽx ne arým me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arẽ ba arým kuma.

⁷ Metĩndjwýnh ta ne 'ityxkõt ijo ban tu kum ikaprĩ.* Ne kam arým imã me'ã karõ ba memã Kritu'ã kabẽn nyja'ã idjujarẽnh ar iba.

⁸ Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ ne me kute rũho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bãm te ikajgo: nhyim Metĩndjwýnh ta arým tu kum ikaprĩn kam arým imã idjapènh djã'ã karõ. Ta ne imã,

—Ga dja ga me bajtemmã kãj bẽ Kritu'ã adjujarẽnh ar aba, ane. Kritu ne memã kĩnh djã rũ:nh ngã, krãptĩ: ngã. Me te: kute kĩnh djã'ã ujarẽnh inomã mẽnhmã. Kritu kõt me kĩnh djã ja'ã ne ba idjujarẽnh ar iba.

⁹ Kum ikaprĩkam ne imã,

—Ije memã ikabẽn jarẽnh kêtja dja ba amã arẽ ga arým prĩne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunĩmã arẽho amirĩto aba. Nãm ã imã ane. Metĩndjwýnh ta ne Krituo mýjja kunĩ nhipêx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mýjja kunĩ nhipêx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karõn kute me bakukãmãremã arẽnh kêt tãm ne imã arẽ.

¹⁰⁻¹¹ Mýkam ne kute amrẽbẽ me bakukãmãremã me apytãr jarẽnh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me bamẽnhja pumũ. Kam ne me kãjkwakam aparmã abenã me bapumũho nhý. Kãjkwakam me bẽnjadjwýrmẽ me rũnhmẽ ne me jakam me bapumũho nhý. Me baje amim Jeju mar kunĩja pumũho nhýn arým me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kato. Me kute me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne Metĩndjwýnh kute amrẽbẽ me bakukãmãremã arẽnh kêt. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me bamẽnhja kute arẽnh kêt.

Nãm me me bapumũho nhýn me bajã abenmã kum,

—Be, djãm mrãmri ne djãm Metĩndjwýnh kute prĩne abenã me mẽnh mar mexkumrẽx. Nãm mýjja kunĩ kêttri amim me'ã karõkumrẽx. Djãm kabẽno kute amikapêr kãr? Kati. Nãm Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu'ýr meo akẽx nhyim tu kute ar meo bakumrẽx. Djãm Metĩndjwýnh no kêt got? Ga, prĩne kute abenã me mẽnh mar mexkumrẽxja pumũ. Ga, me kute abeno õbikwa mexkumrẽxja pumũ, ane. Nãm me me bapumũho nhýn ã abenmã ane. Me kute kãjkwakam

* **3:7** Djãm Paur ta axwe kêt nhyim pãnh kum kaprĩ Kati. Paur te axwe kêtã nhyim ta arým tu kum kaprĩ.

ã abenmä anhÿr kadjy ne Metïndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kêt. Kute memã me abajtem pytâr ne kute aben ã me bamênhja jarênh kêt.

¹² Metïndjwÿnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kêtja kum uma:. Me badjwÿ gu me ren baje Kritu mar kêt ne ren bamã Metïndjwÿnh pyma: ne. Nhy m be, kati. Arÿm ne gu me tu amim me banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx ne arÿm batïn prãm kêt. Ne kam arÿm Metïndjwÿnh pymatio banhôbikwakumrêx ne kum amijarênhô baba.

¹³ Kam kwârïk wãnh amim mar rerekre kêt. Me amextire kadjy ne ba Metïndjwÿnhmã apê. Nhy m kam me arÿm 'ã kum ikurên ijo bikênhô ba. Gê me te ijo bikênhô ba kwârïk wãnh kam amim mar rerekre kêt. Dja ga me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx.

Kute meo Metïndjwÿnhmã à'wÿr.

¹⁴ Me akïnh kadjy ne ba arÿm ikônkrão nhÿn Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãmmã me ajarê. ¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunïo kra. Kàjkwakam me kute amim Jeju marmê pykakam me kute amim Jeju marmê ne me kunïo kra. Ba arÿm kum me ajo a'uw. Nã bãm kum,

¹⁶⁻¹⁷ —Djünwã, ara:x ne adjukaprïti:rekôt dja ga memã tÿx jadjã. Gê Akarô me umar djakam memã tÿx jadjã gê me kôt tÿ:x ne mrãmri tu amim Kritu markumrêx. Nhy m kam Kritu arÿm mrãmri tu me kadjwÿnhbê ÿrkumrêx. Nhy m kam me arÿm ô'ã kute mrãmri ne pidjô pykakam arê jabjêkam ku'ê tÿx pyrãk. Kam dja me mar tÿxkumrêx. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu mrãmri kum me abê:kumrêx. Tãm dja me mar tÿxkumrêx. Ne kam ô'ã mrãmri me kum me abê:kumrêx ne.

¹⁸ Dja me kum me abê:kumrêx ne kam arÿm prïne kuma. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrêx. Ja dja me prïne kuma. Kritu nhô me ja kunï dja me prïne kuma. Mÿj ne Kritu kum me abêkam kute? Kum me abê ja ne kute mÿjja jabatã:nh pyrãk. Mÿjja jabatãnh ne kum me abê ja'ã amijakre. Me te kute kãjkwa nãr kon, pyka'ã akremãja pumô. Æ abatã:nh ane nhy m me te aktã irê'ÿr bôx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ênhôt nãr krax'ÿr bôx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ã àbir nãr aparmã rwÿk ne 'ã akremã.

¹⁹ Nãm ã Kritu kum me abê ra:xo ane. 'Å akre'ÿr me bôx kêt:kumrêx. Me kute mar mex kêt:kumrêx. Kritu kum me abê:ê. Kum me abêo me rer me:x ne. Dja kum me abê rã'ã: rã'ã ne. Nhy m be, Djünwã, dja ga memã akren memã arê gê me kuma. Dja me prïne Kritu kum me abêja ma ga kam arÿm araxo me kadjwÿnhbê nhÿ. Ne kam me ï pÿnhkôt meo tuknïn prïne meo aba mex. Nhy m kam me prïne araxmã katon arÿm prïne amikam ama. Nã bãm ã me Babãmmã ajarênhô ane.

²⁰ Metïndjwÿnh ne ra:xi. Me'ô ne kute raxo têp kêt:kumrêx. Kute mÿjja kunï nhípêx mar. Mÿjja 'ô kubê tÿx kêt:kumrêx. Djãm me baje kum mÿjja ra:xo badjã'wÿr nhy m te kute me bakadjy ipêxmã nhy m kubê tÿxmã? Kati. Kubê tÿx kêt. Nãr, djãm me baje amim mÿjja ra:x'ô'ã karô nhy m te kute me bamã ipêx mã? Arkati. Me bamãbit ne kute mÿjja rÿnh pyrãk. Nhy m be, kumã ne mÿjja kunï kry:re. Kute mÿjja kunï nhípêx kadjy umaro, tÿxo kute me bajakrenh me:xi. Djãm gu me baje kum mÿjja rax'ô jarênh nhy m te kute umaje ne ipêx kêtãmã. Kati. Tÿxo me bakadjwÿnhbê ÿrkam dja arÿm mÿjja rÿnh nhípêx ne.

²¹ Gu me kam kum,

—Me ije amim Jeju mar kunï ne ba me amã, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhÿro iba. Dja ba me aben djô'ã amã arax jarênh rã'ã: rã'ã ne, ane. Gu me ã kum ane.

4

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

Rô 15.5; Pîr 2.1; Ped k 3.8

¹ Ê, Bênjadjwÿr djwÿnhmã ne ba apê nhym me 'ã kum ikurêñ idjuwpre. Ba kam arÿm ar amã 'ã karõ. Katàt ar aje amijo aba kadjy ne Metÿndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katàt ar amijo aba nhym Metÿndjwÿnh arÿm ar akam kÿnhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwãrîk wãnh amijo adjãmra kêt ne akrãnmã ar amijo aba. Kwãrîk wãnh memã bêx kêt ne memã aprîren memã akabên. Gê me'õ ar ajõo bikêñh jabej akubyn amijã angryk nê. Ar amã aben jabêkôt amijã angryk nê ne. ³ Metÿndjwÿnh Karõ kute abenã ar amêñh gar aje abeno anhõbikwakam aje mrãmri ne me ï pydji pyrãk. Kam amã aben jabên abenmã akabên mex jarê. Abenmã akabên mex ry typydji 'ãno djan aben nêje aben pumû.

⁴ Gwaj baje mrãmri ne me ï pydji pyrãk ne ren kam axikôt bakabên. Metÿndjwÿnh Karõ pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabên. Kute amiwÿr gwaj bajwÿr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunï amiwÿr me'õ pydji kamnhÿkumrêxo baba. ⁵ Bênjadjwÿr djwÿnh pydji. Gwaj bakunï baje tu amim Jeju pydji: markumrêx ne pydji kôt ar amijo baba nhym me arÿm ngômã gwaj bajangij. ⁶ Nhym me Batÿndjwÿnh pydji kubê ne gwaj bakunï Bãm djwÿnh ne gwaj bakunimã Bênjadjwÿr djwÿnh. Nãm gwaj bakunïo ban bakunï mê amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrãmri ne me ï pydji pyrãkja pumû.

⁷ Nhym be, ajtekam gwaj banhï pÿnhkôt apÿnh gwaj badjãpêñh djã. Kritu ta kum gwaj bakaprÿn gwaj banhï pÿnhkôt arÿm amim gwaj bajã karõ. Amim gwaj bajã karõn arÿm gwaj bakunimã gwaj badjãpêñh djã'ã karõ. Gwaj kam banhï pÿnhkôt arÿm apÿnh badjãpêñh djã maro baba. Gwaj badjãpêñh djã'ã ne Metÿndjwÿnh gwaj bakÿnh djã jarê.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãremã kum, "Nãm kãjkwamã wabin amim me uwpre tÿm krãptÿja pytàn meo mõ. Ne kam pykakam me jamã me kÿnh djã ngã", ane.

Ga, Metÿndjwÿnh kute Kritu kãjkwamã àbir jarêñhja pumûn kam kute memã kÿnh djã nhõrja pumû.

⁹ Mÿj ne kãjkwamã àbir kêtri nê? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nõ. ¹⁰ Nõ:n kam ta ajte wabi. Kãjkwa kunï mÿrbê kãjkwa djwÿnhmã wabin kam nhÿ. Kute mÿjja kunï mê amijo kajkep kadjy kam nhÿ. Kute kãjkwamê pykamê amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhÿ.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kÿnh djã nhõrja pumû. Tãm ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãremã arê. Mÿj'ã ne kute memã kÿnh djã nhõrja amijakre? Bir, kute memã apÿnh àpêñh djã nhõr'ã ne amijakre. Kritu ne arÿm gwaj bamã apÿnh badjãpêñh djãri'ã ajarê gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarêñhmã ne ar ikwÿmã 'ã karõn ar ijano. Bar kam ije omÿnhkôt memã 'ã idjujarêñh ar iba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã apÿnh kabên jarê gwaj maro baba ne arÿm kukwakam amû memã kabên jarêñho baba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã bakabên mex'ã karõ gwaj me kute Jeju mar kêtjamã arêñho baba. Nhym kam me arÿm amim Jeju maro ba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karõ. Gwaj meo djuw mexo baba nhym kam me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx ne 'ã ukanga kêt ne ar ba. Nhym kam ajte gwaj bakwÿmã memã kukràdjã'ã badjujarêñh'ã karõ gwaj

memã 'ã badjujarênhô baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã apÿnh badjãpênh djã nhõr ne ja.

¹² Dja gwaj apÿnh badjãpênh djãjakam apê; Jeju nhõ me ja prĩne kum mex kadjy apê: nhym kam me adjwÿnhdjwÿ Metĩndjwÿnhmã ãpênh ar ba. Gwaj me kadjy badjãpênh ar baba nhym me kunĩ arÿm Kritu mar mexo amũ amikamên arÿm amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mē ĩ pydji pyrãk ja arÿm amim mar ra:x ne. ¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjwÿnh Kra mar punun kam bakabên kajgo'õ mÿr jabej abenmã bakabên ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabên pydjibit man axikõt arên tu amim markumrêx. Ne kam baje me prĩre pyrãk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatãnhkumrêx. Ne kam prĩne amim kuman arÿm amim mar ra:xkumrêx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me prĩre no rerekre pyrãk rã'ãmã? Nhym apÿnh me 'éxnhĩ mrãn bõx ne no tÿxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apÿnh me kukràdjã jarênhô kute kók, kute ngõ djãkã ari mÿjja japĩn pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukõt bakabên djir ne ajte jãm me kukràdjã punukõt bakabên djir ne ari: bakabên jadjwÿro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabên bakabên katãtbit jarên arÿm kãjmã Kritumã aben kamênhô tē. Bajē mar mexo, kum bamexo kãjmã aben kamênhô tē. Ga, gwaj bakrãja pumũ. Gwaj bakrãkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nãr baparkam mrã. Gwaj bakrã ne amũ gwaj bakukràdjã kunĩ ngrêk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrã kumrêx umar nhym kam ô'ã amũ gwaj bakukràdjã kunĩ apê. Kritudjwÿ ne kute gwaj bakrã pyrãk ne gwaj bakunĩ ba gwaj kukwakam apÿnh kum badjãpênh djãri kum badjãpênh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhiãkre, bakukràdjã kunĩ; kunĩ apÿnh gwaj bakudjêkkõt kute aben jamÿnh tÿx, kute abenmã tÿx jangjênh mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukràdjã kunĩ ren aben bē ajka'u gwaj ren kam kãjmã baku'ê kêt. Kritudjwÿ ne ã ane. Nãm gwaj bakrãptĩo õbikwa gwaj banhĩ pÿnhkõt apÿnh kum badjãpênh djãri. Gwaj kam baje aben jamÿnh tÿx mãn prãbē abeno banhõbikwan baro'ã Kritumã apê. Te apÿnh kum badjãpênh djãri gwaj baro'ã kum badjãpênh ar baban o abenmã tÿx jangjênhô baba. Kute gwaj bamã badjãpênh djã'ã ujarênh kõt gwaj kum badjãpênh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamênhô mō. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênhô mō.

Me kute me kukràdjã punu kõt amijo ba kêt mã.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarênhkam djãm ar aje arek amijo aba tũm kõt amijo aba rã'ãmã? Amrêbē ne gar ate Metĩndjwÿnh bē ar amijo aban me bajtem kukràdjã punu kõt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukràdjã punu kõt amijo aba rã'ãmã? Kati. Tãm ne ba ar abē uma:. Me wã ne me amim mÿjja kajgobit'ã karõ ba.

¹⁸ Nãm me tu amakkre kêt kumrêx. Nhym me te kute memã mÿjja mex'ã karõ nhym me kute mar kêt kumrêx. Mÿjja'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêt kumrêx. Kam ne me arÿm umar djãkam mÿjja punubit man arĩk ar ba. Arĩk ar ba kute mrãmri ne akamãt kō tykkam me arĩk ar baja pyrãk. Nãm me Metĩndjwÿnhbê: amijo ban kam kõt tĩn ne ar baja mar kêt kumrêx.

¹⁹ Nhym ren me me akre ren me amimaro tēn ren arÿm amim ngyrk ne. Nhym be, kati. Me ja ne me kute amimar kêt kumrêx ne kam kute kurēbit mar

ne aben bê me kupênh ra:x ne mýjja punu kunī nhipêxo ban ajbit mar prā:m ne.

²⁰ Nhy m be, Kritu. Djā ne gwaj bamā,

—Ajrā mekôt ā amijo ane, ane? Arkati. ²¹ Arým ne gar mrāmri Jeju kabēn katāt kôt ama. Nām amā, “Kwārīk wānh”, ane. Nār ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amā tām jarē. ²² Amrêbê ne gar me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja kukràdjā kôt ar amijo aba. Aje kangamā. Me kukràdjāja kôt ne me kum mýjja punu prām ne amim 'êx ne amim, “Ajrā, kam amexkumrêx”, anhýro ba. Aje me kukràdjā ja kangamā. ²³ Adjumar djā ny kadjy aje amimarmā. ²⁴ Ne amrānh nymā ne mrāmri Metīndjwýnh katāt kôt katāt aje amijo abamā ne mexo amexmā.

²⁵ Kam memā ajêxo abaja tu wānh kangakumrêx ne abu'ā me kunīmā akabēn katātbit jarē. Mýkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunīo ba gwaj baje kumē banhī pydji pyrāk. Kam dja gwaj memā bakabēn katāt jarē.

²⁶ Godja ga angyrk jabej kwārīk wānh kam ajaxwe kêt. Kwārīk wānh angyrk'ā akamāt kêt ne angyrk 'iry kêt. ²⁷ Ajaxwe kêt gē Xatanaj akam ām kêt.

²⁸ Kwārīk wānh ar ajō adjākīnhī ajte mýjja 'ōo adjākīnh kêt kumrêx. Ga dja ga adjapênh týx ne anhikrao katāt mýjja kupênh mex. Ne kam adjapênh pānh arým amim anhō mýjja jamý. Ne kam arým amikutā me ō mýjja kêtjamā kwý ngā.

Me kabēn mex'ā kute memā karō.

²⁹ Kwārīk wānh akabēn punu'ō jarēnh kêt. Memā akabēn mexbit jarē gē me kuman mex. Gē me mexo amū amikamēn arým mexkumrêx.

³⁰ Kwārīk wānh Metīndjwýnh Karōmā kaprī jadjar kêt. Metīndjwýnh ne arým ar amā ano nhy m amim ar ajo ba. Nhy m o kute mrāmri ne arým ar ajā kute aminhidji nhôr pyrāk.* Dja Karō arek amim ar ajo ba: nhy m kam Jeju arým bōx. Bōx ne amikôt ar ajo mō.

³¹ Dja gar wānh angyrk, kam amadjākam atokryja wānh kanga. Ne wānh mekam adjākrēmē angyrk mē akabēn punumē wānh kangakumrêx. Ar aje meo abikēnh'ā amim karōja kunī dja ga wānh kangakumrêx.

³² Ar ga dja gar amā aben kaprīn abenmā abēn rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt. Mýkam? Bir ga, Metīndjwýnh arým Kritu tykkôt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngyrk kêtja pumū. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angyrk kêt.

5

¹ Ga, me bām kum kra jabē nhy m kute bām kôt amijo baja pumū. Nām kute amim,

—Ba djūnwā kudjwa, ba djūnwā kudjwa, anhýro ba. Metīndjwýnh kum ar ajabēkam dja gar kôt ar amijo aban kudjwa amā me abêo aba. ² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumū. Ne kam arým gwaj bajaxwe pānh Metīndjwýnhmā amingā nhy m me kam kubī nhy m arým gwaj bajaxwe pānh ty. Kritu kute mrāmri ne mry bīn pyrāk, me kute amrêbê me axwe pānh kute Metīndjwýnhmā mry par pyrāk. Me kum mry pan kubō nhy m arým ardjanh

* **4:30** Ga, me kute mýjja'ā aminhidji janhôr nhy m arým amirītkumrêxja pumū. Ar gadjwý Metīndjwýnh arým ar amā Karō jano nhy m ar ajo ba gar arým amim, “Mrāmri ne arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imā Karō janor nhy m kute ijo baja pumū”, ane.

bān kīnh ne. Dja gar Kritu kudjwa ã amã me abêo ane nhy m arÿm akam kīnhkumrêx ne.

Apÿnh me axwe djãri nêje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ Nhy m be, me mjên djwÿnh nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba. Nãr me àpênh punu:re kunÿ nhy m me arÿm mekam pijã m ne. Nãr me kute mÿjjao atom rÿnh prã:m. Kwãrĭk wãnh ar ajô amijo anhÿr kêt kumrêx gê me ajarênh kêt kumrêx. Djã m Jeju nhô me ja kute ã amijo anhÿrkam mex got? ⁴ Nãr, me kabênkamdjwÿ. Ar amy aje me nire kukràdjã'ã me aprÿ nhy m me ar akam pijã m. Nhy m ar anire aje me me kumràdjã'ã me aprÿ nhy m me ar akam pijã m. Nãr, ar abixaêrôt ar akabêh kajgo. Nãr me keket kadjy ar amy me ni'ã abêno ajkê nhy m ar ani amipãnh me my'ã abêno ajkê. Ar akabêh ja ne mex kêt. Kwãrĭk wãnh memã arênh kêt. Atemã dja gar memã Metĭndjwÿnhkam amikĭnh jarê.

⁵ Nhy m be, me mjên djwÿnh nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba. Nãr, me àpênh punu:re nhy m me mekam pijã m ne. Nãr, me kute mÿjjao atom rÿnh prã:m. Me ja ne me mrãmri ne me kute mÿjjao meĭndjwÿnh karô nhípêxmã amijarênh ba pyrãk. Djã m me ja Metĭndjwÿnh kute meo bamã? Djã m Krimê Metĭndjwÿnh ar me kunĭmã Bênjadjwÿrkam djã m ar kute meo bamã? Nãr, djã m ar kute me jamã ar ô mÿjja nhôrmã? Arkati. Ja ne gar aje amrêbê mar. ⁶ Ar aje markam kwãrĭk wãnh me'ô ajte kabêh kajgo arĭk ar amã,

—Ajrã. ã ajaxweo ane. Dja Metĭndjwÿnh ajmã ajo kêt kumrêx, anhÿr kêt. Kwãrĭk wãnh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prãm kute ã axweo anhÿr prãm kam ne Metĭndjwÿnh arÿm mekam ngry:k ne. ⁷ Kam kwãrĭk wãnh mekôt ã ar ajaxweo anhÿr kêt.

⁸ Mÿkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamãt kô tykkam me ar baja pyrãk. Nhy m be, jakam ne gar arÿm Bênjadjwÿr djwÿnh kôt ar amijo aban arÿm aje a'uri me ar baja pyrãk. Bênjadjwÿr djwÿnh kute ar ajo krakam dja gar ajmã akute kêt ne katãt ar amijo aba. Dja gar aje mrãmri ne me a'uri ar baja pyrãk. ⁹ Metĭndjwÿnh Karô dja meo ba nhy m kam me ô'ã ukapĭrkumrêx ne katãt kute kabêh jarênhkumrêx ne 'êxnhĭ kêt kumrêx.

¹⁰ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnh kĭnh, mÿj akabênkôt, aje mÿjo abakôt aje Bênjadjwÿro kĭnh jabej amikabi. ¹¹ Ne kwãrĭk wãnh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamãt kô tykkam me àpênh punu pyrãk. Djã m me àpênh punu djô'ã mÿjja mex got? Arkati. Kwãrĭk wãnh me axwe kôt ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

¹² Mÿkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kãxã apdjun ba punukumrêx. Gwaj ren abenmã me arêh ren bapijã:m ne. ¹³ Me axwe ne me apdjun àpênh punuo ba: nhy m me arÿm memã Metĭndjwÿnh kabêh jarê. Nhy m kam me arÿm amijaxwe ma. Me kute memã arênh nhy m me kute amimar kute mrãmri ne me kute memã mÿjja kurwÿkam mÿjja kunÿ kum amirĭt pyrãk. ¹⁴ Me kute memã Metĭndjwÿnh kabêh jarênhkambit ne me arÿm kute amijaxwe kunÿ mar. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã me kute amijaxwe mar'ã ajarê. Me memã kum,

“Kute mrãmri ne me ôto nôr kam kute me kabêh mar kêt pyrãk ne ga aje Metĭndjwÿnh mar kêt.

On ano tÿx ne amim kabêh ma kute mrãmri ne me krã apôx ne no tÿxkam amak mex pyrãk.

Aje kabĕn mar kĕt kute mrāmri ne me tyk kute me kabĕn mar kĕt pyrāk. On kabĕn man kōt ar amijo aba kute mrāmri ne me tyk ne akubyn tĭn ne ar ba pyrāk.

Dja ga kabĕn ma nhym Kritu arĭm pŕĭne amā arĕ ga pŕĭne amima.

Kute mrāmri ne me kute memā pōk ne o kute pry kurwĭ nhym kam me kute pŕĭne rĭt mex pyrāk”, ane.

Mrāmri ne me kute me bakukāmāremā arĕnhkumrĕx. Mrāmri ne Metĭndjwĭnh kute memā arĕnh ne kute me axwe kunĭo amirĭtmā.

¹⁵ Kam dja gar amijā ano tĭx ne katāt ar amijo aban ajmā akute kĕt. Djām ano kĕtmā? Kati. Dja gar akrā mex ne amijā ano tĭ:x ne katāt ar amijo aba.

¹⁶ Ar abu'ā me axwe kunĭja dja gar me'ā ano tĭ:x. Nhym kam ar aje memā Metĭndjwĭnh kabĕn jarĕnh djā ar awĭr bōx gar arĭm memā arĕ. Akati jakam me axwe krāptĭkam dja gar ā memā ane.

¹⁷ Kam kwārĭk wānh ar akrā punu kĕt. Dja gar amijo Bĕnjadjwĭr djwĭnh man kum,

—Mĭj dja ba nĕ ga kam arĭm ikam akĭnhkumrĕx jabej? ane. Dja gar ā kum anen arĭm pŕĭne amijo Bĕnjadjwĭr djwĭnh markumrĕx.

¹⁸ Kwārĭk wānh kadjwati kangōkam* ar abibānh kĕt. Kam ne me arĭm amijo ajkĕn punu mex ne. Ar ga dja gar Metĭndjwĭnh Karō mar tĭx ne 'ā adjukanga kĕt gĕ ar anĭh pĭnhkōt raxo ar akadjwĭnhbĕ nhĭn ar ajo ba mex.

¹⁹ Dja gar mar tĭx ne abenmā mebĕ idjaer nhō me ngrer tĭm jarĕ, me ngrerkōt Bĕnjadjwĭr djwĭnhmā mextire jarĕ. Metĭndjwĭnh'ā me ngrerja kunĭ jarĕ. Djām ate akrān ajajkwa kajgokambit aje Bĕnjadjwĭr djwĭnhmā me ngrer jarĕnhmā? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabĕnja markumrĕx ne angrerkōt kum arĕnhkumrĕx.

²⁰ Dja gar Karō mar tĭx ne mā Metĭndjwĭnhmā, me Babāmmā amikĭnh jarĕ. Mĭjja kunĭkōt kum amikĭnh jarĕ. Djām ar adjumar punukamdjwĭ dja gar kum, amikĭnh jarĕ? Kati. Ar adjumar punukamdjwĭ dja gar kum,

—Djĭnwā, te idjumar punu ga mā ijo djuw mex ne mā ijo kĭnh. Bĕnjadjwĭr djwĭnhbĕ Jeju Kritu ba tu amim markumrĕx ne arĭm amā amikĭnh jarĕ, ane. Dja gar akati kunĭkōt ā kum amikĭnh jarĕnh o ane.

²¹ Dja gar akrānmā aben kabĕn man kōt ar amijo aba. Ar aje Metĭndjwĭnh puma markam dja gar ā amijo abao ane.

Prōmĕ mjĕnmĕ abenā memā karō.

Kō k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²² Me aniremā ne ba ikabĕn jarĕ. Dja gar amjĕn kabĕn man akrānmā kōt ar amijo aba. Aje mrāmri ne Bĕnjadjwĭr djwĭnh kōt ar amijo aba pyrāk dja gar ā amjĕn kōt amijo abao ane. ²³ Mĭkam? Bir, ar amjĕn ne ar ajo ba kute mrāmri ne me krākam umar ne o kute amingrĕk ne ba pyrāk. Me krākam ne me umar ne kam amĭ ikrao apĕ nār parkam mrā. Me krā ne amĭ me kukrādja kunĭ ngrĕk ne meo ba. Nām Kritudjwĭ ā me kute amim marja kunĭo ane. Ta ne kute me krā pyrāk ne meo ba. Ne kam arĭm me utān meo ba. Ō me kunĭ ne me kute ta ĭ pyrāk nhym me utān meo ba. ²⁴ Nhym kam Kritu nhō me kute amim mar kunĭja akrānmā kabĕn man kōt amijo ba. Dja me aniredjwĭ ā amjĕn kabĕn kunĭ mar ne kōt amijo abao ane.

* **5:18** Mĭjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunĭja, kadjwati kangōmĕ uba kangōmĕ, mĭjja kangō kuni ne me kum kadjwati kangō jarĕ.

²⁵ Me amymädjwÿ ne ba ikabën jarë. Dja gar amã aprõ jabê: kute Kritu kum õ me kute amim marja kunĩ jabê pyrãk. Ga, Kritu arÿm me kadjy tykja pumũ.

²⁶ Mÿj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prĩne kute meo mex kadjy. Kute mrãmri ne me kute ngõo kubëkã põnh nhym prĩne mex pyrãk. Mrãmri ne kabën kute ngõ pyrãk ne prĩne meo mex. Kritu memã kabën jarë nhym me amim kuman arÿm Metĩndjwÿnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. ²⁷ Õ me kute amim marja kunĩ prĩne kum me:xkumrëx nhym me arÿm kum me kĩ:nhkumrëx nhym kam kute amikabem me umjÿr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja õ me ja kute ta ĩ pyrãkja prĩne mexkumrëx ne axwe kêtikumrëx kute mrãmri ne me kã mjõ kêtikumrëx ne ngrã kêtikumrëx nhym mÿjja 'õ kute meo bikënh kêtikumrëx pyrãk. Dja me Metĩndjwÿnh mexo mex ne kum punu kêtikumrëx nhym arÿm meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djãm kum õ me ja jabê ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwÿ dja me ã kum prõ jabêo ane. Kum prõ jabêo kute mrãmri ne me kum aminhĩ jabêja pyrãk. Me kum prõ jabêja ne me kum aminhĩ jabê. ²⁹ Djã nãm me'õ kum aminhĩ kurê? Kati. Me kum aminhĩ jabê ne õ kwÿ krënmë kubëkãmë mÿjja kunĩo aminhĩo djuw mex.

Nãm ã Bënjadjwÿr djwÿnh me baje Kritu mar djwÿnho djuw mexo ane. ³⁰ Me banhĩ pÿnhkõt ne gu me baje Kritumë banhĩ typdji pyrãk. Baje Kritu pa pyrãk, no pyrãk, par pyrãk. Baje ta kukràdjã kunĩ pyrãkkam ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ã me amim prõdjwÿo djuw mexo ane. ³¹ Amrëbê: ne me bakukãmãre 'ã memã kum, "Kamã dja me my prõ kadjy arÿm bãmmë nã arkum iren kam arÿm prõbit'ã ngrã ne.

Nhym kam ar ĩ abenã tÿm ne kam kute ĩ typdji pyrãk."

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

³² Be, ije ar amã kukràdjã jarënhja ne me kute prĩne mar mex kêtikumrëx, mebê tÿx. Kritumë me bamë õ me kute amim marja kunĩ'ã ne ba ikabën ja jarë.

³³ Kam ne ba ar amã aprõ jabêkumrëxmã ar amã 'ã karõ. Kute mrãmri ne ar amã amijabê pyrãk ne ar amã aprõ jabên aje o djuw mexmã. Nhym ar anireja, ar amjên ne ar ajo ba. Kam ar aje amijã marmã ne ba ar amã 'ã karõ. Tãm ne ja.

6

Bãmmë kramë abenã memã karõ.

Kor 3.20

¹ Jakam ne ba me aprĩremã 'ã karõ. Bënjadjwÿr djwÿnh kabënkõt dja gar abãmmë anã kabën man ar kabën kõt ar amijo aba. Ja ne mex. ²⁻³ Mÿkam? Bir, amrëbê: Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã kum,

"Me amã abãmmë anã jabên ar kabën ma."

Nãm ã memã anen kam kõt memã mÿjja mex jarën memã kum,

"Kam arÿm adjumar mex ne kribêm pykakam ar aba", ane.

Metĩndjwÿnh kute memã 'ã karõkõt kukràdjã ne ja. Kukràdjã kumrëx kute kõt memã mÿjja mex jarënh ne ja. Kam dja gar mar tÿx ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatãnhwãdjwÿ, ar amã ne ba 'ã karõ. Kwãrĩk wãnh akra arkum amikurê'uk kêt. Ari arkum adjãkrëo kum amikurê'uk kêt. Ar ga dja gar akumrëx amijã Bënjadjwÿr djwÿnh kabën man arÿm katãt kõt ar amijo

aba. Ne kam kôt axwe nêje ar akren kam mrãnh mex'ã arkum karõ. Dja gar ã akra aro ane gê ar akôt Metĩndjwýnh kôt ar amijo ba.

Bēnjadjwýrmē ò àpēnhmē abenā memā karõ.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwý ne me arým amim ar apa 'amý gar memā adjápēnh týx kajgo ar aba. Ar amā ne ba ikabēn. Dja gar pykakam ar anhõ bēnjadjwýr kabēn ma. Ar anhõ bēnjadjwýr raxmē uma dja gar aman kum adjápēnh katāt. Kute mrãmri ne Kritumā ar adjápēnh pyrāk dja gar ã kum adjápēho ane. ⁶ Djām ar aje anhõ bēnjadjwýr ýtābit kum adjápēnh katātmā? Kati. Ar amā kàxkamdjwý dja gar amim,

—Kati, Kritumā ne ba apê. Kam dja ba Metĩndjwýnh kabēn kôt mrãmri pykakam inhõ Bēnjadjwýrmā idjápēnh katātkumrēx. ⁷ Dja ba kabēn man kum idjápēnhkam ikĩnh. Nã bãm kute pykakam memā idjápēnh pyrāk. Nhyim be, kati. Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnhmā ne ba apê, ane. Dja gar ã amim anen kam kum adjápēnhkam akĩnh.

⁸ Mýkam? Bir, ar akwý apa 'amýnh aje me kabēn kôt adjápēnh týx kajgo ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh Jeju kute aparmā ar adjápēnh pumũnh. Ar adjápēnh mex kôt dja ar amā o pãnh mex. Nār ar akwý apa 'amýnh kētwā ne ar ga gar adjápēnh ar aba. Me kute ar amā o pãnh kadjy gar adjápēnh ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar adjápēnh pumũnh. Ar adjápēnh mex kôt dja ĩ ar amā o pãnh mex. Me akunĩ adjápēnh mex kôt dja ta amā o pãnh mex. Tãm ne gar amrēbē ama.

⁹ Ne bēnjadjwýr ar, ar aje amim me pa 'amýnh nhyim me ar amā àpēnh kajgo ar bawā ar amā ne ba ikabēn. Dja gar ije ajbir ar anhõ àpēnhmā ikabēn jarēnhja ma. Ikabēn kôt ar gadjwýr ar anhõ àpēnhmā amex. Kwārĩk wānh aje meo abikēnhmā me kangrõnho aba kêt. Djām bēnjadjwýr'ã apydji? Kati. Ar gadjwýr ne kàjkwakam ar anhõ Bēnjadjwýr djwýnh. Tãm ne ba ar amā arē gar amrēbē aje mar. Ta ne kum me'õ pyma kētkumrēx.

Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubēk'ã ujarēnh.

Rô 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere àpnhĩre ar, ije ar amā arēnho ino rer kadjy ne ja. Bēnjadjwýr djwýnh tý:xi. Atýx kadjy gora amim maro aba nhyim arým ar amā atýx jadjā. ¹¹ Me karõ punu nhõ bēnjadjwýr kute gwaj bamā 'èx ne gwaj banoo biknor prãmikumrēx. Dja gar amijā ano týx ne arek kubē dja nhyim arým ar anoo biknor kêt. Arek kubē ar adjām ne aje kangõnh kadjy dja gar aminēje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubēkà jangjê, kute gwaj bamā kàxo kubēkà nhõr kunĩja aminēje angjê.

¹² Mýkam dja gar angjê? Bir, djām me ĩ, gwaj baje me omũnhja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā? Kati. Me karõ punu pumũnh kētja. Apýnh me axwe nhõ bēnjadjwýr ja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā. Apýnh me karõ punu, me rũnh 'itýx ja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā. Pykakam me axwe prãmja ne me kute mrãmri ne akamāt kô tykkam me mrãnh punuja pyrāk. Me ja nhõ bēnjadjwýr ne gwaj baje aminēje kangõnhmā. Kàjkwakam me karõ jaxwe ar baja. Me karõ punu ja ne gwaj baje aminēje me kangõnhmā.

¹³ Jax, dja gar aminēje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubēkà kunĩ jangjê. Dja aje me kangõnh nhõ akati awýr bõx ga mebê atýx ne me kangõnho dja. Ne kam arým meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebê adjām týx rã'ã.

14 Be, mỳj dja mebê ar anhô kàxo kubêkàja kute gar aminêje angij? Bir, ajêxnhĩ kêt ne akabênkumrêx. Ajêxnhĩ kêt kadjy ne ar anhô kàxo apre djâ. Ga, krâkamngôn̄h kàxo pre djâo kute kâ janênh tỳxja pumũ. Kute o kàxo kubêkàja kunĩ janênh tỳx nhym arỳm 'ã rorok kêt. Ar gadjwỳ ar aje apre djâo amikrax pre măn prâbê ajêxnhĩ kêt ne akabênkumrêx. Akabên kajgo kêt ne arek me karô punu kangôn̄ho dja. Nhym kam me te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

Metĩndjwỳnh kabênkôt dja gar katât ar amijo aban ajaxwe kêt. Akatât jabê ne anhô kàxo anhinôkâ. Ga, krâkamngôn̄h kute kurê djwỳnhbê amipytâr kadjy kute kàxo inôkâ jangjênhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje kàxo ar anhinôkâ jadjar măn prâbê ajaxwe kêt ne Metĩndjwỳnhmã akatât. Ne arỳm me karô punubê amipytân aminêje kangôn̄ho dja.

15 Ar prĩne 'ã ujarênh nyja ma. Aje 'ã ujarênh ny mar jabê ne ar aparkâ tỳx. Ga, krâkamngôn̄h kute parkâ tỳx jangjênhja pumũ. Kurê djwỳnh'ỳr prôt ne kute amiparo bikênh kêt kadjy ne kute parkâ tỳx jangjênh. Ar gadjwỳ ar aje ar aparkâ tỳx jadjar măn prâbê dja gar Kritu'ã ujarênh ny kôt adjumar mexja prĩne aman arỳm me'ỳr mrân memã arê. Dja gar memã arêh arỳm o aminêje me karô punu kangôn̄ho dja nhym me te: kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

16 Dja gar kam tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Aje tu amim markumrêx jabê ne ar anhô kàxo kruwbê àptâr djâ. Ga, krâkamngôn̄h kute kruwbê àptâr kadjy kute amỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje anhô kruwbê àptâr djâ byr măn prâbê tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Tu amim markumrêx ne arỳm arek me karô jaxwe nhô kruwbê adjaptâro dja. Aje tu amim markumrêx jao dja ga ô kuwyo kruw kunĩbê aptân mã pa. Me kabên punu, apỳnh me kaprĩ djâri, apỳnh me tokry djâri ne kubê me karô jaxwe nhô kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrêxjao dja gar mã pa. Nhym me te: kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

17 Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytârkumrêx. Ja dja gar tu amim markumrêx. Jabê ne ngôn̄ho ar akrâdjê. Ga, krâkamngôn̄h kute amikrã pytâr kadjy kute ngôn̄ho krâdjê turja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ngôn̄ho akrâdjê tur măn prâbê tu amim ja markumrêx. Mrãmri Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytârkumrêxja markumrêx. Ne kam arek me karô punu kangôn̄ho dja nhym me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

Dja gar aje prĩne Metĩndjwỳnh Karô kabên man memã arê. Aje kabên mar jabê ne ar anhô kâxdjwa kajgo. Ga, krâkamngôn̄h kute kurê djwỳnhho àpanh kadjy kute ô kâxdjwa kajgo jamỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ar anhô kâxdjwa kajgo byr măn prâbê prĩne Metĩndjwỳnh Karô kabên man memã arê. Ne arỳm me karô punu kangôn̄ho dja nhym me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

18 Dja gar kam Metĩndjwỳnhmã akabêno aba. Kum mỳjja kunĩo a'wỳ. Akati kunĩkôt kum ar akabên jarê. Aje Metĩndjwỳnh Karô mar'ã ar amã djukanga kêt gê prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mã Metĩndjwỳnhmã akabên jarê. Kum Jeju nhô me ja kunĩo a'wỳ. Ar ano tỳx ne amã djukanga kêt ne meo a'wỳ.

19 Badjwỳ kum ijo a'wỳ gê ijamak'ỳr kabêno bôx ba gop imã me uma kêt ne memã kabên jarê. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt rã'ã. Ba gop me kunĩmã arênhô amirĩtkumrêx gê 'ã ujarênh ny memã amirĩtkumrêx. 20 Ba ne ba Bênjadjwỳr djwỳnh kabênkôt memã 'ã ujarênh ny jarênhô iba nhym me arỳm kâxirâx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wỳ gê me te arỳm idjuwpre ba

gop imã me uma kêt ne memã arênhkumrêx ne gop mrãmri kabênkôt ibê 'ã idjujarênh djwýnhkumrêx ne memã arênhkumrêx.

²¹⁻²² Xikiku ne ba arým ar amã ano. Imã gwaj bakamy Xikiku jabêkumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhmã àpênh katátkumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba arým ar amã ano. Gêdja ar awýr bôx ne arým ijã ar amã ajarê. Mýjja kunĩ'ã ar amã ajarê gar arým iman arým ikam adjumar punu kêt ne akĩnh.

²³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar ar aje abeno akamywão djuw mex gar adjumar mex ne amã aben jabêkumrêx ne tu amim ar markumrêx. ²⁴ Ar amã Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabêkumrêx ne 'ã adjukanga kêtja gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx.* Tãm ne ja.

* **6:24** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Krîraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhyam kam me kwý arým tu amim markumrêx. Paur kum ar kînhkumrêx nhyam ar jadjwý amipãnh kum Paur kînhkumrêx nhyam kam Paur ar kurúm tẽn atemã krîrax 'okam bôx. Bôx nhyam me ja kum Metîndjwýnh kabên mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amýn o tẽn mekbê ijê djâkam kumê. Nhyam arîk kaprîre ne mekbê ijê djâkam dja, prãm kam dja. Nhyam kam krîraxbê Pirpukam Paur nhôbikwaja kum kînh djâ jano, kôt kum ô kwý krên djâ jano, nâr kon kum pi'ôk kaprî jano nhyam kubyn kînhkumrêx. Paur kute amikajmâtã arkum Jeju jarênhja ta ne kôt kum mýjja jano, Epaprodjikôt ne kum kînh djâ jano. Nhyam 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx nhyam kubyn kam kînhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arým kubyn arým ikînhkumrêx ne, ane. Nhyam kute kôt kum kînh djâo bôxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arým mexkumrêx ne kam ô pykamã tẽmmã, nhyam Paur kute kôt arkum pi'ôk no'ôk janormã. Kute arkum pi'ôk no'ôk ne kôt anor ne ja.

Ë, Paur kute arkum pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur kute Metîndjwýnhmã ar arênh.

Ep 1.15

¹ Ba ibê Paurmê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhô ãpêh ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ë, krîraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhô me ja, ô me mextire jamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ar aje Jeju nhô me jao aba djwýnhwãmê atãri ãpênhwãmê, ar akunimã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprîkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhô Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikînh ne ije ar amar kunîkôt kum amikînh jarê. ⁴ Djã nã bãm ar akam ikaprî? Kati, nã bãm ikînhkumrêx ne ije kum ar akunio idjã'wýr katã kum amikînh jarê. ⁵ Mýkam ne ba ikînhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikôt adjãpênhkam. Kra:x kurúm ne gar ikôt apê ne memã Jeju kukràdjã ny'ã adjujarênh atêm rã'ã ne kam kôt ijo djuw mex ba kam itýxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarênh tẽ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikînh ne. Arým ba kuma. Metîndjwýnh ta ne arým ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽn rã'ãn arým inomã kumê gar akunî amextire. Á kute ar ajo anhyrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mý akatikam dja inomã kumê? Bir, akubyn Jeju Kritu bôx nhô akatikam.

⁷ Be, kôt ne ba ije ar akunio ijamakja. Bir, mrãmri. Mýkam? Bir, imã ar akînhkumrêxkam. Ar akunî ne gar ikôt ar adjãpênh aba. Metîndjwýnh kute imã idjãpênh jarênhja ne gar ikôt kum adjãpênh ar aba. Djãm mekbê ijê djâkam idjãm kambit ne gar adjãpênh ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwý ne gar ikôt adjãpênh ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh nhyam me kute aprýo ba, ba prîne kôt memã 'ã idjujarênh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kôt Jeju'ã idjujarênh ar o ibaja, anhyrja, be, nã gãm ar ã ikôt Jeju'ã adjujarênh ane. Kam ne ba imã ar akînhkumrêx ne.

⁸ Imã ar akînhkôt ne ijamak inhô djâkam tokry ne. Mrãmri ne ba kôt ar amã

arë. Metîndjwýnh kute prîne me kadjwýnhbê me omûnhkôt arým ikadjwýnhbê ipumû, ije ar ajo ijamakkôt ipumû. Imã ar akînh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akînh pyràk. Aben kôt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metîndjwýnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabêo amôr rã'ã o amôr rã'ãn arým ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metîndjwýnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabêo atêm rã'ãn kam arým kôt prîne mýjja pumûnh mex ne kôt akrã kre mex. ¹⁰ Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhy mûm mýjja punu nõ gar katãt mýjja mexbito amiptãn kam amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba rã'ã nhy arým akubyn Kritu bõx. ¹¹ Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katãt me krã pymjýr djwýnh tãm gêdja katãt ar amã ar akrã pumjuw gar katãt mrã. Nhy me kam ar apumûn kam kôt Metîndjwýnhmã rax jarên kum mex jarê. Tãm ne ja.

Paur tyko nãr tño kute Jeju raxo amirîtmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹² Akmere ar, àpnhîre ar, ê, ba ar amã arë. Djã nãm me ibê ijên kam Jeju'ã me ujarênh nyja mekbê krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarê, arênh ry typydji nhy me kunî kuma, me kute arênh bãptãr kêt. ¹³ Nhy kam bënjadjwýrbê Xedja nhõ krãkamngõnhre kunî kuma, mete mekbê ijê djãkam imênhkôt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh tê nhy me mekbê ijê djãkam imê nhy me kunî kôt kuma. ¹⁴ Nhy gwaj baje abeno bakamy kwý rax ne mekbê ijê djãkam idjãmkôt ipumûn kam Bënjadjwýr kanãrrãm kum me uma kêt kumrêx ne irãri ar tu memã Metîndjwýnh kabên jarênh ar o ba.

¹⁵⁻¹⁷ Nhy bep apýnh ne me kwý kute amijo rûnh prãmkam Jeju'ã pydjîn 'ã ujarênh môr prãme memã Jeju jarênho ba. Kum ikînh kêt ne 'ã pydji prãme ne arîk ajkwakambit we memã Kritu jarênh ar o ba. Ikaprî rax kadjy, mekbê ijê djãkam idjãmkam ikaprî rax kadjy ne me arîk Jeju'ã ujarênh ny jarênh kajgo ar ba.

Nhy bep ate ne me kute mrãmri ukaprîkôt ar memã Jeju jarênho ba. Me ja ne me kum ijabên arým prîne ipumû. Metîndjwýnh kute imã idjãpênh jarênh ba ije tu katãt arênhkumrêx nhy kôt me kute ibê ijê kôt ipumûn kum ijabên kam ikudjwa memã Jeju jarênho ba. Nhy bep ate ne me kwý arîk Kritu'ã ujarênh kajgoo ba.

¹⁸ Kwãrîk rã'ã gê me tu ar amê arek 'ã ujarênh ba. Dja me kum Jeju jabên 'ã ujarênh mexja mrãmri rã'ã. Nhy me kute 'ã pydji prãme Jeju jarênh kajgojadjwý mrãmri rã'ã. Mrãmri gêdja me amê ar 'ã ujarênh ba. Gê kam me kunî Kritu'ã ujarênhja ma. Ba kam arým ikînhkumrêx. Gêdja ba mã ikînh rã'ã ne. ¹⁹ Jeju Kritu Karõ gêdja ijo ba rã'ãn ikadjy me ngrêk nhy me kam ikaba. Nhy adjwýnhdjwý mrãmri ar aje Metîndjwýnhmã ijo adjã'wýro gêdja me arým bõm imê. Ja ne ba arým prîne kuma. Kam dja ba ikînh rã'ã ne.

²⁰ Gora ba imã me uma kêt ne idjãm týx ne Kritu'ã ajarê. Gora ba ã anhýr jabej kam memã Kritu raxo amirît ne amîkam ipijãm kêt. Ije Kritu raxo amirît prã:mã. Itîn rã'ã nãr kon mete ibîn jabej o ne ba ije Krituo rax prãm, o ne ba ije memã o amirît nhy me arým kôt kute kum katormã. Amrêbê ne ba memã Kritu raxo amirît rã'ã. Gora ba jakam djwý ã o ane. Tãm ne ba amim kammhîx ne aminhõkre kadjwýnhbê maro nõ.

²¹ Ikînh djãbê ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikînh. Djãm ityk nhjukri ikaprî? Kati, ityk nhjukri dja ba ikînhõ itúnja jakrenh mex ne. Ityk nhjukri dja ba arým Kritubê ikînh djã pumûn kam ikînhkumrêx ne.

²² Nhyim bep dja ba arek itĭn jabej kam Kritumã apê ne memã 'ã ajarê nhyim me krãptĭ arĭm amikajmã'ã Jeju ma. Jadjwÿ ne mexkumrêx. Ije, nã bãm te ari mÿjja ma. ²³⁻²⁴ Nãm te mÿjja 'õ imã pydji prãme. Nã bãm ityk ne Kritumê ro'ã iban inhÿtã ije aben pumũnhmã kuman jãm itũnkam ije Kritumã idjãpênhja ma. Ije, nã bãm te ari mÿjja ma. Dja ba tyn arĭm mrãmri imexo, ikĩnhõ itũnja jakrenh mex ne. Tãm ne ba imã kĩnhkumrêx ne. Nhyim bep dja ba itĭn ne kam ar amãdjwÿ kĩnh jadjàn ar amã arênh nhinom kumê.

²⁵ Nã, dja ba itĭn ne kam ar amã Metĩndjwÿnh kabêh jarênhõ tẽn inom kumê. Tãm ne ba arĭm prĩne kuma. Itĭn ne arek ar ar akam iba rã'ã, ar aje amim Jeju mar rax ne o atêm ne kôt akĩnh kadjy. Ja ne ba arĭm kuma. ²⁶ Bir be, dja ba arĭm ar awÿr ibõxjakam gar arĭm ipumũn kam arĭm ikôt Kritu Jejumã mex jarê. Kute ipytãrkôt ipumũn kam akĩnh rax ne kam arĭm akunĭ kĭkrepdjitã Kritu Jejumã rax jarê.

Ar te tokry Jeju'ã ukanga kêtã.

Ruk 6.22; Xij 1.12

²⁷ Ê, ar ikabêh ma. Gar arĭm Kritu'ã ujarênh nyja ma. Gora kôt ar amijo aba. Dja ba ar awÿr itêm ne ibõx ne ije inhÿtã ar apumũnh jabej arĭm ikĩnhkumrêx. Ar aje kôt amijo abakam ikĩnhkumrêx. Nãr kon, mekbê ijê djãkam idjãm rã'ã jabej nhyim arĭm iwÿr ar ajã ujarênh bõx jabej dja ba kuman ikĩnhkumrêx. Gar atypydjin adjãm tÿx ne axikôt akabêh ne ar memã Jeju kukrãdjã ny'ã adjujarênh aban aro'ã aje o angyrk ne aje akabêno me unêhkkam. Me kute Metĩndjwÿnh Kabêh japrÿja dja gar akabêno me unê. Ja dja ba kôt kuman arĭm ikĩnhkumrêx ne.

²⁸ Kwãrĭk wãnh me kute ar ajaprÿwã ne mũm kute Metĩndjwÿnhõ akêx ne kute aprÿwã kwãrĭk wãnh gar amã me uma kêt. Ate gêdja me wãnh ar axwe ba. Gwaj mrãmri tu katãt Metĩndjwÿnhmã badjãpênh mex ne. Nhyim kam kôt me ar amã katon kam amijã,

—Bep djãm mrãmri ne Metĩndjwÿnh ar wã pytã. Nhyim bep ba ne ba ije mar kêtkam kute ipytãr kêtumrêx. Dja ba tu ibiknorkumrêx. Bep djãm mrãmri ne ar ja arĭm mrãmri Metĩndjwÿnhõ aminhõ. Kam ne kute ar utãrja, ane. Dja me ar apumũn kam ã ane.

²⁹ Arĭm ne Metĩndjwÿnh Kritu kadjy amim ar ajã karõ. Ga kam ar arĭm amikajmãtã Kritu ma. Djãm ja'ãbit ne amim karõ? Kati, mÿjja 'õdjwÿ. Ê, aje Kritukôt amijo abakam ar atokrymãdjwÿ. ³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukôt djan o angyrk nhyim me arĭm jãm ar ajo akêx ne ar amã tokry jadjã ga kam ar ikudjwa aje Kritukôt amijo abakam te atokryn te akaprĭn mã kôt ajkamê. Wãkam idjãmkam ne ba ã ane gar kôt ipumũ. Jakam idjãmkamdjwÿ ne ba Krituo ingyryk ne memã ikabêh gar ijã ujarênh ma. Tãm ne gar gadjwÿ arĭm kôt adjãm ne aje o angyrk ne atokryo aben pyrãk kadjy ne Metĩndjwÿnh ar ajã amim karõ. Tãm ne ja.

2

Ar kute Kritu kudjwa amijo kãtãmmã.

Ep 4.1; A Kõ 8.9

¹ Akmere ar, ãpnhĩre ar, gora axikôt akabêh ne akabêno ikĩnh. Be, ga arĭm Kritu kute ar amã tÿx jangjênhwã pumũ. Ne ajte kum ar ajabêh kam ar akaprĭkam kute ar amã kĩnh jadjãrwã pumũ. Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ kute ar ajo õbikwan kute ar ar ajo bawã pumũ. Gar kôt aje abeno anhõbikwan kam

amã aben kaprĩ. ² Be, ã kute ar ajo anhȳrwākam dja gar kôt axikôt akabēn ne akabēno ikĩnh. Kam dja ba ar̄ym kàjmã amũ ikĩnh ajkamē. Dja gar akabēn'ã kabēn ne ar amã aben jabēo aben pyrāk ne axikôt akabēn ne abenmã kum,

—Gwaj atemã bakabēn kêt ne kam gwaj badjâpēnho aben pyrāk ne gwaj bakabēno aben pyrāk, ane. O dja gar amũ kàjmã ikĩnh kamēnho mō.

³ Kwārĩk wānh gar amikadjw̄nyh̄bē amijo abēnjadjw̄r ne ar meo aba kêt. Kwārĩk wānh gar amijo arax prām kêt. Dja gar tu amikam apijām ne amijo angrire ne amijo akātām. Kwārĩk wānh gar amikadjw̄nyh̄bē amijo abēnjadjw̄r kêt. Nhȳm bep amũ me ja'ābit dja gar aminēje me'ã bēnjadjw̄r rēn kàjmã me kamēnho tē. ⁴ Kwārĩk wānh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwārĩk wānh gar amijo adjâptār ne ar mebē m̄ȳjja jao anhȳro aba kêt. Dja gar amũ me jadjw̄y ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumũ. Kute mrāmri amijo ngri mex ne kute amijo kātāmja pumũ. Kudjwa dja gar ã amijo ane.

⁶ Nã, Kritu raxmē Metĩndjw̄nyh̄n raxo aben pyrāk. Kute aben pyrāk. Dji Kritu kubē Metĩndjw̄nyh̄kêt. Nãm ren Kritu ren amirax pumũnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhȳm bep kati, nãm te rax ne, te kàjkwakam ò m̄ȳjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunĩ kangan amijo ngrin me baw̄y ruw. Ne kam ar memã àpēnh ba. Nãm tu amijo kubēngòkre.*

⁸ Ne kam ĩ kute me babēngòkre nh̄ja pyrāk. Axikôtò. Nãm amijo ngrire ne amak mex ne akrànã Bãm kabēnkôt mrã. Akrànã Bãm kabēnkôt mrānh rã'ã nhȳm me kubĩ. Djã nãm me bĩn kajgo? E kum kati, pite'y tokry t̄yxkam ne me kubĩ.

⁹ Kam ne Metĩndjw̄nyh̄n raxo kàjmã kamēn kam kum idji mex jarē, idjibē kumkati ne kum arē, idji rax ne kum arē. Kàjmã kute raxo amũ m̄ȳjja kunĩ jakrenh, o kute m̄ȳjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam ar̄ym umaje ibô, pijām djaje ibô. M̄ȳjja kunĩ dja idji raxkôt kuman kam ar̄ym umaje ibôn anhihrēn 'ò kabēn kêtumrēx. Kàjkwakam kadjy mrānh djw̄nyh̄mē pykakam me kunĩmē, pyka kadjw̄nyh̄bē me karômē m̄ȳjja kunĩ.

¹¹ Be, me kunĩ dja me abenmã,

—Nã, Jeju Kritu, ajbit ne Bēnjadjw̄r djw̄nyh, ane. Dja me ane nhȳm kam Metĩndjw̄nyh̄bē Bãmdjw̄y dja ó'ã memã rax nhȳm me Bãmmadjw̄y kàjmã rax jarēnho tē.

Be, dja gar ã Jeju Kritu'ã amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bãm kabēnkôt ar amijo ba. Kam dja gar gadjw̄y, akmere ar, àpnh̄ire ar, ajamak mex ne kabēnkôt ar amijo aba. Be, gora ar ikamã ajamak mexwã kwārĩk wānh rã'ã. Gar itekre kamã m̄ȳjja punu wã 'ò nhipēx kêt. Nã gãm ar ikam ajamak mex ne pr̄ine Metĩndjw̄nyh̄n kabēnkôt ar amijo aba. Gora ar aje Metĩndjw̄nyh̄n kabēnkôt amijo abawã rã'ã. Gora Metĩndjw̄nyh̄n kute ar apytār ne kute ar ar ajo bakam gora ar mã ajamak mex ne kôt amijo aba rã'ã. Ne kum adjâpēnh rã'ã ne. Dja gar amã Metĩndjw̄nyh̄n pyman kam apijām ne kam kum adjâpēnh rã'ãn kôt ar amijo aba rã'ã ne.

* 2:7 Kritu ne amijo kubēngòkre kute mrāmri ne ap̄nyh me ò pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bēngòkreja pyrāk. Kubē kã jakamē me kakrãtykmē me babēngòkremē ne me kunĩ: bēngòkre. Me kamrômē me kukràdjã kunĩ kubēngòkre aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

¹³ Nhyṃ mỳj me'ō ne ar angrēk gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjàpēnh prām ne kum adjàpēnh ar aba? Bir, Metūndjwýnh. Metūndjwýnh ta ne ar amā arē gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjàpēnh prām ne kum adjàpēnh ar aba.

¹⁴ Kwārīk wānh gar aben prīkam mỳjja japyr kēt ne akabēno aben japanh kēt. Dja gar tu abenkam akabēn mex. ¹⁵ Mỳkam? Bir, ar ajaxwe kēt ne ajmā akute kēt ne arek ar abamā. Ar abē Metūndjwýnh krakumrēxkam memā katāt amrānhmā. Gora memā katāt mrā gē me axweja, me arīk ar baja ar apumū. Katāt ar amrānhkam ne gar aje ngōnhpōkti nhirā pyrāk, aje akamāt kō tykkam ngōnhpōkti kute memā irāja pyrāk. Nhyṃ bep me axweja, me arīk ar baja ne me kute akamāt kō tyk pyrāk.

¹⁶ Dja gar aje ngōnhpōkti pyrāk ne aje mā memā Metūndjwýnh kabēn jarēnh nhyṃ me kute amim mar ne tūn rā'ā rā'ā rā'amā. Dja gar ā amijo anhýr ar o aba ba kam ar akam ikīnh. Kritu akubyn bōx ne kute me bakabin kam kute ar amexmā apōxkam dja ba ar akam ikīnh ne ar ajo idjāmra iba ne kam aminhōkre kadjwýnhbē,

—Be, djā nā bām te arkam idjapēnh rax? Djā nā bām te arkum Jeju jarēnh iba? Djā nā bām arkum arēnh kajgo? Kati, nām ar amikajmātā Jeju markumrēx. Ba kam idjapēnh kajgo kēt, ane.

¹⁷ Birām djām me ibī. Kon ne. Dja me te ibī ba mā ikīnh. Nhyṃ Metūndjwýnhdjwý mā ikam kīnh. Mỳkam? Bir, dja mete ibīn jabej ibī nhyṃ Metūndjwýnh mrāmri ikam kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute amrēbē Metūndjwýnhmā mry par ne kute kum bōr nhyṃ kam mekam kīnhja pyrāk. Dja ā ikam kīnh ane. Ar gadjwý, dja gar amim Metūndjwýnh kamnhīx. Kam gēdja Metūndjwýnh ar akamdjwý kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute Metūndjwýnhmā mry nhiby uba kangó runh nhyṃ kam mekam kīnhja pyrāk. Kute tām pyrāk. Dja ā itykkam gwaj bakam kīnh ane. Bir, mrāmri, kwārīk wānh ibīn rā'ā ba tu ikīnh ne. Gwaj bakunī baro'ā bakīnh ne. ¹⁸ Gar gadjwý ā ikôt akīnh ane gwaj baro'ā bakīnh.

Ximoxi'ā ujarēnh.

¹⁹ Adjým, dja ba ī wām ar awýr Ximoxi jano. Ije ar awýr anormā tu amijā Bēnjadjwýr Jeju kamnhīxkumrēx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwýr tēn bōx ne kam imā ar ajarē. Kute imā ar ajarēnh mexo dja imā ikīnh jadjā, ba kam ajte ikīnh ne. ²⁰ Ximoxi ne mexkumrēx. Nhýnh ne atemā me'ō ne ba ije wām ar awýr anormā? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikôt mrāmri ar ajo djuw mex ne. ²¹ Me kunī ne me amidjwýnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kēt ne.

²² Nhyṃ bep ate ne Ximoxi. Gar arým mexmā akato. Nām ikôt àpēnh mexkumrēx. Kute me kra bām kôt àpēnh mexja pyrāk. Nām ā ikôt memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh tēmo ane. ²³ Be, tām ne ba ije ar awýr anormā tu kamnhīxkumrēx. Dja ba amima, itūn jabej nār kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awýr ano nhyṃ wām tē.

²⁴ Adjým, dja ba badjwý ī wām ar awýr tēn bōx. Nā bām itēm mā tu amijā Bēnjadjwýr djwýnh kamnhīxkumrēx.

²⁵ Mrāmri dja ba akubyn ar awýr ikamy Epropodji jano. Nā gām ar iwýr ano nhyṃ iwýr bōx ne ikôt àpēnh ar ba. Bar kam iro'ā ar ije Jejuo ingyryk ne memā ikabēn iba. Tām ne gar iwýr ano nhyṃ iwýr bōx ne kam ar akāxā ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arým akubyn ar awýr anormā.

²⁶⁻²⁷ Nām ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awýr anormā. Mrāmri ne arým kanē tỳx ne tyk 'ýr. Tyk 'ýr nhyṃ Metūndjwýnh kum kaprīn arým o mex

ne. Kum tāmja kaprīn kum badjwỳ ikaprī. Ikaprī nhiby ajte ikaprī karō ne kanêbê utà, Epaprodji pytà, nhyṃ arỳm mexkumrêx ne ar ajo aman kam,

—Û, arỳm ne ar ikanêkôt iman arỳm ikam umar punu, anen kam ar akôt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awỳr anor prāmkmurêx, gê ar awỳr tēn bōx gar omūn kam ajte akīnhkmurêx. Ar akīnhkmurêx ba badjwỳ arỳm ikaprī apêx. ²⁹ Bir be, kam dja ar awỳr bōx gar amiwỳr o wadjà, ne akīnhkmurêx ne Bēnjadjwỳr kōpdji'ā kum akabēn mex jarê. Dja gar ā o ane, me'ō kute Epaprodji pyrāk dja gar ā o ane, kāmā kamēnho tē. ³⁰ Be, tu amiwỳr o wadjàn kum akabēn mex jarê. Djā nā gām ar omū, Kritumā àpēnh ar bakam ren tykja pumū? Nām ikôt ar àpēnh ba. Gar te ikôt adjàpēnh prām nhyṃ kam ta ar akàxā ikôt àpēnh ar ba. Kute amikam tyk mar kêt ne tu ikôt ar àpēnh ba.

3

Paur kute amikukràdjà tūm kunī kanga.

¹ Ê, akmere ar, àpnhīre ar, gora ar ajte ikabēn ma. Gora ar akīnh. Gora ar gwaj banhō Bēnjadjwỳrwā kôt akīnh.

Ê, ba ajte ar amā mỳjja 'ōdjwỳ jarê, òbê ije ar amā 'ā pi'òk no'òkja dja ba ajte ar amā arê. Djā nā bām ije ajte akubyn ar amā arēnhbê imā idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbê dja ba ajte akubyn ar amā arê. ² Ê, gora ar aminêje me omū. Me axwe, me arīk ar bawā ar aminêje me omū. Me wā ne me mỳjja punubit nhipêx ne memā me kute me mykà jakārmābit arēnh ar o ba. Nām me 'êx ne we ar memā,

—Djām me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomā. Bep kati, dja ga me amim ama nhyṃ me me any nhinhu kàdjwỳ rē. Metīndjwỳnh ne kum me my nhinhu kà rēnhbit kīnh ne meo kra, bep me mykà tã ne kute meo kra kêt, anhỳr ar o ba. Nām me 'êx. Me 'êxnhī ne me ar 'êx ba. Bir, nhỳnh me jabê ne Metīndjwỳnh krakumrêx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrāmri babê Metīndjwỳnh krakumrêx. Gwaj baje Metīndjwỳnh mar ne kum rax jarēnh nhyṃ Metīndjwỳnh Karō kute gwaj bajo ba nhyṃ Kritu Jeju kute gwaj bapytār gwaj baje kam kamnhīxbê ar baba. Kam ne gwaj babê Metīndjwỳnh krakumrêx. Djām gwaj ba ne gwaj ajmā amijon amiptàn ar amijo badjāmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytà gwaj kam Kritukam bakīnhkmurêx ne o ar badjāmra baba.

⁴ Djori me 'ōwā amikukāmāreo amran we,

—Ba inhingêt kōpdji'ā Metīndjwỳnhmā imex, anhỳr ar o ba? Nār kon ajmā amijon amijo àmra ba? Bir be, ba ren amijo idjāmra prām ne ren badjwỳ ren amikukāmāreo amran ren amimexo idjāmra iba. Djām ikātām, djām iprỳ kātā got ba? Arkati, inhingêt kute imā mỳjja rero kute me ja kunī rer. Gora ima.

⁵ Ê, ijā pi'òk kamrêk pydji nhyṃ me imyà krāta. Ibê idjaerkumrêx nhyṃ inhingêtBê Bēnjamīn. Djām ibajtem got? Kati, ināmē ibām amē Ar kubê idjaer djwỳnhī. Ibê mekbê pardjêu 'ō ne ba prīne Mōjdjê kukràdjākôt amijo iba mestire. ⁶ Nā bām imā Mōjdjê kukràdjà kīnhkmurêx ne o ingryk ne meo ajkê, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nā bām prīne Mōjdjê kukràdjākôt amijo iba. Nhỳnh ne me'ō ijā,

—Kati, nām Mōjdjê kukràdjà 'ōo akno, ane? Kati, nā bām prīne kôt amijo iba. ⁷ Bir be, amrêbê mỳjja ja kunī imā mex ba kanārrām amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arým imā punun imā kajgo. Ba arým kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanàrràm ar amijo iba. ⁸ Djām Mòjdjé kukràdjāmē me ikukāmāre jabit imā kajgo? Kati, mýjja kunī ne imā kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwýrbē Kritu Jeju marmā, ajbit pydji ne imā mex, imā Kīnh, ba kōtbit ijamak bēn. Bir be, Kritu kadjy ne ba mýjja kunī kanga. Nā bām ikukràdjā tūm kunīo mīn ne tu bōm kumē, ije ajbito aminhō kadjy.

⁹ Ije Krituo aminhōn kam kōt idjām ne kōt ibamā ne ba mýjja kunī kanga. Ta ne imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imexkumrēx. Djām Mòjdjé kukràdjākōt ije ar amijo ibakam imexkumrēx? Kati, Kritukōt ne ba imex. Nā bām amikajmā'ā Kritu ma nhym Metīndjwýnh imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imex ne. Nām me ā amikajmātā Kritu maro ane nhym arým Metīndjwýnh memā axwe kēt jarēnho ane.

¹⁰⁻¹¹ Bir be, ije Kritu mar ne kōt ar amijo ibamā ne ba mýjja kunī kanga. Mýkam ne ba mýjja kunī kanga? Bir, ije prīne Kritu mar nhym kute ta týxo ijo týx, týxja tām kute akubyn amitīn jao itýxmā ba kudjwa tokryo itokryn 'ā ingrà týx rā'ā nhym me kute Jeju kudjwa ibīn jabej ba kanga kēt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itīn ne ikator kadjy amim kamnhīxbē ar amijo iba.

¹² Djām arým imexo imexkumrēx? Djām arým imex ne ijaxwe 'ō kētkumrēx? Kati, ām ije amijo itēm rā'ā. Tūmrām gēdja Metīndjwýnh ijā mex mē ba kam mrāmri imexkumrēx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytān ijā amim karō.

¹³⁻¹⁴ Ē, akmere ar, āpnhīre ar, kraxje ijaxwe apēx kēt rā'ā. Ām ije amijo itēm rā'ā. Ne kam mýjja pydji'ā ino týx. Mýjja tūm, ije amijo iba tūmja ne ba tu wānh kum inhire. Tu wānh kum inhiren mar kēt ne amikukāmbit maro tē.

Kute me kute aben rerkam prōt týx ne kam amim kīnh djā jamýnhja pyrāk. Nām me amikukām 'ýr prōt ne prōt týx ne tyk djā kēt ne arým 'ý:r tē. Me kute me týxmē me tyk djā kēt nhō nēkrēx jamýnhmā. Me kute amim amýnhmā ne me katāt 'ýr prōt ne. Me prōtkōt ari ar rīt kēt ne ate krān mūm rīt ne mūm rīt kēt. Ajbit ne me kuman tu 'ýr prōt ne.

Bir be, nā bām ā ane. Nā bām ā amijo anen 'ýr amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne. Metīndjwýnh kute ijā amim karōkōt ne ba amijo tē. Metīndjwýnh ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōr ba ije amim amýnhmā ne ba kōt amijo tē. Bir be, nā bām ajbit ma. Ije kōt amijo iba nhym ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōrmā ne ba kadjy amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne.

Mýj nēkrēx nā, mýj ikīnh djā ne ba ije amim byrmā? Bir, Metīndjwýnh kute kākjamā me bajwýr gu me 'ýr bamōr ne ō kākjakam mýjja mextikam ar babamā, tām. Kritu Jejukōt dja gu me kākjamā wadjā. Mýj me'ōkōt? Bir, Kritu Jeju pydjikōt dja ba kākjamā wadjā. Kadjy ne ba amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne. Metīndjwýnh ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōr kadjy.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tūm ne kōt arým bamexja, dja gwaj arek kōt amijo bamōr rā'ā. Metīndjwýnhmā bajaxwe kēt kadjy arek amijo batēm rā'ā. Nā, gwaj o ane, ā axikōt maro ane. Dja gar akwý ate anhō kre kadjwýnhbē,

—Kē, waj. Ije Metīndjwýnhkōt ar ije amijo iba prām kētkumrēx. Mýj kadjy gēdja bar mýjja wākōt ar amikangōnho iba? anhýr jabej, nhym Metīndjwýnh arým ar amā kabēn 'ō jarē gar arým aman kam kōt amim akato.

¹⁶ Ē, ja dja gar ama. Arým ne gwaj kōt amijo batēmo ane. Gwaj arek bamōr rā'ā. Metīndjwýnh kute gwaj bajo mōr gwaj arek kōt bamōr ne atemā mūm bajō bamāt kēt ne tu arek katāt kōt amijo batēm nhym tūmrām Metīndjwýnh kute gwaj bajā mex mēnh gwaj bamextire ne bajaxwe kētkumrēxmā.

¹⁷ Akmere ar, àpnhîre ar, ar aro'â ijâ amijakren ikôt amijo tē. Ê, ar ipumũ. Ar akajmâtâ katât imrânha pumũ. Dja gar ipumũn kam katât â ikudjwa ar amijo anhÿr ar o aba. Arÿm ar kwÿ kute ikôpdji'â ikôt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhyr bep ate ne me kwÿ kum Kritu kurê. Nâm me arîk ar ba ne kute Kritu me bakunî kadjy pîte'ykam tykja mar prâm kêtukmrêx ne kum kurê. Arÿm ne ba ar amâ me ja jarênh krâptî ne kam ajbir ajte akubyn ar amâ arê, imÿrkam ne ba ar amâ arê. ¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrêx. Djâ nâm me kum Metîndjwÿnh kînh got? Kati, nâm me arîk ar ban kam kum axwebit kînh ne. Djâ nâm me pijâm ne? Nâm me ren axwekam pijâm ne ar ba. Bep kati, nâm me pijâm kêt ne ar ban ajte ta amijo àmra ba. Djâ nâm me kâjkwakam mÿjja ma? Kati, nâm me pyka jakam mÿjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhõ pykakumrêxbê ne kâjkwa, Metîndjwÿnh nhõ kâjkwa. Kurũm dja Bênjadjwÿr Jeju Kritu kubê me bapytâr djwÿnhja bõx. Tãm ne gwaj kôtbit bajamak bèn ne amâr ar o baba. ²¹ Dja bõx ne kam me bajo ny, me banhî punuja, tyk prâmja dja o ny gu me kam banhî kute ta î mextire, î kadjwÿnh ajmâ kute kêt, î mextire pyrâk. Mÿjo dja me banhõ ny? Djâm Jeju Kritu rerek got. Tÿxi. Ta tÿxo. Dja amitÿxo amijo aptân kam amikôt mÿjja kunî mên kam mÿjja kunî nhõ bênjadjwÿr. Ta tÿx tâmo dja me banhõ ny.

4

Kute arkum amijo ba mexmã 'â karõ.

Ep 4.3; Pîr 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

¹ Be, akmere ar, àpnhîre ar, kam dja gar â Bênjadjwÿrkôt amijo aban 'â angrâ tÿxo ane. Djâm imâ ar akînh ngri. Axwe imâ ar akînh, ije ar ajo ijamak tÿxkam ne ba ar amâ ikabên jarêh ar amâ pi'òk no'òk ne. Ar ajo dja ba amikînh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjàmra mō, imâ ar akînh raxkam, akmere ar, àpnhîre ar. Ar Jeju 'â angrâ tÿx ne kôt ajte amijo abamâ ne ba â ar amâ pi'òk no'òko ane.

² Ê, àpnhîre ar, Ebodjijmê Xixiki, ba ar amâ ikabên jarê. Kwârîk wânha akabêno aben japanh kêt. Ar abê Bênjadjwÿr djwÿnh krakam on ar ajte aben pyrâk ne aro'â axikôt akabên. ³ Gadjwÿ, akmere, ikôt adjâpênha djwÿnhkumrêx, dja ga arkum akabên jarê gê on ar kute aben pyrâk ne kabêno aben japanh kêt. Nâm ar ikôt àpênha ar ban memâ Jeju'â ujarênh ny jarênh ar o ba. Ne kam Kremêxidjwÿkôt àpênha ar ba. Kremêximê me ikôt àpênha kunîmê, me tãm ne me arÿm Metîndjwÿnh me tîn rã'â rã'âmâ arÿm pi'òk no'òkkam amim me idji janhô. Nhyr bep ar nire kute ar ikôt àpênha ne ajmân ar arÿm ajbir kabêno aben japa. Mÿkam? Arkumâ dja ga akabên jarê.

⁴ Be, on tu ar akînh ry typydji, ar abê Bênjadjwÿr djwÿnh krakam on tu ar akînh ry typydji. Ba ajte ar amâ arê,

—Ar akînhkumrêx. ⁵ Gora me kunîmâ ar adjukaprî. Bênjadjwÿr arÿm akubyn bõx 'ÿrkam dja gar me kunîmâ adjukaprî gê me kunî ar adjukaprîkôt ar ama.

⁶ Kwârîk wânha gar mÿjjakam adjumar punu kêt. Tu Metîndjwÿnhmâ akabên ne prîne kum amijarên mÿjjao a'wÿ. Ne mÿjjao adjâ'wÿr katâ kum amikînh jarê. Kute ar amâ mÿjja kunî nhõrkam kum amikînh jarêh kum ôdjânh jarê. Â kum amijarêhno ane. ⁷ Dja gar ane nhyr kam Metîndjwÿnh ar amâ umar mex djâ jarê gar kam adjumar mexkumrêx ne ar aba. Djâm tâwã nhõ me umar mex djâ punu got. Tãmwã ne ô me umar mex djâ ra:xi. Nâm me te kute

mar ne kute kraxkôt omũnhmã. Kritu Jejukôt dja gar adjumar mexkumrêx. Õ me umar mex djãjao dja prĩne ar anêje aptã. Nhy m me umar punu 'õ ar amã àr prãm kêt kumrêx, amadjãmã àr kêt kumrêx ne ar anhõkre kadjwýnhbê àr kêt kumrêx.

⁸ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ba ajte ar amã mýjja jarê. Godja mýjja mextire, nãr mýjja ajmã kute kêt ne kĩnhkumrêx jabej gora ar ajbit ma. Kwãrĩk wãnh gar mýjja punu 'õ mar kêt.

Bep mýjja me kute arênh ne 'êxnhĩ kêt 'õ,
me kute katãt kabên jadjwýr 'õ,
mýjja mex me kute kôt amijo ba 'õ,
me kabên mex me kute o aben nhikjê kêt 'õ,
mýjja mex me kute omũnh ne kĩnhkumrêx 'õ,
mýjja mextire me kute kikre kunĩkôt mar ne kute o ýrja 'õ,
mýjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amã ikabên jarênh gar aje ikabên mar ne ikabênkôt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakôt ipumũnh gora ar ã ikudjwa amijo ane nhy m kam Metũndjwýnh ar amã umar mex jarênh prĩne ar ar ajo ba. Tãm ne ja.

¹⁰ Be, nã bãm ikĩnh ra:x ne. Ne Bênjadjwýrmã amikĩnh jarê. Nã gãm ar ajte ijo djuw mex ba kam ikĩnhkumrêx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atãri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rã'ã. Nhy m bep amybyũm ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djã nã gãm ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nã gãm ar aje imar rã'ã ne te jãnh gar aje ijo djuw mex prãme.

Kute arkum arkam amikĩnh jarênh.

¹¹⁻¹² Djãm imã prãm nãr inhõ mýjja kêt kam ne ba ije ar amã amijarênhja? Kati, ikĩnhkumrêx. Ba arým amikam ajkam aman arým tu ate ikrã. Ê, godja inhõ mýjja kêt kam nãr kon inhõ mýjja krãptĩkam ba tu kam ikĩnhkumrêx ne ar iba. Godja mýjja punu arým iwýr bõx ba tu ikĩnhkumrêx. Nhy m mýjja mexdjwý arým iwýr bõx ba arým ikĩnhkumrêx. Mýjja punu nãr mýjja mex iwýr ban bõx katã ba tu ikĩnhkumrêx ne ar iba. Imã prãm nãr ijajne jabej, inhõ nêkrêx krãptĩ nãr inhõ nêkrêx kêt jabej ba tu ikĩnhkumrêx ne ar iba. Ja ne ba arým ije mar týx. ¹³ Kritu ta ne ijo týx nhy m mýjja kunĩ iwýr ban bõx katã ba tu ate ikrãn ikĩnhkumrêx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrãmri ne gar adjukaprĩkumrêx. Nã gãm ar itokry pumũn kam anhõdjãnhkôt imã mýjja jano. Mrãmri ne gar amexkumrêx.

¹⁵ Amrêbê ije pykabê Matenikam memã Jeju'ã idjujarênh ny jarênhmo krax ne kam kurũm itêmkam ne gar gajbit ikôt apê ne imã mýjja kwý jano. Atemã me kute Jejukôt aben pydjĩ 'õ kute imã mýjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imã mýjja jano. Be, gar aje imar rã'ãja pumũ. Krĩbê Pirpukam ar aje amĩm Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imã pi'ók kaprĩre jano ba amim kuby. ¹⁶ Ne ajte krĩbê Texarõnikakam idjãm rã'ãkam inhõ pi'ók kaprĩre kêt. Gar imã kwý jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djãm ar aje ajte imã pi'ók kaprĩre nhõrmã ne ba ajte ar amã ane? Kati, Metũndjwýnh ar akam kĩnh ne kute ar adjukaprĩo pãnh gar akĩnh raxmã.

¹⁸ Nã, mrãmri ar aje imã anorja kunĩ arým iwýr bõx ne imãnhkutãn kwý ijakre. Gar aje Epaprodjikôt imã anor nhy m kute imã o bõxja imã kungã nhy m arým inhõ mýjja krãptĩ ne. Ar aje imã õrja kute Metũndjwýnh nhõ mry pyrãk, kute õ mry kudjýre pyrãk. Me kute Metũndjwýnhmã mry par ne kute kum bõr nhy m kum kĩnh ne mekam kĩnhja. Kute tãm pyrãk. Nã gãm ar imã

mýjja ngã nhym kam Metĩndjwýnh ar akam kĩnhkumrẽx. ¹⁹ Kam dja ar amã mýjja ngã nhym ar amãnhkutã ne.

Djãm inhõ Metĩndjwýnh õ nêkrẽx kêt got. Arkati, kàjkwakam õ mýjja krãptĩti: kute kanhêtire pyrãk. Dja ar amã kwý ngã, Kritu Jeju djô'ã ar amã kwý ngã nhym kam ar anhõ mýjja ar amãnhkutã. Nhýnh ne Metĩndjwýnh ar amã mýjja 'õ nhõr kêt? Kati, dja ar amãnhkutã kungã nhym rã'ãn kumex.

²⁰ Gê me kunĩ me banhõ Metĩndjwýnhmã rax jarẽ, Metĩndjwýnhbê me Babãmmã rax jarẽ. Kum rax jarẽnh rã'ã rã'ã. Gê me ã ane. Tãm ne ja.

²¹ Nã bãm ar ajo ama, wãnh, Kritu Jejukõt ar abê Metĩndjwýnh nhõ ar amexja ne ba ar akunõ ama ne. Wãnh ar abenmã ijarẽ. Nhym jakamdjwý ar kute Jejukõt abeno kamy ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. ²² Jakam, Metĩndjwýnh nhõ me mex kunĩ ne ar ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. Nhym bẽnjadjwýr Xedja nhũrkwãkam me jadjwý ar ajo amak tỳ:x ne.

²³ Gê gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ukaprĩkõt prĩne ar akunõ djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Me'ô nhidjibê Epapraj ne arým Paurkôt Jejuo aminhõ. Ne kam akubyn ô pykabê Korximã tẽn kam memã ar Jeju'ã ujarênh ba. Nhyim mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyim kam Epapraj Paur'ýr tẽn bõx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rá'ã nhyim Epapraj 'ýr bõx ne kam ô pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arênhõ nhý. Nhyim kam tu Paur kute ar omũnh kêt kam tu kum ar kĩnhkumrêx. Kute ar omũnhmãn prãbê tu kum ar kĩnhkumrêx ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nhyim bep Korxikam me kwý ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênhõ ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykã rênhbit ne Metĩndjwýnh kum me kĩnh ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabên. Djãm abênjadjwýr got ga katát Metĩndjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amũ kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyim me kute mýjja krênmã nhyim me mebê mýjja pyman memã kum,

—Ê, kwãrĩk wãnh ja krên kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrĩk wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyim bep Kritu ne kabên mexkumrêx. Tãm gêdja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utàr. Kwãrĩk wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utàr. Kwãrĩk wãnh atemã 'õ jabej kêt. Ajbit ne Metĩndjwýnh djwýnhĩ ne mýjja kunĩ 'y ne kute me utàr. Nã, nhyim Jeju Bãmbê Metĩndjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bõx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bõx ne me bajo õbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Paur, Metĩndjwýnh kute ijã amim karõ nhyim Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krĩraxbê Korxikam Kritu nhõ me ja, õ me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã týx ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprikôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarênh.

³ Bar ije Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýrkôt mã kum ar akam amikĩnh jarê. Bãmbê Metĩndjwýnh, gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu Bãmbê Metĩndjwýnh kumã ne bar amikĩnh jarê. ⁴ Mýkam ne bar kum ar akam ikĩnh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kôt amã me jadjwý jabêkumrêx, amã õ me ja, õ me mextire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikĩnhkumrêx.

⁵ Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metĩndjwýnh kute kãjkwakam ar amã mýjja mex djir ne katát ar amã arênh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhixkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kôt amã õ me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarênh nyja man tu amim

kamnhĩxkumrëx. Jeju'ã ujarënhja ne katàt nõ. Kabën punu kêt. Kabën 'ëxnhĩ kêt. Kam ne katàt nõ.

⁶⁻⁷ Be, Jeju'ã ujarënh ny arým wãkam ar awÿr bõxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkõt Jeju'ã ujarënhõ ajmã. Arým ne me o ajmã nhym me ar akudjwa arým kuman arým kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Nãm me mÿjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwÿ ar amã arënhõ ane. Gar arým ã mÿjja mexbit maro ane. Krax kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwÿnh jarënhõ tẽ gar arým kõt maro tẽ. Nã, Epapraj ne ar amã Metĩndjwÿnh djukaprĩ jarë. Metĩndjwÿnh ne ukaprikõt ar ajo djuw mex. Nhym Epapraj ar amã ukapri jarë gar kam arým tu amim markumrëx. Nã gãm ar anhõkre kadjwÿnhbê,

—Nã, mrãmri ne arým Metĩndjwÿnh djukaprikumrëx ne ja, ane. Nã, Epapraj ne ar amã arë gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kĩ:nhkumrëx. Nãm ar ikõt àpënh ar ba. Mrãmri Kritu nhõ àpënhkumrëx ne kum àpënh ar ba ne kute kanga kêtumrëx. Nãm wãm ar akam bõx ne ar ikõpdji'ã ar àpënh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarën ar imã,

—Ota arkum aben jabêkumrëx. Metĩndjwÿnh Karõ ne abenã arkum karõ nhym ar arým kum aben jabêkumrëx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarënhõ ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarënh bar ije mar totokbê ne bar Metĩndjwÿnhmã ar ajo idjã'wÿr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga prĩne arkum 'ã karõ gẽ ar kuman akabënkõt ar amijo ba. Dja ga Akarõo prĩne ar no bõ, Akarõo ar no bõ gẽ ar prĩne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wÿro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metĩndjwÿnh prĩne ar amã ar adjàpënh'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukràdjã jarë gar kam arým mã kõt amijo aba mextire gẽ Bënjadjwÿr ar akam kĩnhkumrëx. Ga kam ar amã mÿjja mexbit kĩnh ne ar o aban ajte Metĩndjwÿnh maro tẽ:n amũ maro ajkamën mar rax ne.

¹¹ Gêdja Metĩndjwÿnh prĩne ar ajo tÿx. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mÿjja kunĩ jakrenh. Ta tÿxo godja prĩne ar ajo tÿx ne, ta mexo prĩne ar ajo mex ne. Ga kam ar akrãmã amijo aba. Kwãrĩk wãnh gẽ te mÿjja punu ar akam apõx nãr kon ar akapri ar akam apõx gar mã Jejukõt ajkamën tu akrãmã amijo aban angryk kêt ne tu akĩnhkumrëx. ¹² Ne tu Jeju Bãmbê Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarë.

Bir, mÿkam? Bir, arým ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute õ me mextire jamẽ ro'ã gwaj bamã mÿjja nhõrmã. Kute õ me jamã mÿjja mextire djir ja tãm gêdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrà. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kêt, mÿjja punu 'õ kêt tãm'ÿr dja gwaj bõx nhym kute gwaj bamã mÿjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arým ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrëx. Amrëbê ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kĩnh ne ar o baba nhym kam kute mrãmri akamãt kô tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nhym arým Metĩndjwÿnh kubê gwaj bapytã nhym arým wãnh ar ba. Arým tu Xatanajbê gwaj bapytãrkumrëx. Xatanaj kute àtykri ar gwaj bajo bajabê ne arým gwaj bapytã nhym Kra arým ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kĩnhkumrëx ja ta ne arým ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nã, Bãm ta Xatanajbê gwaj bapa 'amÿ. Amrëbê Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bãm kubê gwaj bapa 'amÿn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o

aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrô bikapĩnkôt ne Bãm gwaj bapytàn gwaj bajaxweo aknon tu mar kêt ne.

Kritu kute raxo katàt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Ídja 1.2

¹⁵ Nà, kra ta ne memã Bãm amirĩt ne. Djãm me kute noo Metĩndjwýnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kêt. Nhyam kam kra ta memã Bãmbe Metĩndjwýnho amirĩt ne. Amẽ ar kute aben pyrãk. Ar amẽ tãmý. Nhyam kam kra ta memã Bãm amirĩt ne. Ne kam ajte kubẽ Metĩndjwýnh Krakam ta ne õ mýjja kunĩ djwýnh, mýjja kunĩ nhõ bẽnjadjwýr.

¹⁶ Ta ne kute mýjja kunĩ 'yr djwýnh. Bãm kabẽnkôt ne mýjja kunĩ 'y. Kãjkwamẽ pykakam mýjja ja kunĩ 'y. Mýjja me kute noo omũnhjamẽ mýjja me kute noo omũnh kêtjamẽ, tãm ne kunĩ 'y. Me karõ nhõ bẽnjadjwýrmẽ kadjy mrãnh djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngõkre* nhõ bẽnjadjwýr rũnhmẽ bẽnjadjwýr krymẽ mýjja kunĩ ne amim ipẽx ne. Bãm kabẽnkôt amim ku'y. Nãm prĩne amim mýjja kunĩ 'y, prĩne o atom, kam ne õ mýjja kunĩ djwýnh, ta õ mýjja djwýnh.

¹⁷ Adjãkam, mýjja kator kêttri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djãm pykabẽ mýjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mýjja ba djwýnh ne kam kute mýjja 'õ kanga kêt kumrẽx. Kute mýjja kunĩ 'yrkam ne kute mýjja 'õ kanga kêt. Kra ta ne ar mýjja ba. Nhyam mrãmri mýjja tu kunĩ rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nhyam ajte Krabẽ Jeju ta ne õ me ja kadjy bẽnjadjwýr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyrãk. Nhyam bep Jeju ne kute krã pyrãk. Jeju ne kam õ me ja kadjy bẽnjadjwýr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mýjja kunĩ apõxo tẽ. Ne kubẽ Metĩndjwýnh krakam kumrẽx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mýjja kunĩ jakrenh, raxo mýjja kunĩmã wa.

¹⁹ Kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Apýnh Ar kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Kra kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhkumrẽx. Metĩndjwýnh ne Kramẽ kute aben pyrãk'ã amim karõ nhyam kam Kradjwý kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Ar amẽ kubẽ Metĩndjwýnh djwýnhĩ.

²⁰ Bir be, Metĩndjwýnh ta ne amim Kra'ã karõ, krakôt kute amim mýjja kunĩ õbikwamã, pykakam mýjja nãr kãjkwakam mýjja, kunĩ kute o õbikwamã. Mýjkôt? Krakôt, kra ne me kadjy pĩte'ykam tyn kamrõ ajkapĩ nhyam kam kôt Bãm memã kabẽn mex jarẽ nhyam me arým umar mexbit ma.

Metĩndjwýnh kute meo õbikwa.

²¹ Amrẽbẽ ne gar Metĩndjwýnho akurẽ djwýnh. Ar aje ajaxwekõtbit ajamak bẽn ne aje mýjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurẽ djwýnh. ²² Nhyam bep ajbir ne Metĩndjwýnh ar ajo õbikwa. Nã gãm ar te amã kurẽ nhyam Metĩndjwýnh tu ar ajo õbikwakumrẽx. Kra ne me kadjy amijo kubẽngõkren ruwn kam ty. Nhyam kam kôt Metĩndjwýnh ar ajo õbikwakumrẽx. Mýj kadjy ne ar ajo õbikwa? Bir, kute amiwýr ar ajo bõx, gar kabem aku'ẽmã. Ar mrãmri Metĩndjwýnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mýjja punu 'õ kêt kumrẽx ne kabem aku'ẽmã. Kadjy ne Metĩndjwýnh ar ajo õbikwa, godja gar arek o tẽn kanga kêt jabej. ²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angrãnrãmri adjãm týt ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhĩxbẽ kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arým Jeju'ã ujarẽnh nyja man kam amim kamnhĩx

* **1:16** Apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bẽngõkre. Kubẽkã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ: bẽngõkre.

ne kam kam ama. Godja gar mrāmri arek kôt amijo atēm rā'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrāmri arým 'yr bôx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarēnh ma? Kati, pyka kunikôt ne Jeju'ã ujarēnh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukràdjã ny'ã idjujarēnh mō. Idjãpēnh ne ja. Kam ne ba kãjbê memã 'ã idjujarēnh mō.

Paur me kadjy àpēnh.

²⁴ Æ idjujarēnh mō nhym me arým kôt ijo ajkê ba itokry ne. Djãm kôt ikaprî? Arkati, ikînhkumrêx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikînh ne. Mete Krituo bikēnh nhym tokryja 'ã ne me ijakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhîo bikēho ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rēnho tē. Jeju nhî kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhî pyrãkja, me kadjy ne ba itokryja. ²⁵ Ne me akadjy idjãpēnhja. Metîndjwýnh ne me akadjy idjan imã idjãpēnh jarē. Ba kam me amã idjãpēnh ar iba. Mýj idjãpēnh nã? Bir, ije me kunimã prîne Metîndjwýnh kabēn'ã idjujarēnh itēm nhym me kunî kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunîbê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwýro tēm tãmtã: nhym bipdjur rã'ã. Nhym kam ajbir Metîndjwýnh arým memã o amirît, ta ò me mextire jamãbit o amirît ne. Kute amim me ja'ã karökôt ne memãbit o amirît ne. ²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karö ne kam mebê udju: ne. Ne arým jakam memã o kato, ò me mextire jamãbit ne o amirît ne. Mýj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirît ne? Bir, Kritu me bakadjwýnhbê ýrja. Tãm ne gu me ò mýjja mex'ã amim kamnhîx ne. Kritu me bakadjwýnhbê ýrkam ne myt kunikôt mã me bamã mýjja mex ngã ba me ikînhkumrêx. Mã ne mýjja mexja kute? Bir, mýjja mex ja ne apêx prãm kêtukumrêx. Mýjja mex ja ne mexo kute mýjja kunî jakrenh, kute me kute ò nèkrêxo amimexja kunî jakrenh mex ne. Dja mã amirît rã'ã ne. Djãm me kwýmã ne o amirît ne? Kati, pyka kunikôt ne ò me jamã o amirît ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunimã Kritu'ã ajarē. Ar ikrã mexkôt, ar ikabēnh mexo ne bar me kunimã tîn jangijn me kunimã Metîndjwýnh kabēn jarē. Ar ije Metîndjwýnhmã meo imör ne kum me örmã. Me kunî arým kute Kritu mar mex ne kute inomã mēnh, me tãm ne bar ije Metîndjwýnhmã meo imör ne kum me örmã. ²⁹ Kadjy ne ba idjãpēnhkam ityk djã kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe týt ne ta týtö ijo týt:x ba kam me kadjy idjãpēnh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhym me kute ja mar kadjy ne Paur djãpēnh raxja.

¹ Æ, ba ar amã arē, gar ama. Gora ar amã idjãpēnh raxjakôt ima. Krîraxbê Raodjikam ar jamē apýnh krî rûnh djãri me jamē me aje te ipumûnh kêt ba akrãnmã ar me akunimã idjãpēnh ibaja pumû.

² Mýj kadjy ne idjãpēnh raxja? Ije ar amã týt jangjēnh gar ajte atýxmã. Ne ajte ar amã aben jabēn axikôt akabēn ne ar abamã. Ga kam ar aje mrãmri Kritu markumrêxmã, Metîndjwýnh kute prîne mekbê o bipdjurja ar aje mar ne aje katãt kôt mar ar o abamã. Mýj ne mekbê o apdju? Kritu. Kritu mekbê bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrãmri me ò nèkrêx rûnh pyrãk. Dja gar ã Kritu mar rûnhö ane. Kadjy ne idjãpēnh raxja.

³ Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjēnh djwýnh. Ajbit kute memã Bãmme ar kukràdjão amirît, kukràdjã bipdjurjao amirît nhym kôt me arým ò mýjja mex maro tē, ò mýjja mex maro tēn kam kôt no mex. Nhym kam apýnh me kute Metîndjwýnh nhö mýjja mar djãri mrãmri kute ò nèkrêx

mextire ja pyrək. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memā no mex jangjēnh nhyh me no mex ne kute ō mýjja marja pumū. ⁴ Atemā 'ō kēt. Ta pydji ne kute Bāmo amirīt. Ē, me'ō kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā katāt 'ā ajarē. Me 'ēx ne kute kabēn punuo amikabēn mex ne o kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā ane.

⁵ Nām te jānh prāme ba amybymbit imā ar akīnh ne ar amar rā'ā. Arým ne ba ar aman kam ikīnhkumrēx ne. Nā gām ar amim Kritu markumrēx ne 'ā angrā tỳx ne amā me uma kēt ne kanga kētkumrēx ne 'āno dja, ne akrānmā aben mē ar aba. Ba kuman kam ikīnhkumrēx ne.

Ar kute Kritubit mar kadji.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhō Bēnjadjwýrkam ā kōt amijo abao ane, anhō Bēnjadjwýr Jejukōt ā amijo abao ane. ⁷ Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnho atēm kute mrāmri ne pī abatānh kadji kute pykamā arē ngjēnh ne kute pyka 'amýnh tỳxja pyrək. Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnho atēmo ane, ne ā Kritu 'amýnh tỳx ne 'āno adjāmo ane. Ne amrēbē ar aje amim Kritu marja arek o tē. Me kute ar amā arēnhkōt dja gar arek o anhýro tē. Dja gar ā o anhýro atēm rā'ān prīne mar tỳx ne. Ne kam Metūndjwýnhmā amikīnh jarē, ne kum amikīnh jarēnh 'āno dja.

⁸ Dja gar aminēje me kabēn punuwā pumū. Dja me kabēn punu 'ēx ne amijo kabēn mex ne mōn ar anoo akno. Djām me kabēn punuja kabēn katāt got, kabēn mex got? Kati, me kabēn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmā 'ēx ban amū abenmā arēnho mōr tāmtā nhyh ī kamingrāny amū abenmā arēnho mō. Djām Metūndjwýnh kabēnkōt ne wā? Kati, me ta kukrādjakōt ne me kabēn kajgowā. Nhyh bep atemā ne Kritu kabēn katātā. Mrāmri katāt arē.

⁹ Kubē Metūndjwýnh djwýnhkumrēx. Amijo kubēngōkren me bawýr pykamā ruw. Kubēngōkrekam ne kubē Metūndjwýnhkumrēx. Ām Metūndjwýnh djwýnhī. Ta ne kubē Kritu. ¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbē nhýn gwaj bamā umar mexti:re jarē. Gwaj bamā umar mextire jarē gwaj kam bakīnhkumrēx. Mā ne gwaj bakīnh kute? Bir, mrāmri me kute ō nēkrēx rū:nhkam kīnhja pyrək. Dja gwaj Jejukam bakīnho bamā nēkrēx kīnhja jakrenh mex ne. Ē, mrāmri ne Kritu raxo kute me bēnjadjwýr rūnhmē me bēnjadjwýr kry kute meo baja kunī jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kīnho ba, gwaj bamā kīnh jangjēnho ba.

¹¹ Arým gwaj baje Krituo aminhōkam ne gwaj atemā bakukrādja. Gwaj bakukrādja tūm, gwaj bajaxweja ne gwaj arým tu wānh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrāmri ne mekbē idjaer kute me my nhinhu kà rēnh nhyh me kam mex ne kīnhja pyrək. Me bajtem kute Metūndjwýnh nhō me ja mar kadji ne me me my nhinhu kà rē. Nām me me my nhinhu kà rēn mūm kurēn kam kīnh nhyh Kritudjwý arým gwaj bamā gwaj bakukrādja tūm mūm ā rēnho ane gwaj kam ā badjwý ā bamexo ane nhyh Metūndjwýnh arým gwaj bakam kīnh ne.

¹² Jeju akubyn tūn ne me tyk krā kurūm kator'ā ne ngōnhmā gwaj bajangjēnhja amijakre. Ngōnhmā gwaj bajangjēnh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrək. Nām me ā ngōnhmā gwaj bajangjēnho ane. Ngōnhmā gwaj bakrā jangjēnh, gwaj kam akubyn bakrā apōx ne kute Jeju kēnkre kurūm akubyn tūn ne kator pyrək. Metūndjwýnh ta ne tỳxo akubyn Krituo tūn, me tyk kurūm Krituo kato. Gwaj kam arým tu amim kamnhīxkumrēx nhyh kam ngō kurūm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batīn pyrək, kute ta tỳxo Kritumē ro'ā gwaj bajo tūn pyrək. Kam dja gwaj bakukrādja nykōtbit amijo baba.

13 Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyrâk ne ar baba. Nâ gwaj baxwekumrêx ne mûm amikukràdjâ tûm rênh kêt kam kute me batyk pyrâk. Nhy m bep ajbir ne Metîndjwýnh gwaj bajaxwe kunîo biknorkumrêx. Nhy m kam kute Kritumê ro'â gwaj bajo tûn pyrâk.

14 Arým ne Metîndjwýnh Môjdjê kukràdjâo apêx. Môjdjê kute memâ “Kwârîk wânh” anhyr ne 'â pi'ók no'ókja arým o apêx. Nâ gwaj te kukràdjâkôt amijo babamân âm mâ bajamakkre kêt. Nhy m kam Metîndjwýnh ôkre kadjwýnhbê, —Ikra tykkôt, mete pîte'ykam kum o i'êk nhy m tykkôt dja me tu amim ikamnhîxkumrêx ba kam me'â mex rê. Nâm me te Môjdjê kukràdjâkôt te o anen mar kêt kumrêx ne, ane. Nâm â Metîndjwýnh o anen â Môjdjê kukràdjâo apêxo ane.

15 Be, Kritu tykkôt ne Metîndjwýnh me karô punu rûnhjadjwýo ajkê, me karô punu nhô bënjadjwýrmê, me tãm ne Metîndjwýnh meo ajkê. Nâm me amipardja'â me pa 'amýn kam meo kurwýko ban meo bôx. Me ipôkri ne me meo kurwýko ban meo bôx ne kam prîne mekbê àbêr djâ kunîo apdjun kam memâ me uma ngrânh mex ne. Nhy m me kunî kôt omûn arým kôt kuma. Nâm â Kritu tykkôt â Metîndjwýnh me karô punu rûnho bikênho ane.

16 Metîndjwýnh kute me karô punu rûnho bikênkam kwârîk wânh ô kukràdjâja mar kêt. Nâm me Môjdjê kukràdjâ kupa'â mekbê mýjja pyma ar o ba ne memâ amijangri'â apnê. Bir be, kukràdjâ kakritja dja gar mar kêt. Metîndjwýnh arým kute mýjja tûmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwârîk wânh ga arîk ar adjâkur abakam gê me'ô adjâkur mýr jabej ar amâ kabên 'ô jarênh kêt, nâr kon, mýjjao akôm mýr jabej gê me'ô ar amâ kabên 'ô jarênh kêt. Nâr kon, me rer mex 'ôkam, mytyrwý 'ôkam, akati 'ôkam, me rer mexo môr kam, mekôt ar aje amijo anhyr kêt kam, kwârîk wânh gê me kam ar amâ kabên 'ô jarênh kêt. Kwârîk wânh mýjja kukràdjâ ja mýr jabej gê me'ô ar amâ àkrê kêt.

17 Kritu bôx kêt ri ne me kukràdjâ ja arîk kam ar ba. Nâm me Kritu kutêp ar kukràdjâ jabito ba. Kajmâ'â ari o ba nhy m kam bôx ne arým o ajngrâ, kukràdjâ tûmja tu mûm kumê.

18 Kwârîk wânh me 'êx ne kute amijo pijâm ne arîk Metîndjwýnh kadjy mrân h djwýnhmâ kabênja wânh nô. Nâm me kum mýjja ja kînh ne 'â ar amâ apnê, ar aje me kudjwamâ. Nâm we me,

—Dja gar me ikudjwa kadjy mrân h djwýnhmâ amijarên kum rax jarê nhy m arým Metîndjwýnh kum ar akînh. Dja ga ar o anhyr kêt nhy m arým kum ar akînh kêt. Djâm abênjadjwýr got ga tu Metîndjwýnhmâ akabên, ane. Kati, nâm me 'êx. Kwârîk wânh wâm nô gê me ja ar anoo biknor kêt.

Nâm we me biptirkam mýjja pytiro ikwân we ar amâ kôt 'â ujarên h ba. Kati, nâm me 'êx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amâ mýjja jarênho ban we amijo âmra ba. Kati, nâm arîk ar ta amijo 'êx ne amijaxwekôt amiman kam we amijo âmra ba. Kati, nâm me 'êx. ¹⁹ Ne arým Kritumâ iren 'amýnh kêt.

Kritubê Metîndjwýnh djwýnhkumrêx. Ta ne wýnhî. Kute ta krâ pyrâk. Me baje Kritu mar ne gu me baje î pyrâk. Nhy m bep Kritu ta ne kute krâ pyrâk nhy m me kum iren 'amýnh kêt. Nâ gu me bakukràdjâri ajkanhök ne kam tu batypydjî. Apýnh kêtê. Me bakukràdjâmê me bakudjêk kunîo aben pydjî me bakrâmâ kumê.

Nâm â Kritu ta kubê krâkam ta îo djuw mexo tê, me bajo djuw mexo tême ane. Kritu ne ta ô me jamâ bënjadjwýr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apýnh me ba djâri baba nhy m tu amim me bajo atom, me bajo aben pydjî gu me batypydjî aben mê ar baban kam kôt bamâ aben jabên kam

baro'ä Kritu maro tē. Metīndjwŷnh ne amim me bajä karō gu me kam kāmjä kōt ä maro batēmo ane.

²⁰ Arŷm ne gar Kritumē ro'ä ty nhym arŷm ar amä mŷjja kukrädjä kakritja mŷm kumē. Kritu kute ar amä mŷjjao apēx gar kam mä ajte amä akukrädjä kakrit kīnh. Mŷkam ne gar akubyn mä amä pyka jakam me kukrädjä jabit kīnh ne kōt ar amijo aba? Nām we me,

²¹ —Kwārīk wānh byr kēt,

—Kwārīk wānh kakinh kēt,

—Kwārīk wānh kupēnh kēt, ä we anhŷr ar ba gar kōt amijo aba.

²² Djām Metīndjwŷnh kukrädjä ne ja ne me we ar “Kwārīk wānh” ar o ban mekbē mŷjja pyma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukrädjä tŷm, kukrädjä kakritja arŷm kēt. Metīndjwŷnh arŷm kukrädjä tŷmjao apēx gu me arŷm kōt amijo baba kēt. Mrāmri kute me badjakur djä pyrāk. Tebē dja me batikkrekam apēx ne me banhī'ä apēx ne me bakrākä'ä mrä. Nām ä kukrädjä kakrit, kukrädjä tŷmja apēxo ane.

²³ Me kute mebe mŷjja pymaja ne me 'ēx ne kabēn mex ne. Bep kati, nām me tu ar mŷjjamä amijarēnho ba, mŷjjao Metīndjwŷnh ne ar kum amijarēnho ban 'ä memä apnē nhym me kudjwa. Nām we me 'ēx ne we ar amijo pijāmo ban ar ta aminhī djwŷnho bikēnho ba. Me ta kute we amibē axwe rēnhmä prīne amijo bikēnho ba. Metīndjwŷnh kute memä ja jarēnh kēt. Me ta ne me arīk ta kute amijaxwe bīnmä apŷnh amijo ba djäri amijo ba. Nām me amititik ne kam amijo bikēnh mexo ba. Kati, äm kajgo mexi. Nām me te aminhī djwŷnhja te o ane nhym äm mä axwe. Djä nām me amibē axwe kurē? Kati, nām me te o anen mä axwe.

3

Ar kute katät amijo bamä arkum 'ä karō.

¹ Gora ar Kritumē ro'ä arŷm akubyn atīnkam, ngō kurŷm ar ajapōx kute akubyn atīn pyrāk, kam dja gar kākjakambit mŷjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhŷ, Metīndjwŷnh djubōk'ānh nhŷ. ² Dja gar kākjakam mŷjjakōtbit ajamak bēn. Kwārīk wānh pykakam mŷjja mar kēt.

³ Kute Kritumē ro'ä arŷm atyk pyrāk. Djām me tykkam kute pyka jakam mŷjja mar got. Bir be, arŷm Kritumē ro'ä ar atyk ne ro'ä akubyn atīnkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumē atypydjin ari ar aba. Nhym kam Kritu kadjwŷnhbē, Metīndjwŷnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytār mex kadjy. Kam dja gar kākjakam mŷjjabit ma. ⁴ Be, Kritumē ne gar atypydjin ar aban kam tu atīnkumrēx ne. Gēdja Kritu akubyn raxo amirīt ne kam abēngōkredjwŷ* arŷm araxo amirīt.

⁵ Bir be, kam dja gar arīk abawä tu krä'yrkumrēx gē on wānh nō. Kwārīk wānh gar krō'ä aprō kēt, nhym me nijadjwŷ krō'ä mjēn kēt. Ar aprō prām, nhym me ni mjēn prāmja kwārīk wānh nō. Gé me my prō prām ne kurē ar ba, nhym me ni ar mjēn prām ne kurē ba kwārīk wānh nō. Me kum mŷjja punubit prāmja kwārīk wānh nō. Ne me kum nēkrēxbit prāmja kwārīk wānh nō. Nām me kum nēkrēxbit kīnh ne kam kōtbit amak bēn ne kam kum Metīndjwŷnhja mar prām kētkumrēx. Me kute mŷjjao Metīndjwŷnh karō nhipēx ne kute we kum ar amijarēnho baja tām ne Metīndjwŷnh kum kīnh kētkumrēx. Nhym me

* ³⁴ Apŷnh me ō pyka djäri kunīkōt ne me kunī bēngōkre. Kubēkä jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

kum nèkrêxbit prâmjadjwý kum kînh kêtumrêx. Amê punu nhyam kam kum kînh kêtô aben pyrâk ne. Kam ne ba ar amâ,

—Tâm gêdja on wânh nô, ane.

⁶ Mýjja ja kunîkôt ne Metîndjwýnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mýjja jao ban kam kute Metîndjwýnhkôt amijo ba kêtumrêxja, me tâm gêdja Metîndjwýnh mekam ngryk ne î memâ o pânĥ. ⁷ Nhyam bep amrêbê ne gar gadjwý â amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on mýjja ja kunî kanga. Kwârîk wânh gar angryk kêt ne memâ adjâkjêr kêt ne aje amipânĥmâ mar kêt ne me kâmex jarênh kêt ne ajajkwakam akabên punu 'ô jarênh kêt. Me my kute me nire kukràdjâ'â me aprýja dja kêt. Nhyam me niredjwý kute me my kukràdjâ'â me aprýjadjwý dja kêtumrêx.

⁹⁻¹⁰ Kwârîk wânh gar akukràdjâ tûm jakôt abenmâ ajêxnhî kêt. Arým ne gar akukràdjâ tûmja mûm kunî mē. Ar aje akukràdjâ tûmkôt aje abenmâ ajêx aba ja ne gar arým nhî'âm kunî mē. Pânĥ ne gar akukràdjâ nykôt mýjja mexbit ma. Metîndjwýnh kute ar ajo ny nhîpêx djwýnh ne ar ajo nyo tē, ar aje Metîndjwýnh mex pyrâk kadjy ne ar ajo nyo tē, prîne ar aje Metîndjwýnh markumrêxmâ ne ar ajo nyo tē.

¹¹ Metîndjwýnh kute meo nykam ne me arým abenmâ kre rax kêt ne tu arým abenâ tým ne typydji. Arým Kritukôt me apýnh ba djari kute abeno kurê djwýnh kêtê ne kam arým tu abeno kamyn abeno ôbikwa. Me bajtemmê mebê idjaermê, me tâm ne Metîndjwýnh arým meo aben pydji. Ne ajte me my nhinhu kâ rênhmê me mykâ tâmê, me tâm ne Metîndjwýnh ajte meo aben pydji. Me kute arým me krôrmê me krôr kêt apýnh ô pykakam ba djari bajamê, me tâm ne Metîndjwýnh arým meo aben pydji. Me kute me pa 'amýnh nhyam me memâ âpênh kajgo ar bajamê me kute memâ o pânĥ kadjy âpênhjamê, me tâm ne arým Metîndjwýnh meo aben pydji. Nâ, ne arým memâ me kute abeno kurê djwýnhja arým o ajngrâ. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arým ajbit kute amikajmâtâ mar. Djâ nâm kum me'ô kînh kêt ne? Kati, nâm kum me kunî kînh ne me 'âno dja. Nâm me 'âno âmo aben pyrâk ne.

¹² Ga Metîndjwýnh kute amijo ar apytâr ne arým kute amim ar ajo bikjêr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrêxja pumû. Kam gêdja gar tu amim akukràdjâ ny man kôt amijo aba. Gora ar amâ me kaprî ne adjukapri ne ar meo aba. Kwârîk wânh ar ajô apydji arax prâme ari aba kêt. Dja gar memâ aprî mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrânĥmâ ar meo aba. Be, mýjja mex ja dja gar â maro anen kam tu kôt amijo aba.

¹³ Gêdja me'ô ari kute anoknoro ba jabej kwârîk wânh ga kum adjâkrê kêt ne mâ kum akabên mex jarê. Dja gar â anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nâr kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angryk kêt. Gar Bênjadjwýr djwýnh arým ar aje kam amikràja tu o biknorkumrêx ne ar akam ngryk kêtja pumû. Dja gar â anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrêx ne abenkam angryk kêt.

¹⁴ Gora ar mýjja ja kunîkôt amijo aban kam ajte iby amâ aben jabê. Gora ikabên ja ma. Ar amâ aben jabên ar abeno aba. Ar atpydjî djâ ne ja. Ar amâ aben jabên kam atpydjîin kam amexkumrêx. ¹⁵ Djâm ar aje abeno ajtemmâ ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajuw? Kati, gar atpydjîin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwýr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amâ umar mextire jadjâ ne o aben nêje me akukrà.

Dja ta ò me umar mex djào prĩne ar ajaên kam o aben nêje ar ajakre. Ê, gora ar Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

¹⁶ Gora ar prĩne ajamakkrekam Kritu kabên kunĩ nhôn kôt ar amijo aba. Ne akabên mexo abenmã Metĩndjwýnh kukràdjã jarên o abenmã tĩn jadjã. Ne Metĩndjwýnh'ã angrer aba. Mehê idjaer nhô me ngrer tũm jarên kam ajte Metĩndjwýnh Karô kute ar amã me ngrer ny jarênhdjwý jarê. Ne Metĩndjwýnhmã ar amikĩnh jarê, angrerkôt kum akadjwýnhbê akĩnh jarê.

¹⁷ Dja gar Bẽnjadjwýr Jejukôt amijo aban Jeju Bãmbê Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Djãm ar akatãm, djãm ar anhõ bẽnjadjwýr kêt dja gar adjãpênh punun akabên punu? Kati, ar abê Bẽnjadjwýr Jeju nhõ àpênhkam dja gar adjãpênh mexkumrêx ne akabên mex ne. Ar abê Bẽnjadjwýr Jeju nhõ àpênhkam dja gar anhõ bẽnjadjwýrkôt amiman kôt akabên mexkumrêx ne kôt adjãpênh mexkumrêx ne mýjja kunĩkôt Jeju Bãmbê Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Kritukôt kum amikĩnh jarê.

¹⁸ Ê, ar apa, ar anire, arým ar amjênja dja gar amjên kabên man kôt amijo aba. Bẽnjadjwýr djwýnh kute ar amã ã anhýrkam dja gar ã amjên kabên mar ne kôt amijo abao ane nhym kam mexkumrêx ne.

¹⁹ Ê, ar apa, ar amy, ar amã aprõ jabên kum akabên djã jarênh kêt ne kum akabên mexbit jarê.

²⁰ Ar apa, ar aprĩre, gora ar ar anãmê ar abãm ar kabên man ar kabênkôt amijo aba. Ar kute ar amã kabên jarênhkakôt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhym kam Bẽnjadjwýr djwýnh ar akam kĩnhkumrêx ne.

²¹ Ê, ar apa, ar ajabatànha, kwãrĩk wãnh gar akra arkum akabên kêt ne arkum ngrýk jadjãr kêt. Arkum akabên mexbit jarê. Dja gar arkum adjãkrê nhym ar arým kaprĩ ne katãt mrãnhja kanga.

²² Ê, ar apa, memã ar adjãpênh kajgo ar abawã, me kute ar ajo pãnh ne amim ar apa 'amýnh gar memã adjãpênh kajgo ar abawã gora ar pyka jakam ar apa 'amýnh djwýnhja kabên ma. Kute mýjja ar amã arênh kunĩkôt dja gar kabên man kôt amijo aba. Djãm me kute ar apumũnho ku'êkambit got gar memã adjãpênh mex ne, nhym we me ar akam kĩnhmã? Kati, me kããdjwý dja gar tu adjãpênh katãt ne. Ar amã Bẽnjadjwýr Jeju kĩnh ne amã umakam dja gar tu kum adjãpênh katãt ne.

²³ Gora tu ar adjãpênhkumrêx. Kwãrĩk wãnh gar adjãpênh punu kêt. Dja gar tu adjãpênh kunĩ amã kĩnh ne kupênho tẽ. Ne tu adjãpênh mexkumrêx ne katãt adjãpênh tẽ. Djãm pykabê mebêngókre 'òbitmã ne gar apê? Kati, kãjkwa kam ar anhõ Bẽnjadjwýrmã ne gar apê. Kam ne ba ar amã katãt ar adjãpênh'ã karô, ar aje katãt adjãpênhwão atẽmmã ne ba ar amã adjãpênh'ã karô.

²⁴ Gora ar ama. Bẽnjadjwýr djwýnh ta dja ar amã o pãnh. Kute ò me jamã mýjja mextire djirja dja ar amã kungã gar amim aby. Bir be, Bẽnjadjwýr Kritumã ar adjãpênha man kam kôt kute ar apa 'amýnh djwýnhmã adjãpênh ar aba.

²⁵ Bep apýnh me axwe djãri gêdja Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarênho tẽ. Amrêbê tĩnri axweri gêdja Metĩndjwýnh kôt kum o pãnh ne, tĩnri axwekam dja memã o pãnh aben pyrãk ne. Djã nãm we,

—Ije bep tãmja ne òbikwa krãptĩ ne kam bẽnjadjwýr rax. Kwãrĩk wãnh kum pãnh jarênh kêt. Ba 'uwtĩjamã pãnh jarê, anhýr got? Kati, nãm tu memã pãnh jarênho aben pyrãk ne. Ne me axwekam katãt memã o pãnh.

4

Me bēnjadjwyr kute ò àpēho ba katàtmā.

¹ È, ar apa, ar aje meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhyim me ar amā àpēnh kajgo ar bawā, ar amā ne ba ikabēn. Gora ar anhō àpēnhmā akabēn mex jarēn meo aba katāt. È, ar gadjwý ne gar kàjkwakam anhō Bēnjadjwýr. Gora ar ama. Tām ne ja.

² È, ar apa, gora ar akupānhtā Metīndjwýnhmā akabēn 'āno dja. Gora ar Metīndjwýnhmā amijarēnhkam amā adjukanga kēt ne aje kum amijarēnh ar o abakôt aje mýjja 'ā 'wýrja tām dja gar kam ama. Ne kum ar akabēnkôt kum amikīnhdjwý jarēnh 'āno dja.

³ Kum ar akabēnkôt ar badjwý kum ar ijo a'wý gē Metīndjwýnh mýjja kute ar ibē àptārjao ajngra bar tu memā Metīndjwýnh kabēn jarē, memā Kritu jarē. Nām mekbē apdju bar kam ije memā o amirītmā. Kam ne ba mekbē ijē djakam idjāmja. Nā bām ije memā Kritu jarēho itēm katikôt nhyim me mekbē ijē djakam imē. ⁴ Bir be, kam gēdja gar kum ijo a'wý, ije memā arēnh ne ije katāt memā o amirītmā. Ije Jeju mekbē bipdjurja memā arēnh ne ije memā mā o amirīt nhyim me kute katāt marmā. Nā, kadjy ne Metīndjwýnh amim idja, ije prīne memā o amirītmā. Tām ne ja.

⁵ Be, me kātām kadjy, me kute Jeju mar kētja, kadjy dja gar akrānmā amijo aba mextire ne memā akabēn mexbit jarē. Gēdja aje Jeju'ā adjujarēnh djā awýr bōx ga kam mekmā Jeju jarē.

⁶ Gora akrānmā memā adjujarēnho akrī gē me ar amā,
—E kum goja ajte adjujarēnho nhý. Ga nā gām akabēn mar prāmre, ane. Gēdja me kute mýjja 'ò mar prām jabej akukij ga kam memā katāt 'ā adjujarēnho nhý. Be, tām ne ja.

Apýnh òbikwamā kute kabēn janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amā prīne ijarē. Gwaj bamā Xikiku jabēkumrēx tām dja ar amā ijarē. Nā, nām ikôt àpēnh mexkumrēx ne àpēnh kanga kētkumrēx. Bēnjadjwýr nhō àpēnhkumrēx ne ja. Nām ar ikôt kum àpēnh ar ba. Ta dja prīne ar amā ijarē. ⁸ Kadjy dja ba ar awýr ano, kute ar amā ar ijarēnh gar aje ar imar nhyim kute ar amā kīnh jadjār gar ajte atýx ne akīnhmā. Kadjy dja ba ar awýr ano. ⁹ Gwaj bakamy Ōnemudjwý dja ba ano, wām ar ro'ā ar ano. Gwaj bamā Ōnemu jabēkumrēx, tām dja ba ano. Nām amim Kritu markumrēx ne kanga kēt. Ar ajō 'ò. Be, ar ta dja ar ar amā jakam mýjja kunī jarē.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumē ar iro'ā mekbē ijē djakam dja. Ne ar ajo aman wām ar amā amijarē. Nhyim Makudjwý kubē Banabe tām djwýja adjwýnhdjwý ar ajo aman wām ar amā amijarē. È, arým ne ba ar amā 'ā karō. Dja ar awýr tēn bōx gar amiwýr o wadjān kum akabēn mex jarē. ¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarēnhja adjwýnhdjwý ar ajo aman wām ar amā amijarē. Be, Arxakumē Makumē Jejuw ar ajbit ne Ar kubē idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpēnh ar ba. Ar kute mekmā Jeju jarēnh nhyim me kute amikajmātā Jeju mar nhyim Metīndjwýnh kute ar meo bamā ne ar ikôt àpēnh ba. Nām ar ikôt àpēnh mexkumrēxo ikīnh ne.

¹² Epapraj, ar ajō 'ò ne kubē Kritu Jeju nhō àpēnh ne ar ajo aman wām ar amā amijarē. Nām Metīndjwýnhmā ar ajo à'wýr 'āno dja. Tyk djā kēt ne ar ajo à'wýro ban kum,

—Ga dja ga aro tỳx gê ar ajã ngrã tỳx ne akanga kêt ne amar mex nhinomã kurê. Ga dja ga arkum 'ã karõ gê ar kôt mrã, aje amim ar'ã karõkôt mrã. Nãm ã kum ar ajo à'wýro ane. ¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumũn kôt ar amã 'ã pi'ók no'ók ne. Mrãmri ne ar ajã àpnhĩx ne. Krĩraxbê Raodjikam ar jamê krĩraxbê Ijeporikam ar jamê me akunĩ'ã ne àpnhĩx ne. Ba ne ba arým omũn ar amã 'ã pi'ók no'ók ne.

¹⁴ Rukabê me kane djwýnh gwaj bamã kĩnhkumrêxjamê Temanhmê ar ar ajo aman wãm ar amã amijarê.

¹⁵ Nã bãm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarê. Nĩpa nhũrkwãkam ar kute Jejukôt aben pydjwãmê Nĩpa bêngókremê ne ba o ama ne. Ar wãmãdjwý ijarê.

¹⁶ Ê, ije ar amã pi'ók no'ók nhõrwã gar omũ:n omũnh pan kam amũ krĩraxbê Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjwãmã angã gê kam ar amipãnh ar amã wã ngã. Dja ba ije wãm ar amã pi'ók no'ók nhõrwã gar ga wã pumũn amũ ar wãmã angã gê Raodjikam ar wã amrê amipãnh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omũ.

¹⁷ Ê, Akipumã kum,

—Gora Bẽnjadjwýr kute amã adjãpênh jarênhja on o tẽn inomã amê, ane.

¹⁸ Ba ibê Paur ne ba wãm ar amã ikabên ne. Nym bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipêx ne. Nã bãm ar ajo aman kam wãm ar amã amijarê. Gora mekbê ijê djãkam idjãmja man o abiknor kêt. Gê Metũndjwýnh ukaprkôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur Kute Texarōnikakam me jamã pi'ôk kumrēx no'ôk ne ja.

Paurmē ikjêbê Xira krī nhidjibê Pirpukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyṃ me kwý kum Jeju'ã ujarēnh mar prãṃ kêt ne prīne aro ajkēn kam Ar kubê ijê. Nhyṃ akati nhyṃ me ajte bōm ar kumê nhyṃ ar mã me kurūm tē. Mã me kurūm tēn kam krībê Texarōnikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyṃ me kwý rax ne tu Jejuo aminhō. Nhyṃ kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyṃ kam Paur krībê Texarōnika kurūm tē. Tēn atemã krī 'okam bôx. Nhyṃ Texarōnikakam ar kute Jejuo aminhōja arek abeno bikprōnho dja. Nhyṃ Paur ar kurūm tēn aro aman te akubyn ar'ýr tēm prãme ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarōnikakam ar kute Jejuo aminhōja kute arek Jeju kabēnkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omūnhmã ar'ýr ano.

Nhyṃ Ximoxi ar'ýr tēn bôx ne ar omūn kam akubyn Paur'ýr tē. Akubyn tē:n bôx ne Paurmã ar arê,

—Ăm arkum Jeju kīnhkumrēx. Onīj ar arek Jeju kabēnkôt ar amijo ba, ane. Nhyṃ kam Paur kuman kam kīnhkumrēx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mýj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabēn ne. Nãm me,

—Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tēmmã amijarê. Nãm 'êx. Nãm arīk ar ba. Me bôx kêtja pumū, ane. Nãm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabēn ane. Nhyṃ Texarōnikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyṃ Paur ja kunī'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramē Ximoximē ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krīraxbê Texarōnikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjiwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metīndjwýnhbê ar Babãm ne kam krabê Bēnjadjwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metīndjwýnh ar ajo djuw mex, Metīndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bēnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprīkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metīndjwýnhmã arkam amikīnh jarēnh.

² Nã bãm ar Metīndjwýnhmã ar akam ikīnhkumrēx jarê ne kum ar ajarēnh 'ãno dja. ³ Mýkam ne bar ar akam ikīnh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrēx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikīnhkumrēx. Ne ajte ar amã Metīndjwýnh jabêkôt arým kum adjãpēnh raxkamdjwý ne bar ikīnhkumrēx. Ne ajte ar aje arým Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwý ne bar ikīnhkumrēx. Gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu akubyn bōxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwý ne bar ikīnhkumrēx. Kam ne bar ar akam ikīnhkumrēx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhō Metīndjwýnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhīre ar, mrãmri ne arým Metīndjwýnh kum ar ajabêkôt arým amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arým kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amã idjujarēnh nyja kabēn kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarēnhkumrēx ne. Ăm Metīndjwýnh pyma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabēn jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabēn jarê? Kati, ãm Metīndjwýnh Karō kabēnkôt ne bar ar amã ikabēn jarê. Ăm Metīndjwýnh kabēnja ne kajgo kêt. Ăm 'êxnhī kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nâ bâm ar ar akam imexkumrêx ne akrânma ar ar ajo iba. Gar arým prîne ar ipumün tu amim ar ikabên markumrêx. ⁶ Ar ikabên man ar ijâ amijakren Bênjadjwÿr Jeju'adjwÿ arým amijakre. Ar ijâ amijakren mâ ar ikôt amijo aba. Nhyam kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nâm me te ar ajo ajkê gar mâ ajamako ar ikabên mar tÿx mex ne. Ne tu ate akrân tu akînhkumrêx ne. Nâ gâm ar Metîndjwÿnh Karô kabênkôt tu akînhkumrêx ne mâ ar ikabên ma.

⁷ Nhyam arým Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arým ar apumû, ar aje Jejukôt ar amijo aba pumün arým ar ajâ amijakren kute ar apyrâk ne ar ba. ⁸ Ê, ar ga ne gar memâ Jeju'â ajarê nhyam Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arým kunî Bênjadjwÿr Jeju'â adjujarênh ma. Djâm me ajbit ne me kuma? Kati, nâ gâm ar me kunîmâ arê nhyam me arým kuman kam arým amû abenmâ arê. Nhyam me arým prîne kuma. Nâ gâm ar aje amim Metîndjwÿnh marja memâ amijarê nhyam me arým prîne kuma ne kam amû aben djô'â abenmâ ar ajarê. Nhyam kam pyka kunîkôt me arým ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arým memâ ar ajarênh kêt.

⁹ Me ja ta ne me ar imâ ar ajarê. Me ja ta ne me ar imâ,

—Be, onÿ Texarônikakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amâ kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imâ,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arým mÿjjao we Metîndjwÿnh karô nhîpêxja kangand arým Metîndjwÿnhkumrêx, Metîndjwÿnh tînjao aminhō. Ar kute amikandjy kum âpênhmâ ne ar o aminhō, ¹⁰ ne arým krakam amako dja. Metîndjwÿnh kra ne ar arým amiwÿr kam amako dja, ane.

Nâm me â ar ajarênhō ane. Mrâmri ne gar Metîndjwÿnh krabê Jejukam ama. Tâam ne tykkam Bâm ajte akubyn o tîn ne. Tâam dja ajte kâjkwa kurûm bôx. Tâam ne gar kam ama. Tâam ne kubê gwaj bapytâr djwÿnh ne Metîndjwÿnh ngrykbê gwaj bapytâ. Godja Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ne. Bâm ngrykbê godja Jeju arým gwaj bapytâ. Tâam ne bôxmâ gwaj kam ama.

2

Paur arkam âpênh mex.

A Kô 1.12

¹ Akmere ar, âpnhîre ar, wânha ar ar akam idjâm ne kajgo kêtukumrêx. Gar arým ama. ² Ar awÿr ar imôr kêttri ne me Pirpukam prîne ar ijo ajkên ar imâ kabên punu jarê. Gar arým ama. Nâm me ja te ar ijo ajkê bar ar amâ Metîndjwÿnh'â idjujarênh ny jarênh râ'â ne. Metîndjwÿnh ne ar imâ tÿx jadjâ bar itîn prâm kêt ne tu ar amâ arê. Nâm me te Metîndjwÿnh'â ar amâ ar idjujarênhkôt kum ar ikurê bar mâ ar amâ arê.

³ Nâ bâm ar ar amâ,

—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.

Djâm kupa'â ne bar ar amâ arê?

Nâr djâm mÿjja 'ô prâme ne bar ar amâ arê?

Nâr djâ nâ bâm ar ar amâ ijêx? ⁴ Arkati, Metîndjwÿnh ta ne ar ijano bar tê. Nâm ar imâ,

—Gora ar memâ Jeju kukràdjâ ny'â ajarê, ane. Nâm â Metîndjwÿnh ar imâ ane bar kabênkôt me akunîmâ 'â idjujarênh mō.

Djãm me abêngòkre* amã ikĩnh kadjy ne ba me amã Metĩndjwýnh'ã idjujarënh mõi? Kati, Metĩndjwýnh ta ar ikam kĩnh kadjy ne bar me amã 'ã idjujarënh mõi ne kum ar idjãpënh iba. Tãm ne kute prĩne ar ikabi. Kum ar idjãpënhkõt ne arým ar ipumũ.

⁵ Djã nã bãm ar ar amã ijëx ne ar atãri ar amã,

—Bep ar amexkumrëx, anen kam ar akãã ar ajã ikabën ne? Arkati. Arým ne gar imex pumũ.

Nãr djã nã bãm ar arĩk ar amã ijëx ne pi'òk kaprĩre prãme ar amã ikabën jarë? Kati, Metĩndjwýnh ta ne prĩne ar ikadjwýnhbë ar ipumũ.

⁶ Nãr djãm wãkam ar aje ar imã ar imex jarënhmã ne bar tẽ? Kati, Kritu kute ar ijanorkõt ne bar tẽ.

Nãr djãm atemã me ja'õ kute ar imã ar imex jarënhmã ne bar tẽ? Kati, Metĩndjwýnh ta ne kute prĩne ar ipumũnh. ⁷ Kritu kute ar ijanor pumũnh nhirãm ne bar ren ar amã,

—Amrë ar ar imã mýjja ngã,

—Gop ar ar imã apë, ane ne ren arým ikabëno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhýr këtë. Nã bãm ar akrãnmã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karãkam o djuw mex pyrãk. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akĩnh raxi. Kam ne bar prĩne arým ar amã Metĩndjwýnh kukrãdjã ny'ã ajarë ne ar itĩn prãm kêtukumrëx ne. Djë ne ren me'õ kute ar ibĩn prãm bar kam ren tu ate ikrãn mã ar amã Metĩndjwýnh'ã ajarë nhym kam me ren ar ibĩ. Nã bãm ã imã ar akĩnh rax ane.

⁹ Akmere ar, ãpnhĩre ar, ar akam ar idjãmkam ar idjãpënh raxja gar omũ. Arngro'amë akamãtkammë ar idjãpënhja pumũ. Bir mýkam? Ar ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwýr kët kadjy. Ar ije kaj bë ar amã Metĩndjwýnh kukrãdjã ny'ã idjujarëho iku'ëkam ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwýr kët kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrãnmã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrëx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrãnmã ar ar ajo iban ijaxwe kêtukumrëx ne. Ar imrãnh mexkumrëx. Nã bãm ar katãt amijo iba. Gar arým ar ipumũ. Metĩndjwýnhdjwý ne arým prĩne ar ipumũ.

¹¹⁻¹² Nã bãm ar ar akunõo ikrakumrëx ne ar ar ajo iba, ne ar akunimã ikabën jarën ar amã,

—Kwãrĩk wãnh Metĩndjwýnh kanga kët. Gora ar 'ã angrã týx, ane.

Ne kam ajte me kaprĩmã kum,

—Kwãrĩk wãnh akaprĩ kët. Metĩndjwýnh dja ajo kĩnh, ane.

Ne kam ajte ar amã,

—Gora ar mã Metĩndjwýnh kabënkõt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhýrkam godja Metĩndjwýnh ar akam kĩnhkumrëx. Metĩndjwýnh ne ar kute gwaj bajo ba djwýnh. Tãm ne amiwýr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytãr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwýr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne õ pyka mexti:re, õ pyka ra:xkam ar babamã ne amiwýr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katãt amijo aba, Metĩndjwýnh ar akam kĩnh kadjy.

Akubyn kute arkam amikĩnh jarënh.

¹³ Arým ne bar ar amã Metĩndjwýnh kabën jarë gar arým ama. Kam ne bar mã ar akam ikĩnhkumrëx ne Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarë. Djã nã gãm ar mar kajgo got? Kati, nã gãm ar tu markumrëx. Nã gãm ar anhõkre kadjwýnhbë,

* 2:4 Apýnh me õ pyka djãri kunikõt ne me kunĩ bêngòkre. Kubëkã jakamë me kakrãtykmë me babêngòkremë ne me kunĩ: bêngòkre.

—Djâm mebêngôkre kabên got? Kati, Metîndjwýnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metîndjwýnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwýnh ne arým ta kabêno katat ar akrâ dja, kam ne gar arým amrânh mexkumrêx mô.

¹⁴ Ê, akmere ar, âpnhîre ar, djâm wânh Texarônikakam, ar anhô krôkambit ne me ar ar ajo bikênho ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwý ne me ô krôkam me ar ar o bikênho ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwý ne ar arým Kritu Jejukôt aben pydji. Nhyr me kute Jeju mar kêt ar aro bikênho ba. Gar ar anhô krôkam me kute ar ajo bikênha pumû. Aprakamã ar aje amim Metîndjwýnh marja ne me arîk ar me ajo bikênho ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro ban kam arým Bênjadjwýr Jeju bîn kam arým ar badjwý ar ijo kurê djwýnh ne. Arým o Metîndjwýnhmã ngyrk jadjân me kunîkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metîndjwýnh kabên jarêno itêm nhyr me kute me utãrmã nhyr mekbê idjaer mã: ar ikukrà ar o ba. Godja me ã anen arek Metîndjwýnhmã ngyrk jadjaro tē:n kam arým Metîndjwýnhmã ngyrk jadjâr mex ne. Nhyr kam arým Metîndjwýnh prîne me axwe pãnh meo ajkê.

Kute aro amak'ã kute arkum amijarênh.

¹⁷ Akmere ar, âpnhîre ar, nã bãm ar ar akurûm itêm ngrîre ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwitî tûm pyrâk. Nã bãm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtã ar apumûnh prãme. ¹⁸ Ne te akubyn ar awýr imôr prãme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awýr itêmã ikrân ikrân ikrã nhyr Xatanaj mã: ar ikukrà.

¹⁹⁻²⁰ Ê, Bênjadjwýr Jeju akubyn bôxkam, kuka kônh gwaj badjãm kam, nhyr dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arým amar tÿx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mô. Ar ije kum ar ajarênhmã ne bar kam ama ne. Mýjbê ne ar ikînh djã? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikînh djã. Nhyr Metîndjwýnhdjwý dja ar imã ar amex jarê bar kam ikînhkumrêx ne.

3

¹⁻² Nã bãm axwe ar akam idjumar ne kam inhôkre kadjwýnhbê amim,

—Birãm ijamak dja ibî, ane. Kam ne ba ar awýr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikôt Metîndjwýnhmã âpênh ba. Tãm ne bar ar awýr ano. Kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarêno baja tãm ne bar ar awýr ano. Kute ar amã tÿx jadjâr ne kute ar amã kabên jarênhmã ne kute ar amã,

—Arým ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrã tÿx, anhýrmã ne bar ar awýr ano nhyr tē. ³ Birãm me kute ar ajo bikênh gar arým aje Jeju kanga karô ne bar ar awýr Ximoxi jano nhyr tē, kute ar amã tÿx jadjãrmã ar awýr ano nhyr tē.

Be, mrãmri godja me arîk ar ba gwaj bajo ajkê. Arým ne Metîndjwýnh gwaj bajã amim karô. Me arîk ar ba kute me baje Jeju maro bikênhmã ne amim me bajã karô, me kute me bajo bikênh gu me Jeju'ã bangrà rã'ã jabej amim me bajã karô. Gar arým ama.

⁴ Ar akam ar idjãm kam ne bar arým ar amã arê. Anhýr djwýnhhrãm ne bar ar amã arêh ar amã,

—Gora ar ar ikabên ma. Godja me ar ar ajo bikênho ba, ane. Be, kôtô. Nã bãm tu kônh kum irkumrêx gar arým ama.

⁵ Kam ne ba ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibîn kajgo ne ba ar awÿr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awÿr ano. Ar 'ã angrã rã'ã jabej ne ba ar awÿr ano. Nã bãm inhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Birãm arÿm godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhym arÿm ar kanga. Nhym arÿm ar idjãpênh, ar ije arkum arênhja arÿm kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabên jarênhho ane.

Ximoxi kute ar mex jarênh.

⁶ Nhym bep kati. Nã bãm ar ar awÿr Ximoxi jano nhym ar awÿr tèn ar akurùm tèn bõx ne arÿm ar imã ar ajarênh mestire ne. Bar kam ikĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrã tÿx nhym omũn bõx ne ar imã arê bar ikĩnhkumrêx. Nhym ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

—Onÿj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumũnh prãmã. Ar kute ar apumũnh prãm gar gadjwÿ aje ar omũnh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar aja ar imã anen ã ar ajarênhho ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mã 'ã angrã rã'ãja ne omũn akubyn bõx ne ar imã arê. O ar imã ar ikĩnh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhym bep ar ga ne gar ar imã kĩnh jadjã. ⁸ Jakam ne bar arÿm ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bênjadjwÿr mar ne 'ã angrã tÿx rã'ãkõt ne bar arÿm ajte 'itÿx ne.

⁹ Jakam dja bar Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarê. Mÿjkõt ne bar ikĩnh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrã tÿxkam ne bar ikĩnhkumrêx ne kam gwaj Batĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. ¹⁰ Akamat kunikõt arngo kunikõt ne bar amikadjy Metĩndjwÿnh ma:ro iku'ê. Ar awÿr ar itêm, gwaj baje aben nhÿtã aben pumũnh bar ije õbê ar amã Metĩndjwÿnh kabên jarênhho ino rer kêtja jarênh gar aje prĩne amim marmã. Kam ne bar amikadjy Metĩndjwÿnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babãmbê Metĩndjwÿnhmê gwaj banhõ Bênjadjwÿrbê Jeju, gora gê ar ar ijano bar kam wãm ar awÿr tẽ.

¹² Mrãmri ne gar arÿm amã aben jabên ar aba. Gê Bênjadjwÿr abenã ar amã karõ gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunĩ jabê, ar amã me kunĩ jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyrãk. ¹³ Kam dja Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo tÿx ne, gar arÿm 'ã angrã tÿx ne. Nhym kam Jeju akubyn bõxkam gar ajaxwe kêtka amestire ne ar aba. Gwaj banhõ Bênjadjwÿr Jeju dja õ me ja kunĩõ bõx. Õ me ja kunĩõ bõx gu me bajaxwe kêtka me Babãmbê Metĩndjwÿnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunĩ ajmã bakute kêt ne Metĩndjwÿnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kõnh dja.

4

Me kute katàt amijo bao Metĩndjwÿnh kĩnhmã.

Rõ 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, bar prĩne arÿm ar amã arê gar arÿm ama. Ar aje Metĩndjwÿnh kabênkõt ar amijo aba nhym ar akam kĩnh kadjy ne gar arÿm ama. Mrãmri ne gar arÿm ã anhÿr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bênjadjwÿr Jeju djõ'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metĩndjwÿnh kabênkõt ar amijo aba rã'ã ne. ² Amrêbê ne bar ar amã ikabên jarê ga arÿm ar ama. Bênjadjwÿr Jeju kabênkõt ar amã ikabên jarê gar arÿm prĩne ama.

³ Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajâ amim karô. Ar Metîndjwÿnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamâ ne ar ajâ amim karô. Kam dja gar aprô prâm kêt ne abenbê prôo adjâkînh kêt ne amextire ne ar aba. Nhyim me nidjwÿ mjên prâm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhyim bep me kâtâm, me kute Metîndjwÿnh mar kêt me tãm ne me prô prâmkam, kurêkam tu arîk prô'ÿr ba. Nhyim bep kati, kwârîk wânih mekmâ nô. Nhyim bep ar ga dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit aban 'â apÿnh ne. Kwârîk wânih gar krô'â meo aprô kêt. Kwârîk wânih gar krô'â meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt. ⁶ Kwârîk wânih akamykam amikrà ar o aba kêt ne kubê prôo adjâkînh kêt. Mÿkam? Bir, Bênjadjwÿr Jeju godja mÿjja ja kunîo pânih ne. Ê, kute o pânih kêtri ne bar anhÿr djwÿnhram arÿm prîne ar amâ arê gar ama.

⁷ Be, djâm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katât bamrânih kadjy. Katât me bamrânih ne baje abenbê prôo badjâkînh kêt kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'ô kabên ja mar prâm kêt djâm mebêngôkre kabên dja me'ô mar prâm kêt ne? Kati, Metîndjwÿnh kabên dja mar prâm kêt. Metîndjwÿnh ta kute ar amâ ta Karô mex janor tãm dja me'ô mar prâm kêt.

⁹ Nâ gãm ar amâ aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amâ aben jabê. Metîndjwÿnh ne ar amâ arê gar kam amâ aben jabê. Kam dja ba ar amâ 'â pi'ók no'ók kêt ne. ¹⁰ Nâ gãm ar amâ aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunîmê ne gar amâ aben jabê. Kam dja ba ar amâ,

—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar ã anhÿr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amâ arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjâkrê kêt ne ar aba. Kwârîk wânih kikrekôt môr ne mÿjja pumûnh ne mÿjja mar ne arêno aba kêt. Gora anhikrao adjâpênh aba. Tãm ne ba arÿm amrêbê ar amâ arê. ¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjâpênh aba? Bir, me kâtâm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjâpênh kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bôxmã.

Kô k 15.51

¹³ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amâ arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arÿm tyk tûmjja dja ba ar amâ arê gar ama, ar akaprî kêt kadjy. Nhyim bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrâmri kaprî. Me ja'ô dja ty nhyim me ja tu kaprîkumrêx, tyk nhîjukri Jeju'ÿr bôx kêtgam. Nhyim bep gu me ba dja gu me ã bakaprî anhÿr kêtumrêx ne.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrâmri godja Metîndjwÿnh me tyk tûmjja Jejumê ro'ã meo mô, me kute amim Jeju mar tyk tûmjja dja Jejumê ro'ã meo mô. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tûmjja, me tãm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'ã meo mô.

¹⁵ Ê, Bênjadjwÿr ne ar imâ arê bar ô'ã prîne ar amâ arê, katât ar amâ arê. Gu me batînja dja gu me me tykmã wa kêt. Bênjadjwÿr akubyn bôxkam dja gu me batîn rã'ãja me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bênjadjwÿr ta dja kâkwa kurûm ruw ne kâj bê me bamã akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrânih djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê dja ar me bamã akij ne

Metîndjwýnh nhõ mýjja kute poti nhõkre pyrâk kakô. Nhyr kam me kute amim Kritu mar tyk tûmja, me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx pyka kurûm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batîn râ'âjamê dja gu me baro'â wabi. Me batîn ne ar babaja dja gu me batîn ne wabi. Nhyr bep me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx akubyn tîn ne kam me batîn râ'âjamê abenâ bôx. Gu me arým baro'â Bênjadjwýr'y'r wabi. Metîndjwýnh godja me baro'â me babyn Bênjadjwýr'y'r me bajo wabi. Kakrâkam dja me babyn Bênjadjwýr'y'r me bajo wabi. Gu me kam Bênjadjwýr Jeju kajpa, kôk djâbêrkam dja gu me kajpa nhyr kam kâjkwamâ me bajo mô. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba râ'â: ne. Dja gu me Bênjadjwýrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba râ'â ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmâ ikabên ja jarênho aban o ar akaprîbê abenmâ kînh jadjâ.

5

Meo bikênhdjâ nhõ akati'â ujarênh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ê, akmere ar, âpnhîre ar, mýj kadjy dja ba ar amâ 'â pi'ók no'ók ne? Mýj mytyrwý'ókam nâr mýj akati 'ókam dja meo bikênh djâ nhõ akati me'y'r bôxmâ ne ba ije 'â ar amâ pi'ók no'ókamâ? ² Godja me aêrbê Bênjadjwýr Jeju kute meo bikênh djâ nhõ akati me'y'r bôx. Arým ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamâtkam me âkînhî me aêrbê me ûrkwâmâ ngjêx ne kute mekbê mýjjao âkînhô ba. Dja meo bikênh djâ nhõ akati â me aêrbê me'y'r bôx ane.

³ Kute me nire kra ân tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyrâk. Mrâmri godja meo bikênh djâ arým â me'y'r bôxkumrêx o ane, nhyr me kubê amijo bipdjur kêtumrêx. Dja me abenmâ,

—Be, arým ne gu me badjumar mekkumrêx ne ar baba. Godja mýjja'ô ajmâ me bajo kêtumrêx ne, ane. Me kute abenmâ arênh râ'â nhyr me aêrbê meo bikênh djâ nhõ akati me'y'r bôx, Bênjadjwýr kute meo bikênh djâ nhõ akati me'y'r bôx. Godja me'y'r bôx nhyr me kubê amijo bipdjur kêtumrêx ne 'ô kubê kator kêtumrêx.

⁴ Nhyr bep kati, akmere ar, âpnhîre ar, djâm âtykri ar amrângh got meo bikênh djâ nhõ akati ar ajaêrbê ar awýr bôxmâ. Kute me âkînhî me aêrbê me ûrkwâ'y'r mrângh ne ngjêx pyrâk. Nhyr bep kati, djâm ar ajaêrbê ar awýr bôx kêtumrêx ne. Me mû ja'y'rbit dja bôx. Me arîk ar ba'y'r dja bôx.

⁵ Nhyr bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrâ, ne arngro'â mrâ. Nâ gâm ar Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrângh pyrâk. Gwaj ba ne gwaj akamâtkam baba kêtumrêx, âtykri baba kêtumrêx. Nhyr bep me arîk ba ne me kute âtykri me ba pyrâk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrânghja, arngro'â bamrânghja 'â bano týx râ'â ne babibângh kêt ne ar baba. Nhyr bep me arîk ar baja, âtykri ar baja dja me wângh arîk ar ba. Nhyr bep gwaj ba dja gwaj â anhýr kêtumrêx ne ar baba.

⁷ Nhyr bep me Jejubê jâm krâja ne kute arîk akamâtkam me ba pyrâk. Nhyr me arîk ar badjwý ne me kute me bibânghkam arîk akamâtkô tykkam ba pyrâk.

⁸ Nhyr bep kati, a'uri gwaj bamrânghja dja gwaj bajaxwe kêtumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijâ bano týx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ âpnênh prâmkumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'âno djan arek bamâ me abê. Kute mrâmri ne me kute ngônho kubêkâ jangjênh nhyr me te kute me'â kamjýrja pyrâk. Dja gwaj â baje amim Jeju mar 'âno badjâm ne bamâ me abêo

ane. Nhyam kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê. Gwaj Jeju 'ãno djan amiwÿr kam ama. Kute mrãmri ne me kute ngônho krãdjê tur nhyam me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrãk. Dja gwaj ã baje Jeju 'ãno badjãm ne amiwÿr kam amako ane nhyam kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê.

⁹ Djãm Metïndjwÿnh me bakam ngyrk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytãn amim me bajã karô? Kati, kute me bapytãrmã ne me bajo amiptã. Me banhô Bënjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytãn ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapãnh tyn ajte me bakadjy tïn ne. Gu me kôt bakunï batïn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nãr kon batïn rã'ã jabej mrãmri dja gu me bakunï ajte Jejukôt batïnkumrêx ne. ¹¹ Me akubyn tïn dja gar mã abenmã arê. Ne mã o abenmã kïnh jangij ne o abenmã tÿx jangij. Arÿm ne gar ã ane. Jakam dja gar mã ã anhÿr atêm rã'ã.

Akubyn ajte arkum 'ã karô.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹² Ê, akmere ar, àpnhïre ar, dja gar prïne ar kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabên ma. Ar ja ne ar prïne ar ar ajo djuw mexo ba, Bënjadjwÿr Jeju kabênkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amã àpênh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prïne ar kabên ma. ¹³ Gora ar prï:ne ar kabênja man amã ar abên amã ar kïnh. Ar akrãnmã ar amã àpênhkam dja gar amã ar kïnhkumrêx ne ar aba. Gora ar akunï abenmã adjãkrê kêt ne amã aben jabên ar aba.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhïre ar, ba ajte ar ar amã ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmã kum,

—On adjãpênh ar aba. On mÿjja kupê, ane.

Godja me kaprï gar memã kïnh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmã kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrã tÿx, ane.

Gora ar akunï abenmã akabên mexbit jarên abenmã adjãkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'ô ar ar ajôkam ar amikrão ba ga amipãnh o abikênh kêt ne. Tu ate akrãn ar aba. Godja gar abenkam adjukaprïn ar aban me kunïkam adjukaprïn ar aba.

¹⁶ Gora ar akïnh rã'ã rã'ã.

¹⁷ Gora ar Metïndjwÿnhmã akabên 'ãno dja.

¹⁸ Gora ar myt kunïkôt Metïndjwÿnhmã kum,

—Aje imã mÿjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikïnhkumrêx, ane. Adju-mar mexkam nãr apunukam nãr abikênhkam nãr mÿjja kute ajo bikênhkam dja gar kum ã amijarêno ane ne 'ãno dja. Ar aje mÿjja kunïkam akïnh ne aje kum amijarênhmã ne Metïndjwÿnh ar ajã amim karô. Nãm ã ar aje Kritu Jeju mar'ã amim karôo ane.

¹⁹⁻²⁰ Dja me'ô Metïndjwÿnh Karôkôt ar amã mÿjja'ô jarê gar aprÿ kêt. Kwãrik wãnh Metïndjwÿnh Karô ar amã kabên'ô jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhyam arÿm Metïndjwÿnh Karô ar amã kabên kêt ne. ²¹ Dja gar prïne me kunï kabên kabi. Dja me'ô kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkôt ar amijo aba. Dja me'ô kabên punu gar tu ate akrã.

²² Be, gora ar rÿm apÿnh mÿjja punu djãri kunimã akre rax.

²³ Gé Metïndjwÿnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwÿnh prïne amim ar amã mex jadjã gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunï dja gar anhï pÿnhkôt amexo tuknïn ar aba. Dja me banhô Bënjadjwÿr Jeju Kritu

akubyn tē gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmā bakute kêt ne ar baba. Badjumar djâmē banhîmē bakarômē ajmā bakute kêt ne ar baba. ²⁴ Metîndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw, ta godja ar amā mex jadjà. Mrāmri godja ar amā mex jadjà. Metîndjwýnh ne kabênkumrêx. Mrāmri dja ar amā mex jadjà gar amexkumrêx ne ar aba.

²⁵ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ar badjwý dja gar Metîndjwýnhmā ar ijarê.

²⁶ Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ã aben pa krij.

²⁷ Ba ar amā arê, Bênjadjwýr kabênkôt ar amā arê. Ije ar amā pi'ók no'ókja dja gar akamy kunîmā arê.

²⁸ Gê gwaj banhō Bênjadjwýr Jeju Kritu ukapřikôt přine ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Texarōnikakam me jamã atāri pi'òk no'òk ne ja.

Arým ne Paur Texarōnikakam ar jamã pi'òk no'òk ne. Nhyr arým mã me'ò ar'ýr o tē nhyr ar arým omün kam amipānh Paurmã pi'òk no'òk ne kum amijarē. Texarōnikakam ar kwý kum ukanga rã'ã. Nhyr ar kwý meo bikēnh djã nhõ akati kupa'ã arēn memã kum,

—Arým ne me bawýr bõx. Mã dja gu me nē? Paur ne arým arē, anhýro kumex. Nhyr kam ar abej Paur kuki:j.

Nhyr ar kwý ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

—Birãm dja ba Metĩndjwýnh'ýr ibõx kēt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarēnho ane nhyr kam Paur omün ajte arkum pi'òk no'òk ne. Ar kute Texarōnikakam Jeju marjamã ajte pi'òk no'òk ne arkum týx jadjã. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

—Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kēt. Metĩndjwýnh ta ne ar amã týx jadjã gar 'ã angrã týx ne. Nhyr me te ar ajo ajkē. Adjým, dja Metĩndjwýnh ar ajo ngyrk ne meo ajkē. Metĩndjwýnh kute meo bikēnh djã nhõ akati kraxje bõx kēt rã'ã. Dja ĩ bõx. Nhyr bep ar ga ne Metĩndjwýnh amijo ar apytã, kute ar apytãmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrã týx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangjamã àpēnh'ã apnē. Nãm ã Paur arkum pi'òk no'òko umar arkum ano. Gwaj 'ýr Paur kabēn ma.

¹ Ba ibē Paur ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Xiramē Ximoximē ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje krĩbē Texarōnikakam amim Jeju mar ne kõt aben pydjijamã ne bar pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnhbē gwaj Babãmmē krabē Bēnjadjwýr Jeju Kritu arkõt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'òk no'òk ne.

² Gē Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Bēnjadjwýr Jeju Kritumē Bãmbē Metĩndjwýnh ar ukaprĩkõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarē, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarēnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarē, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arým Jeju mar týxo tēn kam arým akunĩ amã aben jabē rax tē. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarē. ⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apýnh pyka djari ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwýnhkõt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikēnho ban ar ajaprýo ba gar aje mã tu Jeju mar týxkumrēx ne mã 'ã angrã týx. Tãm ne bar mã memã arē.

⁵ Be, arým ne me kute Jeju mar kētja ar ajo ajkē. Arým ar amã Metĩndjwýnh jabēkam ar ajo ajkē. Bir, mýj kadjy? Mýjja kute gwaj bajo bikēnh gwaj bakaprĩkõt godja Metĩndjwýnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwýnh kute õ me ja ar o ba'ýr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwýnh kute katãt memã o pãnhja pumũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwýnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katãt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwýnh me kute ar ajo bikēnhjao ajkē ⁷⁻⁸ gar kam arým ajo bikēnhja arým adjumar mexkumrēx ne atyk djã kēt ne. Ar badjwý dja bar idjumar mexkumrēx ne ityk djã kēt.

Mýj akatikam? Bir, Jeju kãkwa kurũm kute amijo amirĩtkam. Kuwy pôk jabatãnhmē kadjy mrãnh djwýnh pymamē, tãm dja Jeju amikõt o mō. Kute

ar apānh meo bikēnhmā dja bōx. Me kute Metīndjwŷnh mar kēto bikēnhmā dja bōx. Me kute Jeju kabēn mar prām kētja, gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju'a ujarēnh ny mar prām kētja kute meo bikēnhmā dja bōx.

⁹ Dja prīne ar apānh meo ajkē nhym me biknor rā'ā: ne. Tu biknorkumrēx. Godja Bēnjadjwŷr tu abenbē me bajo bikjērkmurēx nhym me wānh ba djākam tu wānh bakumrēx ne Metīndjwŷnh'ŷr bōx kētkumrēx. Ne kam Bēnjadjwŷr pumūnh kētkumrēx ne mex pumūnh kētkumrēx ne uma pumūnh kētkumrēx ne tŷx pumūnh kētkumrēx.

¹⁰ Be, dja Jeju ī bōx. Akubyn me'ŷr bōx nhym ta ō me ja kunī dja me kum mextire jarēn kum uma jarēn kum tŷx jarē. Me kute amim Jeju mar kunī dja me uma pumūn ari aben pumūn kam kīnhkmurēx ne Jejumā mextire jarēn kum uma jarē. Ar gadjwŷ dja gar me kudjwa Jejumā mextire jarē. Jeju'ā ar idjujarēnhja ne gar tu markumrēx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarē.

¹¹ Kadjy ne bar mā gwaj banhō Metīndjwŷnhmā ar ajarēn ar akadjy Metīndjwŷnh 'uw ne kum ikabēn. Metīndjwŷnh ne arŷm amiwŷr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwŷr ar 'wŷr djwŷnh dja ga amikadjy katāt ar krā dja. Ota ar ja katāt mrānh prāmkumrēx. Ota ar arŷm tu amim Jeju markumrēx ne kam kum mŷjja mexbit kīnh ne ar o ba. Abē mŷjja 'ō bipdjur kētkōt dja ga katāt ar krā dja. Atŷxkōt dja ga ā aro ane. Nā bām ar ā Metīndjwŷnhmā ar ajarēnho ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metīndjwŷnh katāt ar akrā pumjuw nhym kam me ja ar apumūn arŷm Jejumā mextire jarē. Ar amex pumūnh nhirām mā Jeju jarēnho ba. Nhym gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ dja ar amexkōt ar apumūn arŷm ar akam kīnh ne ta dja ar amā ar amex jarē. Gwaj banhō Metīndjwŷnh djukaprīkmurēx, nhym Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ ukaprīkmurēx. Ar ukaprīkōt dja ar katāt ar akrā dja.

2

Kute me'ō ar axwe baja katormā arēnh.

¹⁻² Akmere ar, āpnhīre ar, Bēnjadjwŷr Jeju Kritu akubyn bōx gwaj baja 'ā aben pydjimā, kam dja gar axwe amikam adjumar kēt ne ar aba. Kwārīk wānh gar arīk abenmā ajēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, anhŷr kēt ne kam adjumar punu kēt. Godja me'ō arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Nār kon arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bawŷr bōx. Metīndjwŷnh Karōkōt ne ba kuman kam ar amā ikabēn jarē. Nār kon ijā,

—Arŷm ne Paur gwaj bamā pi'ōk no'ōk ne. Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Kati, dja gar tu ate akrān ar aba. Nām me 'ēx ar ba.

³ Kwārīk wānh me'ō arīk ar amā 'ēx ne ar amā kabēn jarē gar kōtbit ajamak bēn kēt. Dja gar tu ate akrān ar aba.

Ē, meo bikēnh djā nhō akati bōx djwŷnhram godja me kato, ne amibē Metīndjwŷnh kurēn axwebit ma. Nhym kam gormā me'ō katon kam me kadjy bēnjadjwŷr ne kam ar axwe ban ī axweo amijo amirīt mex ne. Godja axweo amijo amirīt kumrēx nhym kam atāri arŷm meo bikēnh djā me'ŷr bōx. Kam godja me'ō ar axwe baja tu biknorkumrēx ne. Arŷm ne Metīndjwŷnh me'ō jaxweja tu biknorkumrēxmā amim 'ā karō.

⁴ Be, dja me'ō ar axwe baja arīk 'êx ne amijo Metīndjwŷnh. Godja me kute mŷjĵao metīndjwŷnhja kunī kum kurēn mekbê o akabê, ne me kute mŷjĵa karō nhīpêx ne kum, “Me Itīndjwŷnh”, anhŷr kajgoja kunīo akabê. Ne kam ta amijā bēnjadjwŷr rax mē. Ne kam Metīndjwŷnh nhō kikremā wadjān nhŷn kam mekmā kum,

—Ibê ne Metīndjwŷnh, ane. Nām arīk 'êx ne amijo Metīndjwŷnh. Axwekam arīk 'êx ne mekmā amijo Metīndjwŷnho nhŷ.

⁵ Djām arŷm ne gar ikabēno akno? Ar akam idjāmkam ne ba arŷm bēnjadjwŷr ar axwe baja ar amā arê gar arŷm ama.

⁶ Ê, kraxje bēnjadjwŷr ar axwe baja nhō akati 'ŷr bōx kêt. Gêdja ō akati 'ŷr bōx nhym arŷm axweo amijo amirīt ne. Nhym bep mŷjĵa ne mā me banêje bēnjadjwŷr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nêje kukrà. Arŷm ne gar mŷjĵa ja ma.

⁷ Mrāmri ne me arŷm bēnjadjwŷr ar axwe bajakôt axwebit ma. Axweo kute amijo amirīt kêt rā'ākam ne me kukām axwemābit amima. Nhym bep kute me banêje kukrà djwŷnhja dja me banêje kukrào dja:n kam mā tē. ⁸ Mā tē nhym kam arŷm axweo memā amijo amirīt. Nhym kam Bēnjadjwŷr Jeju bōx. Bōx ne kam axwe pānh akōro pyka mē o amrā. Umao dja bōx ne o kubī, prīne o akno.

⁹ Ê, godja bēnjadjwŷr ar axwe baja Xatanaj kabēnkôt bōx ne kam ar ro'ā ar ba. Xatanajmē dja ar ar ba nhym kam bēnjadjwŷr ar axwe baja ar mekmā amimao ba, ar mekmā amimao pôxo ba. Ne kam mekmā mŷjĵa pumūnh kêt nhīpêx ar o ba. Kute o me noo biknormā ar mŷjĵa pumūnh kêt nhīpêxo ba. Nām ar mekmā 'êx ba.

¹⁰ Dja prīne mŷjĵa punu kunīo me noo akno nhym me kuma. Dja me jamā 'êx nhym kute mrāmri pyrāk, nhym me kôtbit amak bēn ne, ajbit ma. Metīndjwŷnh kute me jao biknor'ā amim karōja, me tām. Metīndjwŷnh kute katāt memā amikabēn jarēnh nhym me kute mar prām kêtja, me tām. Me tām ne me kum Metīndjwŷnh kabēn mar prām kêt kumrêx ne kum kīnh kêt kumrêx nhym te Metīndjwŷnh kute me utārmā. Kam dja me tu biknorkumrêx ne.

¹¹ Nām Metīndjwŷnh katāt mekmā amikabēn jarē nhym me mar prām kêt ne kum 'êxnhībit kīnh ne. 'Êxnhībit mar prām nhym kam me kute 'êxnhībit mar kadjy me kanga. Me kute 'êxnhībit marmā me kanga. ¹² Mŷkam? Bir, nām te Metīndjwŷnh mekmā amikabēn katāt arê, nhym me kum axwebit kīnh ne. Kam dja Metīndjwŷnh me jamā axwe pānh jarēn me biknor djā'ŷr me ano.

Me kute Metīndjwŷnh kukràdjā'ā ngrā tŷxmā kute arēnh.

¹³ Akmere ar, āpnhīre ar, nhym bep ar ga ne gar atemā. Ar ga ne Bēnjadjwŷr Jeju kum ar ajabê:kumrêx. Metīndjwŷnh ne amijo ar apytā, kute ar apytārmā ne amijo ar apytā. Amrēbê mŷjĵa kêttri ne amijo ar apytā, ar aje tu Metīndjwŷnh kute katāt amikabēn jarēnh markumrêx nhym Metīndjwŷnh Karō kute katāt ar akrā djar kadjy ne amijo ar apytā. Kam ne bar mā Metīndjwŷnhmā ar akam ikīnh jarē.

¹⁴ Kadjy ne amiwŷr ar ajuw. Ar amā idjujarēnh kôt, Jeju'ā idjujarēnh nykôt ne amiwŷr ar ajuw. Gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mŷjĵa kunī jakrenh gwaj kôt badjwŷ ā baje anhŷrmā ne amiwŷr gwaj bajuw.

¹⁵ Ê, akmere ar, āpnhīre ar, kam dja gar 'ā angrā tŷx ne. Ar ije ar amā prīne Metīndjwŷnh kukràdjā jarēnhja dja gar ajamako mar tŷx mex ne. Ar ije pi'ōk

no'õkkam ar amã arẽnh ne ije ijajkwakam ar amã arẽnhja tãm dja gar ajamako mar tỳx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabêkumrẽx. NhyM Metĩndjwỳnhbẽ gwaj Babãmdjwỳ kum gwaj bajabêkumrẽx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tỳx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batỳxo ino rer kêt rã'ã ne. NhyM kam arỳm gwaj bamã mỳjja mex jarẽ gwaj kam amim kamnhĩxbẽ ar kadjj baba.

Gẽ Metĩndjwỳnhmẽ krabẽ Jeju Kritu ar prĩne ar amã kĩnh jadjãn ar amã tỳx jadjã. Gar kam arỳm akabẽn mexkumrẽx ne ar aban apỳnh mỳjja mex djãribit kupẽ.

3

Ar kute Metĩndjwỳnhmã Pauro à'wỳmã kute arẽnh.

¹ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ gẽ Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã ar idjujarẽnhja pyka kunĩkõt ajmã gẽ me kuman tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx gẽ me kum mextire jarẽ. Gora gẽ me kute me apyrãk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndjwỳnh'ã ar idjujarẽnhja man tu amim Metĩndjwỳnh markumrẽx ne. NhyM kam ar akam me ja ar apumũnh nhirãm ar akõt Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽ. Gora gẽ Bẽnjadjwỳr'ã ar idjujarẽnhja ã pyka kunĩkõt bimãnh ane.

² Gora ar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ gẽ on me axwemẽ me kabẽn punubẽ ar ipytã gẽ me ar ibĩn kêt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabẽn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ.

³ NhyM bep ar ga. Ar ga dja Bẽnjadjwỳr ar amã tỳx jadjãn ar anẽje axwe djwỳnhbẽ Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arỳm ne ar amã arẽ. Djãm Metĩndjwỳnh kabẽn krãptĩ got? Kati, Metĩndjwỳnh ne kabẽnkumrẽx. Mrãmri ne arỳm ar amã arẽ, mrãmri dja ar amã tỳx jadjãn ar anẽje axwe djwỳnh kukrà.

⁴ Arỳm ne bar ar akam ikĩnhkumrẽx. Ar aje Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn mar ne kõt ar amijo abakam ne bar arỳm ikĩnhkumrẽx. Amrẽbẽ ne gar amikam ar ikabẽn man arỳm kõt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhỳr rã'ãn tu ar ikabẽn man kõt ar amijo aba. Arỳm ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁵ Gẽ Bẽnjadjwỳr ta ar amã Metĩndjwỳnh jabẽ kadjj ar amã arẽ. Gar kam amã Metĩndjwỳnh jabêkumrẽx. Gẽ ta ajte ar amã arẽ, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjj ar amã arẽ. Gar kam aje Kritu pyrãk gẽ me te ar ajo ajkẽ gar kanga kêtumrẽx.

Arkum ukanga nẽje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu kabẽnkõt dja bar ar amã ikabẽn 'õ jarẽ. Dja ar aje Jejukõt abeno akamy kwỳ kum ukangan àpẽn prãm kêt jabej gar rùm arkum akre rax. Ar kute ar ikabẽn mar kêtka dja gar rùm arkum akre rax.

⁷ Arỳm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjãpẽnho adjãpẽnhmã, arỳm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãmka ar idjãpẽn kêt ne ar iba. Arkati. ⁸ Ar ar idjãpẽn ra:xja pumũ. Nã bãm ar prĩne mỳjja kupẽ. Arngro'ã akamãtkam ar idjãpẽn iba. Nã bãm ar amim apẽ. Ar ije pí'õk kaprĩre'ã ar ajwỳr kêt kadjj. Nhỹnh ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kêt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikõt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumũnh nhirãm ren ate ikrãn arek ikrĩ nhyM me ren ijo djuw

mex kajgo nhym ren mrāmri kôt. Nhym bep kati, ar ba ne bar idjâpênhbit iba, ar aje ar idjâpênhkôt ar ipumūnh ne aje ar ijâ amijakremā. ¹⁰ Ar akam ar idjâmkam ne bar arým ar amā,

—Godja me'ō âpênh prām kêt kwārīk wānh gar kum ō kwý krēn djâ nhōr kêt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwý ne ar âpênh prām kêt kumrēx ne ar ba bar arým kuma. Nām ar mýjja kupênh kêt ne kam kikre kabe'ā kabēn prām kadjybit ar ba.

¹² Ē, ar prīne ikabēn ma. Bēnjadjwýr Jeju Kritu kabēnkôt ne bar arkum ukangajamā ikabēn jarē ne âpênh'ā arkum apnē ne arkum,

—Dja gar akrānmā adjâpênh ar aba. Ar anhō kwý krēn kadjy adjâpênh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, âpnhīre ar, ar akunī dja gar amrānh mexja kanga kêt. Ar akunī dja gar amrānh mexkumrēx ne.

¹⁴ Godja me'ō ar ikabēnja mar prām kêt, ar ije ar amā 'ā pi'ôk no'ôkja mar prām kêt gar 'āno djan omūn kum akre rax. Kute on amim kator ne pijām kadjy. Kadjy dja gar 'ā ano týx ne 'āno djan omū. ¹⁵ Djām ar aje o akuré djwýnhmā? Kati, ar aje o akamykam dja gar abēn djānh no katio bit kum akabēn ne kum,

—On tu Metīndjwýnh kabēn markumrēx ne kôt ar amijo aba, ane. Dja gar ā kum ane.

Kabēn jarēnho ino rer:

¹⁶ Gē Bēnjadjwýr kute memā umar mex jarēnh djwýnh ta ar amā umar mex jarē gar mā adjumar mexbit man o aba gē te mýjja ar ajo ajkē gar mā adjumar mex ne ar aba. Gē Bēnjadjwýr amimē ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibē Paur ne ba ar amā pi'ôk no'ôk ne. Ē, ba ne ba inhikrao pi'ôk no'ôk ja ngrire no'ôk ne o ino re. Ije memā pi'ôk no'ôk kunīkôt ne ba ā pi'ôk no'ôk kryre o ane.

¹⁸ Gē gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu prīne ukaprikôt ar ajo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'òk kumrëx no'òk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Mýjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arënh nhyk kute tu amim markumrëxkôt ne o kra. Nhyk kam arkum aben kïnhkumrëx ne.

Nhyk kam Paur kumrëx ne krïraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metïndjwýnh'ã ujarënh ba ne kam tẽ. Nhyk kam Ximoxidjwý arým kam bôx. Kam tẽn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarënh ba, memã Jeju jarënh ba. Nhyk me kwý arým prïne amikajmãtã Jeju ma. Nhyk bep ar kwý ne ar arïk 'ëx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêt kumrëx ne arïk 'ëx ne memã mýjja jarë. Nãm we ar,

—Kwãrïk wãnh abenwýr mör kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabëno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karô ne kum,

—Ë, Jeju nhô me jao ba djwýnhmê me atãri àpënhjamê gëdja ar katãt mrãn memã Metïndjwýnh'ã ajarë, ane. Ne kam Ximoximãdjwý kum,

—Ë, gadjwý, gadjwý dja ga katãt mrãn Metïndjwýnh kabënkôt prïne memã arë, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karô, me Metïndjwýnh kabënkôt katãt mrãnhmã, me mymê me niremê me ari memã àpënh kajgo ar bajamê me 'uwttimê, me kunï. Me kunï ne me Metïndjwýnh kabënkôt katãt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karô. Ne kam me'ã kum pi'òk no'òk ne kum ano. Tãm ne ja.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Ximoxi, ikra djwýnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ije amã Jeju jarënh ga tu aje amim markumrëx kôt ne ba arým ajo ikrakumrëx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'òk no'òk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjãpënh? Kati, Metïndjwýnhmê Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjãpënh jarënh ijano, ije memã 'ã idjujarënhmã ijano. Metïndjwýnh, kute gu bapytãr djwýnhjamê Kritu Jeju gu baje amiwýr kam amakjamê, ar ta ne ar imã kabën jarë ba kam arkum idjãpënh iba.

Be, gê Metïndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhô Bënjadjwýrmê Bãmbê Metïndjwýnh ar ukaprïkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprï ne amã umar mex jarë, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metïndjwýnh kabën jarënh djwýnh 'ëxnhï bôxmã arënh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwý arïk kupa'ã ar memã arënh ba, Metïndjwýnh kabën kupa'ã ar memã arënh ba. Dja ga nêje akabëno ar ity. Nã bãm itëm kutã, pykabê Matenimã itëm kutã amã ikabën jarënh kam arým ajbir ajte ar'ã amã pi'òk no'òk ne ano.

⁴Dja ga arkum,

—Kwãrïk wãnh ar me tũmre'ã ujarënh kajgomê me akukãmãre nhidji me kute tũmrãm abenmã arënhja kwãrïk on wãnh nõ. Kôt ne me abenmã kabën ar ban kam me kute amim Metïndjwýnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nõ, ane.

⁵Akmere Ximoxi, mýj kadjy ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, me kum aben jabê kadjy. Godja me ôkre kadjwýnhbê axwe 'ô nõr kêt ne kute amikam axwe

'õ mar kêt kam arÿm kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrãmri amim Jeju markumrëx kôt ne me kum aben jabê. Kadji ne ba amã ikabên ja jarê.

⁶ Bir be, me kwÿ arÿm kute ja mar prãm kêt kam arÿm kabên kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma. ⁷ Djãm me ja kute mÿjja mar got. Kute Mõjdjê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arênho ba. Ar ta ne ar amijo memã mÿjja'ã ujarênh djwÿnh ne. Ne kute memã,

—Mrãmri ne ba ije me amã arênhja. Kôt ne ba me amã arê, anhÿr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabên mar kêt ne Mõjdjê kukràdjã mar kêt.

⁸ Be, Mõjdjê kukràdjãja ne mexkumrëx. Gu arÿm kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhym arÿm rãn mexkumrëx. Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arênh ar o ba.

⁹ Be, nhÿnh me jamã ne Mõjdjê kukràdjãja? Djãm me kute katãt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptãrjamê, me amakkre kêtjamê, me kute Metÿndjwÿnh mar prãm kêtjamê, me axwejamê, me kute mÿjja punubit mar prãmjamê, me kute Metÿndjwÿnh japrÿjamê, me kute nãmê bãm ar parjamê, me kute me parjamê ¹⁰ me prõ nãr mjên prãmjamê, me my ta kute aben nÿnho bajamê, me kute mekbê krao àkÿnhjamê, me 'èxnhÿjamê, me kute me kã mex jarênhjamê, nãr me kute mÿjjao amiptãr, Metÿndjwÿnh kute katãt memã amikukràdjã jarênh ne mekbê mÿjja pyma nhym me kute o amiptãrjamê. Me ja kunÿ kadji ne Mõjdjê kukràdjãja. Gu arÿm kuma.

¹¹ Nã, Metÿndjwÿnh amikabên nykôt katãt memã amikukràdjã jarê. Djãm kabên ny punu got. Axwe mextire. Metÿndjwÿnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabên nydjwÿ ã mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metÿndjwÿnh kÿnh tire ta ne imã amijã ujarênh ny jarên ijano ba kam o'ã memã arênho tẽ, memã 'ã idjujarênh tẽ.

Kritu kum Paur kaprÿ ne kute àpênh 'ã mênh.

¹² Ê, akmere, mrãmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bënjadjwÿr amim idja. Kum idjãpênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrã tÿx ne kanga kêt mã kôt tu iman amim idjan imã idjãpênh jarê.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadji imã tÿx jadjã ba kam kum idjãpênh mex ar iban kôt kum amikÿnh jarê. Mrãmri ne Kritu Jeju imã mexkumrëx ba kam kum amikÿnh jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japrÿ ar o iban arÿk ùno iban Jeju nhõ me jao ibikênho iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprÿn kam amim idja. Nã, mrãmri ne tu kum ikaprÿ. Kraxje ije amikajmã'ã Jeju mar kêt kam ije amimar kêt nhym bi kum ikaprÿ. ¹⁴ Nãm gu banhõ Bënjadjwÿr tu ukaprÿkôt kum ikaprÿ raxkumrëx ne prÿne ijo djuw mex. Djãm ukaprÿ kêt got. Kum ikaprÿ rax ba arÿm jakam ije amikajmã'ã amim markumrëx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrëx ne imã abê:kumrëx.

¹⁵ Ê, mrãmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arÿm pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrãmri ne me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrëx ne amija-makkrekam kunhõ. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunÿ jakre. ¹⁶ Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprÿ rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhym me kute mar kadji. Te ijaxwe raxo ije me kunÿ jakrenh nhym mã Jeju kute akrãnmã prÿ'ã ijo tẽmja pumũ. Mÿkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyrãk ne kute Jeju japrÿ jabej dja ikõpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhÿxkumrëx ne kam ikudjwa tyk nhijukri

tîn rã'ã rã'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprîn akrànãmã pr'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã,

—Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metîndjwýnh djukapríja pumû. Kumã dja me rax jarẽ. Djãm bẽnjadjwýr ngri got. Dja memã Bẽnjadjwýr rax rã'ã: rã'ã Bẽnjadjwýr rax. Dja tyk kêtumrêx ne. Me kute noo omũnh kêtumrêx ne. Kubẽ Metîndjwýnh pydji. Atemã 'õ kêtumrêx. Kumã dja me rax jarẽn kum uma jarẽn mex jarẽ. Dja me kum arẽnh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri. Tãm ne ja.

¹⁸ Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arým amã ikabẽn jarẽ. Gora ikabẽn ja ma. Amrêbê ne me Metîndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh adjãpênhmã akabin prĩne adjãpênh'ã amã karõ. Kõt ne ba amã ikabẽn ja jarẽ. Ê, dja ga ar ikabẽn ja man kõt atýx ne. Ê, ba me abenwýr prõt'ã atýx jakre. Ê, gora atýx. Gora atýx ne amã me uma kêt ne kãj bê memã Metîndjwýnh kabẽn jarẽ gẽ me amikajmãtã kuma. Kute me týx kum me uma kêt ne tu kute abenwýr prõtja pyrãk.

¹⁹ Nã, dja ga ã anen Jeju'ã angrã týx ne amim mýjja mexbit man kõt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêtumrêx ne ar aba.

Nhym bep me kwý ne me arým Jeju'ã ngrã týx kêt ne kõt amijo ba kêt ne kam arým kangan amijo ajkẽ. ²⁰ Be, Imenemẽ Arexãrimẽ ne ar arým Jeju kangan amijo ajkẽ. Arým ne ar amijo ajkẽ. Kam ne ba arým Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japry kêt kadjy ne ba arým kum ar kanga.

2

¹ Be, akmere, ba amã arẽ ga aman amũ idjõ'ã memã arẽ. Dja me Metîndjwýnhmã mã kabẽn ne kum me kunĩ jarẽ. Mã ne mete Metîndjwýnhmã kabẽn kute? Dja me kum aben jarẽn kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akẽx ne me jadjwý kum meo a'uw. Ne kõt kum õdjãnh jarẽn kum amikĩnh jarẽ.

² Nã, dja gu me kum pykakam me bẽnjadjwýr rũnhjao a'uw ne kam ajte me bẽnjadjwýr kry kute meo ba jadjwýo a'uw.

Mýkam? Bir, me kute akrãnãmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metîndjwýnh kabẽnkõt ar baba ne kõt ar amijo baba katãt ne. ³ Be, me ã kute Metîndjwýnhmã kabẽno anhýrkam mexkumrêx. Kam dja Metîndjwýnh mekam kĩnhkumrêx. Metîndjwýnh kubẽ me bapytãr djwýnh dja mekam kĩnhkumrêx.

⁴ Nã, kute me kunĩ pytãr prãmumrêx. Nãm arým memã katãt kabẽn nhym me kute tu markumrêxmã. ⁵ Nã, Metîndjwýnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamẽnh djwýnh pydjii, kubẽngõkre, * kubẽ ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metîndjwýnh'ýr babõx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubẽngõkren me bawýr bõx ne kam Bãm'ýr me bajo bõx. Gu me kam arkõt baba. Kute Bãm'ýr me bajo bõx djwýnh pydjii. Atemã 'õ kêt, kubẽngõkre, kubẽ ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memã amikangan me kunĩ pãnh tyk, tãm ne amrêbê Metîndjwýnh 'ã akati jakre nhym arým 'ýr bõx nhym kam arým amijo aptãn memã amikangan me kunĩ pãnh ty, me kunĩ kute mar kadjy. Me kunĩ kute,

—Mrãmri Metîndjwýnh kum me bajabẽn kute me bapytãrmã, anhýr kadjy. Kadjy ne ty.

* 2:5 Kritu ne amijo kubẽngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ: bẽngõkreja pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ: bẽngõkre. Me kamrõmẽ me kukrãdjã kunĩ kubẽngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarẽn ama.

⁷ Kam ne Metîndjwýnh ijano ba tē. Ba ikumrêx itēm ne ije memā Metîndjwýnh kute me utār jarēnhmā. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bā-jtemdjwý'y'r tēn bōx ne memā kāj bē Metîndjwýnh'ā ajarē. Nā bām memā Metîndjwýnh kabēn katātja, 'êxnĥī kêtja jarē nhym me amikajmā'ā kuma. Kadjy ne ijano ba tē. Mrāmri ne ikabēnja. Ijêxnĥī kêtumrêx.

⁸ Ije, ije ar amā Metîndjwýnh jarēnh gar aje kum akabēnmā ba ate o akno. Ba akubyn ar amā arē gar ama.

Dja pyka kunĥôt mete abeno bikprōnhkam me my Metîndjwýnhmā kabēn. Dja me prīne Metîndjwýnhmā amijarē. Me mexo mexkumrêx, me kute mýjja punu 'ō mar prām kêt, me ja dja me kum kabēn. Nhym bep me ngryknĥī, me kute kabēno aben japanh, me tām dja me kum kabēn kêt ne.

Me nire kute akrānmā amijo bamā.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹⁻¹⁰ Nhym me niredjwý. Dja me nire kute Jeju marja akrānmā amijo ba mexkumrêx, kwārĥ wānh amimex ne me my nokam mrānh kêt. Dja ga me apijām ne ar aba. Mýkam dja ga me akrākābito mex? Nā gām me amikakrwýnhmē akunhērmē angāmē kubēkà mexmē o amimex ne ar aba. Me akrākābit ne mex. Me my nomā amrānh kadjybit aje amikrā ngrānh, amikakrwýnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

—Ba ije Jeju mar, anhýrja dja apýnh kabēn mexo amiptān o amimex.

¹¹ Me kute Metîndjwýnhkôt abeno bikprōnhkam dja me nire anhikrēn nhýn Metîndjwýnh kabēn maro nhý. Akrānmā dja me Jeju nhō me jao ba djwýnh kabēn maro nhýn amijamakrekam kunhō. ¹² Kwārĥ wānh me nire dja me me my jakre kêt ne me mymā kabēn jarēnh kêt ne. Nhym bep me my gēdja me me niremē me mymē me akre nhym me nire anhikrēn me kabēn maro nhý.

¹³ Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne mybē Adāo kumrêx nhipêx ne kam atāri nibē Ewa nhipêx ne. ¹⁴ Be djām Xatanaj ne Adāo noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhym kam nija arým Metîndjwýnhkam amikrā. Be, kam ne ba amā,

—Kwārĥ wānh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

¹⁵ Nija ne te Metîndjwýnhkam amikrā nhym mā Metîndjwýnh kum me nire jabêkumrêx ne me kra bixadjwýr kutā me utā. Me nire kute Jeju marja gēdja me Jeju 'āno dja ne mā kum me abêkumrêx ne kute mýjja punu 'ō mar prām kêt kam gēdja mexo mexkumrêx ne mā me my nomā mrānh kêt. Godja me ā kute anhýr jabej nhym Metîndjwýnh me kra bixadjwýr kutā me utā nhym me kra me bĥn kêt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmā 'ā karō.

Xit 1.6

¹ Be mrāmri ne me abenmā kum,

—Gēdja me'ō kute meo ba prām jabej, kute Jeju nhō me jao ba prām jabej, mrāmri mexkumrêx. Nā, mrāmri mexkumrêx. Nā, kôt ne me kute arēnhja.

² Be, mā gēdja Jeju nhō me jao ba djwýnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mestire nhym kam me me'ā kabēn kêtja, me prō pýnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnēnh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prām, me kute memā Metîndjwýnh'ā ujarēnh prām, me ja gēdja me Jeju nhō me jao ba.

³ Kwārīk wānh me kum kadjwati kangô* djānh, me àkrê, me kute kabēno me apanh prāmja, me kute pi'ók kaprībit mar ne kute amim o àptārja, kwārīk wānh me ja gédja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprīmē, me kute umar mex marja dja me Jeju nhō me jao ba.

⁴ Dja me'ō meo ba prām jabej dja kumrëx amim prōmē kra jakre, ne arkum mrānh mextire gē ar omūn kam adjwýnhdjwý kôt mrānh mexkumrëx. Dja amim ar jao ba mex nhym kra amakkre mex ne kabēnkôt ar amijo ba nhym kam arým kôt Jeju nhō me jao ba. ⁵ Nok ren me'ōja ar meo ban kam prōmē kra jakre kêtumrëx ne kam Metīndjwýnh nhō me jabit me akre, mā gédja on? Mā gédja kam nē? Ije, mýkam ne prōmē kraja ar o ba mex kêt nhym kra jaxwe rā'ā? Ije kum bep nām ren amim prōmē krawā kumrëx jakren kam ren kôt Metīndjwýnh nhō me ja jakre. Mýkam ne prōmē krawā ar o ba kêt ne kam Metīndjwýnh nhō me jabit ar o ba?

⁶ Kwārīk wānh me'ō ajbir kute Jejuo aminhō ny'ō'ā Jeju nhō me jao ba djwýnh mēnh kêt. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metīndjwýnh kute o bikēnh karō dja me kute Jejuo aminhō ny'ō'ā meo ba djwýnh mēnh kêt. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metīndjwýnh o ajkē. Mrāmri kute Xatanajo bikēnhja pyrāk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metīndjwýnh kute prīne o bikēnhja pyrāk. Ne ren me'ō ajbir kute Jejuo aminhō ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhym ren Metīndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkē.

⁷ Nhym bep kati, Jeju nhō me jao ba djwýnh dja amijo ba mextire nhym kam me kâtāmdjwý kum kīnh ne kum mex jarē. Nām ren arīk ar ba nhym kam me kâtām rān 'ā kabēn ne. 'Ā kabēn nhym kam rān Xatanaj ikōta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhikōta.

⁸ Nhym Jeju nhō me jao ba djwýnh jatāri me àpēnhadjwý dja me katāt mrā gē me me'ā kabēn kêt. Dja me kabēn mexmē me kabēn punuo aben nhikjē kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djānh kêt. Kwārīk wānh gē me pi'ók kaprī prāmebit me noo biknor prām kêt. ⁹ Dja me amim Metīndjwýnh kukrādja markumrëx ne 'ā ngrā tỳx ne. Metīndjwýnh kute me bamābit amikukrādjaō amirītja, kukrādja tāmbit dja me 'ā ngrā tỳx ne maro ba ne mýjja mexbit mar ar o ba. Mýjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'ō mar kêt. Kadja dja me Metīndjwýnh kukrādja'ā ngrā tỳx ne ar o ba. ¹⁰ Dja me Jeju nhō me jao ba djwýnh jatāri me àpēnhja kumrëx kabi nhym me kabēn mex ne kam ar kôt àpēnh ba. Godja me mrāmri mexkumrëx jabej ne kam arým àpēnh ar ba.

¹¹ Nhym Jeju nhō me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh prōjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katāt mrā gē me me'ā kabēn kêt. Dja me me kà mex jarēnh prām kêt. Dja me bixaēr punu kêt ne ar ba. Dja me prīne mrānh mextiren kabēn pýnh ne arē. Dja ā Jeju nhō me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh prōja ā ane.

¹² Be, Jeju nhō me jao ba djwýnh jatāri me àpēnh gédja me prō pýnh ne. Dja me ō kíkire kumrëxkam amim ar ja jakren arkum mrānh mexkumrëx gē ar omūn kam adjwýnhdjwý kôt mrānh mexkumrëx. Dja me amim krao ba mexkumrëx gē ar kabēn mexkumrëx ne ar ba. ¹³ Godja me atāri me àpēnhja mrāmri àpēnh mex ne kam arým memā amimexo amirīt nhym me kâtāmja

* **3:3** Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunĵja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunĵi ne me kum kadjwati kangō jarē. † **3:8** Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunĵja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunĵi ne me kum kadjwati kangō jarē.

arým me mex pumün kam kum me kîn. Gêdja mekam amikam pijàm kêt ne kâjmã djan tu memã Jeju'ã ajarê. Me kute amim Kritu Jeju mar tũmkam tu memã 'ã ajarê. Bir be, dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnhmê atãri me àpênhmê ã ane.

¹⁴ Be, nã bãm amã ikabên'ã pi'òk no'òk ne amikukãm ano. Dja ba ì wãm kôt tẽ. Nã bãm amim itẽm djã ma. ¹⁵ Nãr kon birãm dja ba amikrà ga prĩne omün kam kôt memã arê, me kute mar kadjy. Metũndjwýnh kra kunĩ kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amã pi'òk no'òk jano. Apýnh pyka kunĩkôt ne me bakwý arým amijo Jeju pytà nhym Metũndjwýnh arým kôt me bajo kra. Gu me kôt arým apýnh banhõ pyka djãri kam aprakamã kôt aben pydji, Metũndjwýnh tĩnjakôt mã pyka kunĩkôt aben pydji. Ne me kãtãmmã Metũndjwýnh kabên jarênh ar o baba, Metũndjwýnh 'êxnhĩ kêt ne kute katãt kabên jarênhja memã arênh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djãm mýjja kakrit, djãm mýjja prĩre, djãm mýjjao bikênh ne gu me arým amim kuman kam amim kamnhĩxbê ar baba? Djãm mýjja ngri: got me tebê kute mar ne ate krãmã? Mrãmri ne Jeju ra:xi.

Nãm amijo kubêngòkren† kato.

Nhym Metũndjwýnh Karõ kabin axwe kêtãm katon kôt memã arê.

Nhym kadjy mrãnh djwýnhdjwý arek omũnh ar o ba.

Nhym me apýnh me õ pyka djãri kãj bê memã 'ã ujarênh o ajmã.

Nhym me kam pyka kunĩkôt tu amim markumrêx ne.

Nhym kam Metũndjwýnh kãjkwamã o wabi, õ kãjkwã mextiremã o wabi. Õ kãjkwã mexo kute pykabê mýjja kunĩ jakrenhjamã o wabi.

Nãm ã Jeju raxo ane.

4

Kubê me kabên 'êxnhĩ pyma.

¹ Be, akmere. Anhýr djwýnhrànm ne Metũndjwýnh Karõ arým prĩne me bamã arê, ne,

—Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja me kwý amibê Jeju kangan ate amijo ba. Arým kum kîn kêt ne kam ate me karõ 'êxnhĩja kabên ma, me karõ djujarênh punubit man kôt amijo ba, ane.

² Nã, mrãmri me kwý dja me me karõ djõ'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'êxja, me tãm ne me òkre kadjwýnhbê kute mýjja punubit markam pijàm kêt mex ne arĩk 'êx ba ne me karõ 'êxnhĩ djõ'ã me akre ne memã kum,

³ —Kwãrĩk wãnh abenwýr mõr kêt. Dja ga me tu akuprýkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nãr me àkur djã'õ mekbê uman memã,

—Kwãrĩk wãnh krên kêt, ãm omũ, ane. Nhym bep kati, Metũndjwýnh ta ne me bamã mry, me badjakur djã nhípêx, me baje 'ã kum amikĩnh jarênh ne krên kadjy ne me bamã ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamã ne Metũndjwýnh me banhõ kwý krên djã'ã apýnh mýjja nhípêx.

⁴ Be, mýjja kunĩ Metũndjwýnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djãm mete mry nãr djwý'õ kanga kadjy ne Metũndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metũndjwýnhmã 'ã amikĩnh jarênh ne tu kute amim byr ne krênãm ne ipêx. ⁵ Metũndjwýnh

† **3:16** Kritu ne amijo kubêngòkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bêngòkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakràtykmê me babêngòkremê ne me kunĩ: bêngòkre. Me kamrõmê me kukràdjã kunĩ kubêngòkre aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarênh ama.

kabênkôt arÿm mrymê apÿnh me badjakur djâ mexkumrêx. Mÿjja kunî ne arÿm mexkumrêx. Gu me arÿm 'â kum amikînh jarê nhym arÿm mexkumrêx.

⁶Akmere, dja ga memâ arê, me kute Jejukôt abeno kamymâ ikabên ja jarê. Godja ga memâ ikabên ja jarêh arÿm mrâmri abê Kritu Jeju nhô âpênhkumrêx. Nâ, Metîndjwÿnh kabên ne gu baje tu amim markumrêxa, kôt dja ga arek amijo tèn amijo tèn kam atÿxkumrêx. Jeju kukràdjâ mexkumrêx, tâm ne ga arÿm kôt amijo tê. Dja ga arek kôt amijo tèn amijo tèn arÿm atÿxkumrêx. Atÿx ne arÿm Kritu Jejumâ adjâpênh mex ne.

⁷Nhym bep me tûmre'â ujarênh kajgoja dja wânh nô. Tâm ne punu. Kati, dja ga prîne Metîndjwÿnh kukràdjâkôt amijo tê. Katât amrânh kadjy dja ga arek amijo tèn arek amijo tèn kam amitÿxmâ amijakre. Djâm akrâkâ'â ne ba amâ ane? Kati, akadjwÿnhbê atÿx'â ne ba amâ ane.

⁸Mrâmri ne me îkrâkâ tÿx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kâjbê mex. Nhym bep me kadjwÿnhbê me tÿxja mete Metîndjwÿnh kukràdjâkôt amijo têmkam tÿx, ja ne mrâmri mexkumrêx, tûmrâm mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhujukri akubyn bafînkam kadjy mexkumrêx. Kadjy ne ba amâ,

—Metîndjwÿnh kukràdjâkôt amijo tèn kam kôt atÿx, kôt amex, ane.

⁹Mrâmri ne kabênja nhym me abenmâ arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam nhôrkumrêx. ¹⁰Metîndjwÿnh kute me kunî pytâr djwÿnh, bep me baje amikajmâtâ marja ne mrâmri kubê me bapytâr djwÿnhkumrêx. Mrâmri ne gu me amim Metîndjwÿnh kamnhîxbê ar baba, Metîndjwÿnh tînja kamnhîxbê ar baba. Kam ne gu amikukâm kuman kam badjâpênh rax ne memâ arêhno tê, batyk djâ kêt ne memâ arêhno tê.

Metîndjwÿnhmâ âpênhkumrêxmâ kum 'â karô.

¹¹Be, akmere, dja ga apijâm kêt ne tu memâ ikabên ja jarêh memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarê. ¹²Kwârîk wânh gê me amâ,

—ÿgê, e kum djâm ajabatânh ne ga ar me akreo aba, anhÿr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatânh ne mâ katât mrâ gê me ajâ amijakre, me kute amim Jeju marja ajâ amijakre. Kadjy dja ga akabên mexbit jarêh ar o aban amrânh mex ne amâ me abên amim Jeju markumrêx ne 'â angrâ tÿx ne aprô prâm kêt ne ar aba. Dja ga â ane nhym me ajâ amijakren â akudjwa amijo anhÿro bao ane.

¹³Dja ga kâj bê memâ Metîndjwÿnh kabên jarêh memâ Metîndjwÿnh kabêno amirît ne memâ kukràdjâ jarê. Ja dja ga 'âno adjâm râ'â ba awÿr bôx. Ba ibê Paur dja ba awÿr bôx.

¹⁴Amrêbê ne me kute Metîndjwÿnh kabên jarêh djwÿnh arÿm Metîndjwÿnhmâ adjan amâ,

—Ê, Metîndjwÿnh ne arÿm amijo apytâ ga kum adjâpênhmâ. Ta dja amâ tÿx jadjâ ga kam atÿx ne ar kum adjâpênh aba, ane. Nhym kutâ Jeju nhô me jao ba djwÿnh akrâ'â îkra jadjuw, ga kam Metîndjwÿnhmâ adjâpênh ar aba. Kwârîk wânh Metîndjwÿnh kute amim adjarwâo abiknor kêt. Memâ Metîndjwÿnh kukràdjâ jarêh 'âno dja ne mâ memâ 'â adjujarênh aba.

¹⁵Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amijamakkrekam anhôn kôt amijo mô. Dja ga â amijo atêmo anen arÿm amrânh mexkumrêxo tèn o tê nhym me kunî arÿm amrânh mexkôt apumûn kôt amâ kato. ¹⁶Ê, ajaxwebê amipnên amrânh katât kadjybit amima. Gora memâ Metîndjwÿnh kabên jarê. Gora memâ arêh 'âno dja. Godja ga anen arÿm amiptân kam o me jadjwÿ pytâ, me kute akabên maro ÿrjadjwÿ pytâ. Tâm ne ja.

5

Mebêngêtemê me 'uwtî'ã kum karô.

A Xim 2.24

¹ Ê, godja me kute amim Jeju marwã 'ô, mebêngêtte 'ô, me'ôkam amikrà, kwãrik wãnh ga kum abên týx kêt ne akrãnmã kum akabên ne kum,

—Kwãrik wãnh ga ã anhÿr kêt, ane. Mrãmri ne me kra djwÿnh kute bãmmã kabênja pyrãk, akrãnmã kum akabên. Dja ga me kraremê me nôr nyreo akamÿn me adjwÿnhdjwÿmã akabên mex jarê. ² Dja ga mebêngêxteo anãn me adjwÿnhdjwÿmã akrãnmã akabên. Dja ga me kra pÿnhmê me kurerero akanikwÿnhkumrêx ne memãdjwÿ katãt akabên jarên mekam apijãm ne meo akanikwÿnhkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunĩmã akabên jarênho ane.

³ Ê, akmere, ba amã me 'uwtî'ã karô, ga amũ idjô'ã memã arê. Me kute amim Jeju marwã kute akrãnmã mebé mjên tykjao djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtîbito djuw mex. ⁴ Nhyim bep djãm me'ôbé mjên ty nhyim arÿm kra nãr kon tãmdjwÿ 'ô arÿm ta amim o djuw mex ne. Me'ô kra 'ô nã kute amim o djuw mex nhyim abatãnh ne arÿm amipãnh amim não djuw mex ne. Ne me'ô tãmdjwÿ 'ô kwatÿnh 'ô amim tãmdjwÿo djuw mex ne. O djuw mex nhyim abatãnh ne kam amipãnh kwatÿnho djuw mex ne. Me kute mrãmri Metĩndjwÿnh mar jabej dja ã ô kikre kumrêxkam amim me 'uwtîo djuw mexo anen kam atãri amũ me jadjwÿ o djuw mex ne. Kam ne Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gêdja me'ôbé mjên ty nhyim arĩk ar ba. Nãm amidjwÿnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'ô tyk pyrãk. Tĩnri kute me'ô tyk pyrãk, kute Metĩndjwÿnh mar kêtka, arĩk ar bakam. 'Uwtî kajgo ne wã. Kwãrik wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhyim bep atemã me'ô mjên kubê tyk nhyim kam ate: ar ba ne kam amijã Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'uwn kam ajte jãm me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamãtkammê a'urimê kum kabên 'ãno dja. Me'ô tãm ne mrãmri 'uwtĩkumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabên ja jarê gé me'ô kra nãr kon me'ô tãmdjwÿ ôbikwa 'uwtîo djuw mex. Dja o djuw mex gé me 'ã kabên kêt. ⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'ô ta ùrkwã djwÿnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arÿm mrãmri axwen arÿm Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kãtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ê, ba amã me 'uwtî nhô pi'ôk'ã karô. Dja ga me 'uwtî nhidji pi'ôk no'ôkkam anhô, me kute amim Jeju marwã kute kôt meo djuw mex kadjy. Ê, kwãrik wãnh me abatãnh nybé mjên tykwã kwãrik wãnh me 'uwtĩkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhôr kêt. Kubê mjên tyk bêngêxtebit dja ga idji nhô gé me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arÿm 'ã amex 60 apêx jabej? Djãm ori mjên tĩnri krô'ã mjên kêt nhyim kam kubê mjên tyk nhijukri me kute krô'ã o prô kêt jabej? ¹⁰ Djori kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba nhyim me kunĩ arÿm kôt omũn abenmã arênh jabej? Djori amikôpdji'ã kra jakreo tẽ nhyim kudjwa mexkumrêx jabej? Djori ôbikwa kêtka meo djuw mex jabej? Djori prĩne Metĩndjwÿnh nhô me wão djuw mex ne memã ôdjãnh jabej? Djori kum me umar punu kaprĩ jabej? Djori kute mÿjja mexo amiptãrkôt kute mÿjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhÿr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtĩkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhô, me kute amim Jeju marja kunĩ kute me 'uwtî jao djuw mex kadjy.

11-12 Nhyr bep kwârîk wân̄h ar abatàn̄h nybê mjên tykja kwârîk wân̄h pi'òk no'òkkam me 'uwtî ro'ã idji nhôr kêt. Mýkam? Bir, ar 'uwtîja kute òbê,

—Ba ikuprý gê me'ò iwýr mör kêtumrêx. Ba tu Kritumã idjâpên̄hbit, anhýrja tu o aknon ajte kum me my kînh nhyr me'ò ýr mör prãme kum Kritu kînh kêt ne kubê amijo akêx nhyr me arým 'ã kabên ne.

13 Nhyr ar kam kum ukangabit ma ne kam kirkemã ipòko tẽ. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabên prãmdjwý, ne me'ã kabên tẽ, me pijãm djãbit, mýjja punubit jarên̄ho tẽ.

14 Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatàn̄h nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mý ne kramê mjêno djuw mex ne akrãnmã âpên̄h ar ba. Be, nã bãm ã ar abatàn̄h nybê mjên tykjamã ane. Mýkam? Bir, me bakurê djwýnh kute me bajã kabên kêt kadjy.

15 Bir be, Ar kubê mjên tyk kwý arým Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amã arê.

16 Nhyr bep me kute amim Jeju mar ni 'ò nãr my 'ò òbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim òbikwa 'uwtîo djuw mex. Nhyr ate me kute Jejukôt aben pydjija gêdja me'ò 'uwtîkumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kãjmã meo ba djwýnh kamên̄hmã.

17 Ê, me jadjwý. Jeju nhô me jao ba djwýnh kute prîne meo baja, ar tãm dja me kãjmã me kamê. Jeju nhô me jao ba djwýnh kute memã Metîndjwýnh kabên jarên̄h ne kute memã o amirîtkam âpên̄h rax. Me tãm dja me mrãmri kãjmã me kamên̄ memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metîndjwýnh kabên jarên̄h pãnh.

18 Kam ne Metîndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam memã,

—Mryti kute amã âpên̄h ar ba ne kute amã bãygogo 'yka ka'uko ipòko ãmja kwârîk wân̄h inhu djuwpre kêt gê ta âpên̄h pãnh âkur tẽ. Nãm mryti'ã Metîndjwýnh nhô me jao ba djwýnh jakren âkur'ã kum pãnh jakre. Jeju nhô me jao ba djwýnhmã me kute o pãnhmã. Ne ajte Metîndjwýnh kabênkam ne,

—Me âpên̄h ne pãnh, ane. Me âpên̄h me mãn̄hkutã tãm gêdja memã o pãnh, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhô me jao ba djwýnhmã o pãnh mex, ane.

19 Ê, mýjja 'òdjwý dja ba amã arê. Gêdja me Jeju nhô me jao ba djwýnh'ã kabên ne arîk me kãtãm jarê ga tu ate akrã. Djãm me 'êxnhî kêt got. Nhyr bep me'ò ar amãn̄hkut nãr kon amãn̄hkut ne ikjê kêt ne mrãmri kute noo axwekôt omũnh ne axikôt arên̄h ga kam arým tu 'ýr tẽn kum akabên jarê gê amim kato. 20 Godja mrãmri Jeju nhô me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhípòkri kum abên̄ týx, me kute maro ýrja tîn prãm ne axwe kêt kadjy.

21 Ê, ba amã mýjja 'òdjwý jarê. Dja ga tu memã akabêno aben pyrãk. Dja ga tu me kunîmã axikôt akabên.

Ê, Metîndjwýnhmê Kritu Jejumê Metîndjwýnh kute amijo kadjy mrãn̄h djwýnh pytãr ja, ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba mrãmri tu amã ikabên jarê.

Ê, gora ikabên ja ma. Ikabên kunî ma, prîne ikabên ja ma. Ê, dja ga me kunîmã akabêno aben pyrãk. Kwârîk wân̄h me umaje anhökre kadjwýnhbê amim,

—Be, inhöbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te anhöbikwa, ga tu kum akabên jarê, apijãm kêt ne tu kum akabên jarê.

Nãr kon, kwârîk wân̄h anhökre kadjwýnhbê amim,

—Be, tâwã ne òbikwa krãptĩ. Ba kum ikabên kêt, anhÿr kêt. Dja te òbikwa krãptĩ ga tu kum akabên jarê, amã me uma kêt ne tu kum akabên jarê. Dja ga tu me kunĩmã akabêno aben pyràk.

²² Ê, kwãrik wãnh ga arĩk aje me kabi kêt kam Metĩndjwÿnhmã me umjÿr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjÿr ne 'ã anhikra jadjwÿr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metĩndjwÿnhmã me'ò dja nhy m arÿm mekam amikràò ba jabej ga kam ga mãn kute ajaxwe pyràk. Kwãrik wãnh ã anhÿr kêt ne mekòt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katàt mrã.

²³ Ê, atikkrekam akanê prãm kam ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangò kwÿ ikò. Uba kangòmê ngòmê apÿnh dja ga o akòmo tẽ.

²⁴ Ê, me kwÿ ne me axwekam amirĩtkumrêx. Nhy m me kunĩ kòt omũn arênhò kumex. Nhy m kam me memã axwe pãnh jarê. Nhy m bep me kwÿ ne me axwekam amirĩt kêt ne. Metĩndjwÿnh gédja tũmrãm memã o amirĩt ne memã kum katon memã pãnh jarê nhy m me kam kòt omũ. ²⁵ Nhy m me mexdjwÿ ne me amirĩt ne. Nhy m me abenmã me arê. Nhy m me kwÿ apdju ne. Djãm mrãmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metĩndjwÿnh gédja tũmrãm memã me mexo amirĩt ne, nhy m me arÿm kòt omũ.

6

Me ò àpênh kajgoja'ã kum karò.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

¹ Ê, akmere, dja ga me memã àpênh kajgo ar bawã, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amÿnh nhy m me memã àpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wãdjwÿmã arê gẽ me ò bẽnjadjwÿr kabên kòt amijo ban prĩne kabên ma. Mÿkam? Bir, me kàtãm kute Metĩndjwÿnh japrÿ kêt kadjy, ne kute Metĩndjwÿnh kukràdjadjwÿ japrÿ kêt kadjy. ² Dja ga ajte me memã àpênh kajgo ar bawãmã kum,

—Ê, djori ar anhò bẽnjadjwÿrwã ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwãrik wãnh gar amã kurê kêt. Djãm ar aje Jejukòt abeno akamykam amã kurêmã got. Arkati. Dja gar tu kum adjàpênh mextire ne ar aba. Mÿkam? Bir, ar akamymã ne gar apê. Kute Jeju mar 'ò, Metĩndjwÿnh kum abê 'ò, kumã ne gar apê. Kam dja gar kum adjàpênh mextire ne ar aba, ane. ã me pardjamã ane.

Ê, gora prĩne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirĩto aba.

Nèkrêxkòtbit me umarja ne me umar mex kêt kumrêx.

³⁻⁴ Godja me'ò atemã kabên 'ò jarênhò ku'è prãm jabej arÿm amijo ajkên kam Bẽnjadjwÿr Jeju Kiritu kabên mexja kubê kĩnh no kati ne kam kòt kabên kêt ne. Ne ajte Metĩndjwÿnh kute katàt gu bakrà pymjÿr'ã ujarênhja kubê kĩnh no kati ne kam kòt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'èx ne amiraxbito amran kam kute mÿjja mar kêt mexi. Nãm ajbãn ajmãn me kukràdjã kajgo mex mÿr jabej memã akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prãm. ã me kute anhÿr ne punu. Nãm me ã anhÿr ban kam mÿjja kukràdjã'ã ngyrk ne abenbê meo bikjêro ban aben japrÿ ne aben kamnhix ar o ban ⁵ mã kabêno aben japanh ar o ba. Mÿjwã ne arÿm me ja djumar djã ajmã o nhy m me arÿm katàt kabênkumrêxja mar kêt. Nãm me nèkrêx prãme 'èx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gẽ inhò nèkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nèkrêx prãme amim 'ã karòo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶ Mÿjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metîndjwÿnh kukrâdjâkôt amijo ba ne nèkrëx jabej umar kêt kam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwâo amimex ar o ba. ⁷ Mÿj ne gu me banâ tikkre kurûm amÿn o axidjuw? Kati, nã gu me banhÿkam axidjuw. Me batykkamdjwÿ, mÿj ne gu me amÿn o banhikwân ty? Kati, nãm gu me banhÿkam banhikwân ty.

⁸ Bir be, dja me banhô kwÿ krën djâmë me banhô kubëkà jabej, mrâmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mÿjja 'ô jabej kêt. Metîndjwÿnh dja me bajo djuw mex ne. ⁹ Nhym bep me kute amim nèkrëx nâr pi'ók kaprïo àptâr ne kute o amimexja dja me amijo ajkë. Nãm me nèkrëx prãme ar axwe ba ne kam te kum nèkrëx prãm kêt mã ne mã nèkrëx bit ma. Ne kum mÿjja kakritmë mÿjja punubit kÿnh ne kôt arÿm amijo ajkë ne kam arÿm tu biknorkumrëx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nèkrëx nâr pi'ók kaprÿbit kÿnh ne ã amijo ane. Ne arÿm amijo bikënh mex ne. Mÿkam? Bir, nãm me kum nèkrëx bit kÿnh ne kam ajbit man kam kôt apÿnh axwe djâri kunÿkôt amijo ba. Memã nèkrëx prãm kwÿ ne me arÿm Jeju mar kangan kam arÿm amijo ajkë, kaprïo prÿne amijo ajkë.

Akubyn Ximoximã kute katât amijo bamã 'ã karô.

¹¹ Nhym bep ga, akmere, ga abê Metîndjwÿnh nhô àpênhkam dja ga mÿjja ja kunimã akre rax ne. Katât amrãnh kadjy mÿjja jamã akre rax. Katât amrãnh ne aje Metîndjwÿnh kukrâdjâkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhixbê ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atëm, kam dja me ajo ajkë ga mã aje akrãnmã amijo atëm ne anhÿ djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo tëm ne kute me aben rer pyrâk. Me kute aben rer kam ne me tÿx ne prôtobit prôt ne me bêt apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atÿxo anen mã Jejukôt amijo têt, kute me prôtja pyrâk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atÿn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrëxmã. Kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memã katât amijarënh mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arÿm ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrëx, ane. Nã gãm ane, nhym me apumÿ. Kam ne ba amã,

—Arek amijo tën kam atyk nhijukri atÿn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrëx, ane.

¹³ Ê, Metîndjwÿnhmë Jeju Kritu ar kute ikabën mar ne ikôt kabënkam ne ba amã ikabën jarë. Metîndjwÿnh ne mÿjja kunïo tÿn djwÿnh. Ta ne kute ikabën mar ne ikôt kabën. Kam ne ba amã ikabën jarë. Nhym Kritu Jejudjwÿ kute katât amijarënh mexja, kute bënjadjwÿrbê Pôxu Piratu kabem katât amijarënh mexja. Ar kute ikabën mar ne ikôt kabënkam ne ba amã ikabën jarë ne amã,

¹⁴—Ê, gora prÿne ikabën man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrãnh mextire gë me ajã kabën kêt. Dja ga mã ã anhÿro aba rã'ã nhym arÿm Jeju Kritu gu banhô Bënjadjwÿr kato. ¹⁵ Dja ô akati arÿm 'ÿr bôx nhym Metîndjwÿnh dja kum arë nhym arÿm bôx. Nã, Metîndjwÿnh ta pydjÿ ne memã Bënjadjwÿr rax ne meo ba. Atemã 'ô kêt. Metîndjwÿnh umar mex ne kÿnhkumrëx tãm ne Bënjadjwÿr raxbê kumkatiti. Kute bënjadjwÿr raxo pykabë me bënjadjwÿrja kunÿ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bënjadjwÿr raxbê kumkatiti: ne meo ba. ¹⁶ Ajbit pydjÿ ne tyk prãm kêt kumrëx, tÿn rã'ã: tÿn djwÿnh. Ne irâkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'ô kêt. Kam gëdja me têt kêt kumrëx. Nhÿnh got me'ô arÿm noo omÿ? Arkati. Me'ô kute noo omÿnh kêt kumrëx. Dja tûmrãm omÿnh kêt rã'ã.

Kumã dja me uma jarênh rã'ã: rã'ã. Tãm dja me kàjmã kamênh rã'ã rã'ã. Gêdja memã Bênjadjwÿr ne meo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri.

¹⁷ Ë, me pykakam ò nêkrêx kumexmã dja ga,

—Amijo arax kêt. Djãm nêkrêx kute me apytarmã ne ga me nêkrêx kanàrràm ar aba? Kati, kwãrîk wãnh. Nêkrêx ne kajgo ne me abê biknor prãm. Kati, dja ga me Metîndjwÿnh kanàrràm ar aba. Metîndjwÿnh ta ne kute ôdjãnhkôt me bamã mÿjja kunî nhôr, o kute me bakînh kadjy, ta kanàrràm dja ga me ar aba, ane. ¹⁸ Gora me akabên mexbit jarê ne mekam adjukaprîn ar meo aba, ne memã anhôdjãnh ne memã anhô mÿjja ngrà, ane.

¹⁹ Dja ga ã me ò nêkrêx krãptîjamã arênh o ane gê me ã anen kam arÿm amityk nhijukri kadjy atemã kãjkwakam nêkrêxo aptà. Nêkrêx tãm ne mekbê biknor prãm kêt ne memã nôr rã'ã. Dja me kam arÿm 'ÿr bôx, mrãmri tu amitînkumrêx ja'ÿr bôx.

²⁰ Ë, Ximoxi, Metîndjwÿnh kute amã kukràdjã rerja gora prîne omû. Gora 'ãno djan omûnh tÿx. Me kabên kajgo, me kabên tÿm dja wãnh nõ. Rûm kum akre rax. Nhyim me 'êxri amijo kute mÿjja mar ne kam mÿr jabej abenkam kangati dja adjwÿnhdjwÿ wãnh nõ. ²¹ Mrãmri ne me kwÿ kupa'ã,

—Ije mÿjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arÿm Jeju mar kanga ne. Gê Metîndjwÿnh ukaprîkôt prîne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'òk no'òk ne. Krĩraxbê Ròmakam ne me Paurbê ijê nhyim mekbê ijê djakam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhyim Ximoxi krĩraxbê Epexukam djan memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênhô dja. Nhyim Paur mete bĩn kutã kum pi'òk no'òk ne kum,

—Arým ityk 'yr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩto aku'ê. Ba ije amã arênhja dja ga amũ idjô'ã memã arê. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'yr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjár nhyim Ximoxi týx ne katãt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ne kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã. Nhyim me 'êx ne kute amijo Jeju nhõ me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênhô ba. Nhyim bep Ximoxi gêdja katãt memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'òk no'òk ne ano.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Imã akĩ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhõ ãpênh ne ba amã pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjĩn arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabên pydjĩn arê, gu me batĩn rã'ã rã'ãmã. Ba kam ô'ã memã arênhô tẽn.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadjwýrmê Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprĩ ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ê, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjãpênh. Ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne kum idjãpênh iba. Me bakukãmãre ne ã Metĩndjwýnhmã ãpênh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjãpênh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amýrkam ije amar rã'ã. Akamãtkammê a'urimê ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrêx ne. ⁵ Ba ije prĩne amar. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimê anã Juniximê ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdjĩ'ã tu amikajmã'ã Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêt mã 'ã karõ.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. Ê, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mýjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atýx ne kum adjãpênh týx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê. ⁷ Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawýr ta Karõ jano. Arkati, me batýx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênh ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarên ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh ny jarênhô tẽn nhyim me mekbê ijê djakam imê. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhyim bep kati, dja ga tu atýx ne memã Jeju'ã ajarê nhyim me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngryk ne ajo

ajkē ga kam ikudjwa atokry. Kwārīk wānh rā'ā Metīndjwýnh dja on amā tỳx jadjà, atokry katikôt amā tỳx jadjà ga kam atỳx ne ar aba.

⁹ Nà, Metīndjwýnh ta, kute me bapytār djwýnh dja amā tỳx jadjà. Nām me bapytàn amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mā ne gu me nē nhym Metīndjwýnh kôt me bapytà? Djām me bamex ne ar babakôt ne me bapytà? Arkati, ta ne tu me bajā amim karō, ukaprīkôt ne tu me bajā amim karōn kam amiwýr me bajuwn me bapytà. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrēxkam me bapytà. Amrēbē:, kute pyka nhipēx kētri ne Metīndjwýnh ukaprīkôt me bajā amim karō, Jeju Kritu kute me bapytārmā ne amim me bajā karō. ¹⁰ Amrēbē ne me bajā amim karōn kam ajbir me bamā o amirīt. Kritu Jeju, me bapytār djwýnh arým me bawýr tēn bōx ne me bamā Metīndjwýnh djukaprīo amirīt. Arým ne bōx ne me bamā me batyko apēx gu me tu batīnkumrēx, me batyk nhjukri batīn rā'ā:n amū ijukri batyk kētkumrēx ne. Be, Metīndjwýnh ukaprīja pumū. Nhym me Jeju'ā gwaj badjujarēnh nykôt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metīndjwýnh ijano. Kum idjāpēnh ne me kunīmā kàj bē Jeju'ā idjujarēnhmā ijano ba tē. Ije me kunīmā kukrādjà ny jarēnh nhym me kute marmā. Kadjy ne ijano ba tē. ¹² Nā bām tēn memā arē nhym me kam ijo ajkē. Jeju'ā idjujarēnhkôt ijo ajkē ba itokry. Djā nā bām kam ipijām? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhīxkumrēx ne kam arým prīne amim àtari. Gédja prīne ije Jejumā amikangakam prīne ijo djuw mex ne ijāno dja. Ne ijāno ām rā'ā: nhym ō akati arým ýr bōx nhym akubyn me bawýr bōx. Tām ne ba mar tỳx ne amijā kamnhīx ne.

¹³ Gora ije amā katāt ikabēn jarēnhja amijamakkrekam anhôn 'āno djan ikōpdji'ā kôt ar amijo aba. Ne aje arým amikajmā'ā Kritu Jeju marja 'āno djan kôt tu amā me kunī jabē ne. ¹⁴ Ē, Metīndjwýnh kute katāt memā kabēn jarēnhja ga aje kôt ar amijo abaja gora mā kôt ar amijo aba rā'ā. Nhym Metīndjwýnh Karō kute me bakam krīja dja ajo tỳx ga kam kôt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabē Adjīkam me kunī ne me ikangan mō, me umaje mō ga arým ama. Nhym Pijerumē Emodjedjwý mekôt ikanga.

¹⁶ Nhym bep ate ne Nexipōr. Tām ne imā kīnh jadjār mexkumrēx. Ne ajte imā kīnh jadjà. Nām imā kīnh jangjēnh krāptī ne. Me kute ibē ijēkam pijām kēt ne. Kum me uma kēt ne. Gē pānh Bēnjadjwýr Jeju kum kaprī. Kum Nexipōrmē ōbikwa kunī ar kaprī. ¹⁷ Nām krīraxbē Rōmakam ajbir bōx ne prī:ne ijabej. Ijabej tēn ijabej tēn ijabej tēn kam imā kato. ¹⁸ Amrēbē krīraxbē Epexukamdjwý ikôt āpēnhja ga arým aje mar mex. Nām apýnh mýjja kupēn o ikôt kangō. Gē Bēnjadjwýr Jeju kum kaprī, Bēnjadjwýr akubyn bōxkam kum kaprī. Tām ne ja.

2

Ām tỳx ne rerek kētmā kute arēnh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atỳx. Kritu Jeju ta ukaprīkôt dja ajo djuw mex ne ajo tỳx ga kam atỳx ne ar aba. ² Ē, gop ikabēn ma. Ba ije me ipōkri memā ikabēn jarēnh nhym me krāptī kute mar ga gadjwý aje marja tām dja ga amidjō'ā me kwýmā arē. Me mrāmri kabēnkumrēxmā dja ga arē. Me kute amim Jeju mar 'āno āmmābit dja ga arē nhym kam me akōpdji'ā amū aben nhjuk'ā memā arēnho tē.

³ Ē, me krākamngônhreja pumūn me'ā amijakre. Dja ga abē krākamngônhrē te atokryn mā Kritu Jejukôt ajkamē. ⁴ Ē, me krākamngônhre ba kutā kute amijangri t̄yx ne kute tu m̄yja mar kēt ne m̄m mrānhbit kute marja pumū. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemā m̄yja kajgo mar kēt ne tu ba, me ō bēnjadw̄yr kute memā kabēn mex jarēnh ne mekam k̄nh kadjy. Gadjw̄y dja ga ā amijo anh̄yr ar o aban anhō Bēnjadw̄yr Jeju Kritu kabēnkôt amrānhbit aje mar nhym kôt kute apumūnh ne akam k̄nh kadjy.

⁵ Ē, dja ga me kute aben rerdjw̄y pumūn me'ā amijakre. Gadjw̄y dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjakôtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrānh t̄yx'ō pydjin me bakukrādja t̄mkôt me kure. Nhym kam me kumābit k̄nh djā ngā. Be, gadjw̄y dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjakôtbit ar amijo aban kam k̄jkwamā 'yr bōx.

⁶ Ē, dja ga ajte me ō pur djw̄ynh kam āpēnh rax pumūn me'ā amijakre. Nām me ō pur djw̄ynh amim pur jadjuwn ar̄ym kam djw̄y kre nhym ar̄ym abatānh ne. Nhym me ō pur djw̄ynh kumrēx kam djw̄y krēn ar̄ym k̄nh ne. Dja ga 'ā amijakren adjāpēnh rax ne. Nhym kam Met̄ndjw̄ynh amā o pānh ne. ⁷ Ē, dja ga ikabēnja mar ar o aba. Nhym kam t̄umrām dja Bēnjadw̄yr djw̄ynh ar̄ym ano bō ga kam ar̄ym m̄yja kunī ma.

⁸ Ē, Jeju Kritu dja ga omū. Bēnjadw̄yr raxbē Dawi tām djw̄y 'ō. Ga tyk ne akubyn t̄in ne katorja pumū. Kukrādja ny'ā ne ba ar idjujarēnh ibaja, ⁹ Jeju kukrādja ny'ā ar idjujarēnh ibakôt ne me kum ikurēn ijo ajkē ba itokry ga me kute idjuwpreja pumū. Nām me ijo ijaxwen idjuwpre ba nō. Ē, djā nām me idjuwpren o mebē Met̄ndjw̄ynh kabēnbē aptā? Kati, dja me 'ā ujarēnh tēm rā'ā ne amū abendjō'ā pyka kunīkôt abenmā arē. ¹⁰ Kam ne ba te itokryn Met̄ndjw̄ynh 'āno djan tu ate ikrā. M̄y kadjy? Bir, Met̄ndjw̄ynh nhō me ja kadjy, Met̄ndjw̄ynh kute amijo me utārja kadjy. Me jadjw̄y Kritu Jeju kute me utār nhym me kôt ō k̄jkwa mextirekam ar ba rā'ā: rā'āmā. Ō k̄jkwa mextire, kam m̄yja punu kēt, pr̄ine mexo kute pykabē m̄yja ja jakrenh, ō k̄jkwa mextire jakam me ar ba rā'ā rā'āmā. Kam ne ba te itokryja. Me jadjw̄y kute amim Jeju mar nhym kute me utārmā.

¹¹ Mrāmri ne me abenmā,

—Dja gu me Jejukôt batyk jabej kôt ajte bat̄in.

¹² —Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhujukri akubyn bat̄in ne babēnjadw̄yr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhym adjw̄ynhdjw̄y me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrēbē baje amijo Jeju pytārkam me krāpt̄jakôt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rā'ā ne. Me ba dja gu me amibē kanga nhym bep ta gēdja me bamar rā'ā ne, me bakanga kēt ne. M̄ykam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydji ne me bakadji arē. Gēdja atemā ajte amibē kabēn 'ō jarēnh kēt ne. Kam dja amibē me bakanga kēt ne.

Ē, mrāmri ne me ā abenmā kabēnwā jarēnho ane.

Kute memā Met̄ndjw̄ynh kabēn jarēnhmā.

¹⁴ Wānh dja ga ajte akubyn memā tām jarē gē me ajte kuma. Ne ajte memā kum,

—Ē, kwār̄ik wānh me akabēn kukrādja m̄yr jabej abenmā adjākrē kēt ne akabēno aben japanh kēt, ane. Dja ga memā wā jarē, k̄j bē memā akabēn jarē. Met̄ndjw̄ynh kute akabēn mar ne akôt kabēnkam memā akabēn jarē gē

me kuma. Djā nām me ari abenā atom bakam mex got? Kati, nām me mỳjja man nhỹnh kabēn ja'ō mỳr jabej ajmān ar abeno bikēnh o ba.

15 Ę, gora Metīndjwỹnhmā adjāpēnhkam atỳx. Pīrne katāt Metīndjwỹnh kabēn'ā memā adjujarēnh ar aban memā arē. Metīndjwỹnh kabēn ne katāt. Kam dja ga katāt memā 'ā ajarē. Metīndjwỹnh akam kīnh ne kute amā,

—Amexkumrēx. Ba akam ikīnhkumrēx, anhỹr kadjy. Kadjy dja ga adjāpēnhkam atỳx ne kam amikam apijām kēt ne.

16 Kwārīk wānh me kabēn kajgo kwārīk wānh nō. Me kabēno kute aben japanh kwārīk wānh nō. Rūm kum akàx. Wā, me kabēn wāo dja me Metīndjwỹnhbē amiptār mex ne. Kubē o amiptāro mōn o mōn o mōn ī kubē o amiptār mex ne arỳm o amipunu mex ne. 17 Me kabēn punu wā kute wajre pyrāk. Ga wajre kute amū me ī kuro baja pumū. Nhym me ujarēnh punuja ā pīrne meo bikēnh o ane. Me ja 'ō nhidjibē ne Imene. 'Ōdjwỹ ne Pireto.

18 Nām ar amibē Metīndjwỹnh kabēn kanga, Metīndjwỹnh kute katāt memā kabēn jarēnh ja kangan kabēn punuo amū Jeju nēje meo akēxo tēn memā kum,

—Arỳm apēx. Arỳm Metīndjwỹnh kute akubyn meo tīn djā arỳm apēx, ane. Nām ā ar memā 'ēxo anen me kwỳo ajkē, me kute amim Jeju mar kwỳo ajkē.

19 Nhym bep ate ne Metīndjwỹnh kabēn. Metīndjwỹnh kabēn ne mrāmri kabēnkumrēx. Kute kēn pyrāk, kēn nhỹr tỳxja pyrāk. Nām me te kute kēn nhikō 'yrmā. Nām ā Metīndjwỹnh kabēndjwỹ ane nhym me te kute kabēn nhikō'yrmā. Nhym Metīndjwỹnh kabēn ne memā kum,

—Bēnjadjwỹr djwỹnh ne ta ō me ja pīrne arỳm me àtari ne pīrne arỳm mekam ama, ane. Ne ajte,

—Gora gē me kute “Ije Bēnjadjwỹr Jeju mar” anhỹrja me on mỳjja punu kanga, ane. Nām ā Metīndjwỹnh kabēn'ā pi'òk no'òk ane. Nhỹnh ne me'ō ne kute kabēn nhikō'yrmā.

20 Ę, me'ō bēnjadjwỹr nhũrkwākam ne ngōnh apỹnh kute abeno djāri kumex. Kwỳ ne adjēnh nhym bep kwỳ ne kajgo. Mexja ne kēn karỳro ipēx ne kwỳ kryt jakao ipēx. Nhym bep kajgoja ne ngòkraxmē ngyo ipēx. Tām ne mỳjja kajgo kadjy. Nhym bep mexja ne mỳjja mex kadjybit.

21 Nhym me pīrne ngōnh ku'ō nhym kam akan kam mexkumrēx, mỳjja mexkumrēx kadjybit ku'ē. Be, gu me badjwỹ ngōnh'ā amijakren pīrne amijaxwe, mỳjja punu kangan kam bamexkumrēx, mỳjja mex kadjybit bamex-tire. Nhym kam me banhō Bēnjadjwỹr dja arỳm amim me bapumjuw, kum me badjāpēnh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apỹnh badjāpēnh djāri badjāpēnh baku'ē.

22 Nām me abatānh nyre kum mỳjja punu prām kumrēx. Rūm kum akàx ne kubē amiptā. Gē arīk wānh me kute mỳjja punuo bawā arīk wānh memā nō. Nhym bep kati, ga dja ga katāt amrānh'ā anopdji. Katāt amrānh ne aje amim Jeju kamnhĩxbē ar aban amā me abēn mekam angyrk kēt ne adjumar mex ne ar aba, be, mỳjja ja dja ga 'āno djan 'ā anopdji ne. Kam gēdja ga ā amijo anhỹro tē. Me jamē ro'ā ā amijo anhỹro tē. Me ōkre kadjwỹnhbē axwe'ō nōr kēt ne kute Metīndjwỹnhmā amijo à'wỳrjamē ro'ā dja ga ā amijo anhỹr o tē. Nhym arīk wānh mỳjja punuwā wām nō.

23 Kwārīk wānh me kute abenā atomwā kwārīk wām nō. Tām ne kaj-gokumrēx. Tām gēdja wām nō. Djām kōt mete mỳjja mar got. Kōt ne me kum aben kurēn kam aben japrỳn abenmā àkrē.

²⁴ Bep kati, ga abê Bēnjadjwŷr djwŷnh nhô àpēnhkam kwārĭk wānh akabēno me apanh kêt. Bēnjadjwŷr nhô àpēnh ne me me kunĭkam ukapŕĭ ne pŕĭne memā Metĭndjwŷnh kabēn'ā ujarēnh mex ne, ngyrk kêt ne memā 'ā ajarē. Nām ā Bēnjadjwŷr nhô àpēnh ā meo ane.

²⁵ Abê Bēnjadjwŷr nhô àpēnhkam dja ga ā o anen kam akrānmā akurê djwŷnhmā akabēn ne tu kum akabēn mex jarē. Birām Metĭndjwŷnh dja amikadjy me ja ngrêk nhym me arŷm amikam ajkam aman wānh axwemā iren 'ŷr amijo akêx ne arŷm Metĭndjwŷnh kute katāt memā kabēn ja arŷm kum kato. ²⁶ Arŷm Metĭndjwŷnh kute katāt memā kabēn jarēnh ja man arŷm amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amŷn amiwŷr meo mōn ar meo ba nhym me kam ar kum àpēnh ba. Birām Metĭndjwŷnh dja amikadjy akabēno me ngrêk nhym me arŷm amim katon Xatanaj kangan kubê amiptān arŷm jām Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amā,

—Akrānmā memā akabēn jarē, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'ŷr me axwe raxmā kute arēnh.

Xim k 4.1; Djuda 18

¹ Ē, pŕĭne ikabēn ma. Adjŷm, dja ĭ me umar punu djā kato. Pyka kute o ino rer 'ŷrkam dja ĭ me umar punu djā kato. Mŷkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mā ne me kukrādja kute?

Je kum dja ĭ me apŷnh amijo ba. ² Dja me ôdjŷn kam amidjwŷnhbit man memā mŷjja nhôr kêtukumrêx. Dja me kum nêkrêxmê pi'ôk kapŕĭbit pŕāmkumrêx. Dja me amiraxbito amra. Dja me ôkre kadjwŷnhbê amim,

—Ba ne ba imexmê iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ŷno ba. Dja me nāmê bām kabēn mar kêtukumrêx. Dja Metĭndjwŷnh kute memā mŷjja nhôrja kunĭ kubê kĭnh no kati. Dja me Metĭndjwŷnhbê amiptār mex ne.

³ Dja me kum aben kĭnh kêtukumrêx. Dja me ukapŕĭ kêtukumrêx ne kum aben kurêkumrêx. Dja me aben kâ mex jarē. Dja me amipnēn ar ba kêt ne tu arĭk ar ba. Dja me àkrêkumrêx. Dja me kum mŷjja punubit kĭnh ne kam kum mŷjja mex kurêkumrêx.

⁴ Dja me kurê djwŷnhmā ôbikwa kanga. Dja me amakkre kêt. Dja me arĭk ta amijā bēnjadjwŷr rēnh ar o ba. Dja me amidjwŷnhbit o kĭnh ne kum Metĭndjwŷnh kĭnh kêtukumrêx. ⁵ Dja me 'êx ne mekôt Metĭndjwŷnhmā ngrero krĭ. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhym bep kati, amikadjwŷnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêtukumrêx. Ē, kwārĭk wānh me ja kôt amrānh kêt ne rŷm memā akre rax.

⁶⁻⁷ Ē, me arĭk baja ne me kwŷ me nire 'ŷr wangij ne atemā memā kabēn jarē. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mŷjja punubit pŕāmkumrêx ne arĭk mŷjja punu jabej mrā. Te kute mŷjja marmā ne Metĭndjwŷnh katāt kabēnja mar kêtukumrêx. Be, me nire punu jamā ne me atemā kabēn jarē nhym me pŕĭne me kabēn man kôt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĭndjwŷnh kupa'ā memā 'ā ujarēnhja ne me kute mŷjja punubit mar. Djām me kute amim Jeju mar got. Arkati, nām me kum Metĭndjwŷnh katāt kabēnja kurêkumrêx ne kam me kute Mōjdjê kurê djwŷnh pyrāk. Me kute me bakukāmārebê Mōjdjê kurê djwŷnh ja pyrāk. Ar idjibê ne Djanimê Djāmbri ar. Ar tām ne ar kabēno Mōjdjê japanho ba. Nhym me kute Metĭndjwŷnh kupa'ā memā 'ā ujarēnhjadjwŷ ā kabēno Metĭndjwŷnh kabēn katātja japanho ane, ne Metĭndjwŷnh kabēno mŷjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrānh 'ijabjê kêt nhym me memā apôx, me axwemē me bibānhmē me arīk bajamā apôx. Me kute Djanimē Djāmbri arkum katorja pyrāk. Dja ā me memā apôxo ane nhym me kunī me axwe kêt me omū.

Metīndjwŷnh kabēn jarēnh'ā ukanga kēt mā kute arēnh.

¹⁰ Nhym bep ga ne ga arŷm iman ikôt ar amijo aba. Ije memā Metīndjwŷnh kabēno amirīt ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metīndjwŷnho amiptār kadjy idjāpēno ije amirīt ga arŷm kôt prīne ipumūn arŷm prīne idjātari. Ije amikajmātā Jeju mar ne 'ā ingrā tŷx ne akrānmā ije meo iba ne imā me abē ne ije Jeju 'āno idjām ne ije kanga kêt ga arŷm kôt ipumū. ¹¹ Me kute ijo bikēnh ga ga arŷm itokrykôt ipumū. Krīraxbē Āxikimē krīrax 'ōbē Ikōnimē krīrax 'ōbē Rixamē kam me kute ijo bikēnhkôt ga arŷm ga ipumū. Nām me prīne ijo ajkē ba itokry: ne. Nhym bep Bēnjadjwŷr Jeju ne mŷjja kunībē ipytā.

¹² Bir be, mrāmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katāt mrānh prāmja mrāmri dja me kātām arŷm me jao ajkē.

¹³ Ē, me axwemē me 'ēxnhīmē gēdja me ĩ punu raxo mōr purokam ĩ punu rax mex ne. Dja me memā 'ēx ne me noo akno nhym me kam amipānh me jamā 'ēx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhym bep ga. Ga dja ga mā kôt amijo aba. Ar ije amā Metīndjwŷnh kabēn jarēnh ga arŷm ga prīne aje amim mar dja ga arek 'āno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amā arēnhja ga arŷm ar ipumū. ¹⁵ Aprīrekam ga arŷm Metīndjwŷnh kabēn maro tē. Maro tēn o atēm rā'ān arŷm ajabatānh ne arŷm prīne ama. Metīndjwŷnh kabēn mexkumrēx kute ano bōnh ga arŷm aje tu amikajmātā Kritu Jeju markumrēx nhym arŷm kute apytārja tām ne ga arŷm prīne o tēn arŷm prīne ama.

¹⁶ Be, Metīndjwŷnh ne me bakukāmāremā arē nhym me kabēn'ā pi'ōk no'ōk ne, kôt pi'ōk no'ōk ne. Pi'ōk no'ōkja kunī ne kubē me banhō Metīndjwŷnh kabēnja. Mŷj kadjy ne Metīndjwŷnh kabēnja? Bir, kute katāt memā Metīndjwŷnh kukrādja jarēnh kadjy, kute me axwe nēje me akre kadjy, kôt me kute amū aminhijuk'ā amidjar kadjy, kute katāt me krā pynjŷr nhym me kute katāt mrāno amū amikamēno mōr kadjy. Be, kadjy ne Metīndjwŷnh kabēnja. ¹⁷ Nā, Metīndjwŷnh ta kabēno dja prīne ō āpēno tŷx ne, prīne o mex gē me kum apŷnh mŷjja mex djāribit kīnh ne ar o ba. Be, dja ā Metīndjwŷnh Kabēno meo ane.

4

¹ Ē, Kritu Jeju dja akubyn me bawŷr bōx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bōx ne me kunī jaxwekam memā pānh jarē, me tīnmē me tykmē me axwekam memā pānh jarē. Kam ne ba Jeju Kritu kabēnkôt, Metīndjwŷnh kabēnkôt amā ikabēn jarē. Ne amā,

—Ē, gora memā Metīndjwŷnh kabēn jarē. ² Gora prīne memā Metīndjwŷnh kabēn kôt kāj bē memā arē gē me kuma. Gora 'āno dja. Dja me kute mar prām jabej ga memā arē. Nhym bep djām me kute mar prām kêt jabej ga kam ga mā akubyn mekmā arē.

Gora Metīndjwŷnh kabēno me ngrēk. Dja me'ō kute Metīndjwŷnh mar kêt jabej ga kum Metīndjwŷnh kabēn jarē gē Metīndjwŷnh kute katāt kabēn jadjwŷrkôt amim kuman 'ŷr amijo akēx.

Gora me axwe nēje me akre. Dja me axwe jabej ga memā akabēn 'ō jarē gē me axwe kêt.

Gora memā tỳx jadjà. Dja me'õ kute Jeju mar rerek jabej ga kum tỳx jadjà gē 'ã ngrà tỳx.

Dja ga ã me 'ãno adjãmo anen kanga kêt mex ne akrãnmã memã Metĩndjwỳnh kabēn'ã ajarē.

³ Dja ĩ me kute memã mỳjja kupa'ã arēnh djwỳnh bõx ne kam Metĩndjwỳnh kupa'ã ar memã arēnho ba. Nhy m mã me mỳjja punu mar prãm ne. Nhy m te Jeju nhõ me jao ba djwỳnh te katàt memã arē nhy m me mar prãm kêt kumrēx ne. Ne kam me kute kupa'ã memã arēnho bajabit ma ne amĩm me punubito atom nhy m me kumēx ne kam atemã memã kabēn punu jarē. Me kute me kabēn punu mar prãm kam ne me me kabēn punubit ma. ⁴ Nãm me Metĩndjwỳnh kute katàt kabēn jarēnhja mar prãm kêt kumrēx ne jãm kubē krã. Ne kam me tũmre'ã ujarēnh kajgobit mar prãm ne.

⁵ Nhy m bep ga. Ga dja ga mỳjja kunĩkam ano tỳx ne katàt o tē. Djãm me te ajo ajkē ga tu ate akrãn ar amijo aba rã'ãn mã kam amirĩt ne. Gora adjãpēnh 'ãno dja. Mỳj adjãpēnh gēdja ga 'ãno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêtjamã kukràdjã ny'ã adjujarēnh gēdja ga 'ãno dja. Dja ga mã kam apē, prĩne memã Metĩndjwỳnh kabēno amirĩt ne katàt memã mỳjja jarēnh mexkumrēx.

⁶ Ē, arỳm me kute ibĩn 'ỳr. Arỳm itēm 'ỳr. Arỳm ne itēm djã ijo rãm ne jao tē. Ityk'ã, me kute ijo Metĩndjwỳnh nhõ mry ne ibĩn ba ityk'ã ne ba arỳm itēm 'ỳr jarē. Arỳm ne ba amikam kô krãn mexo tēn kam amã itēm djã jarē. Arỳm ne ityk djã ijo rãm ne jao tē.

⁷ Nã bãm Jejumã idjãpēnho mrãmri ne me kute me prõt tỳxmã mỳjja janhõr nhy m me kumrēx 'ỳr mrãnh ne bõx ne kute amỳnhja pyrãk. Nã bãm ã amikam itỳxo anen Jejumã idjãpēnhkõt ajbit ma. Nã bãm ã Jejumã idjãpēnh anen kam arỳm o ino rer djã'ỳr arỳm ibõx tē. Nã bãm ã 'ityx anen amijo tēn aminhinomã amimēn arỳm itēm mã. Nã bãm ije Jeju kanga kêt ne katàt memã mỳjja jarēn arỳm itēm mã.

⁸ Nhy m kam Bēnjadjwỳr Jeju kute katàt memã o pãnh djwỳnhja tãm dja imã o pãnh. Dja katàt imã o pãnh mextire. Arỳm ne ikutēp kudji. Dja imã,

—Akmere, amrē tēn amim aby. Ba arỳm amã ajaxwe kêt jarē ga arỳm imã amēxkumrēx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memã o pãnh nhõ akatikam dja imã kungã. Djãm bajbit dja imã kungã? Kati, me kute kam amakja, me kum kĩnhja kunĩmã gēdja kungã, me kunĩmã o pãnh ne.

Kurē djwỳnh amiwỳr o bõx nhy m ate kuka kõnh dja.

⁹ Akmere, gora amrē amibēx ne on iwỳr bõx. ¹⁰ Nhy m Demaj. Demaj ne kum me kãtãm kukràdjã punujabit kĩnh, me kute Metĩndjwỳnh kurē djwỳnh kukràdjã punu jabit ne kum kĩnh ne ar o ban arỳm ikangan imã iren mã tē, pykabē Texarõnika'ỳr tē. Nhy m Krexēxi arỳm pykabē Garaxa'ỳr tē. Nhy m Xitu pykabē Damaxa'ỳr tē. ¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprõn amrē iwỳr o tē. Nãm ikõt àpēnh mexkumrēx. Tãm gēdja ga amrē o tē. ¹² Xikiku ne ba pykabē Epexu'ỳr ano.

¹³ Ē, iwỳr atēm kam dja ga amrē imã inhinõkã riytiwão tē. Wãnh ne ba gu bakamybē Kapukam kum inhire, krĩraxbē Krõwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrē imã o tē. Pi'òk no'òk ngriwãmē no'òk raxwãmē amrē imã o tē. Pi'òk no'òktiã ne ba imã kĩnhĩ. Gora aman amrē imã abyn o tē.

¹⁴ Ē, Arexãri kute ngõnh nhipēx djwỳnhja ne prĩne ijo ajkē. Metĩndjwỳnh ta dja kum axweo kum. ¹⁵ Gadjwỳr dja ga aminēje tãwã pumũ. Nãm kabēno ar ijapa ne. Nãm kabēno ar ijapa: ba te kum ikabēn mex jarē ne te akre nhy m mã kabēno ar ijapan kam prĩne kabēno ijo ajkē. Kam ne ba amã,

—Gora aminêje tãwã pumũ, ane. Kam ne ba amã ane.

¹⁶ Me kute amiwÿr ijo bõx kutewakam nhÿnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Me kute amiwÿr ijo bõx ne we ijaxwe jabej ikukjêro ÿr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptâr kadjy nãrãm me kute bit ibĩnmã amiwÿr ijo bõx ne we ijaxwe jabej ikukjêro nhÿ. Nhyh nhÿnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Kati, nãm ar kunĩ ikangan mã prõt ne, mã ipymaje prõt ne. Gora gê inhõbikwa ipymaje prõtãwã gora gê Metĩndjwÿnh arkum o pãnh kêt ne arkam ujakrãnh no kati, arkam ukapri.

¹⁷ Nã, me ne me ipymaje prõt ne. Nhyh bep kati, Bẽnjadjwÿr ne ikõt djan imã tÿx jadjã ba tu kanãrrãm kãj bê memã Metĩndjwÿnh jarê, prĩne kunĩ'ã ajarê nhyh me bajtem kunĩ arÿm kuma. Djãm me kute ikukjêrkam uma ngri got. Nãm me kubê rop prãbê uma:kumrêx. Nhyh bep Metĩndjwÿnhbit ne mebê ipytã.

¹⁸ Nhÿnh ne mÿjja punu 'õ ne kute ijo bikênhmã? Kati, Metĩndjwÿnh ta gêdja inêje jãm mÿjja punu dji. Metĩndjwÿnh ta ne kute ipytâr ta gêdja ipytãn ijo tẽn õ pykakam ijo bõx, mõr djãmã ijo bõx ba kam kõt imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunĩ Metĩndjwÿnhmã kãjmã rax jarê. Me kunĩ dja me kãjmã kum rax jarêho tẽ. O tẽm rã'ã rã'ã rã'ã ne. Gora gê me mrãmri o anhÿro tẽ.

¹⁹ Dja ga PRIXIRAMË AKWIRE arkum ijarê, ne ajte Nexipõrmẽ prõmẽ kramê arkum ijarê, ar kupãnhã arkum ijarê. ²⁰ Ë, Eraxu ne krĩraxbê Kõritukam arek dja. Nhyh Krõpimu kanê, pykabê Miretukam kanê ba kam kum inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tÿm djwÿnhràmm iwÿr bõx.

²¹ Juburmẽ Prudêximẽ Rinumẽ Kraõdjamê me kute Jejukõt abeno kamy kunĩ ne me wãm amã amijarê. ²² Gê Bẽnjadjwÿr Jeju prĩne ajo ba nhyh Metĩndjwÿnhdjwÿ ukapri'kõt prĩne me akunĩo djuw mex. Tã ne ja.

Paur kute Xitumã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne Xitu kãxã djan kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne Xituo kra ne kum pi'ôk no'ôk ne. Arÿm ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ôk no'ôk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk ne?

Bir, Xitu kute prÿne memã Metÿndjwÿnh kabêno amirÿt ne kute memã kabên jarênhmã. Kute me kabên punu kabêno me itymã, ne kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kum àpênh kadjy me umjÿrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam ajte amiwÿr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

1-4 Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Xitu, abê ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhÿxkumrêx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metÿndjwÿnh nhô àpênh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nà, Metÿndjwÿnh kubê me bapytàr djwÿnh ne ijano, ije memã Jeju jarênh kadjy ijano ne imã,

—On kàj bê ijã adjujarênh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarênh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhÿxkumrêxmã. Arÿm ne Metÿndjwÿnh amijo me kwÿ pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrêxmã, ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Metÿndjwÿnh kabên katàtja, 'èxnhÿ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arÿm kôt katàt mrãnhmã. Nà, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarênh nhym me kute amim kamnhÿxkumrêxmã. Mÿj ne me kute tu amim kamnhÿxkumrêxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batÿn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrêxmã. Metÿndjwÿnh 'èxnhÿ kêtumrêxja tãm ne me bamã arê. Amrêbê ne kute pyka nhipêx kêtiri arÿm kabên pydji jarênh me bajã amim karô. Me batyk nhijukri batÿn rã'ãmã ne me bajã amim karô. Ne kam ajbir ne arÿm me bamã me batÿnjao amirÿt ne. Ar idjujarênhkôt o amirÿt ne. Arÿm kute aminhô akati jarênh djàkam me bamã o amirÿt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarê nhym arÿm amirÿt ne.

Be, akmere, gê Metÿndjwÿnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytàr djwÿnhmê Bãmbê Metÿndjwÿnh ar ukaprÿkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarê ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh pymjÿrmã.

Xim k 3.1

⁵Mÿj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mÿjja inomã mênhmã, ije kum o krax ne ije inomã mênh kêtja aje ikudjwa inomã mênhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhô me jao ba djwÿnh kum àpênh kadjy me umjÿrmã ne ba kadjy amã inhire. Krÿ kunÿkôt aje me'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rênhmã, ije amã 'ã karôkôt.

⁶Bir, mÿj me'ô Ar kubê dja Jeju nhô me jao ba djwÿnh? Bir, me axwe kêtme, me prô pÿnhmê, me ja gêdja me Jeju nhô me jao ba. Nhym me kradjwÿ tu kute amim Jeju markumrêx ne me bãm kabênkôt mrãnhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kabên mexkumrêx nhym kam kraja arÿk ar ba, amakkre kêt, kute bãm kabên mar kêt nhym me kam kum kÿnh kêt ne ar'ã kabên ba. Kwãrÿk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhô me jao ba djwÿnh rênh kêt. Djãm me kraja kabên mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwÿnh rênhmã.

⁷ Nà, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhô me jao ba djwýnh. Mýkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwýnh rê? Bir, me kabên mexbit dja me Metíndjwýnhmã apê. Djãm me kabên punu Metíndjwýnhmã àpênh got. Kwãrîk wãnh me amakkre kêt, me ngyrknhĩ, me kum kadjwati kangôbit* djãnh, me àkrê, me kute pi'òk kaprĩbit prãme me noo biknoro baja, kwãrîk wãnh me ja'ã Jeju nhô me jao ba djwýnh rênh kêt.

⁸ Nhyr bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mýjja mexbit kính, me kute amipnênh ne ar ba, me katát mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrêx, me axwe nêje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhô me jao ba djwýnh rê. ⁹ Dja Jeju nhô me jao ba djwýnh kum Metíndjwýnh kabên kính ne kôt ar amijo ba. Metíndjwýnh kabên 'êxnhi kêtja, ar ije prĩne memã arênhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prĩne memã Metíndjwýnh kabên jarênh mextire ne o kute memã týx jangjênh ne o kute me kínhmã. Nà, dja Jeju nhô me jao ba djwýnh prĩne mekmã Metíndjwýnh kabên jarênh kam me kabên punu nêje me akre. Me kum Metíndjwýnh kabên mar prãm kêt ne kute kabêno me bajapanhja dja Jeju nhô me jao ba djwýnh me kabên punu nêje me akre gé me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabên kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhyr me kam me amy nhinhu kãdjwý rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhô me jao ba djwýnh kabêno me unê gé me anihkrê. Nãm me apýnh kikrekam me kunĩ noo aknon meo ajkê. Mýjo ne me meo ajkê? Me kute Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênhkam ne me meo ajkê. Mýj kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me ò pi'òk kaprĩreo prôt kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba. Kam dja Jeju nhô me jao ba djwýnh akubyn kabêno me ity nhyr me arým anihkrê.

¹² Bep Kretakam me'ò kute memã kabên jarênh djwýnh'ò ne ta ò me wýnh'ã kabên ne,

—Kretakam me kra ne mrãmri 'êxnhi kumrêx, axwekumrêx, kum ukan-gakumrêx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabên ane.

¹³ Nà, mrãmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabên jarê, tu memã abên týx, me kute mrãmri amim Jeju mar ne 'ã ngrã týx kadjy. ¹⁴ Dja ga memã abên týx nhyr me arým wãnh kabên kakrit marmã ire, mekbê idjaer kukãmãre'ã ujarênh kajgojamã ire. Me kabên punuja ne me kum Metíndjwýnh kabênkumrêxja kurênh kam ta amimarkôt kabêno mekbê mýjja puma ar o ba nhyr me kabên man kôt amijo ba. Dja ga memã abên týx gé me on kôt amijo baja krãta.

¹⁵ Me axwe kêtã ne mýjja kunĩ mexkumrêx. Nhyr bep me axweo kute amiptãrja, me kute Jeju mar kêtja, me tãm ne mekbê mýjja kunĩ punu. Be, djãm me ja mex got. Nãm me òkre kadjwýnhbê mýjja punubit man mýjja punu'ãbit amim karò. ¹⁶ Nãm we me ajkwakambit,

—Ije Metíndjwýnh mar, anhýr ar o ban kam arík ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mýjja mex marmãn mýjja punubit ma. Djãm ã me kute amim Metíndjwýnh mar kute anhýr.

* ^{1:7} Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

2

Xitu kute mebêngêttēmē me kunĩmā Metĩndjwýnh kabēn jarēnhmā.

¹ Nhyṁ bep ga, akmere, dja ga me kupānhtā me kute amim Jeju marwāmā Metĩndjwýnh kukràdjà'ā prĩne adjujarēnh ar aba.

² Dja ga mebêngêttēmā,

—Gora ar abixaêr punu kêt ne ar aba. Ne akabôt katin ar aba, ne amipnên ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrêx ne amibê kanga kêt ne mā kôt ajkamê. Ne kam mā amā aben jabê, ane. Dja ga ā mebêngêttēmā ane.

³ Ne kam ajte mebêngêxtemā kum,

—Gora ar amrānh mexkumrêx ne ar aba. Metĩndjwýnh mex'ā amijakren kôt ar amijo aba, ane. Kwārĩk wānh aben japry kêt ne amā kadjwati kangô* djānh kêt, ane. Dja gar mekmā mýjja mexbit jarēnh ar o aba, ane. ⁴⁻⁵ Nā, akmere, dja ga mebêngêxtemā kum,

—Ē, tynhwa ar, dja gar amū idjô'ā me kra pýnh jakre gē me ar ajā amijakren me akudjwa kum mjên jabēn kum kra jabēn amipnên ar ban mjên prām kêt ne ar ban ôbikwao djuw mex ne ukaprĩkumrêx ne mjên kabēn ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kātām te kute me amrānh punu 'ō pumũnh ne kute ar akôt Metĩndjwýnh kabēn japrymā te me ajabej ajkam aman kam tu ate krā, ane.

Dja ā mebêngêxte me kra pýnh jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremādjwý akabēn jarē gē me amipnên ar ba. ⁷ Ga dja ga katāt mrā gē me krare apumũn kam akôt ar amijo ba. Dja ga katāt memā Metĩndjwýnh kabēn jarēnh mextire ne abixaêr kêt. ⁸ Dja ga memā arēn mā memā akabēn mextire jarē gē me te kabēno kute ajapanhmā, me kum akurē ar o baja te akabēn punu jabej umar ar ban arým pijām ne ate krān ar ba.

⁹ Dja ga me memā àpēnh kajgo ar ba jamādjwý akabēn jarē. Me kute meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhyṁ me memā àpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarē. Dja ga memā kum,

—Gora me anhō bēnjadjwýr kabēn ma. Dja gar prĩne me kabēn man me kabēnkôt ar amijo aba ne memā adjàpēnh mex ar aba gē me ar akam kĩnh, ane. Kwārĩk wānh me anhō bēnjadjwýr pānh akabēn kêt ne akabēno apanh kêt, ane.

¹⁰ Kwārĩk wānh mekbê adjākĩnh kêt, ane. Dja gar katāt memā apē gē me kātām ar adjàpēnh mexkumrêxkôt ar apumũn kam arým kum Metĩndjwýnh kĩnh, Metĩndjwýnh kubê me bapytār djwýnhja kum kĩnh, ne kum Metĩndjwýnh kabēndjwý kĩnh ne. Dja ga ā me memā àpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarēnho ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katāt mrā? Bir, Metĩndjwýnh ne arým me kunĩ kadjy ukaprĩo kato. Kute me bakunĩ pytār kadjy ne ukaprĩo kato. ¹² Nā gu me prĩne ukaprĩja man kam arým pānh arĩk ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kêt kute mýjja punuo amikĩnhja tu arým kangakumrêx nhyṁ wānh nō. Gu me kam on pyka jakam amipnên ar baban katāt mrā ne Metĩndjwýnh kabēnkôt akrānmā ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metĩndjwýnh djukaprĩ man kam ā kôt amijo ane.

¹³ Ne akrānmā ar amijo bababê amiwýr Jeju kamnhĩx, akubyn rwýk djā amiwýrkam amako tē. Me banhō Metĩndjwýnh, me bapytār djwýnhbē Jeju

* **2:3** Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunija, kadjwati kangômē uba kangômē, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

Kritu tām dja me bajaêrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me bawÿr kato. Djâm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti. Nhÿnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumãnhkutã? Dja me bawÿr kato gu me arÿm bakĩnhkumrêx. Me bakĩnh djã ne ja. Tãm ne gu me amiwÿrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunibê me bapytãr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me wÿnhkumrêx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo õ me wÿnh gu me kam bamã mÿjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupãnhhtë me kute amim Jeju marwãmã arê, memã kôt arê. Me kaprĩjamã kĩnh jangjê gê me kaprĩ kêt. Gora atÿx ne me axwe nêje me akren memã abên tÿx gê me arek ar ba. Kwãrĩk wãnh gê me ajã kabên kêt.

3

Kute Metĩndjwÿnh djukaprĩ marn kute katãt amijo bamã.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabên jarê gê me on akabên ma. Dja ga memã kum,

—Gora me me bēnjadjwÿrmē meo ba djwÿnh kabên man me kabēnkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjãpēnhkumrêx jarê ga me kam kubê amikati kêtumrêx ne tu 'ÿr tē. Nhyim bep djãm me me amã mÿjja punu'ã apnê ga me ate akrã. ² Kwãrĩk wãnh ga me abenã akabên kêt, ane. Gora me akabôt katin amã aben kaprĩn akrãnmã abenmã akabên jarê, ane. Dja ga ã ajte memã akabên jarēho ane gê meo biknor kêt.

³ Amrêbê ne gu me badjwÿ bano kêtumrêx ne bajamakkre kêtumrêx nhyim me arĩk me banoo biknoro ba. Nã, amrêbê ne gu me arĩk ar babari bamã mÿjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamãnmã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabên ne aben nhõ mÿjja'ã bangryk ar baba. Nhyim me kum me bakurê: gu me badjwÿ amipãnh bamã me kurê.

⁴⁻⁵ Nhyim bep ajbir ne Metĩndjwÿnhbê me bapytãr djwÿnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêkumrêx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhyim Metĩndjwÿnh tu ukaprĩkôt me bapytã. Kum me bajabên kam me bapytã. Djãm me bamrãnh mexkôt ne gu me amiptã? Arkati, ta ne ukaprĩkôt me bapytã. Nãm me ngõo amingrã ku'õn kam arÿm akubyn mexkumrêx. Nhyim Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrãk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên mexbit ma. Nhyim kam Metĩndjwÿnh Karõ mã me bajo mexo tēm rã'ã ne. ⁶ Ukaprĩkôt ne me bawÿr Karõ jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytãr djwÿnh djô'ã ne me bawÿr ano. Djãm õdjÿ got me babê Karõ nê? Katĩ, mrãmri ne õdjãnhkumrêx ne me bamã ta Karõ jano ne prĩne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djãm Metĩndjwÿnh djukaprĩ ngri got. Nãm ukaprĩkôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhijukri batĩn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nãm amũ me batĩn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arê gu me amiwÿr kamnhĩxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸ Mrāmri ne ikabēnja. Ikabēnkumrēx. Dja ga memā prīne idjô'ã ikabēnja kôt arē gē me kute amim Metūndjwýnh marja kum mýjja mexbit kính ne ar o ba. Kam ne mexkumrēx, me kunímā mexkumrēx.

⁹ Kwārīk wānh me abenkam kangatija wānh nō. Tām ne kajgo mexi. Kwārīk wām nō. Kwārīk wānh me bakukāmā nhidjikôt me àkrēja wānh nō. Nhyim me kute kabēno aben japanh ne me kute abenmā àkréjadjwý kunī dja wānh nō. Mójdjé kukràdjà tūm'ã ne me ã abenmā ane. Tām ne kajgo mexi. Punure. Tām dja wānh nō.

¹⁰ Dja me'ō kabēno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krā ga ajte kum akabēn jarē. Godja mā ate krā jabej ga kam arým tu kangakumrēx. Arým ne ga te kabēn punu nêje te o ane nhyim mā kum kabēn punu kính. ¹¹ Arým ne ga kôt kum akato. Mrāmri ne me'ō ja punukumrēx. Atemā kabēn. Kum axwe kínhkam ne ga arým kum akato. Nām kabēno amijo amirīt. Mrāmri dja ga tu kangakumrēx. Tām ne ja.

Kabēn o ino rer.

¹²⁻¹³ Be, dja ba awýr Artemanh nār kon Xikiku jano gē awýr tēn bôx ga kam tebé mā amrē iwýr tē. Krīraxbê Nikoporikam dja gu abenwýr bôx. Kam dja ba na týmkam arek akam amako dja. Nīnh iwýr atēm kētri dja ga Djenajmē Apôr aro tēn amū ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabēn jarēnh djwýnh, ar ja. Dja ga prīne aro djuw mex ne aro tēn amū ar kujate gē ar tēm mex ne ýkam tēm kêt. Ga kam amrē iwýr tē.

¹⁴ Be, gora gē gu banhōbikwa kute Jeju marwã, mýjja mexbit ma ne kum ajbit kính. Mýkam? Bir, gu banhōbikwa kute me 'uwtiō djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrànmā ar meo djuw mexo bamā.

¹⁵ Ar ja, arkam idjām ja kunī ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wām amā amijarē. Badjwý ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakínhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarē.

Gē Metūndjwýnh ukapríkôt ar akuñio djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Piremõmã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne kamybê Piremõmã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. Nhyim Piremõ nhõ kubê kra 'ò, me pardja 'ò kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tẽ. Birãm kubê pi'òk kaprìreo akĩn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'òkam bõx. Pyka 'òkam Paur memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar bakam bõx nhyim kam Paur Jeju'ã ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djâkam âm rã'âkam ne 'ã ujarênh ku'ê. Nhyim kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhĩxkumrêx ne. Nhyim kam Paur arým o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremõmã ano. 'Ã pi'òk no'òk ne Piremõmã ano nhyim Xikiku ò pi'òk no'òko tẽ. Nhyim kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, ga kam angyrk kêt. Tu mã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne mã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmã pi'òk no'òko ane. Tãm ne ja.

¹⁻² Piremõ, mã ne ba pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur ne ba mã pi'òk no'òk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar mã pi'òk no'òk ne. Piremõ, ga ne ga ar ikôt Metĩndjwýnhmã adjãpênh ar aba bar imã akĩnhkumrêx ne mã pi'òk no'òk ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apijmê Akipu gwaj bakôt àpênhjamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhũrkwãkam aben pydjijamê, ar mã ne bar pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar mã pi'òk no'òk ne.

³ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne mã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

⁴ Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrêx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nã bãm kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrêx, ane. Nã bãm ã kum akam ikĩnh jarênh anen kôt kum mextire jarê. ⁵ Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, mã me abêkam, mã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx, tãm ne me iwýr arênh bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. ⁶ Be, nã bãm Metĩndjwýnhmã ajarê ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum òdjãnhmê kum me abê jarê gê memã òdjãnh ne kum me abê, ane. Nã bãm ã Metĩndjwýnhmã ajarênh ane.

Nã, akmere, dja me akabênh mex man anhõdjãnh pumũn arým akôt Kritu ma, Kritu nhõdjãnhmê ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkôt apýnh mýjja mex djãrio me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gê me gop apumũn kam arým akôt Kritchãmã kato.

⁷ Nã, nãm me imã ajarê ba kam ikĩnhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Mã me abêkam, mã me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrêx ne kam itý:xkumrêx. Ga, akmere, nã gãm Metĩndjwýnh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ônemu nêje kum kabêh.

8-10 Amā me abêkam ne ba mỳjja'ā ama. Ba ikrabê Ônemu'ā ama. Me kute ibê ijê rā'ākam ne Ônemu iwỳr bôx ba kam o ikra. Nā bām kum Jeju jarê nhyam tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhô àpênhkam ren amā ibên tỳx ne. Ne ren amā,

—Kwārīk wānh arek ikuri dja, ane. Nhyam ren arỳm tu mrāmri dja.

Nhyam bep kati, imā ajabêkam ne ba tu 'ā ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amā ikapri jabej, nhyam me kute Kritu Jeju'ā idjujarênh ibakam ibê ijê ga amā ikapri jabej ne ba tu 'ā ama.

¹¹ Nām amrêbê akam punu ne kam ajbir amā mexkumrêx, ne badjwỳ imā mexkumrêx ne.

¹² Ba arỳm ije akubyn awỳr anormā. Imā abêkumrêx tām ne ba ije amā anormā. Godja ba akubyn amā anon kam o ama: ne. ¹³ Nā bām te ije o aminhō prāme nhyam arek ikuri ām ne kute akāxā ijo djuw mexmā. Ije Jeju kukradjā ny'ā idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djakam dja nhyam Ônemu kute akāxā imā àpênhmā ba te ije o aminhō prāme.

¹⁴ Nhyam bep kati, nā bām inhōkre kadjwỳnhbê amim,

—Kati, ba dja ba ā anhỳr kêt ne. Ga dja ga amā ikapri jabej arỳm imā nê gê arek ikuri dja. Aje amimarkôt dja ga amā ikapri jabej arỳm imā nê gê kam ikuri dja, ane.

¹⁵ Amrêbê ne mā abê tēm ngrire ne kam arỳm akubyn awỳr tēmmā. Kon ne, birām arỳm akubyn tu awỳr bôxkumrêx ne arek wānh akuri ām rā'ā: rā'āmā arỳm wām tēmmā. ¹⁶ Djām aje o me bajtem'ō pyrāk nhyam amā àpênh kajgo ar bamā ne akubyn awỳr tēmmā? Kati, arỳm ar aje Kritukôt abeno akamymā. Arỳm kubê akamy. Akamy, gu arỳm bamā kīnhkumrêxja tām ne awỳr tēmmā. Mrāmri imā kīnh raxi. Nhyam bep ga dja ga amā kīnh raxo ijakre. Amā àpênhkam ne gar arỳm ajbir Bēnjadjwỳr Jejukôt abeno akamykam dja ga amā kīnh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awỳr bôx ga amiwỳr o wadjān kum akabên mex jarê. Gu baro'ā badjapênh ne abeno banhōbikwakam baje aben pyrāk jabej dja ikāxā awỳr bôx ga o ipyrāk ne kutā aprôt ne pa 'amỳn amiwỳr o wadjān kam kum akabên mex jarê.

¹⁸ Djori ajo ajkê? Nār kon, djori abê mỳjja'o akī? Kute ajo bikênh jabej amrê imā 'ā pi'ôk no'ôk ba kam amā o pānh. ¹⁹ Ê, gop ije inhiakrao pi'ôk no'ôkja pumũ, ba ibê Paur dja ba amā o pānh. Kwārīk wānh, ga dja ga àkīnhī pānh kum arênh kêt.

Gora ijā mǎn amijakren ikudjwa pānh jarênh kêt, àkīnhī pānh kum arênh kêt, tu ate akrā. Ga ije amā Jeju jarênh ne ije amā pānh jarênh kêtja pumũ. Nā ba ren amā Jeju jarênh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abiknorkumrêx ne. Bep kati, nā bām amā arê ga ama ba kam ije amā pānh jarênh kêt. Gora aje ipyrāk ne tu àkīnhī pānhja mar kêtumrêx. Ônemu kute ajo bikênh tũmja tu o pānh mar kêt.

²⁰ Nā, akmere, gora ā anen kum akabên mex jarê gu banhō Bēnjadjwỳr kabênkôt tu kum akabên mex jarê. Kum akabên mex jarênh o ikīnh, akmere. Gu baje Kritukôt abeno bakamykam gop ijo kīnh, akmere. ²¹ Be, nā bām inhōkre kadjwỳnhbê amim,

—Dja tu ikabên man kôt amijo ba. Dja ikabên man kam o djuw mexo ikabên jakre, ane. Nā bām ā amim anen kam amā pi'ôk no'ôk ne.

²² Ê, aje mỳjja 'ôdjwỳ. Ba wām awỳr itēm ne ibôx jabej on ikutêp imā kikre kre kapō ne kikre kadjwỳnhbê inhiakwā djawā kapī. Godja Metīndjwỳnh wām

awÿr ijano ba kam awÿr tĕn bôx. Kadjy dja ga Metĭndjwÿnhmã ijo a'uw nhym kam arÿm awÿr ijano. Me kute ikadjâr ba kam wãm awÿr itĕmmã. Kam ne ba amijã Metĭndjwÿnh kamnhĭxbĕ nŏ.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarĕnh rã'ã. Adjwÿnhdjwÿ ne me kubĕ ijĕ. Nãm Kritu Jeju'ã ujarĕnh ar ba nhym kam me kubĕ ijĕ nhym iro'ã mebĕ ijĕ djâkam dja. ²⁴ Makumĕ Arxakumĕ Temanhmĕ Rukamĕ ar adjwÿnhdjwÿ kute ajo amak ne kute ajarĕnh rã'ã. Ar ja ne ar ikôt âpĕnh ar ba.

²⁵ Gĕ Bĕnjadjwÿr Jeju Kritu ukaprikôt prĭne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'òk no'òk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'òk no'òk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngrakumrêxmã. Mekbê idjaer kwý ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arým kute ari mýjjakõt akêxmã. Nãm ar abenmã,

—Gwaj akubyn Môjdjê kukràdjã tùmjakõt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metîndjwýnhmã mry bôn kamrô kapî. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingrànñ mãnñkutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwý me bajaxwe pãnh ajte Metîndjwýnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'òk no'òk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingrànñ djwýnh. Kwãrîk wãnh atemã ibej mýjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mãnñkutã. Kwãrîk wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarê. Jejubê ne Metîndjwýnh kra. Jeju ne mýjja kunî kurãm mexkumrêx. Ne kadjy mrãnñ djwýnh kurãm raxi. Ne Môjdjê kurãm raxi. Ne me kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhja kurãm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrànñ kadjy mexkumrêx. Nhyñ Jeju kukràdjã nyja ne Môjdjê kukràdjã tùm jakãjbê bõx ne kurãm mexkumrêx. Kam gêdja me mrãmri Jeju'ã ngrakumrêx ne mã 'amýñ kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kãjkwakam õ pykakam bõx.

Metîndjwýnh kra kute raxo kadjy mrãnñ djwýnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metîndjwýnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênñ djwýnhkõt ne memã kabên, ne apýnh mýjja djãri kôt memã amijo amirîto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã î amũ kamingrãnymã kabên ba. ² Nhyñ bep ajbir ne Krakõtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakõt me bamã kabên ne me bamã amijo amirît ne.

Bir be, arým kute Kramã mýjja kunî kangaja pumũ. Nhyñ kam Kra arým pykamẽ kãjkwamẽ mýjja kunî 'y. Metîndjwýnh djõ'ã ne mýjja kunî 'y. ³ Nãm Metîndjwýnh jadjênho adjênñ ne. Kubê Metîndjwýnh tãm. Ar kute aben pyrãk. Nãm 'itýxkumrêx ne kam ta amikabênkõt mýjja pumũnh 'ãno dja. Kute mýjja kunî nhipêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mýjja kunî pytãn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo põx ne me bajo mex ne kam arým mã tẽ, mã kãjkwamã tẽn kam nhỹ, Metîndjwýnh djubòk'ãnh nhỹ. Metîndjwýnh kubê kumkati djubòk'ãnh nhỹ. Djãm me kãtãm ne me me bẽnjadjwýr rũnh djubòk'ãnh krî? Kati, ãm me bẽnjadjwýr rũnhbit. Me bẽnjadjwýr rũnh ne me me ubòk'ãnh krî.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadjy mrãnñ djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadjy mrãnñ djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bẽnjadjwýr mẽ nhyñ uma: ne. ⁵ Nhýññ ne Metîndjwýnh kadjy mrãnñ djwýnh 'õmã kum, "Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmumrêx", ane got.

Kati, kramābit ne ã kabēn ane. Nār kon, nh̄yñh ne Metĩndjw̄yñh kadjy mrāñh djw̄yñh 'õ'ã memã kum,

“Dja ba o ikra nhym ijo Bãm”, ane got.

Kati, Kra'abit ne ã kabēn ane. ⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum,

“Gora gē ikadjy mrāñh djw̄yñh kunĩ ikramã rax jarē”, ane.

Be, kubê Metĩndjw̄yñh krakam ar̄ym kum m̄ȳjja kunĩ re nhym rax ne.

⁷ Nhym bep kadjy mrāñh djw̄yñh'ãbit ne,

“Nã bãm amikadjy mrāñh djw̄yñh nh̄ipêx nhym kute kôkmê kuwy pyrãk.

Akrãnmã imã mrāñh ne ikadjy ãpēnhmã”, ane.

⁸⁻⁹ Nhym bep Kramābit ne kum,

“Be, Metĩndjw̄yñh, mrāmri dja ga meo aba rã'ã rã'ã ne.

Nã gãm katãt meo aban amã m̄ȳjja mexbit kĩnh ne katãt amijo aba ne amã m̄ȳjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhõ Metĩndjw̄yñh ne amijo apytãn arax kadjy adja. Ga kam akĩnhkumrêx ne. Nã gãm araxmê akĩnhõ anhõbikwa kunĩ jakrenh mex ne”, ane.

Nãm ã Kramã ane ne kam ajte kum,

¹⁰ “Ga, Bēnjadjw̄yr, ga ne ga krax kurũm pyka nh̄ipêx ne anhikrao kãjkwa nh̄ipêx.

¹¹⁻¹² Dja ã apêx. Nhym bep kati, gajbit dja ga arã'ã: rã'ã rã'ã.

Nhym bep kati, dja ã kute kubêkã pyrãk ne tũm ne.

Mrāmri ne me kute kubêkã, m̄ȳjja tũm, inõkã tũm nhym me kute krãn o mrāñh ne 'ê'ã rēnhja pyrãk. Dja ga ã ã kãjkwamê pyka tũm krãn o atēm ne mēnhõ ane. Ne kam ar̄ym pãnh ny nhõ.

Nhym bep ga dja ga tũmrãm arã'ã rã'ã ne. Ga adjw̄yñh tãmo dja ga amũ arã'ã: rã'ã ne. Dja ga atemã kêtukumrêx”, ane.

Bir be, nãm ã Kramã ane.

¹³ Nh̄yñh got kadjy mrāñh djw̄yñh 'õmã kum,

“Amrê idjubõk'ãnh nh̄y, abēnjadjw̄yr raxkam idjubõk'ãnh nh̄y.

Ikutêp nh̄y ba 'yr amrê aw̄yr akurê djw̄yñho mõ ga kw̄y o apardjan kw̄y nh̄imex”, ane.

Djãm kute kadjy mrāñh djw̄yñhmã ã anh̄yr got? Arkati, Kramābit ne ã kabēn ane. ¹⁴ Nhym bep kadjy mrāñh djw̄yñh ne Metĩndjw̄yñh nhõ ãpēnh kajgo. Djãm mebēngõkre got* amirĩt ne? Kati, me kute noo omũnh kêt nhym Metĩndjw̄yñh me bakadjy ano. Me ba ba, Metĩndjw̄yñh kute me bapytãr ne kute ar me bajo bamã, me baw̄yr ne anoro dja, kute me bapumũnh ne kute me bajãno ãmmã ne me baw̄yr ano.

2

Me kute Metĩndjw̄yñh kabēn mar 'ãno ãmmã.

¹ Bir be, kam, Metĩndjw̄yñh kute me bamã krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakkrekam nhõrkumrêx. Me kute gwaj bamã katãt arēnh gwaj baje marja tãm dja gwaj tu amijamakkrekam nhõrkumrêx ne 'am̄yñh t̄yx, gwaj baje o babiknor karõ. Dja gwaj ate ar bakrãn baban kam ã o babiknor mex ne, o babiknor mexõ tē.

² Amrêbê ne kadjy mrāñh djw̄yñh memã Mõjdjê kukràdjã jarē, me kute kõt amijo bamã. Nhym me'õ kõt kute amijo ba kêt nār kon kubê binhirēnh katã

* **1:14** Ap̄yñh me õ pyka djãri kunĩkõt ne me kunĩ bēngõkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babēngõkremê ne me kunĩ: bēngõkre.

nhym kam arým kum o pãnh ne. Katàt kum o pãnh ne. ³ Bir be, dja gwaj badjwý ate bakrãn ar baba djãm kute gwaj bamã o pãnh kêt mã? E kum kati, gêdja gwaj bamãdjwý o pãnh ne. Amrêbê ne Metĩndjwýnh memã kukràdjãbit jarê. Nhym me ate krãn ar ba nhym arým memã o pãnh ne. Nhym bep ajbir, ajbir ne me bamã kra ngã, krabê me bapytãr djwýnh me bamã kungã. Djãm ate gwaj bakràjamã kute o pãnh kêt mã? E kum kati ne. Dja gwaj bamãdjwý o pãnh ne. Bênjadjwýr ta ne kumrêx memã amijarê, kute me utãmã amijarê. Nhym kam kute ar meo baja, me kôt baja ne me kuman kam ô'ã gwaj bamã kôt arê, kabêno kabên ne gwaj bamã arê.

⁴ Nhym Metĩndjwýnhdjwý kôt mýjja kwýo amirít, me kute kôt kum kator kadjy ne umao apôx ne o mýjja 'yro ba, apýnh mýjja pumũnh kêt 'yro ba, me kôt baja ne me uma proo mýjja 'yro ba. Nãm me me akrymê me kanêo mex, me tyk kwýo tĩn, bôm me nêje me karô rê, ã ar meo anhýro ba. Nhym kam Metĩndjwýnh ajte kôt memã ta Karô jano, apýnh àpênh djãri ne kadjy tu ukabikôt memã kungrà. Nãm ã Metĩndjwýnh kute meo bao ane, me kute Jejumã kator kadjy.

Jeju amijo kubêngôkren kute me bapyrãk.

⁵ Djãm kadjy mrãnh djwýnh Metĩndjwýnh kute amim umjýr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjýr got? Ije ar amã pyka ny jarênhja tãm, djãm kute ar o bamã? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metĩndjwýnh amim kudja. Kute mýjja kunõ ba kadjy ne amim kudja. ⁶ 'Ã ne me'ô Metĩndjwýnh kabênkam,

“È, Metĩndjwýnh, djãm me ibêngôkre imex got ga aje me imar rã'ãmã? Mýkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?”

⁷ Nã gãm o kàtãm, akadjy mrãnh djwýnh kôpdji'ã o kàtãm. O kàtãm 'iry kêt ga ajte umamê raxo utã ⁸ nhym ajte mrãmri bēnjadjwýr rax ne mýjja kunõ ba”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kabênkam ane. Ga kute mýjja kunõ baja pumũ. Nhýnh ne mýjja'ô kubê 'ã kàtãm ne? Kati. Djãm me babêngôkre'ã ne kabênja? E kum kati, Jeju'ã ne ã ane. Mebêngôkre kute mýjja kunõ ba kêtja pumũ.

⁹ Nhym bep Jeju'ã ne ã ane. Mrãmri ne kadjy mrãnh djwýnh kurãm kàtãm 'ikrãn mex ne, nhym Metĩndjwýnh ajte 'ã raxmê umamê kumê. Nãm me bapãnh ty nhym kam pãnh Metĩndjwýnh 'ã kute raxmê umamê mênho ane. Metĩndjwýnh me bakam ukaprĩ kôt ne amim kra'ã karô nhym kam me bapãnh ty, me bakunĩ pãnh ty. Djã nãm tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nãm tyk kadjy tokry: ne. Nhým kam pãnh Bãmja 'ã umamê ra:xmê kumê.

¹⁰ Djãm Metĩndjwýnh kute kra tokry'ã amim karôja punu got? Kati, mrãmri katãt. Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ 'yr ne kute ar o baja tãm ne krabê Jeju'ã amim karô, kute tokry maro tēm ne inomã mēnh ne kam mrãmri kubê me bapytãr djwýnhkumrêxmã. Tokrykôtbit ne me bapytã. O ne Metĩndjwýnh me bakràptĩ pytãn me bajo kra, kute ô kãjkwa mextiremã me bajo tēm gu me kramê baro'ã arkam babamã. Jeju ne me bamã wan me bamã pryõ mōn kãjkwamã wadjã. Dja gu me i kôt pry'ã mōn wadjã.

¹¹ Bir be, ta Bãm ne kubê me Babãm pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamê gu me bamê ne gu meo Babãm pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijãm kêt ne tu me bajo kamy. ¹² Nãm Bãm mã kum,

“Dja ba ikamyremê ikanikwýnhremã ajo amirít.

Me kute aben pydji nhipôkri dja ba memã amex jarê”, ane.

¹³ Ne kam ajte,

“Metîndjwýnh kanàrràm dja ba ar amijo iba”, ane.

Ne kam ajte,

“Ota ba dja. Metîndjwýnh kute imã ikra nhõrjamê ro'ã ne bar dja”, ane.

Nãm ã Jeju gwaj bajo õbikwao ane. ¹⁴ Bir be, Metîndjwýnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhîja pumû. Me barerek, me bakatyk, me bakane, me batokryja pumû. Kam ne Jeju amijo kubêngõkren* kute me bapyràkã. Ne kam amitykkõt Xatanajo ajkê. Xatanaj kute memã tyk jarênh nhym me kabênkõt tykja tãm ne prîne o ajkê. Kadjy ne amijo kubêngõkren ty.

¹⁵ Ta amitykkõt Xatanajo ajkên kubê me bakaba. Nã gu me bamã batyk pyma: ne. Me batûnri bamã batyk pyma: ne. Nhym kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamã me batyk pymajao ajngrã, gu me arým bamã uma kêt ne.

¹⁶ Djã nãm amijo kadjy mrãnh djwýnh ne ruw ne me utã? Kati, nãm amijo kubêngõkren ruw. Nãm amijo Abraão tãmdjwý 'õn ruwn me utã.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrêx ne kam kamymê kute aben pyrãk. Nãm me banhîo ì, ne kam me bakõt tokry, me bakõt mýjja maro ba, me bakõt muw, me bakõt kînh. Bir be, nãm prîne kute kamy bêngõkre pyrãk, kute me bapyràk ne kam arým kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax djukapríkumrêx ne Metîndjwýnhmã àpênhkumrêx ar ban kute kanga kêt. Nãm me bakadjy Metîndjwýnhmã amijarê, me bajaxwe pãnh tyk jarê, nhym arým me bajaxweo ajngràn me bajaxweo akno.

¹⁸ Djãm me banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djãm kute adjwýnhdjwýmã mýjja jarênh kêt, axwe'ã àpnênh kêt. Pykabê ar baridjwý ne kum axwe'ã apnê nhym adjwýnhdjwý tokry: ne. Kute tokrydjwýr mar. Kute mýjja kunî mar. Kam dja gwaj bakam ukapri: ne gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytà. Xatanaj kute gwaj bamã axwe'ã àpnênhkam dja gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytà.

3

Jeju kute raxo Mõjdjê jakrenh.

¹ Nã, akmere ar, àpnhîre ar, ar abê Metîndjwýnh nhõ me mextireja, Metîndjwýnh kute kãjkwa kadjy gwaj baro'ã amijo gwaj bapytàr, on ar Jejukõt ajamak bën. Ê, dja ba ar amã Jeju rax jarê. Arým ne Metîndjwýnh me bawýr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhym bõx. Ne kam mrãmri ne kubê me banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne kam memã arênh ar o baba. ² Nhym kam Jeju bõx ne kum àpênhkumrêx ar ba. Metîndjwýnh kute anorjamã àpênh ar ba ne kanga kêtumrêx. Kute Mõjdjê pyrãk. Mõjdjêdjwý ne prîne kute anor djwýnhjamã àpênh ar ba ne Metîndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtumrêx.

³ Nhym bep Jeju ne Mõjdjê kurãm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamê rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kíkreja pumû. Kík्रे nhípêx djwýnh ne raxo, týxo kík्रे jakre. Nãm ã Jeju kute kík्रे nhípêx ar o ba prãbê Mõjdjê nhípêxo ane ne kam raxo Mõjdjê jakrenh mex ne. ⁴ Nhýnh ne kík्रे

* ^{2:14} Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kuníkõt me kunî: bêngõkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakràtykmê me babêngõkremê ne me kunî: bêngõkre. Me kamrômê me kukràdjã kunî kubêngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarênh ama.

'ô ta kute aminhipêx got? Kati, kikre 'yr djwýnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm ã Metúndjwýnh mýjja kunĩ 'yro ane. Nã, mýjja kunĩ nhípêx djwýnhbê ne Metúndjwýnh. Ta ne Mõjdjêdjwý nhípêx ne.

⁵ Mrãmri ne Mõjdjê prĩne Metúndjwýnh nhõ me ja kunõ ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metúndjwýnh kute amũ tũmrãm amikurãdjão amirĩtja kajmã'ã memã arênhõ ba. Kubê Metúndjwýnh nhõ àpênh. Õ àpênh kajgo.

⁶ Nhyr bep Kritu kubê Metúndjwýnh kra. Kubê Metúndjwýnh kra ne ta õ me jao ban prĩne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta õ me ja. Nhyr Metúndjwýnh arým gwaj bamã mýjja mex dji. Gwaj batũn prãm kêt ne baje amim kamnhĩxbê mýjja mexja kam amak ne kam bakĩnh rã'ã jabejmã. Dja gwaj o anhýro bamõr ne inomã mênh jabej babê ta õ me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabên.

Kõ k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metúndjwýnh Karõ memã kum,

'On me akati jakam on aje Metúndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm ajamakkre kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrêx ne kapõt kukritkam jãm Metúndjwýnhõ akêx ne 'ã kabên ne. Me kute ngyrk jabejmã ne me,

'Kati, Metúndjwýnh dja me bajo bikênh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhyr me bajo bikênh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã', ã ar anhýr ba.

Nãm me ã me kute Metúndjwýnh ngyrk jabejmã ã ane."

Nãm ã Metúndjwýnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ "Nã, wãnh ne me akukãmãre kute amim ikakinhmã, kute ingyrk jabejmã ar ikam amikrà:õ ba. Nã bãm te me nokam memã mýjja kwýo amirĩt ar o iba nhyr me ãm ate kute we ingyrk jabejmã ar we ã anhýr ba. Me kute we ingyrk jabejmã 'ã amexbê 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingy:ky ne memã kum,

'Mrãmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirênh mõ. Ne ikabên mar prãm kêtumrêx', ane.

¹¹ Kam ne ba ingy:ky ne mrãmri ikabên pydjín arê. Nã bãm memã kum,

'Aj, me ja dja me inhõ pyka'ýr bõx kêtumrêx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtumrêx', ane."

Nãm ã Metúndjwýnh kabên ane.

¹² Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, kam ne ba ar amã, gora ar amijãno dja. Ar akadjwýnhbê ajaxwe 'õ, apunu 'õ ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhĩx kêt ne aje Metúndjwýnh tũnja kanga karõ dja gar mrãmri amijãno dja. ¹³ Kwãrĩk wãnh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunĩkõt abenmã akabên ne o abenmã týx jadjã. On akati jakam, Metúndjwýnh kute ar amã,

—On jakam, anhýr ja ma. Metúndjwýnh kute me amakkre kêtõ tým kêtĩ. Gêdja mýjja punu 'êxri kute mex pyrãk ne arým ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakkre kêt karõ dja gar on abenmã týx jadjã.

¹⁴ Gwaj bakunĩ baro'ã babê Kritu nhõ me ja dja gwaj 'ã bangrà týx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhĩx nyrekam batýxja dja gwaj o batêm rã'ã o tẽn o tẽn o tẽn inomã kumê. Gwaj gop mrãmri ã o anhýr jabej kam arým babê Metúndjwýnh nhõ me jakumrêx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ã amijo ane. Ga Metĩndjwỳnh Kabẽn kute, “On me akati jakam on aje Metĩndjwỳnh kabẽn mar jabej gẽ on wãm aja-makkre kêt on wãm nõ.

Amrẽbê ne me akukãmãre amakkre kêt kumrẽx ne kapôt kukritkam jãm Metĩndjwỳnh akẽx ne ‘ã kabẽn ne”, anhyrja pumũ.

¹⁶ Nhỹnh me ja ne me Metĩndjwỳnh kabẽn mar kajgon kam jãm o akẽx ne? Je kum Mõdjẽ kute pykabẽ Edjitu kurũm meo kator ne kute meo baja kunĩ, me tãm.

¹⁷ Nhym nhỹnh me ja ne Metĩndjwỳnh mekam ngyrk ne? Mekam ngyrko tẽm rã'ã'ã amex krãptĩbẽ 40? Je kum, me tãm, me kute Metĩndjwỳnhkam amikrão ba ne kam wãnh kapôt kukritkam apỳnh rôrõk ban wãnh tyko ikwã, me tãm.

¹⁸ Nhym nhỹnh me ja'ã ne Metĩndjwỳnh memã kabẽn pydjın arẽ ne memã kum,

“Aj, me ja dja me inhõ pyka'ỳr bõx kêt kumrẽx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêt kumrẽx”, ane.

E kum me tãm, me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar kêt ne ar baja, me'ã ne ane.

¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metĩndjwỳnh mar prãm kêt kam 'ỳr bõx kêtja pumũ.

4

Metĩndjwỳnh memã me tyk djã kêt djã jarẽ.

¹ Ë, gwaj amijãno dja. Gwaj bajõ 'ỳr babõx kêt karõ dja gwaj amijãno dja. Metĩndjwỳnh kute õ pyka'ỳr memã krãn kute memã tyk djã kêt djã jarẽnhja tãm ne gwaj bamã nõr rã'ãã. Kam dja gwaj amijãno dja, gwaj bajõ 'ỳr babõx kêt karõ. ² Ë, 'ã ujarẽnhja, 'ã ujarẽnh mexkumrẽxja ne arỳm gwaj bawỳrdjwỳ bõx, gwaj arỳm me kudjwa kuma. Me bakukãmãre kumrẽx 'ỳr bõx nhym me kuma. Nãm me mar kajgokumrẽx ne. Djã nãm me kuman amikajmã'ã tu kamnhĩxkumrẽx? Kati, nãm me ãm mar kajgon ate krã. ³ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrẽx ne baje amijã kamnhĩxkumrẽxja, gwaj ba dja gwaj 'ỳr babõxkumrẽx ne kam kam batyk djã kêt ne. Nhym bep me amakkre kêt'ã ne Metĩndjwỳnh memã kum,

“Nã bãm ingy:k ne mrãmri ikabẽn pydjın arẽn memã kum,

‘Aj, me kute ikabẽn mar kêtja dja me inhõ pyka'ỳr bõx kêt kumrẽx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêt kumrẽx’, ane.”

Djãm kam me tyk djã kêt djã kêt got me 'ỳr bõx kêt mã. Je kum amrẽbê ne Metĩndjwỳnh pyka nhĩpẽxo tẽn inomã kumẽn kam me kukãm tyk djã kêtmo krax ne te memã tyk djã kêt djã jarẽn te mekam ama. ⁴ Be, Metĩndjwỳnh kabẽnkam ne pi'õk rãrãr'ã memã,

“Nãm pi'õk tyk to ino rerkam ãpẽnho ino ren kam pi'õk rãrãrkam tyk djã kêt nõ”, ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djã kêt djã jarẽ, ne,

“Aj, me ja dja me inhõ pyka'ỳr bõx kêt kumrẽx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêt kumrẽx”, ane.

⁶ Me bakukãmãre kumrẽx kute 'ã ujarẽnh mar kajgoja me tãm ne me 'ỳr bõx kêt kumrẽx, me kute amim Metĩndjwỳnh mar kêt kam. Tãm, me tyk djã kêt djã, ne arek me ja kadjy nõr rã'ã, atemã me ja kadjy nõr rã'ã. ⁷ Kam ne Metĩndjwỳnh ajte akati 'õ jarẽ ne memã,

“Akati jakam on ajamakkre kêt wã on wãm nõ ga me ikabẽn man kam ikõt atyk djã kêt djã'ỳr bõx.”

Năm amũ tũmràm Dawimã kabên nhyr ô'ã memã arê, ajbir ije me amã arênhja tãm, ne memã,

“On me akati jakam on aje Metĩndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm me ajamakke kêt on wãm nõ”, ane.

⁸ Bir be, nãm ren Djodjuwe ren me tyk djã kêt djã'ýr meo bõx nhyr ren Metĩndjwýnh ren ajte tũmràm akati 'õ jarênh kêt kumrêx, me tyk djã kêt djã kadjy akati 'õ jarênh kêt kumrêx.

⁹ Nhyr bep kati, 'ýr kute meo bõx kêt kam memã nõr rã'ã. Metĩndjwýnh nhõ me ja kadjy, kadjy ne nõr rã'ãã, gwaj bamã nõr rã'ãã. Kute pi'ók rãrãrkam Metĩndjwýnh kòkam kòto nõr ja pyrãk. Dja gwaj ã kudjwao ane. ¹⁰ Kòt dja gwaj badjãpênh jakàn kam Metĩndjwýnh kudjwa bakòkam kòto banhikwã. ¹¹ Ajrã, gora gwaj batýx ne kudjwa 'ýr bõx ne kudjwa bakòkam kòto nõ. Gwaj bajõ baje me bakukãmãre'ã amijakren bajamakke kêt ne arík ar baban 'ýr babõx kêt karõ ne ba ar amã,

—Gora gwaj batýx ne kudjwa 'ýr bõx, ane.

¹² Djãm Metĩndjwýnh kabên kajgo got. Kabên kute mýjja tĩn ne ãdjõnh pyrãk. Dji tĩnkêt. Dji kute mýjja kyxkêt. Ga mrãmri me kute kãx aktã irêkòt prĩne wa ngrãnh nhyr kute mýjja kyx týxja pumũ.

Nãm ã Metĩndjwýnh kabên kute kãx pyrãk ne wa mexo kãx jakrenh mexo ane. Mrãmri me kute kãx djwa mexo mrymã ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amũ katàt o 'i jakãr nhyr kre kamrêk ne ikwã nhyr 'i kanhĩnja amirĩt mex ne ikwãja pyrãk.

Nãm ã Metĩndjwýnh kãx'ã amikabên jakreo ane ne kabêno ã gwaj bajo ane. Nãm ta kabêno gwaj bakadjwýnhbê prõt ne gwaj badjumar djã'ã kurên gwaj bakamũnho ane. Ne kam gwaj banhõkre kadjwýnhbê baje amim mýjja'ã karõja, baje mýjja mar ar o babajao amirĩt ne mýjja kabi. Gwaj Metĩndjwýnh kabên mar ar o baba nhyr Metĩndjwýnh gwaj badjumar djãkam gwaj bamã kabên ne,

—Mexkumrêx, ikabênkòt ne ga amijo aba, ane.

Nãr kon,

—Ë, nã gãm aje ikabênkòt amijo aba kêt, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh Kabên kute kãx pyrãk ne gwaj bakadjwýnhbê: prõtto ane. ¹³ Bir be, nhýnh ne mýjja 'õ Metĩndjwýnhbê apdju? Arkati, kute mýjja nhĩpêx kunĩ ne amirĩtkumrêx ne nõ. Irãri kum nõ. Noo kute mýjja kunĩ pytãr. Kumã dja gu me amijarê, kubê mýjja 'õ biknor kêt kumrêx.

Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax'ã ujarênh.

¹⁴ Ije ar amã arênh ja ma. Ije õbê ar amã Jeju rax'ã idjujarênhja dja ba akubyn ar amã arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'ã ar memã badjujarênh babaja gora gwaj 'ã bangrà týx. Ga gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ra:xja pumũ. Nãm kãjkwamã wadjàn amũ kajõnhkòt katon kam ýtã Metĩndjwýnh'ýr bõx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metĩndjwýnh kra.

¹⁵ Gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax djukaprĩkumrêx. Djãm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nãm te Xatanaj axwe'ã kum apnê nhyr ãm tu ate krã. Gwaj apýnh bajaxwe djãri kute 'ã gwaj bamã ãpnênh, 'ã ne kum apnê nhyr ãm tu ate krãn axwe kêt kumrêx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijãm kêt ne tu Metĩndjwýnhmã amijarê. Õdjãnhkumrêx gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukaprĩkumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj

bakapri, gwaj batin pram kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijam ket ne Metindjwynhmā amijā ajarē nhyam kam ta ukaprikot prine gwaj bajo djuw mexkumrēx ne.

5

¹ Ē, Metindjwynh kute amim me kadjy Metindjwynh mar djwynh nhō bēnjadjwyr rax, bēnjadjwyr bēngōkre 'ō* djarmaja pumū. Kute amim 'ō djar kadjy ne amijo me bajō, me babēngōkre 'ō pytan amim kudja, nhyam kam ta, me kadjy Metindjwynh mar djwynh ta ne me ô'ā Metindjwynh ma. Nhyam me kātāmja amijaxwe pānh me kadjy Metindjwynh mar djwynhjamā mryo mrān kungā nhyam me axwe pānh Metindjwynhmā kubō, me ô'ā kubō. Nhyam kam Metindjwynh me ja jaxweo ajngrān tu o akno. Nām ā me kadjy Metindjwynh mar djwynh memā Metindjwynh maro ane.

² Djā nām me no kētja, me kute Metindjwynhbē ikō mātjamā ākrēmā got? Kati, adjwynhdjwyr axwe prāmkam mekam ukaprin memā ākrē kēt ne tu memā kabēn rerek jarē. ³ Ne ta me kudjwa axwe prāmkam adjwynhdjwyr ta amijaxwe pānh kum mry bō. Djā nām me ajbit axwe pānh kum mry bō? Kati, ta, adjwynhdjwyr amijaxwe pānh kum mry bō.

⁴ Djā nām me kadjy Metindjwynh mar djwynh nhō bēnjadjwyr ta amijā bēnjadjwyr rē got, ta o amiptān amijā me kadjy Metindjwynh mar djwynh nhō bēnjadjwyr rē got? Kati, Metindjwynhbit ne amijo utān amim 'ā bēnjadjwyr rē ne amim umjuw. Ga Metindjwynh ajbit kute Arāo'ā me kadjy Metindjwynh mar djwynh nhō bēnjadjwyr mēnhja pumū. Metindjwynhbit ne me 'ā bēnjadjwyr rē.

⁵ Bir be, nām ā Kritudjwyr o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptār ne amijā me kadjy Metindjwynh mar djwynh nhō bēnjadjwyr rax mēnh kētkumrēx. Nhyam bep kati, Metindjwynh ta ne amim kudjan kum, "Mrāmri abē ikrakumrēx. Jakam ne ba arym ajo ikrakumrēx ga amipānh ijo Abāmkumrēx", ane.

Nām ā Metindjwynh nhō pi'ok no'okkam ā kum ane. ⁶ Ne kam ajte kum, "Abē me kadjy Metindjwynh mar djwynh rā'ā rā'ā rā'ā ne. Merkixatek ne akajmā'ā Metindjwynh mar djwynh.

Ga kam Merkixatek nhujuk'ā gadjwyr abē me kadjy Metindjwynh mar djwynh", ane.

⁷ Mrāmri ne Jeju me kurām me kadjy Metindjwynh mar djwynh mexkumrēx. Kute amijo kubēngōkren† pykakam ar bari Metindjwynhmā kabēn ne amijo a'uw. Kāj bē kum kabēn ne amra. Metindjwynh pydji kute tykbē utār kadjy nārām kum kabēnkam muw. Nhyam Metindjwynh arym kabēn ma, Jeju jaxwe kēt ne kute Metindjwynh kabēn mar ne kōt ar amijo bakam Metindjwynh arym kabēn ma.

⁸ Be, djā nām kubē Metindjwynh Krakam kute tokrymē kapri mar kēt got? Kati, nām te kubē Metindjwynh kra, te axwe kēt ne mā tokry man kapri ma. Nām tokry katikōt Bām kabēn man kōt ar amijo ba. Te tokryn mā Bām kabēn mar 'āno dja. Kam ne kute kabēnkōt ar amijo baja mar mexkumrēx. ⁹ Ne kam arym mrāmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arym kubē me utār

* **5:1** Apnyh me ō pyka djari kunikōt ne me kunī bēngōkre. † **5:7** Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apnyh me ō pyka djari kunikōt me kunī: bēngōkreja pyrak. Kubē kā jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrōmē me kukrādja kunī kubēngōkre aben pyrak. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

djwýnhkumrêx ne. Me kute Jeju kabên mar ne kute kôt ar amijo ba, me ja ne me utân kam kute ar meo ba rã'ã rã'ã rã'ãmã.

¹⁰ Be, kute me utârkumrêx ne kute meo ba rã'ã rã'ã nhym kam kôt Metîndjwýnh kum,

“Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax. Merkixatek nhi-juk'ã gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax”, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh kute amim arkam ã kum ane.

Me abatânh kute me prîre pyrâk.

Kô k 3.1; Ep 4.14

¹¹ Nã bãm bit ar ije ar amã Merkixatek jarēnhmãn kam ajte akubyn ar amã arēnh kêt. Nã bãm ren ar ar amã kunî jarē ga ren ar mar kêtumrêx ne, ar ajamakke kêtam, ar ajamak'ã tomkam. Dja gar on amijamak'ã tom tan gop mýjja ma. ¹² Nã gãm ar amrêbê memã Metîndjwýnh kabên'a adjujarēnhmãn ajte mar kêt ne.

Nhym bep kati, me'õ gêdja akubyn ar amã Metîndjwýnh kukràdjã kraxkôt arê. Nã gãm ar aje me bixadjwýr ny pyrâk. Me bixadjwýr ny ne me kute kã kaôrbit mar ne kute me ôkumrêx kur kêt. Gar gadjwý aje mýjja mar kêt rã'ãkam aje me bixadjwýr ny pyrâk. ¹³ Ar aje mýjja mar kêtam aje me prîre pyrâk. Ar aje kã kaôr rã'ã. Nhym bê ne ga gop ar ajabatânhkam aje gop mýjja mar. Ar aje Metîndjwýnh kabên katâtja o amiprâk kêt rã'ã.

¹⁴ Bep ate ne me abatânh. Me abatânh ne me kute me ôkumrêx kur. Nã gãm ar ren Metîndjwýnh kabên maro tēn ren o amiprâk ne ren arek maro tēn o tēn o tēn ren marja amũ o abikamēnh o tēn kam ren aje me abatânh pyrâk ne kam ren prîne ren mýjja kabi, prîne mýjja punumē mýjja mexmē prîne ren kabin mýjja man kam ren aje me abatânh pyrâk.

6

¹⁻³ Gwaj Kritukôt babikamēnhmo kraxkam arým Kritu kukràdjã kwý ma. Nãm ne Kritu kukràdjã kraxbit gwaj bamã arê gwaj kuma. Mýj kukràdjã krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kînhja wãnh kum banhirer ne kam baje amikajmãtã Metîndjwýnh mar ja. Nhym ajte me kute ngômã me bajangjēnh'ã ujarēnhjadjwý. Ne kam ajte me kute Metîndjwýnhmã me bapymjýr gu me kum badjãpēnh kadjy me kute me bajã ikra jadjwýr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batîn ne bakator nhym Metîndjwýnh kute me bamã bajaxwe pãnh jarēnhmã ne kute me jamã me tîn rã'ã rã'ãmã arēnh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarēnh ja. Ja ne mar tûm, kukràdjã krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwý rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on ajte amũ ijukri on mýjja 'ôdjwý man gop amũ maro babikamēnh o mō. Nã gãm ar te o anen te aje kãjmã mar kamēnhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mō.

Nhym bep kati, dja gwaj on amũ ijukri on mýjja 'ôdjwý ma. Gwaj baje mýjja marmã ne Metîndjwýnh amim gwaj bajã karō, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjãr jabej dja gwaj on ã o ane.

Me kute Metîndjwýnhbê amijo akêx karō memã kabên.

Idja 10.26

⁴ Nhym bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metîndjwýnh'ýr meo akêxmã? Kati, gêdja me te meo ane. Arým ne

Metîndjwýnh me ja no bônň pydji nhyň me arým amim kuma. Jeju kute me utärmã kãkwa kurüm bôxja ne me arým amim kuma. Nhyň Metîndjwýnh ta memã Karôja ngrã nhyň meo ba. ⁵Nhyň me kam arým mrãmri Metîndjwýnh Kabên mexkumrëxmã kato. Ne arým amim mýjja pyma kwý pumû. Jeju akati 'ôkam akubyn bôx ne kute meo ba kajmã'ã mýjja pymaja kwý pumû. Omũnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubê amijo akêx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metîndjwýnh'ýr meo akêxmã? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ýr kute meo akêxmã te meo ane. Mýkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nãm kute mrãmri ne me kute Metîndjwýnh krao bikênh ne kute akubyn píte'y'ã nhôrkam o bikênhja pyrãk. Nhyň kam me kãtãm Jeju japryo kumex.

⁷Ë, gop ar pyka mexja pumû. Na ne pyka jakam bixadjwýr krãpti ne kam amũ pyka ja mã prôt ne. Nhyň me kam kam mýjja kren prïne 'ã karên o djuw mex nhyň kam ingrôt ne abatãnh. Ô wýnh kute krên ne tÿxmã ne ingrôt ne ôn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metîndjwýnh arým kum kïnh ne ôkre kadjwýnhbê amim,

—Pyka ja ne mexkumrëx. Ba kum kïnh jadjã ne kum djwý jarê gê mã arek kam djwý nhingrôt ne ôn kumex, ane.

⁸Nhyň bep ate ne pyka punu. Nãm te na axidjuw nhyň me te karê nhyň mã mrynhĩmê mjêxêtte nhĩbit apôx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mýjja nhingrôt jabej, djwý nhingrôt jabej ne kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Axuk wãnh nôre. Ba tu kanga gê wãnh nôre. Mýj kadjy dja ba prïne karên 'ãno dja? Gê me'ô tu kum adjã gê prïne xêt. Kê, ane.

Dja ã Metîndjwýnh me kute akubyn kubê akêxjamã anen kuwyo imôkam me kurê.

⁹E kum ar ga, akmere ar, àpnhĩre ar, ar imã ar akĩnhja, djãm ar amã ne bar ikabên ja jarêhho iba? Kati, arým ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrëx nhyň arým ar apytã. Ga kam ar aje pyka mexja pyrãk.

¹⁰Djãm Metîndjwýnh punu got. Djãm kute ar amar kêt got. Kati, dja katãt ar adjãpênh man o biknor kêt ne. Nã gãm ar amã Metîndjwýnh Kĩnhkumrëx ne kam ô'ã ô me mex jadjwýo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metîndjwýnhdjwý ar amar rã'ã ne.

¹¹Bir be, gora ar 'ãno dja. Nã bãm ar inhôkre kadjwýnhbê,

—Gora gê ar i pýnhkôt kum Jejuwã kïnh ne kam kïnh rã'ã rã'ãn kôt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arým 'ýr bôx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhĩxja arým 'ýr bôx.

¹²Nã, gora ar amã adjukanga kêt ne 'ãno djan inomã amên kam 'ýr bôx. Kwãrĩk wãnh ar amã adjukanga kêt. Ë, me kute amim Jeju mar ne kute akrãnmã arek amiwýr kam amakja, me tãmbit dja me 'ýr bôx. Mýjja mex, Metîndjwýnh kute 'ã memã katãt kabên pydjın arênhja'ýr dja me bôx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mýjja ja kunĩ 'ýr bôx.

Metîndjwýnh kute Abraãomã tãmdjwý jarênh mãmdji.

¹³⁻¹⁶Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumû. Amrêbê Metîndjwýnh Abraãomã kabên pydjın arê. Nãm kum,

“Ë, mrãmri dja ba ajo kïnh ne amã atãmdjwý krãpti ngã nhyň aptãn kumex.

Ba ibê Metîndjwýnh ne ba amâ ikabên. Mrâmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metîndjwýnh kute Abraãomâ kabên pydjîn arênh ne ja. Nâm Abraão akrânmâ arek amiwýr kam aman kam 'yr bôx. Metîndjwýnh kute kum kabên pydjîn arênhja'yr bôx ne arým kran arým tâmdjwý.

Me babêngôkre baje memâ bakabên pýnh ne arênh kadjy ne atemâ me'ô'yr mrâ. Me'ô kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmâ 'yr tén kum arê, kute adjwýnhdjwý me bakabên mar ne kute ar o bamâ. Gu me kum bajêx karô, kum bajêx nhym kute o ngrykmâ ajte atemâ me'ô'yr mrân kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metîndjwýnh kute Abraãomâ kabên pydjîn arênhkam nhýnh ne atemâ me'ô Metîndjwýnh kurâm rax got kute adjwýnhdjwý kabên marmâ? Kati, Metîndjwýnhbê kumkati pydjii. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraãomâ kabên pydjîn arên kum,

“Ë, mrâmri dja ba ajo kînh ne amâ atâmdjwý krâptî ngâ nhym aptân kumex.

Ba ibê Metîndjwýnh ne ba amâ ikabên. Mrâmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷ Nâm kabên pydjîn arên kam ta aminhidji jarê. Nâm arým 'â amim karôn kôt kabên pydjîn arê. Nâm akubyn atemâ kabên 'ô jarênh kêtikumrêx. Nâm ta arým amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prîne amim mar tÿxmâ, Metîndjwýnh kute memâ kabên pydji jarênh nhym me kute amim mar tÿxjamâ ne kabên pydjîn arên kam ta memâ aminhidji jarê.

¹⁸ Bir be, kumrêx ne kabên pydjîn arên kam adjwýnhdjwý ta aminhidji jarên memâ,

—Ba ibê Metîndjwýnh dja ba ajo kînh, ane.

Dja akubyn atemâ kabên 'ô jarênh kêtikumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtikumrêx. Djâm Metîndjwýnh kabênkam 'êxnhîn kute akubyn memâ kabên 'ô jarênhmâ got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atÿxkumrêx, ajte akînhkumrêx. Atÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mâ kam ama. Metîndjwýnh arým gwaj bakukâm gwaj bamâ mÿjja mex jarê gwaj mâ kam ama. Kute gwaj bapytârmâ ne gwaj arým 'yr baprôt nhym arým gwaj bapytân gwaj bamâ mÿjja mex jarê, kâjkwa jarê.

¹⁹ Gora gwaj kam batÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mâ kam ama. Mrâmri dja gwaj 'yr bôx. Kam ne gwaj bakadjwýnhbê badjumar mex ne baku'ê tÿx ne. Mrâmri ne me kute ngômâ kên rênh nhym kâ arek arij tÿx nhym ngô kute o ba kêt ja pyrâk. Dja gwaj â bakadjwýnhbê badjumar mex ne batÿxo ane. Gwaj baje amim Metîndjwýnh kabên kamnhîx ar o babakam dja gwaj â bakadjwýnhbê badjumar mex ne batÿxo ane.

Metîndjwýnh nhô kikreti ja ma. Kadjwýnhbê Metîndjwýnh nhô mÿjja nêje kubêkâti wajêt. Nhym me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr raxbit 'yr ngjênh.

²⁰ Nhym bep Jeju ne ta kâjkwakam ûrkwâti djwýnhjamâ wadjâ. Me bakukâm ne 'yr wabin kum wadjâ. Kute me banhirâr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metîndjwýnhmâ kabênmâ. Dji kubê Metîndjwýnh mar djwýnh djwýnhkêt. Kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax dja râ'â râ'â ne. Merkixatek ne kajmâ'â Metîndjwýnh mar djwýnh nhym kam Jeju ijuk'â kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne me bakadjy Metîndjwýnhmâ kabên ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

1-3 Be, mỳj me'õbê ne Merkixatekja? Nãm krîbê Xarêkam me ja nhõ bënjadwỳr ne adjwỳnhdjwỳ kubê Metîndjwỳnh pymao kubê kumkati mar djwỳnh. Idji kutewa ne katât me mrân nhõ bënjadwỳr, Merkixatek. Idji jatâri jadjwỳ ne me umar mex nhõ bënjadwỳr. Krî nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ã kum idji. Me õ bënjadwỳrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhõ bënjadwỳr ane.

Ije nhyam mã ne bãmmê nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bãmmê nã noo ar omũnh kêt kumrêx ne me kute ar arênh kêtê. Kon ne. Ingêtmê kwatynhmê me kute omũnh kêt mexi. Me kute rwỳkkôt mar kêt, nã 'õ kurũm rwỳkkôt mar kêt ne ajte kute tyk djã kôt mar kêt kumrêx. Nãm tu nh'ãnh tẽ. Kute Metîndjwỳnh Kra pyrãk ne me kadjy Metîndjwỳnh mar djwỳnh rã'ã rã'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tẽn kajpan kum kabẽn jarênh kĩnhkumrêx ne. Abraão arỳm mỳj bënjadwỳrja ar'ỳr prõt ne ar kubĩn kam akubyn tẽn nhyam Merkixatek kutã tẽn kajpan o kĩnh ne.

Nhyam kam kum mỳjja kwỳo ajkij. Kute mỳjja kwỳo mõrja o ajkij nhyam mã o mõ. Abraão õ mỳjja kunĩ kryre ne kurênen aben kadjy kum kungã. Merkixatekmã apỳnh aben kadjy o pỏxo tẽn kum kungã nhyam abenã rênhkam arỳm rax nhyam kam mã o mõ.

4 Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bënjadwỳr rax ne kute nêkrêx pytãrja tu kute kum kwỳ o bikjêrja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

5 Atũmã ne mekbê Rewi me õ mỳjja jamỳnh ba. Mỏjdjê ne kukràdjãkõt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amũ anhõ mỳjja wã kwỳo ajkjên amũ mekbê Rewibê me kadjy Metîndjwỳnh mar djwỳnhmã angã, amũ amikutã memã kwỳ ngã gẽ me ta õ nêkrêkõt amim amỳ, ane. Nhyam me kam ã anen õ mỳjja kwỳo ajkijn kam amũ amikutã mekbê Rewimã õro tẽn, me ta õ krỏkam me jamã kungã nhyam me amim amỳ. Amẽ kubê Abraão tãmdjwỳ nhyam mekbê Rewi kute amim amỳnhja tãm ne kubê õ nêkrêx.

6 Nhyam bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'õ kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraão bẽ nêkrêx kwỳo ajkijn kum kĩnh jadjã. Metîndjwỳnh arỳm Abraão mã kabẽn pydjın arênh kum mỳjja mex jarê nhyam Merkixatek arỳm kuman kam kôt Abraão kĩnh ne. 7 Be, mrãmri ne me'õ kute meo kĩnhja ne raxo tãmja jakre. Me rũnh ne me meo kĩnh.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumũ.

8 Mekbê Rewibê Metîndjwỳnh mar djwỳnh ne me õ nêkrêxo ba. O ban kêt nhyam me pãnh kamingrãny amũ ijuk'ã ajte Metîndjwỳnhmã apênh ba nhyam me ajte memã õro ba. Nhyam bep Merkixatek pydji ne tĩn rã'ã rã'ã ne kubê õ mỳjja o mõ. Ga me Metîndjwỳnh nhõ pi'ỏk no'ỏk kam Merkixatek'ã kute tĩn rã'ã: rã'ã, anhỳrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

9-10 Nhyam kam Merkixatek Abraão kutã tẽn kajpa nhyam kum õ mỳjja kwỳo ajkij nhyam mã o mõ. Nhyam kam Rewidjwỳ kute kum õr pyrãk. Rewibê ne Abraão tãmdjwỳ. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nõr rã'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djır kêt, ngrekam nõr rã'ãkam ne Abraão Merkixatekmã õ mỳjja kwỳo ajkij. Nhyam kam Rewidjwỳ kute kum õr pyrãk. Nhyam kam amũ atũmã Rewi wajêt ne ruw ne kam amũ abatãnh nhyam kam tãmdjwỳ amim mỳjja jamỳnh ba, õ nêkrêkõt me õ mỳjja jamỳnh ba. Nhyam bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nêkrêxo mõ, Abraão nhõ mỳjja o mõ.

11 Arão kôpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhja ne memã Môjdjê kukràdjã jarênho tē. Arão ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kutewa nhym kam tãmdjwý mekbê Rewija amũ aben nhijuk'ã kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne Arão kôpdji'ã memã Môjdjê kukràdjã jarên me kadjy Metîndjwýnh ma. Nhym me te: kôt kute amijo ba mexmã. Nhym kam atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Atemã. Arãokôt kêtê. Merkixatekkôt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikôt mex nhym ren atemã ny 'õ kator kêtumrêx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhym kam kadjy nyja kato.

12 Bir be, atemã ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ny 'õ kato nhym kukràdjãdjwý ne kôt atemã. 13 Gwaj banhõ Bēnjadjwýr'ã ne idjujarēnhja. ã mũm me ja kurũm ne kato. ãm atemã. Djãm me ja 'õ kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute Metîndjwýnh nhõ ngõnho ki'ã kum mry bõr got. Arkati.

14 Mekbê Djuda kurũm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metîndjwýnhmã àpēnh kêtumrêx. Nhym me kunĩ arým kôt omũ. Djã nãm Môjdjê me jamã kum,

—Me ga dja ga me abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimãbit ne arê.

15 Be, arým kute amirĩt tēmja pumũ. Atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Mekbê Rewi kurũm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrãk. 16 Mýjkôt ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djã nãm mebēngõkre ta Môjdjê kukràdjãkôt kute amũ aben nhijuk'ã abenmã rero tēn kam Jeju'ýr bõx ne kum kure nhym kam arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djãm mekbê Rewi 'õ? Kati. Bir, mýjkôt? Mýjja týxkumrêx kôt. Ta tu tĩn rã'ã:n kute tĩn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metîndjwýnh 'ã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr mē. 17 Metîndjwýnh nhõ pi'õk no'õkkam kute,

“Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumũ.

18 Be, Môjdjê kukràdjã tũmkôt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ã abenmã Metîndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tũm ne wãnh nõ. Arým kajgo mexi. Kute me utãr kêt. Kam ne Metîndjwýnh wãnh kudji nhym nõ.

19 Môjdjê kukràdjã kute mýjjao mex kêt. Nãm me te: kute kôt amijo ba ne te: kôt kute amijo mexmã. Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gwaj kamnhĩxbê ar baban kôt Metîndjwýnh'ýr bõx. Nhym prĩne raxo, mexo Môjdjê kukràdjã tũm jakre. Kõtbit ne gwaj Metîndjwýnh'ýr bõx.

20-21 Be, gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh ny, mextireja pumũ. Kumã ne Metîndjwýnh kabēn pydjĩn arē. Bep me ja, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tũmja ne Metîndjwýnh amim me umjýr kajgon kute memã kabēn pýnh jarēnh kêt. Nhym bep ate ne Jeju. Metîndjwýnh kute amim arkam kum kabēn pydjĩn arēn kum,

“Ba ibê Bēnjadjwýr ne ba arým amã ikabēn pydjĩn arē. Dja ba atemã ikabēn 'õ jarēnh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã: rã'ã ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjà nyja mexo kute tùm jakrenh mexi. NhyM Metĩndjwýnh kute kukràdjà nykòt me bamā mýjja mex jarēnhja dja mrāmri me bawýr bōx. Jeju ta dja Metĩndjwýnh kabēnkòt mýjja mex nēje omũnh 'āno djan me bamā kungā.

²³ Nā, Jeju mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tùm jakrenhja pumũ.

Ē, mýjja 'òdjwý. Me ja ne me krāptĩ. Nām me aben nhijuk'ā tyk tē. Te kute àpēnh 'āno ām rā'āmān mā aben nhijuk'ā kubēngētte ne tyk tē.

²⁴ NhyM bep Jeju pydji ne mā: tĩn rā'ā rā'ān kam mā kubē me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rā'ā rā'ān atemā amidjō'ā me'omā rer kētkumrēx.

²⁵ Ajbit ne tĩn rā'ā rā'ākam arek Metĩndjwýnhmā me banēje kabēn ne me bajo à'wýr ar ba 'āno dja. Nām me bapytàn ar me bajo ba. Nhýnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhĩxkòt baje Metĩndjwýnh'ýr amijo akēxja, me batām ne ar me bapytàn me bajo ba. Gēdjām ar me bajo ba rā'ā ne. Gēdja me bapytār rā'ā: ne, rā'ā rā'ā.

²⁶ Bir be, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ā kute anhýr ne gwaj bamānhkutā. Nām mexo uma. Kute axwe 'ò mar kētkumrēx. Punu 'ò kam nōr kētkumrēx. Nām mũm mexo amiptā nhyM ate me axwe wānh ar ba nhyM Metĩndjwýnh o rax ne kàjkwamā amiwýr o wabin kàjkwa nhiby ýr nhyM kam ar ro'ā ar ba.

²⁷ Nā, atemā. Kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr tũmjja pyrāk kēt. Djām kute Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr tũm kudjwa myt kunĩkòt ta amijaxwe pānh Metĩndjwýnhmā mry par ne bōr ne òr got. Me tām ne me kumrēx amijaxwe pānh kum mry pan kubōn kungān kam atāri me kunĩ jaxwe pānh kum mry pan kubōn kungā. Djā nām ā Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nām ta Metĩndjwýnhmā me axwe pānh tyk pydji. Nām me axwe pānh Metĩndjwýnhmā amikanga pydji nhyM tũmrām dja ajte memā tyk kēt ne.

²⁸ Mōjdjē kukràdjākòt ne me axwe prām nhyM me amim me umjuw. NhyM bep tũmrām, Mōjdjē kukràdjà arým tũmkam ne Metĩndjwýnh amim krao katon amim kudja. NhyM kam prĩne Metĩndjwýnh kabēnkòt amijo ba. Axwe prām kētkumrēx. Dja amũ tũmrām axwe 'ò kētkumrēx rā'ā rā'ā, tām ne amim kudjan kam kum kabēn pydjĩn arē. Ne kam adjwýnhdjwý aminhidji jarēn kum,

—Ba ne ba amijo apytàn amim adja. Ga abē imar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax, ane. Be, nām ā anen kam amim Kra dja.

8

Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ny ne Jeju.

¹ Bir be, ije ar amā arēnh ja ma. Arým gwaj banhō Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ā kute anhýrja pumũ. Nām kàjkwakam Metĩndjwýnhbē kumkati krĩ djātikam ubòk'ānh ikò'ā nhý, kubē bēnjadjwýr raxkam ubòk'ānh nhý. ² Kubē Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ne kam Metĩndjwýnh nhũrkwāti kadjwýnhbē kumoka'ēkam àpēnh ar ba. Ūrkwāti djwýnhkam àpēnh ar ba. Djām me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bēnjadjwýr djwýnh ta ne amim kikre nhyM kàjkwakam dja. Ūrkwā djwýnh ne ja. NhyM kadjwýnhbē kumoka'ēkam Metĩndjwýnh nhō mýjja nēje kubēkāti wajēt. Ýr ne arým wadjàn kam kam àpēnh ar ba.

³ Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax kunĩ ne Metĩndjwýnhmā mry bōn kum kungān kòt kum kính djā ngā. Kadjy ne

amim me umjuw. Nhyim gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnhdjwý mýj ne kum kungã? Kati, ãm ta ne kum amingã.

⁴ Nãm ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kêtumrêx ne. Ga me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kumex ne kute Mõjdjê kukràdjãkõt Metĩndjwýnhmã kĩnh djã nhõr rã'ãja pumũ. Kam ne ren jakam ar ban ren arým kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kêt.

⁵ Pyka jakam Metĩndjwýnh nhõ kıkreja ne kãjkwakam ũrkwãti djwýnhja'ã amijakre nhyim me kam kam ãpênh ar ba. Ô'ã ne pykabê õ kıkreja. Nãm Mõjdjê kute kıkre nhıpêxmã nhyim kam Metĩndjwýnh prĩne kõt kum 'ã karõ, kute kum 'ã karõ nhyim kute kõt kum ipêxmã. Kute kãjkwakam ũrkwãti ja'ã akren kute kõt kum ipêxmã ne kum 'ã karõn kum, "Gora prĩne inhũrkwãti djwýnh'ã akren imã ipêx, ane.

Krãnhre'ã ije amã akrejakõt dja ga ipêx", ane.

Be, mýjja kãjbê mex ne ja. Kãjkwakam ũrkwã djwýnh ne mexkumrêx, nhyim bep ja, pykabê ja ne ô'ã. Ô'ã ne kam kãjbê mex.

Nhyim bep ũrkwã djwýnh ne mrãmri wýnh, mextire. ⁶ Nhyim ãpênhdjwý mextire. Metĩndjwýnh ne kum ãpênh ny jarê nhyim ãpênhja prĩne mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũm djãpênh tũm jakrenh. Nhyim kukràdjã nydjwý prĩne mexo kute tũm jakrenh. O ne Jezu Metĩndjwýnh'yr mebêngõkreo bõx. Nhyim Metĩndjwýnh me bamã kabên pydjın arên kam me bamã mýjja mex jarê. Mýjja mexja ne mexo tũmja jakrenh mex ne. Kõt kukràdjã nydjwý mexo tũmja jakrenh mex ne.

⁷ Nãm ren Mõjdjê kukràdjã ajmã kute kêt nhyim ren ajte kukràdjã ny kator kêtumrêx ne. Nãm ren kutewaja mex nhyim ren ijukri ny 'õ kator kêtumrêx ne.

⁸ Nhyim bep kati, nãm kukràdjã tũmja kute me utãr kêt nhyim kam pãnh Metĩndjwýnh kukràdjã ny kute me utãrja pãnh o kato. Nãm mekam kĩnh kêt ne memã kum,

"Adjým, amũ akati 'õkam dja ba mekbê idjaer kunĩmã atemã ikabên ny 'õ jarênh mãmđji, atemã kukràdjã ny 'õ.

Nã, Djuda aben nhıjuk'ã tãmdjwýjamã gêdja ba atemã kukràdjã ny 'õ jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

⁹ Ate ne nyja. Ate ne tũm, ije me akukãmãremã arênhja, tãm ne tũm.

Amrêbê ne ba me akukãmãre pa 'ãbyn pykabê Edjitu kurũm meo ikaton kam ar meo iban memã ikukràdjã ja jarê.

Nhyim be nãm me ikabên mar prãm kêt ne arık ar ba. Ba kam amıpãnh tu me kanga.

Ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermã ikukràdjã ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny 'õ jarê.

Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

Me õkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjã jao adjãn me ajamak krekre'ãdjwý pi'õk no'õk ne.

Ne kam meo inhõ me jakumrêx nhyim me amıpãnh Metĩndjwýnhõ ipytãn kam amim ijo Metĩndjwýnhkumrêx.

¹¹ Djãm me õbikwamê kute abenmã kum, nãr me kamy kute abenmã kum,

'On amim Bẽnjadjwýr djwýnh ma', anhýrmã.

Kati, me kunĩ dja arým amim ima. Me kãtãmmê me rũnhmê me kunĩ dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukaprî ne kam me ikam axweja tu o akno", ane.

Nãm ã Metîndjwýnh kukràdjã ny'ã ujarênh ane. ¹³ Kute kukràdjã ny jarênhkam arým ôbê jao tùm ne. Be, ga mýjja arým tùm tēm ne arým biknor 'ýrja pumũ.

9

Kute pykakam Metîndjwýnh nhõ kikreti jarênh.

¹ Amrêbê ne Metîndjwýnh prîne kukràdjã tùmja, kukràdjã kutewaja'ã memã karõ, kõt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum àpênh kadjy. Nãm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

² Nãm me kubêkãmê mrykãmê pîponho kikren ajkwa krekre'ã kubêkã nhõ. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngõnhpõktimê pîponh ku'ê. Nhyr djwý me kute Metîndjwýnhmã ôr ne pîponhkam adjwýrjadwý ikwã. Apýnh mýjja ku'ê djari ne ja.

³ Kadjwýnhbê ne kumoka'ê. Nhyr kam nêje kubêkã wajêt. ⁴ Kam ne kên karýro kikre kudjý djã bõr djãmê kên karýro pîo rara krãkã djyamê ku'ê. Nhyr kên karýrreo pîo rara krãkã dji kam ne ngõnh dja. Kên karýro ngõnhkam djwý nhidjibê "Mýj ne ja" nýt ne dja. Nhyr kam kam Arão nhõ kô me aêrbê ingrõt ne ôja nõ. Nhyr kam kamdjwý Metîndjwýnh kute amikabên'ã kên no'õkja amê nõ.

⁵ Nhyr kên karýro pîo rara krãkã dji'ã Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amê ar karõ kãjbê prêkja aben kutã dja. Metîndjwýnhbê kumkatiti:, Metîndjwýnh pymati, Metîndjwýnh mexo tuknî kadjy mrãnh djwýnh karõ nhipêx ja dja. Pîo rara 'ã ijê djã'ã dja. 'Ã ijê djã ja ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr mry kamrõo kaprêprêk nhyr Metîndjwýnh apýnh me axwe djari tu o akno. Aj, djãm on ije ar amã prîne ja jarênhmã got. Ba ar amã mýjja 'õdjwý jarê.

⁶ Be, nãm ã Metîndjwýnh nhõ kikrekam apýnh mýjja ku'ê djari ku'ê ane. Nhyr me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kãtãm myt kunîkõt kikrebê kumkatikam wangij ne kam kam àpênh ar ba.

⁷ Nhyr bep me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax pydji ne kadjwýnhbê kumoka'êjamã wangij. Djãm myt kunîkõt? Arkati, kum ngorekambit. 'Ýr ngjênh nhõ akati apõxkambit ne 'ýr ngjênh pýnh ne. Nhyr ajte kum ngore nhyr ajte 'ýr wadjã. Akati pýnhkambit. Djã nãm ýkam 'ýr wangij? Kati, mry kamrõ ne 'ýr o wangijn Metîndjwýnhmã kungã. Ta amijaxwemê me kãtãmja jaxwe pãnh ne kum kungã. Me kute mar kêt ne kute Metîndjwýnhkam amikràõ ba pãnh ne me ô'ã o mrãn o wangijn kum kungã.

⁸ Jakõt ne Metîndjwýnh Karõ memã o amirît, me kute me kãtãm Metîndjwýnh'ýr ngjênh kêt kõt mar kadjy. Metîndjwýnh nhõ kikrebê kumkati ãm rã'ã nhyr me kute kukràdjã tùmjaõ ba rã'ãri ne me kãtãmja Metîndjwýnh'ýr ngjênh kêt kumrêx, kumoka'êjamã ngjênh kêt kumrêx. Me kãtãmja kraxje 'ýr ngjênh kêt.

⁹ Be, pykabê Metîndjwýnh nhõ kikremê kõt kukràdjã tùmja ne Kritu kukràdjã djwýnh'ã amijakre nhyr me Kritu kajmã'ã ar o ba. Kukràdjã tùmja ne me ï krãkãbitõ mex. Nãm me kukràdjã tùm kõt te Metîndjwýnhmã mry bõn kum kungãn te kum kînh djã ngãn mã amikam kute axwe mar rã'ã. Me kute kum mry nhõr djwýnhja te kum mry bõn kum kungãn kadjwýnhbê mex kêt rã'ã ne. ¹⁰ Kukràdjã tùm kõt ne me me õ kwý krên djãmê mýjjaõ kõm djã'ã

memã karõn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apÿnh amiku'õnh djari memã 'ã karõ, me kute kõt amijo bamã. Apÿnh kukràdjã ja ne me ì krãkãbito mex. Metÿndjwÿnh kute mÿjja kunio ny kajmã'ã ne memã kukràdjã tÿmja'ã karõ nhym me ar o ba.

Kritu kamrõ'ã ujarënh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhym arÿm Kritu bõx ne arÿm kukràdjã ny, kukràdjã mexo kato. Ne kute kukràdjã nyo kator kadjy kubê me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax ne arÿm Metÿndjwÿnh nhÿrkwã djwÿnhmã wadjã. Metÿndjwÿnh nhÿrkwãti prÿne kute raxo, mexo pykabê ja jakrenh mexjamã wadjã. Mehêngõkre kute ipêx kêt. Me banhõ pykabê mÿjja, pÿ, bõ, bãnhõr jao kikre nhipêx kêt.

¹² Be, tãm, Metÿndjwÿnh nhÿrkwã djwÿnhbê kumkatimã wadjã kam amÿ kadjwÿnhbê kumoka'ê'ÿr àr pydji. Djã nãm 'ÿr wangij ne akubyn apõx ne 'ÿr ngjênh krãpti got? Kati, nãm 'ÿr àr pydji. Djãm mokaak kamrõ nãr mryti jabatãnh nyre kamrõ ne o wadjã, kute Metÿndjwÿnhmã õrmã? Arkati, nãm ta amikamrõo wadjã. Ne o me bapytã. Me bapytãrkumrêx. Gu me batÿn rã'ã rã'ã ne baje o ino rer kêt kadjy.

¹³ Amrêbê kukràdjã tÿmkõt ne me mry kamrõo me kamÿ, me akubyn mex kadjy. Nãm me Metÿndjwÿnhkam amikrãn kam punu. Nhym kam Metÿndjwÿnh mar djwÿnh mryti djÿmre kamrõmê mokaak kamrõo me kamÿ. Ne mryti jabatãnh nyre, kaãnhre bÿn kum adjãn kam prã byn o me punu kaprêprêk. Nhym me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrõ kute kãjbê meo mexja pumÿ. Bep Kritu kamrõ ne mrãmri meo mexkumrêx. Metÿndjwÿnh Karõ tÿn o ino rer kêtja tãm ne Krituo ban o tÿx nhym kam kõt Metÿndjwÿnhmã amingã. Djãm punu ne me kubÿ? Kati, nãm mexo mextire, ajmã kute kêt ne ta Metÿndjwÿnhmã amingãn kam kamrõ ajkapÿ. Ta kamrõ ne prÿne me bajo mex. Me batyk ne baje Metÿndjwÿnhmã bakre rax ne nÿjar baba kadjy ne gu me bamã bajaxwe kÿnh ne o baba. Nhym kam ta kamrõo prÿne me bakadjwÿnhbê me bajo mex gu me kam arÿm bakadjwÿnhbê bapijãm kêt ne amikam bajaxwe'õ mar kêt ne Metÿndjwÿnhmã badjãpênh ar baba, Metÿndjwÿnh tÿnjamã apê.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrõ prÿne kute me bajo mex gu me Metÿndjwÿnhmã badjãpênh kadjy ne Kritu kukràdjã nyo kato. Metÿndjwÿnh kute amiwÿr me bajwÿr ne kute me bamã kabênh pydjìn arênh ne kute me bamã mÿjja mex jarênh gu me 'ÿr babõxmã. Nhym me banhõ mÿjja mexja dja rã'ã rã'ãn o ino rer kêtumrêx. Mrãmri dja Kritu ã memã o ane. Kadjy ne arÿm me axwe pãnh ty. Me kute kukràdjã tÿmja ar o bari ne me Metÿndjwÿnhkam axwe nhym kam arÿm Jeju amityko o pãnh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nãm tykkõtbit o pãnh. Nhym kam ajte mÿjja tykkõtbit ne mÿjja amirit. Ga me õbikwa tyk kutã kute abenmã õ mÿjja'ã karõja pumÿ. Õbikwaja tyk kutã õbikwamã õ mÿjja'ã karõ ne,

—Godja ba ty ga kam inhõ mÿjja jao mõ.

Ne kam kum õ mÿjja nhidji jarênh kum,

—Tãm dja ga o tẽ, ane.

Gêdja kute kum 'ã karõja ty nhym kam õbikwaja amÿ ajte kudjwa ô'ã ar o ba. Me tykkambit ne me ajmãn aben nhõ mÿjja jamÿn mã amÿ abendjõ'ã o ba. Me tÿn rã'ãkam ne me kute aben nhõ mÿjja jamÿnh kêt. Me tykkambit ne

me kute me ò mỳjja kajgo jamỳnh. Bir be, me tykkòtbit ne mỳjja amirīt. Nhy m kukràdjà tỳmjadjwỳ ajte tām ne.

¹⁸ Nām me kute kukràdjà tỳm kutewaja o bao kurê'ukmā ne Mòjdjē mry kamròo me kamī. Mỳjja tyk ne kamrò bikapĩnkòtbit ne mỳjja mex djà.

¹⁹ Nām Mòjdjē memā Metĩndjwỳnh kabēn kukràdjà kunī'ā ujarēnh kumrēx arē. Metĩndjwỳnh kute mekbē mỳjja pymaja memā arēnho djan memā kunī jarēnh pan kam mry kamrò by, mryti jabatānh nyremē mokaāk kamrò run kam iby ngò run kam pi'ò nhikwỳr ne kadjàt kamrēk jakritare jao krax'āpren kam pi'òja mry kamròmā adjān kam o me kaprēprēk. Metĩndjwỳnh kabēn kukràdjà'ā pi'òk no'òkja kumrēx ne kamĩn kam mebēngòk्रेjadjwỳ kamī. ²⁰ Me kamĩn kam mekmā kute,

“Be, Metĩndjwỳnh kute me amā amikukràdjà jarēnh māmđji ga me aje kòt amijo aba kadjy kamrò ne ja. Gora me 'āno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metĩndjwỳnh nhò kikre kamī. Nām kapòtā kukràdjaja kumrēx kamĩn kam kikre kadjwỳnhbēja'ỳr o wadjān kam adjwỳnhdjwỳ o kamī, kukràdjaja kunī kamī. ²² Bir be, Mòjdjē kukràdjàkòt ne me mry kamròobit mỳjja mexo ba. Kamrò kapĩnkòtbit ne apỳnh me axwe djari Metĩndjwỳnh tu me axweo aknon mar kētkumrēx ne.

²³ Bir be, pykabē Metĩndjwỳnh nhò kikremē ò kikrekam kukràdjaja ne kàjkwakam mỳjja djwỳnh'ā amijakre. Kam ne Mòjdjē mry kamròobit ā mỳjja mexo ane. Nhy m bep kàjkwakam mỳjja djwỳnh kadjy ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungā. Kàjkwakam mỳjja djwỳnhja kadjy ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungā. Mỳjja mexo kute pykabē mỳjja ja jakrenh. Mỳj ne mex nhy m me Metĩndjwỳnhmā kubĩn kungā? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrēx ne kam Metĩndjwỳnhmā amingā nhy m kubī.

²⁴ Djā nām me Metĩndjwỳnhmā kikre nhy m kam Kritu kadjwỳnhbē kumoka'ēja'ỳr wadjà? Kàjkwakam ò kikre djwỳnhja'ā kute amijakre djām kumā ne wadjà? Kati, nām tu kàjkwamā wadjà. Kum wadjān arỳm Metĩndjwỳnh kabem djan kum me bajarēnho djan me banēje kukrào dja.

²⁵ Djā nām Metĩndjwỳnhmā aminhòr krāptī? Kute pykabē Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhò bēnjadjwỳr rax kikremā ngjēx krāptija pyrāk? Kum ngore kunīkòt kute mry kamròbito mrānh ne Metĩndjwỳnh nhò kikre kadjwỳnhbē kumoka'ēmā o ngjēxja pyrāk? ²⁶ Arkati, nām ren kum aminhòr krāptīn ren arỳm tokry krāptī. Ren pyka nhipēx totokbē ren arỳm apỳnh tokry krāptī. Bep kati, arỳm pyka kute o ìno rerkam arỳm kator ne kute mekbē axweo apēxmā kute Metĩndjwỳnhmā aminhòr māmđji.

²⁷ Ga Metĩndjwỳnh kute me kunī'ā amim karòja pumū. Me kunī dja me tyk pyđji nhy m ijukri dja Metĩndjwỳnh memā axwe pānh jarē.

²⁸ Bir be, nām ā Kritudjwỳ tyk pyđjio ane. Kute Metĩndjwỳnhmā aminhòr nhy m me kute bĩn māmđji. Nām amijā me krāptī jaxwe mēn kam me pānh Metĩndjwỳnhmā amingā nhy m kubī. Dja ajte me bawỳr kato. Djām kute axweo pānhmā? Kati, kute ò me ja pytār ne kute meo mōrmā. Pykabē me kute abej ajkam amakja pytār ne ar meo bamā dja ajte kato.

10

Kritu pite'ykam tyk pyđji.

¹ Bir be, Mòjdjē kukràdjà ne mỳjja mextireja kukām bòx. Kubē wỳnh kēt. Mỳjja mextire bòx kētri ne Metĩndjwỳnh Mòjdjē kukràdjajao kato. Nām mỳjja mex djwỳnh'ā amijakre kajgo. Kam kute meo mex kēt. Metĩndjwỳnh kute

me axweo bingrành kadjy ne me kum mry pan kubôn kungã. O anhÿro ba tãmtã: ĩ arek amũ namẽ amex kunĩkôt o anhÿro tẽ. Nãm me te mry pan kamrô kapĩn te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metĩndjwÿnh'ÿr bikamẽnh prãmja ne me te amijaxwe kêt mã amijo ane. ²Nãm ren me kute Metĩndjwÿnhkôt amijo ba prãmja mry kamrôo ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'ô mar kêt kumrêx ne ren tu mry par krãta.

³⁻⁴ Nhyim bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djũmre kamrômẽ mokaak kamrôo mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen mã axwe. Mry kamrô kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunĩkôt memã axweo amirĩto tẽ.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamã rwÿk kutã Bãmmã kum, "Nã gãm arÿm amã mry kamrô kapĩnmẽ me kute amã djwÿ nhôrja kĩnh kêt. Nhyim me kute amijaxweo apêx kadjy nãrà m kute mry par ne rã'ã ngônho kikam rênh ne kute kum angjênh ne kute amã ôrja tãm ne ga arÿm abẽ kĩnh no kati.

Ne kam aje ijo inhĩmã ijã amim karô.

⁷ Ba kam amã, 'Metĩndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijã karôkôt ne ba jãnh dja. Amrêbẽ anhô pí'ók no'ók kam aje ijarênhkôt ne ba jãnh dja', ane."

Nãm ã Kritu Bãmmã ane. ⁸ Nãm kum, "Mry kamrô kapĩnmẽ me kute amã djwÿ nhôrjamẽ me kute amim axweo apêx kadjy nãrà m mry par ne kute ngônho kikam rã'ã rênh ne kute kum angjênh ne kute amã ôrja tãm ne ga amã kĩnh kêt ne abẽ kĩnh no kati", ane.

Djã nãm me kupa'ã ar o ba? Kati, mrãmri ne Mõjdjẽ memã kôt 'ã karô nhyim me kute kôt ar o ban kute Metĩndjwÿnhmã mry par ne kute ôro ba. Nhyim Kritu Bãmmã kum,

"Ga abẽ kĩnh no kati", ane.

⁹ Nãm kum kabẽn ja kumrêx jarên kam atãri kum,

"Metĩndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijã karôkôt ne ba jãnh dja", ane.

Bir be, nãm me kute mry par ne kum ôrja arÿm o apêx. Kute pãnh nyjao katormã ne arÿm tũmjao apêx. ¹⁰ Metĩndjwÿnh kute 'ã amim karôkôt ne Jeju Kritu tẽn ruwn ta Metĩndjwÿnhmã amidjwÿnh ngã nhyim me kubĩ. Nãm kute kum aminhõrkam me bĩn mãmdji. O ne prĩne me bajo mex, prĩne me bajo mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me ĩ pÿnhkôt me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh aben nhijuk'ã myt kunĩkôt ngônho ki kabem ku'ên mry kupê. Nãm me kute Metĩndjwÿnhmã mry par ne bõr ne kum ôrmã bõro ku'ẽ. Nhyim akati nhyim tãm ne. Nhyim akati nhyim ajte tãm ne. Nãm memã axweo apêx kêt kumrêx ne.

¹² Nhyim bep ate ne Kritu Metĩndjwÿnhmã mÿjja pydji ngã. Nãm kum amingã nhyim me bĩn pydji. Nãm amijã me axwe mẽ nhyim me kam bĩn pydji. Nãm me kubĩ nhyim kam tu amijã me axweo apêxkumrêx. Jakôt ne Metĩndjwÿnh djubók'ãnh nhÿ, kubê bẽnjadjwÿr raxkam ubók'ãnh nhÿ. ¹³ Ne kam arek kam amako nhÿ. Metĩndjwÿnh kute kurê djwÿnhho bikênh mex nhyim me kam umaje kuka kónh terteto ku'ên kam tu mÿrbê rôrôk nhyim kute kwÿ o pardjan kwÿ nhimex, ja ne kam amako nhÿ.

¹⁴ Bir be, kute Metĩndjwÿnhmã aminhõr pydjijakôt arÿm mrãmri tu me'ã mex mênhkumrêx nhyim me mrãmri mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex

ne kute me bajaxwe kêtô tēmja, me bajã ne tu mex mēnhkumrēx. ¹⁵⁻¹⁶ NhyM Metīndjwýnh Karōdjwý kôt arē,

“Bep jakam dja ba memã ikukràdjã ny jarē. Amũ akati 'òkam dja ba memã ny'ò jarēnh māmndji.

Ba ibê Bēnjadjwýr ne ba me amã ikabēn ne.

Me òkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjãjao adjãn kunhò. Ne me amak krekrekamdjwý kunhò”, ane.

Nãm kabēn ja kumrēx jarēn kam atãri memã kum,

¹⁷ “Apýnh me ikam ajaxwe djãri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwý gédja ba tu mar krãtan o akno.”

¹⁸ Bir be, mrãmri ne Metīndjwýnh arým o akno. Kam ne me kute amijaxwe pãnh Metīndjwýnhmã mry par ne kum òrja arým apēx. Arým kêt. Arým Metīndjwýnh kute kam me axweja kunõ biknorjakam ajte we amijaxwe pãnh mry par ne ar Metīndjwýnhmã òro ba. Kati, arým kêt.

Me kute Kritu mar'ã ukanga kêtã.

Ep 3.11

¹⁹ È, akmere ar, àpnhĩre ar, mrãmri dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metīndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'ēmã wangij ne Metīndjwýnh 'ýr bõx ne tu kum amijarē. Mýjkôt dja gwaj bapijãm kêt ne tu 'ýr wangij? Jejukôt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrõ bikapĩnkôt dja gwaj bapijãm kêt ne Metīndjwýnh'ýr bõx ne tu kum amijarē ne kum bakabēn.

²⁰ Pykabê Metīndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'ê nēje, Metīndjwýnh krĩ dja nēje ne kubèkãti wajēt nhyM me 'ýr ngjēnh kêtukumrēx. NhyM bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metīndjwýnh'ã kutan 'ýr pry ny dji. Pry kubê Jeju. Kute Metīndjwýnhmã ta aminhõr nhyM me kute bĩn nhyM ajte tĩnkôt ne gwaj tu Metīndjwýnh'ýr mrãn bõx ne wangij ne tu kum bakabēn.

²¹ Be, gwaj banhõ Metīndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxkumrēx. Nãm prĩne Metīndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metīndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabēn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabēn. Amrēbê ne Mõjdjê Metīndjwýnh kukràdjãkôt kute meo mex kadjy mry kamrõo me kamĩ nhyM me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngõ mexkambit djuwn o jãm amijã ngrã rē. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhĩxkam dja gwaj Metīndjwýnh kadjy bameX. Jeju ne gwaj bajo mex. Æ gwaj bameX tanhýrkam dja gwaj Metīndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabēn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabēn. Kwãrik wãnh gar ajõ anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Djãm Metīndjwýnh imã mex? anhýr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrēx ne katãt bakabēnkam tu 'ýr mrãn kum bakabēn. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj ã o ane.

²³ Gora gwaj mã 'ãno dja. Metīndjwýnh kute gwaj bamã mýjja mex jarēnh gwaj baje tu amiwýr kamnhĩxbê ar babaja ne gwaj arým memã arē nhyM me kuma. Gwaj gop mã 'ãno djan gop arek amiwýr kamnhĩxbê ar baba. Kwãrik wãnh gwaj 'ã badjukanga kêt. Metīndjwýnh ne arým gwaj bamã kabēn pydjĩn arē. Mrãmri ne kabēnkumrēx. 'Èxnhĩ kêtukumrēx ne kute gwaj bakanga kêtukumrēx. Kam dja gwaj amiwýr kamnhĩx týxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwýnhbit mar kêt. Dja gwaj bamã aben jabēmãbit abenmã karõ ne ajte bamã mýjja mexbit kĩnh ne baje o baba'ã abenmã karõ.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprõnh rã'ã. Nhyr bep me kwỳ ne me arỳm kum abeno bikprõnh kanga. Nhyr bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhỳr kêt kumrêx. Gwaj ba dja gwaj abenmã tỳx jangij, mã Jejukõt gwaj babikamênh rã'ã kadjy. Metĩndjwỳnh nhõ akati arỳm o rãm ne ja. Kam gêdja gwaj mã abenmã tỳx jangjênh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamã Metĩndjwỳnh kabêh 'êxnhĩ kêt jarênhja ne gu me baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kĩnh ne, nhỳnh ne mỳjja 'õ ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kĩnh ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mỳjja 'õ kêt kumrêx. Mỳjja 'õ kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingrãnh kêt. ²⁷ Nhyr bep ãm mỳjja ti, mỳjja punuti, mỳjja pymati: wã pydji ne me jamã nõ. Me kum Metĩndjwỳnh kurêjamã ne nõ. Memã gêdja axwe pãnh jarê ne kam kuwy pòktijamã me kurê. Kumã dja me kurê nhyr me prĩne xêr. Me kajmã'ã ne nõ. Kumã dja me kurê. Djãm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ê, amrêbê me'õ kute Mõjdjê kukràdjãkõt amijo ba kêtja nhyr me'õ axwekõt omũ. Birãm me'õ amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'õ jaxwekõt arỳm noo omũn arê nhyr me arỳm pãnh kubĩ, kum kaprĩ kêt ne tu kubĩ, axwe pãnh.

²⁹ Bir be, kam dja me'õ kute Metĩndjwỳnh kra japrỳkam mrãmri arỳm o bikênh rax ne. Me kute Mõjdjê kukràdjão bikênhkam ne me kute tu bĩn kajgomã. Bep me kute Metĩndjwỳnh krao bikênhkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prĩne kute Mõjdjê kukràdjãkõt me kute me bĩn kajgoja jakrenh mex ne.

Nãm me Metĩndjwỳnh kra japrỳ ne kam ajte Metĩndjwỳnh kukràdjã ny kadjy kamrõjao mỳjja punu, Metĩndjwỳnh kute memã kukràdjã ny jarênh mãmdji kadjy kamrõ jao mỳjja punu. Kra ne tyn amikamrõ kapĩ gu me kam arỳm Metĩndjwỳnh kukràdjã nykõt amijo baba. Kamrõ jao ne me mỳjja punu, o mỳjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrõ kapĩnkõt ne Metĩndjwỳnh memã me axwe ajngrã ne meo mex nhyr be nãm me tu kamrõ jao mỳjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metĩndjwỳnh Karõ japrỳn kum ngryk jadjã. Metĩndjwỳnh Karõ me bakam ukaprĩja, gu me baje te kam amikrã ar o baba nhyr mã me bakam ukaprĩ, ja tãm ne me aprỳ. Djãm ja pãnh kêt got? Mrãmri gêdja prĩne Metĩndjwỳnh me jao bikênh mex ne. ³⁰ Nhỳnh me'õja kute memã kum, "Bajbit dja ba memã amijo pãnh ne. Ba dja ba me axwe pãnh meo ajkê", anhỳrja ne gwaj arỳm mar mexkumrêx. Nhyr ta ajte memã kum, "Bênjadjwỳr djwỳnh ta dja õ me jamã pãnh jarê", ane.

³¹ Metĩndjwỳnh tĩn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pãnh ja tãm ne uma:kumrêx. Djãm mỳjja wã pyma ngri got.

³² Ê, amrêbê Metĩndjwỳnh kute ar ano bõnh totokbê ja gora ar ama. Nãm me te ar ajo bikênhõ ba gar mã 'ã angrã tỳx ne, ne te atokryn mã 'ã angrã tỳx ne. ³³ Nãm me me ipõkri ar ajaprỳn ar akamjêro ba. Nãm ã me ar akwỳo ane gar anhitepatõ ar kuri aku'ên ar omũnhõ aku'ên kam ar õ'ã akã djãm akaprĩn ar omũnhõ aku'ê. ³⁴ Nhyr me ajte ar akwỳbê ijê gar ar õ'ã arerek ne akaprĩn ar omũnhõ aku'ê. Nhyr me te ar anhõ nèkrêxo prõt gar kam mã akĩnh. Mrãmri arỳm kãjkwakam anhõ mỳjja mextirêkõt ajamak bẽn kam tu ate akrã. Kãjkwakam anhõ mỳjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã. Nhyr me te pykabê mỳjja jao ar ajo ajkê, gar kam kãjmã mỳjja ja man mã akĩnh.

³⁵ Bir be, gora ar amã me uma kêt ne atÿx ne kôt amijo aba rã'ã. Kwãrik wãnh gar amã kanga kêt. Mrãmri dja Metĩndjwÿnh pãnh ar amã mÿjja mestire ngã. ³⁶ Dja gar arek akrãnmã amijo aba 'ãno dja. Metĩndjwÿnh kute ar ajã amim karõ ne kute ar amã mÿjja jarẽnhja kôt dja gar amijo mō. Dja gar 'ãno djan akrãnmã o amōr rã'ãn arÿm kôt 'ÿr bōx. Kute me bamã kabẽn pydji jarẽnh ne kute me bamã mÿjja mex jarẽnhja 'ÿr bōx. 'ÿr bōx ne amim aby. ³⁷ Metĩndjwÿnh kabẽnkam ne krabê Jeju akubyn me bawÿr bōx'ã, "Adjÿm ngrire, dja ĩ me awÿr tẽn bōx. Amrêbê ne tẽmmã krã ne kam arÿm amrê tẽn 'ÿr. Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arÿm ije memã axwe kêt jarẽnh nhym me katãt mrãnhja dja me mã imar rã'ãn ar ikõt ba.

Gêdja me'õ me umaje akubyn ibê akẽx ba kam arÿm ibê kĩnh no kati", ane. Nãm ã Metĩndjwÿnh ane. ³⁹ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhÿr kêtumrẽx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akẽx ne kam tu babiknorkumrẽxmã? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã markumrẽx nhym arÿm Metĩndjwÿnh gwaj bapytãn ar gwaj bajo ba.

11

Me tũmre kute amikajmã'tã Metĩndjwÿnh mar:

¹ Ije, mÿjbê ne me kute amikajmã'ã mÿjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje amikajmã'ã mÿjja markam ne gu me tu amim kamnhĩxkumrẽx ne amiwÿr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrẽx ne banhōkre kadjwÿnhbê amim,

—Nã, mrãmri dja iwÿr bōxkumrẽx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mÿjja pumũnh kêtam tu amim markumrẽx ne banhōkre kadjwÿnhbê amim,

—Nã, mrãmri dja ba ĩ amũ akati 'ōkam omũ, ane. Nã gu me ã amikad-jwÿnhbê amikajmã'ã mÿjja maro ane. ² Nãm ã amrêbê me bakukãmãre tu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro ane nhym arÿm mekam kĩnh ne.

³ Nã gu me badjwÿ ã amikajmã'ã Metĩndjwÿnh kute pyka nhipêxkõt maro ane. Nãm kabẽno pyka nhipêx nhym kato. Me kute noo mÿjja pumũnh kêtõ ne pyka nhipêx. Nhym arÿm apōx ne amirĩt gu me arÿm kôt omũ. Ne kam amikajmã'ã kute pyka nhipêxkõt kuma, amikajmã'tã arẽnh ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam õ krit bĩn kugan kum kungã. Nãm kum mÿjja mex ngã. Mexo kute kamybê Kaĩ nhõ mÿjja ja jakrenh. Nhym kam kam kĩnh ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêtumrẽx. Aje imã ōrja ne ba imã kĩnhkumrẽx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tyn mã me bamã mÿjja jarẽ. Tĩn mãn prãbê mã me bamã arẽ ne,

—Dja ga me ã ikudjwa amim Metĩndjwÿnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwÿ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metĩndjwÿnh tu tĩn rã'ão wabi. Nhym me te noo abej aprã. Nhym kêtumrẽx, Metĩndjwÿnh kute tu tĩno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

—Tãmjakam ne ba ikĩnhkumrẽx, ane.

Nãm ã Metĩndjwÿnh ane. ⁶ Bir be, nhÿnh ne me'õ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh mar kêt nhym we kam kĩnh? Kati, me kute amikajmã'ã Metĩndjwÿnh marbit ne mekam kĩnh ne kum me kĩnh. Godja me'õ Metĩndjwÿnh'ÿr bōx prãm jabej gora amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma. Metĩndjwÿnh ne tĩn ne ar ban kam mekam ukaprikumrẽx ar ba, me kute Metĩndjwÿnh mar prãm ne kute abejja mekam ne ukapri. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kôt Metĩndjwÿnh'ÿr bōx.

⁷Nām ā Nôwedjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Metīndjwýnh ne kum tīn jadjā. Anhÿr djwýnhrà m kute amirīt kētri ne kum ngō tām jarē. Nhy m kam Nôwe umaje kà rax nhipêx ne kam kum prômē kramē upānhmē aro wadjān ar utān ar aro ba. Nhy m ate me kum mā axwe kīnhja ne me tu ate krān ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhy m bep Nôwe pydji ne amikajmā'ā kuma nhy m Metīndjwýnh arÿm kum axwe kêt jarē.

⁸Nām ā Abraōodjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām Metīndjwýnh atemā kum pyka ny jarēn 'ÿr ano nhy m tē. Nām kum kabēn pydjīn arēn kum, —Dja ba amā kungā ga tu o anhō pykakumrêx ne kam kam ar aba, ane.

Nhy m kabēn man kam tu 'ÿr tē, kute amikajmā'ā pyka pumūnh kêt 'ÿr ne tu tē. ⁹Nām tu amikajmā'ā Metīndjwýnh ma. Amikajmā'ā kuman pyka nyja kam ar ba. Metīndjwýnh kute kum pyka jarēnh ja kam ar ba. Me bajtem nhō pykakam ar ba. Nām mrykào kikrekam ar ba. Krabē Idjakmē tām djwýbē Djakomē ro'ā mrykào kikrekam ar ba. Metīndjwýnh kute Idjakmē Djako ar adjwýnh djwýmā kute pyka jarēnhjamē ro'ā mrykào kikrekam ar ba. ¹⁰Mÿkam ne Abraōo mrykào kikrekambit ar ba? Bir, kÿjrūm Metīndjwýnh kute amim krī mex'ā karōn kute prīne ipêxja kamnhīxbē ne pykabē mrykào kikre jakam ar ba. Krī mex rā'ā rā'ā, krī mōr ne tūm ne rōrōk kêt, tām ne amim kamnhīxbē ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹² Nām ā Xaramē mjēnbē Abraōodjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām ar te kra prāme ar ba nhy m arÿm Xara bēngēxte. Te kubēngēxte nhy m kam kra wajēt ne ruw nhy m amim kumÿ. Metīndjwýnh arÿm kum kabēn pydjīn arēn kum kra jarē nhy m kam Xara amikajmā'ā kuman kam, —Metīndjwýnh ne kabēnkumrêx, ane.

Nhy m kam kute kum kra jarēnhja wajēt ne ruw nhy m kumÿ. Te kubēngēxte ne amim kra mÿ. Kam ne Abraōo pydji kurūm me kamingrāny apōx ne kumex. Arÿm kubēngētte kute amikam kō krān mexo tēmkam ne kra dji. Nhy m amū aben nhijuk'ā kam tām djwý aptān kumex. Tāwā pydji kurūm ne me krāptī apōx ne kam kam aptān kumex ne kute mrāmri kàjkwakam kanhētire pyrāk. Ne kute ngō rax mÿrri pykati ngrā ja pyrāk. Pykati ngrā tām ne me o itun te kute abenā akremā nhy m krāptī: anen amō ajkamē nhy m me te o ane. Nām ā kam tām djwý amū aptār ne kumex o ane.

¹³Ije ar amā ar tūmre jarēnhja ne ar kunī amikajmā'ā Metīndjwýnh mar rā'ān ty. Metīndjwýnh kute kabēn pÿnho memā mÿjja jarēnhja, kabēn ja jarēnh ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nām ar kute amyby m noo omūnhmān prabē amikukām kuman tu amikam kīnhkumrêx. Ne memā kum, —Me bajtemkam ne bar iba. Me ō pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhō pyka djwýnh kêt kumrêx, ane.

¹⁴Me ja ne me kute ō pyka jabej rā'ā, kute kàjkwakam ō pyka djwýnhja jabej rā'ā kam ā kabēn ane. ¹⁵Nām ren ar ō pyka kurūm kator ja tēn o aman arÿm ren mā ajte akubyn 'ÿr tē. ¹⁶Nhy m bep kati, kàjkwakam ar ō pyka mextire ja ne ar o aman kam 'ÿr tēm prāmā ne kam ā kabēn jarēnhō ane. Kam ne Metīndjwýnh kum ar kīnhkumrêx. Nhy m ar kute Metīndjwýnhmā kum,

—Ar imā akīnhkumrêx. Apydji ne ga abē ar itūn djwýnh, anhÿrkam djām kam Metīndjwýnh jā m Ar kubē krāmā got, arkam pijāmā got. E kum kati, kum ar kīnh raxkam ne ar kutēp krī mex nhipêx ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nām ā Abraōo amikajmā'ā Metīndjwýnh maro ane. Nām Metīndjwýnh Abraōo kute Metīndjwýnhkōt ar amijo ba jabej kabin kra'ā ku'uw. Nhy m bit kute krabē Idjak bīnmā, kute bīn ne kum ōrmā bit kute bīnmā. Amrēbē

Metîndjwýnh kute kum kra pydji jarênh ja ne bit kute kum bînmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metîndjwýnh kute kum, "Akrabê Idjak ja gêdja amû aben nhijuk'ã kam tâmdjwý krãptîkumrêx", anhýrja.

Kra ja ne Metîndjwýnh kum arê nhym kam bit kute bînh ne kum òrmã. ¹⁹Nãm òkre kadjwýnhbê amim,

—Metîndjwýnh dja akubyn imã o tîh, ane. Ne kam bit kute bînmã nhym kam Metîndjwýnh nêje kukràh akubyn kum nê ne kam mrãmri kute akubyn o tîh pyrãk.

²⁰Nãm ã Idjakdjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kînh djã jarê, ar kukãm ne arkum kînh djã jarê. Ar ò mýjja kute amirît kêtri ne ar kukãm amû arkum kînh djã jarê.

²¹Nãm ã Djakodjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Nãm amû krabê Jôdjekam kra amê aro kînh. Arým kubêngêtte, arým bikati mex ne kam môn amikakêkôt kajpar djã djan kam Metîndjwýnhmã rax jarêh kam tâmdjwýjamã kum,

—Gêdja Metîndjwýnh ar ajo kînh, ane. Nãm ã arkum ane.

²²Nãm ã Jôdjedjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Tyk kutã ne amû anhýr djwýnhràh mekbê idjaer pykabê Edjitukurûm katormã arê. Ne prîne memã ta amiji'ã karô, me kute 'io môrmã ne memã 'ã karô, me kute 'io môr ne kute ò pyka djwýnhkam adjãrmã, Metîndjwýnh kute kum pyka jarêhjakam kute adjãrmã.

²³Nãm ã Môjdjê nãmê bãmdjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro ane. Nãm ar rwýk totokbê o apdju. Bênjadjwýr raxbê Parao ne me kra my apôx nhym me kute me parmã arê. Nhym arkum bênjadjwýr rax kabêh puma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bînh kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumûn kam Metîndjwýnh kanãràh tu o apdju. Nhym o bipdjur'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêh nhym kam ar têtêktikam kunhó.

²⁴Nãm ã Môjdjêdjwý amikajmã'ã Metîndjwýnh maro anen kam arým abatãnh ne kam krô'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prîrûm mýnhja tãm ne nã kanga. ²⁵Nãm,

—Kwãrîk wãnh ba ijaxwejao amikînh kêt. Kwãrîk wãnh wãm memã nõ. Godja ba arîk ar ibaja kwý ngrire ne o amikînh? Kati, gêdjãm wãm kunî nõ. Ba gêdja ba Metîndjwýnh nhô me jakôt itokry, ane. ²⁶Môjdjê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhym amû tûmrãm Kritu bôx ne adjwýnhdjwý kôt kudjwa tokry. Nãm me kum kurêh aprýn prîne o ajkê nhym tokry rax ne. Nhym Môjdjêdjwý Kritu kajmã'ã kãjbê ã tokry ane.

Nãm,

—Kwãrîk wãnh me kum ikurêh wãnh ijapry kwãrîk wãnh rã'ã. Ba gêdja ba Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhym bep ate gêdja Edjitukam nêkrêx kumexja wãnh memã nõ. Nhym bep ba dja ba Bênjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kînh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amû amikukãm Metîndjwýnh kute kum pãnh mýjja mextire nhôrmã amikukãm kuman kamnhîxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷Nãm ã amikajmã'ã Metîndjwýnh maro anen kam kum bênjadjwýr rax puma kêt mex ne pykabê Edjitu kurûm kato. Bênjadjwýr rax te kam ngyr:k. Nhym kam kum uma kêt mex ne tu kurûm tẽ. Kute noo amim Metîndjwýnh pumûnh pyrãk. Metîndjwýnh pumûnh kêtja ne kute noo omûnhmãh prãbê akrãnmã amijo ba rã'ã ne akubyn akêx kêtumrêx ne.

28 Nām ā amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen kam Metīndjwýnh me irôbê mrānh nhô akati man kam me kute kamrôo kíkire'ā ijê djā kamīnmā memā arê. Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh kute me imexmā me irôbê mōr ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nām tu amikajmā'ā kuman kam me kute kamrôo kíkire 'ā ijê djā djymā memā arê nhyh me o amiptáro ba.

29 Nām ā mekbê idjaerdjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen ngô rax nhidjibê Kamrêk'ýr bôx nhyh tu memā ngô ngrā rê nhyh me kam 'ā mōn rê. Mrāmri ne kute atýxkam pyka ngrā ja pyrāk, nhyh me kam mōn 'ā rê. Nhyh mekbê Edjitu mekôt me kudjwa bit 'ā rêrmā mō nhyh tu ngô meo ajkamuw ne me imex ne.

30 Nām ā mekbê idjaer amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen krīraxbê Djeriko nêje pyka týx nhípôkjamá ipôko dja. Nām me Metīndjwýnh kabēn man kam kabēnkôt krīmā ipôko dja. Nhyh akati nhyh me ajte tām ne. Nām me ā kum ipôko anhyro dja nhyh me'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt nhyh arým nêje pyka týxja te týx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. Nhyh kam 'ānh mekbê idjaer kurê djwýnhja'ýr wadjān me'ýr prôt ne.

31 Nām ā me kupry 'ôbê Rabe amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen kam amiwýr mekbê idjaer àpkáro mrānh djwýnhho wadjān arkum kabēn mex jarēn ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metīndjwýnh kabēn mar prām kêtja kunī nhimex ne kam kute Rabe ar bīn kêt nhyh ar ajbit me kurām tīn ne.

32 Bir be, djām arek ar amā me'ā idjujarēnh itēmmā? Nār kon, birām aje. Dja ba Djidjiāomē Barakimē Xāxāomē Djetemē Dawimē Xamuwemē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē me ja kunī'ā idjujarēnh tē nhyh arým ijā akamāt ne.

33 Nām me amikajmā'ā Metīndjwýnh man kam kurê djwýnh'ýr prôt nhyh Metīndjwýnh memā me kurê djwýnh rerek mex ne, nhyh me mekbê pyka pytā. Nām me katāt meo ba nhyh kam Metīndjwýnh kabēn pýnho memā mýjja mextire jarē. Nām me Metīndjwýnh kanārrām kum rop djākrêbê rijāo pyma kêt kumrêx ne. Rop kute krēmā ne me rop nhūrkwākam kumē nhyh Metīndjwýnh rop jajkwa ajmā o nhyh ajkwa pôt ne krēn kêt kumrêx ne.

34 Nām me Metīndjwýnh kanārrām kum kuwy pyma kêt mex ne. Me kute kuwymā ar rēnh nhyh ar xêt kadjy nārām ne me kuwy pôk jabatānhmā ar kurê nhyh Metīndjwýnh ar'ā kuwy bīn ar utā. Nām me Metīndjwýnh kanārrām ar ba nhyh me bit kute pao me imexmā nhyh Metīndjwýnh me utā. Nām me Metīndjwýnh kanārrām ar ban katyk mex ne ar ba nhyh Metīndjwýnh akubyn meo týx. Nām me abenwýr prôt kam Metīndjwýnh kanārrām ar ban kam amijo aptān kajbê kurê djwýnh rê nhyh me bajtemja me umaje prôt. 35 Nhyh me niredjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh ma nhyh akubyn memā ôbikwa kwýo tīn.

Nhyh be nām me kwý amikajmā'ā Metīndjwýnh ma nhyh me me kupa. Nām me te memā kum,

—On me Metīndjwýnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mā 'ā angrā ba kam me prīne me ajo ajkê, ane. Te memā ane nhyh me amibê kanga kêt kumrêx ne 'āno dja. Metīndjwýnh kute akubyn meo tīn nhyh me ô pyka mextirekam ar bamā ne me kanga kêt kumrêx nhyh me prīne meo ajkēn me par punu nhyh me tokry:n ty.

36 Nām me me kwý japyh me'ā keket ne kam me kaprêprê:k ne prīne mrykào me kà noxnox nhyh kam mrykākôt me kamrô kukrykry ne. Nām me me kwý djuwpren mekbê ijê djākam me kurê. 37 Nām me kēno me kwý titik ne me kupa. Nām me pī kokjêr djào, kākakjêro me kwý jakān me kupa.

Ne kàxdjwa kajgoo me kwỳ pa. Nhyim me amim mrykĩ'ãtomti, mokaàk kào kubèkàn kayn angij. Me ò mỳjja kètkam me ò nèkrèx kètkam ne me ar ba. Nhyim me prĩne meo ajkè nhyim me tokryn kaprĩre ne ba. ³⁸ Nãm me kapòt kukritkam ar ba, krãnhrekam ar ba, kènkrèkam ar ba, pyka krèkam ar ba. Ìm me mexkumrèx. Pykabê me ja ne me mexo me ja tèt kètkumrèx ne.

³⁹ Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Nhyim kam Metĩndjwỳnh ne me jamã,

—Mrãmri me amexkumrèx. Nã bãm me akam ikĩnhkumrèx, ane.

Nhyim bep kraxje me tũmre ja kute byr kèt rã'ã. Metĩndjwỳnh kute kabèn pỳnho memã mỳjja jarènhja ne me kute amim byr kèt rã'ã. ⁴⁰ Adjỳm, Metĩndjwỳnh ne arỳm me bakadjy amim mỳjja mex'ã karò. Me bakunĩ kadjy ne prĩne amim mỳjja'ã karò mextire. Djã nãm kute me tũmrebit pytàrmã? Kati, arỳm ne me bajãdjwỳ amim karò. Nhyim kam mexkumrèx. Mexo kute me tũmre pytàrja jakrenh mexi. Kute me tũmre jamè ro'ã kute me bajo mexmã. Gu me batipydjĩn bamexo bamexkumrèxmã ne amim me bajã karò. Be, tãm ne ja.

12

Metĩndjwỳnh kra kunĩmã uwèk màt.

¹⁻² Be, me kume:xja pumũ. Me kute amikajmã'ã Metĩndjwỳnh marja me tãm ne me krãptĩ. Me tãm ne ne me bamã ipòk ne me banhirãn kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ãno djan kanga kèt. È, mrãmri ne me kute aben rerkam mỳjja kute me kukrà nhyim me kute o pòx ne amikòt rènh ne kajkrit ne pròt mex ja pyrãk. Dja gwaj ã mỳjja kute gwaj bakukràja jãm aminèje kunĩ rènhò ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamỳnh tỳxja jãm aminèje kurèn kurèn kam arỳm mrãmri bajaxwe kètkam katàt ar amijo baba mexkumrèx ne. Gora gwaj 'ã badjukanga kèt ne mrãmri katàt amijo tèn inomã kumè. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukãm mỳjja pumũnh ne kam kambit no pymjỳr tỳx mex ne atemã mỳjja 'ò pumũnh kèt ne 'ỳr pròtja pyrãk.

Dja gwaj ã o anen amikukãm Jejubit man kòtbit bajamak bèn ne baje ibej atemã mỳjja 'ò mar kèt ne Jeju'ỳrbit bapròt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bò gwaj tu amim mar kumrèx. Nhyim ajte gwaj bajamak bònho tẽ gwaj arỳm amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'ãno djan kanga kèt ne. Nãm amũ amikukãm kĩnh djã man kam mete pĩte'ykam bĩnja kum uma kètkumrèx. Djãm me pĩte'ykam arikkam pijãm ngri got. Nãm amikam pijãm mar kèt ne tu ate krãn arek amijo tẽ. Kam ne Metĩndjwỳnh arỳm 'ã bènjadjwỳr rax mẽ nhyim Metĩndjwỳnh krĩ djàtikam ubòk'ãnh ikò'ã nhỳ.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arek kèt. Me axwe ne me kum kurèn prĩne o ajkè nhyim kam tu arek dja, tu ate krãn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tèn amikam arek ne akaprĩ kèt ne arek kòt o tẽ. ⁴ Djã nã gãm ar Jeju kudjwa akamrò ajkapĩn ty got? Kati, ar ajaxwebê aku'è tỳxkam kraxje ajò akamrò bikapĩn kèt. Kraxje me kute ar ajò bĩn kèt rã'ã.

⁵ Djãm arỳm ne gar Metĩndjwỳnh kabènja o akno? Arỳm kute ar ajo kran kam kute ar amã tỳx jadjãrmã ja. Djã nã gãm ar o akno? Nãm ar amã, “È, akmere, gèdja Bènjadjwỳr amã uwèk màt kwãrĩk wãnh ga aprỳ kèt ne kam amikati kèt. Gèdja amã bèn tỳx ga akaprĩ kèt. Mỳkam?”

⁶ Bir, kum me abèjamã ne uwèk màt. Ne kute meo krajadjwỳ kunĩmã uwèk màt ne, me katàt mrãnh kadjy”, ane.

⁷ Bir be, Metîndjwÿnh kute ar amã uwêk màtkam dja gar tu arek dja. Kôt ne Metîndjwÿnh kute ar ajo kra. Nhÿnh ne me prÿre 'ô bãm kute kum uwêk màt kêt? ⁸ Bir be, Metîndjwÿnhdjwÿ kute kra kunimã uwêk màtja pumû. Me katàt mrãnh kadjy ne kramã uwêk màt. Mÿj me ne Metîndjwÿnh memã uwêk màt? Kute me bajo kra djwÿnhja. Nãm ren kute gajbit amã uwêk màt kêt ga ren abê kra djwÿnh kêtumrêx ne ren kam abê krô'ã me kute adjir pyrãk.

⁹ Ga me babãm bêngôkre kute me bamã uwêk màt gu me bapijãm djaje banhibôn bakrÿn amikam baje kabên maro bakrÿja pumû. Bir be, gwaj pykabê gwaj babãmja kurãm kãjkwakam Babãmja kabên maro nhÿ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabên maro nhÿ. ¹⁰ Pykabê gwaj babãm bêngôkre kute gwaj baprirerûm gwaj bamã uwêk màt. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamã uwêk màt ne. Nhÿm bep Metîndjwÿnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwêk màt ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djãm me kute memã uwêk màtkam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprÿre ne. Nhÿm bep amû atũmã gêdja arÿm umar mex ne katàt mrã. Arÿm kute mar ne kôt amijo tẽmkam gêdja umar mex ne katàt mrã.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atÿx ne arek kôt amijo tẽ. Kute mrãmri ne me krÿ'ÿr mrãnh ne katyk me:x ne mrãnh ne kôno birênh mrãnh ne kute krÿo rãm ne jao mrãnh ne arÿm ajte ìmê ikra àdjônne ne arÿm ajte mrãnh tÿx ne arÿm arek mrãnh ja pyrãk. Dja gar ã amikam atÿx ne arek kôt amijo atẽm o ane. ¹³ Nã, dja gar kôt amijo tẽn katàt amiprywã djin arek 'ã mō, katàt ar abenkôt amrãnh kadjy. Gar aje Jeju mar tũmwã arek me kute amim Jeju mar rerekwãmã mōn amōr mexo mō gê me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'ô abenbê màt kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrãmri ne me mex mã ba nhÿm me par tãtãk mekôt 'ok ba pyrãk. Gêdja kute mar rerekrewã ar akôt tẽm rerekre ne tẽ:n kam arÿm amû tẽm tÿx ne arÿm amû mrãnh mex, arÿm Jeju mar tÿx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amû me wã kunimã akabên mexbit jarên angyrk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metîndjwÿnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metîndjwÿnh pumû. Dja gar Metîndjwÿnh mexo amex kêt ne Bẽnjadjwÿr'ÿr abôx ne omũnh kêtumrêx ne.

¹⁵ Ê, Metîndjwÿnh ne ukaprÿkôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajô Metîndjwÿnh djukaprÿjabê jãm akrãn 'ÿr abôx kêt karô. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajô ajaxwemo krax ne kam aje mÿjja djÿ pyrãk, aje akrôre djÿ pyrãk. Kute mrãmri ne me kute akrôo tep ka'ônne nhÿm kute prÿne ngô jaêr ne kute tep nhimexo ba ja pyrãk. Gora ar amijãno dja. Dja me'ô axwemo krax ne kam amikôt me akrãptimã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ajte ar ajô aprô prãm karô nhÿm me niredjwÿ 'ô mjên prãm karô gora ar amijãno dja. Kwãrik wãnh ar ajô abê Ixau kêt. Gora ar amijãno dja. Ixau ne pykabê mÿjja kakritjabit kum kÿnh ne kam kÿjrûm mÿjja mextire ja kum kÿnh kêtumrêx. Ixau ne kutewa nhÿm kam kôt bãm kute Metîndjwÿnhmã kum,

—Dja ga o rax ne o kÿnh, anhÿr kadjy nãrãm kute kum ô nèkrêx kunÿ rer kadjy nãrãm bit 'ã no tÿx.

Nhÿm Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamã ô kwÿ krên djã pydjÿ pãnh mÿjja kunÿ kanga. Nhÿm kam tũmrãm kum kÿnh ne kam te 'ã o ane. Nhÿm

bāmja nê ne. Nhyam amim ngyrk ne te mÿrkam 'ã bāmo ane. Nhyam tu ate krã. Ja ne gar arÿm ama. Gora ar amijāno dja.

¹⁸ Ë, ate ne Metĩndjwÿnh amrêbê me bakukāmāremā kukrãdjã tũmjao kato nhyam bep ate ne ajbir me aga akamingrãnydjwÿmã kukrãdjã nyo kato.

Amrêbê ne me bakukāmāre krãnhbê Xinaj'ÿr mōn bōx. Nhyam pō:ko nhÿ nhyam kũm kakrãtyk ne kum ipōk nhyam kam kam akamãt kō ty:k ne. Nhyam nadjwÿ kam krar ne adjêho dja. ¹⁹ Nhyam potidjwÿ kakōr tÿx ne, nhyam Metĩndjwÿnhdjwÿ òkreti:rekam kabēn. Nhyam me kuman kam umaje amra:n kum,

—Kwãrik wãnh ga ajte me imã akabēn kêt, ane. ²⁰ Nhyam Metĩndjwÿnh arÿm memã,

“Kwãrik wãnh me krãnh kupênh kêt. Dja ga me abêngòkre 'õ nãr mry 'õ krãnhreja kupê ga me arÿm kēno titik ne abÿ”, ane.

Nhyam me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê tÿxmã. ²¹ Nhyam Mōjdjêdjwÿ omũn kam,

“Ije kum bep imã uma. Nã bãm umaje itertet ne”, ane.

Djãm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metĩndjwÿnh nhõ krãnh ane. 'ÿr ne me bakukāmāre bōx.

²² Nhyam bep ajbir ne Metĩndjwÿnh me akamingrãnyamã kukrãdjã nyo kato ga kam ar krãnhbê Xijão, Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr mōn bōx. Kãjkwakam ò pykabê Djeruxarê'ÿr bōx. Kam ne Metĩndjwÿnh tĩn ne ar ba, nhyam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kamã ar ba. Kadjy mrãnh djwÿnh krãptĩ. Me'ã akre kubê 1.000.000 krãptĩ. Nãm me'ã akre kute pi'ò pyrãk ne kĩnh tire ne kute Metĩndjwÿnhmã rax jarēnhmã ar aben pydjĩn ba.

²³ Kamãdjwÿ ne Metĩndjwÿnh nhõ me ja kunĩ aben pydjĩ. Metĩndjwÿnh nhõ me ja kumrēx kute amikajmã'ã marja ne me aben pydjĩ. Amrêbê kute kãjkwakam pi'òk no'òkkam me idji janhôrja tãm ne arÿm kamã 'ã aben pydjĩ. 'ÿr ne gar bōx. Bēnjadjwÿr rax kute me kunĩmã pãnh jarēnh djwÿnh kubê ne Metĩndjwÿnh, 'ÿr ne ga me bōx. Ne ajte me karõ, me pykakam ar bari katãt mrãnh nhyam Metĩndjwÿnh kute me'ã mex rēnh, me ja karõ'ÿr ne gar bōx.

²⁴ Be, Jeju'ÿr ne gar bōx. Jeju kute me bamã kukrãdjã ny jarēnh mãm dji ne kute o kator, ne kute ta kamrõ bikapĩkõt me bajo mex, 'ÿr ne gar bōx. Jeju kamrõ kute mexo Abeu kamrõ jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukāmārebê Abeu tyn kamrõ ajkapĩ nhyam me omũn kam pãnhbit jarē,

—Gora gē on o pãnh, ane.

Nhyam bep me kute Jeju kamrõ markam ne me,

—Metĩndjwÿnh ne Jeju kamrõkõt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mextire'ÿr ne gar bōx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

—Gora ar amijāno dja gē Metĩndjwÿnh ar amã kabēno dja. Kwãrik wãnh ar ajõ kabēnbê jãm akrà kêt. Gora ar ama.

Ë, amrêbê Mōjdjê kute pykabê memã kabēn jarēnhkam me'õ kabēnbê jãm krãn ar ba djãm kute kum o pãnh kêt mã? Kati, Metĩndjwÿnh ne prĩne memã o pãnh. Nhyam bep ajbir ne Metĩndjwÿnh kãjkwã kurũm me bamã kabēn jarē. Nhyam mexo amrêbê pykabê kabēn ja jakrenh mex ne. Be djãm gwaj badjwÿ kabēnbê jãm bakrã djãm kute gwaj bamãdjwÿ o pãnh kêt mã? Arkati, dja prĩne gwaj bamãdjwÿ o pãnh. Me kute Metĩndjwÿnh kabēn marbê jãm krãja gēdja meo bikēnh mex ne, ne kam me kute Mōjdjê kabēn marbê jãm krã ja pãnh o akrenh mex ne.

²⁶ Amrêbê ne kabêno pykabit karngör kajgo nhyt tertet. Nhyt bep ajbir ne kabên pydjîn arên memâ,

“Djâm pykabit ne ba ije karngörömâ? Dja ba î ajte kâkwadjwÿ karngör”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhÿrja ma. Metîndjwÿnh kute mÿjja kunî nhîpêx ja gêdja ajte karngör nhyt tu apôx ne rôrôk ne kunî akuno. Nhyt bep mÿjja jarij tÿxjabit dja arek ariy. Tãm ne rôrôk prâm kêtumrêx.

²⁸ Be, Metîndjwÿnh nhô mÿjja dja rôrôk prâm kêt kumrêx. Metîndjwÿnh kute ô pykakam ar me bajo baja gêdja tÿm prâm kêtumrêx ne arek gwaj bamâ nôr râ'â râ'â ne. Tãm ne me bamâ arê gwaj tu 'ÿr babôxkumrêx. Kadjy, Metîndjwÿnh kute ô pykakam ar me bajo baja tÿm prâm kêt tãm ne gwaj bamâ nôr râ'â, kadjy dja gwaj bakînhkumrêx ne ar baban kum amikînh jarê. Kum amikînh jarên kum rax jarên kam kum badjâpênh mextire gê gwaj bakam kînhkumrêx. Gora gwaj kam bapijâm ne bamâ uma. ²⁹ Djâm uma ngri got. Dja prîne meo apêx. Kute mrâmri ne kuwy pôkti kute prîne mÿjja bôr ne o apêx ja pyrâk. Dja â Metîndjwÿnh meo apêxo ane.

13

Kute memâ 'â karô ino rer.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Gora ar abeno akamyn mâ amâ aben jabê râ'â. ² Gora ar me bajtemwâ man anhÿrkwâmâ amiwÿr meo wangjê ne mekam adjukapri. Nâm me kwÿ â anen aminhÿrkwâmâ kadjy mrân djwÿnh kwÿo wangij ne o djuw mex. Kute kraxkôt mar kêt ne tu o djuw mex. ³ Ê, gora ar mekbê ijê djâkam ar ku'êja ma. Dja gar gadjwÿ aje ar ro'â mekbê ijê djâkam aku'ê mân prâbê ar ô'â atokryn akâ djân akaprin ar aba. Kwârîk wângh gar ate akrâ kêt. Dja gar â arkôt ane. Me kute prîne aro bikênh nhyt ar tokryjadjwÿ gora ar ar ama. Dja gar ar ô'â akâ djân atokry ne. Be, tãm ne ja. Gêdja ba ajte ar amâ mÿjja 'ôdjwÿ jarê.

⁴ Me abenwÿr bakam ne mrâmri mÿjja mexkumrêx. Dja gar aprô'ÿr aban kam aprô djwÿ:nh'ÿrbit mrâ. Nhyt me niredjwÿ mjên djwÿnhbit ma. Me kwÿ ne me me prô prokam no kêt ne. Nhyt bep ar ga. Ar ga dja gar akunî me prô prokam apijâm ne aprô pÿnh ne. Kwârîk wângh ga ar krô'â aprô kêt, gê me nija krô'â mjên kêt. Me prô prâm, me mjên prâmja dja Metîndjwÿnh memâ pângh jarê. Me kute me'ôbê prô nâr mjêno âkînh jamâdjwÿ pângh jarê.

⁵ Kwârîk wângh gar pi'ók kapri prâmebit ar aba kêt. Dja te ar anhô mÿjja ngrire gar tu o amikînh. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta dja ar ajo djuw mex. Arÿm ne ar amâ,

“Dja ba me akurûm itêm kêtumrêx.

Dja ba me akanga kêtumrêx.

Dja ba me ajo iba râ'â râ'â ne”, ane.

Ga Metîndjwÿnh kute ar gwaj bajo ba râ'âja pumû. ⁶ Bir be, kam dja gwaj batÿx ne banhôkre kadjwÿnhbê amim,

“Metîndjwÿnh ta ne kute ijo ba djwÿnh.

Kam dja ba itîn prâm kêt.

Mâ ne me kute ijomâ”? ane.

Dja gwaj â amim ane.

⁷ Ê, gora ar kute ar ajo ba djwÿnh ma, ar kute ar amâ Metîndjwÿnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex râ'an ar ty. Ga ar kute amikajmâ'â Jeju mar ne 'â ngrâ tÿx ja pumû. Ar ta ne ar arÿm ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'â amijakren ar aba. ⁸ Nâ, nâm ar amikajmâ'â

Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmÿ ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne. ⁹ Kwãrîk wãnh me kute apÿnh mÿjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrîk wãnh o ar anoo biknor kêt. Metîndjwÿnh ta ne ukaprîkôt gwaj bajo tÿx gwaj katât mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjãkôt mekbê me àkur djã pyma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arîk ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhyem me kubî. Nhyem me bajaxwe pãnh ty. Nhyem bep me kute kukràdjã tùm ar o ba rã'ãja, me Metîndjwÿnh nhô kikrekam àpênh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêtukumrêx, ne Jeju nhô kukràdjã nyja mar kêtukumrêx. Nhyem Metîndjwÿnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtukumrêx.

¹¹ Kukràdjã tùm kôt ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax mry pan kamrôo atom ne o tẽ. Metîndjwÿnh nhô kikre kadjwÿnhbê kumoka'êmã o tẽn o wadjã. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metîndjwÿnh kute omũnh ne me axwekam ngryk kêt kadjy. Nhyem bep mry nhÿja ne me atykmã kum angij nhyem prîne xêr. ¹² Kôt ne Jeju atykmã tokryn ã tyk ane. Ta kamrôo kute prîne me bajo mex kadjy. ¹³ Kam djã gwaj atykmã jêt djãja'ÿr tẽ. Kôt gwaj batokry nhyem me kute kôt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijãmmã.

¹⁴ Djãm pyka jakam ne gwaj banhõ pyka? Kati, nhyem bep amrê môr rîñã ne gwaj pan ama nhyem rã'ã rã'ã rã'ã. Kam djã me gwaj bajapry gwaj ate bakrã. Kwãrîk wãnh rã'ã. Mrãmri djã tu ã ane. Kÿjrùm ne gwaj banhõ pykakumrêx, gwaj banhõ krîrax djwÿnh. ¹⁵ Bir be, gwaj banhõ pyka gwaj bamã nôr nÿkam amakbê mã Metîndjwÿnhmã mex jarênh rã'ã ne. Gwaj baje amikajmã'ã Jeju markam djã gwaj ã Metîndjwÿnhmã anhÿr ar baba rã'ã ne. Gwaj baje Metîndjwÿnho aminhôn baje idji jarênh ar o babaja djã gwaj ò ane. Kam djã Metîndjwÿnh gwaj bakam kînhkumrêx nhyem kam mrãmri kute amrêbê mete Metîndjwÿnhmã mry par ne kum òr nhyem mekam kînhkumrêx ja pyràk.

¹⁶ Gora ar abenkam adjukaprîn aben man ar abeno aban anhôdjãnhkôt abenmã mÿjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno djã. Gêdja gar ane nhyem arÿm ar akam kînh. Kute amrêbê mete mry par ne kum òr nhyem mekam kînh ja pyràk.

¹⁷ Ar kute Metîndjwÿnhkôt ar ajo ba djwÿnhja gop ar kabênkôt amijo aba. Djã ar ar amã mÿjja'õ jarê gar tu abên kêt ne akrãnmã kôt aba. Nãm ar prîne Metîndjwÿnh kabêno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêtukumrêx. Mÿkam djã gar arkôt amijo aba? Bir, Metîndjwÿnh kute ar kukjêr nhyem ar kute kum amikôt amijarênhmã. Kam djã gar arkôt amijo aba nhyem kam ar kînhkumrêx ne. Ar kînhkumrêx ne amikôt kum amijarê. Djã gar ã aro anhÿr kêt nhyem kam ar kum amijarênhkam kaprîre ne. Gar gadjwÿ axwe amikam adjumar. Be, tãm ne ja.

¹⁸ Gop ar Metîndjwÿnhmã ar ijarênh rã'ã. Ar ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne ije kôt amijo iba prãmã, Jeju kute imã kukràdjã jarênh kunîkôt ije amijo iba prãm kam gêdja gar kum ar ijarênh 'ãno djã. ¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wÿ. Djã gar kum ar ijo a'wÿ bar amikrà kêt ne on arÿm wãm ar awÿr bõx.

²⁰⁻²¹ Gê Metîndjwÿnh ar amã mex jangjê ga kam ar apÿnh mÿjja mex djãri kunîo amiptãn ar o aba. Metîndjwÿnh kute memã umar mex jarênh djwÿnh ta gêdja ar amã o ane. Gar kam kabênkôt akabên ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajã amim karôkôt ar amijo aba. Metîndjwÿnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhyem kam ar akam kînhkumrêx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo tÿx gar kôt amijo aba. Tãm ne kubê me bapumũnh djwÿnhbê kumkati. Metîndjwÿnh

ne me tyk kurûm akubyn Bēnjadjwÿr Jejuo tîn ne o kato. Nhyr kam kubê me bapumûnh djwÿnhbê kumkatikam prîne me bapumûnh 'ãno dja. Mrâmri ne kute mrykî'ãtomti pumûnh djwÿnh kute prîne amim o djuw mexkôt kute omûnh ja pyrâk. Nãm ã me bajo mrykî'ãtomtin prîne me bajo djuw mexo ãmo ane. Mÿjkôt ne kubê me bapumûnh djwÿnhbê kumkati ne raxo kute me omûnh djwÿnh kunî jakrenh? Bir, kute Metîndjwÿnhmã aminhôr nhyr me kute bîn nhyr kamrô bikapînkôt. Be, kamrô bikapînkôt ne ajte me bamã kukràdjã ny jarēnh māmđji ne o kato. Jeju nhô kukràdjã nyja dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ê, gora gê me Kritumã kum kubê kumkatiti:, umati, mexo tuknî jarēnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ê, akmere ar, àpnhîre ar, gora ar pi'ôk no'ôkkam ikabēn ja ma. Tu akrànãmã maro tēn inomã amē. Ije pi'ôk no'ôko ar amã tÿx jangjēnh kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ije ar amã pi'ôk no'ôk krãnne.

²³ Ê, ba ar amã arē gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijē djârûm kaba nhyr amrē tēmmã. Gêđja on bôx jabej bar iro'ã wãm tēn bôx ne ar apumû.

²⁴ Nã bãm ar akunîo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwÿnhwãmã ar ijarē. Ne Metîndjwÿnh nhô me mextire wãmãdjwÿ ar ijarē. Nhyr pykabê Itarijkam me kute Jejukôt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarē.

²⁵ Gê Metîndjwÿnh ukaprikôt ar akunîo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djâkam nô nhym Jeju kumrêx kato nhym tûmrâm Xijagudjwý Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmrâm arým tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tûnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhô me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prîne memã 'ã karô ne memã kum,

—Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arík ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjâpênh mexo memã amijo amirît ne. Pidjô ne rôrôk ne bàrio amirît ne. Pidjô mex ne bàri mexo amirît nhym be mýjja punu ne bàri punuo amirît. Dja gar ja man adjâpênh mexo memã amijo amirît ne.

Kwãrîk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prô prãm, me kum nêkrêxbit kính, kwãrîk wãnh memã wãm nô. Dja gar mekam adjukaprîo aben pyrâk. Kwãrîk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apýnh adjâpênh mexo memã amijo amirît. Ne Jejumã amingã nhym arým ar ajo tÿx gar kam apýnh adjâpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metûndjwýnh nhô àpênh ne ibê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu nhô àpênh. Apýnh me aba djâri abenã akrekam me aba djâbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apýnh me ô pyka'yÿr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhô pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

Apýnh me kaprî djâri kute meo ba.

Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7

² Akmere, àpnhîre ar, godja te apýnh ar akaprî djâri ar ajo ba, ar akanê, nâr ar anhô mýjja kêt, nâr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nâr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apýnh ar akaprî djâri ar ajo ba. Dja gar kam amim,

—Kati. Kwãrîk wãnh ba kam ikaprî kêt. Dja ba kam ikînhkumrêx, ane.

³ Mýkam dja gar kam akînh? Bir, dja apýnh ar akaprî djâri ar ajo ba gar arým amim Metûndjwýnh mar tÿxo aban 'ã adjukanga kêt. ⁴ 'Ã adjukanga kêt ne arým amim mar tÿxo amû amikamên arým amim mar tÿ:x ne. Ne kam arým prîne kum amexkumrêx ne akajgo kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar. Kam dja gar akaprîkam akînh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwý. Godja gar ajô ajamak mex kêt jabej ajamak bônho Metûndjwýnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metûndjwýnh ne kute me kunimã amak bônho ba. Kum amijo a'uw nhym arým ar amã ajamak bô. Dja ôdjãnh ne arým ar amã ajamak bô gar arým kôt ajamak mextirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arým tu amim kamnhîxkumrêx. Kute ar amã ôr kadjy tu amim kamnhîxkumrêx nhym arým ar amã kungã. Kwãrîk wãnh amim,

—Kon, dja imã ôr jabej. Nâr kon, dja imã ôr kêt jabej, anhÿr kêt. Mýkam? Bir, aje tu amim kamnhîxkumrêx kêt kam. Me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêt kam ne me kute mrãmri ne ngô pyrâk. Me kute kôk djâbêrkam ngô djâkã ari: amijadjwýr pyrâk, kute ari: amijapînh pyrâk. ⁷ Djãm me kute tu amim kamnhîxkumrêx kêt kam Bênjadjwýr djwýnh kute memã mýjja 'ô nhôrmã got? Arkati. ⁸ Me kute jãm Metûndjwýnh kôt amikabên jadjwýr ne aje jãm mýjja

punu kôt amikabên jadjwÿr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arîk ba rã'ã. Kwãrîk wãnh me kudjwa amim Metîndjwÿnh kamnhîx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhîx tÿxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'õo bakamy'õja dja kajgo jabej djãm Metîndjwÿnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arÿm kînhkumrêx.

¹⁰ Nhyim be, ar 'õ nhõ nèkrêx rax jabej. Djãm Metîndjwÿnh nokrekam rax? Kati. Metîndjwÿnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kînh. Me õ nèkrêx rûnh kute rûnh pyrãk. Dja me mrãnhbê kêt ne. Ga, bõ rã mex tãm kam mjôn rôrôkja pumû. Dja ã me õ nèkrêx rûnh mrãnhbê kêtõ ane. ¹¹ Bõ'ã arngro tÿx apõx ne kôk kangro wabê nhyim totokbê bõ arÿm ngrã nhyim rã arÿm rôrôk ne. Nhyim kam me arÿm kum kînh kêt ne. Me õ nèkrêx rûnhdjwÿ dja me õ mÿjja krãpti jabej katikôt arÿm ã amijaêrbê kêtõ ane.

¹² Dja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba, akanê, nãr anhõ mÿjja kêt, nãr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nãr me ar ajo bikênhõ ba. Godja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba gar amim Jeju mar tÿx rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Kam dja gar akînhkumrêx. Ne kam inomã akaprî mē nhyim Metîndjwÿnh arÿm ar amã akînh djã ngã. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamã kum,

—Dja te ar akaprî djã kumex ar awÿr bõx gar imar tÿx rã'ãn kam arÿm ikôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ga, me kute memã me bēnjadjwÿr krãdjê nhõrkam me kînhja pumû. Ar gadjwÿ dja gar amim Jeju mar tÿx rã'ã. Te ar akaprî djã ar ajo ba gar mar tÿx rã'ã nhyim kam arÿm ar amã akînh djã ngã gar kôt atînh ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Ne kam godja me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh jabej, kwãrîk wãnh gar arîk amim,

—Metîndjwÿnh ne ijaxwe'ã imã àpnênhõ dja ba kam kôt ijaxwe, anhÿr kêt. Djãm me kute axwe'ã Metîndjwÿnhmã àpnênh prãm? Kati. Me te kute o anhÿr prãmje. Metîndjwÿnhdjwÿ kute gwaj bajaxwe'ã bamã àpnênh prãm kêtumrêx.

¹⁴ Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm kam bajaxwe'ã amim apnên amim, “Ba 'ÿr on kam ajmã ikute jabej”, ane. ¹⁵ Bamã bajaxwe prãm tē:n arÿm ajmã bakuten arÿm bajaxwekumrêx. Bajaxwe tē:n kam arÿm bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arÿm ty.

¹⁶ Akmere, àpnhîre ar, kwãrîk wãnh me ar anoo biknor kêt. Imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên ja jarê. ¹⁷ Metîndjwÿnh ne mex ry typdjin kute axweo amikapêr kãr kêtumrêx. Ga, kute kãjkwakam mÿjja nhirã kunî nhîpêx nhyim mexkumrêxja pumû. Nhyim kam amrê kute gwaj bamã mÿjja kunî nhõrjadjwÿ mexbit. Kute gwaj bamã bakînh djã kunî nhõrja prîne mexbit. Metîndjwÿnh mex ry typdji.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytãr kôt ne arÿm gwaj bajo kra. Kute gwaj bamã kabên katãtkumrêx jarênh kôt arÿm kute gwaj bajo kra. Kute mrãmri ne me kute bãygogo ja kumrêx djê pyrãk Metîndjwÿnh gwaj bakumrêx gwaj bajo kra, õ me ja kunî kukãm gwaj bajo kra. Ne kam arÿm gwaj bamã amak bõ gwaj arÿm badjumar djã ne.

Me kute Metîndjwÿnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar ikabên 'ãno djan ama. Dja me amã amijarênh prãm ar ga dja gar aje me mar prãm. Ne amijã akabên nênh angryk tó. ²⁰ Mÿkam? Bir, djãm gwaj bangrykkam katãt ar amijo baba? Kati. Metîndjwÿnhmã katãt baje amijo baba kêtumrêx.

²¹ Kam, dja gar wānh aje mýjja punuo aba prām kunĭja kanga. Ar ajaxwe kunĭja dja gar kanga. Godja me ar amā Metĭndjwýnh kabĕn jarĕ, kabĕn kute ar apytārja jarĕ nhym ar amā wadjā gar akabōt katin tu amim markumrĕxo aba. ²² Kute memā me mex'ā karōkam kabĕn djām ar aje mar kajgomābit? Kati. Dja gar tu amim markumrĕx ne mrāmri katāt kōt amijo abakumrĕx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajĕx ne aminoo abiknoro aba.

²³⁻²⁴ Be ga, me kute ixekam amikarō pumūnh ne apōx ne mā mrānhja pumū. Ne kam mōrbĕ amikarōo biknorja pumū. Ar ajō aje kabĕn mar kajgokam ar aje me urāk. Ar aje kabĕnkōt amijo aba kĕtkam tĕmbĕ kabĕno akno. ²⁵ Nhym be, me kwý arým kabĕn pumū. Metĭndjwýnh ne pi'ōkkam prĭne katāt me kute amijo ba'ā memā karō mex nhym me kute kabĕn kōt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwý kabĕn ja pumūnh ba 'ā ukanga kĕt ne tu markumrĕx ne o biknor kĕt. Nhym kam Metĭndjwýnh arým memā týx jangijn o djuw mex nhym me umar mexkumrĕx.

²⁶ Ga, me kute mry'ākriō mrānhmā kute krādĭjĕ djāo ōto pynĕnhja pumū. Me kute amijā kabĕn nĕ ne me kute mrāmri ne mry'ākri nhōto pynĕnh ne kute o mrānh mex pyrāk. Nām me mrāmri kute amim Jeju markumrĕx. Nhym be, me kute amijā kabĕn'ā ma kĕt ne tu kabĕn ba. Djām me kute amim Jeju markumrĕx? Kati. Me ta ne me amim 'ĕx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrāmri Metĭndjwýnh, me Babām djwýnh markumrĕxkam mýj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtĭmĕ me bixangrio djuw mexo baba. Me ō mýjja kĕtkam meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metĭndjwýnhmā amijangri týx ne me kum kĭnh kĕtja jaxwe kōt bajaxwe kĕt.

2

Me kum me ō mýjja kĕtja kĭnh'ā kute memā karō.

¹ Akmere, āpnĭre ar, Bĕnjadjwýr djwýnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrĕxo aba. Djām kam ar amā me rūnhbit kĭnhmā? Nhym me ō mýjja kĕtja djām ar amā me kĭnh kĕtmā? Kati. Dja gar amā me kunĭ kĭnh aben pyrāk. Nhym be, djām mrāmri arým ar amā me kunĭ kĭnh aben pyrāk? Kati. Nā gām ar amā me rūnh, me umabit kĭnh. Ne kam amā me ō mýjja kĕtja kĭnh kĕt.

² Gar abikprōnh djākam akuprō nhym me'ō rax bōx. Kute ō kĕn karýro ikrakam rāx jangjĕnh, aben nhĭby angjĕnh. Kute ō kubĕkà mex jangjĕnh. Kute prĭne o amijo mex ne arým bōx gar omū. Nhym kam me'ō nhō mýjja kĕtja bōx. Ō kubĕkà apýnh bikadjōnhja bōx. ³ Ar amā me'ō nhō kubĕkà mex ja pyman kum,

—Ōta, me krĭ djā mex. Jakam dja ga nhý, ane. Ne kam me'ō nhō mýjja kĕtjamā kum,

—Wānh dja ga dja nār iparbĕ dja ga pykakam nhý, ane. ⁴ Djā nā gām ar amā me kĭnh aben pyrāk? Kati. Nā gām arĭk amim me'ā karō punun amijo me utār punu.

⁵ Akmere, āpnĭre ar, imā ar ababĕkam ne ba ar amā ikabĕn jarĕ. Dja gar amim ikabĕn ja ma. Mýj xĕja ne Metĭndjwýnh amijo me utā? Djām me rūnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ā, “Me bikĕnh”, anhýrja, me ō mýjja kĕt ja ne Metĭndjwýnh amijo me utā. Nhym kam me arým tu amim mar týxkumrĕx nhym kam kute amikōt meo bamā memā arĕ. Me kum abĕjamā ne arĕ. ⁶ Nām te amijo me ō mýjja kĕtja pytā gar amā me kĭnh kĕt nhym kam me arým pijām ne. Bir, mýj xĕja ne ar ajo bikĕnh ba ar apa'amýn me axwe

pānh jarēnh djā'yr ar ajo mrā? Djām me ō mỳjja kêtja ne me 'yr ar ajo mrā? Kati. Me rūnh ne me 'yr ar ajo mrā.

⁷ Metīndjwýnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabēnja ma. Mỳj xēja ne Metīndjwýnh japryō ba? Djām me ō mỳjja kêt ja? Kati. Me rūnh ne me apryō ba. Metīndjwýnh ne mexti:rekumrēx nhym me apryō ba.

⁸ Metīndjwýnh ne arým me bakukāmāremā 'ā karōn memā kum, “Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabêo ane.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhym me arým 'ā pi'ôk no'ôk ne. Kabēn kukrādja ja ne mexo kute kukrādja kunī jakrenh. Dja gar kabēn ja mar tỳx ne amā amibu'ā me kunī jabê. Ne kam arým amexkumrēx. ⁹ Godja gar amā me ō mỳjja kêtja kīnh kêt ne amā me rūnhbit kīnh jabej. Djām kam amā abu'ā me kunī jabêkumrēx? Djām Metīndjwýnh kukrādja kôt amā me abêkumrēx? Kati. Gar kam amikrān arým ajaxwe.

¹⁰ Be, Metīndjwýnh me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkôt apýnh kukrādja. Dja gar kam kukrādja kunī mar tỳx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukrādja pydjibit mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Djām kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêt kam ajaxwe rax kute mrāmri ne aje kukrādja kunī mar kêt kam ajaxwe rax pyrāk.

¹¹ Ga, Metīndjwýnh kute me bakukāmāremā kum, “Kwārik wānh abenbê prō, mjēno adjākīnh kêt”, anhỳrja ma.

Ne ajte kute me bakukāmāremā kum,

“Kwārik wānh me par kêt”, anhỳrja ma.

Godja ga kukrādja kôt mebê prō'yr amrānh kêt ne kam me'ōnh bīn arým o ajaxwe. Te mebê prō'yr amrānh kêt ne arým ajaxwe. Aje me'ōnh bīnkam ga kukrādja mar kêt ne arým kam ajaxwe.

¹² Metīndjwýnh ne pi'ôkkam prīne me kute katāt amijo ba'ā memā karō mex. Nhym kam me kwý arým kute markumrēx nhym Metīndjwýnh arým memā tỳx jangij. Nhym kam arým katāt kabēn kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabēn ja man kôt ar amijo baba. Gêdja ī Metīndjwýnh gwaj bakukjêro nhýn gwaj bamā,

—Djā ne ga ikabēn ja markumrēx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amijarē. Godja gwaj kukrādja kôt amijo baba kêt nhym arým gwaj bamā axwe jarē. Kute ren gwaj bamā axwe jarēnh karō dja gwaj kukrādja kôt amijo baba mex.

¹³ Nār, dja gwaj bajō bamā me kaprī kêt nhym Metīndjwýnh arým amipānh kum gwaj bakaprī kêt ne tu katāt gwaj bamā bajaxwe pānh jarēnhkumrēx. Nār, dja gwaj badjukaprkumrēx ne kam arým bamā Metīndjwýnh pyma kêt ne arým bakīnhkumrēx.

Djām me kum me kaprī kêtja Metīndjwýnh kute me utār?

¹⁴ Akmere, āpnhīre ar, dja gwaj bamā me kaprī kêt ne atekam ajte memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx, anhỳro baba. Djām kam Metīndjwýnh kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Djām gwaj bajajkwa kajgokam bakabēnbit ne kam bamā me kaprī kêt nhym arým kute amim gwaj bapytār ne kute ar gwaj bajo bamā? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'ōo bakamy nār o bakanikwýnh, ō kubêkà kêt ne kum prām. ¹⁶ Gwaj kam kum mỳjja'ō nhōr kêt ne kum,

—Gora gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amã kry kêt ne ajajne, ane. Djãm ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mýjja'õ nhõr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mýj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne kam memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx, ane. Djãm mrãmri bakabên? Kati. Ga, me arým tykkam kute amingrêk kêt ne kajgoja pumũ. Gwaj badjwý bamã me kaprĩ kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'õ amã,

—È, ga ne ga we aje Metĩndjwýnh mar. Ba ne ba imã me kaprĩn ije memã mýjja nhõro iba. Goja gu baje tu amim Metĩndjwýnh markumrêx jabej aben kabi. Ga amã me kaprĩ kêt kam dja ba te apumũn amim, “Kon. Kute Metĩndjwýnh mar kêt pyrãk”, ane. Bajbit dja ba imã me kaprĩn memã mýjja nhõro iba ga arým ipumũn ijã amim, “Be, djãm mrãmri tu kute amim Metĩndjwýnh markumrêx. Ga, ukaprĩn kute memã mýjja nhõrja pumũ”, ane. Ga kam arým ipumũ. Ba tu ije amim Metĩndjwýnh markumrêxja pumũ. Dja ã me'õ amã ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metĩndjwýnh rax markam memã kum,

—Metĩndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêt kumrêx, anhýro aba. Be, mrãmri. Djãm gajbit aje Metĩndjwýnh rax mar? Kati. Xatanaj nhõ me karõ punudjwý kute Metĩndjwýnh rax mar ne kam ajte kum me kaprĩ kêt ba. Ne kute rax markam abenmã kum,

—Metĩndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêt kumrêx, anhýro ba. Ne kam tu umaje terte:t.

²⁰ Kê, ano kêt, mýkam ne ba te ar amã,

—Dja ga memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx”, anhýro aban amã me kaprĩ kêt ga mrãmri akajgokumrêx. Ga, me arým tykkam kute amingrêk kêt ne kajgo nõrja pumũ. Gadjwý ne ga ã akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amã ja jarê gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukãmãre Abraão man kôt ije ar amã arênhja ma. Djãm Abraão kute amim Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kam kabên kôt amijo tẽ. Nãm kabên kôt Metĩndjwýnh nhõ kikum kra Idjak djin bit kute bĩn 'ýr. Nhyim Metĩndjwýnh Abraão pumũn arým amim,

—Mrãmri ne Abraão imã axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrêx ne kam kute kabên kôt amijo tẽmja pumũ. Nãm kabên kôt amijo tẽn kam arým tu amim Metĩndjwýnh mar mexkumrêx ne. ²³ Kam ne me aben djõ'ã Abraão jarê:n arênhõ mõr tãmtã nhyim kam arým Mõjdjê katon arým abatàn ne. Ne kam arým me bakukãmãremã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhyim arým kum axwe kêt jarê nhyim arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'õkkam no'õk ne. Be, mrãmri ne kôt arênhkumrêx. Nãm arê nhyim me aben djõ'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh Abraão õbikwakumrêx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrêx ne kam kute kabênkôt amijo bakam Metĩndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Djãm me kute mar kajgokam Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rabeledjwý. Djãm Rabe kute Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kabên kôt amijo tẽ. Nhyim kam arým kum

axwe kêt jarê. NhyM Djodjuwe kute ar anorjadjwÿ Rabe kum ar kaprîn arÿm arkum aminhûrkwâ jarê. Arkum arên arÿm ar kurê djwÿnhbê arkum atemâ pry 'ô jarê. NhyM kam ar umar mex ne akubyn 'â môn bôx. Nâm â Rabe kum ar kaprîo ane nhyM Metîndjwÿnh arÿm kum axwe kêt jarê.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arÿm karô biknorkam kute amingrêk kêtukumrêx ne arÿm kajgo. Gwaj badjwÿ. Gwaj baje Metîndjwÿnh kabên mar kajgon kôt amijo baba kêtam ne kam baje memâ kum,

—Ba ne ba tu amim Metîndjwÿnh markumrêx, anhyrkam arÿm bakajgo. Bakajgo kute mrâmri ne me tyk kajgo pyrâk.

3

Me ôto djujabê kêt'â ujarênh.

¹ Akmere, àpnhîre ar, ar akrâptî ne gar aje amijo memâ kukràdjâ'â adjujarênh djwÿnh prâm. Djâm kam mex? Kati.

Mÿkam ne mex kêt? Bir, gwaj bakunî bakabên kwÿ kajgo. Gwaj bakabên kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memâ ujarênh djwÿnh kêt ne ren akabên kajgo ren gajbit amex kêt. Me krâptîmâ adjujarênh kêtam ga ren gajbit amex kêt. NhyM be, kati. Ar akabên kajgo'â memâ adjujarênhkam me krâptî arÿm ar akabên man arÿm ar adjô'â mex kêt. NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm pân ar amâ ajaxwe rax jarê. ² Me bakunî bakupânhtâ bakabên kajgo kumex. Godja ren me'ô kabên kajgo kêtukumrêx jabej ren prîne kute katât amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'âkrîo mrânhja pumû. Nâm me kute krâ djên ajkwa katikôt kâxirâx jadjuw ne ari o krâ kukênhô mrâ. Ga, te mry rûnh nhyM me kute ajkwakôt ar krâ kukênhô mrânhja pumû.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kâ rûnhô baja pumû. Nâm te kâ rûnh nhyM te kôk djâbêr tÿx nhyM me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krâ kukênhô o baja pumû.

⁵ Me banhôto kute kâ tekrekam no'i pyrâk. Me banhôto te kryre gu me o mÿjja rûnhô amra. NhyM kuwy kryredjwÿ. Ga, te bà rûnh nhyM me kute kuwy kryreo kunîmâ angjênhja pumû.

⁶ Me banhôto ne kute kuwy pyrâk, kute bâmâ angjênh pyrâk. Apÿnh me axwe djâri kunîkôt ne gu me banhôtoo arên arÿm ipêx. Me banhî katikôt ne me banhôto ikwâ. Ne kam kute prîne me bajo punu prâm. Me banhôtoo bakabênja ne tu apÿnh mÿjja kunîo tuknîn o punu. Kute mrâmri ne kuwy kryre kute bâmâ angjênh nhyM mÿjja kunî xêtja pyrâk. Me axwe nhô bÿnjadjwÿr ja ne kute me banhôtoo krî djwÿnh.

⁷ Me kute mÿjja krâptî djujabê. Mry, âk, kwênh, mry ngângâo mrânh, ngônham mÿjja, mÿjja krâptîja ne me kute ujabê. ⁸ NhyM be, me banhôtoo bakabênja pydjibit ne kute mrâmri ne mry djujabê prâm kêt pyrâk. Me banhôtoo bakabênkam bajamakkre kêt ne bajaxwekumrêx. Me banhôtoo bakabên kute me parkumrêx, kute mrâmri ne udjy rûnh kute me par pyrâk.

⁹ Me banhôtoo ne gu me baje Metîndjwÿnh, me Babâm djwÿnhmâ mextire jarênh ne atekam aje o baje abenmâ bakabên punu jarênh. Kute amipyrâk ne Metîndjwÿnh me banhipêx. Kute me bajo amipyrâk ne me banhipêxkam ne gu me baje abenmâ bakabên punu jarênh. ¹⁰ Ne kam bajajkwakôt memâ bakabên mexmê bakabên punuo aben nhikjên memâ arê. Akmere, àpnhîre ar, gu me ren â memâ anhyr kêtukumrêx.

11 Djām inore 'ōkōt ngō djānhmē ngō djy kute aben nhikjēn apōx? 12 Nār, djām pidjōbē pigēre'ā oriwēre djō arij? Kati. Nār, djām akrō'ā pigēre djō arij? Kati. Ne ngō nhinore'ōkam kadjwanhī ne arým akryja djām kam ngō djānh apōx? Arkati. Axikōtbit mýjja apōx. Kwārīk wānh gu me memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arēnh kēt.

Me krā mex'ā ujarēnh.

Gar 5.16

13 Ar ajō we akrā mex ne we aje me kukrādja kunī mar. Goja mrāmri akabēnkumrēx jabej on katāt amijo aban amijo adjāmra kēt. Ne kam arým akrā mex. Kam dja me arým apumū. Akrā mexkōt apumū. 14 Nhy m be, ga ne ga anhōkre kadjwýnhbē angryk. Me'ō nhō mýjja'ā angryk. Ne arax mýr jabej akadjwýnhbē adjākrē. Ne kam 'ā amijo amra. Djām ja ne mex? Djā ne ga katāt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwārīk wānh 'ā amijo adjāmra kēt ne arīk amim ajēx kēt.

15 Djām akrā mex ne ja? Djām kǎjkwakam Metīndjwýnh we kute amā ja jarēnh? Kati, atemā. Pykakam me ar ba ne me kute amā wā jarēnh. Me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kōt akabēn ne ja. Xatanaj ne kute amā wā jarēnh. 16 Mýkam? Bir, me'ō nhō mýjja'ā angrykkam ne arax mýr jabej adjākrēkam ne ga akangati. Akangatimē apýnh me axwe djārimē akam apōx.

17 Nhy m be, kǎjkwakam Metīndjwýnh kute gwaj bamā bakrā mex jadjār gwaj bakabēn mexkam gwaj baje amikam bajaxwe'ō mar kēt. Ne badjumar mex prām. Ne memā bapri n memā bakabēn. Ne bajamak mex.

Ne badjukapri kumrēx ne baje mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

Ne bamā me ō mýjja kētmē me rūnh jabēo aben pyrāk.

Ne bajēxnhī kēt ne mrāmri tu amim Jeju markumrēx.

18 Me kute aben nēje me kukrā ne akrānmā memā arēnho ba ja ne me memā arēnho ba nhy m me arým ajmā kute kēt ne katāt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

4

Me kute amidjwýnhbito kīnhja ne Metīndjwýnhmā à'wýr punu.

1 Mýj ne ga me aman arým abenwýr aprōt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ā karō djākam amā apýnh me'ō nhō mýjja pro prām ne 'ā angryk aba. Ne kam ā abeno anhýro aba. 2 Me amā mýjja kīnh ne aje bit byrmā nhy m me me abē aptā ga me byr kēt. Byr kēt ne arým me kupa. Aje 'ā angryk ne te aje byr prāmje. Ne kam aje 'ā aben tak ne abenwýr aprōt ne kam aje byr kēt rā'ā ne. Mýkam ne ga me aje byr kēt? Bir, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr kētkam.

3 Nār, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr jabej nhy m kute me amā ōr kēt. Mýkam? Bir, me aje o adjā'wýr punukam. Mýj ne aje o adjā'wýr punu on? Bir, me aje bit byrmā ne aje bit o amidjwýnhbito kīnh prām. Aje amidjwýnhbito kīnh prāmkam aje mýjjao Metīndjwýnhmā adjā'wýr punukumrēx.

4 Metīndjwýnh ne arým kute ar ajo ō me jakam ga ren ar amā Metīndjwýnh kīnhkumrēx. Nhy m be, kati. Me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādja punuja ne gar amā kīnh rā'ā. Aje mrāmri ne me kum prō djwýnh kīnh ne kam jām kum krō'ā prō kīnh pyrāk. Nār, aje mrāmri ne me kum mjēn djwýnh kīnh

ne kam jām kum krô'ā mjên kīnh pyrāk. Amā Metīndjwýnh kīnh ne kam jām amā me kum Metīndjwýnh kīnh kêt kukràdjā punuja kīnh. Nā gām ar kam ari akabēno aben nhikjē. Dja gar amā me kukràdjā punu kīnh rā'ān arým amijo Metīndjwýnh kurē djwýnh.

⁵ Amrēbē: ne me memā kum,

—Metīndjwýnh Karō kute me bakadjwýnhbē amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prāmje. Te arek kum me bajo ba prāmkam arým ngryk 'yr.

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhym me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Djām me kabēn kajgo got? ⁶ Ajmā gwaj bakuten bajaxwe prām. Nhym be, Metīndjwýnh ne kum gwaj bakaprīn gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamā tỳx jangij gwaj ajmā bakute kêt. Amrēbē: ne ujarēnh djwýnh me bakukāmāremā kum,

“Me kute amijo àmra prāmja Metīndjwýnh arým mebē aptā.

Nhym be, me kute amijo ngriren amijo kàtāmja Metīndjwýnh tu kum me kaprī.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhym me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Ga, kum me bakaprīja pumū.

⁷ Kum gwaj bakaprīkam dja gar akrānmā Metīndjwýnh kabēn man kôt ar amijo aba. Ar Xatanajbē aptā nhym arým ar abē prôt ne. ⁸ Dja gar Metīndjwýnh man kôt amijo ajkamē nhym arým amipānh ar aman ar awýr amijo ajkamē. Ar ajaxweja, on ajaxwe krātan amex kute mrāmri ne me aminhikra punu pōnh nhym arým mex pyrāk. Ar aje amijo Metīndjwýnh mar ne jām ajaxwe prāmja, on aje amim ajaxwe'ā karōja krātan adjumar djā mex ne. ⁹ Ajaxwe prāmkam on adjumar punun on muwn kôt amra. On akeket krātan muwn on akīnh krātan adjumar punu:re ne. Ā ajaxwe prāmkam amijo ane. ¹⁰ Dja gar Bēnjadjwýr djwýnh rax man arým amijo angrin amijo akātām. Nhym kam arým kāmā akamē.

¹¹ Akmere, āpnhīre ar, kwārīk wānh abenā akabēn punu kêt. Metīndjwýnh ne arým gwaj bamā kukràdjā jarēn gwaj bamā,

“Djā gām me amā aben jabē”, ane.

Kute gwaj bamā kabēn ja jarēnhkam gar atekam akamy'ā akabēn punu jarēn 'ā axwe nhō. Mýj ne gar arým aman ā akamy'ā akabēn punuo ane? Bir, gar amim,

—Metīndjwýnh kukràdjā ja ne mex kêt, anen arým akamy'ā ar akabēn punu. Ne kam arým o Metīndjwýnh kabēn'ā punu jarēn arým mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metīndjwýnh kukràdjā'ā punu jarēnhbit.

¹² Djām we ar abē mýjja ne gar amibu'ā me'ā axwe janhōro aba? Metīndjwýnh pydji ne arým me kute katāt amijo ba'ā memā karō nhym me arým kabēn ma. Ta dja me utār jabej nār meo biknor jabej nhym me arým me biknor tokry djākam biknor jabej. Atemā me'ō kute meo anhýr kêt kumrēx. Kam ar ga akajgon kam me'ā axwe janhōr ar o aba.

Me amikukām amijo àmra ne kute amijarēnh nēje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjāmratija, ikabēn 'āno djan ama. Aje Metīndjwýnh mar kêt ne amijo adjāmtrakam ga we memā kum,

—On ne nār kryrām dja ba krī wāmā tēn bōx ne ije amim pi'ók kaprī kumexo atommā. Be, dja ba kam pi'ók kaprī pānh mebē mýjja jamýn amū memā ōro ikrī. Ne o ikrī:n arým pānh inhō pi'ók kaprī kumexo atom. Ne o ikrī: nhym arým ijā amexmē na apēx. Ba kam arým akubyn tē, ane. Gar aje memā ā amijo adjāmrao anhýrja gora ikabēn 'āno djan ama. ¹⁴ Dja ar ajā akati nhym mýjja ajmā ar ajo gar aje mar kêt kumrēx. Atīn tē:n atīn nhitep djā ne

kute mrāmri ne kakūm ba pyrāk. Kakūm ba:n kam arým me aêrbê kêt ne tu kâjkwa mê bimirākumrêx ne. Nām ā atūn tē:n me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwārīk wānh ā memā amijo adjāmrao anhȳr kêt. Ga ren ar Metīndjwȳnh man ren memā kum,

—Metīndjwȳnh kute amim ijā karō kôt dja ba itīn ne ar iba rā'ā jabej. Ba kam arým krī 'ōkam itēm jabej. Nār atemā idjāpēnh jabej, ane. Ga ren ar ā memā anen arým ar amex.

¹⁶ Nhyim be, kati. Gar Metīndjwȳnh mar kêt ne amikam akīnh kadjy amijo amra. Aje ā amijo adjāmrao anhȳrkam ne ajaxwe. ¹⁷ Metīndjwȳnh ne arým ar amā amrānh mex'ā karō gar arým aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arým ajaxwe.

5

*Me ō nêkrêx rūnh kute amidjwȳnhbit mar:
Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15*

¹ Me rūnhmā ne ba memā kum,

—Ē, me anhō nêkrêx rūnh, ba me amā arē. Dja apȳnh me akaprī djāri me awȳr bōxkumrêx. Me akaprī ra:x kukām dja ga me on muwn amra:.

² Mȳkam? Bir, dja me anhō nêkrêx rax arým me abê rerekre ne. Te me anhō kubêkà mex nhyim kâpotire arým prīne me abê apōk ne. ³ Dja prīne me abê anhō mȳjja 'ōk ne me abê amijo ajkê. Me anhō kēn karȳrmē anhō kryt jaka dja prīne me abê punure. Nhyim me kunī arým me anhō mȳjja punu pumūn me ajā abenmā kum, “Be, omū. Djām tām wā mex got”? ane. Nhyim kam Metīndjwȳnh arým me amā ajaxwe pānh jarē ga me atokry:. Atokry kute mrāmri ne kuwy'ā me xêtkam me tokry pyrāk. Be, mȳj kadjy ne ga me amim anhō nêkrêx rūnh atom nhyim kumex? Djām we me aje amijo rūnhmā? Kati. Me kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja Metīndjwȳnh me amā ajaxwe pānh jarē ga me atokry:.

⁴ Ē, akubyn amijo tēn amima. Ga me ajêx ne anhō àpēnhmā kum, “Dja gar inhō bàyogogo djê pa ba kam ar amā o pānh”, anhȳro aba. Nhyim me ê pa, ga me ate kam arým memā o pānh kêt. Tām dja ga me akubyn amijo tēn ama. Djām Metīndjwȳnh kute me amar kêt got? Kati. Ē, me kute me amā ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhyim arým me kuma. Metīndjwȳnh ne me krāptī:o ban memā Bēnjadjwȳr djwȳnh. Uma:kumrêx ne arým me kute kum amijo akjêrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prīne amijo djuw mexo aban abixaêr tȳ:xo aba. Aje mrāmri ne mry nhīpti kute ate krān ākurbit mar nhyim me kute myt tām kam par pyrāk. On dja Metīndjwȳnh me ajaxweo pānh ne. ⁶ Ga me arým aje me kute katāt amijo bakumrêxmā axwe jarēnh ne aje me par nhyim me kute aminêje me abê àptār kêt kumrêx. Tām dja ga me akubyn amijo tēn ama. Nā bām ā me nêkrêx rūnh kute Metīndjwȳnh mar kêt kam memā ane.

Me kute amiwȳr Bēnjadjwȳr djwȳnh jamār 'iry mā.

⁷ Nhyim be, akmere, àpnhīre ar, gwaj baje Metīndjwȳnh markam me kute gwaj bajo bikēnhkam, mȳj dja gwaj amim arēn kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Bēnjadjwȳr djwȳnh dja bōx ba kôt dja, ane. Bēnjadjwȳr djwȳnh bōx gwaj kôt baku'ēja dja gwaj kuma. Ne kam akrānmā amiwȳr amār 'iryin 'ā badjukanga kêt. Ga, pur kre djwȳnh kute pur kreja pumū. Ne kam djwȳ mex jamār 'iry:ja pumū. Nhyim kam kum ngo nhyim arým na bixadjwȳr mex ne.

Nhym kam djwỳ arỳm apôx ne 'y tỳx ne. ⁸ Dja gar kudjwa akràn mā amiwỳr Bēnjadjwỳr djwỳnh jamār 'iry:n 'ā adjukanga kêt. Mỳkam? Bir, arỳm bôx 'ỳr gwaj kôt baku'ê 'ỳr.

⁹ Kwārìk wānh abēn p̄rikam abenā akabēn kêt. Mỳkam? Bir, Metīndjwỳnh kute pānh ar amā ajaxwe jarēnh karō. Kwārìk wānh abenā anhỳr kêt. Memā axwe pānh jarēnh djwỳnh arỳm bôx 'ỳr.

¹⁰ Ga, me bakukāmāreja ma. Metīndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnhja ma. Bēnjadjwỳr djwỳnh kukwakam ne me memā ujarēnh ar ba nhym me 'ā ari meo bikēnh ba nhym me amitokry maro ba. Nām me te meo anhỳro ba nhym me akràn mā amiwỳr Metīndjwỳnh jamār 'iry:n 'ā ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ā amiwỳr amār 'iry o ane.

¹¹ Nām me te meo anhỳro ban te mebê Metīndjwỳnh kurêo ba nhym me Metīndjwỳnh'ā ukanga kêt kumrēx. Me ja ne me kīnhkumrēx. Ja ne gar aje arỳm mar. Arỳm ne gar Djo'ā ujarēnh ma. Me bakukāmāreja Djo te amitokry kumex maro ban amim Bēnjadjwỳr djwỳnh mar'ā ukanga kêt kumrēx. Ne kam arỳm tokry mar'ā aminhinomā amimē nhym Bēnjadjwỳr djwỳnh arỳm o djuw me:xkumrēx. Tām dja gar ama. Ga, Bēnjadjwỳr djwỳnh kum me kaprì:kumrēxja pumū.

¹² Akmere, àpnhĩre ar, ar aje memā akabēn jarēnh nhym me kute amar pydji kadji djām aje kam kôt Metīndjwỳnh nār ò mỳjja'ò jarēnhmā? Kati. Kwārìk wānh aje memā akabēn pydjìn arēnhkôt memā kàjkwa jarēnh kêt. Kwārìk wānh aje memā akabēn pydjìn arēnhkôt memā pyka jarēnh kêt. Memā ar akabēn p̄nhbit ne arē. Aje mrāmri mỳjja'o anhỳrmā. Kambit memā kum, "Nà. Dja ba ā o ane", ane. Nār, aje mỳjja'o anhỳr kêt mā. Kambit memā kum, "Kati. Dja ba o anhỳr kêt", ane. Jabit memā arē. Memā akabēn p̄nhbit ne arē. Kwārìk wānh memā akabēn jarē ne me kute ar amar pydji kadji kôt memā ap̄nh mỳjja jarē kêt. Metīndjwỳnh ren ar amā ar ajaxwe jarē.

Me kute aben mar ne Metīndjwỳnhmā abeno à'wỳr.

¹³ Dja gar ajō akaprì jabej Metīndjwỳnhmā amijo a'wỳ. Nār, ar ajō akīnhkumrēx jabej angrerkam kum amikīnh jarē.

¹⁴ Djā ne ar akam me'ò kanē? Gē amiwỳr me kute Jeju nhō me jao ba djwỳnh 'wỳn amiwỳr aro bôx. Gē ar Metīndjwỳnhmā o a'wỳn arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh kukwakam kangōo kungrà. Kangō kute rōnykangō pyrākjao kungrà.

¹⁵ Ne Bēnjadjwỳr djwỳnh kute me'ò kanējao mexmā tu amim kamnhīxkumrēx ne kum o a'wỳ nhym arỳm ar kabēnkôt o mex ne kum tỳx jadjà. Amrēbē kute àpēnh jaxweo ba jabej dja arỳm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'òkam akaprìn 'ā abenmā amikôt amijarē. Ne kam Metīndjwỳnhmā abeno a'wỳ nhym arỳm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wỳr jabej. Ne badjà'wỳr'ā batỳx ne 'ā badjukanga kêt jabej nhym kam Metīndjwỳnh arỳm gwaj bakabēn kôt àpēnh rax.

¹⁷ Be, djām Erijbē wajanga? Kati. Erij umar kute mrāmri ne gwaj badjumar pyrāk. Ne kam Metīndjwỳnhmā kàjkwa ngrà'ā à'wỳr tỳxkumrēx. Nhym arỳm kôt namē amexkam kàjkwa ngràbit. Ne ajte namē amexkam kàjkwa ngrà ne. Ne ajte namē amexkam tām ne. Ne ajte nakam kàjkwa ngrà ne. ¹⁸ Ne kam ajte kum nā'ā a'uw nhym kabēn kôt ajte na axidjuw. Axidjuw nhym kam djwỳ ajte ingrôt. Dja gwaj ā Metīndjwỳnhmā badjà'wỳro ane nhym ā gwaj bakabēnkôt àpēnh raxo ane.

¹⁹ Akmere, àpnhĩre ar, gêdja ar akam me'õ Metĩndjwỳnh kabẽn katàtja bê ate amijo ba jabej. Nhym me'õ akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr o akẽx jabej. ²⁰ Mỳj dja kute arỳm 'ỳr o akẽxkam kuma? Bir, me'õ kute akubyn 'ỳr o akẽxja ne axwebê utà nhym Metĩndjwỳnh arỳm me biknor tokry djàbê utàn kam kum apỳnh axwe djàri krãptĩ akno.

Pedru kute memã pi'ôk kumrëx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhym me Jejukôt aro ajkê ne. Nhym kam Pedru kute aro týx ne o kînhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakînh djã dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhîx ne bakînh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me ô pykakôt aben bê abingrãnhja nhym me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Pôtukam, Garaxakam Kapadôkam, Adjikkam, Bixinijkam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metîndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunî kator kêtri amijo ar apytã. Kute prîne amikukãm mýjja kunî markam amijo ar apytã. Karô ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katãt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhym Metîndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu pîte'ykam ty nhym kamrô prôt. Kam ne Metîndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprî:kumrëx* gar adjumar mexo amü amikamên arým adjumar mexkumrëx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhîxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metîndjwýnhmã mextire jarê. Metîndjwýnh ne ra:xkumrëx. Kubê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprî ra:xi. Ukaprî raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurüm apôxkam me umar djã nyja pumü. Metîndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katãt amijo baba prä:m ne bamã Metîndjwýnh kî:nhkumrëx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tînkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bônkhkam gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhîxkumrëx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rä'ã: rä'ã ne. ⁴ Nhym kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rä'ã: rä'ã ne. Kãjkwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ Itýxo Metîndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrëx nhym kute mã itýxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhym me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati arým bôx. Bôx nhym arým prîne amimex kôt ar ajo mexkumrëx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprî jabej. Me kum ar akuré nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akaprî jabej. On dja akaprî kêt ne. Dja te akaprîn akînhhti:re. Mýkam? Bir, dja gar Metîndjwýnhkôt amexti:rekumrëx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akînhhti:re. Akaprî japôkmã akînhhti:re.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrëx.

⁷ Ga, kên karÿrkam punu kunî kator kadjy me kute kuwykam adjwÿrja pumû. Nhyam kam arÿm mexkumrêx. Ar gadjwÿ dja me kum ar akurê nâr akanê nâr anhôbikwa'ô abê tyk nâr mÿjja 'ôdjwÿkam akapri jabej. Kam dja gar amim Metîndjwÿnh man amim maro amû amikamên arÿm mar rax ne. Aje Metîndjwÿnh mar raxkam akînhkumrêx. Kam akîho kên karÿrkam me kînhja jakrenh me:x ne. Kên karÿr dja on akuno. Nhyam be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrêx nhyam akubyn bôx ne apumûn ar ajâ amim,

—Be, inhô me wâ mex djô'â ne me mâ imex jarên irax jarê ba kam arÿm ikînhkumrêx, ane. Dja â ar amex djô'â ane.

⁸ Ar ga ne gar omûnh kêt. Te aje omûnh kêt ne amâ abê:kumrêx. Te jakam aje omûnh kêt ne aje tu amim markumrêxkam arÿm akî:nhkumrêx ne te: aje akînh'â memâ amijarênh mex prâmje. ⁹ Metîndjwÿnh kute ar apytârmâ gar tu amim Kritu markumrêx nhyam arÿm ar apytâ gar kam arÿm akî:nhkumrêx.

¹⁰ Djâm amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh kute gwaj bapytâr mar? Mÿjjao Metîndjwÿnh kute gwaj bapytârmâ djâm me kute mar? Kati. Nâm me memâ kum,

—Metîndjwÿnh ta dja î tu kum me kaprikumrêx, anhyro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukâm gwaj bapytâr mar mex prâmje. Nâm me te: kute marmâ prîne pi'ôkkôt abenâ Metîndjwÿnh kabên jarên abenmâ kum,

¹¹—Je tô, mÿj xêja ne Metîndjwÿnh ta tu mekam ukaprikumrêx? Mÿj dja me utâr on? Nhyânh amex jakam dja â meo ane? Nâm me â amim ane. Nhyam Kritu Karô me kadjwÿnhbê amijo kajkep ne memâ Kritu'â ajarê. Nâm memâ kum,

—Dja tokryn kam î arÿm raxkumrêx. Nâm â Karô memâ ane nhyam me te: kute amikukâm gwaj bapytâr mar mex prâmje. Mÿjjao kute gwaj bapytâr ja te kute mar mex prâmje.

¹² Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm memâ kum,

—Djâm me ajâ ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmâ? Kati. Tû:mrâm me akamingrânyre'â ne ba ikabên jarê, ane. Metîndjwÿnh memâ ane nhyam kam 'âtûmkam ujarênh djwÿnh ar arÿm kâj bê ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarê. Kute kâjkwa kurûm memâ Metîndjwÿnh Karô janorkôt me ar amâ arê gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrân h djwÿnhdjwÿ te kute mar prâmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'â kute memâ karô.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijâno djan mrâmri akînh djâkam amakkumrêx. Kwârîk wân h kam amak katêri 'â adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memâ amijo amirît ne arÿm ar amâ akînh djâ nhôrkumrêx. ¹⁴ Ga, me prîne kute nâ kabên mar ne kôt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamakkre kêt ne amâ mÿjja punu kînh. Kwârîk wân h akubyn amâ kînh kêt. ¹⁵ Metîndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêtumrêx. Ar ga dja gar Metîndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrân h kunîkôt ajmâ akute kêt ne ar aba. Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba.

¹⁶ Amrêbê: ne me bakukâmâremâ kum,

“Ba ne ba imex ti:ren ijaxwe kêtumrêx ne ar iba. Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.” Nâm â me bakukâmâremâ ane nhyam me arÿm 'â pi'ôk no'ôk. Kam dja gar amex ti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kàjkwakam me Babâm djwýnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunî axwe markam kute memã axwe pãnh jarênh. Me kute axwekôt amijo badjari 'anh dja memã pãnh jarêho tẽ. Dja katãt me kunîmã pãnh jarẽ. Ar gadjwý kute ar amã ajaxwe pãnh jarênh karõ amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar bakam amijãno ãm ne katãt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwý pykakam ar abari amã Metîndjwýnh pyman amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katãt ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêt mã ar akukãmãkjê kukràdjã kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe rà'ã. Nhyam kam Kritu arým ar ajaxweo pãnh nhyam kam Metîndjwýnh arým tu ar amã axwe kêt jarẽ gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nãr kën karýro ne ar ajaxweo pãnh? Kati.

¹⁹ Metîndjwýnh ne kum kra kî:nh. Nãm te kum kînh ne arým pykamã ano nhyam arým amikamrõo ar ajaxweo pãnh. Ga, me bakukãmãre kute mrykí'ãtomti par ne kute Metîndjwýnhmã bõrja pumũ. Mry punu kêt ne prîne kã mex ne me kupa. Kritudjwý ajmã kute kêt ne axwe kêt kumrêx ne arým ar ajaxweo pãnh. Píte'ykam ne kamrõ prõt ne arým tyn kam arým o ar ajaxweo pãnh. Kam dja gar amijãno djan katãt ar amijo aba.

²⁰ Mrãmri ne Metîndjwýnh amim Kritu'ã karõkumrêx. Amim tyk'ã karõkumrêx. Pykamẽ kàjkwamẽ mýjja kunî kètri ne amim 'ã karõkumrêx. Ne kam 'ãtũmkam arým ar akadjy Krituo amirît ne. Mýjja kunî kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati jakam arým o amirît ne. ²¹ Nãm ar akadjy o amirît gar aje kôt tu amim Metîndjwýnh markumrêx. Nãm o amirît nhyam ty nhyam akubyn o tîn ne amiraxo o rax nhyam arým ra:x ne uma:kumrêx. Mýj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metîndjwýnh markumrêx ne aje amiwýr kôt atîn kamnhĩxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tîn nhyam arým ra:xkumrêx.

²² Jakam ne gar arým kabên katãt man kôt ar amijo aban arým ajmã akute kêt ne ar aban arým mrãmri amã me abê katãtkumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abê katãtkumrêx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'õ'ã karõ kêt kumrêx ne arým ar amã aben jabê:

²³ Ga, te bãygogo 'y mex ne punu prãmja pumũ. Nhyam me bãygogo 'y mex kre nhyam arým ingrõtja pumũ. Ar gadjwý ne me ar amã Metîndjwýnh kabên jarẽ, Metîndjwýnh kabên kute mýjja 'y pyrãk ne me ar amã arẽ. Nhyam me kute ar amã arênhja ne kute me ãkre pyrãk. Djãm Metîndjwýnh kabên punu prãm? Kati. Mex rà'ã: rà'ã. Tãm ne me ar amã arẽ gar aman arým tu amim Metîndjwýnh markumrêx. Nã gãm ar mýjja nhingrõt mãn prãbê tu amim markumrêx. Nhyam kam arým ar amã ajamak bõ gar arým adjumar djã ny kute mrãmri ne me prîre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Ne kam arým amã Metîndjwýnh kî:nh ne aje nar prã:m ne aje katãt amijo aba prã:m ne. Metîndjwýnh ne amikabên pýnh ne arẽ. Djãm kute atemã kabên 'õ jarênhmã ne kute o kabên tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabêno biknor kêt kumrêx. ²⁴ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kabên jarênh memã kum,

“Ga, bõja pumũ. Bõ tîn 'ikrãne ne arým mjõ. Me badjwý ne gu me bakunî batîn ne ar baba 'ikrãne.

Ga, pidjõrã mexkumrêxja pumũ. Pidjõrã mex 'ikrãne ne arým rôrõk ne. Me badjwý ne gu me bamex 'ikrãne.

25 Nhyr be, Metîndjwÿnh ne amikabên pÿnh ne arê. Djâm kute iby atemâ kabên 'ô jarênh ne kute o kabên tÿm japanh ne o biknormâ? Arkati. Kute mar tÿx râ'â: râ'ã ne."[†]

Nâm me â me bakukâmâremâ ane. Kam ne gwaj kabên mar pÿnh. Amrêbê ne me kâj bê ar amâ Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kabên pydjîn arê gar mar pydji.

2

1 Me kute ar amâ Kritu'ã ujarênh ny jarênh ar aje mar pydjikam on wânh me kâxâ akabên punu kanga.

Aje memâ ajêxkôt me noo abiknor on wânh kanga.

On wânh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'ô nhô mÿjja'ã angrÿk on wânh kanga.

Akabên punu kunî on wânh kanga.

2 Metîndjwÿnh kabên kute me kâ kangô pyrâk dja ga amâ kÿnh. Aje me pÿre rwÿk ny pyrâk kute kum kâ djânh pyrâk â amâ kabên kÿnho ane. Ne kabên maro tê:n maro amÿ amikamên mar ra:x ne. 3 Aje arÿm amim Bênjadjwÿr djwÿnh mex kakinhkam dja ga â amâ kabên kÿnho ane.

Kute Kritu'ã kên jakre.

4 Kritu ne kute kên pyrâk. Nhyr be, kên ne tÿn ne ar ba kêt. Nhyr be, Kritubit ne tÿn ne ar ba. Kute kên pyrâk gar arÿm 'ÿr bôx. Nhyr me kwÿ arÿm kanga. Nhyr be, Metîndjwÿnh ta arÿm amijo utâ. Kute o me utâr kadjy arÿm amijo utâ. Kum kÿ:nhkumrêx kute mrâmri ne me kum kên pân h rax kÿnh pyrâk.

5 Ar gadjwÿ ne gar aje apÿnh kên pyrâk. Nhyr be, kên ne tÿn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atÿn ne ar aba. Aje apÿnh kên pyrâk. Ga, me bakukâmâre kute kênno Metîndjwÿnh nhô kikreti nhîpêxja pumÿ. Ar gadjwÿ ne Metîndjwÿnh arÿm ar ajo kran ar amâ Karô jano nhyr kam arÿm ar akam nhÿn ar ajo ba. Gar kam arÿm abeno anhôbikwa mexo mô. Nâm ar ajo kute mrâmri ne kênno kikreti nhîpêxo môr pyrâk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnhmâ ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh kute Metîndjwÿnh nhô kikretikam kum mry bôr nhyr kum kÿnhja pumÿ.

Ar gadjwÿ Karô kute ar ajo bakam ne gar kum apÿnh kÿnh djâ nhôro aba nhyr kum kÿnh. Ar aje ta amim Jeju Kritu markam ne kum kÿnh. 6 Be, nhyr kam Metîndjwÿnh kên'ã Kritu jakre. Kên pân h raxja, me kum kÿnhja'ã ne akren me bakukâmâremâ kum, "Ota ba krîraxbê Xijâokam kênno kikremo kajpa nhyr dja. Kên mexkumrêx, kên pân h rax ne ba amijo utân kudja.

Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijâm kadjy kêtumrêx."

Nâm Metîndjwÿnh â Kritu'ã me bakukâmâremâ ane nhyr me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. 7 Ar ga ne gar arÿm tu amim Kritu markumrêx ne arÿm amâ kÿ:nh. Amâ kÿnh kute mrâmri ne me kum kên pân h rax kÿ:nh pyrâk.

Nhyr be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhyr be, Metîndjwÿnh ta arÿm kâjmâ kum rax kamê nhyr arÿm ra:x. Kritu'ã ne amrêbê me bakukâmâre memâ ajarê. Nâm me memâ kum, "E kum kên ja ne me kute kikreo âm djwÿnhja kute kikremâ armâ te omÿn kam bôm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremo kajpar, kum kajpar tÿxi", ane.

[†] 1:25 Kute amikabên jarênh ne o biknor kêtumrêx. Kute apÿnh mÿjja jarênh kôt dja mÿjja kunî apôx mexkumrêx.

Be ga, me bakukâmâre kute amrêbê: memâ anhÿr kôt me arÿm kute Kritu kangaja pumû. Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm kâjmâ kum rax kamê nhyam arÿm ra:x ne. ⁸ Nâm me memâ kum,

“Kên ne kute me par tok nhyam kam me rôrôk prâmkumrêx”, ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrôkja pyrâk. Nâm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Metîndjwÿnh kute amrêbê: me'â amim karô kôt dja me arÿm akuno.

⁹ Nhyam be, ar ga ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytâ. Ar ga ne gar aje mrâmri ne me kady Metîndjwÿnh mar djwÿnh rûnh pyrâk. Nhyam Bênjadjwÿr djwÿnh ne ar ajo ba. Ar abê Metîndjwÿnh nhô me wÿnhkumrêx nhyam arÿm amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrâmri ne me akamât kô tykkam rôrôk baja pyrâk. Gar ari ajaxweo aba nhyam Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrâmri ne me irâkam katât ba pyrâk ne katât Metîndjwÿnh kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm memâ ra:xmê mextire 'â adjujarênh ar aba. ¹⁰ Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhyam Metîndjwÿnh arÿm jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akaprî kêt. Ne kam arÿm jakam kum ar akaprî.

¹¹ Ga, me me bajtem nhô pykakam ar baja pumû. Djâm me kute amikukràdjâ kangan me bajtem kukràdjâ marn kôt amijo ba prâm? Kati. Ar gadjwÿ ne gar me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja mê ro'â ar aba. Me kum amidjwÿnhbito kÿnh prâmkam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe pyma:. Djâm ar aje Metîndjwÿnh kukràdjâ kangan me axwe kukràdjâ 'amÿnh ne kôt ajaxwemâ? Kati. Kwârîk wân. Dja gar Metîndjwÿnhmâ amijangri tÿx.

¹² Me kute Metîndjwÿnh mar kêtjamê ro'â ar abakam dja gar katât ar amijo aba. Nhyam kam me ar apumûn arÿm ar ajâ 'êx jabej ne arîk ar ajâ kute,

—Ga, me axweja pumû, anhÿr jabej. Kwârîk wân râ'â. Ar ga dja gar memâ katât ar amijo aban adjukaprî. Katât ar amijo aba: nhyam kam Kritu arÿm bôx. Bôx nhyam me arÿm amiman Metîndjwÿnhmâ kum,

—Mrâmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katât ar amijo ban ukaprî. Ba kam gadjwÿ amex ma. Mrâmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatât pumûn arÿm â Metîndjwÿnhmâ ane.

Me kute me bênjadjwÿr kabên marmâ.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³ Ba ar amâ arê gar ama. Dja gar pykakam me bênjadjwÿr kabên kunî ma. Mÿkam? Bir, gar arÿm kâjkwakam anhô Bênjadjwÿr djwÿnh kabên maro aba. Ta ne arÿm ar amâ me'â karôn ar amâ,

—Pykakam ar anhô bênjadjwÿr kabên ma, ane. Kute ar amâ anhÿrkam ar aje pykakam anhô bênjadjwÿrdjwÿ kabên marmâ. Bênjadjwÿr raxo kute me bênjadjwÿr kunî jakrenhja dja gar kabên ma. ¹⁴ Nâr me bênjadjwÿr kute atâri ar amâ ÿr ja dja gar kabên ma.

Metîndjwÿnh ta ne ar amâ me bênjadjwÿr jano. Ta ne ar amâ aje me kabên marmâ arê. Mÿj kady ne ar amâ me arê? Bir, dja me bênjadjwÿr me axweo bikênho ba. Nâr, dja me katât kute amijo bajamâ mex jarênho ba. Me kute â meo anhÿr kady ne ar amâ me bênjadjwÿr jarê. Kam, dja gar me bênjadjwÿr kabên man katât ar amijo aba. ¹⁵ Katât ar amijo aba nhyam kam me kwÿr ar ajâ kabên kajgo kumex jarê. Me bën kati dja me â ar ajâ ane. Kwârîk wân râ'â. Ar ga dja gar arek katât ar amijo aban 'â adjukanga kêt. Nhyam kam amû me krâptî arÿm ar amexkôt ar apumûn arÿm me kabên kajgoja mar kêt. Nhyam

kam me arÿm anhikrên arek dja. Dja gar aje katàt amijo abao ã me kabên kajgoja nhityo ane. Metîndjwÿnh kute ar amã 'ã karô kôt dja gar ã ane.

¹⁶ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêt mã ne ajaxwe rã'ã. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebê ar apytàn arÿm ar amã tÿx jangij. Ar ajaxwebê ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwãrîk wãnh arîk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumû. Nãm me anen kam arîk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrãmri ne me kute kubêkà mex jangjênh ne kadjwÿnhbê punu rã'ã pyrâk. Kwãrîk wãnh ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abê Metîndjwÿnh nhô àpênhkumrêx ne kum adjàpênh tÿx ne katàt kabên man kôt ar amijo aba.

¹⁷ Me kunî ar aje kàjmã memã rax kamênh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyar ar amã me abê. Amã Metîndjwÿnh rax pyman bënjadjwÿr raxja kàjmã kum rax kamê.

¹⁸ Me kute ar ajô ar apa 'amÿnh gar memã adjàpênh kajgo ar aba ar, ar amã ne ba ikabên jarê. Dja gar akràn mã pykakam ar ajo ba djwÿnh mã adjàpênh katàt ne rax ma. Djãm ar ajo ba djwÿnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabên kôt kum adjàpênh katàt? Kati. Àkrê prãm kamdjwÿ kum adjàpênh katàt.

¹⁹ Mÿj dja gar nênh kam arÿm Metîndjwÿnh kÿnh nhym ar amã mex jarê? Bir, dja gar katàt Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Nhym kôt me arÿm ar ajo ajkê gar kôt arÿm atokry ne akaprî ma. Kam dja gar Metîndjwÿnh kÿnh nhym arÿm ar amã mex jarê.

²⁰ Godja gar ajaxwe nhym me pãnh ar ajo bikênh jabej gar kam akràn mã amitokry mar jabej. Djãm kam gar arÿm Metîndjwÿnh kÿnh nhym kute ar amã mex jarênh mã? Kati. Nhym be, godja gar katàt ar amijo aba nhym me arÿm kôt ar ajo bikênh jabej gar kam akràn mã atokry mar jabej. Katàt ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metîndjwÿnh kÿnh nhym ar amã amex jarê.

²¹ Katàt ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikênh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumû. Gwaj baje kudjwa katàt amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

²² “Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'êx ne me noo akno? Kati.”*

²³ Me kum àkjêrkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrô? Kati. Nãm Metîndjwÿnh mã amijarê. Kute katàt memã axwe pãnh jarênh djwÿnhkumrêx jamã ne amijarê. ²⁴ Kritu ta ne pite'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxweo prãm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kêtja pumû. Gwaj badjwÿ arÿm batykmãn prabê bamã bajaxweo prãm kêt ne ar baban baje kabên marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Mry kà punuo ne me prîne ôm nhym kam Metîndjwÿnh arÿm kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxweo prãm kêt ano. ²⁵ Ga, mryo ba djwÿnh kêt kam mrykî'átomti arÿm no biknor ne ate ar baja pumû. Ar gadjwÿ ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arÿm ajo ba djwÿnh Jeju'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arÿm ar apytàro ba.

* **2:22** Amrêbê ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ja jarê nhym kam Pedru kôt arê.

3

Kute prômê mjênmã abenã karô.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

¹ Ê, ar apa, arým ar amjênwã, ar amã ne ba ikabên ne. Dja gar akrãnmã amjên kabên maro aba. Ar ajô amjên kute amim Metîndjwýnh kabên mar prãm kêt jabej ga dja ga katât kabên kôt ar amijo aban î arým 'ÿr o akêx ne. ² Godja te amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne arým apumû. Katât aje amijo aban amã Metîndjwýnh rax pymakôt arým apumû. Ne kam amex kôt arým Metîndjwýnh 'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mÿj dja ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Djãm akunhêrkam nâr djãm akî prîne mex nâr djãm apýnh anhô kên karýrkam nâr djãm aje akã mex jangênhkam? Djãm akunhêr jabit ne arým kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mÿj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akînh ne? Bir, dja ga anhôkre kadjwýnhbê akabên mexbit man memã aprîren akrãnmã memã abên rereko aba nhym me arým kum akînhkumrêx. Nhym kam Metîndjwýnhdjwý kum akî:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum ô mÿjja pãnh ra:x kînh pyrãk.

⁵ Amrêbê ne me bakukãmãre nire kwý mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metîndjwýnh kanãrrãm ar ban arým kabên mexbit jarên akrãnmã mjên kabên maro ba. ⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumû. Nãm katât kôt ar amijo ban kum rax jarênh ar o ba. Ar aje Xara tãmdjwý pyrãk dja gar kudjwa amjên kabên man arým atîn prãm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arým ar aprôwã, ar amãdjwý ne ba ikabên ne. Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt ne prîne amim aprô maro aba. Ajitýxo aje aprô jakrenhkam kum aprî:ren amã abê. Djãm amã aprô jabê kêt nhym Metîndjwýnh kute amarmã? Aje kum amijo adjã'wÿr nhym kute amarmã? Kati. Dja ga amã abê kêt nhym Metîndjwýnh arým amar kêt. Nhym be dja ga amã aprô jabê nhym arým akabên ma. Djãm apydji ne Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abamã? Kati. Metîndjwýnh djukaprîkôt ne ga aprômê kôt ar atîn ne ar abamã.

Me kute katât amijo bamã.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunîmã ikabên. Gora ar akunî axikôt abenmã akabên jarê. Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyrãk dja gar ã amã aben jabêo ane. Ar amã aben kaprîn amijo angrin akâtãm ne ar abeno aba.

⁹ Kwãrîk wãnh me'ô ar ajo ajkê gar amipãnh o abikênh kêt. Nâr, kwãrîk wãnh me'ô ar amã akij gar amipãnh kum adjãkjêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje ã abenmã anhÿr kadjy ne Metîndjwýnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metîndjwýnh î arým ar amã akînh djã ngãn ar ajo djuw mex. ¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar adjumar mex ne atîn 'iryne ar abamã djãm ar amã ja kînh? Mÿj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwãrîk wãnh akabên punu'ô jarênh kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwãrîk wãnh memã ajêx kêt.

¹¹ Godja me arîk ar ban axwe on memã akãx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amã me kaprî.

Ar akunî abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'ã adjukanga kêt.

¹² Mýkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bênjadjwýr djwýnh kute katàt me kute amijo baja pumûnh.

Ne kam me kute kum amijo à'wýrkam arým kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memã ipêx.

Nhym be, me axweja ne Metîndjwýnh arým mekam no kã nhàn ngrýk ne arým mebé aptã", ane.

Me kute amrêbê: me bakukãmãremã anhýrkam dja gar ã amexo ane.

¹³ Ar amex prãmkam djãm me kute ar ajo bikênh prãm? Kati. ¹⁴ Nãr gar katàt ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikênh jabej gar arým atokry. Atokry japôkmã akînh. Akînh ja dja gar ama. Kwãrik wãnh kam ar amã me uma kêt ne atîñ prãm kêt.

¹⁵ Ne ate Bênjadjwýr djwýnh, Metîndjwýnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano týx. Amikôt aje memã amijarênh kadjy ano týx. Dja me abej akukij ne amã,

—Mýj ne ga aman arým, “Dja ba Metîndjwýnh kôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhýro aba? Mýj ne ga ama? ane. Dja me ã abej akukjêro ane ga kam amikôt memã amijarêñ memã kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arým tu amim markumrêx. Kam dja ba Metîndjwýnh kôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Kwãrik wãnh memã bêx kêt. Metîndjwýnh mexo uma dja gar aman memã aprîren memã amijarê.

¹⁶ Dja gar katàt ar amijo aban amikam ajaxwe'ô mar kêt nhym me arým ar ajã 'êx ne memã kum,

—Djãm tãmwã katàt kute amijo ba got? Kati, axwe, anhýro ba. Kwãrik wãnh rã'ã. Dja te me ar ajã anhýro ba, ar ga dja gar katàt amijo aba rã'ã. Ne katàt amijo aba tãmtã: nhym kam me arým ar akatãtkumrêx kôt ar apumûñ arým amikam pijãm ne. Me amikam pijãmmã dja gar katàt amijo ar aba rã'ã.

¹⁷ Mýkam ne me ar ajã kabên punu? Bir, godja Metîndjwýnh ar atokry'ã amim karô jabej. Kute ar ajã amim karô kôt ne me ar ajã kabên punu gar arým atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metîndjwýnhmãbit amexkumrêx. Nhym be, me kwý axwekumrêx nhym Metîndjwýnh arým memã axwe jarê nhym me arým tokry:. Nhym be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwý tokryja pumû. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhym ta axwe kêtumrêx ne arým gwaj bajaxwe pãnh tokry. Kute Metîndjwýnh'ýr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nãm me kubî. Kritu nhîkumrêx nhym me kubî. Nhym kam Metîndjwýnh Karô akubyn o tîñ ne.

¹⁹ Amrêbê: Nôwe me bakukãmãremê ro'ã ar bakam ne ngô me imex nhym me arým ty. Nhym kam Metîndjwýnh arým me karôbê ijê. Me tîñ ne ar bari ne Metîndjwýnh arým Nôwemã Karô jano nhym arým kum arê. Kum arê nhym kuman arým kãj bê me akren memã kum,

—Ar ajaxwe:. On wãnh ajaxwemã anhire. Nãm ã memã anhýro ba. Kute kã raxo âmri ne ã memã anhýro ba.

²⁰ Nôwe te memã ane nhym me axwe rã'ã ne. Nhym kam Metîndjwýnh ngrýk tòm te me kute amijaxwe krã'ýrmã kam ama:. Nhym kam ngô arým me imex nhym me arým ty. Nhym kam Metîndjwýnh arým me karôbê ijê. Nhym be, me ngrêrebit arým amim kabên ma. Ar kubê 8bit arým amim kabên man arým wãnh axwemã ire. Ne kam arým kãmã wadjãñ kam tyk kêt. Ga, ar kute

amim Metîndjwÿnh mar ne arÿm kâkam ÿrja pumÿ. Kam Metîndjwÿnh arÿm ngôkam ar utân ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwÿ ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym me arÿm ngômã gwaj bajangij. Mÿj'ã ne ngô kurÿm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumê ro'ã akubyn batÿn'ã ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'ã akubyn batÿnkam ne gwaj arÿm Jejukôt katât ar amijo baba. Djãm mÿjja punu'ô gwaj banhÿ'ã atom nhym me gwaj bajã ku'ô? Kati Gwaj katât ar amijo baban arÿm amim,

—Metîndjwÿnh ne katât ije amijo ibakôt kute imar, anen arÿm bakÿnhkumrêx ne. Ja'ã ne ngô kurÿm bajapôxja amijakre.

²² Mrãmri ne Jeju akubyn tÿn kâjkwamã wabÿn arÿm Metîndjwÿnh djubôk'ãnh nhÿ. Bênjadjwÿr rax ne memã nhÿ ne kute raxo, umao mÿjja kunÿ, me kunÿ jakrenh. Kute kadjy mrãnh djwÿnhmê me bênjadjwÿrmê me 'itÿx kunÿ jakrenh mex ne kabêno me anoro nhÿ.

4

Me kute katât Metîndjwÿnh kabên kôt amijo ba'ã kute memã karô.

Ep 4.17; Kor 3.5

¹ Kritu nhÿkumrêx ne arÿm gwaj bapãnh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukãm mã amim,

—Badjwÿ dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mÿkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arÿm amim Metîndjwÿnh mar tÿx ne kam arÿm bajaxwe prãm kêtumrêx ² ne bamã mÿjja punu kÿnh kêt. Djãm me axwe kôt dja gwaj amidjwÿnhbito kÿnh kadjy amima, bamã mÿjja punu kÿnh kadjy amima? Kati:. Arÿm Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwÿnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwÿnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprô djwÿnh kupa'ã nâr amjên djwÿnh kupa'ã akurê aba. Ne amã mÿjja punu kÿnh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbã. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben tÿx jabej. Ne mÿjja metîndjwÿnh karô nhipêxmã amijarêno aba. Ja ne punu:re. Nhym Metîndjwÿnh ar akam ngyrk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhym kam me amakkre kêt arÿm ar ajã kabê:n. Me kute axweo ba tÿx rã'âkam ar ajã kabên ne. Me abenmã kum,

—Je tô, mÿkam ne me arÿm gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arÿk abenmã kum,

—Nãm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nãm me ã abenmã ar ajã ane.

⁵ Me wã dja me ï prÿne amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê nhym arÿm memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy arÿm memã dja. Me tÿnmê me tykmê arÿm memã dja. ⁶ Ê, me arÿm tykja me tÿnri ne me memã Kritu'ã ajarê. Mÿj kadjy? Bir, me tÿnri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arÿm tykkam Metîndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba kadjy ne me memã arê.

⁷ Me kunÿ kute aminhinomã amimênh djã nhô akati bôx 'ÿr. Kam dja gar akrã mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijãno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwÿnhmã akabênkam amex. Nhym be, ar amã aben jabêkam gar arÿm ar amexo amÿ amikamên arÿm ar amexti:re. Kam ar amã aben jabê:. Dja gar amã aben jabên arÿm aben jaxwe krãptÿo aknon mar kêt ne.

* ^{4:3} Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunÿja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunÿ ne me kum kadjwati kangô jarê.

⁹ Dja gar abenmä anhürkwã jarên abenkam aku. Kwãrîk wãnh aben kãxã ar anhõ mýjja'ã maje amim,

—Mýj kadjy dja ba kum inhõ mýjja jarê? anhÿr kêt. ¹⁰⁻¹¹ Metîndjwýnh Karõ ne ar amã adjãpênh djã'ã karõ. Apÿnh ar anhî djãri ar amã 'ã karõ gar apÿnh adjãpênh djã maro aba.

Ar ajõ aje memã kabên jarênh'ã kute ar amã karõja, Metîndjwýnh kabênkumrêx dja gar memã arê. Kwãrîk wãnh memã kabên kajgo'õ jarênh kêt.

Ne ajte kute ar ajõmä aje meo djuw mex'ã karõja dja gar memã mýjja nhõro aba ne me kadjy adjãpênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwýnh arÿm ar amã tÿx jadjã. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwýnh ne ukapri:kumrêx. Ar gadjwý dja gar adjukaprikumrêx ne ar adjãpênh djã'ã adjukanga kêt ne memã adjãpênh ar aba. Memã adjãpênh kunîkõt dja me arÿm Metîndjwýnhmä mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukapri:kumrêx. Akabênkõt ne Jeju Kritu bõx. Ba arÿm tu amim markumrêx, ane. Metîndjwýnh ne ra:x ne kute me kunîo ba djwýnh. Rax rã'ã: rã'ã ne. Ne ren me kunî kum rax jarê. Mrãmri. Tãm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwÿrja pumû. Me adjuw nhym ôr ne xêr nhym mýjja punu kunî apõx. Ar gadjwý dja ar akapri djã ar ajo ba gar atokry: ne. Birãm ar amãbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prãm kêt pyrãk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhym itokry ja ijo ba. Mýkam? ane. Kwãrîk wãnh amim ja jarênh kêt. ¹³ Be ga, Kritu tokryja pumû. Me kute amim Kritu mar krãptîdjwý kõt tokry. Ar gadjwý dja gar kõt atokry. Kwãrîk wãnh kam akapri kêt. Dja Kritu me: xkumrêx ne uma:n arÿm bõx. Godja jakam kõt atokry jabej dja gar bõxkam akînhî:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhym me arÿm kam kum ar akurê. Djãm kam ar akapri got? Ga, Metîndjwýnh Karõ ar amê amijo kajkepja pumû. Karõ ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akînhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ã kabên punu. Nhym be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

¹⁵ Nhym be, dja ar ajõ aje me par nhym me kõt ajo ajkê ga atokry. Nãr, adjãkînhî nhym me kõt ajo ajkê ga atokry. Nãr aje amim me kukjêr prãm nhym me kute amã amijarênh ga aje amû memã me arênh prãm. Nhym me arÿm kõt ajo ajkê ga atokry. Nãr ajaxwe 'õ nhym me kõt ajo ajkê ga atokry. Djãm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akaprikumrêx. Kwãrîk wãnh ã amijo anhÿr kêt.

¹⁶ Nhym be, aje mrãmri amim Kritu markumrêx nhym me arÿm kõt ajo ajkê ga atokry. Kwãrîk wãnh kam apijãm kêt. Dja ga kam Metîndjwýnhmä rax jarênh kum,

—Djünwã, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

¹⁷ Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwýnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmã. Ô akati gwaj bawÿr bõx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mýj dja ï arÿm me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhym me arÿm amijaxwe kõt kum amijarê. Nhym kam arÿm memã pãnh rax jarê. Me kute Kritu'ã ujarênh ny

mar kêt pãnh tokry rax jarê. ¹⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre ije ar amã arênhja kôt memã kum,

“Metîndjwýnh kute me katát kute amijo baja pytâr ne tô, kam àpênh rax.

Nhym kam mã dja me axwemê me kute Metîndjwýnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, nrãmri dja memã pãnh jarê nhym me axwe pãnh tokrykumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

¹⁹ Tãm ne ja. Metîndjwýnh kute ar ajã amim karô kôt dja gar katát ar amijo aban ajmã akute kêt ne ar aba. Ne te katát amijo aban arým atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytã. Metîndjwýnh kute ar anhipêx djwýnh kute ar amarkumrêx ne ar ajã ukanga kêtumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwýnhmã àpênh'ã karô.

¹ Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwýnhwã ba ar amã ikabên jarên ar adjapênh djã'ã ar amã karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwý ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omü. Dja ba ajte omü. Djãm rerekren kajgo ba omü? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arým omün kôt ar iba.

² Ga, me kute me ô krito djuw mex nhym memã abatãnhja pumü. Ar gadjwý dja gar wãkam me kute amim Jeju marmã arênhô aba. Memã Metîndjwýnh kabên jarênhô aba gê me mar mexo amü amikamên mar rax ne. Djãm me'ô ne kute ar amã ar aje meo aba'ã àpnênh tÿx gar amã uman kabên kôt ar aje me omünho abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omünh kïnh ne meo aba. Djãm ar aje pi'ók kaprïbit mar ne aje amim o adjaptâr kadjy meo abamã? Kati. Ar amã me kïnhkam dja gar me o aba. ³ Djãm ar aje amiraxo adjãmran Metîndjwýnh nhô me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykî'átomtio ba djwýnh ô krit kukãm katát baja pumü. Katát ba nhym ô krit arým kôt katát amijo ba. Ar gadjwý dja gar Metîndjwýnh nhô me ja kukãm katát ar amijo aba gê me ajã amim, “Ba gêt kudjwa”, anen arým ar akudjwa katát ar amijo ba.

⁴ Ga, me kute aben rer djãja pumü. Kam me'ô kute me kunî rerja dja kïnh djã'ã arým amim krãdjê byn kutu. Pi'ôo krãdjê tu. Nhym kam pi'ôo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwý dja gar katát ô me ja kukãm amijo aba mex ne arým amim akïnh djã by. Ô me jao ba djwýnh djwýnh dja bõx. Jeju dja bõx ne arým ar amã ar akïnh djã mexti:re ngã gar arým amim aby. Djãm ar akïnh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akïnh djã nhõr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ar ajabatãnh nyredjwý, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arým me abatãnhkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

—Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikaigo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mÿkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Me amijo àmra prãmja Metîndjwýnh arým mebê aptã.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metîndjwýnh tu mekam ukaprkumrêx”, ane.

⁶ Metîndjwýnh 'itÿxo kubê kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym ï akati 'ókam arým kãjmã ar akamên ar ajo rax ne. ⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunî jarênhô aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ÿrkam ã kum anhÿro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano tÿx ne aminêje rîť. Ga, rop jamrexe kàr ar baja pumũ. Nãm kute mry'õ krënmã abej ar ba. Akurê djwÿnhbê Xatanajdjwÿ ne 'itÿ:x ne àkrê: ne kabên 'itÿ:x ne me abej ar ba. Kute me'õbê Jeju kurêmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba. ⁹ Dja gar tu amim Metïndjwÿnh mar tÿxkumrëx ne 'ã adjukanga kêt ne o arÿm Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kunîkôt me bakamydjwÿbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhym me ar akudjwa arÿm tokry. Ja dja gar aman kubê aptà.

¹⁰ Metïndjwÿnh ta ne tu kum me kaprî:kumrëx* ne prïne kute me kunîo djuw me:xkumrëx. Ta ne Kritu djâpênhkôt amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar õ kàjkwakam kôt atïn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Be, ar atokry kàjbê 'irykam dja prïne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã tÿx jadjã gar kôt adjãm tÿx ne 'ã ar adjukanga kêt:kumrëx. ¹¹ Gê me kunî kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunîmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhym arÿm 'ã pi'ók no'ók gar arÿm amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrëx ne 'ã ukanga kêt:kumrëx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrân nhym 'ã pi'ók no'ók ne. Ar akînhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metïndjwÿnh ta tu kum ar akaprî:kumrëx jarê. Kam dja gar tu amim markumrëx ne 'ã adjukanga kêt:kumrëx.

¹³ Krîraxbê Babirônijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metïndjwÿnh kute meo ba kadjy arÿm amijo me utã. Ar gadjwÿ arÿm amijo ar apytã. Makôdjwÿ ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arÿm kute ikra pyræk.

¹⁴ Dja gar abenwÿr bõx ne abenmã akabên mex jarênh aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunîwã umar mex. Tãm ne ja.

* **5:10** Djãm me ba ne gu me badjukaprî nhym pãnh kum me bakaprî Kati. Me ba ne gu me badjukaprî kêt. Ta ne kum me bakaprî:kumrëx.

Pedru kute memā atāri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtiri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'êxnhî bôxmâ ne arkum arê ne kam arkum,

—Dja gar Jeju'âbit angrân amû aje maro amikamênh kadjy katât ar amijo aba. Akati 'ôkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amâ pyka jakam kukràdjâ kînh rax kêt. Dja î apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhîxbê ar baba. Nâm â Pedru arkum ane.

¹ Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amâ ikabên ne. Gwaj Batîndjwýnhmê gwaj bapytâr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamâ axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytâr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamâ kînhkumrêx. Ar amâ ne ba ikabên jarê.

² Gê Metîndjwýnh tu kum ar akaprî:kumrêx* gar adjumar mexo amû amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me ba mex'ã kute memâ karô.

Kô k 1.4

³ Metîndjwýnh ne mexo uma:n prîne mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'itýxkôt arým gwaj bamâ Karô jano. Ne gwaj bamâ kabên jarê gwaj arým bamâ kînh ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prâm. ⁴ Kôt ne kute gwaj bamâ mýjja jarênh mândji. Kute gwaj bamâ mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamâ mýjja mexti:re jarê. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'êxnhî. Me kum me kurê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamâ mýjja punu kînh kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metîndjwýnh gwaj bamâ mýjja mextire jarênh mândji.

⁵ Kute gwaj bamâ mýjja nhôrmâ arênhkam dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metîndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metîndjwýnh mar mexo amû amikamên mar rax ne.

⁶ Metîndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijâno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijâno djan ajte Metîndjwýnh kôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

⁷ Mex kôt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukaprî. Arkam adjukaprî kute me axikôt apôx abenkam ukaprî pyrâk.

Arkam adjukaprîn ajte amâ me kunî jabê.

⁸ Dja gar â aba mexo anen aba mexo amû amikamên aba me: xkumrêx. Ga, pidjô ô me: xkumrêxja pumû. Nhym me kum kî:nhkumrêx. Ne kam kam kaprî kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me: xkumrêx ne akajgo kêtumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akînhkumrêx ne akam kaprî kêtumrêx.

* 1:2 Djâm ar ga ne gar adjukaprî nhym pân arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrêx.

⁹ Nhyṃ be, godja gar aĵō aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrāmri ne me no rā kute amybÿm mÿjja pumũnh kêt pyrāk ne aje mar rerekre. Metĩndjwÿnh ne arÿm ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhyṃ be, ar ga ne gar arÿm jao ajamak kêt katin arÿm mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, aṃnhĩre ar, amibêx ne markumrêx. Djām mrāmri ne Metĩndjwÿnh amijo ar apytān amiwÿr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arÿm amim,

—Nā. Mrāmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ipytān ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amā arênhja kôt amijo aba mex ne kam Metĩndjwÿnhbê amijo akêx kêtumrêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhyṃ kam arÿm Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytār djwÿnh. Dja bôx ne ō kākjamā ar ajo mōn ar ajo bôx ne arÿm ar amā,

—Aj. On amrê wadjā. Ota, ar anhō mÿjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kunĩ: o iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhyṃ arÿm ar ajo bôx ne ā ar amā ane.

Metĩndjwÿnh kabēn pÿnh ne kute memā arēnh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amā ar aba mex ja'ā karō 'āno dja. Arÿm ne ba ar amā tām jarē gar arÿm aman arÿm kôt amijo aba mex. Kwārĩk wānh rā'ā. Dja ba ajte ar amā tām jarēn ajte ar amā tām jarē gar arÿm mar tÿx ne. Ne kam aba mex'ā adjukanga kêt.

¹³ Nā bām amim,

—Pykakam itĩn ne ar ibari dja ba mā arkum arē gē ar mar tÿx. Tām ne mexkumrêx. Nā bām ā amim anen kam arÿm mā ar amā arē. ¹⁴ Mrāmri ityk arÿm ijo rām ne ja. Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne imā arē ba arÿm kuma. Ga, kubêkatio kikreja pumũ. Nām me kungrān arÿm mā tē. Badjwÿ dja ba ty nhyṃ inhĩ wānh nō. ¹⁵ Itĩnri dja ba ar amā karō 'āno dja. Ar aba mex'ā ar amā karō 'āno dja. Dja ba ty gar mā aba mex ne mar tÿx ne arÿm 'ā adjukanga kêtumrêx.

¹⁶ Gwaj banhō Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arÿm bôx ne 'itÿxkôt mÿjja pumũnh kêt nhipexo ba. Bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Djām me kabēn kajgokôt ne bar amijo iban arÿm ar amā me ujarēnh kajgo jarē? Kati. Djā ne me ta amim,

—Ba dja ba memā 'ā ajarēn prĩne idjujarēnho irō mex gē me idjujarēnh ma? Dja me kuman aben djō'ā amũ abenmā arēnho ba, ane. Djā ne me ā amim anen 'êx ne arÿm amũ imā arē ba me ujarēnh kajgoja man arÿm me ō'ā amũ ar amā arē? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumũnhkumrêx ne kam kôt ar amā 'ā ajarē. Jejubê ne Bēnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu ne me kunĩ, mÿjja kunĩ ba. Bar omũn arÿm ar amā tāmja'ā ajarē.

¹⁷⁻¹⁸ Amrêbê ne bar Jeju pumũ. Metĩndjwÿnh nhō krānhkam ne bar djan arÿm kam Metĩndjwÿnh kabēn ma. Jejumē ro'ā ne bar djan arÿm kuma. Kakrā jadjēnh tÿ:x ne me:xkumrêx ne arÿm Jeju kuno bar omũ. Nhyṃ kam Metĩndjwÿnh arÿm kākjwa kurũm Jeju'ā ar imā kabēn jarē. Kakrā jadjēnh tÿ:x kurũm ne ar imā 'ā kabēn jarēn kam,

—Ikra ne wā. Imā abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nām ā Jeju'ā ane bar arÿm kabēn ma. Ga, Metĩndjwÿnh, me Babām ta kute kum rax jarēnhja pumũ. Kum kĩ:nh jarēnhja pumũ bar arÿm kuma.

¹⁹ Be, nā bām ar Jeju pumūn Metīndjwýnh kabēn ma. Nhyṁ be, amrēbē ne me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarē. Metīndjwýnh ne kabēn pýnh ne arē gwaj mar pýnh. Dja gwaj on Metīndjwýnh kabēn mar 'āno dja.

Ga, ngōnh pōk kryre kute akamāt kō tyk kurwýja pumū. Me'ō ne o akamāt kurwý ne arým amim kam mýjja pumūnho ba. Metīndjwýnh kabēndjwý dja gwaj mar 'āno djan arým mýjja mar kēt maro tē. Arým mýjja kute apōxmā gwaj mar tē. Dja gwaj mar 'āno badjāmo tē:n arým mýjja'yr o bōx ne arým prīne mýjja pumūnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kāmā mrānhja pumū. Kāmā mrā nhyṁ me arým abenmā kum, “Arým akati 'yr”, ane. Nhyṁ kam akati ban arým akati nhyṁ kam me arým mýjja kunī pumūnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metīndjwýnh kabēn mar 'āno badjāmo mō:n arým Kritu'yr o babōxkumrēx. Nhyṁ kam arým akubyn bōx gwaj arým prīne omūnh mex nhyṁ me: xkumrēx ne dja. Gwaj kam prīne mýjja kunī pumūnh mexkumrēx.

²⁰⁻²¹ Amrēbē: me bakukāmāre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarē nhyṁ me 'ā pi'ōk no'ōk ne. Djām kabēn jarēnh djwýnh ta ne amikabēn man o Metīndjwýnh kabēn ne arē? Kati. Metīndjwýnh Karō ta ne ngrēk nhyṁ kam kabēn man Metīndjwýnh kabēn kōt: arē. Karōkōt kute arēnhkam djām gwaj baje pi'ōkkam kabēn jarēnh kajgo ne tu kabēn mar, tu mýjja'ā kute kabēn jarēnhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kēt. Dja gwaj Karō kumrēx ma nhyṁ arým gwaj bajamak bō gwaj kam pi'ōkkam kabēn jarē. Ne kam arým kōt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metīndjwýnh kabēn jarēnh.

Djuda 3

¹ Nhyṁ be, me bakukāmāre kwý ne me arým amijo 'êx ne memā kum,

—Metīndjwýnh kukwakam ne ba ar amā arē, anhýro ba ne arým Metīndjwýnh kupa'ā memā mýjja kwý'ā ujarēnh ar ba. Ar akamdjwý dja me kwý ta amijo Metīndjwýnh mar mex ne ate kupa'ā ar amā mýjja kwý'ā ujarēnh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarēnh mexkumrēx. Ne ujarēnho tē:n kam arým 'ēnhōtkam kupa'ā ajarē:n kam arým me akwý noo akno. Ne arým Metīndjwýnh bē ar ajo akēx. Dja me ajte Bēnjadjwýr djwýnh'ā memā kum,

—Djām mrāmri ne Jeju me axweo pānhkumrēx? Kati. Nām me 'êx, anhýro ba. Anhýro ba:n arým me aerbē tyn arým me biknor tokry djākam akuno.

² Me 'êxnhī ja ne me prō prām, mjēn prām ar ba. Dja me krāptī me 'êxnhī man me kōt prō prām, mjēn prām ar ba. Nhyṁ me kātām me omūn arým abenmā kum,

—Be, djām me kute amim Jeju mar wākam me mex got? Me axwe, anhýro ba.

³ Me kute Metīndjwýnh'ā 'êxja dja me amim mýjja rūnho atom prā:m ne Metīndjwýnh kupa'ā ar amā mýjja kwý jarēn arým ar anoo akno. Ga, me kute memā nēkrēx nhōr ne pānh pi'ōk kaprī jamýnhja pumū. Ar gadjwý dja me ar ajo ō nēkrēx pyrāk ne ar anoo aknon arým ar abē pi'ōk kaprī jamý. Djām Metīndjwýnh ate krān ar ban kute me mar kēt? Djā nām ōtdjwan me omūnh kēt? Kati. Dja me aerbē mrāmri memā axwe pānh jarēnhkumrēx nhyṁ me arým me biknor tokry djākam akuno.

⁴ Djām me axwe kajgo? Djām pānh kēt? Kati. Metīndjwýnh kute memā axweo pānhkumrēx. Nhyṁ kadjy mrānh djwýnhdjwý, djām kute memā axweo

pānh kêt? Kati. Pānh ne arým apa:rmā me biknor tokry djākam me kumē. Ne kam akamāt kō tykkam mebé ijē, mrāmri me kute kàxirāxo me 'āprekam me kute mebé ijē tỳx pyrāk. Dja 'ātūm nhyr memā axwe pānh jarēnh nhō akati arým bōx. Kute kam memā axwe pānh jarēnh kadjy Metīndjwýnh arým mebé ijē. Dja memā axwe pānh jarē.

⁵ Me bakukāmāre Nōwe bu'ā me jadjwý, djām me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pānh. Nōwe te kāj bê me kute katāt amijo ba'ā memā karōo ba nhyr me axwe rā'ā ne. Memā 'ā karōo ba: nhyr arým me'ā ngō tām ne me kunī nhimex ne. Nhyr be, Nōwemē Ar kubē 7bit ne Metīndjwýnh ngō tāmbe ar utā.

⁶ Krīraxbē Xōtōmamē Gomorakamdjwý djām me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pānhkumrēx. Arým ne Metīndjwýnh memā axweo pānh nhyr me kunī arým xēr nhyr arým mýjja prābit nō. Mýj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunī kute mar ne kum Metīndjwýnh pymamā. Ja kadjy ne ā memā axweo pānhō ane.

⁷ Ne kam me'ōbē Rodjwý. Ro axwe kêt nhyr Metīndjwýnh arým utā. Xōtōmakam ne me ari prō, mjēn kupa'ā kurē ban axweti ba. Nhyr Ro axwe kêt ne arým mekam pijām ne kaprīre ne. ⁸ Ne me axwe kôt me omūn ne me maro ba. Ne kam me ô'ā akati kunīkôt kadjwýnhbē tokry. Nhyr kam Metīndjwýnh arým Ro pytān arým me axwe kunī ga.

⁹ Ga, Metīndjwýnh kute Ro pytār mar mexkumrēxja pumū. Me kute Metīndjwýnh mar ne kôt kute amijo badjwý ne Metīndjwýnh kute me utār mar mexkumrēx. Kute kaprībē me utār mar mexkumrēx. Me axwedjwý Metīndjwýnh kute mebé ijē mar. Mýj kadjy dja mebé ijē? Bir, dja ī memā axwe pānh jarē. Kute memā axwe pānh jarēnh kadjy dja mebé ijē.

¹⁰ Me kute Metīndjwýnh'ā 'ēxja ne me kum amidjwýnhbito kīnh prām. Ne kam kum mýjja punu kīnh. Me ja ne ba ar amā arēnh 'āno dja. Metīndjwýnh dja mebé ijē. Me kum me rūnh kunī kurēn kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo āmra prām ne tīn prām kêt ne tu me rūnh'ā kabēn punu. Me kwý ne me te una nhyr me 'ēxnhīja tu me'ā kabēn punu. ¹¹ Nhyr be, Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh umaro 'itýxo kute me 'ēxnhīja jakrenh mex. Nām me te 'itýx djām me kute Metīndjwýnhmā kum, "Me axwekumrēx", anhýr mā? Kati.

¹² Nhyr be, me 'ēxnhīja ne me kute mry pyrāk. Mýj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metīndjwýnh'ā 'ēxjadjwý. Mýj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metīndjwýnh ī meo akno nhyr me arým me biknor tokry djākam akuno. Me kute mry pyrāk ne kute me mar kētkam tu me'ā kabēn punu.

¹³ Me 'ēxnhīja ne me Metīndjwýnh kabēn kupa'ā memā arēnhō ba. Kam, dja Metīndjwýnh memā axweo pānh nhyr me tokry:. Nām me pijām kêt ne a'uri axwe ban ô kwý krēn kôt o ikōn kam ajbān kurē ban kam we kīnhkumrēx. Be, me ja ne me ar amā amibēn amijo amran arým ar aro'ā krīn aku. Ar aro'ā akun ar amā 'ēx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kà mexkam mýjja 'ók, me ngrā 'ā arijkam punuja pumū. Ar gadjwý ne me punuo ar apunu.

¹⁴ Nām me mebé prō nār mjēno ākīnh kadjy ari no prōt ne kum axwe prām. Nhyr me kwý kute amim Jeju mar rerekre nhyr me arīk memā 'ēx ne me noo aknon arým amiwýr meo akēx nhyr me mekōt axwe. Nām me kute amim mýjja rūnhō atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kôt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne me tām djwý kute ingēt kôt amijo ba pyrāk. Metīndjwýnh ne amrēbē: me'ā amim,

—Me wã dja ba me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djãkam akuno, ane.

¹⁵ Nãm me tu Metĩndjwÿnh nhõ pry kangakumrẽx ne arÿm me bakukãmãre Barãoja kõt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kõt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwÿnhbê mebê idjaer kurên kum, “Dja ga mebê idjaero ajkê”, ane. Ota, pãnh nèkrêx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhym arÿm kum nèkrêx kĩnh ne me kabên kõt me'ÿr tẽ. ¹⁶ Me'ÿr tẽ: nhym Metĩndjwÿnh arÿm õ mrymã me kabên jadjã nhym mry arÿm Barãomã kabên ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabên nhym arÿm Metĩndjwÿnhbê me kurê kêt ne.

¹⁷ Be, me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja ne me kabên kajgo jarênh kumex. Ga, ngõmkwatikam arÿm ngõ ngrãja pumũ. Me kum kõi ne 'ÿr bõx nhym kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhym me arÿm kam kaprĩ:re. Ar gadjwÿ dja me 'êxnhĩ Metĩndjwÿnh kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ jarê: gar aman arÿm akaprĩ:re. Ga, kakũm kõk djãbêr tÿxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwÿnh ne me 'êxnhĩõ ba? Kati. Mÿj kukrãdjã punu kõt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyràk. Kam ne me mekam kaprĩ:re. Metĩndjwÿnh dja tu akamãt kõi tykkam me rênhkumrẽx nhym me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arÿm ne me kadjy akamãt kõi tyk dji.

¹⁸ Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabên katãtkumrẽx, anhÿro ba. Nhym me kute amidjwÿnhõ kĩnh prãm arÿm mekõt axwe prãm. Nhym me 'êxnhĩja me kute amidjwÿnhõ kĩnh'ã memã ãpnênhõ ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwÿnhõ kĩnhõ aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurê aban abixaêr tÿ:x ne arÿm akĩnhkumrẽx, ane. Me ã memã anhÿro ba. Metĩndjwÿnh ajbir amiwÿr meo akêxo mõi nhym me 'êxnhĩja arÿm memã 'êx nhym me arÿm me maro ba. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh bê amijo akêx ne me 'êxnhĩ kõt amijo mõi.

¹⁹ Xatanaj kute me 'êxnhĩja pa 'amÿnh tÿx ne amipunu kõt ar meo ba. Nhym kam me 'êx ne memã kum,

—Ikabênkõt dja ga amidjwÿnhõ kĩnhõ aba. Djãm aje amidjwÿnhõ kĩnh nhym Metĩndjwÿnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwÿnhõ kĩnh ne arÿm akĩnhbit, ane. Me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja ne me ã memã anhÿro ba. Ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute me pa 'amÿnh nhym me arÿm kum ãpênh kajgo ne kaprĩ baja pumũ. Me kaprĩ ba:n te kute kubê amijo põxãmã. Me axwedjwÿ ne me axwe rã'ãn te ta axwe kêtãmã. Me kute mrãmri ne me pa 'amÿnh tÿx nhym me te kute amijo põx prãmjeja pyràk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arÿm kute amim Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu marn 'ÿr akêx, gwaj bapytãr djwÿnhja'ÿr akêx ne me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêt djãpênh punujabê amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ÿr akêx ne aje mekõt axwe jabej, mrãmri akubyn mekõt axwekam arÿm axwe ra:x.

²¹ Be, katãt Metĩndjwÿnh kabên kõt kute amijo baja ne me'õja arÿm kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbê axwe. Nhym be, kati. Arÿm ne mar mex. Nãm te mar mex ne arÿm kubê amijo akêx. Kam ne arÿm axwe ra:x ne. Metĩndjwÿnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karõkõt kabênja ne arÿm mar mex ne arÿm kubê amijo akêx ne arÿm axwe ra:x ne.

²² Amrêbê: me bakukãmãre kabên kõt ne me'õja arÿm ã amijo akêxo ane. Me bakukãmãre memã kum, “Ropre ne arÿm õ jaĩn. Ne kam akubyn kukrê. Nhym me te angrõ jamydjwÿ ku'õ nhym akubyn ngykam amirê.”

Nām me bakukāmāre ā me kute Metūndjwýnh markam kute kubê amijo akêx'ā ā memā ane.

3

Bēnjadjwýr djwýnh bōx djā nhō akatī'ā ujarēnh.

1-2 Akmere, āpnhīre ar, imā ar ajabê. Amrêbê ne ba ar amā Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arê. Pi'ōkkam ba ar amā arê. Ne kam pi'ōk jakam ba ajte ar amā arê. Ar aje mar tỳx rā'ā kadjy. Ije ar amā arēnhkam ba akubyn ar ajo tēn me bakukāmāre kabēn'ýr ar ajo bōx. Me bakukāmāre kwý ne mebê Metūndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhkumrêx ne kukwakam memā kabēn jarê. Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā arê ba ajte jakam ar amā arê. Bēnjadjwýr djwýnh, gwaj bapytār djwýnh ne ar ijano bar memā 'ā idjujarēnh ar iba. Dja gar ajte ar badjwý ar ima. Ar ije amrêbê Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam ar amā katāt aje amijo aba'ā karōja dja gar ajte ama. Ar aje Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā mar tỳx rā'ā kadjy ba 'ýr ar ajo bōx ne ajte ar amā arê. Ba ar amex man ā ar amā arēnho ane.

3 Dja Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōx 'ýr nhyem me arým gwaj bajapry: Ja kumrêx ba ar amā arê. Dja me mýjja punubit'ā amim karōn kum axwe prām ar ban arým gwaj bajapryō ban 4 gwaj bamā,

—Je tō nhýnh? Djām kute aminhō akati jarēnhja on bōxmā got? Adjakamā mýjja kunī kute aminhipêx kraxkōt kute amijo mōr tāmtā rā'ā. Me bakukāmāre kêt myrbê mýjja tām rā'ā. Djām on ō akati bōxmā got? ane. Dja me ā gwaj bajapryō ane.

5 Djām mrāmri ne we mýjja kunī rā'ā nhyem we Jeju akubyn bōx kêt mā? Kati. Ga, adjakamā Metūndjwýnh kabēn kōt kàjkwa katorja pumū. Nhyem kam ajte kabēn kōt pyka ngō kurūm katon ngō kōt aminhipêx.

6 Nhyem kam kabēnkōt ajte ngō pykao ajkamuw n o aknon prīne o ajkê. Ja ne me kute mar prām kêt kumrêx. Ne kam we mýjja kunī rā'ā jarê. We Jeju akubyn bōx kêt jarê. Kati. Metūndjwýnh kabēnkōt dja Jeju akubyn bōx kumrêx.

7 Nhyem be, jakam Metūndjwýnh ta amikabēnkōt amim kàjkwamē pyka'ā ma. Dja kabēnkōt xêr. Metūndjwýnh dja ī memā axweo pānh. Me kum Metūndjwýnh kīnh kêtjamā axweo pānh. Nhyem kam me arým me biknor tokry djākam akuno. Kamā, dja kàjkwamē pyka xêr.

8-9 Me kwý ne me amim,

—Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōxmā amijarēn kam ate ari amikrāo ba. Nām me ā amim ane. Djām mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh amikrāo ba? Kati. Akmere, āpnhīre ar, ba ar amā mýjja jarê. Dja gar amim markumrêx. Dja kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh'ā akati pydjibit apêx. 'Ā akati pydji apêx ja ne kute gwaj bajā amex krāptī: arým apêx pyrāk. Ba ajte ar amā arê. Dja gwaj bajā amex krāptī: o kute 1.000 pyrāk apêx. Gwaj bajā amex krāptī ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh'ā akati pydjibit apêx pyrāk. Bēnjadjwýr djwýnh ne kute amikrāo ba kêt. Kabēn pydji ne arê. Amikabēn kōt dja bōx kumrêx. Mýkam ne amrêbê bōx kêt? Bir, nām ngyrk tōn amiwýr me amār 'iry n amim,

—Djām me'ō biknor ba kam ikīnhmā? Kati. Me kunī amikam kaprīren wānh amijaxwemā irern kute iwýr amijo akêxkambit dja ba ikīnhkumrêx. Nām ā amim anen amiwýr me amār 'iry. Kam ne amrêbê bōx kêt. Nhyem be, dja mrāmri akubyn bōx kumrêx.

10 Dja te amiwýr me amār 'iry n arým gwaj bajaêrbê bōx kumrêx. Bēnjadjwýr djwýnh bōx djā nhō akati dja me'ýr bōx kute mrāmri ne akamātkam me ākīnhī

me aêrbê bôx pyrâk. Dja me'yr bôx nhym kâjkwakam mÿjja arÿm kêt ne, kâjkwakam mÿjja kunî: kêt ne. Dja mÿjja rârâk tÿ:x ne arÿm kâjkwa nhî'âm tên akuno. Pykadjwÿ dja arÿm xêr. Pykakam me kute mÿjja nhîpêxdjwÿ dja xêr. Mÿjjao pyka kute aminhipêx djâdjwÿ dja kunî xêr. Dja kuwy kangro tÿ:x nhym arÿm mÿjja kunî: xêr nhym arÿm kêt ne.

¹¹ Ga, mÿjja kunî kêt mÿja ma. Ar aje ja markam mÿj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwârîk wân h me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjâ kôt amijo aba kêt. ¹² Dja gar amiwÿr kam aman mã amim,

—Gê Metîndjwÿnh nhô akati on bôx, ane. Metîndjwÿnh nhô akatikam dja kâjkwa pôk tÿ:x ne arÿm xêr. Nhym mÿjjao kâjkwa nhîpêxjadjwÿ dja arÿm kunî ôr, kangro tÿ:x ne arÿm ôr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mÿj ne gwaj amiwÿr kam ama? Bir, gwaj amiwÿr kâjkwa nykam ama. Gwaj amiwÿr pyka nykam ama. Metîndjwÿnh kute gwaj bamã kabên pydjîn arênhja gwaj kam ama. Pyka arÿm nykam djâm kam me axwe'ô ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mÿkam ne ba ar amã ja jarê? Bir, dja bôx gar ajaxwe kêt nhym arÿm ar apumû. Ar ajaxwe kêtôt ar apumû gar arÿm adjumar mex. Nâr, dja bôx gar ajaxwe nhym arÿm ar apumû. Ar ajaxwe kôt ar apumû gar arÿm adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Nhym bôx gar prîne kum amex kute mrãmri ne kubêkà'ã ngrã kêt kumrêx prîne memã mex pyrâk.

¹⁵ Kam, kwârîk wân h mekôt amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh akubyn bôxmã amijarên ate amikràò ba, anhÿr kêt. Dja gar amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh kute me utâr prã:m. Kam ne ngyrk tôn amiwÿr me amâr 'iry. Kam ne bôx kêt rã'ã, ane. Dja gar ã amim ane.

Nãm ã gwaj bakamy Paurdjwÿ ar amã ane. Metîndjwÿnh kute kum amak bônkhôt ar amã ane. Kute pi'ók no'ökkôt ã ar amã ane. ¹⁶ Ô pi'ók kunîkôt ne mÿjja ja'ã memã pi'ók no'ók ne. Kam kabên kwÿ ne me kute marbê mebê tÿxi. Nhym kam me kwÿ amak mex kêtja kute amim Metîndjwÿnh mar kêt kam memã kupa'ã arên prîne o ajkê. Ne kam Paur kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Nãm me ã Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ókja kunî jarênho ane. Nãm me kupa'ã arên arÿm prîne o ajkên Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Dja me kupa'ã arênho ba:n arÿm me biknor tokry djâkam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, àpnhîre ar, ar aje arÿm ikabên ja markam amijã ano tÿx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metîndjwÿnh kupa'ã ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metîndjwÿnh kabên markumrêx. Nok ga ren ar me kabên man ren kupa'ã amijo aba. ¹⁸ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu mexo amex tê. Kubê ne gwaj bapytâr djwÿnh. Dja gar mexo amex tên amû o amikamên arÿm amexkumrêx. Ne mar mexo tê:n amû o amikamên arÿm mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarên kum rax jarên h rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo î ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bâmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipânih bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. NhyM Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunî maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhyM arým gwaj bamar krâta. Nãm â Djuão kute arkum 'ã karôo ane.

Kabên kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'ô nhidjibê Kabên, kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja, mýjja kunî kêttri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omû. Ne arým prîne omûnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba. ² Tãmja, kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja ne pykakam bôx ne amijo amirît bar arým omûn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tîn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'ôja kute memã tîn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirît. ³ Bar ije omûnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhôbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhôbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhôbikwa. ⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omûn aman arým mrãmri akînho akînkhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katât amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamât kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne mrãnh punuja pumû. NhyM ne memã pry kurwý nhyM me arým irãkam katât ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhyM me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. NhyM kam me arým amim kuman kabênkôt katât amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katât baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katât amijo ban axwe kêtumrêx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo ôbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamât kô tykkam bamrãnh punumãn prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katât bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo ôbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metîndjwýnh ne katât ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katât ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katât amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. NhyM kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo ôbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prîne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrôkôt gwaj bajo mex.*

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrô prôtja man kam prîne gwaj bajo mex.

Kute mrãmri ne me kute mÿjja punu põnh nhym arÿm prïne mex pyræk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metĩndjwÿnhmã amijarēnh.

⁸ Godja gwaj baje amim,

—Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêt kumrêx, anhÿr jabej, ne kam arĩk amim bajêx ne bakabēn katåt kêt kumrêx. ⁹ Nār godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarē nhym Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prïne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabēn kajgo kêt ne katåt kute amijo bakumrêx. Kam dja prïne gwaj bajo mex gwaj arÿm kum bajaxwe kêt. ¹⁰ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metĩndjwÿnh ne arÿm memã kum, “Me kunĩ kupãnhã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe’õ kêt”, anhÿr jabej ne arÿm Metĩndjwÿnh kute me’õ ‘êxnhĩ pyræk. Ne arÿm baje amim, “Metĩndjwÿnh ‘êxnhĩ”, anhÿr pyræk. Ne kam baje Metĩndjwÿnh kabēn mar kêt kumrêx.

2

Me nêje Metĩndjwÿnhmã kabēn djwÿnh’ã ujarēnh.

Xim k 2.5; Iđja 4.14, 9.11

¹ Akmere, ãnhĩre ar, mÿkam ne ba ar amã ikabēn ja’ã pi’ók no’ók ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajõ arÿm bajaxwe jabej. Mÿj dja gwaj amim arēn kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Kãjkwakam ne me’õ dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêt kumrêx. Ta dja inêje Metĩndjwÿnhmã kabēno dja. Ta dja inêje kum kabēn nhym arÿm ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajõ bajaxwe jabej amim ane. ² Jejubē ne gwaj bakam ngryko apêx djwÿnh. Metĩndjwÿnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhym Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arÿm ty. Ne kam tyk jakam arÿm gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arÿm gwaj bakam ngryk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apÿnh pykakam me ba djãri me kunĩ jaxwe nhym Jejubē mekam ngryko apêx djwÿnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mÿj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katåt amijo ba’ã kute memã karõkõt kabēnja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arÿm amim,

—Be ga, ije kabēn markumrêx ne kôt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arÿm ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma. ⁴ Jeju ne me kute katåt amijo ba’ã memã karõn memã arē. Godja gwaj kabēn mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhÿr jabej. Ne kam bajêx ne bakabēn katåt kêt.

⁵ Nār, godja gwaj kabēn man kôt amijo baba jabej arÿm mrãmri bamã Metĩndjwÿnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamēnho mõn kam arÿm amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwÿnh kute amikõt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arÿm ja markumrêx. Metĩndjwÿnh kute amikõt gwaj bajo baja markumrêx. ⁶ Me kute,

—Ba ne ba ije Jeju ‘amÿnh tÿx ne ‘ã idjukanga kêt, anhÿrja ren katåt amijo ba kute ta katåt amijo ba pyræk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karôkam djã ne ba me kabên ny'ô jarê? Kati. Me kabên tûm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênh krax djâkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê. ⁸ Ne kam ajte pi'ôk jakam katàt aje amijo aba'ã ar amã karô. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrâk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar tÿx ne kôt ar amijo ba. Gar arÿm kudjwa kôt ar amijo aba. Nhyim kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrâk. Gar kôt ar amijo aba nhyim kam me arÿm Jeju mex man ar gadjwÿ ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, "Mrãmri ne ar kabênkumrêx", ane. Mÿkam? Bir, gar arÿm me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamàt kô tyk pyrâk arÿm kanga. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kôt gar katàt ar amijo aba kute mrãmri ne irâkam me katàt baja pyrâk. Nhyim kam me arÿm ar ama.

⁹ Dja me'ô memã kum,

—Ba ne ba Metîndjwÿnh kabênkôt katàt ar amijo iba kute mrãmri ne me irâkam katàt baja pyrâk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja kurê. Djãm mrãmri ne katàt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rã'ã kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam ba punu pyrâk.

¹⁰ Nhyim be, me'ô kum kamy jabêja ne mrãmri Metîndjwÿnh kabênkôt katàt kute amijo bakumrêx. Katàt kute amijo ba kute mrãmri ne me irâkam katàt ba nhyim mÿjja'ô kute me par tok kêt pyrâk.

¹¹ Nhyim be, me kum kamy kurêja ne arÿm amim 'êx ne aminoo aknon kute katàt kute amijo baja mar kêtumrêx. Kute mrãmri ne me'ô akamàt kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrâk. Mÿkam ne kute katàt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamàt kô tykkam baja te rîtmãja pumû. Nhyim nokam akamàt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwÿ ne me amakkre kêt ne kam kute katàt kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar aprîre, akmere, àpnhîre ar, mÿkam ne ba ã ar amã ikabên jarêho ane? Bir, gar ajaxwe nhyim Jeju arÿm ar ajaxwe pãnh ty. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm Jeju man arÿm ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt ne. Kam ne ba pi'ôkkam ã ar amã arêho ane.

¹³ Ar akra krãptî, ar amã ne ba pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Kritu ne mÿjja kunî kêttri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatãnh nymã ne ba pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwÿr ar ajo akêxmã gar arÿm mar kêt ne arÿm o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar aprîre, ar amã ne ba pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Mÿkam? Bir, ar aje me Babãm djwÿnh markam ne ba ar amã arê.

¹⁴ Ar akra krãptî, ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Kritu mÿjja kunî kêttri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatãnh ny, ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Mÿkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwÿr ar ajo akêxmã gar arÿm kubê atÿx ne Metîndjwÿnh kabên mar tÿx ne 'amÿnh tÿx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arÿm Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjã punu'ã ujarênh.

¹⁵ Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjã punu, me ô mÿjja punudjwÿ, kwãrîk wãnh ar amã kînh kêt. Me kum me kukràdjã punu kînhja kum Metîndjwÿnh jabê kêtumrêx. ¹⁶ Mÿkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me

Babãm djwýnh kute memã kukràdjã punu jarênh? Kati. Me kum Metĩndjwýnh kính kêtja ne me kute memã kukràdjã punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memã arênh ne memã kum,

—Dja ga amidjwýnhbito kính, anhỹro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amim mýjja pumũnh týx, anhỹro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amibên amijo adjãmra, anhỹro ba. Me kukràdjã punu ja ne me kum Metĩndjwýnh kính kêtja memã arênh ba.

¹⁷ Dja me kum Metĩndjwýnh kính kêt kukràdjã punuja ĩ apêx ne me kum mýjja punu kíndjwý ĩ apêx. Nhyim be, me kute Metĩndjwýnh kabên mar ne kôt kute amijo ba rá'ãja ne me Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne. Kam kwãrĩk wãnh ar amã me kukràdjã punu kính kêt.

Kritu kurê djwýnh'ã ujarênh.

¹⁸ Be, arým ĩjabatãnh mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arým akati bõx 'yr. Arým mýjja kunĩ kute pykakõt amingrãnh nhyim me kunĩ kute aminhinomã amimênh 'yr. Dja akati bõx nhyim Kritu kurê djwýnh rax arým amirĩt gwaj arým omũ. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arým ar amã 'ã ajarê. Nhyim kute amirĩt kukãm arým ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirĩt ne. Kumex amirĩt nhyim me arým gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

—Mrãmri arým gwaj bawýr õ akati bõx 'yr. Ga, kukãm kurê djwýnh kumex arým amirĩtja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne amiwýr akatija markumrêx. Ne amiwýr me kunĩ kute aminhinomã amimênh nhõ akatija markumrêx.

¹⁹ Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krĩ. Nhyim be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krĩ kanga. Gwaj kam arým memã bakaton abenmã kum,

—Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krĩkam djãm mrãmri me kute gwaj bakõt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhyim be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirĩt kadjy ne me arým kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêtumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêtumrêx ne arým ar amã Karõ jano nhyim arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katãt kunĩ mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt. ²¹ Djãm ar aje me kabên katãt mar kêtam ne ba ar amã pi'ók ja no'ók ne? Kati. Ar aje me kabên katãt markam ne ba ar amã no'ók ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabên katãtkõt arênh kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar

²² Nhyim mýj me'õ ne 'êxnhĩkumrêx? Bir, me 'êxnhĩ ne me memã kum,

—Djãm Jeju'ã ne Metĩndjwýnh kute me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mênh got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhỹro ba. Me ja ne me 'êxnhĩkumrêx. Me kute Bãm japrýn Kra japrý. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx. ²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwý markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amýnh týx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukõt amijo abikamênh krax djãkam

me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwý 'ã adjukanga kêt. ²⁵ Nhyam kam Bãm gwaj bamã,

—Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrêx. Kabên pydjĩn arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwýnh kute Metĩndjwýnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ók no'ókja.

²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh kute ar amã Karõ janor nhyam kute ar ajamýnh týx ne ar ajo bakam. Karõ kute ar ajo bakam djãm atemã me'õ kute ar amã, “Ota, me'õ 'èxnhĩ”, anhýrmã? Kati. Karõja ta dja ar amã me 'èxnhĩ jarê. Ta ne kute ar amã mýjja kunĩ, me kukràdjã kunĩ jarênh ne katãt kute ar amã arênhkumrêx. 'Èxnhĩ kêtikumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amýnh týxikumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhyam kam me te: ar amã 'èx ne kute ar ajo akêxmã.

Metĩndjwýnh kra ar'ã ujarênh.

²⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh týx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amýnh týx ne 'ã badjukanga kêt nhyam arým gwaj bamã amijo amirĩt. Gwaj bamã amijo amirĩt gwaj kam arým bamã uma kêt ne bapijãm kêt ne dja.

²⁹ Gar arým aje Jeju katãt kute amijo baja mar. Me katãt kute amijo baja kunĩdjwý Metĩndjwýnh arým meo kra nhyam me umar djã ny. Jadjwý gar arým aje mar.

3

¹ Me Babãm djwýnh ta ne arým gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhyam be, gwaj babê Metĩndjwýnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mýkam? Bir, me kute Jeju mar kêt kam ne me kute gwaj bamar kêt. ² Akmere, àpnhĩre ar, jakam gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrêx. Ne kam mýj dja gwaj i bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirĩt kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhyam be, Jeju dja i gwaj bamã amijo amirĩt gwaj arým prĩne mexkôt omũ. Nhyam kam ta amikôt gwaj badjwý gwaj bajo mex gwaj arým baje Jeju pyrãk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ijo mex ba arým ije Jeju pyrãk, ane. ³ Gwaj bawýr Jeju bõxkam amakbê bamã bamex prã:m. Gwaj bamã bamex kute ta mex pyrãk prã:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tẽ.

⁴ Nhyam be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metĩndjwýnh te memã kum, “Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt”, ane nhyam me arým kam amikrà ar o ban tu axwe. ⁵ Mýj kadjy ne Kritu ruw ne nã kurũm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamã bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arým aje markumrêx ne amim,

—Kute imã ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djãm ta axwe'õ? Arkati. ⁶ Me kute amim Jeju mar týxo ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prãm kêt. Nhyam be, me mã kum axwe prãm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, me kute me axwe'a 'èx ne ar amã, “Me axwe kêt”, anhýrkam kwãrĩk wãnh gê me'õ o ar anoo biknor kêt. Djãm me axwe mex? Kati. Me katãt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhyr be, me kute arek axweo ba prãmja ne Xatanaj meo ba. Mýkam? Bir, Xatanaj adjákamã axwe krax ne kute arek axweo ba prãm. Kam ne arým me kute arek axweo ba prãmja Xatanaj kute meo ba. Metíndjwýnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhyr arým meo ba kêt nhyr me arým axwe kêt. Ja kadjy ne nã kurým katon ar ba. ⁹ Metíndjwýnh kute meo krakam ne me arým umar djã ny. Kam ne me arek kute axweo ba prãm kêt. Metíndjwýnh Karõ* kute mýjja 'y pyrãk ne memã wadjãn me kadjwýnhbê nhý, me axwebê àptãro nhý. Kam ne me te kute arek axweo bamã. Metíndjwýnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamã.

¹⁰ Mýj xêbê ne Metíndjwýnh kra ar? Bir, Metíndjwýnh kra ne me kum axwe prãm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arým kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Metíndjwýnh kra ar. Ja ne gwaj omũ. Mýj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prãm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arým kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

¹¹ Ba ar amã arê gar ama. Metíndjwýnh ne memã kum, —Dja ga me amã aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rã'ã. ¹² Be, me bakukãmãre Kaĩ ne arým kamy bĩ. Kwãrik wãnh gar Kaĩ kôt ã amijo anhýr kêt. Xatanaj ne Kaĩo ba nhyr arým kamy bĩ. Mýkam ne kamy bĩ? Bir, ta àpênh jaxwe prãmkam nhyr kamy katãt kute amijo ba prãmkam.

¹³ Bir, akmere, àpnhĩre ar, godja me kum Metíndjwýnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Kwãrik wãnh ar amim,

—Je tô mýkam ne me ã ijo ane? anhýr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djãkam bamõrmã. Djãm jakam kam gwaj bamõrmã? Kati. Jakam ne gwaj arým Metíndjwýnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mýjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

—Mrãmri ne arým Metíndjwýnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Bir, gwaj arým mrãmri bamã bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

—Mrãmri dja ba arým Metíndjwýnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne. Ga, arým imã ikamy jabêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mýjkôt dja gwaj ja markumrêx. Nhyr be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djãkam mõrmã rã'ã. ¹⁵ Me kum kamy kurê kunĩ ne me kute me par djwýnh pyrãk. Ne kam me par djwýnh dja Metíndjwýnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶ Nhyr be, Jeju mrãmri kum gwaj bababêkumrêxkam arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ren bamã aben jabê kute Jeju kum gwaj bababê ne gwaj bapãnh tyk pyrãk. Nhyr me ren arým kute gwaj bakamy'õnh bĩnmã. Gwaj ren bamã bakamy jabêkumrêxkam ren arým memã kum,

—Ba dja ga me ibĩ gê ikamy tĩn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrêxkam gwaj ren ã memã ane. ¹⁷ Nhyr be, me'õ nhõ mýjja nhyr kamy nhõ mýjja kêt. Nhyr arým omũ. Omũnho nhý:m kam arým amim,

—Je, djãm ije amikutã kum inhõ mýjja kwý nhõrmã? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metíndjwýnh kôt kum kamy jabê got? Kati.

* **3:9** Metíndjwýnh Karõ ne kabêno memã amak bõ nhyr me umar djã nyn arým kum axwe prãm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarêna ama.

¹⁸ Be, arým ijabatànħ mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwãrĩk wãnh gwaj bajajkwa kajgokambit memã, “Imã me abêkumrêx”, anhÿr kêt. Gwaj bakabên kwÿ kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mÿjja ngãn abenmã apê. ¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metĩndjwÿnh arým kute gwaj bajo aminhøkumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arým ijo aminhøkumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhyim be, godja gwaj banhøkre kadjwÿnhbê amiman amim,

—Djãm mrãmri Metĩndjwÿnh kabên kôt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim, —Metĩndjwÿnh ne kute mÿjja kunĩ mar ne kute inhøkre kadjwÿnhbê ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã tÿx jadjã, ba arým imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metĩndjwÿnh'ã amim anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhøkre kadjwÿnhbê amim bakabên markam amim,

—Kati. Metĩndjwÿnh kabênkôt imã me abêkumrêx, anhÿr jabej ne arým bamã Metĩndjwÿnh pyma kêt. ²² Ne kam tu kute gwaj bamã mÿjja nhipêxo kum a'uw nhyim arým gwaj bamã ipêx. Mÿkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kôt amijo baba nhyim gwaj bakam kĩnhkam dja arým gwaj bamã ipêx.

²³ Metĩndjwÿnh ne gwaj bamã,

—Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metĩndjwÿnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kôt ar amijo baba. Ne kam arým Metĩndjwÿnh kôt ar baba. Nhyim kam arým gwaj bakadjwÿnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metĩndjwÿnh gwaj bakadjwÿnhbê mã amijo kajkep kumrêx? Mÿjkôt ne gwaj ja ma? Bir, Metĩndjwÿnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

—Arým ne Metĩndjwÿnh akadjwÿnhbê amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metĩndjwÿnh gwaj bakadjwÿnhbê amijo kajkepja markumrêx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awÿr bõx jabej ne ar amã,

—Metĩndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhÿr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri Metĩndjwÿnh kabên kôt kabên katãtmã akato. Mÿkam? Bir, me ta kute amijo Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh ne amijo 'êx baja ne krãptĩ. Ne kam arým pyka kunĩkôt apõx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mÿj dja gwaj amim me kabin memã bajapõx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhyim me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhÿro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metĩndjwÿnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhyim be, me kute memã anhÿr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhÿnh ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba? Kati, anhÿro ba. Me kute memã ja jarêno ba ne me amijo 'êx ne Metĩndjwÿnh

kabën kôt kabën kêt. Kritu kurê djwýnh'ô ne ja. Ja ne me arým ar amã arê. Kritu kurê djwýnh rax bôxmã arê. Bôx kukãm ne kurê djwýnh kwý arým jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, ãphĩre ar, Metĩndjwýnh kôt gar arým akabën aba. Gar arým kam kurê djwýnho apa. Mýjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ýrkôt. Jeju ne ar ajo ban týxo kute pykakam kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi.* Gar kam kukwakam arým meo apa. ⁵ Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kôt ne Kritu kurê djwýnh amijo ba. Ne kam me kabën kôt kabën. Nhyam kam me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja arým kum Kritu kurê djwýnh kĩnh ne me kabën maro ba.

⁶ Nhyam be, ar ba ne bar ije memã Metĩndjwýnh kabën jarënhkam mrãmri memã kabën jarënhkumrëx. Me kute ar ikabën markumrëxja gwaj arým me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metĩndjwýnh markumrëx. Ga, kute Metĩndjwýnh kabën markumrëxja pumũ. Mrãmri kabënkumrëx, ane. Nhyam be, me kute ar ikabën mar kêtja gwaj arým me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metĩndjwýnh mar kêt. Ga, kute Metĩndjwýnh kabën mar kêtja pumũ. Êxnhĩkumrëx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arým memã bajapôx ne arým me kuma. Me kabënkumrëx jabej nãr me 'êxnhĩ jabej arým memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, ãphĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabën. Me kute amim Metĩndjwýnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mýj xêbê ne Metĩndjwýnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metĩndjwýnh kra. Metĩndjwýnh kra ne me umar djã ny. Me kum me abêbit ne me kute Metĩndjwýnh mar. ⁸ Ta kum me abê nhyam kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metĩndjwýnh mar kêt.

⁹ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhyam pykakam bôx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã kadjy. Kam ne gwaj baje Metĩndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrëx ne amim,

—Nã. Metĩndjwýnh kum ijabê:kumrëx, ane. ¹⁰ Mrãmri kum gwaj bajabêkumrëx. Djãm gwaj ba bamã Metĩndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhyam nã kurým katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhyam Metĩndjwýnh gwaj bajaxwekam ngyrk. Nhyam Kra arým gwaj bajaxweo pãnh ne Metĩndjwýnhmã gwaj bakam ngyrko apêx, gwaj bakam Metĩndjwýnh ngyrko apêx.

¹¹ Metĩndjwýnh kute ã kum gwaj bajabêo anhyrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, ãphĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabën. Dja gar amim ikabënja ma. ¹² Djãm me'ô ne arým kãjkwakam Metĩndjwýnh pumũ? Kati. Me'ô ne kute omũnh kêtikumrëx. Kwãrik wãnh gwaj omũnh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhyam Metĩndjwýnh arým gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metĩndjwýnh jabê týxo amũ amikamênho mõn bamã abê tý:x ne.

* **4:4** Djãm pykakambit kurê djwýnh nhyam týxo kute akrenh Kati, kãjkwakamdjwý. Jeju ne týxo kute kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arën kôt ama.

¹³ Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metĩndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Nã. Kute ar ijo ban ikadjwýnhbê amijo kajkepkumrêx, ane. ¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumũnho iba. Mrãmri ne me Babãm djwýnh arým Kra jano nhym bõx. Kute pykakam me axwe kunĩ pytãrmã ne me'yr bõx. ¹⁵ Me kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhÿro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhym Metĩndjwýnh mrãmri me kadjwýnhbê mã amijo kajkep ne amikõt ar meo ba.

¹⁶ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim, —Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japõx djabê ne Metĩndjwýnh. Ta ne kum me abê nhym kam me kõt arým kum aben jabê. Metĩndjwýnhkam me kum aben jabê japõx djakam ne me mã kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metĩndjwýnh amikõt ar meo ban me kadjwýnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metĩndjwýnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kõt bamã abê tÿxo amũ amikamẽnho mõ. Gwaj kam arým bamã abê tÿ:x ne. Nhym kam Metĩndjwýnh nhõ akati arým bõx. Kute memã axwe pãnh jarẽnh djã nhõ akati bõx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mÿkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyrãk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja. ¹⁸ Ga, me prĩne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêtumrêxja pumũ. Mÿkam? Bir, me kute meo bikẽnh karõ ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prĩne kum me abê mex kêt rã'ã.

¹⁹ Mÿkam ne gwaj bamã Metĩndjwýnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arým bamã abê. ²⁰ Nhym kam gwaj baje Jeju kabẽnkõt me'õo bakamyja, gwaj bajõ jãm bamã kurẽn jãm memã kum, “Imã Metĩndjwýnh jabêkumrêx”, ane. Kati. Nã gwãm bajêx. Gwaj baje bakamy pumũnhkam ne gwaj bamã kurêkam te bamã Metĩndjwýnh pumũnh kêtja jabemã. ²¹ Metĩndjwýnh arým gwaj bamã 'ã karõn gwaj bamã,

—Djãm ar amã ijabê? Dja gar amã akamydjwý jabê, ane. Kam dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx'ã ujarẽnh.

¹ Mÿj xêbê ne Metĩndjwýnh krakumrêx? Bir, me kwý ĩ pÿnhkõt kute mã amim,

—Mrãmri ne Jejubê Kritu. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnhkumrêx, anhÿrja. Me kute mã amim anhÿr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metĩndjwýnh krakumrêx ne umar djã ny. Ne kam mebê Metĩndjwýnh krakam me kum Metĩndjwýnh jabê. Djãm Metĩndjwýnhbit me kum abê? Kati. Amibu'ã mebê Metĩndjwýnh kradjwý ne me arým kum me abê.

² Djãm mrãmri ne gwaj bamã amibu'ã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx? Mÿj kõt dja gwaj arým ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metĩndjwýnh jabên kabẽn man kõt ar amijo baba. Ne kam kõt arým bamã kra ar abêja markumrêx ne arým amim,

—Nã. Imã Metĩndjwýnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katàt amijo ba'ã memã karôkôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arým bamã Metîndjwýnh jabêkumrêx. Djãm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê týx kêt. ⁴ Mýkam? Bir, me kum Metîndjwýnh kính kêtja te gwaj bamã amikukràdjã jarê gwaj bamã me kukràdjã kính kêt. Metîndjwýnh ne arým gwaj bajo kra gwaj arým badjumar djã ny. Kam gwaj bamã me kukràdjã kính kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metîndjwýnh markumrêx ne arým me kukràdjã kôt amijo baba kêt.

⁵ Mýj xêja ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhÿro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metîndjwýnh kute memã Krao amirít.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mýj ne Metîndjwýnh arým gwaj bamã Kra jarênho amirít on? Bir, Kra Jeju Kritu bôx ne nã kurûm kato. Ne kam arým abatânh ne. NhyM Metîndjwýnh kute arênho amirít kadjy Djuão arým ngômã adjã. Ngômã adjã nhyM kam tûmrãm arým kamrô prôt ne arým ty. Djãm ngômã adjãrkambit Metîndjwýnh gwaj bamã Kra jarênho amirít? Kati. Kamrô prôt ne tykkamdjwý kute o amirít. NhyM kam Metîndjwýnh Karôdjwý ajte Kra'ã amijarênho amirít. Karô mrãmri katàt kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metîndjwýnh arým Kra jarênho amirító amãnhkrut ne ikjêkêt. ⁸ Karôkôt o amirít. Ngômã adjãrkam o amirít. Kamrô prôt nhyM tykkam o amirít. Kuníkôt ne Metîndjwýnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrãmri gwaj bamã mýjja'ã amijarênho amirítkam gwaj abenmã kum, “Mrãmri ne amijarênhkumrêx”, ane. NhyM be, Metîndjwýnh kute Kra'ã amijarênho amirítjakam kabên katàto kute me kuní jakrenh. Kam me kuní ren abenmã kum,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, ane. ¹⁰ Me kute tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anen amikadjwýnhbê markumrêx. NhyM be, me kute amim Metîndjwýnh mar kêt ne me Jejuo me'ô 'êxnhí pyrãk. Mýkam? Bir, mrãmri Metîndjwýnh kute Kra'ã amijarênho amirítkumrêx nhyM me kute amim mar kêtka ne me o me'ô 'êxnhí pyrãk.

¹¹ NhyM Metîndjwýnh arým amijarênho amirít ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arým ikôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane. ¹² Me kute Krao aminhõja ne kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhyM me kute Metîndjwýnh Krao aminhõ kêtja kôt tîn kêtumrêx ne.

¹³ Ar aje tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne. Mýj kadjy? Bir, ar aje pi'ókkam ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atîn markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ba kôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'ókkam ikabên jarên aman kam arým tu amikukãm ja markumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

¹⁴ Dja gwaj ja man arým Metîndjwýnhmã mýjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karô kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karõ kôt dja ga ã imã mÿjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhyr arÿm gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx. ¹⁵ Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arÿm amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mÿjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arÿm kute gwaj bamã mÿjjao anhÿr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwÿr baje mÿjjao badjà'wÿrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

¹⁶⁻¹⁷ Apÿnh me axwe djari kunikôt ne me axwe. Ne kam kwÿ pãnh tyk kêt. Nhyr be, atemã me axwe'õ pãnh dja arÿm ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gêdja o Metÿndjwÿnhmã a'uw ne kum,

—Djünwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrik wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metÿndjwÿnhmã à'wÿro ane. Nhyr arÿm kum axweo pãnh kêt nhyr tyk kêt ne tĩn ne. Nãr me axwe 'õkôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metÿndjwÿnhmã à'wÿrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

¹⁸ Metÿndjwÿnh kute memã amak bõnh nhyr me umar djã nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwÿ ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nã. Me umar djã ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nhyr kam Xatanaj te kute amiwÿr meo akêx nhyr me ro'ã axwemã.

¹⁹ Metÿndjwÿnh ne arÿm gwaj bajo kra. Nhyr be, Xatanaj arÿm amikôt me kum Metÿndjwÿnh Kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Metÿndjwÿnh ne arÿm ijo kra. Nhyr be, Xatanaj arÿm amikôt me kum Metÿndjwÿnh Kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

²⁰ Metÿndjwÿnh Kra ne arÿm bõx. Katãt kabên ne katãt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katãtkumrêxkôt mar kadjy arÿm gwaj bamã bajamak bõ. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Arÿm ne Kra bõx ne imã ijamak bõ. Ije ta katãtkumrêx mar kadjy arÿm imã ijamak bõ, ane. Nhyr kam Kra Jeju Kritu arÿm amim gwaj bapytã. Katãtkumrêxja arÿm amim gwaj bapytã. Mrãmri kubê Metÿndjwÿnhkumrêx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwÿ ne gwaj baje arÿm tu amim markumrêx.

²¹ Akmere, àpnhĩre ar, mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipex me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipex'ÿr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuão kute atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ôbikwa nimê kra arkum pi'ôk no'ôk ne. Jeju kôt ne o kanikwýnh ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Kute o tÿx ne kute kum me 'êxnhî bôxmã arênhmã ne pi'ôk no'ôk ne. Me 'êxnhî kute Metîndjwýnh kabên kêt jarênh ne kute me noo biknormã bôxmã.

Nãm kum,

—Kwãrik wãnh me ja mar kêt ne mekôt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano tÿx ne me jamã kre rax. Nãm ã Djuão ôbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Nã àpnhîre, Metîndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramê ar amã pi'ôk no'ôk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrêx. Djãm bajbit? Kati. Me kunî kute Metîndjwýnh kabên katãtkumrêxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê. ² Metîndjwýnh kabên katãtkumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar tÿx rã'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtumrêx.

³ Me Babãmbê ne Metîndjwýnh. Krabê ne Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîkumrêx * gar adjumar mex rã'ã. Ar katãt kute kabên jarênhkumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ã kute memã karô.

⁴ Nã àpnhîre, akra kwý ne kôt ar amijo ba ba omün ikînhkumrêx. Nãm ar kute Metîndjwýnh kabên katãt markumrêx ne kôt ar amijo ba ba kôt ar omü. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karô. Kôt amijo baba'ã gwaj bamã karô nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kôt amijo bakumrêx ba kôt ar omün arým ikînhî:re.

⁵ Ne kam àpnhîre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabên ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabên marja tãm dja ba akubyn ar amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶ Mÿj dja gwaj nênh bamã aben jabê? Bir, dja gwaj Metîndjwýnh kabên man kôt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mÿj ne kabênkam kute? Bir, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no tÿxmã, me 'êxnhî kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'êxnhî krãptî ar ba. Nãm me memã kum,

—Djãm mrãmri ne Metîndjwýnh Jeju Kritu jano nhym pykamã bôx ne nã kurüm katon ar ba? Kati, nãm me 'êx, anhÿro ba. Me kute ã memã anhÿro bakam mrãmri 'êxnhîkumrêx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karô me 'ãno dja. Ga wãkam arým Kritumã adjãpênh 'ãtüm. Nhym Metîndjwýnh arým ar amã akînh djã jarê. Dja ar amã kungã. Nãr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhym me arým ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metîndjwýnh arým ar amã ôr kêt. ⁹ Me kute Metîndjwýnh kabên mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabên kôt amijo ba kêtja ne Metîndjwýnh kute meo ba kêtumrêx. Nhym be, me kute arek Kritu kabên kôt amijo baja me Babãmbê Metîndjwýnh kute meo ba nhym ajte Kradjwý kute meo ba.

* ^{1:3} Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym ar pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

¹⁰ Godja me'õ bôx ne 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarẽ kwārĩk wānh kum aminhūrkwã jarēnh kêt. Ne kwārĩk wānh pa kjēnh kêt. 'Êx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarēnhkam dja gar pa kjēnh kêt. ¹¹ Dja gar pa krij nhym me arým ar ajã,
—Arým ne ar amijã kumê. Ga, ar kôt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kôt ar gadjwý Kritu'ã ajêx pyræk.

¹² Nã bãm bit pi'ókjakam ar amã ikabēn kumex jarēnh prãm. Ba kam amim,
—Kati. Kwārĩk wānh ba pi'ókkam ikabēn kunĩ jarēnh kêt. Dja ba tēn arkam bôx ne ijajkwao arkum arē, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arým abenkam bakĩnhkumrêx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amã amikabēn mex jarē. Metĩndjwýnh kute amijo akanikwýnh pytār tãm kra ne amã amybým amikabēn mex jarē. Tãm ne ja.

Djuão kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djári memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjã ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rã'ãmã ne kute kubê me'ô jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuão ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metîndjwýnh kabên katãtkôt imã ajabê.

² Akmere, Metîndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metîndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjã kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjã kêtja ne ba imã kînhkumrêx. ³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nînh iwýr bôx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

—Be, Onîj Gaju kute Metîndjwýnh kabên katãt markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikînhkumrêx. ⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhõ. Ba kam mã itēm nhym me nînh imã me'ã ujarênh ne kute imã,

—Onîj ar kute akabên kôt Jejuo aminhõja Metîndjwýnh kabên man kôt kute katãt amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikînhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuão kute amikînh jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhõdjãnh ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumûnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metîndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamy djuw mex kunîkôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx. ⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nînh ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarênh ajte me kute Jeju mar kunîjamã ajã ajarênh memã kum,

—Onîj Gaju kum ar ijabê:n ôdjãnh ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amũ ajte ar môr kadjy arkum mýjja'ô ngã. Arkum djwý, pi'ôk kaprî ngã. Metîndjwýnh kabênkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarênh kadjy mörkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ô mýjja nhõrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mō. ⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabên katãt jarênh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhõ pi'ôk jarênh ikabên ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabên mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabên mar prãm kêt kumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibôx jabej ne arým ar amã Djoti jarê. Nãm ikãxã kabên punure jarênh ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēn ar akam bôx. Ar kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênh kadjy ar akam bôx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjênh kêt ne arkum aminhürkwã jarênh kêt. Gar

akwỳ ar aje arkum aminhūrkwā jarēnh prām nhym Djoti arỳm ar abē aptàn ar amā,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprōnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprōnh djà nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwārīk wānh me axwe'ā amijakre kêt. Me mex'ā dja ga amijakre. Me mex ne me Metīndjwỳnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metīndjwỳnh mar kêtumrēx. ¹² Be, me kunī ne me me bakamy Temexu mex jarē. Nām me 'ā abenmā kum,

—Metīndjwỳnh kabēn katāt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arỳm omū, ane. Ar badjwỳ ne bar Temexu mex jarē ga ar ijēxnhī kêt kôt aje arỳm ar imar.

¹³ Nā bām bit ije amā ikabēn kumex jarēnh prām. Ne kam ije pi'òkkam amā arēnh prām kêt. ¹⁴ Ije amikrà kêt ne awỳr itēmmā. Dja ba awỳr bōx gu banhýtāri abenmā bakabēn jarē. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gē Metīndjwỳnh ajo djuw mex ga adjumar mex rā'ā. Be, jakam gu banhōbikwa ar arỳm amā kabēn mex jarē ba kuman arỳm pi'òk jakam wām amā arē. Ga apỳnh aje gu banhōbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarēnh arkum ikabēn mex jarē. Tām ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djãkam nõ. Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagumê Djudadjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tũn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metũndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikar ne ate ajte memã 'êx ban arík ar ban memã mýjja punu'ã àpnênh ba. Nhym kam Djuda arkum,

—Kati, Metũndjwýnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumũ. Dja ĩ prĩne me jadjwýo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrã tỳx nhym Metũndjwýnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tỳx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhõ àpênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Metũndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytãn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytãn mex ne ar ajo ba.

² Gê Metũndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhĩre ar, Metũndjwýnh ne kute Krituo me bakunĩ pytãn. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhỹrmã. Ba nhỹn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjĩn arê gwaj babê Kritu nhõ me ja baje mar pydjĩmã nhym me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arík kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arým ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metũndjwýnh kĩnh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akã. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rã'ãn aben prõ, aben mjên kupê. Gêdja Metũndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprĩn ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metũndjwýnh. Nãm me Metũndjwýnh pydji japrý. Ne ajte Bênjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêtĩ ne Metũndjwýnh arým me ja'ã amim karõ. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karõ.

Apýnh me tũmre djãri jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurũm mebê idjaero katon me utã. Ne kam arým me amakkre kêtõ akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

* ¹ 2: Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar adjukaprĩ kêt. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

6 NhyM Metündjwýnh kadjy mränh djwýnh jaxwedjwý arým àpénh djà kanga. Näm me amijo àmra ban àpénh djà kanga nhyM pänh arým me biknor tokry djàkam me kumèn arým akamät kô tykkam mebê ijê. Näm mebê ijê tÿx kute mrämri ne me kute kàxiràxo me uwprekam kute mebê ijê tÿxja pyràk. Ô akati rax me'ÿr bôx kadjy mebê ijê. 'Àtüm nhyM Metündjwýnh kute memä axwe pänh jarénh djà nhô akati me'ÿr bôx kadjy.

7 Kríraxbê Xôtómamê Gomoramê bu'ã krídjwý, kam me axwe ne me prô djwýnh, mjên djwýnh kupa'ã ari abeno ngjê_{xo} ba. Metündjwýnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prämkmurêx nhyM me niredjwý ta kute aben kupénho ikwã prämkmurêx. Me baje amikajmätã me mar kadjy ne Metündjwýnh arým memä axweo pänh. Kuwyo memä o pänh nhyM kam kuwyo meo ajkamuw nhyM me mrämri arým biknorkmurêx.

8 Me kute me anoo biknor prämja ne me me ja kôt axwe. Näm me biptiro ikwã arým amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me bënjadjwýr kurên kàjkwakam me rúnh'ã kabên punu.

9 Be, Mígeubê ne Metündjwýnh kadjy mränh djwýnh raxja. Djã ne Mígeu Xatanajmã kabên punu jarê? Kati. Amrêbê: ne me bakukãmäre Môjdjê arým ty nhyM kam Mígeumê Xatanaj ar Môjdjê nhí'ã aben maro dja. Djã ne kam Mígeu tu kum kabên punu jarê? Kati. Näm kum,

—Gê Metündjwýnh ta amã akij, ane. Jabit ne arê.

10 NhyM be, me kute ar anoo biknor prämja ne me tu mýjja'ã kabên punu ba. Me kute me mar kêt kam ne me tu me'ã kabên punu ba. Näm me mry djumar djào umar. Mry kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ba. NhyM me mry kôt kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ban arým kôt amijo àpnu.

11 Ý watíre, Metündjwýnh dja me biknor tokry djàkam me kurê. Amrêbê: ne me bakukãmäre Kaí axwe:. NhyM me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Kaí kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukãmäre Barão kum nêkrêx prämje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Barão kôt kum nêkrêx prãm ne ar anoo biknoro ba. Amrêbê: me bakukãmäre Kore ne kute amijo rax prãm ne arým bënjadjwýr'ã kabên punu ba. 'ã kabên punu ba:n kam arým akuno. Me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Metündjwýnh'ã kabên punu ba. Dja me 'ã kabên punu ba:n í arým Kore kôt me biknor tokry djàkam akuno. Metündjwýnh'ã kabên punukôt arým akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ã bikàr.

A Ped 2.13

12 Ar amã aben jabêkam gar aro'ã ar anhô kwý krêno akrí. NhyM me kute ar anoo biknorjadjwý ne me pijàm kêt ne arým ar aro'ã aku. Ar akínhkumrêxo akrí nhyM me arým amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kã mexkam ngrã kute o punuja pumû. Me kute ar anoo biknordjwý ne me ã ar ajo àpnu ane. Amipunuo ã me ajo àpnuo ane. NhyM me te: me kabên mex jabej mekam ama:n arým kapríre ne. Ga, kôk djábêrkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumû. NhyM me te: na bixadjwýrkam aman kam arým kapríre ne. Me kute ar anoo biknordjwý ne gar ã mekam akaprío ane. Näm me kajgo kute mrämri ne pidjô kuní ô kumexkam ja pydji ô kêt ne ãm pyrãk. Pidjô tu tykkumrêx nhyM me arým kramê arêm ro'ã kaba. Näm me kute uràk ne tu kajgokumrêx. Dja me arým me biknor tokry djàkam akuno.

13 Näm me ta ar ba kute mrämri ne ngô djàkrêkam ngô djàkã ari aben pymjýr pyrãk. Ga, ngô djàkrê apêx nhyM arým akàxkam mýjja punu kumexja pumû.

Nām me kabēn punu jarēnho ku'ēn o ino re nhym me arým pijām ne, kabēn punukam pijām ne. Me kute ar anoo biknor prāmja ne me arík ba nhym me te: kute mekôt katāt amijo bamā. Me kute mrāmri ne kanhêtire arík ba pyrāk nhym me te: kute omūnh mex ne kute 'ā amimrānh jakremā. Metīndjwýnh ne arým amim me axweja pānh'ā karōkumrēx. Akamāt kô tyk pytīkam dja me kurē. Dja kam akamāt kô tyk rā'ā nhym me kator kêtikumrēx.

¹⁴⁻¹⁵ Adāo ar amikam kra jadjuw nhym arým abatānh ne. Abatānh ne arým amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhym arým abatānh ne. Abatānh ne arým amikam kra jadjuw. Ne amū aben nhijuk'ā kra jadjwýro tē. Adjwýro tē: Adjwýro tēm tāmtā kam arým 7'ýr o bôx. Aben nhijuk'ā krakam kra'ā akren arým 7'ýr o bôx. 7'ýr o bôx nhym me arým krajamā Enoki jarē. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ā memā kum,

—Ē, Bēnjadjwýr djwýnh dja Metīndjwýnh nhō me ja krāptī: kubē 10.000mē ro'ā bôx. Ne kam arým me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja kunīmā axwe pānh jarē. Apýnh me àpēnh jaxwe djari pānh memā arē. Metīndjwýnh'ā kabēn punuja kunī pānh memā arē nhym me arým amijaxwe ma. Nām ā me bakukāmāre Enoki memā ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prāmja ne me bēn prīkam kabēn ban apýnh mýjja'ā kabēn punu prā:m. Me kute amidjwýnhbit markam ne me kum apýnh mýjja punu prām ne kôt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me ō nēkrēx kumex pumūn amim,

—Ba gēt tāmwā kôt ar amijo iba. Ne kam arým inhō mýjja kumex ne kôt irax. Nām me ā amim anen kam kum me ō nēkrēx ngrireja kīnh kêtikumrēx. Me kum me ō nēkrēx kumexjabit kīnho ba.

Me kute Jeju markumrēx djāpēnh'ā memā karō.

¹⁷ Akmere, àpnhīre ar, ar ga dja gar atemā amijo tē. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabēn mar týx. ¹⁸ Nām ar arým me'ā ar amā ajarē. Me kute ar anoo biknor prāmja'ā ajarē. Nām ar ar amā,

—Dja Jeju bôx 'ýr nhym me arým gwaj bajaprý:o ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prām ne kôt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ā ar amā ane. Dja gar ar kabēn mar týx. ¹⁹ Me kute ar anoo biknor prām ja ne me abenbē me kurēo ba. Ne pykakam mýjjakôtbit amijo ba. Nhym Metīndjwýnh Karō kute meo ba kêtikumrēx.

²⁰ Akmere, àpnhīre ar, ar ga dja gar atemā amijo tē. Kritu kabēn mexkumrēx. Tām dja gar tu amim markumrēx ne amim kabēn maro tē:m amū maro amikamēn mar rax ne. Metīndjwýnh Karō dja gar aman Metīndjwýnhmā akabēn aba nhym Karō arým ar akôt o kangō.

²¹ Metīndjwýnh kum gwaj bajabē. Ar gadjwý dja gar amā abē rā'ā ne 'ā adjukanga kêt. Ne Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bôx ne kum gwaj bakaprikumrēx gwaj kôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

²² Me kwý kute amim Jeju mar kêtja dja gar amā me kaprīn 'ýr me o akēxo tē gē me tu amim markumrēx. ²³ Nār, dja gar ano katon me axwebē me kwýo akēx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karō dja gar memā ano katon me axwebē meo akēx. Kute mrāmri ne me'ō kuwykam ām nhym me kum kaprīn kam no kator ne kute pa 'amýnh ne bōm mēnh pyrāk. Dja gar me punu kôt ar apunū'o pymaje amijā ano týx ne.

²⁴ Metīndjwýnh ne kute amim ar apytār mexkumrēx gar kam ajmā akute kêt ne katāt ar amijo aba rā'ā ne. Metīndjwýnh ra:x nhym me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arým ajaxwe kêt. Nhym kam arým amikabem ar

apumjuwn arým přine ar ajo kī:nhkumrēx. ²⁵ Me Batīndjwýnhbê ne me bapytâr djwýnh. Pydji kute mýjja kunī mar ne krã me:xkumrēx. Ba kum,

—Mrãmri ame:xkumrēx ne apyma:kumrēx. Araxo abê kumkatikumrēx. Me kunī:mã Abēnjadjwýr djwýnhkumrēx. Ajity:xkumrēx. Amexmē apymamē abēnjadjwýrmē atýxmē ne ga aje 'ã aminhinomã amimēnh kêtikumrēx, ane. Gê me kunī ã Metīndjwýnhmã ane. Tãm ne ja.

Mýjja apôx kêttri kukãm 'ã ujarënh ne ja.

Bënjadjwýr Jeju Kritu ne Djuãomã, ò àpënhbë Djuãomã mýjjao amirít. Me kute Jeju mar këtja ne me me kute amim Jeju marjao bikënh ar o ba. Nhyam kam Jeju kute ò me jao týx nhyam me akubyn týx ne kute kanga kêt kadjy Djuãomã mýjjao amirít. Te me kute meo bikënhkam mã Jeju'ã ngràn kute kanga kêt mã kum o amirít. Anhýr djwýnhràmm kum o amirít, abentã kum o amirító tẽ, mýjja'ã akreo tẽ. Ò me jabit kute mýjja mar nhyam me kátambë bipdjurmã ne apýnh mýjja djãri'ã mýjja jakre. Bir, nhyam mýj ne Djuão omũ?

Metíndjwýnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mýjja jaxwe kunĩ kuwyo imòkam rënh nhyam apéxmã. Nhyam kute Xatanadjwý bín nhyam kêt nhyam kam pyka ajte nyn tu mexkumrëxmã ne kum o amirít. Ne kum kãjkwadjwý jakre. Metíndjwýnh kute ò me jao kínhmã, me 'ã ngrã týx ne kute kanga këtja, me tãm ne kute meo kính nhyam me kãjkwakam ò pykakam kínhkumrëx ne ar ba rá'ã rá'amã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kêt ne tyk kêt ne mýr kêt. Mýjja punu 'ýr àr kêt kam. Ja kunĩ ne kum o amirít, apôx djwýnhràmm kum o amirít. Nhyam Djuão me kadjy omũ. Mýjja apôx kêttri ne anhýr djwýnhràmm omũn memã arë. Tãm ne ja.

Me kute pi'òkjakòt amijo baja dja me kính.

¹ Jeju Kritu kute mýjjao amirít ne ja. Metíndjwýnh ta ne Jejumã arë nhyam kam amidjò'ã ajte kute ò àpënhjamã o amirítmã, nhyam kam me kute marmã. Apýnh mýjja djãri dja ì apôx, amikrà kêt ne apôx nhyam anhýr djwýnhràmm arým kute memã o amirítmã. Imã ne arým o amirít ba kam ije me amã arënhmã. Ba ibë Djuão ne ba Metíndjwýnhmã idjápënh, imã ne o amirít ba ije me amã arënhmã. Nãm iwýr kadjy mrãnh djwýnh jano nhyam kam imã mýjja kunĩ jakre ba kam kòt omũ. ² Ije arým kunĩ pumũnhkam dja ba prĩne me amã kunĩ jarë. Metíndjwýnh kabën ne ba arým ije me amã arënhmã. Jeju Kritu kute katãt kabën jarënh tãm dja ba me amã arë.

³ Metíndjwýnh kute anhýr djwýnhràmm mýjja'ã memã ujarënh ja gëdja me'ò memã arë nhyam kute arënh djwýnh tãm gëdja arým Metíndjwýnh kum kính jadjã. Nhyam me kute mar ne kòt amijo bajadjwý gëdja Metíndjwýnh memã kính jadjã. Dja amë aro kính, me kute 'ã ujarënh djwýnh o kính ne kam ajte me kute maro ýr jadjwýo kính. Bir, arým 'ýr. Arým Metíndjwýnh kute memã mýjja anhýr djwýnhràmm arënh ja arým apôx 'ýr.

Djuão apýnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djãri kubé 7mã kabën.

⁴ Ba ibë Djuão ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apýnh aje kòt aben pydjija, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne. Pykabë Adjikkam apýnh krĩ rũnhkòt ar aje 'ã abeno abikprõnh o 7ja me amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gë Metíndjwýnh ukaprĩkòt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarë ga me adjumar mex ne ar aba. Metíndjwýnh ta ne tĩn ne ar ba, amrëbë adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rá'ã rá'ã. Tãm dja ukaprĩkòt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë.

Nhyam Metíndjwýnh Karò kute amijo 7 ne Metíndjwýnh krĩ djã kònh ku'è tãm gëdja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë ar me ajo ba.

⁵ Nhyam Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë. Jeju Kritu ta kute mrãmri katãt memã Metíndjwýnh kabëno amirít djwýnh

ne kumrêx tyk ne akubyn tîn ne kator gêdja Metîndjwýnhmê Metîndjwýnh Karômê kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bënjadwýro kute me bënjadwýr kunî jakrenh ne pyka kunîkôt me ô bënjadwýro ba. Tãm dja Metîndjwýnhmê Metîndjwýnh Karômê kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarê.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabêkumrêx ne amikamrôo me bajaxweo ajngrã.
 6 Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam kabê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ne Bãmmã badjãpênh ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gê me kãjmã kum rax jarênh rá'ã rá'ã. Gêdja umao ar me bajo ba rá'ã rá'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

7 Ori, amrê tẽ. Kakrãkôt ne amrê tẽ. Me kunî dja me omũ. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadwý dja me omũ, pñine Jeju pumũ.

Nhym apýnh pyka djãri dja me kunî omũn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrãmri dja me kunî omũn amim ngryk ne àmrao kumex. Be, tãm ne ja.

8 Bënjadwýrbê Metîndjwýnh ne memã kum,

—Ba ibê mýjja kunî krax ne ajte ibê mýjja kunî 'ênhôt, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh týxo kubê kumkati ane. Metîndjwýnh, ta ne tîn ne ar ba, amrêbê adjãkamã tîn ne ar ba. Dja mrãmri tîn rá'ã rá'ã. Ajbit ne umao mýjja kunî pytã.

Jeju Djuãomã amijo amirít.

9 Nã, ba ibê me akamy Djuão. Nãm me Jejukôt me akudjwa ijo ajkê ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytãn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã ingrã týx ne 'ãno djan ije kanga kêt. Ba ne ba apêxtibê Paximukam ar ba. Na bãm memã Metîndjwýnh Kabên jarênh memã Jeju'ã idjujarênh iba. Nhym kam me ja ngryk ne kam imã,

—Kwãrik wãnh mýjja wã jarênh kêt, ane. Ne kam ipa 'amýn kam ijo tẽn apêxti jakam imê ba kam kam ar iba.

10 Be, pi'ók kamrêkkam, Bënjadwýr nhõ akatijakam ne ba arek maro nhý nhym Metîndjwýnh Karõ ar ijo ba. Ba kam me'õ kabên ma. Me'õ kabên týx kute poti kakôr týx pyrãk. Ikôt ne imã kabên ne. Ne imã,

11 —Ba ibê mýjja kunî krax ne ajte ibê mýjja kunî 'ênhôt. Ba ren ije kãjkwamê pykamê omũnh 'ãno idjãm kêt nhym ren amrêbê amijo ajkê nhym ren mýjja kunî kêt ne. Ê, amrê tẽn mýjja pumũn 'ã pi'ók no'ók, ane. 'A pi'ók no'ók ne kam memã ano. Me kute amim Jeju mar ne apýnh kute kôt aben pydji, me jamã dja ga ano. Me kute apýnh krí rũnhkôt 'ã aben pydjibê 7, ar kute Pexukam 'ã aben pydjijamê, ar kute Emĩnakam 'ã aben pydjijamê, ar kute Pegamukam 'ã aben pydjijamê, ar kute Xixirakam 'ã aben pydjijamê, ar kute Xadjikam 'ã aben pydjijamê, ar kute Pirapjikam 'ã aben pydjijamê, ar kute Raodjikam 'ã aben pydjijamê, mekmã dja ga aje mýjja pumũnhja'ã pi'ók no'ók ne ano, ane. Nãm ã imã kabên ane.

12 Ba kam 'yr akêx. Ije mýj me'õ kute imã kabênja pumũnhmã 'yr akêx nhym ngõnhpõkti kubê 7 ne ku'ê ba omũ. Kẽn karýro ngõnhpõkti.

13 Nhym kam ipõkri dja. Kute me'õ my pyrãk ne dja. Nãm kubêkã ryti jadjãn o dja. Kubêkã rytija ne parkõn 'ãnh itep nhym 'ã dja. Ne kẽn karýro amirunh pren 'ã dja. 14 Ne kĩ jaka: kute ãk kaka jaka ja pyrãk. Kute kadjãt nhĩ jaka pyrãk. Nhym no põkja kute kuwy põk pyrãk. 15 Ne par jadjênh. Kute ngõnh nhípêx djãkam me kute 'ã ngão põx nhym adjênh pyrãk. Nhym òkrekam krikrit kute ngõ rãrãkti: pyrãk. 16 Ne ubòkjae kanhêtireo 7 ne 'amýn o dja nhym kam aktã kãx djwa mextire ajkwa krekre kurũm kato. Ne nokre jadjênh kute kãjkwa nhípõkri myt mrãnhkam adjênh ja pyrãk.

¹⁷ Ba omün kam itu mýrbê tým kute ityk pyræk ne itu mýrbê tým ne nõ, itün pråme. Nhyim kam ta ijå ikra dji, uboko ijå ikra djin kam imå,

—Kwårík wånh atün pråm kêt. Ba ibê mýjja kunī krax ne kam ajte ibê mýjja kunī 'ênhot. ¹⁸ Bajbit ne ba ije amitün mar. Arým ne ba ty ne kam arým ajte itün ne. Amrê ipumü. Ba dja ba itün rå'å rå'å. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhõ pyka'yr me anor djwýnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'å pi'ók no'ók, aje omünhja'å pi'ók no'ók ne. Arým kator ga aje omünhjamê mýjja kraxje kator kêt rå'åmê. Amê dja ga 'å pi'ók no'ók ne.

²⁰ Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjuboko 'amýn o dja ga omü? Ne kên karýro ngónhpóktio 7jadjwý, mýj ne ja? Bir, ba amå arê ga ama. Ê, ngónhpóktio 7ja ne kubê apýnh krī djari me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'å akre kubê 7. Apýnh krīkam me kute ikôt aben pydji'å akre kubê 7 ne ja. Nhyim kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krī djari me kute ijå abeno bikprónhja kadjy mrånhdjwýnh ta ne 'å akre, ane.

Nåm å Jeju imå kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arým kum Metündjwýnh kīnh ngrire.

¹ Nhyim kam ajte imå,

—Ê, ar kute krīraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrånhdjwýnhjamå dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarēn arkum, “Ê, ba ije idjuboko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kên karýro ngónhpóktio 7kam imrånhdja, ba. Ba ne ba ar amå ikabên ne.

² Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arým omü. Ar adjåpênh rax, ar aje ijåno adjåm ne aje ikanga kêt ba arým omün kam ikīnhkumrêx. Nå gãm ar abê me axwe kīnh no kati ba arým omü. Nhyim me wå we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhýrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prīne mekmå akato. Me wå ne me 'êxnhikumrêx. Me tåm ne gar arým mekmå akaton abê me kīnh no kati. ³ Nå gãm ar ijåno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nåm me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrån aje amibê ikanga kêt ba arým omün kam ikīnhkumrêx ne.

⁴ Bep mýjja pydji ne ba omün ikaprīre. Amrêbê ar aje amim ijo amirīt totokbê ne gar amå ijabê ne jakam arým amå ikīnh ngrire. ⁵ Gop ar amim akaton wånh ajaxwemå anhiren iwýr amijo akêx. Nå gãm ar ibê amiptår mex ne. On ar ajte akubyn amå ijabên kam ajte akubyn imå apê kute amrêbê imå ar adjåpênh ja pyræk. Dja gar å anhýr kêt ba wåm ar awýr tēn kam ar abê ngónhpóktiwiå kaba nhyim arým åm djå kaprý.

⁶ Nhyim bep me punubê Nikórij, me tåm, me kabên punu ar baja. Me tåm ne gar me kabên punukam amå me kurêkumrêx. Mråmri, kam ne mexkumrêx. Mråmri ne gar amå me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwý ne ba imå mekbê Nikórij me kabên punukam imå me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metündjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamå kabên. Gora ar prīne kabên ja ma. Ê, ar me kuråm atýx ne aje ijåno adjåm, ar gajbit dja ba ar amå pidjõ kute me tīnja jarê gar gajbit ku. Pidjõ kute meo tīnja ne Metündjwýnh nhõ pykakam dja, kåkwakam Metündjwýnh nhõ pyka mexkumrêxkam. Tåm dja gar ku”, ane. Nåm å Jeju imå kabên ane. Ba ibê Djuåo ne ba kuman ar amå arê.

Emñnakam ar ja tokry.

⁸ Nhyim kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, krĩraxbê Emñnakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarēn arkum, “Ë, ba ibê mýjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mýjja kunĩ 'ēnhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itñn ne. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

⁹ Me kute ar ajo bikēnhja ne ba arým omũ. Ar anhō mýjja kêt, anhō nêkrêx kêtja ne ba arým omũ. Nhyim bep kati, nĩjar anhō nêkrêx kumex. Mrãmri pykakam ar abakam arým anhō mýjja kêt nhyim bep kãjkwakam anhō mýjja kumex. Nhyim me kwý ta amijo Metĩndjwýnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajapryr ar o ba, ba arým omũ. Djãm mekbê Metĩndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhō ãpēnh ne wã ne kam mã kôt ar aben pydjio ba. ¹⁰ Kwãrik wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atýx. Dja me ĩ ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atñn prãm kêt. Ë, godja me ĩ Xatanajbê me axwe nhō bēnjadjwýr kabēnkôt mekbê ijê djãkam ar akwý rē, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunikôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhyim kam arým me kute ar ajo bikēnh'ã akatibê 10 nhyim kam me arým ar ajo bikēnh kêt ne. Gora ar ijã angrã týx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tñn gar atñn rã'ã rã'ã.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metĩndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabēn. Gora ar prĩne kabēn ja ma. Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhijukri ajte atyk kêtumrêx. Arkati”, ane. Nãm ã Jeju imã kabēn ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pegamukam ar ja kwý prō prãm.

¹² Nhyim kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarēn arkum, “Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ijajkwa krekre kurũm aktã kãx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amã ikabên ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djãkam ne gar te ar aban amex rã'ã ba arým ar apumũ. Be, nã gãm ar ijã angrã týx ne aje amibê ikanga kêt. Djã nã gãm ar me kudjwa aminêje memã kum, 'Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imã kĩnh kêt', ane? Kati, ar aje ã memã anhýr kêtumrêx. Nhyim me arým ar anhōbikwa Āxipanħ bĩ gar mã amã ikĩnh ne aje ikanga kêtumrêx ne. Nã, Āxipanħdjwý kum me uma kêt ne tu memã ijarēnh 'ãno dja nhyim me kubĩ, wãkam, Xatanaj mōr djã wãkam. Nãm me te kubĩ gar mã amã ikĩnh ne. Ba arým omũn ar akam ikĩnh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabēn punukôt amijo ba ja tãm ne ba imã me kĩnh kêt. Ar akwý ne gar me bakukãmãre 'ōbê Barãokôt ar amijo aba. Djãm Barão mex got. Nãm mekbê idjaer kurê djwýnhbê Barakimã mekbê idjaer'ã karō. Kute mekbê idjaer o bikēnhmã ne mýjja punu'ã kum karō. Mekbê idjaer kute mry punu krēnmã, me kute mýjja Metĩndjwýnh karō nhípêxjamã mry nhōr ja kute krēn ne amijo bikēnhmã. Ne ajte me kute abenbê prōo ãkĩnh ne arĩk prōo prãmo kumexmã. Me kute ã amijo bikēnhō anhýrmã ne me'ã kum karō. Nhyim kam ò'ã Baraki mekbê idjaero bikēnh o ba. ¹⁵ Nhyim ar akamdjwý mekbê Nikōrij

ã kabën ane, ã memã 'ã karõo ane. Nhyim ar akwý kabën punu jakôt ar amijo ba.

¹⁶ On ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akëx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bôx ne me kabën punuja'ýr iprôt ne. Ijajkwa krekre kurũm aktã kãxdjwa mextire katorjao dja ba me'ýr iprôt ne.

¹⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabën. Gora ar prĩne kabën ja ma. Ê, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja ba ar amã djwýbê mýj ne ja ngã, djwýo bipdjurja ngã gar krê. Ba kam ajte ar atýxmãbit apýnh kën mēre, kën jaka ngã. Ne kam ajte ar amã kën ja no'òk, apýnh ar anhidji ny'ã kën no'òk ne kungã gar kam omũ. Atemã me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atýxbit, ije apýnh ar amã kën nhõrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabën ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Xixirakam Djedjabeu ar noo akno.

¹⁸ Nhyim kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, ar kute krĩraxbê Xixirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabën jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabën jarēn arkum, "Ba ne ba ar amã ikabën ne. Ê, ba, ibê ne Metĩndjwýnh kra ne ino pòk kute kuwy pòk pyrãk, ne ipar jadjēnh kute ngõnh nhĩpēx djãkam me kute 'ã ngrão pòx nhyim adjēnh pyrãk, ba ne ba ar amã ikabën ne.

¹⁹ Gar kôt amijo aba, ba arým omũn kam ikĩnhkumrēx. Gar amã aben jabēn amã Metĩndjwýnh jabê ba arým omũ. Gar tu amim imarkumrēx ne ijã angrã týx ba arým omũ. Ar adjãpēnh rax ba arým omũ. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtumrēx ba arým omũ. Nã gãm ar ikôt amijo aba. Amrēbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tēn amijo tēn arým ikôt amijo amõr mex ne.

²⁰ Nhyim bep mýjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Nã gãm ar amã me'õ nibê Djedjabeu kĩnh. Nãm we amijo Metĩndjwýnh kabën jarēnh djwýnh ne kam mýjja punu'ã inhõ ãpēnhmã karõn 'ã arkum apnê. Inhõ ãpēnh kute abenbê prõo ãkĩnh ne ar prõ prãm ba ne kam kute amijo bikēnhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krēnmã, me kute mýjjao we Metĩndjwýnh karõ nhĩpēxjamã kute mry nhõr nhyim ar kute krēn ne o kute amijo bikēnhmã. Nãm ã Djedjabeu inhõ ãpēnhmã mýjja punu'ã karõo ane, ne ã 'ã arkum ãpnēho ane. ²¹ Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akëxmã te amiwýr kam ama nhyim kute mjēn prãm ja kanga kêt ne amim kator kêtumrēx. Kum axwe kĩnh rã'ã.

²² Ê, dja ba nija'ýr bôx ne kam nõr djãkam kumê, nõr djã tãmkam dja ba kumēn kam prĩne o ajkê. Me my kute nĩnhjamê ro'ã dja ba prĩne meo ajkê. Dja me kum axwe kĩnh rã'ã ne nija kanga kêt ne iwýr amijo akëx kêt, ba kam prĩne meo ajkê nhyim me kam tokry. ²³ Ne ni krajadjwý pyka mē o amrã. Apýnh ar aje amim imar ne ikôt aben pydjija kunĩ aje imã akator kadjy. Ba ije ar ajamakre kadjwýnhbēmē anhõkre kadjwýnhbē aje mýjja mex nãr mýjja punu'ã amim karõ jabej ije ar akamũnh ne kôt ije ar anhi pýnhkôt ar amã o pãnh djwýnh. Gar kôt aje imã akator kadjy dja ba ni krajadjwý pyka mē o amrã.

²⁴ Bep ar aje me kabën punukôt amijo aba kêtjamã, wãkam, Xixirakam ar aje me kabën punu kôt amijo aba kêtjamã dja ba ajte ikabën 'õ jarēnh kêt. Mrãmri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukràdjã mar prãm kêtam

amexkumrêx. Nhy me ate we kute Xatanaj kukràdjà bipdjurja marmã we, 'Mexkumrêx gu me kuma', anhÿrja djãm me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêt kam amexkumrêx. ²⁵ Gora ar mã ikôt ar amijo aban ijã angrã tÿx rã'ã: ba akubyn bôx.

²⁶⁻²⁸ Ê, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãmja, ar aje ikabên mar ne aje ikôt amijo aba rã'ãn aje o atêm ne o atêm ne arÿm aje inomã mênhja, ar ajã dja ba bënjadjwÿr rê gar kam inhijuk'ã meo aba.

'Apÿnh me ba djãri dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tÿx ne.

Meo aba tÿx ne, nhy me'õ axwe gar kam prïne o ajkê, me kute kãxo àbêr djão kute ngyo ngônhtoty ne prïne ka'êkja pyrãk. Dja gar ã meo aba tÿxo ane.'

Be, Ibãmbê Metîndjwÿnh ne ijã bënjadjwÿr mē. Dja ba kam amidjô'ã ar ajã kurê gar kam ikabênkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akînh djã kadjy ar amã umajÿrtiredjwÿr ngã, akati maktã umajÿrtire ja ngã.

²⁹ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwÿnh Karõ ne ar kute amim imar ne apÿnh kute ikôt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prïne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyrãk.

¹ Nhy kam Jeju ta ajte imã,

—Ê, ar kute krîraxbê Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwÿnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwÿr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ê, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ije Metîndjwÿnh Karõ kute amijo 7 ije amÿnhja, ne ije kanhêtireo 7 ne amÿnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

Nãm me we ar amex jarê. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyrãk. Ba arÿm ar apumũ. ² On ar ano mex, atÿn rã'ãri, ne akubyn amijo tÿx, amijo mex, ar atyk kêtiri. Nã gãm ar amijo aba punu ba te ar apumũ, te ar aje kôt amijo aba jabej te ar apumũ ne kam ar amã, 'Ê, Ibãmbê Metîndjwÿnhmã ar amex kêt kumrêx', ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrêbê me kute ar amã arênh gar arÿm aje markumrêx tãm dja gar tu markumrêx ne kôt amijo aba. Kôt amijo aban on wãnh ajaxwemã anhîren iwÿr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaêrbê ar awÿr bôx. Kute me àkînhî me aêrbê kute mÿjjao àkînh ne kute mebê mÿjja jamÿnh ja pyrãk. Dja ba ã ar ajaêrbê ar awÿr ibôxo ane. Dja gar ibôx djãkôt imar kêt kumrêx ba ar ajaêrbê bôx.

⁴ Bep krîbê Xadjiwãkam ar angrêre ne gar amrãnh mexkumrêx rã'ã. Ne kam ar angrêre amrãnh mexkumrêx kute mrãmri ne me kute kubêkã mex, 'ã ngrã kêt kute angjênh ne 'ã mrãnhja pyrãk. Nã gãm ar ã amexo ane. Ar ga dja gar ikôt mrãnh ikudjwa kubêkã jaka jangij ne 'ã mrã. Nã gãm ar amrãnh mexkumrêx. Nhy kam kubêkã jaka kadjy ar amex. Tãm dja gar angij, amrãnh mex pãnh angij 'ã mrã.

⁵ Be, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãmjabit dja gar ã kubêkã jaka jangjênh ne 'ã amrãno ane. Ba kam pi'ók no'ók kam anhidji jarijwã o ibingrãnh kêt, me tÿn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ók kam ar anhidjio ibingrãnh kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibãmmã inhÿtã ar ajarê, Ibãmmê Ibãm kadjy mrãnh djwÿnhmê arkum inhÿtã tu kãj bê ar ajarê ne kum, 'Be, inhõ me ja ne me ja.' Be, dja ba ã kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabën ne. Gora ar prïne kabën ja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabën ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pirapijkam ar Metîndjwýnh kabënkõt amijo ba.

⁷ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krîraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabën jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabën jarën arkum, “Ë, ba ne ba ar amã ikabën. Ba imexo ipyma ne mrãmri ikabënkumrêx ne ijëxnhî kêtukumrêx ne kam ar amã, ‘Ba ne ba ije inhingët kukãmã Dawi nhûrkwãkam o kajkep djwýnh. Ba kikre'ã kuta nhyam mýj me'õ godja 'ã ijê? Ba 'ã ijê nhyam mýj me'õ godja 'ã kuta?’

⁸ Bir be, gar ikõt amijo aba ba arým omũ. Djã nã gãm ar atýx kumrêx? Kati, kãjbê ar atýx ba arým ar apumũ. Nã gãm ar te atýx ngriren mã ikabënkõt ar amijo aban aje ikanga kêtukumrêx ba kam ar amã, ‘Ba gédja ba ar amã kikre'ã kuta. Mýj me'õ gédja ar abê 'ã ijê? Ba dja ba ar ajo iba. Mýj me'õ dja inê?’ ane.

⁹ Ë, Xatanaj nhõ àpénh 'èxnhîja, kute kõt ar aben pydjio ba, ne me 'èx ne amijo Metîndjwýnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djãm mekbê idjaer djwýnh got, me ja me tãm gédja ba ar awýr me pa 'amýn meo mõn ar akuka kõnh me umjuw nhyam me kam pijãm djaje ar akuka kõnh ibõn krîn ar amã arax jarën kam tu ar amarkumrêx. Imã ar ajabêkam kõt me kute mar ne kute ar ajã, ‘Jeju kum ar abêja pumũ', anhýr kadjy dja ba ã meo ane.

¹⁰ Ije ar amã, ‘Dja me te ar ajo ajkê gora gar mã ijã angrã týx ne ijãno djan ikanga kêt', anhýrkõt ne gar amijo aba. Nhyam me te ar ajo ajkê gar mrãmri ijãno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytã. Ije me kunõ ibikënhkam dja ba arým ar apytã. Dja ba pyka kunikõt ije me kabi kadjy meo ajkê. Dja ba apýnh pyka djari me kunõ kabi, me kute imã kator kadjy me kabin meo ajkê. Nhyam bep ar amexbit dja ba ar apytã.

¹¹ Arým ibõx 'ýr. Gora ar arek ikabënkõt ar amijo aba rã'ã: ba kam ar amã o pãnh, ar amã ar akĩnh djã ngã. Kwãrik wãnh me'õ ar abê ikurê kêt. Dja me'õ ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akĩnh djã býr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arým ikam amim akĩnh djã by.

¹² Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibãmbê Metîndjwýnh nhûrkwãtikam ar apumjuw gar aku'ê rã'ã rã'ã, kute Metîndjwýnh nhûrkwãtikam par pyrãk ne aku'ê, Metîndjwýnh kuka kõnh aku'ê rã'ã rã'ãn akator kêt. Ba dja ba ar ajã Ibãmbê Metîndjwýnh nhidji no'ók, ne kam ajte ar ajã krî nhidji no'ók, Ibãmbê Metîndjwýnh nhõ krî mex nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Krî mexja, Djeruxarê nyja, Ibãmbê Metîndjwýnh kurũm rwýkja, kãjkwa kurũm rwýk, ja tãm nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajã no'ók ne, ar atýx ne aje ijãno adjãmja'ã aminhidji no'ók ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabën. Gora prïne kabën ja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabën ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Raodjikam ar kute ngõ kãjbê kangro pyrãk.

¹⁴ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krîraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabën jarê. Ba ibê

Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba, ibē ne Mrāmri. Ba ije mrāmri katāt memā Metīndjwýnh kabēno amirīt djwýnh ne ba mrāmri ikabēnkumrēx. Metīndjwýnh kabēnkôt ne ba ibē mýjja kunī nhípēx djwýnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arým ar apumū. Djām we ar amā ikurē nār kon djām we ar amā ijabē. Arkati. Nā gām ar amā ikurē kēt ne kam ajte amā ijabē kēt. Ar aje ngō kàjbē kangro pyrāk, ajakry kēt ne kam ajte akangro kēt. Gop on ar ajakry nār kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nār kon ar amex ma.

¹⁶ Nhy m bep kati, ar kàjbē akangrokam ije ar amar mex kēt. Kam dja ba ar ajo aptō. Ar ajakry kēt ne ar akangro kēt ne aje ngō kangro kajgo pyrakkam.

¹⁷ Nā gām we ar, ‘Arým ne inhō nēkrēx kumex. Nā bām prīne inhō mýjja aptā nhy m kam kumex. Arým inhō mýjja kunī bikār ne ibē ‘ō’ā kātām kēt.’

Kē, djām ar aje amimar got. Nā gām ar prīne amijo ajkē. Ne akaprī mex ne. Ne abikēnh mex ne. Ar ano rā ne anhō kubēkà kētkam tu irāri ar abajakam. Djām ar aje amimar kēt? ¹⁸ Kam dja ba ar amā mýjja jarēn ar amā, ‘Ē, on kēn karýr mextireja, ngōnh nhípēx djākam me kute ‘a ngrāo pōx nhy m mextire ja dja gar ‘ā i jwý ba ar amā kungā gar abyn arým amimex, arým abikēnh kēt. Ne kam ajte ar kubēkà jaka’ā i jwý ba ar amā kungā gar kam arým angjē. Angjēn irāri ar aba kētkam apijām kēt. Ne kam ajte ar anokam pidjý’ā i jwý ba ar amā kungā gar arým o amino dgy ne arým ano mex.’

¹⁹ Me axwe nēje ne ba memā ibēn týx ne imā me kīnhja ne ba memā uwēk màt ne. Kam dja gar on amim akaton wānh ajaxwemā anhiren akubyn iwýr amijo akēx.

²⁰ Ē, gop ar ikabēn ma. Ota ba arým ar awýr bōx ne kikre kabem dja. Ar ajō imā kikre’ā ta. Ba wām awýr wadjā gu baro’ā aben kuka kōnh banhō kwý krēno nhý ga arým akī.nhkumrēx. Gop ar ajō aje ikabēn mar jabej, on kikre’ā ta.” Nām ā Jeju me kunīmā kabēn ane. Me kute Jejuo aminhōmā ne ā kabēn jarēnho ane ne kam ajte memā kum,

²¹ “Ē, me me kurām atýx ne aje ijāno adjāmja, me gajbit dja ba me amā arē ga me ikrī djākam inhikō’ā nhý. Me ga dja gu me ar meo baban bakabēno me ano. Me me bamā àpēnhmā dja gu me bakabēno me anor ar o baba. Ga ba itýx ne ije Ibām ‘āno idjām ne ije amijo imrānh rā’ān ije aminhinomā amimēnhja pumū. Ije kanga kēt ne ije aminhinomā amimēnh ne kam Ibām nhikō’ā inhýr ne ije ikabēno me anorja pumū. Dja ga me ā ikudjwa atýx ne ijāno adjāmo ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne mete amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora prīne kabēn ja ma”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn anen kam o ino re. Ba ibē Djuāo ne ba kuman me amā arē.

4

Metīndjwýnh krī djātikam nhý.

¹ Nhy m kam ijukri atemā mýjja kato ba omū. Kàjkwakam kikre’ā ‘yr ne dja ba omū. Nhy m kam ajte me’ō imā kabēn ne, ōbē kute imā kabēnja, kabēn kute poti kakōr týx pyrāk, ta ajte imā kabēn ne imā,

—Amrē tē ba amā mýjja jakre, mýjja kraxje kator kēt dja ba anhýr djwýnhram amā o amirīt ga anoo anhýtā omū nhy m bep tūmrām dja amirīt ne, ane. Nām ā imā ane.

² Ā imā anhýrmē ro’ā Metīndjwýnh Karō iwýr ruw ne mā ijo tēn ijo wabi. Nhy m nījar kàjkwakam bēnjadjwýr krī djā rax dja nhy m kam arým me’ō kam

nhÿ. ³ Me'ô ýrja ne adjênho tuknî. Kute kên ngrângrâmê kên kamrêk kakrâtyk, o me ikrakam rax ne o ôkredjê karÿr jadjênh týx ja pyrâk. Nâm â me'ô ýrja jadjênh kute kên ja jadjênhja pyrâk ne nhÿ. Nhym kam djwýngwýnhntire ne krî djâmâ ipôk ne wajêt ne kam adjwýnhdjwý adjênh. Kute atemâ kên ngrângrâ 'ôdjwý jadjênh týx ja pyrâk. Nâm â djwýngwýnhntire adjênh â anen krî djâ raxmâ ipôk ne.

⁴ Nhym krî djâ raxjamâ me krî djâ kryre ipôk ne. Apÿnh me krî djâ kryre ku'é djâri 'â akrekam kubê 24. Nhym mebêngêtte kam krî. Kubêkâ jaka jangij ne kam kam krî. Ne kên karÿro krâdjê, bënjadjwÿr krâdjê ne me kutu.

⁵ Nhym krî djâ raxja kurûm adjênho amikurwý ne kam krako dja. Kabênmê adjênhmê krakmê o akâ. Nhym krî djâ rax kabem ne ngônhpôktio 7 ne pôko ku'é. Ngônhpôktija kubê Metîndjwýnh Karô kute amijo 7ja. ⁶ Nhym ajte krî djâ rax kabem ne mýjja karÿr kute imôti pyrâk ne nô. Kute ixeo imôti pyrâk ne nô. Karÿr kute kryt karÿr pyrâk ne nô.

Nhym mýjja tîn amânhrut ne amânhrut ne krî djâ raxmâ ipôk ne, nhym ipôkri krî djâ rax dja. Nhym mýjja tînja kute krî djâmâ ipôkja ikam no kumex, îbûmkam non ôngâkkam no. ⁷ Nhym mýjja tîn kutewaja kute rop djâkrêbê riâo pyrâk, atâri ja kute mryti kra pyrâk, atâri ja nokre kute mebêngôkre* nokre pyrâk nhym kute katêja kute âkkajkritti tor pyrâk. ⁸ Nhym apÿnh mýjja tîn djâri ara kumex. Ar î pÿnhkôt ara kubê 6'â kabên. Nhym arakam no kumex. Ara nhîbûmkam no. Ara nhôkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba râ'â râ'â. Kute ngrero ino rer kêtukumrêx. A'urimê akamâtmê kam ar ngrer ba râ'â râ'â. Nâm ar,

—Mex, mex, mex. Metîndjwýnh ne mexo umakumrêx. Nâm Bënjadjwÿr raxkumrêx. Týxo kubê kumkati. Nâm tîn ne ar ba, amrêbê adjâkamâ tîn ne ar ba. Dja mrâmri tîn râ'â râ'â.

Nâm â ar ngrero ane, â kute kum mex jarênho ane. ⁹⁻¹⁰ Mýjja tîn amânhrut ne amânhrutja â kute krî djâ raxkam ýrjamâ mexmê umamê raxmê amikînh jarênho ane. Metîndjwýnh tîn ne ar ba râ'â râ'âjamâ arê. Ar kute kum arênh kunîkôt ne mebêngêtte kubê 24ja tu mÿrbê rôrôk ne. Krî djâ raxkam ýrja kabem, pijâm djâje tu mÿrbê rôrôk ne. Mrâmri ne Metîndjwýnh týxkumrêx ne tîn râ'â: râ'â. Kam ne kuka kônkh mebêngêtte kubê 24ja pijâm djâje tu mÿrbê rôrôk ne. Ne kam tu kabem krâdjê mexjamâ ire. Tu kabem krâdjê mexjamâ ire nhym wânh ikwâ. Nhym me kam kum mex jarê. Kum mex jarê ne kum,

¹¹ —Me inhô Bënjadjwÿr, me Itîn djwýnh, gajbit ne ba me amâ amextire jarên amâ apymamê arax jarên amâ atÿx jarê.

Mÿj me'ômê ne gar aje aben pyrâk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mýjja kunî 'y.

Gajbit ne ga tu amim mýjja kunî'â karô nhym arÿm tîn ne apôx. Ga ne ga mýjja nhîpêx nhym apôx, ane.

Nâm â mebêngêtte kubê 24ja Metîndjwýnhmâ mextire jarênho ane.

5

Mrykî'âtomtî jabatànkh nyre kute pi'ôk byr.

¹ Nhym kam krî djâ raxkam ýrja ubôko pi'ôk no'ôk byn o nhÿ ba omû. Nâm prîne pi'ôk no'ôko tuknî. Ôkremê îbûmmê prîne no'ôk. Ne kam krâkâ'â tom krîo

* **4:7** Apÿnh me ô pyka djâri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

tē. Abenmā mēnh'ā tom krīo tē. 'Ā tom'ā akre kubē 7. Me'ō kute 'āpre bōnh ne omūnh kēt kadjy. ² Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh týxkumrēx ne katon kàj bê memā kabēn ne memā kum,

—Mýj me'ō ne mexkumrēx ne kam kute pi'ók no'ókja'ā 'yrmā? Kute 'ā oy djā rēnhmā? ane. ³ Nām ā anen kam te me'ō mex jabej me kabi. Kute pi'ók no'ók'ā oy djā rēnh ne omūnhmā. Nām kàjkwakammē pykakammē pyka kadjwýnhbē me jamē te kadjy me kabi. Ne me'ōmā kator kêtukumrēx. ⁴ Kam ne ba arým muw. Me'ō mexkumrēx kute pi'ók no'ók'ā 'yr ne omūnh 'ō kêtka ne ba arým imýro dja.

⁵ Nhyam kam mebēngētte 'ō imā,

—Amýr kēt. Ē, Djuda nhūrkwākam me'ō, Dawi tām djwý 'ō dja pi'ók no'ók'ā kuta. Týxkumrēx, umakumrēx. Kute rop djākrēbē rijāo pyrāk. Tām, ajbit, ne týxkumrēx ne meo apan kam kute pi'ók no'ók'ā oy djābē 7 rēnh ne kute pi'ók no'ók'ā 'yr ne kute omūnhmā.

Nām ā imā ane ba kam kuma.

⁶ Nhyam kam Metīndjwýnh krī djāti nhipōkri Mrykī'ātomi jabatānh nyja dja ba omū. Nhyam kam kute me kute Mrykī'ātomi jabatānh nyja bīn nhyam ajte akubyn tīn pyrāk. Nhyam mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrutjamē mebēngēttēmē Metīndjwýnh krī djātikam Mrykī'ātomi jabatānh ny djāmjamā ipók ne dja. Nhyam Mrykī'ātomi bārio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubē Metīndjwýnh Karō kute amijo 7, tām ne pyka kunīkōt ar mrā. ⁷ Nhyam kam Mrykī'ātomi jabatānh nyja tēn kubē pi'ók no'ók by. Krī djātikam ýrja ne ubōko kum kungā nhyam kubē kuby.

⁸ Nhyam byrmē ro'ā mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrutmē mebēngētte kubē 24jamē kabem tu mýrbē rōrōk ne. Apýnh ō pījābāre. Atemā pījābāre djē krāptī. Ne apýnh ō ngōnh. Kēn karýro ngōnh. Ngōnh ja ne ipun dja. Kikre kudjý djā ne kam ipu ne. Mýjbē ne kikre kudjý djā? Me kabēn. Metīndjwýnh nhō me ja kute kum kabēn'ā ne kikre kudjý djā amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebēngētte nhō pījābāremē ngōnh ipujamē ne me amýn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arēnho ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'ók no'ók byrmā. Ga dja ga pi'ók no'ók byn 'ā ta. Arým ne me abī ga kam arým akamrōo meo pānh ne me pa 'amýn me utān Metīndjwýnh'ýr meo tē. Nā gām me kwý ra:x ne me utā.

Apýnh mebēngōkre ba djāri, apýnh amyngarāri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri, apýnh me ō pyka djāri kunīkōt ne ga me kwý pytān Abāmmā me umjuw.

Nhyam me kam kubē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh ne me banhō Metīndjwýnhmā āpēnh ba. Dja me Metīndjwýnh djō'ā prīne pykabē me ja o ba, ane.

Nām ā mebēngētte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omūn kam me kanga ma, kadjy mrānh djwýnh kanga ma. Me krāptī kute pi'ō pyrāk. Kubē 1.000.000 krāptī. Me'ā akre krāptī: ne ba omūn kuma. Djām me krāre got. Nām me krī djātimē mýjja tīnmē mebēngēttēmē kum ipók ne. Ne kàj bê kabēno kumex, ne,

¹² —Mrāmri ne ga gajbit amex. Mýj me'ō got kute apyrāk?

Gajbit ne ga amexo me kunī jakre nhyam me abī. Abē mrykī'ātomi jabatānh ny prābē abī.

Nhyam kam Metīndjwýnh arým ajā bēnjadjwýr rax mē. Nhyam kam apýnh me pyka djāri kute ō nēkrēx amā kumex ga aje ar o abamā.

Ga gajbit ano mex ne atýx. Gêdja me amim ajarên ajo rax ne kàjmã akamên abenmã araxo amirît, ane.

Nãm ã kadjy mrânĥ djwýnh kabên ane.

¹³ Nhyĥ kam mýjja kunĭ kabên ne. Nhýnh ne mýjja 'ô kabên kêt ne? Kati, kàjkwakam mýjjamê pykakam mýjjamê pyka kadjwýnhbê mýjjamê ngô raxbê pyka kêtĥam mýjjamê kunĭ ne ro'ã kabên ne,

—Gora gê me abenmã krĭ djàtikam ýrjamê Mrykĭ'ãtomti jabatànĥ nymê ar arê ne abenmã ar raxo amirît ne kàjmã ar kamê. Ar ajbit ne ar týx.

Gora gê me abenmã ar arê. Arkum rax jarênĥ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã mýjja kunĭ kabên ane ba kuma.

¹⁴ Nhyĥ kam mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrutja kôt kabên ne,

—Mrãmri godja ã ane.

Nhyĥ mebhêngêtte kôt tu mýrbê rôrôk ne adjwýnhdjwý kum rax jarê.

6

Kute pi'ôk no'ôk'ã oy djã rênh.

¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omũnĥo dja. Nhyĥ kam Mrykĭ'ãtomti jabatànĥ nyja pi'ôk no'ôk'ã oy djã ta ba omũ. Nhyĥ kam mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrut kumrêxja imã kabên. Kabên kute na krak pyrãk ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

² Ba 'ýr tēn omũ nhyĥ kawaru jakaja dja. Nhyĥ me'ô 'ã nhý. Ô djudjê jamýn o nhý. Nhyĥ me kum bhñjadjwýr krãdjê tu. Nhyĥ kutun o nhý ne kam 'ã kawaru'ã tē. Kute me kunĭ 'ã amĭjo àptàr ne me'ýr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytãrmã ne tē.

³ Nhyĥ kam Mrykĭ'ãtomti abatànĥ nyja ajte pi'ôk no'ôk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyĥ kam mýjja tĭn ja jatãrija imã kabên ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

⁴ Ba 'ýr tēn omũ nhyĥ kawaru 'ô ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhyĥ me'ô 'ã nhý. Pyka kunĭkôt me kute abenwýr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'ôja kawaru'ã nhý. Nhyĥ me arým kum kãxdjwa kajgo ngã, kãxdjwa kajgo jabatànĥ, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nhyĥ kam Mrykĭ'ãtomti jabatànĥ nyja ajte pi'ôk no'ôk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyĥ kam mýjja tĭnja jatãrijadjwý imã kabên ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

Ba 'ýr tēn omũ nhyĥ kawaru tykja ajte dja. Nhyĥ me'ôja 'ã nhý. Mýjja pytĭ'ã akre djã mýn o nhý. ⁶ Nhyĥ mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrutja kurũm me'ô kabên ba kuma. Nãm,

—Ë, arým ne mekbê djwý kêt. Prãmĥkam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'ã akre pydji pãnh raxi. Pãnh me àpênh rã'ã nhyĥ akamãt. Ne kam ajte djwý 'ôbê xebada'ã akre amãnhkrut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pãnh rax. Pãnh me àpênh rã'ã nhyĥ akamãt. Djwý kêtĥam, djwý kaireĥkam. Nhyĥ bep pidjôbê uba kangômê mýjja kute rôny kangô pyrãk ja dja o bikênh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrĭk wãnh tãm mãn o bikênh kêt, ane. Nãm ã me'ô kabên ane.

⁷ Nhyĥ kam Mrykĭ'ãtomti jabatànĥ nyja ajte pi'ôk no'ôk'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyĥ kam mýjja tĭn amãnhkrut ne amãnhkrut kute o ino rerja imã kabên ba kuma. Nhyĥ imã,

—Amrê tē, ane.

⁸ Ba 'yr tēn omū nhyṃ kawaru rārārja ajte dja. Nhyṃ me'ōja 'ā nhý. Me'ō nhidjibē ne Tykre. Me tyk'ā amijakre. Nhyṃ mýjja kute katēn tēmja. Me tyk nhō pykamā me mrānh kadjy ja ta ne kute katēn tēmja. Ar kute pyka kunīkōt me kwý rax ne me parmā. Me kute abenwýr prōt ne aben par nhyṃ djwý kētkam prām kute me par nhyṃ me kanēdjwý kute me par nhyṃ pykakam mry djākrēdjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tē. Kam dja me kwý rax ne ty.

⁹ Nhyṃ kam Mrykí'ātomti jabatānh nyja ajte pi'ók no'ók'ā oy djā nhitepā ja'ā kuta. Nhyṃ kam kikre kudjý djā bōr djā krakri me karō kumex. Mýj me karō? Biř, me kute memā Metīndjwýnh kabēn jarēnho ba nhyṃ kam me kute me par, me tām karō ne kumex. Nām me tīn prām kēt mex ne tu mekmā Metīndjwýnh kabēn jarē nhyṃ kam me me kupa. Me tām karō ne kumex ba omū. ¹⁰ Nhyṃ me káj bē kabēn ne kum,

—Bēnjadjwýr Pymati, gajbit amexo apyṃa ne katāt aje mekmā kabēn jarēnh djwýnh, mā dja mytyrwý kute ga me ijo angyrk ne pykakam me jao ajkē, me kute me ipar pānh meo ajkē? ane. Nām ā kikre kudjý djā bōr djā krakri me karō ā kum kabēn ane. ¹¹ Nhyṃ kam me'ō mekmā kubēkà jaka ngā ne memā kum,

—Ē, me arek atyk djā kēto akrī ngrire. Atyk djā kēt ngrire gé me me anhōbikwa paro tēn inomā kumē. Me akōt me Metīndjwýnhmā āpēnh, me akamy paro tēn inomā kumē, ane. Nām ā me'ō me karōmā ane.

¹² Nhyṃ kam Mrykí'ātomti jabatānh nyja ajte pi'ók no'ók'ā oy djā nhitepā ja'ā kuta ba omū. Nhyṃ kam pyka kunī amingrēk ne. Amingrēk tý:x ne. Nhyṃ kam mytjadjwý kakrātyk ne wajēt. Nām kute kubēkà pytī, kakrātyk pyrāk. Nhyṃ mytyrwýjadjwý no tīn, no kamrēk týx ne. Kute kamrō pyrāk.

¹³ Nhyṃ kanhētire jadjwý kájkwa kurūm rōrōk ne. Pykakam rōrōk ne. Kute kōk djābēr týx kute pidjō ngrāngrā ka'urja pyrāk. Nām ā kanhētire rōrōk ane.

¹⁴ Nhyṃ kam kájkwa ajmā nēn nhī'ām tēn akuno. Nām tu amijarōx ne kute me kute kupip jarōx pyrāk, nhyṃ kam krānh kunī amū ajkamēn krī. Nhyṃ apēxtidjwý kunī amū ajkamēn ikwā. Nām krānh amū krī djāmā kre rūnh ne krī. Nhyṃ apēxtidjwý ikwā djāmā kre rūnh ne ikwā.

¹⁵ Nhyṃ kam apýnh me ba djāri kam bēnjadjwýr rūnhmē me kute meo ba djwýnhmē me krākamngōnh nhō bēnjadjwýrmē me ō nēkrēx kumexjamē me āprārmē me kunī, me kute me pa 'amýnh nhyṃ memā āpēnh kajjo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy āpēnhjamē me kunī ne me amijo apdju. Me tīn prāme amijo apdju. Nām me kēnkrekam amijo apdjun krānhkam kēn krakri amijo apdju. ¹⁶ Ne kam krānhremā kabēn ne kēnmā kabēn ne kum,

—On me inhiby arōrōk ne me ijo apdju, me ipro. Krī djātikam ýrjabē me ijo apdju ba me nokre pumūnh kēt. Mrykí'ātomti jabatānh nyjamē ar ngyrkbē me ijo apdju. ¹⁷ Arým ne ar ngyrk nhō akati me iwýr bōx. Mrāmri ne ar ngyrkkmrēx. Mýj me'ō ne arkum āmmā? ane. Nām ā me kabēn ane.

7

Ar kute mebē 144.000 kuka'ā idji janhō.

¹ Nhyṃ kam ijukri kadjy mrānh djwýnh amānhkrut ne amānhkrut ne ku'ē ba omū. Nām ar apýnh ku'ē djākam ku'ē. Nhyṃ ja kájkwa krax 'ānh dja nhyṃ ja kájkwa nhōt 'ānh dja nhyṃ ar ja aktā kájkwa nhirē'ānh dja ba omū. Mýj kadjy ne ar ku'ē? Apýnh ar ku'ē djāri kute kōkbē āptārmā. Pykakam ābēr kēt ne ngō raxbē pyka kētkam ābēr kēt ne bākam ābēr kēt kadjy. Kadjy ne ar ku'ē.

² Nhyrn kam kadjy mränh djwýnh 'õ tē ba omũ. Kåkwã krax kurũm ne kato ba omũ. Nãm ikrakam raxo pi'ók no'ók djã byn o tē. O kute Metĩndjwýnh nhõ àpēnh'ã idji janhõr kadjy, Metĩndjwýnh tĩnja nhõ àpēnh'ã idji janhõr kadjy. Nãm kubyn o tēn kam kåj bē arkum kabēn. Metĩndjwýnh kadjy mränh djwýnh amänhkrut ne amänhkrutjamã kabēn. Ar ja kute Metĩndjwýnh kabēnkõt pykamē ngõ raxbē pyka kēto bikēnhmã. Ar kumã ne kåj bē kabēn ne arkum,

³ —Adjým, bar Metĩndjwýnh nhõ àpēnh'ã idji janhõmã, bar me banhõ Metĩndjwýnh nhõ àpēnh'ã idji janhõ gar kam pykamē ngõ raxmē bàu ajkē. Me kuka'ã dja bar me idji janhõ, Metĩndjwýnh nhõ àpēnh tamirĩt gar aje meo abikēnh kēt kadjy. Gar kam arým pykao ajkē, ane. Nãm ã kadjy mränh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyrn ar me kwý krãptĩ kuka'ã idji janhõ ba omũ. Me krãptĩ kubē 144.000 ne ar kuka'ã idji janhõ. Nãm mekbē idjaer apýnh idji djãri me kwý'ã idji janhõ ba omũ.

⁵⁻⁸ Mekbē Djudakam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Rubēnkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Gadjikam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Axerkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Naptarkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Manaxekam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Ximiãokam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Rewikam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Ixakakam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Djeburõkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Jõdjekam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Bēnjamĩnkam me kwý kubē 12.000.

Be, nãm me abenã rõrõkkam 'ã akre kubē 144.000.

Me krãptĩ: kubēkã jaka jangij.

⁹⁻¹⁰ Nhyrn kam ijukri, be, me krãptĩ: ne me kumex ba me omũ. Axwe me krãptĩ. Nãm me te kute me'ã akremã. Djãm me krãre got. Nãm me kute pi'õ pyrãk ne kumex. Mýj xē ne kumex? Bir, apýnh me bēngõkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me õ pyka djãri, apýnh me kabēn djãri kunĩkõt ne me kwý Metĩndjwýnhõ aminhõn krĩ djãti kabem abenã rõrõk ne kumex ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kabem kumex. Nãm me kubēkã jaka jangij ne o kumex ne bõ byn o kumex ne kam kåj bē kabēn ne,

—Be, mrãmri ne me banhõ Metĩndjwýnh, ajbit kubē me bapytãr djwýnh. Tãm, krĩ djãtikam krĩja, tãm.

Ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja, tãm. Ar kubē ne me bapytãr djwýnh. Ar tãm ne ar ja, ane.

Nãm ã me krãptĩ kabēn ane. ¹¹ Nhyrn kadjy mränh djwýnh kunĩ krĩ djãtimã ipõk ne kumex. Krĩ djãtimē me bēngēttemē mýjja tĩn amänhkrut ne amänhkrutjamē ne kadjy mränh djwýnh arkum ipõk ne tu mýrbē rõrõk ne kumex. Ne kam Metĩndjwýnhmã rax jarē ne kum,

¹² —Mrãmri. Kõt ne me ane. Gajbit ne ga mekmã amexo amiptã ba me abenmã amex jarēnhõ iba ne abenmã araxo amirĩt ne ano mex jarēn kam amã amikĩnh jarēn abenmã araxmē apyma jarēn abenmã abēnjadjwýr rax jarēn abenmã mýjja 'õ abē bipdjur kētkumrēx jarē.

Gora gē me kunĩ amã ja jarēnh rã'ã rã'ã. Mrãmri. Godja ã ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ane, pijàm djaje tu mýrbê rôrôk ne ã kabên ane.

¹³ Nhyam kam arkubêngêt'ô imã,

—Mýj xê ne kute kubêkà jaka jangjênh ne o kumexja? Mýj xê nã? Mýj kurûm ne me mô? ane.

¹⁴ Ba kam kum,

—Gêt kon, kubêngêt. Gajbit aje mar, ane.

Nhyam kam imã,

—Me ja ne me prïne meo ajkê. Nãm me prïne me jao ajkê, meo bikênh rax ne. Nhyam me ja katon kam nính môn bôx. Arým ne me ô kubêkà pô nhyam kam aka ne. Mýjo ne me kupô nhyam aka? Bir, Mrykĩ'átomtí jabatãnh ny kamrôo ne me kupô nhyam aka, ane.

Metĩndjwýnh kute memã axweo bingrãnh'ã ne kubêkà pônhyam nhyam aka jakre.

¹⁵ —Kam ne me Metĩndjwýnh krĩ djãti kabem kumex ne kam kum apê. Akatikam kum apê ne akamãtkam kum apê. Metĩndjwýnh nhũrkwãtikam ne me kum apê nhyam bep krĩ djãtikam ýrja dja umao me utàn ar meo ba. Ar me utàn mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prãm kêtikumrêx ne kum kôr kêtikumrêx, nhyam arngrodjwý dja me bĩn kêtikumrêx, nãr kon atemã mýjja kangro 'ôdjwý me bĩn kêtikumrêx. Mýkam?

¹⁷ Bir, Mrykĩ'átomtí jabatãnh ny krĩ djãti nhĩpôkri ýrja, tãm dja ar me utàn meo ba. Kute mrãmri ne mrykĩ'átomtí ba djwýnh kute ô mryo ba ja pyrãk. Ne nõg kute meo tĩn kator djã'ýr dja meo mô.

Nhyam Metĩndjwýnh ta dja me kunĩ no kangô ku'ôn memã no kangôo apêx nhyam kam me mýr kêtikumrêx, ane.

Nãm ã arkubêngêtte 'ô imã kabên mex jarênh o ane.

8

Kute o y djã kute o ino rer'ã 'ýr.

¹ Nhyam kam Mrykĩ'átomtí jabatãnh ny ajte pi'ók no'ók'ã oy djã kute o ino rer'ã kuta nhyam kam kãjkwakam mýjja kunĩ anhikrê ne, nhyam myt kwýr ngrĩre. ² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7, Metĩndjwýnh kabem ku'ê djwýnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omũ. Nhyam kam Metĩndjwýnh arkum poti ngã. Poti kubê 7 ne apýnh arkum kungã nhyam ar amý.

³⁻⁴ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô kên karýro ngónh ngrĩre byn o tẽn o dja, kikre kudjý djã bôr djã'ýr ne o tẽn o dja. Nhyam kam me'ô kikre kudjý djã kwý rax ne kum kungã. Kute me kabênmê kikre kudjý djão bikãrmã ne kum kungã. Metĩndjwýnh nhõ me mexja kunĩ kute kum amijarênhmê kikre kudjý djã bikãr ne xêt ne Metĩndjwýnh'ýr bôx kadjy. Krĩ djãti kabem ne kikre kudjý djã bôr djã dja. Kên karýro ne adjênh ne dja. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djãmã adjã nhyam xêr nhyam kam kudjýmê me kabên ro'ã Metĩndjwýnh'ýr bôx. Kũmmê ô me ja kabênmê Metĩndjwýnh'ýr wabin 'ýr bôx.

⁵ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djã kadjy ngónh byn kam kam kuwy mē. Kikre kudjý djã bôr djãkam kuwy byn kam kikre kudjý djã kadjy ngónh kam kumên kam pykakam kumê, o pyka kôpênãt ne. O pyka kôpênãt nhyam kam arým na krar ne rãrãk ne adjênh nhyam pykadjwý amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ã ujarênh.

6 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja kute apýnh ð poti kubê 7 kakôrmã.

7 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa poti kakô. Nhyam kam namê'yemê kuwy rôrôk ne. Kamrômê akãn rôrôk ne. Tu týmkmurêx ne. Nhyam kam pyka kwý ra:x ne prîne xêr. Pykamê bã nokã 'yr 'ãnh ne xêt o ino re. Nhyam bep bô kunî ne prîne xêr. Nhýnh ne bôre 'ô xêt kêt.

8 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja ð poti kakô nhyam kam atãri mýjja kute krãnhre jabatãnh pyrãk ne pôr ne môn nox ne, ngô kôpênãt ne. 9 Ngô raxbê pyka kêt kam nox nhyam kam ngô kwý ra:x ne kamrô, ngô nhikjêbit ne kamrô nhyam ngôkam mýjja ar baja arým kwý rax ne ty, ngô ipôkri 'yr ne tyk o ino re. Nhyam kã rûnhjadjwý amijo ajkên wangij, kã kute katê 'yr ne ngjêxo ino re. Nhyam kam mebêngôkre* ar kãkam bajadjwý arým kôt ty.

10 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja poti kakô. Poti kakô nhyam kam kanhêtidjwý tým, kanhêtireti: ne tým. Pôkti: ne tým. Nãm kute me kute bô 'ô ngrãmã angiênh nhyam pôk rûnh ja pyrãk. Kãjkwa kurûm ne môn tým. Ngô binhirênh kwýkam rôrôk ne inore kwýkamdjwý rôrôk ne. Ngô nhino kunîkam ne tým. Nhyam ngô kwý rax ne mex rã'ã. 11 Kanhêtire nhidjibê ne ý. Nhyam kam idjikôt ngô nhikjê ne ýkmurêx ne. Nhyam kam me kwý krãptîñ ty. Ngô djý ne me o ikôn arým tyko kumex.

12 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja ð poti kakô nhyam kam mytdjwý kwý rax ne ajmã nêñ kam akamãt kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamãt kô tyk ne. Ne kam kãjbê pyka kurwý. Kurwý ngrire nhyam mytyrwýmê kanhêtiredjwý kôt ã ane. Akatikam myt kãjbê irã nhyam kam akamãt kô tyk ne. Nhyam akamãtkamdjwý mytyrwýmê kanhêtire kãjbê irã nhyam kam akamãt kô ty:k ne.

13 Ba kam omûnho dja nhyam kam àkkajkritti kýjrûm ton mð. Kãjkwa tã mð ba omû. Nhyam kãj bê memã kabên, ne,

—Watîre, watîre, watîre. Pykakam me ar baja watîre. Arým ne kadjy mrãnh djwýnh kute katê amãnhkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'yr, ane.

9

1 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnh ð poti kakô nhyam kam kãjkwa kurûm kanhêtire tým. Pykamã têñ tým nhyam me kum kam o kajkep djã ngã. Mýjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã. Kre krã'yr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djã ne me kum kungã.

2 Nhyam kam kam o kajkep ne 'ã kuta nhyam kurûm kuwy kûm katon mð. Kre ryti kurûm ne kuwy kûm kato. Kute kikatire kûm pyrãk nhyam kam kûmja kãjkwamê mytmê prîne o akno nhyam akamãt kô tyk ne.

3 Nhyam kam kûmja kurûm krytkanhê bixadjwýro kumex. Pykamã ne bixadjwýro kumex. Ne kam àkrê. Àkrê:kumrêx ne. Kute me kamjýrmã ne bixadjwýro kumex. Kute mrãmri ne pykabê makre kute me kamjýr nhyam tokryja pyrãk. 4 Nhyam kadjy mrãnh djwýnh krytkanhêmã kum,

—Kwãrîk wãnh pykakam bôreo abikêñh kêt, mýjja nhingrôto abikêñh kêt, pîto abikêñh kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'ã idji kêtja, Metûndjwýnh kute me kuka'ã idji kêtja, me tãmbit dja ga meo ajkê, ane.

5 Nã, mrãmri ne krytkanhêja kute me kamjýr ne kute me kamjêro ba kajgomã. Kute me par kêtê. Nãm me kamjuw nhyam me tokry pymaje àmra

* 8:9 Apýnh me ð pyka djãri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Nhyr tokry: ne. Kute makre kute me kamjýr nhyr tokryja pyrãk. ⁶ Nhyr kam arým me te tyk prãme, krytkanhê kute me kamjýr ar o bakam te tyk prãme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêtumrêx ne.

⁷ Mã ne krytkanhê kute? Djãm axwe uma? Nã, axwe uma. Nãm kute mrãmri ne me kute kawaru'ã aben par kadjy kute ngõho kubêkã kawarumã angjênh nhyr kam uma ja pyrãk. Nhyr krytkanhê mýjja kute me bënjadjwýr krãdjê pyrãkja tu. Kën karýro krãdjê ne kutu. Nãm krytkanhê no kre kute mebêngõkre nokre pyrãk. ⁸ Nhyr kïdjwý kute me nire kï pyrãk nhyr wa kute rop djãkrêbê rijão djwa pyrãk. ⁹ Nhyr ôkôt kã kute tepkã pyrãk, ngõho ne õngãkkã. Ne ara rãrãk týx ne. Kute mrãmri ne me kute abeno bakam kawarumê kãmranhtýx rãrãkja pyrãk.

¹⁰ Nhyr tey kute makre tey pyrãk. O kute me kamjýr ar o ba. Dja kute me kamjýr ar o ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, nhyr tokry: ne.

¹¹ Krytkanhê nhõ bënjadjwýrbê ne kadjy mrãnh djwýnh, kre ry typydjikam kadjy mrãnh djwýnh. Idjibê ne O bikênh djwýnh, mekbê idjaer ne me ta kabênkam kum Abadõ jarê, nhyr mekbê kregu kabênkam kum Apõri jarê. Nhyr bep me babêngõkre kabênkam ne O bikênh djwýnh.

¹² Be, watîre kutewa ne arým apêx. Åkkajkritire kute memã "Watîre" jarênhja kutewa arým apêx. Nhyr bep watîre amãnhkrut ne me'ýr bõx kêt rã'ã.

¹³ Nhyr kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja õ poti kakõ nhyr kam me'õ kabên ba kuma. Kikre kudjý djã bõr djã kurüm ne kabên. Kën karýro kikre kudjý djã bõr djã Metïndjwýnh kabem ãmja, kurüm, anhã kurüm ne kabên kato ba kuma. ¹⁴ Nhyr kum, kadjy mrãnh djwýnh kute poti kakõrmã kum,

—On arkum anhire, kadjy mrãnh djwýnhõ amãnhkrut ne o amãnhkrut djuwprewã on arkum 'ãpre bõ gê ar wãm tê. Ngõ raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyr ar ikwãwã, on arkum 'ãpre bõ gê ar wãm tê, ane.

¹⁵ Nhyr kam arkum 'ãpre bõ nhyr kam ar mã mõ. Ar kute me imexmã ne ar mõ. Ar kute me kwý rax ne me imexmã. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katê 'ýr me paro krã'ymã. Kadjy ne me ar uwpre nhyr ar ikwã. Ar õ akati ar'ýr bõx nhyr ar kute me imexmã katon mõ. Arým ne ar õ amexmê ar õ mytyrwýmê ar õ akatimê ar õ myt arým ar'ýr bõx. ¹⁶ Nhyr ar õ krãkamngõnh kumex. Krãkamngõnh kawaru'ã krïja ne kume:x kute pi'õ pyrãk. Nãm 'ã akre kubê 200.000.000. Me'õ ne 'ã akren imã arê ba kuma.

¹⁷ Be, Metïndjwýnh ne imã ar õ krãkamngõnh jakre ba omũ. Ba kawarumê krãkamngõnh pumũ. Kawaru kumex nhyr 'ã krãkamngõnh kumex. Tãm ne ba omũ. Nhyr krãkamngõnh aminhõkõt nêje ngõho inõkã jangij ne o kumex. Ngõho inõkã kamrêkmê ngrãngrã kakrãtykmê ngrãngrã kute màn tu pyrãk. Nhyr krãkamngõnh nhõ kawaru ja ne krã rũnh'ã kabên. Krã kute rop djãkrêbê rijão krã pyrãk. Ne ajkwa kurüm kuwymê kummê kën ngrãngrã pôkmê apõxo kumex. ¹⁸ Apõxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymê kummê kën ngrãngrã pôko ne me kwý rax ne me kubĩ. Me kuto katê 'ýr ne me tyko ino re. ¹⁹ Kawaruja ne åkrêkumrêx. Ajkwakõt ne åkrê, amymê kõt. Aktã åkrê djãkõt ne me kupa. Amy kute kangã pyrãk. Amy kubê kangã krãdjwý o me kamjã.

²⁰ Nhyr me'ã kãtãmja, mýjja kute me imex kurãm me tïnja, djã nãm me ja amim katon wãnh axwemã iren Metïndjwýnh'ýr amijo akêx got. Arkati, me ja

ne me kute amim mýjja punu nhípêxjamã irer prãm kêtkumrêx. Nãm me mã ar me karõ punumê mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxmê arkum amijarênhõ ba, arkum rax jarênhõ ba. Be, nãm me kên karýro, kryt jakao, ngõnh ngrãngrãõ, kêno, pĩõ metĩndjwýnh karõ nhípêx ar o ba nhym rĩt kêt ne umar kêt ne mrãnh kêt ne. Ja ne me kum amijarênh ar o ba, kum rax jarênh ar o ba. Me kute kum irer prãm kêtkumrêx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmê me udjymê me prõ prãmmê me mjên prãmmê me akĩnhĩmê, ja ne me kute kum irer prãm kêtkumrêx. Me kute kum irer ne Metĩndjwýnh'ýr amijo akêxmã kute mar kêtkumrêx. Me axwebit ne me kum Kĩnh. Nãm te Metĩndjwýnh kute mekmã uwêk mãtmã.

10

Kadjy mrãnh djwýnh kute pi'ók byr ne ãm.

¹ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ, tỳxkumrêx ne ruw. Kàjkwa kurũm ne tẽn ruw ba omũ. Nãm kakrãõ prĩne amikunon kam djwýngwýnhhtire tu. Nokre kute myt pyrãk, ne te kute kuwy põko krĩkam kãjmã põk ku'ên põk jabjê ja pyrãk.

² Ne kam pi'ók no'ók ngrĩre byn o dja. Pi'ók no'ók arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubõk ngõ raxbê pyka kêt'ã djan te djuge atýxã dja. ³ Nãm te ajkij ne djan kam kãj bê kabẽn. Kãj bê kabẽn kute rop djãkrêbê rijãõ kãr tỳxja pyrãk. Kabẽn nhym kutã na krikrit ne. Nãm amipãnh kum kabẽn. Krikrit 'ã akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'ã akre kubê 7 ne kabẽn, ba kam bit ije 'ã pi'ók no'ók mã nhym kãjkwa kurũm me'õ imã kabẽn ba kuma. Nãm imã,

—Kwãrĩk wãnh. Tu udju. Na krikritkam kabẽn'ã akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwãrĩk wãnh 'ã pi'ók no'ók kêt, ane. Ba arým kuma.

⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh ije omũnh tũmja, ngõ raxmê pykamê kam te bikjêr ne ãmja, tãm ne kãjmã kãjkwamã ubõkja bẽn ⁶⁻⁷ mekmã kabẽn pydjĩn arênh memã kum,

—Mrãmri godja mýjja amikrà kêtkumrêx. Godja kadjy mrãnh djwýnh kute katê õ poti kakõ nhym tebê mýjja kato. Metĩndjwýnh kute amrêbê õ ãpênhmã, kabẽn jarênh djwýnhmã arênhja dja on tebê kato, kute amitõ kêtê. Poti kakõrmê ro'ã dja mýjja bipdjur arým kato. Amrêbê Metĩndjwýnh kute mekbê mýjjao bipdjurja ne on kute memã o katormã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh mekmã ane. Metĩndjwýnh ne kabênkumrêx. Kõt dja mýjjao kato. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh ubõko kãjmã Metĩndjwýnh jakren 'ã mekmã ujarênhõ ku'ên mekmã kum,

—Metĩndjwýnh ne tĩn o ino rer kêtkumrêx. Tĩn, tĩn rã'ã rã'ã. Ta ne kãjkwa nhípêx ne kãjkwakam mýjja ar baja nhípêx ne. Ne pykajadjwý nhípêx ne pykakam mýjja ar bajadjwý nhípêx ne. Ne ngõ raxbê pyka kêtjadjwý nhípêx ne ngõkam mýjja ar bajadjwý nhípêx ne. Tãm dja amitõ kêt ne on memã o kato, ane.

⁸ Nhym kam kãjkwa kurũm kute imã kabẽn jarênh tũmja ajte imã kabẽn ne imã,

—Ajrã, on 'ýr tẽn kute pi'ók koxen o ãmwã by. Kadjy mrãnh djwýnh ngõ rax nhípõkri te nhikjê djãm ne atýxã te nhikjê djãmwã ne kubyn o dja. 'Ýr tẽn kubê aby, ane.

⁹ Ba kam 'ýr tẽn 'ã ku'uw ne kum,
—Imã pi'ók no'ók ngrĩre ngã, ane.

Nhym kam imã,

—Mĩ, amim abyn krê. Gora kunĩ krê. Atik kadjwýnhbê dja ý nhym bep ajajkwakam godja ànhkumrêx. Ành kute menh djãnh pyrãk. Mĩ, ane.

¹⁰ Ba kam ikra kurũm kubê kaba. Pí'ók no'ók ngrire ne ba kubyn kukrê. Nhym kam ijajkwakambit ànhkumrêx, ành kute menh djãnh pyrãk. Nhym amũ itik kremã tým ne arým ý: ne. ¹¹ Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhýr djwýnhràmmemã Metĩndjwýnh kabên jarê. Kute apýnh me õ pyka djãri, apýnh me ba djãri, apýnh me kabên djãri, apýnh me bēnjadjwýr djãri krãptĩkõt kute meo bikēnhmã mekmã arê, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

11

Metĩndjwýnh nhõ àpēnh amãnhkrut ar ujarēnh ba.

¹ Nhym kam me imã kō ngã, ije ũrkwãti'ã akre kadjy ne me imã kungã. Kute me àbēr djã pyrãk. Nãm me imã kungã nhym kam Metĩndjwýnh imã,

—Apa, on 'ýr tēn inhũrkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhũrkwã'ã akren kam kikre kudjý djã bõr djã'ã akren kam me kute imã rax jarēnhõ bajadjwý 'ã akre.

² Nhym bep inhũrkwãti kre kēnhbit dja wãnh 'ã akre kêt ne. Mýkam? Bir, arým ne me me bajtemmã kanga. Nhym kam me kute mekbê idjaer nhõ krĩ mexbê Djeruxarēo bikēnhmã, õ krĩ mexo mexkumrêxbê Djeruxarê kute o bikēnhmã. Kikre kunĩkõt dja me bajtem mrãnh prĩne kikreo ajkēn kikre ngrãn kam kõt inhũrkwãti kre kēnhjao ajkē. Dja me kute o bikēnh'ã na tým amãnhkrut ne ikjékêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhõ àpēnh jano.

³⁻⁴ Ba ne ba inhõ pyka djwýnh ne kam inhõ àpēnh amãnhkrut kute pībē oriwēre amãnhkrut ikabem ku'ēja pyrãk, ne kam ajte kute ngõnhpõkti amãnhkrut ikabem ku'ēja pyrãk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabēno amirĩtmã. Dja ar kubêkã kaprĩre jadjãn kam ikabēn'ã ujarēnh ar ba. 'Ã ujarēnh ar ba'ã akati krãptĩ, kubê 1.260. 'Ã na tým amãnhkrut ne ikjékêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabēn'ã ujarēnh ane, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh imã ane.

⁵ Godja me'õ kute aro bikēnhmã nhym kuwy põk ar ajkwa krekrekõt katon me'õnh bĩ, prĩne ar kurê djwýnhja 'õ ga. Be, godja me'õ aro kurê djwýnh prãm nhym ar arým ã o bikēnhõ ane, prĩne kuga. ⁶ Nhym ar ta kabēnkõt Metĩndjwýnh kãjkwã'ã ijē nhym na rwýk kêtumrêx. Ar Metĩndjwýnh kabēn'ã ujarēnh bari godja na rwýk kêtumrêx ne. Nhym kam ajte ar ta kabēnkõt nhym ajte ngõ kamrõ. Nhym ar kabēnkõt apýnh mýjja kute meo bikēnh djãri apôx ne pykao ajkē. Apýnh kute pykao bikēnhmã mýjja apôx tē, aben nhitepã mýjja apôx tē.

⁷ Nhym kam ar Metĩndjwýnh kabēno amirĩto tē:n kam o amirĩt pa. O amirĩt pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre ry typydjĩ kurũm katorja dja ar'ýr prõt ne týxo ar akrenh mex ne kam ar kubĩ.

⁸ Nhym kam ar tyn nõ. Kikre nhipõkri dja ar tyn nõ. Krĩrax jabatãnhkam kikre nhipõkri nõ. Mýj krĩrax jabatãnh? Bir, kam ne me ar õ Bēnjadjwýr pĩte'ykam kunhõ tãm. Kumã ne me idjibē Xõtõmamē Edjitu jarê. Nãm me axwekumrêx ne Xõtõmakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakkre kêt'ã amijakre nhym kam me krĩrax jamã idjibē Xõtõmamē Edjitu jarê. Kam ne ar kute Metĩndjwýnh kabēno amirĩt djwýnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kunī omū. Apýnh me ð pyka djari, apýnh me bêngôkre ba djari, apýnh amyngrari me ba djari, apýnh me kabên djari kunikôt dja me ar omünho kumex. Ar tykja pumünho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjékêt ne 'ã mēdjij. Nhy m me abenmã,

—Kwãrik wãnh ar adjãr kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane. ¹⁰ Nhy m kam pykakam me ar baja kïnhkumrêx. Ar tyk ne nõrkam ar omün kïnhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmã nêkrêx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kïnhkumrêx? Bir, ar kute Metïndjwýnh kabên jarênh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prïne ar meo bikênh ba. Kam ne me ar tykkam kïnhkumrêx.

¹¹ Nhy m ar tyk ne nõr'ã akati amãnhkrut ne ikjékêt ne 'ã mēdjij nhy m kam Metïndjwýnh ar akô, ar tïn kadjy ne ar akô nhy m Metïndjwýnh djãkôr arkum wadjã nhy m arým ar aje tïn ne ekruz ne kãjmã dja. Nhy m kam me ar omün kam kum ar uma: ne. Kum ar uma tÿxkumrêx ne. ¹² Nhy m kam kãjkwã kurüm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne arkum,

—Apa, on ar amrê tē, ane.

Nãm ã arkum ane nhy m ar kuma. Kuman kam tu kãjmã tē. Mã tēn wabi. Kakrãkam ne ar tē. Nhy m ar kurê djwýnh arek ar omünho kumex.

¹³ Ar omünho kumex katikôt nhy m pyka tertet ne. Tu tertet tÿx nhy m kam kikre kwý ajkaten rôrök ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhy m me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tïn prãmkam Metïndjwýnhmã rax jarênh kum tÿx jarê. Metïndjwýnh nhõ kãjkwã djwýnhmã ne me kum rax jarê.

¹⁴ Be, watïre nhitepã watïre 'õ ne ja. Ota watïre kute katê rã'ã. Arým me'ÿr bõx 'ÿr.

Kadjy mrãnh djwýnh kute katê kute ð poti kakô.

¹⁵ Nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ð poti kakô nhy m kam kãjkwakam me kabên. Kãj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum, —Bãmbê me banhõ Bēnjadjwýr ne krabê Kritu kute me bawýr anor, ar tãm ne ar arým pyka kunikôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane. Nãm ã kãjkwakam me kabên ane.

¹⁶ Nhy m kam me bêngê t kubê 24 tu mýrbê rôrök ne. Metïndjwýnh kabem bēnjadjwýr krï djãkam krïja me tãm ne me tu mýrbê rôrök ne Metïndjwýnhmã rax jarênh kum,

¹⁷ —Bēnjadjwýr, Metïndjwýnh, atÿxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjãkamã atïn ne ar aban mã atïn rã'ã.

Amã ne ba me amikïnh jarê. Arým ne ga apymao amijo amirït mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸ Apýnh me ba djari ne me ngryk ar ba, ga gadjwý arým angyk kato. Arým me tyk ne pykakam ikwãja nhõ akati me'ÿr bõx. Arým aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhy m anhõ ãpēnhdjwý arým ð akati me'ÿr bõx. Anhõ ãpēnhmê akabên jarênh djwýnhmê anhõ me mextire jamê me kum apymaja kunimê me kãtãmmê me rünhmê. Arým me ja nhõ akatidjwý me'ÿr bõx, ga aje memã o pãnh nhy m me kïnhmã.

Nhy m bep me axwe kute pykao bikênh djwýnhdjwý arým ð akati me'ÿr bõx. Ga aje me jao abikēnhmã, ane.

¹⁹ Nhy m kam kãjkwakam Metïndjwýnh nhürkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhy m kam pïo rara kēn karýro krãkã djyja, kam ne Metïndjwýnh kabên'ã kēn no'ók nõ, pïo rara tãm ne amirït ne. Metïndjwýnh nhürkwãtikam ne amirït

ne. Nhyam kam na adjênh ne rârâk ne krak nhyam pykadjwý tertet ne. Nhyam namê'y rôrô:ko kumex.

12

Me'ô niremê atemã mry kaàk'ã ujarênh.

¹ Nhyam kam mýjja pumũnh kêt 'ô kâjkwakam kato. Mýjja rax 'ô ne kato. Me'ô ni ne myt jadjan o dja. Ne mytyrwý'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja. ² Arým tujarô týx. Arým kra rwýk 'ýr ne kam kra àn tokry nhyam amra.

³ Nhyam kam ajte mýjja pumũnh kêt 'ôdjwý kâjkwakam ajte kato. Ê, atemã mry kaàk kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunikam me bënjadjwýr krã djê tu. ⁴ Ne amyó kanhêtire kute katê 'ýr ja kanhên bjêro mō. Kâjkwakam kanhêtire bjêro mōn pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mýj kadjy? Bir, nija kra rwýk ne kam amako dja. Ni kra rwýk nhyam on kute krênmã ne kam amako dja. Te kam ama.

⁵ Nhyam kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormã ne ruw. Apýnh me ba djari kunĩ dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemã bën týx ba. Djãm kute akrânãm ar me axweo bamã? Kati, dja kãxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arým ruw nhyam arým Metĩndjwýnh amim kumý. Tu amim mýnhkumrêx ne amiwýr o tẽ. Krĩ djati'ýr o tẽ.

⁶ Nhyam bep nãja ne katon prôt ne kapôt kukritmã kato. Nhyam Metĩndjwýnh arým kapôt kukritkam kutêp kum kikre. Kute o djuw mexmã ne arým kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ã akati kubê 1.260. Amex amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam ajte 'ã na tým nhyam kam arek aro djuw mexo ba.

⁷ Nhyam kam kâjkwakam me abenwýr prôt. Mĩgeumê kadjy mrãnh djwýnhmê mry kaàkmê kadjy mrãnh djwýnhmê ar abenwýr prôt.

⁸ Nhyam bep kati, Mĩgeu ne ar týxkumrêx nhyam te mry kaàkja kute ar parmã. Nhyam bep Mĩgeu ne ar týxo mry kaàkja jakre ne kâjbê me kumê. Nhyam kam kâjkwakam me ajte mrãnh kêtumrêx. ⁹ Be, mry kaàk jabatãnhitja ne me arým bõm kumê. Tãm, kangã tũmja kute me kãmex jarênh djwýnh, idjibê Xatanaj, kute me kunĩ noo biknor djwýnh, tãm. Tãm ne me bõm kumê, pykamã kumê, kadjy mrãnh djwýnhmê ro'ã ne me bõm ar kumê.

¹⁰ Nhyam kam kâjkwakam me'ô kabên ba kuma. Kâj bê kabên ne, —Ota arým me banhõ Metĩndjwýnh me utã. Arým ne umao me utãr mex ne. Djãm me banhõ Metĩndjwýnh rerek got. Dja prĩne umao me utãr ar meo ba. Nhyam Kritudjwý Metĩndjwýnh kute amikôt arja dja kabênkôt ar meo ba.

Ga arým me kute bõm mênhja pumũ. Kute me bakamy kãmex jarênh djwýnhja ne me arým bõm kumê. Nãm mã me banhõ Metĩndjwýnh jamakmã me'ã kabên ne te me banhõ Metĩndjwýnhbê me bakamy kurê. Nãm te kubê me bakamy kurê rã'ã nhyam akamãt ne akati nhyam ajte kubê kurê rã'ã nhyam akamãt ne akati nhyam ajte tãm rã'ã ne.

¹¹ Nhyam me bakamy tu kum ãm týx ne 'êxnhĩmã katon bõm kumê. Mýj kanãrrãm ne me bakamy kum ãm týx ne? Jeju ne mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny'ã amjakren ty ne kamrõo meo pãnh. Kanãrrãm ne me tu kum ãm týx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhõ me ja par nhyam me kute umaje Jeju kangamã. Nãm te me kupa. Nhyam me Metĩndjwýnh kanãrrãm tu ate krãn Jeju'ã ngrã

rã'ãn kàj bê memã Jeju'ã ajarë. Me tïn prãm kêtukumrëx. Nãm me ã anen kam prïne amim Xatanaj pyma ngrà ne kàjkwa kurüm bôm kumë.

12 Ë, kàjkwa, on akĩnhkumrëx. Gë mebêngôkre* akam ar bajadjwý akôt kĩnhkumrëx.

Nhym bep pykabë me ar bajamë ngô raxkam me ar bajamë ne arým me kaprĩ 'ýr. Watĩre. Mýkam?

Bir, Xatanaj, kute me kãmex jarënh djwýnh, arým wãm me awýr ruw. Arým ngry:k ne wãm me awýr ruw. Arým ne tyk nhõ akatio rãm ne jan arým amima. Arým amiman kam ngry:k ne, ane.

Nãm me ã kàjkwa kurüm kabën ane.

13 Nhym me arým bôm kumë nhym arým mry kaàkja pykakam bôx. Bôx ne kam ni'ýr prôt ne. Kurüm kra my rwýkja'ýr prôt ne. 14 Nhym kam àkkajkritti jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amãnhkrut ne ikjêkêt. Idjibë kangã ne idji 'ôdjwýbë mry kaàkja. Nhym àkkajkritti jara nija pakam apôx, kangãbë tor ne kapôt kukritkam tëm ne bôx nhym Metũndjwýnh kute o djuw mexmã. Kute o djuw mex 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã na pydji. Kadjy ne pakam ara apôx.

15 Nhym mry kaàkë kangãja kute nija bĩnmã aëro tën aby'ã ngô kapĩ. Ngô rax ne ajkwa krekre kurüm ajkapĩ. Kute 'ã ngô tãm nhym ngô kute mã o mör ne bĩnmã. 16 Nhym bep kati, pyka ne nio öbikwan ngömã ajkij nhym kam ngô wadjàn ngrà. Mry kaàk jajkwa krekre kurüm ngôja wadjàn ngrà. 17-18 Nhym kam mry kaàk nijakam ngry:k ne kam ãm ajbir tën dja. Kute ni kra parmã ne dja. Mýj ni kra nã? Bir, me kute Metũndjwýnh kabën mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbë amipdjur kêt ne Jejukam pijàm kêt ne tu kute memã arënhja, me tãm ne mry kaàk kute me'ýr prôt ne me parmã ajbir tën dja, ngô rax mýrri dja, mekam amako dja.

13

Ngô rax kurüm mry'ô kator.

1 Nhym kam ngô rax kurüm mry 'ô kato ba omü. Nãm bàri kubë 10 ne krã kubë 7. Ne apýnh bàri djari bënjadjwýr krãdjê tu. Nhym kam krã kunĩ'ã idji arij ne idjio Metũndjwýnh djün ne. 2 Nhym mryja kute rop krori pyræk nhym parja kute mrybë uxu par pyræk, parkop jabjêti. Nhym bep ajkwa krekreja ne kute rop djàkrëbë rijão jajkwa krekre pyræk. Nhym kam mry kaàk mryjamã kum,

—Ikabënkôt dja ga meo aban ipymao apyman inhýr djàkam memã nhý, ane. Nãm ã kum ane. 3 Nhym mry krã 'ô ne tyn nön kam ajte me aërbë tïn ne. Kute mrãmri ne me kute me par punukam me akubyn tĩnja pyræk.

Nhym kam me kunĩ, pyka kunĩkôt ari ar aben punüm kam mry kabënkôt ar ban mã kôt ajkamë. 4 Mry kaàk kute mrymã kum,

—Ga dja ga ipymao apyman inhýr djàkam nhýn idj'ã meo aba, anhýrja ne me mry kaàkmë arkum amijarënh ba. Nãm me mrymã amijarën kum rax jarënh kam abenmã kum,

—Mýj me'ö ne mrymë ar kute raxo aben pyræk ne ar abenwýr prôt nhym kutã kum ãmmã? Arkati, ane. Nãm ã me abenmã ane.

5 Nhym kam mryja kabën punubít jarënh ar o ba. Mry kaàk djô'ã ne mryja kabën punu ar ba. Nãm amijo rax ne ar Metũndjwýnh japrý o ba. Nãm ar meo ba, mry kaàk djô'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne naja kuto katë.

* 12:12 Apýnh me ö pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

Ne kam mytyrwý 'ã akrebê 42. ⁶ Nãm ar meo ban Metĩndjwýnh japrȳ o ba. Nãm prĩne Metĩndjwýnh djũn ne idji japrȳ ne kam ũrkwãbê kãjkwa djũn ne me kãjkwakam ar bajadjwý djũn ne. Djãm mry kabẽn mex got.

⁷ Nhyam kam mry kaak mrymã kabẽn nhyam kam kabẽnkõt Metĩndjwýnh nhõ me ja'ýr prõt ne. Ýr prõt ne me kwý pan kãjbê me kumê. Ne kam kabẽnkõt, umakõt ar me kunĩo ba ne kabẽno me ano. Apýnh mebêngõkre ba djãri, apýnh amyngrrãri me ba djãri, apýnh me õ pyka djãri, apýnh me kabẽn djãri kunĩkõt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptãn Metĩndjwýnh nhõ me jao ajkẽn kam me kunĩo ba. ⁸ Nhyam kam pykabê me ja kunĩ dja me mrymã amijarẽnho ba ne kum rax jarê.

Nhyam bep me kwý, Jeju nhõ pi'ók no'õkkam me idji ariija, me ajbit dja me kum mry kĩnh kêt ne kum rax jarẽnh kêt ne. Jejubê Mryki'ãtomti jabatãnh nyja ne õ pi'ók no'ók. Kute pyka nhipêx kêtĩri ne Metĩndjwýnh arým amim me kute Jeju bĩn'ã karõ, me kute Jejuo mryki'ãtomtin kute bĩnmã amim 'ã karõ ne arým anhyr djwýnhãm kuma. Be, Jeju kubê Mryki'ãtomti jabatãnh ny ja ne õ pi'ók no'ók, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ók. Nhyam me tĩn rã'ã rã'ã kadjy pi'ók no'õkkam me idji ariija me tãm dja me mrymã rax jarẽnh kêt. Nhyam bep me idji'ã no'ók kêtja, me kunĩ dja me kum mry kĩnh ne kum rax jarẽn kum amijarẽnh o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ë, dja me me kwýo rôrõk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwý pa, kãxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhyñh ne ja dja me meo rôrõk ne mekbê ijê ne kãxdjwa kajgoo me kwý pa?

Bir, Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwý pa.

Kam dja Metĩndjwýnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrêx ne mã 'ã ngra tỳx ne 'ãno ãm ne kute kanga kêtãmã.

Mry 'õdjwý pyka kurũm kator:

¹¹ Nhyam kam mry 'õ kato, mry kute katê pyka kurũm kato, ba omũ. Nãm bãri amãnhkrut kute mryki'ãtomti jabatãnh ny bãri pyrãk. Ne kabẽn kute mry kaak kabẽn pyrãk. ¹² Ne kam mry kaak jatãri mryja djõ'ã umakõt ar meo ba. Ne kam me kunĩmã, pykabê me ja kunĩmã kum,

—On me mry kaak jatãri mryjamã amijarẽnh o aba ne kum rax jarê. Mry krã 'õ tyk ne nõr ne kam ajte akubyn tĩnja on kum akabẽn ne kum rax jarê, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mry kaak jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³ Ne kam mýjja pumũnh kêt kwý nhipê:x ne. Kwý rax ne ipêx ne. Nãm me ipõkri kuwyo ruw, kãjkwa kurũm pykamã kuwyo ruw. ¹⁴ Be, mýjja pumũnh kêtõ ne me noo akno. Nãm pykabê me kunĩ noo akno. Mry kaak jatãri mryja kabẽnkõt ne mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ne, tãri ãmkambit ne mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kunĩkõt mekmã kum,

—On me mry kaak jatãri mry ja karõ nhipêx. Mry me kute te kãxdjwa kajgoo krã jayr nhyam mã tĩn karõ dja ga me ipêx, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mekmã ane.

¹⁵ Nhyam kam me ipêx ne. Nhyam mry kute katêja mry karõ jakõ, mry kaak jatãri mryja karõ jakõ nhyam arým tĩn ne arým akõn kabẽn ne. Nãm kabẽn ne memã me kwý'ã apnẽn mekmã kum,

—Tāmja kute imã amijarēnh kêt ne kute imã rax jarēnh prãm kêt. On dja ga me abī, ane. Nãm ã mry kaak jatãri mryja karō mekmã ane nhyr me kabēnkôt arým me kwý pa.

¹⁶ Nhyr kam mry kute katēja ne me kunī'ã idji janhô. Nãm me ikra'ã idji janhôn me kuka'ã idji janhô, mry kaak jatãri mryja nhô me ja kute amirít kadji. Nhyr me kwý te kubê amikati, kute me'ã idji janhôr pymaje te kubê amikati nhyr tu me'ã idji janhô. Nhýnh me ja'ã ne idji janhô? Bir, me kunī, me kâtammē me bēnjadjwýrmē me ô nêkrêx krãptímē me ô nêkrêx kêtme me memã ãpēnh kajgo ar bajamē me kute memã o pãnh kadji ãpēnhjamē. Me ja kunī'ã ne idji janhô. Nhýnh ne me 'ô kukamē ikra'ã idji kêt ne. Me kunī.

¹⁷ Dja me'ô'ã idji jêt prãm kêt nhyr me arým kum mýjja nhôr kêtumrêx, nhyr ta kute mýjja byr kêtumrêx, te kute amim mýjja byrmã. Me'ã idjikôtbit ne me kute amim mýjja byr. Mýj idji nã? Bir, mry kaak jatãri mryja ne me kwý'ã idjin kwý'ã numeru janhô.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ê, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumũ. Numeru ja kute me idji pyrãk. Nãm 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

14

Bàygogomē uba kadji kax byr.

¹ Nã bãm arek omũho dja nhyr kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja, ba omũ. Krãnhrebê Xijãokam ne dja. Nhyr kam kôt me krãptĩ ku'ê. Me krãptĩ kubê 144.000, me tãm ne me kumex. Nhyr Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny nhidjija me kuka'ã arij ne Bãm nhidjijadjwý me kuka'ã arij. Me tãm ne me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kôt kumex.

² Ba kam kãjkwakam me ngrer ma. Kute ngô rãrãkti pyrãk, kute na krak pyrãk. Nã, nãm me ngrer mexkumrêx. Nãm me kute pjãbãrekam me ngrer pyrãk ba maro dja.

³ Nhyr me krãptĩja ngrer ny jarê. Nãm krĩ djãtikam ýrjamē mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamē mebēngëttemē, me tãm ne me kabem ku'ēn ngre. Ngrer ny ne me arê. Mýj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemã. Me'ô kute arēnh kêt. Amũ me'ô kute mar ne arēnh kadji kêt. Me ajbit ngrer, me krãptĩ kubê 144.000, Metĩndjwýnh kute me utãr ne meo mörja, pyka kurũm meo mörja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arēnh.

⁴ Nãm me mexo amiptãn kabôt katin ar ba. Nãm me kute axwe 'ô mar kêtka mexkumrêx kute mrãmri ne me kute krô'ã meo prô kêtka mex ja pyrãk. Nãm me ã axwemã irero ane. Nãm me mã Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kôt ajkamēn mã kôt mō. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja abenbê meo ajkij ne meo mō. Kamrõn ne me utãr meo mōn Metĩndjwýnhmã me kungã. Me ja ne me kutewa nhyr Bãmmã meo mōn kum me kanga. Dja ã ajte me kwý rax ne kum me kungã. Bãmmē ar ro'ã kute meo aminhôn kute ar meo bamã. ⁵ Nhyr me 'exnhĩ kêtumrêx. Nãm me axwe kêtka mextire ne ar ba. Ajmã kute kêt.

⁶ Nhyr kam kadji mrãnh djwýnh 'ô kãjmã ton tē. Kãjkwã tã: tē. Mýj kadji ne ton tē? Bir, kute me kunĩmã kabēn mex jarēnhmã. Kute me kunĩ pykabê ar bajamã arēnhmã, apýnh mebēngôkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me kabēn djãri, apýnh me ô pyka djãri kunĩkôt ne kute mekmã arēnhmã. Kabēn mexja ne mex rã'ã rã'ã. Mekmã tũmrãm mex ne kam o ino rer kêtumrêx. ⁷ Nhyr kam kadji mrãnh djwýnhja ne kãj bê kabēn ne memã kum,

—On me amã Metĩndjwýnh pyman kum rax jarẽ, kute katãt memã axweo pãnh ne kute meo bikẽnhkam. Arým ne õ akati bõx. Arým kute memã axweo pãnh jarẽnhmã. Dja memã axweo pãnh. Djãm uma ngri got. On me kum rax jarẽ, kute kãkwamẽ pykamẽ ngõ raxbẽ pyka kẽtmẽ inoremẽ kute ipẽx djwýnhmã rax jarẽ, ane.

⁸Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kutewa kõt tẽn memã kum,

—Metĩndjwýnh dja krĩraxbẽ Babirõnijkam me jao ajkẽ. Arým kute meo mõr djã kaprãrmã. Arým 'yr. Krĩraxbẽ Babirõnij, krĩ jabatãnh tãm ne Metĩndjwýnh arým kute o bikẽnhmã. Kute pyka mẽ meo bimirãmã. Kam ne me axwekumrẽx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunĩkõt me axwemã me prẽk ne. Nhym kam me õ'ã pyka kunĩkõt axwe. Ne kam kute me'õ kupry, kurẽti'õ kute amiwýr me 'wýr nhym me kute 'ã aben japanh ne kam kõt axwe, kõt kurẽti ar ba pyrãk. Nãm ã krĩraxbẽ Babirõnij ã pyka kunĩkõt memã ane. Kute mrãmri ne me kute kadjwati kangõo* kõm ne bibãnh ne axwebit kute mar ja pyrãk. Kam ne Metĩndjwýnh mekam ngryk ne kute prĩne meo bikẽnhmã.

⁹⁻¹⁰Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kadjy mrãnh djwýnh ar kute-wakõt tẽn kãj bẽ memã arẽn memã kum,

—Ë, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metĩndjwýnh ne mry karõ Metĩndjwýnh ne arkum amijarẽn o ban kum rax jarẽn o baja me tãm gẽdja Metĩndjwýnh mekam ngryk ne prĩne meo ajkẽ. Djãm ngryk rerek got kãjbẽ meo ajkẽ. Dja prĩne meo bikẽn mex ne. Arým ne ngry:k ne. Mýj me'õ gẽdja kubẽ amijo apdju? Be djãm me kunõo ajkẽ.

Be, dja Metĩndjwýnh me ja, me kum mrymẽ mry karõ kĩnhja kuwykam me kurẽ. Kuwymẽ kẽn ngrãngrã põkkam me kurẽ nhym me kam àmnhirẽnho kumex. Mryk'ãtomti jabatãnh nymẽ kadjy mrãnh djwýnh ar nokrekam dja me àmnhirẽnho kumex. ¹¹Nhym kuwy kũmja mã wabi, kute o ino rer kêtukumrẽx. Kuwy kute me kamjẽrja kũm rã'ã rã'ã. Nhym me arek àmnhirẽnho kumex rã'ã: rã'ã. Djãm me tyk djã kẽtmã? Arkati. Djãm akamãtkam nãr kon akatikam dja me tyk djã kêt? Arkati. Dja me arek àmnhirẽnho kumex. Be, dja ã Metĩndjwýnh meo bikẽnho ane. Me kute mrymẽ mry karõmẽ o Metĩndjwýnh ne arkum amijarẽn o ba ne kute arkum rax jarẽn ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metĩndjwýnh prĩne ã meo bikẽnho ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabẽn ane.

¹²Kam godja Metĩndjwýnh nhõ me ja, me kute Metĩndjwýnh kabẽnkõt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrẽxja, me ja dja me mã 'ã ngrã tỳx ne 'ãno djan kanga kêtukumrẽx.

¹³Nhym kam kãkwa kurũm me'õ imã kabẽn ba kuma. Nãm imã,

—On 'ã pi'õk no'õk. Ë, me kute Bẽnjadjwýr 'ãno ãm nhym mete me par ja dja me kĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kãkwakam Jeju'yr bõx ne kam kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh kute memã kĩnh jadjãr kadjy ne arým me õ akati me'yr bõx. Dja Metĩndjwýnh mã memã kĩnh jadjãr rax ne, ane.

Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ imã,

—Nã, mrãmri. Mrãmri ne arým me àpẽn raxkam katyk. Me àbirkam dja me arým kãkwakam tyk djã kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrã tỳx ne mã kum apẽ. Nhym Metĩndjwýnh me omũn arým kute pãnh memã kĩnh jadjãr raxmã, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ imã ane.

* **14:8** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

¹⁴ Ja ne arým apêx ba kam ajte mýjja 'ô pumû. Nhyr kakrã jaka ajte kato. Kato nhyr kam kam me'ô nhÿ. Kute me'ô my pyrãk ne bÿnjadjwÿr krãdjê tun o nhÿ. Kÿn karÿro krãdjê ne kutu. Ne kam kãx nhibôti ne kubyn o nhÿ. Wa mexkumrêx.

¹⁵ Nhyr kam kadjy mrãnh djwÿnh 'ô Metÿndjwÿnh nhÿrkwãti kurûm kato. Katon kum kãj bê kabÿn, kakrãkam ÿrjamã kabÿn ne kum,

—On aparmã anhô kãxwã o abÿn o bãygogo jakãn o atom. Arým ne ô akati 'ÿr bôx. Arým ne ngrã tÿ. Arým ne pykabê me ja nhô akati me'ÿr bôx. Kute bãygogo ngrã nhyr me kute o atom nhô akati pyrãk, ane. ¹⁶ Nhyr kam kabÿnkôt pykamã kãxo abÿn o akãro tÿn kam o atom. Nãm ã kakrãkam ÿrja me'ã bãygogo jakreo ane.

¹⁷ Nhyr kam kadjy mrãnh djwÿnh 'ôdjwÿ Metÿndjwÿnh nhÿrkwãti kurûm kato. Kãjkwakam Metÿndjwÿnh nhÿrkwãti kurûm kato. Ne adjwÿnhdjwÿ ô kãx nhibôti. Wa mexkumrêx.

¹⁸ Nhyr kam ajte kadjy mrãnh djwÿnh 'ôdjwÿ, ô kuwy djwÿnh kikre kudjÿ djã bôr djã kurûm kato. Katon kam kãj bê kum kabÿn. Kadjy mrãnh djwÿnh kute kãxdjwa mex byr ne o ãmjamã kabÿn ne kum,

—On aparmã anhô kãxo abÿn pidjôbê uba djô jakãn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nã, ÿ'ík pytÿja pumû. Arým ne pykabê me ja nhô akati me'ÿr bôx. Kute pidjô tuk nhyr me kute o atom nhô akati pyrãk. Nãm ã kum ane. Nãm me axwe'ã pidjô tuk nhyr me kute o atom nhô akati jakre. Metÿndjwÿnh arým me axwekam ngryk ne prÿne kute meo bikÿnhmã. 'Ã ne pidjô tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhyr kam kabÿnkôt tu pykamã kãxo abÿn o pidjô krô jakãro tÿn kam ôjao atom ne kam pidjô kangôo pôx djãkam kumex ne. Metÿndjwÿnh nhô djwÿmÿ pidjô kangôo pôx djã raxi. Kam ne kumex ne, kute kangôo pôxmã. Metÿndjwÿnh mekam ngryk ne prÿne kute meo bikÿnh'ã ne djwÿ pynÿnh djãkam me kute pidjô kumex nhyr prÿne kute anÿnh jakre. Atykmã ne pidjô kangôo pôx djã dja.

Nhyr me kam kumex ne, nhyr kam prÿne anê nhyr kam me kamrô prô:te ne. Pidjô kangôo pôx djã kurûm me kamrô prôto nô. Djãm me kamrô ngri got. Axwe me kamrô rax ne prô:to nô:n kam tãm ne. Kute ngô pyrãk ne kam ã ubÿm ane. Kawaru jajkwa krekrekam kãxirãx 'ãnh ne ubÿm itep ne. Me kamrô tãm môr ry'ã akre kubê 300 kiometu. Nhÿnh me ja kamrô nã? Bir, me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kÿtja, me axweja. Dja ã Metÿndjwÿnh me axweo bikÿnho ane, me imexo ane.

15

Me kute apÿnh meo bikÿnh djãri amÿnh ne o ku'ê.

¹ Nhyr kam mýjja pumÿnh kÿt 'ôdjwÿ kãjkwakam kato ba omû. Nãm ã tire ane ne ã uma ane. Kadjy mrãnh djwÿnh kubê 7 ne apÿnh mýjjao kute meo bikÿnh djãri amÿn o ku'ê. Apÿnh mýjjao kute meo bikÿnh djãri ja godja Metÿndjwÿnh aben nhitepã meo bikÿnho tÿn kam 'ôo ino re. Ne arým ngryko ino re.

² Ba arek omÿnho dja nhyr mýjja kute imôti pyrãk, kute ixeo imôti pyrãk kato ba omû. Ixemÿ kuwymÿ akã. Nhyr mÿrri me ku'ê. Mÿj me nã? Bir, me kum mrymÿ mry karô kÿnh kÿt ne kute arkum mex jarÿnh kÿtkumrêx nhyr te mry kute meo aminhôn me'ã idji janhômã, te me'ã idjimÿ numeru janhômã. Me ja ne me ixeo imôti mÿrri kumex. Metÿndjwÿnh nhô pjãbãre ne me amÿn o

kumex. Me kam Metîndjwýnhmã ngrer kadjy. ³ Mòjdjê kubê Metîndjwýnh nhõ àpênhjamê Mrykî'átomtí jabatàn nymê ar ngrer ne me arê.

—Bênjadjwýr, Metîndjwýnh, atýxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mýjja kunĩ nhípêx nhym akôt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kuníkôt me kunĩ nhõ Bênjadjwýr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabên pýnh ne arê ne katàt memã akabên jadjuw.

⁴ Nã, Bênjadjwýr, nhýnh ne me'õ kum apyma kêt got.

Nhýnh ne me'õ amã amextire jarênh kêt got. Me kunĩ dja me kum apyman abenmã arax jarê.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhym kam pyka kuníkôt me kunĩ dja me awýr ban bôx ne amã rax jarênh kumex.

Nã gãm prîne memã o pãnh, katàt memã o pãnh.

Nhym me kunĩ arým omũn kam amã rax jarê, ane.

Nãm ã me ngrer ane. ⁵ Nhym kam ijukri Metîndjwýnh nhürkwãti amijã kutan dja. Kãjkwakam Metîndjwýnh nhürkwãti amijã kutan dja ba omũ. Nhym kadjwýnhbê Metîndjwýnh nhõ kumoka'ê mextire jadjwý amijã kutan dja.

⁶ Nhym kam Metîndjwýnh nhürkwãti kurũm kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja apôx. Nãm apýnh mýjiao kute meo bikênh djãri kubê 7ja me kadjy amýn o ku'ê. Kubêkã jaka, kubêkã jadjênh ne angij ne o ku'ê. Ne kên karýro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷ Nhym kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut 'õ ne arkum ngõnh ngã. Kadjy mrãnh djwýnh kubê 7jamã apýnh kungã. Kên karýro ngõnh kubê 7 ne arkum kungã. Ngõnh ipu ne arkum kungã. Mýj ne kam ipu? Bir, Metîndjwýnh ngrýk ne kam ipu. Metîndjwýnh ta tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngrýk ne ngõnhkam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸ Nhym kam Metîndjwýnh kũm prîne ũrkwãti kre jaê. Mýj kũm nã? Bir, Metîndjwýnh raxmê mexmê týxmê uma kam kũm. Tãm ne prîne ũrkwãti kre jaê. Nhym me te Metîndjwýnh nhürkwãtimã ngjênhmã. Nhym arým Metîndjwýnh kũm mebê aptã. Nhym kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjiao kute meo bikênh djãri kubê 7ja me'ã kapĩno ku'ê, aben nhitepã me'ã kapĩno ku'ê. Nhym me'ã kapĩn pa nhym me arým Metîndjwýnh nhürkwãtimã wangij.

16

Me kute ngõnhbê 7kam Metîndjwýnh ngrýk me'ã kapĩn.

¹ Nhym kam Metîndjwýnh nhürkwãti kurũm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne kadjy mrãnh djwýnh kubê 7mã kum,

—On o tẽn pykakam kapĩ. Ngõnhbê 7kam Metîndjwýnh ngrýk ipuwã on kapĩ, ane.

² Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa o tẽn pykakam kapĩ. Nhym kam kuwê me'ã apôx. Kuwê punure. Tokry:.. Nhýnh me ja'ã ne apôx? Bir, mry kute me'ã idji janhõr nhym me kute mry karõmã rax jarênhja, me tãm ne kuwê me'ã apôx.

³ Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metîndjwýnh ngrýk 'odjwý kapĩ. Ngõ raxbê pyka kêt kam ne kapĩ nhym arým ngõ ta tu kamrõ, kute me'õ tyk kamrõ pyrãk. Nhym kam ngõkam mýjja ar baja kunĩ ty. Tu tykkumrêx.

⁴ Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnhja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Ngô bixabjêrmê inorekam ne kapî. Nhyam arým ngô ta tu kamrô. ⁵ Nhyam kam kadjy mrânĥ djwýnh kute ngô pumûnh djwýnh kabên, ba kuma. Nâm Metîndjwýnhmâ kum,

—Be, mrâmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjâkamâ atîn ne ar aban mâ atîn râ'â, mrâmri.

Nâ gâm katât memâ o pânĥ ne, ane.

⁶ Nâm me anhô me mexja nhimex ne, ne akabên jarênĥ djwýnhjadjwý nhimex ne, ne me ja kamrô kapî: no kumex.

Ga arým meo angryk ne kam pânĥ ngô kamrô memâ angâ, me kute o kômmâ. Mrâmri ne pânĥ mexkumrêx, ane.

Nâm â ngô pumûnh djwýnh Metîndjwýnhmâ ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjý djâ bôr djâdjwý kabên ne, ne kum,

—Nâ, mrâmri, Bênjadjwýr, Metîndjwýnh atýxo abê kumkati.

Ga ne ga akabên pydjîn arên arým prîne katât memâ o pânĥ ne, ane.

Nâm â kikre kudjý djâ bôr djâ kabên ane.

⁸ Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnhja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Myt'â ne kapî nhyam kam myt pôr ne prîne me kuga. ⁹ Arngro týxkumrêx ne prîne me kuga. Te me kuga nhyam me mâ Metîndjwýnh japrý. Metîndjwýnh kute apýnh mýjja kute meo bikênĥmâ me'ýr anorja tâm ne me aprý. Mâ aprý. Me kute amim kator kêt ne wânĥ axwemâ irer kêtĥkumrêx. Kute kum mex jarênĥ kêtĥkumrêx.

¹⁰ Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnh ja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Mry krî djâkam kapî nhyam arým ô me ja'â akamât kô tyk ne. Akamât kô tyk prîne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djâje tu âmnhirênĥo kumex.

¹¹ Âmnhirênĥbê Metîndjwýnh japrýo kumex. Kâjkwakam Metîndjwýnh ne me ûn ne. Me tokry djâje, kuwêmê mýjja tokry djâje ne me Metîndjwýnh djûno kumex ne amim kator ne kute wânĥ axwemâ irern 'ýr amijo akêx kêtĥkumrêx.

¹² Nhyam kam atâri kadjy mrânĥ djwýnhja Metîndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapî. Ngô raxbê Jupraxikam ne kapî nhyam kam tu ngô ngrâ, me kam têm kadjy. Kâjkwa krax kurûm me bênjadjwýr têm ne ngô'â rêr, kadjy ne ngrâ. ¹³ Nhyam kam karô amânĥkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omû. Karô punu kute bri ponhti pyrâk ne apôx ba omû. Mry kaâk jajkwa krekremê mry jajkwa krekremê ar kabên jarênĥ djwýnh 'êxnhjja jajkwa krekremê ar ja jajkwa krekre kurûm ne bri apôx, ba omû.

¹⁴ Ar karô punu kute amijo brija ne Ar kubê Xatanaj nhô âpênĥ ne kam kute mýjja pumûnh kêt kwý nhipêxmâ. Ne kam mâ me bênjadjwýr rûnh'ýr ba. Pyka kunîkôt me bênjadjwýr rûnh kunî'ýr ban meo akprô. Me me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Metîndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk nhô akatikam, ô akati pymakam dja me me'ýr prôt ar ba.

¹⁵ Me abenwýr prôt kadjy ne me abenwýr môn aben têpo mô nhyam Jeju imâ kabên ne. Ne imâ,

—Ë, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'ýr bôx. Kute me âkînhî me aêrbê me ûrkwâmâ ngjêx ne mekbê âkînh ba pyrâk. Dja ba â me aêrbê me'ýr ibôx ane. Nhyam bep me ôt kêt ne no týx ne kute ikam amako krîja dja me kînhkumrêx. Me tâm dja me kute me mrânĥmâ kute kubêkâ jangjênĥ ne mrânĥ djâkam amako krîja pyrâk. Nhyam bep me ate krâja dja me kute me ôt mýrri me ban bôx nhyam me kute kubêkâ jangjênĥ kêt ne pijâmkam mrânĥ pyrâk. Dja

me ã kute ikam amak kêtja pijàm ane, ibôxkam ã pijàm ane. Nãm ã Jeju Kritu memã amibôx djã jarênho ane.

¹⁶ Nhyam kam ar karô punu kute amijo brija me bënjadjwýr rünho akprô. Me kute me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Me kute abeno bikprônho djã nhidjibê Amadó. Mekbê idjaer kabênkam ne Amadó. Kam ne me bënjadjwýr rünho abeno akprô.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ne Metündjwýnh ngryko ino rer kapĩ. Kôk djábêrkam ne kapĩ nhyam kam Metündjwýnh krĩ djãti kurüm me'ô kabên. Metündjwýnh nhürkwatikam krĩ djãti kurüm ne kabên ne. Kãj bê kabên ne,

—Anũ, o ino rer ne arým ja, ane.

¹⁸ Nhyam kam na adjênhmê krakmê rãrãkmê. Nhyam kam pykadjwý tertet tÿ:x ne. Nãm amingrêk tÿx ne. Me bakrax kurüm me bakukãmãre aben nhitepã bixadjwýr tēm ja'ô kute pyka kute amingrêk ja'ô pumünho kêtikumrêx. Nãm tertet tÿ:x ne.*

¹⁹ Nhyam kam krĩrax jabatãnhbê Babirônijkam pyka ajkij nhyam kikre kunĩ rôrôk ne ajkaten amingrãn kumex. Babirônijkam pyka amikokij ne arým amãnhkrut ne ikjêkêt ne ikwã. Nhyam pyka kunĩkôtdjwý krĩrax rôrôko kumex nhyam kikre prĩne amikaten kumex. Be, mrãmri ne Metündjwýnh Babirônij jabatãnhja mar ar o ban kam arým o ajkê, prĩne kum axweo pãnh ne. Nãm tu mekam ngryk tÿx ne. Mýj me'ô gédja kubê amijo apdju? Be, dja me kunĩo ajkê, prĩne meo ajkê. Djãm Metündjwýnh me axwekam ngryk kêt got.

²⁰ Nhyam kam apêxti kunĩ nhĩ'ãm mrãn akuno. Nhyam krãnhdjwý kunĩ tu akuno.

²¹ Nhyam kam namê'y me'ã rôrôko kumex. Kãjkwã kurüm ne me'ã rôrôk ne. Axwe abatãnh, axwe utĩ. Utĩkam 'ã akre kute 40 kiru pyrãk. Djãm kam got me axwe kangan kam Metündjwýnhmã rax jarê? Arkati, nãm tu me Metündjwýnh djũno kumex. Namê'y kute meo bikênhkam tu Metündjwýnh djũno kumex. Djãm namê'y rôrôk kajgo got? Kati, nãm meo bikênho rax ne.

17

Me'ô kuprý kurêti mry'ã ýr.

¹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 kute ngônho 7 jamýnhja 'ô ne imã, —Apa, amrê tē, ba amã mýjja jakre ga omũ. Me'ô kuprý ne ja. Tãmja ne ngô kunĩ'ã krĩ, ane. Tãmja ne meo kunĩ abenmã arê. Meo kunĩ arým abenmã kurê jarê. Nhyam Metündjwýnh arým axwe man kute o bikênhmã. Krĩraxbê Babirônij ne me'ô kuprý kurê'ã amijakre. Krĩrax jakam ne mýjja punu ne kam kute me'ô kuprý kurêti pyrãk.

² Nhyam apýnh pyka djãri me ô bënjadjwýr rünho 'ýr bao ku'ê. 'Ã aben japa. Nhyam pyka kunĩkôt meo kunĩ 'ýr ban kam kumex. Me'ô nija ta ne memã kadjwati kangô* ngã nhyam me o ikôn ajbãn kam kurêo kumex.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. ³ ã imã anen kam mã ikarôo tē. Kapôt kukritmã ne ikarôo tēn o bôx. Ba kam me'ô kuprý kurêti ja pumũ. Nhyam mry kamrêk'ã nhỹ. Nhyam mryja'ã idjio tuknĩ. 'Ã idjijao ne prĩne Metündjwýnh japrýn ün ne. Nhyam mry krãbê 7 ne bãribê 10.

* **16:18** Djãm pyka kute amingrêk kêt Arkati. Pyka kute amingrêk. * **17:2** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne meo kum kadjwati kangô jarê.

⁴ NhyM me'ô kuprý kurëtija kubëkà kamrêkmê tyk jadjàn o nhÿ. Kunhêr kräpti. Kên karÿrmê kên mextemê angà krâ kute ngàp jadjênh pyrâk. O ne amikunhêr. Ne ngônhrâ byn o nhÿ. Kên karÿro ngônhrâkam mýjja kroo ipu ne kubyn o nhÿ. Mjên prâmmê kurëmê ja ne kam o ipun 'â kubyn o nhÿ. ⁵ Ne kuka'â idji. Mýj idji nâ? Bir, mýjja bipdjur. Bir,

—Krîrax jabatânhbê Babirônijkam ne me kuprý kurëti kator kutewa nhyM kam me ô'â pyka kunîkôt punu ar ba, arîk ar ba.
Nâm â kuka'â idji ane.

⁶ Me'ô kuprý kurëtija tu ajbâ. Kamrô ne o ikôn kam ajbâ. Nâm prîne Metîndjwÿnh nhô me mexja kwÿ nhimex ne, prîne me kute tu amim Jeju markumrêx ne mã kôt bikamênh nhyM me te kute me par nhyM me mã kôt bikamênhja ne prîne me imex ne me kamrô kapîn o ikôn kam ajbâ. Be, nija ne ba omûn kam kam ino tyn djan te ije omûnhmâ ne kam,

—Tô mýj nâ? ane.

⁷ NhyM kam kadjy mrânH djwÿnh imâ,

—Mýkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ê, ba mýjja bipdjurja amâ arê ga ama. Ba amâ nija jarê, krîrax kute ni jaxweti'â amijakreja amâ arê ga ama, ne ajte mry kute turja jarê. Mry krâbê 7 ne bâribê 10, tãm dja ba amâ arê, ga ama.

⁸ Mry aje omûnhja ne amrêbê tîn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurûm ajte katon ar mrâ. Ar mrân kam tu biknorkumrêx ne. NhyM pykabê me ja te omûn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kêtja dja me te kute mry marmân kam abenkam no tyn kumex ne abenmâ,

—Mýj mry got ja? Nâm tîn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhÿro kumex.

Djâ nâm Metîndjwÿnh me ja tîn râ'â râ'â'â pi'ôk no'ôk got me kôt mry ma? Kati, pyka nhîpêx kêttri kute me ja tîn râ'â râ'â'â pi'ôk no'ôk kêt. Kam dja me mry mar kêtikumrêx ne. Kam ne me mry tîn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumûn kam abenkam no tyn kumex.

⁹ Ê, me no mexbit dja me kuma, me kute mýjja marbit dja me kuma. Ê, mry krâbê 7 kubê mýjja amânhrut. Krâ kubê krânHre ne krî. 'Â ne nija krî. Adjwÿnhdjwÿr krâbê bënjadjwÿr rûnhbê 7. ¹⁰ Bënjadjwÿrbê 5 ne arÿm kêt mexi. NhyM bep pydji ne tîn ne ar ba râ'â, nhyM bep ikjêja ne kator kêt râ'â. Dja katon kam ar meo ba ngrire. ¹¹ Be, mryja amrêbê tîn ne ar ban arÿm biknorja, tãm ne kubê bënjadjwÿr rax'ô, bënjadjwÿr rûnhbê 7 ja'ô, ne arkôt akuno.

¹² NhyM bep bâribê 10, aje omûnhja kubêdjwÿ bënjadjwÿr rûnhbê 10. Kraxje mete ar'â bënjadjwÿr mênH nhyM ar kute ar meo ba kêt. Adjÿm, tûmrâm, dja me ar'â bënjadjwÿr mê nhyM ar meo ba. Mrymê ar aprakamâ ar ar meo ba. Dja ar ro'â ar meo ba ngrire.

¹³ Be, bënjadjwÿr rûnhja godja ar abenkôt kabên ne tu mry kabênkôt ar meo ba. NhyM mryja pydji ne bënjadjwÿr raxo ar akren ar meo ba. ¹⁴ NhyM kam bënjadjwÿr rûnhja dja Mrykî'âtomti jabatânh ny'ÿr prôt ne. Ar kunî dja ar'ÿr prôt ne.

NhyM bep Mrykî'âtomti jabatânh ny ta dja amijo aptân pyka mê aro amrà. Djâm Mrykî'âtomti jabatânh ny bënjadjwÿr ngri got. Arkati. Bënjadjwÿr raxbê kumkatiti. Kute bënjadjwÿr raxo pykabê me bënjadjwÿrja kunî jakrenH mexi. Kam ne kubê Bënjadjwÿr raxbê kumkatiti. Kam dja ô me jamê prîne pyka mê ar bënjadjwÿrbê 10jao amrà. Ô me ja, Metîndjwÿnh kute amiwÿr me 'wÿr ne kute amijo me utârja nhyM me tu kute amim markumrêx ne mã kôt

bikamēnh ne kute kanga kêt, me tām dja me Mrykí'átomti jabatành nykôt mōn kurē djwýnhjao ajkē.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane. Ā imā 'ā ujarēnh ane. ¹⁵ Ne kam arek imā kabēno dja ne imā,

—Ē, apýnh ngō ikwāja, 'ā me'ō kuprý kurēti krī ga aje omūnhwā, ngōja ne kute me urāk. Me'ā ne ngōja amijakre. Apýnh me ō pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh mebēngōkre ba djāri, apýnh amyngrāri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkôt me ja'ā ne ngōja amijakre.

¹⁶ Ne aje bāribē 10 pumūnhwāmē mry'ā ýr ga aje omūnhwāmē ar tām dja Ar kubē ni kuprý kurētija kīnh no kati ne arkum kurēkumrēx ne kam o ajkē. O ajkēn prīne kunhērmē ō kubēkà mexja kubē kunī by nhym tu irāri nō. Nhym kam ar ī kwý krē, me'ō kuprý nhī kwý krēn kam 'ā kātām kuwykam kumē nhym prīne xēr.

¹⁷ Mrāmri dja ar ā o ane. Mýkam? Bir, Metīndjwýnh ne kadjy ar ngrēk ne, bēnjadjwýrbē 10ja ar ngrēk ne. Metīndjwýnh ta ne arým amim 'ā karō ne kam ar kadjwýnhbē arkum arē. Nhym kam kôt ar bēnjadjwýrbē 10ja ōkre kadjwýnhbē amim 'ā karōn o ajkē. Nām ar axikôt kabēn ne mrymā kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhym be nija gēdja wām nō, ane. Nām Metīndjwýnh anhýr djwýnhrah tu kōnh arkum irkumrēx nhym kam ar kôt o tēn o tēn inomā kumē. Ar kute amimar kêt ne ar Metīndjwýnh kabēnkôt tē.

¹⁸ Nhym krīrax jabatānhbē Babirōnij ne me'ō kuprý kurēti ga aje omūnh wā'ā amijakre. Krīraxja ne pyka kunīkôt me kadjy bēnjadjwýr nhym bēnjadjwýr kunī 'ýr ba: o ku'ē, 'ýr ō nēkrēxo bao ku'ē, nhym kam krīraxbē Babirōnij raxo bēnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arým o ajkē, ane. Be, nām ā kadjy mrānh djwýnh imā 'ā ujarēnh anen imā arēho tēn inomā kumē.

18

Kute pyka mē Babirōnijo bimirāk.

¹ Ba arek omūnhō dja nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'ō kākwa kurūm tēn ruw. Kute bēnjadjwýr rax pyrāk ne adjēnhō prīne pyka kurwý. ² Ne kam kāj bē kabēn ne,

—Ē, arým ne kêt ne. Krīraxbē Babirōnij, krī jabatānhja ne Metīndjwýnh prīne o ajkēn pyka mē meo amrā nhym arým kêt ne.

Arým ne Xatanaj nhō āpēnh punu 'ýr bōx ne kam kam ar ba. Nhym kam apýnh me karō punu djāri kam ar ba. Nhym apýnh āk punu djāri kunīdjwý me kum kurēja kam ar ba.

³ Mrāmri ne Metīndjwýnh arým prīne pyka mē meo amrā nhym kam kam ar ba. Mýkam?

Bir, axwe pānh. Babirōnijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ā bit abenmā karō.

Kute me'ō kuprý kurēti 'ō kute amijā memā āpnēnh nhym me tu 'ýr ba ar ba nhym kute memā kadjwati kangō* nhōr nhym me kute o kōm ne bibānh ne kurē ar ba pyrāk.

Nām me ā pyka kunīkôt kum krīraxbē Babirōnij kīnhō ane. Pyka kunīkôt ne me bēnjadjwýr kunī kum kīnh ne 'ýr bao ku'ē kute me'ō kuprý kurēti'ā

* **18:3** Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

me kute aben japanh pyræk nhy pyka kunĩkôt me kute nèkrêxo ba djwýnh Babirônij'ýr õ nèkrêxo bao ku'ê ne arým pãnh õ pi'ók kaprĩ rax ne.

Babirônij axwe kum nèkrêx prãm kute me'õ mjên prãm pyræk nhy me kute nèkrêxo ba djwýnh kôt õ pi'ók kaprĩ rúnhkumrêx ne. Djãm Babirônij mex got. Axwe punu, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabên ane. ⁴ Nhy kam kàjkwa kurũm me'õdjwý kabên ne memã kum,

—Apa, inhõ me ja, on me me kurũm akato. Mekôt me ajaxwe ba ije mekôt me ajo ibikênh karõ on me akato, ane.

⁵ Be, nãm Babirônij aben nhitepã axwe tèn arým kàjkwa 'ýr itep ne. Nhy Metĩndjwýnh kute axweo biknor kêtukumrêx. Nãm kuman o nhỹ, ane.

⁶ Gora me amipãnh. Krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh 'ãnh dja ga me amipãnh o abikênh itep ne, o aben pyræk ne.

Kati, me amipãnh o abikênh amãnhkrut. Djãm krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh ngri got. Axwe kute me ajo bikênh raxi, kam dja ga me amipãnh o abikênh amãnhkrut ne.

Nãm mýjja djýo me akõm ne. Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kõmo amãnhkrut ne, ane.

Nãm mýjja djýo kõm'ã kute meo bikênh jakre,

—Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kõmo amãnhkrut ne, ane.

⁷ Krĩraxbê Babirônij ajbit ne raxo amiptàn õ nèkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprĩmê me tokrymê o amipãnh, kute õ nèkrêx kumexja 'ãnh o itep ne.

Nãm krĩraxbê Babirônij õkre kadjwýnhbê amim,

“Ota ba arek ibênjadjwýrkumrêx ne nhỹ. Mýkam dja ba ikaprĩ?

Djãm imjên ibê tyk got ba ikaprĩ?

Djãm ibixangri dja ba ibên kêt mex ne nhỹ?

Kati, ibixangri kêt. Kam dja ba ikaprĩ kêtukumrêx”, ane.

Nãm ã krĩraxbê Babirônij ni'ã amijakreo ane.

⁸ Nãm ã amim ane ne kam nhỹ. Kam dja têbê apýnh mýjjao kute meo bikênh djãri 'ýr bõx.

Myt tãmkam dja o bikênh djãja kunĩ abenã rôrõk ne arým 'ýr bõx.

Gêdja tyk 'ýr bõx ne bixangri 'ýr bõx ne kum prãm 'ýr bõx.

Têbê dja o bikênh djã ja kunĩ 'ýr bõx. Nhy kam me kuwykam kumê nhy xêr.

Bênjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne tỳxkumrêx ne kum axwe pãnh jarê nhy arým 'ýr bõx.

Nãm ã kabên ane.

⁹ Pyka kunĩkôt dja me bênjadjwýr àmrao kumex. Me bênjadjwýrja kum nija kĩnh ne 'ýr bao ku'êkam kute me me'õ kuprý kurêti'ýr me bao ku'ê ja pyræk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nèkrêxo aptar o bakam. Dja krĩrax pôr ne kũm ty:k ne. Nhy me bênjadjwýr abej àmra:o kumex, ¹⁰ omũho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje ne me nĩjar djan omũho kumex ne kam abenmã kum,

—Watĩre, Babirônij. Krĩrax jabatãnh, krĩrax puma, watĩre.

Nãm tebê Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkê ga nõ, ane.

¹¹ Nhy me pyka kunĩkôt kute nèkrêxo ba djwýnhjadjwýr àmrao kumex ne kaprĩre. Nhy tu wãnh nèkrêx nõ. Mýj me'õ godja me kute nèkrêxo ba

djwýnhbê nêkrêx byn pãnh pi'ók kaprĩ ngã? Arkati. Babirônij ne ipêxri me kute nêkrêxo ba djwýnh kute kum nêkrêx rero bajamã o pãnh ne.

Nhym arým xêr nhym kam ¹² me'õ kute mekbê apýnh me kunhêr djãri byr kêtumrêx, me õ kên karýrmê kryt jakamê kên jadjênhmê angã krã kute ngãp jadjênh pyrãkmê kubêkã jakamê kubêkã tykmê atemã kubêkã mérébê xêdamê kubêkã kamrêkmê apýnh pi kudjý djãrimê apýnh mrybê erpãxi djwao mýjja nhípêx djãrimê apýnh pi pãnh raxo mýjja nhípêx djãrimê atemã ngõnhbê brôdjimê ngõnh tykmê atemã kênbê mamoremê ¹³ mýjja djãnhbê kaneramê me krã ngrãnh djãmê kikre kudjý djãmê me kudjý djábê miramê me kudjý djã 'õmê uba kangómê atemã rõny kangõ 'õmê atemã djwý djõm 'õmê djwýbê trigumê me õ kritbê mrytimê mryki'ãtomtimê kawarumê pïo kãmranhtýxmê me memã ãpênh kajgo ar ba, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhym me memã ãpênh kajgo ar bajamê. Nã, mebêngõkredjwý.

Ja kunĩ ne Babirônij tĩnri amim amýn pãnh memã pi'ók kaprĩ ngã nhym kam ajbir kêt ne. Mýj me'õ godja amim amýn kam pãnh mekmã pi'ók kaprĩre ngã. Arkati.

¹⁴ Nhym me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirônijmã kum,

—Be, apýnh me amã mýjja mex kĩnhja ne arým me abê kêtumrêx. Me anhõ nêkrêxmê me akunhêr kunĩ ne arým tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omũnh kêtumrêx, ane. Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kum ane.

¹⁵ Ne nĩjar djan omũnho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje nĩjar djan omũnho kumex. Kukwakam õ nêkrêx rax ne mekbê kêt nhym me kam o aman kam abej ãmrao kumex ne kam kaprĩ:ren abenmã kum,

¹⁶ —Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre. Tãm ne arým kêtumrêx.

Nãm ipêxri kubêkã mexbit jangij ne o mrã. Kubêkã jakamê kakrãtykmê kamrêkmê. Nãm kunhêr pãnh raxobit amikunhêr, kên karýrmê kên jadjênhmê angã krã kute ngãp jadjênh pyrãkmê. Ý, tãm ne arým kêt ne.

¹⁷ Nêkrêxja ne arým pyka mē amrã. Amikrã kêt ne arým pyka mē amrã. Kãxdjakênh ipók pydjikam, ane.

Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kaprĩkam abenmã ane.

Nhym kam me ngõ raxkam kãkam ar bajadjwý kaprĩ. Me kute ngõ raxbê pyka kêtumrêx kã raxo ba djwýnhmê me kãtãm kãkam ar bajamê me kute kão ba djwýnh nhõ ãpênhmê me kute ngõkõt nêkrêxo bajamê. Me ja kunĩ ne me kaprĩn nĩjar kumex, abej ãmrao kumex. ¹⁸ Krĩrax pók ne kũm tyk pymaje ne me nĩjar omũnho kumex, abej ãmrao kumex ne kãj bê abenmã kum,

—Krĩrax jabatãnhja pydjii. Nhýnh ne 'õmê kute aben pyrãk? ane. Nãm ã me kã raxkam ar baja abenmã ane. ¹⁹ Ne kam kaprĩkam pykao amikrã kaprêprêk ne krĩrax jabej amran kam kaprĩ:re ne kum,

—Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre.

Akukwakam ne ba me ikunĩ inhõ nêkrêx rũnh ne. Nã bãm me kãkam awýr mýjjaõ iban o bõx ga pãnh me imã mýjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhõ nêkrêx rũnh ne.

Ga tebê arým pyka mē amrã. Jakam dja ba me arĩk ar iba, ane.

Nãm ã me ngõ raxbê pyka kêtumrêx kã raxkam ar baja krĩraxo aman ã kum ane. Nhym kam atemã me'õ kabên.

²⁰ —Be, kãjkwa, on akĩnh. Arým ne Metĩndjwýnh o ajkê. Me gadjwý, Metĩndjwýnh nhõ me gamê Jezu kute me anorjamê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê on me akĩnh. Metĩndjwýnh arým me apãnh Babirônijõ ajkê. Kam dja ga me tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh týxkumrēx 'ō kēn by. Kēn rax, kēn jabatānh. O ne mekbē idjaer bāy ngān ōm ne. Tām ne kumýn o ngō rax kōpēnāt ne. Ne mekmā kum,

—Dja ā Metūndjwýnh krīrax jabatānhbē Babirōnijo bikēnho ane, kōpēnato bē o ane. Gēdja tu biknorkumrēx ne ajte kator kētkumrēx.

²² Godja ajte me'ō me akam ngrer kētkumrēx. Atemā pījābāremē pomē ngōnho potimē. Ja kunīkam ngrer dja ajte me akam kator kētkumrēx. Nhyñh ne me'ō mōn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhyam me apýnh ē mex djāri 'ō ajte me akam kator kētkumrēx. Nhyñh ne me ē mex 'ō me akam dja? Arkati.

Nhyam me ni'ō me akam djwý ka'uko ýr kētkumrēx. Nhyñh ne me ni'ō djwý ka'uko nhý got ga me ajte marmā?

²³ Nhyam ngōnhpōkdjwý me akurwý kētkumrēx. Nhyñh ne me akam ngōnh pōk 'ō godja me akurwý?

Ne me keketdjwý mar kēt ne. Nhyñh ne me'ō ajbir abenwýr mōr ny got kīnhkumrēx ne kute abenmā kabēn ne keketmā? Arým kētkumrēx.

Me akam me kute nēkrēxo ba djwýnh ne pyka kunīkōt me kurām ō nēkrēx rūnh ne.

Ga arým apýnh me ba djāri me kunī noo akuno. Nā gām adjukaneo me noo akuno nhyam arým pānh Metūndjwýnh prīne ajo ajkē, ane.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh ane.

²⁴ Be, Babirōnij ne Metūndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē Metūndjwýnh nhō me mexja par ar o ba. Babirōnij kabēnkōt ne me pyka kunīkōt me par ar o ba. Kam ne Metūndjwýnh meo ngryk ne me pānh prīne Babirōnijo ajkēn pyka mē o amrā.

19

Me kute Metūndjwýnhmā mex jarēnh.

¹ Nhyam kam mýjja kute me krāptī kanga pyrāk ba kuma. Kàjkwakam ne me krāptī kabēn ne, ne,

—On me Metūndjwýnhmā mex jarē. Me banhō Metūndjwýnh, ajbit ne kubē me bapytār djwýnh, gu me kam abenmā mex jarēn abenmā bēnjadjwýr rax jarē.

² Ta ne kabēn pýnh ne katāt memā axwe pānh jarē. Mrāmri ne arým kum pānh jarē. Me'ō kuprý kurētija, tāmja pydji ne rax ne pyka kunīkōt me'ā axwe rē nhyam me kōt axwen arīk ar ba, tām. Kumā ne Metūndjwýnh pānh jarē.

Arým ne kam ngryk ne o ajkē. Nām ō àpēnho ngryk ne kam me pānh o ajkē, kute ō àpēnh par ne kamrō kapīnkam ngryk ne kam me pānh me'ō kuprý kurētijao ajkē. Mrāmri, ane.

Nām ā kàjkwakam me krāptī ane.

³ Ne kam ajte kàj bē kabēn ne, —On me Metūndjwýnhmā mex jarē.

Krīrax jabatānhbē Babirōnij ne mā pôr ne kūm tyk rā'ā rā'ā. Àtyk kētkumrēx, ane.

Nām ā kàjkwakam me krāptī ane.

⁴ Nhyam kam me bēngētēbē 24mē mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrut ne tu mýrbē rōrōk ne Metūndjwýnhmā rax jarē. Metūndjwýnh krī djātikam ýrjamā rax jarēn kum,

—Mrāmri godja ga ā o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwýnhmã rax jarë, ane.

⁵ Nhyam kam krĩ djãti kurũm me'õ kabën ne,

—Ë, me akunĩ, me abê Metĩndjwýnh nhõ àpênh, me amã umaja, me abênjadjwýrmë me akâtãmmë me akunĩ on me me banhõ Metĩndjwýnhmã mex jarë, ane.

⁶ Nhyam kam mýjja kute me krãptĩ kangao kumex pyrãk ba kuma. Kute ngõ rãrãk pyrãk, kute na krikrit týx pyrãk. Nhyam me krãptĩja kabën ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarë. Bënjadjwýr djwýnh me banhõ Metĩndjwýnh týxo kubë kumkati, ta ne bënjadjwýr rax ne mrãmri ar meo bakumrëx, kumã dja ga me mex jarë, ane.

⁷ Ë, gu me on bakĩnhkumrëx. Me kute abenã ar mënň kadjy bakĩnhkumrëx. Gu me abenmã raxmë mex jarë. Arým ne õ akati 'ýr bõx. Arým ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymë prõmë abenã ar mënňmã, kam dja gu me bakĩnhkumrëx.

Arým ne nija amimex ne. ⁸ Arým ne kadjy kum kubëkã ngã nhyam arým adjã. Kubëkã mexkumrëx, kubëkã jadjënh, kubëkã ajmã kute kêt kumrëx, ane.

Nãm ã me krãptĩ memã ane. Nãm Metĩndjwýnh kute õ me mexjamã axwe kêt jarënh nhyam me katãt mrãnh'ã kubëkã mex jakre ne ta õ me ja'ã prõ jakre.

⁹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh imã,

—On 'ã pi'õk no'õk. Arým ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymë prõmë abenã ar mënňmã, nhyam me arým kute kadjy djwý djãrmã. Arým kadjy mry kumex ne. Nhyam arým memã kabën. Me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymë ro'ã õ kwý krën rax kadjy memã kabën ne. Me ajbit dja me kĩnhkumrëx. Me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nykõt õ kwý krënja, me ajbit dja me kĩnhkumrëx. On 'ã pi'õk no'õk, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ë, mrãmri ne Metĩndjwýnh arým kabën pydjın arë, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mýrbë tým ne bit ije kum rax jarënhmã, bit ije kadjy mrãnh djwýnhmã rax jarënhmã nhyam imã,

—Kati, kwãrĩk wãnh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmã idjãpênh, akamymë ar akõt Metĩndjwýnhmã idjãpênh. Akamymë ar atýxkumrëx me aje mekmã Jeju'ã adjujarënhjakõt ne ba kum idjãpênh. Badjwý ne ba ar akõt kum apë. Kam dja ga Metĩndjwýnhmãbit rax jarë, ane.

Be, me akajmãtã ne Metĩndjwýnh kabën jarënh djwýnh õ'ã memã Jejubit'ã ujarënh ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ã Jejubit'ã adjujarënh ar aba. Kumãbit ne me kute rax jarënh ar o bamã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Me'õ kawaru jaka'ã ýr.

¹¹ Nhyam kam kãjkwa ajkij nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'õ 'ã nhý. Me'õ nhidjibë Kabën kumrëx, ne ajte idji 'õbë Katãt kabën ne 'ã nhý. Nãm katãt memã axwe pãnh jarën kõt me'ýr prõt ne. ¹² No põk kute kuwy põk pyrãk ne kam bënjadjwýr rax krãdjë tu. Krãdjë krãptĩ ne kutu. Ne ta idji 'ã wajët. Nhyam me kute idjija pumũnh kêt, ajbit ne kute aminhidji pumũnh. ¹³ Ne õ kubëkã kute kamrõkam irja jadjã. Nhyam me kum idji jarë. Idjibë Metĩndjwýnh Kabën. Tãm ne me kum arë.

¹⁴ Nhyam kãjkwakam Metĩndjwýnh nhõ krãkamngõnh krãptĩ kõt mõ. Ne kam kubëkã mexkumrëx, kubëkã jaka, kubëkã ajmã kute kêt jangij ne 'ã mõ. Kawaru jaka'ã ne me krĩn kõt mõ. ¹⁵⁻¹⁶ Nhyam Bënjadjwýr jajkwa krekre

kurûm kàxdjwa kajgo kato. Kàxdjwa kajgo djwa mexkumrêx ne kato. NhyM kubêkà'ã idjin kjê'ã idji. Idjibê

Bênjadjwýr raxbê kumkatiti:.

Kute bênjadjwýr raxo pykabê me bênjadjwýrja kunî jakrenh mexi.

Kam ne kubê Bênjadjwýr raxbê kumkatiti:.

Ne kam kàxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djari meo ajkê. Meo ajkên kam ar meo ba, me kum àpênhmã dja kabêno me anor ar o ba. Kabêno me anon me axwemã bên týx ar ba. Djãm kute akrànãmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar mekam ngryk ban mekam ngryk mex ne. Godja Metîndjwýnh ngryk janênh djàkam me kurê ne prîne me anê nhyM me kamrô prôt ne. Djãm Metîndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk ngri got? Nãm ar meo ban ï mekam ngryk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ NhyM kam kadjy mrânH djwýnh pydjìn dja, ba omû. Arngro týxkam ne dja. Ne kam kàj bê àkmã kabên ne. Àk kàjkwa tã tor ne mrânHja kunîmã kabên ne, ne kum,

—Me apa. Amrê me aben pydji. Arým ne Metîndjwýnh me amã me anhô kwý krên djà rax ne o atom ne, me aje krên ne ajajnemã. Ê, bênjadjwýr nhîmê krâkamngônH nhô bênjadjwýr nhîmê me àprâr nhîmê kawaru nhîmê 'ã krâkamngônH krija nhîmê me kute me pa 'amýnh nhyM me memã àpênH kajgo ar baja nhîmê me kute memã o pãnh kadjy àpênHja nhîmê me bênjadjwýr nhîmê me kâtãm nhîmê me kunî nhî dja ga me krên ajajne, ane. Nãm ã kadjy mrânH djwýnh àkmã kabên ane.

¹⁹ NhyM kam mry kute meo bajamê ô krâkamngônHmê me bênjadjwýr rûnhmê arým akuprô. Me kute Jeju kawaru jaka'ã ýrja 'ýr prôtãmã ne me akuprô. NhyM arým kutã Jejudjwý ô krâkamngônHreo akprô.

²⁰ Ne kam amijo aptãn ar pa 'amýn kuwyo imôtikam ar kumê. Nãm mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja ro'ã ar pa 'amýn aro tèn kuwyo imôtikam ar kumê. Kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja ta kute mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx, kute mry djô'ã kabênkôt mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx ne o kute me noo biknor. Nhýnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ã mry nhidji jarij ne kute mry karômã amijarênh ne kute kum rax jarênhja, me tãm ne kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja me noo akno. Kam ne Bênjadjwýr Jeju mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja ar ro'ã ar pa 'amýn aro tèn kam kuwyo imôtikam ar kumê. Ar tîn ne ar pa 'amýn aro tèn kuwyo imôtikam ar kumê. Kuwymê kên ngrãngrã pôkkam ar kumê.

²¹ Ne kam me kôt môrja nhimex ne. Jeju kawaru'ã ýrja tãm ne ajkwa krekre kurûm kàxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunîkôt me bênjadjwýrmê ar ô krâkamngônH ro'ã me imex ne. Me imex nhyM àk kunî me kwý krê:n meo ajne.

20

Xatanaj djuwpre'ã amex kubê 1.000.

¹ NhyM kam kadjy mrânH djwýnh 'ô kàjkwa kurûm tèn ruw ba omû. Ikrakam ne kam o kajkep djà byn o tèn o ruw. Mýjkam o kajkep djà nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djà ne kubyn o tèn o ruw. Kàxirãxtimê ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaàkjao tým, kubê ne Kangã tùm, kute me kàmex jarênh djwýnh. Xatanaj tãm ne o tým ne kàxirãxtio uwpre. Djãm uwpre'ã amex pydji

got. 'Ă amex krăptîi. 'Ă amexbê 1.000. ³ Nâm tu kre ry typydjikam kumên 'ă ijên kam o kajkep ne prîne 'ă ijê djào amrà, mýjja kute tom pyrâk o prîne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunîkôt me noo biknorbê ne krekam kumên 'ă ijê. Godja 'ă amexbê 1.000 apêx nhym kam ajte kadjy mrânh djwýnh 'ă kutan kaba nhym ar ba ngrire. Tãm ne ja. Be, ba kam ajte mýjja 'ôdjwý pumû.

⁴⁻⁵ Be, me krî djâtîdjwý ne kumex ba omû. Nhym me kam krî. Metîndjwýnh ne arým me jamâ kum,

—Me ga dja ga me memã axwe pãnh jarê, ane.

Me karôdjwý ne ba omû. Mýj me karô nã? Bir, me kute memã Jeju'ă ujarênh ar ban Metîndjwýnh kabên'ă ujarênh ar ba nhym me kute me mut krâkâr nhym me tyk karô ne ba omû. Me kute mrymê mry karô arkum rax jarênh kêt, kute aro Metîndjwýnh ne arkum amijarênh kêt nhym mry te kute me'ă aminhidji janhôr prãmja, te kute me kuka'ă nâr me ikra'ă aminhidji janhôr prãmja, nhym me kubê bikênh nhym kam me kute me par karô ne ba omû. Me tãm dja me akubyn tîn ne kam Kritisumê ro'ă ar meo ba. Ar meo ba'ă amex krăptî ne. 'Ă amexbê 1.000. Me tyk ne akubyn tîn kutewa ne ja. Nhym bep me kâtãm tykja, me tãm dja me'ă amexbê 1.000 nhym me akubyn tîn ne.

⁶ Nhym bep me tyk ne akubyn tîn kutewaja dja me kînhkumrêx. Arým mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kêtikumrêx, ne kam Metîndjwýnhmê Kritisu arkum apê, mebê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ne arkum âpênh ba. Ne kam ar ro'ă ar meo ba. Ar meo ba'ă amex krăptî. 'Ă amexbê 1.000.

Kute kuwyo imôtikam Xatanaj mênh.

⁷ Nhym kam amexbê 1.000 apêx nhym kam kadjy mrânh djwýnh Xatanaj'ă kuta. Kubê ijêja'ă kutan me kadjy kaba. ⁸ Nhym arým kato, pyka kunîkôt ajte kute me noo biknormã kato. Dja kâjkwa kraxkam me jamê kâjkwa nhôtkam me jamê aktã kâjkwa nhirê'ănh me jamê mekbê Kokmê mekbê Makokmê me kunî 'ýr bôx ne memã kabên jarênh me noo aknon meo akprô. Kute Metîndjwýnh nhô me ja'ýr prôt ne kute me par kadjy nârãm meo akprô nhym me kumex. Nâm me kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrâk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhym krăptî: anen amû ajkamê nhym me te o ane. Nâm ã krâkamngônhre kumex o ane.

⁹ Ne kam prîne me kadjy pyka jaên kam me'ýr môn Metîndjwýnh nhô me mexjamã ipôk ne, krî mexmã ipôk ne. Metîndjwýnh kum krîrax kînhkumrêxja tãm ne me kum ipôk ne. Nhym kam kâjkwa kurûm kuwy ruw ne prîne me kuga nhym me prîne xêr.

¹⁰ Nhym kam Metîndjwýnh bôm 'êxnhîja mê, kute me noo biknor djwýnhja kuwyo imôtikam kumê. Kuwýmê kên ngrãngrã pôkkam kumê. Kam ne ôbê mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhîja mê. Ne kam ajbir kam Xatanaj mê. Kam ne Metîndjwýnh prîne aro bikênh rax ne. Nhym ar tokry: ne àmnhirênh ar ba. Àmnhirênh ar ba rã'ă rã'ă. Àmnhirênh ar ba: nhym 'ă akamât ne tãmkam 'ă akati. Dja o ino rer kêtikumrêx ne.

Metîndjwýnh kute me tykmã pãnh jarênh.

¹¹ Nhym kam krî djâti jaka dja nhym kam me'ô nhý ba omû. Nhym kam umaje pykamê kâjkwa prôt ne nhî'ăm tên akuno. ¹² Nhym kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunî, me bënjadjwýrmê me kâtømmê krî djâti kabem kumex. Nhym kam pi'ók no'ók'ă kurê.

Ne kam ajte pi'ók no'ók 'odjwý'ã kuta. Metĩndjwýnh kute me tĩn rã'ã rã'ã'a no'ókja pi'ók tãm ne 'ã kuta.

Nhym bep ate ne kute pi'ók no'ók kumrẽx'ã rẽnhja. Pi'ók jakõt ne Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarẽ. Me tĩnri axwe'ã pi'ók no'ók ja ne Metĩndjwýnh 'ã kurẽn kam mekmã axwe pãnh jarẽnho nhỹ, me tykmã pãnh jarẽnho nhỹ.

¹³ Nhym kam ngô raxbẽ pyka kêtjadjwý Metĩndjwýnhmã me tyk kanga. Ngô kute me imexja tãm ne kum me kanga. Nhym apýnh mýjja kute me par djãri Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Nhym me tyk nhõ pyka Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Kum me kanga nhym me tyk kunĩ krĩ djãti kabem kumex. Nhym mekmã pãnh jarẽnho nhỹ. Me tĩnri kute amijo bakõt ne memã pãnh jarẽnho nhỹ.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmã pãnh jarẽnho pan kam ate apýnh mýjja kute me par djãri mekam o pôx ne kuwyo imõtikam kurẽ ne ajte me tyk nhõ pykadjwý kuwyo imõtikam kumẽ nhym arým me tyk nhõ pykaja kêt ne. Nhym bep mýjja kute me parja gẽdja ajte akubyn me par kêt kumrẽx ne. Arým me tyk kêt. Mýjja kute me parja arým kêt.

Nhym me idji'ã no'ók kêtja, Metĩndjwýnh kute me tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'ók kêtja, me tãm ne Metĩndjwýnh kuwyo imõtikam me kurẽ. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21

Metĩndjwýnh nhõ Djeruxarẽ ny.

¹ Nhym kam kãjkwamẽ pyka arým ny ba omũ. Nhym bep kãjkwa tũmmẽ pyka tũm ne arým nhĩ'ãm tẽn akuno. Nhym ngô raxbẽ pyka kêt djwý arým kêt.

² Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ arým ny ne ruw. Kãjkwa kurũm ruw. Metĩndjwýnh kurũm ne ruw ba omũ. Djeruxarẽ arým me xkumrẽx. Kute me mjẽn 'yr ba kadjy kute amimex pyrãk, me kute mjẽn kadjy amimex ne kute kubẽkã mex jangjẽn ne mrãnh nhym me kute abenã me rẽn pyrãk.

³ Nhym kam krĩ djãti kurũm me'õ kabẽn. Kãj bẽ kabẽn ne memã kum, —Ë, arým ne Metĩndjwýnh pykakam me ja'yr bõx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo aminhõkumrẽx ne.

Nã, Metĩndjwýnh ta dja mekam djan ⁴ kam me kunĩmã no kangõ kukõn mekmã o apẽx.

Nhym kam me arým tyk kêt kumrẽx ne.

Ne kaprĩ kêt kumrẽx ne.

Ne mýr kêt kumrẽx ne.

Ne tokry kêt kumrẽx ne. Mýkam?

Mýjja kunĩ tũmja arým nhĩ'ãm tẽn ne biknorkam ne arým kêt ne, ane.

Nãm ã krĩ djãti kurũm kabẽn ane.

⁵ Nhym kam krĩ djãtikam yrja ne kabẽn ne,

—Ë, arým ne ba mýjja kunĩ ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ã pi'ók no'ók. Mrãmri ne kabẽnja. Djãm kabẽn kajgo? Arkati, kabẽnkumrẽx, ane.

⁶ Ne kam imã,

—Anũ. Arým ne ba o ino re.

Ba ibẽ mýjja kunĩ krax ne ajte ibẽ mýjja kunĩ 'ẽnhot.

Ba ne ba adjâkamã itũm ne kam ije mýjja nhípêxo itẽm ne ije inomã mẽn̄h, ba. Djori me'õ kum kôr ba kum ngô ngã gẽ o ikô. Ngô tĩn dja ba tu kum kajgo ngã gẽ o ikô. Mýj ngô tĩn nã? Bir, ngô kute meo tĩnja dja ba kum kungã.

7 Me me kurãm tỳx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mýjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo ikrakumrẽx nhym me imã, “Me inhõ Metĩndjwýnh”, ane.

8 Nhym bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabẽn pymaje ikangaja,

ne kam ajte me kute amim imar kêtja,

me kute axweo amiptarja,

me kute me par prãmja,

me prõ prãmja, me mjên prãmja,

me udjy,*

me kute mýjjao Metĩndjwýnh karõ nhípêx ne kute we kum ar amijarẽnho baja,

me 'ẽxnhĩ kunĩ,

me arĩk ar ba kunĩ dja me iwýr bõx kêtikumrẽx ne.

Me ja kunĩ dja ba kuwyo imõtikam me kurẽ. Kuwymẽ kẽn ngrãngrã pòkkam me kurẽ. Me tyk nhujukri ajte tyk ne ja.

9 Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kato ba omũ. Kadjy mrãnh djwýnhbê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikẽn djari Metĩndjwýnh ngryko ino rero ngõnho ipu kute amýnh ne o ku'ẽ ja 'õ ne iwýr tẽn imã,

—Apa, amrẽ tẽ ba on amã akre ga omũ. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prõ dja ba amã akre. Me arým kute abenã ar mẽn̄hja dja ba amã akre, ane. 10 ã imã anen kam ikarõo tẽ. Krãnh jabatãnh, krãnh prẽkti'ýr ikarõo tẽn ijo bõx.

Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Prõ ne rwýkja. Krĩraxbê Djeruxarẽ arým ruw. Kãjkwa kurũm, Metĩndjwýnh kurũm ruw ba omũ. 11 Nhym aparmã adjẽn̄h tẽ. Metĩndjwýnh jadjẽn̄ho ne adjẽn̄h ne. Ne kam karýr kute kẽn pãnh rax, kẽn ngrãngrã jadjẽn̄h tỳxja pyrãk. Ne ajte karý:r kute krytyrãnh karýrja pyrãk. Nãm ã krĩrax jadjẽn̄h anen ruw.

12 Nhym kikre bu'ã apýnh kẽn djari aben nhiby adjwýro tẽ nhym ã prẽktire anen ã uti ane. Nhym kam ajkwa krekrebê 12. Nhym kam apýnh ajkwa krekre djari kadjy mrãnh djwýnh 'ã ku'ẽ. Nhym ajkwa krekre'ã idji arij. Apýnh mekbê idjaer nhingêt kukãmãre nhidji djari ajkwa krekre 'ã idji arij. Idjibê 12 ne apýnh kre'ã arij.

13 Nãm kãjkwa krax 'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kãjkwa nhõt'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kãjkwa nhirê'ãnh aktã ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt.

14 Nhym kikre bu'ã apýnh kẽn djari aben nhiby adjwýro tẽmja krakri ne kẽnpotibê 12 ikwã. Kẽnpoti'ã ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

15 Nhym kadjy mrãnh djwýnh kute imã kabẽnja àbêr djã byn o dja. Kẽn karýro àbêr djã. O kute krĩrax'ã akremã. Kute krĩraxmẽ ajkwa krekremẽ bu'ã apýnh kẽn djari aben nhiby adjwýro tẽmjamẽ kute 'ã akremã.

16 Nhym krĩrax pomẽ rymẽ kute aben pyrãk. Nhym pokõt'ã akren anhãkõt 'ã akren prẽkkõt 'ã akre. Nhym kunĩ'ã akre kute aben pyrãk. Ne 'õ aben japanh kêtikumrẽx. Àbêr djão ne 'ã akreo tẽ. ã akrebê 2.200 kirometu.

* 21:8 Me kute apýnh mýjja mar, namẽ mry kaãkmẽ me karõmẽ, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhym me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmikumrẽx. 'ã dja gar, A Tex 2.9, Apôx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarẽ.

17 Nãm kikre'ã akren kam atãri kikre bu'ã kënja'ã akre. Prêk'ã akrebê 64 metu. Me baje mýjja 'ã akrekôt ne kadjy mrãnh djwýnh kikremê kikre bu'ã kënjamê 'ã akre.

18 Nhyr bu'ã kënja ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã pyrãk o ne ipêx ne. Nhyr bep krĩraxja ne kryt karýro ipêx ne. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Nhyr krytja karý:r kute ixê jadjênh pyrãk.

19-20 Nhyr kam kikre bu'ã kënja krakri kënpotikam apýnh kën djãri kumex. Kën pãnh raxbit. Kikre bu'ã kënja kĩnh kadjy.

Kën kutewa ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute kwênh ngrãngrã ngwýnh ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kamrêk kute kôkanê ngwýnh rãrãr kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute krwýnh ngwýnh ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kajngãr kute ngãnhtey nhy kajngãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kamrêk kute tyrti tekã kamrêkti, tekã kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kute mutêkre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute kôtkaak ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute bã'yre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute krãkamkãxte ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tÿx kute atorti ngrekã ngrãngrã ja pyrãk.

Nhyr bep kute katê ja ne rãrãr kute kënnetojre ngwýnh rãrãr ja pyrãk.

Be, kikre bu'ã kën krakri apýnh kënpoti djãri ne ja.

21 Nhyr bep kikre bu'ã kënja ajkwa krekrebê 12ja ne angã krã. Angã krãti:, angã krãtio ne kikre bu'ã kënja ajkwa krekre kunõ 'ã ijê djã, tãm ne kute ngãp jadjênh pyrãk. Apýnh ajkwa krekre djãri ne kadjy angã krã'ã akren o ipêx ne, angã krã pýnho. Be, kikre bu'ã kën ajkwa krekre ne ja.

Nhyr bep krĩkam pryjadjwý kryt karýro pry. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Karý:r kajgon kam apôkmã rít, kute ngõnh karýr apôkmã rít ja pyrãk.

22 Djãm krĩrax jakam Metũndjwýnh nhõ kikreti? Kati, arým ne bõx ne me bakam ar mrã. Bẽnjadjwýr Metũndjwýnh tÿxo kubê kumkatimê krabê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ar tãm ne arým ar bõx ne me bakam ar mrã. Arým ne ar ro'ã me bawýr ruw ne me bakam ar mrã. Djãm me kute kum kabên kadjy ne mete kum kikremã? Kati, arým ne ar bõx ne me bakam ar mrã. Mýj kadjy dja me kum kikre? Djãm kãjkwakam ar ba rã'ã ne mete kum kikren kam kum kabênãmã?

23 Djori kam mytmê mytyrwý kute me kurwýmã? Kati, Metũndjwýnh ta adjênhõ dja me kurwý. Krabê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny jadjwýbê ne me kurwý djwýnh. 24 Be, ar irã jakam godja apýnh me ba djãri kunĩ kam mrã, mrãnh mextire. Nhyr pyka kunĩkôt bẽnjadjwýr krĩraxmã õ mýjja mex kunõ wangijõ o krĩrax kĩnh ne.

25 Nhyr krĩ bu'ã kën ajkwa krekredjwý 'ã ijê kêtumrêx ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêtumrêx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêtumrêx ne. 26 Nhyr apýnh me ba djãrikam me ja õ mýjja mexõ wangijõ o krĩrax kĩnh ne. Nhyr me rũnh krĩraxmã wangijõ nhyr krĩrax õ'ã kĩnhkumrêx ne.

27 Nhyr bep mýjja punu 'õ dja kum ãr kêtumrêx ne. Me pijãm kêtme me 'exnhímê me ja 'õ dja kum ãr kêtumrêx ne. Nhyr bep Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute õ pi'ók no'ókkam me tĩn rã'ã rã'ã'ã idji janhõrjabit dja me kum wangijõ.

22

Ngô kute meo tîn.

¹ Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh imã ngô kute meo tîn pakrax jakre. Ngô kute meo tîn ne prôto nô ba omũ. Metĩndjwýnhmẽ Mrykĩ'átomti jabatânh nyre ar krĩ djati kurũm ne prôto nô. Karý:rkumrẽx. Karýr kute krytyrânh pyrãk.

² Nãm pry nhõkre djãkõt prôto nô. Krĩraxkam pry nhõkre djãkõt prôto nô nhyam aktã nokã'ã pidjõ kute meo tĩnja dja.

Pidjõ bàri amãnhkrut ne mytyrwý kunĩ kõt aben pãnh ô kadjy aktã ngô nhijẽn o dja. Aktã ne ngô jakã'ã ngô nhijẽn o dja. Be, pidjõ ja ne ar mytyrwý kunĩkõt ôo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apýnh mytyrwý djari'ã pidjõ jakren o 12. Mytyrwý kunĩ kõt ôn bikaprãr kêtumrẽx kadjy 'ã akre. Nhyam bep pidjõ 'õja ne kubẽ me umar mex djã, pyka kunĩ kõt kute meo mex nhyam me umar mex ne kanẽ kêtã.

³ Djãm krĩ jakam mýjja kute meo bikẽnhmã? Kati, krĩ ja gẽdja tu kam me mex ryti pydjĩ. Nhyam mýjja kute meo bikẽn dja 'ýr ãr kêtumrẽx. Metĩndjwýnhmẽ Mrykĩ'átomti jabatânh ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhyam õ ãpẽnhdjwý kum ãpẽnh mexkumrẽx ne. ⁴ Ne kam Metĩndjwýnh nokre pumũ nhyam kam me kuka'ã Metĩndjwýnh aminhidji janhõ nhyam me 'ã ar ba.

⁵ Nhyam kam kam akamãt kêtumrẽx ne. Nhyam kam ngõnhpõkti kêtumrẽx ne. Nhyam arngro kêtumrẽx ne. Mýj kadjy dja ngõnhpõktimẽ arngromẽ? Bẽnjadjwýrbẽ Metĩndjwýnh dja me kurwý. Nhyam Metĩndjwýnh nhõ me ja dja ar meo ba rã'ã: ar meo ba.

⁶ Nhyam kam kadjy mrânh djwýnh imã,

—Ë, mrãmri ne kabẽnja. Djãm kabẽn kajgo? Arkati. Kabẽnkumrẽx. Amrẽbẽ Bẽnjadjwýrbẽ Metĩndjwýnh ne me kute kabẽn jarẽn djwýnhmã ta Karõ jano nhyam me kam ô'ã memã kabẽno amirĩt ne. Nhyam kam ajbir jakam ta arým ajte kadjy mrânh djwýnh jano. Kute õ ãpẽnhmã mýjja kator 'ýr jao amirĩtmã ne ano. Kute mýjja kator kêtja anhýr djwýnhram mekmã o amirĩt kadjy ne ano. Arým kator 'ýr, ane. Nãm ã kadjy mrânh djwýnh imã ane.

Jeju bõx 'ýr arẽ.

⁷ Nhyam Jejudjwý arým me bamã,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibõx 'ýr, ane. Ë, me'õ kute prĩne ikabẽnkõt amijo ba jabej dja kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhram memã mýjjao kator'ã ujarẽn ga aje 'ã pi'õk no'õk nhyam me kute amim mar ne kõt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kĩnhkumrẽx ne, ane.

Nãm ã Jeju me bamã ane.

⁸ Ba, ba ibẽ Djuão ne ba arým prĩne omũ. Nã bãm mýjja ja kunĩ pumũn kuma. Ne kam mýjja kunĩ pumũn mar pan kam kabem itu mýrbẽ tým. Kadjy mrânh djwýnh kute imã mýjja 'ã karõ kabem itu mýrbẽ tým ne bit ije kum rax jarẽnhmã. ⁹ Nhyam kam imã,

—Kati, kwãrĩk wãnh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmã idjãpẽn, akamybẽ Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnhmẽ ar akõt Metĩndjwýnhmã idjãpẽn. Me akunĩ aje pi'õk no'õkkõt, ajbir aje Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk jakõt amijo abajamẽ ne gu me baro'ã Metĩndjwýnhmã badjãpẽn. Kam dja ga Metĩndjwýnhmãbit rax jarẽ, ane. ¹⁰ Ne kam ajte imã,

—Gora udjur kêt. Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhram memã mýjjao kator'ã ujarẽn ga aje 'ã pi'õk no'õkja kwãrĩk wãnh udjur kêt. Arým 'ýr. Mýjja ja kunĩ arým kator 'ýr. ¹¹ Kwãrĩk wãnh me axwe wãnh axwe ar ba rã'ã. Nhyam me arĩk

ar badjwý tu wānh arīk ar ba rā'ā. Kute amimarkôt arīk ar wānh ba. Gê me kute katāt amijo badjwý katāt amijo ba rā'ā, katāt amijo ba ry typydji. NhyM Metīndjwýnh nhō me mex jadjwý mex rā'ā, mex ry typydji.

12 Ē, arým ne Jeju me bamā kabēn jarē. Gora me kabēn ma. Nām,

—Ē, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ýr. Dja ba bôx ne kam me amā pānh jarē. Me aje amijo abakôt me amā pānh jarē. Me ajaxwemē me amrānh mexmē kôt me amā pānh jarē. Ē, me ajaxwe dja ba me ajo ajkē nhyM bep me mexmē gēdja ba me iro'ā ar iba. 13 Ba ibē mýjja kunī krax ne aje ibē mýjja kunī 'ēnhôt. Ba ne ba adjakamā itūm ne kam ije mýjja nhipēxo itēm ne ije inomā mēnh. Ba ren ije kàjkwamē pykamē omūnh 'āno idjām kēt nhyM ren amrēbē amijo ajkē nhyM ren mýjja kunī kēt ne, ane.

14 Be, Metīndjwýnh nhō me mexja, me axwe kētja dja me Kīnhkumrēx ne. Me tām dja me kute kubēkà'ā ngrā o pôxkam aka pyrāk. Dja me axwe kēt ā mextire ne ā kīnh ane. Me jabit, Metīndjwýnh nhō me mexja dja me pidjō kute meo tīn ku ne krīrax bu'ā kēn jajkwa krekrekôt wangij ne kam Metīndjwýnh nhō krīraxkam ar ba.

15 NhyM bep me kute ropre pyrāk ne arīk ar bajamē me udjymē me prō prāmmē me mjēn prāmmē me kute me par prāmmē me kute mýjjao Metīndjwýnh karō nhipēx ne kute we kum amijarēnho bajamē me 'ēxnhīmē me kabēn krāptījamē, me tām gēdja me kum ngjēnh kētkumrēx ne.

NhyM kam Jeju aje me bamā,

16 —Ba ibē Jeju ne ba me amā ikadjj mrānh djwýnh jano. Kute apýnh me aje ikôt aben pydji djari me amā katāt mýjja ja jarēnhmā. Ba ne ba ibē Dawi tām djwýkumrēx ne ām djakam dja. Ba ne ba Dawi nhipēx ne. Ba ne ba ije akati maktā umajýrtire pyrāk ne inhīrākumrēx, ane. Nām ā Jeju me bamā ane.

17 NhyM Metīndjwýnh Karōmē Mrykī'ātomtī jabatānh ny prōmē ar Jejumā kum,

—On amrē tē, ane. Jeju nhō me jabē Mrykī'ātomtī prō ne kum,

—On amrē tē, ane.

Godja ga me Jeju'ā idjujarēnhja man kam gadjwý kum,

—On amrē tē, ane.

NhyM Jeju memā kum,

—Gē kam me'ō kum kōr jabej on amrē iwýr tēn ngō tīno ikō. Tu kajgoo ikō, pānh kēt. Amā ngō kute meo tīnja kīnh jabej tu kajgoo ikō, ane. Nām ā Jeju kabēn ane.

18 Ē, ibē Djuao ne ba ije me amā ikabēn jarēnhmā.

—Me apa, me ikabēn ma. Gora me aje ja mar jabej, Metīndjwýnh kute anhýr djwýnh rām memā mýjjao kator'ā ujarēnh ba ije 'ā pi'ók no'ókja aje mar jabej gora me ikabēn ma. Dja ga me ajō ijukri adjan atemā akabēn 'ō jarēn arým Metīndjwýnh kabēno ajkē nhyM arým pānh me ajōo ajkē. Apýnh ije meo bikēnh djari'ā pi'ók no'ók jao dja me ajōo ajkē. 19 Ba ibē Djuao ne ba aje ije me amā ikabēn jarēnhmā,

—Godja ba ije anhýr djwýnh rām Metīndjwýnh kute me amā mýjjao kator'ā pi'ók no'ók ja ga me ajō kabēn 'ōo ajngrā nhyM arým Metīndjwýnh abē mýjja nē. Abē pidjō kute meo tīnja nēn abē ō krīrax mextireja nē ne ije me amā mýjja mex jarēnh ne ije 'ā pi'ók no'ók ja tām dja me ajōbē nē, ane.

Be, me ikabēn ja ma. Ē, gēdja Jejudjwý me amā kabēn jarē,

20 —Ba ibē Jeju, ije katāt me amā mýjja kunī jarēnh ne ba me amā, “Mrāmri ne ba arým me awýr ibôx 'ýr”, ane.

Dja gu me,

—Nà, Běnjadjwýr Jeju, mrāmri. On amrě tě, ane.

²¹ Gě me banhõ Běnjadjwýr Jeju ukapřikõt přine me bajo djuw mex. Mrāmri.
Tām ne ja.